Stadsfullmäktiges
i Västerås
Protokoll
och
Handlingar
1953

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953

REGISTER

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Ambulansbilar, landstingets övertagande av........	98	245	
Arbetslöshetsunderstöd, anslag för	8	19	
Arbetsmaskiner			
Inköp av bandtraktor till renhållningsverket	26	72	
Inköp av ny grävmaskin till tekniska verken	128	288	
Inköp av skördetröska till lantegendomsnämnden	80	198	
Inköp av snöröjningsmaskin till byggnadskontoret	20	59	
Arbetsstudier, anslag för vissa rörande kommunal städning	94	231	
Arkiv, anslag till förberedande arbeten för ett folkrörelsernas arkiv	37	96	
Arvode, höjning av till drätselkammarens ordförande	5	9	
Badelunda, Björksta och Tortuna socknars fattigvårdsförbund, redovisning för likvidation av	30	77	
Badelunda, Björksta och Tortuna socknars kommunalförbund, Länsstyrelsens resolution ang. upplösning av	33		
Badhus			
Tilläggsanslag för varmbadhusets ombyggnad	27	73	
Motion ang. utredning av möjligheterna att uppföra nytt varmbadhus med simhall m.m.	44		
Beredningsutskott, val av för 1954	159		

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Ser. B nr
Bibliotek			
Anslag för uppförande av ny biblioteksbyggnad för stifts- och landsbibliotek	68	177	
Ecklesiastikdepartementets skriv. ang. vissa åtaganden i fråga om stifts- och landsbiblioteket	16		
Bildverk, motion om utgivande av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås	15, 63, 110	157, 278	
Björnön, köp av två sportstugebyggnader å	31	80	
Borgen			
Å byggnadskreditiv för			
Byggnadsföretagare, vissa enskilda	67	176	
Bostadsrättsföreningen Östermalms hantverkshusbygge å tomten nr 10 kv. Ludvig	112	284	
Byggnads AB Mimers nybyggen	21	61	
HSB:s nybyggen	21	61	
Riksbyggens nybyggen	21	61	
Riksbyggens Bostadsrättsförening Västeråshus nr 14 nybyggen inom kv. Klövern nr 1, förlängning	112	283	
I övriga fall			
För intressekontorsverksamhet	10	38	
Åtagande jäml. 13 § 2 mom. KK 7/12 1951 nr 756 om tertiär- och tilläggslån	18	51	
Åtagande jäml. 12 § 2 mom. KK 9/7 1942 nr 569 om tertiär- och tilläggslån med däri senare vidtagna ändringar	18	52	
Bostadsfördelningsnämnd, motion om inrättande av	72		
Bostadsförsörjning			
Motion om utredning av fråga om bostäder åt mindre bemedlade	152	322	
Motioner ang. utredning av möjligheterna för kommunal hyreshjälp och ang. frågan om kommunala bostadsbidrag	152	316	
Bostadstillägg, kommunala, ändring av § 3 i grunderna för utgivande av	66	171	
Brandskada, tilläggsanslag för avröjning av brandplatsen vid stadsägan nr 228	37	97	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Brandstationen, fråga om påbyggnad av	103	255	
Budget för 1954	113		22 a, 22 b, 23
Bullermätare, anslag för inköp av	40	105	
Byggnadsfrågor			
Anslag för uppförande av ny biblioteksbyggnad för stifts- och landsbibliotek	68	177	
Anslag för uppförande av folkskola å Norra Skallberget	111	279	
Anslag för ombyggnad av läroverkets äldre byggnader	40	106	
Anslag för uppförande av småskolebyggnad inom kv. Hästhoven	26	71	
Tilläggsanslag för uppförande av byggnad för toaletter, lekstuga m. m. å Djäkneberget	49	140	
Tilläggsanslag för ombyggnad av gamla seminariet	32	83	
Tilläggsanslag för uppförande av pensionärshem kv. Gulmåran nr 2	6	14	
Tilläggsanslag för ombyggnad av stadsarkitektkontoret	68	179	
Tilläggsanslag för uppförande av stadshuset	62	153	
Tilläggsanslag för varmbadhusets ombyggnad	27	73	
Byggnadsplanering			
Anslag för exploatering av område öster om Malmaberg	130	297	
Anslag för ytterligare exploateringskostnader å Norra Skallberget	90	225	
Anslag för exploateringskostnader å Skiljeboområdet	84	207	
Böcker och tidskrifter			
Anslag till avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av en jubileumsskrift	64	159	
Cirkusplatsen, elanslutning av	154	326	
Djäkneberget, anslutning av kafébyggnaden till vatten- och avloppsledningar	48	117	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Tilläggsanslag för utförande av förbättringsarbeten i serveringspaviljongen	7	17	
Tilläggsanslag för uppförande av byggnad för toaletter, lekstuga m. m.	49	140	
Domkyrkoplatsen, anslag för utredning av frågan om ordnande av platsen kring domkyrkan	82	201	
Donationer och fonder			
Stadens egna fonder se **Fonder, stadens egna**			
Mottagande av "Fru Anna Anderssons, Hamre gård, Stipendiefond" till Kommunala flickskolan	5	10	
Ändring av bestämmelserna för Ekelundska sjukhusfonden	84	210	
Understöd ur Torngrenska fonden till fru Olga Olauson	11	38	
Drätselkammaren, bokslut för 1952	36, 85	89	6, 7
Dyrtidstillägg se **Löne- och anställningsfrågor** samt **Pensioneringsfrågor**			
Exekutionsverket, tillsättande av kommitté för utredning av frågan ang. omorganisation av	27	74	
Omorganisation av	150	311	29
Exploatering se **Byggnadsplanering**			
Fastighetshandel			
Avtal om markregleringar inom kv. Kol	80	196	
Byte av mark			
Med SJ betr. delar av stadsäg. n:ris 38 och 1665 A	38	98	
Med ombudsman Knut S. Larsson betr. stadsäg. n:ris 2979 B och 3004	127	287	
Försäljning			
Stadsäg. 2234 (Andersborg), del av	80	197	
till Västerås kraftverk	42	112	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Köp av			
Kv. Mina nr 3	56		
Stadsäg. nr 123 K	41	112	
Stadsäg. nris 347 och 1071 U	38	98	
Stadsäg. nris 1858 och 1859	50	121	
Stadsäga nris 1861 och 1869 m. m.	20	56	
Stadsäg. 1886	61	149	
Stadsäga nr 1996	4	6	
Stadsäg. nr 2313 A	27	73	
Stadsäg. nr 3177	27	74	
Stadsäg. nr 3345	131	298	
Fastighets- och gatuförteckning, anslag för utgivande av ny	130	297	
Fattigvårdsförbund, redovisning för likvidation av Badelunda, Björksta och Tortuna socknars	30	77	
Fjärrvärmedistribution, förslag till	125		28
Folkskolor			
Anslag för inköp av konstverk till Blåsboskolan	8	24	
Tilläggsanslag för uppförande av vaktmästarebostad vid Blåsboskolan	3	3	
Anslag för täckande av underskott med anledning av flyttning av bespisningsbarack vid Hammarbyskolan	74	183	
Anslag för anordnande av lärjungebibliotek i Herrgärdsskolan	94	232	
Anslag till uppförande av småskolebyggnad inom kv. Hästhoven	26	71	
Anslag till ny skola å Norra Skallberget	111	279	
Anslag till täckande av kostnader för skolskjutsar	75	183	
Extra anslag för skolresor	107	269	
Anslag till organiserande av en blåsorkester	94	233	
Anslag till inköp av hörselmätningsapparat	20	58	
Ändring i instruktionerna för konsulenterna i gymnastik, teckning och sång	28	75	
Folkrörelsernas arkiv, se Arkiv			

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Fonder, stadens egna			
Donationsfonder se **Donationer och fonder**			
Bemyndigande för styrelsen för tekniska verken att under 1954 förfoga över medel ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter	113		22 a, 22 b, 23
inrättande av en allmän investeringsfond	113		22 a, 22 b, 23
Gamla seminariet, tilläggsanslag för ombyggnad av	32	83	
Gasverket, anslag för reningsanläggningen vid	104	257	
Gatuarbeten			
Djuphamnen, asfaltering av äldre gata i	53	139	
Gideonsbergsgatan	2	2	
Jakobsbergsgatan	2	2	
Långmårtensgatan	2	2	
Murtegelvägen	62	152	
Nordanbyvägen—Svärdsliljegatan, anordnande av provisorisk förbindelse mellan	149	311	
Smalbäcksgatan	2	2	
Tegelbruksvägen	62	152	
Viksängsområdet	2	2	
Gatunamn			
Arnbomsgatan	132	303	
Dybecksgatan	86	219	
Gustavsviksgatan	132	303	
Högby Skogsväg	154	326	
Jägmästargatan	133	304	
Navigatörgatan	133	303	
Skaldegatan	86	219	
Skogvaktargatan	133	304	
Stensborgsgatan	132	303	
Stentorpsgatan	133	304	
Svarvargatan	133	304	
Tegeluddsvägen	132	302	
Tråddragargatan	133	304	
Grundundersökningar i stadens centrum, anslag för	109	273	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Gåva från Aspöys skolas i Ålesund föräldraförening	92		
från Borås stad	123		
Hamnar			
Anslag för asfaltering av äldre gata i Djuphamnen	53	139	
Anslag för elektrifiering av järnvägsspår i Djuphamnen	81	199	
Anslag för förvärv av oljeledning i Djuphamnen m. m.	81	200	
Anslag för utförande av seismiska undersökningar av berg i Djuphamnen	53	138	
Tilläggsanslag för slutförande av utbyggnadsarbeten i Djuphamnen	83	202	
Tilläggsanslag för inredande av personalrum i Gamla hamnen	83	203	
Ändrad plan för ombyggnad av Arosbygdens siloanläggning i Gamla hamnen	110	276	
Anslag för ytterligare småbåtsplatser	37	97	
Framställning till Kungl. Maj:t om fördjupning av farlederna i Södertälje kanal och Mälaren	52	135	18
Hamnstyrelsen			
Täckning av vissa anslagsöverskridanden å staten för 1952	5	10	
Hamntaxan, förlängning av provisorisk höjning av	30	78	
fastställelse av tillf. höjning av	72		
Hamnvakt			
Motion om tillsättande av speciell	123		
Handelsgymnasium, inrättande av	11	41	2
Anslag för verksamheten under höstterminen 1953	69	181	
Fastställande av reglemente för	101		
Val av styrelse för	99	251	
Hemhjälpsorganisationen, utvidgning av	11	39	
Herrgårdar			
Ang. användningen av stadens	75	185	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Hollandshjälpen, anslag till	21	60	
HSB, anslag för täckande av förlust å stiftelsen Solgårdars verksamhet under 1952	93	227	
Hundskatt, fastställande av för 1954	113		22 a 22 b 23
Hälsovårdsnämnden, anslag för s. k. bullermätare	40	105	
Idrottsstyrelsen, tilläggsanslag för verksamheten under 1953	83	204	
Instruktion för konsulenterna i gymnastik, teckning och sång, ändring i	28	75	
Inventarier			
Exekutionsverket	150	311	29
Folkskolorna, inköp av hörselapparat	20	58	
Läroverket, inköp av två flyglar och ett podium	110	275	
Läroverket, inköp av musikinstrument för undervisning i instrumentalmusik	149	310	
Stadsbibliotekets ungdomsavdelning	21	59	
Kajer se **Hamnar**			
Kolonihem, anslag för uppförande av i Söderbärke	69	180	
Kommunala flickskolan			
Donation till av "Fru Anna Anderssons, Hamre gård, Stipendiefond"	5	10	
Kommunalförbund, länsstyrelsens res. ang. upplösning av Badelunda, Björksta och Tortuna socknars	33		
Kommunala förtroendemän			
Avsägelse av uppdrag	23 34 45 71 91		

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Val av	14	46, 47	
	16		
	43	116	
	55	147	
	57		
	71		
	90	224, 225	
	100	253	
	123		
	133—144		30
	154—158		31
Konst, generellt bemyndigande för kulturnämnden att inköpa	105	262	
Konstverk			
Anslag för inköp av till Blåsboskolan	8	24	
Anslag till konstnärlig utsmyckning av krematoriet	50	119	
Anslag för inköp av Carl Eldhs ansgarsstaty till Lövudden	31	81	
Anslag för inköp av stafflikonst till ålderdomshemmets sjukhus vid Karlslund	49	118	
Krematoriet anslag till konstnärlig utsmyckning av	50	119	
Kulturnämnden			
Generellt bemyndigande att inköpa konst	105	262	
Kurs, anslag för anordnande av socialetisk upplysningskurs	13	43	
Köp av två sportstugebyggnader å Björnön	31	80	
Körskola, kommunal, motion ang. inrättande av	15, 129	292	
Landstinget, avtal ang. övertagande av uppgiften att anskaffa och underhålla ambulansbilarna	98	245	
Lantegendomar			
Anslag för spannmålstorkanläggning vid Nordanby	6	12	
Tilläggsanslag för omläggning av elledningar vid	3	6	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Lantegendomsnämnden			
Överskridande av anslag för inventarier	80	198	
Ledningar			
Avlopps-			
Överskridande av anslag för underhåll av ..	10	37	
Elektriska			
Anordnande av elanslutning till cirkusplatsen	154	326	
Anslag för elektrifiering av järnvägsspår i Djuphamnen	81	199	
Anslag för stamkabel från Kraftverket till Sanatoriet	81	198	
Tilläggsanslag för omläggning av vid lantgårdarna	3	6	
Ändrade grunder för beräkning av servisavgifter vid elanslutning av fastigheter	105	260	
Regnvatten- från järnvägsdikena vid Emaus över norra delen av Ringvallen till Emausbäcken	41	109	
Spillvatten- från Bangatan till Tegnérgatan	105	259	
Vatten- och avlopps-			
Anslutning av kafébyggnaden å Djäkneberget	48	117	
Kv. Kronhjorten	104	258	
Tilläggsanslag för intagsledning, pumpstation m. m. vid Hässlö samt för renvattenpumpstation m. m.	7	17	
Vatten-, spillvatten- och dagvatten- inom område öster om Malmaberg	41	107	
Läroverket, Högre Allmänna			
Anslag för ombyggnad av äldre byggnaderna	40	106	
Anslag för anskaffande av två flyglar samt ett podium till	110	275	
Anslag för inköp av musikinstrument för undervisning i instrumentalmusik vid läroverket	149	310	
Åtagande för staden att tillhandahålla för läroverkets gymnasium erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostäder åt för läroverket erforderlig vaktmästarepersonal	84	211	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser.A sid.	Ser. B nr
Löne- och anställningsfrågor			
Dyrtidstillägg till stadens befattningshavare under 1953	18	52	
Indragning av ordinarie befattningar:			
Skrivbiträde å barnavårdsbyrån	96	238	
Skrivbiträde vid drätselkontoret, tre bef.	4	7	
Skrivbiträde vid fastighetskontoret	19	55	
Skrivbiträde å hamnkontoret	77	191	
Skrivbiträde vid polisverket	128	290	
Skrivbiträde å socialvårdsbyrån	4	7	
Skrivbiträde vid tekniska verken	22	69	
Skrivbiträde vid uppbördsverket	19	55	
Skrivbiträde vid uppbördsverket, två befattningar	97	238	
Inrättande av ordinarie befattningar:			
Arbetsförman vid vatten- och avloppsverket	79	194	
Assistent hos nykterhetsnämnden	78	193	
Befordringstjänster vid kommunala flickskolan	23, 32	69, 87	
Befordringstjänster vid praktiska realskolan	32	87	
Befälhavare å bogserbåten	106	266	
Bokhållare å fastighetskontoret	75	186	
Distributionsingenjör vid värmeverket	149	310	
Hemvårdarinna, fem befattningar	11	39	
Kontorsbiträde å folkskolexpeditionen	96	237	
Kontorsbiträde å hälsovårdsbyrån	107	268	
Kriminalkonstapel för bekämpande av olaga sprithantering	97	239	
Maskinist vid vattenverket	107	267	
Modellbyggare å stadsplanekontoret	106	263	
Skolsköterska vid folkskolorna	96	236	
Telefonist vid polisverket	128	290	
Vaktmästare vid folkskolorna (Hammarbyskolan)	76	188	
Vaktmästare vid folkskolorna (Hästhovsskolan)	76	188	
Inrättande av extra befattningar:			
Barnbibliotekarie vid stadsbiblioteket	32	84	
Byggnadsinspektör, bitr.	129	290	
Domsverkställare vid exekutionsverket	150	311	29
Maskinist vid vattenverket	107	267	
Stadsbokhållare i lönekläss 21	97	242	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Naturaförmåner:			
Fastställande av beklädnadsersättningar under 1954	153	325	
Fastställande av hyror och bränslekostnader under 1954	148	308	
Omändring av ordinarie befattningar:			
Bostadsinspektör från hälsovårdsinspektör	5	8	
Byråingenjör vid stadsingenjörskontoret från underingenjör	51	129	
Kanslibiträde vid kommunala flickskolan från kontorsbiträde	19	55	
Kontorsbiträde å stadskansliet från skrivbiträde	77	190	
Maskinbokförerska vid tekniska verken från kontorsbiträde	76	189	
Stadskassör, bitr. från kanslibiträde	97	242	
Övningslärare i hushållsgöromål vid kommunala flickskolan från e. o. d:o	63	155	
Uppflyttning av befattningar i högre lönegrad:			
Assistentbibliotekarie	79	195	
Fastighetsassistent	65	161	
Rådman	39	101	
Stadskassör	97	242	
Stadsombudsman, förste	39	101	
Återbesättande av befattningar:			
Barnavårdsman, förste	51	132	
Fastighetsassistent	90	226	
Socialvårdschef	78	193	
Socialvårdssekreterare	129	292	
Diverse frågor:			
Anslag för avlönande av extra vaktmästare vid Hästhovsskolan	76	188	
Arvode till filmarkivarien vid folkskolorna	95	235	
Arvode till stadens överlärare, höjning av	128	289	
Arvodesbefattning som värmeverksingenjör	149	310	
Bemyndigande för styrelsen för tekniska verken att tillfälligt anställa bitr. ingenjörer eller tekniker vid värmeverket	149	310	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Medgivande för baderskan Eugenia Persson att kvarstå i tjänst efter uppnådd pensionsålder	38	99	
Motion om inrättande av befattning som socialläkare	100		
Personligt lönetillägg till nuvarande innehavaren av förste biblioteksassistentbefattningen	79	195	
Uppflyttning av extra befattning som bitr. arkitekt å stadsarkitektkontoret	106	263	
Magistraten, anslag för uppläggande av fastighetsböcker	64	158	
Minnesbägare, ändring av reglerna för utdelande av till stadens pensionärer	54	145	
Motion ang.			
Bildverk av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås, utgivande av	15, 63, 110	157, 278	
Bostadsfördelningsnämnd, inrättande av	72		
Bostäder åt mindre bemedlade, utredning av fråga om	152	322	
Hamnvakt, tillsättande av speciell	123		
Handelsgymnasium, inrättande av	11	41	
Kommunala bostadsbidrag och kommunal hyreshjälp, utredning av möjligheterna för	152	316	
Kommunal körskola, inrättande av	15, 129	292	
Organisationsnämnd, inrättande av	44, 54	144	
Socialläkare, inrättande av befattning	100		
Terminsavgifterna vid högre allmänna läroverket och kommunala flickskolan, ändring av föreskrifterna betr.	123		
Upplysningsskrift ang. social hjälpverksamhet, fråga om utgivande av	131	299	
Varmbadhus med simhall m. m., utredning av möjligheterna att uppföra	44		
Yrkesutbildning, fråga om ökade möjligheter till	15		
Mälaren, framställning till Kungl. Maj:t om fördjupning av farlederna i Södertälje kanal och Mälaren	52	135	18

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Notarius Publicus, förordnande av särskilda förrättningsmän enl. 88 § växellagen och 66 § checklagen	23, 150	311	29
Nykterhetsnämnden, uppdrag att avgiva yttranden över ansökningar om tillfälliga utskänkningsrättigheter	53	143	
Organisationsnämnd, motion om inrättande av	44, 54	144	
Ortsnamn, anslag för undersökning av inom Västerås stads område	2	1	
Parentation över			
drätselkammarens f. d. ordförande Fritz Eklund	35		
stadsfullmäktigeledamoten Ernfrid Carlsson	59		
Park			
Anläggande av vid Narvavägen—Hammarbacksvägen	98	246	
Parknamn			
Framnäsplan	132	302	
Högby Skogsfjäll	154	326	
Malmabergsparken	133	304	
Ringleken	86	219	
Skallbergsrundeln	86	220	
Tegeludden	132	302	
Pensioneringsfrågor			
Anslutningsplan till SKP	22	65	
Central överenskommelse om avdrag å pensioner till följd av höjda folkpensioner	66	162	
Dyrtidstillägg till stadens pensionärer under 1953	18	52	
Pension till drätselkammarens förre ordförande	14	47	
Länsstyrelsens resolution	34		
Pensionsunderstöd till skolstäderskan fru Edit Ersby	77	192	
Pension till kamreraren vid drätselkontoret John Jonsson	153	324	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Pension till städerskan vid folkskolorna fru Nanna Elisabet Norström	19	56	
Pension till avliden befattningshavares frånskilda hustru (fru Rigmor Pihl)	28	76	
Pension till bespisningsföreståndarinnan fru Malvina Sjöberg	77	191	
Tilläggsanslag för retroaktiva pensioner till vissa stadens pensionärer	63	155	
Yttrande över änkepensioneringskommitténs betänkande med förslag till vissa stödåtgärder	50	122	
Pensionärer, ändring av reglerna för utdelning av minnesbägare till	54	145	
Pensionärshem, tilläggsanslag för uppförande av pensionärshem kv. Gulmåran nr 2	6	14	
Pilsnerdricka			
Yttrande över ansökan att försälja:			
Västerås Kafé AB genom G. Lundberg	89	223	
Yttranden över ansökningar att utskänka:			
Ahlin, Karl Göte	55	147	
Bjurfall, Frida Amalia	87	220	
Hovstadius, Oskar Walter	87	221	
AB ICA-restauranger (Mjölkbaren)	88	221	
Länsstyrelsens resolution	122		
Lundberg, Sven Torild Birger	88	222	
Nordström, Erik Evald	13	42	
Systemaktiebolaget	122		
Sörman, Åke	89	222	
Polisväsendet			
Tilläggsanslag för anlitande av sakkunnigt biträde vid polisutredningar	62	154	
Uppförande av nya förrådsutrymmen för av polisen tillvaratagna cyklar	128	288	
Primärkommuner, yttrande över principbetänkande ang. driftbidrag till	52	132	
Reglemente för handelsgymnasiet, fastställande av	101		

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Reparations- och underhållsarbeten			
Djäkneberget, anslag för utförande av reparationer å skyddsrummet i	37	95	
Djäkneberget, tilläggsanslag för utförande av förbättringsarbeten i serveringspaviljongen å	7	17	
Hammarby daghem	82	202	
Stadshotellet	3	5	
Stora torget 4, Hemslöjdsföreningens lokal	68	178	
Revisionsväsendet			
Stadsrevisionens berättelse för 1952	85	212	
Rusdryckshantering			
Tillstånd för System AB i Västerås till årsutskänkning av vin och spritdrycker samt utskänkning av rusdrycker under utsträckt tid	42	113	
Länsstyrelsens resolution	91		
Uppdrag för nykterhetsnämnden att avgiva yttrande över ansökningar om tillfälliga utskänkningsrättigheter	53	143	
Kungl. Maj:ts beslut över besvär betr. tillstånd till årsutskänkning av vin å Skallberget	145		
Räkenskapsberättelse, drätselkammarens och tekniska verkens för 1952	36, 85	89	6, 7
Servisavgifter vid elanslutning av fastigheter, ändrade grunder för beräkning av	105	260	
Skerike Elektriska Distributionsförening, avtal med ang. övertagande av eldistributionen inom Skerike	30	79	
Skoldelegationen, anslag för utredningsarbeten under 1953	48	117	
Skyddsrum			
Anslag för utförande av reparationer å skyddsrummet i Djäkneberget	37	95	
Utvidgning av anläggningen i Mariaberget	100	253	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Ser. B nr
Skärmbildsundersökning av stadens befolkning, anslag för	109	274	
Småbåtsplatser se **Hamnar**			
Socialläkare, motion om inrättande av befattning	100		
Solgårdar se **HSB**			
Stadsarkitektkontoret, tilläggsanslag för ombyggnad av	68	179	
Uppdelning och omorganisation av	106	263	
Stadsfogdekontoret, tillsättande av kommitté för utredning av frågan ang. omorganisation av	27	74	
Omorganisation av	150	311	29
Stadsfullmäktige			
Förteckning över oavgjorda ärenden	17		1
Ledamot, ny (Knut Edvard Andersson)	25		
Ledamot, ny (D. R. Edlund)	73		
Ledamot, ny (K. E. H. Karlsson)	1		
Ledamot, ny (K. G. Sjölin)	73		
Val av ordförande och vice ordförande för 1954	158		
Stadshotellet, tilläggsanslag för underhåll av	3	5	
Stadshuset, tilläggsanslag för uppförande av	62	153	
Anslag ur kulturfonden för utsmyckning av	111	281	
Stadsmonografi, anslag för utredning om och utgivande av över Västerås	8, 69, 108	21, 271	27
Stadsplanekontor, inrättande av ett fristående	106	263	
Stadsplan för			
Kv. Blåklockan, ändring av	10	35	
Kungl. Maj:ts fastställelse	45		
Centralstation—Kungsängen	61	149	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Gustavsvik—Stensborg, utvidgning och ändring av	40	102	
Kungl. Maj:ts fastställelse	145		
Kv. Halfdan m. m., vägrad fastställelse å förslag till	15		
Kv. Isolatorn, Emaus gård m. m., ändring och utvidgning av	9	25	
Kungl. Maj:ts fastställelse	57		
Kv. Knut och Inge, ändring av	67	172	
Kv. Lorens, ändring, Kungl. Maj:ts beslut ang. vägrad fastställelse	145		
Kv. Loviseberg och Tegnér m. m., utvidgning och ändring av	52	136	
Kungl. Maj:ts fastställelse	145		
Malmaberg, område öster om	9	28	
Kv. Silon, Kungl. Maj:ts fastställelse	44		
Skiljeboområdet, Kungl. Maj:ts fastställelse	33		
Kv. Stämjärnet, ändring av	86	217	
Kv. Vitsippan, Gullvivan m. fl., ändring av	9	31	
Kungl. Maj:ts fastställelse	57		
Stadsplaner			
Förlängt bemyndigande för byggnadsnämnden att i vissa fall antaga stadsplaneändringar	130	298	
Stipendier			
Ändring av bestämmelser ang. kommunala stipendier åt elever vid folkhögskola	132	301	
Stockholms stads 700-års jubileum, val av representant vid	39	100	
Svenska Byggnadsarbetareförbundets avdelning nr 100, anslag till för utgivande av en jubileumsskrift	64	159	
Yttrande i anledning av besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 juni 1953 om bidrag till utgivande av en jubileumsskrift	95	234	
Svenska Stadsförbundet, anslag för vissa arbetsstudieundersökningar rörande kommunal städning	94	231	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa			
anslutningsplan till	22	65	
Sveriges Kommunalekonomiska Förening, val av ombud och observatör vid föreningsstämma	39	100	
Taxa			
Elverkets normaltaxa, komplettering av	99	247	
Gas-	99	251	
Hamn-, förlängning av provisorisk höjning	30	78	
Lantbruks-	99	247	
Tippningsavgifter	108	270	
Vatten-, höjning av	99	250	
Tekniska verken			
Anslag för reningsanläggningen vid gasverket	194	257	
Avtal med Skerikes Elektriska Distributionsförening om övertagande av eldistributionen inom Skerike	30	79	
Bokslut för 1952	36, 85	89	6, 7
Årsberättelse för 1952	36, 85	89	6, 7
Överskridande av anslag för underhåll av avloppsledningar	10	37	
Gasverket, se detta ord			
Vattenverket, se detta ord			
Terminsavgifter			
Motion ang. ändring av vid högre allmänna läroverket och kommunala flickskolan	123		
Tertiär- och tilläggslån se **Borgen**			
Tippningsavgifter, fastställande av	108	270	
Tjänsteförteckningen			
Ändrad benämning å befattningarna assistentbibliotekarie till förste biblioteksassistent och biblioteksassistent	79	195	
Ändrad benämning å befattningen såsom föreståndare å socialvårdsbyråns barnavårdsavdelning till förste barnavårdsman	51	132	
Ändrad benämning å befattningen förste stadsbokhållare till stadskamrersassistent	97	242	

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Tomträttsupplåtelser, nya grunder för	147	305	
Torgplatsavgifter, Kungl. Maj:ts beslut ang. förhöjning av	58		
Torngrenska fonden, understöd ur till fru Olga Olauson för 1953	11	38	
Transformatorer			
Anslag för anskaffande av	31	81	
Transformatorstationer			
Kv. Freden	67	177	
Hantverkargatan	81	199	
Kv. Svärdsliljan	98	247	
Upplysningsskrift, motion om utgivande av angående social hjälpverksamhet	131	299	
Utgifts- och inkomststat för 1954	113		22 a, 22 b, 23
Val av kommunala förtroendemän se **Kommunala förtroendemän**			
av ombud och observatör att representera staden vid Sveriges Kommunalekonomiska Förenings ord. föreningsstämma 1953	39	100	
av representant för Västerås stad vid Stockholms stads 700-års jubileum	39	100	
Valdistrikt, ändring av stadens indelning i	66	165	
Valkrets- och valdistriktsindelning,			
Länsstyrelsens resolution ang.	91		
Valkretsar vid fullmäktigeval, yttrande över 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande ang.	16		
Varmbadhus se **Badhus**			

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Vattenverket			
Tilläggsanslag för intagsledning, pumpstation m. m. vid Hässlö, för vattentornet å Skallberget samt för renvattenpumpstation m.m.	7	17	
Växel- och checkprotester, förordnande att verkställa	23		
Yrkesutbildning, motion om ökade möjligheter till	15		
Yttranden över			
besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 juni 1953 om bidrag till avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av jubileumsskrift	95	234	
1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande ang. valkretsar vid fullmäktigeval	16		
principbetänkande ang. driftbidrag till primärkommuner	52	132	
änkepensioneringskommitténs betänkande med förslag till vissa sociala stödåtgärder	50	122	
Ålderdomshem			
Anslag för konstnärlig utsmyckning av ålderdomshemmets sjukhus vid Karlslund	49	118	
Anslag för anordnande av ett provisoriskt i fastigheten Bergsdahl	148	309	
Årsberättelser för 1952			
Badhusstyrelsens	36		5
Barnavårdsnämndens	60		14
Barnstugestyrelsens	61		20
Bostadsförmedlingens	26		3
Brandstyrelsens	61		19
Byggnadskontorets	60		17
Byggnadstekniska byråns	74		26
Fastighetskontorets	74		21
Fattigvårdsstyrelsens	60		13
Hemhjälpsnämndens	60		15
Hälsovårdsnämndens	47		8
Idrottsstyrelsens	74		24

	Protokoll sid.	Handlingar Ser. A sid.	Handlingar Ser. B nr
Kulturnämndens	36		4
Nykterhetsnämndens	60		16
Parkstyrelsens	74		25
Pensionsnämndernas	48		9
Socialvårdens	60		12
Tekniska verkens	48		10
Ungdomsnämndens	60		14
Ungdomsvårdsstyrelsens	48		11

Västerås 1954. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

PROTOKOLL

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Protokoll, hållet vid stadsfullmäktiges i Västerås sammanträden följande dagar år 1953.

Den 29 januari.

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, fru Berg, herrar Thorén, J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Pers, Nyström, Turén, fru Kjelldahl, herr Hellman, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herrar Matell, Åke Johansson, Lindqvist, Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Karl Pettersson, Haasum, Nordin, fru Schörling, herrar Ernfrid Carlsson, fru Anna Larsson, herrar Ruben Carlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Göthlin, fru Ekström, fru Johansson, herrar Alderhed, Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Lundh, Gustafson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Allan Lindstedt och Karl Karlsson.

Frånvarande med giltigt förfall: Fröken Anna Carlsson, fröken Ingeborg Jansson, herrar Hugo Ericsson, John Johansson, Kraft, Brismar och Andersson.

Närvarande å magistratens vägnar: Rådmannen Folke Höijer.

§ 1. **Val av stadsfullmäktigeledamot.**

Föredrogs och lades till handlingarna transumt av magistratens protokoll den 12 januari 1953, § 14, utvisande att mätningsmannen Karl Elof Holger Karlsson förklarats vald till ledamot i stadsfullmäktige efter herr Curt Bohman för tiden intill den 1 januari 1955.

Herr ordföranden hälsade herr Karlsson ävensom den likaledes nyvalde ledamoten herr Allan Lindstedt välkomna att deltaga i stadsfullmäktiges arbete.

§ 2. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herrar Grip och Wässman att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset måndagen den 9 februari 1953 klockan 13.00.

§ 3. **Anslag för undersökning av ortsnamn inom Västerås stads område.**

I skrivelse den 7 november 1952 hade Kungl. Ortsnamnskommissionen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville bevilja ytterligare ett anslag å 1.800 kronor för undersökning av ortsnamn inom Västerås stads område.

Genom utlåtande den 11 december 1952 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bevilja det begärda anslaget samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i 1953 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 1 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 4. **Anslag för breddning av Smalbäcksgatan.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 11 december 1952 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för breddning av Smalbäcksgatan anvisa ett anslag å 12.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas ur gatukostnadsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 2 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 5. **Anslag för vissa gatuarbeten.**

I skrivelse den 11 december 1952 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för utbyggnad av gator å Viksäng anvisa ett tilläggsanslag å kronor 7.451:38 av försäljningsmedelsfonden, *att* för utbyggnad av Jakobsbergsgatan anvisa ett tilläggs-

anslag å 20.000 kronor ur gatukostnadsfonden samt *att* för täckande av del av kostnaden för asfaltering av Långmårtensgatan och Gideonsbergsgatan anvisa ett anslag å kronor 21.953:70, likaledes ur gatukostnadsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 3 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 6. **Tilläggsanslag för uppförande av vaktmästarebostad vid Blåsboskolan.**

Uti skrivelse den 9 december 1952 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville bevilja ett tilläggsanslag å 20.000 kronor för uppförande av vaktmästarebostad vid Blåsboskolan.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 11 december 1952 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bevilja det begärda tilläggsanslaget samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i 1953 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 4 ser. A) och sedan herrar Engdahl och Grip yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 7. **Tilläggsanslag för Stadshotellets underhåll.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 11 december 1952 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* i och för täckande av uppkommet underskott å i årets stat upptaget anslag till underhåll av stadshotellet dels bevilja ett tilläggsanslag å 16.000 kronor att bestridas av det i 1952 års stat upptagna reservationsanslaget till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter, dels medgiva, att det av stadsfullmäktige å konto 7 E 2-160,2 beviljade anslaget å 8.000 kronor för anordnande av snöskydd och nockräcken finge omdisponeras och tagas i anspråk för nyssnämnda ändamål.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 5 ser. A) och sedan herrar Matell och Gustaf Olsson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 8. **Tilläggsanslag för omläggning av elledningar vid lantgårdarna.**

I skrivelse den 11 december 1952 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för omläggning av elledningar

vid lantgårdarna anvisa ett tilläggsanslag å 7.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i 1953 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 6 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan *omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.*

§ 9. **Förvärv av stadsägan nr 1996.**

Uti skrivelse den 11 december 1952 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga drätselkammaren att på i huvudsak i skrivelsen angivna villkor träffa avtal, varigenom staden förvärvade stadsägan nr 1996 i Västerås ävensom vidtaga alla för förvärvets genomförande i övrigt erforderliga åtgärder samt att köpeskillingen skulle bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 7 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 10. **Avförande från lönestaten av tre ordinarie befattningar såsom skrivbiträden.**

I skrivelse den 8 juli 1952 hade drätselkammaren föreslagit att stadsfullmäktige ville besluta att från tjänsteförteckningen avföra tre ordinarie befattningar såsom skrivbiträde vid drätselkontoret.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 19 november 1952 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla drätselkammarens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 8 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 11. **Avförande av en vakant skrivbiträdesbefattning å socialvårdsbyrån från ordinarie stat.**

I skrivelse den 10 december 1952 hade löne- och avtalsnämnden efter hörande av socialvårdsdelegationen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att avföra en vakant skrivbiträdesbefattning å socialvårdsbyrån från ordinarie stat.

Genom utlåtande den 2 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 9 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 12. **Fråga angående omändring av befattning såsom hälsovårdsinspektör till befattning såsom bostadsinspektör.**

I skrivelse den 6 oktober 1952 hade hälsovårdsnämnden på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att omändra en befattning såsom hälsovårdsinspektör till bostadsinspektörstjänst.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 10 december 1952 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att avslå framställningen.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 2 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 10 ser. A) och sedan herr Berglind yrkat bifall till drätselkammarens samt löne- och avtalsnämndens förslag, då hälsovårdsnämnden numera ej hade något att invända emot desamma, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Berglinds yrkande.

§ 13. **Höjning av arvodet till drätselkammarens ordförande.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 2 januari 1953 på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta *att* arvodet till drätselkammarens ordförande från och med den 1 januari 1953 skulle höjas från 4.500 kronor till 5.500 kronor per år.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 11 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 14. **Donation till kommunala flickskolan.**

Enligt ett den 7 november 1952 upprättat gåvobrev hade en person, som enligt vad numera blivit bekant önskade vara okänd, till kommunala flickskolan i Västerås donerat 3.000 kronor till en stipendiefond benämnd "Fru Anna Anderssons, Hamre gård, Stipendiefond".

Med anmälan om den gjorda donationen hade drätselkammaren i skrivelse den 2 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* med tacksamhet mottaga ifrågavarande donation samt *att* donationsmedlen skulle av drätselkammaren förvaltas för det ändamål, donationen avsåge.

Efter föredragning av handlingarna i ärendet beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 15. **Fråga om täckning av vissa anslagsöverskridanden å hamnstyrelsens stat för år 1952.**

I skrivelse den 5 december 1952 hade hamnstyrelsen anmält, att vissa anslagsöverskridanden skett å hamnstyrelsens stat för år 1952 samt hem-

ställt, att vissa icke förbrukade anslag finge omdisponeras för täckande av en del av förenämnda anslagsöverskridanden samt att ett tilläggsanslag anvisades å kronor 19.670:25 för täckande av återstående del av de belopp, varmed anslagen överskridits.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 2 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag samt *att* tilläggsanslaget å kronor 19.670:25 skulle täckas i samband med 1952 års bokslut.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 13 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 16. **Anslag för spannmålstorkanläggning vid Nordanby.**

I skrivelse den 26 november 1952 hade lantegendomsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att ställa ett anslag å 80.000 kronor till förfogande för anordnande av spannmålstorkanläggning vid Nordanby.

Genom utlåtande den 2 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla lantegendomsnämndens förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas i lantbrukets stat för år 1954.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 14 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 17. **Tilläggsanslag för uppförande av pensionärshemmet å tomten nr 2 i kvarteret Gulmåran.**

I skrivelse den 10 december 1952 hade pensionärshemsstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige måtte besluta att bevilja ett tilläggsanslag å 203.000 kronor med avdrag för beräknat tillägg å statsbidrag för uppförande av pensionärshem å tomten Gulmåran nr 2.

Genom utlåtande den 2 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ändamålet bevilja tilläggsanslag med 203.000 kronor att täckas till ett belopp av 40.000 kronor av förväntat ytterligare statsbidrag samt till återstående belopp av lånemedel, ävensom *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån för sistnämnda del av tilläggsanslaget och vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 15 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 18. Tilläggsanslag för utförande av förbättringsarbeten i serveringspaviljongen å Djäkneberget.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 15 januari 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* under förutsättning att hyran för serveringspaviljongen å Djäkneberget höjdes med 900 kronor per år för utförande av i skrivelsen angivna förbättringsarbeten å paviljongen anvisa ett tilläggsanslag å 9.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 16 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 19. Tilläggsanslag för intagsledning, pumpstation m. m. vid Hässlö, för vattentornet å Skallberget samt för renvattenpumpstation m. m.

I skrivelse den 16 december 1952 hade styrelsen för stadens tekniska verk hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för intagsledning, pumpstation och tryckledning för råvatten till vattentäkten vid Hässlö av lånemedel bevilja ett tilläggsanslag å 200.000 kronor, att till täckande av kostnaderna för vattentornet på Skallberget anvisa de för inrättande av hiss i vattentornet å Djäkneberget avsatta medlen, något över 6.000 kronor, och av lånemedel bevilja ett tilläggsanslag å 508.000 kronor samt att för renvattenpumpstation med transformator och övrig utrustning av lånemedel bevilja ett tilläggsanslag å 116.000 kronor.

Genom utlåtande den 15 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för intagsledning, pumpstation och tryckledning för råvatten till vattentäkten vid Hässlö bevilja ett tilläggsanslag å 200.000 kronor att täckas till ett belopp av 70.000 kronor genom förväntat statsbidrag och i övrigt av lånemedel, *att* för bestridande av kostnaderna för vattentornet å Skallberget anvisa ett tilläggsanslag å 514.000 kronor, *att* täckas till ett belopp av 6.000 kronor av de för inrättande av hiss för vattentornet å Djäkneberget avsatta medlen, vilka sålunda skulle omdisponeras för ifrågavarande ändamål, samt till återstående belopp av lånemedel, *att* för renvattenpumpstation med transformator och övrig utrustning anvisa ett tilläggsanslag å 116.000 kronor att täckas till ett belopp av 35.000 kronor av förväntat statsbidrag och till återstående del av lånemedel samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hem-

ställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån för bestridande av de kostnadsdelar, vilka skulle täckas genom lånemedel, ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 17 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 20. **Anslag för arbetslöshetsunderstöd.**

I skrivelse den 9 januari 1953 hade arbetslöshetsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville bevilja ett förslagsanslag å 10.000 kronor för arbetslöshetshjälp.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla arbetslöshetsnämndens framställning samt *att* härav föranledd kostnad skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 18 ser. A) och sedan herrar Lindkvist, Erik Pettersson och Gustaf Olsson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 21. **Anslag för utredning angående stadsmonografi över Västerås.**

Uti skrivelse den 9 januari 1953 hade kulturnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att ställa ett anslag å 10.000 kronor av kulturfondens disponibla avkastning till kulturnämndens förfogande för utarbetande av en fullständig plan för utgivande av en stadsmonografi samt uppdraga åt kulturnämnden att efter vidtagande av vissa förberedande åtgärder inkomma till stadsfullmäktige med slutgiltigt förslag till en stadsmonografi samt kostnadsberäkning för dess utgivande.

Genom utlåtande den 15 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 19 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 22. **Anslag för inköp av konstverk till Blåsboskolan.**

I skrivelse den 9 december 1952 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige måtte besluta att bevilja ett anslag till Blåsboskolans konstnärliga utsmyckning å kronor 30.000 att disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med ett av stadsarkitekten uppgjort förslag.

Kulturnämnden hade i yttrande den 9 januari 1953 tillstyrkt bifall till folkskolestyrelsens förslag samt förordat att anslaget skulle täckas av kulturfondens disponibla avkastning.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 20 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 23. **Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kvarteret Isolatorn, Emaus gård m. m.**

I skrivelse den 12 januari 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat, den 19 september 1952 dagtecknat och den 10 januari 1953 reviderat förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kvarteret Isolatorn samt bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 21 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 24. **Förslag till stadsplan för ett område öster om Malmaberg.**

Uti skrivelse den 12 januari 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström uppgjort förslag till stadsplan för ett område öster om Malmaberg, vilket förslag dagtecknats den 18 december 1952, samt att bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Genom utlåtande den 15 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 22 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 25. **Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Vitsippan, Gullvivan m. fl.**

Byggnadsnämnden hade i skrivelse den 12 januari 1953 på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström uppgjort, den 3 december 1952 dagtecknat

förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Vitsippan, Gullvivan m. fl. samt bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Genom utlåtande den 15 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 23 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 26. **Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Blåklockan m. fl.**

I skrivelse den 12 januari 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström uppgjort, den 18 december 1952 dagtecknat förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Blåklockan m. fl. samt att bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Genom utlåtande den 15 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 24 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 27. **Överskridande av anslag för underhåll av avloppsledningar.**

I skrivelse den 16 december 1952 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville medgiva, att anslaget för underhåll av avloppsledningar finge överskridas med 52.500 kronor.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag i ärendet.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 25 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 28. **Borgen för intressekontorsverksamhet.**

I skrivelse den 15 januari 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att för år 1953 teckna borgen för Västerås Kommunaltjänstemäns intresseförenings checkräkningskredit hos Uplands Enskilda Bank AB intill ett högsta belopp av 20.000 kronor.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 26 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 29. Understöd ur Thorngrens fond för konvalescenter och obotligt sjuka.

Uti skrivelse den 15 januari 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* förklara hinder för drätselkammaren icke möta att ur Thorngrenska fondens medel tilldela änkefru Olga Olauson ett månatligt understöd av 100 kronor från och med 1953 års ingång tills vidare under samma år.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 27 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 30. Fråga om utvidgning av hemhjälpsorganisationen i Västerås stad.

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 18 december 1952 beslutat återremittera hemhjälpsnämndens framställning av den 28 november 1952 angående utökning av antalet hemvårdarinnor inom staden, hade hemhjälpsnämnden i skrivelse den 9 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att fr. o. m. den 1 februari 1953 övertaga fem av Aseas hemvårdarinnor på de villkor som omförmäldes i nämndens skrivelse av den 28 november 1952 med den ändring ifråga om bidragsutbetalningen, som angåves i Aseas skrivelse till nämnden den 17 december 1952, samt att för ändamålet bevilja ytterligare erforderligt anslag med kronor 6.750:—.

Genom utlåtande den 15 januari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* från och med den 1 februari 1953 inrätta fem nya befattningar såsom hemvårdarinna i lönegrad 7, *att* på de av hemhjälpsnämnden numera angivna villkoren övertaga fem av Aseas hemvårdarinnor samt *att* för bestridande av kostnaderna härför under år 1953 anvisa ett anslag å 55.000 kronor att täckas till ett belopp av 40.000 kronor genom bidrag från Asea och till återstående del genom inkomster av stats- och landstingsbidrag, hyror samt ersättning för lämnad hemhjälp.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 28 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 31. Fråga angående inrättande av ett handelsgymnasium i Västerås.

Stadsfullmäktigeledamöterna Mogens Matell, Sven Turén m. fl. hade till stadsfullmäktige den 27 mars 1952 ingivit följande motion:

”Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning av Handelsutbildningskommitténs Betänkande och Förslag I. Handelsgymnasierna (Statens Offentliga Utredningar 1950:12,

Ecklesiastikdepartementet), som är avlämnat till departementet den 11 april år 1950, och däri Västerås stad omnämnes som en ur rekryteringssynpunkt lämplig ort för upprättande av ett handelsgymnasium få undertecknade — som hålla före att ett sådant gymnasium vore önskvärt för stadens del och borde kunna komma till stånd redan höstterminen 1953 — föreslå stadsfullmäktige att tillsätta en kommitté bestående av förslagsvis fem ledamöter med uppgift att göra en skyndsam utredning om inrättandet av ett handelsgymnasium i Västerås och att uppdraga åt beredningsutskottet att uppgöra och till stadsfullmäktige inkomma med förslag till ledamöter i nämnda kommitté.

Västerås den 26 mars 1952.

Mogens Matell	Sven Turén
Karin Kjelldahl	Knut Carlfors
Albert Andersson	Tage Strömberg."

Vid sammanträde den 27 mars 1952 hade stadsfullmäktige beslutat remittera ärendet till skoldelegationen för yttrande.

Delegationen hade nu i yttrande den 10 december 1952 efter verkställd utredning tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att kommunalt handelsgymnasium inrättades i Västerås från och med läsåret 1953/54 under förutsättning att detsamma av Kungl. Maj:t ställdes under Kungl. Överstyrelsens för yrkesutbildning inseende samt att avgångsbetyg från detsamma av Kungl. Maj:t förklarades äga samma kompetens som avgångsbetyg från statsunderstött handelsgymnasium; att för sin del godkänna det av skoldelegationen föreslagna reglementet för handelsgymnasiet med tillhörande bilagor, att för sin del godkänna de av delegationen föreslagna tim- och kursplanerna samt inträdesbestämmelserna, att uppdraga åt styrelsen för praktiska kommunala realskolan att vara interimsstyrelse för handelsgymnasiet intill dess reglementet godkänts av Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning, att samverkan mellan handelsgymnasiet och praktiska kommunala realskolan finge ske i enlighet med delegationens förslag samt att styrelsen för handelsgymnasiet, så snart förutsättning för statsbidrag förefunnes, skulle göra framställning härom.

Beredningsutskottet hade i utlåtande den 14 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla skoldelegationens förslag samt *att* uppdraga åt styrelsen för praktiska kommunala realskolan att underställa förslaget vederbörande statliga myndighet för fastställelse.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 15 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla beredningsutskottets förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 29 ser. A och nr 2 ser. B) och sedan herrar Matell och Gustaf Olsson yrkat bifall till drätselkammarens förslag, den sistnämnde med tillägget att motionen skulle anses besvarad med kammarens förslag samt fru Andrén, herrar Engdahl, Carlfors och Ernfrid Carlsson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning bifalla herr Gustaf Olssons yrkande.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

§ 32. Ansökan av Erik Evald Nordström om tillstånd att utskänka pilsnerdricka å Hotell Fenix.

Genom resolution den 20 november 1952 hade poliskammaren till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående Erik Evald Nordströms ansökan om tillstånd att från och med den 1 januari 1953 få utskänka pilsnerdricka klass II till spisande gäster å Hotell Fenix, Stora gatan 18, här i staden.

Nykterhetsnämnden hade i skrivelse den 20 december 1952 med uttalande att några föreskrifter utöver gällande lag och förordning icke syntes erforderliga tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till herr Nordströms framställning under tiden 1 januari 1953—30 september 1954.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 14 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag i ärandet.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 30 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 33. Anslag för anordnande av s. k. socialetisk upplysningskurs för Västmanlands län.

I en till drätselkammaren den 17 december 1952 inkommen skrivelse hade ”Kursbestyrelsen för socialetiska länskursen för Västmanlands län” hemställt om ett anslag å 2.000 kronor såsom bidrag till en s. k. socialetisk upplysningskurs för Västmanlands län.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för kursverksamheten ifråga anvisa ett an-

slag à 2.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 31 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 34. **Val av kommunala förtroendemän.**

Vid sammanträde den 18 december 1952 hade stadsfullmäktige beslutat anmoda beredningsutskottet att till fullmäktige inkomma med förslag angående val av efterträdare till herr Curt Bohman i polisnämnden samt såsom ersättare för stadens revisorer.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 14 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* till suppleant i polisnämnden för tiden intill 1953 års utgång i herr Bohmans ställe utse ritsaren John Olsson samt såsom ersättare för stadens revisor för år 1953 utse revisorn Oscar Einarsson, Aspvretsgatan 13 C, Västerås.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 32 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 35. **Val av kommunal förtroendeman.**

På av beredningsutskottet i skrivelse den 14 januari 1953 framlagt förslag (S. H. nr 33 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation *dels* godkänna komministern Simon Forshems anhållan om entledigande från uppdraget såsom suppleant i barnavårdsnämnden *dels ock* till ny suppleant i barnavårdsnämnden efter herr Forshem för tiden intill 1953 års utgång utse komministern Helmer Fäldt, Västerås.

§ 36. **Val av kommunala förtroendemän.**

På av beredningsutskottet i skrivelse den 14 januari 1953 framlagt förslag (S. H. nr 34 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation *att* till revisor för Arbetarnas Bildningsförbunds biblioteksverksamhet för åren 1952 och 1953 utse avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner såsom suppleant.

§ 37. **Angående pension till drätselkammarens förre ordförande.**

I skrivelse den 15 januari 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bevilja drätselkammarens förre ordförande, byggmästaren Fritz Eklund, en pension från och med 1 janu-

ari 1953 med ett belopp i ett för allt av 4.000 kronor per år samt *att* uppdraga åt kammaren att underställa detta beslut länsstyrelsens prövning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 35 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 38. **Motion angående inrättande av kommunal körskola.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade den socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen hemställt om utredning i avsikt att undersöka möjligheten att anordna körskola i kommunal regi.

Stadsfullmäktige beslöto remittera motionen till drätselkammaren för yttrande.

§ 39. **Motion angående utredning av frågan om ökade möjligheter till praktisk utbildning.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade stadsfullmäktigeledamöterna fru Ingrid Andrén, fröken Ingeborg Jansson m. fl. på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville föranstalta en utredning, som toge sikte på ökade möjligheter till praktisk utbildning.

Stadsfullmäktige beslöto remittera motionen till skoldelegationen och beredningsutskottet för yttrande.

§ 40. **Motion angående utgivande av ett bildverk över Västerås stad.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade stadsfullmäktigeledamöterna fru Karin Kjelldahl och herr Knut Carlfors föreslagit att staden läte i bildverk utge ett urval av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås och att kostnaderna härför täcktes ur kulturfonden.

Stadsfullmäktige beslöto remittera motionen till kulturnämnden och drätselkammaren för yttrande.

§ 41. **Vägrad fastställelse å förslag till stadsplan beträffande kvarteret Halfdan m. m.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 30 december 1952, utvisande, att Kungl. Maj:t vägrat fastställelse å förslag till ändring av stadsplanen beträffande kvarteret Halfdan.

§ 42. **Ecklesiastikdepartementets skrivelse ang. vissa åtaganden i fråga om stifts- och landsbiblioteket i Västerås.**

Anmäldes och lades till handlingarna ecklesiastikdepartementets skrivelse den 16 januari 1953, utvisande, att länsstyrelsen till ecklesiastikdepartementet överlämnat *dels* av stadsfullmäktige den 25 september 1952 avgiven förklaring, att staden åtagit sig tillhandahålla lämpliga bibliotekslokaler för stifts- och landsbiblioteket samt att bestrida vissa kostnader för detsamma *dels ock* protokollsutdrag, utvisande att landstinget den 9 oktober 1952 beslutat som driftbidrag till biblioteket anvisa 1.000 kronor å 1953 års stat.

§ 43. **Angående val av kommunal förtroendeman.**

Anmäldes och lades till handlingarna utdrag av samfällda rådhusrättens i Västerås protokoll den 13 januari 1953, § 1, utvisande, att rådhusrätten icke funnit någon anledning förekomma att förmannen Emanuel Råberg icke skulle vara behörig att vara nämndeman.

§ 44. **Yttrande över 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande angående valkretsar vid fullmäktigval.**

Magistraten hade under hand berett stadsfullmäktige tillfälle att avgiva yttrande över 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande angående valkretsar vid fullmäktigval.

Sedan t. f. borgmästaren för stadsfullmäktige lämnat en redogörelse för betänkandets innehåll och efter antecknande att den tid, inom vilken magistraten hade att till länsstyrelsen avgiva yttrande, utginge med torsdagen den 5 februari 1953 beslöto stadsfullmäktige enhälligt *dels* upptaga ärendet till behandling oaktat detsamma icke upptagits å föredragningslistan, *dels ock* med hänsyn till den korta remisstiden uppdraga åt beredningsutskottet att å fullmäktiges vägnar avgiva yttrande över betänkandet.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

In fidem:

Justerat den 9 februari 1953.

Per Siösteen

GÖSTA SJÖBERG

Karl Wässman *Birger Grip*

Offentligen uppläst den 9 februari 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 26 februari 1953

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, Thorén, Lundberg, Gustaf Olsson, Pers, Nyström, Turén, fru Kjelldahl, herr Hellman, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herrar Erik Pettersson, Carlfors, fröken Ingeborg Jansson (från § 47), fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Karl Pettersson, Haasum, Nordin, John Johansson, fru Schörling, herrar Ernfrid Carlsson, fru Anna Larsson, herrar Ruben Carlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Göthlin, Kraft, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, John Olsson, Lundh, Gustafson, Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Allan Lindstedt och Karl Karlsson.

Frånvarande med giltigt förfall: Fru Ebba Berg, herrar J. Ruben Nyman, Matell, Åke Johansson, fröken Anna Carlsson, herrar Lindqvist, Grip, Brismar, fru Ekström, herrar Alderhed och Engström.

Närvarande å magistratens vägnar: Ingen närvarande.

§ 45. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herr Carlfors och fru Andrén att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset fredagen den 6 mars 1953 klockan 13.00.

§ 46. **Förteckning över stadsfullmäktiges oavgjorda ärenden.**

Med skrivelse den 16 februari 1953 hade stadsfullmäktiges sekreterare överlämnat förteckning över sådana oavgjorda ärenden, vilka för beslutsfattande krävde särskild utredning ävensom över av stadsfullmäktige fattade beslut, av mera väsentlig betydelse, vilka av en eller annan anledning icke blivit till årsskiftet verkställda.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 1 ser. B) beslöto stadsfullmäktige lägga förteckningen till handlingarna.

§ 47. Förnyat åtagande jämlikt 13 § 2 mom. KK den 7 december 1951 nr 756 om tertiär- och tilläggslån.

I skrivelse den 5 februari 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* åtaga staden ansvar gentemot statsverket för sådan förlust, som avsåges i 13 § 2 mom. i Kungl. Kungörelsen den 7 december 1951 nr 756 om tertiär- och tilläggslån intill ett högsta belopp av 2.000.000 kronor för tiden intill den 1 januari 1954, *att* detta belopp skulle innefatta jämväl stadens tidigare åtagande enligt nämnda författningsrum samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att å stadens vägnar teckna ifrågavarande borgensförbindelser.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 36 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 48. Förnyat åtagande jämlikt 12 § 2 mom. KK den 9 juli 1942 nr 569 om tertiär- och tilläggslån med däri senare vidtagna ändringar.

I skrivelse den 5 februari 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* åtaga staden ansvar jämlikt 12 § 2 mom. i Kungl. Kungörelsen den 9 juli 1942, nr 569 om tertiärlån och tilläggslån med däri enligt Kungl. Kungörelserna nr 739/1942 och nr 592/1943 vidtagna ändringar intill ett högsta belopp av 200.000 kronor för tiden intill den 31 december 1955, *att* nämnda belopp skulle innefatta jämväl stadens tidigare åtagande enligt omförmälda författningsrum samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att å stadens vägnar teckna ifrågavarande borgensförbindelser.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 37 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 49. Dyrtidstillägg å löner och pensioner under år 1953.

I skrivelse den 21 januari 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att upphäva sitt beslut av den 18 december 1952 om pensionärernas dyrtidstillägg samt att sådant tillägg till pensioner och sådant lönetillägg, som under år 1952 utgått på grund av fullmäktiges beslut i anslutning till överenskommelsen den 19 mars 1952 mellan Stadsförbundet och Svensk Sjuksköterskeförening (fast tillägg) eller överenskommelsen den 20 maj 1952 mellan Stadsförbundet och vissa personalorganisationer (särskilt lönetillägg) skulle tills vidare och intill dess fullmäktige annorlunda besluta utgå även under år 1953, dock med iakttagande av att i fall, där organisation varslat eller vidtagit

stridsåtgärd mot kommun, lönetilläggets fortsatta utbetalning till medlem av sådan organisation berodde av löne- och avtalsnämndens prövning.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 5 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 38 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 50. **Ändring av en befattning såsom kontorsbiträde å kommunala flickskolans rektorsexpedition till en befattning såsom kanslibiträde vid samma expedition.**

Styrelsen för kommunala flickskolan hade i skrivelse den 29 november 1952 hemställt, att kontorsbiträdestjänsten å kommunala flickskolans rektorsexpedition från och med den 1 januari 1953 finge ändras till en kanslibiträdesbefattning.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 21 januari 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 5 februari samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 39 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 51. **Avförande av en ordinarie skrivbiträdestjänst vid fastighetskontoret och en ordinarie skrivbiträdestjänst vid uppbördsverket från ordinarie stat.**

Uti skrivelse den 21 januari 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl föreslagit stadsfullmäktige besluta att avföra en ordinarie skrivbiträdestjänst vid fastighetskontoret och en ordinarie skrivbiträdestjänst vid uppbördsverket från ordinarie stat.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 5 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 40 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 52. **Pension till en städerska vid folkskolorna.**

I skrivelse den 21 januari 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att tillerkänna fru Nanna Elisabet Norström pension från och med den 1 januari 1953 med ett årligt grundbelopp av 600 kronor.

Genom utlåtande den 5 februari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 41 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 53. **Förvärv av stadsägorna n:ris 1861 och 1869 m. m.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 5 februari 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att dels förvärva stadsägorna n:ris 1861 och 1869 för en köpeskilling av 150.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt, dels till Västerås Måleriaffär AB försälja å marken varande byggnader för ett pris av 50.000 kronor, dels med bolaget träffa tomträttsavtal på i huvudsak i skrivelsen angivna villkor, dels ock vidtaga alla för avtalens genomförande erforderliga åtgärder samt *att* köpeskillingen för stadsägorna skulle bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 42 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 54. **Anslag för inköp av hörselmätningsapparat till folkskolorna.**

I skrivelse den 2 februari 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt om anslag å 1.840 kronor till inköp av en audiometer att disponeras vid läkarundersökning av barn vid folkskolorna.

Genom utlåtande den 12 februari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla folkskolestyrelsens framställning samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 43 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 55. **Anslag för inköp av snöröjningsmaskin.**

I skrivelse den 6 februari 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa hamnstyrelsen ett anslag å 16.000 kronor för inköp av snöröjningsmaskin.

Genom utlåtande den 12 februari 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas i hamnens stat för år 1954.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 44 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 56. **Anslag för anskaffande av inventarier m. m. till stadsbibliotekets ungdomsavdelning.**

I skrivelse den 2 februari 1953 hade styrelsen för stifts- och landsbiblioteket på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för anskaffande av inventarier m. m. till den nyinrättade ungdomsavdelningen inom stadsbiblioteket anvisa ett förslagsanslag å 3.000 kronor.

Drätselkammaren hade i utlåtande den 12 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 45 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 57. **Anslag till Hollandshjälpen.**

I skrivelse till drätselkammaren den 9 februari 1953 hade styrelsen för Svenska Stadsförbundet vädjat till staden att lämna ett ekonomiskt bidrag till Hollandshjälpen.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 12 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ändamålet anvisa ett anslag å 15.000 kronor att disponeras av Stadsförbundet samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 46 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 58. **Borgen å byggnadskreditiv under år 1953.**

I skrivelse den 12 februari 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd för staden att teckna borgen å byggnadskreditiv *dels* för Byggnads AB Mimers i Västerås nybyggen intill ett belopp av högst 35.000.000 kronor, *dels ock* för i skrivelsen angivna kooperativa byggnadsföretag intill ett sammanlagt belopp av 18.000.000 kronor — i sistnämnda fall för varje särskilt byggnadsföretag motsvarande ett belopp av högst 85 % av den av Kungl. Bostadsstyrelsen preliminärt godkända anskaffningskostnaden — mot den säkerhet i inteckningar staden kunde finna betryggande och under villkor, att stadens borgensåta-

gande för varje byggnadsföretag finge gälla längst till den 1 juli 1955, samt att respektive byggnadsföretag anställde av drätselkammaren godkänd kontrollant under byggnadstiden, *att* bemyndiga kammaren att i varje särskilt fall teckna stadens borgen å byggnadskreditiv för byggnadsföretag i enlighet med i skrivelsen angivna grunder samt *att* i avbidan å Kungl. Maj:ts beslut borgensåtagande vid behov skulle ske med anlitande av stadens underställningsfria borgensrätt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 47 ser. A) och sedan herrar Nyström, Gustaf Olsson och Engdahl yttrat sig utan yrkande beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 59. **Angående anslutningsplan till Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 12 februari 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* i princip antaga föreliggande förslag till anslutningsplan för pensionering genom SKP att tillämpas från och med den 1 januari 1953 samt *att* bemyndiga drätselkammaren att efter överenskommelse med SKP i planen vidtaga de jämkningar, som sedermera kunde befinnas erforderliga.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 48 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 60. **Avförande av en befattning som ordinarie skrivbiträde å tekniska verkens gemensamma förvaltning från ordinarie stat.**

I skrivelse den 16 december 1952 hade styrelsen för stadens tekniska verk hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att indraga ordinarie befattningen såsom skrivbiträde å tekniska verkens gemensamma förvaltning räknat från den 1 januari 1953.

Drätselkammaren hade i yttrande den 15 januari 1953 och löne- och avtalsnämnden genom utlåtande den 21 i samma månad tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 49 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens och löne- och avtalsnämndens tillstyrkan.

§ 61. Inrättande av s. k. befordringstjänster vid kommunala flickskolan.

I skrivelse den 31 december 1952 hade styrelsen för kommunala flickskolan föreslagit stadsfullmäktige att hos Kungl. Maj:t göra framställning om inrättande av ett antal så kallade befordringstjänster från och med den 1 januari 1953, sammanlagt nio, rektorstjänsten däri inberäknad.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 5 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens för kommunala flickskolan framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 50 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr Carlfors att ärendet skulle återremitteras till skolstyrelsen och drätselkammaren för närmare utredning och för att handläggas gemensamt med en liknande framställning från styrelsen för praktiska realskolan. Fröken Ingeborg Jansson yrkade bifall till drätselkammarens förslag.

Sedan överläggningen avslutats, ställdes proposition mellan å ena sidan återremissyrkandet och å andra sidan yttrandet att ärendet denna dag skulle företagas till avgörande. Herr ordföranden fann därvid att stadsfullmäktige beslutat bifalla förstnämnda yrkande.

Votering begärdes, anställdes och utföll så att stadsfullmäktige med 25 jaröster mot 21 nejröster beslöto bifalla herr Carlfors yrkande om återremiss.

§ 62. Kungörelse angående förordnande att verkställa växel- och checkprotester.

Anmäldes och lades till handlingarna Västmanlands läns allmänna kungörelse nr 196/1952 utvisande, att exekutorn Karl Erik Ullberg och vid förfall för denne exekutorn Torsten Looström, båda med adress Stadsfogdekontoret, Västerås, ägde till följd av länsstyrelsens förordnande behörighet att under år 1953 upptaga protest av växlar och checker i Västerås stad samt att länsstyrelsen befriat notarius publicus i Västerås från skyldighet att upptaga dylika protester.

§ 63. Avsägelse från kommunala förtroendeuppdrag.

I skrivelse den 15 februari 1953 hade stadsfullmäktigeledamoten Erik Alderhed hemställt om att bliva befriad från uppdraget såsom ledamot av stadsfullmäktige samt övriga kommunala uppdrag.

Stadsfullmäktige beslöto *dels* godkänna den begärda avsägelsen, *dels* hos magistraten hemställa om röstsammanräkning för utseende av ny ledamot i herr Alderheds ställe, *dels ock* anmoda beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de förtroendemannaval, som föranleddes av herr Alderheds avsägelse från övriga kommunala uppdrag, vilka av honom innehades på grund av stadsfullmäktiges val.

§ 64. **Tackskrivelse från Kungl. Ortsnamnskommissionen.**

Anmäldes och lades till handlingarna Kungl. Ortsnamnskommissionens skrivelse av den 23 februari 1953 med tack för av fullmäktige vid sammanträde den 29 januari 1953 beviljat anslag.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 6 mars 1953.

GÖSTA SJÖBERG

Knut Carlfors *Ingrid Andrén*

Offentligen uppläst den 6 mars 1953; betygar

Ex officio:

Åke Renvall

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 26 mars 1953.

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, Thorén, J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Turén, fru Kjelldahl, herrar Hellman, Berglind, fru Bergsten, herrar Matell, Åke Johansson, fröken Anna Carlsson, herrar Lindqvist (från § 167), Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fröken Ingeborg Jansson, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Karl Pettersson, Haasum, Nordin, John Johansson, Ernfrid Carlsson, fru Anna Larsson, herrar Ruben Carlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Göthlin, Kraft, Brismar, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Allan Lindstedt, Karl Karlsson och Edvard Andersson.

Frånvarande med giltigt förfall: Fru Ebba Berg, herrar Pers, Nyström, fru Hall, fru Schörling och herr Lundh.

Närvarande å magistratens vägnar: Rådmannen Martin Lindheimer.

§ 65. **Val av stadsfullmäktigeledamot.**

Föredrogs och lades till handlingarna transumt av magistratens protokoll den 23 mars 1953, § 84, utvisande att metallarbetaren Knut Edvard Andersson förklarats vald till ledamot i stadsfullmäktige efter herr Erik Alderhed för tiden intill den 1 januari 1955.

Herr ordföranden hälsade den nyvalde ledamoten välkommen att deltaga i stadsfullmäktiges arbete.

§ 66. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herr Erik Pettersson och fröken Ingeborg Jansson att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda pro-

tokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset måndagen den 30 mars 1953 klockan 13.00.

§ 67. **Västerås stads bostadsförmedling. Verksamhetsberättelse för år 1952.**

Föredrogs Västerås stads bostadsförmedlings verksamhetsberättelse för år 1952. (S. H. nr 3 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 68. **Anslag till uppförande av småskolebyggnad inom kvarteret Hästhoven.**

I skrivelse den 12 februari 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt om ett anslag å 818.100 kronor till uppförande av småskolebyggnad inom kvarteret Hästhoven.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 5 mars 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ändamålet anvisa ett anslag å 806.000 kronor att täckas till ett belopp av 516.000 kronor genom lånemedel och till återstående del genom statsbidrag samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån för utgiften i fråga ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 51 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 69. **Anslag för inköp av bandtraktor för renhållningsverket.**

I skrivelse den 28 februari 1953 hade lantegendomsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 42.000 kronor för inköp av en bandtraktor för skötseln av stadens tippar.

Genom utlåtande den 5 mars 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla lantegendomsnämndens hemställan samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av uttaxerade medel i 1954 års stat.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 52 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 70. Tilläggsanslag för varmbadhusets ombyggnad.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 5 mars 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* anvisa ett tilläggsanslag å 77.200 kronor för badhusets ombyggnad samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 53 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 71. Förvärv av stadsägan 2313 A.

I skrivelse den 5 mars 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att för ett pris av 10.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt förvärva stadsägan nr 2313 A ävensom vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder samt *att* köpeskillingen skulle täckas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 54 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 72. Förvärv av stadsägan nr 3177.

I skrivelse den 5 mars 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att för en köpeskilling av 2.800 kronor och på i huvudsak i skrivelsen angivna villkor i övrigt förvärva stadsägan nr 3177 ävensom vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder samt *att* köpeskillingen skulle täckas av reserverade medel å anslaget under 7 C 360,1 ”Diverse mindre markförvärv”.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 55 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 73. Utredning av frågan angående omorganisation av stadsfogdekontoret.

Uti skrivelse den 9 februari 1953 hade magistraten på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté för utredning av frågan angående omorganisation av stadsfogdekontoret samt bemyndiga kommittén att för ändamålet tillkalla erforderlig expertis ävensom att stadsfullmäktige ville anslå för utredningen erforderliga medel.

Drätselkammaren hade genom yttrande den 5 mars 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* tillsätta en kommitté för ifrågavarande ändamål samt *att* uppdraga åt kommittén att i sinom tid hos stadsfullmäktige göra framställning om anslag för erforderliga utgifter.

Genom utlåtande den 11 mars 1953 hade beredningsutskottet tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla drätselkammarens förslag i ärendet, *att* utredningskommittén skulle bestå av fyra ledamöter, varav en utsåges av magistraten och tre av stadsfullmäktige samt att till ledamöter i kommittén utse bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, länsbostadsdirektören B. W. Alwestrand och tjänstemannen Edvard Nordin med herr Olsson såsom sammankallande.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 56 ser. A) och sedan herr Engdahl yttrat sig utan yrkande beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 74. Fråga om ändring av instruktionerna för konsulenterna i teckning, gymnastik och sång.

I skrivelse den 12 februari 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige vill besluta att uppdraga åt folkskolestyrelsen att — i den mån för verksamhetens rätta bedrivande så erfordrades — besluta om ändringar i de av stadsfullmäktige den 27 september 1951 fastställda instruktionerna för konsulenterna i teckning, gymnastik och sång.

Löne- och avtalsnämnden hade genom yttrande den 18 februari 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 5 mars samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla folkskolestyrelsens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 57 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 75. Fråga om pension till avliden befattningshavares frånskilda hustru.

I skrivelse den 18 februari 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att tillerkänna fru Rigmor Pihl pension från och med den 1 januari 1953 med ett grundbelopp av 600 kronor per år.

Fattigvårdsstyrelsen hade genom yttrande den 5 mars 1953 och drätselkammaren genom utlåtande samma dag tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 58 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr Turén i första hand, att ärendet återremitterades till löne- och avtalsnämnden samt i andra hand bifall till löne- och avtalsnämndens förslag med ändring *dels* att stadsfullmäktiges beslut erhölle denna avfattning: ”att sökanden tillerkännes pensionsförmån från och med den 1 januari 1953 med ett årligt grundbelopp av 600 kronor och i enlighet med de grunder i övrigt, som stadgas i gällande pensionsreglemente”, *dels ock* beträffande motiveringen för beslutet att den mening i löne- och avtalsnämndens skrivelse, som började med orden ”Med hänsyn etc.” erhölle följande lydelse: ”Med hänsyn till den förändring, som sålunda inträtt i uppfattningen rörande stadens skyldigheter gentemot en avliden anställds frånskilda hustru och då annan familjepension i detta fall icke utgår, anser stadsfullmäktige skäligt att sökanden nu får pension från staden”. Herr Engdahl biträdde i första hand herr Turéns återremissyrkande och yrkade i andra hand bifall till löne- och avtalsnämndens förslag i oförändrat skick såväl i fråga om motiveringen som beträffande klämmens avfattning. Herr andre vice ordföranden yrkade att ärendet omedelbart skulle företagas till avgörande samt biträdde herr Turéns förslag i fråga om ändring av motiveringen och klämmen. Herr Bååth yttrade sig slutligen utan yrkande.

Efter avslutad överläggning ställdes till en början proposition mellan å ena sidan yrkandet att ärendet skulle omedelbart företagas till avgörande och å andra sidan herr Turéns återremissyrkande. Herr ordföranden fann därvid att stadsfullmäktige beslutat bifalla förstnämnda yrkande.

Votering begärdes, anställdes och utföll så att stadsfullmäktige med 47 jaröster mot 7 nejröster beslutade omedelbart företaga ärendet till avgörande.

Härefter ställdes proposition mellan herr Turéns förslag angående ändring av motiveringen för löne- och avtalsnämndens förslag och herr Engdahls yrkande om bifall till löne- och avtalsnämndens förslag i fråga om motiveringen.

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning bifalla herr Engdahls yrkande.

Slutligen ställdes proposition mellan herr Turéns förslag angående avfattningen av stadsfullmäktiges beslut och herr Engdahls yrkande om bifall till löne- och avtalsnämndens förslag på denna punkt.

Stadsfullmäktige beslöto därvid utan omröstning bifalla herr Engdahls yrkande.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutat bifalla löne- och avtalsnämndens förslag i oförändrat skick.

§ 76. Redovisning för likvidation av Badelunda, Björksta och Tortuna socknars fattigvårdsförbund.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 5 mars 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för Västerås stads vidkommande godkänna den av förste stadsombudsmannen Per Siösteen i egenskap av likvidator avgivna redovisningen i anledning av verkställd likvidation av Badelunda, Björksta och Tortuna socknars fattigvårdsförbund.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 59 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 77. Fråga om förlängning av provisorisk höjning av hamntaxan.

I skrivelse den 6 mars 1953 hade hamnstyrelsen hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga styrelsen att hos Kungl. Kommerskollegium anhålla om rätt att även för tiden efter den 1 maj 1953 uttaga nu gällande förhöjda hamnavgifter.

Genom utlåtande den 12 mars 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 60 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 78. Avtal med Skerike Elektriska Distributionsförening om övertagande av eldistributionen inom Skerike.

I skrivelse den 24 februari 1952 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga styrelsen för verken att med Skerike Elektriska Distributionsförening träffa avtal om övertagande av eldistributionen inom Skerike och att till täckande av kostnaderna för erforderliga arbeten få förfoga över i anslutningsavgifter inflytande 45.500 kronor.

Genom utlåtande den 12 mars 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga styrelsen att på i huvudsak i skrivelsen angivna villkor träffa avtal med föreningen om eldistributionen inom Skerike ävensom att förfoga över förenämnda anslutningsavgifter för ändamålet.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 61 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 79. Förvärv av sportstugebyggnader å stadsägan nr 3348 å norra Björnön.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 12 mars 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att för ett pris av 26.000 kronor och på i huvudsak i skrivelsen angivna villkor i övrigt förvärva två sportstugebyggnader å stadsägan 3348 å norra Björnön ävensom uppdraga åt drätselkammaren att vidtaga alla erforderliga åtgärder för förvärvets genomförande samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 62 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 80. Anslag för anskaffande av transformatorer.

I skrivelse den 24 februari 1953 hade styrelsen för Västerås stads tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa 150.000 kronor av lånemedel för anskaffande av transformatorer.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 12 mars 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ändamålet anvisa 150.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av uttaxerade medel.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 63 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 81. Anslag för inköp av konstverk till friluftskyrkan å Lövudden.

I skrivelse den 4 februari 1953 till kulturnämnden hade Kristliga föreningen av Unge Män i Västerås hemställt om anslag för inköp av professor Carl Eldhs Ansgarsstaty, vilken skulle uppsättas i den s. k. friluftskyrkan vid KFUM:s anläggning på Lövudden.

Kulturnämnden hade genom skrivelse den 3 mars 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att för inköp av en avgjutning av ifrågavarande staty ställa till kulturnämndens förfogande ett förslagsanslag av 12.000 kronor samt att statyn skulle deponeras hos KFUM och uppsättas vid friluftskyrkan inom Lövuddens område.

Genom utlåtande den 12 mars 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av kulturfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 64 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 82. **Tilläggsanslag för ombyggnad av gamla seminariet.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 12 mars 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ombyggnad av gamla seminariet anvisa ett tilläggsanslag å 16.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 65 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 83. **Fråga om anställande av en barnbibliotekarie å extra stat vid stadsbiblioteket.**

I skrivelse den 2 februari 1953 hade styrelsen för stifts- och landsbiblioteket på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att föranställande av en barnbibliotekarie å extra stat vid stadsbiblioteket anvisa ett anslag å 7.000 kronor för år 1953.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 18 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla styrelsens framställning.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 12 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens framställning samt *att* härav föranledd utgift för 1953 skulle bestridas av i samma års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 66 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 84. **Inrättande av befordringstjänster vid kommunala flickskolan och praktiska mellanskolan.**

Vid sammanträde den 26 februari 1953 hade stadsfullmäktige beslutat att till styrelsen för kommunala flickskolan samt drätselkammaren återremittera styrelsens framställning om inrättande av ett antal befordringstjänster vid skolan.

I skrivelse den 16 mars 1953 hade styrelsen för kommunala flickskolan nu på anförda skäl hemställt att vid skolan från och med den 1 januari 1953 finge inrättas befordringstjänster samt nya ordinarie ämneslärar- och adjunkttjänster till det antal, som skolöverstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande fastställde.

Styrelsen för praktiska realskolan hade i skrivelse den 16 mars 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville godkänna den fördelning av ordinarie

tjänster och befordringstjänster, som av Kungl. Skolöverstyrelsen komme att verkställas för praktiska realskolans i Västerås del samt deras inrättande.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 17 mars 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* godkänna den fördelning av ordinarie tjänster och befordringstjänster vid kommunala flickskolan och praktiska realskolan i Västerås som komme att verkställas av Kungl. Skolöverstyrelsen, samt tjänsternas inrättande.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 67 ser. A) och sedan herr Carlfors yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 85. **Val av kommunala förtroendemän.**

Sedan stadsfullmäktige den 26 februari 1953 anmodat beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de förtroendemannaval, som föranleddes av stadsfullmäktigeledamoten Erik Alderheds avsägelse från de kommunala uppdrag, vilka av honom innehades på grund av stadsfullmäktiges val, så hade beredningsutskottet genom skrivelse den 11 mars 1953 föreslagit stadsfullmäktige besluta *att* till suppleant i beredningsutskottet efter herr Alderhed intill innevarande års utgång utse vaktmästaren Allan Lindstedt samt till suppleant i idrottsstyrelsen för tiden intill 1953 års utgång fastighetsförvaltaren Inge Jonsson.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 68 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 86. **Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse ang. fastställande av stadsplan för Skiljeboområdet.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 9 januari 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt av stadsfullmäktige den 24 april 1952 antaget förslag till stadsplan för Skiljeboområdet.

§ 87. **Länsstyrelsens resolution ang. upplösning av Badelunda, Björksta och Tortuna socknars kommunalförbund.**

Anmäldes och lades till handlingarna länsstyrelsens i Västmanlands län resolution den 10 mars 1953 utvisande, att länsstyrelsen förklarat Badelunda, Björksta och Tortuna socknars kommunalförbund upplöst.

§ 88. **Länsstyrelsens resolution ang. pension till drätselkammarens förre ordförande.**

Anmäldes och lades till handlingarna länsstyrelsens i Västmanlands län resolution den 4 mars 1953, utvisande, att länsstyrelsen funnit skäl fastställa stadsfullmäktiges beslut den 29 januari 1953 att bevilja drätselkammarens förre ordförande, byggmästaren Fritz Eklund, pension från och med den 1 januari 1953.

§ 89. **Tackskrivelse från byggmästaren Fritz Eklund.**

Anmäldes och lades till handlingarna en tackskrivelse från byggmästaren Fritz Eklund för stadsfullmäktiges beslut om beviljande av en årlig pension.

§ 90. **Avsägelse från kommunala uppdrag.**

I skrivelse den 15 mars 1953 hade byggmästaren Fritz Eklund hemställt om befrielse från samtliga av stadsfullmäktige givna uppdrag.

Stadsfullmäktige beslöto *dels* godkänna herr Eklunds avsägelse *dels ock* anmoda beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de förtroendemannaval, som föranleddes av herr Eklunds avsägelse från kommunala uppdrag, vilka av honom innehades på grund av stadsfullmäktiges val.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 30 mars 1953.

EINAR JONSSON

Erik Pettersson *Ingeborg Jansson*

Offentligen uppläst den 30 mars 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 29 april 1953.

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, fru Berg, herrar J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Nyström, fru Kjelldahl, fru Hall (till § 113), herr Berglind, fru Bergsten, herrar Matell, Åke Johansson, fröken Anna Carlsson, herrar Carlfors, Grip, Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Karl Pettersson, Haasum, Nordin, John Johansson, fru Schörling, herrar Ernfrid Carlsson, fru Anna Larsson, herrar Ruben Carlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Göthlin, Kraft, Brismar, fru Ekström, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Allan Lindstedt och Edvard Andersson.

Frånvarande med giltigt förfall: Herrar Thorén, Pers, Turén, Hellman, Lindqvist, Erik Pettersson, fröken Jansson, fru Andrén, herr Wässman, fru Gunborg Johansson, herrar Lundh och Karl Karlsson.

Närvarande å magistratens vägnar: Rådmannen Folke Höijer.

§ 91. **Parentation över Fritz Eklund.**

Herr ordföranden erinrade om att, sedan stadsfullmäktiges sista sammanträde, en av stadens mera bemärkta förtroendemän, byggmästaren Fritz Eklund, gått ur tiden. Eklund var i alla avseenden ett föredöme såsom kommunalman och medborgare. Ordföranden tackade för den insats Eklund nedlagt under en 30-årig verksamhet till stadens fromma och lyste frid över hans minne.

§ 92. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herr Åke Johansson och fröken Anna Carlsson att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokoll, i

sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset fredagen den 8 maj 1953 klockan 13.00.

§ 93. **Kulturnämndens årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs kulturnämndens årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 4 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 94. **Badhusstyrelsens årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs badhusstyrelsens årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 5 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 95. **Drätselkammarens och tekniska verkens bokslut för 1952.**

Med skrivelse den 2 april 1952 hade drätselkammaren till stadsfullmäktige överlämnat räkenskapsberättelse för år 1952 jämte styrelsens för tekniska verken skrivelse den 24 februari 1953 med förslag till bokslut för år 1952 och därvid hemställt, att stadsfullmäktige med godkännande ville lägga till handlingarna de av kammaren upprättade boksluten för staden och för donationsfonderna för år 1952.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 69 ser. A samt nr 6 och 7 ser. B) uppstod överläggning, varunder herr Engdahl med instämmande av herr Matell yrkade att ärendet skulle bordläggas i avbidan å stadsrevisionens granskning av räkenskapsberättelsen, medan herr Gustaf Olsson yrkade att ärendet omedelbart företogs till avgörande och att drätselkammarens förslag bifölles. I ärendet yttrade sig herrar Nyström och t. f. borgmästaren Höijer.

Efter avslutad överläggning ställdes proposition mellan å ena sidan herr Engdahls bordläggningsyrkande och å andra sidan yrkandet, att ärendet denna dag skulle företagas till avgörande. Stadsfullmäktige beslöto härvid utan omröstning i enlighet med herr Engdahls yrkande.

§ 96. **Anslag för utförande av reparationer å skyddsrummet i Djäkneberget.**

I skrivelse den 6 mars 1953 hade civilförsvarsnämnden hemställt, att stadsfullmäktige ville för utförande av reparationer å skyddsrummet i Djäkneberget anvisa ett förslagsanslag å 3.900 kronor.

Genom utlåtande den 12 mars 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nämndens hemställan samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 70 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 97. **Anslag till förberedande arbeten för ett folkrörelsernas arkiv.**

I skrivelse den 13 mars 1953 hade kulturnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att ställa ett anslag å 5.000 kronor till nämndens förfogande för upplysningsarbete och insamling av materiel beträffande bildande av ett folkrörelsernas arkiv i Västerås.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 2 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens hemställan samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av kulturfondens medel.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 71 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 98. **Anslag för ytterligare småbåtsplatser.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 2 april 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för utförande av nya småbåtsplatser anvisa ett anslag å 25.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 72 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 99. **Tilläggsanslag för avröjning av brandplatsen vid stadsägan nr 228.**

I skrivelse den 2 april 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för avröjning av brandplatsen vid

stadsägan nr 228 bevilja ett tilläggsanslag å kronor 2.408:10 att täckas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 73 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 100. **Angående markbyte med Statens Järnvägar.**

Uti skrivelse den 2 april 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* på i huvudsak i skrivelsen angivna villkor träffa avtal om markbyte med Statens Järnvägar avseende vissa områden av stadsägorna n:ris 38 och 1665 A.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 74 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 101. **Förvärv av stadsägorna n:ris 347 och 1071 U m. m.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 2 april 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta, *att* på i huvudsak i skrivelsen angivna villkor av Västerås Missionsförsamling förvärva stadsägorna n:ris 347 och 1071 U samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 75 ser. A) uppstod överläggning varunder yttrade sig herrar Haasum, Gustaf Olsson, Engdahl, Matell och Nyström. Under överläggningen framfördes önskemål att drätselkammaren genom förbehåll i upplåtelseavtalet med församlingen tillförsäkrade allmänheten tillträde till ifrågavarande markområde.

Efter avslutad överläggning beslöto stadsfullmäktige utan omröstning bifalla drätselkammarens förslag.

§ 102. **Medgivande för en baderska att kvarstå i tjänst efter uppnådd pensionsålder.**

I skrivelse den 18 mars 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl föreslagit stadsfullmäktige besluta att medgiva baderskan Eugenia Persson att oavsett uppnådd pensionsålder kvarstå i stadens tjänst under ett år från den 1 mars 1953.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 2 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 76 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 103. **Utseende av representant för Västerås stad vid Stockholms stads 700-årsjubileum.**

I skrivelse till stadsfullmäktige den 26 mars 1953 hade stadsfullmäktige i Stockholm inbjudit en representant för Västerås stad att närvara vid de jubileumsfestligheter, vilka i anledning av 700-årsminnet av Stockholms stadsblivande komme att äga rum den 17, 18 och 19 juni innevarande år.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 8 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* såsom representant för Västerås stad vid ifrågavarande festligheter utse stadsfullmäktiges ordförande, herr Gösta Sjöberg, med stadsfullmäktiges förste vice ordförande, herr G. Leontein, såsom suppleant.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 77 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets förslag.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

§ 104. **Val av ombud och observatör att representera staden vid Sveriges Kommunalekonomiska Förenings ordinarie föreningsstämma innevarande år.**

I en till stadsfullmäktige ställd skrivelse hade Västerås stad såsom medlem av Sveriges Kommunalekonomiska Förening kallats till föreningens tredje ordinarie föreningsstämma, som hålles i Södertälje den 5 juni 1953.

Beredningsutskottet hade i utlåtande den 8 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* till stadens ombud vid ifrågavarande föreningsstämma utse stadsrevisionens ordförande, förmannen Karl Engdahl, och till observatör drätselkammarens ordförande, bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, vilken vid eventuellt förfall för herr Engdahl såsom ombud skulle inträda som dennes suppleant.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 78 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 105. **Uppflyttning av vissa juristtjänster i högre lönegrad.**

I skrivelse den 15 april 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att med giltighet från och med den 1 juli 1951 uppflytta befattningarna såsom rådman och förste stadsombudsman från lönegrad 36 till lönegrad 37.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 16 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 79 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 106. **Förslag till utvidgning och ändring av stadsplan för området Gustavsvik—Stensborg.**

I skrivelse den 13 april 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Gustavsvik—Stensborg samt uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Genom utlåtande den 16 april 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 80 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 107. **Anslag för s. k. bullermätare.**

I skrivelse den 2 mars 1953 hade hälsovårdsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa 2.500 kronor för anskaffning av bullermätare.

Genom utlåtande den 16 april 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hälsovårdsnämndens hemställan samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 81 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 108. **Anslag för ombyggnad av läroverkets äldre byggnader.**

Läroverkets byggnadskommitté hade i skrivelse den 15 april 1953 på anförda skäl hemställt om ett anslag å 350.000 kronor för ombyggnad av läroverkets äldre byggnader.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 16 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kommitténs förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle upptagas till täckning av uttaxerade medel i nästa års stat.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 82 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 109. **Anslag för ledningar för vatten, spillvatten och dagvatten inom område öster om Malmaberg.**

Uti skrivelse den 17 mars 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för utläggande av ledningar för vatten, spillvatten och dagvatten inom område öster om Malmaberg anvisa 300.000 kronor att täckas med 100.000 kronor av lånemedel, 160.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter och 40.000 kronor av skattemedel.

Genom utlåtande den 16 april 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ändamålet anvisa ett anslag å 300.000 kronor, *att* av detta belopp 100.000 kronor skulle täckas av lånemedel, 160.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter och 40.000 kronor genom omdisposition på sätt i skrivelsen angivits av motsvarande belopp av anslaget för nyanläggningar under 13 AB Vatten och avloppsverk samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 100.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 83 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 110. **Anslag för regnvattenledningar från järnvägsdikena vid Emaus över norra delen av Ringvallen till Emausbäcken.**

I skrivelse den 17 mars 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för framdragande av regnvattenledning från järnvägsdikena vid Emaus över norra delen av Ringvallen vill Emausbäcken anvisa ett anslag å 63.000 kronor av skattemedel.

Genom utlåtande den 16 april 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 84 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 111. **Förvärv av stadsägan nr 123 K.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 16 april 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga drätselkammaren att

för ett pris av 33.000 kronor förvärva stadsägan nr 123 K samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 85 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 112. **Fråga om överlåtelse av mark till Västerås Kraftverk.**

I skrivelse den 16 april 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att till Västerås Kraftverk med äganderätt till det pris och på de villkor, som kammaren kunde finna skäligt överlåta för utvidgningen av kraftverket erforderliga områden samt upprätta och genomföra vederbörligt försäljningsavtal.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 86 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 113. **Ansökan av Systemaktiebolaget i Västerås om tillstånd till årsutskänkning av vin och spritdrycker samt om utskänkning av rusdrycker under utsträckt tid.**

Genom resolution den 18 december 1952 hade länsstyrelsen i Västmanlands län anmodat stadsfullmäktige att avgiva yttrande i anledning av Systemaktiebolagets i Västerås till länsstyrelsen ingivna ansökan om tillstånd till årsutskänkning av vin och spritdrycker under tiden från och med den 1 oktober 1953 till och med den 30 september 1957 samt om medgivande att utskänkning av rusdrycker under nämnda oktrojperiod finge fortgå alla dagar till klockan 24 å Stadshotellet, Stadsparken, utvärdshuset Elba och restaurang Klippan.

Poliskammaren hade genom yttrande den 10 februari 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Nykterhetsnämnden hade i skrivelse den 18 mars 1953 på anförda skäl dels tillstyrkt bifall till Systemaktiebolagets ansökan i vad avsåge fortsatt tillstånd i samma omfattning som det nu löpande, dels ock avstyrkt bifall, i vad ansökningen avsåge nytt tillstånd för utskänkning av vin å ytterligare ett ställe i staden.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 8 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag samt *att* förklara sig icke hava något att invända mot Systemaktiebolagets framställning i vad avsåge medgivande till utsträckt tid för utskänkning av rusdrycker.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 87 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr Engström med instämmande av herrar Engdahl, Matell, John Johansson, Råberg och Brismar bifall till Systemaktiebolagets framställning i dess helhet, sålunda även i vad avsåge utskänkning av vin å lokalerna i Norra Vattentornet. Herr Nyström med instämmande av herrar Hugo Ericsson, Grip, fru Kjelldahl, herrar Karl Pettersson och Ernfrid Carlsson yrkade bifall till beredningsutskottets förslag. Herr Gustaf Olsson yttrade sig utan särskilt yrkande.

Efter avslutad överläggning ställdes proposition mellan å ena sidan herr Engströms yrkande och å andra sidan beredningsutskottets förslag.

Herr ordföranden fann därvid, att stadsfullmäktige beslutat bifalla herr Engströms yrkande.

Votering begärdes, anställdes och utföll så att stadsfullmäktige med 29 jaröster mot 18 nejröster beslöto bifalla herr Engströms yrkande.

§ 114. **Val av kommunala förtroendemän.**

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 26 mars 1953 anmodat beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de förtroendemannaval, som föranleddes av byggmästaren Fritz Eklunds avsägelse från kommunala uppdrag, vilka av honom innehades på grund av stadsfullmäktiges val, så hade beredningsutskottet i skrivelse den 8 april 1953 föreslagit stadsfullmäktige besluta att utse följande efterträdare till herr Eklund i nedan nämnda uppdrag, nämligen

såsom ledamot i byggnadsnämnden för tiden intill 1954 års utgång herr Gustaf Olsson;

såsom ledamot i gatunamnsberedningen herr Hugo Ericsson;

såsom ledamot i rådhuskommittén muraren Erik Svensson, Aspvretsgatan 19 B;

såsom ledamot i byggnadskommittén för högre allmänna läroverket socialkuratorn John Johansson;

såsom ledamot i byggnadskommittén för till- och ombyggnad av kommunala flickskolan fru Greta Schörling;

såsom ledamot i byggnadskommittén för tillbyggnad av tekniska skolan herr Gustaf Olsson;

såsom ledamot i kommittén för utredning av frågan om bostadsförsörjningen inom staden metallarbetaren Gustav Fredricksson;

såsom ledamot i kommittén för utredning av frågan om lämpliga lokaler för hantverkare och småindustriidkare herr Gustaf Olsson samt

under förutsättning att herr Eklund av rådhusrätten beviljades entledigande från uppdraget, till nämndeman för tjänstgöring vid rådhusrätten för en tid av sex år, räknat från dagen för stadsfullmäktiges val, redaktören Artur Berglund.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 88 ser. A) beslöto stadsfullmäktige efter antecknande att byggmästaren Fritz Eklund numera avlidit, med acklamation i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 115. **Motion angående inrättande av en organisationsnämnd.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade stadsfullmäktigeledamoten Karl Engdahl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att inrätta en organisationsnämnd bestående av fem ledamöter med uppgift att samordna vissa arbetsuppgifter och undersökningar av organisatorisk art samt att uppdraga åt beredningsutskottet att framlägga förslag till instruktion för nämnden.

Stadsfullmäktige beslöto remittera ärendet till beredningsutskottet för yttrande.

§ 116. **Motion angående utredning om möjligheterna att uppföra ett nytt varmbadhus med simhall m. m.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen genom herr Erik Pettersson hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta om en utredning om möjligheterna att uppföra ett varmbadhus med simhall samt lokaler för gymnastik, tennis och idrott samt att en idétävlan anordnades omfattande hela området omkring Kristiansborgs gård.

Stadsfullmäktige beslöto remittera ärendet till beredningsutskottet och drätselkammaren för yttrande.

§ 117. **Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse ang. fastställande av förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen beträffande kvarteret Silon m. m.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 10 april 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen beträffande kvarteret Silon m. m.

§ 116. **Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse ang. fastställande av förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Blåklockan m. m.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 17 april 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Blåklockan m. m.

§ 119. **Avsägelse från kommunala förtroendeuppdrag.**

I skrivelse den 21 mars 1953 hade stadsfullmäktigeledamoten Mogens Matell hemställt om att från och med den 1 juni 1953 bliva befriad från uppdragen såsom ledamot av stadsfullmäktige samt ledamot av styrelsen för tekniska verken och rådhuskommittén.

Stadsfullmäktige beslöto *dels* godkänna den begärda avsägelsen, *dels* hos magistraten hemställa om röstsammanräkning för utseende av ny ledamot i herr Matells ställe, *dels ock* anmoda beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående val av efterträdare till herr Matell i styrelsen för tekniska verken och rådhuskommittén.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 8 maj 1953.

GÖSTA SJÖBERG

Anna Carlsson *Åke Johansson*

Offentligen uppläst den 8 maj 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Västerås 1953 . Västmanlands Folkblads tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 28 maj 1953.

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, fru Berg, herrar Thorén, Lundberg, Gustaf Olsson, Nyström, Turén, fru Kjelldahl, herr Hellman, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herrar Matell, Åke Johansson, fröken Anna Carlsson, herrar Lindqvist (från § 121), Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Haasum, Nordin, fru Schörling, herrar Ernfrid Carlsson, fru Anna Larsson, herrar Ruben Carlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Göthlin, Kraft, Brismar, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Lundh, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Allan Lindstedt, Karl Karlsson och Edvard Andersson.

Frånvarande med giltigt förfall: Herrar J. Ruben Nyman, Pers, fröken Ingeborg Jansson, herrar Karl Pettersson, John Johansson, Gösta Larsson och Bååth.

Närvarande från magistraten: Ingen närvarande.

§ 120. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt fru Bergsten och herr Matell att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset torsdagen den 4 juni 1953 klockan 13.

§ 121. **Hälsovårdsnämndens årsberättelse för år 1952.**

Med skrivelse den 31 mars 1953 hade hälsovårdsnämnden överlämnat sin årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 8 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 122. **Pensionsnämndernas årsberättelse för år 1952.**

Med skrivelse den 20 april 1953 hade pensionsnämnderna överlämnat sin årsberättelse för år 1952 (S. H. nr 9 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 123. **Redogörelse över Västerås stads tekniska verks räkenskaper för år 1952.**

Anmäldes och lades till handlingarna styrelsens för tekniska verken räkenskaper för år 1952. (S. H. nr 10 ser. B).

§ 124. **Ungdomsvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs ungdomsvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 11 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 125. **Anslag till skoldelegationen för utredningsarbeten under 1953.**

I skrivelse den 8 april 1953 hade Västerås stads skoldelegation på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville bevilja delegationen ett anslag å 3.000 kronor för utredningsarbeten m. m. under år 1953.

Genom utlåtande den 7 maj 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla delegationens förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 89 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 126. **Anslag för anslutning av kafébyggnaden å Djäkneberget till vatten- och avloppsledningar å samma berg.**

Uti skrivelse den 30 april 1953 till drätselkammaren hade parkstyrelsen på anförda skäl hemställt, att kammaren ville anvisa anslag å 3.200 kronor avseende merkostnad för anslutning av kafébyggnaden å Djäkneberget till vatten- och avloppsledningar för toalettbyggnad å samma berg samt att kammaren i övrigt bidroge till den del av ledningskostnaderna som skäligen borde bekostas av fastighetsförvaltningen.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 7 maj 1953 med överlämnande av parkstyrelsens skrivelse tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ändamålet anvisa ett anslag å 3.200 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 90 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 127. **Tilläggsanslag för uppförande av byggnad för toaletter, lekstuga m. m. å Djäkneberget.**

I skrivelse den 30 april 1953 hade parkstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville för uppförande av toaletter, förråd, regnskydd, lek- och värmestuga och kioskbyggnad m. m. å Djäkneberget bevilja ett tilläggsanslag å 22.000 kronor.

Drätselkammaren hade under hand återremitterat ärendet till parkstyrelsen för kompletterande utredning och hade parkstyrelsen i skrivelse den 9 maj 1953 avgivit ytterligare utredning i ärendet.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för uppförande av en byggnad å Djäkneberget i huvudsaklig överensstämmelse med parkstyrelsens förslag anvisa ett tilläggsanslag å 22.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 102 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 128. **Anslag för konstnärlig utsmyckning av ålderdomshemmets sjukhus vid Karlslund.**

I skrivelse den 24 april 1953 hade kulturnämnden på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att för inköp av stafflikonst till ålderdomshemmets sjukhus vid Karlslund anvisa ett anslag av 5.000 kronor att utgå av kulturfondens disponibla avkastning samt att inköpet av konst skedde i den härför stadgade ordningen.

Genom utlåtande den 7 maj 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 91 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 129. **Bidrag till konstnärlig utsmyckning av Västerås krematorium.**

Kulturnämnden hade i skrivelse den 24 april 1953 på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att som bidrag till konstnärlig utsmyckning av Västerås krematorium lämna ett anslag av 50.000 kronor att utgå av kulturfondens disponibla avkastning.

Genom utlåtande den 7 maj 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 92 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 130. **Förvärv av stadsägorna n:ris 1858 och 1859.**

I skrivelse den 7 maj 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att för ett pris av 250.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt förvärva stadsägorna n:ris 1858 och 1859 i Västerås, *att* köpeskillingen skulle bestridas till ett belopp av 168.000 kronor av lånemedel och till återstående belopp av försäljningsmedelsfonden samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t ansöka om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 168.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 93 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 131. **Yttrande över förslag till vissa sociala stödåtgärder.**

Genom resolution den 17 februari 1953 hade länsstyrelsen till stadsfullmäktige för yttrande överlämnat änkepensioneringskommitténs betänkande med förslag till stöd åt änkor och vissa andra ensamstående kvinnor m. m.

Socialvårdsdelegationen hade den 11 april 1953 avgivit yttrande såvitt avsåge åtgärder för inplacering av ensamställda kvinnor i förvärvslivet samt till ändringar i lagen om kommunala pensionstillskott, lagen om socialregister samt lagen om bidragsförskott och därvid i huvudsak anslutit sig till kommitténs förslag.

Pensionsnämnderna hade i skrivelse den 27 april 1953 i huvudsak tillstyrkt bifall till kommittéförslaget dock med avvikande mening ifråga om handläggningen av ärendena rörande vårdnadsbidragen.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 7 maj 1953 tillstyrkt stads-

fullmäktige besluta *att* som eget yttrande åberopa pensionsnämndernas utlåtande med viss av drätselkammaren i skrivelsen angiven ändring.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 94 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade fru Andrén bifall till drätselkammarens förslag med den ändringen, att pensionsnämndernas yttrande under rubriken "Åtgärder för inplacering av änkor och frånskilda m. fl. i förvärvslivet" kompletterades med följande tillägg: "Då enligt kommitténs förslag arbetsförmedlingen i stor utsträckning kommer att bli den institution, till vilken en änka eller frånskild har att vända sig när det gäller att erhålla råd och hjälp till arbete och utkomstmöjligheter förutsättes att arbetsförmedlingen utrustas med den för här berörda verksamhet tillräckliga och lämpliga personalen."

Härefter ställdes proposition mellan å ena sidan fru Andréns yrkande och å andra sidan drätselkammarens förslag i oförändrat skick.

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning bifalla sistnämnda förslag.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

§ 132. **Ändring av befattning såsom underingenjör vid stadsingenjörskontoret till en befattning såsom byråingenjör.**

I skrivelse den 23 mars 1953 hade byggnadsnämnden hemställt att stadsfullmäktige ville från och med den 1 juni 1953 omändra den i lönegrad 20 placerade befattningen såsom underingenjör vid stadsingenjörskontoret till en befattning såsom byråingenjör i lönegrad 24.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 15 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att från och med den 1 juni 1953 ändra befattningen såsom underingenjör å stadsingenjörskontoret till en befattning såsom byråtekniker med placering i lönegrad 21.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 7 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 95 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 133. **Ändring av befattningen såsom föreståndare å socialvårdsbyråns barnavårdsavdelning till befattning såsom förste barnavårdsman.**

I skrivelse den 19 mars 1953 hade barnavårdsnämnden hemställt att stadsfullmäktige ville med verkan från och med den 1 augusti 1953 ändra befattningen som föreståndare å socialvårdsbyråns barnavårdsavdelning

till förste barnavårdsman med oförändrad placering i lönegrad 18 samt att bemyndiga barnavårdsnämnden att med ordinarie innehavare besätta befattningen från och med nämnda dag.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 15 april 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 7 maj samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla framställningen.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 96 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 134. Yttrande över principbetänkande angående driftbidrag till primärkommuner.

Genom resolution den 4 mars 1953 hade länsstyrelsen i Västmanlands län till stadsfullmäktige för yttrande överlämnat Allmänna Statsbidragsutredningens principbetänkande angående driftbidrag till primärkommuner.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 7 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* som eget yttrande över förevarande betänkande åberopa vad drätselkammaren i skrivelsen anfört.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 97 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 135. Framställning till Kungl. Maj:t om fördjupning av farlederna i Södertälje kanal och Mälaren.

Uti skrivelse den 8 maj 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att gemensamt med stadsfullmäktige i Köping göra framställning hos Kungl. Maj:t om att farlederna i Södertälje kanal och Mälaren måtte fördjupas inom en nära framtid samt att uppdraga åt hamnstyrelsen att överlämna framställningen till Kungl. Maj:t.

Genom utlåtande den 15 maj 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 98 ser. A och nr 18 ser. B) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 136. Förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m.

I skrivelse den 4 maj 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för

kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m. samt att uppdraga åt byggnadsnämden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 99 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 137. **Anslag för utförande av seismiska undersökningar av berg i Djuphamnen.**

Hamnstyrelsen hade i skrivelse den 8 maj 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* anvisa ett anslag å 5.000 kronor för utförande av seismiska undersökningar av berg i Djuphamnen.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag i ärendet samt *att* härav föranledd utgift skulle upptagas till täckning i hamnens stat för år 1954.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 100 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 138. **Anslag för asfaltering av gata i äldre delen av Djuphamnen.**

I skrivelse den 8 maj 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa ett anslag å 38.000 kronor för asfaltering av en gata i äldre delen av Djuphamnen.

Genom utlåtande den 15 maj 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag i ärendet samt *att* härav föranledd utgift skulle upptagas till täckning i hamnens stat för år 1954.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 101 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 139. **Uppdrag för nykterhetsnämnden att avgiva yttranden över ansökningar om tillfälliga utskänkningsrättigheter.**

I skrivelse den 23 april 1953 hade nykterhetsnämnden hemställt att stadsfullmäktige ville förnya uppdraget för nykterhetsnämnden att avgiva yttrande över ansökningar om tillstånd till tillfällig utskänkning av rusdrycker intill utgången av september månad 1957 samt föreslagit vissa allmänna villkor för utskänkningen ifråga.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 13 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* uppdraga åt nykterhetsnämnden att intill utgången av den 30 september 1957 i stadsfullmäktiges ställe avgiva yttrande över förekommande ansökningar om tillstånd till tillfällig utskänkning samt *att* fastställa de i nykterhetsnämndens skrivelse omförmälda allmänna villkoren för dylik utskänkning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 103 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 140. **Motion angående inrättande av en organisationsnämnd.**

Stadsfullmäktige hade vid sammanträde den 29 april 1953 till beredningsutskottet för yttrande remitterat en av stadsfullmäktigeledamoten Karl Engdahl ingiven den 27 april 1953 dagtecknad motion angående inrättande av en organisationsnämnd bestående av fem ledamöter samt förslag till instruktion för nämnden.

Genom utlåtande den 13 maj 1953 hade beredningsutskottet tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* uppdraga åt en kommitté om fem personer att verkställa förutsättningslös utredning i ärendet samt *att* till ledamöter i kommittén utse ingenjören Heinrich Milbers, bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, förmannen Karl Engdahl, vägdirektören A. I. Wolff och ingenjören Börje Lundh med herr Milbers såsom sammankallande.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 104 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 141. **Ändring av reglerna för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer.**

I skrivelse den 24 mars 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att vidtaga sådan ändring i reglerna för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer att även lärare vid Västerås kommunala skolor skulle kunna ifrågakomma till erhållande av stadens minnesbägare.

Drätselkammaren hade i yttrande den 16 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att vidtaga i skrivelsen föreslagen ändring i reglerna för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 13 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla drätselkammarens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 105 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr Engdahl avslag å beredningsutskottets

förslag, medan herr Grip med instämmande av herrar Gustaf Olsson, Matell, Carlfors och Brismar yrkade bifall till samma förslag.

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning bifalla beredningsutskottets förslag.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

§ 142. **Yttrande över Karl Göte Ahlins ansökan om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka i "City-Buffén", Utanbygatan 19.**

Genom resolution den 1 april 1953 hade poliskammaren till stadsfullmäktige för yttrande överlämnat Karl Göte Ahlins ansökan att få övertaga Elsa Viola Carlssons och Helmy Maria Österlunds tillstånd att utskänka pilsnerdricka till spisande gäster i "City-Buffén", Utanbygatan 19, här i staden, för tiden intill den 30 september 1954.

Centralpolisen, som företagit utredning i ärendet hade tillstyrkt bifall till framställningen.

Nykterhetsnämnden hade i yttrande den 24 april 1953 med uttalande, att några föreskrifter utöver gällande lag och förordning icke syntes erforderliga, föreslagit stadsfullmäktige besluta, att i sitt yttrande över Karl Göte Ahlins ansökan tillstyrka bifall till densamma för tiden till och med den 30 september 1954.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 13 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 106 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 143. **Val av kommunala förtroendemän.**

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 29 april 1953 anmodat beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående stadsfullmäktigeledamoten Mogens Matells avsägelse från uppdragen såsom ledamot av styrelsen för tekniska verken och av rådhuskommittén, så hade beredningsutskottet i skrivelse den 13 maj 1953 föreslagit stadsfullmäktige besluta *att* till ledamot i styrelsen för tekniska verken för tiden intill 1955 års utgång utse nuvarande suppleanten, civilingenjören Nils Kadesjö, *att* till ny suppleant i styrelsen för samma tid utse civilingenjören Björn Kiessling samt *att* till ledamot i rådhuskommittén utse hyvlaren K. H. Thorén.

Efter föredragning av skrivelsen (S. H. nr 107 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 144. **Förvärv av tomten nr 3 i kvarteret Mina.**

Till stadsfullmäktige hade från drätselkammaren inkommit följande skrivelse:

”Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedan angivna förslag till förvärv av tomten nr 3 i kvarteret Mina.

Nämnda tomt med adressnummer Stora gatan 51 innehåller i areal 656,2 kvm. och är taxerad till 150.000 kronor, varav 60.000 kronor markvärde och 90.000 kronor byggnadsvärde. Å tomten är uppfört ett hus av sten försett med vatten och avlopp samt VC men ej centralvärme, dock finnes lokal värmeledning i första och andra våningarna. I huset finnas två affärslokaler och i övrigt bostadslägenheter. Å fastigheten finnes även uthus innehållande lagerrum och magasin. Hyresavkastningen uppgår enligt uppgift till 11.750 kronor, vartill kommer medgiven generell hyreshöjning om 10 %.

Tomten är belägen å ofri (stadens) grund och nuvarande ägaren har förvärvat densamma för ett pris av 190.000 kronor. Staden äger inom sex månader från den 4 mars 1953 eller den dag, då nuvarande ägaren erhöll lagfart å fånget, lösa till sig fastigheten för sistnämnda köpeskilling jämte ersättning för de nödvändiga och nyttiga kostnader köparen nedlagt å fastigheten.

Ägaren erbjuder nu staden att träffa uppgörelse om frivillig försäljning på enahanda villkor som föreskrivas angående tvångsinlösen. Förutsättning härför är dock att uppgörelse kan träffas före den 1 juni 1953.

Lagfartskostnader och vissa andra av ägaren nedlagda kostnader bland annat för omändring av tvättstuga till garage uppgår till cirka 7.200 kronor. Såsom pris begäres alltså cirka 197.200 kronor. Möjligen skulle detta pris kunna efter förhandlingar reduceras något.

Staden är ägare till grannfastigheten Mina nr 4 eller den s. k. pantbankstomten. För att rätt kunna utnyttja denna och bereda sig bland annat infart från denna tomt till tomten Mina nr 3 och med hänsyn till det centrala läget har staden intresse av att förvärva sistnämnda tomt.

Köpeskillingen torde böra upptagas till täckning i 1954 års stat.

Under åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta *att* för ett pris av högst 197.200 kronor och

på sedvanliga villkor i övrigt förvärva tomten nr 3 i kvarteret Mina samt *att* köpeskillingen skall upptagas till täckning i 1954 års stat.

Västerås den 15 maj 1953.

För drätselkammaren:

Gustaf Olsson

Per Siösteen."

Efter föredragning härav beslöto stadsfullmäktige till en början enhälligt upptaga ärendet till avgörande denna dag, ehuru detsamma icke upptagits å föredragningslistan.

Efter överläggning, varunder herr Nyström yttrade sig utan särskilt yrkande samt herr Gustaf Olsson yrkade bifall till drätselkammarens förslag, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Olssons yrkande.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

§ 145. **Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse ang. fastställande av förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Vitsippan m. m.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 24 april 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Vitsippan m. m.

§ 146. **Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse ang. fastställande av förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kvarteret Isolatorn m. m.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 24 april 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kvarteret Isolatorn m. m.

§ 147. **Angående val av kommunal förtroendeman.**

Anmäldes och lades till handlingarna utdrag av samfällda rådhusrättens i Västerås protokoll den 18 maj 1953, § 5, utvisande, att rådhusrätten icke funnit någon anledning förekomma att redaktören Artur Berglund icke skulle vara behörig att vara nämndeman.

§ 148. **Kungl. Maj:ts beslut ang. förhöjning av torgplatsavgifterna i Västerås.**

Anmäldes och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts resolution den 10 april 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt stadsfullmäktiges beslut den 18 december 1952 angående förhöjning av torgplatsavgifterna i Västerås.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 4 juni 1953.

GÖSTA SJÖBERG

Mogens Matell *Hilda Bergsten*

Offentligen uppläst den 4 juni 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 25 juni 1953.

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, fru Berg, herrar J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Pers, Nyström, Turén, fru Kjelldahl, herr Hellman, fru Hall, herrar Berglind, Matell, Åke Johansson, Lindqvist, Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fröken Jansson, fru Andrén, herrar Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Karl Pettersson, Haasum, Nordin, John Johansson, fru Schörling, fru Anna Larsson, från § 158, herrar Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Göthlin, Kraft, Brismar, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Lundh, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Allan Lindstedt, Karl Karlsson och Edvard Andersson.

Frånvarande med giltigt förfall: Herr Thorén, fru Bergsten, fröken Anna Carlsson, herrar Wässman och Ruben Karlsson.

Närvarande från magistraten: Borgmästaren Olov Rylander.

§ 149. **Parentation över Ernfrid Carlsson.**

Erinrade herr ordföranden om att sedan stadsfullmäktiges förra sammanträde stadsfullmäktigeledamoten Ernfrid Carlsson gått ur tiden. Herr ordföranden erinrade om den goda insats Ernfrid Carlsson nedlagt inom det kommunala livet och lyste frid över hans minne.

§ 150. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herrar Berglind och Lindkvist att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset fredagen den 3 juli 1953 klockan 13.00.

§ 151. **Västerås stads socialvård för år 1952.**

Föredrogs Västerås stads socialvårds årsberättelse för år 1952 (S. H. nr 12 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 152. **Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1952 (S. H. nr 13 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 153. **Barnavårdsnämndens och ungdomsnämndens årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs barnavårdsnämndens och ungdomsnämndens årsberättelse för år 1952 (S. H. nr 14 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 154. **Hemhjälpsverksamheten för år 1952.**

Föredrogs hemhjälpsnämndens årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 15 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 155. **Nykterhetsnämndens årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs nykterhetsnämndens årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 16 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 156. **Västerås stads byggnadskontors årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs byggnadskontorets årsberättelse för år 1952 (S. H. nr 17 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 157. **Brandstyrelsens årsberättelse för år 1952.**

Med skrivelse den 16 maj 1953 hade brandstyrelsen överlämnat sin årsberättelse för 1952, (S. H. nr 19 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 158. **Styrelsens för Västerås stads barnstugor årsberättelse 1952.**

Föredrogs styrelsens för Västerås stads barnstugor årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 20 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto, sedan herr Engdahl yttrat sig utan yrkande, lägga berättelsen till handlingarna.

§ 159. **Förvärv av stadsägan 1886.**

I skrivelse den 3 juni 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren att för ett pris av 55.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt förvärva stadsägan nr 1886 i Västerås samt vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder och *att* köpeskillingen skulle täckas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 108 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 160. **Förslag till stadsplan för området Centralstationen — Kungsängen.**

I skrivelse den 1 juni 1953 hade byggnadsnämnden hemställt att stadsfullmäktige ville antaga ett av stadsplanearkitekt Bertil Tideström upprättat, den 23 mars 1953 och den 23 maj samma år dagtecknat förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Centralstationen — Kungsängen samt uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Genom utlåtande den 3 juni 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 109 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 161. **Anslag för iordningställande av Murtegelvägen och Tegelbruksvägen.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 3 juni 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för iordningställande av Murtegelvägen och Tegelbruksvägen i en första utbyggnadsetapp anvisa ett anslag å 65.000 kronor samt *att* anslaget skulle täckas av gatukostnadsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 110 ser. A) och sedan herr Haasum yttrat sig utan yrkande beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 162. **Tilläggsanslag för uppförande av stadshuset.**

I skrivelse den 27 maj 1953 hade rådhuskommittén på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för uppförande av stadshuset, i huvudsak Munkgatsbyggnaden, anvisa ett tilläggsanslag å 1.100.000 kronor samt att för framtida konstnärlig utsmyckning av stadshuset anslå ett belopp av 1.000.000 kronor ur kulturfondens disponibla medel med fördelning på det antal år, drätselkammaren kunde finna skäl föreslå.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för uppförande av stadshuset anvisa ett tilläggsanslag å 1.100.000 kronor, *att* anslaget skulle täckas till ett belopp av 600.000 kronor ur fonden för kommunala byggnader och till ett belopp av 500.000 kronor av lånemedel samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd att upptaga amorteringslån å 500.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets upptagande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 111 ser. A) och sedan herrar Engdahl, Gustaf Olsson och Lindqvist yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 163. **Tilläggsanslag för anlitande av sakkunnigt biträde vid polisutredningar.**

I skrivelse den 3 juni 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för anlitande av sakkunnigt biträde vid polisutredningar anvisa ett tilläggsanslag å 6.740 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 112 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 164. **Tilläggsanslag för retroaktiva pensioner till vissa stadens pensionärer.**

Uti skrivelse den 3 juni 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för täckande av kostnaderna för retroaktiva pensioner till vissa stadens pensionärer anvisa ett tilläggsanslag å 103.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av i årets stat upptaget anslag till drätselkammarens förfogande å 250.000 kronor för ökade dyrtidstillägg.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 113 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 165. **Fråga om omändring av en extra ordinarie övningslärartjänst i hushållsgöromål vid kommunala flickskolan till en ordinarie övningslärartjänst i samma ämne.**

I skrivelse den 15 april 1953 hade styrelsen för kommunala flickskolan hemställt att stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t tillstyrka att från och med den 1 juli 1953 en extra ordinarie övningslärartjänst i hushållsgöromål omändrades till en ordinarie övningslärartjänst i samma ämne.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 7 maj 1953 och löne- och avtalsnämnden i yttrande den 20 i samma månad tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 114 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens av löne- och avtalsnämnden tillstyrkta förslag.

§ 166. **Motion angående utgivande av ett bildverk av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås.**

Stadsfullmäktige hade vid sammanträde den 29 januari 1953 till kulturnämnden och drätselkammaren för yttrande remitterat en av fru Karin Kjelldahl och herr Knut Carlfors ingiven motion med förslag att staden läte i bildverk utgiva ett urval av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås och att kostnaden härför täcktes ur kulturfonden.

Kulturnämnden hade i yttrande den 22 maj 1953 och dräselkammaren genom utlåtande den 3 juni samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att avslå förevarande motion.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 115 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade fru Kjelldahl med instämmande av herrar

Engdahl, Matell, Grip och Turén, att ärendet för ytterligare utredning återremitterades till kulturnämnden och drätselkammaren. Herr J. Ruben Nyman med instämmande av herrar Pers och Gustaf Olsson yrkade att ärendet skulle avgöras denna dag och därvid drätselkammarens förslag bifallas.

Efter avslutad överläggning beslöto stadsfullmäktige utan omröstning bifalla återremissyrkandet.

§ 167. **Anslag för uppläggande av fastighetsböcker.**

I skrivelse den 16 april 1953 hade magistraten på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för innevarande år bevilja ett anslag å 5.000 kronor för uppläggande av fastighetsböckerna samt att anslaget i den mån det icke förbrukades detta år, måtte reserveras till nästa år.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* anvisa ett förslagsanslag å 5.000 kronor för ifrågavarande ändamål samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 116 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 168. **Anslag till avdelning 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av en jubileumsskrift.**

I en till stadsfullmäktige ställd skrivelse hade Svenska Byggnadsarbetareförbundets avdelning 100 här i staden hemställt om ett bidrag ur kulturfonden till utgivande av en av föreningen utarbetad jubileumsskrift.

Kulturnämnden hade i yttrande den 10 oktober 1952 på anförda skäl avstyrkt bifall till framställningen.

Sedan ärendet av drätselkammaren återremitterats till kulturnämnden för förnyat övervägande, hade nämnden vid sammanträde den 13 mars 1953 beslutat med åberopande av vad nämnden i sin tidigare skrivelse anfört vidhålla sitt avstyrkande.

Två ledamöter av kulturnämnden, herrar Sjöberg och Andersson, hade låtit till nämndens protokoll anteckna avvikande mening under uttalande att ett bidrag enligt deras mening kunde anses berättigat.

Genom utlåtande den 3 juni 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* såsom bidrag till nu ifrågavarande jubileumsskrift anvisa ett anslag å 10.000 kronor samt *att* anslaget skulle täckas av kulturfondens disponibla avkastning.

Emot drätselkammarens förslag hade reservation anmälts av herr Pers under uttalande, att det föreslagna bidraget borde täckas på annat sätt än av kulturfondens medel.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 117 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr J. Ruben Nyman med instämmande av herrar Lundh, Matell, Pers, Brismar, John Johansson, Karl Pettersson, Turén och Nordin bifall till kulturnämndens förslag medan herr Erik Pettersson med instämmande av herrar Eric R. Carlsson, Lindqvist, Engdahl, Gustaf Olsson och Gustaf Nyman yrkade bifall till drätselkammarens förslag.

Efter avslutad överläggning ställdes proposition mellan å ena sidan herr J. Ruben Nymans yrkande och å andra sidan herr Erik Petterssons yrkande om bifall till drätselkammarens förslag. Herr ordföranden fann härvid, att stadsfullmäktige beslutat bifalla herr Petterssons förslag.

Votering begärdes, företogs och utföll så, att stadsfullmäktige med 35 jaröster mot 17 nejröster beslöto bifalla herr Petterssons förslag. Två ledamöter avstodo från att rösta.

Emot stadsfullmäktiges beslut anmälde herr Turén med instämmande av herrar Matell, Lundh och Nyström samt fru Ekström reservation med uttalande att, enär beviljande av anslag för ifrågavarande ändamål icke kunde anses stå i överensstämmelse med det av Kungl. Maj:t för kulturfonden fastställda reglementet, stadsfullmäktige bort besluta i enlighet med herr J. Ruben Nymans yrkande.

§ 169. **Uppflyttning av befattning såsom fastighetsassistent i högre lönegrad.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 15 maj 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att från och med den 1 januari 1954 uppflytta befattningen såsom fastighetsassistent i lönegrad 25.

Löne- och avtalsnämnden hade genom yttrande den 20 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla drätselkammarens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 118 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 170. Tillämpning av central överenskommelse om avdrag å pensioner till följd av höjda folkpensioner.

Uti skrivelse den 2 juni 1953 hade löne- och avtalsnämnden föreslagit stadsfullmäktige besluta att tillämpa den mellan Svenska Stadsförbundet, å ena, samt vissa befattningshavareorganisationer, å andra sidan, träffade centrala överenskommelse angående pensioner, som utgå enligt stadens nya pensionsreglemente, samt att beträffande övriga pensioner avdrag skulle göras enligt överenskommelsen endast om pension jämte folkpensionstillägg komme att överstiga vad som skulle ha utgått, därest det nya pensionsreglementet hade gällt i det särskilda fallet.

Genom utlåtande den 11 juni 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 119 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 171. Ändring av indelning av staden i valdistrikt.

I skrivelse den 9 juni 1953 hade magistraten på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville hos länsstyrelsen göra framställning om dels indelning av staden i 23 valdistrikt vid val av stadsfullmäktige och landstingsmannaval samt val till riksdagen, dels stadens indelning i 3 valkretsar för val av stadsfullmäktige, vilka indelningsändringar skola träda i tillämpning beträffande val, som förrättas enligt den under nästpåföljande år upprättade röstlängden, dels ock fastställande av antalet stadsfullmäktige till 20 för inre valkretsen, 22 för Mellersta valkretsen och 18 för Yttre valkretsen.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 10 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla magistratens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 120 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 172. Viss ändring av § 3 i grunderna för utgivande av kommunala bostadstillägg.

I skrivelse den 4 juni 1953 hade pensionsnämnderna i Västerås stad på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta angående viss ändring av § 3 i de av stadsfullmäktige den 18 december 1952 antagna grunder för utgivande av kommunala bostadstillägg i Västerås.

Beredningsutskottet hade i yttrande den 10 juni 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 11 i samma månad tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla pensionsnämndernas framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 121 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 173. **Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge.**

I skrivelse den 4 maj 1953 hade byggnadsnämnden hemställt, att stadsfullmäktige ville antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge samt att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Genom utlåtande den 11 juni 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 122 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 174. **Borgen å byggnadskreditiv för vissa enskilda byggnadsföretagare.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 11 juni 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga drätselkammaren att inom ramen av de normer som uppdragits genom gällande kommunallagar eller särskilt beslut av stadsfullmäktige efter prövning i varje särskilt fall teckna stadens borgen å byggnadskreditiv för sådana byggmästare, vilka kunde erhålla tertiärlån intill 90 % av avkastningsvärdet.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 123 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 175. **Anslag för uppförande av transformatorstation i kvarteret Freden.**

Styrelsen för stadens tekniska verk hade i skrivelse den 26 maj 1953 på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för transformatorstation i kvarteret Freden anvisa 31.000 kronor av lånemedel.

Genom utlåtande den 11 juni 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens hemställan samt *att* upp-

draga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 31.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 124 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 176. **Anslag för uppförande av den nya biblioteksbyggnaden.**

I skrivelse den 19 maj 1953 hade byggnadskommittén för biblioteket på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa ytterligare anslag å 2.700.000 kronor för uppförande av byggnaden för stifts- och landsbiblioteket.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 11 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ändamålet anvisa ett anslag å 2.700.000 kronor att täckas till ett belopp av 300.000 kronor genom bidrag från landstinget, Rotehållarnas besparingsfond och Asea, 1.500.000 kronor av lånemedel samt 900.000 kronor av fonden för kommunala byggnader samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd att upptaga amorteringslån å 1.500.000 kronor.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 125 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 177. **Anslag för reparations- och förbättringsarbeten i Hemslöjdsföreningens lokaler.**

Uti skrivelse den 11 juni 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* under villkor att hyresnämnden medgåve en hyreshöjning, som i skälig omfattning förräntar kostnaderna för förbättringsarbetena, för utförande av vissa arbeten i Hemslöjdsföreningens lokaler anvisa ett anslag å 18.000 kronor att täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H .nr 126 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 178. **Tilläggsanslag för ombyggnad av stadsarkitektkontoret.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 11 juni 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ombyggnad av stadsarkitektkontoret bevilja ett tilläggsanslag å 9.300 kronor samt *att* härav föranledd

utgift skulle täckas av reserverade medel å anslag för ombyggnad av kvarteret Nestor och till återstående del av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktigs förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 127 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 179. **Anslag för uppförande av kolonihem i Söderbärke.**

I skrivelse den 5 juni 1953 hade styrelsen för Föreningen Västerås Skollovskolonier hemställt att stadsfullmäktige för uppförande av nytt kolonihem i Söderbärke måtte bevilja ett tilläggsanslag av 76.400 kronor "utöver det belopp 340.000 kr., som tidigare anvisats för detta ändamål".

Genom utlåtande den 11 juni 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för uppförande av kolonihem i Söderbärke anvisa ett tilläggsanslag å 166.400 kronor att täckas av uttaxerade medel.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 128 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 180. **Anslag för handelsgymnasiets verksamhet under höstterminen 1953.**

I skrivelse den 5 juni 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för handelsgymnasiets verksamhet under höstterminen 1953 anvisa ett anslag å 18.100 kronor att täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 129 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 181. **Anslag för stadsmonografi.**

Till stadsfullmäktige hade från kulturnämnden inkommit följande skrivelse:

"Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut av stadsfullmäktige den 29 januari 1953 ställdes ett anslag om 10.000 kronor av kulturfondens disponibla avkastning till kulturnämndens förfogande för utarbetande av en fullständig plan för utgivande av en stadsmonografi med uppdrag åt kulturnämnden att efter vid-

tagande av vissa förberedande åtgärder till stadsfullmäktige inkomma med slutgiltigt förslag till en stadsmonografi samt kostnadsberäkning för dess utgivande.

Till fullföljande av nämnda uppdrag har kulturnämnden tillsatt en redaktionskommitté, bestående av fil. dr Wilhelm Tham i Stockholm som ordförande och som ledamöter advokaten J. Ruben Nyman, domkyrkosysslomannen teol. dr Gunnar Ekström och landsantikvarien Sven Drakenberg varjämte i redaktionskommittén medverka stadsdirektören Thjelvar Hedberg och teckningsläraren Carl B. Olin. Kommittén har under sitt arbete kommit fram till ett förslag till planläggning av monografien, kontaktat författare, lämpliga att skriva olika avsnitt av den blivande stadsmonografien, samt igångsatt arbete med insamling av material. Det har därvid visat sig, att de avsnitt av verket, som skulle behandla Västeråstraktens geologi, dess ortsnamn samt arkeologi av olika anledningar lämpligen borde igångsättas redan denna sommar. Samma är förhållandet med avsnittet om Västerås slott. Då kommittén emellertid icke slutgiltigt kunnat fastställa planen för monografien och ej heller ännu hunnit anskaffa författare till alla dess olika delar har något definitivt förslag med kostnadsberäkning för arbetet ännu icke kunnat framläggas. Då det emellertid är angeläget att arbetet i ovan berörda avsnitt kan komma igång får kulturnämnden efter framställning från redaktionskommittén hemställa om bemyndigande att teckna kontrakt med respektive författare till dessa avsnitt. För ändamålet torde erfordras, att ytterligare ett belopp av 10.000 kronor ställs till nämndens förfogande.

Med hänvisning till vad sålunda anförts får kulturnämnden hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta *att* ställa till kulturnämndens förfogande ett anslag om 10.000 kronor av kulturfondens disponibla avkastning som ersättning till författare för utarbetande av ovan omförmälda avsnitt av Västerås stadsmonografi samt bemyndiga nämnden att teckna kontrakt med vederbörande författare.

Västerås den 15 juni 1953.

För kulturnämnden:

GÖSTA SJÖBERG

Thjelvar Hedberg."

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 22 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna beslöto stadsfullmäktige till en bör-

jan enhälligt att upptaga ärendet till handläggning, ehuru detsamma icke upptagits å föredragningslistan.

Härefter uppstod överläggning, varunder yttrade sig herrar Engdahl, J. Ruben Nyman, Lindqvist, John Johansson, Gustaf Olsson, Matell och herr ordföranden. Herr Nyman med instämmande av herrar John Johansson och Gustaf Olsson yrkade därvid bifall till drätselkammarens förslag medan herr Matell yrkade avslag därå.

Sedan överläggningen avslutats beslöto stadsfullmäktige utan omröstning bifalla drätselkammarens förslag i ärendet.

§ 182. **Avsägelse av uppdraget som ledamot i styrelsen för praktiska realskolan.**

I skrivelse den 10 maj 1953 hade fru Stina Barkman avsagt sig uppdraget såsom ledamot i styrelsen för praktiska kommunala realskolan.

Stadsfullmäktige beslöto *dels* godkänna den begärda avsägelsen, *dels ock* anmoda beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag till ny ledamot i styrelsen för skolan efter fru Barkman.

§ 183. **Tackskrivelse från Frälsningsarmén.**

Anmäldes och lades till handlingarna en tackskrivelse från Frälsningsarmén med anledning av visad gästvänlighet i samband med schweiziska musikkårens besök i Västerås.

§ 184. **Angående efterträdare till herr Ernfrid Carlsson.**

I skrivelse den 10 juni 1953 hade beredningsutskottet med anmälan att stadsfullmäktigeledamoten Ernfrid Carlsson avlidit hemställt att stadsfullmäktige ville besluta *att* dels hos magistraten hemställa om röstsammanräkning för utseende av ny ledamot i stadsfullmäktige efter den avlidne, dels ock uppdraga åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till val av efterträdare till honom i de uppdrag, han innehaft på grund av stadsfullmäktiges val.

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 185. **Tackskrivelse från Ernfrid Carlssons sterbhus.**

Anmäldes och lades till handlingarna tackskrivelse från Ernfrid Carlssons sterbhus med anledning av hedersbevisning vid hans bår.

§ 186. **Taxa å hamnavgifter.**

Anmäldes och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegii resolution den 29 april 1953 angående tillfällig höjning av taxan å hamnavgifter i Västerås.

§ 187. **Motion angående inrättande av bostadsfördelningsnämnd.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade herrar Axel Hellman och Folke Lindqvist föreslagit stadsfullmäktige besluta att tillsätta en nämnd — förslagsvis kallad bostadsfördelningsnämnd — som ges huvudansvaret för fördelningen av de lägenheter som förmedlas genom den kommunala bostadsförmedlingen samt att uppdraga åt beredningsutskottet att inkomma till stadsfullmäktige med förslag till instruktion för ifrågavarande nämnd.

Stadsfullmäktige beslöto remittera motionen till beredningsutskottet och drätselkammaren.

§ 188. **Avtackande av herr Matell.**

Herr ordföranden erinrade om att förevarande sammanträde vore det sista vid vilket herr Matell vore närvarande samt framhöll den förtjänstfulla insats herr Matell nedlagt å kommunala värv samt önskade honom lycka och framgång i hans nya verksamhetsfält.

§ 189. **Hälsning och tack från Stockholms stad.**

Framförde herr ordföranden en hälsning och ett tack från Stockholms stad med anledning av städernas uppvaktning vid Stockholms stads 700-årsjubileum.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 3 juli 1953.

GÖSTA SJÖBERG

Erik Berglind *Folke Lindqvist*

Offentligen uppläst den 3 juli 1953; betygar

Ex officio:

Thjelvar Hedberg

Västerås 1953 . Västmanlands Folkblads Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 27 augusti 1953.

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, Engdahl, fru Berg, herrar Thorén, J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Pers, Nyström, Turén, fru Kjelldahl, herr Hellman, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herrar Lindqvist, Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Haasum, Nordin (från § 197), fru Schörling, fru Larsson, herrar Ruben Karlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Göthlin, Brismar, fru Ekström, fru Johansson, herrar Strömberg, Engström, Lundh, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Lindstedt, Karl Karlsson, Edvard Andersson och Edlund.

Frånvarande med giltigt förfall: Herrar Jonsson, Åke Johansson, fröken Anna Carlsson, fröken Ingeborg Jansson, herrar Karl Pettersson, John Johansson, Kraft, Erik Svensson, John Olsson och Sjölin.

Närvarande från magistraten: Borgmästaren Olov Rylander.

§ 190. **Val av stadsfullmäktigeledamot.**

Föredrogs och lades till handlingarna transumt av magistratens protokoll den 2 juni 1953, § 150, utvisande att majoren Dag Ragnar Edlund förklarats vald till ledamot i stadsfullmäktige efter disponenten Mogens Matell för tiden intill den 1 januari 1955.

Herr ordföranden hälsade den nyvalde ledamoten välkommen att deltaga i stadsfullmäktiges arbete.

§ 191. **Val av stadsfullmäktigeledamot.**

Föredrogs och lades till handlingarna transumt av magistratens protokoll den 14 juli 1953, § 197, utvisande att ingenjören Kurt Geovanni Sjölin förklarats vald till ledamot i stadsfullmäktige efter skomakarmästaren Ernfrid Carlsson för tiden intill den 1 januari 1955.

§ 192. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herr Lundberg och fru Hall att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset måndagen den 7 september 1953 klockan 12.00.

§ 193. **Fastighetskontorets årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs fastighetskontorets årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 21 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 194. **Idrottsstyrelsens årsberättelse för år 1952.**

Med skrivelse den 29 maj 1953 hade idrottsstyrelsen överlämnat sin redogörelse över 1952 års verksamhet. (S. H. nr 24 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 195. **Parkstyrelsens årsberättelse för år 1952.**

Med skrivelse den 1 juli 1953 hade parkstyrelsen överlämnat berättelse över verksamheten under år 1952. (S. H. nr 25 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 196. **Byggnadstekniska byråns årsberättelse för år 1952.**

Föredrogs byggnadstekniska byråns årsberättelse för år 1952. (S. H. nr 26 ser. B).

Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning lägga berättelsen till handlingarna.

§ 197. **Anslag för täckande av underskott med anledning av flyttning av bespisningsbarack vid Hammarbyskolan.**

Folkskolestyrelsen hade i skrivelse den 16 juni 1953 anhållit om ett extra anslag å 7.360 kronor 47 öre för täckande av underskott å arbetet med flyttning av bespisningsbarack vid Hammarbyskolan.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktiga besluta att för förevarande ändamål ställa ett belopp om kronor 7.360: 47 till folkskolestyrelsens förfogande samt *att* anslaget skulle utgå av det i årets stat till stadsfullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 130 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 198. **Anslag till täckande av kostnaderna för skolskjutsar.**

I skrivelse den 17 juni 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville bevilja ett extra anslag för skolskjutsar under senare halvåret 1953 med 6.000 kronor.

Genom utlåtande den 2 juli 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för skolskjutsar under senare halvåret 1953 ställa till folkskolestyrelsens förfogande ett anslag à 6.000 kronor att utgå av det i årets stat till stadsfullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 131 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 199. **Angående användningen av stadens herrgårdar.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 2 juli 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga drätselkammaren att vid den tidpunkt drätselkammaren kunde finna lämplig låta riva Gideonsbergs och Jakobsbergs herrgårdsbyggnader.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 132 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 200. **Inrättande av befattning såsom bokhållare i löneklass 15 å fastighetskontoret.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 11 juni 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie befattning såsom bokhållare vid fastighetskontoret i lönegrad 15.

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 17 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla drätselkammarens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 133 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 201. **Inrättande av två vaktmästaretjänster å ordinarie stat vid folkskolorna m. m.**

I skrivelse den 26 maj 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att från och med den 1 januari 1954 få inrätta två nya ordinarie vaktmästaretjänster i lönegrad 12, den ena placerad vid Hästhovsskolan och den andra vid Hammarbyskolan samt att för avlönande av en extra vaktmästare vid Hästhovsskolan under tiden 1 augusti—31 december 1953 ett anslag å 3.320 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 17 juni 1953 tillstyrkt bifall till folkskolestyrelsens framställning.

Genom utlåtande den 2 juli 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* från och med den 1 januari 1954 inrätta två nya ordinarie vaktmästaretjänster i lönegrad 12, den ena placerad vid Hästhovsskolan och den andra vid Hammarbyskolan samt *att* för avlönande av en extra vaktmästare vid Hästhovsskolan under tiden 1 augusti—31 december 1953 ställa till folkskolestyrelsens förfogande ett anslag å 3.320 kronor att utgå av det i årets stat till fullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 134 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 202. **Omändring av befattning som kontorsbiträde vid tekniska verken till befattning som maskinbokförerska i lönegrad 10.**

I skrivelse den 26 maj 1953 hade styrelsen för tekniska verken till stadsfullmäktige gjort framställning om inrättande från och med den 1 januari 1954 av en befattning som maskinbokförerska samt indragning i samband därmed av en ordinarie befattning som kontorsbiträde.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 17 juni 1953 på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta *att* från och med den 1 januari 1954 ändra en ordinarie kontorsbiträdesbefattning vid tekniska verken till en ordinarie befattning i lönegrad 10 såsom maskinbokförerska.

Genom utlåtande den 2 juli 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 135 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 203. **Omändring av befattning som skrivbiträde å stadskansliet till befattning som biträde å ordinarie stat.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 3 juni 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta, att från och med den 1 januari 1954 omändra en befattning såsom skrivbiträde å stadskansliet till ordinarie befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad 8.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 29 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla drätselkammarens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 136 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 204. **Avförande av en befattning som ordinarie skrivbiträde å hamnkontoret från ordinarie stat.**

I skrivelse den 6 mars 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att avföra den ordinarie skrivbiträdestjänsten å hamnkontoret från ordinarie stat.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 16 april 1953 och löne- och avtalsnämnden i yttrande den 20 maj samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 137 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens och löne- och avtalsnämndens tillstyrkan.

§ 205. **Pension till bespisningsföreståndarinnan vid folkskolorna.**

Uti skrivelse den 17 juni 1953 hade löne- och avtalsnämnden tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att tillerkänna bespisningsföreståndarinnan vid folkskolorna fru Malvina Sjöberg pension från och med den 1 mars 1953 med ett årligt grundbelopp å 1.100 kronor.

Genom utlåtande den 2 juli 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 138 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 206. **Pensionsunderstöd till städerska vid folkskolorna.**

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 17 juni 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att tillerkänna skolstäderskan fru Edit Ersby pensionsunderstöd å 350 kronor per år från och med den 1 juni 1953.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 139 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 207. **Återbesättande av befattning såsom socialvårdschef.**

I skrivelse den 7 juli 1953 hade socialvårdsdelegationen hemställt om bemyndigande att med ordinarie innehavare återbesätta befattningen såsom socialvårdschef efter Axel Norén.

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 29 juli 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 6 augusti samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla socialvårdsdelegationens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 140 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 208. **Fråga om uppförande av befattning som assistent hos nykterhetsnämnden å ordinarie stat.**

Stadsfullmäktige hade vid sammanträde den 25 september 1952, § 231, till nykterhetsnämnden återremitterat en framställning om omändring av den nuvarande extra befattningen såsom assistent hos nämnden till en ordinarie befattning i lönegrad 17 från och med den 1 januari 1953.

Nykterhetsnämnden hade nu i skrivelse den 21 juli 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att ändra den nuvarande extra befattningen såsom assistent å nykterhetsnämndens expedition till en ordinarie befattning med placering i lönegrad 17 från och med den 1 januari 1954 samt att bemyndiga nämnden att besätta befattningen med ordinarie innehavare.

Löne- och avtalsnämnden hade genom yttrande den 29 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* den extra befattningen såsom assistent å nykterhetsnämndens expedition skulle från och med den 1 januari 1954 överföras till ordinarie stat med placering i lönegrad 17, *att* bemyndiga nykterhetsnämnden att tillsätta befattningen med ordinarie innehavare samt *att* till tjänsteförteckningen foga en anmärkning rörande ifrågavarande tjänst samt att befattningshavare, som ej avlagt examen vid socialinstitut eller har därmed jämförlig utbildning skulle placeras två lönegrader lägre.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att till alla delar bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 141 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarns tillstyrkan.

§ 209. **Uppförande av befattning såsom extra arbetsförman vid vatten- och avloppsverket å ordinarie stat.**

Styrelsen för stadens tekniska verk hade i skrivelse den 16 juni 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att från och med den 1 januari 1954 uppföra extra befattningen såsom arbetsförman vid vatten- och avloppsverket å ordinarie stat med placering i lönegrad 18.

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 29 juli 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 6 augusti samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens hemställan.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 142 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 210. **Fråga om lönegradsuppflyttningar för bibliotekspersonalen.**

I skrivelse den 29 juli 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att tillämpa central överenskommelse rörande bibliotekspersonal, att till följd härav uppflytta en ordinarie befattning såsom assistentbibliotekarie från lönegrad 20 till lönegrad 21, varvid befattningen i fortsättningen skulle benämnas förste biblioteksassistent, och tre ordinarie befattningar såsom assistentbibliotekarie från lönegrad 18 till lönegrad 19, varvid befattningarna i fortsättningen skulle benämnas biblioteksassistenter, att nuvarande innehavaren av befattningen såsom förste biblioteksassistent skulle så länge hon är förordnad såsom bibliotekarie uppbära personlig lön efter löneklass 26 samt att förändringarna skulle gälla räknat från och med den 1 januari 1953.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 143 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 211. **Förslag till avtal om markregleringar inom kvarteret Kol.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta, *att* bemyndiga kammaren att med Kungl. Generalpoststyrelsen samt Västerås Baptistförsamling träffa avtal om markregleringar inom kvarteret Kol av i skrivelsen angiven innebörd samt på i övrigt sedvanliga villkor ävensom *att* köpeskillingen för Baptistförsamlingens tomtdel och ersättning för byggnaderna skulle täckas av försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 144 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 212. **Försäljning av markområde till Statens Vattenfallsverk.**

I skrivelse den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta, att bemyndiga drätselkammaren att under förutsättning av Kungl. Maj:ts tillstånd försälja ett markområde om c:a 9.000 kvm av stadsägan 2234 — Andersborg — till Statens Vattenfallsverk för ett pris av lägst 75 öre per kvm och på sedvanliga villkor i övrigt samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t ansöka om tillstånd till försäljningen till nämnda pris.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 145 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 213. **Överskridande av anslag för inventarier i lantegendomsnämndens stat.**

I en till drätselkammaren ställd skrivelse, dagtecknad den 3 juli 1953 hade lantegendomsnämnden hemställt om tillstånd att för inköp av en ny skördetröska med halmrivare få överskrida i årets stat upptaget anslag för inventarier å jordbruksrörelsen med ett belopp av 10.000 kronor.

Med överlämnande av nämndens skrivelse hade drätselkammaren genom utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* medgiva lantegendomsnämnden att för inköp av ifrågavarande skördetröska överskrida i 1953 års stat upptaget anslag å jordbruksrörelsen för inköp av inventarier med ett belopp av 10.000 kronor.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 146 ser. A) och sedan herrar Turén och Gustaf Olsson yttrat sig utan yrkande samt herr Wässman yrkat bifall till drätselkammarens förslag, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Wässmans yrkande.

§ 214. **Anslag för stamkabel från Kraftverket till Sanatoriet.**

I skrivelse den 16 juni 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt om ett anslag å 81.500 kronor av lånemedel för framdragande av ny stamkabel från Kraftverket till Sanatoriet.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens hemställan samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 81.500 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 147 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 215. **Anslag för transformatorstation vid Hantverkargatan.**

Uti skrivelse den 16 juni 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för transformatorstation vid Hantverkargatan anvisa 29.000 kronor av lånemedel.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla framställningen samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 29.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 148 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 216. **Anslag för elektrifiering av järnvägsspår i Djuphamnen.**

I skrivelse den 9 juni 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa ett anslag å 120.000 kronor för elektrifiering av järnvägsspår i djuphamnen.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens framställning samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas i hamnens stat för år 1954.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 149 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 217. **Anslag för förvärv av oljeledning i djuphamnen m. m.**

I skrivelse den 9 juni 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å kronor 32.170: 29 för

täckande av underskott å anslag för anläggande av dykdalb samt oljeledningar i djuphamnen och för förvärv av en oljeledning från Västerås Bränsle AB.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag samt *att* härav föranledd utgift skulle upptagas till täckning i hamnens stat för år 1954.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 150 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 218. **Anslag för utredning av frågan om ordnande av platsen kring domkyrkan.**

Uti skrivelse den 15 juni 1953 hade kulturnämnden på anförda skäl hemställt om ett anslag å 10.000 kronor av skattemedel att ställas till förfogande för utredning av frågan om platsbildning kring domkyrkan.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bevilja det begärda anslaget å 10.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av kulturfondens disponibla avkastning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 151 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr Turén med instämmande av herr J. Ruben Nyman bifall till kulturnämndens förslag medan herr Gustaf Olsson yrkade bifall till drätselkammarens förslag.

Efter avslutad överläggning ställdes proposition mellan å ena sidan herr Turéns yrkande och å andra sidan herr Olssons yrkande om bifall till drätselkammarens förslag. Herr ordföranden fann härvid, att stadsfullmäktige beslutat bifalla herr Olssons yrkande.

Votering begärdes, företogs och utföll så, att stadsfullmäktige med 35 jaröster mot 13 nejröster beslöto bifalla herr Olssons förslag. Två ledamöter avstodo att rösta.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutat bifalla drätselkammarens förslag.

§ 219. **Anslag för reparation av Hammarby daghem.**

I skrivelse den 27 juni 1953 hade styrelsen för Västerås stads barnstugor hemställt att stadsfullmäktige ville bevilja ett anslag å 2.500 kronor till utförande av vissa reparationsarbeten å Hammarby daghem.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ifrågavarande reparationsarbeten anvisa

fastighetskontoret ett anslag å 2.500 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 152 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 220. **Tilläggsanslag för slutförande av utbyggnadsarbeten i djuphamnen.**

Uti skrivelse den 9 juni 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa ett tilläggsanslag å 1.500.000 kronor för slutförande av utbyggnadsarbeten i djuphamnen.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens framställning, att tilläggsanslaget skulle bestridas av lånemedel samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 1.500.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets upptagande i övrigt erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 153 ser. A) och sedan herrar Turén, Thorén och Gustaf Olsson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 221. **Tilläggsanslag för inredande av personalrum i gamla hamnen.**

Hamnstyrelsen hade i skrivelse den 9 juni 1953 på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att anvisa ett tilläggsanslag å 15.000 kronor för inredning av personalrum i gamla hamnen.

Drätselkammaren hade i utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens hemställan samt *att* härav föranledd utgift skulle upptagas till täckning i 1954 års stat.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 154 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 222. **Tilläggsanslag för idrottsstyrelsens verksamhet under innevarande år.**

Uti skrivelse den 29 juni 1953 hade idrottsstyrelsen hemställt om tillläggsanslag för täckande av anslagsöverskridanden å styrelsens stat för innevarande år och för utgifter, som förväntades under återstående del av året.

Genom utlåtande den 6 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för innevarande år bevilja idrottsstyrelsen ett

tilläggsanslag å 80.000 kronor att fördelas å respektive konton i styrelsens stat efter de grunder som framgå av styrelsens skrivelse samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 155 ser. A) och sedan herrar Engdahl, Gustaf Olsson och Gustafson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 223. **Anslag för exploateringskostnader å Skiljeboområdet.**

I skrivelse den 13 augusti 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för exploateringskostnader å Skiljeboområdet anvisa 170.000 kronor, varav 145.000 kronor för gatu- och parkkostnader och 25.000 kronor för anslutningsavgifter, *att* anslaget skulle utgå av lånemedel samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 170.000 kronor ävensom att vidtaga alla för lånets upptagande och utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 156 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 224. **Ändring av bestämmelserna för Ekelundska sjukhusfonden.**

I skrivelse den 13 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av bestämmelserna för Ekelundska sjukvårdsfonden att fondens avkastning skulle "på sätt stadsfullmäktige äga närmare bestämma, användas av fattigvårdsstyrelsen till bestridande av billig eller kostnadsfri sjuksköterskevård för mindre bemedlade personer i Västerås".

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 157 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 225. **Åtagande för staden att tillhandahålla för läroverkets gymnasium erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostäder åt för läroverket erforderlig vaktmästarepersonal.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 13 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* med åberopande av vad drätselkammaren i skrivelsen anfört förklara, att staden ikläddе sig de åtaganden beträffande

skollokaler m. m., som i Kungl. Maj:ts brev den 5 juni 1953 angåves som villkor för inrättande av nya gymnasielinjer.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 158 ser. A) och sedan herr Turén med instämmande av herr Gustaf Olsson yrkat att ärendet skulle återremitteras till drätselkammaren för närmare utredning beträffande den ekonomiska innebörden av åtagandet, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Turéns yrkande.

§ 226. **Bordlagt ärende angående drätselkammarens och tekniska verkens bokslut för år 1952.**

Företogs till förnyad handläggning det under § 95 i stadsfullmäktiges protokoll för den 29 april 1953 antecknade ärende angående drätselkammarens och tekniska verkens bokslut för år 1952 uti vilket ärende drätselkammaren genom utlåtande den 2 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att godkänna de av drätselkammaren upprättade boksluten för staden och för donationsfonderna för år 1952.

Handlingarna i ärendet hade avtryckts under nr 69 ser. A samt nr 6 och 7 ser. B för innevarande år.

Under den med anledning av ärendet uppkomna överläggningen yrkade herr Engdahl med instämmande av herr Hugo Ericsson, att stadsfullmäktige ville uppdraga åt drätselkammaren att utreda och till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående möjligheterna att nedbringa de stora förluster, vilka stadshotellsfastigheten nu åsamkade staden. Herr Gustaf Olsson och fru Ebba Berg yttrade sig utan yrkanden.

Efter avslutad överläggning beslöto stadsfullmäktige utan omröstning *dels* med godkännande lägga de av kammaren upprättade boksluten för staden och för donationsfonderna för år 1952 till handlingarna, *dels ock* i övrigt bifalla herr Engdahls yrkande.

§ 227. **Stadsrevisionens berättelse för år 1952.**

Med skrivelse den 15 juni 1953 hade magistraten till stadsfullmäktige överlämnat stadsrevisorernas berättelse i anledning av verkställd granskning av stadens räkenskaper och förvaltning för år 1952.

Till stadsfullmäktige hade jämväl inkommit infordrad förklaring från drätselkammaren.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 159 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning bevilja drätselkammaren och stadens övriga

styrelser ansvarsfrihet för år 1952 samt att i övrigt lägga stadsrevisionens berättelse till handlingarna.

I detta beslut deltogo icke de i 58 § lagen om kommunalstyrelse i stad omförmälda ledamöterna.

§ 228. **Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Stämjärnet m. m.**

I skrivelse den 12 augusti 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville antaga ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Stämjärnet m. m. samt att uppdraga åt nämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Genom utlåtande den 13 augusti 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 160 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 229. **Fastställelse av namn å två gator och ett parkområde å norra Skallberget.**

I skrivelse den 18 juni 1953 hade gatunamnsberedningen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att fastställa i skrivelsen föreslagna gatu- och parknamn å norra skallbergsområdet.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 12 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 161 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 230. **Fastställande av namn å parkområde invid Skallbergsgatan.**

I skrivelse den 18 juni 1953 hade gatunamnsberedningen hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att för parkområdet i den slinga som bildas av Skallbergsgatan i dess västra del, fastställa namnet Skallbergsrundeln.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 12 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 162 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 231. Ansökan av Frida Amalia Bjurfall om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å Bjursells Matsalar, Skepparbacken 10.

Genom resolution den 20 maj 1953 hade poliskammaren till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående fru Frida Amalia Bjurfalls ansökan om tillstånd att under en tid av tre år från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka till spisande gäster å Bjursells matsalar, Skepparbacken 10, här i staden.

Nykterhetsnämnden hade i yttrande den 23 juli 1953, med uttalande, att någon anmärkning mot sökandens sätt att handhava utskänkningsrättigheterna icke framkommit samt att särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke syntes erforderliga, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till fru Bjurfalls framställning.

Centralpolisen hade likaledes tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 12 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 163 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 232. Ansökan av Oskar Walter Hovstadius om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å Stora Hotellet, Vasagatan 17.

Genom resolution den 20 maj 1953 hade poliskammaren till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående direktören Oskar Walter Hovstadius' ansökan om tillstånd att under en tid av tre år räknat från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka till spisande gäster å Stora Hotellet, Vasagatan 17, här i staden.

Nykterhetsnämnden hade i skrivelse den 23 juli 1953, med förmälan, att någon anmärkning mot sökandens sätt att handhava utskänkningsrättigheterna hittills icke framkommit och att särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke syntes erforderliga, hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta *att* hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till herr Hovstadius' framställning.

Centralpolisen hade likaledes tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 12 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 164 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 233. **Ansökan av AB ICA-restauranger om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka i Mjölkbaren.**

Genom resolution den 20 maj 1953 hade poliskammaren till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående AB ICA-Restaurangers ansökan om tillstånd att från och med den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka till spisande gäster i Mjölkbaren, Stora gatan 18, här i staden.

Nykterhetsnämnden hade i skrivelse den 23 juli 1953, på anförda skäl, hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att avstyrka bifall till framställningen.

Centralpolisen hade i yttrande den 20 maj 1953 likaledes avstyrkt framställningen.

Genom utlåtande den 12 augusti 1953 hade beredningsutskottet tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 165 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 234. **Ansökan av Sven Torild Birger Lundberg om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å restaurang Lucky, Karlsgatan 4.**

Genom resolution den 20 maj 1953 hade poliskammaren till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående restauranggägaren Sven Torild Birger Lundbergs ansökan om tillstånd att under en tid av tre år räknat från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka till spisande gäster å restaurang Lucky, Karlsgatan 4, här i staden.

Nykterhetsnämnden hade i skrivelse den 23 juli 1953, med förmälan, att någon anmärkning mot sökandens sätt att handhava utskänkningsrättigheterna hittills icke framkommit och att särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke syntes erforderliga, hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta *att* hos länsstyrelsen tillstyrka herr Lundbergs framställning.

Centralpolisen hade likaledes tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 12 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 166 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 235. **Ansökan av Åke Sörman om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å Restaurang Sjöhagen.**

Genom resolution den 20 maj 1953 hade poliskammaren till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående restaurangchefen Åke Sörmans ansökan om tillstånd att under en tid av tre år räknat från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka till spisande gäster å restaurang Sjöhagen, Västerås.

I skrivelse den 23 juli 1953 hade nykterhetsnämnden, med förmälan, att någon anmärkning mot sökandens sätt att handhava utskänkningsrättigheterna hittills icke framkommit och att särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke syntes erforderliga, hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta *att* hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till herr Sörmans framställning.

Centralpolisen hade likaledes tillstyrkt bifall till framställningen.

Genom utlåtande den 12 augusti 1953 hade beredningsutskottet tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 167 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 236. **Ansökan av Västerås Kaféaktiebolag om tillstånd för försäljning av maltdrycker klass II till avhämtning från ytterligare fem försäljningsställen inom staden.**

Poliskammaren hade genom resolution den 3 juni 1953 till stadsfullmäktige för utlåtande remitterat Västerås kaféaktiebolags genom verkställande direktören Gösta Lundberg till länsstyrelsen ingivna ansökan om tillstånd att tills vidare få bedriva försäljning av maltdrycker klass II till avhämtning från ytterligare fem försäljningsställen inom Västerås stad.

Nykterhetsnämnden hade i yttrande den 23 juli 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till framställningen under framhållande av att utlämning i de s. k. snabbköpsbutikerna borde handhavas av särskild, därför lämpad person.

Genom utlåtande den 12 augusti 1953 hade beredningsutskottet tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla nykterhetsnämndens hemställan.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 168 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 237. Val av kommunala förtroendemän.

På av beredningsutskottet i skrivelse den 12 augusti 1953 framfört förslag (S. H. nr 169 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation *att* till ny ledamot i styrelsen för praktiska kommunala realskolan efter fru Stina Barkman för tiden intill 1953 års utgång utse den nuvarande suppleanten i styrelsen, ombudsmannen Erik Karlsson samt *att* till ny suppleant i styrelsen efter herr Karlsson för samma tid utse fru Gunborg Johansson, Furugatan 1 B, Västerås.

§ 238. Val av kommunala förtroendemän.

På av beredningsutskottet i skrivelse den 12 augusti 1953 framfört förslag angående efterträdare till herr Ernfrid Carlsson, vilken avlidit (S. H. nr 170 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation *att* till ledamot i fattigvårdsstyrelsen för tiden intill 1953 års utgång utse ingenjören Börje Lundh, *att* förordna herr Lundh till vice ordförande i styrelsen för samma tid, *att* till ledamot i kommittén för utredning av frågan om lämpliga lokaler för hantverkare och småindustriidkare utse målarmästaren Sven Roos, Vallgatan 13, Västerås, *att* till ledamot i taxeringsnämnden för stadens 20:de distrikt för innevarande år utse nuvarande suppleanten i nämnden, civilekonomen Åke Eriksson samt *att* till ny suppleant i nämnden för samma tid utse tjänstemannen Bengt Ekström, Kronvägen 9, Västerås.

§ 239. Anslag för ytterligare exploateringskostnader å norra Skallberget.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 13 augusti 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för täckande av ytterligare exploateringskostnader för norra Skallberget anvisa ett anslag å 164.000 kronor av lånemedel samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t anhålla om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 164.000 kronor ävensom vidtaga samtliga för lånets upptagande erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 171 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 240. Återbesättande av befattning såsom fastighetsassistent.

I skrivelse den 2 juli 1953 hade drätselkammaren hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga drätselkammaren att återbesätta befattningen som fastighetsassistent.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla framställningen.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 172 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens hemställan.

§ 241. **Länsstyrelsens resolution angående valkrets- och valdistriktsindelningen i Västerås.**

Anmäldes och lades till handlingarna länsstyrelsens i Västmanlands län resolution den 23 juli 1953, utvisande, att länsstyrelsen funnit skäligt att med upphävande av vad därutinnan bestämts i länsstyrelsens resolutioner den 30 september 1947 och den 29 oktober 1951, förordna *dels* jämlikt 32 § lagen om val till riksdagen den 26 november 1920 att Västerås stad skulle vara indelad i 23 valdistrikt, vart och ett med den omfattning, som i resolutionen angivits, *dels ock* jämlikt 15 § lagen den 6 juni 1930 om kommunalstyrelse i stad *att* Västerås stad skulle för val av stadsfullmäktige vara indelad i tre valkretsar, bestående en, benämnd Inre valkretsen, av valdistrikten 1, 2, 7, 8, 13, 15 och 16, en benämnd Mellersta valkretsen, av valdistrikten 3, 5, 6, 9, 10, 11 och 12, samt en, benämnd Yttre valkretsen, av valdistrikten 4, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22 och 23 *samt att* antalet fullmäktige, som skola utses för de särskilda valkretsarna, skulle utgöra 20 för Inre valkretsen, 22 för Mellersta valkretsen och 18 för Yttre valkretsen.

§ 242. **Länsstyrelsens resolution ang. tillstånd för Systemaktiebolaget i Västerås att bedriva årsutskänkning av spritdrycker och vin.**

Anmäldes och lades till handlingarna länsstyrelsens i Västmanlands län tillståndsbevis, utvisande, att länsstyrelsen meddelat Systemaktiebolaget i Västerås tillstånd att under tiden från och med den 1 oktober 1953 till och med den 30 september 1957 i Västerås stad bedriva årsutskänkning *dels* av spritdrycker och vin vid fem utskänkningsställen, belägna två inom norra kvarteret, två inom västra kvarteret, varav ett i ett parkområde, samt ett å ett utvärdshus, *dels ock* av vin vid två utskänkningsställen, belägna ett inom kvarteret Inge och ett å Skallberget.

§ 243. **Avsägelse av kommunalt uppdrag.**

I skrivelse den 24 augusti 1953 hade fru Signe Dahlman-Matell anhållit om befrielse från uppdraget såsom nämndeman vid rådhusrätten från och med utgången av september månad 1953.

Stadsfullmäktige beslöto *dels* hos rådhusrätten tillstyrka bifall till fru Dahlman-Matells befrielse från uppdraget såsom nämndeman, *dels ock* uppdraga åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till ny nämndeman i fru Dahlman-Matells ställe.

§ 244. **Tackskrivelse från fröken Greta Skog.**

Anmäldes och lades till handlingarna tackskrivelse från fröken Greta Skog för minnesgåva som överlämnats vid hennes avgång ur stadens tjänst.

§ 245. **Tackskrivelse från International Friendship League's Internationella styrelse.**

Anmäldes och lades till handlingarna tackskrivelse från International Friendship League's Internationella styrelse för visad gästfrihet vid förbundets kongress i Västerås.

§ 246. **Överlämnande av gåva till Västerås stad från Aspöys skolas i Ålesund föräldraförening.**

Anmälde herr ordföranden, att med anledning av det besök som avlagts av en gossorkester vid Aspöys skola i Ålesund, skolans föräldraförening till Västerås stad såsom gåva överlämnat en vas av norskt silver.

Stadsfullmäktige beslöto att till givaren uttala Västerås stads varma tack för den vackra gåvan.

In fidem:

Per. Siösteen

Justerat den 7 september 1953.

GÖSTA SJÖBERG

Helga Hall *Gösta Lundberg*

Offentligen uppläst den 7 september 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 24 september 1953.

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, fru Berg, herrar Thorén, J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Pers, Nyström, fru Kjelldahl, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herr Åke Johansson, fröken Carlsson, herrar Lindqvist, Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fröken Jansson, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Haasum, Nordin, John Johansson, fru Schörling, fru Larsson, herrar Ruben Karlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Göthlin, Kraft, Brismar, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Lundh, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Lindstedt, Karl Karlsson, Edvard Andersson, Edlund och Sjölin (från § 256).

Frånvarande med giltigt förfall: Herrar Turén, Hellman och Karl Pettersson.

Närvarande från magistraten: Rådmannen Folke Höijer.

§ 247. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt fruarna Berg och Kjelldahl att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset tisdagen den 29 september 1953 klockan 14.00.

§ 248. **Anslag för täckande av förlust å Stiftelsen Solgårdars verksamhet under år 1952.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 3 september 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* ställa till drätselkammarens förfogande ett anslag å 65.000 kronor att av kammaren användas för täckande av förlust å Stiftelsen Solgårdars verksamhet för år 1952 samt *att* utgiften

skulle bestridas med 15.000 kronor av i årets stat upptaget anslag under 7 F 173 och med 50.000 kronor av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 173 ser. A) och sedan herrar Nyström och Lundberg yttrat sig utan yrkande beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 249. **Anslag till Svenska Stadsförbundet för vissa arbetsstudieundersökningar rörande kommunal städning.**

I skrivelse till drätselkammaren den 27 augusti 1953 hade löne- och avtalsnämnden hemställt att staden ville lämna ett bidrag till Svenska Stadsförbundet för vissa arbetsstudieundersökningar rörande kommunal städning å 1.500 kronor.

Med överlämnande av löne- och avtalsnämndens skrivelse hade drätselkammaren genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för ifrågavarande ändamål anvisa ett förslagsanslag å 1.500 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 174 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 250. **Anslag för anordnande av lärjungebibliotek i Herrgårdsskolan.**

I skrivelse den 10 augusti 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt om anslag å tillhopa 19.150 kronor för anordnande av lärjungebibliotek i Herrgårdsskolan.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla folkskolestyrelsens hemställan samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av skattemedel i 1954 års stat.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 175 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 251. **Anslag till folkskolestyrelsen för organiserande av en blåsorkester.**

Folkskolestyrelsen hade i skrivelse den 10 augusti 1953 på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att i 1954 års stat bevilja anslag för organiserande av en blåsorkester vid folkskolan med dels 5.000 kronor för inköp av musikinstrument, dels 1.600 kronor till musiklärararvode.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla folkskolestyrelsens hemställan samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av uttaxerade medel i 1954 års stat.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 176 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 252. **Yttr. i anledning av besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 juni 1953 om bidrag till Avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av en jubileumsskrift.**

Genom resolution den 21 juli 1953 hade länsstyrelsen till stadsfullmäktige för yttrande överlämnat handlingarna angående fil. dr Mogens Matells den "20 juni" 1953 anförda besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 juni 1953, § 168, att anvisa ett anslag å 10.000 kronor till Avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av en jubileumsskrift med anledning av avdelningens 50-åriga tillvaro samt att anslaget skulle täckas av kulturfondens disponibla avkastning.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* med åberopande av vad drätselkammaren nu i skrivelsen och tidigare i ärendet anfört hemställa, att besvären lämnades utan bifall.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 177 ser. A) uppstod överläggning, varunder herr Lundh yttrade sig utan yrkande. Fru Evy Ekström med instämmande av herr Edlund yrkade att stadsfullmäktige ville tillstyrka bifall till besvären.

Sedan överläggningen avslutats, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

Fru Evy Ekström samt herrar Nyström, Carlfors och Edlund reserverade sig mot stadsfullmäktiges beslut under uttalande att fullmäktige bort hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till besvären.

§ 253. **Fastställande av arvode till filmarkivarien vid folkskolorna.**

I skrivelse den 10 augusti 1953 hade folkskolestyrelsen hemställt att stadsfullmäktige ville för år 1954 fastställa arvodet till filmarkivarien vid folkskolorna till 1.400 kronor.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att avslå folkskolestyrelsens framställning.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 178 ser. A) och sedan herr Engdahl yrkat bifall till drätselkammarens förslag, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Engdahls yrkande.

§ 254. **Inrättande av befattning som skolsköterska vid folkskolorna.**

I skrivelse den 10 augusti 1953 hade folkskolestyrelsen hemställt att stadsfullmäktige ville från och med den 1 juli 1954 inrätta en ny ordinarie tjänst såsom skolsköterska.

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att från och med den 1 juli 1954 inrätta en tjänst å extra stat såsom skolsköterska vid folkskolorna med lön såsom för ordinarie skolsköterska.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 179 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 255. **Omändring av en extra skrivbiträdestjänst å folkskoleexpeditionen till en ordinarie kontorsbiträdestjänst i lönegrad 8.**

I skrivelse den 10 augusti 1953 hade folkskolestyrelsen hemställt att stadsfullmäktige ville från och med den 1 januari 1954 ändra en extra skrivbiträdestjänst å folkskolornas expedition till en ordinarie kontorsbiträdestjänst i lönegrad 8.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 19 augusti 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 3 september samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* avslå framställningen.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 180 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 256. **Avförande av en skrivbiträdestjänst å barnavårdsbyrån från ordinarie stat.**

I skrivelse den 18 augusti 1953 hade barnavårdsnämnden hemställt att stadsfullmäktige ville överföra en ordinarie skrivbiträdestjänst hos nämnden till extra stat med verkan från och med den 23 september 1953.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 19 augusti 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 3 september samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla barnavårdsnämndens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 181 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 257. **Avförande av två befattningar såsom skrivbiräde vid uppbördsverket från ordinarie stat.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att från lönestaten avföra två vid uppbördsverket i Västerås upptagna ordinarie skrivbiträdesbefattningar.

Löne- och avtalsnämnden hade genom utlåtande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla drätselkammarens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 182 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens hemställan.

§ 258. **Inrättande av en ny kriminalkonstapelbefattning med uppgift att bekämpa olaga sprithantering.**

I skrivelse den 23 juni 1953 hade polisnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att för övervakning av den olaga sprithanteringen i staden från och med den 1 januari 1954 inrätta en kriminalkonstapelbefattning samt att för bestridande av kostnaderna härför ställa ett anslag å 13.676 kronor till polisnämndens förfogande.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 13 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* från och med den 1 januari 1954 inrätta ytterligare en kriminalkonstapelsbefattning, vars innehavare skulle hava till uppgift att helt ägna sig åt bekämpande av den olaga sprithanteringen och åt därmed sammanhängande förhållanden.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla drätselkammarens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 183 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 259. **Ang. viss omorganisation å drätselkontoret.**

Uti skrivelse den 11 juni 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att befattningen som förste stadsbokhållare i lönegrad 24 omändrades till en befattning som stadskamrersassistent med oförändrad lönegradsplacering, att en befattning som förste stadsbokhållare på extra stat i löneklass 21 inrättades, att befattningen som stadskassör uppflyttades från lönegrad 15 till lönegrad 16, att kanslibiträdesbefattningen i stadskassan i lönegrad 11 omändrades till en befattning som kontorist i lönegrad 13 samt att förändringarna vidtoges från och med den 1 januari 1954.

Löne- och avtalsnämnden hade genom yttrande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla drätselkammarens förslag med den ändringen att kanslibiträdesbefattningen i stadskassan i lönegrad 11 ändrades till en befattning som biträdande stadskassör i lönegrad 13.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 184 ser. A) och sedan herr Engdahl yrkat bifall till löne- och avtalsnämndens förslag, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Engdahls yrkande.

§ 260. **Avtal angående landstingets övertagande av uppgiften att anskaffa och underhålla ambulansbilarna.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* godkänna däri angivet förslag till avtal med landstinget angående landstingets övertagande av uppgiften att anskaffa och underhålla ambulansbilarna.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 185 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 261. **Disposition av överskott å anslag för lekplats i kvarteret Orren.**

Uti skrivelse den 10 september 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* medgiva parkstyrelsen att för anläggande av park vid Narvavägen—Hammarbacksvägen få disponera uppkommet överskott om c:a 4.240 kronor å det av stadsfullmäktige den 31 januari 1952 anvisade anslag för lekplats inom kvarteret Orren.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 186 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 262. **Anslag för uppförande av transformatorstation i kvarteret Svärdsliljan.**

I skrivelse den 18 augusti 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att för transformatorstation i kvarteret Svärdsliljan anvisa 30.000 kronor av lånemedel.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 10 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd att upptaga amorteringslån för bestridande av utgiften i fråga ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 187 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 263. **Fråga om komplettering av elverkets normaltaxa samt förslag till lantbrukstaxa.**

Uti skrivelse den 18 augusti 1953 hade Västerås stads tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att godkänna i skrivelsen föreslagen komplettering av elverkets normaltaxa och bilagt förslag till lantbrukstaxa med giltighet från och med den 1 januari 1954.

Genom utlåtande den 10 september 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 188 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 264. **Fråga om höjning av förbrukningsavgifterna för vatten.**

I skrivelse den 18 augusti 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att fastställa en höjning av förbrukningsavgiften för vatten med 4 öre i samtliga zoner med giltighet från och med avläsning, som skedde efter den 1 febr. 1954.

Genom utlåtande den 10 september 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag i ärendet.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 189 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 265. **Fråga om ändringar i gastaxan.**

I skrivelse den 18 augusti 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att godkänna i skrivelsen föreslagna ändringar i gastaxan med giltighet från och med avläsning efter den 1 februari 1954.

Genom utlåtande den 10 september 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 190 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 266. **Val av styrelse för Västerås stads handelsgymnasium.**

Interimsstyrelsen för det kommunala handelsgymnasiet i Västerås hade i skrivelse den 2 september 1953 hemställt, att stadsfullmäktige ville i enlighet med det numera fastställda reglementet för gymnasiet utse definitiv styrelse för detsamma.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 9 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* till ledamöter i styrelsen för Västerås

stads handelsgymnasium för tiden intill 1957 års utgång utse rektorn Folke Ericsson, studieledaren Gust. Sund, affärschefen K. A. Friberg, fru Margit Pettersson, filaren Ruben Berg, överingenjören Karl Tiselius och ombudsmannen Erik Karlsson, *att* till suppleanter i styrelsen för samma tid utse läroverksadjunkten Heimer Dahl, civilingenjören Erik Svedlund, tapetseraremästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson samt *att* av suppleanterna herr Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson i nu nämnd ordning skulle tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herr Sund, herr Friberg, fru Margit Pettersson, herrar Berg och Erik Karlsson; herr Svedlund vid förfall för herr Ericsson och herr Dahl vid förfall för herr Tiselius.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 191 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 267. **Val av kommunal förtroendeman.**

Stadsfullmäktige hade vid sammanträde den 27 augusti 1953 uppdragit åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till val av ny nämndeman efter fru Signe Dahlman-Matell under förutsättning att hon av rådhusrätten beviljades av henne begärt entledigande från nämnda uppdrag.

Rådhusrätten hade numera beviljat hennes begäran.

Beredningsutskottet hade genom yttrande den 9 september 1953 föreslagit stadsfullmäktige besluta *att* till ny nämndeman efter fru Dahlman-Matell för en tid av sex år från dagen för stadsfullmäktiges val utse fru Karin Kjelldahl.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 192 ser. A) beslöto stadsfullmäktige med acklamation i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 268. **Utvidgning av anläggningen i Mariaberget.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 10 september 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* i princip godkänna i skrivelsen föreslagen utökning av utrymmena i Mariaberget.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 193 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 269. **Motion ang. inrättande av en socialläkarebefattning i Västerås.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade stadsfullmäktigeledamoten Folke Lindqvist hemställt, att stadsfullmäktige ville låta tillsätta en kommitté med uppgift att utreda frågan och framlägga förslag om inrättande av en socialläkarebefattning i Västerås.

Efter föredragning av motionen och sedan herrar Lindqvist, Engdahl, ordföranden och fru Hall yttrat sig, beslöto stadsfullmäktige remittera motionen till fattigvårdsstyrelsen och drätselkammaren för yttranden.

§ 270. **Fastställelse av reglemente för Västerås stads handelsgymnasium.**

Anmäldes och lades till handlingarna reglemente för Västerås stads handelsgymnasium, vilket fastställts av överstyrelsen för yrkesutbildning den 9 juli 1953.

§ 271. **Tackskrivelse från Socialinspektören i Randers.**

Anmäldes och lades till handlingarna tackskrivelse från socialinspektören i Randers för visad gästfrihet vid det besök som sistförflutna sommar avlagts i Västerås av en delegation från Randers.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 29 september 1953.

G. SJÖBERG

Ebba Berg *Karin Kjelldahl*

Offentligen uppläst den 29 september 1953, betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 29 oktober 1953

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, fru Berg, herrar Thorén, J. Ruben Nyman t. o. m. § 295, Lundberg, Gustaf Olsson, Pers, Nyström, Turén, fru Kjelldahl, herr Hellman, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herr Åke Johansson, fröken Carlsson, herrar Lindqvist, Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Hugo Ericsson, Haasum, Nordin, John Johansson, fru Schörling, fru Larsson, herrar Ruben Karlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Gösta Larsson, Göthlin, Kraft, Brismar, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Lundh, Gustafson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Lindstedt, Edvard Andersson och Edlund.

Frånvarande med giltigt förfall: Fröken Ingeborg Jansson, herrar Karl Pettersson, Råberg, Bååth, Albert Andersson, Karl Karlsson och Sjölin.

Närvarande från magistraten: Borgmästaren Olov Rylander.

§ 272. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herrar Jonsson och Hellman att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset tisdagen den 10 november 1953 klockan 13.00.

§ 273. **Anslag för utredning och undersökning av möjligheterna till påbyggnad av brandstationen.**

I skrivelse den 19 september 1953 hade den av drätselkammaren och brandstyrelsen gemensamt tillsatta kommittén för utredning av brandstationens lokalbehov hemställt om ett anslag å 6.000 kronor för utredning och undersökning av möjligheterna till en påbyggnad av nuvarande brandstation.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 8 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kommitténs framställning samt *att*

härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 194 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 274. **Anslag för reningsanläggningen vid gasverket.**

I skrivelse den 22 september 1953 hade styrelsen för Västerås stads tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för reningsanläggningen vid gasverket och utvidgning av byggnaden för anläggningen anvisa ett belopp av kronor 304.727: 08 att täckas till ett belopp av kronor 184.727: 08 av de för nytt kokssorteringsverk avsatta medlen och återstående del, 120.000 kronor, av lånemedel.

Genom utlåtande den 8 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens hemställan samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om upptagande av amorteringslån å 120.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets upptagande i övrigt erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 195 ser A) och sedan herrar Brismar och Gustaf Olsson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 275. **Anslag för vatten- och avloppsledningar inom kvarteret Kronhjorten.**

I skrivelse den 18 augusti 1953 hade styrelsen för Västerås stads tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för vatten- och avloppsledningar inom kvarteret Kronhjorten anvisa 118.000 kronor att täckas med 30.000 kronor av lånemedel och 88.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 8 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för vatten- och avloppsledningar i kvarteret Kronhjorten anvisa ett belopp av 118.000 kronor, *att* anslaget skulle täckas, till ett belopp av 30.000 kronor av lånemedel, 79.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter samt 9.000 kronor av anslaget för nyanläggning av dagvattenledningar samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 30.000 kronor ävensom att vidtaga alla för lånets upptagande erforderliga åtgärder i övrigt.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 196 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 276. **Anslag för spillvattenledning från Bangatan till Tegnérgatan.**

I skrivelse den 22 september 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att för spillvattenledning från Bangatan till Tegnérgatan anvisa 50.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter.

Genom utlåtande den 8 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens hemställan.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 197 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 277. **Ändrade grunder för beräkning av servisavgifter vid elanslutning av fastigheter.**

I skrivelse den 18 augusti 1953 hade styrelsen för Västerås stads tekniska verk på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att med giltighet från den 1 januari 1954 fastställa vid skrivelsen fogat förslag till servisavgift vid anslutning av fastigheter inom stadsbebyggelsen medelst jordkabel till elledningsnätet.

Genom utlåtande den 8 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla styrelsens hemställan.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 198 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 278. **Generellt bemyndigande för kulturnämnden att inköpa konst.**

I skrivelse den 15 juni 1953 hade kulturnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga kulturnämnden att ur kulturfondens disponibla avkastning använda intill 15.000 kronor per kalenderår för att i fall, då drätselkammarens och stadsfullmäktiges anslagsbeslut icke ansåges kunna avvaktas, inköpa konstverk för Västerås stads räkning med skyldighet för nämnden att sedermera därom göra anmälan till stadsfullmäktige.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 8 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* i 1954 års stat ställa till kulturnämndens förfogande ett belopp å 15.000 kronor av kulturfondens medel för inköp av konst i de fall, då drätselkammarens och stadsfullmäktiges anslagsbeslut icke ansåges kunna avvaktas.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 199 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 279. **Uppdelning och omorganisation av stadsarkitektkontoret.**

Byggnadsnämnden hade i skrivelse den 18 augusti 1953 på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att stadsarkitektkontoret från och med den 1 januari 1954 skulle uppdelas i tvenne i förhållande till varandra fristående kontor, ett stadsarkitektkontor och ett stadsplanekontor, med stadsarkitekten respektive stadsplanearkitekten såsom chef, att byggnadsnämnden finge i uppdrag att inkomma med förslag till härav föranledda instruktionsändringar, att från och med den 1 januari 1954 en extra tjänst såsom ritbiträde å föreslagna stadsplanekontoret skulle överföras till ordinarie stat med benämningen modellbyggare och placering i lönegrad 13 samt att från och med samma dag en extra tjänst såsom biträdande arkitekt å stadsarkitektkontoret skulle flyttas från löneklass 26 till löneklass 29.

Löne- och avtalsnämnden hade genom yttrande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige att bifalla byggnadsnämndens framställning med den avvikelsen att tjänsten såsom modellbyggare placerades i lönegrad 12.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 8 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktiges beslut *att* bifalla byggnadsnämndens förslag med den av löne- och avtalsnämnden förordade avvikelsen i fråga om lönegradsplaceringen av tjänsten såsom modellbyggare.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 200 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 280. **Inrättande av ytterligare en ordinarie tjänst såsom befälhavare å bogserbåten.**

Uti skrivelse den 7 augusti 1953 hade hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att från och med den 1 januari 1954 inrätta ytterligare en ordinarie tjänst såsom befälhavare på bogserbåten i lönegrad 18, att bemyndiga hamnstyrelsen att tillsätta befattningen med ordinarie innehavare och att samtidigt föra den nuvarande ordinarie befattningen såsom bogserbåtsbefälhavare på övergångsstat.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 16 september 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 8 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 101 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 281. **Inrättande av nya befattningar som maskinist vid vattenverket.**

Styrelsen för stadens tekniska verk hade i skrivelse den 18 augusti 1953 på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att inrätta en ny ordinarie befattning såsom maskinist vid vattenverket i Hässlö med placering i lönegrad 14 räknat från den 1 januari 1954.

I samma skrivelse anmälde vidare styrelsen behovet av ytterligare en maskinistbefattning å extra stat.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 16 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie befattning i lönegrad 13 såsom maskinist vid vattenverket samt en extra befattning av samma slag med lön efter löneklass 13 samt *att* bemyndiga styrelsen för tekniska verken att tillsätta befattningarna.

Genom utlåtande den 15 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att till alla delar bifalla löne- och avtalsnämndens förslag i ärendet.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 202 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 282. **Omändring av befattning som extra kontorsbiträde å hälsovårdsbyrån till ordinarie kontorsbiträde.**

I skrivelse den 7 september 1953 hade hälsovårdsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att från den 1 januari 1954 omändra en extra biträdesbefattning vid hälsovårdsbyrån till en ordinarie befattning såsom kontorsbiträde.

Löne- och avtalsnämnden hade genom utlåtande den 16 september 1953 samt drätselkammaren i yttrande den 15 oktober samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla hälsovårdsnämndens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 203 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 283. **Extra anslag för skolresor.**

I skrivelse den 12 oktober 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville bevilja ett extra anslag å 5.000 kronor till skolresor sommaren 1954.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla skolstyrelsens förslag samt *att* härav

föranledd utgift skulle bestridas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 204 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 284. **Avgift för tippning av sopor, schaktmassor m. m.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 8 oktober 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* avgifter för tippning av sopor schaktmassor m. m. skulle i fråga om soptippen vid Lunda äng från och med den 1 november 1953 och i fråga om tippen vid Lillån från och med den 1 juli 1953 uttagas en avgift av två kronor för varje tippat lastbillass samt en krona för varje tippat annat lass.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 205 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 285. **Anslag för utgivande av en monografi över Västerås stad.**

I skrivelse den 16 september 1953 hade den av kulturnämnden tillsatta redaktionskommittén med överlämnande av program för utarbetande av en monografi över Västerås stad på anförda skäl hemställt att nämnden ville föreslå stadsfullmäktige besluta att bemyndiga nämnden att i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget låta utarbeta en monografi över Västerås stad, att uppdraga åt kulturnämnden att sluta alla avtal om verkets utarbetande samt i övrigt träffa alla de avgöranden, som av fullmäktiges beslut kunde föranledas, att till bestridande av kostnaden för monografiens utarbetande och utgivning ställa till nämndens förfogande ett anslag av 425.000 kronor att täckas genom årliga tillskott å förslagsvis 40.000 kronor per år från kulturfondens disponibla avkastning samt att bemyndiga drätselkammaren att i mån av behov förskottera medel å det omförmälda anslaget.

Kulturnämnden hade i skrivelse den 9 oktober 1953 föreslagit stadsfullmäktige besluta att bifalla kommitténs förslag i ärendet, samt att anslaget å 425.000 kronor skulle täckas dels genom inkomster på försäljningen av verket dels ock i den mån inkomsterna icke försloge, genom årliga tillskott på 40.000 kronor från kulturfondens disponibla avkastning.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla kulturnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 206 ser. A och nr 27 ser.

B) uppstod överläggning. Herr J. Ruben Nyman med instämmande av herr förste vice ordföranden, Strömberg och Erik Pettersson yrkade bifall till drätselkammarens förslag. Herrar Engdahl, Pers och Hugo Ericsson yttrade sig utan yrkande.

Sedan överläggningen avslutats, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr J. Ruben Nymans förslag.

§ 286. **Anslag för grundundersökningar i stadens centrum.**

I skrivelse den 7 september 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å 10.000 kronor för grundundersökningar i stadens centrum.

Genom utlåtande den 15 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla framställningen samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 207 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 287. **Anslag för skärmbildsundersökning av stadens befolkning.**

I skrivelse den 7 oktober 1953 hade centralkommittén för allmän skärmbildsundersökning i Västmanlands län hemställt om ett anslag å 15.000 à 20.000 kronor för anordnande av allmän skärmbildsundersökning av Västerås stads befolkning.

Hälsovårdsnämnden hade i yttrande den 14 oktober 1953 med åberopande av betydelsen av en dylik undersökning och under hänvisning till att andra städer under landsting såväl inom som utom länet med olika belopp bidragit till kostnaderna för skärmbildsundersökning på orten tillstyrkt att staden i en eller annan form lämnade sin medverkan till undersökningen.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att ställa till centralkommitténs förfogande ett anslag å 15.000 kronor såsom bidrag till skärmbildsundersökning av stadens befolkning samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 208 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 288. **Anslag för anskaffande av två flyglar samt ett podium till läroverket.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för anskaffande av två begagnade flyglar samt ett podium till högre allmänna läroverket anvisa ett anslag å 30.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 209 ser. A) uppstod överläggning, varunder herr Turén yrkade bifall till drätselkammarens förslag med den ändringen, att i första att-satsen efter ordet "läroverket" skulle tilläggas "avsedda att utlånas till läroverket". Herrar Nyström och Olsson yttrade sig utan yrkande.

Sedan överläggningen avslutats beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Turéns förslag.

§ 289. **Ändrad plan för ombyggnad av Arosbygdens siloanläggning i gamla hamnen.**

Hamnstyrelsen hade i skrivelse den 2 oktober 1953 med åberopande av ett av byggnadschefen den 1 oktober 1953 avgivet tjänsteutlåtande hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga styrelsen att utföra ombyggnad av kajen vid Arosbygdens siloanläggning i gamla hamnen i enlighet med byggnadschefens i tjänsteutlåtandet framlagda förslag.

Genom utlåtande den 15 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla hamnstyrelsens förslag i ärendet.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 210 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 290. **Motion angående utgivande av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås.**

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 25 juni 1953 till kulturnämnden och drätselkammaren återremitterat frågan om utgivande av ett urval av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås, hade kulturnämnden genom yttrande den 9 oktober 1953 med vidhållande av sin tidigare inställning hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att avslå motionen.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla kulturnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 211 ser. A) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr J. Ruben Nyman bifall till kulturnämndens förslag, medan herr Engdahl med instämmande av fru Kjelldahl, herr Grip, fru Hall, herrar Brismar och Carlfors yrkade att stadsfullmäktige ville uppdraga åt kulturnämnden att efter ytterligare utredning inkomma till fullmäktige med förslag angående och uppgift å kostnaden för utgivande av bildverket. Herrar John Johansson, Pers och Gustaf Nyman yttrade sig utan yrkanden.

Efter avslutad överläggning ställdes proposition mellan å ena sidan herr J. Ruben Nymans yrkande om bifall till kulturnämndens förslag, och å andra sidan herr Engdahls yrkande. Herr ordföranden fann härvid, att stadsfullmäktige beslutat bifalla herr Nymans yrkande.

Votering begärdes, företogs och utföll så, att stadsfullmäktige med 31 nejröster mot 22 jaröster, de senare avgivna för bifall till herr Nymans yrkande, beslöto bifalla herr Engdahls förslag.

§ 291. **Anslag till ny skola å Norra Skallberget.**

I skrivelse den 12 oktober 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att låta uppföra en skolanläggning i kvarteret Dovhjorten nr 1 omfattande dels skolbyggnad innehållande klassrum med specialsalar m. m., dels gymnastikhus, att för ändamålet bevilja ett reservationsanslag å 2.789.300 kronor förutom tidigare beviljat anslag till utredningskostnader å kronor 12.000: — och att uppdraga åt styrelsen att fullfölja ovannämnda byggnadsföretag.

Genom utlåtande den 15 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla folkskolestyrelsens förslag i ärendet, *att* det begärda anslaget å kronor 2.789.300: — skulle täckas med 1.850.000 kronor av lånemedel och återstoden av statsbidrag samt *att* uppdraga åt kammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å högst 30 år med ett belopp av 1.850.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 212 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 292. **Anslag ur kulturfonden för konstnärlig utsmyckning av stadshuset.**

I skrivelse den 9 oktober 1953 hade kulturnämnden på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att för konstnärlig utsmyckning av stadshuset lämna ett anslag å 600.000 kronor ur kulturfondens disponibla

avkastning, att täckas med ett belopp av 350.000 kronor av nu disponibel avkastning och till återstående belopp genom avsättning under ett vart av åren 1954—1958 av 50.000 kronor av fondens medel.

Genom utlåtande den 15 oktober 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för stadshusets konstnärliga utsmyckning av kulturfondens disponibla avkastning lämna ett anslag av 1.000.000 kronor, *att* härav ett belopp av 600.000 kronor skulle täckas med 350.000 kronor av nu disponibel avkastning och till återstående belopp genom avsättning under vart och ett av åren 1954—1958 av 50.000 kronor samt *att* resterande del av anslaget, 400.000 kronor, senare skulle bliva föremål för täckningsbeslut i särskild ordning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 213 ser. A) och sedan herrar Turén, J. Ruben Nyman och Carlfors yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 293. Förlängning av giltighetstiden för borgen å byggnadskreditiv för Riksbyggens Bostadsrättsförening Västeråshus nr 14.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* förlänga stadens på grund av stadsfullmäktiges bemyndigande den 26 juni 1952 ingångna borgen för Riksbyggens Bostadsrättsförening Västeråshus nr 14 byggnadsföretag å tomten Klövern nr 1 intill den 30 april 1954, dock längst till den tidpunkt, då statslån utlämnades och på i övrigt oförändrade villkor.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 214 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 294. Angående borgen å byggnadskreditiv samt å sekundärlån för uppförande av hantverkshus å tomten Ludvig nr 10.

I skrivelse den 15 oktober 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga kammaren teckna stadens borgen å byggnadskreditiv för Bostadsrättsföreningen Östermalms hantverkshusbygge å tomten nr 10 i kvarteret Ludvig intill ett belopp motsvarande antingen vid en insats om 5 % av bostadsrättshavarna 95 % av beräknade byggnadskostnader, dock högst å 1.520.000 kronor, eller om 10 % insättes av bostadsrättshavarna 90 % av de beräknade byggnadskostnaderna eller högst 1.620.000 kronor, i båda fallen mot säkerhet av inteckningar från botten och upp till respektive belopp i fastigheten under

villkor, att borgensåtagandet skulle gälla högst ett år från dagen för det första kreditivlyftet och att föreningen anställde av drätselkammaren godkänd kontrollant under byggnadstiden, *att* uppdraga åt kammaren att hos Kungl. Maj:t anhålla om tillstånd att teckna borgen för föreningen å sekundärlån med erforderligt belopp, dock högst 650.000 kronor och högst intill 95 % av de beräknade byggnadskostnaderna, under villkor att sekundärlånet amorterades under en tid av 30 år i jämna annuiteter samt att föreningen som säkerhet för sistnämnda borgen överlämnade inteckningar i fastigheten med förmånsrätt omedelbart efter inteckningarna till säkerhet för bottenlånet, *att* bemyndiga kammaren att under förutsättning av Kungl. Maj:ts tillstånd teckna stadens borgen å sekundärlånet i enlighet med angivna villkor samt *att* såsom ytterligare villkor för tecknande av stadens borgen å såväl byggnadskreditivet som sekundärlånet föreskriva att drätselkammaren skulle äga rätt att utse en ledamot och en suppleant i styrelsen för föreningen samt en revisor jämte suppleant för denne.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 215 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 295. **Förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954.**

Med skrivelse till stadsfullmäktige den 10 oktober 1953 hade magistraten överlämnat ett av drätselkammaren den 1 oktober 1953 upprättat förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1954.

Beredningsutskottet hade i skrivelse den 14 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* under 12 Ö i 1954 års stat upptaga ett anslag å 1.000 kronor till Västeråskretsen av Svenska Röda Korset, *att* reservationsanslaget till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter minskades med motsvarande belopp samt *att* i övrigt till alla delar bifalla drätselkammarens förslag.

Handlingarna i ärendet föredrogos (S. H. nr 22 a och b och 23 ser. B). Härunder yrkade herr Turén med instämmande av herr Edlund att skattesatsen skulle nedsättas med 30 öre till 8 kronor 55 öre per skattekrona och att för möjliggörande av denna skattenedsättning ett belopp av 800.000 kronor skulle disponeras ur skatteregleringsfonden. Herr Gustaf Olsson påpekade, att den under titeln 16 C-5 Ungdomsvård föreslagna höjningen av löneanslagen å sammanlagt 1.500 kronor icke, såsom angivits i drätselkammarens missivskrivelse, avsåge höjning av arvodet till en föreståndare från 800 kronor till 2.300 kronor utan innebure, att arvodet till föreståndaren för ungdomsgårdarna höjts med 100 kronor och att ett nytt anslag

upptagits för arvode till föreståndaren för Siggesborgsgården med 1.500 kronor, vilket förhållande borde förtydligas i stadsfullmäktiges protokoll. Vidare yrkade herr Carlfors bifall till beredningsutskottets förslag angående upptagande av ett anslag å 1.000 kronor till Röda Korset. I övrigt yttrade sig herrar borgmästaren, Göthlin, Engdahl, Wässman, Lindqvist, Thorén, Brismar, Haasum och Grip utan särskilda yrkanden.

Härefter fattade stadsfullmäktige utan omröstning nedan angivna beslut i ärendet.

ALLMÄN FÖRVALTNING.

Beslutade stadsfullmäktige i föreliggande skick godkänna drätselkammarens förslag till stat under titeln Allmän förvaltning.

RÄTTS- OCH ORDNINGSVÄSEN.

Magistrat och rådhusrätt.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan fastställa förslaget till stat för Magistrat och rådhusrätt med den ändringen *att* av magistraten begärt anslag å 8.000 kronor för inköp av valinventarier nedsattes till 3.500 kronor.

Polisväsen och fångvård.

I enlighet med drätselkammarens tillstyrkan beslöto stadsfullmäktige godkänna förslaget till stat för Polisväsen och fångvård med följande ändringar, nämligen *att* anslaget för personalförsäkring nedsattes från 8.250 kronor till 5.000 kronor, *att* pensionskostnaderna höjdes från 300.000 kronor till 408.000 kronor, *att* anslaget för resor och traktamenten sänktes från 15.000 kronor till 13.000 kronor, *att* anslaget för utgifter i tjänsten etc. sänktes från 800 kronor till 500 kronor, *att* anslaget för städning och renhållning sänktes från 20.000 kronor till 15.000 kronor och *att* anslag under konto 167,1 övriga kostnader för transportmedel tillades med ett belopp av 15.000 kronor.

Statspolisen, Åklagarväsen och Övriga ändamål.

Fastställde stadsfullmäktige föreliggande förslag till budget under deltitlarna Statspolisen, Åklagarväsen och Övriga ändamål.

MANTALSSKRIVNINGS- OCH BESKATTNINGSVÄSEN.

Godkände stadsfullmäktige i oförändrat skick drätselkammarens förslag till stat under titeln Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen.

BYGGNADS- OCH STADSPLANEVÄSEN.

Stadsarkitektkontor.

Beslöto stadsfullmäktige godkänna byggnadsnämndens statförslag under deltiteln Stadsarkitektkontor med den ändringen *att* anslaget för arvode till nämndens ordförande, som begärts höjt till 900 kronor, bibehölles vid 600 kronor.

Stadsplanekontor.

Stadsfullmäktige beslöto antaga byggnadsnämndens förslag till stat under deltiteln Stadsplanekontor med den ändringen *att* anslaget för pensionsavgifter sänktes från 16.000 kronor till 15.000 kronor.

Stadsingenjörskontor.

Stadsfullmäktige beslöto antaga byggnadsnämndens förslag till stat under deltiteln Stadsingenjörskontor med den ändringen *att* anslaget för resor och traktamenten nedsattes från 1.300 kronor till 1.000 kronor.

FÖRSVARSVÄSEN.

Stadsfullmäktige godkände nu föreliggande förslag till stat under titeln Försvarsväsen med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändringar i staten för Civilförsvaret, nämligen *att* anslaget för utbildning av personal vid kurser, anordnade av Kungl. Civilförsvarsstyrelsen, sänktes från 2.000 kronor till 1.000 kronor, *att* anslaget för övriga expenser nedsattes från 500 kronor till 100 kronor och *att* under Kapitalutgifter tillades ett bruttoanslag å 1.200.000 kronor för offentligt skyddsrum i Mariaberget samt på inkomstsidan dels ett beräknat statsbidrag å 500.000 kronor, dels ett fastighetsägarebidrag enligt av länsstyrelsen fastställd norm å 14.000 kronor.

BRANDFÖRSVAR.

Beslöto stadsfullmäktige fastställa brandstyrelsens förslag till budget för Brandförsvar med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändringar, nämligen *att* anslaget för vikarier nedsattes från 80.000 kronor till 70.000

kronor, *att* anslaget för beklädnad för brandbefälet sänktes från 1.500 kronor till 1.368 kronor, *att* anslaget för personalförsäkring nedsattes från 5.350 kronor till 4.500 kronor, *att* anslaget för resor och traktamenten, som av brandstyrelsen upptagits till 900 kronor, sänktes till 700 kronor, *att* anslaget för städning nedsattes från 12.000 kronor till 10.000 kronor, *att* anslaget för underhåll av transportmedel nedsattes från 12.000 kronor till 10.000 kronor, *att* anslaget för inköp av en ny personbil sänktes från 20.000 kronor till 15.000 kronor med påpekande av att inköpet av vagnen skulle ske genom drätselkammarens inköpsavdelning, samt *att* å inkomstsidan posterna avseende bidrag från hälsovårdsnämnden för skötsel och körning av ambulansbil å 16.700 kronor och bidrag från landstinget för skötsel och körning av ambulansbilarna å samma belopp utbyttes mot en inkomstpost å 40.500 kronor, motsvarande den ersättning landstinget hade att utgiva enligt det den 24 september 1953 av fullmäktige godkända avtalet.

FASTIGHETSFÖRVALTNING.

Beslöto stadsfullmäktige godkänna förslaget till stat under titeln Fastighetsförvaltning med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändringar i staten för Jordbruksrörelse, nämligen *att* en justering uppåt skedde av posten andel i avlöningskontorets kostnader, *att* en justering nedåt å 1.000 kronor företoges beträffande lönestaten, *att* pensionsposten justerades från 47.100 kronor till 80.400 kronor, *att* en post å 400 kronor ränta å fasta tillgångar tillades och *att* på inkomstsidan vissa höjningar företoges, nämligen på konto 220,1 jordbruksprodukter med 21.000 kronor och på konto övriga rörelseintäkter med 2.000 kronor samt på konto körningar med 10.000 kronor.

GATU- OCH PARKFÖRVALTNING.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna förslaget till stat under titeln Gatu- och parkförvaltning med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändringar i staten för Parkförvaltning, nämligen *att* från kontot 101,5 löner till kollektivanställd månadsavlönad personal överfördes ett belopp av 19.000 kronor till konto 167,2, *att* anslaget 101,6 löner till kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid sänktes från av parkstyrelsen begärda 20.000 kronor till 15.000 kronor, *att* anslaget för avlöning till kollektivanställd personal under semestertid m. m. sänktes från 32.000 kronor

till 30.000 kronor, *att* anslaget för resor och traktamenten nedsattes från begärda 3.000 kronor till 2.000 kronor, *att* arbetslön till kollektivanställd parkpersonal under konto 153,11 nedsattes från 256.000 kronor till 225.000 kronor, *att* anslaget för belysning och vatten för fastigheten sänktes från 12.000 kronor till 7.000 kronor, *att* anslaget för underhåll av byggnader nedsattes från av parkstyrelsen begärda 12.500 kronor till 10.000 kronor, *att* anslaget för anläggande av park vid Ekberga nedsattes från 75.000 kronor till 50.000 kronor, *att* anslaget för anläggande av park vid Nybomsgatan—Salagatan på Hemdalsområdet bortfördes, *att* anslaget för park vid Lekgatan på Jakobsberg nedsattes från 30.000 kronor till 20.000 kronor, *att* anslaget för park mellan Spantgatan och järnvägen nedsattes från 75.000 kronor till 37.000 kronor, varvid förutsattes, att arbetet utfördes under förloppet av två år, *att* anslaget för del av park norr om Blåsboskolan söder om Arosvägen med 10.000 kronor bortfördes och *att* bland anskaffning av inventarier upptaget anslag för bl. a. inköp av två lastbilar å 46.000 kronor minskades med 21.000 kronor.

HAMNFÖRVALTNING.

Stadsfullmäktige beslöto antaga hamnstyrelsens förslag till stat med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändringar, nämligen *att* av hamnstyrelsen beräknade inkomsten för bogsering och isbrytning höjdes från 110.000 kronor till 120.000 kronor, *att* inkomsten hyra för upplagsplatser höjdes från 40.000 kronor till 50.000 kronor samt *att* inkomsterna av kranhyra höjdes från 600.000 kronor till 650.000 kronor.

KOMMUNIKATIONSFÖRETAG.

Godkände stadsfullmäktige i oförändrat skick föreliggande förslag till stat under titeln Kommunikationsföretag.

INDUSTRIELLA VERK.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna förslaget till stat under titeln Industriella verk med följande av drätselkammaren föreslagen ändring beträffande titeln Elektricitetsverk, nämligen *att* anslaget för nyanläggningar höjdes från 100.000 kronor till 200.000 kronor och *att* posten inkomst av enskild strömförbrukning höjdes från av verken beräknade 4.900.000 kronor till 5.000.000 kronor.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD.

Godkände stadsfullmäktige föreliggande förslag till stat under titeln Hälso- och sjukvård med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändringar beträffande deltiteln 12 A, nämligen *att* utgiftsposterna 166 och 167, underhåll av ambulansbilar och övriga kostnader för ambulansbilar samt 126 ersättning för brandkåren för skötsel och körning av ambulansbilar borttoges samt *att* å inkomstsidan posten ambulansutryckningar bortfördes.

ALLMÄN HYGIEN.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna förslaget till stat under titeln Allmän hygien med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändringar i staten för Renhållningsverket nämligen, *att* lön till kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid nedsattes från 10.000 kronor till 9.000 kronor, *att* anslaget för pensionsavgifter höjdes från av lantegendomsnämnden upptagna 34.600 kronor till 75.600 kronor, samt *att* posten övriga kostnader för bilar, skatt och garagehyra nedsattes från begärda 24.000 kronor till 22.000 kronor.

LIVSMEDELSHYGIEN OCH LIVSMEDELSTILLFÖRSEL.

Godkände stadsfullmäktige i oförändrat skick föreliggande förslag till stat under titeln Livsmedelshygien och livsmedelstillförsel.

UNDERVISNINGS- OCH BILDNINGSVERKSAMHET.

Folkskola och fortsättningsskola.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna folkskolestyrelsens förslag till stat med av drätselkammaren tillstyrkta följande ändringar *dels* beträffande titeln Administration, *att* posten pensionsavgifter justerades uppåt från 26.000 kronor till 29.000 kronor, samt *att* anslaget för kontorskostnader nedsattes från 16.000 kronor till 15.000 kronor samt *att* anslaget för telefon, porto och annonser sänktes från begärda 12.000 kronor till 11.000 kronor, *dels* beträffande titeln Undervisning *att* anslaget för pensioner och pensionsavgifter nedsattes från 48.000 kronor till 46.000 kronor, *att* anslaget för fri undervisningsmateriel inklusive fria läroböcker nedsattes från 206.000 kronor till 200.000 kronor, *att* anslaget till lärarpersonalens bibliotek nedsattes från av styrelsen begärda 4.000 kronor till 3.000 kronor, *att*

anslaget för lärjungebiblioteken i Djäkneberget, Gideonsberg, Blåsbo och Korsängen sänktes från 20.000 kronor till 16.000 kronor, *att* anslaget för facklitteratur nedsattes från 5.000 kronor till 2.000 kronor samt *att* vidare justering vidtoges av en post på inkomstsidan *dels* under titeln Socialpedagogiska anordningar *att* anslaget för resor nedsattes från 1.000 kronor till 800 kronor, *att* anslaget för bidrag till bussresor för vinteridrott, 800 kronor borttoges, *att* anslaget till omkostnader för föräldramöten nedsattes från begärda 3.500 kronor till 3.000 kronor, *dels och* beträffande titeln Fastigheter och inventarier, *att* anslaget för lön till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfall nedsattes från 4.000 kronor till 3.000 kronor, *att* en justering av posten pensioner och pensionsavgifter företoges uppåt från 27.000 kronor till 29.000 kronor, *att* under konto 162, anslaget för eventuella provisoriska lokaler under höstterminen 1954 sänktes från 10.000 kronor till 6.000 kronor, samt *att* anslaget för städning och rengöring av förhyrda lokaler nedsattes från 7.000 kronor till 5.000 kronor.

Praktisk realskola.

Stadsfullmäktige beslöto fastställa föreliggande förslag till stat för Praktisk realskola.

Kommunal flickskola.

Godkände stadsfullmäktige föreliggande förslag till stat för Kommunal flickskola med följande av drätselkammaren förordade ändringar nämligen, *att* posten pensionsavgifter nedsattes från 16.000 kronor till 14.000 kronor, *att* en del justeringar vidtoges å posterna löner och arvoden, löner till ämneslärare och timlärare samt löner till övningslärare och timlärare i övningsämnen, *att* anslaget för underhåll av byggnader, som av styrelsen begärts med 80.000 kronor, nedsattes till 40.000 kronor, då anslaget skulle fördelas på två år samt *att* å inkomstsidan terminsavgifterna höjdes från 28.000 kronor till 30.000 kronor.

Handelsgymnasium och Statliga läroverk.

Beslöto stadsfullmäktige godkänna föreliggande förslag till stat under titlarna Handelsgymnasium och Statliga läroverk.

Yrkesskola.

Godkände stadsfullmäktige föreliggande förslag till stat för Yrkesskola med följande av drätselkammaren föreslagna ändringar, nämligen *att* justering uppåt vidtoges av posten pensionsavgifter samt *att* ett nytt anslag tillades å 1.500 kronor för hyra för vaktmästarbostad.

Gymnastik och idrott.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna förslaget till stat under titeln Gymnastik och idrott med följande av drätselkammaren förordade ändringar, nämligen *dels* beträffande titeln Gemensam förvaltning *att* anslaget för personalförsäkring sänktes från av styrelsen begärda 1.700 kronor till 1.000 kronor, *att* anslaget för pensionsavgifter höjdes från 16.800 kronor till 19.000 kronor, *att* anslaget för kontorskostnader å 3.000 kronor sänktes till 2.500 kronor, *att* anslaget för resor och traktamenten nedsattes från begärda 1.500 kronor till 1.000 kronor samt *att* anslaget för övriga expenser sänktes från 1.500 kronor till 1.000 kronor, *dels* beträffande titeln Idrottsplatser, *att* anslaget för vattenavgifter nedsattes från 3.500 kronor till 3.000 kronor, *att* anslaget diverse träningsplaner nedsattes från begärda 30.000 kronor till 25.000 kronor, *att* posten värme nedsattes från 6.000 kronor till 4.000 kronor, *att* anslaget för idrottsanläggning vid Rocklunda å 50.000 kronor borttoges, *att* anslagen för tennisbana å 15.000 kronor, för anordnande av Emaus idrottsplats å 30.000 kronor och för idrottsplats vid Grytaborg å 35.000 kronor borttoges men att i stället uppfördes ett klumpanslag å 65.000 kronor för nya idrottsanläggningar dock under förutsättning av drätselkammarens medgivande och prövning av föreliggande projekt i varje särskilt fall, *att* anslaget för förrådsbyggnaden å Arosvallen sänktes från 25.000 kronor till 3.000 kronor, *att* inkomsten av hyror och fotboll höjdes från 10.000 kronor till 25.000 kronor samt *att* inkomstposten av bandy höjdes från av styrelsen beräknade 15.000 kronor till 18.000 kronor.

Stifts- och landsbibliotek.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna förslaget till stat under titeln Stifts- och landsbibliotek med följande av drätselkammaren tillstyrkta ändring, nämligen *att* bidraget till stifts- och landsbiblioteket sänktes från 77.500 kronor till 66.000 kronor.

Övriga ändamål.

Beslöto stadsfullmäktige godkänna föreliggande förslag till stat under titeln Övriga ändamål.

SOCIALVÅRD.

Stadsfullmäktige fastställde förslaget till stat under titeln Socialvård med följande av drätselkammaren föreslagna ändringar, nämligen, *dels* under deltiteln Öppen fattigvård *att* inkomstposten landstingsbidrag för

sjukhusvård höjdes från 20.000 kronor till 25.000 kronor, *att* inkomstposten ersättning av pensioner och sjukkassor höjdes från 40.000 kronor till 45.000 kronor, *dels* under deltiteln Öppen barnavård *att* anslaget till vård å anstalter för svåruppfostrade barn nedsattes från 6.000 kronor till 3.000 kronor, *att* anslaget för kostnader i samband med omhändertagande av barn sänktes från 5.000 kronor till 3.000 kronor, *dels* under deltiteln Daghem och eftermiddagshem *att* ett par justeringar å interna poster företoges, *dels* under deltiteln Ungdomsvård med det förtydligandet att den föreslagna höjningen av löneanslagen rätteligen avsåge *dels* höjning av arvodet till föreståndaren för ungdomsgårdarna, med 100 kronor och därjämte ett nytt anslag för arvode till föreståndaren för Siggesborgsgården med 1.500 kronor, *dels* under deltiteln Nykterhetsvård *att* av nykterhetsnämnden begärt anslag för ordförandearvode nedsattes från 600 kronor till 400 kronor *dels ock* under deltiteln Systugeverksamhet *att* anslaget för avlöningar nedsattes från 17.000 kronor till 13.000 kronor.

SOCIAL FÖRMEDLINGSVERKSAMHET.

Stadsfullmäktige beslöto godkänna föreliggande förslag till stat under denna titel.

SOCIALFÖRSÄKRING.

Godkände stadsfullmäktige föreliggande förslag till stat under titeln Socialförsäkring.

KRISTIDSFÖRVALTNING.

Godkände stadsfullmäktige föreliggande förslag till stat under titeln Kristidsförvaltning.

FINANSFÖRVALTNING.

Stadsfullmäktige beslöto härefter bifalla föreliggande förslag i vad avsåge under huvudtiteln Finansförvaltning upptagna utgifter och inkomster med undantag för kommunala uttaxeringen samt hundskatten, varom stadsfullmäktiges beslut skulle fattas i samband med prövning av staten i dess helhet.

Stadsfullmäktige beslöto slutligen utan omröstning *dels* i enlighet med drätselkammarens och beredningsutskottets förslag *att* fastställa hundskatten till 50 kronor per hund, *att* fastställa uttaxeringen för år 1954 till

kronor 8: 85 per skattekrona, *att* inrätta en allmän investeringsfond, *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om medgivande att till nämnda fond få överföra den nuvarande behållningen i Västerås stads särskilda fond för allmänna byggnader, *att* bemyndiga styrelsen för tekniska verken att under år 1954 få förfoga *dels* över tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter intill ett belopp av 100.000 kronor, *dels ock* över tillgängliga medel i särskilda fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar *att* jämväl i övrigt godkänna drätselkammarens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 med härovan under titlarna gjorda särskilda yrkanden och förbehåll samt *att* beträffande samtliga de utgiftsposter, för vilka sådant i budgeten särskilt anmärkts, medgiva att den behållning, som vid utgången av år 1953 förefunnes av för ändamålet tidigare beviljade medel, finge för samma ändamål reserveras till år 1954, *dels ock* i enlighet med herr Carlfors' yrkande bevilja Västeråskretsen av Svenska Röda Korset ett anslag å 1.000 kronor att täckas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

§ 296. **Länsstyrelsens resolution ang. att AB Ica-Restaurangers ansökan om tillstånd att utskänka pilsnerdricka i Mjölkbaren avslagits.**

Anmäldes och lades till handlingarna länsstyrelsens i Västmanlands län resolution den 28 september 1953, utvisande, att länsstyrelsen avslagit en ansökan av Ica-Restauranger om tillstånd att från och med den 1 oktober 1953 utskänka pilsnerdricka till spisande gäster i Mjölkbaren, Stora gatan 18, Västerås.

§ 297. **Länsstyrelsens resolution ang. tillstånd för Systemaktiebolaget i Västerås att utskänka rusdrycker.**

Anmäldes och lades till handlingarna länsstyrelsens i länet resolution den 29 september 1953, utvisande, att länsstyrelsen medgivit att utskänkningen av rusdrycker i den såsom 1:a klass bedrivna serveringen å Stadshotellet, paviljongen i Stadsparken, utvärdshuset Elba och restaurant Klippan finge under tiden från och med den 1 oktober 1953 till och med den 30 september 1955 fortgå till klockan 24.00.

§ 298. **Gåva från Borås stad.**

Anmäldes att Borås stads drätselkammare till stadsfullmäktige i Västerås såsom gåva överlämnat ett exemplar av första delen av "Borås stads historia".

Stadsfullmäktige beslöto till Borås stad framföra sitt tack för den värdefulla gåvan.

§ 299. **Ang. val av kommunal förtroendeman.**

Anmäldes och lades till handlingarna utdrag av samfällda rådhusrättens i Västerås protokoll den 7 oktober 1953, § 8, utvisande, att rådhusrätten icke funnit någon anledning förekomma att fru Karin Kjelldahl icke skulle vara behörig att vara nämndeman.

§ 300. **Motion ang. ändring av föreskrifterna beträffande terminsavgifterna vid högre allmänna läroverket och kommunala flickskolan.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade stadsfullmäktigeledamöterna fru Ingrid Andrén och herr Börje Lundh hemställt, att stadsfullmäktige ville låta utreda, om icke en ändring av föreskrifterna angående terminsavgifterna vid högre allmänna läroverket och kommunala flickskolan i Västerås borde ske.

Stadsfullmäktige beslöto remittera motionen till drätselkammaren för yttrande.

§ 301. **Motion ang. tillsättande av en speciell hamnvakt.**

I en till stadsfullmäktige denna dag ingiven motion hade stadsfullmäktigeledamoten herr Börje Lundh hemställt, att stadsfullmäktige ville anmoda hamnstyrelsen att utreda möjligheterna av att tillsätta en speciell hamnvakt med polismans befogenheter för småbåtshamnen under sommarhalvåret.

Stadsfullmäktige beslöto remittera motionen till hamnstyrelsen och drätselkammaren för yttrande.

In fidem:

Per Siösteen.

Justerat den 10 november 1953.

GÖSTA SJÖBERG.

Einar Jonsson. Axel Hellman.

Offentligen uppläst den 10 november 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 6 november 1953

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, Thorén, J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Pers, Nyström, fru Kjelldahl, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herrar Åke Johansson, Lindqvist, Carlfors, Grip, Wässman, Eric R. Carlsson, Haasum, Nordin, John Johansson, fru Larsson, herrar Milbers, Råberg, Gösta Larsson, Bååth, Kraft, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Lundh, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Lindstedt, Edvard Andersson och Edlund.

Frånvarande med giltigt förfall: Fru Ebba Berg, herrar Turén, Hellman, fröken Anna Carlsson, herr Erik Pettersson, fröken Jansson, fru Andrén, herrar Hugo Ericsson, Karl Pettersson, fru Schörling, Ruben Karlsson, Gustaf Nyman, Göthlin, Brismar, Engström, John Olsson, Karl Karlsson och Sjölin.

Närvarande från magistraten, Borgmästaren Olov Rylander.

§ 302. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herrar Jonsson och Lundberg att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset tisdagen den 10 november 1953 klockan 13.15.

§ 303. **Förslag till fjärrvärmedistribution.**

I ett till styrelsen för stadens tekniska verk ingivet den 22 oktober 1953 dagtecknat betänkande hade en av styrelsen och drätselkammaren gemensamt tillsatt kommitté framlagt förslag om inrättande av ett fjärrvärmeverk i Västerås.

Styrelsen hade med skrivelse samma dag överlämnat kommitténs betänkande till stadsfullmäktige med tillstyrkan, att stadsfullmäktige ville besluta i enlighet med kommitténs förslag.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 22 oktober 1953 hemställt *att* stadsfullmäktige ville besluta att bifalla det av utredningskommittén

framlagda förslaget, *att* för en första utbyggnad av distributionsnätet anslå ett belopp av 4,5 miljoner kronor att utgå av lånemedel, *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån ävensom vidtaga alla för låns erhållande erforderliga åtgärder samt *att* uppdraga åt löne- och avtalsnämnden samt drätselkammaren att till ett kommande sammanträde inkomma med särskilt yttrande beträffande lönesättningen för de föreslagna nya tjänsterna.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 28 ser. B) uppstod överläggning. Därunder yrkade herr Engdahl med instämmande av herr Wässman avslag å det framlagda förslaget medan herr Gustaf Olsson med instämmande av herrar Berglind, Strömberg, Lindqvist och Bååth yrkade bifall till detsamma. Herr Thorén yttrade sig utan yrkande.

Efter avslutad överläggning beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med herr Gustaf Olssons yrkande bifalla drätselkammarens förslag.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 10 november 1953.

GÖSTA SJÖBERG

Einar Jonsson *Gösta Lundberg*

Offentligen uppläst den 10 november 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 26 november 1953

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, Thorén, J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Nyström, fru Kjelldahl, herr Hellman, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herr Åke Johansson, fröken Anna Carlsson, herrar Lindqvist, Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fröken Jansson, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Ericsson, Karl Pettersson, Haasum, Nordin, John Johansson, fru Schörling, fru Larsson, herrar Ruben Karlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Göthlin, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Lundh, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Karl Karlsson, Edvard Andersson, Edlund och Sjölin.

Frånvarande med giltigt förfall: Fru Ebba Berg, herrar Pers, Turén, Gösta Larsson, Bååth, Kraft, Brismar och Lindstedt.

Närvarande från magistraten: Rådmannen Folke Höijer.

§ 304. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herrar J. Ruben Nyman och Nyström att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset måndagen den 7 december 1953 klockan 13.00.

§ 305. **Fråga om markbyte beträffande stadsägorna 2979 B och 3004.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 5 november 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga drätselkammaren att med ombudsmannen Knut S. Larsson träffa avtal om markbyte beträffande stadsägorna 2979 B och 3004 på i huvudsak i skrivelsen angivna grunder samt *att* för bestridande av köpeskillingen för de av staden förvärvade områdena ävensom intrångsersättningen m. m. anvisa ett anslag å sammanlagt 12.000 kronor ur försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 216 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 306. Uppförande av nya förrådsutrymmen för av polisen tillvaratagna cyklar.

I skrivelse den 5 november 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för uppförande av nya förvaringsutrymmen för av polisen tillvaratagna cyklar anvisa ett anslag å 10.400 kronor samt *att* härav föranledd kostnad skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 217 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 307. Inköp av ny grävmaskin till tekniska verken.

I skrivelse den 20 oktober 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att för inköp av en ny grävmaskin anvisa 59.000 kronor ur fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar.

Genom utlåtande den 5 november 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för inköp av en ny grävmaskin till tekniska verken anvisa ett anslag å 99.000 kronor att täckas av fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar samt *att* de vid försäljning av den gamla grävmaskinen influtna medlen skulle tillföras nämnda fond.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 218 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 308. Höjning av överlärarnas arvoden.

Uti skrivelse den 21 oktober 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta, att tillerkänna var och en av stadens sex överlärare arvode med 3.220 kronor per år, räknat från och med den 1 juli 1953.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 5 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 219 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 309. Inrättande av en telefonisttjänst vid polisverket samt indragande av en skrivbiträdestjänst vid samma verk.

I skrivelse den 8 september 1953 hade polisnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta, att från och med den 1 janu-

ari 1954 inrätta en telefonisttjänst vid polisverket i 8:de lönegraden även-som i samband härmed indraga en skrivbiträdestjänst i 6:te lönegraden.

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 21 oktober 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 5 november samma år tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla polisnämndens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 220 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 310. **Inrättande av en extra befattning som biträdande byggnadsinspektör.**

I skrivelse den 5 oktober 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville medgiva att från och med den 1 januari 1954 finge inrättas en extra tjänst såsom biträdande byggnadsinspektör med lön efter löneklass 23.

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 21 oktober 1953 och drätselkammaren genom utlåtande den 5 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 221 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 311. **Återbesättande av befattningen såsom socialvårdssekreterare.**

Socialvårdsdelegationen hade i skrivelse den 4 november 1953 på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att befattningen som socialvårdssekreterare finge återbesättas med ordinarie innehavare från och med den 1 februari 1954.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 5 november 1953 samt drätselkammaren genom utlåtande samma dag tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla socialvårdsdelegationens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 222 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 312. **Motion angående inrättande av körskola i kommunal regi.**

Stadsfullmäktige hade vid sammanträde den 29 januari 1953 till drätselkammaren för yttrande remitterat en av socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen ingiven framställning om utredning i avsikt att undersöka möjligheterna att anordna körskola i kommunal regi.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 5 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* motionen icke skulle föranleda någon vidare åtgärd.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 223 ser. A) och sedan herr Erik Pettersson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 313. **Anslag för utgivande av ny fastighets- och gatuförteckning.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 12 november 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för utgivande av ny fastighets- och gatuförteckning över Västerås anvisa ett förslagsanslag å 6.000 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag för stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 224 ser. A) och sedan herrar Lindqvist, Nyström, Eriksson och Gustaf Olsson yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 314. **Anslag för exploatering av område öster om Malmaberg.**

I skrivelse den 12 november 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för exploatering av område öster om Malmaberg anvisa ett anslag å 1.200.000 kronor för gator och ledningar samt parker och grundrabatter att täckas av lånemedel samt *att* uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av 30-årigt amorteringslån å nämnda belopp ävensom att i övrigt vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 225 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 315. **Förlängning av bemyndigande för byggnadsnämnden att i vissa fall antaga stadsplaneändringar.**

Uti skrivelse den 9 november 1953 hade byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta att förlänga det av stadsfullmäktige den 25 januari 1951 lämnade medgivandet för byggnadsnämnden att i vissa fall antaga stadsplaneändringar att gälla intill utgången av år 1956.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 12 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla byggnadsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 226 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 316. **Köp av stadsägan 3345 A.**

I skrivelse den 11 november 1953 hade styrelsen för stadens tekniska verk på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att godkänna i skrivelsen omförmält köp av stadsägan 3345 A för ett pris av 3.000 kronor ävensom att anvisa 3.000 kronor av lånemedel till täckande av utgifterna för köpet.

Genom utlåtande den 12 november 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* godkänna ifrågavarande köp samt *att* till bestridande av köpeskillingen anvisa ett anslag å 3.000 kronor ur försäljningsmedelsfonden.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 227 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 317. **Fråga om utgivande av en upplysningsskrift angående social hjälpverksamhet.**

Stadsfullmäktige hade vid sammanträde den 20 december 1951 till drätselkammaren och beredningsutskottet för yttrande remitterat en av herr Erik Kraft ingiven motion angående utgivande av en upplysningsskrift om social hjälpverksamhet.

Genom utlåtande den 5 november 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* uppdraga åt socialvårdsdelegationen att i huvudsaklig överensstämmelse med i skrivelsen framlagt förslag utarbeta en upplysningsskrift angående olika former av social hjälpverksamhet, *att* för detta ändamål anvisa ett anslag å 7.000 kronor, *att* anslaget skulle täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter samt *att* motionen skulle genom detta förslag anses besvarad.

Beredningsutskottet hade i yttrande den 11 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla drätselkammarens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 228 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 318. Ändring av § 6 i ”Bestämmelser angående kommunala stipendier åt elever vid folkhögskola”.

Uti skrivelse den 12 oktober 1953 hade folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville antaga ändrad lydelse av § 6 i bestämmelserna angående kommunala stipendier till elever vid folkhögskola, innebärande att alla stipendiesökande med visst undantag erhölle ett ej behovsgraderat stipendium å 24 kronor per månad.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla folkskolestyrelsens förslag.

Beredningsutskottet hade i yttrande den 11 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* § 6 i ”Bestämmelser angående kommunala stipendier åt elever vid folkhögskola” skulle erhålla följande lydelse: ”Stipendium utgår med 24 kronor per månad till elev, som erhåller statsstipendium, och om rektor för folkhögskolan finner synnerliga skäl härför föreligga, även till annan elev. I särskilt ömmande fall må högre stipendiebelopp, dock högst 75 kronor, kunna utdelas, om rektor skriftligen i särskild motivering vitsordar behovet.”

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 229 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets förslag.

§ 319. Fastställande av gatu- och parknamn inom Framnäsområdet.

I skrivelse den 5 november 1953 hade gatunamnsberedningen hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att fastställa i skrivelsen föreslagna gatu- och parknamn inom Framnäsområdet.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 11 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 230 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 320. Fastställande av gatunamn inom området Gustavsvik—Stensborg.

I skrivelse den 5 november 1953 hade gatunamnsberedningen hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att fastställa i skrivelsen föreslagna gatunamn inom området Gustavsvik—Stensborg.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 11 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 231 ser. A) och sedan herr Nyström yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 321. **Fastställande av gatu- och parknamn inom området öster om Malmaberg.**

I skrivelse den 5 november 1953 hade gatunamnsberedningen hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att fastställa i skrivelsen föreslagna gatu- och parknamn inom området öster om Malmaberg.

Genom utlåtande den 11 november 1953 hade beredningsutskottet tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 232 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 322. **Angående val av kommunala förtroendemän.**

I skrivelse till stadsfullmäktige den 11 november 1953 (S. H. nr 30 ser. B) hade beredningsutskottet avgivit förslag till val av kommunala förtroendemän, vilkas uppdrag upphörde med årsskiftet eller av annan anledning blivit vakanta.

Med anledning av beredningsutskottets föreliggande förslag och under föredragningen framställt yrkande företogos nu ifrågavarande val på sätt av §§ 323—365 här nedan närmare omförmäles. Samtliga val förrättades med acklamation.

§ 323. **Styrelsen för Västerås stads tekniska verk.**

Till ledamöter i styrelsen för stadens tekniska verk för tiden intill 1957 års utgång omvaldes fastighetsförvaltaren David Johansson och ingenjören Erland Gustafson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid omvaldes metallarbetaren Gustav Öberg och mätningsmannen Alvar Grip.

§ 324. **Hamnstyrelsen.**

Till ledamot i hamnstyrelsen för tiden intill 1958 års utgång omvaldes hyvlaren K. H. Thorén.

Till suppleant i styrelsen för tiden intill 1956 års utgång omvaldes ingenjören Carl Olof Eliasson.

§ 325. **Löne- och avtalsnämnden.**

Till suppleant i löne- och avtalsnämnden efter direktören Herman Green, vilken avsagt sig uppdraget, utsågs för tiden intill 1956 års utgång pol. mag. Rune Forslund, Schenströmsgatan 7 A, Västerås.

§ 326. **Hälsovårdsnämnden.**

Till ledamöter i hälsovårdsnämnden för tiden intill 1957 års utgång omvaldes byggmästaren Gösta Lindahl och husmor Markit Björkman.

Till suppleant i nämnden för samma tid omvaldes löjtnanten Bo Bjernekull samt till ny suppleant efter ombudsmannen Gösta Jansson, vilken avsagt sig uppdraget, kamreraren Kjell Wedholm, Papegojvägen 13, Västerås.

Tillika beslöto stadsfullmäktige att herr Wedholm skulle tjänstgöra vid förfall för fröken Markit Björkman.

§ 327. **Polisnämnden.**

Till ledamöter i polisnämnden för tiden intill 1957 års utgång omvaldes typografen Nils Tedbrant och tullförvaltaren H. Junghagen. Till nya ledamöter i nämnden för samma tid efter landskanslisten Axel Jäder, direktören B. W. Alwestrand och metallarbetaren Stig Håvberg valdes respektive postmästaren Gösta Rönn, typografen Rune Göthlin och metallarbetaren Erik Björklund.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid omvaldes disponenten Gösta Kruhsberg och ritsaren John Olsson samt till ny suppleant efter metallarbetaren Erik Björklund, metallarbetaren Stig Håvberg, i stället för postmästaren Gösta Rönn ingenjören Bertil Sundberg, Arosvägen 35, och i stället för typografen Rune Göthlin filaren Hjalmar Olsson, Violstigen 11 C, Västerås.

Tillika beslöto stadsfullmäktige att av suppleanterna herrar Håvberg, John Olsson och Hjalmar Olsson i nu nämnd ordning skulle tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Tedbrant, Göthlin och Björklund samt herr Kruhsberg vid förfall för herr Junghagen och herr Sundberg vid förfall för herr Rönn.

§ 328. **Parkstyrelsen.**

Till ledamöter i parkstyrelsen för tiden intill 1957 års utgång omvaldes f. handelsträdgårdsmästaren Erik Billert och parkföreståndaren Adolv Andersson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid omvaldes kontoristen Britta Lindkvist samt till suppleant efter fru Greta Gustafsson, blomsterhandlanden Georg Lindquist, Bondegatan 10, Västerås.

§ 329. **Idrottsstyrelsen.**

Till ledamöter i idrottsstyrelsen för tiden intill 1955 års utgång omvaldes ingenjören Erland Gustafsson, kaptenen Axel Edström, redaktionssekreteraren Gunnar Ljungqvist, f. landssekreteraren Ernst Holmqvist, redaktionssekreteraren Stig Löfstrand och socialkuratorn John Johansson samt till ny ledamot i stället för herr Erik Kraft, som avsagt sig, nuvarande suppleanten metallarbetaren Sven Andersson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid omvaldes ingenjören Börje Lundh, redaktören Carl-Anders Kindbladh, instruktören Tage Engelbrektson och fastighetsförvaltaren Inge Jonsson samt till ny suppleant efter metallarbetaren Sven Andersson, metallarbetaren Harry Thelin, Vegagatan 4 D, Västerås.

Tillika beslöto stadsfullmäktige att av suppleanterna herrar Engelbrektsson, Inge Jonsson och Thelin skulle tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Erland Gustafson, Edström, Löfstrand, John Johansson och Sven Andersson; herr Lundh vid förfall för herr Ljungqvist samt herr Kindbladh vid förfall för herr Holmquist.

§ 330. **Arbetslöshetsnämnden.**

Till ledamöter i arbetslöshetsnämnden för år 1954 omvaldes ingenjören Axel Andberger, hyvlaren K. H. Thorén, ingenjören Carl-Gustav Enskog, portvakten Erik Andersson, ombudsmannen Erik Pettersson, disponenten

Folke Petrén, fru Anna Larsson, vaktmästaren Uno Hillborg, direktören Sven E. Eriksson och ombudsmannen Karl Karlsson.

Till suppleanter i nämnden för samma tid omvaldes byråföreståndaren Eric Croner, socialkuratorn John Johansson, metallarbetaren Gustav Fredricksson, ingenjören Börje Lundh, kontrollören Harald Ek och metallarbetaren Sven Pettersson.

Till revisorer för år 1954 omvaldes metallarbetaren Olle Dahlin samt i stället för tjänstemannen Helge Furusjö, som avsagt sig, kamreraren Arvid Ridner.

Till revisorssuppleanter för år 1954 omvaldes tjänstemannen K. Lönnroth och föreståndaren Stig Em. Johansson.

Slutligen beslöto stadsfullmäktige föreslå länsstyrelsen att till ordförande i arbetslöshetsnämnden för tiden intill 1954 års utgång utse ombudsmannen Erik Pettersson samt till vice ordförande för samma tid disponenten Folke Petrén.

Vidare beslöto stadsfullmäktige att till val av länsstyrelsen såsom revisor för nämnda tid förorda gjutaren Sven Ring med stationsinspektoren A. Jungert såsom suppleant.

§ 331. **Hyresnämnden.**

Stadsfullmäktige beslöto att till ledamöter och suppleanter i hyresnämnden utse följande personer:

till ledamot, *vilken äger eller förvaltar till uthyrning avsedd fastighet,* f. handelsträdgårdsmästaren Karl Pettersson samt till suppleanter bankkamreraren A. Ridner och fru Ellen Björk att inkallas i nu nämnd ordning,

till ledamot, *som ej äger eller förvaltar till uthyrning avsedd fastighet,* vaktmästaren Uno Hillborg samt till suppleanter metallarbetaren Gustav Fredricksson och byggnadssnickaren Gustav Styrsell att inkallas till tjänstgöring i nu nämnd ordning samt

till ledamot, *som driver förvärvsverksamhet i förhyrd lägenhet,* köpmannen Oscar Kihlgren med handlanden Otto Jansson som suppleant.

Stadsfullmäktige beslöto tillika att uppdragen skulle avse tiden till och med den 30 september 1954 eller, om hyresregleringslagen skulle förlängas tiden intill utgången av samma år.

§ 332. **Kristidsnämnden.**

Till ledamöter i kristidsnämnden för år 1954 omvaldes tjänstemannen Gösta Sjöberg, direktören Filip Dahlström, filaren Elis Larsson, fru Helga

Hall, köpmannen Oscar Kihlgren, köpmannen Helmer Urby, lantbrukaren Karl Wässman och lantbrukaren Fabian Rörick.

Till suppleanter för samma tid omvaldes metallarbetaren Gustav Öberg, fru Hilda Bergsten, ingenjören Gust. Lindén, arrendatorn Eric Agrell och lantbrukaren Jakob Pettersson.

Stadsfullmäktige beslöto vidare föreslå länsstyrelsen att till ordförande i nämnden för år 1954 utse bostadsförvaltaren Gustaf Olsson och till vice ordförande tjänstemannen Gösta Sjöberg.

§ 333. **Nykterhetsnämnden.**

Till ledamöter i nykterhetsnämnden för tiden intill 1957 års utgång omvaldes domkyrkoringaren Henning Carneborg och bokförlagsföreståndaren R. V. Hult samt till ny ledamot i stället för civilförsvarsassistenten Birger Grip, som avsagt sig uppdraget, nuvarande suppleanten, förmannen Hugo Ericsson.

Till suppleanter i nämnden för samma tid omvaldes civilingenjören Walfrid Redmalm och fru Hildur Thelenius samt till ny suppleant efter förmannen Hugo Ericsson, kranmaskinisten Henry Österberg, Spantgatan 11 B, Västerås.

Stadsfullmäktige beslöto tillika att av suppleanterna herr Rebermark, fru Thelenius samt herrar Agermalm och Österberg i nu nämnd ordning skulle tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Hult, Carneborg, fru Hall, herrar Thorell och Hugo Ericsson; fru Kjelldahl och herr Redmalm i nu nämnd ordning vid förfall för herr Andrén samt herr Jansson vid förfall för herr Sjölin.

§ 334. **Barnavårdsnämnden.**

Stadsfullmäktige beslöto att till ledamöter i barnavårdsnämnden för tiden intill 1957 års utgång utse för *fattigvårdsstyrelsen* elmontören Bertil Clason i stället för tjänstemannen Gösta Sjöberg, *för lärarkåren* omvälja överläraren Helmer Gustafsson, *för prästerskapet* omvälja komministern Nils Berge, *för läkarna* omvälja leg. läkaren K. Granberg och *för kommunen i övrigt* omvälja fru Lydia Billgren samt i stället för elmontören Bertil Clason tjänstemannen Gösta Sjöberg.

Till suppleanter i nämnden för samma tid omvaldes *för prästerskapet* komministern Helmer Fält, *för läkarna* leg. läkaren Elisabeth Campbell-Noreby och *för kommunen i övrigt* fru Mildred Wallin och fru Inga Hofvander.

Vidare beslöto stadsfullmäktige att till ordförande i nämnden för tiden intill 1957 års utgång utse tjänstemannen Gösta Sjöberg och till vice ordförande för samma tid överläraren Helmer Gustafsson.

§ 335. **Fattigvårdsstyrelsen.**

Till ledamöter i fattigvårdsstyrelsen för tiden intill 1957 års utgång omvaldes fru Helga Hall och ingenjören Börje Lundh samt till ny ledamot för samma tid efter tjänstemannen Gösta Sjöberg, som avsagt sig uppdraget, elmontören Bertil Clason.

Till suppleant i styrelsen för tiden intill 1957 års utgång omvaldes metallarbetaren Elis Johansson, distriktssköterskan Iris Fagerlund och metallarbetaren Gustav Fredricksson.

Till ny suppleant efter elmontören Bertil Clason för tiden intill 1955 års utgång valdes fru Florence Gustavsson, Centrallasarettet, Västerås.

Tillika beslöto stadsfullmäktige att av suppleanterna herrar Elis Johansson, Gustav Fredricksson, Skog och fru Johansson samt fru Florence Gustavsson i nu nämnd ordning skulle tjänstgöra vid förfall för någon eller några av ledamöterna herr Einar Jonsson, fru Hall, fru Astrid S. Johansson, herr Lindstedt och herr Clason; fröken Fagerlund vid förfall för herr Börje Lundh och fru Wennhall vid förfall för herr Åke Pettersson.

Slutligen beslöto stadsfullmäktige att till vice ordförande i styrelsen för tiden intill 1957 års utgång utse ingenjören Börje Lundh.

§ 336. **Styrelsen för Västerås stads barnstugor.**

Till ledamöter i styrelsen för Västerås stads barnstugor för tiden intill 1957 års utgång omvaldes fru Anna Larsson, överläraren Gösta Brismar och folkskollärarinnan Ninnie Arwidson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid omvaldes fru Ingrid Andrén och fru Birgit Löfstrand.

§ 337. **Styrelsen för praktiska kommunala realskolan i Västerås.**

Till ledamöter i styrelsen för praktiska kommunala realskolan i Västerås för tiden intill 1957 års utgång omvaldes rektorn Folke Ericsson, studieledaren Gust. Sund, filaren Ruben Berg, överingenjören Karl Tiselius och ombudsmannen Erik Karlsson. Till nya ledamöter för samma tid efter affärschefen K. A. Friberg och fru Margit Pettersson, vilka avsagt sig uppdragen, valdes respektive tapetseraremästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid omvaldes läroverksadjunkten Heimer Dahl och civilingenjören Erik Svedlund. Till ny suppleant efter tapetseraremästaren Carl Gustavsson valdes ingenjören Sixten Larsson och till ny suppleant efter fru Gunborg Johansson, affärschefen Arne Olsson, Lidmansvägen 5, Västerås.

Tillika beslöto stadsfullmäktige att av suppleanterna herrar Sixten Larsson och Arne Olsson i nu nämnd ordning skulle tjänstgöra vid förfall för någon eller några av ledamöterna herrar Sund, Berg, Erik Karlsson, Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson; herr Svedlund vid förfall för herr Ericsson och herr Dahl vid förfall för herr Tiselius.

§ 338. **Styrelsen för handelsgymnasiet.**

Till ledamöter i styrelsen för handelsgymnasiet för tiden intill 1957 års utgång i stället för affärschefen K. A. Friberg och fru Margit Pettersson, vilka avsagt sig uppdragen, valdes respektive tapetseraremästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson.

Till nya suppleanter i styrelsen för samma tid i stället för tapetseraremästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson valdes respektive ingenjören Sixten Larsson och affärschefen Arne Olsson, Lidmansvägen 5, Västerås.

§ 339. **Lokalstyrelsen för Västerås högre allmänna läroverk.**

Till ledamöter i styrelsen för Västerås högre allmänna läroverk för tiden intill 1957 års utgång omvaldes direktören Karl Erik Eriksson och socialkuratorn John Johansson samt till ny ledamot i styrelsen för ombudsmannen Göte Juhlén, vilken avsagt sig uppdraget, låssmeden B. V. Andersson.

Till suppleanter i lokalstyrelsen för samma tid omvaldes civilingenjören John Stålhammar och fru Gun Löv samt till ny suppleant i stället för direktören B. W. Alwestrand, som avsagt sig uppdraget, ombudsmannen Erik Berglind.

Tillika beslöto stadsfullmäktige att ledamoten B. V. Andersson och suppleanten Erik Berglind skulle representera målsmännen.

§ 340. **Styrelsen för Västerås arbetareinstituts förening.**

Till ledamöter i styrelsen för Västerås arbetareinstituts förening för tiden intill 1956 års utgång omvaldes metallarbetaren Ruben Karlsson och pastorn Nils Palmqvist.

§ 341. **Styrelsen för Föreningen Västerås Skollovskolonier.**

Till ledamot i styrelsen för Föreningen Västerås Skollovskolonier för 1954 omvaldes fastighetsförvaltaren David Johansson och till suppleant för samma tid överläraren Gösta Brismar.

Till revisor för 1954 års räkenskaper omvaldes förmannen Karl Engdahl med ingenjören Gust. Lindén som suppleant.

§ 342. **Revisorer av stadens räkenskaper.**

Stadsfullmäktige beslöto att till ordinarie revisorer av stadens räkenskaper för år 1954 utse förmannen Karl Engdahl, avsynaren Martin Holmberg, gjutaren Sven Ring, revisorn Gösta Holmén, ingenjören Gust. Lindén, kassören Valter Larsson och typografen Rune Göthlin.

Till suppleanter för samma tid omvaldes kontoristen Gustav Eriksson, instruktören Tage Engelbrektson, ingenjören Paul Jansson, vaktmästaren Allan Lindstedt, elmontören Bertil Clason och revisorn Oskar Einarsson samt till ny suppleant efter civilingenjören Gunnar Dahlby, vilken avsagt sig uppdraget, civilingenjören Bengt Andrén, Skogsvägen 29 C, Västerås.

Stadsfullmäktige beslöto att av suppleanterna herrar Gustav Eriksson, Engelbrektson, Lindstedt, Clason och Einarsson i nu nämnd ordning skulle tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Engdahl, Holmberg, Ring, Valter Larsson och Göthlin; herr Andrén vid förfall för herr Holmén samt herr Jansson vid förfall för herr Lindén.

§ 343. **Av Arbetareinstitutets räkenskaper.**

Till revisor av Arbetareinstitutets räkenskaper för år 1954 omvaldes avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

§ 344. **Av Högre Allmänna Läroverkets byggnadsfonds räkenskaper.**

Till revisorer av Högre Allmänna Läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1954 omvaldes bankkamreraren A. Ridner och avsynaren Martin Holmberg med instruktören Tage Engelbrektson som suppleant.

§ 345. **Av Baptistkyrkans ungdomsförenings biblioteksverksamhet, Västerås.**

Till revisor av Baptistkyrkans ungdomsförenings biblioteksverksamhet, Västerås, för år 1954 omvaldes avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

§ 346. **Av I. O. G. T:s studiebiblioteks räkenskaper.**

Till revisor av I. O. G. T:s studiebiblioteks räkenskaper för år 1954 omvaldes avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

§ 347. **Av Västerås Musikskolas räkenskaper.**

Till revisor av Västerås Musikskolas räkenskaper för år 1954 omvaldes avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

§ 348. **Av Arbetarnas Bildningsförbunds Biblioteksverksamhet.**

Till revisor av Arbetarnas Bildningsförbunds biblioteksverksamhet för år 1954 omvaldes avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

§ 349. **Västerås Kaféaktiebolag.**

Stadsfullmäktige beslöto att till ledamöter i Västerås Kaféaktiebolag för tiden intill 1955 års ordinarie bolagsstämma omvälja ingenjören Kurt Sjölin, ekonomichefen Gösta Lundberg och fastighetsförvaltaren David Johansson.

Till suppleanter för samma tid omvaldes ombudsmannen Nils Holmer och ombudsmannen Göte Juhlén.

Till revisor för 1953 års räkenskaper omvaldes bokförlagsföreståndaren R. V. Hult och såsom suppleant för honom för samma tid köpmannen Oscar Kihlgren.

§ 350. **Engvallska Pensionsfondens tillsättningsnämnd.**

Till ledamöter i Engvallska pensionsfondens tillsättningsnämnd för tiden intill 1955 års utgång omvaldes fru Ebba Berg, tullförvaltaren H. Junghagen, instruktören Tage Engelbrektson, civilingenjören Walfrid Redmalm och fru Astrid S. Johansson.

§ 351. **Nämnden över Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen.**

Till ledamöter i nämnden över Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen för tiden intill 1955 års

utgång omvaldes bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, fru Ebba Berg, f. folkskolläraren G. Leontein, tjänstemannen Gösta Sjöberg, tekn. dr Tage Strömberg, fru Anna Larsson och fru Gunborg Johansson.

§ 352. **Nämnden över Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.**

Till ledamöter i nämnden över Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål för tiden intill 1955 års utgång omvaldes bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, fru Ebba Berg, rektorn Knut Carlfors och tjänstemannen Gösta Sjöberg.

§ 353. **Nämnden över Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond.**

Till ledamöter i nämnden över Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond för tiden intill 1955 års utgång omvaldes fru Ebba Berg, ombudsmannen Arthur Lingnäs och ingenjören Christer Zanders.

§ 354. **Nämnden över Fru Johanna Fryklunds donationsfond.**

Till ledamöter i nämnden över Fru Johanna Fryklunds donationsfond för tiden intill 1955 års utgång valdes från *tjänstemannaklassen* stadsdirektören Thjelvar Hedberg, *från handlande- och hantverkarklassen* handlanden Otto Jansson och *från arbetareklassen* fru Hedvig Hedlund.

§ 355. **Nämnden över Wahlbeckska välgörenhetsfonden.**

Till ledamöter i nämnden över Wahlbeckska välgörenhetsfonden för tiden intill 1955 års utgång omvaldes fru Hedvig Hedlund och fru Ebba Roos.

§ 356. **Nämnden över Lagerquistska donationsfonden.**

Till ledamöter i nämnden över Lagerquistska donationsfonden för tiden intill 1956 års utgång omvaldes tjänstemannen Gösta Sjöberg samt i stället för f. brandmästaren Ernst Johansson, vilken avsagt sig uppdraget, modellsnickaren Otto Eng, Vegagatan 6 F, Västerås.

§ 357. **Brandstodskommittén för fast egendom.**

Till ledamöter i brandstodskommittén för fast egendom för år 1954 omvaldes fastighetsförvaltaren David Johansson, förmannen Hugo Ericsson, civilingenjören Arne Mattson och byggmästaren Verner E. Johansson.

Till suppleanter för samma tid omvaldes bostadsförvaltaren Gustaf Olsson och byggmästaren D. Wennhall.

§ 358. **Styrelsen för Västerås Ungdomsråd.**

Såsom representant för staden i styrelsen för Västerås Ungdomsråd för tiden intill 1955 års utgång omvaldes verktygsarbetaren Karl Olov Johansson och såsom suppleant för samma tid ingenjören Kurt Sjölin.

§ 359. **Huvudmän i Västerås stads sparbank.**

Efter föredragning av beredningsutskottets förslag till huvudmän i Västerås stads sparbank för åren 1954—1958 yrkade herr Einar Jonsson, att stadsfullmäktige i stället för ombudsmannen Folke Wångersjö, vilken av beredningsutskottet föreslagits som ledamot, ville omvälja köpmannen Erik Sundström.

Stadsfullmäktige beslöto med acklamation såsom huvudmän i Västerås stads sparbank för åren 1954—1958 omvälja svetsaren Åke Johansson, expeditören Eric R. Carlsson och köpmannen Erik Sundström.

§ 360. **Sakkunniga att gå rådhusrätten tillhanda vid upptagande av sjöförklaring och sjöförhör.**

Till sakkunniga att gå rådhusrätten tillhanda vid upptagande av sjöförklaring och sjöförhör under år 1954 beslöto stadsfullmäktige föreslå hamnkaptenen Carl Filip Carlsson, sjökaptenen Carl Bergqvist, hamnmästaren E. Bergkvist, sjökaptenen Georg Aleblad och eldaren Albin Johansson, den sistnämnde med adress Trädgårdsgatan 11, Västerås.

§ 361. **Gode män vid mätningsförrättningar.**

Till gode män vid mätningsförrättningar för tiden 1954—1959 omvaldes godsägaren Joh. Jansson, mätningsmannen Alvar Grip, fastighetsförvaltaren David Johansson, byggnadssnickaren Carl Viktorsson och byggnadsingenjören Folke Johansson.

§ 362. **Ortsombud enl. Kungl. Kungörelsen om statliga bosättningslån.**

Till ortsombud enl. Kungl. Kungörelsen om statliga bosättningslån intill tiden för 1955 års utgång omvaldes ombudsmannen Roland Kvarnström.

Till suppleant för Kvarnström valdes för samma tid ombudsmannen Erik Berglind.

§ 363. **Vattenrättsnämndeman.**

Till vattenrättsnämndeman för tiden 1954—1959 omvaldes förmannen Karl Engdahl.

§ 364. **Nämndemän för tjänstgöring vid rådhusrätten.**

Till nämndemän för tjänstgöring vid rådhusrätten för tiden intill 1959 års utgång valdes fru Helga Hall, civilförsvarsassistenten Birger Grip, ombudsmannen Erik Berglind, förmannen Hugo Ericsson, fru Hilda Bergsten, förmannen Karl Engdahl, f. folkskoleinspektören Em. Granér, barnavårdsmannen Elsa Hultgren, hemmansägaren Karl Wässman, rektorn Ragnar Jirlow, f. landskamreraren Axel Rudberg, redaktören Ingemar Garpe, assistenten Ove Lundvall, Gideonsbergsgatan 20 D, metallarbetaren Gustav Öberg, ombudsmannen Folke Pettersson, Aspvretsgatan 13 D och banktjänstemannen Anna Carlsson.

§ 365. **Pensionsnämnderna.**

Till ledamöter i *pensionsnämnden i Västerås västra distrikt* för tiden intill 1957 års utgång omvaldes bokförlagsföreståndaren R. V. Hult, barnavårdsmannen Elsa Hultgren samt i stället för fru Karin Kjelldahl, vilken avsagt sig uppdraget, ingenjören Walfrid Redmalm.

Till suppleanter för samma tid omvaldes metallarbetaren Sture Ekholm och optikern Bengt Pettersson och i stället för föreståndaren Yngve Engström metallarbetaren Sven Hammarbäck, Kv. Kåre 5, samt i stället för ingenjören Walfrid Redmalm för tiden intill 1955 års utgång, personalföreståndarinnan Brita Vallin, Centrallasarettet, Västerås.

Till ledamöter i *pensionsnämnden i Västerås stads östra distrikt* för tiden intill 1957 års utgång omvaldes verkstadsarbetaren Gustav Hagström, instruktören Karl Hofvander och fru Marta Johansson.

Till suppleanter i nämnden för samma tid omvaldes metallarbetaren Olle Dahlin och fröken Gun Wallerström samt i stället för fru Lilly Vedholm, vilken avsagt sig uppdraget, fru Mary Hellström, Relävägen 30, Västerås.

§ 366. **Vägrad fastställelse å förslag till ändring av stadsplan beträffande del av kvarteret Lorens.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 16 oktober 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t vägrat fastställelse å ett av stadsfullmäktige den 30 augusti 1951 antaget förslag till ändring av stadsplanen för del av kvarteret Lorens.

§ 367. **Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse ang. fastställande av stadsplan för Gustavsvik—Stensborg.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 23 oktober 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt av stadsfullmäktige den 29 april 1953 antaget förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för området Gustavsvik—Stensborg.

§ 368. **Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse ang. fastställande av stadsplanen för kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Kommunikationsdepartementets skrivelse den 13 november 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t fastställt av stadsfullmäktige den 28 maj 1953 antaget förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m.

§ 369. **Kungl. Maj:ts beslut över besvär beträffande tillstånd till årsutskänkning av vin å Skallberget i Västerås.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Finansdepartementets skrivelse den 16 oktober 1953, utvisande, att Kungl. Maj:t funnit skäligt att med bifall till av Västerås nykterhetsförbund anförda besvär undanröja länsstyrelsens beslut angående tillstånd till årsutskänkning av vin å utskänkningsställe å Skallberget.

§ 370. **Tackskrivelse från chefen för Kungl. Västmanlands flygflottilj.**

Anmäldes och lades till handlingarna tackskrivelse från chefen för Kungl. Västmanlands flygflottilj för det mottagande staden givit de nyinryckta värnpliktiga och för det tillmötesgående som härvid visats flottiljen.

§ 371. Tackskrivelse från chefen för Flygvapnets Centrala skolor.

Anmäldes och lades till handlingarna skrivelse från chefen för Flygvapnets Centrala Skolor med tack för rundtur genom staden samt för underhållning och förplägnad som anordnats av staden för de nyinryckta volontärerna vid skolorna.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 7 december 1953.

GÖSTA SJÖBERG

J. Ruben Nyman *Sam. Nyström*

Offentligen uppläst den 7 december 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 17 december 1953

Närvarande: Herrar ordföranden Sjöberg, förste vice ordföranden Leontein, andre vice ordföranden Jonsson, Engdahl, fru Berg, herrar Thorén, J. Ruben Nyman, Lundberg, Gustaf Olsson, Nyström, Turén, fru Kjelldahl, fru Hall, herr Berglind, fru Bergsten, herr Åke Johansson, fröken Carlsson, herrar Lindqvist, Erik Pettersson, Carlfors, Grip, fröken Jansson, fru Andrén, herrar Wässman, Eric R. Carlsson, Ericsson, Karl Pettersson, Haasum, Nordin, John Johansson (från § 378), fru Schörling, fru Larsson, herrar Ruben Karlsson, Milbers, Gustaf Nyman, Råberg, Larsson (från § 379), Bååth, Göthlin, Kraft, Brismar, fru Ekström, fru Johansson, herrar Svensson, Strömberg, Engström, John Olsson, Lundh, Gustafson, Albert Andersson, Ring, Ruben Berg, Klingvall, Lindstedt, Karl Karlsson, Edvard Andersson, Edlund och Sjölin.

Frånvarande med giltigt förfall: Herrar Pers och Hellman.

Närvarande från magistraten: Borgmästaren Olov Rylander.

§ 372. **Protokollsjustering.**

Uppdrogs åt herrar Engdahl och Turén att jämte herr ordföranden justera det vid dagens sammanträde förda protokollet, i sammanhang varmed tillkännagavs, att protokollets justering och offentliga uppläsning skulle äga rum å rådhuset tisdagen den 29 december 1953 klockan 13.00.

§ 373. **Angående nya grunder för tomträttsupplåtelse.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 3 december 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bemyndiga drätselkammaren att verkställa tomträttsupplåtelser i enlighet med bestämmelserna i den nya lagen om tomträtt, *att* i tomträttskontrakt beträffande bostadsbebyggelse skulle intagas bestämmelse om att avgäldsreglering som regel skulle ske efter perioder om 20 år samt att uppsägning av dylika kontrakt under de i lagen givna förutsättningarna skulle kunna ske efter utgången av en första tidsperiod av 60 år och därefter i perioder om 40 år, *att* uppdraga

åt drätselkammaren att från fall till fall avgöra huruvida beträffande tomträttskontrakt för annat än bostadsändamål nu omförmälda tider skulle förkortas ned till i lagen angivna minimitider, *att* uppdraga åt drätselkammaren att från fall till fall besluta huruvida staden skulle åtaga sig lösenskyldighet för byggnader, avsedda för annat än bostadsändamål, samt *att* i redan tecknade tomträttskontrakt intagna förbud att överlåta tomträtt till annan än staden beträffande en- och två-familjshus samt radhus skulle upphöra att gälla.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 233 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 374. **Angående hyror och bränslekostnader för tjänstebostäderna under 1954.**

Uti skrivelse den 18 november 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att under år 1954 tills vidare och intill dess fullmäktige annorlunda beslutade skulle gälla oförändrade hyror för tjänstebostäder och oförändrade grunder för uttagande av värmekostnader.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 234 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 375. **Anslag för anordnande av ett provisoriskt ålderdomshem i fastigheten Bergsdahl, Djäknebergsgatan 13.**

I skrivelse den 2 december 1953 hade fattigvårdsstyrelsen hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att för anordnande av ett provisoriskt ålderdomshem i fastigheten Bergsdahl, Djäknebergsgatan 13, här i staden, från och med den 1 januari 1954 ställa ett förslagsanslag å 50.000 kronor till fattigvårdsstyrelsen förfogande för täckande av de med driften under 1954 förenade kostnaderna.

Drätselkammaren hade i häröver den 3 december 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att bifalla styrelsens framställning samt att anslaget skulle täckas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Drätselkammaren hade vidare genom utlåtande den 12 december 1953 med ändring av sitt i nämnda skrivelse framförda förslag tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för anordnande av ett provisoriskt ålderdomshem i fastigheten Bergsdahl, Djäknebergsgatan 13, här i staden, från och med

den 1 januari 1954 ställa ett förslagsanslag å 27.900 kronor till fattigvårdsstyrelsens förfogande för täckande av de med driften under år 1954 förenade kostnaderna samt *att* härav föranledd utgift skulle täckas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 235 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens sistnämnda förslag.

§ 376. **Anslag för inköp av musikinstrument för undervisning i instrumentalmusik vid läroverket.**

I skrivelse den 3 december 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för inköp av ett antal musikinstrument för undervisningen i instrumentalmusik vid högre allmänna läroverket anvisa ett anslag å 3.600 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 236 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 377. **Inrättande av nya tjänster vid värmeverket.**

Löne- och avtalsnämnden hade i skrivelse den 8 november 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie tjänst såsom distributionsingenjör vid värmeverket med placering i lönegrad 24 samt att i övrigt bifalla vad styrelsen för tekniska verken föreslagit i fråga om arvodesbefattning såsom värmeverksingenjör och anställande av biträdande ingenjör eller tekniker på extra stat.

Genom utlåtande den 3 december 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 237 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 378. **Anordnande av provisorisk förbindelse mellan Nordanbyvägen och Svärdsliljegatan.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 3 december 1953 på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för anordnande av provisorisk förbindelse mellan Nordanbyvägen och Svärdsliljegatan anvisa ett anslag å

40.000 kronor att täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 238 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 379. **Omorganisation av exekutionsverket i Västerås.**

I skrivelse den 28 oktober 1953 hade en av stadsfullmäktige den 26 mars 1953 tillsatt kommitté med överlämnande av i ärendet verkställd utredning hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att i princip godkänna att exekutionsverket omorganiserades i huvudsaklig överensstämmelse med det i utredningen omförmälda alternativ III, att uppdraga åt magistraten att i samråd med stadsfogden med ledning av den gjorda utredningen förbereda och genomföra omorganisationen samt att göra de framställningar om dispens i olika avseenden som erfordrades, att från och med den 1 januari 1954 vid exekutionsverket inrätta en ordinarie befattning som domsverkställare placerad i lönegrad 19 samt att bemyndiga magistraten att tillsätta befattningen, att föreskriva åläggande för exekutorerna att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § i växellagen eller vikarie för sådan, att från och med den 1 januari 1954 förrättningsavgifter vid utsökning i enskilda mål skulle redovisas till stadens kassa, att för inköp av maskiner och inventarier under 1954 anslå ett belopp av 25.000 kronor, att för kommitténs utredningsarbete anslå ett belopp av 10.000 kronor samt att entlediga utredningskommittén från dess uppdrag.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 18 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie befattning såsom domsverkställare vid exekutionsverket i lönegrad 19.

Magistraten hade efter inhämtande av yttranden från såväl den nuvarande som den tillträdande stadsfogden och exekutorerna genom utlåtande den 30 november 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att godkänna kommitténs förslag med den ändringen att från och med den 1 januari 1954 vid exekutionsverket skulle i stället för en befattning som domsverkställare inrättas en ordinarie befattning som stadsfogdeassistent placerad i lönegrad 27 samt medgiva att magistraten finge tillsätta befattningen ävensom att föreskriva åläggande för stadsfogdeassistenten och exekutorerna att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § växellagen och 66 § checklagen eller vikarie för sådan, därvid till exekutor skulle utgå ersättning enligt magistratens bestämmelser.

Utredningskommittén hade härefter den 2 december 1953 avgivit förnyat yttrande i ärendet och därvid beträffande befattningen såsom domsverkställare vidhållit sitt ursprungliga förslag, medan kommittén i övrigt förklarat sig icke hava något att erinra mot vad magistraten anfört.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* i princip godkänna att exekutionsverket omorganiserades i huvudsak enligt det i utredningen omförmälda alternativ III, *att* uppdraga åt magistraten att i samråd med stadsfogden med ledning av den gjorda utredningen förbereda och genomföra omorganisationen samt att göra de framställningar om dispens i olika avseenden, som erfordrades, *att* från och med den 1 januari 1954 vid exekutionsverket inrätta en ordinarie befattning som domsverkställare, placerad i lönegrad 19 samt att bemyndiga magistraten att tillsätta befattningen, *att* föreskriva åläggande för domsverkställaren och exekutorerna att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § växellagen och 66 § checklagen eller vikarie för sådan, därvid till exekutor skulle utgå ersättning enligt magistratens bestämmande, *att* från och med den 1 januari 1954, förrättningsavgifter vid utsökning i enskilda mål skulle redovisas till stadens kassa, *att* för inköp av maskiner och inventarier under år 1954 anslå ett belopp av 25.000 kronor, *att* för avlönande av domsverkställaren under samma år anslå ett belopp av 9.000 kronor, *att* för kommitténs utredningsarbete anslå ett belopp av 10.000 kronor, *att* de två förstnämnda anslagen skulle täckas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter samt sistnämnda anslag av motsvarande anslag i årets stat även som *att* entlediga utredningskommittén från dess uppdrag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 239 ser. A och nr 29 ser. B) uppstod överläggning. Härunder yrkade herr Turén att ärendet skulle remitteras till löne- och avtalsnämnden samt drätselkammaren för nytt utlåtande. Herr Engdahl med instämmande av herr J. Ruben Nyman yrkade bifall till drätselkammarens förslag med den ändringen i fråga om tredje attsatsen i klämmen till drätselkammarens skrivelse att ordet "ordinarie" utbyttes mot ordet "extra". Herr Gustaf Olsson med instämmande av herr Nordin yrkade bifall till drätselkammarens förslag i oförändrat skick. Vidare yttrade sig herrar borgmästaren och stadsdirektören.

Sedan överläggningen avslutats, ställdes först proposition mellan å ena sidan herr Turéns remissyrkande och å andra sidan yrkandet att ärendet denna dag skulle företagas till avgörande. Stadsfullmäktige beslöto utan omröstning i enlighet med sistnämnda yrkande.

Härefter ställdes proposition mellan å ena sidan herr Engdahls yrkande om ändring av tredje attsatsen i klämmen till drätselkammarens skrivelse och å andra sidan drätselkammarens förslag i denna del. Herr ordföranden fann att stadsfullmäktige beslutat bifalla drätselkammarens förslag.

Votering begärdes, anställdes och utföll så att stadsfullmäktige med 40 nejröster mot 17 jaröster beslöto bifalla herr Engdahls förslag. En ledamot avstod från att rösta.

Stadsfullmäktige beslöto slutligen utan omröstning bifalla drätselkammarens förslag i övrigt.

§ 380. **Motioner angående utredning av möjligheterna för kommunal hyreshjälp och angående utredning av frågan om kommunala bostadsbidrag.**

Stadsfullmäktigeledamoten Erik Berglind hade vid sammanträde den 25 oktober 1945 väckt en motion angående utredning av möjligheterna för kommunal hyreshjälp till de barnrika familjerna i staden, vilken motion överlämnats till den av stadsfullmäktige den 24 april 1947 tillsatta kommittén för utredning av frågan om bostadsförsörjningen inom staden. Till sistnämnda kommitté hade jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 26 januari 1950 även remitterats en av fullmäktigeledamöterna Folke Lindqvist och Axel Hellman m. fl. ingiven motion angående kommunala bostadsbidrag.

Kommittén hade i yttrande den 24 november 1953 föreslagit stadsfullmäktige besluta att nämnda tvenne motioner inte skulle föranleda någon ytterligare åtgärd, dock att såväl drätselkammaren som de sociala myndigheterna uppmanades genom sina respektive organ noggrant följa utvecklingen inom dessa områden av bostadspolitik och socialvård.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla bostadsutredningskommitténs förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 240 ser. A) och sedan herr Lindqvist yttrat sig utan yrkande, beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 381. **Motion angående utredning av fråga om bostäder åt mindre bemedlade.**

Stadsfullmäktige hade den 26 september 1946 i anledning av en av herr Sjöblom ingiven motion beslutat uppdraga åt en kommitté att utreda frågan angående bostäder åt mindre bemedlade.

Kommittén hade i ett den 20 mars 1952 avgivet utlåtande hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att entlediga kommittén från det lämnade utredningsuppdraget samt att överlämna uppdraget till den av stadsfullmäktige den 24 april 1947 tillsatta kommittén för utredning av frågan om bostadsförsörjningen i staden.

Sistnämnda kommitté — bostadsutredningskommittén — hade genom utlåtande den 30 november 1953 föreslagit fullmäktige besluta att motionen icke skulle föranleda någon ytterligare åtgärd.

Drätselkammaren hade genom utlåtande den 3 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla bostadsutredningskommitténs förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 241 ser. A) och sedan herrar Turén, Gustaf Olsson, Erik Pettersson, Brismar och fru Andrén yttrat sig utan yrkande beslöto stadsfullmäktige utan omröstning *dels* bifalla drätselkammarens förslag, *dels ock* entlediga förstnämnda av fullmäktige den 26 september 1946 tillsatta kommitté från dess uppdrag.

§ 382. **Pension till befattningshavare vid drätselkontoret.**

Uti skrivelse den 5 november 1953 hade drätselkammaren på anförda skäl tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bevilja kamreraren vid drätselkontoret John Johnsson full pension i enlighet med bestämmelserna i reglementet för stadens ordinarie befattningshavare från och med ingången av år 1954, vid vilken tidpunkt Johnsson avginge ur sin tjänst hos staden.

Löne- och avtalsnämnden hade i yttrande den 18 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla drätselkammarens framställning.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 242 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens av löne- och avtalsnämnden tillstyrkta förslag.

§ 383. **Angående beklädnadsersättningar för år 1954.**

I skrivelse den 18 november 1953 hade löne- och avtalsnämnden på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att för år 1954 fastställa vissa i skrivelsen angivna beklädnadsersättningar.

Genom utlåtande den 3 december 1953 hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 243 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens tillstyrkan.

§ 384. **Anordnande av elanslutning till cirkusplatsen.**

Drätselkammaren hade i skrivelse den 3 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* för elanslutning till cirkusplatsen anvisa ett anslag å 4.500 kronor samt *att* härav föranledd utgift skulle bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 244 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med drätselkammarens förslag.

§ 385. **Fastställande av gatu- och parknamn vid Skiljebo.**

Gatunamnsberedningen hade i skrivelse den 5 november 1953 hemställt att stadsfullmäktige ville besluta att fastställa i skrivelsen föreslagna gatu- och parknamn vid Skiljebo.

Beredningsutskottet hade genom utlåtande den 7 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta *att* bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Efter föredragning av handlingarna (S. H. nr 245 ser. A) beslöto stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med beredningsutskottets tillstyrkan.

§ 386. **Angående val av kommunala förtroendemän.**

Efter av beredningsutskottet i skrivelse den 7 december 1953 framlagt förslag (S. H. nr 31 ser. B) beslöto stadsfullmäktige att antalet av stadsfullmäktige valda ledamöter i var och en av taxeringsnämnderna skulle vara tre jämte lika många suppleanter med undantag av nämnderna för 4:de, 12:te, 14:de, 17:de, 18:de, 20:de, 21:sta, 22:dra och 23:dje distrikten där antalet ledamöter bestämdes till fem med lika många suppleanter. Härefter valdes för år 1954 följande ledamöter och suppleanter i de olika distrikten.

1:sta taxeringsdistriktet.

Ledamöter: f. Överpostiljonen J. E. Wirén, motormontören Erik E. W. Larsson och ingenjören Nils Markbäck.

Suppleanter: Vaktmästaren Uno Hillborg, metallarbetaren Evert Karlsson och fastighetsförvaltaren Sten Vennerholm.

2:dra taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Parkföreståndaren Adolv Andersson, provaren Gustav Öberg och ingenjören Oscar Larsson.

Suppleanter: Ombudsmannen Roland Kvarnström, fru Inger Thorsell och köpmannen Erik Ahlström.

3:dje taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Köpmannen Roland Forsberg, flygplansmontören Erik Bengtsson och kontoristen Ingrid Andersson.

Suppleanter: Metallarbetaren Edvard Andersson, flygplansmontören Stig Johansson och affärsföreståndaren John Frid.

4:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Cementarbetaren Sven Ericsson, förvaltaren Gunnar Andersson, arrendatorn Eric Agrell, lantbrukaren Erik Alm och jordbruksarbetaren Axel Lundberg.

Suppleanter: Fru Greta Lundin, byggnadssnickaren Ruben Pettersson, lantbrukaren Erik Jäder, lantbrukaren Georg Wässman och lantbrukaren David Nilsson.

5:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Svarvaren Georg Karlsson, civilingenjören John Stålhammar och föreståndaren Stig Em. Johansson.

Suppleanter: Flygplansmontören Algot Bergman, distriktssköterskan Iris Fagerlund och metallarbetaren Olle Dahlin.

6:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Tjänstemannen Axel Boberg, ingenjören Thore Kättström och filaren Gustaf Hellsten.

Suppleanter: Provrumsarbetaren Olle Berggren, kassören Oskar Rudén och fru Anna Löf.

7:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Avsynaren Martin Holmberg, typografen Nils Tedbrant och f. apotekaren Adolf Örtenberg.

Suppleanter: Förrådsarbetaren Edvin Agermalm, kontoristen Göte Melin och ombudsmannen Arthur Lingnäs.

8:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Järnarbetaren Karl A. Fröbom, hyvlaren K. H. Thorén och stationsinspektoren A. Jungert.

Suppleanter: Filaren Ruben Berg, metallarbetaren Ruben Karlsson och järnhandlanden Henning Larsson.

9:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Ombudsmannen Erik Karlsson, ingenjören G. H. Zanders och apparatprovaren Bengt Norman.

Suppleanter: Metallarbetaren Harry Andersson, ingenjören Bertil Sundberg och ritsaren John Olsson.

10:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Avsynaren Helmer Törnblom, ingenjören Sigurd Ahl och maskinprovaren Petrus Jonsson.

Suppleanter: Metallarbetaren Arne Skogh, köpmannen K. Torstensson och sjökaptenen Ruben Stene.

11:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Instruktören Tage Engelbrektson, förmannen Em. Råberg och maskinisten David Eriksson.

Suppleanter: Gjutaren Elis Svensson, apparatprovaren Stig Håvberg och köpmannen John Clasing.

12:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Gjutaren Gustaf Nyman, typografen Rune Göthlin, folkskolläraren Arvid Eng, jordbruksförvaltaren Lars Jansson och järnarbetaren Olle Berglund.

Suppleanter: Gjutaren Sven Ring, ingenjören Sixten Larsson, fotografen David Eriksson, exekutorn J. V. Sundqvist och metallarbetaren Erik Sand.

13:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Metallarbetaren Allan Skult, konditoriarbetaren Sven Nilsson och köpmannen Ragnar Wassberg.

Suppleanter: Bokbindaren Henry Engström, Lidmansvägen 4 A, Västerås, ingenjören Sten Sahlberg, Kungsgatan 6, Västerås, och köpmannen Helmer Urby.

14:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Målaren Carl-Axel Grönberg, lantbrukaren Fabian Rörick, fru Hildur Strandberg, ombudsmannen Olle Berggren och lokföraren Harald Blomkvist.

Suppleanter: Snickaren Gunnar Eriksson, ingenjören Runo Renntun, ingenjören Olof Lindskog, kommunalarbetaren Klas Larsson och lokföraren Hjalmar Norberg.

15:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Filaren Wiktor Persson, fru Rut Jansson och maskinisten Erik Andersson.

Suppleanter: Bilelektrikern Gösta Finnström, fru Britta Öyen och folkskolläraren Carl Malmros.

16:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Fru Greta Schörling, köpmannen Elis Sollin och vaktmästaren Allan Lindstedt.

Suppleanter: Avläsaren Tore Areen, köpmannen Nils Andersson och filaren Emanuel Larsson.

17:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Linjearbetaren Hugo Andersson, lokföraren E. H. Neijmer, ingenjören Ferdinand Vahlberg, lantbrukaren Bror G. Carlstedt och metallarbetaren Sven Pettersson.

Suppleanter: Metallarbetaren Geron Eriksson, förmannen Klas Larsson, köpmannen Sven Källebo, kantorn K. G. Söderlund och filaren Börje Olsson.

18:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Jordbruksarbetaren Harald Frändberg, chauffören Olof Ridman, kyrkovaktmästaren Oskar Dahlgren, kantorn Johan Hedblom och lantbrukaren Aug. Eriksson.

Suppleanter: Rörmontören Ragnar Söderlund, byggnadsarbetaren Ernst Frändberg, jordbruksarbetaren Valte Eriksson, fru Märta Hedblom och lantbrukaren Nils Lindström.

19:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Butiksföreståndaren Hugo Karlsson, magistratsvaktmästaren Helge Thorell och assistenten Eric Hultåker.

Suppleanter: Metallarbetaren Stig Forslund, assistenten Yngve Olsson, Skallbergsgatan 21 B, Västerås, och fru Margit Pettersson.

20:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Handlanden Otto Jansson, kassören Valter Larsson, förmannen Hugo Ericsson, civilekonomen Åke Eriksson och köpmannen Oscar Kihlgren.

Suppleanter: Fru Ester Karlsson, assistenten Sigfrid Sköld, kontoristen Gustav Eriksson, tjänstemannen Bengt Ekström och köpmannen Sigfrid Holm.

21:sta taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Avsynaren Ragnar Kragge, droskägaren John Eriksson, köpmannen Harry Vågberg, tillsyningsläraren Manfred Carlvik och tjänstemannen Sture Bergmark.

Suppleanter: Inspektören Erik Larsson, distriktsombudsmannen John Wahlström, järnhandlanden Rune Bergius, kamreraren Henry Flinck och muraren Birger Svanfelt, Haga Parkgata 10, Västerås.

22:dra taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Skomakarmästaren J. F. Sjögren, plåtslagarmästaren Lennart Lennervik, fru Gunborg Johansson, byggnadsingenjören Gustaf Ahlqvist och f. kriminalöverkonstapeln Fritz Svensson.

Suppleanter: Folkskolläraren Allan Andersson, metallarbetaren Martin Engström, butiksföreståndaren Ingemar Lindkvist, konditorn Gunnar Persson och apotekaren Åke Pettersson.

23:dje taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Ombudsmannen Erik Berglind, muraren Erik Hedman, f. handelsträdgårdsmästaren Karl Pettersson, smidesfabrikören Magnus Holm och byggnadskontrollören Axel Eriksson.

Suppleanter: Ingenjören Bertil Falck, grovarbetaren Gösta Classon, ingenjören Jens Nygren, civilingenjören B. Björk och ombudsmannen Gunnar Österberg.

§ 387. **Val av ordförande och vice ordförande.**

Beslöto stadsfullmäktige med acklamation omvälja till ordförande i stadsfullmäktige för år 1954 tjänstemannen Gösta Sjöberg samt till förste vice ordförande för år 1954 f. folkskolläraren G. Leontein och till andre vice ordförande för samma tid annonschefen Einar Jonsson.

§ 388. **Val av beredningsutskott.**

Jämlikt 14 § andra stycket i stadsfullmäktiges arbetsordning företogs till behandling frågan om val av beredningsutskott för år 1954.

Därvid utsågo stadsfullmäktige efter framställda förslag med acklamation till ledamöter herr Einar Jonsson, fru Helga Hall, herr Hugo Ericsson, fru Hilda Bergsten, fru Anna Larsson, herrar Rune Göthlin, G. Leontein, Edvard Nordin och fru Karin Kjelldahl.

Till suppleanter utsågo stadsfullmäktige likaledes med acklamation herrar Erik Kraft, John Johansson, Heinrich Milbers, Ruben Berg, Sven Ring, Allan Lindstedt, Karl Wässman, Börje Lundh och Knut Carlfors.

Härjämte beslöto stadsfullmäktige att suppleanterna skulle vid förfall för de ordinarie ledamöterna tjänstgöra i deras ställe på följande sätt, nämligen herrar Erik Kraft, John Johansson, Heinrich Milbers, Ruben Berg, Sven Ring och Allan Lindstedt i nu nämnd ordning vid förfall för någon eller några av herr Einar Jonsson, fru Helga Hall, herr Hugo Ericsson, fru Hilda Bergsten, fru Anna Larsson och herr Göthlin; herrar Karl Wässman och Börje Lundh i nu nämnd ordning vid förfall för någon av eller båda herrar G. Leontein och Edvard Nordin samt herr Knut Carlfors vid förfall för fru Karin Kjelldahl.

§ 389. **Kungl. Inrikesdepartementets skrivelse angående vissa anslag till polisväsendet för budgetåret 1953/54.**

Anmäldes och lades till handlingarna avskrift av Kungl. Inrikesdepartementets skrivelse den 13 november 1953, angående kommendering av polismän från stadens poliskår till tjänstgöring såsom statspolis utom staden.

In fidem:

Per Siösteen

Justerat den 29 december 1953.

GÖSTA SJÖBERG

Sven Turén *Karl Engdahl*

Offentligen uppläst den 29 december 1953; betygar

Ex officio:

Per Siösteen

Västerås 1953
Västmanlands Folkblads tryckeri

HANDLINGAR
Ser. A

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

Den 29 januari 1953 Ser. A nr 1

Nr 1. Anslag för undersökning av ortsnamn inom Västerås stads område.

Kungl. Ortnamnskommissionen har i skrivelse den 7 november 1952 anfört följande:

Kungl. ortnamnskommissionen har härmed äran översända en första del av filosofie kandidaten Erik Sandbergs utskrift av det ortnamnsmaterial, som han insamlat vid den undersökning av ortnamnen i Västerås stad, som han utfört på uppdrag av ortnamnskommissionen och med anslag av Fullmäktige.

Sandberg har i brev meddelat kommissionen, att Västerås stad genom stadsingenjören Gustavsson våren 1951 skriftligt anhöll om kostnadsförslag för en fullständig uppteckning av stadens ortnamn samt för inläggandet på en karta av naturnamnen. Det skall också, enligt Sandberg, vid ett tidigare tillfälle ha från stadens sida ställts i utsikt, att nytt anslag skulle kunna beviljas. Sandberg har med anledning härav utvidgat och fördjupat undersökningsarbetet. Han säger sig ha besökt så gott som varje del av staden och intervjuat en mängd äldre Västerås-bor. Han har även gått igenom kartmaterialet för såväl staden som de inkorporerade socknarna fr. o. m. 1600-talet.

Den del I av "Ortnamnen i Västerås stad", som Sandberg nu inlämnat till kommissionen och som härmed vidarebefordras till Fullmäktige, omfattar bebyggelsenamnen inom stadens område. Sandberg fortsätter nu arbetet med del II, som kommer att omfatta "naturnamnen", dvs. namnen på gator, vägar, broar, fornminnen, vattendrag, öar, vikar, åkrar, ängar, skogar m. m.

Ortnamnskommissionen har avsiktligt dröjt med att göra framställning om nytt anslag, till dess den skulle kunna uppvisa en del av resultatet av ortnamnsundersökningen. Under åberopande av vad som anförts och med stöd av fil. kand. Erik Sandbergs egna kalkyler får ortnamnskommissionen nu anhålla, att Fullmäktige måtte bevilja ytterligare ett anslag å ettusenåttahundra (1.800) kronor till undersökningen av ortnamnen inom Västerås stads område. I nämnda belopp innefattas kostnaden för naturnamnens inläggande på en karta avsedd för staden.

I skrivelsen omförmälda utskrift av det insamlade ortnamnsmaterialet har icke avtryckts i stadsfullmäktiges handlingar men finnes tillgänglig för granskning å stadsingenjörskontoret.

Drätselkammaren har i häröver den 11 december 1952 avgivet utlåtande anfört följande:

Stadsfullmäktige ha den 28 augusti 1941 och den 28 augusti 1947 beviljat anslag å tillhopa 1.600 kronor för nu ifrågavarande ändamål. Ortnamnskommissionen har i sin skrivelse redovisat resultatet av det arbete, undersökaren hittills utfört. Såvitt drätselkammaren kan finna har undersökaren utfört ett omsorgsfullt och grundligt arbete, vars resultat måste anses såsom värdefullt ur både kulturhistoriska och rent praktiska synpunkter. I sistnämnda avseende må särskilt framhållas, att ortnamns-

undersökningen utgör en god vägledning för gatunamnsberedningen respektive magistraten vid åsättande av namn å gator, parker och kvarter. Vad nu sagts gäller i minst lika hög grad den tilltänkta fortsatta undersökningen av de s. k. naturnamnen. Kammaren anser för den skull, att staden bör ställa de begärda medlen till förfogande för de fortsatta forskningarna.

Kostnaderna böra täckas av anslaget till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter i 1953 års stat.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att bevilja det begärda anslaget samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i 1953 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 2. Anslag för breddning av Smalbäcksgatan.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 december 1952 anfört följande:

Uti det program för 1952 års gatuarbeten, vilket i princip godkänts av drätselkammaren, har även medtagits breddning av Smalbäcksgatan. Denna gata har nämligen med den omfattning, trafiken och parkeringsbehovet tagit, visat sig vara alltför trång. Breddningsarbetet har å byggnadskontoret kostnadsberäknats till 12.000 kronor.

Beloppet bör bestridas av gatukostnadsfonden. Disposition av medel tillhörande nämnda fond förutsätter beslut av stadsfullmäktige.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för breddning av Smalbäcksgatan anvisa ett anslag å 12.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas ur gatukostnadsfonden.

Nr 3. Anslag för vissa gatuarbeten.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 december 1952 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed hemställa om nedan angivna tilläggsanslag för gatuarbeten, ifråga om vilka anslag beviljats av fondmedel men som ännu icke blivit slutförda.

Stadsfullmäktige ha den 24 april 1947 och den 24 april 1952 anvisat tillhopa 115.000 kronor av försäljningsmedelsfonden för utbyggnad av diverse gator å Viksäng.

Kostnaderna för dessa gatuarbeten ha hittills uppgått till kronor 122.451: 38, varför för närvarande föreligger ett underskott att täcka å kronor 7.451: 38.

Anslag begäres därför med sistnämnda belopp att täckas av försäljningsmedelsfonden.

Vidare ha stadsfullmäktige i två etapper, nämligen den 22 februari 1951 och den 24 april 1952, anvisat tillhopa 78.000 kronor ur gatukostnadsfonden för Jakobsbergsgatans utbyggnad. Kostnaderna för dessa arbeten uppgå hittills till kronor 88.383: 34. I första hand föreligger sålunda ett underskott att täcka å kronor 10.383: 34. I angivna kostnader har medräknats kostnaderna för en första asfaltering av Jakobsbergsgatan. Under år 1953 beräknar byggnadskontoret att låta utföra toppbeläggning av gatan med asfalt. Ett anslag har beräknats för denna toppbeläggning å kronor 9.616: 66. Anslaget är avvägt så att det tillsammans med erforderligt anslag för täckande av tidigare omnämnda underskott å Jakobsbergsgatan uppgår till 20.000 kronor.

För Jakobsbergsgatan begäres sålunda i detta sammanhang ett tilläggsanslag å 20.000 kronor, vilket bör täckas av gatukostnadsfonden.

Under år 1951 ha utförts asfalteringsarbeten beträffande Långmårtensgatan och Gideonsbergsgatan. Kostnaderna härför skola till en del ersättas av Asea. Sistnämnda kostnadsdel utgör kronor 21.953: 70, för vilket nu särskilt anslag begäres. Anslaget bör täckas av gatukostnadsfonden, till vilken Aseas bidrag sedermera kommer att inflyta.

Under åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för utbyggnad av gator å Viksäng anvisa ett tilläggsanslag å kronor 7.451: 38 av försäljningsmedelsfonden,

att för utbyggnad av Jakobsbergsgatan anvisa ett tilläggsanslag å 20.000 kronor ur gatukostnadsfonden samt

att för täckande av del av kostnaden för asfaltering av Långmårtensgatan och Gideonsbergsgatan anvisa ett anslag å kronor 21.953: 70, likaledes ur gatukostnadsfonden.

Nr 4. Tilläggsanslag för uppförande av vaktmästarebostad vid Blåsboskolan.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 9 december 1952 anfört följande:

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 16.5.1951 anhöll folkskolstyrelsen om ett anslag å kronor 53.000: — för uppförande av vaktmästarbostad vid Blåsboskolan, sedan "det visat sig omöjligt att anskaffa sådan i något av i skolans närhet befintliga hyreshus, samt Drätselkammaren ställt sig helt avvisande till tanken att inköpa någon närbelägen fastighet för att därigenom erhålla lämplig lägenhet åt vaktmästaren".

Stadsfullmäktige beviljade på sammanträde den 28/6 1951 på Drätselkammarens förslag ett förslagsanslag å kronor 50.000: — för ändamålet.

Kostnaderna, som framgår av bilagd tablå, ha tyvärr på grund av omständigheter, över vilka folkskolstyrelsen icke kunnat råda, väsentligt kommit att överstiga de beräknade. Enligt sagda tablå har t. o. m. den 30 nov. för bostadens uppförande utbetalats kr. 68.778: 52, vartill kommer kronor 1.022: 08, som återstår att betala eller

sammanlagt kronor 69.800: 60. Då ytterligare någon mindre utgift kan ifrågakomma, som ej för dagen kan beräknas, torde kostnaderna böra slutgiltigt beräknas till kronor 70.000: —.

Den i styrelsens skrivelse omförmälda tablån är så lydande:

Kostnad för uppförande av vaktmästarbostad vid Blåsboskolan (anslag kronor 50.000: —).

Konto 15A4—360,8		Utb. t. o. m. 30.11.1952	Återstår kr.	Slutlig summa kr.
— 12	Ritningar och modeller	2.654: 50	—	2.654: 50
— 13	Avgifter (granskn. och protokollslösen)	35: —	—	35: —
— 19	Kontroll och administration	2.522: 04	221: 48	2.743: 52
— 21	Byggnadsentreprenad	30.023: 40	—	30.023: 40
—215	Målning	2.124: 40	800: 60	2.925: —
— 22	Extra arbeten (entreprenörers)	538: —	—	538: —
— 23	Egna byggn.-arb. och inköp av s. k. stramithus etc.	17.123: 96	—	17.123: 96
— 31	V.V.S.-entreprenad.	10.600: —	—	10.600: —
— 33	Egna V.V.S.-arbeten (inköp av vattenvärmare)	185: 22	—	185: 22
— 41	El-entreprenad	2.520: —	—	2.520: —
— 43	Inköp av el-spis	450: —	—	450: —
— 48	Anslutningsavg. för el-ström ..	2: —	—	2: —
	Summa kronor	68.778: 52	1.022: 08	69.800: 60
	Beviljat byggnadsanslag kronor			50.000: —
				19.800: 60
	Oförutsett kronor			199: 40
	Erforderligt tilläggsanslag kronor			20.000: —

Med hänvisning härtill hemställer styrelsen

att stadsfullmäktige behagade bevilja ett tilläggsanslag å kr. 20.000: — för uppförandet av vaktmästarbostaden vid Blåsboskolan.

Drätselkammaren har i häröver den 11 december 1952 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bevilja det begärda tilläggsanslaget samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i 1953 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 5. Tilläggsanslag för Stadshotellets underhåll.

Fastighetskontoret har i skrivelse den 27 november 1952 anfört följande:

I årets stat finns anslag å kronor 40.000: — till underhåll av stadshotellet (7E2.160.1), vartill kommer ett överskott från föregående års anslag å kronor 6.115: 35. Under året disponibla medel uppgår sålunda till kronor 46.115: 35. Detta anslag har emellertid redan överskridits och beräknas intill årets slut erfordras ett tilläggsanslag å cirka kronor 24.000: —.

Under året har relativt omfattande reparations- och förbättringsarbeten utförts. Vid planeringen i våras av sommarens arbeten beräknades att anslaget skulle komma att räcka. Vissa arbeten såsom reparation av stora festsalen och trapphallen har emellertid dragit högre kostnader än beräknat. Den största delen av anslagsöverskridandet beror dock på att vissa arbeten icke kunnat förutses. Sålunda har Yrkesinspektionen ålagt staden att vidtaga förbättringsarbeten å personalens omklädningsrum med tillhörande toilett- och tvättavdelningar till hotellet och 1:sta klass restaurangen. Vidare har relativt kostsamma rörreparationer måst vidtagas. Under eftersommaren begärde Sarabolaget att fläktar skulle installeras i 1:a klass matsal, vilken begäran med hänsyn till lokalens utomordentligt dåliga ventilation icke ansågs kunna avslås. I dagarna har några allvarliga skador uppstått, vilka omedelbart måste repareras och som komma att draga icke obetydliga kostnader. Dels har en svåråtkomlig läcka uppstått å ett vattenrör, dels har ett golv i en förvaringskällare sjunkit och dels har en besvärlig skada uppkommit å ett stuprör. Härtill kommer den allmänna kostnadsökningen, som naturligtvis också haft en viss inverkan.

Kontoret föreslår att det beräknade anslagsöverskridandet täckes dels genom tilläggsanslag å kronor 16.000: — och dels genom att anslag å kronor 8.000: —, avsett till anordnande av snöskydd och nockräcken (7E2.160.2), får tagas i anspråk. Detta anslag beviljades år 1948, men arbetet har icke utförts då tiden för dess utförande utsträckts och det är osäkert om det ens behöver göras. Byggnadsstyrelsen har numera föreslagit Kungl. Maj:t att utsträcka tiden till den 1 juli 1955.

Under åberopande härav hemställer fastighetskontoret

att drätselkammaren måtte ingå till stadsfullmäktige med begäran dels om ett tilläggsanslag för nämnda ändamål å kronor 16.000: — och dels om att få taga det å konto 7E2.160.2 beviljade anslaget å kronor 8.000: — i anspråk för samma ändamål.

Drätselkammaren har med överlämnande av fastighetskontorets skrivelse, vars innehåll av drätselkammaren åberopas såsom eget yttrande, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att i och för täckande av uppkommet underskott å i årets stat upptaget anslag till underhåll av stadshotellet dels bevilja ett tilläggsanslag å kronor 16.000: — att bestridas av det i 1952 års stat upptagna reservationsanslaget till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter, dels medgiva, att

det av stadsfullmäktige å konto 7E 2—160,2 beviljade anslaget å 8.000 kronor för anordnande av snöskydd och nockräcken får omdisponeras och tagas i anspråk för nyssnämnda ändamål.

Nr 6. Tilläggsanslag för omläggning av elledningar vid lantgårdarna.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 december 1952 anfört följande:

I 1953 års stat har under konto 7 D 3—160,5 upptagits ett förslagsanslag å kronor 10.000: — för omläggning av elledningar vid lantgårdarna. Arbetet har redan utförts och kostnaderna uppgå totalt till cirka kronor 17.000: —. Ett tilläggsanslag erfordras sålunda å kronor 7.000: —, vilket lämpligen bör täckas av 1953 års anslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Räkningen å kostnaderna för arbetet har kommit lantegendomsförvaltningen tillhanda så sent, att någon ändring icke kunnat vidtagas i 1953 års budget.

Under åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för omläggning av elledningar vid lantgårdarna anvisa ett tilläggsanslag å kronor 7.000: — samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i 1953 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 7. Förvärv av stadsägan nr 1996.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 december 1952 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedanstående förslag angående förvärv av stadsägan nr 1996 (Marielund).

Stadsägan innehåller en areal av 1.047 kvm. och är bebyggd med ett äldre bostadshus av trä i två våningar samt uthus innehållande tvättstuga, vedbodar, cykelbod och garage. Byggnaderna kunna anses vara normalt underhållna.

Stadsägan är taxerad till kronor 19.000: —, varav kronor 8.400: — markvärde och kronor 10.600: — byggnadsvärde.

För fastigheten begäres ett pris av kronor 39.000: —, vilket i genomsnitt per kvm. tomtmark motsvarar cirka kronor 37: —. Tillträdet skulle ske den 1 mars 1953 och köpeskillingen gäldas på det sättet att staden å tillträdesdagen dels kontant erlägger kronor 31.000: —, dels till säljaren överlämnar en icke räntelöpande revers å återstoden av köpeskillingen eller kronor 8.000: —. Denna revers skulle förfalla till betalning, då byggnaderna på stadsägan utrymts, vilket beräknas ske den 1 oktober 1953. I övrigt skulle förvärvet ske på sedvanliga villkor.

Stadsägan utgör ett nödvändigt komplement till stadens tidigare förvärv av mark

på detta område (den Fruckska fastigheten). Förvärvet möjliggör genomförandet av planerad bostadsbebyggelse.
Köpeskillingen bör bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och då köpeskillingen kan anses godtagbar, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga drätselkammaren att på i huvudsak ovan angivna villkor träffa avtal, varigenom staden förvärvar stadsägan nr 1996 i Västerås ävensom vidtaga alla för förvärvets genomförande i övrigt erforderliga åtgärder samt

att köpeskillingen skall bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 8. Avförande från lönestaten av tre ordinarie befattningar såsom skrivbiträde.

Drätselkammaren har i skrivelse den 8 juli 1952 anfört följande:

På drätselkontoret finnas för närvarande tre ordinarie befattningar som skrivbiträde i lönegrad 6. Två av befattningarna uppehållas på förordnande av extra befattningshavare med lön efter löneklass 7 enligt kammarens och löne- och avtalsnämndens särskilda beslut. En befattning uppehålles av ett extra skrivbiträde med lön efter löneklass 4.
Enligt den princip, som tidigare diskuterats med löne- och avtalsnämnden, böra befattningarna såsom skrivbiträden efterhand, som de bliva vakanta, överföras till extra stat. Anledning härtill är bl. a. den rörlighet, som föreligger ifråga om dessa befattningshavare och de betydande belopp staden nödgas utgiva för fribrev i SKP till ordinarie skrivbiträden, som endast kortare tid varit anställda i stadens tjänst.

Under hänvisning härtill föreslår kammaren stadsfullmäktige besluta

att från tjänsteförteckningen avföra ifrågavarande tre ordinarie befattningar som skrivbiträden.

Löne- och avtalsnämnden har i häröver den 19 november 1952 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens framställning.

Nr 9. Avförande av en vakant skrivbiträdesbefattning å socialvårdsbyrån från ordinarie stat.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 10 december 1952 anfört följande.

Hos löne- och avtalsnämnden har socialvårdsdelegationen anmält, att delegationen

icke önskar återbesätta en vakant skrivbiträdesbefattning å socialvårdsbyrån med ordinarie innehavare. Delegationen har för den skull intet att erinra mot att befattningen avföres från den ordinarie tjänstestaten.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att avföra en vakant skrivbiträdesbefattning å socialvårdsbyrån från ordinarie stat.

Drätselkammaren har i häröver den 2 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 10. Fråga angående omändring av befattning såsom hälsovårdsinspektör till befattning såsom bostadsinspektör.

Hälsovårdsnämnden har i skrivelse den 6 oktober 1952 anfört följande:

Alltsedan den 1 oktober 1920, då särskild bostadsinspektion trädde i verksamhet i staden, har denna inspektion handhafts av endast en tjänsteman. Staden har tillvuxit och dess invånarantal har mer än fördubblats. Det är uppenbart att denna expansion och det gamla bostadsbeståndets försämring fört med sig en fortgående ökning av arbetet. Redan länge har en utökning av personalen gjort sig gällande, och hälsovårdsnämnden har erinrat härom i sin motivering till budgetförslaget för år 1951. Under de sista åren ha de löpande ärendena i allt större utsträckning tagit befattningshavarens tid i anspråk, med påföljd att den föreskrivna återkommande besiktningen av bostadsbeståndet avsevärt släpar efter.

Med anledning av att tjänsten å bostadsinspektionen blivit vakant har hälsovårdsnämnden genomfört en slutlig konsolidering av hälsovårdsbyrån genom att mera fast samordna byråns verksamhetsgrenar med utvidgade befogenheter för byråföreståndaren att utjämna arbetet. Nämnden har därjämte begagnat tillfället att från bostadsinspektionen avlyfta alla arbetsuppgifter, som äro ovidkommande för denna verksamhetsgren. Den lättnad, som härigenom uppnås, är emellertid ej tillräcklig. Problemet kan enligt nämndens mening ej lösas på ett tillfredsställande sätt utan utökning av personalen på bostadsinspektionen. Västerås är bland jämförbara städer den enda, som har blott en befattningshavare för denna inspektion.

Befattningen såsom bostadsinspektör har sökts, utom av en utomstående kvalificerad sökande, av en av stadens hälsovårdsinspektörer, som är väl meriterad för bostadsinspektion. Hälsovårdsnämnden ser här ett tillfälle att genom omändring av en hälsovårdsinspektörstjänst till befattning såsom bostadsinspektör utan utökning av hälsovårdsbyråns personal och utan kostnad för staden tillföra bostadsinspektionen två befattningshavare.

Omändringen medför visserligen en minskning av antalet hälsovårdsinspektörer och en ökad belastning av den sålunda reducerade personalen på hälsovårdsinspektionen, men denna olägenhet bör väga mindre än de fördelar som uppnås på bostadsinspektionens viktiga område.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att omändra en befattning såsom hälsovårdsinspektör till bostadsinspektörstjänst.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 10 december 1952 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att avslå framställningen.

Drätselkammaren har i ett den 2 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 11. Höjning av arvodet till drätselkammarens ordförande.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 januari 1953 anfört följande:

Uti missivskrivelsen till 1953 års stat föreslog drätselkammaren på anförda skäl att arvodet till drätselkammarens ordförande från och med den 1 januari 1953 skulle höjas från 4 500 kronor till 10 000 kronor. Vid ärendets handläggning i stadsfullmäktige anmäldes från drätselkammaren, att ärendet efter det drätselkammarens skrivelse expedierats kommit i ett annat läge. Det föreslogs därför från drätselkammarens sida att det i statförslaget upptagna anslaget à 10 000 kronor för arvode till kammarens ordförande finge bibehållas oförändrat men att drätselkammaren efter närmare utredning finge återkomma till stadsfullmäktige med förslag om anslagets disponerande under 1953. Fullmäktige beslöto enligt detta förslag.

Drätselkammaren framhöll i missivskrivelsen att en höjning av arvodet vore skälig med hänsyn bland annat till att ordföranden allt mer måste ställa sin tid till stadens förfogande för deltagande i sammanträden och konferenser och till den ansvarsfulla ställning ordföranden intoge, vilken tvingade honom att ständigt hålla sig à jour med stadens förvaltning. Vidare framhölls att dessa synpunkter i städer, jämförbara med Västerås, vunnit beaktande vid bestämmande av arvodet till drätselkammareordföranden.

Frågan om arvodet till ordföranden kan anses stå i visst sammanhang med de eventuella organisatoriska förändringar, vilka skulle kunna bliva en följd av den nya kommunallagens ikraftträdande. Någon anledning synes emellertid ej föreligga att för dagen ingå på sistnämnda fråga.

Vad drätselkammaren ovan anfört som principiell motivering för en höjning av arvodet äger alltfort sin giltighet. I avbidan å drätselkammareorganisationens utveckling och med hänsynstagande jämväl till de andra uppdrag, som nuvarande ordföranden innehar, har drätselkammaren för dagen ansett det skäligt, att arvodet höjes från 4 500 kronor till 5 500 kronor pr år, räknat från och med den 1 jan. 1953.

Stadsfullmäktiges beslut om arvode behöver numera icke underställas statlig myndighet.

Med anledning härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att arvodet till drätselkammarens ordförande från och med den 1 januari 1953 skall höjas från 4 500 kronor till 5 500 kronor pr år.

Nr 12. Fru Anny Hamnes donation till kommunala flickskolan.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 januari 1953 anfört följande:

Enligt ett den 7 november 1952 upprättat gåvobrev har fru Anny Hamne, Hamre gård, Västerås, till kommunala flickskolan donerat ett belopp av kronor 3 000: — till en stipendiefond benämnd "Fru Anna Anderssons, Hamre gård, Stipendiefond".

Fru Anna Andersson har varit elev vid Natalia Anderssons skola, en föregångare till den nuvarande flickskolan. Enligt gåvobrevet skall 1/10 av fondens avkastning läggas till kapitalet och återstoden årligen utdelas såsom stipendium till "en behövande elev vid skolan, som visat särskilt intresse för husligt arbete".

Donationsurkunden bör på sedvanligt sätt intagas i stadsfullmäktiges handlingar.

Gåvobrevet är så lydande:

GÅVOBREV

Till Kommunala Flickskolan i Västerås överlämnar jag härmed ett belopp av kronor Tretusen (3 000: —)

insatt å kapitalsamlingsräkning nr S 139 med AB Svenska Handelsbanken i Västerås.

Medlen skola utgöra en stipendiefond, benämnd fru Anna Anderssons, Hamre Gård, stipendiefond. Fru Anna Andersson har varit elev vid Natalia Anderssons skola i Västerås. Av avkastningen härav skall en tiondedel läggas till kapitalet och återstoden årligen utdelas såsom stipendium till en behövande elev vid skolan, som visat särskilt intresse för husligt arbete.

Hamre Gård, Västerås den 7 november 1952.

ANNY HAMNE

Med anmälan om den gjorda donationen får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att med tacksamhet mottaga ifrågavarande donation samt

att donationsmedlen skola av drätselkammaren förvaltas för det ändamål, donationen avser.

Nr 13. Fråga om täckning av vissa anslagsöverskridanden å hamnstyrelsens stat för år 1952.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 5 december 1952 anfört följande:

Enligt bifogade transumt av promemoria från stadskamreraren föreligger vissa anslagsöverskridanden som berör hamnen. I promemorian föreslås att vissa icke förbrukade anslag omdisponeras för täckande av del av anslagsöverskridanden. Därefter skulle återstå att täcka tillhopa kr. 19.670: 25.

I skrivelsen omförmälda PM är så lydande:

PM

beträffande vissa anslagsöverskridanden på hamnens stat 1952.

1. **9A-166,07**

Stadsfullmäktige anvisade den 28/9 1950 § 233 bl. a. 25.775: — för reservdelar till kran nr 16 att täckas av uttaxerade medel (i 1951 års stat).

Arbetet är enligt uppgift nu färdigt och kostnaderna ha uppgått till 35.592: 30, vilket innebär, att anslaget har överskridits med 9.817: 30.

2. **9A-360,2**

Stadsfullmäktige anvisade den 30/9 1948 § 264 ett anslag på 23.000: — för om- och tillbyggnad av kafébyggnaden i djuphamnen att täckas av uttaxerade medel (i 1949 års stat). I 1951 års stat medtogs ett tilläggsanslag för flyttning av kaféet på 12.000: —.

Arbetet är enligt uppgift nu färdigt och kostnaderna ha uppgått till 57.988: —, vilket innebär, att anslaget överskridits med 22.988: —.

3. **9A-566,07**

Stadsfullmäktige anvisade den 28/9 1950 § 233 bl. a. 2.200: — för ändring av portalkran nr 18 att täckas av lånemedel. Arbetet är enligt uppgift nu färdigt och kostnaderna ha uppgått till 2.706: 05, vilket innebär, att anslaget har överskridits med 506: 05.

4. **9A-566,06**

Stadsfullmäktige anvisade den 28/9 1950 § 233 bl. a. 10.000: — för låsanordningar för kranarna nr 16 och 17 att täckas av lånemedel.

Arbetet är enligt uppgift nu färdigt och kostnaderna ha uppgått till 12.516: 31, vilket innebär, att anslaget har överskridits med 2.516: 31.

5. **9A-560,7**

Stadsfullmäktige anvisade den 28/9 1950 § 233 bl. a. 74.000: — för anordningar för strömtillförsel att täckas av lånemedel.

Arbetet är enligt uppgift nu färdigt och kostnaderna ha uppgått till 106.442: 59, vilket innebär, att anslaget har överskridits med 32.442: 59.

Totalt föreligger anslagsöverskridanden för ovanstående anslag på 68.270: 25, varav 32.805: 30 på skatteanslag och 35.464: 95 på låneanslag.

Följande anslag kunna omdisponeras för täckande av del av ovannämnda anslagsöverskridande, nämligen:

Det av stadsfullmäktige den 30/8 1945 § 189 anvisade anslaget (skatteanslag) på 33.000: — för uppförande av nytt hamnmagasin för hamnens räkning, vilket arbete icke kommer till utförande. Anslaget har emellertid reserverats för täckande av anslagsöverskridanden. (jfr dk 6/3 1952 § 215).

I 1949 års stat upptogs ett anslag på 12.000: — för tillverkning av ny gripskopa

för kol. Detta anslag har reserverats. Anslaget kommer icke att disponeras för det ursprungliga tänkta ändamålet. Drätselkammaren har den 7/8 1952 § 645 beslutat medgiva, att 5.000: — av anslaget fick disponeras för anskaffande av en förtöjningsanordning i djuphamnen. Resten skulle disponeras för täckning av överskridna anslag.

I staten för 1952 finnes ett anslag på 8.600: — för utrustning av dykare (konto 9A-368,2). Denna utrustning skall icke anskaffas.

Sammanlagt finnes sålunda 48.600: — disponibla för anslagstäckning. Jag föreslår, att 35.464: 95 disponeras för täckande av överskridna lånemedelsanslag enligt punkterna 3—5 här ovan samt att resterande 13.135: 05 disponeras för täckande av del av anslagsöverskridandet enligt punkt 2 här ovan.

Det återstår därefter att täcka 9.852: 95 enligt punkt 2 samt 9.817: 30 enligt punkt 1. Dessa överskridanden får redovisas i bokslutet för 1952.

På grund härav hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att anslagen få omdisponeras på det sätt som föreslås i promemorian samt

att anvisa ett tilläggsanslag å kr. 19.670: 25 för täckande av återstående överskridna anslag.

Drätselkammaren har i häröver den 2 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag samt

att tilläggsanslaget å kronor 19.670: 25 skall täckas i samband med 1952 års bokslut.

Nr 14. Anslag för spannmålstorkanläggning vid Nordanby.

Lantegendomsnämnden har i skrivelse den 26 november 1952 anfört följande:

Som bekant har årets bärgning av skörden varit synnerligen svår och medfört avsevärda merkostnader för såväl bärgning som torkning av speciellt brödsäden. Detta har aktualiserat en tidigare inom lantegendomsnämnden behandlad fråga om anläggande av en spannmålstorkanläggning.

Endast tack vare ett energiskt arbete av vid lantbruket anställda samt den goda maskinella utrustning som stått till förfogande har spannmålen å stadens egendomar till nära hundra procent kunnat bärgas. På grund av regnet innehöll emellertid säden så stor procent vatten att torkning av densamma före försäljningen var oundgängligen nödvändig. För den hittills levererade brödsäden har redan 6.500 kronor utbetalts i avgifter för torkning. Att torkning överhuvudtaget kunnat ske har berott på det tillmötesgående köparen visat genom att direkt från skördetröskan emottaga den tröskade spannmålen. Härigenom har omkring 285.000 kg vete kunnat tillvaratagas utan nämnvärd prisreducering på grund av skador. Ännu återstår emellertid en del otröskad spannmål varjämte 16 ton vete med hög vattenhalt ligger tröskad men icke kan få

levereras, då förfrågningar landet runt resulterat i beskedet, att torkanläggningarna överallt äro fullbelagda. Risk föreligger därför att större delen av detta parti kommer att helt eller delvis gå tillspillo, vilket i värsta fall kan resultera i en förlust på över 8.000 kronor. Redan nu kan man konstatera att berörda parti fallit i värde med hälften. Under hand har jordbruksförvaltaren erhållit meddelanden från mottagarna av spannmål, att staden till nästa år icke kan räkna med att få leverera mer än en del av den skördetröskade säden direkt under tröskningen, då ett kvotsystem kommer att tillämpas, vilket medför att samtliga leverantörer få leverera skördetröskad spannmål i förhållande till arealen. Då staden saknar möjlighet att själv torka spannmålen kan detta medföra stora förluster även om skördevädret skulle bli bättre än i år.

I detta sammanhang bör även nämnas att årets torkning av raps kostade staden 3.450 kronor.

Även om skördevädret blir bättre än i år kan det icke undvikas att en del av säden får större vattenhalt än tillåtna 17 % varför man kan utgå ifrån att torkning måste ske varje år med undantag givetvis för de år då idealiskt skördeväder råder. Sådant har emellertid icke förekommit de senaste åren och en bidragande orsak till behovet av torkanläggning är givetvis att skördetröskorna numera blivit en vanlig företeelse vid alla jordbruk med påföljd att man i avsaknad av egen torkanläggning blir beroende av köparens möjligheter i detta avseende.

En sak som ytterligare talar för lönsamheten av att ha egen torkanläggning är vidare möjligheterna att själv kunna förvara den tröskade säden över vintern, vilket betalar sig bra, då spannmålen på våren betalas med högre pris. För närvarande utgör detta merpris 3 kronor och 15 öre per 100 kg, vilket hade medfört, att staden, om egen torkanläggning hade funnits och den i höst sålda säden därigenom kunnat försäljas till våren, skulle erhållit ett merpris av nära 9.000 kronor. Försäljning på våren kan dessutom ge ännu bättre resultat, då stora möjligheter vid den tiden föreligga att sälja till utsäde, vilket betalas med ytterligare ett par kronor per 100 kg. Skulle staden icke själv ha anledning använda torkanläggningen för förvaring av spannmål över vintern kan utrymmena utan svårighet uthyras mot god ersättning icke blott till enskilda utan även till staten, som varje år söker dylika lagerutrymmen. Under hösten kan anläggningen även mot ersättning användas för torkning av säd åt andra lantbrukare.

En sammanfattning av årets direkta utgifter för torkning av spannmål samt de förluster, som hittills äro kända beträffande årets spannmålsskörd ge vid handen, att staden hittills kontant utbetalt i runt tal 9.900 kronor för torkning av vete och raps samt att ett parti tröskat vete hittills minskat i värde med cirka 4.000 kronor. Det minskade värdet å ännu otröskad spannmål kan icke anges i pengar förrän tröskningen verkställts men torde röra sig om ganska stora belopp. Oavsett hur skördevädret blir vet man i alla fall, att man varje år genom spannmålslagring i anläggningen kan tillföra lantbruket tämligen goda inkomster, vilka som ovan nämnts, för detta år skulle uppgå till cirka 9.000 kronor enbart för den redan levererade brödsäden.

Anläggningen bör därför kunna betala sig inom loppet av några år, särskilt som driftskostnaderna bli låga genom att pannan eldas med för närvarande osäljbart avfall från sågen.

Torkanläggningen är avsedd att uppföras i stallbyggnaden vid Nordanby, vilken numera icke utnyttjas för sitt ändamål. Genom denna placering undgår man kostnaderna för uppförande av en särskild byggnad och sparar på så sätt ett avsevärt

belopp. Enligt inkomna anbud och kostnadsberäkningar betingar anläggningen i färdigt skick en kostnad av 73.000 kronor, vartill komma oförutsedda utgifter och transporter beräknade till 6.500 kronor, varför sålunda erfordras en sammanlagd summa av 80.000 kronor.

På grund härav föreslår nämnden,

att stadsfullmäktige måtte ställa ett anslag å 80.000 kronor till nämndens förfogande för anordnande av en spannmålstorkanläggning vid Nordanby.

Drätselkammaren har i häröver den 2 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla lantegendomsnämndens förslag samt

att härav föranledd utgift skall täckas i lantbrukets stat för år 1954.

Nr 15. Tilläggsanslag för uppförande av pensionärshemmet å tomten nr 2 i kvarteret Gulmåran.

Pensionärshemsstyrelsen har i skrivelse den 10 december 1952 anfört följande:

Å sammanträde den 25 augusti 1949 beslöto stadsfullmäktige att anvisa ett anslag å 1.500.000 kronor för uppförande av ett pensionärshem å tomten nr 2 i kvarteret Gulmåran, att täckas med 400.000 kronor av förväntat statsbidrag och 1.100.000 kronor av lånemedel. Efter ansökan beviljade Kungl. Maj:t sedermera statsbidrag med preliminärt 388.773 kronor.

Pensionärshemmet är numera färdigbyggt och endast smärre kompletteringsarbeten återstår. På grund av den kraftiga stegringen som skett ifråga om byggnadskostnader har den totala kostnaden för pensionärshemmet uppgått till kronor 1.702.925: 98, inklusive beräknade kostnader för kompletteringsarbeten och efter avdrag av 5.000 kronor, som skall erläggas av Tekniska Verken såsom bidrag till anordnad transformatorstation. Till följd av kostnadsökningen har styrelsen för avsikt att begära höjt statsbidrag. Detta kan i bästa fall komma att uppgå till 460.600 kronor, men torde tillsvidare försiktigtvis böra beräknas till 440.000 kronor, d. v. s. en ökning av tidigare beräknade statsbidraget med 40.000 kronor.

Under hänvisning härtill hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att bevilja ett tilläggsanslag å 203.000 kronor med avdrag för beräknat tillägg å statsbidrag för uppförande av pensionärshem å tomten Gulmåran nr 2.

Styrelsens framställning grundar sig på följande av byggnadstekniska byrån upprättade kalkyl:

Bokförda kostnader t. o. m. den 24/11 1952 för byggnader (3 st.), exkl. tomtkostnad, jämte kalkylerade kostnader för återstående, ej likviderade arbeten.

Detalj-konto		Kostnader bokförda t. o. m. den 24/11 1952	Kostnader kalkylerade tilläggs-kostn. kr.	Summa kronor
	Byggnadsarbeten			
—21	Byggnadsarbete enligt entreprenad-kontrakt	870.000: —		
—24	Löne- o. materialkostn.-ökn. enl. d:o	226.838: 45		
—22	Div. arbeten utöver anbudet	21.416: 20		
—23	Linoleum inkl. papp	32.500: 19		
—23	Piskställningar	638: 07		
—23	Soptunnor och askbehållare	1.281: 51		
—23	Eldningskostnader	8.646: —		
	Div. återstående inköp o. material		2.300: —	1.163.620: 42
	Installationer (VVS- och el)			
—31	VVS-installation enligt entreprenad-kontrakt	195.000: —		
	D:o innehållet som säkerhet t. v.		1.930: —	
	D:o uppskattade löne- och materialkostnadsökningar		27.000: —	
—23,81	Tvättmaskin, centrifug och mangel	4.439: 81		
—23	Blötvagnar	1.068: 69		229.438: 50
—41	El. installation enligt entreprenad-kontrakt	58.680: —		
—41	Löne- o. mat.-kostn.-ökn. enl. d:o	13.146: 50		
—43,44	D:o div. arbeten utöver anbudet	724: 92		
—23	El. spisar	31.015: 45		103.566: 87
	Målningsarbeten			
—215	Målningsarb. enl. entrepren.-kontrakt	81.500: —		
—215	Löne- o. materialkostn.-ökn. enl. d:o	13.545: 89		
—215	Div. arbeten utöver anbudet	704: 14		
—23	Tapeter	3.879: 43		99.629: 46
	Planeringsarbeten			
—71	Planering genom entreprenör	35.506: 75		
—73	Egna arbeten	376: 83		
	återst. planeringsarbeten, uppskattat		1.200: —	
	Cykelställ, trädgårdsmöbler m. m.		3.500: —	40.583: 58

Detalj-konto		Kostnader bokförda t. o. m. den 24/11 1952	kalkylerade tilläggs-kostn. kr.	Summa kronor
	Ritningar, avgifter, administration och kontroll			
—11	Grundundersökning	880: —		
—12	Ritningar, arvoden och kopior	28.893: 32		
—13	Avgifter för ritningsgranskning samt utsättning	1.558: 35		
—14	Resor	26: 19		
—19	Kontroll och administration	19.094: 64		
	D:o uppskattat omkostnadspålägg för år 1952 (BTB)		500: —	
—38	Anslutningsavgifter, VVS-installation	19.902: 65		
—48	D:o, el. installation	232: —		71.087: 15
	Räntor			
	3,5 % ränta å disponerade medel intill den 31/12 1951		23.242: 86	23.242: 86
	Summa bokförd kostnad kr.	1.671.495: 98		
	„ kalkylerad tilläggskostn. kr.		59.672: 86	1.731.168: 84
	„ bruttokostnad kr.			1.731.168: 84
	Avgående poster			
	Tekniska Verkens bidrag till transformatorstation		5.000: —	
	Räntor enl. ovan		23.242: 86	28.242: 86
	Nettokostnad kronor			1.702.925: 98

Drätselkammaren har i häröver den 2 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet bevilja tilläggsanslag med 203.000 kronor att täckas till ett belopp av 40.000 kronor av förväntat ytterligare statsbidrag samt till återstående belopp av lånemedel, ävensom

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån för sistnämnda del av tilläggsanslaget och vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Nr 16. Tilläggsanslag för utförande av förbättringsarbeten i serveringspaviljongen å Djäkneberget.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 januari 1953 anfört följande:

Serveringspaviljongen å Djäkneberget är för närvarande uthyrd för en hyra av 1.760 kronor pr år.

Hyresgästen har begärt, att köket i byggnaden, som för närvarande är mindre ändamålsenligt planerat, skall omändras och moderniseras. Bland annat skulle erfordras installation av kylskåp och elektrisk spis samt reparation av golv. De totala kostnaderna för arbetena ha beräknats till 12.000 kronor varav 3.000 kronor avse rena underhållsreparationer. Hyresgästen har förklarat sig villig att, därest förbättringsarbetena komma till stånd, betala en hyreshöjning av 900 kronor per år. Hyreshöjningen måste underställas hyresnämnden för godkännande.

Kammaren vill härmed förorda, att arbetena utföras. Den del av kostnaden, som avser underhållsreparationer, kan täckas av tillgängliga underhållsanslag. För resterande belopp, 9.000 kronor, erfordras ett särskilt tilläggsanslag.

Med åberopande av vad sålunda anförts, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att under förutsättning att hyran för paviljongen höjes med 900 kronor per år för utförande av ovan angivna förbättringsarbeten anvisa ett tilläggsanslag å 9.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 17. Tilläggsanslag för intagsledning, pumpstation m. m. vid Hässlö, för vattentornet å Skallberget samt för renvattenpumpstation m. m.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 16 december 1952 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha av lånemedel anvisat den 30 juni 1948 för intagsledning, pumpstation och tryckledning för råvatten till vattentäkten vid Hässlö 400.000 kronor samt år 1950 den 26 januari för nytt vattentorn på Skallberget 1.050.000 kronor och den 26 oktober för renvattenpumpstation med transformator och övrig utrustning 262.000 kronor (S. H. nr 156 ser. A 1948 samt nr 18 och 193 ser. A 1950).

Anslagen ha visat sig vara otillräckliga.

De slutliga kostnaderna för förstnämnda anläggning, omfattande intagsledning, pumpstation och tryckledning för råvatten, komma att uppgå till 600.000 kronor. Fördyringen beror främst på de efter år 1948 våldsamt stegrade priserna. Men kostnaderna ha även påverkats såväl av att förhållandena framtvingat under arbetets gång ändrade konstruktioner, som därav att pumpstationens port på grund av ändrade bestämmelser om luftskydd fått göras om. För anläggningen är att påräkna statsbidrag, som torde komma att uppgå till cirka 70.000 kronor. Då emellertid bidraget för närvarande ej kan exakt beräknas och detsamma kommer att erhållas

först framdeles, på tid som nu ej kan förutses, hemställer styrelsen om ett bruttotilläggsanslag å 200.000 kronor, varå statsbidraget sedermera skall gå i avräkning.

Kostnadskalkylen för vattentornet grundar sig på 1949 års prisnivå. Arbetena ha omfattat iordningställande av tomt och byggnadsgrund, tillfartsvägar, planering, rör- och kabelledningar m. m., egentliga byggnadsarbeten, avseende själva tornet, personhiss samt administration, kontroll och oförutsett. Huvuddelen av arbetena ha utförts under tiden 1951—1952, och kostnaderna ha ej kunnat undgå att påverkas av den kraftiga prishöjning, som med början under senare hälften av 1950 fortsatte under följande år. Fördyringen hänför sig huvudsakligen till tornbygget och till en mindre del till extra arbeten å tillfartsvägar och parkeringsplatser med anledning av oväntat stor besöksfrekvens å serveringen på tornets takterrass och därav beroende trafik. De slutliga kostnaderna uppgå till 1.480.000 kronor eller 430.000 kronor mera än vad som beräknats. Emellertid har serveringsrörelsens allt större omfattning påkallat insättning av varuhiss för transporter av varor. Kostnaderna för hissen uppgå till 24.000 kronor. Men serveringsrörelsen har därjämte ett starkt behov av ökade utrymmen för kök och servering. För detta ändamål behövliga lokaler kunna inredas i trapptornet under vattenbassängen. Kostnaderna komma att stiga till 50.000—60.000 kronor. Rörelsen i dess nuvarande omfattning ger staden i inkomst ett fast årligt belopp om 1.000 kronor och 9 % på bruttoomsättningen, exklusive tobaksförsäljningen, och å hissavgifterna. Inkomsterna ha hittills avsevärt överskridit de beräknade. För de nya lokalerna har preliminärt avtalats en hyra av cirka 5.000 kronor. Med de erfarenheter, som hittills vunnits, kunna de årliga inkomsterna från vattentornet uppskattas till cirka 20.000 kronor. För visning av vattentornet på Djäkneberget ha influtit medel, som avsatts för anskaffning av hiss till detta torn. Detta ändamål har enligt styrelsens åsikt numera förlorat sin mening, och böra de avsatta medlen, som uppgå till 6.432 kronor 34 öre, lämpligen användas till täckning av kostnaderna för hiss i det nya tornet. För vattentornet på Skallberget behövas, utöver tidigare anvisade medel, i runt tal 508.000 kronor.

Kostnadsberäkningen av renvattenpumpstationen med transformator och övrig utrustning gällde en kvadratisk pumpstation med en trappa. Emellertid har stationen konstruerats om och bl. a. försetts med två trappor enligt anvisningar från civilförsvarsmyndigheterna för att få stationen i luftskyddshänseende fullträffsäkert utförd med rätt till statsbidrag. Detta har medfört en ej ringa kostnadsökning. Men till fördyringen har väsentligt bidragit under byggnadstiden inträffade prisstegringar och i sin mån den omständigheten, att stationen för stadens försörjning med vatten hållits i bruk ett halvår med provisoriskt montage. I den ursprungliga kostnadskalkylen har icke tagits med ett belopp om 10.000 kronor för en transformator, som överförts till stationen från elverket. Totalkostnaderna för anläggningen stiga till 378.000 kronor. Merkostnaden utgör 116.000 kronor. För anläggningen är att vänta statsbidrag, som dock ännu ej kan slutligt beräknas, men som torde uppgå till cirka 35.000 kronor. Också i detta fall hemställer styrelsen om ett bruttotilläggsanslag för senare avräkning med utfallande statsbidrag.

På grund härav hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att för intagsledning, pumpstation och tryckledning för råvatten till vattentäkten vid Hässlö av lånemedel bevilja ett tilläggsanslag å 200.000 kronor,

att till täckande av kostnaderna för vattentornet på Skallberget anvisa de för inrättande av hiss i vattentornet på Djäkneberget avsatta medlen, något över 6.000 kronor, och av lånemedel bevilja ett tilläggsanslag å 508.000 kronor samt

att för renvattenpumpstation med transformator och övrig utrustning av lånemedel bevilja ett tilläggsanslag å 116.000 kronor.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Anslagen för intagsledning m. m. samt för renvattenpumpstationen böra, i den mån de icke täckas av statsbidrag, bestridas av lånemedel. Likaledes bör den del av tilläggsanslaget för vattentornet, som ej kan täckas av de avsatta medlen för hiss, utgå av lånemedel.

Drätselkammaren, som icke har något att erinra mot bifall till styrelsens framställning, får i enlighet härmed tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för intagsledning, pumpstation och tryckledning för råvatten till vattentäkten vid Hässlö bevilja ett tilläggsanslag å 200.000 kronor att täckas till ett belopp av 70.000 kronor genom förväntat statsbidrag och i övrigt av lånemedel,

att för bestridande av kostnaderna för vattentornet å Skallberget anvisa ett tilläggsanslag å 514.000 kronor, att täckas till ett belopp av 6.000 kronor av de för inrättande av hiss för vattentornet å Djäkneberget avsatta medel, vilka sålunda skola omdisponeras för ifrågavarande ändamål, samt till återstående belopp av lånemedel,

att för renvattenpumpstation med transformator och övrig utrustning anvisa ett tilläggsanslag å 116.000 kronor att täckas till ett belopp av 35.000 kronor av förväntat statsbidrag och till återstående del av lånemedel samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån för bestridande av de kostnadsdelar, vilka enligt ovan skola täckas genom lånemedel ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Nr 18. Anslag för arbetslöshetsunderstöd.

Arbetslöshetsnämnden har i skrivelse den 9 januari 1953 anfört följande:

Åtstramningen på arbetsmarknaden har lett till arbetslöshet, som kommit till uttryck också i Västerås och gäller huvudsakligen grovarbetare. Tio av dessa, nästan samtliga i ålder över 50 år, oorganiserade och icke tillhöriga arbetslöshetskassa ha anmält sig hos arbetslöshetsnämnden för erhållande av kontantunderstöd.

Enligt vad arbetslöshetsnämnden inhämtat är staden dock i så måtto i gynnsamt läge, att för närvarande överhängande fara för permittering vid de stora industrierna i staden icke föreligger och att igångsättning av ett antal större arbeten är aktuell. Nämnden räknar med att dessa arbeten kunna uppsuga om ej alla så åtminstone största delen av de arbetslösa, som för närvarande finnas, men att under rådande förhållanden ett mindre antal äldre arbetslösa kunna komma att få det svårt att bli placerade. De sistnämnda äro hänvisade till erhållande av kontantunderstöd. I fråga om sådant understöd, som icke är av socialvårdskaraktär föreligger ej återbetalningsskyldighet. Kontantunderstöd utbetalas i form av dagunderstöd och hyreshjälp. I Västerås dyrortsgrupp utgår dagunderstödet med ett grundbelopp om 4 kronor, maketillägg om kr 1:25 och barntillägg om kr 1:—. Hyreshjälpen utgör högst 45 kronor för ensamstående och 90 kronor för familjeförsörjare i månaden.

För kontantunderstöd kan kommun påräkna statsbidrag. Förutsättning härför är att kommunen, innan verksamheten begynnes inhämtar medgivande av Kungl. Arbetsmarknadsstyrelsen, som bestämmer högsta antalet understödstagare. Då sådant medgivande föreligger, innebär detta, att statsbidrag i form av årskostnadsbidrag utgår på utgifterna i fråga. Årskostnadsbidrag omfattar i princip alla kommunens arbetslöshetskostnader under året, vilka på förhand godkänts av arbetsmarknadsstyrelsen. Kommunerna äro härvidlag indelade i tre grupper med en maximerad egen kostnad av respektive kronor 1:50, 1:25 och 1:— per skattekrona. Bestämmande för kommuns placering är normalbidragsprocenten d. v. s. för samtliga kommuner likformigt på grund av antalet skattekronor per invånare och den totala skattebelastningen fastställd bidragsprocent, lägst 20 och högst 90 %. Kommunerna fördela sig på de olika grupperna sålunda: Grupp I omfattar kommuner med mindre än 40 procents normalbidrag; egen kostnad högst kronor 1:50 per skattekrona. Grupp II utgöres av kommuner med 40—50 procents normalbidrag; egen kostnad högst kronor 1:25 per skattekrona. Grupp III slutligen omfattar kommuner med mer än 50 procents normalbidrag; egen kostnad högst kronor 1:— per skattekrona. Den skala efter vilken årskostnadsbidraget beräknas är så konstruerad att minimibidraget, d. v. s. det statsbidrag, som utgår då årskostnaden uppgår till högst 50 öre per skattekrona, utgör för grupp I 20 %, för grupp II 30 % och för grupp III 40 %.

Arbetslöshetsnämnden har ansett det angeläget att vid behov kunna bistå arbetslösa, som icke kunna erhålla arbete och ej äro att hänföra till socialvårdsfall, med kontantunderstöd och att för sådant ändamål i första hand ha till sitt förfogande ett belopp om 10.000 kronor. Därjämte har nämnden beslutat ingå till arbetsmarknadsstyrelsen med hemställan om medgivande att få utgiva kontantunderstöd åt högst 25 arbetslösa. Innan medgivande att utgiva understöd erhållits, kommer nämnden givetvis icke att utanordna sådana.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att bevilja ett förslagsanslag å 10 000 kronor för arbetslöshetshjälp.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1952 avgivet utlåtande anfört följande:

Drätselkammaren tillstyrker det begärda förslagsanslaget.

Såsom framgår av arbetslöshetsnämndens skrivelse kan staden i viss utsträckning

beräkna att erhålla statsbidrag för de kontantunderstöd, som staden nödgas utgiva. Reglerna för statsbidragets beräkning äro synnerligen invecklade och i dagens läge kan icke lämnas några exakta uppgifter om huru stort statsbidraget kan beräknas bliva. Efter vad drätselkammaren inhämtat torde årskostnadsbidraget, för den händelse arbetslösheten icke skulle öka utöver dess nuvarande omfattning, icke uppgå till mera än 20 % av bidragsunderlaget.

Under hänvisning härtill tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla arbetslöshetsnämndens framställning samt

att härav föranledd kostnad skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 19. Anslag för utredning angående stadsmonografi över Västerås.

Kulturnämnden har i skrivelse den 9 januari 1953 anfört följande:

Inom kulturnämnden har sedan en längre tid tillbaka pågått arbete med planläggning av ett större och vetenskapligt lagt verk över Västerås, en stadsmonografi, särskilt med tanke på stadens historia, dess andliga och ekonomiska utveckling samt de närliggande områden, som inverkat på denna utveckling. Nämnden har ansett att en vetenskapligt upplagd stadsmonografi över Västerås skulle fylla ett tomrum samt dessutom bliva både den nuvarande generationen och kommande generationer till stor nytta och glädje. Under årens lopp har visserligen en hel del skrivits och publicerats om Västerås, det största verket utan tvivel den av staden bekostade ”Västerås stads kommunala historia 1863—1937”. Allt vad sålunda publicerats berör emellertid, mer eller mindre inträngande, specialområden och avgränsade tidsperioder. En sammanfattning av vad som hänt inom staden och stadens betydelse i olika avseenden från äldsta tid och fram till nuvarande tid saknas emellertid fortfarande. Det är detta tomrum, som en stadsmonografi enligt nämndens uppfattning skulle kunna fylla. På uppdrag av nämnden framlade i maj 1951 domkyrkosysslomannen Ekström, intendenten Drakenberg och teckningsläraren Olin ett preliminärt förslag och en plan för en dylik stadsmonografi. Enligt förslagsställarnas mening borde verket läggas så brett, att det belyste stadens historia, dess utveckling, samfundsformer och övriga förhållanden, med andra ord allt som kunde bidraga till att ge en levande och fyllig bild av staden och livet där från äldsta tider till våra dagar. Det vore givet, att detta icke kunde sammanföras i en volym utan lämpligen borde behandlas ämnesvis och i skilda volymer enligt en i förväg uppgjord plan. Med hänsyn till att de ämnen, som komme att behandlas, skulle i fråga om forskning och utarbetande komma att kräva mycket olika tid, borde icke volymerna utgivas i någon bestämd följd utan allt efter som det befunnes möjligt. Som författare borde anlitas de på respektive områden mest kompetenta krafterna. Framställningsformen borde göras lätt tillgänglig för en större allmänhet. Förslagsställarna ansågo slutligen att det för genomförande av arbetet vore erforderligt att tillsätta en särskild redaktionskommitté, som hade att inom ramen för beviljade anslag ombesörja utgivningen.

Sedan kulturnämnden i princip anslutit sig till det av utredningsmännen fram-

lagda förslaget har nämnden för ytterligare bearbetning av frågan tagit kontakt med fil. dr Wilhelm Tham i Stockholm och vid ett par tillfällen sammanträffat med denne för diskussion av frågan. Dr Tham har för nämnden framlagt en promemoria rörande utarbetandet av stadsmonografin. I denna promemoria framhålles, att den preliminära plan över en monografi, som framlagts, uppenbarligen strävat efter en absolut fullständighet. Olika företeelser och händelser i stadens utveckling förutsattes bli behandlade så utförligt och omsorgsfullt som källmaterialet tilläte, och som en följd härav hade man räknat med ett betydande omfång. Enligt dr Thams uppfattning vore det mycket tacknämligt att man på detta sätt kunnat planlägga en stadshistoria utan att behöva ta alltför ängsliga hänsyn till utrymmet och de kostnader, som stode i samband därmed. I stort sett kunde väl också sägas, att den uppläggning som monografin fått i den preliminära planen vore fullt riktig och acceptabel. Det syntes emellertid som om man mot planen kunde rikta den anmärkningen, att den i vissa avseenden vore överdimensionerad. Dr Tham förordade därför en koncentrering av verket och framlade samtidigt en plan, i huvudsak anslutande till den av utredningsmännen tidigare framlagda, vilken kunde tänkas utgöra stommen för en blivande stadsmonografi. Därmed avsåges icke att göra något avkall på utförligheten, läsbarheten eller det vetenskapliga värdet i arbetet. I dr Thams promemoria diskuteras även frågan hur långt fram skildringen skall gå. I detta avseende kunde man välja på tre olika möjligheter:

1) Man kunde sluta skildringen med stadsfullmäktigeinstitutionens införande i Västerås någon gång efter 1862, vilket ungefär sammanfölle med en brytningstid i näringslivet

2) Man kunde föra fram skildringen ungefär till 1920, vilket år då betraktades som ett slags genombrottsår för det av demokrati och storindustri präglade samhället och

3) Man kunde föra fram skildringen till våra dagar.

Till denna fråga måste man givetvis ta ställning innan omfånget av volymerna ens tillnärmelsevis kunde beräknas.

Enligt dr Thams uppfattning kunde man emellertid både gentemot den preliminära planen och det på denna vilande, men mera koncentrerade förslaget, rikta åtminstone en vägande anmärkning. Enligt planen och förslaget komme flera författare att samtidigt syssla med det medeltida Västerås. En skulle skriva om stadens byggnader, en om dess befolkning, en om dess styrelse, en om dess prästerskap o. s. v. Nu vore emellertid det medeltida materialet relativt begränsat och de skilda författarna måste i stort sett bygga på samma källor. Från den synpunkten vore det onekligen mera ändamålsenligt att överlämna skildringen av Västerås under medeltiden till en för detta tidsavsnitt särskilt meriterad författare. Också för läsekretsen bleve det säkerligen intressantare och roligare att på det sättet få en samlad bild av det medeltida Västerås. Det vore självklart inte omöjligt att lägga upp en plan för monografin, som toge hänsyn till denna anmärkning. En dylik plan skulle förslagsvis få följande utseende:

I. Västerås under forntid och medeltid
 1. Stadens förhistoria
 2. Det medeltida Västerås (stadens anläggning, namnet, som förvaltningscentrum och stiftscentrum, byggnader och befolkning, förvaltning, näringsliv)

II. Västerås under fyrahundra år (1550—1950)
1. Staden och riket
2. Styrelse och förvaltning
3. Byggnadshistoria
4. Invånare och befolkningsförhållanden
5. Näringsliv
6. Sociala förhållanden och folkrörelserna
7. Undervisningsväsen och folkbildningsarbete
8. Det religiösa livet

III. Västerås domkyrka
1. Domkyrkan
2. Domkyrkans inventarier.

I samråd med dr Tham har kulturnämnden tänkt sig arbetets uppläggning på ungefär följande sätt.

Nämnden utser en redaktion om tre eller fyra personer med uppgift att leda arbetet med monografin och redigera verket. Redaktionen uppgör efter diskussioner med upphovsmännen till den preliminära planen och eventuellt sakkunnig från stadshistoriska institutet ett förslag till planläggning av monografin. Detta förslag bör omfatta också en mycket approximativ kostnadsberäkning. Förslaget framlägges för kulturnämnden och sedermera för stadsfullmäktige för godkännande. Redaktionen uppgör vidare ett förslag till lämpliga författare, vilket förslag också bör av kulturnämnden godkännas. Då det torde komma att taga en viss tid innan en slutgiltig plan för arbetet blivit fastställd bör redaktionen äga rätt att snarast möjligt igångsätta vissa arbeten, som under alla omständigheter måste utföras. I första hand gäller detta inventering av arkivmaterial och påbörjande av vissa arkivforskningar, i andra hand insamling av lämpligt illustrationsmaterial. I samband med denna fråga bör det också beslutas om särskild bildredaktör skall tillsättas. Kulturnämnden utgår jämväl ifrån att någon därtill lämpad person erhåller uppdraget att som huvudredaktör ingå i redaktionskommittén och leda verkets utgivande.

Under hänvisning härtill hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att ställa ett anslag om 10.000 kronor av kulturfondens disponibla avkastning till kulturnämndens förfogande för utarbetande av en fullständig plan för utgivande av en stadsmonografi samt uppdraga åt kulturnämnden att efter vidtagande av härovan omförmälda förberedande åtgärder till stadsfullmäktige inkomma med slutgiltigt förslag till en stadsmonografi samt kostnadsberäkning för dess utgivande.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens förslag.

Nr 20. Anslag för inköp av konstverk till Blåsboskolan.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 9 december 1952 anfört följande:

Stadsarkitekten Per Bohlin har i skrivelse den 5 nov. 1952 till folkskolestyrelsen avgivit förslag till konstnärlig utsmyckning av Blåsboskolan.

Förslaget innefattar följande program:

1. *Väggmålning* i hallbyggnadens bottenvåning på hallens fondvägg (mitt emot huvudentrén). Förslag: målningen utföres i stucco lustro (målning utförd på puts med särskild efterbehandling); storlek c:a 2,35×4,45 (h×b); konstnär Olle Bonniér, Stockholm. Kostnad: 20.000 kronor varav 15.000 kronor konstnärsarvode och 5.000 kronor för vissa byggnads- och underberedningsarbeten, flyttning av armatur m. m.

2. Einar Luterkorts *bronsskulptur "Pojken med guldgåsen"*; placeras i småskolans entré (bottenvån.). Kostnad: 4.500 kronor för skulpturen; 300 kronor för fundament.

3. *Stafflikonst o. dyl.* för 5.200 kronor.

Folkskolestyrelsens ekonominämnd har tillstyrkt arkitektens förslag. I fråga om väggmålningen har nämnden föreslagit att låta utföra densamma såsom ett försök till en ny form av dekorativ utsmyckning.

Folkskolestyrelsen har på sammanträde den 8 december godkänt arkitekt Bohlins förslag och får med anledning härav anhålla

att stadsfullmäktige behagade bevilja ett anslag till Blåsboskolans konstnärliga utsmyckning å kronor trettiotusen (30.000: —) att disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med arkitektens förslag.

Kulturnämnden har i skrivelse den 10 januari 1953 anfört följande:

Frågan om konstnärlig utsmyckning av Blåsboskolan har sedan en tid tillbaka behandlats inom kulturnämnden i samråd med folkskolestyrelsen. Det förslag som framlagts i folkskolestyrelsens skrivelse har redan tidigare i princip godkänts av kulturnämnden. Nämnden har sålunda intet att däremot erinra utan vill endast erinra om att inköp av stafflikonst bör ske i enlighet med de av stadsfullmäktige den 28 juni 1951 antagna reglerna.

Med anledning härav tillstyrker nämnden stadsfullmäktige besluta

att för konstnärlig utsmyckning av Blåsboskolan i huvudsaklig överensstämmelse med det av folkskolestyrelsen framlagda förslaget anvisa ett anslag av 30.000 kronor att täckas av kulturfondens disponibla avkastning.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad folkskolestyrelsen och nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens förslag.

Nr 21. Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kvarteret Isolatorn, Emaus gård m. m.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 12 januari 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kvarteret Isolatorn, Emaus gård m. m. Förslaget är daterat den 19 september 1952 med revidering den 10 januari 1953 och har betecknats Pl 165.

Till förslaget, som består av karta och stadsplanebestämmelser, hör en beskrivning.

Förslaget har varit utställt för granskning under tiden 7—24 november 1952. Beträffande behandlingen av en skrivelse från Asea med vissa erinringar mot det utställda förslaget får byggnadsnämnden hänvisa till stadsplanearkitektens bifogade tjänsteutlåtande av den 12 januari 1953.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser, beskrivning och tjänsteutlåtande äro så lydande:

Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Västerås Kv. Isolatorn, Emaus gård m. m. Pl 165.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Mom. 1. Byggnadskvarter.

Med A betecknat område får användas endast för allmänt ändamål.

Med Ds betecknat område får användas endast för lekskola, samlingslokaler och därmed jämförligt ändamål. Bostäder få dock anordnas i den utsträckning, som erfordras för anläggningens tillsyn och bevakning.

Med Dv betecknat område får användas endast för värmecentral, tvättanläggning eller liknande. Bostäder få dock anordnas i den utsträckning, som erfordras för anläggningens tillsyn och bevakning.

Med Js betecknat område får användas endast för industriändamål. Byggnader få dock uppföras eller inredas för bostadsändamål i den utsträckning, som fordras för tillsyn och bevakning av anläggning inom området.

Med J betecknat område får användas endast för industriändamål av sådan beskaffenhet att närboende ej vållas olägenheter med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad. Bostäder få dock anordnas i den utsträckning, som fordras för tillsyn och bevakning av anläggning inom området.

Med Hj betecknat område får användas endast för industrikontor och därmed jämförligt eller samhörigt ändamål. Bostäder få dock anordnas i den utsträckning, som fordras för tillsyn och bevakning av anläggning inom området.

Mom. 2. Specialområde.

Med Tj betecknat område får användas endast för järnvägstrafik och därmed samhörigt ändamål.

Med Ri betecknat område får användas endast för idrottsändamål och därmed samhörigt ändamål.

§ 2.

Mark som icke får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas eller användas för upplag.

Med Jp och punktprickning betecknad del av industriområde skall anordnas som planterat skyddsområde och får icke bebyggas eller användas för upplag.

§ 3.

Mark tillgänglig för ledningar och allmän trafik.

Å med u betecknad mark få icke vidtagas anordningar som hindra framdragande eller underhåll av underjordiska allmänna ledningar.

Med x betecknad del av järnvägsområde skall i ett undre plan hållas tillgängligt för allmän gångtrafik.

§ 4.

Byggnads höjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran anger.

§ 5.

Byggnadsmaterial.

Å med Js, J eller Hj betecknat område skola byggnads ytterväggar utföras brandsäkert.

Västerås den 19 september 1952 och den 10 januari 1953.

BERTIL TIDESTRÖM

Stadsplanearkitekt

Beskrivning tillhörande förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Västerås Kv. Isolatorn, Emaus gård m. m.

Förslaget, daterat den 19 september 1952 och reviderat den 10 januari 1953, är avfattat å karta Pl 165 samt, i särskild handling, stadsplanebestämmelser.

För större delen av det berörda området gäller stadsplan fastställd av Kungl. Maj:t den 28 juni 1946, 26 november 1948, 8 juli 1949 och 17 augusti 1951 samt av länsstyrelsen den 4 augusti 1948.

Beträffande industriområdet i kvarteret Isolatorn innebär förslaget vissa ändringar av förgårdslinjer och gränser mellan de olika byggnadsområdena, vilka visat sig önskvärda i samband med den pågående utbyggnaden inom kvarteret. Sålunda har det som industripark betecknade området i norra delen ansetts kunna minskas med tanke på de omgivande rymliga allmänna parkområdena. För det sålunda tillkomna byggnadsområdet har endast medgivits en byggnadshöjd av 5 meter. För området i söder mot riksvägen har angivits bebyggelse av kontorskaraktär.

Den i gällande stadsplan upptagna allmänna tomten i kvareret Isolatorn synes icke komma att utnyttjas som en särskild byggnadstomt, utan föreslås i stället lagd till parkområdet kring Emausbäcken. Detta parkområde i sin tur bör delvis kunna utnyttjas i anslutning till idrottsområdet i öster. Gränslinje mellan park och idrottsområde har måst dragas i viss mån schematiskt. I verkligheten torde den bli be-

roende av en ifrågasatt uppdämning av bäcken och övriga anordningar i samband därmed.

Vidare innebär förslaget att idrottsområdet utsträckes fram till järnvägsbanken i öster samt utökas i norr — delvis in över nuvarande Emaus trädgård — för att kunna inrymma såväl en stor idrottsplan som träningsplan och ishockeybana.

Det övriga området kring Emaus gård sammanlägges till ett kvarter, liksom förut reserverat för allmänt ändamål. Arealen blir nu omkring 19.000 kvm. Området torde, enligt den plan som uppgjorts för skolväsendet, bli erforderligt för en folkskola. Mellan detta kvarter och idrottsområdet ges plats för en gång- och cykelväg som via den befintliga låga vägporten under järnvägen förbinder Metallgatan med parkområdet kring bäcken samt Långmårtensgatan. Körtillfart till idrottsplatsen får däremot ske från Långmårtensgatan—Bangatan i norr, där en parkeringsplats anvisas utmed järnvägen. Även utmed Metallgatan öster om järnvägen bör bilparkering kunna ordnas.

Järnvägsmarken har tidigare ej omfattats av stadsplanen men har nu intagits i förslaget. Gränserna för järnvägsområdet har därvid anpassats efter förhållandena på marken och med tanke på ev. blivande dubbelspår.

Västerås den 19 september 1952 och den 10 januari 1953.

BERTIL TIDESTRÖM.
Stadsplanearkitekt.

Tjänsteutlåtande rörande reviderat förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen betr. kv. Isolatorn, Emaus gård m. m., Pl 165.

Ovanstående förslag ursprungligen daterat den 19 september 1952 har i enlighet med byggnadsnämndens beslut varit utställt för granskning under tiden 7—24 november 1952.

Kungl. Järnvägsstyrelsen, vägförvaltningen i länet och drätselkammaren ha i inkomna skrivelser förklarat sig icke ha något att erinra mot förslaget.

Därutöver har inkommit en skrivelse från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, ägare till bl. a. kvarteret Isolatorn.

I skrivelsen framföres i första hand en erinran mot att ett område vid Gideonsbergsgatan, i gällande plan upptaget såsom byggnadsmark inom industrikvarteret, i förslaget angivits som byggnadsfri mark, "industripark", och det förklaras från Aseas sida vara av stor betydelse att man ej för framtiden är helt bunden beträffande dispositionen av detta begränsade område. Då å andra sidan — med tanke på de rymliga rekreationsytor, som finnas utanför industrikvarteret — områdets friläggande ej kan anses vara av avsevärd betydelse har förslaget på denna punkt reviderats till överensstämmelse med gällande stadsplan.

Efter den sålunda företagna revideringen daterad den 10 januari 1953 har Asea skriftligen förklarat sig icke längre ha något att erinra mot förslaget.

Med hänvisning till vad ovan anförts och då några anmärkningsskrivelser i övrigt

icke inkommit får jag föreslå att byggnadsnämnden måtte godkänna det sålunda reviderade förslaget samt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga förslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa detsamma Kungl. Maj:t för fastställelse.

Västerås den 12 januari 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

På grund härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 22. Förslag till stadsplan för ett område öster om Malmaberg.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 12 januari 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström uppgjort förslag till stadsplan för ett område öster om Malmaberg. Förslaget är daterat den 18 december 1952 och har betecknats Pl 178. Till förslaget, som består av karta och stadsplanebestämmelser, hör en beskrivning.

Förslaget har varit utställt för granskning under tiden 20 december 1952—10 januari 1953. Under utställningstiden har drätselkammaren och Statens Vattenfallsverk meddelat att intet funnes att erinra mot förslaget. Några erinringar mot förslaget har icke inkommit.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser och beskrivning äro så lydande:

Förslag till utvidgning av stadsplanen för Västerås område öster om Malmaberg Pl 178.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Med A betecknat område får användas endast för allmänt ändamål.

Med BK betecknat område får användas endast för bostäder och därtill hörande affärer, hantverk, garage, barnträdgårdar och andra gemensamma ändamål.

Med B betecknat område får användas endast för bostäder och därmed samhörigt ändamål samt, där så prövas lämpligt, i mindre omfattning handel och hantverk och vad därmed sammanhör.

§ 2.

Mark som icke får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

§ 3.

Byggnadssätt.

Inom med S betecknat område skola byggnaderna givas en gruppering av liknande slag som angives å stadsplaneförslagets illustrationskarta. Avståndet mellan byggnadernas längdsidor får icke understiga två gånger den för byggnaderna utnyttjade största höjden.

Inom med R betecknat område får bostadsbebyggelsen endast utföras såsom enfamiljs radhus eller kedjehus.

Med F_2 betecknat område får bebyggas endast med hus, som uppföras fristående.

§ 4.

Bebyggelsens omfattning.

Med S betecknat område får bebyggas till högst den bruttovåningsyta i m^2, som angives för respektive byggnadsområde. Därutöver får uppföras byggnader för panncentral och garage i erforderlig utsträckning.

Inom med F_2 betecknat område får på varje tomt uppföras endast en huvudbyggnad inrymmande två lägenheter samt, där så prövas lämpligt, en garagebyggnad till en sammanlagd byggnadsyta av högst en femtedel av tomten.

§ 5.

Tomtbildning.

Med S betecknat byggnadsområde får icke uppdelas i flera tomter.

§ 6.

Byggnads material.

Inom med S betecknat område får byggnad endast uppföras med ytterväggar av brandsäker konstruktion.

§ 7.

Våningsantal.

Å med II eller III betecknat område får byggnad uppföras med respektive högst två och tre våningar.

§ 8.

Hushöjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran anger.

Västerås den 18 december 1952.

BERTIL TIDESTRÖM

Stadsplanearkitekt

Beskrivning tillhörande förslag till utvidgning av stadsplanen för Västerås område öster om Malmaberg.

Förslaget, daterat den 18 december 1952, är avfattat å karta Pl 178 jämte illustrationskarta samt, i separat handling, stadsplanebestämmelser.

För angränsande områden gäller stadsplan fastställd av Kungl. Maj:t den 16 maj 1947.

Områdets läge, karaktär och grundförhållanden.

Planområdet är beläget i stadens nordöstra del, cirka tre km från centrum. I söder kommer det att begränsas av Tråddragargatans förlängning, i väster av den befintliga nya hyreshusbebyggelsen på Malmaberg samt de därintill framdragna kraftledningarna, i norr och öster av obebyggd skogsklädd mark. Områdets östra sida avgränsas även av befintliga kraftledningar.

Den i planen ingående marken äges av staden. Själva området är något kuperat och tämligen tätt bevuxet huvudsakligen med barrträd. Delarna intill Tråddragargatans förlängning ha större inslag av björk.

I stort sett äro grundförhållandena inom det planerade området goda och gynnsamma både för låg- och högbebyggelse. Grunden består övervägande av grunt liggande morän eller berg.

Planläggningen.

Det nu planerade området är avsett att ingå i en blivande stadsdel Malmaberg, enligt en uppgjord dispositionsplan omfattande den nuvarande Malmabergsbebyggelsen samt områdena öster och norr därom. Den kommer sålunda att naturligt begränsas i söder av den förlängda Tråddragargatan, i väster av Malmabergsgatan—Lugna gatan samt i norr och öster av en framtida yttre ringväg.

Den befintliga stadsdelen ökas genom den föreslagna stadsplanen i areal från c:a 15 ha till c:a 30 ha (inkl. gator och mindre parker) och i folkmängd från c:a 2000 till drygt 4000 inv., varav totalt c:a 80 % i hyreshus och 20 % i villor.

Den helt utbyggda stadsdelen (med ovan nämnda begränsningar) kommer enligt uppgjord dispositionsplan att omfatta c:a 80 ha och ge plats för c:a 8.000—9.000 invånare.

Det centrala partiet av hela stadsdelen, som är bergigt och skogklätt, har tänkts utlagt som park med anslutning till utanför liggande skogsområden. Intill detta friområde förlägges stadsdelens folkskola, idrottsområde samt en tomt närmast avsedd för samlingslokaler, ungdomsgård eller liknande, en mindre separat småskola har tänkts förlagd längre österut i sammanhang med fortsatt utbyggnad av stadsdelen.

Bostadsbebyggelsen planlägges som hyreshus i övervägande tre våningar grupperade så att man samtidigt erhåller rymliga gårdsbildningar och slutna gatubilder — ett radhus samt ett mindre antal villor. I nära anslutning till bostadsgrupperna inom den föreslagna stadsplanen har förlagts en lokal butiksgrupp samt ett större garage. Barnträdgård har tänkts inbyggd i ett av hyreshusen.

I avsikt att ge en viss frihet vid den slutliga detaljutformningen av bebyggelsen har på stadsplanekartan de olika byggnadslägena ej exakt fixerats utan markerats med schematiska byggnadsområden och angivna bruttovåningsytor. Den bifogade illustrationskartan visar en tänkt detaljutformning, men är ej avsedd som bindande där-

för. För att möjliggöra en dylik utformning av stadsplanen fordras att varje särskilt byggnadsområde ej uppdelas på flera tomter. En förutsättning är således att dessa områden utbyggas i större enheter.

Västerås den 18 december 1952.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

Tjänsteutlåtande angående förslag till utvidgning av stadsplanen betr. område öster om Malmaberg, Pl 178.

Ovanstående förslag daterat den 18 december 1952 har i enlighet med nämndens beslut varit utställt för granskning under tiden 20 december—10 januari.

Drätselkammaren samt Statens Vattenfallsverk, som även delgivits förslaget, ha därvid, enligt inkomna skrivelser, icke haft något att erinra mot detsamma. Några skrivelser därutöver ha icke inkommit.

Med hänvisning härtill får jag föreslå att byggnadsnämnden måtte godkänna stadsplaneförslaget samt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga förslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa detsamma Kungl. Maj:t för fastställelse.

Västerås den 10 januari 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

I anledning härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 23. Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Vitsippan, Gullvivan m. fl.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 12 januari 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tide-

ström uppgjort förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Vitsippan, Gullvivan m. fl. Förslaget är daterat den 3 december 1952 och har betecknats Pl 174. Till förslaget, som består av karta och stadsplanebestämmelser, hör en beskrivning.

Förslaget har varit utställt för granskning under tiden 13 december 1952—5 januari 1953. Några erinringar mot förslaget har icke inkommit.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser och beskrivning äro så lydande:

Förslag till ändring av stadsplanen för Västerås Kvarteren Vitsippan, Gullvivan m. fl. Pl 174.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Med B betecknat område får användas endast för bostadsändamål.

Med H betecknat område får användas endast för handelsändamål.

Med G betecknat område får användas endast för garageändamål.

§ 2.

Mark som icke eller i endast mindre omfattning får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

Med punkt- och ringprickning betecknad mark får icke bebyggas i annan mån än att källare må anordnas under gårdsplanet.

§ 3.

Särskilda föreskrifter angående område för ledningar.

Å med u betecknad mark få icke vidtagas anordningar som hindra framdragande eller underhåll av underjordiska allmänna ledningar.

§ 4.

Byggnadssätt.

Å med S betecknat område skall byggnad uppföras i gräns mot granntomt där sådan gräns förekommer inom området.

§ 5.

Våningsantal.

Å med III, VII, VII eller IX betecknat område får byggnad uppföras med respektive högst tre, sju, åtta och nio våningar.

§ 6.

Byggnads höjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran angiver.

Å med plus jämte siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter över stadens nollplan som siffran angiver.

§ 7.

Taklutning.

Inom med VII, VIII eller IX betecknat område får tak givas en lutning mot horisontalplanet av högst 10°.

Västerås den 3 december 1952.

BERTIL TIDESTRÖM

Stadsplanearkitekt

Beskrivning tillhörande förslag till ändring av stadsplanen för Västerås Kvarteren Vitsippan, Gullvivan m. fl.

Förslaget daterat den 3 december 1952 är avfattat å karta Pl 174 samt i särskild handling stadsplanebestämmelser.

Området framträder som ett höjdparti mellan Gideonsbergsgatan och Emausbäcken. En vacker vegetation av stora barr- och lövträd finnes framför allt på områdets södra och östra sluttningar, under det att den inre delen är öppen och har rester av en gammal trädgårdsanläggning.

Gällande stadsplan, fastställd av Kungl. Maj:t den 8 juli 1949, anger att området i huvudsak skall disponeras för villabebyggelse. Med den nuvarande uppläggningen i stora tomter lämpade för exklusiva villor har området under rådande förhållanden ej kunnat exploateras. Då staden dessutom har stort behov av någorlunda centralt belägen mark lämpad för intensivare bebyggelse har förslag uppkommit att inom detta område, som till största delen är i stadens ägo, förlägga större hyreshus. Med hänsyn till den omgivande, utbredda lamellhusbebyggelsen synes detta avgränsade höjdparti lämpat för en kontrasterande höghusbebyggelse.

Av de ur natursynpunkt värdefulla sluttningarna lägges nu ytterligare en del till park och bebyggelsen utföres i form av punkthus, som förlägges så att en för det hela gemensam gård kommer på den gamla trädgårdens plats och omslutes av parken.

Det nu föreliggande förslaget till stadsplaneändring har utarbetats i samband med förberedande projektering av de enskilda byggnaderna. Förutom modellförsök ha också gjorts studier i full skala i det att stora ballonger förankrats för markering av byggnadernas högsta höjd, varefter effekten studerats från olika punkter i omgivningen. Ur olika synpunkter har i genomsnitt åtta våningar visat sig ge en lämplig höjd å bebyggelsen. För de enskilda byggnaderna har bestämts sådana höjder att, utöver det angivna antalet våningar, kan inrymmas dels vindsutrymmen under flackt tak dels — där terrängen så medgiver — källarvåning ovan mark.

Med tanke på ett lämpligt läge vid infarten till området har punkthuset i kvarteret Jordrevan föreslagits, att inom sin bottenvåning och en utskjutande terrassbyggnad, inrymma postkontor, livsmedelsbutiker samt garage för de i huset boende. Då detta hus är betydligt lägre beläget än de övriga punkthusen har det med hänsyn till stadsbilden givits något större höjd i det att källarvåningen ökats till att inrymma full butikshöjd som ovan nämnts. Den tomt inom samma kvarter vilken i gällande plan avsetts för handelsändamål användes nu i stället till bostadsbebyggelse.

Skulle framdeles behövas ytterligare lokaler för affärer, servicehantverk etc. böra dessa kunna förläggas i den närmast liggande delen av kvarteret Gökärten, för att uppnå största möjliga affärskoncentration.

I de fall då källarvåningarna ha tillräcklig höjd ovan mark disponeras de i största möjliga utsträckning för inredning av garageplatser. Behovet därav måste dock i huvudsak tillgodoses medelst en särskild byggnad, som genom att den förlägges i en svacka i terrängen lätt kan utnyttjas i två våningar. Detta garage sammanbygges med det punkthus, där lämpligen en för punkthusgruppen gemensam panncentral inredes, varvid från den övre garageinfarten kan ordnas ett gott bränsleintag.

För att garantera vattentrycket i höghusens övre våningar kan ev. också erfordras en pumpstation, vilken om möjligt förlägges i samma byggnad som panncentralen.

För områdets hyresgäster finnes möjlighet att ordna erforderliga parkeringsplatser på kvartersmark. För mer allmänt parkeringsbehov invid affärshuset är av sikten att genom särskilt markavtal möjliggöra parkeringsfiler å ömse sidor av Gideonsbergsgatan..

Västerås den 3 december 1952.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

Tjänsteutlåtande angående förslag till ändring av stadsplanen betr. Kv. Vitsippan, Gullvivan m. fl., Pl 174.

Ovanstående förslag daterat den 3 december 1952 har i enlighet med byggnadsnämndens beslut den 8 december 1952 varit utställt för granskning under tiden 13 december—5 januari.

Drätselkammaren har därvid förklarat sig icke ha något att erinra mot förslaget. Några anmärkningsskrivelser ha icke inkommit.

Med hänvisning härtill får jag föreslå att byggnadsnämnden måtte godkänna förslaget samt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga förslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa detsamma Kungl. Maj:t för fastställelse.

Västerås den 8 januari 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

I anledning härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 24. Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Blåklockan m. fl.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 12 januari 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkiteken Bertil Tideström uppgjort förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Blåklockan m. fl. Förslaget är daterat den 18 december 1952 och har betecknats Pl 177. Till förslaget, som består av karta och stadsplanebestämmelser, hör en beskrivning.

Förslaget har varit utställt för granskning under tiden 20 december 1952—10 januari 1953.

Drätselkammaren och Vägförvaltningen har icke haft något att erinra mot förslaget. Några erinringar mot förslaget har icke inkommit under utställningstiden.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser, beskrivning och tjänsteutlåtande äro så lydande:

Förslag till ändring av stadsplanen för Västerås Kvarteret Blåklockan m. fl. Pl 177.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Med B betecknat område får användas endast för bostadsändamål.

Med H betecknat område får användas endast för handelsändamål.

Med G betecknat område får användas endast för garageändamål.

§ 2.

Mark som icke eller endast i mindre omfattning får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

Med punkt- och korsprickning betecknad mark får icke bebyggas. Utan hinder härav få dock uppföras skärmtak och dylika med garageändamål samhöriga anordningar om så prövas lämpligt.

§ 3.

Våningsantal.

Å med I eller VIII betecknat område får byggnad uppföras med respektive högst en och åtta våningar.

§ 4.

Byggnads höjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran angiver.

§ 5.

Förbud mot utfart till gata.

Till gata eller annan allmän plats, som begränsas av linje markerad med trianglar, får körutfart från angränsande fastighet icke anordnas.

Västerås den 18 december 1952.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

Beskrivning tillhörande förslag till ändring av stadsplanen för Västerås Kvarteret Blåklockan m. fl.

Förslaget daterat den 18 december 1952 är avfattat å karta Pl 177 samt i särskild handling stadsplanebestämmelser.

Planförslaget omfattar nordligaste delen av Gideonsbergsområdet, dvs. en del av den öppna slätten vid Nordanby, öster om Bergslagsvägen och söder om den planerade framtida yttre ringvägen. Angränsande mark på ömse sidor om Bergslagsvägen är bebyggd med i huvudsak trevånings lamellhus, medan de tre nu aktuella kvarteren — även de i gällande plan upptagna för trevåningshus — ännu icke bebyggts.

Bebyggelsen inom dessa områden ger nu i sin helhet och särskilt sedd på avstånd ett ganska flackt intryck. Därför har vid den fortsatta utbyggnaden synts lämpligt att införa någon bebyggelsegrupp av vertikalbetonad karaktär. För en viss koncentration av bebyggelsen talar i förevarande fall den goda belägenheten intill busshållplats och invid en snabbtrafikled, som för direkt in till stadens centrum.

I samråd med tomträttshavaren, Svenska Riksbyggen, föreslås sålunda stadsplanen för området nu ändrad till att upptaga en rad om fem punkthus i åtta våningars höjd. Vid korsningen mellan Bergslagsvägen och den nämnda ringvägen förlägges en såväl för stadsdelen som för den genomgående trafiken välbehövlig bensinstation med serviceanläggning av mindre omfattning.

I anslutning till ett av punkthusen förlägges en mindre byggnad för handelsändamål, varjämte en befintlig affärsbyggnad inom kv. Klövern föreslås utvidgad. Området förses med erforderliga garageplatser i huvudsak genom envånings utbyggnader å husens norrsidor.

För de berörda kvarteren innebär den nu föreslagna ändringen en ökning av bruttovåningsytan från i runt tal 9.000 m² till 14.000 m² motsvarande ett tillskott av omkring 230 boende invånare.

Västerås den 18 december 1952.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

Tjänsteutlåtande angående förslag till ändring av stadsplanen betr. Kvarteret Blåklockan m. fl. Pl 177.

Ovanstående förslag daterat den 18 december 1952 har i enlighet med nämndens beslut varit utställt för granskning under tiden 20 december—10 januari. Förslaget har därvid även delgivits vägförvaltningen i länet.

Drätselkammaren samt vägförvaltningen ha enligt inkomna skrivelse icke haft något att erinra mot förslaget. Några skrivelser därutöver ha icke inkommit.

Med hänvisning härtill får jag föreslå att byggnadsnämnden måtte godkänna stadsplaneförslaget samt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga förslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa detsamma Kungl. Maj:t för fastställelse.

Västerås den 10 januari 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att bemyndiga byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad byggnadsnämnden anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 25. Överskridande av anslag för underhåll av avloppsledningar.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 16 december 1952 anfört följande:

Avloppsledningen, utgående från Sotargatan, i sträckningen Drottninggatan—Mileniigatan — Åsgatan — Götgatan — Jakobsbergsgatan—Kristinagatan—Floragatan—Eriksgatan—Västmannagatan—Backgatan till Fridnäsgatan är icke så dimensionerad att densamma kan väntas avbörda den ökade avrinningen, som uppstår genom permanentbeläggning av gator och exploatering av kringliggande tomter. Å tekniska verken har därför för förstärkning av ledningen uppgjorts plan för utläggning av en parallelledning. Planen är avsedd att genomföras etappvis under loppet av flera år i den mån permanentningen av gatorna fortskrider eller behovet det annars påkallar och arbetskraft står till förfogande. Styrelsen har den 18 december 1951 godkänt planen och för ledningssträckningen från Floragatan till Fridnäsgatan anvisat 85.000 kronor att påföras kontot för underhåll av avloppsledningar. Slutligt iordningställande av Åsgatan har påfordrat utläggning av ledningen där, och styrelsen har för ändamålet anvisat 20.000 kronor att påföras förenämnda konto.

Numera, sedan arbetet utförts utom i fråga om del av Eriksgatan, har styrelsen tagit slutlig ställning till täckande av angivna kostnader och funnit hälften eller 52.500 kronor hänföra sig till underhåll av den gamla ledningen samt beslutat, att de till den nya ledningen hänförliga kostnaderna skola täckas av medel ur anslaget för vatten- och avloppsverkets nyanläggningar.

Under hänvisning härtill hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att medgiva att anslaget för underhåll av avloppsledningar får överskridas med 52.500 kronor.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag i ärendet

Nr 26. Borgen för intressekontorsverksamhet.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 januari 1953 anfört följande:

Från och med år 1940 har i samarbete med Uplands Enskilda Bank AB varit anordnad intressekontorsverksamhet för stadens tjänstemän i den formen, att banken för tjänstemännens räkning åtagit sig att ombesörja regelbundet återkommande utgifter såsom hyra, försäkringar, räntor, amorteringar, avgifter för gas och elektricitet m. m. genom månatliga avdrag å vederbörande tjänstemans lön. Staden har plägat teckna borgen å checkräkningskredit, som upptagits av en för ändamålet bildad förening, Västerås Kommunaltjänstemäns intresseförening. Under år 1952 omfattade stadens borgensåtagande ett belopp av högst 20.000 kronor.

En liknande verksamhet har på grund av stadsfullmäktiges beslut den 29 oktober 1942 varit anordnad även för stadens arbetare och har omhänderhafts av Västerås stads sparbank. Verksamheten har under de senaste åren varit starkt avtagande och har nu helt upphört.

Däremot anlitas tjänstemännens intresseverksamhet i samma ordning som tidigare. De till intresseverksamheten anslutna få erlägga en avgift av numera 50 öre för varje av banken verkställd utbetalning, varjämte låneränta debiteras för eventuellt underskott å vederbörandes konto. De anställda lämna banken fullmakt att av lönen utkvittera ett belopp, så avvägt, att summan av samtliga avdrag under kalenderåret skall täcka de av de anställda angivna utgifterna. Härvid kan emellertid icke undvikas, att vid vissa tillfällen de å ett konto innestående belopp icke förslå till bestridande av de aktuella utgifterna. Banken förskotterar för sådant fall erforderligt belopp.

Enligt lagen om kommunalstyrelse i stad äger staden inom ramen för den underställningsfria låne- och borgensrätten upptaga lån och teckna borgen utan att beslut härom behöver underställas Kungl. Maj:ts prövning. Förutsättningen härför är beträffande borgen bland annat att denna begränsas till en tid av ett år i taget.

För intresseverksamheten hos Uplands Enskilda Bank synes under år 1953 vara tillfyllest med samma borgensbelopp som föregående år.

Under hänvisning härtill tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att för år 1953 teckna borgen för Västerås Kommunaltjänstemäns intresseförenings checkräkningskredit hos Uplands Enskilda Bank AB intill ett högsta belopp av 20.000 kronor.

Nr 27. Understöd ur Thorngrens fond för konvalescenter och obotligt sjuka.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 januari 1953 anfört följande:

I skrivelse den 9 januari 1953 har Olga Olauson hemställt, att hon i likhet med föregående år finge komma i åtnjutande av ett månatligt understöd av 100 kronor ur "Thorngrens fond för konvalescenter och obotligt sjuka", ett understöd, som på grund av hennes höga ålder vore oundgängligen nödvändigt.

I anledning av framställningen får drätselkammaren anföra följande.

Kammaren erinrar om att Olga Olauson på grund av tidigare beslut av stadsfullmäktige alltsedan den 1 april 1935 årligen åtnjutit understöd ur fonden.

Sökanden som är född år 1870, är enligt vad som inhämtats fortfarande i behov av understöd. Fondens medel lämnar även tillgång till understödet.

Angående anledningen till att denna fråga underställes stadsfullmäktige må framhållas följande. Olga Olauson sammanbodde tidigare med sin svärmoder, Sofia Vilhelmina Olauson och sin avlidne mans syster, Märta Vilhelmina Olauson, vilka enligt uttrycklig föreskrift i testamentet ägde uppbära understöd ur fonden. Härigenom tillföll understödet det gemensamma hushållet. Efter Sofia Vilhelmina Olausons och Märta Vilhelmina Olausons frånfälle har det ansetts stå i överensstämmelse med testamentets andemening att understöd även lämnades till Olga Olauson. Frågan härom har dock ansetts böra underställas stadsfullmäktige för varje år.

Under hänvisning härtill tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att förklara hinder för drätselkammaren icke möta att ur Thorngrenska fondens medel tilldela änkefru Olga Olauson ett månatligt understöd av 100 kronor från och med 1953 års ingång tills vidare under samma år.

Nr 28. Fråga om utvidgning av hemhjälpsorganisationen i Västerås stad.
(Jämför serie A nr 232 år 1952)

Hemhjälpsnämnden har i skrivelse den 9 januari 1953 anfört följande:

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 18 december 1952 beslutat att för bl. a. hemhjälpsnämndens yttrande återremittera nämndens framställning om utökning från 1/1 1953 av antalet hemvårdarinnor här i staden får hemhjälpsnämnden utöver vad tidigare sagts (SF:s handl. ser. A nr 232 år 1952) anföra.

Efter det nämndens ovanberörda skrivelse till stadsfullmäktige avlåtits har Asea under hand samt i skrivelse av den 17/12 1952 meddelat, att deras hemvårdarinneorganisation kommer att avvecklas fortare än vad nämnden beräknat och nämnden finner det därför angeläget att redan från 1 februari innevarande år anställa ytterligare 5 hemvårdarinnor. Enligt Aseas ovanberörda skrivelse av den 17 december är bolaget villigt att om staden så önskar för 1953 betala 40.000 kronor och den övriga tiden 21.250 kronor per år. I övrigt har någon förändring icke gjorts i Aseas i stadsfullmäktiges handlingar intagna avtalsförslag.

Den föreslagna ändringen av bidragets utbetalning innebär att staden, som erhållit meddelande att statsbidrag beviljats även för berörda fem hemvårdarinnor, skulle för år 1953 erhålla bidrag med tillhopa 50.500 kronor. Sammanlagda kostnaderna, möblering av bostäder inräknad, uppgå till 57.250 kronor och ytterligare anslag erfordras således med 6.750 kronor.

I detta sammanhang vill hemhjälpsnämnden framhålla, att Aseas avveckling av verksamheten innebär att staden om bolagets hemvårdarinnor icke övertagas efter hand som desamma entledigas blir tvungen att anställa dessa som deltidsanställda, då redan inkomna anmälningar om behov av hemvårdarinnor icke minst från asea-

anställda är av sådan omfattning, att stadens hemvårdarinnor med en mindre utökning icke skulle vara på långt när tillräckliga. Deltidsanställning av hemvårdarinnor är en anställningsform som hemhjälpsnämnden endast vid toppbelastning brukar tilllämpa och ställer sig oftast dyrbarare, då vederbörande i de flesta fall skola timavlönas. Nämnden anser därför att det normala behovet skall täckas med heltidsanställd arbetskraft och beräknar att en utökning med 5 hemvårdarinnor skall fastän i knappaste laget täcka det normala behovet även sedan Asea avvecklat sin organisation.

Nämnden vill slutligen framhålla, att Aseas villkor att bolaget för sina anställda vid behov skall äga rätt anlita högst 6 hemvårdarinnor i praktiken saknar större betydelse, då Aseas personal jämte familjer beräknas omfatta så stor del av stadens befolkning att 5 till 6 hemvårdarinnor erfordras för att fullgöra hemhjälpsnämndens skyldigheter mot dessa enligt Socialstyrelsens bestämmelser för erhållande av statsbidrag.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 februari 1953 övertaga 5 av Aseas hemvårdarinnor på de villkor som angivas i Aseas skrivelse av den 28 november 1952 med den ändring ifråga om bidragsutbetalningen som angives i bolagets skrivelse av den 17 december 1952 samt

att för ändamålet bevilja ytterligare erforderliga medel kronor 6.750: —.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande anfört:

Då det numera visat sig, att Asea kommer att avveckla sin hemvårdarinneorganisation tidigare än vad man ursprungligen räknat med, samt i anledning därav behov av de föreslagna nya kommunala hemvårdarinnebefattningarna synes föreligga, tillstyrker drätselkammaren bifall till hemhjälpsnämnden senast i ärendet framlagda förslag. Detta innebär, att staden från och med den 1 februari 1953 inrättar fem nya befattningar såsom hemvårdarinna samt övertager fem av Aseas hemvårdarinnor, vilka sålunda antagas såsom ordinarie innehavare av de nyinrättade befattningarna. Beträffande övertagandet skola gälla de villkor, som angivits under punkterna 1—6 i hemhjälpsnämndens skrivelse av den 28 november 1952 med den ändring att Asea under år 1953 erlägger ett belopp av 40.000 kronor samt under vartdera av åren 1954—1957 kronor 21.250: —.

Bruttokostnaderna för år 1953 ha av hemhjälpsnämnden beräknats till kronor 57.250: — och inkomsterna ha beräknats till kronor 50.500: —. Då tjänsterna skola inrättas från och med den 1 februari 1953 kunna bruttokostnaderna reduceras till 45.000 kronor jämte 10.000 kronor för inventarier eller tillhopa 55.000 kronor. Inkomsterna kunna beräknas till 40.000 kronor från Asea och 15.000 kronor i stats- och landstingsbidrag, hyror samt ersättning för lämnad hemhjälp eller sålunda sammanlagt 55.000 kronor. Man behöver alltså icke räkna med någon reell utgiftsökning under 1953. Anslag bör emellertid begäras brutto med 55.000 kronor att täckas av bidrag från Asea med 40.000 kronor och av övriga inkomster med 15.000 kronor.

Hemvårdarinna är placerad i lönegrad 7, där, inklusive utgående tillägg, begynnelselönen utgör kronor 6.564: — och slutlönen kronor 7.632: —.

Under hänvisning härtill tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 februari 1953 inrätta fem nya befattningar såsom hemvårdarinna i lönegrad 7,

att på de av hemhjälpsnämnden numera angivna villkoren övertaga fem av Aseas hemvårdarinnor samt

att för bestridande av kostnaderna härför under år 1953 anvisa ett anslag å 55.000 kronor att täckas till ett belopp av 40.000 kronor genom bidrag från Asea och till återstående del genom inkomster av stats- och landstingsbidrag, hyror samt ersättning för lämnad hemhjälp.

Nr 29. Fråga angående inrättande av handelsgymnasium i Västerås.

Västerås stads skoldelegation har i yttrande den 10 december 1952 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att kommunalt handelsgymnasium inrättas i Västerås från och med läsåret 1953/54 under förutsättning att detsamma av Kungl. Maj:t ställes under Kungl. Överstyrelsens för yrkesutbildning inseende samt att avgångsbetyg från detsamma av Kungl. Maj:t förklaras äga samma kompetens som avgångsbetyg från statsunderstött handelsgymnasium, *att* för sin del godkänna det av skoldelegationen föreslagna reglementet för handelsgymnasiet med tillhörande bilagor, *att* för sin del godkänna de av delegationen föreslagna tim- och kursplanerna samt inträdesbestämmelserna, *att* uppdraga åt styrelsen för praktiska kommunala realskolan att vara interimsstyrelse för handelsgymnasiet intill dess reglementet godkänts av Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning, *att* samverkan mellan handelsgymnasiet och praktiska kommunala realskolan bör ske i enlighet med delegationens förslag samt *att* styrelsen för handelsgymnasiet, så snart förutsättning för statsbidrag förefinnes, skall göra framställning härom.

Delegationens yttrande jämte bilagorna nris 3 samt 5—10 finnas intagna i S. F:s handl. nr 2 ser. B. Övriga bilagor finnas för granskning tillgängliga å stadskansliet.

Beredningsutskottet har i utlåtande den 14 januari 1953 anfört följande:

Utskottet har tagit del av skoldelegationens förslag och har från de synpunkter utskottet företräder icke något att erinra mot förslaget. I formellt avseende uppvisar det framlagda förslaget enligt utskottets mening den olägenheten att så viktiga bestämmelser som exempelvis reglerna om styrelsens sammansättning och bestämmelser om flyttning och avgångsbetyg icke inarbetats i reglementets text utan influtit i särskilda bilagor. Enligt vad utskottet erfarit skulle detta arrangemang stå i överensstämmelse med önskemål inom överstyrelsen för yrkesutbildning. Utskottet anser emellertid att man vid reglementets underställande bör fästa överstyrelsens uppmärksamhet vid nämnda förhållande och hemställa att nyssnämnda bestämmelser inarbetas i reglementet på samma sätt som har skett i andra skolreglementen, exempelvis läroverksstadgan.

Skoldelegationens förslag torde böra kompletteras med ett uppdrag för styrelsen för praktiska realskolan att underställa förslaget vederbörande statliga myndighet för fastställelse.

Med åberopande av vad sålunda anförts får beredningsutskottet tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla skoldelegationens förslag samt

att uppdraga åt styrelsen för praktiska kommunala realskolan att underställa förslaget vederbörande statliga myndighet för fastställelse.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 januari 1953 anfört följande:

Drätselkammaren finner att den av delegationen verkställda utredningen givit vid handen att behov av inrättande av handelsgymnasium i staden föreligger. Vid bedömande av behovet bör hänsyn enligt drätselkammarens mening icke enbart tagas till den efterfrågan, som inom staden kan förefinnas ifråga om arbetskraft med den utbildning, handelsgymnasiet avser att bibringa. I minst lika höga grad avgörande bör vara samhällets intresse av att förse dess uppväxande ungdom med olika utbildningsmöjligheter, oavsett om denna ungdom efter genomgången utbildning stannar kvar i staden eller skaffar sig anställning på annat håll. Samma synpunkter har gjort sig gällande när det gäller andra högre läroanstalter och anledning synes ej föreligga till annat betraktelsesätt ifråga om handelsgymnasiet.

I detta sammanhang anser sig drätselkammaren böra kraftigt understryka vad skoldelegationen framhållit om det starka behovet av ett tekniskt gymnasium. Liksom skoldelegationen håller kammaren före, att frågan om handelsgymnasium icke får fördröja eller ställa i bakgrunden frågan om inrättande av tekniskt gymnasium.

En av grundförutsättningarna för inrättande av handelsgymnasium är givetvis att lokalfrågan kan lösas på ett lämpligt sätt. För den första tiden synes detta utan vidare möjligt och drätselkammaren har grundad anledning utgå från att så även skall bliva fallet i fortsättningen.

Beträffande förslagets olika detaljer har kammaren icke funnit anledning till erinran mot de riktlinjer, som uppdragits av skoldelegationen. Kammaren vill dock ansluta sig till beredningsutskottets uttalande om önskvärdheten av att bestämmelserna om styrelsens sammansättning samt om flyttning och avgångsbetyg om möjligt inarbetas i reglementet.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla beredningsutskottets förslag.

Nr 30. Ansökan av Erik Evald Nordström om tillstånd att utskänka pilsnerdricka å Hotell Fenix.

Genom resolution den 20 november 1952 har länsstyrelsen till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående Erik Evald Nordströms

ansökan om tillstånd att från och med den 1 januari 1953 få utskänka pilsnerdricka klass II till spisande gäster å Hotell Fenix, Stora gatan 18, här i staden.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 20 december 1952 anfört följande:

Emot sökandens lämplighet att handhava liknande rörelse i Tillberga under de två senast förflutna åren har nykterhetsnämnden veterligt ingen anmärkning att anföra.

Enligt tidigare tillämpad praxis har tillstånd till pilsnerutskänkning första gången beviljats för en kortare tid, omkring ett år, varför nämnden, som tillstyrker sökandens framställning, härmed förordar, att sökanden beviljas utskänkningsrättigheter under tiden 1/1 1953—30/9 1954. Några föreskrifter utöver gällande lag och förordning synas icke erforderliga.

På grund av vad sålunda anförts hemställer nykterhetsnämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till herr Nordströms framställning, för den tid nämnden föreslagit.

Beredningsutskottet har i utlåtande den 14 januari 1953 anfört följande:

Beredningsutskottet har icke något att i princip erinra mot nykterhesnämndens förslag. Utskottet vill emellertid erinra om att jämlikt 13 § i KF den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka, utskänkningstillstånd meddelas för ett eller flera, dock högst tre år och att försäljningsåret i detta fall räknas från och med den 1 oktober. Nykterhetsnämnden har emellertid förordat bifall till framställningen under en tid av ett och trekvarts år, räknat från den 1 januari 1953. Vid en formellt strikt tillämpning av nämnda paragraf skulle, för den händelse tillståndet skall avse kortaste medgivna tid, tillståndet beviljas från och med den 1 oktober 1953 till och med den 30 september 1954. Därest emellertid detta låter sig göra med hänsyn till de formella föreskrifterna, har utskottet icke något att erinra mot att utskänkningstillståndet första gången beviljas för den tid, nykterhetsnämnden föreslagit.

Med åberopande av vad sålunda anförts tillstyrker beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag i ärendet.

Nr 31. Anslag för anordnande av s. k. socialetisk upplysningskurs för Västmanlands län.

Kursbestyrelsen för social-etiska länskursen för Västmanlands län har i en till drätselkammaren den 17 december 1953 inkommen skrivelse anfört följande:

Sedan en tid tillbaka förberedes en med stats- och landstingsanslag understödd *Social-Etisk Upplysningskurs för Västmanlands län, förlagd till Västerås den 12—15 mars 1953.*

I anledning härav hemställes härmed om ett anslag till nämnda kurs. Den kommer med sitt program att särskilt vända sig till socialt och kommunalt engagerade

i såväl offentlig som enskild tjänst (främst inom socialvården med dess valda ledamöter och tjänstemän i nämnder och styrelser), vidare till i produktions- och affärslivet verksamma med dess olika parter (arbetstagare, arbetsledare och arbetsgivare) samt slutligen till den stora allmänheten.

Kursen kommer att omfatta fyra dagar med 11 offentliga sessioner, filmaftnar speciellt för barn och ungdom, lektioner och föreläsningar i kursortens skolor och sociala institutioner samt slutligen kortare samlingar å lunchraster etc. å större industrier, där detta låter sig göras.

Kursens motto och syfte.

Kursen, som hålles under mottot "Livsstil och samhällsliv", vill visa upp den personliga livsstilens betydelse för danandet av sunda människor och ett starkt samhällsliv. Den vill skänka kunskap i olika sociala och etiska frågor såsom nykterhetsfrågan, de socialvårdande organens arbetsuppgifter, hem- och ungdomsproblem, de personliga villkoren för ett funktionsdugligt produktionsliv, tidens ideologiska maktkamp och demokratins livsvillkor etc. Vi ber f. ö. få översända en inbjudan jämte program för någon av våra senast hållna kurser, som närmare presenterar dessa social-etiska länskursers syftemål och programuppläggning. I stort kommer programmet för Västmanlands länskurs att bli detsamma.

Kursen kommer att anordnas i ekumenisk anda under samarbete mellan en mängd organisationer. Som medarrangör står Västerås Stiftsråd samt de fri- och lågkyrkliga samfundens och ungdomsförbundens distriktsorgan för Västmanlands län, vidare Blå Bandets och Vita Bandets distriktsförbund samt Västmanlands läns nykterhetsförbund, tillika med dessa organisationers lokala organ i Västerås stad. Jämte dessa länsorganisationer står som kursarrangör och initiativtagare *De Kristna Samfundens nykterhetsrörelse (DKSN) — Social-Etisk Samhällstjänst.*

Sedan många år tillbaka har Centralförbundet för Nykterhetsundervisning (CFN), som närmast arbetar på uppdrag av de olika nykterhetssällskapen, anordnat allmänna upplysningskurser, vilka haft förmånen av kommunala anslag för sina länskurser. När DKSN, som arbetar på uppdrag av de kyrkliga och frikyrkliga samfunden, tagit upp sina socialetiska länskursesr, har det skett efter samråd med Kungl. Skolöverstyrelsen och CFN, då såväl CFN som DKSN arbetar med visst statsbidrag. Överenskommelse har därvid träffats på så sätt, att medan CFN håller sina kurser inom resp. län med c:a fyra års mellanrum, placerar DKSN sina kurser på tider däremellan och förlägger dem samtidigt till annan del av länet (CFN höll sin senaste kurs i Fagersta hösten 1951). Därigenom har vi undvikit all kollision samtidigt som de två kursformernas program har rätt olika karaktär och därmed kompletterar varandra.

Kursens program, adressater och ledning.

Kursens program kommer att bli mångskiftande och bjuda på DKSN:s numera välkända rörliga mötesformer med förutom föreläsningar, ett flertal bordsamtal, estradintervjuer, demonstration av socialvården i funktion, samtal med publiken, film etc. Se f. ö. bif. program.

Inbjudan kommer senare att utgå i vidast möjliga utsträckning över *hela länet* till alla kommunala socialvårdsorgan, sociala och militära institutioner, de kristna samfundens kyrkoråd och lokalförsamlingar, föreningslivets lokala organ inom länet,

de politiska och fackliga organisationernas lokalavdelningar, ett flertal industrier, bildnings-, ungdoms- och kvinnoorganisationer etc. I flera fall har ett läns *alla* kommuner låtit sig representeras genom officiellt valda ombud, någon gång har en kommunal nykterhetsnämnd annonserat särskilda stipendier till ansökan lediga för socialt intresserade medborgare inom kommunen.

I den officiella inbjudan har vi tidigare haft förmånen av instämmande av landshövdingen, länets riksdagsmän, landstingets presidium och länets ledande socialvårdare. Biskop John Cullberg har lovat att hålla kursens första föreläsning.

Kursbestyrelsen består av valda ombud från samtliga ovannämnda organisationer inom länet, vilka står som kursens medarrangörer. Bestyrelsens två ordförande är undertecknade biskop John Cullberg och pastor Bernhard Andersson, Västerås. Arbetsutskottets ordf. resp. kurssekreterare är undertecknade komminister Axel Bergenfalk och kontorist Göte Sjödin, Västerås. Kursbestyrelsen har också utsett två revisorer.

Kursens ledare blir DKSN:s generalsekreterare Joel Kullgren, Stockholm, och DKSN-instruktören Nils Hammarståhl, Stockholm.

Hemställan om anslag.

Med hänsyn till den allmänna uppskattningen av dessa länskurser och den stora anslutning de regelbundet rönt och under förvissning om att den kommande kursen skall bli av värde *alldeles särskilt för Västerås stad och de närmast angränsande kommunerna,* hemställer vi härmed om ett anslag till bestridande av kursens utgifter, ett anslag, som samtidigt blir ett stöd åt DKSN:s och de kristna samfundens social-etiska arbete inom länet. Statförslag bifogas.

Upplysningsvis meddelas, att DKSN för denna länskurs erhåller ett statsbidrag av kronor 600: — samt att Västmanlands läns landsting beviljat kursen anslag av kronor 2.000: —. Till dessa kurser brukar DKSN erhålla anslag från stadsfullmäktige i resp. kursstäder med kronor 2.000: —, i några fall kronor 1.500: — och i mindre städer kronor 1.000: —. Kommunalfullmäktige har i regel beviljat 500—300—100 kr. allt efter kommunernas storlek. I dessa fall har kyrkofullmäktige anslagit ungefär hälften. Event. förluster får täckas av DKSN samtidigt som event. överskott tillfaller dess fortsatta verksamhet inom staden och länet med alla dess kommuner och församlingar.

Under hänvisning till ovanstående hemställer vi härmed om ett anslag på kronor 2.000: — (två tusen) från Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås i december 1952.

För kursbestyrelsen för social-etiska länskursen för Västmanlands län

JOHN CULLBERG
Biskop

BERNHARD ANDERSSON
Pastor

AXEL BERGENFALK
Komminister
Arbetsutskottets ordf.

GÖTE SJÖDIN
Kontorist
Kurssekreterare

Bil.: Inbjudan jämte program från tidigare hållen länskurs i annat län. Statförslag.

Anslagen kan insättas å kursens postgirokonto nr 50 11 85 under adress: Social-Etiska Länskursen, Västerås.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet yttrande med överlämnande av skrivelsen uttalat, att kammaren ansåge verksamheten förtjänt av ekonomiskt stöd från stadens sida samt tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att för kursverksamheten ifråga anvisa ett anslag å 2.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 32. Val av kommunala förtroendemän.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 14 januari 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 18 december 1952 ha stadsfullmäktige beslutat anmoda beredningsutskottet att till fullmäktige inkomma med förslag angående val av efterträdare till herr Curt Bohman i polisnämnden samt såsom ersättare för stadens revisorer.

I anledning härav föreslår utskottet stadsfullmäktige besluta

att till suppleant i polisnämnden för tiden intill 1953 års utgång i herr Bohmans ställe utse ritsaren John Olsson samt såsom ersättare för stadens revisorer för år 1953 utse revisorn Oscar Einarsson, Aspvretsgatan 13 C, Västerås.

Nr 33. Val av kommunal förtroendeman.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 14 januari 1953 anfört följande:

Sedan komministern Simon Forshem på grund av avflyttning från staden avsagt sig uppdraget såsom suppleant för den ledamot, vilken i barnavårdsnämnden representerar prästerskapet, får beredningsutskottet föreslå stadsfullmäktige besluta

att godkänna den gjorda avsägelsen samt

att till ny suppleant i barnavårdsnämnden efter herr Forshem för tiden intill 1953 års utgång utse komministern Helmer Fäldt, Västerås.

Nr 34. Val av kommunala förtroendemän.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 14 januari 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige bruka för varje år regelmässigt utse en revisor av Arbetarnas Bildningsförbunds biblioteksverksamhet jämte ersättare för denne.

Till följd av något förbiseende har detta icke skett för åren 1952 och 1953.

Sedan nämnda förhållande kommit till beredningsutskottets kännedom föreslår beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta

att till revisor för Arbetarnas Bildningsförbunds biblioteksverksamhet för åren 1952 och 1953 utse avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner såsom suppleant.

Nr 35. Angående pension till drätselkammarens förre ordförande.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 januari 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedan närmare utvecklade förslag att kammarens förre ordförande, byggmästaren Fritz Eklund, från och med den 1 januari 1953 tillerkännes en pension av 4.000 kronor per år i ett för allt.

Såsom motivering härför får kammaren anföra följande.

Före tillkomsten av 1950 års lagstiftning rörande ersättning i olika former åt innehavaren av kommunala förtroendeuppdrag förelåg icke rätt för kommun att bevilja sina förtroendemän pension. En dylik möjlighet har emellertid genom nämnda lagstiftning öppnats, låt vara i starkt begränsad omfattning.

I 29 § 4 mom. i lagen om kommunalstyrelse i stad, sådant nämnda lagrum lyder efter 1950 års lagstiftning, föreskrives följande: "När särskilda skäl därtill äro, må stadsfullmäktige bevilja pension åt ledamot av drätselkammaren eller annan kommunal styrelse, nämnd eller beredning, som under en lång följd av år innehaft befattning eller uppdrag som i 3 mom. avses samt däråt ägnat övervägande delen av sin arbetstid".

Mom. 3 talar om sådan "ledamot av drätselkammaren eller annan kommunal styrelse, nämnd eller beredning, som utsetts till ordförande eller eljest efter särskilt uppdrag utför arbete av betydande omfattning".

Vid tolkning av lagtexten har man att taga hänsyn icke blott till dennas lydelse utan även till de uttalanden, som gjorts i förarbetena. Endast de allmänna förutsättningarna för pension finnas nämligen angivna i lagtexten och enligt kommunallagskommittén har man överlåtit till rättspraxis att utforma de mera speciella reglerna i enlighet med de synpunkter, som angivas i förarbetena.

Då man hitintills endast har ett enda prejudikat från regeringsrätten att tillgå, synes en närmare redogörelse för motiven till lagändringen här vara på sin plats.

Bestämmelsen om pension har prägel av en undantagsbestämmelse. Endast när "särskilda skäl" föreligga, skall man kunna bevilja pension åt en kommunal förtroendeman. Detta stadgande får icke tolkas så att pension beviljas åt varje förtroendeman,

som till nöds uppfyller de formella förutsättningarna. Härutöver måste även finnas en särskild anledning som motiverar pension i det aktuella fallet. En sådan anledning är exempelvis att förtroendemannen gått miste om andra inbringande sysselsättningar för att kunna sköta de kommunala förtroendeuppdragen eller att han gjort kommunen stora tjänster.

Pensionsberättigad är endast den som varit ordförande i drätselkammaren eller annan kommunal styrelse, nämnd eller beredning eller sådan ledamot av nämnda organ som efter särskilt uppdrag utfört arbete av mera betydande omfattning. Endast ett långvarigt ledamotskap är sålunda icke i och för sig tillfyllest och icke heller ställningen av exempelvis ordförande i stadsfullmäktige. Dylika uppdrag kunna emellertid tillsammans med andra omständigheter motivera en pension. Befattningen eller uppdraget skall vidare hava innehafts under en lång följd av år. Har förtroendemannen innehaft befattningen i flera omgångar bör tiden sammanräknas. Kommunallagskommittén har uttalat att den minsta tiden någon bör ha innehaft uppdrag för att få pension bör uppgå till 12 år, därvid hänsyn som regel endast bör tagas till tid, som infallit före fyllda 65 år. Om mycket starka skäl föreligger kan i undantagsfall även tid efter 65 år få medräknas.

Den övervägande delen av förtroendemannens arbetstid skall vidare ha ägnats åt pensionsberättigade uppdrag. Vid bedömande härav skall hänsyn sålunda tagas till samtliga de uppdrag, för vilka förtroendemannen åtnjutit arvode och vilka därjämte är av den art att han bör kunna beredas pension. Visst avseende bör enligt förarbetena även kunna fästas vid om förtroendemannen fått använda mycken tid till uppdrag som i och för sig icke berättiga till pension. Förtroendemannen skall vidare ha utfört ett arbete, som närmast är jämförbart med en tjänstemans. Slutligen skall vederbörande ha uppburit arvode för sitt arbete åt kommunen.

Eklund har bl. a. tjänstgjort såsom vice ordförande i drätselkammaren 1933—1935, ordförande i kammaren sedan 1936, vice ordförande i byggnadsnämnden sedan 1939, ordförande i Västerås Omnibusaktiebolag sedan 1941, ordförande i styrelsen för Byggnadsaktiebolaget Mimer 1945—1952 och vice ordförande sedan 1952, ordförande i byggnadskommittén för tillbyggnad av Tekniska skolan sedan 1946 och ordförande i gatunamnsberedningen sedan 1939. Han har vidare varit ledamot av bland annat följande nämnder, nämligen hälsovårdsnämnden 1920—1945, nykterhetsnämnden 1920—1921, suppleant i byggnadsnämnden 1923—1929 och ledamot av samma nämnd sedan 1930, ledamot av drätselkammaren sedan 1925. Vidare har han varit ledamot av sammanlagt ett 15-tal olika kommittéer för särskilda ändamål, varav i en del under en lång följd av år.

Herr Eklund är född den 26 november 1885. Han frånträdde uppdragen som ledamot i stadsfullmäktige och drätselkammaren med utgången av år 1952.

Det torde utan vidare vara uppenbart, att Eklund sedan närmare 20 år tillbaka ägnat sin övervägande arbetstid åt kommunala och andra samhälleliga värv. Även i övrigt fyller han väl de olika fordringar, som enligt vad ovan angivits, uppställas för att han i sin egenskap av drätselkammarens förre ordförande skall vara berättigad till pension.

Beträffande pensionens storlek uttalas i förarbetena att denna som regel skall stå i relation dels till det arvode, som utgått för ifrågavarande uppdrag, dels ock till den tid som förtroendemannen innehaft uppdraget.

Arvode för uppdraget som ordförande i drätselkammaren har sedan 1948 och till och med 1951 års utgång utgått med 3.600 kronor per år och från sistnämnda tid

4.500 kronor per år. Beloppen inkludera ersättning för dyrtidstillägg. Vid bestämmande av pensionen i förevarande fall bör man taga hänsyn till, att dessa arvodesbelopp uppenbarligen varit för låga för att i tillräcklig mån kompensera ordföranden för å ena sidan det omfattande arbete han nedlagt å stadens angelägenheter och å andra sidan den inkomst han gått miste om genom att han hindrats utöva annat inkomstbringande arbete. Fråga har också väckts om en reglering av ordförandearvodet till belopp, som betydligt överstiger det som hittills utgått, ehuru frågans slutliga avgörande uppskjutits i avbidan å verkningarna av den nya kommunallagsreformen. Under sådana förhållanden och med hänsyn tagen till de arvoden till fungerande ordförande, vilka utgå å andra orter, har drätselkammaren ansett skäligt, att pensionen bestämmes till ett belopp av 4.000 kronor per år i ett för allt. För den händelse man skulle beräkna pensionen efter de normer, som numera gälla i fråga om ordinarie befattningshavare skulle en pension i ett för allt av 4.000 kronor per år ungefär motsvara ett arvodesbelopp i ett för allt av 6.400 kronor, ett belopp, som även det måste anses såsom ganska blygsam kompensation för ett uppdrag som drätselkammareordförandens i Västerås stad. Kammaren vill härjämte framhålla vad som av kommunallagskommittén på denna punkt uttalats. Kommittén säger nämligen: "Därest ett i förhållande till det utförda arbetet särskilt lågt arvode utgått synes dock en högre pension än vad som i förhållande till arvodesbelopp sedvanligen brukar utbetalas kunna bestämmas". Någon invändning mot detta kommitténs uttalande har icke gjorts av departementschefen eller under lagförslagets riksdagsbehandling.

Beslut om pension skall underställas länsstyrelsen för prövning.

Under hänvisning härtill tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta,

att bevilja drätselkammarens förre ordförande, byggmästaren Fritz Eklund, en pension från och med 1 januari 1953 med ett belopp i ett för allt av 4.000 kronor per år samt

att uppdraga åt kammaren att underställa detta beslut länsstyrelsens prövning.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
Den 26 februari 1953 Ser. A nr 2

Nr 36. Förnyat åtagande jämlikt 13 § 2 mom. KK den 7 december 1951 nr 756 om tertiär- och tilläggslån.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 februari 1953 anfört följande:

Enligt tertiärlånekungörelsen nr 587/1948 må under vissa förutsättningar tertiärlån och tilläggslån beviljas för ny- och ombyggnad av flerfamiljshus. Genom de ändringar nämnda kungörelse undergått enligt Kungl. kungörelsen den 7 december 1951 nr 756 har föreskrivits att den statliga subventionen skall höjas från 40 öre till kronor 4: 40 och den kommunala från 10 öre till maximalt 40 öre, allt per kvadratmeter lägenhetsyta. För att de höjda tilläggslånen skola utgå till s. k. enskild företagare erfordras jämlikt 13 § 2 mom. i sistnämnda kungörelse att staden ikläder sig ansvar för den del av tilläggslånet, som säkerställes av inteckningar ovanför avkastningsvärdet.

Efter framställning av drätselkammaren beslöto stadsfullmäktige den 27 mars 1952, § 62 (ser. A nr 56), att ikläda staden dylikt ansvar intill ett högsta belopp av 1.400.000 kronor intill 1952 års utgång.

Tiden för åtagandet har sålunda numera utgått. Av nämnda ansvarsbelopp har drätselkammaren under år 1952 iklätt staden borgen för ett belopp av c:a 1.100.000 kronor. Detta belopp innefattar även borgen för slutliga lån, i vilka beslut fattats före 1952. Borgensåtagandet för under år 1952 påbörjade eller beslutade företag utgör c:a 700.000 kronor. Under år 1953 torde erfordras borgen å 700.000 kronor för igångsättning av byggnader samt 200.000 kronor för komplettering av åtaganden i samband med slutliga lånebeslut.

Stadsfullmäktige torde därför böra ikläda staden sådan borgen varom nu är fråga, för ett sammanlagt belopp av 2.000.000 kronor intill den 1 januari 1954. I beloppet ingår alltså även tidigare åtaganden.

Stadsfullmäktiges beslut om detta slag av borgen behöver enligt 74 § lagen om kommunalstyrelse i stad icke underställas Konungen.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att åtaga staden ansvar gentemot statsverket för sådan förlust, som avses i 13 § 2 mom. i Kungl. kungörelsen den 7 december 1951 nr 756 om tertiär- och tilläggslån intill ett högsta belopp av 2.000.000 kronor för tiden intill den 1 januari 1954,

att detta belopp skall innefatta jämväl stadens tidigare åtagande enligt nämnda författningsrum samt

att uppdraga åt drätselkammaren att å stadens vägnar teckna ifrågavarande borgensförbindelser.

Nr 37. Förnyat åtagande jämlikt 12 § 2 mom. KK den 9 juli 1942 nr 569 om tertiär- och tilläggslån med däri senare vidtagna ändringar.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 februari 1953 anfört följande:

Enligt Kungl. kungörelsen nr 569/1942 med ändringar enligt Kungl. kungörelsen nr 739 samma år och Kungl. kungörelsen nr 592/1943 kunde under vissa förutsättningar beviljas egnahemslån för ny- och ombyggnad av en- och tvåfamiljshus. Av lånet kunde en del vara ränte- och amorteringsfritt. Denna räntefria stående del fick icke överstiga 10 % av den utav byggnadslånebyrån godkända anskaffningskostnaden. En förutsättning för lånet var att kommunen gentemot staten ansvarade för den förlust, som annorledes än genom avskrivning kunde uppkomma å den räntefria delen av lånet.

Efter framställning av drätselkammaren beslöto stadsfullmäktige den 29 april 1948, § 142 (ser. A nr 120), att staden skulle ikläda sig ansvar jämlikt 12 § 2 mom. i KK den 9 juli 1942 nr 569 med däri enligt KK nr 739/1942 och KK nr 592/1943 vidtagna ändringar för ett sammanlagt belopp av 100.000 kronor. Ansvarsåtagandet skulle gälla intill den 1 juli 1950.

Tiden för åtagandet har sålunda utgått och vidare har detsamma överskridits med c:a 100.000 kronor. Stadsfullmäktige böra därför nu besluta om förnyat åtagande, därvid beloppet bör höjas till 200.000 kronor och tiden för åtagandet utsträckas intill den 31 december 1955.

Jämlikt 74 § lagen om kommunalstyrelse i stad behöver stadsfullmäktiges beslut om dylikt åtagande icke underställas Konungen.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att åtaga staden ansvar jämlikt 12 § 2 mom. i Kungl. kungörelsen den 9 juli 1942, nr 569 om tertiärlån och tilläggslån med däri enligt Kungl. kungörelserna nr 739/1942 och nr 592/1943 intill ett högsta belopp av 200.000 kronor för tiden intill den 31 december 1955,

att nämnda belopp skall innefatta jämväl stadens tidigare åtagande enligt omförmälda författningsrum samt

att uppdraga åt drätselkammaren att å stadens vägnar teckna ifrågavarande borgensförbindelser.

Nr 38. Dyrtidstillägg å löner och pensioner under år 1953.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 21 januari 1953 anfört följande:

Löne- och avtalsnämnden får härmed delgiva stadsfullmäktige innehållet i en cirkulärskrivelse från Svenska Stadsförbundet rörande tillägg till kommunaltjänstemännens löner och pensioner under 1953. Under 1952 har tilläggen utgått enligt stadsfullmäktiges beslut den 29 maj 1952, § 134. Beslutet fattades i överensstämmelse med en rekommendation som stadsförbundet utsände efter en central överenskommelse

med personalorganisationerna. Denna överenskommelse var emellertid tidsbegränsad till 1952 års utgång. I cirkulärskrivelsen rekommenderas fortsatt utbetalning av tilläggen i avvaktan å utgången av förhandlingarna om tilläggets storlek under 1953. Rekommendationen innehåller även ett förslag att stadsfullmäktige skall bemyndiga löne- och avtalsnämnden att besluta om eventuell indragning av tillägget till medlem av sådan organisation som vidtagit stridsåtgärd mot Västerås stad eller annan medlem av stadsförbundet. Rekommendationen får ses såsom ett betydelsefullt led i strävandena att sammanföra städerna till en enhetlig grupp av arbetsgivare och att centralisera de stora lönerörelserna för städernas anställda till förhandlingar mellan stadsförbundet och de anställdas riksorganisationer. Om sammanhållningen städerna emellan i lönefrågor har talats mycket under de senare åren och man torde kunna räkna med att städerna allmänt ansluter sig till rekommendationen. Att man begär bemyndiganden för lönenämnderna i stället för att låta stadsfullmäktigeförsamlingarna direkt ta ställning i uppkommande situationer beror på, att stadsförbundet är angeläget om att åtgärder snabbt skall hinna vidtagas från städernas sida om förhandlingsmotparterna skulle vidtaga stridsåtgärder. Löne- och avtalsnämnden kommer ej att göra bruk av bemyndigandet utan att först ingående ha konfererat med andra berörda städers lönenämnder och med stadsförbundet.

Stadsfullmäktige beslöto den 18 december 1952 att tills vidare under 1953 förlänga beslutet om dyrtidstillägg till pensionärerna. För att man till alla delar skall följa stadsförbundets rekommendation synes det lämpligt, att beslutet upphäves och ersättes med det nu föreslagna som sålunda skulle komma att innehålla bestämmelser om tillägg både till tjänstemän och pensionärer.

Stadsförbundets rekommendation är så lydande:

Rekommendation ang. tillägg till kommunaltjänstemännens löner och pensioner under 1953.

De under år 1952 träffade centrala överenskommelser, som innehålla bestämmelser om tillägg till löner och pensioner, reglera icke ens provisoriskt frågan om de tillägg som skola utgå fr. o. m. år 1953. Vissa organisationer (barnmorske-, facklärare- och polisförbunden samt SACO) ha redan sagt upp dessa överenskommelser till upphörande vid årsskiftet. Andra organisationer (kommunalarbetare- och kommunaltjänstemannaförbunden samt ekonomiföreståndarinne- och sjuksköterskeföreningarna) ha begärt och fått uppsägningstiden flyttad till årsskiftet. Om även sistnämnda organisationer säga upp överenskommelserna, erfordras därför för samtliga angivna organisationers del *nytt beslut av fullmäktige* för att efter den 31 december 1952 skall kunna utbetalas tillägg till pensioner resp. lönetillägg utöver 1951 års löner.

Centrala förhandlingar om tjänstemännens löner under år 1953 ha i viss utsträckning redan påbörjats men kunna icke slutföras före årsskiftet. Förhandlingarna äro omfattande; de avse förutom tilläggsfrågorna revision och utbyggnad av den centrala tjänsteförteckningen (jfr p. VII i överenskommelsen den 20 maj 1952). Stadsförbundet har i denna situation funnit det naturligt att på tjänstemannaområdet liksom på kollektivavtalsområdet bestämmelserna om tillägg till löner och pensioner samt bestämmelserna om fredsplikt prolongeras provisoriskt, tills förhandlingar om ny överenskommelse slutförts. Förbundet har därför erbjudit personalorganisationerna en överenskommelse av denna innebörd. Vid en överläggning den 20 november 1952 vägrade emellertid personalorganisationerna att inlåta sig på förhandlingar härom. Man

betraktade det såsom självklart, att 1952 års tillägg skulle utgå tillsvidare även under år 1953; en indragning av tillägget skulle betraktas såsom en stridsåtgärd från kommunernas sida. Någon provisorisk förlängning av 1952 års fredsklausul ville man ej diskutera. Denna skulle vara till hinders i tjänsteförteckningsförhandlingarna.

Den sålunda uppkomna situationen har behandlats vid en lönekonferens den 3 december. Konferensen uttalade sig enhälligt för att stadsförbundet borde utfärda en rekommendation till kommunerna i enlighet med riktlinjer som angåvos vid konferensen. På grund härav får löne- och förhandlingsdelegationen rekommendera fullmäktige att fatta följande beslut:

"Sådant tillägg till pensioner och sådant lönetillägg, som under år 1952 utgått på grund av fullmäktiges beslut i anslutning till överenskommelsen den 19 mars 1952 mellan stadsförbundet och svensk sjuksköterskeförening (fast tillägg) eller överenskommelsen den 20 maj 1952 mellan stadsförbundet och vissa personalorganisationer (särskilt lönetillägg), skola t. v. och intill dess fullmäktige annorlunda besluta utgå även under år 1953 dock med iakttagande av att i fall, där organisation varslat eller vidtagit stridsåtgärd mot kommun, lönetilläggets fortsatta utbetalning till medlem av sådan organisation beror av lönenämndens prövning."

Den stridsåtgärd, som indragningen av tillägget enligt personalorganisationernas egen förklaring skulle innebära, aktualiseras alltså först såsom *svar* på en stridsåtgärd. Har tillägg ej utgått under år 1952 — på grund av vidtagen stridsåtgärd eller av annan anledning — utgår självfallet ej heller under år 1953 något tillägg. Har tillägg åter utgått under år 1952, aktualiseras frågan om indragning av tillägget i samma ögonblick som stridsåtgärd varslats eller vidtagits. Föreligger stridsåtgärden redan vid årsskiftet, är frågan alltså aktuell redan vid 1953 års ingång. Formuleringen av det rekommenderade beslutet — stridsåtgärd mot *kommun* — ger möjlighet att indraga tillägget, även om stridsåtgärden riktats mot annan kommun. Om frågor om indragning av tillägg bli aktuella, komma dessa säkerligen att dryftas vid lönekonferenser eller sammanträden med representantskapet, för att de olika situationer som kunna uppkomma skola bli grundligt genomdiskuterade och för att man skall kunna säkerställa en så vitt möjligt enhetlig behandling från olika kommuners sida.

Stockholm den 4 december 1952.

Svenska stadsförbundets löne- och förhandlingsdelegation

OTTO BERG

|Eric Törngren.

På grund härav föreslår nämnden stadsfullmäktige besluta

att upphäva beslutet av den 18 december 1952 om pensionärernas dyrtidstillägg samt

att sådant tillägg till pensioner och sådant lönetillägg, som under år 1952 utgått på grund av fullmäktiges beslut i anslutning till överenskommelsen den 19 mars 1952 mellan stadsförbundet och Svensk Sjuksköterskeförening (fast tillägg) eller överenskommelsen den 20 maj 1952 mellan stadsförbundet och vissa personalorganisationer (särskilt lönetillägg), skall t. v.

och intill dess fullmäktige annorlunda besluta utgå även under år 1953 dock med iakttagande av att i fall, där organisation varslat eller vidtagit stridsåtgärd mot kommun, lönetilläggets fortsatta utbetalning till medlem av sådan organisation beror av löne- och avtalsnämndens prövning.

Drätselkammaren har i häröver den 5 februari 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 39. Ändring av en befattning såsom kontorsbiträde å kommunala flickskolans rektorsexpedition till en befattning såsom kanslibiträde vid samma expedition.

Styrelsen för kommunala flickskolan har i skrivelse den 29 november 1952 anfört följande:

Under hänvisning till bifogade protokollsutdrag får jag härmed å styrelsens för komm. flickskolan i Västerås vägnar vördsamt hemställa, att kontorsbiträdestjänsten på komm. flickskolans rektorsexpedition får ändras till en kanslibiträdesbefattning från och med den 1 januari 1953.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 21 januari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att räknat från och med den 1 januari 1953 ändra den ordinarie kontorsbiträdestjänsten å kommunala flickskolans rektorsexpedition till en kanslibiträdestjänst.

Drätselkammaren har i häröver den 5 februari 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 40. Avförande av en ordinarie skrivbiträdestjänst vid fastighetskontoret och en ordinarie skrivbiträdestjänst vid uppbördsverket från ordinarie stat.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 21 januari 1953 anfört följande:

Sedan löne- och avtalsnämnden prövat framställningar om bemyndigande att återbesätta två skrivbiträdesbefattningar med ordinarie innehavare, den ena vid fastighetskontoret och den andra vid uppbördsverket, har nämnden funnit, att man i fortsättningen bör anställa personal på extra stat för sådana arbetsuppgifter som tidigare handhafts av de ordinarie biträdena. Lönesättningen för extra skrivbiträden är numera densamma som för ordinarie skrivbiträden.

På grund härav föreslår nämnden stadsfullmäktige besluta

att avföra en ordinarie skrivbiträdestjänst vid fastighetskontoret och en ordinarie skrivbiträdestjänst vid uppbördsverket från ordinarie stat.

Drätselkammaren har i häröver den 5 februari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 41. Pension till en städerska vid folkskolorna.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 21 januari 1953 anfört följande:

Folkskolestyrelsen har hos löne- och avtalsnämnden begärt, att städerskan fru Nanna Elisabet Norström måtte tillerkännas pension med högsta möjliga belopp.

Eftersom städerskornas pensionsförhållanden icke äro reglerade i något pensionsreglemente får löne- och avtalsnämnden härmed vidarebefordra framställningen till stadsfullmäktige. Fru Norström är född den 10 januari 1886. Hon har varit anställd såsom städerska vid Korsängsskolan sedan den 25 augusti 1933. Folkskolestyrelsen har beviljat henne avsked från och med den 1 januari 1953.

Med ledning av beslut, som stadsfullmäktige tidigare fattat i liknande pensionsärenden får löne- och avtalsnämnden tillstyrka pension med ett årligt grundbelopp av 600 kronor. Hänsyn har därvid tagits till fru Norströms lön och anställningstid.

På grund härav tillstyrker nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att tillerkänna fru Nanna Elisabet Norström pension från och med den 1 januari 1953 med ett årligt grundbelopp av 600 kronor.

Drätselkammaren har i häröver den 5 februari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 42. Förvärv av stadsägorna n:ris 1861 och 1869 m. m.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 februari 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktige nedan angivna förslag till förvärv av stadsägorna n:ris 1861 och 1869 i Västerås stad.

Stadsägan nr 1861 innehåller i areal 881,5 kvm. Å marken finnes dels ett bostadshus av reveterat trä i två våningar jämte inredd vindsvåning, dels ett bostadshus å gården av reveterat trä i två våningar och dels ett uthus av trä. Bostadshusen in-

rymma tio lägenheter om vardera ett rum och kök samt två lägenheter om vardera två rum och kök. Lägenheterna äro försedda med vatten, avlopp, diskbänkar av marmor och rostfri plåt, kakelugn i rummen, vedspis i köken samt golv av furu. I uthuset finnas avträden, vedbodar, förvaringskontor samt tvättstuga. Byggnaderna äro i mindre gott skick.

Den årliga hyresintäkten utgör för närvarande c:a 7.600 kronor.

Stadsägan nr 1869 innehåller likaledes i areal 881,5 kvm. En mindre del av stadsägan ur uthyrd såsom mark för kioskbyggnad, vilken emellertid tillhör annan person än fastighetsägaren. Någon fastigheten tillhörande byggnad är icke uppförd å stadsägan.

Stadsägan 1861 är taxerad till 87.000 kronor, varav 17.000 markvärde och 70.000 kronor byggnadsvärde. Stadsägan 1869 är åsatt taxeringsvärde för enbart mark med 22.000 kronor.

Ägaren till stadsägorna, ingenjören Sune Swege, begär ett pris för fastigheten av 150.000 kronor. Fastigheterna tillträdas den 1 mars 1953. I övrigt skulle försäljningen ske på sedvanliga villkor.

Avsikten är att, sedan tomtindelning genomförts, upplåta marken med tomträtt till Västerås Måleriaffär AB samt att till bolaget försälja bostadshusen och uthusen för en köpeskilling av 50.000 kronor. Tomträttsavgälden skulle beräknas till 4.000 kronor per år, d. v. s. efter 4 % å ett tomtvärde av 100.000 kronor. Staden skulle förbinda sig medverka till sådan stadsplaneändring att marken kan bebyggas för småindustri och hantverk med byggnadskropparna förlagda utmed Pilgatan och Ängsgatan. Från tomträttsupplåtelsen skulle undantagas ett mindre område för planerad utvidgning av Pilgatan. Bolaget skulle å sin sida förbinda sig att snarast möjligt bebygga tomtdelen mot Pilgatan och dit överflytta sin rörelse, varigenom nuvarande lokaler i stadens fastigheter Kopparbergsvägen 27 och Malmabergsgatan 9 frigöras för andra ändamål. Bolaget skulle även medverka till att vid nybyggnad för postverket utmed Kopparbergsvägen, därav eventuellt berörda, av bolaget disponerade uthusbyggnader frigöras för rivning. Vidare skulle bolaget avstå från att begagna sig av det löfte om reserverande av tomten nr 1 i kvarteret Ångpannan för bolagets räkning, vilket staden tidigare givit. I övrigt skulle såsom villkor för tomträttsupplåtelsen gälla sedvanliga villkor för industritomter, dock att bolaget självt skall svara för anslutningsavgifter för ledningar efter överenskommelse med tekniska verken.

Köpeskillingen för stadsägorna bör bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Då genom de föreslagna avtalen flera markområden frigöras för annat ändamål samt avtalsvillkoren kunna anses skäliga, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att dels förvärva stadsägorna n:ris 1861 och 1869 för en köpeskilling av 150.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt, dels till Västerås Måleriaffär AB försälja å marken varande byggnader för ett pris av 50.000 kronor, dels med bolaget träffa tomträttsavtal på i huvudsak ovan angivna villkor, dels ock vidtaga alla för avtalens genomförande erforderliga åtgärder samt

att köpeskillingen för stadsägorna skall bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 43. Anslag för inköp av hörselmätningsapparat till folkskolorna.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 2 februari 1953 anfört följande:

Skolläkaren har i skrivelse (bil. 1) till folkskolstyrelsen anhållit om anslag till inköp av ett hörselmätningsinstrument.

F:a Hörapparatbolaget, Stockholm, har offererat (bil. 2) avsedd apparat — "Amplivox — audiometer" — till kr. 1.840: —, vilken användes vid skolbarnsundersökningar i ett flertal städer.

Folkskolstyrelsen, som för sin del godkänner de skäl skolläkaren anfört för inköp av nämnda apparat, får härmed hemställa

att Stadsfullmäktige behagade bevilja ett anslag å kronor 1.840: — till inköp av 1 st. Amplivox — audiometer att disponeras vid läkarundersökning av skolbarn vid folkskolorna.

Skolläkarens skrivelse är så lydande:

Då praktiskt taget alla öronsjukdomar avslöja sig genom hörseldefekter och en del kanske endast med detta fenomen, är det av synnerlig vikt, att hörseln på skolbarnen undersökes på bästa möjliga sätt.

Den hittillsvarande metoden härför, att fastställa det avstånd, på vilket viskstämma uppfattas, är numera otillfredsställande, sedan moderna hörselmätningsinstrument för skolbruk uppfunnits och praktiserats. Med dessa upptäcker en specialutbildad skolsköterska dubbelt så många hörselfel som på det sedvanliga sättet med viskning, med andra ord hava alla barn blivit upptäckta, som behöva undersökas och behandlas av öron-, näs- och halsspecialist under det de övriga ej skulle genomgå sådan rutin, vilket sker i de flesta residensstäder. En artikel i Svenska Läkartidningen, En översikt av hörselundersökningar på 26.000 folkskolebarn i Stockholm, av docenten vid Karolinska Institutet, belyser spörsmålet på ett ingående sätt.

Med hänvisning till ovanstående vill jag därför hemställa hos folkskolestyrelsen att medverka, dels till inköpandet av en modern hörselmätningsapparat, en s. k. screeningsaudiometer till höstterminen 1953 och dels till utbildning av en av skolsköterskorna genom en månads kurs i audiometri vid Karolinska Sjukhuset under våren 1953. Då e n apparat visat sig vara otillräcklig med hänsyn till behovet av justeringar, vill jag samtidigt framföra behovet av ännu en ett annat år liksom önskemålet att alla skolsköterskorna efter hand får lära sig metoden.

Västerås den 4 dec. 1952.

K. GRANBERG
Skolläkare.

Drätselkammaren har i häröver den 12 februari 1953 avgivet utlåtande under hänvisning till vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla folkskolestyrelsens framställning samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upp-

taget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 44. Anslag för inköp av snöröjningsmaskin.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 6 februari 1953 anfört följande:

Hamnstyrelsen får härmed anhålla om ett anslag å 16.000 kronor för inköp av en snöröjningsmaskin. Ett stort snöfall såsom det vilket nyligen inträffat lamslår verksamheten inom hamnområdena för flera dagar. Särskilt besvärligt är det att hålla järnvägsspåren öppna. Eftersom hamnens personal inte förslår måste extra arbetskraft anlitas i betydande omfattning. Detta medför dryga kostnader och trots stora ansträngningar tar det lång tid att få områdena uppröjda. En effektiv snöröjningsmaskin av det slag som hamnstyrelsen önskar förvärva (av märket Snow-Boy) skulle göra det möjligt att med mindre personal och på kortare tid övervinna de hinder som ett stort snöfall medför. Maskinen kostar cirka 16.000 kronor.

På grund härav hemställer hamnstyrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa hamnstyrelsen ett anslag å 16.000 kronor för inköp av en snöröjningsmaskin.

Drätselkammaren har i häröver den 12 februari 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag samt

att härav föranledd utgift skall täckas i hamnens stat för år 1954.

Nr 45. Anslag för anskaffande av inventarier m. m. till stadsbibliotekets ungdomsavdelning.

Styrelsen för stifts- och landsbiblioteket har i skrivelse den 2 februari 1953 anfört följande:

Stadsbibliotekets avdelning för barn och ungdom är som bekant för närvarande inrymd i samma lokaler som avdelningen för de vuxna. Utlämning av böcker sker från samma disk såväl i fråga om vuxna som barn. Ett mindre utrymme finnes visserligen disponibelt såsom läsrum för barn men i samma rum förvaras även ungdomsbiblioteket. Rummet är beläget utanför utlåningsrummet och skilt från detsamma genom en korridor. Någon möjlighet till kontinuerlig övervakning av ordningen i barnens läsrum föreligger ej. Barnen måste trängas med de vuxna i de starkt begränsade utrymmena.

Antalet utlånade barn- och ungdomsböcker utvisar en kraftig stegring under de senaste åren, en stegring som tenderar att fortsätta. Det inses därför att de nuvarande förhållandena ifråga om ungdomsbiblioteket lända till stort förfång för både

det vuxna klientelet och bibliotekspersonalen. Dessa förhållanden ha framtvingat nödvändigheten av att redan nu, innan den nya biblioteksbyggnaden blir färdig, söka åstadkomma utökade utrymmen i den befintliga biblioteksbyggnaden. Även tillkomsten av landsbiblioteket med det ökade antal befattningshavare, som detta medför, motiverar nämnda utvidgning.

Genom drätselkammarens medverkan har stadsbiblioteket beretts tillfälle att disponera över två rum i Sundinska huset, vilka för närvarande användas för ungdomsvårdsstyrelsens räkning. Möjligheter föreligger nu att i dessa utrymmen utan större kostnader inreda lokaler för en barn- och ungdomsavdelning.

För ändamålet behöva anskaffas en del inventarier bland annat en disk, ett par hyllväggar, en bilderbokshylla samt diverse skyltar och anslagstavlor jämte bord och stolar. Kostnaderna härför ha beräknats till 3.000 kronor. Meningen är att hyllväggarna skulle uppsättas i huvudbibliotekets expeditionslokal medan där befintliga hyllor av äldre typ skulle flyttas ned i ungdomsavdelningen. Samtliga inventarier är av den beskaffenhet att de kunna komma till användning även på annat håll.

Med åberopande av vad sålunda anförts får styrelsen för stifts- och landsbiblioteket, under vilket stadsbiblioteket numera sorterar, hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

> *att* för ovan angivet ändamål anvisa ett förslagsanslag å 3.000 kronor.

Drätselkammaren har i häröver den 12 februari 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

> *att* bifalla styrelsens förslag samt
>
> *att* härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 46. Anslag till Hollandshjälpen.

Svenska Stadsförbundets styrelse har i skrivelse den 9 februari 1953 anfört följande:

Kommunerna och Hollandshjälpen.

Den stora naturkatastrofen i Holland har spontant väckt tanken på kommunal medverkan från svenskt håll i det världsomfattande hjälparbetet. Några kommuner ha redan anvisat medel för ändamålet och allt tyder på att man allmänt inom de kommunala förvaltningarna är beredd att följa dessa exempel.

Stadsförbundets styrelse, som finner en dylik insats även från de svenska kommunernas sida synnerligen angelägen och i den extraordinära situationen fullt befogad, vill härmed vädja till förbundets medlemmar överlag att efter förmåga bidraga till hjälpaktionen. Det synes naturligt, att man från kommunalt håll närmast tänker på

de stora och kostnadskrävande uppgifter, som just kommunerna i Holland ställts inför genom naturkatastrofen. Man synes därför böra söka såvitt möjligt åstadkomma en samordning av den svenska kommunala insatsen med inriktning på dessa uppgifter. Stadsförbundet vill fördenskull härmed anvisa sina medlemmar möjligheten till en gemensam aktion i den formen, att kommunalt anvisade medel via stadsförbundet ställas till det holländska kommunförbundets disposition — detta förbund är gemensamt för såväl stads- som landskommuner — att användas till bekostande av kommunala uppgifter, som aktualiserats genom katastrofen. Även Svenska landskommunernas förbund har till sina medlemmar framfört förslag av liknande innebörd.

Med anledning av redan gjorda förfrågningar om någon gemensam norm för bidragsgivningens omfattning får stadsförbundet också förslagsvis nämna ett belopp av 20 öre per invånare i medlemskommunerna (med lämplig avrundning till åtminstone jämnt hundratal kronor). Det är självfallet önskligt, att bidrag beslutas *snarast möjligt;* man bör kunna få räkna med att insamlingen skall vara avslutad till den 31 mars 1953.

Bidragen böra insättas å stadsförbundets postgirokonto nr 875 med "Hollandshjälpen" angiven på talongen.

Köpingarna, som jämväl mottagit skrivelse i ämnet från landskommunernas förbund, kunna inleverera beviljade medel till ettdera förbundet.

Svenska stadsförbundets styrelse
ZETH HÖGLUND

/ *Sixten Humble.*

Drätselkammaren har med överlämnande av skrivelsen genom utlåtande den 12 februari 1953 anfört följande:

Kammaren finner den gjorda framställningen behjärtansvärd. Stadens bidrag skulle efter de av Stadsförbundet angivna grunder belöpa sig till c:a 13.000 kronor. Kammaren anser emellertid skäligt att bidragsbeloppet avrundas uppåt till 15.000 kronor.

Kammaren tillstyrker därför ett anslag å sistnämnda belopp. Utgiften bör bestridas av stadsfullmäktiges reservationsanslag för år 1953.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet anvisa ett anslag å 15.000 kronor att disponeras av Stadsförbundet samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 47. Borgen å byggnadskreditiv under år 1953.

Drätselkammaren har i skrivelse den 12 februari 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed för stadsfullmäktige framlägga följande förslag angående tecknande av borgen för byggnadskreditiv under år 1953.

Av kända orsaker kan man under detta år förvänta en avsevärt ökad livaktighet å byggnadsfronten. Kammaren har låtit verkställa en inventering av de bostadsbyggnadsföretag i Byggnadsaktiebolaget Mimers och de kooperativa företagens regi, som under år 1953 kunna beräknas bliva påbörjade. Det visar sig härvid, att byggnadsföretag äro aktuella i sådan omfattning, att staden skulle behöva ikläda sig borgensansvar för ett belopp överstigande 50.000.000 kronor, därest staden fullföljer sin hittillsvarande subventioneringspolitik gentemot nämnda slag av byggnadsföretag. Nedan följer en närmare redovisning av de olika byggnadsföretagen.

a) Byggnads AB Mimer:

Under oktober 1951 påbörjades etapp 1 av byggenskapen å Norra Skallberget. Denna omfattar 228 hyreslägenheter, butikscentrum, centralgarage och en för hela norra skallbergsbebyggelsen gemensam värmecentral. Produktionskostnaden beräknas till 8.500.000 kronor. Stadsfullmäktige ha genom beslut den 29 november 1951, § 325, iklätt sig borgen för ett belopp av 8.000.000 kronor, varför sålunda en tilläggsborgen å 500.000 kronor erfordras. Byggnadsetappen är nu avslutad. Under hösten 1953 beräknar man kunna erhålla statliga lån.

Etapp 2 av bebyggelsen å Norra Skallberget påbörjades i maj 1952 och beräknas bliva färdig för inflyttning sommaren 1953. Etappen omfattar 159 hyreslägenheter, och produktionskostnaden har beräknats till 5.400.000 kronor. Staden har jämlikt fullmäktiges beslut den 29 maj 1952, § 125, iklätt sig borgen för ett belopp av 5.000.000 kronor, varför således en tilläggsborgen å 400.000 kronor erfordras.

Etapp 3 påbörjades föregående år i december och beräknas bliva färdig för inflyttning till årsskiftet 1953—1954. Etappen avser 255 hyreslägenheter, en byggnad inrymmande barnträdgårdslokaler och en byggnad inrymmande samlingssal m. m. Den totala produktionskostnaden beräknas till 8.100.000 kronor, för vilket belopp borgen krävs.

Under januari månad innevarande år har inom kvarteret Leif vid Hantverkargatan påbörjats uppförande av ett hus, å nedre botten inrymmande butikslokaler och i våningarna 1—3 kontorslokaler o. d. I de två översta våningarna inrymmas sammanlagt 5 st. hyreslägenheter. Produktionskostnaden, inklusive tomten beräknas till 2.500.000 kronor, med vilket belopp borgen begäres.

Såsom ett komplement till bolagets bebyggelse å Södra Skallberget skall uppföras en byggnad inom kvarteret Vargen nr 2 innehållande centralgarage med plats för 50 bilar samt i anslutning till garaget en bastuanläggning och en mindre motionshall. Produktionskostnaden beräknas till 400.000 kronor, med vilket belopp bolaget begär borgen.

På tomterna nr 3 och 4 i kvarteret Svärdsliljan, vilka tomter bolaget förvärvat av Asea, planeras uppförande av 3-vånings lamellhus innehållande sammanlagt 290 hyreslägenheter och en snabbköpsbutik. Arbetet torde kunna påbörjas under våren 1953, i vilket fall lägenheterna kunna bliva färdiga till inflyttning under sommaren 1954. Produktionskostnaden inklusive tomt uppgår till 8.500.000 kronor. Borgen begäres med detta belopp.

På Gideonsbergsområdet planerar bolaget uppförande av fem punkthus med 7—9 våningar. Arbetet härmed torde kunna påbörjas under sommaren 1953 och lägenheterna vara färdiga till inflyttning under hösten 1954. Byggenskapen kommer att omfatta 246 hyreslägenheter och en butik samt dessutom garagebyggnad. Produktionskostnaden beräknas till 8.500.000 kronor. Borgen begäres med detta belopp.

Å Marielundsområdet skall igångsättas ett byggnadsföretag omfattande 4 punkthus i 8 våningar samt en byggnad innehållande butik och garage. Arbetena beräknas kunna påbörjas under hösten detta år och torde lägenheterna kunna tagas i bruk omkring årsskiftet 1954—1955. Sammanlagda lägenhetsantalet på detta område uppgår till 144 och produktionskostnaden beräknas till 4.700.000 kronor, med vilket belopp borgen begäres.

Eventuellt skulle under året i bolagets regi också kunna påbörjas uppförandet av ett hantverkshus. Produktionskostnaden för detta beräknas till 1.800.000 kronor och stadens borgensåtagande bör därför avmätas så, att det även innefattar denna bebyggelse.

b) *Riksbyggens lokalförening u. p. a.:*

Föreningen planerar att under juni månad innevarande år påbörja uppförande av 5 st. höghus inom kvarteren Blåklockan, Blåklinten och Vårlöken. Antalet lägenheter, som genom nybygget skulle kunna iordningställas, uppgår till cirka 200 och produktionskostnaden kan beräknas till cirka 7.000.000 kronor. Stadens borgen å byggnadskreditiv för bostadskooperativa företag utgör enligt vedertagen praxis 85 % och skulle sålunda i detta fall uppgå till 5.950.000 kronor.

c) *H. S. B.:*

H. S. B. planerar under år 1953 påbörjande av följande nybyggen, nämligen för Bostadsrättsföreningen Flora vid Floragatan, för Bostadsrättsföreningen Krutkällaren och för Bostadsrättsföreningen Sandstenen utmed Hammarbygatan. Byggnadsföretagen skulle igångsättas respektive den 1 maj, 1 augusti och den 1 november 1953 och ha kostnadsberäknats till respektive 1.060.000, 6.000.000 och 620.000 kronor. Efter 85 % å totalkostnaderna skulle borgenssummorna sålunda belöpa sig till 900.000, 5.100.000 och 525.000 kronor.

För alla eventualiteter bör man under år 1953 även räkna med igångsättande av byggnadsföretag för Bostadsrättsföreningen Hammarby med en beräknad borgen av 2.300.000 kronor.

I avrundade tal skulle sålunda behövas för Byggnads AB Mimer en borgenssumma å ett belopp av cirka 35.000.000 kronor och för H. S. B. och Riksbyggen en borgenssumma av cirka 15.000.000 kronor. Man bör emellertid även räkna med en marginal för eventuellt andra kooperativa byggnadsföretag med 3.000.000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda borgensbehovet uppgå till cirka 53.000.000 kronor.

För närvarande står staden ute med borgensförbindelser för byggnadskreditiv i följande fall: Kungl. Maj:t har den 2 februari 1951 medgivit staden att ikläda sig borgen för byggnadsföretag intill ett belopp av 5.000.000 kronor. Härav har staden ingått borgen för H. S. B:s Bostadsrättsförening Hammarbys nybyggen i kvarteret Krumeluren (Etapp I och II) intill ett högsta belopp av respektive 2.052.750 och 1.317.000 kronor. Genom beslut den 5 maj 1952 har Kungl. Maj:t bemyndigat staden att ikläda sig borgen för vissa andra byggnadsföretag intill ett belopp av 8.000.000 kronor. Härav har staden tecknat borgen för Riksbyggens Bostadsrättsförening Västeråshus nr 14 beträffande dess nybyggen å tomterna Klövern nr 1 och 3 intill högsta belopp av respektive 3.442.500 och 3.570.000 kronor. Slutligen har staden jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1952 iklätt sig borgen för Byggnads AB Mimers företag inom kvarteren Bävern och Kronhjorten intill ett sammanlagt högsta belopp av 13.000.000 kronor. Dessa byggnadsföretag ha framskridit så långt, att inom en nära framtid ett avlyftande av dessa borgensåtaganden kan beräknas ske.

Staden måste i dagens situation känna sitt ansvar för att alla mått och steg vidtagas, som befrämja byggenskapen och därmed arbetstillgången. Alla åtgärder, som syfta till nedbringande av byggnadskostnaderna och bostadskostnaderna böra övervägas. I denna verksamhet har den kommunala borgen å byggnadskreditiv en stor betydelse. Även om man frapperas av den betydande borgenssumma, som staden under en kortare tidrymd skulle behöva ikläda sig, bör staden icke tveka att på sedvanligt sätt lämna sin medverkan till nedbringande av räntekostnaderna under byggnadstiden.

Av de omfattande borgensåtaganden, staden sålunda skulle ikläda sig, komma åtskilliga att kunna avlyftas inom en kortare tid, medan ifråga om andra byggnadsföretag staden måste stå ute i borgensansvar under längre tid. Av praktiska skäl bör den tidsgräns, intill vilken stadens borgensåtagande sträcker sig, vara gemensam för samtliga byggnadsföretag. Kammaren föreslår i detta avseende att tidsgränsen för borgensansvaret sättes till den 1 juli 1955.

För stadens borgen bör gälla de vanliga villkoren.

Under åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd för staden att teckna borgen å byggnadskreditiv *dels* för Byggnads AB Mimers i Västerås nybyggen intill ett belopp av högst 35.000.000 kronor, *dels ock* för ovan angivna kooperativa byggnadsföretag intill ett sammanlagt belopp av 18.000.000 kronor — i sistnämnda fall för varje särskilt byggnadsföretag motsvarande ett belopp av högst 85 % av den av Kungl. Bostadsstyrelsen preliminärt godkända anskaffningskostnaden — mot den säkerhet i inteckningar staden kan finna betryggande och under villkor, att stadens borgensåtagande för varje byggnadsföretag må gälla längst till den 1 juli 1955, samt att respektive byggnadsföretag anställer av drätselkammaren godkänd kontrollant under byggnadstiden,

att bemyndiga kammaren att i varje särskilt fall teckna stadens borgen å byggnadskreditiv för byggnadsföretag i enlighet med ovan angivna grunder samt

att i avbidan å Kungl. Maj:ts beslut borgensåtagande vid behov skall ske med anlitande av stadens underställningsfria borgensrätt.

Nr 48. Angående anslutningsplan till Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa.

Drätselkammaren har i skrivelse den 12 februari 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 18 december 1952 beslöto stadsfullmäktige med tillämpning från och med den 1 oktober 1947 antaga ett nytt pensionsreglemente för Västerås

stads befattningshavare i anslutning till det av Svenska Stadsförbundet rekommenderade normalpensionsreglementet. Det förutskickades därvid, att en del detaljfrågor avseende bland annat anslutningsplanen för pensionsförsäkringen finge senare komma under stadsfullmäktiges bedömande.

Efter förhandlingar mellan representanter för drätselkammaren samt löne- och avtalsnämnden, å ena, samt Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa (SKP) å andra sidan har preliminär överenskommelse träffats angående bifogade anslutningsplan. Till planen skall här endast i korthet lämnas några kommentarer.

De nya pensionsbestämmelserna med de förmåner, som däri innehållas, skola äga i princip tillämpning likformigt för *alla* pensionsberättigade befattningshavare, som trätt eller träda i pension efter den 1 oktober 1947. I fråga om *sättet för pensionernas finansiering* inträder emellertid en kategoriklyvning i det att för vissa befattningshavare pensionerna försäkras i SKP medan staden för pensioner till andra befattningshavare står i ett direkt ansvar. Denna differentiering var genomförd redan enligt 1947 års pensionsreglemente, i det att till SKP anslöts de befattningshavare, vilka vid 1947 års ingång hade minst 25 år kvar till pensionsåldern, varjämte de efter nämnda tidpunkt tillträdande befattningshavarna även försäkrades i kassan, medan övriga befattningshavare skulle pensioneras i stadens regi. Ett liknande system återfinnes enligt den föreslagna anslutningsplanen. Enligt denna skall i SKP pensionsförsäkras de arbetstagare varå reglementet är tillämpligt vid anslutningsplanens ikraftträdande och för vilka då minst 19 år återstå till fribrevspensionsåldern enligt normalpensionsreglementet, och annan arbetstagare, så snart detta reglemente blir tillämpligt. Ett undantag gäller dock från denna regel. Enligt § 1 mom. 3 i det nya reglementet skall om arbetstagare drabbas av olycksfall i arbete och avlider på grund av olycksfallet eller drabbas av varaktig arbetsoförmåga, reglementet under vissa betingelser bliva tillämpligt på honom vid tidpunkten för olycksfallet. Dylik arbetstagare är undantagen från pensionsförsäkringen.

Försäkringarna omfatta egenpension och familjepension samt grundas för varje arbetstagare på en pensionsålder, överensstämmande med den enligt normalpensionsreglementet för honom gällande fribrevspensionsåldern. Ändring i pensionsförmåner under den tid pension utgår enligt normalpensionsreglementet regleras icke genom ändring i försäkringen utan rent förvaltningsmässigt.

Från försäkringen undantages vidare den enligt § 10 i reglementet omförmälda garantipensionen samt pensionsutbetalningar före fribrevspensionsåldern. Den försäkrade delen av pensionen bestämmes även med hänsyn till reglerna om dyrtidskompensation och om samordning av pensionen med annan tjänstepension.

I den mån den pensionsförmån, som skall utgå till en befattningshavare, icke täckes av försäkringen, skall staden efter vad förut sagts direkt vidkännas kostnaden för densamma. För att åstadkomma största möjliga rationalisering ifråga om pensionsärendenas förvaltningsmässiga handhavande har man genom anslutningsplanen uppdragit denna åt SKP. Kassan skall sålunda direkt utbetala hela pensionsförmånen till befattningshavaren oavsett i vilken utsträckning denna förmån är försäkrad i SKP. Det kan inträffa att pensionsförmånerna enligt normalpensionsreglementet understiga vad som omfattas av pensionsförsäkringen. I detta fall innehållas överskjutande belopp av SKP. Mellan staden och SKP skall enligt närmare överenskomna regler ske ett avräkningsförfarande.

SKP:s förvaltningsmässiga handhavande av pensionerna innebär vidare att kassan åtager sig prövning av ärenden angående inträde under reglementet, utfärdande av

pensionsbesked och pensionsbrev, beräkning av pensionsförmåner och avgifter samt prövning av uppkommande pensionsfall.

För det förvaltningsarbete, som ligger utanför det med pensionsförsäkringen förbundna, utbetalar staden vid utgången av varje kalenderår en förvaltningsersättning av 0,15 % av arbetstagarens pensionslönesumma inklusive dyrtidskompensation. Vissa andra detaljföreskrifter ha även lämnats.

För stadens vidkommande måste det betraktas såsom en stor fördel att kunna på SKP avlasta det rent förvaltningsmässiga handhavandet av pensionsberäkningar och pensionsutbetalningar. Såvitt nu kan bedömas skulle stadens årliga utgifter för denna verksamhet (förvaltningsavgifterna till SKP) röra sig omkring 8.000 kronor per år.

Den föreliggande anslutningsplanen måste i vissa delar betraktas såsom provisorisk och torde behöva underkastas de jämkningar, som senare kan visa sig erforderliga. I förevarande sammanhang torde emellertid stadsfullmäktige böra i princip godkänna planen samt bemyndiga drätselkammaren att däri efter överenskommelse med SKP vidtaga de jämkningar, som kunna befinnas erforderliga.

Anslutningsplanen är så lydande:

Anslutningsplan.

Mellan (kommunen) och Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa (SKP) har träffats nedanstående överenskommelse, vilken gäller såsom anslutningsplan enligt SKP:s stadgar.

1. *Anslutningsplanens ikraftträdande.*

Denna anslutningsplan träder i kraft den 1 januari 1953. (Härmed upphör tidigare avtalad anslutningsplan att gälla.)

2. *Anslutningens innebörd.*

Anslutningen innebär, att SKP ombesörjer pensioneringen för samtliga de arbetstagare och pensionstagare, på vilka kommunens här bilagda pensionsreglemente — NPR — *(bilaga 1)* vid anslutningsplanens ikraftträdande är eller framdeles blir tillämpligt. Detta sker genom pensionsförsäkring i den utsträckning som framgår nedan och i övrigt som en rent förvaltningsmässig uppgift.

3. *Vilka skola pensionsförsäkras.*

I SKP pensionsförsäkras omedelbart de arbetstagare, varpå reglementet är tillämpligt vid anslutningsplanens ikraftträdande och för vilka då minst år återstå till fribrevspensionsåldern enligt NPR, och annan arbetstagare så snart NPR blir på honom tillämpligt. Från pensionsförsäkringen undantages dock arbetstagare, på vilken NPR blivit eller blir tillämpligt på grund av bestämmelserna i reglementets 1 § 3 mom.

För att begränsa sin fondering hos SKP äger kommunen rätt att påfordra nedsättning av pensionsförsäkringar till fribrev. Sådan nedsättning skall göras för samtliga arbetstagare, för vilka vid tidpunkten för nedsättningen mindre än visst, av kommunen bestämt, antal år återstår till fribrevspensionsåldern. Sådan begränsning må jämväl kunna ske enligt annan metod, varom överenskommelse träffas mellan kommunen och SKP.

4. *Försäkringarnas omfattning.*

Försäkringarna, som omfatta egenpension och (helkollektiv) familjepension enligt

SKP:s stadgar, grundas för varje arbetstagare på en pensionsålder, överensstämmande med den enligt NPR för honom gällande fribrevspensionsåldern. Den tillförsäkrade egenpensionens normalbelopp är lika med 62 % och den tillförsäkrade familjepensionens normalbelopp 31 % av det pensionsunderlag, som enligt NPR vid envar tid gäller för arbetstagaren, sedan beloppen i förekommande fall reglerats enligt bestämmelserna om samordning med annan tjänstepension (14 §) och dyrtidskompensation (16 §). — Med normalbelopp förstås här i fråga om egenpension ålderspensionens belopp och i fråga om familjepension det familjepensionsbelopp, som utgår till änka enbart. — Försäkring ändras dock icke under tid, då pension enligt NPR utgår. (Ändring i pensionsförmåner under denna tid regleras således helt förvaltningsmässigt.)

5. *Skiljaktigheter mellan NPR och SKP-försäkringen.*

I den mån pensionsförmånerna enligt NPR överstiga eller understiga vad som omfattas av pensionsförsäkringen i SKP — se bifogade PM *(bilaga 2)* — utbetalas resp. innehållas de av SKP å kommunens vägnar. Ifrågavarande betalningar och innehållanden ingå i SKP:s förvaltningsuppgift, och ersättning härför utgår till SKP enligt i punkt 9 nämnda regler.

Anm. 1. Avvikelserna mellan NPR och SKP-försäkringen medföra icke någon nämnvärd belastning på den lokala förvaltningen av pensioneringen. Varje år regleras dessa genom ett enkelt avräkningsförfarande. Avvikelserna elimineras för övrigt, såsom nämnts i PM:an, till väsentlig del genom revision av SKP:s stadgar, vartill förslag nästa år skall föreläggas SKP:s fullmäktige. I fråga om garantipension och pensionsutbetalningar före fribrevspensionsåldern äro avvikelserna sådana, att de icke kunna eller böra försäkras.

Anm. 2. Har på grund av ofullständig utredning eller liknande förhållande arbetstagares avgift eller försäkring kommit att bli felaktig, skall försäkringen och avgiften snarast möjligt retroaktivt regleras på grundval av de faktiska förhållandena. Om avgift eller försäkring blivit för låg genom oriktig uppgift eller genom försummelse i fråga om kommunens anmälningsskyldighet, skall — därest ej annan överenskommelse träffas mellan kommunen och SKP — kommunen själv bära det ekonomiska ansvaret för sina förpliktelser i den mån dessa överstiga vad som svarar mot till SKP erlagda avgifter.

6. *Anställnings upphörande (fribrevs reglering).*

När arbetstagarens anställning hos kommunen upphör eller ändras på sätt som i 17 § 1 mom. 1 stycket sägs, inbetalar kommunen i förekommande fall vad som erfordras för utfyllnad (partiell inlösen) av det i SKP uppkomna fribrevet till vad som tillkommer arbetstagaren enligt NPR. Är arbetstagare icke försäkrad i SKP, inbetalar kommunen till SKP vad som erfordras för total inlösen av hans fribrev. Saknar arbetstagare rätt till fribrev enligt NPR, utbetalar SKP till kommunen återköpsvärdet av det i SKP uppkomna fribrevet, i den mån detta belöper på anställningen hos kommunen.

Skulle på grund av förestående under något år fribrevsinlösen i SKP aktualiseras för kommunen i en omfattning, som avsevärt överstiger den normala, äger kommunen hos SKP påfordra, att — för så vitt icke överenskommelse träffas mellan SKP

och kommunen om annat förfarande — inlösen icke skall ske utan att kommunen tills vidare skall själv direkt bära det ekonomiska ansvaret för sina under året och därefter uppkommande fribrev, i den mån dessa överskjuta i SKP uppkomna fribrev.

7. *Samordning, premiereservöverföring.*

SKP ombesörjer på kommunens vägnar vad som enligt NPR eller eljest på kommunen ankommer på grund av samordning med annan tjänstepensionering (mottagande av fribrevs premiereserv från eller överföring av sådan till annan arbetsgivare eller pensionsinrättning, mottagande av utfallande pensionsbelopp m. m.).

8. *Förvaltning.*

Enligt anvisningar av SKP insänder kommunen anmälningar om inträde (inregistrering) i SKP, om ändring i anställningsförhållande, om inträffat pensionsfall m. m. ävensom uppgifter i övrigt, som enligt SKP:s stadgar åvila passiv medlem.

Det förvaltningsarbete, som SKP åtager sig för såväl försäkrade som övriga arbetstagare underkastade NPR är i huvudsak följande: prövning av ärenden angående inträde under reglementet, utfärdande av pensionsbesked och pensionsbrev, beräkning av pensionsförmåner och avgifter, prövning av uppkommande pensionsfall samt utbetalning av pensioner. SKP meddelar kommunens pensionsmyndighet resultaten av verkställd prövning och utförda beräkningar samt översänder till pensionsmyndigheten vederbörliga handlingar.

De närmare avrundningsföreskrifter, varom stadgas i NPR 23 § 1 mom., utarbetas av SKP med hänsyn till inom SKP:s förvaltning tillämpade tekniska anordningar.

9. *Försäkringsavgifter och förvaltningsersättning.*

De på försäkringarna belöpande avgifterna — vilka äro underkastade höjningar och sänkningar enligt SKP:s stadgar liksom reglering med hänsyn till över- eller underskott på kassans verksamhet — skola, i den mån de icke erläggas på en gång, inbetalas till SKP för varje år i den ordning, som föreskrives i SKP:s stadgar. Ersättning för det förvaltningsarbete, som ligger utanför det med pensionsförsäkringen förbundna, utgår enligt bifogade regler *(bilaga 3)*.

10. *Anslutningsplanens uppsägning eller ändring.*

I fråga om uppsägning och ändring av anslutningsplan gälla föreskrifterna i SKP:s stadgar.

De i planen omförmälda bilagor ha icke avtryckts i stadsfullmäktiges handlingar men finnas för granskning tillgängliga å stadskansliet.

Drätselkammaren tillstyrker med anledning av vad ovan anförts stadsfullmäktige besluta

att i princip antaga föreliggande förslag till anslutningsplan för pensionering genom SKP att tillämpas från och med den 1 januari 1953 samt

att bemyndiga drätselkammaren att efter överenskommelse med SKP i planen vidtaga de jämkningar, som sedermera kunna befinnas erforderliga.

Nr 49. Avförande av en befattning som ordinarie skrivbiträde å tekniska verkens gemensamma förvaltning från ordinarie stat.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 16 december 1952 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha den 24 november 1949 medgivit återbesättande av en befattning såsom skrivbiträde å tekniska verkens gemensamma förvaltning. De med tjänsten förenade åliggandena ha emellertid efter det densamma blivit vakant utförts av extra befattningshavare.

Enär enligt styrelsens mening skäl ej vidare föreligger att återbesätta tjänsten med ordinarie innehavare, hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att indraga ordinarie befattningen såsom skrivbiträde å tekniska verkens gemensamma förvaltning räknat från den 1 januari 1953.

Drätselkammaren har i häröver den 15 januari 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Sedan ärendet remitterats till drätselkammaren för yttrande, får kammaren under hänvisning till vad som av kammaren samt löne- och avtalsnämnden anförts i tidigare ärenden angående indragning av skrivbiträdesbefattningar tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 21 januari 1953 tillstyrkt fullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Nr 50. Inrättande av s. k. befordringstjänster vid kommunala flickskolan.

Styrelsen för kommunala flickskolan har i skrivelse den 31 december 1952 anfört följande:

Styrelsen för komm. flickskolan i Västerås får härmed vördsamt föreslå stadsfullmäktige göra en underdånig framställning till Kungl. Maj:t med anhållan om att, enligt de beslut, som fattats av 1952 års höstriksdag, vid komm. flickskolan i Västerås måtte få inrättas 8 befordringstjänster, förutom rektorstjänsten, fr. o. m. den 1 januari 1953.

Ifrågavarande tjänster ha beräknats vid uppgörande av 1953 års stat.

Drätselkammaren har i häröver den 5 februari 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

I samband med den av 1952 års höstriksdag beslutade löneregleringen för bland annat de högre kommunala skolorna har enligt en mellan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och vissa personalorganisationer träffad överenskommelse beslutats att ett visst antal befordringstjänster skulle inrättas vid dessa läroanstalter. I konsekvens härmed har vid uppgörande av förslaget till 1953 års budget, då nämnda beslut kunde förutses, upptagits anslag för rektorsbefattningen efter statens lönegrad Cb 6 (löneklass 32) samt för två befordringstjänster i lönegrad 29 (löneklass 32) och sex befordringstjänster i lönegrad 27 (löneklass 30). Sistnämnda åtta befordringstjänster avse ämneslärarinnor.

Huru många befordringstjänster, som skola inrättas, bestämmes av Konungen efter framställning av stadsfullmäktige. Närmare bestämmelser om kompetenskraven för befordringstjänsterna komma att utfärdas senare. Med hänsyn till att löneökningarna skola tillämpas retroaktivt från den 1 januari 1953 och för att undvika onödig tidsutdräkt har skolöverstyrelsen rekommenderat att framställning göres till Konungen så snart som möjligt.

Då stadsfullmäktige genom antagande av statförslaget för år 1953 får anses ha i princip tagit ställning till ifrågavarande tjänster, torde nu endast erfordras att fullmäktige besluta göra framställning hos Konungen om befattningarnas inrättande.

Under hänvisning härtill tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens för kommunala flickskolan framställning.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

Den 26 mars 1953 Ser. A nr 3

Nr 51. Anslag till uppförande av småskolebyggnad inom kvarteret Hästhoven.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 12 februari 1953 anfört följande:

Sedan folkskolestyrelsen nu antagit entreprenörer för byggnads-, vatten- värme- och sanitets- samt elektriska arbeten vid den av Stadsfullmäktige beslutade småskolan å kv. Hästhoven får styrelsen anhålla om anslag till byggnadsföretagets genomförande enligt nedanstående

Tablå

Byggnadsarbeten, enl. anbud	479.500: —
V.V.S. enl. anbud	104.200: —
Målningsarb. beräknat	30.000: —
El. arbeten, enl. anbud	37.500: —
Utv. ledningar, inhägnader, planering, beräkn.	85.500: —
Ritningar, arbetsledn., kontroll, beräknat	45.000: —
Oförutsedda utgifter	36.400: —
	818.100: —
varifrån avgår tidigare beviljat anslag för utredningsarbeten	11.500: —
Kronor	806.000: —

Ifrågavarande skolbyggnad kommer att innehålla 10 klassrum, lärarrum, rum för skolsköterska, materielrum, matsal med diskkök, torkrum, toaletter, pannrum jämte biutrymmen samt skyddsrum.

Beviljade statsbidraget har av Kungl. Maj:t angivits till 266.300 kronor, vartill kommer statsbidrag för skyddsrumsanläggningen med ca 2/3 av skyddsrumskostnaderna, vilka belöpa sig till 35.000 kronor och inberäknats i ovannämnda kostnadsbelopp 818.100 kronor. Dessutom erhålles statsbidrag till inventarier med 3.700 kronor.

Under hänvisning härtill hemställer styrelsen

att stadsfullmäktige behagade bevilja ett förslagsanslag å 818.100 kronor till uppförande av småskolebyggnad å kv. Hästhoven.

Drätselkammaren har i häröver den 5 mars 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kammaren har icke något att erinra mot de verkställda kostnadsberäkningarna. Av styrelsens uppställning å kostnaderna framgår emellertid att i totalkostnadsbeloppet ingår tidigare beviljat anslag för utredningsarbete med 11.500 kronor. Anslagsbeloppet bör därför bruttoberäknas till i runt tal 806.000 kronor. Statsbidraget kan beräknas till 290.000 kronor. Återstående belopp, 516.000 kronor bör täckas av lånemedel.

Under åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet anvisa ett anslag å 806.000 kronor att täckas till ett belopp av 516.000 kronor genom lånemedel och till återstående del genom statsbidrag samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån för utgiften ifråga ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 52. Anslag för inköp av bandtraktor för renhållningsverket.

Lantegendomsnämnden har i skrivelse den 28 februari 1953 anfört följande:

Lantegendomsnämnden får härmed anhålla om anslag å 42.000 kronor för inköp av en bandtraktor för skötsel av stadens tippar.

På grund av den begränsade importen av större originalbandtraktorer var Västerås stad liksom en del andra städer tidigare nödsakad att för tipparnas skötsel anskaffa ersättningsmaskiner, vilka i allmänhet voro tillverkade av engelska f. d. stridsvagnar. Första användningstiden gingo dessa maskiner bra men efter en tids förslitning gav den dåliga kvalitén sig tillkänna och maskinerna gingo ofta sönder med dyra reparationer och stillestånd i arbetet som följd. Tills i början på detta år kunde reservdelar anskaffas, men då leverantörsfirman vid nämnda tidpunkt upphörde med sin verksamhet äro dessa möjligheter numera uteslutna, varför vid ett större fel söndriga delar måste specialtillverkas, vilket ställer sig synnerligen dyrbart och tar lång tid. Då det för tipparnas skötsel är nödvändigt att planeringen sker någorlunda kontinuerligt, är det därför nödvändigt att en ordentlig planeringsmaskin snarast anskaffas icke minst med tanke på att från början kunna hålla den nya tippen å Lunda i ordentligt skick. Lantegendomsnämnden har därför verkställt en ingående utredning och efter prov kommit till det resultatet att en planeringsmaskin med en motorstyrka av 40 hkr och en vikt av cirka 6 ton är den för ändamålet mest lämpliga. Berörda maskin betingar ett pris av 42.000 kronor. I detta sammanhang vill lantegendomsnämnden med tanke på maskinens kapacitet framhålla, att densamma tidvis kan lediggöras från tippen för att användas för andra stadens behov såsom matjordsschakt, planering, igenfyllning av ledningar m. m.

Då maskinen är oundgängligen nödvändig får lantegendomsnämnden hemställa att stadsfullmäktige måtte för inköp av densamma ställa ett anslag å 42.000 kronor till nämndens förfogande.

Drätselkammaren har i häröver den 5 mars 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla lantegendomsnämndens hemställan samt

att härav föranledd utgift skall täckas av uttaxerade medel i 1954 års stat.

Nr 53. Tilläggsanslag för varmbadhusets ombyggnad.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 mars 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige beviljade den 28 september 1950 anslag dels å 25.000 kronor för utbyggnad av vissa utrymmen i varmbadhuset till första klass bastu samt anskaffande av erforderlig utrustning, dels ock å 21.800 kronor för modernisering av tvättrummen. I förstnämnda anslag ingick utgiften för anskaffning av inventarier med 3.200 kronor. För själva byggnadsarbetena finnas sålunda tillgängliga anslag å tillhopa 43.600 kronor. Totala kostnaden för arbetena uppgingo till kronor 110.514:94 varför tilläggsanslag erfordras med i avrundat tal 67.000 kronor.

Anledningen till överskridandet är följande. På grund av materielbrist och brist på arbetskraft kunde arbetena såsom avsetts ej utföras under år 1951 utan igångsattes desamma först under sommaren 1952. Detta medförde avsevärda kostnadsstegringar. Därtill kommer även att det i samband med ombyggnaden visat sig nödvändigt att vidtaga omfattande förstärkningsarbeten och en del andra icke beräknade arbeten.

I 1952 års stat upptogs ett anslag å 16.000 kronor för ny reningsanläggning för simbassängen. Stadsfullmäktige anvisade den 28 februari 1952 ett tilläggsanslag å 10.000 kronor för inköp av en gaskloreringsapparat. Totala kostnaden har emellertid uppgått till kronor 36.160: 03, varför tilläggsanslag erfordras med kronor 10.160: 03 eller med i runt tal 10.200 kronor.

Badhusstyrelsen har hemställt om tilläggsanslag för täckande av de överskridanden som förekommit.

Under åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att anvisa ett tilläggsanslag å 77.200 kronor för badhusets ombyggnad samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 54. Förvärv av stadsägan 2313 A.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 mars 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedannämnda förslag angående förvärv av stadsägan nr 2313 A i Västerås, belägen i hörnet av Hemdalsvägen och Arbogagatan.

Stadsägan, som är obebyggd innehåller en areal av 785 kvm och är taxerad till 6.300 kronor markvärde. Ägare är fastighetsföreningen Karl u.p.a.

För fastigheten begäres ett pris av 10.000 kronor, vilket motsvarar c:a 13 kronor pr kvadratmeter. Tillträde av stadsägan skall ske den 1 oktober 1953. Förvärvet skulle i övrigt ske på sedvanliga villkor.

Köpeskillingen bör bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Då staden har intresse av att förvärva marken för komplettering av sitt markinnehav å området samt köpeskillingen kan anses godtagbar, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren för ett pris av 10.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt förvärva stadsägan nr 2313 A ävensom vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder samt

att köpeskillingen skall täckas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 55. Förvärv av stadsägan nr 3177.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 mars 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedan angivna förslag till förvärv av stadsägan nr 3177, här i staden, med adress Bjurhovdavägen 9, Skiljebo.

Stadsägan, som är obebyggd, innehåller i areal 1184 kvm och är åsatt ett taxeringsvärde (markvärde) av 2.500 kronor. Den äges av Sven Gustaf Stridh, Vinbärsvägen 6, Västerås. Stridh begär en köpeskilling av 2.800 kronor. Fastigheten skulle tillträdas den 1 maj 1953. Staden skulle mot tomträtt på sedvanliga villkor enligt särskilt avtal till Stridh upplåta tomt i kvarteret Blåvingen för uppförande av ett enfamiljshus. I övrigt skulle sedvanliga villkor för förvärvet gälla.

Köpeskillingen bör bestridas av reserverade medel å anslaget under 7 C 360,1 "Diverse mindre fastighetsförvärv".

Då staden har intresse av att förvärva stadsägan samt köpevillkoren kunna anses godtagbara, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta.

att bemyndiga kammaren att för en köpeskilling av 2.800 kronor och på i huvudsak ovan angivna villkor i övrigt förvärva stadsägan nr 3177 ävensom vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder samt

att köpeskillingen skall täckas av reserverade medel å anslaget under 7 C 360,1. "Diverse mindre markförvärv".

Nr 56. Utredning av frågan angående omorganisation av stadsfogdekontoret.

Magistraten har i skrivelse den 9 februari 1953 anfört följande.

Magistraten har i samband med att stadsfogden Olof Berglind från och med den 1 januari 1954 avgår med pension till behandling upptagit frågan angående omorganisation av stadsfogdekontoret. Omorganisation av stadsfogdekontoren har under de senare åren ägt rum i ett flertal städer bland annat Norrköping, Örebro, Uppsala, Jönköping och Halmstad. Härvid har en rationalisering skett av kontorsarbetet på grundval av organisationsteknisk utredning. Vissa av de härmed sammanhängande

frågorna behandlas i ett av 1949 års uppbördssakkunniga avgivet förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet (SOU 1:1952). Betänkandet har varit föremål för remiss och torde komma att föranleda proposition till årets riksdag.

Magistratens avsikt var ursprungligen att föranstalta om expertutredning genom någon av de sakkunniga, som utarbetat förslag till omorganisation av stadsfogdekontoren i andra städer. Svårigheter ha emellertid mött att förvärva lämplig kraft. Med hänsyn härtill och då frågans beskaffenhet torde fordra att, i likhet med vad som skett i övriga städer, frågan upptages till behandling av en särskild kommitté, får magistraten härmed hemställa att stadsfullmäktige i och för utredning av frågan om omorganisation av stadsfogdekontoret måtte tillsätta en kommitté samt bemyndiga denna att för ändamålet tillkalla nödig expertis ävensom att stadsfullmäktige ville anslå för utredningen erforderliga medel.

Drätselkammaren har i häröver den 5 mars 1953 avgivet yttrande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att tillsätta en kommitté för ifrågavarande ändamål samt

att uppdraga åt kommittén att i sinom tid hos stadsfullmäktige göra framställning om anslag för erforderliga utgifter.

Beredningsutskottet har genom skrivelse den 11 mars 1953 anfört följande.

Utskottet biträder förslaget om utredningen. Under hand har magistraten framställt önskemålet att en av ledamöterna i utredningskommittén finge utses av magistraten. Med beaktande härav och övriga omständigheter finner utskottet, att kommittén bör bestå av fyra ledamöter varav en väljes av magistraten och de övriga tre av stadsfullmäktige. Givetvis skall det stå kommittén öppet att med sig adjungera den sakkunskap, varav behov kan föreligga.

Med åberopande av vad sålunda anförts får utskottet tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens förslag i ärendet,

att utredningskommittén skall bestå av fyra ledamöter, varav en utses av magistraten och tre av stadsfullmäktige samt

att till ledamöter i kommittén utse bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, länsbostadsdirektören B. W. Alwestrand och tjänstemannen Edvard Nordin med herr Olsson såsom sammankallande.

Nr 57. Fråga om ändring av instruktionerna för konsulenterna i teckning, gymnastik och sång.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 12 februari 1953 anfört följande.

Stadsfullmäktige har på sammanträde den 27 sept. 1951 efter förslag av folkskolstyrelsen fastställt av styrelsen antagna instruktioner för konsulenterna i teckning, gymnastik och sång.

Under den tid konsulentverksamheten pågått har folkskolstyrelsen vunnit erfarenhet om dess fördelar och eventuella brister. Det torde därvid vara klart, att den varit till mycket stort gagn för undervisningen i ovannämnda fackbetonade ämnen. Tyvärr ha emellertid instruktionerna på vissa punkter erhållit en formulering, som visat sig mindre lämplig och i viss mån verkat hämmande på verksamheten.

Då folkskolstyrelsen icke äger rätt att själv justera instruktioner, som fastställts av stadsfullmäktige, får styrelsen härmed hemställa

att stadsfullmäktige behagade uppdraga åt folkskolstyrelsen att — i den mån för verksamhetens rätta bidrivande så erfordras — besluta om ändringar i de av stadsfullmäktige den 27/9 1951 fastställda instruktionerna för konsulenterna i teckning, gymnastik och sång.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 18 februari 1953 anfört följande:

Löne- och avtalsnämnden har icke något att erinra mot att folkskolestyrelsen lämnas det begärda bemyndigandet. Nämnden förutsätter emellertid att styrelsen icke kommer att ändra den bestämmelse som återfinnes i alla tre instruktionerna och som stadgar skyldighet för konsulenterna att efter folkskolestyrelsens hörande i varje särskilt fall biträda stadens förvaltningar med eventuella uppgifter, som ligger inom konsulenternas kompetens.

På grund av vad sålunda anförts tillstyrker löne- och avtalsnämnden stadsfullmäktige besluta

att bifalla folkskolestyrelsens framställning.

Drätselkammaren har i häröver den 5 mars 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 58. Fråga om pension till avliden befattningshavares frånskilda hustru.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 18 februari 1953 anfört följande:

Hos löne- och avtalsnämnden har fru Rigmor Pihl anhållit om pension. Fru Pihl var under åren 1924—1937 gift med föreståndaren för stadens ålderdomshem Gustaf Pihl, som avled 1945. Vid Pihls bortgång fick hans änka samt barnen i båda äktenskapen pension enligt stadens pensionsreglemente av år 1929. Den frånskilda hustrun däremot ägde ej rätt till pension. Sedermera har emellertid enligt såväl 1946 års pensionsreglemente som det nyligen antagna normalpensionsreglementet, frånskild hustru tillerkänts pensionsrätt. Numera gäller sålunda att änka och frånskild hustru får dela pension efter vissa försäkringstekniska grunder. Med hänsyn till den förändring som sålunda inträtt i uppfattningen rörande stadens skyldigheter gentemot en avliden anställds frånskilda hustru anser löne- och avtalsnämnden det skäligt, att fru Pihl nu får pension från staden. Full änkepension skulle utgått med ett årligt grundbelopp av 1.506 kronor. En uppdelning av beloppet efter de principer som nu gäller, ger vid handen, att på den tid äktenskapet ägt bestånd skulle belöpa i runt

tal 600 kronor. Löne- och avtalsnämnden tillstyrker att fru Pihl får pension från och med den 1 januari 1953 med 600 kronor om året. I detta sammanhang må nämnas, att Pihls efterlämnade änka förlorat sin rätt till pension från staden sedan hon numera ingått nytt äktenskap.

På grund härav tillstyrker nämnden stadsfullmäktige besluta

att tillerkänna fru Rigmor Pihl pension från och med den 1 januari 1953 med ett årligt grundbelopp av 600 kronor.

Fattigvårdsstyrelsen har genom yttrande den 5 mars 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Drätselkammaren har i häröver den 5 mars 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 59. Redovisning för likvidation av Badelunda, Björksta och Tortuna socknars fattigvårdsförbund.

Drätselkammaren har med skrivelse den 5 mars 1953 överlämnat en av förste stadsombudsmannen Per Siösteen upprättad skriftlig redogörelse för av honom verkställd likvidation av Badelunda, Björksta och Tortuna socknars kommunalförbund.

Redogörelsen är så lydande:

Genom resolution den 17 december 1951 har länsstyrelsen i Västmanlands län efter framställning av direktionen för Badelunda, Björksta och Tortuna socknars kommunalförbund föreskrivit att förbundsverksamheten skulle upphöra med utgången av år 1951 och att förbundet skulle träda i likvidation.

Direktionen har på sätt framgår av bifogade avskrift av fullmakt uppdragit åt undertecknad att å förbundets vägnar verkställa likvidation av förbundet samt att i övrigt vidtaga de åtgärder, som erfordras för likvidationens fullföljande.

Jämlikt 29 § lagen om kommunalförbund får jag härmed avlämna följande redovisning över likvidationen.

På sätt framgår av bilagda avskrift av avtal har förbundet till Västerås stad med full äganderätt försålt förbundets fastighet, stadsägan nr 2714 i Västerås stad jämte däri belägen byggnad, inrymmande ålderdomshem, även som tillhörande uthus. I överlåtelsen har ingått jämväl alla å fastigheten befintliga lösa inventarier. Staden har på grund av bestämmelserna i avtalet från och med den 1 januari 1952 övertagit driften av ålderdomshemmet och ansvarar efter denna tid för alla uppkommande driftkostnader. För eventuellt utestående skulder avseende tiden före den 1 januari 1952 åtog sig förbundet att ensamt svara med rätt att å andra sidan tillgodogöra sig eventuellt utestående fordringar.

Med stöd av 28 § i lagen den 13 juni 1919 om kommunalförbund samt 11 § i KF den 4 mars 1862 har på direktionens begäran offentlig stämning den 7 juli 1952 utfärdats å förbundets okända borgenärer. Förbundet hade vid tiden för den offentliga

stämningens utfärdande icke några kända skulder och ej heller har inom föreskriven tid någon borgenär till rådhusrätten anmält fordran hos förbundet. Detta är sålunda numera befriat från alla förbindelser.

Förbundet har icke heller några utestående fordringar.

Förbundets räkenskaper har avslutats per den 31 december 1951. Avskrift av räkenskapssammandraget bifogas härjämte. Såsom framgår av sammandraget förelåg icke vid årsskiftet 1951/1952 någon kassabehållning. Förbundets enda tillgång vid denna tid var fastigheten jämte därå förvarade lösa inventarier, vilka enligt vad ovan angivits försåldes till staden.

Köpeskillingen för fastigheten, 95.000 kronor och för de lösa inventarierna, 6.335 kronor, har fördelats mellan Björksta och Tortuna kommuner med 11/19 å Björksta och 8/19 å Tortuna. Efter avdrag av vissa poster har till Björksta betalats kronor 58.350: 38 och till Tortuna kronor 42.395: 75. Köpeskillingarnas fördelning framgår av bifogade uppställning.

Utöver köpeskillingsmedlen har icke funnits några ytterligare tillgångar att fördela.

Västerås den 18 februari 1953.

Per Siösteen.

De i handlingen åberopade bilagorna ha icke avtryckts i stadsfullmäktiges handlingar men finnas för granskning tillgängliga å stadskansliet.

Drätselkammaren tillstyrker stadsfullmäktige besluta

att för Västerås stads vidkommande godkänna den avgivna redovisningen.

Nr 60. Fråga om förlängning av provisorisk höjning av hamntaxan.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 6 mars 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige bemyndigade den 28 februari 1952 under § 36 i protokollet hamnstyrelsen att hos Kungl. Kommerskollegium anhålla om förlängning av vissa provisoriska höjningar i hamntaxan under ett år räknat från och med den 1 maj 1952. Framställningen bifölls sedermera av kommerskollegium. Det nyligen uppgjorda bokslutet för 1952 visar med full tydlighet att höjningarna icke kan undvaras efter den 1 maj 1953. Hamnstyrelsen anhåller därför om förnyat bemyndigande att begära förlängning av medgivandet att uttaga de högre hamnavgifterna. Bokslutet visar att hamnens inkomster under 1952 uppgått till kronor 1.363.282:95. I staten för 1952 hade beräknats inkomster å kronor 1.179.265:—. Utgifterna uppgick till kronor 1.497.406:50 mot beräknade kronor 1.414.831:—. Underskottet för 1952 uppgår till kronor 134.123:55. Då underskottet i staten upptagits med kronor 235.566:— är det verkliga slutresultatet sålunda kronor 101.442:45 bättre än det beräknade.

Enligt uppgifter som erhållits under hand synes det inte vara uteslutet att i stället för provisoriska höjningar för ett år i taget få höjningarna inlagda i den ordinarie taxan. Detta vore av flera orsaker att föredraga.

Nu gällande hamntaxa finns intagen i Kommunal Författningssamling nr 18/1951.

Hittills gällande provisoriska höjningarna finns intagna i nr 13/1952. Någon avvikelse från dessa höjningar föreslås icke.

På grund härav hemställer hamnstyrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga hamnstyrelsen att hos Kungl. Kommerskollegium anhålla om rätt att även för tiden efter den 1 maj 1953 uttaga nu gällande förhöjda hamnavgifter.

Drätselkammaren har i häröver den 12 mars 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag.

Nr 61. Avtal med Skerike Elektriska Distributionsförening om övertagande av eldistributionen inom Skerike.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 24 februari 1953 anfört följande:

På anhållan av Skerike Elektriska Distributionsförening ha underhandlingar förts mellan föreningen och tekniska verken om övertagande av eldistributionen inom Skerike. Föreningen är abonnent till Forsby gård och har ett högspänningsnät på 1600 V samt fem transformatorstationer och tillhörande lågspänningsnät för 220/127 V. Möjligheterna att rationellt utnyttja elkraft för drift av föreningsmedlemmarnas anläggningar ha efter hand blivit sämre. Detta beror dels på att överföringssystemet är underdimensionerat, dels på leverantörens oförmåga att upprätthålla kraftleveranserna. Förhandlingarna ha resulterat i ett preliminärt avtal. Enligt detsamma överlåter föreningen utan ersättning sina söder om transformatorstationen vid Forsby befintliga distributionsanläggningar, omfattande högspänningsledningar, transformatorstationer och lågspänningsledningar, fram till centralt placerad mätstolpe vid jordbruksfastighet och till intagning å vägg i fråga om annan fastighet, och åtager sig staden att helt ombygga det överlåtna nätet för direkt anslutning till stadens 6 kV-nät på högspänningssidan och att omlägga lågspänningsnätet till 380/220 V. Upprustning och ombyggnad av ledningsnätet i övrigt, som icke inbegripes i stadens åtagande samt erforderliga omkopplingar eller ändringar av apparater till 380/220 V bekostas av abonnenterna själva. Lampor skola tillhandahållas av staden till självkostnadspris. Staden svarar för framtida underhåll av ledningsnätet. För ombyggnaden erlägger föreningen en avgift av 45.500 kronor, som av föreningen fördelas på medlemmarna enligt angivna grunder. Varje medlem i föreningen erlägger sin del av avgiften direkt till staden, innan arbetet påbörjas, med den modifikation, att avgift, som överstiger 500 kronor, kan erläggas i rater med ⅓ kontant och resten mot säkerhet under en tid av fem år, därvid på oguldet belopp debiteras 4 % ränta. För ombyggnaden av ledningsnätet för distribution av elkraft inom föreningens område utgår icke ersättning för markintrång, fällda träd eller grödskador till föreningens medlemmar. Föreningen drar försorg om bortforsling av fällda träd, kasserade stolpar och annan skrotad materiel. Överlåtelsen av anläggningarna sker successivt allt eftersom ombyggnaden

fortskrider. Arbetet beräknas bli färdigt nio månader efter det avtalet underskrivits. Efter ombyggnaden bli föreningens medlemmar elverkets abonnenter. För kraftleveransen gälla tekniska verkens taxor samt reglementen och andra bestämmelser, som reglera förhållandet mellan abonnent och leverantör. Tvister om tolkningen eller tillämpningen av avtalet skola avgöras av skiljemän.

Den i avtalet omförmälda ombyggnadskostnaden är framräknad såsom bruttokostnad för ombyggnaden, minskad med värdet av materiel i retur från befintligt nät. I fråga om abonnenternas gårdsledningar och egna installationer gälla normala bestämmelser.

Föreningen har den 23 innevarande februari för sin del godkänt det preliminära avtalet.

Under hänvisning härtill hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga styrelsen för tekniska verken att med Skerike Elektriska Distributionsförening träffa avtal om övertagande av eldistributionen inom Skerike och att till täckande av kostnaderna för erforderliga arbeten få förfoga över förenämnda i anslutningsavgifter inflytande 45.500 kronor.

Drätselkammaren har i häröver den 12 mars 1953 avgivet yttrande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga styrelsen att på i huvudsak de i skrivelsen angivna villkor träffa avtal med föreningen om eldistributionen inom Skerike ävensom att förfoga över förenämnda anslutningsavgifter för angivet ändamål.

Nr 62. Förvärv av sportstugebyggnader å stadsägan 3348 å norra Björnön.

Drätselkammaren har i skrivelse den 12 mars 1953 anfört följande:

Civilingenjören C. Kiessling, Västerås, arrenderar av Västerås stad för tiden intill den 14 mars 1984 å norra Björnön tre markområden mot ett arrende av 450 kronor per år. Å områdena äro uppförda tvenne sportstugor, varav den ena är vinterbonad. Till byggnaderna höra även vissa ledningar och pumpanläggningar. Kiessling avsåg ursprungligen att överlåta arrendeavtalet å annan person och har i anledning härav hemställt om drätselkammarens samtycke till överlåtelsen. I samband härmed skulle försäljning av byggnaderna äga rum.

Kiessling har numera erbjudit staden att förvärva byggnaderna och förklarat sig villig avstå från arrenderätten under kvarvarande del av upplåtelsetiden. I köpeskilling har han begärt 26.000 kronor för byggnaderna och anläggningarna å marken, varjämte staden skulle övertaga Kiesslings resterande skuld för elektrifiering av byggnaderna med högst 340 kronor.

Staden har ett visst intresse av att förvärva byggnaderna och att återfå dispositionsrätten till marken. De föreslagna villkoren synas skäliga. Köpeskillingen bör bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att för ett pris av 26.000 kronor och på i huvudsak ovan angivna villkor i övrigt förvärva ifrågavarande byggnader ävensom uppdraga åt drätselkammaren att vidtaga alla erforderliga åtgärder för förvärvets genomförande samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 63. Anslag för anskaffande av transformatorer.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 24 februari 1953 anfört följande:

Av stadsfullmäktige den 28 februari 1952 beviljat anslag för inköp av transformatorer är förbrukat. Med anledning härav får styrelsen för tekniska verken hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa 150.000 kronor av lånemedel för anskaffning av transformatorer.

Drätselkammaren har i häröver den 12 mars 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet anvisa 150.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall täckas av uttaxerade medel.

Nr 64. Anslag för inköp av konstverk till friluftskyrkan å Lövudden.

Kulturnämnden har i skrivelse den 3 mars 1953 anfört följande:

I skrivelse till kulturnämnden har Kristliga Föreningen av Unge Män i Västerås på anförda skäl hemställt om ett anslag för inköp av professor Carl Eldhs Ansgarsstaty, vilken skulle uppsättas i den s. k. friluftskyrkan vid KFUM:s anläggning på Lövudden. Med anledning därav får kulturnämnden efter besök å platsen anföra följande.

Anläggningen vid Lövudden, som innevarande år kan fira 25-årsminnet av sin tillkomst, har anlitats och anlitas fortfarande av en mångfald olika organisationer, som där anordna möten, kurser, konferenser m. m. Bland dem som pläga förlägga sina möten och kurser till Lövudden märkes ABF, FCO, olika politiska organisationer, nykterhetsorganisationer, olika KFUM- och KFUK-föreningar samt fackföreningar och olika ideella sammanslutningar i övrigt. Dessutom besökes Lövudden sommartid av en mängd ungdomar och äldre, då på Lövudden även är inrymt Svenska Turistföreningens vandrarhem. Den s. k. friluftskyrka, som där anordnats, ligger mycket vackert invid sjön och är i och för sig en sevärdhet. En placering där av Ansgarsstatyn skulle utan tvivel komma att öka anläggningens skönhetsvärde och

bereda alla de många besökarna glädje. Kulturnämnden har därför funnit det motiverat att staden i någon form möjliggör att Ansgarsstatyn förvärvas och placeras på Lövudden. Emellertid vill kulturnämnden icke tillstyrka att ett anslag lämnas KFUM för inköp av statyn. Nämnden skulle i stället vilja förorda den formen att ett anslag ställes till nämndens förfogande för inköp och uppsättning av Ansgarsstatyn och att densamma deponeras vid KFUM:s anläggning Lövudden. Priset för inköp av statyn samt uppsättning av densamma har beräknats till 12.950 kronor, vilket belopp emellertid torde kunna reduceras till 12.000 kronor.

KFUM:s skrivelse är så lydande:

KFUM i Västerås har sedan år 1928 ägt sin friluftsgård Lövudden. Under de gångna 25 åren har föreningen sökt att vid Lövudden skapa en samlingsplats företrädesvis för ungdom. Med stöd av bidrag à resp. kronor 5.800: — och kronor 13.950: — från Västerås stad har uppförts tvenne vandrarhemsbyggnader. Från statens fritidsnämnd har erhållits bidrag à kronor 25.000: — till huvudbyggnaden och genom allmänna arvsfonden kronor 45.000: — för inventarier och köksutrustning. Dessutom har ett stort antal enskilda personer givit bidrag och på frivillighetens väg har praktiskt arbete utförts i mycket stor utsträckning. Genom dessa insatser har en anläggning skapats som just nu har ett värde av mellan kronor 400.000: — och kronor 500.000: — och med en förhållandevis stor kapacitet att betjäna besökande.

Varje sommar besökes Lövudden av personer från hela landet och även utlandet. De senaste åren har omkring 15—20 nationer varit representerade varje sommar. Naturligtvis är majoriteten av besökarna bosatta i Västerås.

Mycket ofta får föreningen vackra uttryck för uppskattning av friluftsgårdens både natursköna läge och dess möjligheter till att på ett gott sätt taga emot sina gäster.

En av de detaljer i anläggningen som tilldrager sig den största uppmärksamheten är friluftskyrkan. Den anses vara något säreget i sitt slag. Det vackra läget alldeles intill Mälarstranden och den omramning genom klockstapel, portal och naturligt altare som givits friluftskyrkan, har gjort den till både en stämningsfull plats och en sevärdhet.

Förutom föreningens egna anordningar i friluftskyrkan kommer densamma ofta till användning för andra organisationers gudstjänster samt även för vigsel- och dopförrättningar.

Friluftsgården i sin helhet är f. ö. en mycket utnyttjad samlingsplats för ett flertal olika organisationers möten, konferenser, kurser o. d.

Inför 25-årsminnet av Lövuddens tillkomst önskar föreningen vända sig till Västerås stads kulturnämnd med en vördsam vädjan att erhålla dess stöd till någon konstnärlig utsmyckning, förslagsvis genom att till friluftskyrkan anskaffa professor Carl Eldhs vackra Ansgar-staty. Densamma finnes f. n. i brons i Ansgar-kapellet på Björkö. Professor Eldh är emellertid villig att göra en avgjutning för Lövuddens räkning av den gipsmodell som han ännu innehar. Det synes oss att denna staty är ett förnämligt konstverk som skulle bliva en vacker och värdig prydnad både för Lövudden och för staden. Fotografi bifogas. Statyns höjd från sockelns underkant till högsta punkt är 150 cm och till hårfästet på huvudet 130 cm. Placeringen bör ordnas på en c:a 110 cm hög granitpelare med sockellist.

Kostnaderna för statyn beräknas till kronor 12.950: — enligt bifogad kostnadsberäkning.

För KFUM i Västerås vore det synnerligen glädjande om Kulturnämnden hos Stadsfullmäktige i Västerås skulle vilja föreslå att bidrag ur Västerås stads Kulturfond beviljas till kostnaderna för inköp och uppsättning av Professor Eldhs Ansgarstaty vid Lövudden.

Beträffande placering av statyn hemställa vi att samråd får ske med konstnären och kulturnämnden samt representanter för KFUM.

Om Kulturnämnden skulle önska föreslå annat konstverk för Lövudden äro vi givetvis intresserade av att samråda därom och även inkomma med förslag.

Med förhoppning om Kulturnämndens välvilliga förståelse för vår framställning äro vi tacksamma att få höra från Eder.

På grund härav hemställer kulturnämnden med överlämnande av KFUM:s skrivelse att stadsfullmäktige ville besluta

att för inköp av en avgjutning av professor Carl Eldhs staty Ansgar ställa till kulturnämndens förfogande ett förslagsanslag av 12.000 kronor samt att statyn skall deponeras hos KFUM och uppsättas vid friluftskyrkan inom Lövuddens område.

Drätselkammaren har i häröver den 12 mars 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens förslag samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av kulturfonden.

Nr 65. Tilläggsanslag för ombyggnad av gamla seminariet.

Drätselkammaren har i skrivelse den 12 mars 1953 anfört följande:

För ombyggnaden av gamla seminariebyggnaden för praktiska realskolans behov har anslag anvisats i olika omgångar. I 1949 års stat upptogs sålunda ett anslag för indragande av värmeledning i seminariebyggnaden. Å detta anslag finnes reserverat ett belopp å kronor 41.180: —. Vidare upptogs i 1952 års stat ett anslag å kronor 25.000: — för värmeinstallation jämte förbättringsarbeten. Slutligen beviljade stadsfullmäktige den 28 februari 1952 ett tilläggsanslag å kronor 30.000:— "för iordningställande av gamla seminariebyggnaden för praktiska mellanskolans behov". Sammanlagt uppgå sålunda tillgängliga anslag för ombyggnaden till kronor 96.180: —.

Fastighetens ombyggnad är numera klar med undantag för ett par smärre detaljer. Den totala kostnaden för ombyggnaden uppgår enligt vad fastighetskontoret anmält till kronor 112.000: —. Ett tilläggsanslag erfordras därför å c:a kronor 16.000: —. Anslagsöverskridandet beror på att även omändring skett av en tidigare vaktmästarebostad i gamla seminariet till lokaler för skolan. Drätselkammaren lämnade under förra sommaren fastighetschefen bemyndigande att efter samråd med rektor för praktiska mellanskolan, numera praktiska realskolan, påbörja omändringsarbetena beträffande vaktmästarelokalen. Anslag skulle begäras sedermera.

Tilläggsanslaget bör bestridas av anslaget till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för ombyggnad av gamla seminariet anvisa ett tilläggsanslag å kronor 16.000: — samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 66. Fråga om anställande av en barnbibliotekarie å extra stat vid stadsbiblioteket.

Styrelsen för stifts- och landsbiblioteket har i skrivelse den 2 februari 1953 anfört följande:

Den förutvarande kommunala biblioteksstyrelsen hemställde i skrivelse den 18 juli 1952 bland annat att stadsfullmäktige från och med den 1 januari 1953 ville inrätta en extra befattning såsom barnbibliotekarie med avlöning enligt löneklass 18.

Stadsfullmäktige avslogo framställningen vid sammanträde den 25 september 1952 efter avstyrkande av löne- och avtalsnämnden samt drätselkammaren.

Styrelsen för stifts- och landsbiblioteket, vilken numera är tillsynsmyndighet för stadsbiblioteket, får härmed hemställa att stadsfullmäktige ville upptaga framställningen till omprövning och bifalla densamma.

Såsom skäl härför vill styrelsen anföra följande.

Löne- och avtalsnämnden grundade sitt avstyrkande därpå att nämnden icke ansåge sig övertygad om lämpligheten att innan biblioteket överförts till en nybyggnad och organiserats såsom ett statligt landsbibliotek inrätta ifrågavarande tjänst. Enligt löne- och avtalsnämnden kände man icke närmare till huru förhållandet mellan staten och staden komme att gestalta sig när det gällde ledningen av biblioteket och huvudmannaskapet för tjänsterna. Innan utförligare uppgifter förelåge i dessa hänseenden ansåge nämnden icke lämpligt att binda staden för en ytterligare utbyggd personalorganisation, särskilt som nämnden ställde sig mycket tveksam ifråga om behovet av en specialtjänst för barnbiblioteket i dess nuvarande omfattning.

Med anledning av löne- och avtalsnämndens uttalande om ovissheten beträffande förhållandet mellan staten och Västerås stad i vad gällde stadsbiblioteket, vill styrelsen erinra om följande. Efter nämndens uttalande har numera full klarhet vunnits i sistnämnda hänseenden. *Statens* anslag avse — förutom ett belopp till bokinköp och till expenser — avlöningskostnader för två befattningshavare å ordinarie stat, nämligen en bibliotekarie och en expeditionsvakt samt två extra amanuenser. Dessa fyra befattningar äro *rent statliga.* Alla övriga utgifter för landsbiblioteket skola bestridas av kommunen, sålunda *all* den personal, vilken erfordras utöver de nämnda. Denna personal bekläder *kommunala* befattningar. Styrelsen har upprättat och underställt Kungl. Maj:t ett förslag till reglemente för stifts- och landsbiblioteket, vilket reglemente enligt vad som inhämtats från ecklesiastikdepartementet kommer att inom de närmaste veckorna i huvudsak fastställas i föreliggande skick. Stifts- och landsbiblioteket skall enligt reglementet tillgodose såväl vetenskaplig forskning som folkliga bildningssträvanden. I sistnämnda hänseende skall biblioteket fungera såsom centralbibliotek för Västmanlands län. I detta centralbibliotek ingår även det nu-

varande stadsbiblioteket. Av de statliga befattningshavarna kommer bibliotekarien att tjänstgöra såsom chef för stifts- och landsbiblioteket och för all dess personal såväl den statliga som den kommunala. I hans åligganden ingår bl.a. att hava tillsyn över alla de lokala biblioteken inom länet, för vilket ändamål han äger skyldighet att verkställa inspektion av biblioteken och utöva den vägledande verksamhet som erfordras för dessa. I *denna* verksamhet och beträffande det vetenskapliga biblioteket (stiftsbiblioteket) skall bibliotekarien biträdas av amanuenserna. Dessa tre statliga befattningshavare komma därför att i stor utsträckning få ägna sig åt de samordnande uppgifterna ifråga om biblioteken ute i länet liksom åt stiftsbiblioteket. Inom ramen för denna hela länet omfattande verksamhet kommer stadsbiblioteket att bestå såsom en särskild gren, för vilkens handhavande liksom nu erfordras ett antal kommunala befattningshavare, assistentbibliotekarier och biblioteksbiträden, med speciella uppgifter ifråga om stadsbiblioteksverksamhetens skötsel. Till stifts- och landsbiblioteket kommer enligt Kungl. Maj:ts beslut att överföras även Arosgårdens och Arbetarnas Bildningsförbunds bibliotek. Redan på grund härav kommer att inträda en betydande ansvällning av stadsbibliotekets verksamhet. Härtill kommer den avsevärda utökning av stadsbibliotekets bokbestånd, som möliggöres genom det statliga anslaget för bokinköp.

Även om man skulle vilja bortse från den utvidgning av verksamheten, som blir en följd av stadsbibliotekets uppgående i stifts- och landsbiblioteket, kan man icke undgå att taga hänsyn till den utökning av låneverksamheten, som skett enbart för det nuvarande stadsbiblioteket. Av bifogade tablå framgår, att totalutlåningen av böcker sedan år 1943 stigit från cirka 95.500 lån till cirka 149.700 lån under år 1952. Antalet utlånade böcker på ungdomsavdelningen har stigit från cirka 17.800 år 1943 till cirka 34.700 år 1952, vilket utgör praktiskt taget en fördubbling av utlåningen. Särskilda tjänster såsom barnbibliotekarie finnas numera inrättade i de flesta större städer. I städerna Göteborg, Norrköping, Örebro, Uppsala, Lund, Lidingö och Halmstad äro dylika befattningar placerade i lönegrad 20 eller samma som befattningarna såsom första assistentbibliotekarie. Vid övriga stadsbibliotek med barnbibliotek torde tjänsten som regel vara placerad i lönegrad 18 eller samma placering som för andre biblioteksassistent. Såsom jämförelse må nämnas följande utlåningssiffror för 1951 beträffande Västerås, å ena sidan samt Halmstad, Lund och Lidingö å andra sidan, därvid bör märkas, att sistnämnda trenne städer äro av avsevärt mindre storleksordning än Västerås.

Utlånade band

	Hela antalet	Därav barn- och ungdomsböcker
Halmstad	136.743	38.407
Lund	143.717	26.341
Lidingö	90.603	25.661
Västerås (1951)	136.211	31.337
” (1952)	149.742	34.748

Västerås stadsbibliotek hör till de få större svenska folkbibliotek, som icke redan har särskild barn- och ungdomsavdelning med utbildad barnbibliotekarie. Biblioteket förfogar för närvarande över ett utrymme av endast 12 kvm. för barn- och ungdoms-

böcker och utlåningen sker från samma disk som utlåningen till de vuxna, vilket länder till stort förfång för sistnämnda verksamhet. Vidare användes som läsesal ett utrymme, som skiljes från utlåningsrummet genom en korridor, ett förhållande, som omöjliggör varje effektiv övervakning. Möjlighet har nu genom drätselkammarens förmedling yppats att öppna en särskild ungdomsavdelning i två inom Sundinska huset belägna, hittills av ungdomsvårdsstyrelsen nyttjade lokaler. Anslag för inventarier till dessa lokaler har i särskild framställning begärts.

Den personal, som nu finnes anställd vid stadsbiblioteket är redan nu synnerligen arbetsbelastad, varför under alla förhållanden kräves ytterligare arbetskraft. Vid härvarande biblioteket finnas endast fyra ordinarie assistentbibliotekariebefattningar. I Örebro finnes en ordinarie befattning som förste assistent och fyra ordinarie befattningar såsom assistenter jämte en vakant ordinarie assistenttjänst. Härtill kommer en assistent å extra stat med halv tjänstgöring. I Uppsala finnas två ordinarie befattningar som förste assistent och fyra ordinarie befattningar såsom assistent, vartill kommer en arvodesbefattning som sjukhusbibliotekarie. I Borås finnas tre ordinarie befattningar som förste biblioteksassistent, tre ordinarie befattningar som andra biblioteksassistent och en befattning som barnbibliotekarie samt en extra assistent. I Eskiltuna finnes slutligen en ordinarie befattning såsom förste assistent och fyra ordinarie befattningar såsom assistent jämte en befattning såsom extra assistent. Utöver nu angivna befattningar tillkomma i samtliga fyra städer en centralbibliotekarie, en förste centralbiblioteksassistent och en andre centralbiblioteksassistent ävensom befattningar som biblioteksbiträde. Bortsett från Borås, som har en särskild befattning benämnd barnbibliotekarie, tjänstgöra i städerna Örebro, Uppsala och Eskilstuna en av assistenterna såsom dylik bibliotekarie.

Såväl publik som litteratur är en helt annan på barn- och ungdomsavdelningar än på avdelningen för vuxna. Referensarbetet på ungdomsavdelningen sker i stor utsträckning i samband med den egentliga låneverksamheten. Arbetet på ungdomsavdelningens låneexpedition framstår såsom betydligt mera kvalificerat än på avdelningen för vuxna. Det är därför av stor vikt att det på barnavdelningen finnes en kunnig, intresserad och helst specialutbildad barnbibliotekarie, som även kan ägna tid och intresse åt samarbetet med skolorna. Avlöningen till en barnbibliotekarie kan med hänsyn härtill icke rimligen sättas lägre än enligt begynnelselönen i lönegrad 18, den lägsta lönegrad, vari dylik befattning är placerad i andra städer och samma lönegrad vari de tre lägsta assistentbibliotekarierna vid Västerås stadsbibliotek för närvarande äro placerade.

Av vad ovan anförts framgår, att behov av en barnbibliotekariebefattning vid stadsbiblioteket föreligger, helt oberoende av landsbiblioteksorganisationens utbyggande. Då såsom förut visats, de av staten avlönade befattningarna såsom bibliotekarie och amanuenser avse den vetenskapliga avdelningen, d.v.s. det gamla stiftsbiblioteket, samt den nya länsverksamheten kan inrättandet av en barnbibliotekariebefattning icke på något sätt betraktas såsom ett föregripande av landsbiblioteksorganisationen, detta så mycket hellre som styrelsen med beaktande av önskemålet av att ordinarie befattningar icke inrättas under löpande budgetåret, stannat vid att föreslå att befattningen inrättas såsom *extra*.

Avlöningen enlig löneklass 18 utgör inklusive nuvarande tillägg för år räknat kronor 10.428:—. Då befattningen icke lärer kunna tillsättas förrän tidigast den 1 april 1953, synes ett anslag av 7.000 kronor vara tillräckligt för innevarande år.

Under åberopande härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att för anställande av en barnbibliotekarie å extra stat vid stadsbiblioteket anvisa ett anslag å 7.000 kronor för år 1953.

Drätselkammaren har i yttrande den 12 februari 1953 anfört följande:

Efter vad numera blivit klarlagt föreligger icke längre anledning att uppskjuta frågan om barnbibliotekarie till dess att den nya biblioteksbyggnaden blivit färdigställd. Av styrelsens utredning framgår även att, oavsett landsbiblioteksorganisationens vidare utbyggande, för dagen finnes behov av en särskild arbetskraft, som helt kan ägna sig åt stadsbibliotekets ungdomsavdelning. Lokaler för denna har såsom framgår av styrelsens skrivelse numera kunnat ordnas och det får anses vara av vikt att verksamheten i full utsträckning kan sättas i gång så snart som möjligt. Drätselkammaren vill därför biträda styrelsens förslag.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens framställning samt

att härav föranledd utgift för 1953 skall bestridas av i samma års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 18 februari 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens framställning.

Nr 67. Inrättande av befordringstjänster vid kommunala flickskolan och praktiska realskolan. (Jfr S. H. nr 50 ser. A år 1953)

Styrelsen för kommunala flickskolan har i skrivelse den 16 mars 1953 anfört följande:

Den 26 februari 1953 beslöto Stadsfullmäktige att till styrelsen för komm. flickskolan i Västerås återremittera dess framställning om inrättandet av befordringstjänster vid skolan. På grund härav får styrelsen under åberopande av föreskrifterna i kungl. brevet om befordringstjänster och nya tjänster vid de högre skolorna av den 19 dec. 1952 samt under påpekande av att stora svårigheter komma att uppstå vid uppgörandet av lärarnas tjänstgöring för nästa läsår, om icke frågan om de nya tjänsterna kan slutbehandlas utan alltför lång tidsutdräkt, vördsamt hemställa, att vid komm. flickskolan i Västerås må fr. o. m. den 1 jan. 1953 vara inrättade befordringstjänster och nya ord. ämneslärar- och adjunktstjänster till det antal, som Kungl. Skolöverstyrelsen enl. Kungl. Maj:ts bemyndigande fastställer.

Styrelsen för praktiska realskolan har i skrivelse samma dag anfört följande:

Enligt Kungl. brev av den 19 december 1952 skall vid högre kommunala skolor inrättas ett visst antal ordinarie adjunkts- och ämneslärartjänster, som Kungl. Skolöverstyrelsen sedan äger rätt att fördela på de olika skolorna. Likaså inrättas även

ett antal s.k. befordringstjänster vid de olika skolorna, varvid också Kungl. Skolöverstyrelsen äger att bestämma det antal tjänster, som skall tillkomma varje skola.

Då Kungl. Skolöverstyrelsen ännu ej hunnit fördela dessa tjänster vid de olika skolorna, får styrelsen för praktiska realskolan i Västerås hos Stadsfullmäktige vördsamt anhålla,

att Stadsfullmäktige ville godkänna den fördelning av ordinarie tjänster och befordringstjänster, som av Kungl. Skolöverstyrelsen kommer att verkställas för praktiska realskolans i Västerås del samt deras inrättande.

Drätselkammaren har i häröver den 17 mars 1953 avgivet yttrande anfört följande:

Det har numera inhämtats att det är skolöverstyrelsen och icke Kungl. Maj:t, som fastställer antalet tjänster av ifrågavarande slag, som skall tillkomma varje skola. Stadsfullmäktiges beslut torde lämpligen givas den formen att fullmäktige godkänner den fördelning av ordinarie tjänster och befordringstjänster som av skolöverstyrelsen kommer att verkställas för flickskolans del samt deras inrättande.

Återremissen föranleddes närmast därav att man ville avvakta framställning från styrelsen för praktiska realskolan om inrättande av befordringstjänster och ordinarie tjänster vid denna skola. En dylik framställning har nu inkommit från styrelsen. Liksom fallet är med flickskolan skall även i detta fall skolöverstyrelsen fördela ett visst antal befordringstjänster samt ordinarie adjunkts- och ämneslärartjänster på de olika skolorna. Av praktiska skäl böra stadsfullmäktige för realskolans del samtidigt fatta samma beslut som beträffande flickskolan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att godkänna den fördelning av ordinarie tjänster och befordringstjänster vid kommunala flickskolan och praktiska realskolan i Västerås, som kommer att verkställas av Kungl. Skolöverstyrelsen samt tjänsternas inrättande.

Nr 68. Val av kommunala förtroendemän.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 11 mars 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 26 februari 1953 anmodade stadsfullmäktige beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de förtroendemannaval, som föranleddes av stadsfullmäktigeledamoten Erik Alderheds avsägelse från de kommunala uppdrag, vilka av honom innehades på grund av stadsfullmäktiges val.

I anledning härav får utskottet föreslå stadsfullmäktige besluta

att till suppleant i beredningsutskottet efter herr Alderhed intill innevarande års utgång utse vaktmästaren Allan Lindstedt samt till suppleant i idrottsstyrelsen för tiden intill 1953 års utgång fastighetsförvaltaren Inge Jonsson.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

Den 29 april 1953 Ser. A nr 4

Nr 69. Drätselkammarens och tekniska verkens bokslut för 1952.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 24 februari 1953 anfört följande:

Styrelsen för tekniska verken överlämnar härmed verkens bokslut för år 1952. Resultatet motsvarar i stort sett det vid budgetens uppgörande beräknade. Lönekontona uppvisa genomgående överskridande, beroende på att underhandlingarna om lönetilläggen för 1952 avslutades och överenskommelse träffades först efter det budgeten uppgjorts samt lönerna vid sådant förhållande upptoges till då utgående belopp. Utgiftsökningarna i övrigt för de olika verken uppvägas på det hela taget något så när av inkomstökningarna utom ifråga om gasverket.

Avskrivning av osäkra fordringar har skett med 575 kronor 31 öre.

Gemensam förvaltning.

Driftutgifterna ha genomgående överskridit de beräknade och stiga till 674.500 kronor 57 öre. Överskridandena uppgå till i runt tal 63.700 kronor. Driftinkomsterna sluta på 36.030 kronor mot beräknade 32.500 kronor.

Fördelning av utgifter och inkomster på de olika verken har skett enligt tidigare grunder.

Gasverk.

Driftutgifterna stiga till 3.640.756 kronor 82 öre och överskrida de beräknade med 303.256 kronor 82 öre. Överskridandena beröra de flesta poster. Det största beloppet kommer på räntor och avskrivningar. Dessa äro i staten beräknade blott på färdigställda anläggningar. I bokslutet däremot ha räntor upptagits jämväl på igångsatta och pågående arbeten och avskrivningar skett på under budgetåret färdigställda anläggningar. Nämnda poster överskrida de beräknade med respektive 48.000 och 74.800 kronor. Utgiften för inköp av gaskol överskrider den beräknade med något över 24.500 kronor. Driftinkomsterna uppgå till 3.385.109 kronor 76 öre mot beräknade 3.339.000 kronor. Försäljningen av koks och tjära har utfallit sämre och gett över 121.000 kronor mindre än beräknats. Gasavgifter från enskilda ha däremot uppvisat en förbättring på cirka 123.000. Driftresultatet uppvisar ett underskott på 255.647 kronor 6 öre mot beräknat överskott på 1.500 kronor. Orsaken till underskottet ligger i den av Statens Bränslekommission vidmakthållna disproportionen mellan kol- och kokspriser. Då kapitalutgifter och kapitalinkomster medräknas, uppgår underskottet till 83.047 kronor 6 öre, medan i staten räknats med ett överskott på 99.300 kronor.

Elverk.

Driftutgifterna uppgå till 3.908.727 kronor 43 öre och överskrida de beräknade med 328.127 kronor 43 öre. Utgiften för inköp av elkraft uppvisar ett överskridande å något över 244.600 kronor. Installationsverksamheten har dragit en merkostnad å cirka 200.000 kronor för arbetslöner och materiel. Genom att stadens samtliga affärs-

drivande verk deklarerats såsom en helhet, har den beräknade utgiften å 86.000 kronor för utskylder bortfallit och en återbäring av skatt på något över 32.500 kronor erhållits. Driftinkomsterna uppgå till 4.987.773 kronor 79 öre mot beräknade 4.451.800 kronor. I förbrukningsavgifter för elström har influtit något över 221.000 kronor från enskilda och för allmän belysning 24.200 kronor utöver vad i budgeten förutsatts. Anmärkas bör att inkomstökningen borde i förhållande till utgiftsökningen ligga högre, ett sakförhållande, som visar att taxorna äro för låga Inkomsten på utförda installationsarbeten är över 288.000 kronor större än budgeten uppvisar. Räntabiliteten av denna verksamhet kan emellertid ej utläsas ur de siffror bokslutet anger, då verksamheten omfattar stora arbeten, som ej äro hänförliga till normala installationsarbeten, och utgiftssidan ej belastats med administrationskostnader samt inkomstsidan gottskrivits även vissa prisstegringar på lagervärden. Driftresultatet uppvisar ett överskott på 1.079.046 kronor 36 öre eller 207.846 kronor 36 öre mera än budgeten upptar. Tillsammans med kapitalutgifter och kapitalinkomster blir resultatet 218.721 kronor 36 öre bättre än beräknat.

Vatten- och avloppsverk.

Driftutgifterna uppgå till 1.765.131 kronor 59 öre mot beräknade 1.436.400 kronor. Skillnaden utgör sålunda 328.731 kronor 59 öre. Ökningen hänför sig, utom till löner och pensioner, i huvudsak till räntor på fasta tillgångar, omfattande även anläggningar under arbete, med cirka 137.300 kronor och till underhåll av avloppsledningar med omkring 69.000 kronor. I sistnämnda överskridande ingår ett belopp om 52.500 kronor för omläggning och förstärkning av delar av avloppsledningen från Sotargatan till Fridnäsgatan i enlighet med stadsfullmäktiges medgivande den 29 januari 1953. Installationsverksamheten har dragit en kostnad utöver den beräknade å cirka 39.000 kronor. Driftinkomsterna uppgå till 1.674.670 kronor 70 öre eller 338.170 kronor 70 öre mera än staten anger. Av ökningen kommer på vattenavgifter cirka 208.000 kronor och på utförda installationer över 44.800 kronor. Grävmaskiner, bilar och större arbetsmaskiner har gett omkring 61.900 kronor större överskott. Driftresultatet slutar å ett underskott på 90.460 kronor 89 öre mot beräknat 99.900 kronor. Av merinkomsten på grävmaskiner, bilar och större arbetsmaskiner har något över 54.000 kronor tillförts fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar. I övrigt överensstämma kapitalutgifterna med de i staten angivna. Kapitalinkomsterna uppgå till belopp, som med cirka 15.800 kronor överskrider det i staten upptagna. Totalresultatet uppvisar ett underskott på 106.052 kronor 96 öre eller 30.252 kronor 96 öre mera än budgeten.

Under år 1952 ha fullbordats större anläggningar för en kostnad av 1.114.609 kronor 71 öre. Kostnaden fördelar sig på elverk med 283.799 kronor 81 öre och på vatten- och avloppsverk med 830.809 kronor 90 öre. För ändamålet ha stadsfullmäktige av lånemedel anvisat sammanlagt 694.500 kronor. Ett anslagsunderskott å 19.478 kronor 23 öre, som ej kunnat utjämnas genom överskott på andra arbeten, har uppstått för vatten- och avloppsverk. Underskottet täckes med medel ur 1953 års anslag för verkets nyanläggningar.

Styrelsen hemställer, att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna tekniska verkens bokslut för år 1952.

Drätselkammaren har i yttrande den 2 april 1953 anfört följande:

I förhållande gentemot den av stadsfullmäktige antagna budgeten för år 1952 samt under året anvisade anslag redovisas ett underskott på kronor 152.387: 54. Härifrån avgår dock överskott å anslag från tidigare år med kronor 55.635: — varefter i bokslutet redovisas ett underskott på kronor 96.752: 54. I 1951 års bokslut redovisades ett underskott på ca kronor 787.000: — och i 1950 års bokslut ett överskott på ca kronor 383.000: —.

Det redovisade underskottet skall täckas i 1954 års stat.

Redan i början av år 1952 då lönerna för de anställda ökades med ungefär 20 % stod det klart för kammaren, att den uppgjorda budgeten icke skulle hålla. I staten var upptaget ett anslag på kronor 250.000: — för täckande av ökade dyrtidstillägg på utgående löner. I skrivelse till stadsfullmäktige den 8 juli 1953 (S. F. handl. ser. A nr 142) lämnade kammaren en redogörelse för de beräknade kostnaderna för de ökade dyrtidstilläggen och framhöll att dessa kommer att medföra ett avsevärt underskott för år 1952. Med tillfredsställelse konstaterar kammaren, att underskottet blev betydligt mindre än vad som vid den tidpunkten kunde förutses. Dyrtidstillägget för ordinarie och extra befattningshavare höjdes med ungefär 20 % från 32—33 % till ca 53 % och dyrtidstillägget till pensionärerna höjdes med ungefär samma procenttal från 51 % till 74 %. Vidare ökades lönerna till de kollektivanställda befattningshavarna med ungefär motsvarande procent. Enbart ökningen av dyrtidstilläggen till de ordinarie befattningshavarna motsvarar ca kronor 650.000: —.

Prisnivån företedde under 1952 en mindre ökning. Sålunda var levnadskostnadsindex enligt 1935 års serie vid 1952 års början 204 och vid årets slut 213. Stegringen var alltså 9 enheter. Under 1951 ökade index från 177 vid årets början till 204, dvs. 27 enheter.

Antalet anställda uppgick till ungefär 2.100 personer, varav ca 480 befattningshavare på ordinarie stat, ca 390 lärare, ca 550 extra och tillfälliga befattningshavare samt ca 680 kollektivanställda befattningshavare.

Statistiken beträffande antalet anställda haltar litet, särskilt gäller detta gruppen extra och tillfälliga befattningshavare, där arvodestagare, gårdskarlar m. fl. redovisas.

I löner har totalt utbetalats ca 16,1 miljoner mot ca 13,3 miljoner 1951 och 10,2 miljoner 1950. För ordinarie befattningshavare utgör lönesumman ca 5,1 miljoner, för gruppen extra och tillfälliga befattningshavare ca 1,6 miljoner, för lärare ca 3,9 miljoner, varav emellertid större delen ersättes av staten, och för kollektivanställda befattningshavare ca 5,5 miljoner.

Till pensionärer har utbetalats ca kronor 800.000: — till 263 pensionärer mot ca kronor 658.000: — till 274 pensionärer under 1951.

I staten var driftutgifterna beräknade till ca 35 miljoner och blev ca 38,6 miljoner och kapitalutgifterna var beräknade till ca 5,9 miljoner och blev ca 6,3 miljoner, varvid hänsyn ej tagits till tilläggsanslag, disponerade reservationer och förskott. Driftinkomsterna var i staten beräknade till ca 40,2 miljoner och blev ca 43,3 miljoner och kapitalinkomsterna — huvudsakligen avskrivningar på fasta tillgångar — var beräknade till ca kronor 600.000: — och blev ca kronor 838.000: —.

De största underskotten mot stat framvisa: Folkskolorna ca kronor 347.000: —, Gasverk ca kronor 182.000: —, Parkförvaltningen ca kronor 130.000: — och Sluten fattigvård ca kronor 127.000: — och de största överskotten: Finansförvaltningen ca

kronor 835.000: —, Elverk ca kronor 219.000: — och Exploateringsfastigheter ca kronor 133.000: —.

Kammaren övergår därefter att lämna några kortfattade förklaringar till vissa mera påtagliga anslagsöverskridanden m. m. under de olika delförvaltningarna. Vissa förvaltningars anslagsöverskridanden beror till större delen på ökat dyrtidstillägg till anställda och pensionärer och härför lämnas ingen särskild kommentar.

Polisväsen och fångvård redovisar ett underskott på ca kronor 79.000: — (1951 ca kronor 65.000: —). Större delen härav redovisas på löne- och pensionsanslagen. Kostnaderna för skrivmateriel, blanketter o. d. har uppgått till icke mindre än ca kronor 26.000: — mot beräknade kronor 12.000: —, vilket förklaras av att uppläggningen av centralregistret dragit stora kostnader. Telefon, porto och annonser har kostat ca kronor 27.300: — mot beräknade kronor 17.500: —. I kostnader för sakkunnigt biträde m. m. har utbetalats kronor 10.600: — mot beräknade kronor 1.300: —, vilket sammanhänger med en av polisen verkställd utredning. I statsbidrag för stats- och reservpolis har influtit ca kronor 152.000: — mot beräknade kronor 120.000: — beroende på ökade löner och övriga kostnader.

Stadsingenjörskontoret redovisar ett överskott på ca kronor 33.000: — huvudsakligen beroende på ändrad stadsmätningstaxa. Inkomsterna blev ca kronor 50.000: — mot beräknade kronor 25.000: —.

Brandförsvar redovisar ett underskott på ca kronor 92.000: — mot ca kronor 72.000: — 1951. Anslaget för vikarier har belastats med ca kronor 83.000: — mot beräknade kronor 40.000: —. Kostnaderna på detta konto år 1951 uppgick till ca kronor 67.000: —.

Exploateringsfastigheter lämnar ett överskott på ca kronor 133.000: —, vilket sammanhänger med ökade hyror och tomträttsavgälder.

Byggnads AB Mimer, som helt äges av staden, lämnade för år 1951 en utdelning på 3 % eller kronor 15.000: —, vilket belopp redovisas under stattitel 7 Ö **Aktier och andelar i byggnadsföretag.** Det ävenledes av staden ägda AB Arbetarebostäder lämnade ingen utdelning för år 1951. Någon utdelning för år 1952 räknar Byggnads AB Mimer icke med.

Stattiteln **Gatuförvaltning**, vilken förvaltning i 1951 års bokslut redovisade ett underskott på icke mindre än ca kronor 423.000: —, redovisar i detta bokslut ett överskott på ca kronor 87.000: —. Kostnaderna för underhåll av gator och vägar har hållit sig inom ramen för anslagen eller ca kronor 652.000: —. Under 1951 uppgick kostnaderna till ca kronor 792.000: —. Vidare har större statsbidrag för underhåll av gator och vägar erhållits eller ca kronor 427.000: — mot beräknade kronor 210.000: —

Drätselkammarens förråd och verkstad redovisar ett underskott på ca kronor 47.000: —. Inkomst av rörelsen har endast lämnat ca kronor 52.000: — mot beräknade kronor 75.000: —. En närmare undersökning kommer att göras.

Parkförvaltningen redovisar ett underskott på ca kronor 130.000: —, vilket motsvarar ungefär 20 % anslagsöverskridande. Underskottet 1951 uppgick till ca kronor 100.000: — och 1950 till ca kronor 17.000: —. Av överskridandet ligger ca kronor 90.000: — på löneanslagen. Parkförvaltningens totala lönekostnader uppgår till ca kronor 650.000: —. Driftkostnaderna (netto) uppgick till ca kronor 609.000: — mot ca kronor 503.000: — 1951 och ca kronor 453.000: — 1950.

Hamnförvaltningen redovisar ett underskott på ca kronor 134.000: — mot beräk-

nade ca kronor 236.000: —. Driftutgifterna har uppgått till ca kronor 1,2 miljoner och driftinkomsterna till ca kronor 1,4 miljoner, vilket skulle innebära, att driften skulle lämna ett överskott på ca kronor 0,2 miljoner. Eftersom avskrivningar endast har gjorts på kranar men ej på själva hamnanläggningarna blir det bokförda driftresultatet missvisande.

Beträffande **tekniska verkens** resultat hänvisar kammaren till verkens skrivelse. Totalt redovisar verken ett budgetöverskott på ca kronor 7.000: —. Elverket redovisar överskott på ca kronor 219.000: —, gasverket och vatten- och avloppsverket däremot underskott på resp. ca kronor 182.000: — och ca kronor 30.000: —.

Renhållningsverket redovisar ett underskott på ca kronor 19.000: —, bl. a. beroende på ökade driftkostnader, vilka varit större än de genom ändrad taxa ökade inkomsterna. Inkomsterna har uppgått till ca kronor 218.000: — mot beräknade kronor 150.000: —.

Folkskolorna redovisar totalt ett underskott på ca kronor 347.000: —, varav på administration ca kronor 17.000: —, undervisning ca kronor 153.000: —, socialpedagogiska anordningar ca kronor 19.000: —, fastigheter och inventarier ca kronor 47.000: — och skolmåltider ca kronor 111.000: —. Överskridandet motsvarar ca 12 % på i budgeten upptagna nettokostnader. Anslaget för löner till lärare har överskridits med ca kronor 466.000: —, vilket till större delen täckes av ökade statsbidrag. Sålunda har i statsbidrag erhållits ca kronor 347.000: — mer än beräknats. För andra halvåret 1952 erhålles slutligt statsbidrag först i slutet av 1953. Bland socialpedagogiska anordningar redovisas kostnader för beklädnad av elever med ca kronor 19.000: — ehuru anslaget endast är kronor 4.000: —. Bland donationsfonderna redovisas även ledes kostnader för beklädnad av elever med ca kronor 4.000: —. Totalt uppgår kostnaderna för detta ändamål till ca kronor 23.000: —. Anslagsöverskridandet är anmärkningsvärt stort.

Bland skolmåltider återfinnas de största utgiftsposterna i löner med ca kronor 273.000: — mot beräknade kronor 210.000: — och i matvaror, som har kostat ca kronor 424.000: — mot beräknade kronor 330.000: —.

Praktiska realskolan redovisar överskott på ca kronor 36.000: —, huvudsakligen beroende på mindre lönekostnader än beräknat och ökat statsbidrag.

Kommunala Flickskolan redovisar underskott på ca kronor 31.000: —. Överskridandena ligger i huvudsak på löneanslagen.

Stattitel **Gymnastik och idrott** lämnar ett underskott på totalt ca kronor 82.000: —. Underhållsanslagen har överskridits med betydande belopp.

Stattiteln **Stadsbibliotek,** som är ny fr. o. m. 1952, redovisar ett underskott på ca kronor 7.000: —. Stadens nettokostnader för biblioteket har under 1952 uppgått till ca kronor 141.000: —. Stadens anslag till Arbetareinstitutet, som tidigare svarade för biblioteket, uppgick under 1951 till kronor 99.000: —.

Den **Slutna fattigvården,** som utökats genom tillkomsten av Sommarro och f. d. Badelunda Ålderdomshem, lämnar ett underskott på ca kronor 127.000: —, varav huvudparten faller på ökade driftkostnader.

För den **Öppna fattigvården** redovisas ett underskott på ca kronor 76.000: —, varav större delen avser ökade understöd. Sålunda har i understöd utbetalats ca kronor 225.000: — mot beräknade kronor 135.000: —.

I staten beräknades stadens andel i kostnader för folkpensionerna inkl. särskilda

bostadstillägg till kronor 860.000: —. Kostnaderna har emellertid uppgått till ca kronor 883.000: —.

Finansförvaltningen slutligen redovisar ett överskott på ca kronor 835.000: — mot ca kronor 631.000: — 1951.

Överskottet sammanhänger bl. a. med att kostnaderna för lån blivit mindre än vad som beräknats, hamnen lämnat bättre resultat samt att ränteinkomsterna blivit större. Vidare har återstående delar av stadsfullmäktiges och drätselkammarens anslag för oförutsedda utgifter eller ca kronor 172.000: — icke reserverats varigenom bokslutet förbättras med samma belopp.

Utgifterna på **låne- och fondstaten** har under 1952 uppgått till ca kronor 12,2 miljoner mot ca kronor 11,7 miljoner 1951 och kronor 8,4 miljoner 1950.

Till olika fonder har avsatts ca kronor 917.000: —. De största utgifterna på låne- och fondstat redovisas bland följande stattitlar:

7 E 1 Hyresfastigheter ca kronor 424.000: —, 8 B 2 Gator och vägar ca kronor 406.000: —, 9 A Hamnförvaltning ca kronor 2,7 miljoner, 11 C Elverk ca kronor 726.000: —, 13 AB Vatten- och avloppsverk ca kronor 2,7 miljoner, 15 A Folkskolor ca kronor 982.000: —, 15 G 1 Allmänt Läroverk ca kronor 2,2 miljoner.

Under året har nya lån upptagits med ca kronor 14 miljoner. Dispositionerna ur egna fonder uppgår till ca kronor 2,4 miljoner.

Balansräkningen omsluter ca kronor 122,4 miljoner mot ca kronor 114,4 miljoner 1951 och kronor 100,5 miljoner 1950.

De fasta tillgångarna har ökats till ca kronor 75,1 miljoner mot ca kronor 63,9 miljoner 1951 och de fasta skulderna har ökats från ca kronor 26,2 miljoner till ca kronor 38,6 miljoner. Den fasta kapitalbehållningen, dvs. skillnaden mellan fasta tillgångar och skulder har minskats med ca kronor 1,2 miljoner från ca kronor 37,6 miljoner till ca kronor 36,4 miljoner. Minskningen sammanhänger med låneskuldens ökning. För att få fram den verkliga nettoförmögenheten måste man ta hänsyn till kapitalfonder samt förskott och reservationer på låne- och fondstat. Den faktiska kapitalbehållningen utgör därför ca kronor 49,1 miljoner mot ca kronor 45,7 miljoner 1951 och ca kronor 40,5 miljoner 1950.

I föregående års bokslutsskrivelse meddelade kammaren, att uppläggningen av fastighetsregistret skulle kunna slutföras 1952. Tyvärr har detta ej medhunnits på grund av andra löpande arbetsuppgifter.

Utlämnade fasta lån har minskats från ca kronor 383.000: — till ca kronor 352.000: — beroende på att amorteringarna varit större än summan av nya lån. Kommunala tilläggslån upptagas till kronor 1: — per lån. Andra fasta tillgångar — dvs. pågående anläggningar — har ökats från ca kronor 17,5 till ca kronor 26,2 miljoner. I bokslutet redovisas kassamedel med ca kronor 3,6 miljoner mot ca kronor 2,4 miljoner 1951.

Posten statsbidrag företer en ökning med ca kronor 0,4 miljoner till ca kronor 1,6 miljoner och posten andra fordringar har ökats från ca kronor 3,2 miljoner till ca kronor 5,9 miljoner. I detta senare belopp ligger en tillfällig utlåning till Byggnads AB Mimer på 3 miljoner.

Lager och förråd redovisas med nästan exakt samma belopp som föregående års bokslut eller ca kronor 2,7 miljoner.

På kontot skattestatens förskott redovisas bl. a. ca kronor 884.000: —, varav ca kronor 787.000: — utgör 1951 års underskott, som täckes i 1953 års stat samt 1952 års underskott ca kronor 97.000: —, som skall täckas i 1954 års stat.

Låne- och fondstatens förskott utgör ca kronor 12,5 miljoner mot ca kronor 19,2 miljoner 1951. Beslutad ej verkställd upplåning har minskats genom upptagande av lån under 1952 från ca kronor 18,5 miljoner till ca kronor 10,5 miljoner.

Fonderna har nedgått från ca kronor 18 miljoner till ca kronor 17,4 miljoner. Skattestatens reservationer utgör ca kronor 5 miljoner mot ca kronor 5,2 miljoner 1951 och låne- och fondstatens reservationer ca kronor 12,7 miljoner mot ca kronor 14,2 miljoner 1951.

Beträffande donationsfondernas bokslut hänvisas till stadskamrerarens redogörelse och siffermässiga sammanställning, vilka äro intagna i stadsfullmäktiges handlingar ser. B nr 7.

Med åberopande härav hemställer kammaren, att stadsfullmäktige ville besluta

att stadsfullmäktige med godkännande ville lägga till handlingarna de av kammaren upprättade boksluten för staden och för donationsfonderna för år 1952.

Nr 70. Anslag för utförande av reparationer å skyddsrummet i Djäkneberget.

Civilförsvarsnämnden har i skrivelse den 6 mars 1953 anfört följande:

Skyddsrummet i Djäkneberget har visat sig vara i behov av reparationer. Arbetena avse i huvudsak rengöring av betongpelare och kabelrännor, asfaltering av nämnda rännor, renborstning och bestrykning med mönja och oljefärg, i vissa fall bronsering av rör för friskluftsintag, ventilationstrummor, luftrenare, rör till radiatorer, värmepanna och eldrör, hängseljärn och järnkonsoler, impregnering av träbommar, översyn och justering av bland annat övertrycksventiler och fläktaggregat, omkalkning av tak, målning av dörrar och golv m. m. Dessutom böra eldrören från värmepannan sammankopplas med ett cirka sex meter högt, värmeisolerat skorstensrör utanför berget vid norra ingången. Kostnaderna beräknas stiga till kronor 3.900: —.

På grund härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att för angivna arbeten i skyddsrummet i Djäkneberget anvisa ett förslagsanslag å kronor 3.900: —.

Drätselkammaren har i häröver den 12 mars 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla nämndens hemställan samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 71. Anslag till förberedande arbeten för ett folkrörelsernas arkiv.

Kulturnämnden har i skrivelse den 13 mars 1953 anfört följande:

Inom kulturnämnden har till behandling upptagits frågan om ordnande inom Västerås stad av ett folkrörelsernas arkiv. Alla de olika föreningar och organisationer, vilka kunna hänföras till begreppet folkrörelser, ha säkerligen redan nu en hel del värdefullt material, som i många fall icke sammanförts på ett sådant sätt att det är lättillgängligt eller möjligt att överblicka. Särskilt det material, som hänför sig till vederbörande förenings eller organisations första år, är ofta av stort värde för framtida forskning. Över huvudtaget kan sägas att de olika folkrörelsernas arkivalier ge en god bild av det samhälle, som under årens lopp växt fram och därför utgöra ett värdefullt tillskott då det gäller att kartlägga och beskriva olika områden av samhällslivet. Inom vissa folkrörelser har arkivfrågan redan vunnit beaktande bland annat genom upprättande av centrala arkiv. Så är t. ex. förhållandet inom arbetarrörelsen. Inom andra rörelser åter har hittills endast föga åtgjorts, varigenom mycket värdefullt material försvunnit eller hotar att försvinna och på så sätt bli oåtkomligt för forskningen. Man torde icke som regel få räkna med att arkiveringsproblemet kan lösas enbart genom centrala arkiv utan man får och bör inrikta sig på att, såsom redan på vissa håll skett, få till stånd lokala folkrörelsearkiv. För att ett sådant skall kunna tillförsäkras en ofrånkomlig sakkunnig skötsel och vård är det många gånger angeläget att det sammanföres med ett befintligt arkiv, som står under sakkunnig tillsyn. För Västerås del skulle det ligga nära till hands att samordna det med ett blivande stadsarkiv, vars tillkomst, enligt vad nämnden tror sig ha bekant, icke är alltför avlägsen.

Nämnden har i detta ärende samrått med fil. dr Tage Lindbom i Arbetarrörelsens arkiv i Stockholm. Av detta samråd har framgått, att en mycket viktig uppgift är att i första hand informera de olika föreningarna och organisationerna om angelägenheten och vikten av att deras olika arkivalier samlas och förtecknas samt kommer under sakkunnig vård. Det är vidare av vikt att någon därtill lämpad person får i uppdrag att redan på ett förberedande stadium igångsätta insamlingsarbete och kartläggningsarbete beträffande det material, som finnes. När väl ett sådant arbete är färdigt kan sedermera tas upp till behandling frågan om på vilket sätt de olika arkivalierna, som sammanbragts, skola förvaras, och under vilkens inseende de skola stå. Skulle så bli att vid den tidpunkten ett stadsarkiv existerar i Västerås under ledning av en stadsarkivarie ligger det enligt nämndens uppfattning nära till hands att de olika folkrörelsearkiven inordnas som en del i stadsarkivet.

Nämnden har funnit det förenligt med sin instruktion att taga initiativ i denna fråga, som enligt nämndens uppfattning är betydelsefull. För det förberedande arbete, som erfordras beträffande upplysning och insamling av material, hemställer nämnden om ett anslag av 5.000 kronor att utgå av kulturfondens disponibla medel. För den händelse stadsfullmäktige bifaller detta förslag kommer nämnden att i samråd med tillgänglig sakkunskap igångsätta nödvändiga förberedelsearbeten samt sedermera återkomma till stadsfullmäktige i frågan.

Under hänvisning härtill hemställer kulturnämnden stadsfullmäktige besluta

att ställa ett anslag om 5.000 kronor till kulturnämndens förfogande för upplysningsarbete och insamling av material beträffande bildande av ett folkrörelsernas arkiv i Västerås.

Drätselkammaren har i häröver den 2 april 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens hemställan samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av kulturfondens medel.

Nr 72. Anslag för ytterligare småbåtsplatser.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 april 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha vid olika tillfällen beviljat medel för utförande av en ny bro över Svartån i Kungsängsgatans förlängning.

Arbetets igångsättande är nu aktuellt och fullständig kostnadsberäkning kommer att inom den närmaste tiden föreläggas stadsfullmäktige. I och med brons anläggande komma 30 småbåtsplatser vid Svartån att försvinna. Dessa måste snarast möjligt ersättas.

I årets stat har upptagits ett anslag å 20.000 kronor för första etappen av utbyggande av småbåtsbryggor. Under vintern har med anlitande av anslaget anlagts 77 nya båtplatser.

För att ersätta de båtplatser, som försvinna, föreslår drätselkammaren att återstoden av de planerade bryggorna för 90 båtplatser omedelbart färdigställes. Kostnaderna härför ha beräknats till 25.000 kronor. Anslaget bör täckas av stadsfullmäktiges reservationsanslag för oförutsedda utgifter.

Under åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för utförande av nya småbåtsplatser anvisa ett anslag å 25.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 73. Tilläggsanslag för avröjning av brandplatsen vid stadsägan nr 228. (Jfr ser. A nr 210 år 1952.)

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 april 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige beslöto den 27 november 1952 under § 270 bemyndiga drätselkammaren att för röjning av brandplatsen efter branden å stadsägan 228, där en av Gustafsbergs fabriker AB förhyrd byggnad varit uppförd, och framdragande av vattenledning m. m. av försäljningsmedelsfonden taga i anspråk ett belopp av 8.800 kronor. Kostnaden för vattenledningen hade beräknats till c:a 2.000 kronor men har visat sig i verkligheten utgöra kronor 4.408: 10, varför anslaget alltså överskridits med kronor 2.408: 10.

Tilläggsanslag erfordras sålunda med sistnämnda belopp. Anslaget bör utgå ur försäljningsmedelsfonden.

Under åberopande härav får kammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för ifrågavarande ändamål bevilja ett tilläggsanslag å kronor 2.408: 10 att täckas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 74. Angående markbyte med Statens Järnvägar.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 april 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning följande förslag till markbyte mellan SJ, å ena, samt staden, å andra sidan.

SJ överlåter till staden med full äganderätt de områden om tillhopa c:a 830 kvm av stadsägan nr 38, vilka enligt ett av stadsfullmäktige den 29 januari 1953 antaget stadsplaneförslag för kvarteret Isolatorn, Emaus gård m. m. skola utläggas till idrottsområde, gata och park.

Staden överlåter å sin sida till SJ, likaledes med full äganderätt, ett område om ca 900 kvm av stadsägan nr 1665 A, vilket enligt samma förslag skall utläggas till järnvägsområde. Någon mellanavgift skall icke utgå i anledning av bytet.

SJ medgiva staden rätt att å den enligt stadsplaneförslaget i idrottsområde ingående delen av sitt överlåtna markinnehav omedelbart vidtaga åtgärder för idrottsplatsens iordningställande enligt stadsplanen.

Tillträde av de å ömse sidor överlåtna områdena sker, så snart avstyckningarna fastställts.

Då markbytet möjliggör realiserande av stadsplanen samt bytesvillkoren äro godtagbara, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att på i huvudsak här ovan angivna villkor träffa avtal om markbyte med Statens Järnvägar avseende förenämnda områden av stadsägorna n:ris 38 och 1665 A.

Nr 75. Förvärv av stadsägorna n:ris 347 och 1071 U.
(Jfr.ser. A nr 62 år 1953.)

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 april 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige bemyndigade vid sammanträde den 26 mars 1953 drätselkammaren att för ett pris av 26.340 kronor förvärva tvenne sportstugor å stadsägan 3348 å norra Björnön. I samband med förvärvet av stugorna skulle civilingenjören C. Kiesslings arrendeavtal med staden beträffande området upphöra.

Västerås Missionsförsamling har hemställt att av staden få förvärva byggnaderna samt att marken upplåtes mot arrende till församlingen på skälig tid, förslagsvis 40 år. I gengäld skulle missionsförsamlingen till staden överlåta stadsägorna n:ris 347 (Idrottsvägen 7) och 1071 U (sydvästra hörnet av Billstaområdet) med full äganderätt och därutöver erlägga en mellanavgift av 5.000 kronor kontant.

Stadsägan 347 innehåller i areal 762 kvm och är taxerad till 4.500 kronor. Stadsägan 1071 U håller en areal av 6.606,2 kvm och är taxerad till 10.000 kronor. Båda stadsägorna äro obebyggda. Tillträdet av stadsägorna skulle ske den 1 maj 1953. Missionsförsamlingen avser att använda sportstugorna såsom fritidsobjekt.

Då staden har intresse av att förvärva ifrågavarande stadsägor samt villkoren för förvärvet äro godtagbara, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att på i huvudsak ovan angivna villkor av Västerås Missionsförsamling förvärva stadsägorna 347 och 1071 U samt

att uppdraga åt drätselkammaren att vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder.

Nr 76. Medgivande för en baderska att kvarstå i tjänst efter uppnådd pensionsålder.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 18 mars 1953 anfört följande:

Badhusstyrelsen har med tillstyrkan överlämnat en framställning av baderskan Eugenia Persson om tillstånd att efter uppnådd pensionsålder under ytterligare ett års tid från den 1 mars 1953 få kvarstå i tjänst.

Löne- och avtalsnämnden får i anledning av framställningen anföra följande.

Eugenia Persson uppnådde den 9 februari 1953 62 års ålder. Enligt 1946 års pensionsreglemente hade Eugenia Persson varit skyldig att avgå redan två år tidigare, då hon uppnådde 60 års ålder. Hon har emellertid efter badhusstyrelsens medgivande kvarstått i tjänst. Enligt det nya pensionsreglementet är Eugenia Persson skyldig att avgå först med utgången av den månad, varunder hon fyllt 62 år eller sålunda från och med den 1 mars 1953.

Enligt vad badhusstyrelsen upplyst är fru Persson fortfarande vid full vigör och kan på ett berömvärt sätt fullgöra sina arbetsåligganden.

Jämväl enligt nya pensionsreglementet kan befattningshavare medgivas kvarstå i anställning under högst ett år i sänder efter pensionsåldern. Sådant medgivande skall lämnas av stadsfullmäktige.

Då skäl föreligga för bifall till Eugenia Perssons framställning får löne- och avtalsnämnden föreslå stadsfullmäktige besluta

att medgiva baderskan Eugenia Persson rätt att oavsett uppnådd pensionsålder kvarstå i stadens tjänst under ett år från den 1 mars 1953.

Drätselkammaren har i häröver den 2 april 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 77. Utseende av representant för Västerås stad vid Stockholms stads 700-årsjubileum.

Stadsfullmäktige i Stockholms stad ha i skrivelse den 26 mars 1953 anfört följande:

Stockholms stad högtidlighåller instundande sommar 700-årsminnet av Stockholms stadsblivande. De egentliga jubileumsfestligheterna komma att äga rum den 17, 18 och 19 juni.

Stockholms stadsfullmäktige hava härmed äran att inbjuda en representant för Eder stad att med sin närvaro hedra dessa jubileumsfestligheter.

Staden anhåller om benäget meddelande, helst före den 1 nästkommande maj, huruvida inbjudningen emottages. Därest detta — såsom staden hoppas — blir fallet, anhålles även om uppgift å utsedd representant.

Detaljerat festprogram översändes senare. Hotellrum har reserverats för tiden 16—20 juni.

Stockholm den 26 mars 1953.

På stadsfullmäktiges vägnar:
CARL ALBERT ANDERSON

/ *Tor Löfquist*

Med överlämnande av skrivelsen har *beredningsutskottet* i yttrande den 8 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att såsom representant för Västerås stad vid ifrågavarande festligheter utse stadsfullmäktiges ordförande, herr Gösta Sjöberg med stadsfullmäktiges förste vice ordförande, herr G. Leontein, såsom suppleant.

Nr 78. Val av ombud och observatör att representera staden vid Sveriges Kommunalekonomiska Förenings ordinarie föreningsstämma innevarande år.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 8 april 1953 anfört följande:

I en till stadsfullmäktige ställd skrivelse har Västerås stad såsom medlem av Sveriges Kommunalekonomiska Förening, vilken som bekant numera biträder den kommunala revisionen, kallats till föreningens tredje ordinarie föreningsstämma, som hålles i Södertälje den 5 juni 1953.

Medlem företrädes vid stämman av ett befullmäktigat ombud, som äger utöva medlemmens rösträtt. Dessutom må medlemmen även utse en observatör, som äger rätt att deltaga i överläggningarna men ej att framställa yrkande eller deltaga i beslut.

Vid föreningsstämman kommer bland annat att behandlas frågan om ansvarsfrihet för 1952 års förvaltning.

Efter förslag av drätselkammaren får beredningsutskottet tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att till stadens ombud vid ifrågavarande föreningsstämma utse stadsrevisionens ordförande, förmannen Karl Engdahl, och till observatör drätselkammarens ordförande, bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, vilken vid eventuellt förfall för herr Engdahl såsom ombud skall inträda som dennes suppleant.

Nr 79. Uppflyttning av vissa juristtjänster i högre lönegrad.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 15 april 1953 anfört följande:

Genom överenskommelse den 12 april 1951 har Svenska Stadsförbundet och Sveriges Akademikers Centralorganisation, SACO, enats om att stadsförbundet och kommunerna, sedan riksdagen fattat beslut med anledning av den s. k. byråchefsutredningen, skulle vara beredda att taga konsekvenserna härav, varjämte bestämts, att de justeringar, som vid förhandling härom överenskommes, skulle äga giltighet från samma tidpunkt som den, från vilken den statliga regleringen genomfördes. Vidare har parterna den 20 maj 1952 överenskommit, att, därest nämnda förhandlingar icke lett till uppgörelse före den 1 oktober 1952, ärendets avgörande skulle på endera partens begäran hänskjutas till skiljenämnd.

Då överenskommelse icke kunde träffas före den utsatta dagen överlämnades tvistefrågorna under hösten 1952 till nämnden. Stadsförbundet utsåg till ledamot i nämnden generaldirektören Wilhelm Björck och SACO direktören Bertil Lidgard. Dessa utsåg f. d. överdirektören K.-G. Ljungdahl till ordförande. Skiljenämnden meddelade den 13 mars 1953 sitt beslut. Skiljemännen uttalade här att i den mån de tjänster, som varit föremål för skiljenämndens prövning, kunnat fastställas i det hela med avseende på verksamhetsområde likartade och i fråga om arbetsuppgifter likvärdiga med de statliga tjänster, vilka åberopats till jämförelse, har skiljenämnden funnit tillämpning av parternas överenskommelse böra ifrågakomma.

För Västerås vidkommande hade SACO såsom slutligt yrkande begärt att sju juristbefattningar skulle uppflyttas i högre lönegrad. Skiljenämndens beslut innebär uppflyttning av fyra befattningar nämligen de tre rådmanstjänsterna och förste stadsombudsmanstjänsten från lönegrad 36 till lönegrad 37.

De nya statliga chefslönerna har gällt sedan den 1 juli 1951. I enlighet med den ursprungliga centrala överenskommelsen innebär skiljemännens avgörande, att lönegradsuppflyttningarna skall gälla retroaktivt från samma dag.

Stadsförbundet har enligt sina tidigare åtaganden rekommenderat städerna att genomföra de löneförändringar som framgår av skiljedomen.

På grund härav föreslår nämnden stadsfullmäktige besluta

att med giltighet från och med den 1 juli 1951 uppflytta befattningarna såsom rådman och förste stadsombudsman från lönegrad 36 till lönegrad 37.

Drätselkammaren har i häröver den 16 april 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 80. Förslag till utvidgning och ändring av stadsplan för området Gustavsvik—Stensborg.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 13 april 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Gustavsvik—Stensborg. Förslaget är daterat den 23 mars 1953 och betecknat Pl 179. Förslaget består av karta och stadsplanebestämmelser. Utformningen av förslaget framgår av den bifogade beskrivningen. I övrigt får byggnadsnämnden hänvisa till stadsplanearkitektens bifogade tjänsteutlåtande.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser, beskrivning och tjänsteutlåtande äro så lydande:

Förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för Området Gustavsvik—Stensborg, Västerås, Pl 179.

STADSPLANEBESTÄMMELSER

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.
Mom. 1. Byggnadskvarter.

Med Js betecknat område får användas endast för industriändamål. Byggnader få dock uppföras eller inredas för bostadsändamål i den utsträckning som fordras för tillsyn och bevakning av anläggning inom området.

Med J betecknat område får användas endast för industriändamål av sådan beskaffenhet att närboende ej vållas olägenheter med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad. Bostäder få dock anordnas i den utsträckning som fordras för tillsyn och bevakning av anläggning inom området.

Med Jm betecknat område får användas endast för småindustriändamål av sådan beskaffenhet att närboende ej vållas olägenheter med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad. Bostäder få dock anordnas i den utsträckning som fordras för tillsyn och bevakning av anläggning inom området.

Med Jb betecknat område får användas endast för småindustriändamål av sådan beskaffenhet att närboende ej vållas olägenheter med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad. Byggnad får dock uppföras eller inredas för med industrirörelsen samhöriga bostäder samt, där så prövas lämpligt, även för annat bostadsändamål.

Mom. 2. Specialområden.

Med Th betecknat område får användas endast för hamntrafik och därmed samhörigt ändamål.

Med Tj betecknat område får användas endast för järnvägstrafik och därmed samhörigt ändamål.

Med V betecknat område skall utgöra vattenområde som icke får utfyllas eller överbyggas i annan mån än som erfordras för vågbrytare eller dylikt.

Med Ps betecknat område får användas endast för pumpstation och därmed samhörigt ändamål.

§ 2.

Mark som icke eller endast i mindre omfattning får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas eller användas för upplag.

Med Jp och punktprickning betecknad del av industriområde skall anordnas som planterat skyddsområde och får icke bebyggas eller användas som upplag.

Med punkt- och korsprickning betecknad mark får icke bebyggas, dock får anordningar, såsom transportanordningar, lastbryggor, skärmtak, mindre kiosker och dylikt uppföras, om detta för varje särskilt fall prövas vara förenligt med ett prydligt och ändamålsenligt bebyggande av området.

§ 3.

Särskilda föreskrifter angående områden för ledningar och för allmän trafik.

Å med u betecknad mark få icke vidtagas anordningar som hindra framdragande eller underhåll av underjordiska allmänna ledningar.

Med z betecknad del av järnvägsområde skall i ett övre plan i höjd med angränsande gator hållas tillgängligt för allmän gatutrafik.

§ 4.

Del av tomt som får bebyggas

Av tomt som omfattar med arabisk siffra jämte procenttecken betecknat område må högst så stor procentuell del bebyggas, som siffran anger.

§ 5.

Våningsantal.

Där våningsantal ej finnes angivet, får byggnad uppföras med det antal våningar som bestämmelserna angående byggnads höjd möjliggöra. Dock får vindsinredning icke förekomma ovan ett plan beläget på den för byggnaden tillåtna största höjden.

§ 6.

Byggnads höjd.

Å med siffra i romb betecknat området får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran angiver. Inom med Js, Jm och J betecknade områden må dock för särskilt fall kunna medgivas den större höjd som påvisas vara erforderlig och som med hänsyn till sundhet och brandsäkerhet samt i övrigt ur allmän synpunkt prövas lämplig.

§ 7.

Byggnads material.

Inom med Js, J, Jm, Jb eller Th betecknat område får endast byggnad med ytterväggar av brandsäker konstruktion utföras. Undantag härifrån må dock i särskilt fall kunna medgivas beträffande till nybyggnad hänförlig ändring av befintlig, i gott stånd varande byggnad.

§ 8.

Förbud mot utfartsväg till gata.

Allmän platsmark, som å kartan betecknas såsom gatuplantering, får användas till

utfartsväg för angränsande fastighet endast om erforderlig utfartsväg icke på annat sätt kan erhållas.

Västerås den 23 mars 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt.

Beskrivning tillhörande förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för Området Gustavsvik—Stensborg, Västerås.

Förslaget daterat den 23 mars 1953 är avfattat på karta Pl 179 samt i särskild handling stadsplanebestämmelser.

Inom eller intill planområdet gäller stadsplan fastställd den 15 februari 1946, 14 juni 1946, 8 november 1946 och 20 september 1951.

Området är i huvudsak beläget mellan Mälaren och järnvägslinjen mot Köping från det planerade fritidsområdets gräns till de utbyggda delarna av Djuphamnsområdet i väster.

Planområdet ingick nära nog helt i 1950—51 års stadsplaneförslag för Sjöhagen—Djuphamnsområdet. Främst med hänsyn till industriens inverkan på närliggande bostadsbebyggelse undantogs emellertid planen från fastställelse beträffande de föreslagna två industrikvarteren på ömse sidor om Djuphamnsvägen mellan järnvägen och den nya Sjöhagsvägen. För dessa delar framlägges sålunda nu nytt stadsplaneförslag varjämte för området söder om Sjöhagsvägen vissa ändringar föreslås i gällande plan.

Den befintliga bebyggelsen utgöres av en del enklare industribyggnader söder om Sjöhagsvägen samt ett tiotal äldre villor, Gustavsviksområdet. Bortsett från de flesta av dessa senare och Statens Järnvägars spårområde är marken i stadens ägo.

För Gustavsvik har nu föreslagits bestämmelser, som möjliggöra att egnahemsbebyggelsen kan bibehållas samtidigt som området kan utbyggas vidare för småindustri och hantverk och därmed bilda en övergång till den större industribebyggelsen. Gatunätet inom området har i samband därmed utbildats för att möjliggöra relativt små tomter. En gata föreslås framdragen längs järnvägsområdet i väster. Därigenom ges möjlighet att ordna lastkaj och frilastspår till tjänst i första hand för näringslivet inom angränsande områden.

Inom kvarteret öster om Djuphamnsvägen föreslås till skydd för bostadsbebyggelsen norr om järnvägen, ett vidgat byggnadsfritt område utmed spåren, angivet såsom industripark. Industribebyggelsen har också begränsats både i yta och höjd.

I området mellan Sjöhagsvägen och sjön har industribebyggelsens gräns i öster mot fritidsområdet liksom den nordsydliga gatan något förskjutits. Utmed det långa industrikvarteret har upptagits en gata med intilliggande spårområde över vilket industritomterna avses kunna erhålla tillfart. Den medgivna byggnadshöjden har här ökats obetydligt för områdets huvuddel.

Ett i gällande plan angivet litet kvarter för allmänt ändamål är genomkorsat av flera ledningar och föreslås därför slopat såsom särskilt byggnadsområde.

Västerås den 23 mars 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt.

Tjänsteutlåtande angående förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen beträffande området Gustavsvik—Stensborg.

Ovanstående förslag daterat den 23 mars 1953 har i enlighet med nämndens beslut varit utställt för granskning under tiden den 25 mars—10 april.

Förslaget har därvid skriftligen godkänts av Drätselkammaren och Statens Järnvägar. Dessutom har förslaget skriftligen godkänts av tvenne markägare, som ej kunnat nås med kallelsebrev. Några skrivelser därutöver ha icke inkommit.

Med hänvisning härtill får jag föreslå att byggnadsnämnden måtte godkänna stadsplaneförslaget samt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga förslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa detsamma Kungl. Maj:t för fastställelse.

Västerås den 13 april 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt.

På grund härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 16 april 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 81. Anslag för inköp av s. k. bullermätare.

Hälsovårdsnämnden har i skrivelse den 2 mars 1953 anfört följande:

Klagomålen över sanitär olägenhet av buller och svårigheten att utan hjälpmedel bedöma graden av sådan olägenhet ha redan länge gjort behovet av bullermätare påtagligt. Det är nämligen av vikt att hälsovårdsnämnden kan stöda avgöranden i dylika frågor på mätning och icke enbart på bedömning. I marknaden förekomma dessa mätare i olika storlekar och typer med varierande känslighet och i synnerligen varierande prislägen. Det har därför gällt att få fram en för bostadsinspektion tjänlig mätare till rimligt pris. Undersökning härom har skett centralt och lett till resultat. Den föreslagna mätartypen har numera prövats och rekommenderats av Statens institut för folkhälsan. Priset är c:a 2.500 kronor. Denna mätare kan användas för mätning av buller av alla slag. Från polismyndighetens sida har uttalats önskemål att redan denna vår och instundande sommar få utföra mätning av trafikbuller för att kunna framlägga resultatet å hälsovårdskonferens, som kommer att hållas i augusti i år i Västerås.

På grund härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa 2.500 kronor för anskaffning av bullermätare.

Drätselkammaren har i häröver den 16 april 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Efter det hälsovårdsnämndens skrivelse expedierats har utlåtande infordrats från tekniska högskolans laboratorium för byggnadsakustik. I utlåtandet uttalas följande. "För att man objektivt skall kunna taga ställning till om ett buller är till sanitär olägenhet måste man i första hand kunna bestämma dess styrka. Med ledning av de uppmätta siffervärdena kan man t. ex. sätta problemen i samband med de normer för maximistyrkor som tolereras i bostäder enligt Kungl. Byggnadsstyrelsens anvisningar till byggnadsstadgan. Lika värdefullt är direkta mätvärden, när man objektivt vill bedöma inverkan av bullerdämpande åtgärder. Ett större antal av hälsovårdsnämnder i landets större städer har också inköpt apparatur för sådana mätningar."

I yttrandet förordas att bullermätare anskaffas.

Drätselkammaren vill i anledning av vad som sålunda utretts förorda bifall till hälsovårdsnämndens förslag. Utgiften bör täckas av stadsfullmäktiges anslag i årets stat för oförutsedda utgifter.

Drätselkammaren tillstyrker sålunda stadsfullmäktige besluta

att bifalla hälsovårdsnämndens hemställan samt

att härav föranledd utgift skall täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 82. Anslag för ombyggnad av läroverkets äldre byggnader.

Läroverkets byggnadskommitté har i skrivelse den 15 april 1953 anfört följande.

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 27 oktober 1949 har byggnadskommittén för högre allmänna läroverket nu färdigställt nybyggnaden i kv. Hake, tills vidare benämnd hallbyggnaden.

Ovan nämnda stadsfullmäktigebeslut innefattade även ett frångående av 1945 års planer på rivning av läroverkets huvudbyggnad, gamla och nya annexen. Däremot skulle enligt planerna nya annexet rivas, ehuru kommittén hela tiden räknat med att därmed kunde komma att dröja många år.

Läget för dagen är det, att varken gamla eller nya annexen kunna borttagas. I stället synes det vara en angelägenhet av vikt, att nämnda byggnader jämte gamla huvudbyggnaden så iordningställas, att man i samband med biblioteksbyggnadens färdigställande kan riva den s. k. paviljongen (barackbyggnaden). Vilkendera av de båda annexbyggnaderna som i en framtid skall komma att rivas först, vill kommittén för sin del låta vara osagt.

Ett iståndsättande av desamma jämte smärre ombyggnader i gamla huvudbygg-

naden synes emellertid nödvändigt och kommittén har i samråd med läroverkets rektor stannat för följande tänkta omdispositioner:

Gamla annexet. Genom allmän uppsnyggning och borttagning av otidsenliga inredningar kan erhållas 9 st. klassrum, ett frukostrum, ett mindre lärarrum samt ett humanistiskt visningsrum. Sistnämnda erhålles 1 tr. upp genom omändring av förutvarande geografisalen. Den nya bänkinredning, som här måste anskaffas bör utföras så att den ev. i befintligt skick kan överföras till nya annexets vindsvåning för det fall att gamla annexet i en framtid skulle rivas.

Utvändigt böra fasaderna omfärgas.

Byggnadens uppvärmning sker redan nu från panncentralen i hallbyggnaden.

Nya annexet. I nya annexet kan erhållas 10 st. klassrum, ett skolkök i nuv. kem. lab., en sal för handarbete — hemkunskap i nuv. fys. lab. och en lokal för föreningslivet inom läroverket (i nuv. ritsalen).

Byggnadens värmesystem (lågtrycksånga) är fullständigt uttjänt och oekonomiskt i drift. En ny värmeinstallation med anslutning till hallbyggnadens panncentral synes därför ofrånkomlig. Utvändigt böra fasaderna omfärgas.

Gamla huvudbyggnaden. I huvudsak bibehålles den gamla rumsindelningen men i vån. 1 tr. utvidgas nuv. sångsal, så att en musikinstitution med sångsal, övningssal och nödiga biutrymmen erhålles. En ifrågasatt inredning av vinden till fritidslokal anser kommittén böra anstå. I byggnaden erhålles 10 st. klassrum, en musikinstitution, ett frukostrum (lika nuv.) och ett lärarrum. En ifrågasatt underjordisk kommunikation mellan husen — i och för sig synnerligen önskvärd — har kommittén f. n. icke räknat med då frågan sammanhänger med avloppsledningar m. m. i Östra Kyrkogatan och tarvar närmare utredning.

Kostnaderna för ovan skisserade ombyggnads- och reparationsarbeten har beräknats till 350.000 kronor, vari ingår jämväl fast inredning och komplettering av läroverkets innehav av skolbänkar och möbler samt utbyggnad av hallbyggnadens radio- och lokaltelefonanläggning.

Det är kommitténs avsikt att redan instundande sommar utföra en så stor del av arbetena, som tiden intill höstterminens början medger.

Kommittén hemställer, att stadsfullmäktige ville besluta

att för ombyggnad av läroverkets äldre byggnader bevilja ett anslag å kr. 350.000: —.

Drätselkammaren har i häröver den 16 april 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad kommittén i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kommitténs förslag samt

att härav föranledd utgift skall upptagas till täckning av uttaxerade medel i nästa års stat.

Nr 83. Anslag för ledningar för vatten, spillvatten och dagvatten inom område öster om Malmaberg.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 17 mars 1953 anfört följande:

Sedan för område öster om Malmaberg uppgjorts stadsplan, som den 29 januari

1953 antagits av stadsfullmäktige och vidarebefordrats till Kungl. Maj:t för fastställelse, har inom tekniska verken förslag utarbetats för utläggning av ledningar för vatten, spillvatten och dagvatten inom området. Ledningarna komma att utläggas på en sträcka av 924 meter. Ledningsnätet kommer jämväl att omfatta de avloppsledningar, som utlagts i samband med huvudvattenledningen genom området. Anslutning av ledningarna sker i Tråddragargatans ändpunkt till de ledningar, som dragas fram genom lasarettsområdet. Kostnaderna beräknas uppgå till 300.000 kronor, varav 40.000 kronor kommer på dagvattenledningar för avvattning av gator, parker och öppna platser. Vinsten på försålt vatten väntas förränta och amortera 100.000 kronor och i anslutningsavgifter beräknas inflyta 160.000 kronor. Enligt styrelsens mening bestridas kostnaderna för avvattning av gator, parker och öppna platser lämpligen med skattemedel.

Under hänvisning härtill hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att för utläggning av ledningar för vatten, spillvatten och dagvatten inom område öster om Malmaberg anvisa 300.000 kronor att täckas med 100.000 kronor av lånemedel, 160.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter och 40.000 kronor av skattemedel.

Drätselkammaren har i häröver den 16 april 1953 avgivet utlåtande anfört följande.

Kammaren har icke något att erinra mot det begärda anslaget. Jämlikt tekniska verkens och drätselkammarens samstämmiga beslut ha de uppgifter i fråga om anläggning och underhåll av dagvattenledningar, vilka för närvarande ankomma på byggnadskontoret, överförts till tekniska verken. I samband härmed har beslutats att utgifter och inkomster i anledning av dessa arbetsuppgifter skola redovisas under en särskild titel 13 B Dagvattenledningar under vilken bland annat skall upptagas anslag för nyanläggning av dagvattenledningar såsom kapitalutgifter. Av de beräknade kostnaderna för ifrågavarande ledningar faller ett belopp av 40.000 kronor på dagvattenledningar för avvattning av gator, parker och öppna platser. Drätselkammaren föreslår att nämnda belopp täckes av anslaget under 13 AB Vatten- och avloppsverk för nyanläggningar, varav sålunda ett belopp av 40.000 kronor omdisponeras och överföres till den nya titeln 13 B Dagvattenledningar.

Under åberopande av vad sålunda anförts tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet anvisa ett anslag å 300.000 kronor,

att av detta belopp 100.000 kronor skall täckas av lånemedel, 160.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter och 40.000 kronor genom omdisposition på sätt ovan angivits av motsvarande belopp av anslaget för nyanläggningar under 13 AB Vatten- och avloppsverk samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 100.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 84. Anslag för regnvattenledningar från järnvägsdikena vid Emaus över norra delen av Ringvallen till Emausbäcken.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 17 mars 1953 anfört följande:

Ytvattnet från områdena på båda sidor om järnvägen mot Tillberga räknat från Emaus trädgård och cirka 1,3 km. norrut (streckade å översiktskarta och betecknade område I och II) avvattnas för närvarande mot järnvägsdikena. Vid pass 45 meter norr om den befintliga vägporten vid Emaus trädgård finnes en trumma under järnvägsbanken där det västra bankdiket ledes över till det östra. Omedelbart norr om vägporten leder en 600 mm:s kulvert det i östra bankdiket samlade vattnet under Metallgatan till Sandgärdshagen varifrån ett öppet dike går till Malmabergsgatan, där vattnet tages in i det kombinerade avloppssystemet för vidare befordran till reningsverket.

Det i nordost angränsande nederbördsområdet (markerat med korsande linjer å översiktskartan och betecknat område III) omfattar bland annat Skjutbaneområdet. Ytvattenavrinningen konvergerar här mot ett dike som är anslutet till dagvattenledning i Markörgatan. Denna dagvattenledning anslutes dock längre ned till det kombinerade systemet varför även detta ytvatten kommer till reningsverket.

I nedanstående tabell har beräknats karakteriserande data för ytvattenavrinningen från de tre områdena vid nu rådande förhållanden.

Område	Vattenföring med 50% varaktighet	Normal högvattenföring	Högsta högvattenföring
I	0,4 l/s	12 l/s	40 l/s
II	0,3 „	7 „	25 „
III	1,0 „	23 „	75 „
	1,7 „	42 „	140 „

Vid bebyggelse eller utläggning av gator å ovan angivna områden kommer framför allt den maximala regnvattenavrinningen att öka i stor utsträckning, vilket kommer att nödvändiggöra en del förändringar i de nuvarande avrinningsförhållandena.

Vid Hästhovsgatan utföres en vägport under järnvägen. För dränering av vägporten erfordras en pumpstation, som uppfordrar vattnet dels från själva vägbanan dels från järnvägsdikena norr om vägporten, vilka bli avskurna av den lågt liggande vägbanan. Från pumpstationen ledes vattnet i ett dike som anslutes till det västra järnvägsdiket.

Delar av område I är avsett till industriområde och även andra åtgärder inom område I och II som medföra ökad momentanregnvädersavrinning äro att förutse. Om bebyggelse å skjutbaneområdet kommer till stånd är det lämpligast att i huvudvattenledningens sträckning leda över regnvattnet till område II, emedan man därigenom undviker anslutning till det kombinerade systemet i Hagaområdet, som för övrigt ej kan mottaga maximal dagvattenavrinning om större delen av område III utbygges.

Den vid järnvägen vid Emaus trädgård i framtiden inträffade maximala regnvädersavrinningen har uppskattats sålunda:

Område	Max, regnvattenavrinning
I	200 l/s
Vägbana under järnvägen	60 „
II	130 „
III	600 „
	990 l/s

Genom att utföra en dagvattenledning tvärs över norra delen av Ringvallen fram till Emausbäcken kan det kombinerade systemet befrias från regnvatten från område I och II samt vägporten vid Hästhovsgatan liksom senare även område III. Ledningen bör dimensioneras för ovan angivna vattenmängd.

I förslag till ändring och utgivning av stadsplanen för kvarteret Isolatorn, Emaus gård, m. m. har U-område för ledningen inlagts.

Genom att ytvatten hindras komma till reningsverket ernås följande fördelar, *att* mindre mängd orenat avloppsvatten går direkt till bräddavloppen, *att* reningseffekten blir större och *att* mindre vatten behöver pumpas vid reningsverket. Det kan vidare lätt påvisas att alla åtgärder vid ett reningsverk att förbättra den *bakteriella* reningseffekten äro meningslösa om inte bräddavloppen elimineras. Vid nederbördstillfällen, snösmältning och dylikt släpper bräddavloppen vid kombinerade system ut stora mängder ytvatten uppblandat med orenat spillvatten. Denna mängd orenat spillvatten som går ut över bräddavloppen kan uppskattas till minst 1 % av den totala spillvattenmängden. Den bakteriella recipientföroreningen från bräddavloppen blir således $1{,}5 \times 10{,}^{6} + 0{,}99 \times 10^{4}$ räknat per liter renat spillvatten. Bräddavloppen levererar således i detta fall 150 gånger mera bakterier till recipienten än reningsverket. Denna proportionalitet gäller även vid höggradig rening med aktivt slam utan klorering.

Framdeles kan det bli nödvändigt fortsätta kulvertledningen norrut å järnvägens västra sida, om parkeringsplats skall utföras i Emaus trädgård och om utrymmet mellan Bangatan och järnvägen ej kan disponeras för öppet dike.

Sedan gammalt ha Emausbäcken och andra öppna vattendrag samt ledningar och kulvertar, som avleda enbart dagvatten och ej äro anslutna till stadens avloppsledningsnät, sorterat under byggnadskontoret. Efter övergång från det kombinerade systemet med gemensam ledning för dagvatten och spillvatten till det separata systemet, ha även sådana ledningar, som avleda dagvatten från bebyggda områden och som utlagts samtidigt med andra ledningar, hört under tekniska verken. Gränsdragningen mellan byggnadskontorets och tekniska verkens uppgifter i fråga om avledande av dagvatten har i allmänhet ej utgjort något problem. Men i vissa fall har dock tvekan uppstått vid planering av bebyggelse på område, där öppet vattendrag flyter fram och avleder vatten från ovanför liggande mark, då fråga uppkommit om vattendragets ledande åt annat håll eller dess avledande genom dagvattenledning inom området. Med anledning härav har byggnadschefen i framställning den 1 november 1952 hos drätselkammaren hemställt om överföring av kontorets uppgifter i fråga om anläggning och underhåll av vattendrag och dagvattenledningar till tekniska verken.

Om finansieringen vill styrelsen framhålla:

Sedan stadsfullmäktige den 20 december 1916 antagit villkor och bestämmelser angående utsträckningar av stadens allmänna ledningar och anslutningar till desamma har utbyggnader av vatten- och avloppsledningar finansierats med lånemedel eller kapitalmedel i skattestaten till den del anläggningskostnaderna kunnat amorteras

och förräntas med inkomster från försålt vatten och i fråga om resten med anslutningsavgifter. Före tillkomsten av avloppsreningsverket utsläpptes såväl dagvatten som spillvatten i närmaste vattendrag och ledningarna påverkades ej nämnvärt av regnvattnet. Men efter det sagda verk kommit till och spillvattnet ofta på omvägar måste ledas till verket för behandling, medan regnvattnet fortfarande kunde föras till närmaste vattendrag, har en övergång till det separata ledningssystemet blivit tekniskt och ekonomiskt motiverad. Den permanenta ytbeläggningen av gator har inverkat på regnvattenledningarnas dimensionering. Enligt de av stadsfullmäktige den 31 mars 1949 antagna nya bestämmelserna angående utsträckningar av stadens allmänna ledningar för vatten, spillvatten och regnvatten och anslutningar till desamma skall särskild anslutningsavgift uttagas för dagvattenledningar. Fastighetsägarna kunna ej belastas med kostnader för sådana ledningar i större utsträckning än avvattningen av fastigheterna påkallar. Kostnaderna i övrigt för ledningarna, de som hänföra sig till avvattning av gator, torg, parker och öppna platser åvila staden och böra enligt styrelsens uppfattning principiellt ingå i exploateringskostnaderna och täckas med lånemedel eller kapitalmedel på skattestaten enligt prövning i varje särskilt fall.

Överflyttningen av byggnadskontorets ifrågavarande uppgifter till tekniska verken bör därför åtföljas av utökning av verkens specialstater. Utgifter och inkomster med anledning av de nya uppgifterna böra lämpligen redovisas särskilt förslagsvis under 13 B. Då utvecklingen raskt går mot ett totalt genomförande av systemet med separata avloppsledningar, kommer huvudgruppen 13 A—B att omfatta enbart vatten- och spillvattenledningar och 13 B endast dagvattenledningar. Härigenom uppnås att vid nyanläggning av dagvattenledningar kostnaderna redovisas separat och täckas med anslag ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter och respektive låne- och skattemedel eller på annat sätt enligt beslut från fall till fall.

Efter tillstyrkan av styrelsen har drätselkammaren den 5 februari 1953 i enlighet med styrelsens tillstyrkan beslutat, att byggnadskontorets uppgifter i fråga om anläggning och underhåll av dagvattenledning och vattendrag överföras till tekniska verken samt att utgifter och inkomster i anledning av nämnda arbetsuppgifter redovisas under särskild titel benämnd 13 B Dagvattenledningar, under vilken å utgiftssidan upptages dels andel till 13 A—B för gemensamma kostnader, dels anslag för underhåll av ledningsnät och av vattendrag och dels under kapitalutgifter anslag för nyanläggning av dagvattenledningar.

Vägporten vid Hästhovsgatan och den nya idrottsanläggningen å Ringvallen äro under arbete. Styrelsen anser det därför angeläget att regnvattenledningen från järnvägsdikena vid Emaus över norra delen av Ringvallen till Emausbäcken kommer till utförande, innan idrottsanläggningen färdigställts. Ledningen har kostnadsberäknats till 63.000 kronor. Kostnaderna täckas lämpligen av skattemedel.

Med hänvisning härtill hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att för ifrågavarande ledning över Ringvallen anvisa 63.000 kronor av skattemedel.

Drätselkammaren har i häröver den 16 april 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 85. Förvärv av stadsägan nr 123 K.

Drätselkammaren har i skrivelse den 16 april 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedan angivna förslag angående förvärv av stadsägan nr 123 K (Valhallagatan 21).

Stadsägan äges av AB Västerås Tennishall, som allt sedan tennishallens brand under år 1943 icke kunnat utöva någon verksamhet. Bolaget har nu erbjudit staden att förvärva stadsägan för ett pris av 33.000 kronor.

Stadsägan innehåller en areal av 3.070 kvm. och är taxerad till 27.000 kronor, som uteslutande utgör markvärde. Stadsägan är sålunda obebyggd.

Då staden med hänsyn till stadsägans läge intill Köpingsvägen under alla förhållanden har intresse av att förvärva stadsägan samt köpevillkoren äro godtagbara tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för ett pris av 33.000 kronor och på i huvudsak ovan angivna villkor i övrigt bemyndiga drätselkammaren att förvärva stadsägan nr 123 K samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 86. Fråga om överlåtelse av mark till Västerås Kraftverk.

Drätselkammaren har i skrivelse den 16 april 1953 anfört följande:

Såsom en följd av landets fortgående elektrifiering har Västerås kraftverk ställts inför behovet att utvidga sitt markområde för de förråd, som härigenom bliva behövliga. I skrivelse till drätselkammaren den 23 februari 1952 samt vid därefter förda underhandsdiskussioner har kraftverket motiverat sitt önskemål att utvidga sitt nuvarande område dels åt söder och sydost över Notudden för kolupplag och beredskapslager å mark som tillhör staden, dels åt nordost över Kronans mark mot Björnövägen för nya verkstadsbyggnader. Markutvidgningen åt söder skulle ske dels genom förvärv av viss mark av staden, dels genom utfyllning av områden i Mälaren. Man har härvid räknat med ett grönbälte mellan kraftverksområdet och sjön som skulle åstadkommas genom plantering av naturlig skog.

Parkstyrelsen, som yttrat sig över förslaget i denna del, har förklarat sig icke ha några invändningar, därvid dock förutsatts att kraftverket åtoge sig att utföra den planerade utfyllningen efter parkstyrelsens anvisningar samt att svara för kostnaderna för områdets iordningställande.

Drätselkammaren har ävenledes förklarat sig i princip beredd att medverka till de överlåtelser av stadens mark, som kunna bliva erforderliga för utvidgningen.

Ett preliminärt förslag till stadsplan har upprättats omfattande hela området mellan Björnövägen och mälarstranden från gamla hamnbassängen i väster till CVV-områdets gräns mot framnäsbebyggelsen i öster. Ett definitivt stadsplaneförslag kan icke framläggas för dagen och en fastställd stadsplan kan icke beräknas föreligga förrän tidigast vid detta års slut. Avtal om överlåtande av den erforderliga marken till kraftverket kan icke ske förrän stadsplanen tagit mera fasta former Emellertid är frågan för kraftverkets del brådskande, enär vissa utfyllnader måste verkställas innan upplagsområdet kan tagas i anspråk. Vattendomstolens medgivande till utfyllnaden torde även böra inhämtas. Förhandlingar med kraftverket böra fortsätta på basis av det preliminära stadsplaneförslaget. Emellertid synes för att frågan skall kunna föras framåt drätselkammaren redan nu böra erhålla ett generellt bemyndigande av stadsfullmäktige att överlåta de markområden, som enligt den definitiva stadsplanen komma att fordras för utvidgningen. Områdets storlek eller pris kan med hänsyn till vad förut anförts icke i dagens läge närmare bestämmas.

Under åberopande härav får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att till Västerås Kraftverk med äganderätt till det pris och på de villkor, som kammaren kan finna skäligt, överlåta för utvidgningen av kraftverket erforderliga områden samt

att upprätta och genomföra vederbörligt försäljningsavtal.

Nr 87. Ansökan av Systemaktiebolaget i Västerås om tillstånd till årsutskänkning av vin och spritdrycker samt om utskänkning av rusdrycker under utsträckt tid.

Länsstyrelsen har genom resolution den 18 december 1952 till stadsfullmäktige för yttrande remitterat följande av Systemaktiebolaget i Västerås till länsstyrelsen ingivna ansökan.

Till Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Systemaktiebolaget i Västerås får härmed vördsamt anhålla om tillstånd till årsutskänkning av rusdrycker i Västerås under tiden från och med den 1 oktober 1953 till och med den 30 september 1957 på sätt och i den omfattning här nedan angives.

Sökandebolaget har under innevarande oktrojperiod tillstånd till årsutskänkning av spritdrycker och vin vid fem utskänkningsställen och för enbart vin vid ett utskänkningsställe, och avser bolaget med denna ansökan sådan förändring, att antalet utskänkningstillstånd för enbart vin utökas till två.

Bolaget hemställer sålunda om tillstånd till årsutskänkning av spritdrycker och vin vid *fem* ställen i staden, belägna *två* inom norra kvarteret, *två* inom västra kvarteret, därav ett i ett parkområde, och *ett* i ett utvärdshus, samt av enbart vin vid *två* utskänkningsställen, belägna *ett* inom kvarteret Inge och *ett* å Skallberget (Nya Vattentornet).

De båda utskänkningstillstånden för spritdrycker och vin inom norra kvarteret äro avsedda att utövas med *ett* såsom I klass rörelse i Stadshotellet och *ett* såsom folk-

restaurangrörelse i samma fastighet. Båda dessa utskänkningstillstånd äro avsedda att utövas genom allmänt restaurangbolag.

Beträffande de båda utskänkningstillstånden inom västra kvarteret är det ena avsett att förläggas till ett parkområde — Stadsparken — och endast utövas under sommarmånaderna 15 april—15 september, eventuellt med någon utsträckning av tiden (c:a 14 dagar före och efter angivna period). Detta tillstånd är avsett att såsom I klass rörelse utövas av allmänt restaurangbolag. Det andra utskänkningstillståndet, avsett att förläggas inom kvarteret Kraka, kommer att liksom under innevarande oktrojperiod överlåtas till enskild person och utövas såsom I klass utskänkningsrörelse.

Det utskänkningstillstånd, som lokaliserats till ett utvärdshus — för närvarande ön Elba — är avsett att utövas såsom I klass rörelse under sommarmånaderna 15 april—15 september, eventuellt med någon utsträckning av tiden — c:a 14 dagar före och efter angivna tid. Detta tillstånd är avsett att överlåtas till enskild person.

Vad slutligen beträffar utskänkningstillstånden för enbart vin äro dessa avsedda att utövas å restauranger, som hänföras till II klass och överlåtas till enskilda personer.

Vid överlåtelse av utskänkningstillstånden kommer bolaget att i överlåtelsekontrakten införa bestämmelser för utskänkningens bedrivande i enlighet med de anvisningar, som Kungl. Kontrollstyrelsen härutinnan meddelat eller kan komma att meddela.

Samtidigt får systembolaget, under åberopande av stadgandena i 5 kap. 4 § 1 mom. Kungl. förordningen den 18 juni 1937 angående försäljning av rusdrycker, vördsamt anhålla om Länsstyrelsens medgivande, att utskänkning av rusdrycker under oktrojperioden 1 oktober 1953—30 september 1957 måtte få fortgå alla dagar till klockan 24 å Stadshotellet, Stadsparken, utvärdshuset Elba och restaurang Klippan, dock att utlämning av rusdrycker till gäst skall upphöra klockan 23.30.

Västerås den 16 december 1952.

SYSTEMAKTIEBOLAGET I VÄSTERÅS

Fritz Eklund *Agard Jonsson*

Poliskammaren har den 10 februari 1953 tillstyrkt bifall till framställningen under åberopande av följande av centralpolisen till poliskammaren avgivna yttrande:

Sökandebolaget har under innevarande oktrojperiod tillstånd till årsutskänkning av spritdrycker och vin vid fem utskänkningsställen och för enbart vin vid ett ställe. Antalet ansökta ställen för utskänkning av spritdrycker och vin är således oförändrat, medan antalet utskänkningsställen för enbart vin begärts utökat från ett till två, varav det nya utskänkningsstället skulle komma att bliva beläget i Nya Vattentornet å Skallberget här i staden.

Då några anmärkningar mot skötseln av nu befintliga utskänkningsställen icke framkommit, och då något obehag av tillstånd för utskänkning av vin å den i Nya Vattentornet här i staden bedrivna serveringsrörelsen ej heller synes vara att befara, får jag vördsamt tillstyrka bifall till Systemaktiebolagets i Västerås föreliggande framställning.

Nykterhetsnämnden har i yttrande den 18 mars 1953 anfört följande:

Systemaktiebolaget avser med sin ansökan att erhålla dels fortsatt tillstånd för utskänkning av spritdrycker och vin i samma omfattning som det nu löpande, dels ock nytt tillstånd för utskänkning av enbart vin å ytterligare ett ställe i staden, nämligen restaurangen i nya vattentornet å Skallberget. Nykterhetsnämnden, som icke funnit skäl till anmärkning mot Systemaktiebolagets sätt att begagna tillståndet under innevarande oktrojperiod, anser därför att fortsatt tillstånd för utskänkning i samma omfattning som det nu löpande utan olägenhet kan lämnas. Vad angår det nya tillståndet för utskänkning av vin å restaurangen i nya vattentornet, hyser nämnden dock en annan mening. Med tillstånd att utskänka vin följer rätt att servera även pilsnerdricka. Detta förhållande kan medföra att icke önskvärda element söker sig till restaurangen och stör trevnaden för övriga gäster. Risken härför ökas genom vattentornets avskilda belägenhet. Mot tillstånd talar även den omständigheten, att dans regelbundet anordnas i restaurangen. Tillvänjningen av bruket av alkoholhaltiga drycker kan utgöra en fara för de ungdomar, vilka danskvällar besöka restaurangen. Visserligen krävs särskilt tillstånd att utskänka rusdrycker vid offentlig danstillställning, men det sannolika är, att dylikt tillstånd kommer att sökas och erhållas, därest Systemaktiebolaget på restauranginnehavaren överlåtit rätten att utskänka vin.

Under åberopande härav föreslår nykterhetsnämden stadsfullmäktige besluta

dels tillstyrka bifall, i vad densamma avser fortsatt tillstånd i samma omfattning som det nu löpande,

dels ock avstyrka bifall, i vad densamma avser nytt tillstånd för utskänkning av vin å ytterligare ett ställe i staden.

Beredningsutskottet har i häröver den 8 april 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Utskottet ansluter sig till nykterhetsnämndens uppfattning i vad avser vinutskänkningstillstånd å restaurangen i nya vattentornet.

Enligt vad utskottet under hand erfarit har nykterhetsnämnden icke något att erinra mot bifall till bolagets ansökan i vad avser utsträckt tid för utskänkning under oktrojperioden av rusdrycker å Stadshotellet, Stadsparken, utvärdshuset Elba och restaurang Klippan. Utskottet har icke heller funnit anledning till erinran mot ansökningen i denna del.

Under åberopande härav tillstyrker beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag samt

att förklara sig icke ha något att invända mot Systemaktiebolagets framställning i vad avser medgivande till utsträckt tid för utskänkning av rusdrycker.

Nr 88. Val av kommunala förtroendemän.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 8 april 1953 anfört följande:

Sedan byggmästaren Fritz Eklund i skrivelse den 15 mars 1953 hemställt om befrielse från samtliga av stadsfullmäktige givna uppdrag, ha stadsfullmäktige vid sammanträde den 26 samma månad *dels* godkänt herr Eklunds avsägelse, *dels ock* anmodat beredningsutskottet att till stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de förtroendemannaval, som föranleddes av herr Eklunds avsägelse från kommunala uppdrag, vilka av honom innehades på grund av stadsfullmäktiges val.

I anledning härav får beredningsutskottet föreslå stadsfullmäktige besluta att utse följande efterträdare till herr Eklund i nedan nämnda uppdrag, nämligen

såsom ledamot i byggnadsnämnden för tiden intill 1954 års utgång herr Gustaf Olsson;

såsom ledamot i gatunamnsberedningen herr Hugo Ericsson;

såsom ledamot i rådhuskommittén muraren Erik Svensson, Aspvretsgatan 19 B;

såsom ledamot i byggnadskommittén för högre allmänna läroverket socialkuratorn John Johansson;

såsom ledamot i byggnadskommittén för till- och ombyggnad av kommunala flickskolan fru Greta Schörling;

såsom ledamot i byggnadskommittén för tillbyggnad av tekniska skolan herr Gustaf Olsson;

såsom ledamot i kommittén för utredning av frågan om bostadsförsörjningen inom staden metallarbetaren Gustav Fredricksson;

såsom ledamot i kommittén för utredning av frågan om lämpliga lokaler för hantverkare och småindustriidkare herr Gustaf Olsson, samt

under förutsättning att herr Eklund av rådhusrätten beviljas entledigande från uppdraget till nämndeman för tjänstgöring vid rådhusrätten för en tid av sex år, räknat från dagen för stadsfullmäktiges val, redaktören Artur Berglund.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

Den 28 maj 1953 **Ser. A nr 5**

Nr 89. Anslag till skoldelegationen för utredningsarbeten under 1953.

Västerås stads skoldelegation har i skrivelse den 8 april 1953 anfört följande:

Västerås stads skoldelegation får härmed anhålla

att Stadsfullmäktige behagade bevilja skoldelegationen ett anslag å Tre tusen (3.000: —) kronor för utredningsarbeten m. m. under år 1953, och får delegationen i ärendet anföra följande:

Skoldelegationen har den 18/3 1953 beslutat uppdraga åt sitt arbetsutskott att verkställa en allsidig utredning angående skolväsendets i Västerås framtida utveckling särskilt med sikte på 9-årig enhetsskola. Utredningen kommer därvid att omfatta såväl de olika skolformernas utveckling i samband med den 9-åriga enhetsskolans genomförande, varvid icke minst den praktiska undervisningens problem skall beaktas, som ock lokalfrågorna, och skall den ske under den antagna förutsättningen av ett folkmängdsunderlag på alternativt 75.000 resp. 90.000.

Anslaget anses disponeras dels till bestridande av de direkta utredningskostnaderna, dels för avläggande av studiebesök på annan ort samt dels för anlitande av eventuell expertis.

Drätselkammaren har i häröver den 7 maj 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla delegationens förslag samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 90. Anslag för anslutning av kafébyggnaden å Djäkneberget till vatten- och avloppsledningar å samma berg.

Parkstyrelsen har i skrivelse den 30 april 1953 till drätselkammaren anfört följande:

I samband med anordnande av vatten- och avloppsledningar för den blivande toalett- och förrådsbyggnaden å Djäkneberget har anslutning till berörda ledning även ordnats för den under fastighetsförvaltningen hörande kafébyggnaden å Djäkneberget. Detta har medfört en merkostnad av 3.200 kronor inklusive inkoppling av ledningarna. Arbetet har visserligen kunnat anstå tills den av innehavaren planerade vinterserveringen igångsatts men om arbetet utförts i tvenne etapper råder ingen tvekan om att kostnaderna blivit väsentligt högre. Då ifrågavarande ledning icke är erforderlig för toalettbyggnaden hemställer parkstyrelsen att drätselkammaren måtte erlägga berörda del av kostnaderna jämte den del av ledningskostnaderna i övrigt till anslutningen vid Kristinagatan, som drätselkammaren skäligen kan anse böra bekostas av

fastighetsförvaltningen. Kostnaderna för berörda del av ledningen har uppgått till kronor 14.926: 46.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 7 maj 1953 med överlämnande av parkstyrelsens skrivelse anfört följande:

Då åtgärden att utföra ifrågavarande anslutning i samband med ledningarna i övrigt innebär en kostnadsbesparing, har kammaren för sin del godkänt den vidtagna åtgärden. Kammaren har icke något att erinra mot det begärda anslaget å 3.200 kronor men finner anledning icke föreligga för drätselkammaren att därutöver deltaga i kostnaden för ledningsarbetet. Anslaget bör täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet anvisa ett anslag å 3.200 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 91. Anslag för konstnärlig utsmyckning av ålderdomshemmets sjukhus vid Karlslund.

Kulturnämnden har i skrivelse den 24 april 1953 anfört följande:

I bifogade skrivelse har fattigvårdsstyrelsen anhållit om ett bidrag till utsmyckning av ålderdomshemmets sjukhus vid Karlslund.

Kulturnämnden som förehaft ärendet till behandling har uppdragit åt stadsarkitekten att göra en undersökning om möjligheterna och kostnaderna för en dylik utsmyckning av sjukhuset.

Till kulturnämnden har stadsarkitekten sedermera meddelat att för en kostnad av 5.000 kronor en tillfredsställande konstnärlig utsmyckning skulle kunna erhållas i form av stafflikonst.

Med hänvisning härtill får kulturnämnden hemställa om anslag med nämnda belopp.

Fattigvårdsstyrelsens skrivelse är så lydande:

Att i görligaste mån höja trivseln för de gamla och sjuka på våra ålderdomshem måste givetvis vara ett angeläget önskemål, framför allt beträffande den grupp av vårdtagare, som befinner sig på ålderdomshemmet Karlslunds sjukhus. En utsmyckning av sjukhuset med konst i form av tavlor och dylikt vore enligt fattigvårdsstyrelsens mening en lämplig åtgärd i angivet syfte. Då medel för detta ändamål emellertid icke finnas anvisade i fattigvårdsstyrelsens utgifts- och inkomststat, får styrelsen härmed hemställa att medel ur kulturfonden ställas till styrelsens förfogande med största möjliga belopp.

På grund härav föreslår kulturnämnden stadsfullmäktige besluta

att för inköp av stafflikonst till ålderdomshemmets sjukhus

vid Karlslund anvisa ett anslag av 5.000 kronor att utgå av kulturfondens disponibla avkastning samt

att inköpet av konst sker i den härför stadgade ordningen.

Drätselkammaren har i häröver den 7 maj 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens förslag.

Nr 92. Bidrag till konstnärlig utsmyckning av Västerås krematorium.

Kulturnämnden har i skrivelse den 24 april 1953 anfört följande:

I skrivelse till Västerås stads kulturnämnd har krematoriebyggnadskommittén i Västerås på i skrivelsen anförda skäl hemställt om bidrag med ett belopp av 50.000 kronor till konstnärlig utsmyckning av krematoriet.

Kulturnämnden får med överlämnande av krematoriebyggnadskommitténs skrivelse och därtill fogad av Birch-Lindgrens arkitektkontor upprättad plan anföra följande.

Rent principiellt har inom nämnden yppats viss tveksamhet huruvida det kan anses vara formellt riktigt och motiverat att från den borgerliga kommunens sida bidraga till utsmyckning av ett av den kyrkliga kommunen uppfört byggnadsverk. Reglementet för kulturfonden talar visserligen om att fondens medel kunna användas för bland annat utsmyckning av offentliga byggnader, men i realiteten torde väl därmed ha avsetts att lämna bidrag till utsmyckning av den borgerliga kommunen tillhöriga byggnader. Med hänsyn till att kyrkogårdsförvaltningen inom i varje fall vissa andra städer handhas av den borgerliga kommunen samt i betraktande av att krematoriet blir en byggnad som kommer att framstå som en samhällets egendom har kulturnämnden emellertid ansett att de principiella betänkligheterna kunna skjutas åt sidan. Enligt nämndens uppfattning hade det emellertid varit önskvärt att den kyrkliga kommunen i någon mån hade bidragit till den konstnärliga utsmyckningen. Krematoriebyggnaden har emellertid, sedan densamma ursprungligen planerades, blivit betydligt dyrare och därigenom åsamkat den kyrkliga kommunen väsentligt ökade kostnader. Man får under sådana förhållanden måhända förstå att man från kyrkligt håll gärna vill åstadkomma de externa bidrag som möjligtvis kunna erhållas.

Beträffande det program för konstnärlig utsmyckning av krematoriets inre, som framlagts av krematoriebyggnadskommittén har kulturnämnden haft tillfälle att *dels* tillsammans med krematoriebyggnadskommittén och dess konstnärliga expertis studera skisser och modeller över utsmyckningen, *dels ock* på ort och ställe taga del av förslagen i själva nybyggnaden. Det upprättade programmet har vunnit kulturnämndens fulla gillande. Nämnden är även av den uppfattningen att ett genomförande av det föreslagna programmet kommer att medföra ett konstnärligt fullödigt och gott resultat. För egen del vill sålunda kulturnämnden tillstyrka att ett bidrag lämnas av kulturfondens disponibla avkastning på 50.000 kronor.

Krematoriebyggnadskommitténs skrivelse är så lydande:

Krematoriebyggnadskommittén i Västerås har vid tidigare förfrågningar hos Kul-

turnämnden under hand erfarit, att Kulturnämnden icke skulle vara obenägen att i viss utsträckning bidraga till kostnaderna för den konstnärliga utsmyckningen av det kapell med krematorieanläggning, som är under uppförande å Hovdestalundskyrkogården. Nämnden har emellertid, innan nämnden ville göra några bestämda utfästelser, önskat sig en plan över de åtgärder, som i anförda syfte kunna vara ifrågasatta.

Med anledning härav överlämnar krematoriebyggnadskommittén härmed en dylik plan, upprättad av Birch-Lindgrens arkitektkontor och daterad den 13 januari 1953, vilken plan av kommittén i sina huvuddrag godkänts.

Det är givetvis knappast möjligt och icke heller meningen att samtliga däri upptagna projekt på en gång skola förverkligas, utan får detta ske alltefter som anläggningen med dess närmaste omgivningar utformas och färdigställes. Särskilt anordningarna beträffande det yttre måste av sådan anledning i viss mån ställas på framtiden.

Utsmyckningen av de tre kapellen, Korsets kapell, S:t Ilians kapell och Mottagningskapellet samt urnutlämningsrummet måste emellertid åvägabringas utan dröjsmål, då den sammanhänger med anläggningens försättande i funktionsdugligt skick. Beträffande Korsets kapell och S:t Ilians kapell föreligga utarbetade förslag, som förordats av kommittén och av kyrkorådet och som skola underställas kyrkofullmäktige vid sammanträde den 16 innevarande februari. Vid förevisning av skisser och modeller till dessa förslag har ledamoten av Kulturnämnden, intendenten Helge Smedinger närvarit och givit uttryck åt sitt gillande och sin uppskattning av desamma. Kommittén är givetvis beredd att om så önskas bereda Kulturnämnden tillfälle att taga del av dem. — Även i fråga om Mottagningskapellet föreligger numera förslag till glasmosaik, sedan en särskilt tillsatt priskommitté i dagarna förordat ett av en elev vid Konstfackskolan utarbetat motiv. Detta förslag har dock ännu icke förelagts krematoriebyggnadskommittén eller de kyrkliga myndigheterna.

Kostnaderna för utsmyckningen av de tre kapellen och urnutlämningsrummet enligt planen och de föreliggande förslagen låta sig för närvarande icke med någon säkerhet beräknas. En ungefärlig uppskattning giver dock vid handen att de komma att föga understiga 100.000 kronor. Då Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget med stor frikostighet lovat att bidraga till kostnaderna med 50.000 kronor, skulle alltså för kostnadernas täckande erfordras ytterligare i runt tal 50.000 kronor.

I förhoppning att Kulturnämnden skall finna det förenligt med sin uppgift och möjligt med hänsyn till förefintliga resurser att bidraga till kostnaderna för ifrågavarande åtgärder, för vilka medel icke upptagits i kalkylen för kapellkrematoriet, vågar krematoriebyggnadskommittén hemställa, att Kulturnämnden ville anvisa ett belopp å 50.000 kronor för förverkligandet av här förut nämnda utsmycknings-åtgärder.

Beträffande övriga projekt i planen utbeder sig krematoriebyggnadskommittén att framdeles, då planens genomförande i dessa delar bliver mera aktuellt, möjligen få återkomma.

På grund härav hemställer kulturnämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att som bidrag till konstnärlig utsmyckning av Västerås krematorium lämna ett anslag av 50.000 kronor att utgå av kulturfondens disponibla avkastning.

Drätselkammaren har i häröver den 7 maj 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens förslag.

Nr 93. Förvärv av stadsägorna n:ris 1858 och 1859.

Drätselkammaren har i skrivelse den 7 maj 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedan angivna förslag till förvärv av stadsägorna 1858 och 1859 i Västerås.

Stadsägan 1858 med adressnummer Pilgatan 15 innehåller i areal 881,5 kvm och har ett taxeringsvärde av 90.000 kronor, varav 22.000 kronor markvärde och 68.000 kronor byggnadsvärde. Å stadsägan finnes ett bostadshus av reveterat trä i två våningar, ett bostadshus av trä i två våningar samt uthus. Byggnaderna äro normalt underhållna. De äro omoderna bortsett från att centralvärme är installerad i huvudbyggnaden. Lägenheterna äro försedda med vatten och avlopp, kakelugnar i rummen utan centralvärme samt golv av furu. I uthuset finnas avträden.

Stadsägan nr 1859 med adress Pilgatan 13 innehåller i areal 887,7 kvm och är taxerad till 78.000 kronor, varav markvärde 22.000 kronor och byggnadsvärde 56.000 kronor. Stadsägan är bebyggd med ett hus av trä i två våningar med reveterad bottenvåning samt ett uthus. Byggnaderna äro normalt underhållna och helt omoderna. Lägenheterna äro försedda med vatten och avlopp, rostfria diskbänkar, kakelugn i rummen samt golv av furu. I uthuset finnas avträden.

Hyresavkastningen utgör per år för stadsägan nr 1858 8.873 kronor och för stadsägan 1859 7.056 kronor.

Ägaren, grosshandlaren Carl Johansson, begär för stadsägorna ett pris av 250.000 kronor. Tillträde skulle ske den 1 juli 1953 och försäljning i övrigt ske på sedvanliga villkor.

Staden har intresse av att förvärva stadsägorna bland annat för gatumarksändamål.

Köpeskillingen bör bestridas till ett belopp av 168.000 kronor, motsvarande taxeringsvärdet, av lånemedel och till återstående belopp av försäljningsmedelsfonden.

Då köpevillkoren äro godtagbara, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att för ett pris av 250.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt förvärva stadsägorna n:ris 1858 och 1859 i Västerås,

att köpeskillingen skall bestridas till ett belopp av 168.000 kronor av lånemedel och till återstående belopp av försäljningsmedelsfonden samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t ansöka om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 168.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 94. Yttrande över förslag till vissa sociala stödåtgärder.

Länsstyrelsen har genom resolution den 17 februari 1953 för yttrande överlämnat änkepensioneringskommitténs betänkande med förslag till stöd åt änkor och vissa andra ensamstående kvinnor m. m.

Över innehållet i betänkandet har upprättats följande:

Sammanfattning över änkepensioneringskommitténs betänkande angående stöd åt änkor och vissa andra ensamstående kvinnor m. m.

Den 14 mars 1951 har kommittén avgivit förslag angående korttidshjälp vid makes död. Förevarande betänkande innefattar kommitténs förslag i de övriga ämnen som ingått i utredningsuppdraget.

Åtgärder för inplacering av änkor och frånskilda m. fl. kvinnor i förvärvslivet.

Kommittén har sökt anvisa några vägar till lösning av sysselsättningsproblemen för kvinnor, vilka under längre eller kortare tid varit borta från arbetsmarknaden men på grund av ändrade levnadsförhållanden åter söka sig i ut förvärvslivet. För dessa kvinnor, till vilka höra bland andra änkor och frånskilda, har kommittén i betänkandet använt benämningen "ensamställda kvinnor".

Vissa för kommitténs räkning företagna undersökningar understryka i sin mån behovet av den utbyggnad av daghem och andra institutioner för omhändertagande av barn som föreslagits av en annan kommitté. Vid fördelningen av platser vid daghem bör enligt änkepensioneringskommitténs mening särskild hänsyn tagas till ensamstående mödrar vilka för sin utkomst äro beroende av förvärvsarbete.

Ehuru visst icke alla de ensamställda kvinnor som har svårigheter att finna en tillfredsställande bärgning genom förvärvsarbete kunna anses falla under den vedertagna definitionen av begreppet partiellt arbetsföra, äro sagda svårigheter likväl ofta av samma eller liknande art som de vilka möta de partiellt arbetsföra. Det har därför synts kommittén befogat att vissa av de åtgärder som vidtagits eller föreslagits beträffande dessa senare vinna tillämpning även såvitt angår nu ifrågavarande kvinnor.

Spörsmålet om sysselsättande av de ensamställda kvinnorna är till mycket stor del ett arbetsförmedlings- och arbetsanskaffningsproblem. Det bör vara angeläget att genom ökad upplysningsverksamhet bland ifrågavarande kvinnor sprida kännedom om vilka möjligheter den offentliga arbetsförmedlingen för närvarande förfogar över. Enligt kommitténs mening böra de ensamställda kvinnorna, vad beträffar arbetsförmedlingen och vad därmed äger samband, där så erfordras omhändertagas på samma sätt och äga åtnjuta samma förmåner som partiellt arbetsföra. Härvid syftas främst på den inom arbetsförmedlingens ram organiserade arbetsvården för partiellt arbetsföra.

Då ensamställda kvinnor söka sig ut i förvärvslivet bör man i första hand söka åstadkomma direkt arbetsplacering. I den mån detta ej lyckas, synas samhällets åtgärder böra gå ut på att, där förutsättningar finnas att genom yrkesutbildning eller omskolning väsentligt förbättra utkomstmöjligheterna, bereda de arbetssökande tillfälle därtill. Det bör enligt kommitténs mening ankomma på arbetsvårdsorganen att, i fall då yrkesutbildning erfordras och förutsättningar för sådan utbildning på normala vägar äro för handen, på allt sätt medverka till att vederbörande erhåller möjlighet därtill. I den mån dessa utbildningsvägar ej kunna begagnas — detta torde

vara fallet beträffande det stora flertalet av de ensamställda kvinnorna — bör behovet av repetitionsutbildning inom tidigare yrke eller omskolning till ny verksamhet tillgodoses genom speciell kursverksamhet. Kommittén har i detta hänseende föreslagit, att den under ledning av arbetsmarknadsstyrelsen sedan hösten 1948 försöksvis bedrivna verksamheten för utbildning eller omskolning av s. k. civilskadade utsträckes att omfatta de grupper av kvinnor om vilka nu är fråga.

Ensamställda kvinnor som undergå yrkesutbildning eller omskolning föreslås kunna genom beslut av arbetsmarknadsstyrelsen beviljas bidrag av allmänna medel jämlikt de normer som gälla angående utbildningsbidrag åt civilskadade. I enlighet härmed bör kunna efter behovsprövning utgå — förutom resekostnads- och traktamentsersättning samt ersättning för eventuella kursavgifter och för kostnad för undervisningsmaterial — bland annat bidrag till egen försörjning med ett månatligt belopp av högst 300 kronor i lägsta och högst 350 kronor i högsta dyrortsgrupp ävensom familjebidrag. Till kostnaderna för familjebidrag böra kommunerna bidraga med 25 %. Under en kortare tid efter utbildningstidens slut bör kunna utgå starthjälp, vilken mottagaren skall vara skyldig återbetala.

I ett avsnitt har kommittén gjort en del påpekanden och rekommendationer beträffande frågan om vidgade sysselsättningsmöjligheter för ensamställda kvinnor.

Bland åtgärder som kunna vara ägnade att bereda ensamställda kvinnor en tryggad försörjning intager enligt kommitténs mening lån eller annan hjälp för startande av egen verksamhet (näringshjälp) en framträdande plats. Kommittén har föreslagit, att arbetsmarknadsstyrelsen bemyndigas att försöksvis igångsätta verksamhet för beredande av näringshjälp åt partiellt arbetsföra och ensamställda kvinnor. Kostnaden per person har ansetts tillsvidare böra begränsas till 5.000 kronor. Såsom villkor för erhållande av näringshjälp från arbetsmarknadsstyrelsen skall enligt förslaget gälla att hemkommunen bidrar med minst en fjärdedel av kostnaden. Näringshjälp bör kunna utgå ej blott för startande av ny verksamhet utan även för utvidgning av rörelse, som ej ger tillräcklig försörjning, och för övertagande av redan befintlig rörelse.

Kommittén har i olika sammanhang framhållit vikten av ökad upplysningsverksamhet såsom led i åtgärderna för inplacering av ensamställda kvinnor i förvärvslivet. Initiativ till upplysningsverksamheten har ansetts böra tagas av arbetsmarknadsorganen. Det har synts kommittén naturligt att den vid arbetsmarknadsstyrelsen redan inrättade sakkunnigdelegationen för frågor rörande kvinnlig arbetskraft inkopplas på dessa frågor. Delegationen bör därvid förstärkas och få en sammansättning som svarar mot de vidgade uppgifterna och kravet på erfarenhet av hithörande problem.

Såsom led i upplysningsverksamheten rekommenderas, att nyblivna änkor och nyligen frånskilda kvinnor mellan 35 och 67 år tillställas en broschyr med upplysningar om möjligheterna och vägarna att erhålla arbete och om de hjälpformer som i olika hänseenden stå till buds.

I fråga om kostnaderna för åtgärder för inplacering av ensamställda kvinnor i förvärvslivet har kommittén föreslagit, att till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande under ett första verksamhetsår måtte ställas dels ett belopp av 200.000 kronor för utbildningsbidrag åt ensamställda kvinnor och dels minst 200.000 kronor för näringshjälp åt partiellt arbetsföra och ensamställda kvinnor. Kostnaden för själva kursverksamheten har icke beräknats; det torde böra ankomma på överstyrelsen för yrkesutbildning att efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen avgiva förslag i detta

hänseende. Visst, relativt blygsamt belopp kommer att åtgå för tryckning och utdelande av den av kommittén rekommenderade broschyren.

Änkepensioneringen.

Enligt gällande bestämmelser kan änkepension efter inkomstprövning utgå till änka som vid mannens död fyllt 55 år och varit gift med honom minst fem år. Den som fyllt 55 år kan erhålla änkepension oaktat hon var yngre vid mannens död, om hon nämligen uppnått sagda ålder under det kalenderår då mannen avled eller om eljest särskilda skäl föranleda därtill. Sistnämnda skälighetsbestämmelse har i enlighet med lagens förarbeten tolkats mycket restriktivt.

Enligt kommitténs förslag skall kretsen av de berättigade väsentligt utvidgas. Såsom generella förutsättningar för rätt till änkepension avses skola gälla, att änkan vid mannens död fyllt 50 år eller från mannens död tills hon uppnått sagda ålder haft vårdnaden om och stadigvarande eller med allenast tillfälliga avbrott sammanbott med barn som ej fyllt 10 år samt att hon varit gift med den avlidne minst fem år. Under dessa förutsättningar skall änkepension automatiskt (frånsett inkomstprövning) utgå till den som fyllt 55 år. Även yngre änka (mellan 50 och 55 år) skall kunna under de angivna förutsättningarna erhålla pension, om det med hänsyn till svårighet för henne att vinna utkomst genom arbete och övriga omständigheter prövas skäligt. Dessa generella regler avses skola kompletteras med en bestämmelse, enligt vilken änkepension skall kunna efter något skärpt skälighetsprövning utgå utan annan bestämd förutsättning än att änkan varit gift minst fem år. Pension skall dock ej i något fall kunna beviljas för tid innan änkan fyllt 50 år.

Såsom redan antytts har kommittén ansett, att änkepensionen även framdeles bör vara underkastad inkomstprövning.

Änkepensionens grundbelopp, som för närvarande är 600 kronor om året (härtill kan komma bostadstillägg), har föreslagits skola höjas till 800 kronor om året. I samband härmed har föreslagits, att indextillägget till änkepension höjes från 30 till 40 kronor om året för varje hel mångfald av fem, varmed pensionspristalet överstiger 100. Enligt dessa förslag kommer maximala änkepensionen, bortsett från bostadstillägg, att vid pensionspristalet 133 uppgå till 1040 kronor om året. Till jämförelse må nämnas, att invalidpensionens maximibelopp vid samma pensionspristal är 1300 kronor om året.

Beträffande handläggningen av ärenden angående änkepension har föreslagits, att pensionsnämnds beslut i ärenden, där sökanden icke fyllt 50 år vid mannens död eller pension sökes för tid innan hon fyllt 55 år, skall granskas av pensionsstyrelsen.

Sammanlagda kostnadsökningen för genomförande av kommitténs förslag beträffande änkepensioneringen och de 1952 antagna nya reglerna om inkomstprövningen har beräknats komma att uppgå till ungefär 13 miljoner kronor för själva änkepensionerna och 3 miljoner för indextillägg vid pensionspristalet 133, allt för år räknat.

Bidrag till änkor med minderåriga barn.

Kommittén har upptagit vissa frågor om ändring av lagstiftningen om bidrag till änkor med minderåriga barn. Sådant bidrag kan för närvarande efter inkomstprövning utgå till änka som under sin vårdnad har barn, vilket icke fyllt 10 år, och stadigvarande bor tillsammans med barnet. Beträffande bidragets belopp gälla samma bestämmelser som beträffande änkepension. Kommittén har icke föreslagit någon annan

mera väsentlig saklig ändring i nu gällande regler än att änkebidragets grundbelopp och indextillägget till änkebidraget förordats skola höjas på sätt som anförts beträffande änkepensionen. Denna ändring jämte de 1952 genomförda nya avdragsreglerna har antagits medföra en årlig kostnadsökning å ungefär 900.000 kronor för själva änkebidragen och 200.000 kronor för indextillägg vid pensionspristalet 133.

Vårdnadsbidrag.

Kommittén har huvudsakligen behandlat frågan om kontantbidrag till andra ensamstående mödrar än änkor. I detta hänseende har föreslagits, att bidrag motsvarande änkebidrag skall kunna utgå till frånskild kvinna (ej till hemskild) som har vårdnaden om och stadigvarande bor tillsammans med barn, vilket icke fyllt 10 år. Under vissa speciella förutsättningar skall även ogift moder äga rätt till bidrag av ifrågavarande slag. Dessa förutsättningar äro: 1) att barnet uppnått en ålder av tre månader; 2) att faderskapet till barnet blivit fastställt; 3) att modern stadigvarande eller med allenast tillfälliga avbrott alltsedan barnets födelse sammanbott med detsamma; samt 4) att modern och barnet bilda självständigt hushåll. Har faderskapet till barnet ej blivit fastställt, skall denna omständighet icke utgöra hinder för rätt till bidrag längre än till dess barnet fyllt tre år. Oaktat de nyss under punkterna 3 och 4 angivna villkoren ej äro uppfyllda, skall bidrag kunna utgå efter skälighetsprövning. Över ansökning om bidrag till ogift moder skall barnavårdsnämnden avgiva yttrande, och pensionsnämnds beslut i sådant ärende skall granskas av pensionsstyrelsen.

De av kommittén föreslagna bestämmelserna om änkebidrag samt om motsvarande bidrag till vissa andra ensamstående mödrar ha sammanförts i ett förslag till lag om vårdnadsbidrag.

Kostnaderna för vårdnadsbidrag åt andra kvinnor än änkor ha beräknats komma att uppgå till 3,7 miljoner kronor för själva vårdnadsbidragen och 900.000 kronor för indextillägg vid pensionspristalet 133, allt för år räknat. Därvid har hänsyn ej tagits till den ökning av bostadstilläggen som kan bli följden av 1952 års beslut om införande av kommunala bostadstillägg.

(Kommittén har vidare behandlat de särskilda barnbidragen och föreslagit vissa höjningar av barnbidragens grundbelopp liksom motsvarande höjning av bidragsförskottens maximibelopp till 420 kronor om året. Emellertid har förslagen i vad desamma avser särskilda barnbidrag och bidragsförskott blivit inaktuella genom proposition nr 14 till årets riksdag. I denna proposition föreslås de särskilda barnbidragen höjda till 600 kronor per år och samma belopp skall kunna utgå som bidragsförskott. Nämnden torde sålunda icke behöva yttra sig i dessa delar. Kommitténs lagförslag ha föreslagits träda i kraft 1 januari 1954).

Socialvårdsdelegationen har i skrivelse den 11 april 1953 anfört följande:

Socialvårdsdelegationen inskränker sitt yttrande att avse endast de delar i betänkandet, som direkt beröra delegationens verksamhetsområde, eller förslagen till åtgärder för inplacering av ensamställda kvinnor i förvärvslivet samt till ändringar i lagen om kommunala pensionstillskott, lagen om socialregister samt lagen om bidragsförskott.

Vad beträffar förslaget om åtgärder i syfte att genom yrkesutbildning, omskolning eller hjälp till startandet av egen verksamhet m. m. bereda möjlighet för ensamställda kvinnor att i görligaste mån placera sig i förvärvslivet, måste dylika åtgärder betrak-

tas såsom synnerligen välbetänkta och välmotiverade. Det är nämligen ett känt faktum, särskilt i socialvårdskretsar, att kvinnor, som genom mannens frånfälle, skilsmässa eller eljest bli ensamställda ha synnerligen svårt att bemästra sin nya situation, företrädesvis i försörjningshänseende. De föreslagna åtgärderna synas därför ägnade att bidraga till avhjälpandet av ett behov, som såväl ur den enskildes som samhällets synpunkt sedan länge varit angeläget och trängande.

Även om socialvårdsdelegationen sålunda i princip ansluter sig till kommittéförslaget, är det å andra sidan angeläget att betona, att frågan om yrkesutbildning och omskolning icke bör drivas allt för hårt i fall där ensam kvinna har två eller flera barn i sin vård. Erfarenhetsmässigt har det nämligen visat sig betydelsefullt, med hänsyn till barnens väl och framtida bästa, att modern beredes ekonomisk möjlighet att själv vårda och fostra sina barn.

Mot de ekonomiska beräkningarna torde inga erinringar vara att göra, då ju här avses en försöksverksamhet i angiven riktning.

Vad avser de föreslagna ändringarna i lagen om bidragsförskott, lagen om kommunala pensionstillskott m. m. samt lagen om socialregister, så äro dessa av mera formell natur och i huvudsak följdverkningar av ändringarna i lagen om folkpensioneringsförsäkring, varför någon erinran häremot icke är att göra, utan föreslås att desamma tillstyrkas i föreslagen form.

Pensionsnämnderna ha i yttrande den 27 april 1953 anfört följande:

Nuvarande förmåner.

Stöd åt ensamställda kvinnor kan endast enligt gällande folkpensioneringslag beredas dels änkor, som vid mannens död uppnått 55 års ålder eller i vissa undantagsfall något tidigare, dels ock till änkor, som icke uppnått denna ålder, men som hava att taga vårdnad om barn under 10 år. De förra erhålla en s. k. änkepension, som i bostadskostnadsgrupp IV, vari Västerås stad ingår, uppgår till 900 kronor, vartill kommer indextillägg 210 kronor. Härutöver utgår i Västerås särskilt bostadstillägg med högst 408 kronor samt fr. o. m. maj månad 1953 pensionsförstärkning med 240 kronor eller sammanlagt 1.758 kronor allt för år räknat. De senare erh[illegible] s. k. änkebidrag med i alla avseenden samma belopp som änkepensionstagarna. Såväl änkepensioner som änkebidrag äro i sin helhet inkomstprövade.

Normerad hjälp till andra ensamställda kvinnor såsom ogifta mödrar eller frånskilda mödrar med barn under 10 år utgår icke, ej heller till hemskilda eller frånskilda, som uppnått den för rätt till änkepension stadgade 55 års ålder.

Åtgärder för inplacering av änkor och frånskilda m. fl. kvinnor i förvärvslivet.

Kommittén har sökt anvisa några vägar till lösning av sysselsättningsproblemen för kvinnor, vilka under längre eller kortare tid varit borta från arbetsmarknaden, men på grund av ändrade förhållanden åter söka sig ut i förvärvslivet. För dessa kvinnor har kommittén använt benämningen ”ensamställda kvinnor”.

Kommittén har utfört vissa undersökningar rörande de ensamställda kvinnornas inkomstförhållanden och försörjningsläge. Härav framgår att, enligt från 1945 års folkräkning hämtade uppgifter, utav något över 140.000 änkor och frånskilda kvinnor i åldern 20—65 år knappt hälften eller 47 % kunnat placeras i förvärvsarbete. I syfte att i ökad omfattning kunna bereda ifrågavarande kvinnor sysselsättning föreslås en utbyggnad av länsarbetsnämndernas arbetsvårdsverksamhet varigenom dessa kvin-

nor i likhet med de s. k. civilskadade skulle kunna erhålla yrkesutbildning eller omskolning samt i vissa fall s. k. näringsbidrag.

De ifrågasatta åtgärderna måste hälsas med tillfredsställelse, enär dessa kvinnors inplacering i arbetslivet måste medföra en bättre försörjningssituation än vad de föreslagna änkepensionerna eller vårdnadsbidragen kunna skänka. I detta sammanhang vill pensionsnämnderna understryka vikten av att denna arbetsberedande verksamhet blir effektiv. Likaså vill nämnderna framhålla betydelsen av att statsmyndigheterna föregå med gott exempel beträffande de ensamställda kvinnornas inlemmande i förvärvslivet. Nämnderna förutsätta att man, då man ordnar direkt arbetsplacering, i möjligaste mån tager hänsyn till de arbetssökandes egna önskemål och tidigare sysselsättning så att icke vantrivsel med arbetet blir följden av arbetsberedningen.

Änkepensioner och vårdnadsbidrag.

Ifråga om de bidrag, som skulle utgå till de ensamställda kvinnorna, föreslår kommittén en sänkning av kvalifikationstiden från 55 till 50 år samt en höjning av änkepensionerna från 600 kronor till 800 kronor per år, varjämte kommittén uttalat en förhoppning att kommunerna vid införande av kommunala bostadstillägg för änkorna måtte tillerkänna dem sådant tillägg av samma storlek som kan utgå till ensamstående folkpensionärer. Kommittén föreslår vidare införande av s. k. vårdnadsbidrag till vissa andra ensamställda kvinnor. Dessa bidrag skulle ersätta de nuvarande änkebidragen samt utsträckas att omfatta vissa andra ensamställda kvinnor med barn under 10 år.

Slutligen föreslår kommittén en höjning av bidragsförskotten samt av de särskilda barnbidragen ävensom införande av indexreglering av de sistnämnda. I denna del har proposition redan framlagts i riksdagen.

Änkepensioner.

Enligt kommitténs förslag skall kretsen av de berättigade väsentligt utvidgas. Såsom generella förutsättningar för rätt till änkepension avses skola gälla, att änkan vid mannens död fyllt 50 år eller från mannen död tills hon uppnått 50 år haft vårdnaden om och stadigvarande eller med allenast tillfälliga avbrott sammanbott med barn som ej fyllt 10 år samt att hon varit gift med den avlidne minst 5 år. Under dessa förutsättningar skall änkepension automatiskt utgå till den som fyllt 55 år. Även yngre änka (mellan 50 och 55 år) skall kunna under de angivna förutsättningarna erhålla pension, om det med hänsyn till svårighet för henne att vinna utkomst genom arbete och övriga omständigheter prövas skäligt. Dessa generella regler avses skola kompletteras med en bestämmelse, enligt vilken änkepension skall kunna efter något skärpt skälighetsprövning utgå utan annan bestämd förutsättning än att änkan varit gift minst 5 år. Pension skall dock ej i något fall kunna beviljas för tid innan änkan fyllt 50 år.

Änkepensionen skall vara underkastad inkomstprövning och dess grundbelopp, som f. n. är 600 kronor om året, har föreslagits skola höjas till 800 kronor om året. Indextillägget föreslås höjt från 30 till 40 kronor om året för varje hel mångfald av fem, varmed pensionspristalet överstiger 100. Enligt dessa förslag kommer maximala änkepensionen, bortsett från bostadstillägg, att vid pensionspristalet 135 uppgå till 1.080 kronor om året. Med den pensionsförhöjning som skett fr. o. m. maj månad 1953 erhålla änkorna 1.050 kronor i änkepension. Kommitténs förslag till höjning till 1.080 kronor har sålunda förlorat i aktualitet, om man icke till denna förhöjning lägger en

pensionsförstärkning beräknad efter samma grunder som gälla för gift person, vars hustru har folkpension, eller en förhöjning av 320 kronor. I sådant fall blir änkepensionens belopp 1.400 kronor förutom bostadstillägg. Som jämförelse kan anföras att en ogift folkpensionär erhåller 1.750 kronor förutom bostadstillägg.

Beträffande handläggningen av ärenden angående änkepension har föreslagits, att pensionsnämnds beslut i ärenden, där sökanden icke fyllt 50 år vid mannens död eller pension sökes för tid innan hon fyllt 55 år, skall granskas av Pensionsstyrelsen.

Pensionsnämnderna vilja för sin del tillstyrka de av kommittén föreslagna ändringarna.

Bidrag till änkor med minderåriga barn.

Kommittén har icke föreslagit någon annan mera väsentlig saklig ändring i nu gällande regler än att änkebidragets grundbelopp och indextillägget förordats skola höjas på sätt som anförts beträffande änkepension.

Pensionsnämnderna tillstyrka förslaget.

Vårdnadsbidrag.

Kommittén föreslår att bidrag motsvarande änkebidrag skall kunna utgå till frånskild kvinna (ej till hemskild), som har vårdnaden om och stadigvarande bor tillsammans med barn, vilket icke fyllt 10 år. Under vissa speciella förutsättningar skall även ogift moder äga rätt till bidrag av ifrågavarande slag. Dessa förutsättningar äro: 1) att barnet uppnått en ålder av tre månader; 2) att faderskapet till barnet blivit fastställt; 3) att modern stadigvarande eller med allenast tillfälliga avbrott alltsedan barnets födelse sammanbott med detsamma; samt 4) att modern och barnet bildar självständigt hushåll. Har faderskapet till barnet ej blivit fastställt, skall denna omständighet icke utgöra hinder för rätt till bidrag längre än till dess barnet fyllt tre år. Oaktat de nyss under punkterna 3 och 4 angivna villkoren ej äro uppfyllda, skall bidrag kunna utgå efter skälighetsprövning. Över ansökning om bidrag till ogift moder skall barnavårdsnämnden avgiva yttrande, och pensionsnämnds beslut i sådant ärende skall granskas av Pensionsstyrelsen.

Pensionsnämnderna vilja för sin del tillstyrka de av kommittén föreslagna vårdnadsbidragen ävensom beloppen. Beträffande handläggningen av dessa ärenden intager dock nämnderna en annan ståndpunkt än kommittén. De kategorier av bidragstagare, som kunna ifrågakomma, utgöra f. n. till allra största delen socialvårdens och barnavårdsnämndernas klientel. Barnavårdsnämnderna komma i livlig kontakt med både frånskilda mödrar och ogifta mödrar, när det gäller att ordna vårdnaden om barnen. Likaså får socialvården träda emellan med ekonomisk hjälp intill dess att barnafädernas underhållsbidrag hinner ordnas och senare med utfyllnad åt dem som icke erhålla tillräcklig försörjning. Med hänsyn till den kontakt som barnavårdsnämnderna ha med det klientel som här avses anse pensionsnämnderna för sin del det, bl. a. för att undvika dubbelarbete, vara lämpligare att barnavårdsnämnderna få handlägga ärenden rörande vårdnadsbidrag. Dessa nämnder ha också större möjlighet att utöva erforderlig kontroll i ärenden som så intimt äro förbundna med barnavårdsnämndernas övriga verksamhet. Vårdnadsbidragen böra, om barnavårdsnämnderna få till uppgift att handlägga dessa ärenden, icke få formen av pension.

Drätselkammaren har i utlåtande den 7 maj 1953 anfört följande:

Kammaren vill i allt väsentligt ansluta sig till pensionsnämndernas yttrande i ären-

det. Nämnderna ha uttalat som sin mening att vårdnadsbidragen, om barnavårdsnämnderna få till uppgift att handlägga dessa ärenden, icke böra få formen av pension. Drätselkammaren vill i detta avseende gå ett steg längre och för sin del förorda att dessa bidrag under inga förhållanden böra betecknas såsom pension och att ärenden rörande bidragen handläggas av barnavårdsnämnderna. Denna bidragsform ifrågakommer nämligen oftast när det gäller kvinnor i yngre åldersgrupper, vilken omständighet redan den medför att benämningen "pension" måste anses mindre lyckad. Härtill kommer att vårdnadsbidragen till sin struktur stå närmare andra former av social hjälp än pensionen.

Drätselkammaren tillstyrker sålunda stadsfullmäktige besluta

att som eget yttrande åberopa pensionsnämndernas utlåtande med den ändring ovan angivits.

Nr 95. Ändring av befattning såsom underingenjör vid stadsingenjörskontoret till en befattning såsom byråingenjör.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 23 mars 1953 anfört följande:

Befattningen såsom underingenjör å stadsingenjörskontoret med placering i lönegrad 20 blir vakant den 1 juni 1953. Innan byggnadsnämnden velat taga upp frågan om en omändring av befattningen eller justering av löneplaceringen, har nämnden med begagnande av drätselkammarens medgivande att återbesätta tjänsten utannonserat densamma. Tjänsten har därefter varit föremål för omfattande annonsering och inom utsatt tid lockat 21 sökande. Vid genomgång har det emellertid visat sig, att sökandena i stort sett icke inneha erforderliga kvalifikationer. Två av dem kunna uppvisa mycket god teoretisk utbildning, men sakna praktisk erfarenhet och av de övriga ha nio avlagt examen vid tekniskt institut eller annan motsvarande läroanstalt, medan övriga helt sakna teknisk utbildning. Samtliga ha mer eller mindre god praktik i fältarbete och därmed sammanhängande göromål såsom mätningstekniker, d. v. s. äro kompetenta för vanlig mätningsteknikertjänst. Nu ifrågavarande underingenjörstjänst kräver dock större och mera allsidig kännedom om fastighetsbildnings- och fastighetsregisterväsendet jämte en god teknisk utbildning. Då befattningen är av största betydelse för stadsingenjörskontoret bör, med hänsyn till sökandenas kvalifikationer och att ytterligare arbetsuppgifter måste åläggas underingenjören, densamma regleras. Med anledning härav får byggnadsnämnden anföra följande.

Stadsingenjörskontoret har nedanstående organisation.

Stadsingenjören är mätningsman och fastighetsregisterförare och tillika chef för kontoret.

Mätningsingenjören är mätningsman och stadsingenjörens ställföreträdare. Lön enligt lönegrad 29.

Ritkontor och expedition. Underingenjören är föreståndare för denna avdelning. Lön enligt lönegrad 20.

Å ritkontoret åligger det för närvarande denne bl. a.

att i detalj leda kartriterskornas arbete med framställning av tomtindelningskartor jämte beskrivningar, tomtmätnings- och avstyckningskartor och övriga förrättningskartor samt nybyggnadskartor i samband med beviljande av byggnadslov;

att biträda med upprättande av författningsenlig förteckning över fastigheter, eventuella servitut, ägare m. m. i samband med grundkarta för stadsplan;

att enligt gällande taxa beräkna kostnader för gjorda förrättningar av skilda slag, nybyggnadskartor, utstakningar m. m.;

att utfärda kallelser i samband med utställning av tomtindelningsförslag; samt

att biträda med diverse utredningar.

Å expeditionen åligger det underingenjören

att svara för mottagande och utlämnande av handlingar; samt

att i övrigt tillhandagå allmänheten med vissa upplysningar.

Utredningsavdelningen. Å denna arbetar 3 byråtekniker. Samtliga äro ordinarie med lön enligt lönegrad 21. En byråtekniker sysslar med uppgifter rörande utvidgning och underhåll av stadens stomnät samt grundkartekonstruktioner. De övriga två utföra fastighetsutredningar och beräkningar för tomtindelningar och laga förrättningar samt mera kvalificerade utstakningar av hus i samband med byggnadslov.

Mätningsavdelningen. Här finnas anställda 4 mätningstekniker, 2 mätningsbiträden och erforderligt antal kollektivanställda hantlangare. Av mätningsteknikerna äro 3 ordinarie med lön enligt lönegrad 19 och en extra, som avlönas enligt löneklass 18. Mätningsbiträdena äro extra och erhålla lön enligt 13 löneklassen. Samtliga tjänstemän utföra fältmätningar.

Då stadsplanearbetet alltjämt ökar i omfattning och man på grund härav icke kan räkna med någon avmattning i fastighetsbildning, fastighetsregistrering och övriga göromål inom överskådlig tid framåt, utan tvärtom, är det nödvändigt att låta underingenjören handlägga ytterligare arbetsuppgifter utöver dem han för närvarande handhar, nämligen

att i viss utsträckning jämsides med ovannämnda två byråtekniker utföra utredningar för tomtindelning och fastighetsbildning;

att vid behov biträda registerföraren med fastighetsregistrering, vilket är synnerligen viktigt för undvikande av avbrott i detta viktiga arbete; samt

att i övrigt biträda med fastighetsredovisning m. m. i samband med upprättande av översiktskartor av skilda slag, vilket arbete inom kort kommer att påbörjas på grundval av flygfotokartan. Sådana kartkonstruktioner komma att utföras allt framgent i form av kompletteringsarbeten.

Byggnadsnämnden anser sig böra särskilt framhålla, att fastighetsförhållandena i Västerås äro särskilt svåra. Staden har under de senaste åren utvecklats exceptionellt snabbt och står procentuellt på främsta plats i befolkningsökning. Denna oerhörda utveckling har gjort att uppgifterna blivit svåra att bemästra, vilket återverkat på stadsingenjörskontorets organisation. Arbetsförhållandena i andra i storlek jämförbara städer äro därför ej jämförliga med dem i Västerås. Med anledning härav har byggnadsnämnden funnit uppgifter om organisationsförhållanden i dessa städer sakna värde för bedömande av stadsingenjörskontorets organisation i Västerås.

Det har under senare år visat sig, att antalet tjänstemän och hantlangare är så stort (sammanlagt cirka 35 personer) och arbetsuppgifterna så omfattande, att, förutom stadsingenjören och mätningsingenjören, även underingenjören i viss mån måste utöva arbetsledning och framför allt kontroll, för att mätningsorganets arbeten ska kunna komma fram i erforderlig omfattning och hålla stadgad noggrannhet. Underingenjören måste ha en allsidig och god erfarenhet i de flesta spörsmål, vilket är av särskilt stor vikt med tanke på täta ombyten på mätningsingenjörstjänsten. Erfarenheten visar här liksom annorstädes, att denna passagebefattning, i händelse av va-

kans, i regel icke kan bli tillsatt med person, som innehar stadgad kompetens såsom mätningsman i stad, till följd av dålig rekrytering inom kommunerna och av orsak att lantmätarna inom lantmäteristaten numera äro ganska välavlönade. Resultatet blir, att en nyutexaminerad civilingenjör eller lantmätare får anställas, och först efter en väl vitsordad anställningstid av minst två år erhåller sådan person anställning som mätningsman. Detta förfarande fick tillämpas beträffande nuvarande innehavaren av mätningsingenjörstjänsten. Under angivna förhållanden är det vidare nödvändigt, att underingenjören har förvärvat sådan erfarenhet i fastighetsregistrering, att denne åtminstone kan förordnas som registerförare under stadsingenjörens semester eller annan ledighet.

För befattningen bör gälla följande kompetenskrav:

1. Avgångsexamen vid tekniskt gymnasium eller motsvarande kunskaper, förvärvade på annat sätt.
2. Allsidig praktisk erfarenhet inom mätningsväsendet och fastighetsregisterväsendet.

Av vad ovan anförts torde klart framgå, att tjänsten, som funnits i många år, måste regleras. Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfång och art och de förhållanden som råder på den kommunala arbetsmarknaden och att staden måste vinnlägga sig om att få behålla en sådan tjänsteman, vilket är utomordentligt viktigt för ett så hårt ansatt stadsingenjörskontor, anser byggnadsnämnden en lön enligt lönegrad 24 skälig.

Befattningen, som är en typisk byråtjänst, bör benämnas byråingenjör och betraktas som sluttjänst.

På anförda skäl hemställer byggnadsnämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att befattningen såsom underingenjör från den 1 juni 1953 omändras till en byråingenjörstjänst med placering i lönegrad 24.

Löne- och avtalsnämnden har i utlåtande den 15 april 1953 anfört följande:

Löne- och avtalsnämnden vill förorda en lägre placering av befattningen än den av byggnadsnämnden begärda. Efter samråd med stadsingenjören tillstyrker nämnden att tjänsten ändras till en tjänst såsom byråtekniker. Den bör liksom övriga tjänster av detta slag å stadsingenjörskontoret placeras i lönegrad 21. Stadsingenjören har förklarat, att han för närvarande kan godtaga placeringen i lönegrad 21. Om detta ställningstagande har stadsingenjören under hand underrättat byggnadsnämnden.

På grund härav tillstyrker löne- och avtalsnämnden stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 juni 1953 ändra befattningen såsom underingenjör å stadsingenjörskontoret till en befattning såsom byråtekniker med placering i lönegrad 21.

Drätselkammaren har i häröver den 7 maj 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 96. Ändring av befattningen såsom föreståndare å socialvårdsbyråns barnavårdsavdelning till befattning såsom förste barnavårdsman.

Barnavårdsnämnden har i skrivelse den 19 mars 1953 anfört följande:

Genom nuvarande innehavarens avgång med pension kommer befattnigen som föreståndare å socialvårdsbyråns barnavårdsavdelning att bliva vakant från och med den 1 augusti 1953. Efter den år 1948 beslutade omorganisationen av förutvarande fattigvårds- och barnavårdsbyrån till socialvårdsbyrå har befattningens benämning icke varit fullt adekvat. Rätteligen borde densamma ha varit förste barnavårdsman, då de med befattningen förenade arbetsuppgifterna huvudsakligen äro barnavårdsmannens. Därtill kommer emellertid skyldighet för innehavaren att granska och övervaka övriga barnavårdsmäns arbete samt att i viss mån fördela arbetsuppgifterna mellan dem. Befattningen som sådan är alltjämt oundgängligen erforderlig.

Med stöd härav hemställer barnavårdsnämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att med verkan från och med den 1 augusti 1953 ändra befattningen som föreståndare å socialvårdsbyråns barnavårdsavdelning till förste barnavårdsman med oförändrad placering i lönegrad 18 samt

att bemyndiga barnavårdsnämnden att med ordinarie innehavare besätta befattning som förste barnavårdsman från och med nämnda dag.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 15 april 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Drätselkammaren tillstyrker i skrivelse den 7 maj 1953 stadsfullmäktige besluta

att bifalla barnavårdsnämndens framställning.

Nr 97. Yttrande över principbetänkande angående driftbidrag till primärkommuner.

Länsstyrelsen har genom resolution den 4 mars 1953 till stadsfullmäktige för yttrande remitterat Allmänna statsbidragsutredningens principbetänkande angående driftbidrag till primärkommuner.

Drätselkammaren har i förberedande yttrande den 7 maj 1953 anfört följande:

Beträffande förslagets innehåll får drätselkammaren hänvisa till en uppsats, som finnes intagen i Svenska Stadsförbundets tidskrift häfte 10 år 1952, varför någon redogörelse för innehållet här icke ansetts behöva lämnas. I princip innebär de sakkunnigas förslag, att ett stort antal nu utgående speciella driftbidrag till kommunerna skola ersättas med ett enda allmänt bidrag. De sakkunniga ha emellertid icke ansett

möjligt att sammanföra alla speciella driftbidrag till ett enda allmänt statsbidrag, utan vissa av de speciella driftbidragen ha av olika skäl föreslagits skola bibehållas. I detta avsnitt av de sakkunnigas betänkande behandlas frågan om grunden till statsbidragsgivningen till kommunerna. Den hittills gängse uppfattningen har varit, att staten genom statsbidragen skall bestrida sin andel av kostnaderna för av kommunen bedriven verksamhet, som helt eller delvis är av statlig natur. De sakkunniga ha icke ansett sig kunna godtaga denna uppfattning utan ha ifrågasatt, om det är motiverat eller ens möjligt att uppdraga en gränslinje mellan principiellt statliga och principiellt kommunala arbetsuppgifter. Man har därvid kommit till den uppfattningen att en sådan gränsdragning icke är hållbar. Enligt utredningens uppfattning är det den faktiska arbetsfördelningen, sådan den angives av statsmakterna, som utgör den enda gränsen, som i praktiken kan upprätthållas mellan statliga och kommunala uppgifter. Härav följer även, att staten enligt de sakkunnigas uppfattning icke har någon skyldighet att lämna kommunerna statsbidrag till kostnaden för vissa speciella å kommunerna ankommande verksamhetsgrenar. Av skattetekniska och skatteutjämningsskäl och för att stimulera kommunerna till en viss icke obligatorisk verksamhet anse de sakkunniga emellertid fortfarande motiverat att statsbidrag utgår. Drätselkammaren är för sin del icke beredd att helt instämma i denna av de sakkunniga hävdade uppfattning. Enligt drätselkammarens mening finnas onekligen vissa verksamhetsgrenar, som nu helt eller delvis ombesörjas av kommunerna, som med skäl skulle kunna hänföras till en rent statlig verksamhet; och vad mera är, sådan statlig verksamhet bekostas i flera fall av kommunerna utan att statsbidrag för verksamhetens bedrivande åtnjutes. Drätselkammaren kan icke underlåta att i detta sammanhang än en gång framhålla det otillfredsställande uti att magistratsstäderna fortfarande få bekosta bl. a. magistraternas och rådhusrätternas verksamhet. Rättskipningen får väl utan tvekan anses vara en rent statlig angelägenhet. Även om frågan härom icke direkt hör till det föreliggande betänkandet, torde det vara på sin plats att än en gång framhålla önskvärdheten av en ändring härutinnan.

Beträffande de sakkunnigas förslag att ersätta en hel del speciella statsbidrag med ett allmänt driftbidrag vill drätselkammaren i princip instämma i förslaget. Det föreligger onekligen ett starkt behov av förenkling och från den synpunkten är förslaget att hälsa med tillfredsställelse. De sakkunniga ha även upptagit till behandling frågan om avveckling av de villkorsbestämmelser, som oftast äro förbundna med statsbidrags erhållande, och som återfinnas i de speciella statsbidragsförfattningarna. Det har föreslagits, att i den mån dylika villkorsbestämmelser även i fortsättningen skola förekomma, desamma skola överflyttas till direkt normerande författningar. Utredningen har emellertid förutsatt att vid utbyte av villkorsbestämmelser i statsbidragsförfattningarna mot direkt normerande föreskrifter en omprövning samtidigt skulle företagas av bestämmelsernas sakliga innehåll, som skulle leda till ökad kommunal bestämmanderätt och begränsning av de statliga myndigheternas inflytande på den kommunala verksamheten. Drätselkammaren vill med skärpa understryka önskemålet om att i samband med en eventuell omläggning av statsbidragsbestämmelserna de nuvarande villkoren i största möjliga utsträckning försvinna och att kommunerna betros med uppgiften att utan statligt ingripande sköta de kommunala angelägenheterna.

Vad så beträffar utformningen av det nya statsbidraget har utredningen stannat för två olika alternativ benämnda A och B. För båda förslagen gäller att desamma för sin tillämpning erfordra en omfattande beräkningsprocedur, som dessutom att

döma av förslaget förefaller vara ytterst invecklad. Det är givet, att det är svårt att finna på ett system, som i alla avseenden är rättvisande och som tillgodoser de olika synpunkter, som de sakkunniga lagt på ändamålet med ett statsbidrag.

En jämförelse mellan alternativ A och alternativ B framgår av tablåerna å sidorna 133 och 134 i betänkandet beträffande de undersökta 489 kommunerna. Man har anledning att särskilt uppmärksamma fördelningen av antalet kommuner kring den lodräta begränsningslinjen, till höger om vilken en minskning i utdebiteringen äger rum och till vänster en ökning. Fördelningen är här bättre enligt alternativ B än alternativ A, åtminstone närmast den lodräta linjen. Emellertid är fördelningen i de olika områdena I—V också påverkad och där är fördelningen mindre gynnsam enligt alternativ B. Den vågräta raden just under område I upptar ett större antal kommuner i alternativ B, vilket medför att flera kommuner här komma i område IV, som har låg utdebitering och får denna sänkt. Det anföres på sid. 105 i betänkandet: "Efter olika överväganden och provräkningar med användande av det ovan omförmälda utgiftsmaterialet för 489 kommuner åren 1947—1949 har utredningen kommit till den slutsatsen, att en lämplig avvägning synes kunna åstadkommas genom att åsätta utgiftsfaktorn exponenten 0,8 och skatteunderlagsfaktorn exponeten 1,2". Det förefaller kammaren som om den använda fördelningsfunktionen $\frac{Fu\ 0{,}8}{S\ 1{,}2}$ är mer eller mindre godtyckligt vald och icke baserad på en grundlig statistisk-matematisk undersökning. Man kan knappast vänta sig, att en matematiskt sett så enkel funktion skall kunna återge en så komplicerad fördelning. Kammaren ställer sig därför tveksam till alternativ B i dess föreslagna utformning.

En nackdel med alternativ A har redan framhållits i det föregående. En av de faktorer, som detta alternativ bygger på, är medelutgifterna i en skatteunderlagsgrupp, d. v. s. ett antal kommuner med ungefär samma skatteunderlag. Indelningen i underlagsgrupper blir tydligen synnerligen schematisk. Det torde knappast vara möjligt att avväga indelningen så, att icke medeltalsberäkningen av nettoutgifter per invånare slumpmässigt påverkas av speciella förhållanden i vissa kommuner. Även med alternativ A kan man därför riskera att statsbidragsberäkningen blir godtycklig.

Med hänsyn till vad nu anförts anser sig drätselkammaren böra ifrågasätta om något av alternativen skall läggas till grund för det allmänna statsbidraget.

Som ett slutomdöme vill drätselkammaren framhålla, att kammaren i princip tillstyrker en omläggning av statsbidragsgivningen i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag innebärande, att de flesta speciella statsbidragen sammanföras till ett enda allmänt bidrag och att vissa speciella statsbidrag lämnas kvarstående. Beträffande utformningen av reglerna för det nya statsbidraget och fördelningen av till förfogande stående medel synes förslaget böra bliva föremål för ytterligare överarbetning. Av vikt är härvid att reglerna erhålla en så enkel och lättfattlig utformning som möjligt och så avfattas, att även personer, som icke dagligen syssla med hithörande tekniska frågor, ha möjlighet att sätta sig in i konstruktionen.

Drätselkammaren hemställer med åberopande härav att stadsfullmäktige ville besluta

att som eget yttrande över förevarande betänkande åberopa vad drätselkammaren ovan anfört.

Nr 98. Framställning till Kungl. Maj:t om fördjupning av farlederna i Södertälje kanal och Mälaren.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 8 maj 1953 anfört följande:

Under 1952 tog hamnstyrelserna i Västerås och Köping till gemensam behandling upp den sedan 10 år vilande frågan om fördjupning av Södertälje kanal och farlederna i Mälaren. Den 3 mars 1952 hölls ett sammanträde å slottet i Västerås vid vilket närvoro representanter för regeringen och för de av frågan berörda statliga myndigheterna, representanter för näringslivet i Västerås och Köping och i de båda hamnarnas uppland samt åtskilliga andra som hade intresse av frågan. Från flertalet håll uttalades stort intresse för fördjupningsprojektet. Samtidigt framhölls emellertid, att man saknade beräkningar för att bedöma vad man ekonomiskt skulle vinna om man kunde ta in större fartyg i Mälaren. Dylika beräkningar kan enligt sakens natur icke bli annat än högst approximativa men man får dock om frågan skärskådas ur olika synpunkter fram ett rätt tillförlitligt material för att kunna bedöma om de kostnader, för närvarande uppskattade till cirka 8,5 milj. kronor, som skulle nedläggas å företaget, kan ge några påtagliga vinster. Efter sammanträdet inriktade hamnstyrelserna i Köping och Västerås sig på att göra en utredning av detta slag. Såsom sakkunnig anlitades en näringsgeografisk expert, fil. dr. Olov Hölcke, som gjort en liknande undersökning för Stockholms hamn och som varit verksam vid företagsekonomiska forskningsinstitutet vid handelshögskolan i Stockholm. Utredningen föreligger nu i tryck och överlämnas härmed till stadsfullmäktige. Av utredningen framgår, att vad som lägges ned på en farledsfördjupning bör, om man sätter in frågan i de större samhällsekonomiska sammanhangen, ge ett sådant resultat att utgiften måste anses välmotiverad. En omständighet som alldeles särskilt spelat in under de diskussioner som hittills förts är tendensen att det mindre och medelstora tonnage som för närvarande kan gå in i Mälaren håller på att högst avsevärt nedbringas till förmån för större fartyg. För att man skall kunna följa med i utvecklingen är det av den allra största betydelse för hamnarna i Köping och Västerås att farlederna i god tid fördjupas så att större båtar kan gå upp till dessa båda betydande insjöhamnar. Utförandet av farledsfördjupningarna är en statlig angelägenhet. Det är emellertid närmast städerna Köping och Västerås som här har intressen av betydande storleksordning att tillvarataga. Hamnstyrelsen föreslår nu, att stadsfullmäktige ville överlämna utredningen till Kungl. Maj:t och anhålla att de ifrågavarande arbetena måtte komma till utförande inom en nära framtid. Ett liknande förslag föreläggas samtidigt stadsfullmäktige i Köping.

Den i skrivelsen åberopade utredningen återfinnes i stadsfullmäktiges handlingar ser. B nr 18 för innevarande år.

Hamnstyrelsen hemställer, att stadsfullmäktige ville besluta

att gemensamt med stadsfullmäktige i Köping göra framställning hos Kungl. Maj:t om att farlederna i Södertälje kanal och Mälaren måtte fördjupas inom en nära framtid samt

att uppdraga åt hamnstyrelsen att överlämna framställningen till Kungl. Maj:t.

Drätselkammaren har i häröver den 15 maj 1953 avgivet utlåtande med åberopande av innehållet i hamnstyrelsens skrivelse samt den av fil. doktor Olov Hölcke gjorda utredningen tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag.

Nr 99. Förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 4 maj 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m., betecknat Pl 148.

Förslaget är daterat den 11 april 1953 och har varit utställt för granskning från och med den 16 till och med den 30 april 1953. Till förslaget, som består av karta och stadsplanebestämmelser, hör bifogade beskrivning. Förslaget har godkänts av vägförvaltningen i länet. Några anmärkningar mot förslaget har icke inkommit under utställningstiden.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser och beskrivning äro så lydande:

Förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för Kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m., Västerås. Pl 148.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Med BK betecknat område får användas endast för bostäder och därtill hörande affärer, hantverk, garage, barnträdgård och andra gemensamma ändamål.

Med G betecknat område får användas endast för garageändamål.

§ 2.

Mark som icke eller i endast mindre omfattning får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

Med punkt- och ringprickning betecknad mark får icke bebyggas i annan mån än att källare må anordnas under gårdsplanet.

§ 3.

Gatumark som får underbyggas.

Inom med y betecknad gatumark får efter byggnadsnämndens medgivande, under gatuplanet och med en lägsta nivå av + 10,7 meter på konstruktionens underkant, utföras körtunnel såsom förbindelse mellan angränsande kvarter.

§ 4.

Byggnadssätt.

Inom med BK betecknat område skola byggnaderna givas en gruppering av liknande slag som angives å stadsplaneförslagets illustrationskarta. Därest bostäder förläggas i lamellhus får avståndet mellan dylika byggnaders långsidor icke understiga två gånger den för dessa byggnader utnyttjade största höjden.

§ 5.

Bebyggelsens omfattning.

Med BK jämte arabisk siffra betecknat kvarter får bebyggas till högst den bruttovåningsyta i m^2 som siffran anger. Därutöver får uppföras byggnader för panncentral och garage i erforderlig utsträckning.

§ 6.

Tomtbildning

Med BK betecknat kvarter får icke uppdelas i flera tomter.

§ 7.

Våningsantal.

Å med III, X eller XII betecknat område får byggnad uppföras med respektive högst tre, tio och tolv våningar. I punkthus må utan att källare skall anses såsom våning golvet i närmast däröver varande våning förläggas på en högsta höjd av 2,50 meter.

§ 8.

Hushöjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran anger.

Västerås den 11 april 1953.

BERTIL TIDESTRÖM,
Stadsplanearkitekt.

Beskrivning tillhörande förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Västerås, Kvarteren Loviseberg och Tegnér m. m.

Förslaget daterat den 11 april 1953 är avfattat å karta Pl 148 jämte illustrationskarta samt i särskild handling bestämmelser.

Gällande stadsplan har fastställts av Kungl. Maj:t den 5 april 1946, den 28 juni 1946, den 17 augusti 1951 och den 31 augusti 1951.

Kvarteret Loviseberg, omedelbart väster om den ursprungliga Kopparbergsvägen, numera Johanneslundsgatan och söder om Krutkällarbacken, omfattar för närvarande endast äldre omodern bebyggelse, nämligen ett tiotal mindre bostadshus av trä jämte uthus samt en verkstadsbyggnad av sten.

Inom kvarteret bor 150 personer. Kvartersarealen är c:a 9 700 m^2, total bruttovåningsyta 3.350 m^2, exploateringstal 0,36.

Den gällande stadsplanen upptar bostadsbebyggelse i två och tre våningar, utformad med hänsyn till att marken varit delad på en mängd olika ägare. Bruttovåningsytan är där 8.750 m^2 varav 6.200 för bostäder. Exploateringstal 0,9.

Kvarteret Tegnér öster därom utmed Kopparbergsvägen är f. n. helt obebyggt. Gällande stadsplan upptar större delen av kvarteret såsom mark för allmän byggnad, medan en del längst i söder, avsedd för småindustri, undantagits från fastställelse. Genom kvartersområdet går f. n. Tegnérgatan, som dock är avsedd att igenläggas på denna sträcka.

Johanneslundsgatans nuvarande fortsättning norrut, den gamla Kopparbergsvägen, är — vid genomförandet av nya riksvägen — likaså avsedd att slopas.

I det föreliggande förslaget bibehålles Krutkällarvägen framdragen till Kopparbergsvägen strax söder om dess korsning med den blivande rikshuvudvägen. I direkt anknytning till dessa tre trafikleder föreslås en bensinstation. Söder därom utefter

Kopparbergsvägen utlägges ett byggnadskvarter, för bilserviceverkstad. En intern förbindelse mellan dessa båda områden avses kunna ordnas i en körtunnel under Krutkällarvägen. Åt väster har detta verkstadsområde icke givits samma utsträckning som kv. Tegnér i gällande stadsplan. Det har i stället begränsats så att ett omkring 40 meter brett parkbälte bildar ett skyddsområde för bostadskvarteren i väster. Befintlig värdefull vegetation kan där bevaras liksom ett flertal allmänna ledningar bibehållas.

Samtliga fastigheter inom kvarteret Loviseberg är numera i en ägares hand, varigenom ges möjlighet att mera oberoende utforma den nya bostadsbebyggelsen. Förslaget, som utarbetats i samråd med HSB:s riksförbundsarkitektkontor, karakteriseras främst av att i kvarterets norra hälft förlägges tre höga punkthus i respektive 10, 11 och 12 våningar. De bilda en markerad grupp, som i viss mån ansluter till närliggande Krutkällarbacken, och komma att bilda ett effektfullt inslag i stadsbilden, synlig framför allt från riksvägssträckningen öster ifrån fram mot Kopparbergsvägen. I kvarterets södra del är planerad en lägre bebyggelse, ett trevånings lamellhus samt affärsbyggnad och ett större garage.

Stadsplanekartan visar en s. k. elastisk plan, där de olika byggnadslägena ej exakt fixerats utan markerats med schematiska byggnadsområden och, för bostadskvarteret, en angiven största bruttovåningsyta. Den på den tillhörande illustrationskartan föreslagna utformningen är sålunda ej i detalj bindande. För höghusen har bestämts sådana byggnadshöjder att, förutom angivet antal våningar kan inrymmas dels källarvåning med entré ovan mark dels vindsutrymmen under flackt tak.

Då Johanneslundsgatan nu slopas som genomfart mot Gideonsbergsområdet norr om riksvägen och kvarteret Loviseberg för framtiden bildar en tomt har gatan kunnat igenläggas också längs detta kvarter för att i stället ingå i kvartersmarken.

För kvarteret anges en bruttovåningsyta på 13 500 kvm., motsvarande bostäder för omkring 550 personer, jämte butiker, barnträdgård etc. Inberäknat garagebyggnad, panncentral etc., som tillåtes därutöver, fås ett exploateringstal för kvarteret på ungefär 1,3.

Västerås den 11 april 1953.

BERTIL TIDESTRÖM,
Stadsplanearkitekt.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 15 maj 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 100. Anslag för utförande av seismiska undersökningar av berg i Djuphamnen.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 8 maj 1953 anfört följande:

Det nuvarande området för oljeupplag i djuphamnen kommer inom en nära framtid att vara fullt utnyttjat sedan samtliga områden nu upplåtits till olika oljefirmor. Det synes emellertid redan nu som om ytterligare lagringsmöjligheter bör ordnas. En utredning härom pågår. Ur olika synpunkter, bl. a. av civilförsvarsskäl, är det lämpligt att söka anordna de nya lagringsutrymmena i bergrum om så kan ske på rimligt avstånd från kajerna. Ett för bergrum lämpligt område synes vara bergpartiet väster om malmtippspåret. Emellertid måste noggranna undersökningar göras om berggrundens art och utbredning. Detta sker bäst genom seismiska undersökningar av berget. En dylik undersökning kommer att kosta cirka 5.000 kronor. Hamnstyrelsen hemställer nu om anslag för detta ändamål.

På grund härav får hamnstyrelsen hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa ett anslag å 5.000 kronor för utförande av seismiska undersökningar av berg i djuphamnen.

Drätselkammaren har i häröver den 15 maj 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag i ärendet samt

att härav föranledd utgift skall upptagas till täckning i hamnens stat för år 1954.

Nr 101. Anslag för asfaltering av gata i äldre delen av Djuphamnen.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 8 maj 1953 anfört följande:

I slutskedet för färdigställande av området bakom den nya djuphamnskajen ingår asfaltering av de viktigaste trafiklederna. Kostnaderna härför medtages bland övriga kostnader för djuphamnsutbyggnaden. Samtidigt som dessa arbeten utföres bör emellertid även den vägsträcka asfalteras som sträcker sig parallellt med gamla djuphamnskajen, från Västerås Kolimport till järnvägsspåren vid de nedre oljeupplagen. Denna kostnad kan ej medtagas i anslaget för djuphamnsutbyggnaden. Kostnaderna beräknas till cirka 38.000 kronor. Hamnstyrelsen får därför hemställa om ett särskilt anslag för detta ändamål.

På grund härav tillstyrker hamnstyrelsen stadsfullmäktige besluta

att anvisa ett anslag å 38.000 kronor för asfaltering av en gata i äldre delen av djuphamnen.

Drätselkammaren har i häröver den 15 maj 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad hamnstyrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag i ärendet samt

att härav föranledd utgift skall upptagas till täckning i hamnens stat för år 1954.

Nr 102. Tilläggsanslag för uppförande av byggnad för toaletter, lekstuga m. m. å Djäkneberget.

Parkstyrelsen har i skrivelse den 30 april 1953 anfört följande:

I samband med budgeten för år 1953 begärde parkstyrelsen, som i 1952 års budget erhållit anslag för ledningar m. m. för ändamålet med 15.000 kronor ytterligare anslag med 20.000 kronor för uppförande av toalettbyggnader å Djäkneberget. Av detta belopp beviljades endast 10.000 kronor, då drätselkammaren ifrågasatte nödvändigheten av att regnskydd och kiosk anordnades i samband därmed. Drätselkammaren förutsatte därjämte att parkstyrelsen innan arbetet igångsättes förebringar närmare utredning samt inger ritningar och detaljförslag.

I parkstyrelsens ovanberörda skrivelse antogs att ledningskostnaderna skulle uppgå till cirka 5.000 kronor. Vid närmare undersökning meddelade emellertid Tekniska Verken att kostnaderna på grund av stora sprängningar komme att uppgå till cirka 23.000 kronor. Parkstyrelsen infordrade därför anbud från annat håll och fick då ett kostnadsförslag på cirka 15.000 kronor, som antogs. För själva byggnaden finns således icke mer än 10.000 kronor och detta räcker knappast till den sanitära anläggningen. Den byggnad som nu är avsedd att uppföras och vară ritningar bifogas har av drätselkammarens byggnadstekniska byrå kostnadsberäknats till 32.000 kronor. Kostnaden kan förefalla hög, men man måste betänka, att man i detta fall icke kan slå upp vad slag av byggnad som helst, och man måste vidare vid uppgörande av ritningar ta hänsyn till såväl nuvarande som kommande lokalbehov. Den byggnad varom nu är fråga bör heller icke, även om så skulle låta sig göra, uppföras i etapper, då detta skulle ställa sig betydligt dyrbarare än att göra allt på en gång.

Frågan om uppförandet sammanhänger också med möjligheterna att anskaffa kunniga snickare för denna speciella art av byggnad, knuttimrad stuga, vilket är en byggnadsform, som numera endast ett fåtal snickare helt behärska. En del virke finnes tillgängligt och har hopsamlats vid rivning av äldre byggnader men en del måste tillyxas på platsen. En byggnad i stil med nuvarande kafélokalen hade icke ställt sig billigare och passar heller icke in i detta parkområde.

På grund av vad ovan sagts får parkstyrelsen hemställa, att stadsfullmäktige för uppförande av nu ifrågavarande byggnad å Djäkneberget måtte ställa ytterligare anslag å 22.000 kronor till parkstyrelsens förfogande.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 maj 1953 anfört följande:

Kammaren har under hand återremitterat ärendet till parkstyrelsen för ytterligare utredning och har styrelsen i anledning därav till drätselkammaren överlämnat bifogade yttrande.

Parkstyrelsens yttrande till drätselkammaren är så lydande:

Toaletter.

Som parkstyrelsen tidigare bl. a. i samband med 1952 och 1953 års budget framhållit är det en oundgänglig nödvändighet, att ordentliga toalettanordningar finnas å Djäkneberget, vilken park numera är en av de mest besökta i staden. Året om och särskilt sommartid besöks berget av mycket folk däribland ett stort antal tu-

rister, och det är ingen ovanlig företeelse att samtidigt se 7—8 turistbussar parkerade å Djäknebergsgatan. Besökande ha för sina naturbehov hittills varit hänvisade till ett par uråldriga torrklosetter, som omöjligen kan hållas snygga samt till den personaltoalett, som finnes i kafébyggnaden. Så gott som varenda dag får kaféinnehavaren finna sig i att upplåta denna toalett för allmänheten och en sådan ordning kan ju icke fortgå i längden. Att särskilda toaletter anordnas för barn och vuxna torde vara en självklar sak, då man ju på alla sätt vill undvika att barnen utsättas för otillbörliga närmanden av perversa personer, vilket givetvis en gemensam toalett ger större tillfälle till än om man skiljer på desamma. Det kan här framhållas att parkvakterna mer än en gång gripit dylika personer å Djäkneberget och överlämnat dem till polisen.

Parkstyrelsen kan därför icke finna att den besparing, som möjligen skulle kunna göras genom sammanslagning av toaletterna kan vara värd att sträva efter.

Förråd.

Ifråga om detta utrymme vill parkstyrelsen endast upprepa vad parkstyrelsen anfört i samband med budgeten för 1953 nämligen: "Härtill kommer att personal- och förrådsutrymmen erfordras av mera permanent karaktär, då det visat sig vara tämligen kostsamt att varje gång arbeten pågå å Djäkneberget transportera dit både manskapsvagnar och handredskap. Denna fråga har på senaste tiden ytterligare aktualiserats, då det väl är fråga om relativt kort tid innan förrådet vid Rådhuset kommer att upphöra".

Regnskydd.

Nödvändigheten av detta utrymme framgår ju av namnet och att detsamma är behövligt torde ju vara självklart med hänsyn till besöksfrekvensen på berget. För närvarande får kaféinnehavaren släppa till sin veranda som regnskydd och detta blir självklart till förfång för där sittande gäster. Genom den föreslagna placeringen av regnskyddet erhålles detta utan större kostnader och billigare än om särskilt regnskydd skulle uppföras.

Personalrum.

Ifråga om detta utrymme vill parkstyrelsen endast hänvisa till vad ovan sagts ifråga om förrådet samt att berörda utrymmen på kvällarna är avsett att användas av de fotboll- och handbollspelare, som varje vardagskväll och även på söndagsförmiddagarna utnyttja bollplanen på berget. Det kan här nämnas att korporationsidrotten varje sommar brukar använda berörda plan.

Lek- och värmestuga.

Ifrågavarande utrymme har beräknats för att tillgodose ett sedan länge känt behov för såväl den av barnstugestyrelsen som av privata bedrivna lekverksamheten på berget. Denna verksamhet omfattar huvudsakligast barn i förskoleåldern och det är en absolut nödvändig sak att ett utrymme finnes, där barnen kan få gå in vid otjänlig väderlek samt då det är kallt på vintern. Under sistnämnda årstid kommer golvet i stugan, att liksom på idrottsplatserna, förses med trätralla så att barnen kan gå in med skridskorna på.

Kioskbyggnad.

Detta utrymme är avsett att ersätta en å berget befintlig mindre tilltalande, fri-

stående kioskbyggnad och avsikten är att kioskinnehavaren förutom en kontant hyra skall vara skyldig hålla snyggt och rent i byggnaden och då främst i toalettutrymmena. Denna kombination har parkstyrelsen tidigare tillämpat vid serveringsbyggnaden å Johannisbergs badplats och därvid funnit att detta förfaringssätt ställer sig avsevärt mycket billigare än att låta någon kommunalanställd svara för detta arbete.

Kiosken är avsedd att hållas öppen året om.

Parkstyrelsen vill slutligen framhålla att sammanförandet av ovanberörda utrymmen i en byggnad kommer att medföra större trevnad på berget icke minst genom att man på så sätt kan få bort såväl den fristående kioskbyggnaden som den för lekverksamheten uppsatta, oeldade värmekupan och framför allt genom att man på ett tillfredsställande sätt kan lösa toalettfrågan för den besökande allmänheten.

Parkstyrelsen hemställer därför att drätselkammaren med tillstyrkan måtte vidarebefordra parkstyrelsens anhållan om tilläggsanslag till stadsfullmäktige.

Kammaren anför i sin skrivelse vidare:

Av den kompletterande utredningen och handlingarna i övrigt framgår, att behov av en byggnad av den omfattning, som parkstyrelsen föreslagit, föreligger. Vad särskilt toaletterna angår har från polisens sida understrukits parkstyrelsens motivering för särskilda toalettanordningar för barn och vuxna. Beträffande lekstugan kan erinras om att lekverksamhet å Djäkneberget förekommer i betydande omfattning såväl i barnstugestyrelsens regi som i övrigt. Enligt barnstugestyrelsens årsberättelse 1951 har under tiden 4 juni—25 augusti samma år antalet besök utgjorts av 4.078 med ett medeltal av 64 barn per dag. Härtill kommer att även i övrigt under så gott som hela året barn i stor utsträckning sysselsätta sig med lek å berget. Under angivna förhållanden måste det anses välmotiverat, att särskilda inomhusutrymmen anordnas för barnen vid kall och otjänlig väderlek. Överhuvud taget bidraga de föreslagna anordningarna till att i hög grad öka trivseln å Djäkneberget, vilket måste anses önskvärt med hänsyn till de attraktionsmöjligheter ett område av denna natursköna och välbelägna karaktär bör ha för allmänheten.

För uppförande av toalettbyggnader finnes redan tillgängligt ett anslag å 10.000 kronor. Då kostnaden för uppförande av en anläggning av den föreslagna omfattningen uppgår till 32.000 kronor, erfordras sålunda ett tilläggsanslag å 22.000 kronor, vilket bör täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för uppförande av en byggnad å Djäkneberget i huvudsaklig överensstämmelse med parkstyrelsens förslag anvisa ett tilläggsanslag å 22.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 103. Uppdrag för nykterhetsnämnden att avgiva yttranden över ansökningar om tillfälliga utskänkningsrättigheter.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 23 april 1953 anfört följande:

Jämlikt 3 kap., 11 § 3 mom. Kungl. förordningen den 18 juni 1937 har nykterhetsnämnden haft stadsfullmäktiges uppdrag att avgiva yttrande över ansökningar om tillstånd till tillfällig utskänkning av rusdrycker.

Då oktrojperioden utgår den 30 september innevarande år får nykterhetsnämnden hemställa att stadsfullmäktige måtte förnya detta uppdrag för tiden 1 oktober 1953—30 september 1957. Såsom förslag till allmänna villkor för tillfällig utskänkning av rusdrycker föreslås nu gällande, nämligen:

1. *att* tillfällig utskänkning sker efter enahanda villkor, som gälla för övriga restauranter i staden.

2. *att* tillfällig utskänkning handhaves av Systemaktiebolaget i Västerås eller annan, som därför äger erforderliga förutsättningar.

3. *att* vid framställning om förlängd tid för tillfällig utskänkning längsta tid må tillstyrkas intill kl. 00,30.

Beredningsutskottet har i häröver den 13 maj 1953 avgivet utlåtande anfört följande.

Utskottet erinrar om att jämlikt rusdrycksförordningen yttrande över ansökningar om tillfällig utskänkning i princip skall avgivas av stadsfullmäktige. Enligt det av nykterhetsnämnden åberopade författningsrummet må emellertid fullmäktige, därest det kan antagas uppkomma behov av tillfällig utskänkning inom kommunen under oktrojperiod eller del därav, uppdraga åt särskilt utsedda personer att under berörda tid i fullmäktiges ställe avgiva yttrande över ansökningar om tillstånd till dylik utskänkning. Om fullmäktige lämnar dylikt uppdrag, skola de jämväl fastställa allmänna villkor för upplåtande av tillstånd till tillfällig utskänkning. De föreslagna villkoren äro desamma, vilka för närvarande tillämpas. Beredningsutskottet anser, att nämnden allt fortfarande bör erhålla uppdraget ifråga och att för utskänkningen fastställas de villkor, som nykterhetsnämnden föreslagit.

Beredningsutskottet tillstyrker sålunda stadsfullmäktige besluta

att uppdraga åt nykterhetsnämnden att intill utgången av den 30 september 1957 i stadsfullmäktiges ställe avgiva yttrande över förekommande ansökningar om tillstånd till tillfällig utskänkning samt

att fastställa de i nykterhetsnämndens skrivelse omförmälda allmänna villkoren för dylik utskänkning.

Nr 104. Motion angående inrättande av en organisationsnämnd.

Stadsfullmäktige hava vid sammanträde den 29 april 1953 till beredningsutskottet för yttrande remitterat en av stadsfullmäktigeledamoten Karl Engdahl ingiven motion angående inrättande av en organisationsnämnd.

Motionen är så lydande:

Stadens olika förvaltningar ha, inte minst genom den kraftiga expansion som de senaste åren ägt rum, fått allt större arbetsuppgifter och problem att brottas med. I många fall har intresset i första hand måst ägnas åt de för dagen viktigaste och mest brännande frågorna. Ett organ med uppgift att samordna vissa arbetsuppgifter av organisatorisk art, utföra organisationsundersökningar, avgiva yttrande vid inrättandet av nya befattningar, genom utredningar medverka att åtgärder vidtages för att minska stadens för varje år stegrade utgifter, kort sagt, på alla områden söka uppnå besparingar, torde därför ha en mycket stor uppgift inom Västerås. En dylik nämnd, förslagsvis benämnd organisationsnämnd, bör givetvis vara allsidigt sammansatt av ledamöter från olika förvaltningar.

I densamma bör ingå representanter från drätselkammaren, tekniska verken, löne- och avtalsnämnden, socialvården och eventuellt någon mera förvaltning.

Nämnden bör sätta sig in i hela stadsförvaltningens organisation och lämnas tillfälle anlita sakkunniga på olika områden, därest den finner detta nödvändigt.

Med hänvisning till vad här anförts föreslås

att stadsfullmäktige beslutar inrätta en organisationsnämnd bestående av fem (5) ledamöter,

att uppdraga åt beredningsutskottet att framlägga förslag till instruktion för nämnden.

Västerås den 27 april 1953.

KARL ENGDAHL.

Beredningsutskottet har i häröver den 13 maj 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Det torde på ärendets nuvarande stadium icke vara möjligt att taga definitiv ställning till motionärens förslag. Frågan om inrättande av en organisationsnämnd med de befogenheter som angivits i motionen torde böra bliva föremål för en särskild utredning, därvid undersökning sker hur man på andra håll förfarit i liknande fall och vilka befogenheter som en organisationsnämnd skulle tillerkännas. Denna utredning bör enligt beredningsutskottets uppfattning lämpligen ske genom en särskild kommitté, förstärkt med den eventuella utomstående sakkunskap, som kan finnas erforderlig. På kommittén bör även ankomma att för den händelse en organisationsnämnd tillstyrkes uppgöra ett detaljerat förslag angående riktlinjerna för nämndens verksamhet och instruktion för densamma.

Beredningsutskottet, som tillstyrker att en utredning kommer till stånd, föreslår därför stadsfullmäktige besluta

att uppdraga åt en kommitté om fem personer att verkställa förutsättningslös utredning i ärendet samt

att till ledamöter i kommittén utse ingenjören Heinrich Milbers, bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, förmannen Karl Engdahl, vägdirektören A. I. Wolff och ingenjören Börje Lundh med herr Milbers såsom sammankallande.

Nr 105. Ändring av reglerna för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 24 mars 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha den 26 juni 1952 antagit regler för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer.

Enligt dessa bestämmelser skall minnesbägare under vissa villkor kunna tilldelas följande kategorier:

1) tjänstemän och arbetare, anställda hos Västerås stad,

2) tjänstemän och arbetare, anställda hos i bolagsform drivna företag, där staden innehar aktiemajoriteten.

Folkskolestyrelsen har på sammanträde den 9 mars 1953 efter förslag av undervisningsnämnden beslutat hos stadsfullmäktige göra framställning om att även lärare vid Västerås kommunala skolor vid sin avgång från tjänst med pension måtte komma i åtnjutande av minnesbägare under samma villkor som gäller för stadens tjänstemän och arbetare m. fl., och får styrelsen i ärendet anföra följande:

Folkskolestyrelsen är medveten om att lärares anställningsförhållanden äro annorlunda än de, som gälla för stadens eller ovannämnt bolags tjänstemän och arbetare.

För lärare regleras sättet för anställningen av statliga bestämmelser, som i viss mån verka inskränkande på skoldistriktets bestämmanderätt. Det är dock den kommunala förvaltningsstyrelsen, som tillsätter befattningshavarna och beviljar avsked. Som en slags kompensation för statens intrång i kommunernas självstyrelse i detta avseende lämnar staten statsbidrag på lärarlönerna.

Folkskolestyrelsen kan inte finna ovannämnda skiljaktigheter i anställnings- och löneförhållanden eller den omständigheten, att de kommunalt anställda lärarna inte sorterar under stadens tjänste- och pensionsreglementen, vara av sådan betydelse, att nämnda lärare icke skulle kunna vara att betrakta som kommunala tjänstemän.

Folkskolestyrelsen finner det också fullt i sin ordning och naturligt, att lärare, som under en lång förtjänstfull tjänstetid i Västerås nedlagt sina krafter på det unga släktets fostran, liksom andra tjänstemän belönas med att vid sin avgång med pension erhålla den av stadsfullmäktige instiftade minnesbägaren. Det förtjänar framhållas, att vid läsårets slut 1952/53 avgå 5 lärare med pension. Fyra av dessa ha tjänstgjort i Västerås 40—42 år och en 39 år.

Då de av stadsfullmäktige antagna reglerna för bägarens utdelande icke äro så formulerade, att lärare vid Västerås kommunala skolor (folkskolan, kom. flickskolan, praktiska realskolan och yrkesskolan) kunna ifrågakomma, får folkskolestyrelsen hemställa att stadsfullmäktige behagade besluta

att vidtaga sådan ändring i reglerna för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer, att även sagda lärargrupper må kunna ifrågakomma enligt de villkor, som gälla för stadens eller angivet bolags tjänstemän och arbetare.

Drätselkammaren har i yttrande den 16 april 1953 anfört följande:

I de av stadsfullmäktige den 26 juni 1952 antagna regler för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer heter det bland annat: "1) Behörig att erhålla minnesbägare är tjänsteman och arbetare som efter fyllda 21 år innehaft heltidsanställning hos Västerås stad under minst 20 år under förutsättning att anställningen varit väl vitsordad. Minnesbägaren kan under enahanda villkor tilldelas tjänstemän och arbetare anställda hos i bolagsform drivna företag där staden innehar aktiemajoriteten".

Såsom reglerna avfattats äro deras tillämpning i fråga om tjänstemännen inskränkta till sådana, vilka upptagits å stadens ordinarie eller extra lönestat och som tillsättas av de kommunala myndigheterna utan att dessa därvid äro bundna av några statliga direktiv. Ett undantag härvidlag gäller dock för bland annat magistratens befattningshavare, som närmast äro att betrakta såsom statliga tjänstemän ehuru kommunen bestrider samtliga kostnader för deras avlöning.

De lärargrupper, som det här är fråga om, förete vissa olikheter gentemot de egentliga kommunala befattningshavarna, såväl beträffande anställningsförhållandena som sättet för avlöningen. Formellt tillsättas de visserligen av den kommunala förvaltningsstyrelsen men denna är härvidlag bunden av åtskilliga författningsdirektiv. Deras tjänstgöringsförhållanden regleras i huvudsak av statliga författningar medan de kommunala tjänstemännen i detta avseende följa de av stadsfullmäktige antagna tjänstgöringsreglementena för ordinarie och extra befattningshavare. Kostnaderna för lärarnas avlöning faller till mycket stor del å statsverket genom de statsbidrag, som utgå till lärarlönerna.

Oaktat nu nämnda skiljaktigheter kan sägas att ett nära samband råder mellan dessa befattningshavare och den kommun, inom vilken de äro verksamma. På andra håll förekommer även att kommunala medaljer och dylikt tilldelas lärarpersonal. Drätselkammaren anser för sin del skäl föreligga att utdela minnesbägare även till lärare vid kommunala skolor. Villkoren för erhållande av minnesbägare böra vara de samma som för de kategorier, som redan nu kunna erhålla bägaren.

Enklast torde i formellt avseende den utvidgade tillämpningen av bestämmelserna genomföras om till sista meningen i punkt 1 av bestämmelserna tillfogas orden "samt lärare och lärarinna vid de kommunala skolorna i Västerås".

Under hänvisning härtill tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att vidtaga ovan omförmälda ändring i reglerna för utdelande av minnesbägare till stadens pensionärer.

Beredningsutskottet har i häröver den 13 maj 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad drätselkammaren i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens förslag.

Nr 106. Yttrande över Karl Göte Ahlins ansökan om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka i "City-Buffén", Utanbygatan 19.

Poliskammaren har genom resolution den 1 april 1953 till stadsfullmäktige för yttrande överlämnat Karl Göte Ahlins ansökan att få övertaga Elsa Viola Carlssons och Helmy Maria Österlunds tillstånd att utskänka pilsnerdricka till spisande gäster i "City-Buffén", Utanbygatan 19, här i staden, för tiden intill den 30 september 1954.

Centralpolisen, som företagit utredning i ärendet har tillstyrkt bifall till framställningen.

Nykterhetsnämnden har i yttrande den 24 april 1953 anfört följande:

Vid företagen utredning ha några omständigheter, som skulle kunna medföra, att Ahlins lämplighet att handhava de sökta utskänkningsrättigheterna kan ifrågasättas, icke framkommit.

Enligt hittills tillämpad praxis ha tillstånd till pilsnerutskänkning första gången brukat beviljas för en kortare tid, i regel omkring ett år. I förevarande fall synes därför lämpligt att tillstånd beviljas intill utgången av nu löpande oktrojperiod och därefter under ytterligare ett år, d. v. s. till och med den 30 september 1954.

Särskilda föreskrifter utöver gällande lag och förordning synas icke erforderliga.

Med stöd av vad sålunda anförts föreslår nykterhetsnämnden stadsfullmäktige besluta

att i sitt yttrande över Karl Göte Ahlins ansökan tillstyrka bifall till densamma för tiden till och med den 30 september 1954.

Beredningsutskottet har i häröver den 13 maj 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Nr 107. Val av kommunala förtroendemän.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 13 maj 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 29 april 1953 ha stadsfullmäktige godkänt stadsfullmäktigeledamoten Mogens Matells avsägelse från bland annat uppdragen såsom ledamot av styrelsen för tekniska verken och av rådhuskommittén samt uppdragit åt beredningsutskottet att inkomma med förslag angående efterträdare till herr Matell i dessa uppdrag.

Med anledning härav tillstyrker beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta

att till ledamot i styrelsen för tekniska verken för tiden intill 1955 års utgång utse nuvarande suppleanten, civilingenjören Nils Kadesjö,

att till ny suppleant i styrelsen för samma tid utse civilingenjören Björn Kiessling samt

att till ledamot i rådhuskommittén utse hyvlaren K. H. Thorén.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
Den 25 juni 1953 Ser. A nr 6

Nr 108. Förvärv av stadsägan 1886.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 juni 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedan angivna förslag till förvärv av stadsägan nr 1886 med adress Viktoriagatan 8.

Stadsägan, som i areal innehåller 900 kvm, är taxerad till 55.000 kronor, varav 18.000 kronor markvärde och 37.000 kronor byggnadsvärde. Ägaren, ett dödsbo, begär för stadsägan ett pris av 55.000 kronor eller samma belopp som taxeringsvärdet.

Å marken är uppfört ett hus av reveterat trä i två våningar jämte delvis inredd vindsvåning samt en uthusbyggnad av trä. I huvudbyggnaden finnas tio lägenheter om vardera ett rum och kök, försedda med vatten och avlopp, gas, diskbänkar av mosaik, kakelugn i rummen samt golv av furu. I källaren finnes tvättstuga, vedkällare och matkällare och på vinden förvaringskontor. Avträden finnas i uthusbyggnaden. Byggnaderna äro normalt underhållna men vissa reparationer såsom utvändig lagning och avfärgning, utbyte av stuprör m. m. äro snarast erforderliga.

Hyresinkomsten uppgår till 4.730 kronor, vari inräknats det generella hyrestilllägget å 10 %.

Köpeskillingen bör bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Då staden har intresse av att förvärva stadsägan samt priset är godtagbart, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att för ett pris av 55.000 kronor och på sedvanliga villkor i övrigt förvärva stadsägan nr 1886 i Västerås samt vidtaga alla för förvärvets genomförande erforderliga åtgärder och

att köpeskillingen skall täckas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 109. Förslag till stadsplan för området Centralstationen—Kungsängen.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 1 juni 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Centralstationen—Kungsängen. Förslaget är daterat den 23 mars 1953 med revidering den 23 maj 1953 och är betecknat Pl 185. Förslaget består av karta och stadsplanebestämmelser. Utformningen av förslaget framgår av stadsplanearkitektens bifogade beskrivning. Beträffande behandlingen av ärendet, inkomna anmärkningar m. m. får byggnadsnämnden hänvisa till stadsplanearkitektens bifogade tjänsteutlåtande.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser, beskrivning och tjänsteutlåtande äro så lydande:

Förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Centralstationen—Kungsängen Pl 185.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Mom. 1. Byggnadskvarter.

Med Js betecknat område får användas endast för industriändamål. Byggnader få dock uppföras eller inredas för bostadsändamål i den utsträckning som fordras för tillsyn och bevakning av anläggning inom området.

Mom. 2. Specialområden.

Med Tj betecknat område får användas endast för järnvägstrafik och därmed samhörigt ändamål.

§ 2.

Mark som icke eller endast i mindre omfattning får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas eller användas för upplag.

Med punkt- och korsprickning betecknad mark får icke bebyggas, dock får anordningar såsom transportanordningar, lastbryggor, skärmtak, mindre kiosker och dylikt uppföras, om detta för varje särskilt fall prövas vara förenligt med ett prydligt och ändamålsenligt bebyggande av området.

§ 3.

Mark tillgänglig för allmänna ledningar och för allmän trafik.

Å med u betecknad mark få icke vidtagas anordningar som hindra framdragande eller underhåll av underjordiska allmänna ledningar.

Med x betecknat område i kvartershörn får icke bebyggas på sätt som hindrar att området i jämnhöjd med angränsande gator och till en fri höjd av minst 3 meter användes för allmän gångtrafik. Områdets inre begränsningslinje skall ha en längd av minst 4 meter.

§ 4.

Byggnads höjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran angiver.

Inom med Js betecknat område må dock för särskilt fall kunna medgivas den större höjd som påvisas vara erforderlig och som med hänsyn till sundhet och brandsäkerhet samt i övrigt ur allmän synpunkt prövas lämpligt.

§ 5.

Byggnads material.

Å med Js betecknat område skola byggnads ytterväggar utföras brandsäkert.

Västerås den 23 mars 1953.

BERTIL TIDESTRÖM

Stadsplanearkitekt.

Beskrivning tillhörande förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Centralstationen—Kungsängen, Västerås.

Förslaget daterat den 23 mars 1953 är avfattat på karta Pl 185 samt i särskild handling stadsplanebestämmelser.

Inom eller intill planområdet gäller stadsplan fastställd av Kungl. Maj:t den 10 augusti 1902, 14 maj 1915, 31 januari 1930, 21 februari 1941, 28 mars 1947, 27 maj 1949 och 22 juni 1949 samt av länsstyrelsen den 2 juni 1950. Ett nytt stadsplaneförslag för kv. Silon m. m. ännu ej fastställt, antogs av stadsfullmäktige den 18 december 1952.

Det nu föreliggande förslaget avser i första hand att i ny stadsplan inta de delar av järnvägsområdet söder om Centralstationen, som i 1947 års stadsplan för "Hamnplan" av Kungl. Maj:t undantogs från fastställelse. För helhetens skull och med hänsyn till vissa erforderliga ändringar av gällande plan har i förslaget intagits hela området mellan Södra Esplanaden och Kungsängsgatan med bl. a. kvarteret Sigurd samt vidare kvarteren Ångpannan, Gasklockan och Gastuben utmed Björnövägen.

Den gamla Järnvägsgatans slopande, frånsett en kort sträcka i väster, blir genom förslaget fullföljt. Dess södra del intages som byggnadsfritt område i kvarteret Sigurd och den norra i järnvägsområdet. För detta införes i enlighet med erinringarna mot 1947 års plan en i huvudsak byggnadsfri zon utmed de angränsande industrikvarteren.

I öster har Gasverksgatan slopats såsom gatumark och angivits såsom spårområde. De angränsande fastigheterna ha redan genom tomtindelning givits utfart till andra gator.

I kvarteret Gasklockan har intagits de särskilda begränsningar, som lågo till grund för den av Kungl. Maj:t år 1950 beviljade dispensen för uppförande av gasklockan.

Av 1947 års stadsplaneförslag återstår i och med detta endast huvuddelen av renings- och gasverkens område. Detta är avsett att ingå i ett planförslag, som för närvarande är under arbete och som omfattar även Kraftverkets område.

Västerås den 23 mars 1953.

BERTIL TIDESTRÖM
Stadsplanearkitekt.

Tjänsteutlåtande betr. förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Centralstationen—Kungsängen.

Ovanstående förslag Pl 178, daterat den 23 mars 1953 har i enlighet med nämndens beslut varit utställt för granskning under tiden 25 mars—10 april.

Förslaget har därvid skriftligen godkänts av drätselkammaren, vägförvaltningen i länet, järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen.

Från andra markägare har under utställningstiden inkommit två skrivelser nämligen *dels* från Asea beträffande bredden av det byggnadsfria området kring den s. k. Lillåkulverten genom kv. Sigurd, *dels* från Svenska A. B. Gasaccumulator, Aga i Västerås beträffande den breddade förgård på tomten, som upptagits i förslaget. I båda dess fall har efter närmare, tidsödande undersökningar om ledningsfrågorna samt med hänsyn till de byggnadsmöjligheter som markägarna enligt nu gällande stadsplan kunnat räkna med, vidtagits revidering av förslaget i den riktning mark-

ägarna begärt. I samband därmed har också föreslagits bl. a. ett utökat ledningsreservat inom järnvägsområdet och en justering av gatuhöjden i Södra Esplanaden. De sålunda gjorda revideringarna, daterade den 23 maj 1953 har skriftligen godkänts av de berörda markägarna och drätselkammaren.

I en efter utställningstiden inkommen skrivelse slutligen har AB Nordiska Syrgasverken, ägare till tomten nr 5 i kv. Gastuben, hemställt om att som utfart från tomten få använda den i förslaget igenlagda Gasverksgatan. Dennas slopande som allmän gata har emellertid ansetts särskilt angelägen med hänsyn till ledningsförhållandena. Utfart från den berörda tomten har också säkrats genom fastställd tomtindelning. Någon ändring av förslaget på denna punkt bör därför icke komma ifråga.

Med hänvisning till vad ovan anförts får jag föreslå byggnadsnämnden att godkänna det sålunda reviderade förslaget samt överlämna det till stadsfullmäktige för fortsatt vederbörlig behandling.

Västerås den 1 juni 1953.

BERTIL TIDESTRÖM.
Stadsplanearkitekt.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 3 juni 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 110. Anslag för iordningställande av Murtegelvägen och Tegelbruksvägen.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 juni 1953 anfört följande:

Sedan stadsplanen för Framnäsområdet blivit fastställd, har en livlig nybebyggelse inletts å området. Tillfartsvägar finnas icke till tomterna, varför de i stadsplanen förutsatta gator måste snarast iordningställas i en första utbyggnadsetapp. De gator det här gäller äro i första hand Murtegelvägen och Tegelbruksvägen. De förberedande arbeten, som under året kunna komma till utförande beträffande dessa gator, ha kostnadsberäknats för Murtegelvägen till 30.000 kronor och för Tegelbruksvägen till 35.000 kronor. Ett anslag erfordras sålunda å 65.000 kronor, vilket lämpligen bör bestridas av gatukostnadsfonden.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för iordningställande av Murtegelvägen och Tegelbruksvägen i en första utbyggnadsetapp anvisa ett anslag å 65.000 kronor samt

att anslaget skall täckas av gatukostnadsfonden.

Nr 111. Tilläggsanslag för uppförande av stadshuset.

Rådhuskommittén har i skrivelse den 27 maj 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 25 augusti 1949 har stadsfullmäktige i princip godkänt föreliggande förslag till stadshus och för uppförande av första etappen (byggnaden vid Munkgatan) anvisat ett anslag å kr. 900.000: —.

På grund av den statliga byggransoneringen har utförandet måst anstå, men sedan byggnads- och igångsättningstillstånd beviljats i början av detta år har arbetet påbörjats med pålning. På grund av kostnadsstegringarna sedan 1949 och omarbetningar i ritningarna sedan dess — innebärande en utökning av kontorsyta och byggnadsvolym — måste räknas med att tillgängligt anslag icke förslår. Kommittén beräknar kostnaden för första etappen till omkring 1.800.000 kr., men med hänsyn till att andra etappens arbeten i viss mån torde komma att sammanhänga med första etappens t. ex. i fråga om rivning och värmedistribution, har kommitterade stannat för att nu äska ett tilläggsanslag å kr. 1.100.000: — för det fortsatta arbetet, varigenom disponibelt belopp skulle komma att uppgå till 2,0 miljoner.

Med hänsyn till att totala anläggningskostnaden för stadshuset år 1949 beräknades till 7,5 miljoner kronor, synes antagligt att kostnaden vid dagens prisläge blir omkring 10 miljoner kronor.

Som kommitterade tidigare framhållit, kommer stadshuset att få karaktären av en monumentalbyggnad, som för långa tider framåt kommer att dominera stadsbilden och utgöra ett kulturminnesmärke så gott som något. Det är därför enligt kommitténs mening angeläget att frågan om konstnärlig utsmyckning av byggnaden förberedes i god tid, speciellt vad beträffar den ekonomiska sidan av saken. Till den ändan får kommittén hemställa att stadsfullmäktige ville i princip besluta om anslag ur kulturfondens tillgängliga medel under ett flertal år, så att efterhand ett belopp av 1.000.000 kronor blir disponibelt för konstnärlig utsmyckning av byggnadskomplexet med härtill hörande allmänna platser.

Med åberopande härav hemställer kommittén att stadsfullmäktige ville besluta

att för uppförande av stadshuset, i huvudsak Munkgatsbyggnaden, anvisa ett tilläggsanslag å 1.100.000 kronor och

att för framtida konstnärlig utsmyckning av stadshuset anslå ett belopp av 1.000.000 kronor ur kulturfondens disponibla medel med fördelning på ett antal år, som drätselkammaren kan finna skäl att föreslå.

Drätselkammaren har i häröver den 3 juni 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Drätselkammaren har intet att erinra mot det begärda tilläggsanslaget å 1.100.000 kronor. Det av stadsfullmäktige tidigare anvisade anslaget å 900.000 kronor har upptagits till täckning med 400.000 kronor av fonden för kommunala byggnader och med 500.000 kronor av lånemedel. Nu ifrågavarande tilläggsanslag synes ävenledes böra täckas av fondens medel och lånemedel. Drätselkammaren föreslår härvid den fördelningen, att 600.000 kronor täckes av byggnadsfondens medel och 500.000 kronor

av lånemedel. Byggnadsfonden uppgick vid årsskiftet 1952—1953 till c:a 2.183.000 kronor efter frånräknande av de dispositioner av fondens medel som gjorts beträffande olika byggnadsföretag, bland annat läroverkets hallbyggnad och tekniska skolans tillbyggnad. Medräknas 1953 års avsättning till fonden å 1.000.000 kronor, finnes sålunda före täckningen av nu ifrågavarande belopp å 600.000 kronor till förfogande c:a 3.183.000 kronor av fondmedel. I samband med uppgörande av nästa års stat får övervägas i vilken utsträckning ett tillskott till byggnadsfondens medel kan erfordras för mötande av de byggnadsprojekt, som ytterligare äro eller kunna bliva aktuella.

Beträffande framställningen angående medel för konstnärlig utsmyckning av stadshuset är att märka att kulturnämnden ännu icke haft tillfälle taga ställning till denna fråga. Drätselkammaren har emellertid ansett lämpligt att frågan om tilläggsanslag för stadshuset redan nu framföres separat och att frågan om medel för utsmyckningen vid en senare tidpunkt underställes stadsfullmäktiges prövning, sedan kulturnämnden behandlat kommitténs framställning i denna del.

Med anledning av vad sålunda anförts tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för uppförande av stadshuset anvisa ett tilläggsanslag å 1.100.000 kronor

att anslaget skall täckas till ett belopp av 600.000 kronor ur fonden för kommunala byggnader och till ett belopp av 500.000 kronor av lånemedel samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd att upptaga amorteringslån å 500.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets upptagande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 112. Tilläggsanslag för anlitande av sakkunnigt biträde vid polisutredningar.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 juni 1953 anfört följande:

I årets stat har upptagits ett anslag å 6.000 kronor för sakkunnigt biträde vid polisutredningar (2 B 3—126). På uppdrag av åklagarmyndigheten har under föregående och innevarande år en revisionsbyrå verkställt vidlyftiga utredningar i ett mål angående gäldenärsbrott. Härför har revisionsbyrån debiterat ett arvode å 12.740 kronor.

För närvarande pågå icke nya utredningar, för vilka kostnader kunna beräknas uppstå att betalas innevarande år.

Stadsfiskalen har med anmälan härom hemställt om ett tilläggsanslag å 6.740 kronor.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för anlitande av sakkunnigt biträde vid polisutredningar anvisa ett tilläggsanslag å 6.740 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 113. Tilläggsanslag för retroaktiva pensioner till vissa stadens pensionärer.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 juni 1953 anfört följande:

Enligt det av stadsfullmäktige antagna nya pensionsreglementet (normalpensionsreglementet) skola de nya pensionerna utgå retroaktivt från och med den 1 oktober 1947 eller den senare dag vederbörande avgått ur tjänst. Utbetalning av de retroaktiva pensionerna till och med maj månad 1953 kommer att göras med undantag för polispersonalen, till vilken de retroaktiva pensionerna komma att utbetalas först i augusti. Detta sammanhänger med reglementets lokala övergångsbestämmelser enligt vilka arbetstagare, som vid övergången till stadens pensionsreglemente av år 1946 begärt att få kvarstå på tidigare pensionsreglemente, äger rätt att inom viss tid anmäla att han önskar övergå till normalpensionsreglementet. Förutsättningen för övergången är att felande pensionsavgifter inbetalas för tiden 1 januari—30 september 1947. Tidpunkten för anmälningstidens utgång är en senare för polispersonalen än för övriga arbetstagargrupper. Vid utbetalningen av de retroaktiva pensionerna skall avdrag göras för avgifter i dylikt fall.

Antalet pensionärer, som skola erhålla högre pensionsbelopp retroaktivt, uppgår till omkring 70 stycken. De retroaktiva beloppen utgöra för arbetstagarna under stadens olika förvaltningar sammanlagt i runt tal 148.000 kronor. Särskilt anslag saknas. Av beloppet belöper c:a 45.000 kronor å jordbruksrörelsen, hamnarna och tekniska verken. Något särskilt anslag för dessa förvaltningar bör ej beviljas, då de såsom affärsdrivande böra vidkännas dessa utgifter å rörelsen. För de övriga förvaltningarna erfordras ett tilläggsanslag å 103.000 kronor. I 1953 års stat finnes upptaget ett anslag för ökade dyrtidstillägg å 250.000 kronor att disponeras av drätselkammaren. Såvitt man kan bedöma i dagens läge torde detta anslag icke behöva tagas i anspråk. Drätselkammaren föreslår därför att nu erforderligt anslag för retroaktiva pensioner får täckas av nämnda anslag. Härför erfordras stadsfullmäktiges beslut.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för täckande av kostnaderna för retroaktiva pensioner till vissa stadens pensionärer anvisa ett tilläggsanslag å 103.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall täckas av i årets stat upptaget anslag till drätselkammarens förfogande å 250.000 kronor för ökade dyrtidstillägg.

Nr 114. Fråga om omändring av en extra ordinarie övningslärartjänst i hushållsgöromål vid kommunala flickskolan till en ordinarie övningslärartjänst i samma ämne.

Styrelsen för kommunala flickskolan har i skrivelse den 15 april 1953 anfört följande:

Under hänvisning till bilagda protokollsutdrag får styrelsen för komm. flickskolan i Västerås härmed vördsamt hemställa, att stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t

tillstyrka, att i stället för den e. o. övningslärartjänst i hushållsgöromål, vilken f. n. finnes vid kommunala flickskolan i Västerås, må fr. o. m. den 1 juli 1953 inrättas en ordinarie övningslärartjänst i samma ämne.

Antalet undervisningstimmar i hushållsgöromål beräknas för nästa läsår till 69. I full tjänst beräknas 30 veckotimmar ingå, och f. n. finnes en ordinarie övningslärare i hushållsgöromål.

I skrivelsen omförmälda protokollsutdrag är så lydande:

Utdrag av protokoll, fört vid sammanträde med styrelsen för kommunala flickskolan i Västerås den 16 mars 1953.

Närvarande: skolans inspektor stadsdirektör Thj. Hedberg, v. ordföranden herr O. Stenström, fruarna Ingrid Andrén, Ingrid Jansson, Ingeborg Nordin, herr I. Herlitz samt underteckmad rektor.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 10.

Styrelsen beslöt enligt § 33 1 mom. 2 st. i stadgan för kommunala flickskolan hemställa att stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t anhålla om att den e. o. tjänsten i hushållsgöromål finge ändras till en ord. tjänst i hushållsgöromål. Antalet undervisningstimmar kommer fr. o. m. nästa läsår att vara 69.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Rätt utdraget betygar.

I tjänsten

INGEBORG JANSSON

Rektor vid Kommunala Flickskolan i Västerås.

Drätselkammaren har i utlåtande den 7 maj 1953 anfört följande:

Enligt § 33 i stadgan för kommunala flickskolan skola finnas inrättade ett visst antal ordinarie ämneslärartjänster. Om behov uppkommer av ordinarie befattning utöver detta antal skall Kungl. Maj:ts tillstånd sökas.

Då stadigvarande behov av en ordinarie befattning som övningslärare synes föreligga, tillstyrker drätselkammaren att stadsfullmäktige göra framställning hos Kungl. Maj:t om tillstånd att inrätta ifrågavarande ordinarie tjänst. Den extra ordinarie tjänsten är placerad i lönegrad Ce 17 med en begynnelselön inklusive tillägg av 10.032 kronor. Den ordinarie tjänsten är placerad i lönegrad Ca 20 med en begynnelselön inklusive tillägg av 11.426 kronor.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 20 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Nr 115. Motion angående utgivande av ett bildverk av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås.

Vid sammanträde den 29 januari 1953 ha stadsfullmäktige till kulturnämnden och drätselkammaren remitterat följande motion:

I Västmanlands läns fornminnesförenings ägo finnes en avsevärd samling plåtar till fotografier, tagna av hovfotografen och västeråsaren Ernst Blom. Samlingen, som omspänner tiden från 1890 till omkring 1940, är skänkt av fotograf Blom till Fornminnesföreningen. Materialet innehåller stadsbilder av det Västerås som gått och staden av i dag. Med påpasslighet och ett synbarligen levande intresse för sin stad har Blom fångat bilden av den gamla bebyggelsen innan denna i förekommande fall skattat åt förgängelsen för att när tiden varit inne med kameran fångat den nya stadsbilden. Blom har dessutom tagit ett otal bilder av staden och dess invånare samt med kameran skildrat det dagliga livet i vår stad sedan långt före sekelskiftet. Bildmaterialet, som är synnerligen intresseväckande och som det synes oss för stadens historia ytterst värdefullt, icke minst på grund av den avsevärda förändring i karaktär som staden under de senare decennierna genomgått, bör enligt vår uppfattning efter lämplig gallring sammanföras till ett bildverk och göras tillgängligt för allmänheten.

Enligt inhämtade upplysningar av Fornminnesföreningens intendent ställer föreningen med beredvillighet plåtarna kostnadsfritt till stadens förfogande som lån.

Undertecknade vilja fördenskull föreslå att staden låter i bildverk utge ett så fylligt urval som möjligt av Ernst Bloms fotografier. Det vore samtidigt för den på sin tid så entusiastiske fotografen ett bevis för stadens uppskattning av hans arbete att i bild skildra Västerås stads historia under ett halvsekel.

Kostnaderna i sin helhet i samband med arbetets ordnande och verkets utgivande vilja undertecknade föreslå täckta av medel ur kulturfonden och föreslå i anslutning härtill att kulturnämnden drar försorg om att verket kommer till. Ifrågavarande kostnader torde genom saluförande av verket komma att helt eller delvis täckas.

Västerås den 29 januari 1953.

Karin Kjelldahl. *Knut Carlfors.*

Kulturnämnden har i yttrande den 22 maj 1953 anfört följande:

I likhet med motionärerna anser kulturnämnden att det av hovfotografen Blom hopbragta bildmaterialet är synnerligen intresseväckande och för stadens historia värdefullt. Herr Blom har till Västmanlands Fornminnesförening överlämnat samtliga plåtar, som nu av föreningen bevaras. För den händelse för framtiden reproduktioner skulle behöva i olika sammanhang göras finnes sålunda materialet tillgängligt. Det synes kulturnämnden tveksamt huruvida ett verk bestående av idel fotografier från det äldre Västerås skulle kunna vinna den allmänna spridning som motionärerna väntat sig. Enligt inhämtade uppgifter skulle en bok innehållande 200 fotografier utan text och med en upplaga av 2.000 exemplar draga en kostnad av 17.000 kronor. Nämnden tror för egen del icke att annat än en mycket ringa del av dessa kostnader skulle kunna återvinnas genom försäljning av verket ifråga. Till detta kommer dessutom att den blivande stadsmonografin varom stadsfullmäktige fattat principbeslut kom-

mer att innehålla vissa kapitel behandlande Västerås äldre och nuvarande byggnadshistoria. I dessa kapitel kommer givetvis som illustrationsmaterial att ingå en hel del bilder från det äldre Västerås och det förefaller då naturligt att en stor del av bildmaterialet kommer att hämtas från den hos fornminnesföreningen deponerade samlingen av hovfotograf Bloms äldre plåtar. Under sådana omständigheter kan kulturnämnden icke finna det motiverat vare sig ur ekonomiska eller andra synpunkter att staden bidrager till utgivande av det i motionen föreslagna bildverket.

Nämnden hemställer sålunda, att stadsfullmäktige ville besluta

att avslå förevarande motion.

Drätselkammaren har i häröver den 3 juni 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens hemställan.

Nr 116. Anslag för uppläggande av fastighetsböcker.

Magistraten har i skrivelse den 16 april 1953 anfört följande:

I sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1953 begärde magistraten ett anslag å 3.000 kronor för uppläggande av nya fastighetsböcker. Drätselkammaren fann emellertid att särskilt anslag för ändamålet ej var erforderligt, emedan arbetet torde få anses ingå i det löpande arbetet.

Det arbete, varom fråga är, avser uppläggande av det s. k. bihang C till fastighetsregistret (gatumark m. m.). Detta arbete, som är mycket omfattande, har icke till någon del påbörjats. Det synes som om drätselkammaren har utgått ifrån att arbetet kunde utföras allteftersom ansökningar om lagfart å fastigheterna inkomma. Ett sådant förfarande är emellertid icke möjligt. I äldre delar av staden är gatumarken mycket ofullständigt redovisad och i de allra flesta fall torde lagfartsansökningar å fastigheterna icke medföra att frågan om gatumarken, i den del det gäller redan utlagd gatumark, upptages till behandling. I andra delar av staden har staden förvärvat gatumark men antingen icke sökt lagfart eller relaxering av inteckningar i gatumarken, i de fall att lagfart sökts. Arbetet måste uppläggas systematiskt gata efter gata och fordrar en intim samverkan med stadens fastighetskontor, på vilket det bl. a. ankommer att införskaffa inteckningshandlingar för relaxering i gatumarken.

Av det anförda torde framgå att arbetet ifråga är mycket omfattande. Det bör även anmärkas att stor oklarhet råder om äganderätten till gatumarken i inre delar av staden. Utredningen lär i dessa stycken bli ganska tidsödande. Det är därför inte möjligt att bedriva detta arbete jämsides med det löpande, om registret skall kunna uppläggas inom rimlig tid. För staden bör det uppenbarligen vara en fördel att få registreringen av gatumarken genomförd. Arbetet är av den natur att det icke lämpligen kan utföras i en följd. Lämpligen torde assessorn Ahnlund under tider, då vikarie å assessorstjänsten kan erhållas och förhållandena göra det lämpligt, förordnas att utföra arbetet. Magistraten förutsätter därvid att Ahnlund — i likhet med vad som tidigare skett, då assessor förordnats att utföra dylikt arbete — tillerkännes

lön såsom vikarie för rådman. Under 1953 har magistraten räknat med att arbetet skulle fortgå omkring tre månader. För samma tid fordras i ersättning till vikarie och eventuell extra skrivhjälp omkring 5.000 kronor. Magistraten får därför anhålla att ett anslag å 5.000 kronor måtte beviljas för ändamålet och att anslaget i den mån det icke förbrukas i år, måtte reserveras till nästa år.

Drätselkammaren har i häröver den 3 juni 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Drätselkammaren, som icke funnit anledning till erinran mot anslaget men som av redovisningstekniska skäl anser lämpligast, att anslaget gives karaktären av ett förslagsanslag, tillstyrker drätselkammaren besluta

att anvisa ett förslagsanslag å 5.000 kronor för ifrågavarande ändamål samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 117. Anslag till avdelning 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av en jubileumsskrift.

Svenska Byggnadsarbetareförbundets avdelning 100 här i staden har i en till stadsfullmäktige ställd skrivelse anfört följande:

Undertecknad organisation, avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet, högtidlighöll under mars månad d. å. sin 50-åriga tillvaro. Med anledning därav har avdelningen utarbetat en jubileumsskrift. Som framgår av bifogade innehållsredogörelse är skriften synnerligen omfattande, och då vi anse den är av ett betydande kulturvärde, anhålla vi härmed vördsamt om ett bidrag ur Västerås stads kulturfond.

För utarbetandet av ifrågavarande skrift har anlitats F. C. O:s ombudsman herr Ernst Johansson. Han har, med bistånd av vår mätningsman herr K. E. Nyberg under nära ett års tid utfört ett omfattande och ingående forskningsarbete vid fullgörande av detta sitt uppdrag.

Förutom att skriften berättar om arbete inom vår egen organisation, giver den också en god bild av verksamheten inom Västerås arbetarerörelse samtidigt som stadens egen utveckling och ändrade karaktär belyses. Skriften är inbunden i klot med guldtryck och omfattar 232 sidor, har en sammanlagd kostnad av kr. 20.000: —.

Med stöd av ovanstående motivering bedja vi vördsamt om ett anslag på förslagsvis 2/3 av totalkostnaden.

Kulturnämnden har i yttrande den 10 oktober 1952 anfört följande:

Avdelningen har tidigare direkt hos kulturnämnden gjort framställning om bidrag till utgivande av jubileumsskrift. Nämnden har emellertid, efter inhämtande av sakkunnigt yttrande från en på området väl insatt vetenskapsman, ansett sig böra för sin del avslå framställningen. Härvid har nämnden bland annat anfört följande: ”Nämnden har erfarit att det under senare åren tillkommit ett flertal liknande, av fackföreningarna själva bekostade jubileumsskrifter, varav föreningsmedlemmarna erhålla var sitt exemplar. Dessa till omfånget varierande skrifter, som självfallet icke sakna ett visst kulturhistoriskt värde, synes dock huvudsakligen vara ägnade

att ge en bild av den egna föreningens fackliga arbete. Då nämnden avser att snarast möjligt framlägga ett redan bearbetat förslag om utgivande av en på vetenskapliga forskningar grundad stadshistoria, vilken planeras att bl. a. även innefatta en avdelning rörande folkrörelserna och fackföreningslivet, historisk, sociologisk och idémässig, ansåg sig nämnden icke böra medverka till att kulturfondens medel toges i anspråk för det med framställningen avsedda ändamålet". Med anledning av den nu föreliggande remissen vill kulturnämnden hänvisa till den sålunda redan tidigare avgivna motiveringen och därtill foga att arbetet med stadsmonografin ser ut att inom en nära framtid vinna sin lösning. Nämnden har nämligen lyckats erhålla en för ändamålet väl kvalificerad vetenskapsman som redaktör för verket och en fråga om uppläggning av detsamma torde snart nog bli föremål för nämndens behandling.

Med hänvisning till vad sålunda anförts får kulturnämnden avstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Sedan ärendet av drätselkammaren återremitterats till kulturnämnden för förnyat övervägande, har nämnden vid sammanträde den 13 mars 1953 med åberopande av vad nämnden i skrivelsen anfört vidhållit sitt avstyrkande.

Nämndens ordförande, hr Sjöberg och ledamoten hr Andersson, ha till nämndens protokoll låtit anteckna avvikande mening under uttalande att ett bidrag enligt deras åsikt kunde anses berättigat.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 3 juni 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 31 januari 1952 efter tillstyrkan av kulturnämnden beslutat anvisa ett belopp à 10.000 kronor såsom bidrag till tryckning av sällskapet Arosbrödernas 50-årsskrift. I kulturnämndens motivering uttalas att de uppsatser, som skulle ingå i skriften behandlade ämnen, som alla hade beröring med staden och läroverket och därför kunde anses vara av allmänt intresse av bestående värde såsom kulturskildringar, varför i detta fall ett understöd med medel ur kulturfonden vore berättigat.

Nu ifrågavarande jubileumsskrift innehåller en skildring av fackföreningslivets och särskilt byggnadsfackföreningens utvecklingshistoria, sedd mot bakgrunden av stadens och samhällets tillväxt och brytningarna mellan olika samhällsuppfattningar och måste därför enligt drätselkammarens uppfattning, i en industristad av Västerås karaktär tillerkännas kulturhistoriskt värde och vara av allmänt intresse för stadens befolkning. På samma skäl som anförts beträffande bidraget till Arosbrödernas 50-årsskrift anser därför drätselkammaren att även Byggnadsarbetarförbundets jubileumsskrift bör komma i åtnjutande av ett bidrag av kulturfondens medel, vilket bidrag drätselkammaren finner böra bestämmas till 10.000 kronor.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att såsom bidrag till nu ifrågavarande jubileumsskrift anvisa ett anslag à 10.000 kronor samt

att anslaget skall täckas av kulturfondens disponibla avkastning.

Emot drätselkammarens förslag har reservation anmälts av hr Pers under uttalande, att det föreslagna bidraget bort täckas på annat sätt än av kulturfondens medel.

Nr 118. Uppflyttning av befattning såsom fastighetsassistent i högre lönegrad.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 maj 1953 anfört följande:

Alltsedan inrättandet av fastighetskontoret, vilket skedde under år 1946, har vid kontoret funnits anställd en tekniker med speciell uppgift att syssla med utredningar angående gatumarks- och gatubyggnadskostnadsersättningar. Befattningen erhöll genom 1947 års lönereglering beteckningen underingenjör vid fastighetskontoret. Genom stadsfullmäktiges beslut den 26 januari 1950 inrättades en ny befattning såsom fastighetsassistent i lönegrad 22 med i första hand ovan angivna uppgifter.

Genom de kompletteringar och översyner av stadens register som skett under senare åren har beloppet av gatukostnadsersättningar oavlåtet stigit och arbetsbördan inom denna gren av fastighetskontorets verksamhet ökats.

Arbetet med utredningar om dessa ersättningar är synnerligen tidsödande och invecklat. Det erfordras förutom tekniskt kunnande synnerligen ingående kännedom om hithörande, ofta mycket svårtolkade lagbestämmelser och sätter befattningshavarens omdömesförmåga på hårda prov.

Stora svårigheter föreligga att anskaffa arbetskraft, som fyller alla dessa krav. I den nuvarande befattningshavaren har staden funnit en kraft, som visat sig väl skickad för arbetet.

Den nuvarande lönegradsplaceringen — lönegrad 22 — måste redan med hänsyn till ovan angivna förhållanden anses vara för låg för den händelse staden vill undvika alltför täta ombyten på befattningen.

Härtill kommer emellertid att med fastighetsassistentbefattningen numera förknippats ytterligare arbetsgöromål, vilka vid dess inrättande förutsatts skola åvila andra befattningshavare.

Å *fastighetsingenjören* ha tidigare legat åtskilliga uppgifter, som betingas av den alltmera intensifierade stadsplaneverksamheten, i form av stadsplaneavtal, tomt- och gaturegleringar, exploateringskalkyler och dylikt, arbetsuppgifter, som äro både tidsödande och krävande. De göromål, som sammanhänga med den statliga fastighetsbelåningen och därmed förbundna bostadssociala åtgärder har å andra sidan under de senaste åren alltmera ökats. Framför allt det utökade egnahemsbyggandet och stadens engagemang däri, bostadsbidragen, vilka helt överförts från bostadsstyrelsen till kommunen samt de olika besiktningar, kommunen fått taga om hand, upptaga numera fastighetsingenjörens tid i sådan grad, att han icke längre hinner med att i någon större utsträckning ägna sig åt uppgifterna i samband med stadsplaneverksamheten. Sistnämnda uppgifter ha därför i allt större utsträckning måst överföras å fastighetsassistenten.

Denne befattningshavare får även numera syssla med uppgörande av olika slags avtal om köp och försäljning, relaxations- och lagfartshandlingar, intecknings- och säkerhetshandlingar beträffande de statliga lånen m. m., vilka uppgifter tidigare i viss utsträckning handhafts av fastighetsingenjören.

Av det sagda framgår att fastighetsassistentens göromål avsevärt utökats utöver dem, som ursprungligen åvilat befattningshavaren. Den nuvarande lönesättningen kan därför icke längre anses motsvara en rättvis och rimlig värdering av befattningen i lönehänseende. Det synes skäligt, att befattningen icke placeras lägre än befattningen såsom fastighetsförvaltare eller sålunda i lönegrad 25. Drätselkammaren anser därför, att befattningen från och med nästa års ingång bör uppflyttas till sistnämnda lönegrad.

Begynnelselönen och slutlönen utgöra inklusive fast tillägg i lönegrad 22 respektive 12.840 och 15.216 kronor per år samt i lönegrad 25 respektive 15.216 och 17.952 kronor per år.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 januari 1954 uppflytta befattningen såsom fastighetsassistent i lönegrad 25.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 20 maj 1953 tillstyrkt stadsfullfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens framställning.

Nr 119. Tillämpning av central överenskommelse om avdrag å pensioner till följd av höjda folkpensioner.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 2 juni 1953 anfört följande:

Löne- och avtalsnämnden får härmed överlämna en den 20 maj 1953 träffad överenskommelse mellan Svenska Stadsförbundet och vissa av de kommunalanställdas organisationer rörande samordning mellan kommunala pensioner och de nya folkpensionsbeloppen.

Om bakgrunden till överenskommelsen kan nämnas följande.

Enligt § 15 i normalpensionsreglementet, som numera gäller för Västerås stads anställda, sker ej någon samordning med den folkpension som gällde den 1 januari 1951. Beträffande framtida höjningar av folkpensionerna stadgas i § 19 att, därest folkpension till den del den utgår utan behovsprövning höjes mer än vad som svarar mot penningvärdets förändring, skall arbetstagare vara skyldig att vidkännas det avdrag från sina pensionsförmåner, som kan komma att fastställas av fullmäktige.

Genom lagen den 20 mars 1953 om höjning av folkpensioner m. m. har med verkan från och med den 1 maj 1953 folkpensionerna undergått viss förhöjning. Sålunda har allmän ålderspension höjts med 320 kronor för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller tilläggspension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, samt med 400 kronor för annan pensionsberättigad. Dessa höjningar har icke gjorts beroende av inkomstprövning. Av beloppen 320 respektive 400 kronor äro 280 respektive 350 kronor nya för 1953. Återstoden 40 respektive 50 kronor utgingo redan förra året såsom extra tillägg. Såväl fjolårets som årets tillägg betraktas som standardförbättring.

För statens pensionärer har vid överläggningar med personalorganisationerna överenskommits att avdrag skall göras å tjänstepensionerna med cirka 280 kronor per år i fråga om oavkortad pension. Denna överenskommelse har godkänts av riksdagen.

För de kommunalanställdas del har stadsförbundet träffat den ovannämnda överenskommelsen rörande tillämpning av bestämmelsen i § 19 i normalpensionsreglementet. Överenskommelsen innebär, förutom en rekommendation om förlängning av tidigare bestämmelser om dyrtidstillägg, att 1953 års förbättringar av folkpensionerna skall avdragas från pensionsbelopp som utgå enligt normalpensionsreglementet. Om hel pension ej utgår reduceras avdraget i förhållande till den tjänstetid som gäller i det särskilda fallet. Avdrag skall göras även å familjepension, vilket icke är fallet beträffande statlig familjepension.

Överenskommelsen gäller även pensioner som utgå enligt tidigare bestämmelser.

Här har principen varit att den som ej kunnat eller velat gå över på normalpensionsreglementet skall vidkännas avdrag från sin pension om denna är minst lika förmånlig som pensionen skulle varit om normalpensionsreglementet gällt. Är pensionen lägre blir avdraget lika mycket mindre. Om pensionen ligger 350 respektive 280 kronor under den pension som skulle utgått enligt normalpensionsreglementet eller lägre, göres ej något avdrag.

Såsom ytterligare kommentar till överenskommelsen må nämnas, att man vid de centrala förhandlingarna om normalpensionsreglementet enades om en viss pensionsnivå som sattes vid de dåvarande folkpensionsbeloppen jämte pensionerna enligt normalpensionsreglementet. Man var införstådd med att därest folkpensionerna skulle höjas, så skulle avdrag göras i motsvarande mån från pensionerna enligt normalpensionsreglementet så att man stannade vid oförändrad pensionsnivå.

Beträffande pensioner som utgår till Västerås stads pensionärer enligt de före normalpensionsreglementet gällande bestämmelserna kan man helt allmänt säga att pensionerna torde ligga så lågt att avdrag ej kan komma i fråga enligt den föreliggande överenskommelsen. Några enstaka undantagsfall kan emellertid finnas.

För de äldre pensionärerna gäller, att avdrag ej kan göras å pensionernas grundbelopp. Avdraget får, om något fall skulle bli aktuellt, göras från dyrtidstillägget. Bestämmelser om dyrtidstillägg finns ej medtagna i tidigare reglementen. Tillägg å de äldre pensionerna utgår enligt beslut som fattas för ett år i taget. Senast har sådant beslut fattats av stadsfullmäktige den 26 februari 1953, § 49. Beslutet är så formulerat att tilläggen utgår tills vidare intill dess fullmäktige annorlunda besluta. Nu föreslagna beslut om avdrag med de höjda folkpensionsbeloppen innebär en ändring av beslutet om dyrtidstillägg under 1953.

Den centrala överenskommelsen har ej biträtts av Svenska Polisförbundet och SACO-organisationerna. Utan hinder härav bör emellertid samma bestämmelser gälla för alla grupper av pensionärer, varför löne- och avtalsnämnden följer stadsförbundets rekommendation och föreslår, att avdragsreglerna får gälla utan undantag i detta hänseende.

Den i skrivelsen omförmälda överenskommelsen har följande lydelse:

Överenskommelse

mellan å ena sidan svenska stadsförbundet, å andra sidan svenska kommunalarbetareförbundet samt följande i TCO:s kommunaltjänstemannakommitté ingående organisationer: Sveriges kommunaltjänstemannaförbund, svenska facklärarförbundet, svensk sjuksköterskeförening och svenska barnmorskeförbundet beträffande rekommendation angående tillägg på pensioner under år 1953 m. m.

1. Med iakttagande av vad nedan sägs skola tilläggen under år 1953 utgå

a) med 53 % på pensioner utgående enligt bestämmelser, som för år 1952 inneburo tillägg med 53 %,

b) enligt de grunder, som tillämpats år 1952, på pensioner utgående enligt andra bestämmelser.

2. För arbetstagare, som beviljats pension enligt NPR och som senast i maj 1953 fyllt 67 år, skall pensionen inklusive ovannämnda tillägg för tiden fr. o. m. den 1 maj 1953 minskas med för år räknat 350 kronor respektive, om pensionstagaren är gift och hans make åtnjuter folkpension i form av ålderspension, tilläggspension eller hustrutillägg, 280 kronor. Utgår ej hel pension, reduceras avdraget i förhållande till

avkortningen (= multiplikation med tjänstetidsfaktorn). Utgår pensionen på grund av fribrev, avdras så stor del av ovannämnda belopp som fribrevet utgör av hel pension. Om pensionstagaren fyller 67 år efter den 31 maj 1953, skola bestämmelserna äga tillämpning fr. o. m. den månad, under vilken han fyller 67 år.

För familjepensionstagare efter arbetstagare, på vilken NPR varit tillämpligt, skola bestämmelserna i första stycket äga motsvarande tillämpning.

3. I fråga om andra pensioner än i p. 2 sägs skall följande gälla.

Är fråga om kollektivavtalsanställd, som icke avlönats enligt löneplan för kommunens tjänstemän, och är pensionen minst lika stor som den pension, som med motsvarande tjänstetid skulle utgått enligt p. 3 i övergångsbestämmelserna till 6 § 3 mom. NPR i fråga om den, som avgått under år 1948, göres avdrag enligt p. 2 st. 1 och 2 ovan. Är pensionen mindre, reduceras avdraget med det belopp, varmed pensionen understiger nyssnämnda NPR-pension.

Beträffande pensioner till övriga kollektivavtalsanställda och till tjänstemän respektive till deras efterlevande skall frågan om avdragets storlek prövas lokalt, varvid bestämmelserna i föregående stycke — med beaktande av de speciella förhållandena för här angivna arbetstagargrupper — skola tjäna som riktpunkt.

4. I fråga om vissa arbetstagare med deltidstjänstgöring, såsom icke lönegradsplacerade städerskor, barnbespisningspersonal, skollovskolonipersonal och liknande personalgrupper, skall avdrag ej verkställas annat än om pensionen utgår enligt NPR eller verkställd utredning utvisar att med hänsyn till tjänstgöringens omfattning och pensionens storlek skäl för avdrag föreligga.

5. Vad ovan sagts om NPR skall i Stockholm avse 1951 års pensionsreglemente och vad ovan i p. 3 andra stycket sagts om den, som avgått under år 1948, skall i Stockholm avse den, som avgått under tiden 1/1—31/3 1948.

6. Vad i denna överenskommelse sägs gäller ej i fall, där kommun antagit för år 1953 gällande regler om tillägg på pensioner utan förbehåll om rätt att ändra dessa regler och där pensionstagaren ej på annan grund är skyldig vidkännas i denna överenskommelse avsedd ändring av pensionsförmånerna.

Stockholm den 20 maj 1953.

För Svenska Stadsförbundet:
OTTO BERG
|Eric Törngren.

För Svenska Kommunalarbetareförbunedt:
GUNNAR HALLSTRÖM
|Stellan Olsson.

För Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund:
FILIP ANGER
|Åke Adlers.

Ovanstående överenskommelse biträdes:

För Sveriges Arbetsledareförbund:
SAM G. LJUNGDAHL

För Svenska Facklärarförbundet:
HARRY LINDBLOM
|Ingvar Thege.

För Svensk Sjuksköterskeförening:
GERDA HÖJER

För Svenska Barnmorskeförbundet:
ELLEN ERUP

På grund härav föreslår löne- och avtalsnämnden stadsfullmäktige besluta

att tillämpa stadsförbundets ovannämnda överenskommelse beträffande pensioner som utgår enligt stadens nya pensionsreglemente samt

att beträffande övriga pensioner avdrag skall göras enligt överenskommelsen endast om pension jämte folkpensionstillägg kommer att överstiga vad som skulle ha utgått därest det nya pensionsreglementet hade gällt i det särskilda fallet.

Drätselkammaren har i häröver den 11 juni 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 120. Ändring av indelningen av staden i valdistrikt.

Magistraten har i skrivelse den 9 juni 1953 anfört följande:

Genom resolution den 30 september 1947 har länsstyrelsen förordnat att Västerås stad skulle vara indelad i 17 valdistrikt vid stadsfullmäktig- och landstingsmannaval samt val till riksdagen samt vid stadsfullmäktigval i 3 valkretsar på sätt framgår av stadsfullmäktiges beslut den 28 augusti 1947. I samband med Skerike sockens införlivning med staden har vidare länsstyrelsen genom beslut den 29 oktober 1951 förordnat att socknens område tillsvidare skulle utgöra ett valdistrikt och ingå i en av valkretsarna.

A. Valdistriktsindelning.

Sedan nu gällande valdistriktsindelningen fastställdes har ökningen av stadens folkmängd fortgått. På grund härav måste en ändring av distriktsindelningen nu anses påkallad. Magistraten har med anledning härav föranstaltat om utredning angående en med hänsyn till de ändrade förhållandena och den utveckling med avseende å bebyggelse och befolkningstäthet i stadens olika delar, som kan förväntas, lämplig valdistriktsindelning. Magistraten har härvid funnit att staden bör indelas i 23 valdistrikt på sätt närmare framgår av följande tablå.

Valdistrikt — område	Antal personer upptagna i 1953 års mantalslängd.
1. valdistriktet	3.264

omfattar dels ett område, som med början i norr begränsas av Apotekarbron, Kungsgatan, Stortorget, Smedjegatan, Kopparbergsvägen, Utanbygatan, Östra Ringvägen, Pilgatan, järnvägsområdets östra gräns till Kungsängsgatan, Kungsängsgatan, kvarteret Silons västra

gräns till Mälaren, Mälaren och Svartån, dels ock holmarna i Mälaren. Till detta distrikt hänföras även personer, som äro skrivna å obestämd bostad i Domkyrkoförsamlingen.

2. valdistriktet 3.088

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Odengatan, Baldersgatan, Pilgatan, Stockholmsvägen, gränsen mot Badelunda församling, Mälaren, kvarteret Silons västra gräns, Kungsängsgatan och järnvägsområdets östra gräns.

3. valdistriktet 3.256

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Tråddragargatan, dess förlängning till gränsen mot Badelunda församling, gränsen mot nämnda församling, Stockholmsvägen, Pilgatan, Baldersgatan, Odengatan, järnvägsområdets östra gräns, Tegnérgatan och Malmabergsgatan.

4. valdistriktet 2.513

omfattar Badelunda församling. Till detta distrikt hänföras även personer, som äro skrivna å obestämd bostad i Badelunda församling.

4. valdistriktet 3.524

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Åkarhagsgatan, Skyttegatan, Haga Parkgata, Malmabergsgatan, Tegnérgatan och järnvägsområdets östra gräns.

6. valdistriktet 3.449

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Emausgatan, Smalbäcksgatan, Gideonsbergsgatan, Herrgårdsstigen, Humlegatan, Vallmostigen, järnvägsområdets östra gräns, Pilgatan, Östra Ringvägen, Kopparbergsvägen, Johanneslundsgatan, Krutkällarbackens östra gräns och kvarteret Maskrosens västra gräns.

7. valdistriktet 3.060

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Norra Ringvägen, Östra Ringvägen, Utanbygatan, Kopparbergsvägen, Smedjegatan, Vasagatan och Engelbrektsgatan.

8. valdistriktet 2.689

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Norra Ringvägen, Engelbrektsgatan, Vasagatan, Smedjegatan, Stortorget, Kungsgatan, Apotekarbron, Svartån och vägen från Skarpskyttebron till Skultunavägen.

9. valdistriktet 2.714

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av kvarteret Maskrosens västra gräns, Krutkällarbackens östra gräns, Johanneslundsgatan, Kopparbergsvägen, Norra Ringvägen och Kristiansborgsallén.

10. valdistriktet 2.688

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Arosvägen, Vegagatan, kvarteret Mårdens södra gräns, Kristiansborgsallén, Norra Ringvägen och Vasagatan.

11. valdistriktet 3.623

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Nansengatan, Karlfeldtsgatan, kvarteret Råbockens norra gräns, Bergslagsvägen, kvarteret Mårdens södra gräns, Vegagatan och Tunbyvägen.

12. valdistriktet 3.573

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av norra gränserna av stadsägan nr 1214 och kvarteret Branten, Agnegatan, Arosvägen, Vasagatan, Norra Ringvägen, vägen från Skultunavägen till Skarpskyttebron och Svartån.

13. valdistriktet 2.726

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Pilbogatan, därifrån en tänkt linje i nordostlig riktning över Djäkneberget till Bryggerigatan vid södra gränsen av stadsägan nr 62, Bryggerigatan, vägen mot Skarpskyttebron till Svartån, Svartån, Storbron, Stora gatan och Jakobsbergsgatan.

14. valdistriktet 2.938

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av gränsen mot Skerike församling, Svartån, vägen från Skarpskyttebron till Bryggerigatan, Bryggerigatan till södra gränsen av stadsägan nr 62, därifrån en tänkt linje i sydvästlig riktning över Djäkneberget till Pilbogatan, Pilbogatan, Jakobsbergsgatan, Götgatan, Drottninggatan, Hammarbygatan och gränsen mot Lundby församling till gränsen mot Skerike församling vid Urväderstorp.

15. valdistriktet 2.996

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Götgatan, Jakobsbergsgatan, Stora gatan, Svartån, Mälaren, Nedre Hyttvägens förlängning till Mälaren, Nedre Hyttvägen, Stohagsvägen, Övre Hyttvägen, Solvägen, Hammarbygatan och Drottninggatan.

16. valdistriktet 3.439

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Solvägen vid södra gränsen av stadsägan nr 462, Övre Hyttvägen, Stohagsvägen, Nedre Hyttvägen och dess förlängning till Mälaren, Mälaren och gränsen mot Lundby församling (Köpingsvägen, Sveavägen, Fullerövägen, Kronvägen och södra gränsen av stadsägan 462).

17. valdistriktet 3.640

omfattar Lundby församling. Till detta distrikt hänföras även personer, som äro skrivna å obestämd bostad i Lundby församling.

18. valdistriktet 280

omfattar Skerike församling. Till detta distrikt hänföras även personer, som äro skrivna å obestämd bostad i Skerike församling.

19. valdistriktet 1.715

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av gränsen mot Skultuna och Tillberga landskommuner, gamla gränsen mellan förutvarande S:t Ilians församling och Domkyrkoförsamlingen till hemmanet Tunbys gräns i norr, västra gränsen av hemmanet Tunby, kvarteret Körsbärets norra gräns, Päronvägen, parkområdet Vildmarkens västra gräns, Nansengatan, Tunbyvägen, Arosvägen, Agnegatan, norra gränserna av kvarteret Branten och stadsägan nr 1214 samt Svartån till gränsen mot Skultuna landskommun.

20. valdistriktet 450

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av gränsen mot Tillberga landskommun, Bergslagsvägen, kvarteret Råbockens norra gräns, Karlfeldtsgatan, Nansengatan, parkområdet Vildmarkens västra gräns, Päronvägen, kvarteret Körsbärets norra gräns, hemmanet Tunbys västra gräns till hemmansgränsen i norr vid Skogvaktartorp samt gamla gränsen mellan förutvarande S:t Ilians församling och Domkyrkoförsamlingen till gränsen mot Tillberga landskommun.

21. valdistriktet 1.895

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av Nordanbyvägen, Emausbäcken, Herrgårdsstigen, Gideonsbergsgatan, Smalbäcksgatan, Emausgatan och Bergslagsvägen.

22. valdistriktet 2.258

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av gränsen mot Tillberga landskommun, gränsen mot Badelunda församling, järnvägsområdets östra gräns, Vallmostigen, Humlegatan, Herrgårdsstigen, Emausbäcken, Nordanbyvägen och Bergslagsvägen till gränsen mot Tillberga landskommun.

23. valdistriktet 3.506

omfattar ett område, som med början i norr begränsas av gränsen mot Badelunda församling, Tråddragargatans förlängning mot nämnda gräns, Tråddragargatan, Malmabergsgatan, Haga Parkgata, Skyttgatan, Åkarhagsgatan och järnvägsområdets östra gräns. 63.284

Vid uppgörandet av förslaget har magistraten beaktat att normalt 65—70 procent av i mantalslängden upptagna personer äro röstberättigade. De nybebyggda ytterområdena bebos i övervägande grad av unga familjer med relativt stort antal barn i lägre åldrar, varför procenttalet inom dessa områden torde ligga mellan 60 och 65. De distrikt, som i förslaget upptaga ganska liten folkmängd, inrymma flera större nybyggen, varför antalet personer inom distrikten ifråga kommer att öka ganska avsevärt redan under senare delen av år 1953.

Vid en jämförelse med den nuvarande distriktsindelningen framgår att de föreslagna 4, 7, 8, 9, 10, 13, 16, 17 och 18 distrikten helt motsvaras av distrikt med samma beteckning enligt gällande distriktsindelning. Nuvarande 1 distriktet är oförändrat med undantag av en mycket obetydlig gränsförskjutning mot 2 distriktet vid kvarteret Silon. Nuvarande 3 och 5 distrikten äro alltför stora och ha uppdelats i tre nya distrikt benämnda 3, 5 och 23 distrikten. I samband härmed har från nuvarande 2 distriktet, som jämväl har alltför stor folkmängd, till föreslagna 3 distriktet överförts en del av Ängsgärdet. Nuvarande 6 distriktet, som under de senare åren nybebyggts i mycket stor omfattning och där betydande nybebyggelse alltjämt pågår och kan förväntas, har föreslagits uppdelat på tre nya distrikt benämnda 6, 21 och 22 distrikten. Även inom nuvarande 11 distriktet har förekommit och förväntas omfattande bebyggelse. På grund härav och då nuvarande 12 distriktet är alltför stort, föreslås dessa båda distrikt bilda fyra nya distrikt benämnda 11, 12, 19 och 20 distrikten. Slutligen har för vinnande av jämnare befolkningsfördelning ett område norr om Stora gatan överflyttats från nuvarande 14 till 15 distriktet.

Den nya indelningen synes väl ägnad att läggas till grund även för indelningen i taxeringsdistrikt. Det bör omnämnas att förslaget tillkommit i samråd med kronokamreraren i staden.

I anslutning till vad som nu framförts beträffande valdistrikten vill magistraten, som det tillkommer att bestämma om vallokaler för de olika distrikten, såsom lämpliga vallokaler för de nu föreslagna distrikten angiva för

1	distriktet	Rådhuset
2	„	Folkets parks serveringslokal
3	„	Korsängsskolan
4	„	Grytalokalen
5	„	Korsängsskolan
6	„	Gideonsbergsskolan
7	„	Idrottshallen
8	„	Läroverket
9	„	Herrgärdsskolan
10	„	Herrgärdsskolan
11	„	samlingslokal Skallbergsgatan 23 (sedermera nya Skallbergsskolan)
12	„	Blåsboskolan
13	„	Djäknebergsskolan
14	„	Gamla Jakobsbergsskolan

15	distriktet	Godtemplarlokalen
16	„	Kommunala Flickskolan
17	„	Hammarbyskolan
18	„	Skerike skola
19	„	Blåsboskolan
20	„	Nya kyrkliga samlingslokalen på Norra Skallberget vid Karlfeldtsgatan i kv. Lodjuret
21	„	Gideonsbergsskolan ev. Siggesborgsgården, Siggesborgsgatan 8
22	„	Nya skolan i kv. Hästhoven
23	„	Malmabergs kyrksal.

Magistraten vill emellertid tillägga att magistraten av olika skäl icke kunnat taga slutlig ståndpunkt till frågan om vallokaler för vissa av de föreslagna distrikten.

B. *Valkretsindelning.*

Enligt en av riksdagen antagen ny lydelse av 15 § lagen om kommunalstyrelse i stad skall stad med mera än 40.000 invånare alltfort vara indelad i valkretsar för val av stadsfullmäktige. Vid sådan indelning skall iakttagas att varje krets kommer att utse 10, högst 50 stadsfullmäktige enligt den beräkningsgrund att i allmänhet inom varje krets en stadsfullmäktig utses för varje befolkningstal motsvarande det som erhålles, då stadens folkmängd delas med antalet fullmäktige för hela staden, att varje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje samt att antalet fullmäktige för hela staden, i den mån det utan olägenhet kan ske, fördelas lika på de särskilda valkretsarna. Beslut om indelning i valkretsar skall meddelas senast två månader före ingången av det kalenderår, under vilket beslutet skall träda i tillämpning.

Staden är för närvarande indelad i tre valkretsar för val av stadsfullmäktige, benämnda västra, mellersta och östra valkretsarna.

Av anförda lagbestämmelser framgår att, då antalet stadsfullmäktige såsom fallet är i Västerås är 60, indelning av staden i allenast två valkretsar icke är möjlig, i det att, då högst 30 stadsfullmäktige får utses för en valkrets, även en mindre förskjutning av befolkningstalet mellan kretsarna kan omöjliggöra en rättvis fördelning av fullmäktigmandaten enligt den i lagen angivna beräkningsgrunden. Det torde därför vara nödvändigt att staden fortfarande indelas i tre valkretsar.

Reglerna om indelning i valkretsar syfta till att garantera att olika lokala intressen bliva representerade i stadsfullmäktige. Att ur denna synpunkt vinna någon fullt saklig grund för stadens indelning i valkretsar torde vara svårt. Den enda olikhet i lokala intressen som kan vara av betydelse i detta sammanhang är skillnaden mellan den inre staden, ytterområdena och den till staden hörande landsbygden. Med beaktande härav har magistraten ansett att staden bör indelas i tre valkretsar, en "Inre valkretsen", omfattande de föreslagna 1, 2, 7, 8, 13, 15 och 16 valdistrikten med en folkmängd av 21.262 personer, en "Mellersta valkretsen" omfattande de föreslagna 3, 5, 6, 9, 10, 11 och 12 valdistrikten med en folkmängd av 22.827 personer och en "Yttre valkretsen" omfattande de föreslagna 4, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22 och 23 valdistrikten med en folkmängd av 19.195 personer. Med tillämpning av gällande bestämmelser skulle för Inre valkretsen utses 20, för Mellersta valkretsen 22 och för Yttre valkretsen 18 stadsfullmäktige. Mellan de olika valkretsarna föreligger en viss skillnad ifråga

om invånarantal och antal stadsfullmäktige. Magistraten vill emellertid framhålla att den yttre kretsen är stadd i rask tillväxt och att en utjämning på grund därav kommer att ske. Magistraten har för avsikt att i god tid före 1958 års stadsfullmäktigval göra en översyn av valkretsindelningen och antalet fullmäktige för varje valkrets.

På grund härav hemställer magistraten att stadsfullmäktige ville hos länsstyrelsen göra framställning om

dels indelning, på sätt ovan angivits, av staden i 23 valdistrikt vid val av stadsfullmäktige och landstingsmannaval samt val till riksdagen,

dels stadens indelning, på sätt ovan angivits, i 3 valkretsar för val av stadsfullmäktige,

vilka indelningsändringar skola träda i tillämpning beträffande val, som förrättas enligt den under nästpåföljande år upprättade röstlängden,

dels ock fastställande av antalet stadsfullmäktige till 20 för Inre valkretsen, 22 för Mellersta valkretsen och 18 för Yttre valkretsen.

Beredningsutskottet har genom utlåtande den 10 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla magistratens förslag.

Nr 121. Viss ändring av § 3 i grunderna för utgivande av kommunala bostadstillägg.

Pensionsnämnderna har i skrivelse den 4 juni 1953 anfört följande:

Den 18 december 1952 antogo stadsfullmäktige grunder för utgivande av kommunala bostadstillägg (Stadsfullmäktiges handlingar nr 239 ser. A och nr 32 b ser. B). Därvid lämnades på förslag av pensionsnämnderna frågan om storleken av tillägget till änkepensionär öppet. Anledningen därtill var att en särskild kommitté, änkepensioneringskommittén, väntades i sitt betänkande avgiva nya förslag rörande änkepensioneringen.

I november 1952 har änkepensioneringskommittén avgivit sitt betänkande angående stöd åt änkor och vissa andra ensamstående kvinnor. I detta har kommittén uttalat sig för att änkorna skola tillerkännas samma kommunala bostadstillägg som de ensamstående pensionstagarna. Betänkandet lär emellertid icke föranleda något förslag till 1953 års riksdag varför pensionsstyrelsen i ett särskilt meddelande till pensionsnämnder och ombud rekommenderat pensionsnämnderna att hos vederbörande kommunala myndighet anhålla att beslut fattas om änkepensionsberättigades rätt till kommunalt bostadstillägg.

Med anledning härav ha pensionsnämnderna i Västerås vid gemensamt sammanträde den 27 april 1953 beslutat hemställa hos stadsfullmäktige att kommunalt bostadstillägg fr. o. m. januari 1954 skall utgå till änkepensionär med samma belopp som

tidigare beslutats för ensamstående pensionär eller med högst 975 kronor varvid det generella beloppet bestämmes till 300 kronor eller samma belopp som f. n. utgår till änkepensionär i allmänt bostadstillägg.

— —

Upplysningsvis meddelas att enligt vad nämnderna inhämtat komma städer av Västerås storleksordning såsom Uppsala, Örebro, Karlstad och Gävle att föreslå samma belopp till änkepensionsberättigad som tidigare beslutats för ensamstående folkpensionär.

Pensionsnämnderna i Västerås ha f. n. i sitt register omkring 200 änkepensionsberättigade.

På grund härav föreslår pensionsnämnderna att § 3 i de av stadsfullmäktige den 18 december 1952 antagna "Grunder för utgivande av kommunala bostadstillägg i Västerås stad" (Kommunal Författningssamling nr 34/1952) erhåller följande lydelse:

"Kommunalt bostadstillägg skall, för år räknat, före avdrag för pensionärens inkomst utgå med belopp motsvarande

dels för ensamstående pensionär 450 kronor, för gift pensionär vars make icke åtnjuter folkpension (hustrutillägg) 450 kronor, för annan gift pensionär 300 kronor och för änkepensionär 300 kronor,

dels ock pensionärens bostadskostnad minskad med resp. 450, 450, 300 och 300 kronor.

Hela bostadstillägget må dock ej överstiga resp. 975, 732, 550 och 975 kronor, försåvitt ej familjens storlek, större svårighet att anskaffa billigare bostad eller dylikt uppenbarligen påverkar bostadskostnadens storlek."

Beredningsutskottet har genom yttrande den 10 juni 1953 med åberopande av vad pensionsnämnderna i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla pensionsnämndernas förslag.

Drätselkammaren har i häröver den 11 juni 1953 avgivet utlåtande föreslagit stadsfullmäktige besluta

att bifalla beredningsutskottets förslag.

Nr 122. Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 4 maj 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge. Förslaget är daterat den 2 april 1953 och betecknat Pl 155. Förslaget består av karta och stadsplanebestämmelser. Utformningen av förslaget framgår av stadsplanearkitektens bifogade beskrivning. Förslaget har varit utställt för granskning från och med den 16 april till och med den 30 april 1953. Under utställningstiden har inkommit en anmärkningsskrivelse från ägaren till tomten nr 18 i kvarteret Knut. Härom får

nämnden hänvisa till bifogade tjänsteutlåtande av stadsplanearkitekten. Anmärkningen har icke föranlett byggnadsnämnden att vidtaga någon ändring av förslaget.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser, beskrivning och tjänsteutlåtande äro så lydande:

Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge, Västerås. Pl. 155.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Med BH betecknat område får användas endast för bostads- och handelsändamål. I byggnads bottenvåning få bostäder icke inredas.

§ 2.

Mark som i endast mindre omfattning får bebyggas.

Med ringprickning betecknat område får överbyggas och användas endast på sätt som för varje särskilt fall prövas lämpligt.

§ 3.

Särskilda föreskrifter angående område för allmän trafik.

Med x betecknat område inom byggnadskvarter får icke bebyggas på sätt, som hindrar att området i jämnhöjd med angränsande gator och till en fri höjd av minst 3 meter användes för allmän gångtrafik. Då hörnavskärning avses skall områdets inre begränsningslinje ha en längd av minst 3 meter och bilda lika vinklar med vardera gatulinjen.

§ 4.

Våningsantal.

Å med III, IV eller V betecknat område får byggnad uppföras med respektive högst tre, fyra och fem våningar.

§ 5.

Byggnads höjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran angiver.

§ 6.

Taklutning.

Tak får givas en lutning mot horisontalplanet av högst 30°.

Västerås den 2 april 1953.

Bertil Tideström
Stadsplanearkitekt.

Beskrivning tillhörande förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge, Västerås.

Förslaget, daterat den 2 april 1953, är avfattat på karta Pl 155 samt, i särskild handling, bestämmelser.

Gällande stadsplan har fastställts av Kungl. Maj:t den 22 februari 1946 och den 30 december 1946.

Kvarteren Knut och Inge, centralt belägna på ömse sidor om Smedjegatan mellan Vasa- och Sturegatorna, ingå i det utpräglade cityområdet. De båda första våningarna i befintlig bebyggelse är där genomgående upptagna av butiker, restauranger, kontor etc. och på omgivande gator råder en intensiv gång- och körtrafik och ett starkt behov av parkeringsutrymmen.

Med hänsyn härtill och med tanke på en kommande ytterligare utveckling av trafiken föreslås nu Smedjegatan på sträckan mellan de båda kvarteren breddad till 18 meter från gällande stadsplans 14 meter. Breddningen tages på gatans södra sida d. v. s. inom kvarteret Knut där befintliga byggnader är gamla och mindervärdiga och där nybebyggelse är aktuell.

Utredning pågår vidare om förutsättningarna för en breddning av Smedjegatan även på övriga delar varigenom gatan bättre skulle kunna uppta den avsevärda trafik, som via Stora Torget går mellan cityområdets östra och västra partier. Redan den nu föreslagna breddningen ensam synes emellertid kunna ge en såväl för stadsbilden som för trafik och parkering värdefull större rymlighet.

Beträffande bebyggelsen innebär förslaget — utan att dagsljusförhållandena nämnvärt förändras — en inte oväsentlig ökning av byggnadsvolymen. Sålunda ökas våningsantalet utmed Vasagatan i kv. Knut med en indragen femte våning, så som genom Kungl. Maj:ts dispens redan medgivits för det under byggnad varande affärshuset.

Genom den föreslagna breddningen av Smedjegatan har också där, inom båda kvarteren, kunnat föreslås en ökning av hushöjden till att inrymma en femte, indragen våning. Samma utformning föreslås i kv. Inge utmed den breda Domkyrkoesplanaden varigenom också bättre balans åstadkommes mot den höga bebyggelsen på gatans norra sida.

För de båda kvarterens utnyttjande gäller i ungefärliga tal följande:

Kvarteret Knut

Befintlig bebyggelse: kvartersareal 11.040 m^2, bruttovåningsyta 11.050 m^2 (därav bostäder 2.950 m^2), boende 92 personer, exploateringstal 1,0. Gällande stadsplan: kv. areal 8.110 m^2, brvy 19.800 m^2, expl tal 2,44. Nu föreslaget: kv. areal 7.790 m^2, brvy 22.870 m^2, expl. tal 2,94.

Kvarteret Inge

Befintlig bebyggelse: kvartersareal 7.050 kvm, bruttovåningsyta 13.000 kvm (därav bostäder 5.000 kvm), boende 230 personer, exploateringstal 1,84. Gällande stadsplan: kv. areal 6.570, brvy 17.100, expl. tal 2,61. Nu föreslaget: kv. areal 6.620, brvy 19.750, expl. tal 2,98.

Västerås den 2 april 1953.

Bertil Tideström
Stadsplanearkitekt.

Tjänsteutlåtande betr. förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge.

Förslaget har i enlighet med byggnadsnämndens beslut varit utställt för granskning under tiden 16—30 april.

Drätselkammaren samt vägförvaltningen har därvid förklarat sig icke ha något att erinra mot förslaget. Under utställningstiden har vidare från Axel Sundströms sterbhus inkommit en till byggnadsnämnden ställd skrivelse av följande lydelse:

"Med anledning av det utställda förslaget till ändring av stadsplanen för kvarteren Knut och Inge får undertecknat sterbhus såsom ägare av tomten nr 18 i kv. Knut härmed anföra.

Rent principiellt ha vi icke något att erinra emot att Smedjegatan breddas. Då emellertid nu föreliggande förslag endast omfattar ett kvarter i gatans längdriktning och icke samtliga kvarter efter gatan, anse vi oss icke kunna godkänna detsamma i befintligt skick.

En stadsplaneändring av en sådan karaktär, som här avses, bör enligt vår mening framläggas i ett sammanhang, för gatans hela sträckning och icke kvartersvis såsom här föreslagits.

Västerås den 28/4 1953 Axel Sundströms Sterbhus / H. Sundström".

Med anledning av skrivelsen får undertecknad i första hand hänvisa till vad som sagts i den till stadsplaneförslaget hörande beskrivningen. Där avsågs att understryka att en gatubreddning, på denna sträcka enbart, är väl motiverad både ur trafik- och stadsbildssynpunkt oberoende av om en liknande, önskvärd breddning kan åstadkommas utefter Smedjegatan i dess helhet.

Främst för att möjliggöra en aktuell nybebyggelse just på klagandens tomt har det varit nödvändigt att framlägga detta stadsplaneförslag separat, medan arbetet på en revidering av stadsplanen även för angränsande områden ej hunnit fullföljas samtidigt. Det har därför synts särskilt värdefullt att det nu framlagda förslaget kan ses som i viss mån fristående.

Då det för övrigt i skrivelsen icke framföres någon erinran mot förslagets utformning i och för sig får undertecknad föreslå byggnadsnämnden

att godkänna det föreliggande stadsplaneförslaget i oförändrat skick samt

att överlämna detsamma till stadsfullmäktige för vederbörlig fortsatt handläggning.

Västerås den 4 maj 1953.

Bertil Tideström
Stadsplanearkitekt.

På grund härav hemställer byggnadsnämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 11 juni 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kammaren har icke något att erinra mot det framlagda förslaget.

Upplysningsvis vill kammaren meddela att kammaren ursprungligen avsett att samtidigt härmed förelägga stadsfullmäktige ett förslag till stadsplaneavtal med vederbörande markägare. Förhandlingar ha även i detta syfte förts men ännu icke lett till någon överenskommelse. Förhandlingarna skola emellertid fortsättas. Då det emellertid är av intresse för staden, att stadsplanefrågan snarast blir klar har kammaren likväl ansett lämpligt att utan avbidan å stadsplaneavtalets genomförande nu framlägga förslaget.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 123. Borgen å byggnadskreditiv för vissa enskilda byggnadsföretagare.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 juni 1953 anfört följande:

I en till drätselkammaren ställd skrivelse har byggmästaren N. Ludvigsson hemställt om stadens borgen på ett byggnadskreditiv i Svenska Handelsbanken på 700.000 kronor utgörande cirka 70 % å beräknade byggnadskostnader för nybyggnad av bostadhus å tomten Kata nr 29.

I anledning av framställningen får drätselkammaren anföra följande.

Drätselkammaren har på grund av stadsfullmäktiges bemyndigande vid olika tillfällen tecknat stadens borgen å byggnadskreditiv för byggen, som uppförts av Byggnadsaktiebolaget Mimer i Västerås och av HSB, Riksbyggen samt numera även andra bostadskooperativa företag. Däremot har borgen å byggnadskreditiv hittills icke tecknats för byggnadsföretag, uppförda av enskilda byggmästare. Dock har staden jämlikt 13 § 2 mom. i KK 756/1951 beträffande sistnämnda företag brukat åtaga sig att gentemot staten ansvara för den förlust, som annorledes än genom avskrivning kan uppkomma å den del av lånet, vilken överstiger ett belopp motsvarande skillnaden mellan det av Bostadsstyrelsen bestämda avkastningsvärdet och tertiärlånets övre gräns. Därest staden skulle ikläda sig borgensansvar för enskilda byggmästare, kommer stadens borgensåtagande enligt nyssnämnda författning att i motsvarande grad minskas. Beträffande tiden, för vilken stadens ansvarighet gäller, märkes, att borgensansvaret för byggnadskreditivet endast gäller under byggnadstiden, medan ansvaret enligt förutnämnda författningsrum kvarstår under hela lånetiden, 40 år.

Genom stadens borgen å byggnadskreditiv nedbringas byggmästarens räntekostnader under byggnadstiden, vilket bidrager till att minska byggnadskostnaden.

Enligt nu gällande tertiärlånekungörelse erhåller s. k. allmännyttigt bostadsföretag (här i staden Mimer) lån upp till 100 % av avkastningsvärdet medan de kooperativa företagen erhålla lån upp till 95 % av samma värde. Övriga låntagarkategorier erhålla såsom regel lån upp till 85 % av avkastningsvärdet. I vissa fall kan Bostadsstyrelsen även för dylika enskilda låntagare bevilja tertiärlån upp till 90 % av avkastningsvärdet. Detta gäller såsom regel endast sådant företag, som icke utnyttjar statslånen för att bereda sig oskäliga vinster. Vidare krävs att sökandens ekonomiska förhållanden äro sådana att en vägran att lämna lån med tillämpning av 90 %-gränsen skulle komma att medföra ekonomiska svårigheter av olika slag. Följande låntagargrupper kunna efter Bostadsstyrelsens prövning från fall till fall ifrågakomma till erhållande av tertiärlån med tillämpning av 90 %-gränsen.

1) Vissa fall då sökanden själv har en lägenhet i fastigheten och ombesörjer skötseln av eller bebor en intilliggande fastighet samt avser att gemensamt förvalta fastigheterna.

2) Bostadsrättsföreningar utan kommunal representation kunna erhålla tertiärlån upp till 90 % av avkastningsvärdet.

3) Småbyggmästare, byggnadssnickare och liknande företagare, företrädesvis i mindre samhällen, samt större byggnadsföretagare, som bygger kontinuerligt på en ort jämte angränsande orter, under förutsättning att förmedlingsorganet vitsordar, att de bygga gediget, samvetsgrant och ekonomiskt och vid överlåtelse uttaga endast skälig vinst.

Då under nuvarande förhållanden samhället har intresse av att alla åtgärder syftande till att stimulera byggnadsverksamheten företagas, samt stadens borgen kan utgöra en dylik stimulans, har drätselkammaren ansett att man i princip borde kunna

gå in för stadens borgen jämväl å byggnadskreditiv för enskilda byggnadsföretagare, vilka fylla angivna villkor för en 90 %-ig belåning. Beslutet kan lämpligen formuleras såsom ett bemyndigande för drätselkammaren att inom ramen av de normer, som uppdragits genom gällande kommunallagar eller särskilt beslut av stadsfullmäktige, på sedvanliga villkor efter prövning från fall till fall ikläda staden borgen för nämnda kategori enskilda byggnadsföretagare.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga drätselkammaren att inom ovannämnda ram efter prövning i varje särskilt fall teckna stadens borgen å byggnadskreditiv för sådana byggmästare, vilka kunna erhålla tertiärlån intill 90 % av avkastningsvärdet.

Nr 124. Anslag för uppförande av transformatorstation i kvarteret Freden.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 26 maj 1953 anfört följande.

Genom överenskommelse med Byggnadsaktiebolaget Skandia har i bolagets nybyggnad i kvarteret Freden utrymme erhållits för transformatorstation, avsedd att ersätta den nuvarande provisoriska transformatorkiosken i korsningen av Förenings- och Langenbergsgatorna. Kostnaderna för utrymmets iordningställande, för högspänningsställverk i fyra fack och lågspänningsställverk samt för erforderliga förbindelseledningar, belysningsinstallationer och övriga utgifter beräknas stiga till 31.000 kronor, som enligt styrelsens mening lämpligen böra täckas med lånemedel.

På grund härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att för transformatorstation i kvarteret Freden anvisa 31.000 kronor av lånemedel.

Drätselkammaren har i häröver den 11 juni 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens hemställan samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 31.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 125. Anslag för uppförande av den nya biblioteksbyggnaden. (Jfr. ser. A nr 215 år 1952.)

Byggnadskommittén för uppförande av ny biblioteksbyggnad har i skrivelse den 19 maj 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige anvisade den 27 november 1952, § 275, ett anslag å 200.000 kronor

för schaktnings- och pålningsarbeten för biblioteksbyggnaden i kvarteret Heimer. Byggnadskommittén får nu anhålla om anslag för de fortsatta arbetena enligt följande kostnadssammanställning:

Pålning och schakt	115.000: —
Byggnadsentreprenad	1.170.000: —
Egna materialinköp	259.000: —
Elektriska och sanitära installationer samt målning	525.000: —
Ritningar och administration	104.000: —
Oförutsedda utgifter	207.000: —
Golvbeläggning och fast inredning	520.000: —
Beräknad total kostnad	2.900.000: —

Sedan tidigare anslag å 200.000 kronor frånräknats återstår 2.700.000 kronor.

På grund härav hemställer kommittén att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa ett anslag å 2.700.000 kronor för uppförande av byggnaden för stifts- och landsbiblioteket.

Drätselkammaren har i häröver den 11 juni 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

De angivna totalkostnaderna för byggnadsföretaget grundar sig på infordrade anbud. Efter frånräknande av tidigare beviljat anslag å 200.000 kronor, vilket täckts av fonden för kommunala byggnader, återstår således ett kostnadsbelopp å 2.700.000 kronor. För täckande härav bör i första hand tagas i anspråk de medel å sammanlagt 300.000 kronor, vilka ställts till förfogande av landstinget, Rotehållarnas besparingsfond och Asea. Härefter återstår 2.400.000 kronor varav 1.500.000 kronor bör täckas av lånemedel och 900.000 kronor av fonden för kommunala byggnader. Behållningen i denna fond utgör inklusive 1953 års avsättning och efter frånräknande av det belopp å 600.000 kronor som tagits i anspråk för stadshusbygget till c:a 2.580.000 kronor.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet anvisa ett anslag å 2.700.000 kronor att täckas till ett belopp av 300.000 kronor genom bidrag från landstinget, Rotehållarnas besparingsfond och Asea, 1.500.000 kronor av lånemedel samt 900.000 kronor av fonden för kommunala byggnader samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd att upptaga amorteringslån å 1.500.000 kronor.

Nr 126. Anslag för reparations- och förbättringsarbeten i Hemslöjdsföreningens lokaler.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 juni 1953 anfört följande:

Västmanlands läns Hemslöjdsförening förhyr i fastigheten Stora torget 4 av

Västerås stad butiks- och lagerlokaler för en årlig grundhyra av 2.000 kronor, vartill kommer generellt hyrestillägg, för närvarande å 10 %. Hyreskontraktet gäller på ett år i taget.

Föreningen har nu begärt att staden skall utföra vissa förbättringsarbeten och reparationer i de förhyrda lokalerna. Dessa skulle i huvudsak bestå i en allmän uppsnyggning, en mindre utökning av ett rum, modernisering av kök samt installation av elektrisk uppvärmning. Kostnaden härför har beräknats till ca 18.000 kronor, varav 3.000 kronor kan anses belöpa på sedvanligt underhåll och resterande 15.000 kronor å förbättringsarbeten. Föreningen har förklarat sig beredd att betala skälig hyreshöjning därest förbättringsarbetena komme till stånd. Hyresnämndens medgivande till en dylik hyreshöjning måste dock inhämtas.

Hemslöjdsföreningens lokaler äro omoderna och otidsenliga och en upprustning är därför erforderlig.

Med anledning härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att under villkor att hyresnämnden medgiver en hyreshöjning, som i skälig omfattning förräntar kostnaderna för förbättringsarbetena för utförande av ifrågavarande arbeten anvisa ett anslag å 18.000 kronor att täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 127. Tilläggsanslag för ombyggnad av stadsarkitektkontoret.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 juni 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha den 31 augusti 1951 och den 31 januari 1952 anvisat anslag å sammanlagt 40.000 kronor för ombyggnad av stadsarkitektkontoret. Av olika anledningar har kostnadsramen överskridits med c:a 9.300 kronor. Bland annat har ett särskilt fotograferingsrum iordningställts till stadsingenjörskontoret i samband med byggnad av kopieringsrummet för stadsarkitektkontoret, visst utbyte av armatur skett och grunden under arkivet på grund av markförhållandena måst nedföras till större djup än det, varmed man räknat i kostnadsförslaget. Vidare ha även ökade arbetslöner och materielpriser bidragit till högre byggnadskostnader än som beräknats.

Merkostnaden bör i första hand täckas av det reservationsanslag för ombyggnad av kvarteret Nestor, varå återstår c:a 2.300 kronor och i övrigt genom ett tilläggsanslag å 7.000 kronor av reservationsanslaget till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för ombyggnad av stadsarkitektkontoret bevilja ett tilläggsanslag å 9.300 kronor samt

att härav föranledd utgift skall täckas till ett belopp av 2.300 kronor av reserverade medel å anslag för ombyggnad av kvarteret Nestor och till återstående del av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 128. Anslag för uppförande av kolonihem i Söderbärke.

Föreningen Västerås skollovskolonier har i skrivelse den 5 juni 1953 anfört följande:

Föreningen Västerås skollovskolonier begärde år 1949 kronor 340.000 i anslag till ny kolonibyggnad i Söderbärke. Med anledning av denna anhållan beslöto stadsfullmäktige i enlighet med drätselkammarens förslag *att* för uppförande av ett nytt kolonihem i Söderbärke anvisa ett anslag å 340.000 kronor, *att* härav föranledd utgift skulle täckas av uttaxerade medel i nästa års stat i den mån utgiften icke kunde bestridas av bidrag från allmänna arvsfonden samt *att* uppdraga åt styrelsen för föreningen Västerås skollovskolonier att ingiva ansökan om största möjliga bidrag ur allmänna arvsfonden ävensom att inför vederbörande myndighet bevaka framställningen.

Koloniföreningens styrelse har upprepade gånger sedan år 1949 ansökt om byggnadstillstånd för denna nybyggnad, men framställningen har avslagits. Emellertid har Arbetsmarknadsstyrelsen nu meddelat, att byggnadstillstånd kan erhållas, om byggnadsprojektet kan påbörjas omkring den 1 sept. i år. På grund av den allmänna prisstegringen är byggnadskostnaderna tyvärr avsevärt högre nu än år 1949, varför anslaget, som stadsfullmäktige år 1949 beviljade, är otillräckligt. Byggnadskostnaderna för detta kolonihem har nämligen nu beräknats till 490.000 kronor. Föreningen har ansökt om högsta möjliga bidrag ur allmänna arvsfonden (förslagsvis 150.000 kronor). Efter behandling av ärendet har allmänna arvsfonden meddelat, att 73.600 kronor kan beviljas för nybyggnaden ifråga. Utöver det anslag, 340.000 kronor, som tidigare beviljats av stadsfullmäktige för detta ändamål, skulle det alltså behövas 76.400 kronor, om byggnadsprojektet skall kunna fullföljas. I denna summa har icke inräknats kostnaderna för inventarier. Styrelsens förhoppning är nämligen, att föreningen genom bidrag från andra håll skall kunna anskaffa medel till inventarier. Skulle styrelsen icke lyckas härmed, anhåller vi att senare få inkomma med begäran om bidrag även för detta ändamål. Inventariekostnaderna kan icke nu angivas, eftersom det ännu inte är avgjort vad hemmet skall användas till under de tider av året, då koloniverksamhet icke bedrives där. En kommitté, bestående av ledamöter ur koloniföreningens styrelse samt representanter för staden utsedda av drätselkammaren, utreder för närvarande frågan om byggnadens användning under hösten och vintern.

Att det föreligger ett synnerligen stort behov av utökning av skollovskoloniverksamheten behöver knappast påpekas i detta sammanhang, eftersom ingen ny koloni tillkommit sedan år 1946 och antalet i folkskolan undervisade barn under denna tid ökat från 3.000 till beräknat 6.580 läsåret 1953/54.

Av de beräknade kostnaderna för uppförande av kolonibyggnaden, 490.000 kronor, hänför sig ett belopp av 368.000 kronor till egentliga byggnadskostnader, 60.000 kronor till värme- och sanitetsanläggningar, 20.000 kronor till elektriska installationer och övriga kostnader till planering, arkitekt- och konstruktörsarvoden samt administrationskostnader. Driftskostnaderna för hemmet kommer att till största delen bestridas genom medel, som ställes till förfogande av A.-B. Svenska Metallverken.

Med stöd av vad sålunda anförts får styrelsen för föreningen Västerås skollovskolonier härmed vördsamt hemställa att stadsfullmäktige för uppförande av nytt kolonihem i Söderbärke måtte bevilja ett tilläggsanslag av 76.400 kronor utöver det belopp, 340.000 kronor, som tidigare anvisats för detta ändamål.

Drätselkammaren har i häröver den 11 juni 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Stadsfullmäktiges beslut av den 27 maj 1949 innebär rätteligen att staden anvisat föreningen ett anslag å 250.000 kronor av skattemedel, enär för det dåvarande föreningen räknat ett anslag å 90.000 kronor av allmänna arvsfonden. Totalkostnaderna uppgå nu enligt föreningens uppgift till 490.000 kronor. Från arvsfonden kommer att utgå endast 73.600 kronor. Till föreningens förfogande står för närvarande sålunda sammanlagt 323.600 kronor (250.000 + 73.600). Ett tilläggsanslag erfordras därför å 166.400 kronor som bör täckas av uttaxerade medel, eventuellt efter uppdelning å flera år.

Under hänvisning härtill tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för uppförande av kolonihem i Söderbärke anvisa ett tilläggsanslag å 166.400 kronor att täckas av uttaxerade medel.

Nr 129. Anslag för handelsgymnasiets verksamhet under höstterminen 1953.

Interimsstyrelsen för handelsgymnasiet har i skrivelse den 5 juni 1953 anfört följande:

Interimsstyrelsen för Västerås handelsgymnasium får härmed till stadsfullmäktige överlämna bifogade förslag till utgifts- och inkomststat för handelsgymnasiet för tiden 1 juli till och med den 31 december 1953 under förutsättning att Kungl. Maj:t kommer att bifalla interimsstyrelsens anhållan bl. a. om handelsgymnasiets likställande med statsunderstött handelsgymnasium.

Samtidigt vill interimsstyrelsen i anslutning till det framlagda förslaget meddela följande.

Då handelsgymnasiet kommer att drivas i samband med Praktiska realskolan kunna en del kostnader ej direkt fixeras, varför styrelsen upptagit ett anslag på 3.000 kr. att fast lämnas till Praktiska realskolan och ett anslag på 2.000 kr. att likaledes ersätta de gemensamma kostnaderna för telefon, porto och annonser. Största delen av det senare anslaget gäller startannonseringen för handelsgymnasiet i de tidningar, som utgivas å de orter, som ligga inom gymnasiets rekryteringsområde.

För anskaffning av inventarier har beräknats en summa av 3.200 kr. utgörande anskaffning av 35 stycken skolbord och därtill hörande stolar à 76:50 kr. pr sats samt ett förvaringsskåp på skolans expedition för handelsgymnasiets handlingar à 500 kr.

På inkomstsidan har beräknats en mindre post på 1.000 kr., utgörande c:a 10 elevavgifter à 100 kr.

I skrivelsen omförmälda budgetförslag är så lydande:

15 F. Handelsgymnasium.

Driftutgifter:

100	Andel i Praktiska realskolans kostnader	3.000:—
	Anm. Stattiteln 15 F lämnar ett fast bidrag till Praktiska realskolan (konto 200) för lokalhyra, städning, hyra för maskiner etc. d. v. s. sådana kostnader, som icke kunna exakt fördelas mellan skolorna, så länge de äro inrymda i samma byggnad.	

101,1	Löner till lärare, inkl. rektors arvode Fa	12.000: —	
105	Personalförsäkring (Rfa)	—: —	
	Anm. Inga kostnader under första verksamhetsåret.		
110	Kontorskostnader inkl. trycksaker Fa	800: —	
114	Telefon, porto och annonser Fa	2.000: —	
	Anm. Därest telefon och portokostnaderna icke lämpligen kunna fördelas mellan skolorna, får Praktiska realskolan betala kostnaderna och ersättas genom bidraget under konto 200.		
119	Övriga expenser Fa	100: —	
121	Undervisningsmateriel Fa	1.000: —	
178	Statsstipendier (jfr 270)	5.000: —	23.900: —
Kapitalutgifter:			
368	Anskaffning av inventarier Ra		3.200: —
		Kronor	27.100: —
Driftinkomster:			
236	Terminsavgifter (endast för elever från andra orter)	1.000: —	
270	Statsstipendier (jfr 178)	5.000: —	6.000: —
		Kronor	6.000: —

Drätselkammaren har i häröver den 11 juni 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Stadsfullmäktige ha som bekant tidigare beslutat att kommunalt handelsgymnasium skall inrättas i Västerås från och med läsåret 1953—1954 under förutsättning att detsamma av Kungl. Maj:t ställes under Kungl. Överstyrelsens för yrkesutbildning inseende samt att avgångsbetyg från detsamma av Kungl. Maj:t förklaras äga samma kompetens som avgångsbetyg från statsunderstött handelsgymnasium. Kungl. Maj:ts beslut har ännu icke fattats men väntas någon av de närmaste dagarna komma och gå i positiv riktning.

Under första läsåret kommer icke något statsbidrag att utgå till verksamheten, som sålunda helt bekostas av stadens medel.

Lönerna till lärarna böra och komma därför att särskilt underställas löne- och avtalsnämnden för granskning.

Driftutgifter och kapitalutgifter uppgå enligt förslaget till 27.100 kronor. Härifrån skall dock frånräknas den interna posten à 3.000 kronor för andel i praktiska realskolans kostnader, varefter utgiftssumman slutar à 24.100 kronor. Då inkomsterna beräknas till 6.000 kronor, måste alltså anslag anvisas för mellanskillnaden eller 18.100 kronor.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för handelsgymnasiets verksamhet under höstterminen 1953 anvisa ett anslag à 18.100 kronor att täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

Den 27 augusti 1953 **Ser. A nr 7**

Nr 130. Anslag för täckande av underskott med anledning av flyttning av bespisningsbarack vid Hammarbyskolan.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 16 juni 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige beviljade den 29/5 1952 ett förslagsanslag å kronor 40.000: — till dels ombyggnadsarbeten å och dels kostnaden för flyttning av befintlig bespisningsbarack till annan plats å skoltomten vid Hammarby skola.

Arbetet, som kostnadsberäknats av Byggnadskontoret och utförts i dess regi, har dragit en slutlig kostnad av kronor 47.360: 47.

Folkskolestyrelsen önskar framhålla, att det torde ha varit mycket svårt för Byggnadskontoret att exakt beräkna kostnaderna för en flyttning, där okända faktorer lätt komma till, som verka fördyrande. Då så skett och täckning saknas för kronor 7.360: 47 i det anslag, som år 1953 är att betrakta som reservationsanslag, får folkskolestyrelsen härmed anhålla om ett extra anslag för angivet ändamål å nämnda belopp kronor 7.360: 47.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att för angivet ändamål ställa ett belopp om 7.360 kronor 47 öre till folkskolestyrelsens förfogande samt att anslaget skall utgå av det i årets stat till stadsfullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda utgifter.

Nr 131. Anslag till täckande av kostnaderna för skolskjutsar.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 17 juni 1953 anfört följande:

Som bekant har folkskolestyrelsen stora bekymmer för att på ett tillfredsställande sätt ordna lokalfrågorna med hänsyn till de stora barnkullarna. Samtidigt som stor överbeläggning utmärker skolorna i egentliga staden, råder brist på elever i skolorna i Lundby och Skerike. I fråga om den ena av dessa, som hittills varit organiserad som B1b-skola, d.v.s. med 2 folkskoleavdelningar (klass 3—4 och 5—7) samt en småskoleavdelning (klass 1—2), och sålunda haft 3 lärartjänster, har Statens sakrevision anbefallt indragning av folkskoleavdelningarna. Därigenom skulle alltså två hela lärartjänster indragas, eftersom barnen i Lundby äro så få, att de, om de fördelas på olika klasser i egentliga staden, där icke förändra lärarbehovet.

Lärarbehovet för läsåret 1953/54 har nu fastställts till 242 läraravdelningar för hela staden, motsvarande en ökning jämfört med läsåret 1952/53 med 21 avdelningar. Dupliceringsläsningen blir mycket hård. Från Korsängsskolan måste t.ex. samtliga 7:e-klasser hänvisas till andra skolor. Trots att Skiljeboskolan beräknas kunna tagas i bruk, kommer antalet klasser i Korsängen att uppgå till 45 mot 35 klassrum. Minst 20 klasser få alltså duplicera i denna skola. Lika ansträngd är situationen i samtliga skolor utom Djäkneberget. Dit hänvisas därför 2 sjundeklasser från Korsängen och 8 specialklasser, vilkas barn i regel ej äro hemmahörande i Djäknebergsdistriktet.

I Hammarbyskolan, som trots tillbyggnaden blir överbelagd, uppgår antalet klassavdelningar till 19 på 13 klassrum 1953/54. En sådan överbeläggning är orimlig. Folkskolestyrelsen har därför, för att minska trycket i denna skola, beslutat att med skolskjuts hänvisa 2 klasser (en klass 3 och en klass 4) till Lundby skola. Till dessa klasser hänvisas givetvis även barnen i Lundby skolas klass 3—4. Barnen i Lundby skolas klass 5—7 överföres till stadens skolor (Jakobsberg).

För realiserandet av denna förflyttning erfordras, att barnen i Lundby skjutsas in till staden *i bil* och likaledes hämtas med bil. Barnen från Hammarby skjutsas på motsvarande sätt till och från Lundby *i buss*. Folkskolestyrelsen hade ursprungligen tänkt sig, att samma skjuts, som fraktar barnen till Lundby, även skulle på återvägen hämta Lundbybarnen. Detta låter sig emellertid ej göra, emedan antalet veckotimmar äro olika i olika klasser och väntetiden för såväl Hammarby- som Lundbybarnen bleve för lång. Anordningen med dubbla skjutsar bör även kunna anses vara försvarbar ur ekonomisk synpunkt, såsom framgår av nedanstående tablå:

Utgifter

Kostnad för bil, tur och retur Lundby—Hammarby (enl. anbud)	2.782: —
Kostnad för buss, tur och retur Hammarby—Lundby (enl. anbud)	6.848: —
Kronor	9.630: —

Inkomster eller besparing

Statsbidrag å skolskjutsar ..	5.475: —
Kommunala bidraget för 2 lärartjänster, som indragas	3.200: —
Kronor	8.675: —

Skoldistriktets nettoutgifter belöpa sig alltså till kronor 955: — pr år. I realiteten sker dock en besparing, enär om överflyttning av barn till Lundby ej realiseras, provisoriska lokaler för 2 klasser i Hammarbyskolan måste anskaffas, för vilka hyran säkerligen komme att överstiga nämnda 955 kronor.

Folkskolestyrelsen får alltså anhålla om extra anslag till skolskjutsar för angivet ändamål.

Folkskolestyrelsen får samtidigt härmed anhålla om extra anslag för skjutsning av f. n. 5 barn från Kumla m. fl. gårdar, som ligga efter vägen Skälby—Vallby. Dessa barn ha c:a 5 km:s skolväg och äro enligt gällande statsbidragsbestämmelser berättigade till skolskjuts. Kostnaden för denna skolskjuts uppgår enl. anbud till kronor 2.140: — pr år, varå erhålles statsbidrag med kronor 1.712: —.

Med hänvisning till vad ovan anförts får folkskolestyrelsen alltså hemställa

att stadsfullmäktige behagade bevilja ett extra anslag för skolskjutsar under senare halvåret 1953 med kronor

$$\frac{9.630: — + 2.140: —}{2}$$

eller i avrundat tal kronor 6.000: —.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att för skolskjutsar under senare halvåret 1953 ställa till folkskolestyrelsens förfogande ett anslag å 6.000 kronor att utgå av det i årets stat till stadsfullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda utgifter.

Nr 132. Angående användningen av stadens herrgårdar.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 juli 1953 anfört följande:

Västerås stad är ägare till följande inom stadens område belägna herrgårdsbyggnader, nämligen Johannisberg, Nordanby, Malma, Kristiansborg, Gideonsberg och Jakobsberg. Frågan om dessa byggnaders användning har vid flera tillfällen varit föremål för drätselkammarens övervägande. Senast den 9 april 1952 uppdrog drätselkammaren åt stadsarkitekten och fastighetschefen att utreda frågan och inkomma med därav föranlett förslag. Så har skett genom en den 5 juni 1953 dagtecknad utredning, vilken bifogas. Vid denna utredning finnes fogat ett av landsantikvarien Sven Drakenberg avgivet yttrande, vilket ävenledes bifogas.

Vid behandlingen av detta ärende har drätselkammaren uppmärksammat, att justitieministern för kort tid sedan tillkallat särskilda sakkunniga att inom justitiedepartementet utreda frågan om åtgärder för att bevara och skydda kulturhistoriskt märkliga byggnader. I anförande till statsrådsprotokollet i samband med tillsättande av de sakkunniga har justitieministern bland annat framhållit, att de kulturvärden som finns nedlagda i märkliga och kulturhistoriskt värdefulla byggnader måste, lika väl som vårt lands naturskönhet, betraktas som en tillgång för hela vårt folk. Det är icke rimligt, att den som äger en sådan byggnad skulle ha rätt att till obotlig skada för sina efterkommande och för allmänheten nedriva eller förvanska byggnaden. Det har vidare framhållits, att det är angeläget att förslag utarbetas icke blott till kulturhistoriskt motiverade konserverings- och ändringsarbeten utan även till sådana moderniseringar och andra ändringar, som kunde säkerställa att byggnaden får en passande användning. I längden är det nämligen just detta, framhåller justitieministern — en lämplig användning — som är bäst ägnad att bevara byggnaden. Även ur rent kulturhistorisk synpunkt är det i regel ett angeläget önskemål, att en byggnad behåller en levande funktion och ej blott blir musealt konserverad.

Vid behandlingen av föreliggande fråga har drätselkammaren ansett sig kunna dela den uppfattning, som kommit fram i stadsarkitektens och fastighetschefens utlåtande. Beträffande *Johannisbergs gård,* som för närvarande är uthyrd och användes som bostad åt elever vid Flygvapnets lärlingsskolor här i staden, torde för dagen några åtgärder icke vara aktuella. *Nordanby gård* är för närvarande i bottenvåningen uppdelad i två mindre bostadslägenheter under det att övervåningen står tom. Drätselkammaren har här vidtagit försvarsarbeten såtillvida att nya fönster insatts och nytt tak pålagts samt byggnaden till det yttre blivit nymålad och underhållen. Kammaren, som uppdragit åt stadsarkitekten att uppgöra förslag till och kostnadsberäkna byggnadens omändring till enfamiljsbostad, torde få anledning att återkomma med begäran om anslag i samband med staten. I fråga om Malma gård har drätselkammaren uppdragit åt lantegendomsnämnden att utreda och kostnadsberäkna frågan om gårdens restaurering. Även här torde anslagsbegäran vara att emotse i samband med staten för 1954. *Kristiansborgs gård,* som för närvarande användes dels som kontor för lantegendomsnämnden och dels som bostad, bör, enligt drätsel-

kammarens uppfattning, bli föremål för försvarsarbeten i avbidan på den framtida användningen av gården. Beträffande slutligen *Gideonsbergs gård* och *Jakobsbergs gård* äro båda dessa fastigheter byggnadstekniskt i så dåligt skick, att en restaurering och en iståndsättning av dessa skulle draga oproportionerligt stora kostnader. Beträffande Gideonsberg kommer till detta, att gården ligger omedelbart intill ett område, som skall bli föremål för höghusbebyggelse och beträffande Jakobsberg är fastigheten omgiven av ett stort obebyggt område som borde kunna på bättre sätt utnyttjas än för närvarande. Drätselkammaren har därför kommit till den uppfattningen, att vid lämpligt tillfälle bägge dessa byggnader borde rivas.

Med hänvisning till vad sålunda anförts får drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga drätselkammaren att vid den tidpunkt drätselkammaren kan finna lämplig låta riva Gideonsbergs och Jakobsbergs herrgårdsbyggnader.

Den i skrivelsen omförmälda utredningen finnes för granskning tillgänglig å stadskansliet.

Nr 133. Inrättande av befattningen såsom bokhållare i löneklass 15 å fastighetskontoret.

Fastighetskontoret har i skrivelse till drätselkammaren den 10 juni 1953 anfört följande:

Vid upprättandet av budgeten för år 1953 upptogs i fastighetskontorets lönestat ett belopp å kronor 12.000: — för att bl. a. möjliggöra en förstärkning av den kamerala personalen å kontoret. Redan då, för ett år sedan, stod det klart, att en utökning av denna personal måste göras, för att kontorets arbetsuppgifter skulle kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt. Då det numera visat sig nödvändigt att snarast vidtaga en personalförstärkning, får kontoret härmed lämna förslag härtill.

Den personal som närmast skulle avlastas, är fastighetsförvaltaren och biträdande fastighetsförvaltaren. Dessa tjänstemän få ofta taga övertid i anspråk för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. En bidragande orsak härtill är att minst halva ordinarie arbetstiden åtgår till alla de besök och telefonsamtal som de få taga emot.

Fastighetsförvaltarens arbetsuppgifter äro i huvudsak uthyrningar, debitering av hyror, arrenden och tomträttsavgälder, reparationer och ombyggnader, ärenden inför hyresnämnd, upprättandet av hyres-, arrende- och tomträttskontrakt, biträde vid fastighetsförvärv, verkställande av köpeskillingslikvider, handhavandet av kontorets personalfrågor, upprättandet av kontorets budget, tillsyn av bostadsförmedlingen jämte utseende av hyressökande som skola erhålla lägenhet, frågor rörande stadens pensionärshem. Härtill kommer en hel del arbetsuppgifter som var för sig icke är så tidskrävande, men tillsammans ger mycket arbete.

Biträdande fastighetsförvaltaren fullgör i viss mån samma arbetsuppgifter som fastighetsförvaltaren. Sålunda omhänderhar han vissa uthyrningar, reparationer, ärenden inför hyresnämnd, etc. men ombesörjer härutöver stadens försäkringsfrågor, upprättandet av fastighetsdeklarationer, frågor rörande stadens fastighetsskötare och vissa städerskor, krav, ärenden rörande torghandeln, de statliga bostadsbidragen m. m.

I sitt arbete biträdes dessa tjänstemän av ett ordinarie kontorsbiträde, som när-

mast svarar för debitering av hyror, arrenden och tomträttsavgälder, samt utskriver hyreskontrakt, ett skrivbiträde som kontrollerar, littererar och bokför räkningar, ett skrivbiträde som sköter de statliga bostadsbidragen, två kvinnliga befattningshavare å bostadsförmedlingen, ett skrivbiträde som utför allmänna kontorsarbeten, en fastighetsförman samt en torguppsyningsman. Underingenjören på kontoret har alltmera inkopplats på de s. k. 5-årsbesiktningarna å statligt belånade fastigheter, varför hans medverkan vid ombyggnader och större reparationer numera är högst obetydlig. Kontorets skrivmaskinsarbete är centraliserat till ett skrivbiträde.

Knappheten på personal har gjort att fastighetsförvaltarna icke kunnat följa arbetena i fastigheterna i den utsträckning som vore önskvärt. Vidare har en del arbeten blivit eftersatta och vissa utredningar rörande den interna organisationen icke kunnat fullgöras.

Den tilltänkta nya befattningshavaren skulle få i uppdrag bl. a. att övervaka de statliga bostadsbidragen, handlägga ärenden rörande fastighetsskötarna och städerskorna, svara för att hyror, arrenden och tomträttsavgälder erläggas i rätt tid, handhava frågor rörande torghandeln, upprätta fastighetsdeklarationer, i viss utsträckning priskontrollera räkningar från leverantörer och entreprenörer, företaga utredningar m. m. Vederbörande bör ha handelsskoleutbildning samt några års kontorspraktik, helst från företag som bygger eller förvaltar fastigheter. För att få en befattningshavare som är tillräckligt kvalificerad och icke alltför snart övergår till annan tjänst, föreslås att befattningen inrättas såsom bokhållare i löneklass 15 eller för att erhålla en mer meriterad sökande såsom ordinarie i lönegrad 15.

På grund av det anförda anhåller fastighetskontoret

att drätselkammaren medgiver att en befattning som bokhållare å fastighetskontoret i löneklass (lönegrad) 15 får inrättas från den 1 augusti 1953.

Drätselkammaren har med överlämnande av fastighetskontorets skrivelse den 11 juni 1953 anfört följande:

Kammaren finner behov föreligga av den begärda tjänsten och tillstyrker därför dess inrättande. Befattningen bör emellertid upptagas som ordinarie först från och med den 1 januari 1954. Kammaren har emellertid bemyndigat fastighetskontoret att redan från och med den 1 augusti 1953 anställa en extra befattningshavare å tjänsten med lön efter löneklass 15. Den ordinarie befattningen föreslås placerad i lönegrad 15, varför en extra befattningshavare sålunda skulle åtnjuta lön motsvarande begynnelselönen i nämnda lönegrad.

Under åberopande av vad sålunda framhållits får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie befattningen såsom bokhållare vid fastighetskontoret i lönegrad 15.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 17 juni 1953 anfört följande:

Sedan löne- och avtalsnämnden tagit del av framställningen, får nämnden tillstyrka bifall till densamma. Detta sker emellertid med stor tvekan ty nämnden hyser såsom

framhållits i många tidigare sammanhang stora betänkligheter inför den fortgående ökningen av antalet befattningshavare hos staden. Fastighetskontoret har icke existerat under någon längre tid men tillhör likväl numera de större förvaltningskontoren. Sedan tillkomsten av kontoret har flera nya tjänster tillkommit. Nämnden vill här uttala den förhoppningen, att kontorets behov av personal nu skall vara fyllt för lång tid framåt.

På grund av vad sålunda anförts får nämnden tillstyrka att stadsfullmäktige ville besluta

att bifalla drätselkammarens framställning.

Nr 134. Inrättande av två vaktmästaretjänster å ordinarie stat vid folkskolorna m. m.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 26 maj 1953 anfört följande:

Enär den nyuppförda småskolan i kv. Hästhoven beräknas vara färdig att tagas i bruk fr. o. m. höstterminens början innevarande år föreligger behov av en ny vaktmästartjänst i denna skola.

Den vid Hammarby skola genom innehavarens frånfälle lediga vaktmästartjänsten, som tidigare reglerats genom kollektivavtal, måste återbesättas. Samtliga vaktmästartjänster utom den vid Hammarby skola äro ordinarie och lönegradsplacerade i lönegrad 12 enligt Västerås stads löneplan.

Vaktmästartjänsterna vid såväl Hammarby- som Hästhovsskolan äro av den storleksordning, att heltidsanställda vaktmästare erfordras i båda skolorna. Enligt folkskolestyrelsens uppfattning böra de nya tjänsterna inrättas som ordinarie fr. o. m. 1/1 1954 samt placeras i lönegrad 12 enligt Västerås stads löneplan. Under tiden 1/8 1953 intill 1953 års slut böra tjänsterna uppehållas av extra befattningshavare med lön enligt löneklass 11.

Medel till avlönande av vaktmästaren vid Hammarbyskolan finnes disponibla i 1953 års utgifts- och inkomststat under litt. 15A4, 161.1. För vaktmästaretjänsten vid Hästhovsskolan har däremot anslag icke förut begärts, enär enligt ursprungliga beräkningar denna skola avsågs tagas i bruk först fr. o. m. 1/1 1954. På grund av den svåra lokalbristen har bygget emellertid forcerats, så att det nu kan antagas vara färdigt till höstterminens början d. å.

På grund av vad ovan anförts hemställer folkskolestyrelsen att stadsfullmäktige måtte besluta

att från 1 januari 1954 inrätta 2 nya ordinarie vaktmästartjänster i lönegrad 12 enligt stadens löneplan, den ena placerad vid Hästhovsskolan, den andra vid Hammarbyskolan;

att för avlönande av en extra vaktmästare i Hästhovsskolan tiden 1/8—31/12 1953 anvisa ett anslag å kronor 3.320: — motsvarande lön enligt löneklass 11.

Löne- och avtalsnämnden har genom skrivelse den 17 juni 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla folkskolestyrelsens framställning.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta två nya ordinarie vaktmästartjänster i lönegrad 12, den ena placerad vid Hästhovsskolan och den andra vid Hammarbyskolan samt

att för avlönande av en extra vaktmästare vid Hästhovsskolan under tiden 1 augusti—31 december 1953 ställa till folkskolestyrelsens förfogande ett anslag å 3.320 kronor att utgå ur det i årets stat till fullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda utgifter.

Nr 135. Omändring av befattning som kontorsbiträde vid tekniska verken till befattning som maskinbokförerska i lönegrad 10.

Styrelsen för tekniska verken har i skrivelse till löne- och avtalsnämnden den 26 maj 1953 anfört följande:

Sedan tekniska verken anskaffat specialmaskin för debitering av gas-, el- och vattenavgifter, har ett nytt avläsnings- och debiteringssystem införts från den 1 februari 1953. Det nya systemet medger en utökning av antalet avläsningar från två till tre om året, samtidigt som inbesparing av arbetskraft såväl å avläsningen som å kontoret kan ske. På grundval av avläsningarna utföres debiteringen jämte specifikationer enligt de olika taxorna samt utskrivning av räkningarna och uppbördslista, upptagande sammandrag av specifikationerna och totalbelopp, med maskinen av befattningshavare, som på förordnande uppehåller vakant ordinarie kontorsbiträdestjänst.

Maskinen är en speciell bokföringsmaskin av mera komplicerad art. Skötseln av densamma motiverar, att vid tekniska verken från början av 1954 inrättas en befattning såsom maskinbokförerska med samma lönesättning, som gäller maskinbokförerskorna å drätselkontoret. Styrelsen är av den mening, att befattningar av detta slag, i likhet med vad fallet är med skrivbiträdestjänsterna, i princip icke böra göras ordinarie utan uppföras på extra stat. Av denna anledning föreslår styrelsen att nu ifrågavarande befattning inrättas såsom extra tjänst i löneklass 10. Om löne- och avtalsnämnden efter principiellt ställningstagande icke anser sig kunna vara av samma mening och i förekommande andra fall tillämpa densamma, hemställer styrelsen att befattningen inrättas såsom ordinarie tjänst i lönegrad 10. Upplysningsvis vill styrelsen nämna, att Örebro stad anskaffat likadan specialmaskin och att arbetet där utföres av två kanslibiträden (lönegrad 11).

Med tillkomsten av den nya tjänsten, såsom extra eller ordinarie, bortfaller behovet av förberörda befattning såsom kontorsbiträde.

På grund av vad ovan anförts, hemställer styrelsen, att löne- och avtalsnämnden ville besluta

att medgiva att vid tekniska verken från den 1 januari 1954 inrättas en extra befattning såsom maskinbokförerska i löneklass 10 eller, om nämnden ej anser sig kunna omfatta principen om dylika tjänster såsom extra, förorda och vidare befordra styrelsens för sådant fall gjorda hemställan om inrät-

tande av tjänsten såsom ordinarie befattning i lönegrad 10 och
att, under förutsättning att denna tjänst i den ena eller andra formen tillkommer, vidtaga erforderlig åtgärd för indragning av den ordinarie befattningen såsom kontorsbiträde.

Löne- och avtalsnämnden har med överlämnande av tekniska verkens skrivelse anfört följande:

Vid drätselkontoret finns två ordinarie befattningar i lönegrad 10 såsom maskinbokförerska. Löne- och avtalsnämnden ansluter sig till tekniska verkens uppfattning att även den ifrågavarande befattningen bör placeras såsom maskinbokförerska men vill för sin del förorda att befattningen blir ordinarie. Frågan synes enklast kunna lösas på det sättet att den vakanta ordinarie kontorsbiträdesbefattningen ändras till en ordinarie befattning såsom maskinbokförerska i lönegrad 10. Nämnden har icke ansett sig böra i detta sammanhang göra något principuttalande om liknande tjänster bör stå på extra eller ordinarie stat. I lönegrad 10 är begynnelselönen inklusive tillägg 636 kronor per månad och slutlönen 717 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får löne- och avtalsnämnden tillstyrka att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1954 ändra en ordinarie kontorsbiträdesbefattning vid tekniska verken till en ordinarie befattning i lönegrad 10 såsom maskinbokförerska.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 136. Omändring av befattning som skrivbiträde å stadskansliet till befattning som kontorsbiträde å ordinarie stat.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 juni 1953 anfört följande:

Från och med den 1 januari 1947 har vid stadskansliet funnits inrättad en ordinarie befattning som skrivbiträde (tidigare kontorsbiträde av II klass) med uppgift i första hand att under förste stadsombudsmannens överinseende fullgöra arbetet med stadsfullmäktigetrycket. Biträdets åligganden i detta avseende omfattar närmast redigeringen av trycket efter stadsombudsmannens anvisningar, kontakt med tryckeriet och övervakning att trycket verkställes inom därför föreskrivna tider, korrekturläsningar och expediering av handlingarna samt kallelselistor till stadsfullmäktigeledamöterna, ombesörjande av erforderliga kungörelser i samband med fullmäktiges sammanträden och protokollets justering. Vidare sysslar biträdet även med sammanställning av de olika uppgifter, som ligga till grund för den årliga förteckningen över kommunala förtroendemän, ett arbete som tar avsevärd tid i anspråk.

På detta biträde måste i alldeles särskild hög grad ställas anspråk ifråga om såväl snabbhet som noggrannhet och ordningssinne. Det nuvarande biträdet uppfyller även dessa krav.

På biträdet ankommer vidare att biträda med andra förekommande göromål å

stadskansliet, i första hand å förste stadsombudsmannens expedition samt att vid behov rycka in såsom ställföreträdare för kanslibiträdet å denna expedition.

Arten av de göromål, som åvilar biträdet, äro såsom framgår av det föregående sådan, att befattningen bör omändras till kontorsbiträdesbefattning, därest det skall bliva möjligt att undvika alltför täta ombyten av befattningshavare.

Den nuvarande skrivbiträdesbefattningen har sedan några år tillbaka uppehållits av en extra befattningshavare, som på grund av sin ålder icke tidigare kunnat anställas såsom ordinarie. Numera, då detta hinder om någon tid icke längre föreligger, finnes på grund av ändrad principiell inställning i detta avseende icke längre möjlighet att hava skrivbiträdesbefattningar inrättade å ordinarie stat.

Av de skäl, som här ovan anförts, får drätselkammaren därför hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1954 omändra ifrågavarande befattning som skrivbiträde till en befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad 8.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 29 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens framställning.

Nr 137. Avförande av en befattning som ordinarie skrivbiträde å hamnkontoret från ordinarie stat.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 6 mars 1953 anfört följande:

Den ordinarie skrivbiträdestjänsten å hamnkontoret blir vakant i maj 1953 då fru Ingegerd Wallner slutar sin anställning. Då arbetsuppgifterna i fortsättningen kommer att utföras av extra befattningshavare kan den ordinarie tjänsten avföras från lönestaten.

På grund av vad sålunda anförts får hamnstyrelsen hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att avföra den ordinarie skrivbiträdestjänsten å hamnkontoret från ordinarie stat.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 16 april 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 20 maj 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Nr 138. Pension till bespisningsföreståndarinnan vid folkskolorna.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 17 juni 1953 anfört följande:

Folkskolestyrelsen har hos löne- och avtalsnämnden tillstyrkt pension för bespisningsföreståndarinnan fru Malvina Sjöberg, som lämnat sin tjänst den 1 mars 1953,

Eftersom fru Sjöbergs tjänstgöring varit av den art att hon icke kan få pension enligt stadens pensionsreglemente, får löne- och avtalsnämnden vidarebefordra ärendet till stadsfullmäktige med tillstyrkan att pension måtte tillerkännas henne med ett grundbelopp å 1.100 kronor per år. Fru Sjöberg är född den 3 januari 1893. Hon har varit städerska i Djäknebergsskolan under åren 1921—1942. I samma skola har hon varit bespisningsföreståndarinna från 1927 och fram till den dag då hon slutade tjänstgöra. Under de senare åren har hon varit tjänstledig på grund av sjukdom. Till beloppet 1.100 kronor har löne- och avtalsnämnden kommit efter jämförelse med andra liknande pensionsfall som under de senare åren avgjorts av stadsfullmäktige. Dyrtidstillägg bör utgå med för närvarande 74 % för likställighet med övrig pensionerad personal som tillhör samma kategori.

På grund av vad sålunda anförts får löne- och avtalsnämnden tillstyrka att stadsfullmäktige ville besluta

att tillerkänna bespisningsföreståndarinnan fru Malvina Sjöberg pension från och med den 1 mars 1953 med ett årligt grundbelopp å 1.100 kronor.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 139. Pensionsunderstöd till städerska vid folkskolorna.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 17 juni 1953 anfört följande:

Folkskolestyrelsen har hos löne- och avtalsnämnden tillstyrkt, att städerskan vid Gideonsbergsskolan fru Edit Ersby tillerkännes pension från och med den 1 juni 1953. Eftersom fru Ersby icke kan tillerkännas pension enligt stadens pensionsreglemente får löne- och avtalsnämnden vidarebefordra ärendet till stadsfullmäktige och tillstyrka att hon tillerkännes pensionsunderstöd med 350 kronor per år. Fru Ersby är född den 29 januari 1904. Hon har varit anställd hos folkskolestyrelsen såsom städerska vid Gideonsbergsskolan sedan den 23 augusti 1950. Tidigare har hon haft anställning vid stadens parkförvaltning såsom parkstäderska sedan 1933. Såsom parkstäderska har hon arbetat sju à åtta månader per år. Enligt läkarintyg är fru Ersby för framtiden oförmögen att utföra städarbete. Med hänsyn till anställningstidens längd och arbetets omfattning anser sig löne- och avtalsnämnden icke kunna tillstyrka annat än pensionsunderstödet å 350 kronor. Till detta utgår för närvarande dyrtidstillägg med 74 %.

På grund av vad sålunda anförts får löne- och avtalsnämnden tillstyrka att stadsfullmäktige ville besluta

att tillerkänna skolstäderskan fru Edit Ersby pensionsunderstöd å 350 kronor per år från och med den 1 juni 1953.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 2 juli 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 140. Återbesättande av befattning såsom socialvårdschef.

Socialvårdsdelegationen har i skrivelse den 7 juli 1953 anfört följande:

Nuvarande socialvårdschefen Axel Norén kommer efter uppnådd pensionsålder att avgå från sin befattning med utgången av januari månad 1954.

Med anledning härav får socialvårdsdelegationen hemställa att stadsfullmäktige ville besluta.

att bemyndiga socialvårdsdelegationen att med ordinarie innehavare återbesätta socialvårdschefsbefattningen.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 29 juli 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Drätselkammaren får efter remiss tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla socialvårdsdelegationens hemställan.

Nr 141. Fråga om uppförande av befattning som assistent hos nykterhetsnämnden å ordinarie stat. (Jfr. ser. A nr 178 år 1952).

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 21 juli 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 25 januari 1951, § 18, beslöto stadsfullmäktige efter framställning från nykterhetsnämnden att låta inrätta en befattning å extra stat som assistent hos nämnden. I skrivelse till stadsfullmäktige den 21 augusti 1952 hemställde nämnden därefter, att ifrågavarande befattning måtte uppföras å ordinarie stat med placering i lönegrad 17, och anförde därvid bl. a., att behovet av assistentbefattningen måste anses som stadigvarande och att densamma är erforderlig för ett effektivt nykterhetsvårdsarbete i staden. Sedan såväl löne- och avtalsnämnden som drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige besluta att avslå nämndens framställning, beslöto fullmäktige vid sammanträde den 25 september 1952, § 231, dock att återremittera ärendet till nämnden, där detsamma sedan dess varit vilande. Under de tio månader, som därefter förflutit, har ytterligare kunnat konstateras det oundgängliga och stadigvarande behovet av en assistenttjänst på nämndens expedition. Nämndens arbetsuppgifter tilltaga ständigt i omfattning och frågan om en ytterligare förstärkning av arbetskraften har börjat diskuteras. Att det nykterhetsvårdande arbetet icke minst ur ekonomisk synpunkt är av väsentlig betydelse, förstår man, om man haft tillfälle studera de många fall, där spritmissbruket medfört inkomstbortfall för familjefadern och ekonomisk misär för familjen med i många fall ty åtföljande belastning av socialvården. Det synes därför vara väl motiverat med en upprustning av nämndens personella resurser och den därav följande kostnadsökningen torde utan svårighet kunna försvaras.

Med stöd härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att omvandla den nuvarande extra befattningen som assistent å nämndens expedition till ordinarie befattning med placering i lönegrad 17 från och med den 1 januari 1954, samt

att bemyndiga nämnden att besätta befattningen med ordinarie innehavare.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 29 juli 1953 anfört följande:

Tjänsten har varit besatt sedan juni månad 1951. Lönen utgår efter löneklass 15. Löne- och avtalsnämnden tillstyrker att befattningen överföres på ordinarie stat men har beträffande lönesättningen vissa påpekanden att göra.

För ordinarie socialvårdsassistenter, varmed bland annat förestås assistenter hos nykterhetsnämnderna, gäller en central överenskommelse av den 20 maj 1952 mellan Svenska Stadsförbundet, Svenska Kommunalarbetareförbundet och Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund. Överenskommelsen refereras i stadsfullmäktiges handlingar för den 28 augusti 1952 ser. A nr 152, i anslutning till löne- och avtalsnämndens förslag om uppflyttning av vissa assistentbefattningar i högre lönegrader. Av överenskommelsen framgår att socialvårdsassistent i allmänhet skall vara placerad i lönegrad 17. Såsom förutsättning gäller emellertid att befattningshavaren har avlagt examen vid socialinstitut eller har därmed jämförlig utbildning. Befattningshavare, som icke uppfyller dessa kvalifikationsvillkor, skall placeras i lönegrad 15 såvida inte skäl föreligger för högre placering. Löne- och avtalsnämnden föreslår, att överenskommelsen tillämpas för den ifrågavarande befattningen.

På grund härav tillstyrker nämnden stadsfullmäktige besluta

att den extra befattningen såsom assistent å nykterhetsnämndens expedition skall från och med den 1 januari 1954 överföras till ordinarie stat med placering i lönegrad 17,

att bemyndiga nykterhetsnämnden att tillsätta befattningen med ordinarie innehavare samt

att till tjänsteförteckningen foga en anmärkning rörande ifrågavarande tjänst att befattningshavare som ej avlagt examen vid socialinstitut eller har därmed jämförlig utbildning, skall placeras två lönegrader lägre.

Drätselkammaren har i häröver den 6 augusti 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att till alla delar bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 142. Uppförande av befattning såsom extra arbetsförman vid vatten- och avloppsverket å ordinarie stat.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 16 juni 1953 anfört följande:

Vid vatten- och avloppsverket finns för närvarande en ordinarie arbetsförman. De allt större krav den fortgående utbyggnaden ställt på arbetsledningen har fört med sig att en extra arbetsförman behövts, först sporadiskt men från den 1 januari 1951 varaktigt. Styrelsen anser, att arbetets behöriga gång numera kräver två arbetsförmän vid verket och att den extra arbetsförmannen därför bör uppföras på ordinarie stat. Ordinarie befattning såsom arbetsförman är placerad i lönegrad 18. I nämnda lönegrad är grundlön 869 kronor och slutlön 1.010 kronor i månaden.

Styrelsen hemställer sålunda att stadsfullmäktige ville besluta

att från den 1 januari 1954 uppföra extra befattningen såsom arbetsförman vid vatten- och avloppsverket på ordinarie stat med placering i lönegrad 18.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 29 juli 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Drätselkammaren har i häröver den 6 augusti 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen och nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens hemställan.

Nr 143. Fråga om lönegradsuppflyttningar för bibliotekspersonalen.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 29 juli 1953 anfört följande:

Mellan Svenska Stadsförbundets förhandlingsavdelning och Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) har den 10 juli 1953 träffats bifogade överenskommelse angående löneförmåner m. m. för till SACO (Svenska Folkbibliotekarieföreningen) anslutna bibliotekarier och assistenter vid central- och stadsbibliotek under åren 1953—1954 i kommuner anslutna till stadsförbundet.

Av en till överenskommelsen hörande tjänsteförteckning framgår att biblioteksassistent placerats i lönegrad 19 och förste biblioteksassistent i lönegrad 21.

Till överenskommelsen hör bl. a. vissa specialbestämmelser för biblioteksassistenter som bifogas.

I samband med att staden övertog Arbetarinstitutets bibliotek beslöto stadsfullmäktige den 30 augusti 1951, § 235, att bland annat inrätta en befattning såsom assistentbibliotekarie i lönegrad 20 och två befattningar såsom assistentbibliotekarie i lönegrad 18. Ytterligare en befattning såsom assistentbibliotekarie har därefter tillkommit. Tillika beslöts, att nuvarande innehavaren av assistenttjänsten i lönegrad 20 skulle så länge hon vore förordnad såsom bibliotekarie uppbära personlig lön efter löneklass 25.

För stifts- och landsbibliotekets hos Västerås stad anställda personal innebär överenskommelsen att en assistenttjänst bör uppflyttas från lönegrad 20 till lönegrad 21 och att tre assistentbefattningar böra uppflyttas från lönegrad 18 till lönegrad 19. För att få full överensstämmelse med den centrala tjänsteförteckningen bör benämningen biblioteksassistent användas i fortsättningen. Den personliga placeringen för den ena assistenten bör såsom en följd av övriga uppflyttningar ändras så att lönen kommer att utgå efter löneklass 26. Överenskommelsen gäller från och med den 1 januari 1953.

Löne- och avtalsnämnden har under hand hört biblioteksstyrelsen, som godkänt vad nu föreslås.

Överenskommelsen har icke avtryckts i stadsfullmäktiges handlingar men finnes tillgänglig å stadskansliet.

På grund härav tillstyrker nämnden stadsfullmäktige besluta

att tillämpa ovannämnda överenskommelse rörande bibliotekspersonal,

att till följd härav uppflytta en ordinarie befattning såsom assistentbibliotekarie från lönegrad 20 till lönegrad 21, varvid befattningen i fortsättningen skall benämnas förste biblioteksassistent, och tre ordinarie befattningar såsom assistentbibliotekarie från lönegrad 18 till lönegrad 19, varvid befattningarna i fortsättningen skola benämnas biblioteksassistenter,

att nuvarande innehavaren av befattningen såsom förste biblioteksassistent skall så länge hon är förordnad såsom bibliotekarie uppbära personlig lön efter löneklass 26 samt

att förändringarna skola gälla räknat från och med den 1 januari 1953.

Drätselkammaren har i häröver den 6 augusti 1953 avgivet yttrande med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att till alla delar bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 144. Förslag till avtal om markregleringar inom kvarteret Kol.

Drätselkammaren har i skrivelse den 6 augusti 1953 anfört följande:

Ur stadsplanesynpunkt har det ansetts önskvärt att vidga Smedjegatan framför kvarteret Kol. Inom kvarteret finnas fyra markägare, nämligen postverket, Västerås Baptistförsamling, Föreningen Folkets Hus samt Västerås stad.

Stadsfullmäktige ha i september 1951 bemyndigat drätselkammaren att förvärva Föreningen Folkets Hus och Parks tomt samt att upplåta tomten till föreningen med tomträtt.

För att i övrigt genomföra stadsplan erfordras uppgörelser med postverket och baptistförsamlingen. Drätselkammaren får i anledning härav nu framlägga följande förslag till avtal om markregleringar.

1. Staden förvärvar av Baptistförsamlingen cirka 144 kvm. av tomten nr 10 inom kvarteret Kol för ett pris av 200 kronor per kvm. Som ersättning för borttagande av på tomtdelen befintliga byggnader erlägger staden till församlingen ett belopp av 17.000 kronor. Församlingen svarar för att byggnaderna på tillträdesdagen äro fria från hyresgäster samt att byggnaderna äro nedrivna. Rivningsmaterialet tillfaller församlingen. Tillträdet sker så snart stadsfullmäktiges beslut om förvärvet vunnit laga kraft. Köpeskillingen och ersättningen för byggnaderna erlägges av staden, så snart därefter den ändrade tomtindelningen fastställts.

2. Av den del av Baptistförsamlingens tomt, vilken staden sålunda förvärvar, överlåter staden till postverket cirka 63 kvm. Vidare överlåter staden av sin egen tomt nr 11, till posten cirka 45 kvm. I gengäld överlämnar posten till staden cirka 98 kvm. av postens tomt nr 12, detta för att möjliggöra den inflyttning av tomtgränsen, som gatuvidgningen påkallar. Någon mellanavgift för sistnämnda markbyte skall icke utgå.

Köpeskillingen för området av Baptistförsamlingens tomt samt ersättningen för byggnaderna böra bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Då de föreslagna avtalsvillkoren kunna anses skäliga, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren att med Kungl. Generalpoststyrelsen samt Västerås Baptistförsamling träffa avtal om markregleringar inom kvarteret Kol av ovan angiven innebörd samt på i övrigt sedvanliga villkor ävensom

att köpeskillingen för Baptistförsamlingens tomtdel och ersättning för byggnaderna skall täckas av försäljningsmedelsfonden.

Nr 145. Försäljning av markområde till Statens Vattenfallsverk.

Drätselkammaren har i skrivelse den 6 augusti 1953 anfört följande:

Statens Vattenfallsverk inköpte under år 1939 ett markområde för Finnslättens transformatorstation, sedermera betecknat stadsägan nr 2235 Z. Sedan dess har stationen utbyggts i flera omgångar. Då detta markområde är otillräckligt för de ytterligare utvidgningar, som äro omedelbart förestående och som planeras inom överskådlig tid, har Statens Vattenfallsverk hemställt att av staden få förvärva ett område om cirka 9.000 kvm. av stadsägan 2234 — Andersborg.

Sistnämnda markområde, vilket ligger under lantegendomsnämndens förvaltning, består delvis av skogsbevuxen hagmark. Marken är enligt vad jordbruksförvaltaren upplyst icke av sådan beskaffenhet, att staden har anledning motsätta sig förvärvet. Markpriset torde lämpligen kunna bestämmas till cirka 75 öre per kvm.

Stadsägan 2234 är emellertid av donationsjords karaktär. Kungl. Maj:ts bifall till försäljningen erfordras därför. Såsom villkor för försäljning plägar föreskrivas att till grund för köpeskillingens bestämmande skall läggas en värdering genom en för ändamålet utsedd nämnd, bestående av tre personer, vilka utses, en av länsstyrelsen för Kungl. Maj:ts och Kronans räkning, en av stadsfullmäktige för staden samt en av köparen. Det värde, som på angivet sätt åsättes marken, får vid köpeskillingens bestämmande icke underskridas. Inflytande försäljningsmedel lägges till donationsjordsfonden för att förvaltas i enlighet med särskilda bestämmelser.

Drätselkammaren vill för sin del tillstyrka bifall till försäljningen under villkor av att Kungl. Maj:ts tillstånd till försäljningen kan erhållas, därvid priset emellertid icke bör understiga 75 öre per kvm.

Med anledning av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga drätselkammaren att under förutsättning av Kungl. Maj:ts tillstånd försälja ifrågavarande markområde till Statens Vattenfallsverk för ett pris av lägst 75 öre per kvm. och på sedvanliga villkor i övrigt samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t ansöka om tillstånd till försäljningen till nämnda pris.

Nr 146. Överskridande av anslag för inventarier i lantegendomsnämndens stat.

Lantegendomsnämnden har i skrivelse den 3 juli 1953 till drätselkammaren anfört följande:

I innevarande års budget finnes å jordbruksrörelsen ett anslag å 15.000 kronor för inköp av inventarier, huvudsakligen avsett för att under innevarande år utbyta en äldre skördetröska, av vilka maskiner lantbruket för närvarande innehar 3 stycken. Erfarenheten från föregående års skördearbete har emellertid gjort, att nämnden finner det lämpligt att tillsvidare icke avhända sig den för utbyte avsedda tröskan, vilken i händelse av otjänligt skördeväder är nödvändig som reserv. Härigenom blir emellertid anslaget otillräckligt, då en ny tröska med halmrivare betingar ett pris av 14.500 kronor och för ändamålet icke finnes mer än 4.500 disponibla av årets medel, då även andra nödvändiga maskiner måst inköpas.

Lantegendomsnämnden hemställer därför om tillstånd att få överskrida anslaget för inköp av inventarier med 10.000 kronor, vilken summa beräknas kunna täckas genom ökade inkomster under år 1953.

Drätselkammaren har med överlämnande av lantegendomsnämndens skrivelse genom utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att medgiva lantegendomsnämnden att för inköp av ifrågavarande skördetröska överskrida i 1953 års stat upptaget anslag å jordbruksrörelsen för inköp av inventarier med ett belopp av 10.000 kronor.

Nr 147. Anslag för stamkabel från Kraftverket till Sanatoriet.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 16 juni 1953 anfört följande:

Den från kraftverket till transformatorstationen vid Klockartorpsgatan utlagda kabeln är numera i sådant skick att densamma bör ersättas med en ny 6-kV stamkabel 3×120 mm. För matning av blivande bebyggelse i Tråddragargatans förlängning bör kabeln dragas vidare fram till sanatoriet. Kostnaderna för utläggning av den nya kabeln stiga till 81.500 kronor och täckas lämpligen med lånemedel.

På grund av vad ovan anförts hemställer styrelsen för tekniska verken, att stadsfullmäktige ville besluta

att för framdragande av angivna stamkabel från kraftverket till sanatoriet anvisa 81.500 kronor av lånemedel.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens hemställan samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 81.500 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 148. Anslag för transformatorstation vid Hantverkargatan.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 16 juni 1953 anfört följande:

För distribution av elkraft till de byggnader, som för närvarande äro under uppförande vid Hantverkargatan och till kommande bebyggelse i kringliggande kvarter bör en transformatorstation uppföras vid sagda gata. Utrymme för stationen har erhållits i Byggnads AB Mimers nybygge i kvarteret Leif. Kostnaderna uppgå enligt beräkning för högspänningsställverk med 7 fack och lågspänningsställverk med 2000 A-brytare till 22.400 kronor samt för förbindelseledningar, belysningsinstallation och andra utgifter 6.600 kronor, inalles 29.000 kronor. Kostnaderna bestridas lämpligen med lånemedel.

På grund av vad ovan anförts hemställer styrelsen för tekniska verken, att stadsfullmäktige ville besluta

att för transformatorstation vid Hantverkargatan anvisa 29.000 kronor av lånemedel.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla framställningen samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån à 29.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 149. Anslag för elektrifiering av järnvägsspår i djuphamnen.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 9 juni 1953 anfört följande:

Enligt kontrakt mellan Statens Järnvägar och hamnstyrelsen angående järnvägsspåren i djuphamnen är hamnstyrelsen skyldig att på egen bekostnad vidtaga sådana ändringar av spåranläggningen som SJ med hänsyn till egna anläggningar eller eljest framdeles kan komma att påfordra. Detta inkluderar även elektrifiering av spårdelar, därest detta blir erforderligt för ett rationellt växlingsarbete. SJ har nu meddelat hamnstyrelsen, att spåren till malmlossningskajen samt rangeringsbangården måste elektrifieras. Arbetena kommer att utföras av SJ men kostnaderna skall enligt kontraktet debiteras hamnstyrelsen. Kostnaderna har beräknats till 75.000 kronor för rangeringsbangården och till 45.000 kronor för malmspåren. Den sammanlagda summan som hamnstyrelsen sålunda har att betala utgör 120.000 kronor. Spåren med tillhörande anläggningar är stadens egendom i den mån de ligger utanför SJ:s område.

Med anledning härav får hamnstyrelsen hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa ett anslag à 120.000 kronor för elektrifiering av järnvägsspår i djuphamnen.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 6 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens framställning samt

att härav föranledd utgift skall täckas i hamnens stat för år 1954.

Nr 150. Anslag för förvärv av oljeledning i djuphamnen m. m.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 9 juni 1953 anfört följande:

För byggande av en dykdalb med brygga vid oljekajen i djuphamnen samt för anläggning av oljeledningar från kajen till upplagsområdena har stadsfullmäktige i olika sammanhang anvisat medel under de senare åren. Den 28 juni 1951, § 197, anvisades 24.000 kronor för dykdalben, 10.000 kronor för bryggan och 31.000 kronor för en 10"-ledning för eldningsolja. Vidare disponerade hamnstyrelsen över 20.000 kronor som reserverats från 1949 och 1950. I 1952 års stat upptogs ett anslag å 8.000 kronor för värmeinstallation i en ledning för eldningsolja. Den 26 juni 1952, § 160, anvisades 21.000 kronor såsom tilläggsanslag för dykdalben samt 10.000 kronor såsom tilläggsanslag för oljeledningen. Samtidigt anvisades 101.000 kronor för framdragande av en 10"-ledning för eldningsolja från kajen till upplagsområdena samt för förlängning av två tidigare byggda 6"-ledningar. För arbetena har sålunda tillhopa anvisats 225.000 kronor. Härav har anslaget å 101.000 kronor täckts av lånemedel och resten av uttaxerade medel.

Sedan arbetena numera fullbordats visar sammanställningarna att kostnaderna uppgått till sammanlagt kr. 229.199: 29. Av underskottet kr. 4.199: 29 har kr. 1.029: — täckts i 1952 års bokslut. Återstående underskott utgör kr. 3.170: 29.

När man lade 10"-ledningen från kajen till upplagsområdena framfördes från oljefirmornas sida önskemål om att man medan rörgraven var öppen skulle begagna tillfället att lägga ned ytterligare en 6"-ledning i samma sträckning. Hamnstyrelsen hade vid tillfället icke anslag för en sådan ledning. Ledningen behövdes för att man skulle kunna särskilja olika slag av olja och man hade under alla omständigheter måst bygga ledningen rätt så snart. Frågan löstes på det sättet att Västerås Bränsle Aktiebolag erbjöd sig att utföra arbetet på egen bekostnad samtidigt som bolaget förklarade sig villigt att sedermera överlåta ledningen till staden. Ledningen kan förvärvas för 29.000 kronor. Då staden bör äga ledningen och priset är förmånligt tillstyrker hamnstyrelsen förvärvet.

Jämte det tidigare nämnda underskottet å kr. 3.170: 29 erfordras anslag å kronor 32.170: 29.

På grund härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa ett anslag å kr. 32.170: 29 för täckande av underskott å anslag för anläggande av dykdalb samt oljeledningar i djuphamnen samt för förvärv av en oljeledning från Västerås Bränsle Aktiebolag.

Drätselkammaren har i häröver den 6 augusti 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag samt

att härav föranledd utgift skall upptagas till täckning i hamnens stat för år 1954.

Nr 151. Anslag för utredning av frågan om ordnande av platsen kring domkyrkan.

Kulturnämnden har i skrivelse den 15 juni 1953 anfört följande:

På initiativ av kulturnämnden har tillsatts en särskild kommitté för framläggande av ett förslag om platsbildning kring domkyrkan. Kommittén består av civilingenjören Helge Smedinger, ordförande, samt stadsarkitekten Bohlin, arkitekten Ahlbom, ekonomidirektören Lundberg och domprosten Rundblom som ledamöter. I skrivelse till kulturnämnden den 11 juni 1953 har kommittén på anförda skäl hemställt om ett anslag å 10.000 kronor till kommitténs arbete. Med anledning härav får kulturnämnden, som ansluter sig till kommitténs uppfattning, hemställa att stadsfullmäktige ville ställa det begärda beloppet till kommitténs förfogande. Nämnden anser emellertid icke att för ändamålet kulturnämndens medel bör komma till användning utan hemställer att anslaget lämnas av skattemedel.

Kommitténs skrivelse till kulturnämnden är så lydande:

Vid sammanträdet den 29 maj 1953 med Kommittén för ordnandet av domkyrkans omgivningar diskuterades arbetets uppläggning. I instruktionen för kommittén har framförts, att utredningsarbetet i största möjliga mån skall utföras med stadens egna krafter. Under diskussionens gång framkom emellertid en del synpunkter, som gjorde, att kommittén finner det nödvändigt, att i enstaka och mera krävande fall få anlita utomstående expertis.

Som exempel på sådana fall kan nämnas *dels* utformningen av de delar av området, som skola utgöra trädgård eller park och för vilka den yppersta expertis synes vara erforderlig, *dels* torgplatsens ordnande framför domkapitelhuset för vilket en arkitekttävling eventuellt bör ordnas.

Dessutom bör kommittén ha medel till sitt förfogande för inköp av utredningsmaterial, enstaka resor och konsultationer i övrigt.

Med hänvisning till ovanstående får kommittén hos Kulturnämnden hemställa *att* till kommitténs förfogande måtte ställas ett belopp av 10.000 kronor för kommitténs arbete.

Drätselkammaren har i häröver den 6 augusti 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Drätselkammaren har inte något att erinra mot det begärda anslaget. Kammaren delar emellertid icke kulturnämndens uppfattning att anslaget bör lämnas av skattemedel, då kammaren håller före att ifrågavarande utgifter avse ett ändamål, som är intimt förbundet med de uppgifter, vilka avses i kulturfondens reglemente och för vilka fondens medel böra tagas i anspråk.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att bevilja det begärda anslaget å 10.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av kulturfondens disponibla avkastning.

Nr 152. Anslag för reparation av Hammarby daghem.

Styrelsen för Västerås stads barnstugor har i skrivelse den 27 juni 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 26 juni 1953 upptog Barnstugestyrelsen frågan om reparation av Hammarby daghem till behandling.

Till Västerås stads fastighetskontor har Asea hemställt om målning av daghemmets exteriör i samband med omkringliggande byggnaders reparationer. Då det inte finns anslag upptagna varken i Fastighetskontorets eller Barnstugornas stat för reparationskostnader av Hammarby daghem har Fastighetskontoret för Barnstugornas räkning beräknat reparationsarbete, vilket behöver utföras under sommaren 1953, till 2.500: — dels för ommålning av daghemmets exteriör, reparation av staket samt smärre målningsarbeten inomhus.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att bevilja ett anslag på 2.500 kronor till utförande av ovan nämnda arbeten.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 6 augusti 1953 anfört följande:

Enligt överenskommelse mellan staden och Asea har daghemmet under år 1948 upplåtits till stadens disposition för en tid av 10 år på villkor bland annat att staden under denna tid svarar för underhållet av byggnaden samt driften av daghemmet.

Kammaren, som vitsordar att behov av reparationen föreligger, vill påpeka att det begärda anslaget bör ställas till fastighetskontorets disposition, då detta kontor handhar tillsynen över fastighetens underhåll.

Anslaget bör täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Med åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för ifrågavarande reparationsarbeten anvisa fastighetskontoret ett anslag å 2.500 kronor samt

att härav föranledd utgift skall täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 153. Tilläggsanslag för slutförande av utbyggnadsarbeten i djuphamnen.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 9 juni 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige godkände den 24 april 1952, § 91, en rapport från hamnstyrelsen angående merkostnaderna för utbyggnaden av djuphamnen samt bemyndigade styrelsen att trots överskridna anslag slutföra arbetena enligt föreliggande planer. Arbetena äro ännu inte slutförda men det har blivit nödvändigt för hamnstyrelsen att sammanföra nu kända kostnader och hemställa om tilläggsanslag för att Kungl. Maj:ts till-

stånd skall kunna inhämtas för den fortsatta upplåningen. Med anledning härav får styrelsen lämna följande rapport:

De bokförda kostnaderna per den 31 december 1952 utgjorde kr. 5.142.562: 80. Efter frånräknande av tillgängliga anslag à kr. 4.492.962: 48 återstår ett bokfört underskott à kr. 649.600: 32. För återstående arbeten kan man för dagen beräkna i runt tal kr. 700.000: —. Tilläggsanslaget för täckande av underskottet och för de återstående arbetena bör sättas till 1.500.000 kronor för att kostnader som nu ej kunna förutses skola kunna rymmas inom anslagets ram.

På grund härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa ett tilläggsanslag à 1.500.000 kronor för slutförande av utbyggnadsarbetena i djuphamnen.

Drätselkammaren har i häröver den 6 augusti 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kammaren har icke något att erinra mot det begärda tilläggsanslaget. För ordningens skull anmärkes här, att ett par av de i hamnstyrelsens skrivelse angivna siffrorna efter närmare granskning å drätselkontoret måste justeras. Kostnaderna per den 31 december 1952 utgjorde, såsom hamnstyrelsen angivit, kronor 5.142.562: 80. Efter bortförande av en post à kronor 16.467: 67, som förts å felaktigt konto, och efter frånräknande av tillgängliga anslag, vilka utgöra 4.426.494: 81, återstår ett underskott à kronor 699.600: 32. För utförande av återstående arbeten erfordras kronor 729.625:78, varefter erforderligt tilläggsanslag beräknas till kronor 1.429.226: 10 eller i avrundat tal 1,5 milj. kronor.

Med åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens framställning,

att tilläggsanslaget skall bestridas av lånemedel samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån à 1.500.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets upptagande i övrigt erforderliga åtgärder.

Nr 154. Tilläggsanslag för inredande av personalrum i gamla hamnen.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 9 juni 1953 anfört följande:

Från 1951 års stat har reserverats ett anslag à 30.000 kronor för inredning av personalrum för kranförarna i gamla hamnen. Sedan arbetena nu slutförts har det visat sig, att de under 1950 uppgjorda kostnadsberäkningarna icke kunnat hålla. De inträdda fördyringarna under de senare åren har jämte en del andra omständigheter som icke kunnat förutses medfört att anslaget överskridits med i det närmaste 15.000 kronor. Hamnstyrelsen får nu hemställa om tilläggsanslag för täckande av kostnaderna.

På grund härav hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa ett tilläggsanslag å 15.000 kronor för inredning av personalrum i gamla hamnen.

Drätselkammaren har i häröver den 6 augusti 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens hemställan samt

att härav föranledd utgift skall upptagas till täckning i 1954 års stat.

Nr 155. Tilläggsanslag för idrottsstyrelsens verksamhet under innevarande år.

Idrottsstyrelsen har i skrivelse till drätselkammaren den 29 juni 1953 anfört följande:

För komplettering av idrottsstyrelsens till drätselkammaren tidigare ingivna anmälan om överskridande av vissa till styrelsens förfogande ställda anslag får styrelsen lämna nedanstående redogörelse, vilken tyvärr utvisar ett sämre resultat än det tidigare anmälda.

15I2 Konto	Anslag 1953	Förbrukat 27/6	Överskr.	Behov för andra halvåret
121	2.000	2.154	154	800
124	1.000	1.340	340	200
160,1	15.000	23.342	8.342	13.000
160,2	2.000	1.862	—	500
160,3	14.000	13.265	—	3.000
160,4	20.000	20.919	919	6.500
160,5	18.000	27.111	9.111	6.000
161,1	6.000	6.202	202	4.000
161,2	6.000	5.387	—	5.000
166	1.500	2.272	772	700
167	7.300	5.930	—	1.500
168	2.000	3.460	1.460	1.000
360,08	20.000	17.189	—	5.000
360,12	15.000	19.835	4.835	—
368,1	3.000	5.317	2.317	—
15I3				
161,2	2.000	4.090	2.090	2.000
		Kronor	30.542	49.200

På en del anslag, bl. a. för underhåll av byggnader hade arbeten utförts under 1952 i sådan omfattning att anslagen helt eller delvis förbrukats i förväg. När det gäller kapitalutgifter hade överföring skett till 1953 och i fråga om underhållsanslag hade räkningar inkommit först 1953. Ett sådant utgångsläge leder ju antingen till nya överskridanden eller också till att alla underhållsarbeten måste inställas om icke till-

läggsanslag erhålles. Detta år fanns inget val. För cirka 2 månader sedan erhöll idrottsstyrelsen meddelande att Svenska Fotbollförbundet till Västerås förlagt B-landskampen i fotboll mellan Sverige—Danmark och då något dylikt av alla idrottsplatsägare eftersträvat evenemang, icke förekommit här på 22 år ansåg sig idrottsstyrelsen icke kunna avböja, särskilt som matchen beräknade tillföra staden inkomster på 6 à 7 tusen kronor. (Planhyra och nöjesskatt gav tillhopa cirka 8.000 kronor). Besiktning av Arosvallens läktare visade emellertid att inre utrymmen var i allt annat än gott skick och då styrelsen ansåg, att man under inga omständigheter kunde låta detta tillstånd vara rådande vid matchen, därvid omklädningsrummen och därintill belägna sanitära utrymmen säkerligen komme att besökas av icke blott de aktiva i de båda lagen utan även ledande män inom Svenska och Danska fotbollförbunden samt journalister från de större tidningarna i landet. Arbetena igångsattes därför omedelbart och då endast smärre reparationsarbeten verkställts tidigare under året gjordes ingen undersökning beträffande kontoställningen. Detta skedde först i början av denna månad, då undersökning gjordes för att konstatera om medel för påbörjat anordnande av duschrum för idrottsutövande damer funnos tillgängliga så att detta kunde ske samtidigt med anordnande av en tidigare obefintlig damtoalett. Ett samtidigt utförande av arbetet skulle nämligen förbilliga detta. Anslaget var emellertid som ovan nämnts redan överskridet men arbetena kunde ju icke avbrytas, då landskampen och därmed återinvigningen av planen stod för dörren. I duschrum och urinoarer, där väggarna och annat, delvis genom åverkan, voro i synnerligen förfallet skick, måste de värsta defekterna döljas genom potemkinkulisser, bestående av målade skivor. En grundlig reparation hade icke medhunnits och kakelplattor kunde icke uppsättas mot det befintliga underlaget.

Vidare var utbyte av yttre trappor till läktaren behövligt, då de år 1931 av oinpregnerat virke förfärdigade nu voro delvis ruttna och därför kunde vara farliga om de utsattes för större belastning.

Bland andra nödvändiga arbeten, som utförts kan nämnas uppsättning av nät å hängräcket i stället för det gamla sönderrostade, betonggjutning av ny hindergrop, då den tidigare var sprucken och icke höll vatten samt uppsättning av det till Arosvallen skänkta matchuret. Sistnämnda är avsett att senare kompletteras med klocka och anslagstavla, vilka anordningar förekomma å de flesta idrottsplatser och anses höra till den nödvändiga utrustningen å en dylik plats.

Kostnaderna för ovan angivna arbeten beräknas uppgå till följande belopp.

Damtoalett	5.000: —
Prov. rep. av duschar och toaletter	500: —
Uppsättning av nytt nät å hängräck	1.100: —
Nya trappor	2.400: —
Hindergrop	1.600: —
Fundament m. m. för matchur	2.400: —
Kronor	13.000: —

121. De omfattande reparationerna varav ännu en del återstå, äro överskridna med 154 kronor. Ytterligare 800 kronor erfordras.

124. Överskridet med 340 kronor. Ytterligare handredskap m. m. erfordras för 200 kronor.

160,1. Anslaget överskridet med 8.342 kronor. Under hänvisning till ovanstående spec. anhålles om ytterligare 13.000 kronor.

160,2. Återstår 138 kronor. Ytterligare 500 kronor erfordras för att underhållet skall kunna klaras.

160,3. Återstår 735 kronor. I höst skall ny ytbeläggning (matjord, stybb, tegelmjöl etc.) påläggas, vilket beräknas kosta 3.000 kronor.

160,4. Stora brister kvarstå, vilka före årets slut böra bättras, vilket beräknas kosta 6.500 kronor.

160,5. Överskridet med 9.111 kronor. Detta konto är omöjligt att beräkna, då kostnader i stor utsträckning äro beroende av vinterns väderlek. Blir det frost och möjlighet att ordna isbanor före nyår torde erfordras ytterligare 6.000 kronor.

161,1. På detta konto har förts lönerna för timanställda städerskor, då särskilt konto för ändamålet saknas. Arbetet har tidigare i stor utsträckning utförts av vaktmästarna, men då kvinnlig arbetskraft är bättre och billigare har dylik anställts. Särskilt konto för städning bör ordnas och detta påföras årets städerskelöner kronor 2.000: — varjämte tilläggsanslag å 2.000 kronor erfordras.

161,2. Sedan elektrisk bastu och varmvattenberedare inmonterats samt belysningen vid isbanorna förstärkts har strömförbrukningen ökat så att ytterligare 5.000 kronor erfordras till de kvarstående 612 kronorna.

166. En av lastbilarna, som idrottsstyrelsen övertagit från renhållningsverket är gammal och utsliten och har tarvat stora reparationer. Anslaget har överskridits med 800 kronor. Ytterligare 700 kronor torde erfordras. I 1954 års budget har styrelsen föreslagit utbyte av bilen mot en traktor med vagn, för vilken betydligt större användning finnes samtidigt som den är billigare i alla avseenden.

167. Å anslaget kvarstår 1.370 kronor, vilket icke räcker till årets slut. Ytterligare 1.500 kronor erfordras.

168. Underhåll av inventarier har överskridits med 1.460 kronor. Verkställd undersökning visar att ytterligare 1.000 kronor erfordras.

360,08. Å detta konto kvarstå 2.811 kronor, vilket belopp icke är tillräckligt för att verkställa under året erforderliga arbeten med planering av den genom byggnadskontorets försorg verkställda fyllningen av ett större område (cirka 5.000 kvm.) mot Tegnérgatan. Vissa underarbeten erfordras dessutom för att 1954 kunna fortsätta arbetet med den där planerade fotbollplanen. Innevarande år erfordras ytterligare 5.000 kronor.

360,12. Då hållfasthetsberäkningar visade att under året inköpta ståplatsläktare borde vara av kraftigare konstruktion räckte ej anslaget för de beställda läktarna, vilka blevo 4.835 kronor dyrare än beräknat.

368,11. Anslaget för inventarier har överskridits med 2.317 kronor, beroende på att styrelsen var nödsakad att omgående för Arosvallens servering anskaffa ett lämpligt kylskåp. Något dylikt har icke funnits tidigare.

På 15 I 3. Å idrottshallen är det endast ett konto, som behöver förstärkas, nämligen avgifterna för vatten, vilka redan överskridits med cirka 2.000 kronor och där ytterligare 2.000 kronor äro erforderliga.

Icke blott anslaget för underhåll av byggnader utan även en hel del andra konton ha blivit hårt belastade på grund av de med tanke på landskampen forcerade arbetena. Samtliga dessa skulle givetvis ha utförts i alla fall men en stor del därav först till

nästa år, för vilket beräknas ganska omfattande arbeten med underhåll av byggnader, vari bl. a. ingår en ganska dyrbar omläggning av de utdömda elektriska ledningarna, sanitära anläggningar m. m. Idrottsstyrelsens första tanke var att verkställa dessa arbeten under några års tid, men har nu funnit det vara bättre att liksom beträffande idrottshallen så snart som möjligt sätta allt i gott stånd vilket säkerligen i längden ställer sig billigare. Obenägenheten att ett eller två kanske tre år begära ordentligt beräknade och tillräckliga anslag ser möjligen bättre ut i budgetförslaget men är oekonomiskt, då ideliga lappningar och lagningar icke ge något resultat och dessutom aldrig ta slut.

För att i fortsättningen nedbringa kostnaderna till minsta möjliga för återstoden av året har idrottsstyrelsen verkställt reducering av arbetsstyrkan samt vidtagit viss förbilligande omläggning av verksamheten, dock utan att därigenom eftersätta anläggningarnas skötsel.

Slutligen vill idrottsstyrelsen framhålla, att styrelsen i fortsättningen skall vidtaga sådana åtgärder och vid sina anslagsäskanden göra sådana beräkningar att anslag begäres för det verkliga behovet och icke del därav, vilket tydligen varit fallet beträffande 1953 års budget.

Med stöd av vad ovan sagts hemställer idrottsstyrelsen

att drätselkammaren måtte medverka till att styrelsen erhåller ovanberörda för driften erforderliga anslag.

Drätselkammaren har med överlämnande av skrivelsen den 6 augusti 1953 anfört följande:

De avsevärda överskridanden som skett, synas bero på att tillfredsställande beräkningar av anslagsbehovet icke gjorts vid upprättandet av idrottsstyrelsens budget. Kammaren noterar, att idrottsstyrelsen förklarat sig i fortsättningen ämna tillse att anslagsbehovet utredes med större noggrannhet.

Lämpligast synes vara att ett tilläggsanslag å i avrundat tal 80.000 kronor beviljas att fördelas på respektive konton efter de grunder, som framgå av idrottsstyrelsens uppställning.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för innevarande år bevilja idrottsstyrelsen ett tilläggsanslag å 80.000 kronor att fördelas å respektive konton i styrelsens stat efter de grunder, som framgå av styrelsens skrivelse samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 156. Anslag för exploateringskostnader å Skiljeboområdet.

Fastighetskontoret har i skrivelse till drätselkammaren den 11 augusti 1953 anfört följande:

Med överlämnande av bilagda PM angående tomtpriser för del av stadsdelen Skiljebo får fastighetskontoret anföra följande.

Med i kalkylen gjorda antaganden kommer tomtpriset för villatomterna att lägst uppgå till kr. 10: 58 per kvm. Detta är ett pris, som staden icke kan ur bostadspolitisk synpunkt — med hänsyn till vad Länsbostadsnämnden godkänner vid statlig belåning — uttaga. Drätselkammarens bostadsdelegerade ha vid sammanträde den 1 juli 1953, § 92, godkänt ett pris av kr. 8: — per kvm inklusive gatukostnader och anslutningsavgifter och servisledning från tomtgränsen till byggnaden. Denna senare post har emellertid senare slopats, då man eljest i likhet med grundrabatterna skulle ha fått med särskilda anslag kontant utbetala bidrag härför. I stället ha tomträttskontrakt upprättats under juli månad för pågående bostadsbyggnadsföretag efter ett pris av kr. 7: 50 per kvm, vilket är det högsta pris staden hittills fått godkänt för statlig belåning av egnahem. Kalkylen försämras därigenom med 21.440,9 (10,58—7,50) = i runt tal 66.000 kronor. Huruvida detta belopp kan återvinnas vid stadsplaneläggningen av återstående del av stadsägan 2979 A är ovisst — den upprättade dispositionsplanen, vilken torde ha fått en viss officiell prägel genom att biläggas ansökan till Konungen om expropriation av stadsägan 2993, tyder icke härpå. Det dåliga resultatet får väl framför allt tillskrivas den stora areal som utlägges till park, gator och allmän tomt. I synnerhet parkmarken kommer till stor del den blivande bebyggelsen på stadsägan 2993 till glädje, men torde tyvärr icke ge utslag vid den aktuella expropriationen. Givetvis kan en stor del av denna park bliva "naturpark" med relativt ringa anläggningskostnader (och i kalkylen har ur arealsynpunkt en reducering med 50 % gjorts), men en så stark reducering att kalkylen "går i hop" har icke ansetts möjlig. På samma sätt kan sägas, att administrationskostnaderna kunna reduceras, då bl. a. tomterna i stor omfattning kunnat upplåtas omedelbart.

Emellertid erfordras nu enligt kalkylen följande anslag, nämligen

för gatu- och parkkostnader avrundat	145.000 kronor
för anslutningsavgifter „	25.000 „
eller tillhopa	170.000 kronor

Några anslag för extraordinära grundrabatter ha icke beräknats i enlighet med drätselkammarens principuttalande i några tidigare fall.

I skrivelsen åberopade P. M. är så lydande:

P. M.
angående tomtpriser för del av stadsdelen Skiljebo.

Kalkylen är baserad på de två för stadsdelen Skiljebo fastställda stadsplanerna jämte den dispositionsplan som finnes upprättad för visst område, beläget norr och öster om nu fastställda planer.

Kalkylområdet, vilket närmare angives å bilagda karta, omfattar delar av stadsägorna nr 2979 A och 2989 jämte de i privat ägo varande tomterna nr 9 kv. Getingen och nr 1 kv. Biet och utnyttjas enligt nedan:

1. Kvartersmark, avsedd att upplåtas med tomträtt		21.440,9	kvm
2. „ i enskild ägo		2.696,0	„
3. „ avsedd att försäljas		357,2	„
4. „ för allmänt ändamål		2.369,1	„
5. Gatumark	c:a	4.865,0	„
6. Parkmark	„	23.867,8	„
	Summa	55.596,0	kvm

UTGIFTER.

Råmarksvärde:

Stadsägan nr 2979 A har staden förvärvat enligt köpebrev av den 2 maj 1950 för en köpeskilling av 0: 70 kr/kvm. För stadsägan nr 2989 erlades en köpeskilling av 0: 47 kr/kvm för marken och 60.000 kronor för de å fastigheten befintliga byggnaderna, allt enligt köpekontrakt av den 9 april 1952. Då det mindre bostadshuset och samtliga uthusbyggnader å sistnämnda stadsäga måste rivas för att bereda plats för tillämnad bebyggelse har jag i kalkylen upptagit ett belopp av kronor 20.000: — för byggnader, vilka måste rivas.

Del av stg nr 2979 A 33.400 kvm à kr. 0: 70	23.380: —
„ „ „ „ 2989 19.500 „ „ „ 0: 47	9.165: —
Byggnader	20.000: —
Kronor	52.545: —

Kostnader för anläggning av gator.

Anläggningskostnaderna för Ekevägen och del av Stigbergsgatan är angivna enligt byggnadskontorets beräkningar, för övriga gator och parker enligt gjord uppskattning.

Då den i kalkylområdet ingående Ekevägen har en bredd, som väsentligt överstiger det lokala behovet har jag i kalkylen upptagit nämnda gatas anläggningskostnad till 50 %.

Ovan angivna procentsats har jag funnit vara lämplig även för de beräknade anläggningskostnaderna för iordningställandet av i området ingående parkmark.

Stigbergsgatan (delen Ekevägen—österut) c:a 1.800 kvm à kr. 20: 50	36.900: —
„ (delen Ekevägen—västerut) c:a 1.100 kvm à kr. 25: —	27.750: —
Ekevägen (delen Stigbergsgatan—söderut) c:a 280 kvm à kr. 25: 50 / 2	3.570: —
„ (delen Stigbergsgatan—norrut) c:a 1440 kvm à kr. 18: — / 2	12.960: —
Grytaborgsvägen 235 kvm à kr. 20: —	4.700: —
Parker 23.867,8 kvm à kr. 5: — / 2	59.669: 50
Kronor	145.549: 50

Anslutningsavgifter.

21.440,9×0,30	6.432: 27
21×150	3.150: —
140×21×3	8.820: —
185×21×0,30	1.165: 50
21.440,9×0,25	5.360: 23
Kronor	24.928: —

Administrationskostnader.

c:a 5 % å 235.000	11.977: 50
Kronor	11.977: 50

Sammanställning:

Råmark	52.545: —
Kostnader för anl. av gator	145.549: 50
Anslutningsavgifter	24.928: —
Administration	11.977: 50
Summa kronor	235.000: —

INKOMSTER

357,2 kvm tomtmark i kv. Spindeln à kr. 3: —	1.071: 60
Gatumarksersättning för tomterna nr 3 i kv. Spindeln nr 9 kv. Getingen, 1 kv. Biet och för del av nr 1 kv. Myggan	1.614: —
Bidrag till kostnader för anläggning av gata för tomterna nr 9 kv. Getingen och nr 1 kv. Biet jämte visst bidrag för nr 1 kv. Myggan	5.500: —
21.440,9 kvm tomtmark à 10: 58	226.814: 40
Summa kronor	235.000: —

Hänsyn har icke tagits till räntor, exploateringstiden eller med ing. Westerlund verkställt markbyte angående del av stadsägan nr 3093, då framskapat tomtpris utan dessa faktorer överstiger vad Kungl. Bostadsstyrelsen torde komma att godkänna.

Drätselkammaren får med åberopande av vad fastighetskontoret anfört tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för täckande av exploateringskostnader å Skiljeboområdet anvisa 170.000 kronor, varav 145.000 kronor för gatu- och parkkostnader och 25.000 kronor för anslutningsavgifter,

att anslaget skall utgå av lånemedel samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 170.000 kronor ävensom att vidtaga alla för lånets upptagande och utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Nr 157. Ändring av bestämmelserna för Ekelundska sjukvårdsfonden.

Drätselkammaren har i skrivelse den 13 augusti 1953 anfört följande:

Änkefru Charlotta Lovisa Elisabet Ekelund, född Weinberg, donerade enligt testamente den 10 september 1917 ett belopp av 20.000 kronor till en fond, "Ekelundska sjukvårdsfonden", vars avkastning skall "på sätt stadsfullmäktige äga närmare bestämma användas av hälsovårdsnämnden till bestridande av billig eller kostnadsfri sjuksköterskevård för mindre bemedlade personer i Västerås".

Fondens kapital uppgick den 31 december 1952 till kronor 22.758: 61 och avkastningen per år uppgår för närvarande till cirka 800 kronor.

Vid tiden för fondens bildande var staden huvudman för epidemisjukhuset, varför stadsfullmäktige uppdrog åt hälsovårdsnämnden att tills vidare använda avkastningen av fonden till avlönande av en på epidemisjukhuset stationerad sjuksköterska, som skulle stå till tjänsteläkarnas förfogande för vård av medellösa sjuka. Landstinget övertog epidemisjukvården år 1920 och i samband därmed överfördes nämnda sjuksköterska från epidemisjukhusets titel till allmän hälsovård. Sedan stadens sjuksköterskeorganisation avvecklats och uppgått i landstingets distriktssköterskeorganisation, har avkastningen från och med 1948 stått till hälsovårdsnämndens förfogande. Först under 1951 disponerades ett belopp av avkastningen, nämligen 350 kronor som bidrag till kostnaderna för bussresor för distriktssköterskor, tjänstgörande inom staden. För samma ändamål disponerades under år 1952 400 kronor.

Med hänsyn till nuvarande förhållanden synes det lämpligast att fattigvårdsstyrelsen finge disponera över utdelningen av avkastningen, då denna styrelse närmast och bäst känner till var det största behovet av billig eller kostnadsfri sjuksköterskevård för mindre bemedlade personer föreligger.

Hälsovårdsnämnden har uttalat att avkastningen numera lämpligen borde disponeras för avlönande av hemsyster för medellösa sjuka, som vårdades i hemmet, efter förslag av läkare eller sjuksköterska. Häremot kan invändas att hemsyster redan finnes anställd hos fattigvårdsstyrelsen för ifrågavarande ändamål. Det förefaller därför bättre om fattigvårdsstyrelsen finge disponera avkastningen i enlighet med de nuvarande fondbestämmelserna.

Fattigvårdsstyrelsen har förklarat sig införstådd med ett dylikt förslag.

Då enligt nuvarande bestämmelser medlen skola användas av hälsovårdsnämnden, synes framställning böra göras hos Kungl. Maj:t om medgivande till sådan ändring av fondbestämmelserna att medlen i stället få användas av fattigvårdsstyrelsen.

I anledning härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av bestämmelserna för Ekelundska sjukvårdsfonden att fondens avkastning skall "på sätt stadsfullmäktige äga närmare bestämma, användas av fattigvårdsstyrelsen till bestridande av billig eller kostnadsfri sjuksköterskevård för mindre bemedlade personer i Västerås".

Nr 158. Åtagande för staden att tillhandahålla för läroverkets gymnasium erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostäder åt för läroverket erforderlig vaktmästarepersonal.

Drätselkammaren har i skrivelse den 13 augusti 1953 anfört följande:

Med anledning av beslut av Riksdagen har Kungl. Maj:t förordnat att gymnasium vid högre allmänt läroverk skall omfatta det antal ringar, Kungl. Maj:t för varje särskilt läroverk föreskriver, samt att statligt gymnasium skall i den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer, kunna uppdelas på två eller tre olika bildningslinjer, nämligen

latinlinje, reallinje eller allmän linje. Kungl. Maj:t har vidare i nådigt brev den 5 juni 1953 fastställt en plan för organisationen av gymnasierna vid ett antal högre allmänna läroverk att tillämpas tills vidare från den 1 juli 1953 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer.

Planen innebär för Västerås stads vidkommande att vid läroverket skall finnas en fyraårig latinlinje, en treårig och en fyraårig reallinje samt en allmän treårig linje. Sistnämnda linje ingår icke för närvarande i läroverkets organisation. Såsom villkor för upprättande av gymnasielinje, som icke ingår i läroverkets nuvarande organisation, gäller enligt Kungl. Maj:ts bestämmelse att vederbörande kommun åtager sig att "tillhandahålla för läroverkets gymnasium erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostäder åt för läroverket erforderlig vaktmästarpersonal".

Länsstyrelsen har genom resolution den 26 juni 1953 anmodat stadsfullmäktige att inkomma med förklaring huruvida stadsfullmäktige åtaga sig angivna villkoren för upprättande av nya gymnasielinjer.

Drätselkammaren får i anledning av remissen avgiva följande förberedande utlåtande i ärendet.

För närvarande gäller rent formellt för staden endast skyldighet tillhandahålla läroverkshus samt bostad eller i vederbörlig ordning bestämd hyresersättning åt rektor. Skyldigheten grundar sig på särskilt åtagande från stadens sida. Något formellt åtagande att tillhandahålla inventarier har icke gjorts av staden och icke heller att tillhandahålla vaktmästarbostad. Beträffande inventarierna har dock staden vid olika tillfällen beviljat anslag för dylika efter prövning från fall till fall, därvid tidigare tillämpades den praxis att staden förbehöll sig äganderätten till inventarierna och endast upplät nyttjanderätten beträffande dessa till läroverket. De senaste åren har emellertid förekommit att anslag för inventarier till läroverket beviljats utan dylikt förbehåll.

Drätselkammaren anser sig med hänsyn till föreliggande situation böra tillstyrka att stadsfullmäktige gör de begärda åtagandena men kan dock icke underlåta att framhålla som anmärkningsvärt, att en dylik utvidgning av stadens skyldigheter gentemot läroverket föreskrives som villkor i samband med frågan om inrättande av allmänna linjer vid gymnasierna.

Drätselkammaren får sålunda tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att med åberopande av vad drätselkammaren anfört förklara, att staden ikläder sig de åtaganden beträffande skollokaler m. m., som i Kungl. Maj:ts brev den 5 juni 1953 angivits som villkor för inrättande av nya gymnasielinjer.

Nr 159. Stadsrevisionens berättelse för år 1952.

Med skrivelse den 15 juni 1953 har *magistraten* till stadsfullmäktige överlämnat stadsrevisorernas berättelse för år 1952 för infordrande av förklaringar och därefter fattande av beslut.

Revisionsberättelsen är av följande lydelse:

REVISIONSBERÄTTELSE.

Undertecknade, som av stadsfullmäktige i Västerås stad utsetts att i enlighet med

gällande reglemente för Västerås stadsrevision granska stadens räkenskaper och förvaltning för år 1952, få härmed avgiva följande revisionsberättelse.

Med magistratens skrivelse av den 10 april 1953 till stadsrevisionen ha räkenskaperna anmälts för granskning. Dessutom ha de enskilda styrelsernas och nämndernas protokoll och till stadsfullmäktige ställda berättelser varit tillgängliga vid revisionen.

Det till granskning anmälda eller eljest tillgängliga räkenskapsmaterialet har genomgåtts med ledning av stadsfullmäktiges protokoll och ovannämnda handlingar. Stadsrevisionen har därvid enligt bemyndigande i reglementets § 3 anlitat biträde av Sveriges kommunalekonomiska förening, distriktskontoret i Västerås. Chefsrevisorn vid kontoret Harry Klint har tillika tjänstgjort såsom stadsrevisionens sekreterare.

Räkenskaperna ha under det löpande räkenskapsåret siffergranskats av Sveriges kommunalekonomiska förening i enlighet med av föreningen utarbetad siffergranskningsplan. Över det av föreningen utförda siffergranskningsarbetet har särskild siffergranskningsberättelse avlämnats till stadsrevisionen.

Kassa-, postgiro- och banktillgodohavanden ha av siffergranskaren vid skilda tillfällen inventerats. Stadens värdehandlingar och försäkringar ha genomgåtts i samband med slutrevisionen.

Stadsrevisionen vitsordar riktigheten av drätselkammarens redogörelse för budgetutfallet 1952 samt i huvudbok och inventariebok för år 1952 intagen balansräkning pr 31 december 1952 och hänvisar till drätselkammarens yttrande den 2 april 1953 (S. H. nr 69 ser. A).

Stadsrevisionen har tagit del av en förteckning över de tjänstetelefoner, som staden tillhandahåller olika befattningshavare och har därvid kunnat konstatera, att utbredningen av fria telefoner hos staden är stor i jämförelse med andra städer av ungefär samma storleksordning och att ringa eller intet behov av tjänstetelefon i många fall synes föreligga.

Det bör övervägas, om icke kostnaderna skulle kunna nedskäras genom en förnyad behovsprövning.

Gasverkets drift visar för året ett betydande underskott, vars orsaker emellertid på ett nöjaktigt sätt förklarats, varför stadsrevisionen icke anser sig ha något att erinra med anledning härav.

Stadsrevisionen ifrågasätter, om dansarrangemangen i Idrottshallen verkligen äro lönsamma med hänsyn till de dryga underhållskostnader, som ett dylikt arrangemang i fråga om slitage m. m. måste medföra. Behovet av dylika arrangemang torde nu vara löst på ett tillfredställande sätt i jämförelse med vad förhållandet var, då Idrottshallen upplåts för offentlig dans.

I år liksom tidigare år har stadsrevisionen observerat fall, då ersättningar utgått till tjänstemän för särskilda uppdrag inom stadens förvaltningar. Vid slutgranskningen av byggnadskostnaderna för Gideonsbergsskolan har exempelvis framkommit, att parkförvaltningen beviljat en tjänsteman rätt att åtaga sig att utarbeta programhandlingar för anläggningsarbeten. Skoldelegationen har anlitat en stadens tjänsteman för utredningsarbeten mot särskild ersättning. Även på andra håll inom stadens förvaltningar synas dylika ersättningar utgå för särskilda uppdrag.

Om en förvaltning anser sig behöva anlita en tjänsteman från en annan förvaltning för visst uppdrag, bör om sådan hjälp lämnas ersättningen härför regleras internt mellan förvaltningarna.

Stadsrevisionen tillstyrker, att stadsfullmäktige måtte bevilja ansvarsfrihet för drätselkammaren och stadens övriga förvaltningar för år 1952.

Vid granskningen av de särskilda styrelsernas och nämndernas förvaltning ha de stadsrevisorer, som innehaft ledamotskap i respektive styrelser och nämnder, icke deltagit.

Västerås den 13 juni 1953.

Karl Engdahl

Martin Holmberg *Gösta Holmén* *Gust. Lindén*

Sven Ring *Valter Larsson* *Rune Göthlin*

Sedan förklaringar infordrats från idrottsstyrelsen, parkstyrelsen och skoldelegationen, ha styrelserna samt delegationens arbetsutskott inkommit med följande yttranden:

Till Drätselkammaren.

Anmodad inkomma med förklaring rörande i stadsrevisionens berättelse för 1952 gjorda påpekanden beträffande dansen i Idrottshallen får idrottsstyrelsen anföra.

1952 års resultat av dansen har icke varit särskilt lysande men det oaktat gett ett överskott på 3.166 kronor. Därutöver har i lokalhyror för hallen influtit kr. 17.362: 70, vilket belopp många gånger om täcker det slitage dansarrangemangen åsamkar byggnader och inventarier. Idrottsstyrelsen ser emellertid beträffande dessa arrangemang icke enbart på den ekonomiska sidan utan även på betydelsen av den fritidssysselsättning, som härigenom beredes en hel del av stadens ungdom. Visserligen har Folkets Park numera öppnat för dans även på vintern men trots att denna lokal den första tiden efter öppnandet hade fullbelagt rörde sig publiksiffrorna vid dansen i idrottshallen om 600—700 personer, vilken siffra sedan dess ökat. Härav framgår att än så länge ett stort behov föreligger att dans anordnas i idrottshallen, i varje fall tills det planerade Folkets husbygget hunnit bli klart.

Beträffande verksamheten kan nämnas att av årets inkomster, beräknade till 37.000 kronor, den 1 maj redan influtit ett belopp av 36.634 kronor.

Idrottsstyrelsen anser alla skäl tala för att verksamheten fortsättes tills vidare och har fattat beslut om att så bör ske även under 1954.

Västerås den 14 juli 1953.

För idrottsstyrelsen:

Erland Gustafson

/Gunnar Ekberg

Till Drätselkammaren.

Anmodad inkomma med förklaring rörande stadsrevisionens anmärkning i berättelsen för 1952 angående parkstyrelsens medgivande för en tjänsteman att mot särskild ersättning utarbeta programhandlingar för anläggningsarbeten vid Gideonsbergsskolan får parkstyrelsen anföra.

Berörda tillstånd, som lämnats efter framställning från folkskolestyrelsen, avsåg nu ifrågavarande arbetes utförande på tjänstemannens fritid och beviljades först sedan det visat sig att arbetsanhopningen å parkstyrelsens expedition var av sådan omfattning att handlingarna icke eljest hade kunnat färdigställas inom rimlig tid. Även i ett par andra sådana fall har parkstyrelsen lämnat dylikt medgivande och då

med särskild tanke på att det aktuella skolområdets ordnande borde ske genom en passande anslutning till kringliggande parkmark.

Parkstyrelsen anser liksom stadsrevisionen att det ur alla synpunkter vore bäst om nu föreliggande frågor kunde ordnas genom debitering mellan förvaltningarna men f. n. går detta icke att genomföra för parkstyrelsens vidkommande, då personalen nu icke ens räcker till för att utarbeta de planer, som erfordras för förvaltningens egen verksamhet.

Västerås den 14 juli 1953.

För parkstyrelsen:

Adolv Andersson

/*Gunnar Ekberg*

Till Drätselkammaren.

Stadsrevisionen har i sin revisionsberättelse för år 1952 bl. a. i princip anmärkt på att en stadens tjänsteman har varit anlitad att mot ersättning fullgöra uppdraget som sekreterare i Västerås stads skoldelegation. Med anledning härav får skoldelegationens arbetsutskott anföra följande.

När skoldelegationen skulle börja sitt arbete, yppade sig stora svårigheter att erhålla en för uppgiften lämplig sekreterare. Stadsdirektören framhöll, att stadens jurister redan var så belastade med mångahanda sekreterareuppdrag, att det knappast var möjligt att avdela någon till detta uppdrag. Därtill kommer att det i detta fall var fråga om ett speciellt uppdrag, som krävde särskild kännedom om skolförhållanden.

Skoldelegationen har ansett, att frågan löstes fullt tillfredsställande, när den småningom lyckades engagera folkskolinspektör Collin som sekreterare. Som sakkunnig i skolfrågor har han haft stora möjligheter att fullgöra uppdraget. Å andra sidan har folkskolinspektören därigenom belastats med krävande uppgifter vid sidan av sin anställning, vilka han enligt sina tjänsteåligganden givetvis icke har haft skyldighet att ägna sig åt. Det bör observeras, att skoldelegationens arbete berör samtliga skolor i staden och att det är en uppgift, som icke kan belasta enbart folkskolestyrelsen. Det kan bl. a. som exempel nämnas en utredning rörande handelsgymnasium i Västerås. Skoldelegationen har därför icke ansett sig kunna tillgodogöra sig sekreterarens insatser utan att härför lämna skälig ersättning för utfört arbete, vilken ersättning årligen bestämts i förhållande till arbetets omfattning.

Skoldelegationens arbetsuppgifter berör givetvis *även* folkskolan i hög grad, i synnerhet då fråga är om utredningar rörande den nioåriga enhetsskolan. Skoldelegationen har under hand förvissat sig om att det från folkskolestyrelsens sida icke skulle resas några hinder för folkskolinspektören att vid sidan av sitt arbete fungera som skoldelegationens sekreterare.

För att kunna fullgöra pågående och planerade utredningar är det för skoldelegationen synnerligen önskvärt om den svårlösta sekreterarefrågan icke ånyo skall lägga hinder i vägen. Skoldelegationens arbetsutskott får därför hemställa

att Stadsrevisionens anmärkning i berörda avseende lämnas utan avseende.

Västerås den 10 augusti 1953.

Å Västerås stads skoldelegations arbetsutskotts vägnar:

John Johansson

ordförande

Drätselkammaren har med överlämnande av sålunda inkomna förklaringar genom utlåtande den 13 augusti 1953 anfört följande:

Vad första beträffar de bidrag, som utgår till vissa tjänstemän för bostadstelefon har drätselkammaren i cirkulärskrivelse till stadens förvaltningar anmodat dessa att taga under omprövning behovet av tjänstetelefon i bostaden för de olika befattningshavarna och undersöka möjligheterna av att genom en inskränkning av antalet befattningshavare, till vilka bidraget utgår, eller på annat sätt söka minska telefonkostnaderna. Det bör emellertid här framhållas att en behovsgradering av förevarande slag många gånger är ganska vansklig att utföra och i varje fall knappast kan utföras genom en rent matematisk uppskattning av de telefonsamtal i tjänsten, vilka utväxlas över vederbörande befattningshavares bostadstelefoner. Arrangemanget är nämligen att betrakta som en service för den allmänhet, som efter arbetstidens slut önskar hänvända sig till tjänstemannen i någon angelägenhet och innebär därför en skyldighet för denne att när han befinner sig i bostaden, även å sin fritid stå till förfogande för detta ändamål. Tydligen växer behovet av denna service med expansionen av stadens förvaltning, vilket förhållande utgör en förklaring till utbredningen av antalet tjänstetelefoner. Drätselkammaren avser emellertid att med uppmärksamhet följa den fortsatta utvecklingen å detta område och att vidtaga de åtgärder, som anses lämpliga och möjliga ur ekonomisk synpunkt.

Beträffande dansarrangemangen i idrottshallen är bakgrunden till dessa i första hand en strävan från staden att tillgodose en sida av ungdomens berättigade behov av fritidsförströelse. Anordningen har därför tillkommit uteslutande i ungdomsvårdande och ej i ekonomiskt syfte. Med hänsyn härtill anser kammaren i likhet med idrottsstyrelsen att verksamheten bör tills vidare fortgå åtminstone i avbidan på att dansmöjligheter på ett tillfredsställande sätt kan ordnas annorstädes, detta så mycket hellre som ju rörelsen ger ett om än ringa överskott.

Stadsrevisionen har anmärkt på att ersättningar i ett par fall utgått till tjänstemän för särskilda uppdrag inom stadens förvaltningar. I vad påpekandet avser ersättning till en tjänsteman vid parkförvaltningen för utarbetande av programhandlingar för anläggningsarbeten vid Gideonsbergsskolan kan kammaren dela stadsrevisionens åsikt. Av parkstyrelsens reglemente och vederbörande tjänstemans instruktion torde det framgå att dylika arbeten böra av vederbörande utföras i tjänsten utan särskild ersättning.

Kammaren biträder även stadsrevisionens mening att i de fall ersättning skall utgå, denna regleras internt mellan förvaltningarna.

Vad slutligen gäller anmärkningen mot skoldelegationen måste drätselkammaren hävda en annan uppfattning än stadsrevisionen. Det gäller här uppdraget såsom sekreterare och utredningsman i en delegation som icke endast är sammansatt av representanter för kommunala organ utan vari även statliga organ äro företrädda. Delegationen är att betrakta såsom ett samordnande organ mellan stadens olika skolstyrelser, såväl kommunala som statliga. Den befattningshavare det här gäller kan icke såvitt av hans instruktion eller andra föreskrifter framgå anses skyldig att på grund av sin tjänst fullgöra uppdrag av ifrågavarande beskaffenhet utan någon ersättning. Även om det kan anses röra sig om ett gränsfall, kan skoldelegationen med hänsyn till omständigheterna i detta särskilda fall icke anses ha handlat i strid mot gällande föreskrifter eller gängse kutym.

Nr 160. Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Stämjärnet m. m.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 12 augusti 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed överlämna ett av stadsplanearkitekten Bertil Tideström upprättat förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Stämjärnet m. m. Förslaget är daterat den 1 juli 1953 och betecknat Pl 190. Förslaget består av karta och stadsplanebestämmelser jämte tillhörande beskrivning. Förslaget har varit utställt för granskning under tiden 18 juli—7 augusti 1953. Under utställningstiden har inkommit erinringar mot förslaget från Byggnadsfirman Gottfrid Lindgren såsom ägare av stadsägan 2440. Av skäl som anförts i stadsplanearkitektens bifogade tjänsteutlåtande har byggnadsnämnden ej funnit skäl beakta erinringarna.

I skrivelsen omförmälda stadsplanebestämmelser, beskrivning och tjänsteutlåtande äro så lydande:

Förslag till ändring av stadsplanen för kv. Stämjärnet m. m., Västerås. Pl. 190.

STADSPLANEBESTÄMMELSER.

§ 1.

Stadsplaneområdets användning.

Mom. 1. Byggnadskvarter.

Med G betecknat område får användas endast för garageändamål.

Mom. 2. Trafikområde.

Med Tm betecknat område får användas endast för allmän gatutrafik.

§ 2.

Mark som icke får bebyggas.

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

§ 3.

Mark tillgänglig för underjordiska ledningar.

Å med u betecknad mark får icke vidtagas anordningar som hindra framdragande eller underhåll av underjordiska allmänna ledningar.

§ 4.

Byggnads höjd.

Å med siffra i romb betecknat område får byggnad uppföras till högst den höjd i meter som siffran anger.

§ 5.

Byggnadsmaterial.

Å med G betecknat område skulle byggnads ytterväggar utföras brandsäkert.

Västerås den 1 juli 1953.

Bertil Tideström
Stadsplanearkitekt.

Beskrivning tillhörande förslag till ändring av stadsplanen för kv. Stämjärnet m. m. i Västerås.

Förslaget daterat den 1 juli 1953 är avfattat å karta Pl 190 samt i separat handling, stadsplanebestämmelser.

Inom eller intill det område, förslaget avser, gäller stadsplan fastställd av Kungl. Maj:t den 26 februari 1943, 26 maj 1944, 5 april 1946 och den 17 augusti 1951.

Förslaget omfattar huvudsakligen det triangelformade området söder om Tegnérgatan (den blivande rikshuvudvägen) mellan järnvägen och Malmabergsgatan ned till Odengatan.

Av detta område upptas f. n. delarna utmed Malmabergsgatan av gammal bostadsbebyggelse med mindre hus av mestadels dålig beskaffenhet. Antal boende är cirka 100 personer. Vissa bostadslägenheter ha utdömts. Delarna närmare järnvägen utnyttjas provisoriskt för upplagsändamål. Bortsett från en enda fastighet är området i stadens ägo. Gällande stadsplan upptar i huvudsak bostadsbebyggelse i tre och fyra våningar, vilken användning dock ansetts diskutabel med tanke på områdets belägenhet intill industrier och trafikleder.

Området föreslås nu utlagt till ett kvarter för garageändamål av vilket finns ett stort behov och för vilket området med sitt läge synes väl lämpat. Kvarteret avses att kunna inrymma en bensinstation, en större bilverkstad med garage samt i söder garage eller parkeringsutrymmen i anslutning till en eventuell framtida förbindelse i Odengatans förlängning under järnvägen mot Svenska Metallverkens industriområde väster om denna.

Mellan det föreslagna kvarteret och järnvägen har bibehållits ett isolerande parkbälte. Malmabergsgatan föreslås utlagd till 20 meters bredd i likhet med vad som tidigare fastställts för dess södra del. Därtill har ytterligare lagts ett fem meter brett förgårdsbälte.

Norr om rikshuvudvägens trafikområde kvarligger enligt gällande stadsplan ett stympat kvarter för allmänt ändamål. Detta kommer nu att delvis ingå i det utvidgade trafikområdet och föreslås i övrigt utlagt till parkmark.

Västerås den 1 juli 1953.

Bertil Tideström
Stadsplanearkitekt.

Tjänsteutlåtande angående förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Stämjärnet m. fl.

Ovanstående förslag, Pl 190, daterat den 1 juli 1953 har i enlighet med byggnadsnämndens beslut varit utställt för granskning under tiden 18 juli—7 augusti.

Förslaget har därvid skriftligen godkänts av drätselkammaren, statens järnvägar samt vägförvaltningen.

Vidare har inkommit en anmärkningsskrivelse av följande lydelse:

"Byggnadsnämnden, Västerås.

Västerås den 7/8 1953.

Betr. kv. Stämjärnet m. fl., Västerås.

Som ägare till stadsägan 2440, Malmabergsgatan 20—22, Västerås, få vi härmed

meddela att det ur vår synpunkt synes olämpligt med garagebyggnad i kv. Stämjärnet då det enligt fastställd stadsplan är planerat bostadsbebyggelse i det kvarter där oss tillhöriga stadsägan 2440 är belägen.

Högaktningsfullt

BYGGNADSFIRMAN GOTTFR. LINDGREN
Yngve Bengtsson"

Med anledning av den ovannämnda skrivelsen får undertecknad anföra ytterligare följande. Den ifrågavarande fastigheten är belägen på Malmabergsgatans sydöstra sida och enligt gällande stadsplan upptagen för ett bostadshus i två våningar liggande i gatulinjen.

Så som påpekats i beskrivningen till det föreliggande stadsplaneförslaget upptas nu Malmabergsgatan breddad till 20 meter vartill kommer ett fem meter brett obebyggt förgårdsområde på den föreslagna garage- och verkstadstomten. För ytterligare ett 15 meter djupt område föreslås byggnadshöjden begränsad till sex meter (i verkligheten är där endast projekterat ett par mindre envåningsbyggnader). Först därinnanför medges en byggnadshöjd av 10 meter.

Med den begränsning av garagebebyggelsens omfattning och höjd, som förslaget sålunda innebär och med tanke på den tilltalande utformning dylika anläggningar numera brukar ges och på byggnadsnämndens möjligheter att tillse, att tomten hålls i ett prydligt skick kan den föreslagna garageanvändningen, enligt min mening ej bli till någon sådan olägenhet för klagandens bostadstomt att hans rätt träds för nära.

Med hänsyn härtill och till det föreslagna garageområdets synnerliga lämplighet som sådant får jag föreslå byggnadsnämnden att lämna den ifrågavarande skrivelsen utan avseende samt godkänna stadsplaneförslaget i oförändrat skick och överlämna detsamma till stadsfullmäktige med hemställan om dess antagande.

Västerås den 10 augusti 1953.

Bertil Tideström
Stadsplanearkitekt.

På grund härav hemställer byggnadsnämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att antaga stadsplaneförslaget samt

att uppdraga åt byggnadsnämnden att underställa förslaget Kungl. Maj:t för fastställelse.

Drätselkammaren har i häröver den 13 augusti 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 161. Fastställande av namn å två gator och ett parkområde å norra Skallberget.

Gatunamnsberedningen har i skrivelse den 18 juni 1953 anfört följande:

Enligt ett av byggnadsnämnden den 15 juni 1953 antaget förslag till stadsplane-

ändring för kvarteret Kronhjorten å norra Skallbergsområdet bildas två nya gator och ett parkområde.

Med anknytning till författarnamnen å övriga gator inom området får gatunamnsberedningen föreslå namnet *Dybecksgatan* å gatan som går från Karlfeldtsgatan i en slinga åt öster. Namnet är taget efter skalden och fornforskaren Richard Dybeck (1811—1877) som var född i Odensvi och som gick i läroverket i Västerås. Han är mest känd för att ha skrivit Du gamla, du fria.

För en mindre återvändsgata åt norr från föreslagna Dybecksgatan föreslås namnet *Skaldegatan*.

För parkområdet inne i slingan som bildas av föreslagna Dybecksgatan föreslås namnet *Ringleken*.

På grund av vad sålunda anförts får gatunamnsberedningen hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa ovan föreslagna gatu- och parknamn.

Beredningsutskottet har i yttrande den 12 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Nr 162. Fastställande av namn å parkområde invid Skallbergsgatan.

Gatunamnsberedningen har i skrivelse den 18 juni 1953 anfört följande:

I slingan som bildas av Skallbergsgatan i dess västra del ligger enligt stadsplanen ett parkområde som saknar namn. Gatunamnsberedningen föreslår namnet Skallbergsrundeln.

På grund härav får beredningen hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa namnet Skallbergsrundeln för ovannämnda park.

Beredningsutskottet har i yttrande den 12 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Nr 163. Ansökan av Frida Amalia Bjurfall om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å Bjursells Matsalar, Skepparbacken 10.

Poliskammaren har genom resolution den 20 maj 1953 till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående fru Frida Amalia Bjurfalls ansökan om tillstånd att under en tid av tre år från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka klass II till spisande gäster å Bjursells Matsalar, Skepparbacken 10, här i staden.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 23 juli 1953 anfört följande:

Någon anmärkning mot sökandens sätt att handha utskänkningsrättigheterna har hittills icke framkommit. Då särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke synes erforderliga, får nämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till fru Bjurfalls framställning.

Centralpolisen har i yttrande den 19 maj 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet har i häröver den 12 augusti 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Nr 164. Ansökan av Oskar Walter Hovstadius om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å Stora Hotellet, Vasagatan 17.

Poliskammaren har genom resolution den 20 maj 1953 till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna, angående direktören Oskar Walter Hovstadius ansökan om tillstånd att under en tid av tre år räknat från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka klass II till spisande gäster å Stora Hotellet, Vasagatan 17, här i staden.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 23 juli 1953 anfört följande:

Någon anmärkning mot sökandens sätt att handha utskänkningsrättigheterna har hittills icke framkommit. Då särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke synas erforderliga, får nämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till herr Hovstadius framställning.

Centralpolisen har i yttrande den 19 maj 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet har i häröver den 12 augusti 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Nr 165. Ansökan av AB ICA-restauranger om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka i Mjölkbaren.

Poliskammaren har genom resolution den 20 maj 1953 till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående AB ICA-Restaurangers ansökan om tillstånd att från och med den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka till spisande gäster i Mjölkbaren, Stora gatan 18, här i staden.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 23 juli 1953 anfört följande:

Nykterhetsnämnden har såväl 1951 som 1952 avgivit yttrande i motsvarande ärenden och därvid funnit sig böra föreslå stadsfullmäktige att avstyrka bifall till framställningarna. Som skäl härför har anförts det ur nykterhetsvårdssynpunkt mindre lämpliga uti att anordna pilsnerutskänkning i en lokal med mjölkbarens belägenhet i bottenvåningen i en fastighet vid en starkt trafikerad gata. Grannskapet till ölkaféet Mimer torde vidare innebära en viss risk, att dess klientel söker sig även till mjölkbaren och stör trevnaden för dess ordinarie gäster. Vad sålunda tidigare anförts torde alltjämt äga sin giltighet. Nykterhetsnämnden får därför hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att avstyrka bifall till herr Winbladhs framställning.

Centralpolisen har i yttrande den 20 maj 1953 avstyrkt framställningen.

Beredningsutskottet har i häröver den 12 augusti 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nykterhetsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Nr 166. Ansökan av Sven Torild Birger Lundberg om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å restaurang Lucky, Karlsgatan 4.

Poliskammaren har genom resolution den 20 maj 1953 till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående restaurangägaren Sven Torild Birger Lundbergs ansökan om tillstånd att under en tid av tre år räknat från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka klass II till spisande gäster å restaurang Lucky, Karlsgatan 4, här i staden.

Nykterhetsnämnden har i yttrande den 23 juli 1953 anfört följande:

Någon anmärkning mot sökandens sätt att handha utskänkningsrättigheterna har hittills icke framkommit. Då särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke synas erforderliga, får nämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till herr Lundbergs framställning.

Centralpolisen har tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet har i häröver den 12 augusti 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad nykterhetsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Nr 167. Ansökan av Åke Sörman om tillstånd att få utskänka pilsnerdricka å restaurang Sjöhagen.

Poliskammaren har genom resolution den 20 maj 1953 till stadsfullmäktige för yttrande remitterat handlingarna angående restaurangschefen Åke Sörmans

ansökan om tillstånd att under en tid av tre år räknat från den 1 oktober 1953 få utskänka pilsnerdricka till spisande gäster å restaurang Sjöhagen, Köpingsvägen, här i staden.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 23 juli 1953 anfört följande:

Någon anmärkning mot sökandens sätt att handha utskänkningsrättigheterna har hittills icke framkommit. Då särskilda ordningsföreskrifter utöver gällande lag och förordning icke synas erforderliga, får nämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till herr Sörmans framställning.

Centralpolisen har i yttrande den 19 maj 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet har i häröver den den 12 augusti 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens förslag.

Nr 168. Ansökan av Västerås Kaféaktiebolag om tillstånd för försäljning av maltdrycker klass II till avhämtning från ytterligare fem försäljningsställen inom staden.

Poliskammaren har genom resolution den 3 juni 1953 till stadsfullmäktige för utlåtande remitterat Västerås Kaféaktiebolags genom verkställande direktören Gösta Lundberg till Länsstyrelsen ingivna ansökan om tillstånd att tills vidare få bedriva försäljning av maltdrycker klass II till avhämtning från ytterligare fem ställen inom staden.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse den 23 juli 1953 anfört följande:

Sedan nykterhetsnämnden anmodats avgiva yttrande med anledning av en till länsstyrelsen ingiven framställning från Västerås Kaféaktiebolag om tillstånd att tills vidare få bedriva försäljning av maltdrycker klass II till avhämtning från ytterligare fem ställen i staden, får nämnden härmed anföra följande.

Framställningen avser följande fem försäljningsställen:

1) Högströms Livsmedel, Bellmansgatan 2, med herr Gunnar Emanuel Högström, född den 3 oktober 1909 och boende Bellmansgatan 4 B, som föreståndare.

2) Konsums speceriaffär, Bellmansgatan 1, med herr Knut Oskar Vilhelm Lindberg, född den 24 april 1915 och boende Skallbergsgatan 10 A, som föreståndare.

3) Konsums speceriaffär, Jakobsbergsplatsen 1, med herr Nils Ingemar Lindkvist, född den 29 oktober 1910 och boende Götgatan 14, som föreståndare.

4) Kungsgatans Specerier, Kungsgatan 7, med fru Maria Elisabet Olsson, född den 19 november 1901 och boende Emausgatan 50 B, som föreståndare.

5) Konsums speceriaffär, Smedjegatan 10, med herr Ernst Allan Hedberg, född den 7 december 1913 och boende Vargbogatan 8 A, som föreståndare.

Av den genom poliskammaren verkställda utredningen framgår, att de personer, vilka uppgivits såsom föreståndare för de olika försäljningsställena, samtliga gjort

sig kända för skötsamhet och ordentlighet. Då den ifrågasatta utökningen av antalet försäljningsställen synes berättigad, får nykterhetsnämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att hos länsstyrelsen tillstyrka bifall till Västerås Kaféaktiebolags framställning under framhållande av, att utlämningen i de s. k. snabbköpsbutikerna bör handhavas av särskild, därför lämpad person.

Beredningsutskottet anför i yttrande den 12 augusti 1953 följande:

Som bekant utövas numera försäljning av maltdrycker till avhämtning genom Västerås Kaféaktiebolag, som enligt gällande föreskrifter har att bedriva denna verksamhet på ett ur ordnings- och nykterhetssynpunkt tillfredsställande sätt. Försäljningsrättigheten, som är meddelad tills vidare, innehaves av bolagets verkställande direktör. Mellan den sistnämnde för kafébolaget, å ena, samt vederbörande affärsinnehavare, å andra sidan, upprättas särskilda avtal varigenom affärslokalen mot en ersättning av 200 kronor per år upplåtes för försäljningen och varigenom affärsföreståndaren mot en ersättning av 600 kronor per år förbinder sig vara bolagets verkställande direktör behjälplig vid utminuteringens handhavande. Såsom biträde vid avhämtningsförsäljningen må endast antagas personer, som äro omdömesgilla samt kända för nykterhet och skötsamhet och i övrigt äro lämpliga för uppdraget.

Kaféaktiebolaget innehar genom verkställande direktören för närvarande tillstånd att å ett 35-tal olika försäljningsställen inom staden försälja maltdrycker till avhämtning. Av dessa ställen tillhöra 10—15 Konsum, medan de övriga försäljningslokalerna tillhöra enskilda affärsidkare. De nu föreslagna nya försäljningsställena äro belägna delvis å nybebyggda stadsdelar, delvis inom den centrala staden. Med respektive affärsinnehavare ha tecknats vederbörliga kontrakt.

Beredningsutskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kafébolagets framställning, får tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla nykterhetsnämndens hemställan.

Nr 169. Val av kommunala förtroendemän.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 12 augusti 1953 anfört följande:

Sedan fru Stina Barkman i skrivelse den 10 maj 1953 avsagt sig uppdraget såsom ledamot i styrelsen för praktiska kommunala realskolan, ha stadsfullmäktige med godkännande av avsägelsen anmodat beredningsutskottet att till fullmäktige inkomma med förslag till ledamot i styrelsen.

I anledning härav tillstyrker beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta

att till ny ledamot i styrelsen för praktiska kommunala realskolan efter fru Barkman för tiden intill 1953 års utgång utse den nuvarande suppleanten i styrelsen, ombudsmannen Erik Karlsson samt

att till ny suppleant i styrelsen efter herr Karlsson för samma tid utse fru Gunborg Johansson, Furugatan 1 B, Västerås.

Nr 170. Val av kommunala förtroendemän.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 12 augusti 1953 anfört följande:

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 25 juni 1953 uppdragit åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till val av efterträdare till avlidne stadsfullmäktigeledamoten Ernfrid Carlsson i de uppdrag han innehaft på grund av stadsfullmäktiges val, får utskottet härmed föreslå stadsfullmäktige besluta

att till ledamot i fattigvårdsstyrelsen för tiden intill 1953 års utgång utse ingenjören Börje Lundh,

att förordna herr Lundh till vice ordförande i styrelsen för samma tid,

att till ledamot i kommittén för utredning av frågan om lämpliga lokaler för hantverkare och småindustriidkare utse målarmästaren Sven Roos, Vallgatan 13, Västerås,

att till ledamot i taxeringsnämnden för stadens 20:de distrikt för innevarande år utse nuvarande suppleanten i nämnden, civilekonomen Åke Eriksson samt

att till ny suppleant i nämnden för samma tid utse tjänstemannen Bengt Ekström, Kronvägen 9, Västerås.

Nr 171. Anslag för ytterligare exploateringskostnader å norra Skallberget.

Drätselkammaren har i skrivelse den 13 augusti 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktige nedan omförmälda förslag till täckande av exploateringskostnaderna för norra Skallberget.

Stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 31 maj 1951 (ser. A nr 113) anslagit medel för exploateringskostnader å norra Skallberget med sammanlagt 1.028.000 kronor att täckas av lånemedel. I samband härmed har stadsfullmäktige även haft tillfälle att taga del av den då uppgjorda exploateringskalkylen. Enligt denna har man räknat med en inkomst å 1.630.000 kronor av området, varav 180.000 kronor avseende 30 villatomter à 6.000 kronor samt 1.750.000 kronor avseende trefamiljs- och radhus efter ett tomtpris av cirka kronor 25: 50 per bruttovåningsyta. I verkliga inkomster ha för hittills exploaterad del av området influtit 1.412.470 kronor. Om för den icke exploaterade delen av området samma tomtpris skulle uttagas, innebär detta att ett underskott skulle komma att uppstå. Genom en stadsplaneändring har den tillåtna våningsytan för ifrågavarande område som ursprungligen beräknats till 14.000 kvm kunnat höjas till 15.000 kvm. Efter förhandlingar med bostadsstyrelsen har emellertid tomtpriset för de nu aktuella tomterna fått höjas till 30 kronor per kvm våningsyta, varför inkomsten av dessa kan beräknas till 450.000 kronor (15.000 kvm×30). Lägges detta belopp till de influtna inkomsterna kommer man upp i en sammanlagd inkomst av 1.862.740 kronor. Då i den ursprungliga kalkylen räknas med 1.630.000 kronor uppstår ett kalkylmässigt inkomstöverskott av kronor 232.740: —.

Emellertid uppstår vissa merutgifter genom stadsplaneändringen, varav 89.000 kronor för gatukostnader, 75.000 kronor för parkanläggning och 1.500 kronor för administration eller tillhopa 165.500 kronor. Sålunda skulle uppstå ett överskott på cirka 67.000 kronor. Detta erfordras dock för att täcka de redan kända ökade kostnaderna för fördyrad grundläggning (grundrabatt) och det är icke otänkbart att även kostnaderna för gator m. m. inom norra Skallbergsområdet kan komma att bliva högre än i 1951 års kalkyl. Drätselkammaren får återkomma härtill, då exploateringen av norra Skallberget avslutats och slutkostnaderna föreligga.

Efter förslag av fastighetskontoret har drätselkammaren godkänt tomtpriset, 30 kronor per kvm våningsyta, samt beslutat hemställa att stadsfullmäktige ville tillstyrka ett anslag för exploatering av norra Skallberget, avseende gatu- och parkkostnader å 164.000 kronor.

Med åberopande härav får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att för täckande av ytterligare exploateringskostnader för norra Skallberget anvisa ett anslag å 164.000 kronor av lånemedel samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t anhålla om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 164.000 kronor ävensom vidtaga samtliga för lånets upptagande erforderliga åtgärder.

Nr 172 Återbesättande av befattningen såsom fastighetsassistent.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 juli 1953 anfört följande:

Sedan innehavaren av befattningen som fastighetsassistent vid fastighetskontoret hos drätselkammaren hemställt om entledigande, får drätselkammaren, med förmälan att tjänsten i fortsättningen erfordras, hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga drätselkammaren att återbesätta befattningen som fastighetsassistent.

Löne- och avtalsnämnden har genom yttrande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla framställningen.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

Den 24 september 1953 **Ser. A nr 8**

Nr 173. Anslag för täckande av förlust å Stiftelsen Solgårdars verksamhet under år 1952. (Jfr S. H. nr 155 ser. A år 1952.)

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 september 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige beslöto den 28 augusti 1952 efter framställning av drätselkammaren (S. H. nr 155 ser. A år 1952) att ställa till drätselkammarens förfogande ett anslag å 101.874 kronor 54 öre att av kammaren användas för täckande av förlust å Stiftelsen Solgårdars verksamhet till och med år 1951. Såsom villkor för anslagets lämnande skulle gälla att vissa ändringar vidtoges i stiftelsens stadgar av innebörd att drätselkammaren finge ökad insyn över verksamheten. Dylik ändring av stadgarna vidtogs även sedermera.

I drätselkammarens framställning lämnades en redogörelse för det sätt på vilket stiftelsen konstruerats och för de ekonomiska åtaganden staden redan från början gjort. Till denna redogörelse hänvisas. I framställningen uttalade drätselkammaren bland annat att staden hade ett vitalt intresse av att rörelsen icke ginge med förlust samt att kammaren icke vore främmande för den eventualiteten att staden även i fortsättningen nödgades i viss utsträckning täcka uppkommande årliga förluster även om storleken av dessa för det dåvarande icke kunde bedömas.

Det ställdes från stiftelsens sida i utsikt att en hyreshöjning skulle kunna företagas och att en för stiftelsens ekonomi förmånligare bränsleklausul skulle få tillämpas.

Såsom framgår av styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1 januari—31 december 1952 har förlusten under nämnda år uppgått till kronor 66.468: 34. Anledningen till underskottet är dels att stiftelsen hittills icke kunnat erhålla full kompensation för bränslekostnaderna, dels att stiftelsen själv får bära de höjda räntekostnaderna, då någon statlig garanti för fast ränta för sådana fastigheter icke har lämnats, dels att fastighetsskatten ökats, dels ock vissa andra förhållanden.

Hyresnämnden har den 30 december 1952 medgivit stiftelsen att från och med den 1 januari 1953 få uttaga högre hyror och dessutom de faktiska bränslekostnaderna, s. k. exkl. klausul. Hyresnämndens beslut har överklagats av båda parter hos Statens Hyresråd och beslutet från det sistnämnda kan icke förväntas förrän om åtskilliga månader.

Till belysande av stiftelsens ekonomiska ställning bifogas årsberättelsen och revisionsberättelsen för år 1952.

I skrivelse den 24 augusti 1953, som likaledes bifogas, har stiftelsen hemställt att staden ville anvisa medel för täckande av 1952 års förlust, kronor 66.468: 34 samt kostnaden för iordningställande av skyddsrum till ett belopp av kronor 19.000: —.

I skrivelsen omförmälda revisions- och årsberättelse samt framställning från stiftelsen äro så lydande:

REVISIONSBERÄTTELSE.

Undertecknade, utsedda att granska styrelsens förvaltning samt räkenskaperna i *HSB:s i Västerås Stiftelse Solgårdar* för räkenskapsåret 1.1—31.12 1952, få härmed över vår granskning avgiva följande berättelse.

För fullgörandet av vårt uppdrag ha vi tagit del av räkenskaperna, styrelsens årsberättelse, protokoll samt andra handlingar, som lämna upplysning om stiftelsens ekonomi och styrelsens förvaltning.

Räkenskaperna ha siffergranskats av undertecknade Ivar Moberg och Lars Bergström.

Ifråga om stiftelsens ställning den 31 december 1952 samt det ekonomiska resultatet av det gångna räkenskapsåret hänvisa vi till de i styrelsens årsberättelse intagna balans- samt vinst- och förlusträkningarna, enligt vilka en förlust för räkenskapsåret å kronor 66.468: 34 redovisas, och som överensstämma med räkenskaperna.

Såsom framgår av årsberättelsen, är stiftelsens ekonomi fortfarande dålig och dess likviditet ansträngd. En viss förbättring härutinnan torde dock uppkomma i fortsättningen genom den under år 1953 företagna hyreshöjningen och ändringen av bränsleklausulen. Årets förlust torde dock ej härigenom kunna nedbringas.

På grund av vad vi vid revisionen iakttagit, tillstyrka vi, att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för förvaltningen för den tid revisionen omfattar.

Västerås den 20 augusti 1953.

Ivar Moberg
Av HSB i Västerås
utsedd revisor.

Lars Bergström
Av HSB:s Riksförbunds Revisionsstyrelse förordnad revisor.

Harry Klint
Aukt. revisor
Av drätselkammaren i Västerås utsedd revisor.

ÅRSBERÄTTELSE.

Styrelsen för HSB:s i Västerås stiftelse Solgårdar får härmed avgiva följande verksamhetsberättelse för tiden 1 januari—31 december 1952.

Styrelsen har utgjorts av hrr Gösta Lundberg, ordf., och Gösta Elghufvud, utsedda av Drätselkammaren i Västerås, samt hrr Filip Dahlström, vice ordf., Gunnar Österberg, sekr. och verkställande ledamot samt Karl Forshäll, valda av HSB i Västerås. Styrelsesuppleanter ha varit hrr Karl Pettersson och Erik Berglind, valda av Drätselkammaren i Västerås, samt hrr Sten Söderberg, Ernst Johansson och Bernhard Beén, valda av HSB i Västerås. Firmatecknare ha varit hrr Gösta Lundberg, Filip Dahlström och Gunnar Österberg, två i förening.

Verksamhet. Stiftelsens bostadsbestånd är oförändrat 219 lägenheter i 12 fastigheter. Av hyresgästerna åtnjöto vid årets slut 126 familjer subvention för 450 barn.

Årets resultat. Stiftelsen har även detta år redovisat lika stort underskott som föregående år. Orsaken till detta beror på flera faktorer. På grund av hittills tillämpad bränsleklausul, har det icke varit möjligt för stiftelsen att erhålla full kompensation för bränslekostnaderna. Dessutom får stiftelsen själv bära de höjda räntekostnaderna, då någon statlig garanti för fast ränta för sådana fastigheter icke har lämnats. Dessutom har fastighetsskatten något ökat på grund av i viss utsträckning ökade taxeringsvärden och dessutom på grund av den högre skattesatsen. Kvarvarande

från föregående år i jämförelse med tidigare år äro de högre kostnaderna för flertalet onerautgifter m. m.

Kungl. Bostadsstyrelsen har under året medgivit att stiftelsen skulle få uttaga högre grundhyror med i runt tal kr. 19.000: —. Detta medgivande skulle även underställas Hyresnämndens prövning och dess beslut erhölls först den 30 december 1952. Hyresnämndens beslut innebar ett bifall till stiftelsens framställning och de nya hyrorna skulle få uttagas från den 1 januari 1953. Beslutet innebär även att hyresgästerna komma att få betala de faktiska bränslekostnaderna, s. k. exkl. klausul. Hyresnämndens beslut har överklagats av bägge parter. Stiftelsens styrelse har begärt att få uttaga de nya hyrorna retroaktivt från den 1 oktober 1951. Något besked från Statens Hyresråd har tills dato icke erhållits.

Under år 1952 gjorde stiftelsen framställning till Västerås stad, att staden skulle täcka hittills uppkomna förluster. Staden beslutade att teckna nytt andelskapital med kr. 100.000: — och i anslag medgiva kr. 1.874: 54. Såsom förutsättning för stadens ökade engagemang skulle gälla att staden i fortsättningen finge utse 3 ledamöter i stiftelsens styrelse. Medgivanden från berörda parter, Västerås stad och HSB i Västerås, till erforderliga stadgeändringar har erhållits och framställning om godkännande av stadgeändringen har även gjorts till Kungl. Bostadsstyrelsen. Dess besked om godkännande har även erhållits.

Taxeringsvärdet å stiftelsens fastigheter utgör kr. 4.676.000: — och brandförsäkringsvärdet kr. 7.635.000: —.

Stiftelsens ekonomiska ställning vid räkenskapsårets utgång samt resultat för verksamhetsåret framgår av nedanstående balans- samt vinst- och förlusträkningar.

Balansräkning per den 31/12 1952.

Tillgångar:

Hyresfordringar			15.023: 03
Subventionsfordringar			15.657: 93
Bränslelager			4.056: 35
Inventarier			1: —
Fastigheter			4.664.705: 42
Röromläggning			2.900: —
Skyddsrum			5.605: 60
Kassa			849: 57
Postgiro			2.835: 04
Diverse personer			27: —
Balanserad förlust		109.715: 37	
./. Oreglerade byggnadskostnader	5.840: 83		
./. Lekstugeverksamhet	2.000: —		
./. Anslag Västerås stad	1.874: 54	9.715: 37	100.000: —
Årets förlust			66.468: 34
		Kronor	4.878.129: 28

Skulder:

Reparationer	4.384: 24
Omkostnader	1.519: 08

Onera	7.363: 95
Bränsle	40.262: 42
Trappstädning	933: 45
Räntor	58.394: 53
Förskottshyror	2.618: 79
Inteckningslån	4.392.072: 25
Fastighetsvärdeminskning	241.516: —
Grundfond	120.000: —
HSB:s Riksförbunds giroräkning	679: 27
Lån HSB i Västerås	8.000: —
Glasförsäkring	385: 30
Kronor	4.878.129: 28

Ställda panter: Inteckningar 4.632.958: —

Vinst- och förlusträkning för tiden 1/1—31/12 1952.

Intäkter:	
Hyror	323.113: 16
Subventioner	80.092: 91
Tvättstuga	181: 09
Årets förlust	66.468: 34
Kronor	469.855: 50

Kostnader:	
Räntor	144.864: 40
Värme	178.478: 07
Onera	32.745: 61
Trappstädning	933: 45
Reparationer	24.334: 12
Omkostnader	11.204: 15
Försäkringar	3.915: 14
Arvoden	8.214: 80
Skatter	25.421: —
Avskrivningar	38.684: —
Tvättstuga	1.060: 76
Kronor	469.855: 50

Styrelsen föreslår att årets förlust kronor 66.468: 34 balanseras i ny räkning.

Västerås den 3 juli 1953.

Gösta Lundberg *Karl Forshäll* *G. Österberg*

G. Elghufvud *F. Dahlström*

Till Västerås stads Drätselkammare.

Stiftelsen Solgårdars förvaltningsberättelse jämte revisionsberättelse för verksamhetsåret 1952 överlämnas härmed.

Som framgår av förvaltningsberättelsen uppgår årets förlust till kr. 66.468: 34. Den av stiftelsen begärda hyreshöjningen har först kunnat tillämpas från den 1 januari 1953 enligt Hyresnämndens beslut. Årets förlust har till stor del orsakats av, att kostnaderna för uppvärmning icke kunnat helt debiteras hyresgästerna på grund av de under år 1952 och tidigare gällande kontrakten. Från år 1953 äger stiftelsen rätt debitera hyresgästerna självkostnadspris för bränsle (exkl. klausul), vilket kommer att inverka gynnsamt på stiftelsens ekonomi.

Beträffande fastigheterna Skjutvallen nr 1 och Skjutbanan nr 4 har stiftelsen ålagts av civilförsvarsmyndigheterna att fullständigt iordningställa befintliga skyddsrum. Kostnaderna för dessa arbeten har uppgått till kr. 25.484: 10 för kv. Skjutvallen nr 1 och kr. 8.577: 13 för kv. Skjutbanan nr 4, eller tillsammans kr. 34.061: 23. Från Kungl. Bostadsstyrelsen beräknas kunna erhållas tertiärlån för dessa arbeten med c:a kr. 15.000: — ävensom medgivande om viss hyresreglering för annuitet på detta lån.

Stiftelsen får med anledning av det ovan anförda hemställa, att Drätselkammaren måtte tillstyrka hos stadsfullmäktige om täckande av 1952 års förlust, kr. 66.468: 34, samt kostnaden för iordningställande av skyddsrum till ett belopp av kr. 19.000: —.

Västerås den 24 aug. 1953.

HSB:s i Västerås stiftelse Solgårdar:

Gösta Lundberg

G. Österberg

Drätselkammaren fortsätter:

Såsom kammaren i sin tidigare framställning uttalat, torde staden icke kunna eller böra undandraga sig att lämna stiftelsen ekonomiskt stöd i det läge som uppkommit. I avbidan å att genom hyresrådets utslag klarhet vinnes om stiftelsens ekonomiska förutsättningar framdeles har drätselkammaren ansett att det ekonomiska bidraget bör begränsas till 1952 års förlust och avrundas till 65.000 kronor. Detta belopp kan täckas med 15.000 kronor av anslag upptaget i 1953 års stat för ändamålet (7 F 173) och med återstående 50.000 kronor av stadsfullmäktiges anslag i årets stat för oförutsedda utgifter.

Under hänvisning härtill tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att ställa till drätselkammarens förfogande ett anslag å 65.000 kronor att av kammaren användas för täckande av förlust å stiftelsen Solgårdars verksamhet för år 1952 samt

att utgiften skall bestridas med 15.000 kronor av i årets stat upptaget anslag under 7 F 173 och med 50.000 kronor av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 174. Anslag till Svenska Stadsförbundet för vissa arbetsstudieundersökningar rörande kommunal städning.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 27 augusti 1953 till drätselkammaren anfört följande:

Enligt vad närmare framgår av bifogade cirkulärskrivelse av den 14 juli 1953 från Svenska Stadsförbundets förhandlingsavdelning planerar avdelningen att i samarbete med Statens Organisationsnämnd utföra vissa arbetsstudieundersökningar rörande städning. Förhandlingsavdelningen har anhållit om kommunernas medverkan till undersökningens genomförande. Därvid har man tänkt sig att vissa kommuner skulle aktivt medverka i undersökningen genom att låta stadsförbundets rationaliseringsavdelning utföra undersökningar ute i kommunerna. Från övriga kommuner hemställer stadsförbundet om ekonomiskt bidrag eftersom tanken är att samtliga kommuner så småningom skall kunna tillgodogöra sig resultatet av undersökningarna.

Sedan löne- och avtalsnämnden dryftat frågan har nämnden funnit att man för Västerås vidkommande för närvarande inte bör medverka med en undersökning här i staden. Stadsförbundets initiativ är emellertid värt stöd från kommunerna ty man kan säkerligen uppnå goda resultat, särskilt som man vid undersökningen kan tillgodogöra sig rön och erfarenheter från de samtidigt pågående statliga undersökningarna. Kommunernas kostnader för städning uppgår till mycket stora belopp och besparingar kan sannolikt göras om man nu får en allsidig undersökning av metoder, tekniska hjälpmedel och annat. Om man bortser från besparingssyftena bör undersökningen ha den fördelen med sig att man så småningom kan komma över på ett system för beräkning av städningslöner som ger bättre rättvisa mellan olika städningsytor inbördes än de tämligen schablonmässiga beräkningar som för närvarande förekommer vid förhandlingsuppgörelserna. Löne- och avtalsnämnden anser därför, att staden bör lämna bidrag till stadsförbundets undersökning och hemställer att drätselkammaren ville bidraga med förslagsvis 1.500 kronor.

I skrivelsen omnämnda cirkulärskrivelse från Svenska Stadsförbundets förhandlingsavdelning har icke avtryckts i handlingarna men finnes för granskning tillgänglig å stadskansliet.

Drätselkammaren har med överlämnande av löne- och avtalsnämndens skrivelse genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att för ifrågavarande ändamål anvisa ett förslagsanslag å 1.500 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 175. Anslag för anordnande av lärjungebibliotek i Herrgårdsskolan.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 10 augusti 1953 anfört följande:

Folkskolestyrelsen måste med nu rådande lokalbrist tillvarataga alla utrymmen som ej förut äro utnyttjade. Ett dylikt är f. d. skolkökslokalen på Herrgårdsskolans vind. Anslag finns i 1953 års stat tillgängligt för "upphöjning av yttertak vid naturkunnighetssalen och f. d. skolköket samt byggnad av takkupor". Anslag saknas däremot till arbeten för f. d. skolkökslokalens inredning. Folkskolestyrelsen har diskuterat olika alternativa förslag till dess framtida disposition. Som skolkökslokal är den odugIig enligt nutida anspråk på behövligt golvutrymme m. m. Då dessutom nytt skolkök finns i Herrgårdsskolans småskolebyggnad, bör en inredning av lokalen till

skolkök anses utesluten. Däremot råder brist på lärosalar och saknas bibliotek i Herrgärdsskolan. Varje nytt tillskott av klassrum är välkommet. Folkskolestyrelsen har emellertid den uppfattningen att i en modern skola tillgången till lärjungebibliotek är av största betydelse för skolans standard, vilket även framhållits i motivskrivelse till stadsfullmäktige i samband med förslaget till 1954 års budget. Folkskolestyrelsen önskar nu lösa problemet på det sättet, att f. d. skolköket inredes som bibliotek men disponeras under tider av lokalbrist även som klassrum. För ändamålet har i budgetförslaget för 1954 uppförts som delposter av litt. 15 A 4—160,2 och 368,1 7.000 kronor till inredningsarbeten och 3.000 kr. till inventarier. För böcker äskas 8.000 kronor under litt. 15 A 2—124,9 och till bibliotekariens avlönande 1.150 kr. enligt förslaget till löne- och arvodestat (litt. 15 A 2—101,11).

Styrelsen hemställer i anledning härav att stadsfullmäktige ville bevilja följande anslag till bestridande av kostnaderna för anordnande av lärjungebibliotek i Herrgärdsskolan nämligen

för inredningsarbeten	7.000: —
„ inventarier	3.000: —
„ bokinköp	8.000: —
„ bibliotekariens avlönande år 1954	1.150: —
Kronor	19.150: —

Drätselkammaren har i häröver den 3 september 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla folkskolestyrelsens hemställan samt

att härav föranledd utgift skall täckas av skattemedel i 1954 års stat.

Nr 176. Anslag till folkskolestyrelsen för organiserande av en blåsorkester.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 10 augusti 1953 anfört följande:

Som bekant erhåller ett stort antal av folkskolans elever undervisning i musik vid Västerås musikskola. En gren, som musikskolan emellertid icke upptagit i sin verksamhet, är undervisning på blåsinstrument. Folkskolestyrelsen skulle finna det vara till mycken glädje och gagn för såväl enskilda elever som folkskolan i sin helhet, om vid folkskolan kunde organiseras en blåsorkester, vilken även skulle kunna spela vid olika tillfällen till egen, kamraters och målsmäns förnöjelse.

För någon tid sedan hade Västerås besök av en dylik gossorkester från dess norska vänort. Denna orkester vann säkert med sitt uppträdande mångas hjärtan. Folkskolestyrelsen har alltså i förslaget till budget för år 1954 uppfört som delpost av litt. 15 A 2—368 ett anslag till inköp av musikinstrument à kr. 5.000: — samt à litt. 15 A 2—101,1 ett belopp till musiklärarearvode à kr. 1.600: —, och får folkskolestyrelsen hemställa om bifall till ovannämnda anslagsäskanden.

Drätselkammaren har i häröver den 3 september 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Staden har tidigare lämnat läroverket anslag för inköp och underhåll av blåsinstrument till en blåsorkester vid läroverket samt lämnar vidare ett årligt bidrag för den del av musikundervisningen som avser blåsorkestern. Enligt drätselkammarens mening finnas skäl för att staden även lämnar bidrag till organiserande av en blåsorkester för folkskolans lärjungar.

Med anledning härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för ifrågavarande ändamål anvisa anslag å tillhopa 6.600 kronor samt

att härav föranledd utgift skall täckas av skattemedel i 1954 års stat.

Nr 177. Yttrande i anledning av besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 juni 1953 om bidrag till Avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av en jubileumsskrift.

Stadsfullmäktige beslöto vid sammanträde den 25 juni 1953 anvisa ett bidrag å 10.000 kronor till Avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetareförbundet för utgivande av en jubileumsskrift med anledning av avdelningens 50-åriga tillvaro samt att anslaget skulle täckas av kulturfondens disponibla avkastning.

Över stadsfullmäktiges beslut har besvär anförts hos länsstyrelsen av fil. dr Mogens Matell.

Besvärsskrivelsen är så lydande:

Över stadsfullmäktiges i Västerås beslut vid sammanträde den 25 juni 1953, antecknat under § 168 i protokollet, om anslag ur stadens särskilda fond för kulturella ändamål av 10.000 kronor till Svenska Byggnadsarbetareförbundets avdelning nr 100 får undertecknad härigenom vördsamt anföra besvär, enär beslutet strider mot för fonden gällande reglemente och stadsfullmäktige sålunda genom det fattade beslutet överskridit sin befogenhet. Vidimerat utdrag av stadsfullmäktiges protokoll bifogas.

För förvaltningen och dispositionen av ifrågavarande fond, i det följande i korthet benämnd Kulturfonden, har K. Maj:t den 10 november 1950 fastställt ett av stadsfullmäktige den 26 januari 1950 antaget "Reglemente för Västerås stads särskilda fond för stadens förskönande samt för kulturella och allmännyttiga ändamål", vilket bifogas.

Ärenden angående anslag från Kulturfondens tillgängliga avkastning beredas av en särskild av stadsfullmäktige tillsatt nämnd, benämnd "Kulturnämnden", som därjämte har flera andra uppgifter, vilket allt närmare framgår av för Kulturnämnden gällande instruktion, som antogs av stadsfullmäktige den 25 november 1948.

Av de ändamål, som i reglementet för fonden anges kunna stödjas genom bidrag från fondens avkastning, kan endast för det överklagade beslutet åberopas "kulturell verksamhet såsom teater, musik, konst och vetenskap", och av dessa väl endast den sista kategorien "vetenskap". Givetvis kan icke *all* vetenskaplig verksamhet få anslag, utan en stark begränsning ligger i sakens natur. Även om ämnesvalet begränsas till Västerås stad, måste givetvis en viss standard hos ett vetenskapligt verk

krävas som villkor för att det erhåller understöd från fonden, och härutinnan har Kulturnämnden beträffande ifrågavarande publikation erhållit underkännande omdöme från av nämnden tillfrågad sakkunnig, såsom framgår av Kulturnämndens av drätselkammaren refererade yttrande (Stadsf. Handl. 1953 Serie A nr 6).

Vidare måste, och detta anser jag i och för sig utgöra tillräckligt skäl för avslag, framhållas, att det beslutade anslaget skulle utgå till en förening, vars huvudsyfte är att tillvaratage medlemmarnas enskilda intressen, samt att skriften ifråga redan är tryckt och distribuerad på föreningens bekostnad och risk. De facto skulle alltså anslaget komma att utgöra ett bidrag till föreningens ordinarie verksamhet.

Västerås den 20 juni 1953.

MOGENS MATELL.
Fil. dr, Eriksgatan 5, Västerås.

Länsstyrelsen har genom resolution den 21 juli 1953 anmodat stadsfullmäktige att avgiva yttrande över besvären.

Drätselkammaren har i förberedande utlåtande den 3 september 1953 anfört följande.

Drätselkammaren har i sin skrivelse av den 3 juni 1953 till stadsfullmäktige (S. H. nr 117 ser. A för innevarande år) redovisat sina skäl för att avdelningen bör komma i åtnjutande av bidrag av kulturfondens medel. Drätselkammaren kan icke finna att avfattningen av kulturfondens reglemente skulle lägga hinder i vägen för att nu ifrågavarande ändamål tillgodoses av kulturfonden. Det är att märka att den av klaganden åberopade uppräkningen av olika kulturella ändamål endast innebär en exemplifiering och icke är uttömmande.

Drätselkammaren inskränker sig med detta påpekande till att åberopa vad kammaren i skrivelsen av den 3 juni 1953 anfört samt tillstyrker stadsfullmäktige besluta

att med åberopande av vad drätselkammaren nu och tidigare i ärendet anfört hemställa, att besvären lämnas utan bifall.

Nr 178. Fastställande av arvode till filmarkivarien vid folkskolorna.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 10 augusti 1953 anfört följande:

Filmarkivarien vid Västerås folkskolor hade åren 1951—1952 ett arvode à 900 kronor, vilket för år 1953 höjts till 1.035 kronor. Höjningen, som utgör 15 % av grundbeloppet, skulle anses vara dyrtidskompensation. Folkskolestyrelsen föreslog 1952 en höjning av nämnda arvode till 1.400 kronor, vilken framställning emellertid då avslogs. Sedan dess har filmverksamheten ytterligare utökats. Antalet expedierade filmlån ur arkivet har från läsåret 1951/52 till 1952/53 stigit med drygt 40 % och kommer att ytterligare stiga under 1954, därest anslaget till skolfilm höjes enligt folkskolestyrelsens förslag (litt. 15 A 2—124,4). Då styrelsen i år ånyo föreslår en

höjning av arvodet till 1.400 kr. är anledningen enbart det ökade arbetet för filmarkivarien.

Med åberopande härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa filmarkivariens vid Västerås folkskolor arvode för år 1954 till 1.400 kronor.

Löne- och avtalsnämnden har i häröver den 19 augusti 1953 avgivet yttrande anfört följande:

Höjningen med 15 % till 1.035 kronor beslöts av stadsfullmäktige den 25 september 1952, § 228. Några allmänna lönetillägg till stadens anställda har ej utgått sedan detta beslut fattades. Folkskolestyrelsen anför den ökade filmutlåningen såsom grund för den begärda höjningen. Det nuvarande arvodet synes vara väl avvägt och löne- och avtalsnämnden anser icke, att en viss stegring av arbetsuppgifterna i och för sig bör föranleda en omedelbar arvodeshöjning. En viss marginal som tillåter såväl ökning som minskning av arbetsuppgifterna bör normalt ligga inom ramen för arvodesättningen.

På grund härav tillstyrker nämnden stadsfullmäktige besluta

att avslå folkskolestyrelsens framställning.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 179. Inrättande av befattning som skolsköterska vid folkskolorna.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 10 augusti 1953 anfört följande:

Folkskolestyrelsen har i förslaget till budget för år 1954 å löne- och arvodesstaten (litt. 15 A 3—101,0) uppfört anslag å kronor 4.458: — till avlönande av ytterligare en heltidsanställd skolsköterska från höstterminens 1954 början. Framställningen föranledes av det alltfort stigande barnantalet. Vid inrättandet av ny sköterskétjänst den 1/7 1952 var barnantalet 5.919. Sedan dess beräknas barnantalet intill den 1/7 1954 ha stigit till 7.126, d. v. s. med 1.207. Medeltalet barn pr sköterska var läsåret 1952/53 1.183 och blir 1.187 läsåret 1954/55, under förutsättning att antalet tjänster utökas med en till sex. Folkskolans högstadier ha därvid icke inräknats.

Med stöd härav hemställer styrelsen

att Stadsfullmäktige behagade medge folkskolestyrelsen att inrätta en ny ordinarie skolsköterskétjänst från 1/7 1954 och för ändamålet bevilja erforderliga medel till nämnd befattningshavares avlönande.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 19 augusti 1953 anfört följande:

Det nuvarande ekonomiska läget kräver synnerlig återhållsamhet när det gäller att

inrätta nya ordinarie tjänster. Enligt folkskolestyrelsens framställning motiverar ökningen av elevantalet en ökning av antalet skolsköterskor. Mot detta har löne- och avtalsnämnden i och för sig intet att erinra men eftersom man har anledning räkna med, att elevantalet efter några års fortsatt stegring kommer att bli mera konstant eller kanske rent av minska, synes det nämnden som om försiktigheten bjuder till att staden icke binder sig vid alltför många ordinarie tjänster. Man kan här dra en parallell med antalet ordinarie lärartjänster. Detta överensstämmer icke med antalet elever utan man har ett visst antal extra och extra ordinarie tjänster. Löne- och avtalsnämnden föreslår, att skolskötersketjänsten till att börja med inrättas på extra stat. Detta förhållande bör emellertid ej utgöra något hinder för att lönen må utgå såsom för ordinarie skolsköterska. För skolskötersketjänsterna gäller enligt central överenskommelse lönegrad 14, vilket inklusive nu utgående tillägg betyder en begynnelselön å 743 kronor per månad och en slutlön efter nio år å 836 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får löne- och avtalsnämnden tillstyrka att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 juli 1954 inrätta en tjänst å extra stat såsom skolsköterska vid folkskolorna med lön såsom för ordinarie skolsköterska.

Drätselkammaren har i häröver den 3 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 180. Omändring av en extra skrivbiträdestjänst å folkskoleexpeditionen till en ordinarie kontorsbiträdestjänst i lönegrad 8.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 10 augusti 1953 anfört följande:

På folkskolans expedition finns f. n. bl. a. en kontors- och en skrivbiträdestjänst. Innehavaren av skrivbiträdestjänsten, som är född 1921, har varit anställd vid folkskolan sedan 1/12 1950. Vederbörandes arbetsuppgifter äro av delvis kvalificerad art och fullgöres i huvudsak på folkskolans fastighetsavdelning. Folkskolestyrelsen har i förslaget till budget för år 1954 överfört ifrågavarande tjänst från litt. 15 A 1 (administration) till 15 A 4 (fastigheter) och rubricerat den som ordinarie kontorsbiträdesbefattning i lönegrad 8, samtidigt som anslaget till extra skrivhjälp m. m. å litt. 15 A 1 föreslagits höjt från 1.500 till 4.000 kronor med hänsyn till den alltfort svällande administrationen.

Under åberopande härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att medge inrättandet av en ny ordinarie kontorsbiträdestjänst i lönegrad 8 och härför bevilja erforderliga medel.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 19 augusti 1953 anfört följande:

Löne- och avtalsnämnden är av den bestämda uppfattningen, att man för närvarande

bör vara synnerligen återhållsam när det gäller att utöka antalet ordinarie tjänster i staden. Dessutom anser nämnden det tveksamt om arbetsuppgifterna är av den art att tjänsten kan klassificeras som kontorsbiträdestjänst. Med hänsyn härtill finner nämnden frågan icke vara av sådan angelägenhetsgrad att framställningen bör bifallas.

På grund härav får löne- och avtalsnämnden föreslå att stadsfullmäktige ville besluta

att avslå folkskolestyrelsens framställning.

Drätselkammaren har i häröver den 3 september 1953 anfört följande:

Kammaren delar löne- och avtalsnämndens uppfattning att den begärda tjänsten för närvarande icke bör inrättas å ordinarie stat. Enligt drätselkammarens mening synes hinder emellertid icke föreligga att folkskolestyrelsen efter samråd med löne- och avtalsnämnden tills vidare avlönar ifrågavarande arbetskraft såsom extra kontorsbiträde.

På grund härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 181. Avförande av en skrivbiträdestjänst å barnavårdsbyrån från ordinarie stat.

Barnavårdsnämnden har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

Skrivbiträdet hos barnavårdsnämnden fru Sigrid Eriksson har på egen begäran entledigats från sin tjänst från och med den 23 september 1953. Då enligt nu tilllämpade principer återbesättande av ledigblivna skrivbiträdestjänster på ordinarie stat av olika skäl icke bör ske, får barnavårdsnämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att överföra ifrågavarande skrivbiträdesbefattning från ordinarie till extra stat med verkan från och med den 23 september 1953.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla barnavårdsnämndens framställning.

Drätselkammaren har i häröver den 3 september 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 182. Avförande av två befattningar såsom skrivbiträde vid uppbördsverket från ordinarie stat.

Drätselkammaren har i skrivelse den 2 juli 1953 anfört följande:

Sedan kronokamreraren i skrivelse till drätselkammaren den 15 juni 1953 hemställt,

att två vid uppbördsverket inrättade skrivbiträdesbefattningar, vilka för närvarande äro vakanta och som icke komma att återbesättas, måtte indragas, får drätselkammaren, med vitsordande av vad kronokamreraren anfört, hemställa, att stadsfullmäktive ville besluta

att från lönestaten avföra två vid uppbördsverket i Västerås upptagna ordinarie skrivbiträdesbefattningar.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 19 augusti 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens framställning.

Nr 183. Inrättande av en ny kriminalkonstapelbefattning med uppgift att bekämpa olaga sprithantering.

Nykterhetsnämnden har i skrivelse till poliskammaren den 16 juni 1953 anfört följande:

Nykterhetstillståndet här i staden har under de senaste åren varit mindre tillfredsställande och särskilt under föregående år undergick fylleriförseelsernas antal en betydande ökning. Den ständigt fortgående ökningen av stadens folkmängd har givetvis varit en bidragande orsak härtill, men den verkliga orsaken torde enligt nykterhetsnämndens uppfattning vara den säkerligen betydande överlåtelse av motbokssprit till alkoholmissbrukare och ungdomar, som faktiskt förekommer. Den ökade penningtillgången som möjliggjort flitigare restaurangbesök, torde också ha haft en viss inverkan på nykterhetstillståndet.

Då alkoholmissbrukaren icke blott skadar sig själv genom att förstöra sin hälsa och nedsätta sin arbetsförmåga utan även är orsak till andra människors misär och missförhållanden, är det givetvis en allmän samhällelig angelägenhet att söka undanröja orsakerna till eller möjligheterna för alkoholmissbruk. I ordningsmaktens allmänna arbetsuppgifter ingår givetvis också att med alla till buds stående medel söka bekämpa olika sprithantering av olika slag.

För åtskilliga år sedan fanns hos polisen här i staden en särskild befattningshavare avdelad med speciell uppgift att taga befattning med den olaga sprithanteringen. Av personer, vilka på den tiden deltogo i det kommunala nykterhetsvårdsarbetet, har erfarits, att denna insats från polisens sida lämnade mycket gott resultat. Genom en fortgående ökning av polisens övriga arbetsuppgifter kom emellertid denna speciella verksamhet så småningom att helt upphöra. På senaste tiden ha dock allt starkare röster höjts för att ånyo få till stånd ett mera aktivt ingripande från polisens sida, då det gäller att söka komma till rätta med alkoholmissbruket och dess närmaste orsaker.

Med stöd av vad sålunda anförts får nykterhetsnämnden hemställa att poliskammaren måtte tillse att från polisens sida ett verkligt effektivt arbete kommer till stånd för att komma till rätta med den olaga sprithanteringen i staden, framför allt i form av överlåtelser och olaga försäljning. Därest nuvarande personalstyrka i förhållande till polisens övriga, lika viktiga arbetsuppgifter icke kan anses tillräcklig, hemställes, att åtgärder i vederbörlig ordning vidtagas för att få till stånd en utökning av personalen.

Polisnämnden har med överlämnande av skrivelsen i yttrande den 23 juni 1953 anfört följande:

Kriminalpolisen, som handhar frågor om utredning av ärenden rörande brott mot rusdrycksförordningen har nyligen utökats med en överkonstapel och fyra konstaplar, vilket var nödvändigt för att medhinna utredningar ifråga om den stadigt ökande brottsligheten, men trots denna förstärkning är personalstyrkan icke tillräcklig för att en man skall kunna helt avdelas för rusdrycksärenden. För närvarande måste man nöja sig med tillfälliga razzior och stickprov, vilka givetvis icke ge samma resultat som en fortlöpande kontroll. Det skulle utan tvekan ge bättre resultat om en kriminalpolisman ständigt kunde ägna sig åt frågor om olaga sprithantering och detta är särskilt önskvärt då man vet, att bakom en hel del andra brott som begås, ofta ligger missbruk av spritdrycker.

Polisnämnden är liksom polismästaren fullt ense med nykterhetsnämnden om behovet av skärpt kontroll av nu ifrågavarande förseelser, men då polismästaren förklarat, att personalen icke är tillräcklig härför måste, om stadsfullmäktige finner nykterhetsnämndens framställning böra beaktas, ytterligare en kriminalkonstapelsbefattning inrättas, vilket lämpligen bör ske från och med 1 januari 1954.

Kostnaderna härför uppgå till 13.676 kronor, fördelade sålunda: lön i lönegrad 16 kronor 9.648: —, beklädnadsersättning kronor 528: —, pensionsavgifter kronor 1.500: — samt för inköp av skrivmaskin, skrivbord och andra möbler samt beväpning kronor 2.000: —.

På grund härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att för övervakning av den olaga sprithanteringen i staden från och med den 1 januari 1954 inrätta en kriminalkonstapelsbefattning samt

att för bestridande av kostnaderna härför ställa ett anslag å 13.676 kronor till polisnämndens förfogande.

Drätselkammaren anför i skrivelse den 13 augusti 1953:

Av utredningen i ärendet torde framgå att en skärpt övervakning erfordras beträffande sådana brott och förseelser, vilka sammanhänga med rusdryckslagstiftningen, ävensom att de insatser, som hittills kunnat göras på detta område icke varit så effektiva som önskvärt, beroende på att särskild arbetskraft icke helt kunnat avdelas för detta ändamål. För att bilda sig en uppfattning om arbetsfördelningen inom kriminalpolisen har drätselkammaren begärt en kompletterande utredning från poliskammaren och har denna i anledning därav inkommit med bilagda promemoria.

Med hänsyn till den arbetsbelastning, som onekligen åvilar kriminalpolisen, och vad som upplysts angående arbetsfördelningen vid denna, måste det enligt drätselkammarens mening anses utrett att behov föreligger av en särskild kriminalpolisman, som får helt ägna sig åt rusdrycksärendena. Kammaren vill därför tillstyrka att den begärda befattningen får inrättas från och med nyåret. Särskilt anslag därför bör, om stadsfullmäktige bifalla framställningen, upptagas i 1954 års stat.

Den i skrivelsen omförmälda promemorian är så lydande:

P. M.

Med anledning av tidigare till Stadsfullmäktige i Västerås gjord framställning om

utökning av kriminalavdelningens personal med en kriminalkonstapel för tjänstgöring som spritpolis lämnas härmed en uppgift om arbetsfördelningen vid kriminalavdelningen.

Avdelningen, som står under befäl av kriminalkommissarien, är uppdelade på 3 rotlar och en utlänningsavdelning med personal och arbetsuppgifter i korthet enligt följande.

I roteln: 1 överkonstapel, 4 kriminalkonstaplar, 1 poliskonstapel (cykelregistrator) samt 1 poliskonstapel från ordningsavdelningen för egen utbildning. Överkonstapeln leder arbetet på roteln, sköter kansliuppgifterna och har hand om svårare utredningar. Vidare handlägges samtliga militärärenden, ansökningar om svenskt medborgarskap, brott mot speciallagstiftningen, brott mot S. L. 21: 6 vad avser cyklar och bilar samt vissa från myndigheter på annan ort inkomna ärenden. 1 kriminalkonstapel tjänstgör på anmälningsrummet, där han mottager allmänheten och upptar anmälningar om brott. Antalet under 1952 anmälda brott uppgick till 1.513 st. (utom cykelstölder).

Cykelregistratorn sköter cykelavdelningen med biträde av den poliskonstapel, som praktiserar för egen utbildning. Antalet under 1952 anmälda stulna och förkomna cyklar uppgick till 1.367 st., varav 76 % tillrättaskaffades.

Alla inom staden brukade cyklar registreras numera hos kriminalpolisen. Detta arbete skötes även av cykelregistratorn med biträde.

1 kriminalkonstapel är avdelad att sköta laboratoriet, verkställa förekommande fotografering, framkallning och kopiering, upptaga fingeravtryck samt verkställa därmed förenade undersökningar. I mån av tid deltar han även i annat förekommande utredningsarbete.

II roteln: 1 överkonstapel och 5 kriminalkonstaplar. Överkonstapeln leder och fördelar arbetet samt verkställer mera krävande utredningar. Rotelns arbetsområde omfattar utredningar om mord, dråp, misshandel, hastiga dödsfall, bränder, förfalsknings-, förskingrings-, bedrägeri- och gäldenärsbrott, ofta av svår och tidsödande beskaffenhet. Därjämte handlägges samtliga otukts- och sedlighetsbrott, skadegörelse och ämbetsbrott samt övriga brott enl. S. L. 8—19 kap. av rotelns personal, som även har att övervaka de nu aktuella brotten mot rusdryckslagstiftningen. Den kriminalkonstapel, som är avdelad för detta ändamål måste dock i stor utsträckning tagas i anspråk för andra av de många arbetsuppgifter, som åvilar roteln. Han förrättar även jourtjänst.

III roteln: 1 överkonstapel och 5 kriminalkonstaplar. Överkonstapeln leder och deltar i arbetet, som omfattar undersökningar beträffande samtliga stöldbrott. Stöldanmälningarna ökar för varje år, varför arbetet på denna rotel sväller ut alltmer. Dessutom svarar personalen för hotellkontrollen och efterspaning av efterlysta, för brott misstänkta personer, jämte godsefterspaning och övervakning av handeln med begagnade föremål, vilka arbetsuppgifter ger personalen full sysselsättning.

Utlänningsavdelningen består av 1 överkonstapel och en poliskonstapel samt 3 kvinnliga skrivbiträden. 1 kriminalkonstapel från I roteln handlägger, som förut nämnts, utredningarna om svenskt medborgarskap, vilka hittills i år uppgår till cirka 50 st.

Den vid kriminalavdelningen placerade polissystern har överfull sysselsättning med handläggande av utredningar beträffande barn och ungdom.

Som framgår av ovanstående är personalens arbetskraft tillvaratagen till det yttersta, varför det är synnerligen välmotiverat med tillsättande av en kriminalkonsta-

pel för beivrande av den olagliga sprithanteringen. Trots den stora arbetsbördan ertappades under 1:a halvåret 1953 sammanlagt 25 personer för brott mot rusdrycks-lagstiftningen. Emellertid skulle säkerligen med den stora omfattning som den illegala sprithanteringen i Västerås numera har, ett betydligt större antal spritlangare kunna lagföras, om en särskilt avdelad kriminalkonstapel fick ägna sig uteslutande åt denna arbetsuppgift. Det ligger i sakens natur att en stor del av spaningsarbetet måste bedrivas på kvällarna och under icke ordinarie arbetstid. Dessa spaningar är ofta mycket tidsödande och krävande, varför det rimligtvis icke kan anses tillfredsställande att den därtill för närvarande avdelade polismannen i längden skall fullgöra sådant dubbelarbete. Nu har vissa tillfällen även annan kriminalpolispersonal kommenderats till deltagande i dylikt spaningsarbete på övertid.

Slutligen bör ej heller bortses från värdet av den preventiva verksamhet, som kan bedrivas av en för ändamålet tillsatt kriminalpolisman. Genom att helt få ägna sig åt uppgiften torde han kunna lämna övriga av stadens nykterhetsvårdande myndigheter stöd i sin verksamhet.

Västerås i poliskammaren den 13 augusti 1953.

Otto Holm.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta ytterligare en kriminalkonstapelsbefattning, vars innehavare skall hava till uppgift att helt ägna sig åt bekämpande av den olaga sprithanteringen och åt därmed sammanhängande förhållanden.

Löne- och avtalsnämnden har i utlåtande den 19 augusti 1953 anfört följande:

Sedan löne- och avtalsnämnden tagit del av ärendet, får nämnden tillstyrka att den begärda befattningen inrättas. Tillstyrkandet sker emellertid inte utan tvekan, ty löne- och avtalsnämnden är inte fullt övertygad om, att vad som nu föreslås är den rätta vägen när det gäller att förbättra nykterhetstillståndet och stävja otillåten sprithantering.

På grund härav tillstyrker nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att bifalla drätselkammarens förslag.

Nr 184. Angående viss omorganisation å drätselkontoret.

Drätselkammaren har i skrivelse den 11 juni 1953 anfört följande:

Under senare år har arbetet på drätselkontoret ökat kraftigt såväl i kvantitativt som kvalitativt hänseende. Denna ökning i arbetsuppgifterna beror bl. a. på tillkomsten av nya förvaltningsgrenar och ökat antal anställda befattningshavare inom stadens olika förvaltningsgrenar. Vidare pågår ett stort antal nyanläggningar av olika slag. Allt detta påverkar i hög grad den kassa- och räkenskapsmässiga verksamheten på drätselkontoret. Drätselkontoret svarar numera för all stadens kassarörelse och bok-

föring med undantag för socialvården, vars anslags- och huvudbokföring dock skötes av drätselkontoret.

Kammaren har med några statistiska uppgifter velat lämna fullmäktige en bild över utvecklingen under senare år.

Stadens skattebudget för år 1953 omsluter cirka 52,1 milj., vilket innebär mer än en fördubbling mot 1948, då budgeten omslöt cirka 24,1 milj. 1940 var motsvarande siffra cirka 11,7 milj. kronor. Folkmängden i Västerås är f. n. cirka 64.000 personer, 1948 var den cirka 56.000 personer och 1940 cirka 38.800 personer. Antalet verifikationer för motsvarande år var: 1952 = cirka 58.000, 1948 = cirka 53.000 och 1940 = cirka 20.000. Kassaomslutningen i drätselkammarens kassor var under 1952 cirka 206 milj., 1948 cirka 118 milj. och 1940 cirka 30 milj. kronor.

Helt naturligt har personalen på drätselkontoret måst ökas för att kunna sköta de arbetsuppgifter, som ankomma på kontoret. Genom rationaliseringar och genom anskaffande av arbetsbesparande kontorsmaskiner av olika slag har personalökningen kunnat hållas inom rimliga gränser.

När Tekniska verkens bokföring och kassarörelse sammanfördes med drätselkontoret den 1/1 1947 fanns på drätselkontoret 19 ordinarie befattningshavare. Den 1/1 1953 fanns där 21 ordinarie befattningshavare. Under dessa 6 år har följande ordinarie tjänster inrättats: 1 telefonist i lg 8, 1 vaktmästare i lg 12 samt 1 stadsbokhållare i lg 18. Vissa biträdestjänster har omändrats och några har avförts från tjänsteförteckningen över ordinarie befattningshavare. Antalet totalt anställda befattningshavare har ökats något sedan 1947 men detta har helt varit beroende på arbetets ökning kvantitativt sett.

Kammaren har med hänsyn till ökningen av arbetsuppgifterna och med hänsyn till förestående pensionering av några befattningshavare företagit en översyn av kontorets organisation.

Denna översyn har givit vid handen, att — såvitt nu kan bedömas — personalen på avlöningskontoret och i kassorna f. n. är fullt tillräcklig. På bokföringsavdelningen däremot erfordras en förstärkning. Bokföringsavdelningen, som svarar för den löpande bokföringen, bokslut, budget, statistik och utredningar för att nu nämna några av avdelningens arbetsuppgifter, har f. n. följande befattningshavare: 1 förste stadsbokhållare (stadskamrerarens ställföreträdare) i lg 24, 2 stadsbokhållare i lg 18, vilka sköta de kvalificerade arbetsuppgifterna, samt 3 maskinbokförare och 2 biträden för de löpande arbetsuppgifterna. En av stadsbokhållarna i lg 18 handlägger nöjesskatteärenden, blankettärenden samt utredningar av olika slag. De löpande arbetsuppgifterna av kvalificerad art såsom budget- och bokslutsarbete, statistik, kontoanalyser etc. skötas huvudsakligen av förste stadsbokhållaren och en stadsbokhållare. Med hänsyn till nuvarande arbetsbelastning bör personalen på bokföringsavdelningen förstärkas för att drätselkontoret skall kunna sköta sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Kammaren har efter överväganden ansett lämpligast att föreslå inrättandet av en befattning som förste stadsbokhållare på extra stat tillsvidare med lön efter löneklass 21, varvid den nuvarande tjänsten som förste stadsbokhållare omändras till en tjänst som stadskamrersassistent med oförändrad placering i lönegrad 24. Årslönen i löneklass 21 med nuvarande tillägg utgör 12.120 kronor och årslönen i lönegrad 24 utgör 14.364 kronor med en slutlön på 17.028 kronor.

Drätselkammaren får vidare föreslå, *dels* att tjänsten som stadskassör uppflyttas

från lönegrad 15 (begynnelselön 9.288 kronor och slutlön 10.428 kronor) till lönegrad 16 (begynnelselön 9.648 kronor och slutlön 10.932 kronor) *dels* att kanslibiträdestjänsten i stadskassan i lönegrad 11 (begynnelselön 7.968 kronor och slutlön 8.916 kronor) omändras till en befattning som kontorist i lönegrad 13 (begynnelselön 8.604 kronor och slutlön 9.648 kronor).

Den andra kassörstjänsten på drätselkontoret är placerad i lönegrad 15. Denna befattningshavare tjänstgör i uppbördskassan, där endast inbetalningar göras. Stadskassören är stadens huvudkassör, och i den egenskapen verkställer hon samtliga utbetalningar och mottager vissa inbetalningar bl. a. redovisningar från olika förvaltningar samt från uppbördskassören. Med hänsyn till stadskassörens stora ansvar anser kammaren en uppflyttning till lönegrad 16 väl befogad. Vid jämförelse med löneförmånerna för motsvarande tjänster i andra städer har kammaren funnit att stadskassörstjänsten i Västerås f. n. är placerad i för låg lönegrad.

Beträffande den föreslagna omändringen av befattningen som kanslibiträde till en befattning som kontorist får kammaren framhålla, att befattningshavaren tjänstgör *dels* som kassör i uppbördskassan för inbetalningar av hyror, hamn- och renhållningsräkningar samt hundskatt *dels* som biträdande stadskassör, allt arbetsuppgifter, som fordra stor noggrannhet och kunnighet.

De föreslagna förändringar enligt ovan böra vidtagas fr. o. m. den 1 januari 1954.

I detta sammanhang vill kammaren meddela, att en utredning kommer att göras huruvida hålkort kan användas för bokföringen och andra arbetsrutiner. De bokföringsmaskiner, som nu användas, beräknas kunna hålla kanske 5—10 år framöver och dessförinnan måste ställning tagas till en eventuell omläggning av bokföringssystemet. Erfarenheterna från andra håll har visat, att en hålkortsmässig bearbetning av bokföringsmateriel m. m. reducerar kostnader varvid samtidigt ökad snabbhet och bättre översikt kan ernås. Åtskilligt av stadens statistik kan bearbetas av hålkort. Kammaren kommer i samband med förslaget till budget för år 1954 att begära särskilt anslag för ifrågavarande utredning.

Under hänvisning härtill tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att befattningen som förste stadsbokhållare i lönegrad 24 omändras till en befattning som stadskamrersassistent med oförändrad lönegradsplacering,

att en befattning som förste stadsbokhållare på extra stat i löneklass 21 inrättas,

att befattningen som stadskassör uppflyttas från lönegrad 15 till lönegrad 16,

att kanslibiträdesbefattningen i stadskassan i lönegrad 11 omändras till en befattning som kontorist i lönegrad 13 samt

att ovannämnda förändringar vidtages fr. o. m. den 1 januari 1954.

Löne- och avtalsnämnden har i häröver den 19 augusti 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Löne- och avtalsnämnden tillstyrker bifall till vad drätselkammaren föreslagit med

den avvikelsen, att kanslibiträdesbefattningen i stadskassan lämpligen bör få benämningen biträdande stadskassör i stället för kontorist. Benämningen biträdande stadskassör synes riktigt återspegla de göromål som enligt vad löne- och avtalsnämnden inhämtat åligger befattningshavaren. Mot placeringen i lönegrad 13 har nämnden intet att erinra.

På grund härav tillstyrker nämnden stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens förslag med den ändringen att kanslibiträdesbefattningen i stadskassan i lönegrad 11 ändras till en befattning som biträdande stadskassör i lönegrad 13.

Nr 185. Avtal angående landstingets övertagande av uppgiften att anskaffa och underhålla ambulansbilarna.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 september 1953 anfört följande:

I samband med uppgörande av 1953 år budget begärde hälsovårdsnämnden ett anslag för inköp av ny ambulansbil. I sin missivskrivelse med överlämnande av budgeten framhöll drätselkammaren att framställning borde göras till landstinget om övertagande av uppgiften att anskaffa och underhålla ambulansbilarna. Med anledning härav beviljades icke det begärda anslaget för ny ambulansbil.

Drätselkammaren har därefter i skrivelse till landstingets förvaltningsutskott hemställt, att landstinget övertoge skyldigheten att ombesörja och bekosta sjuktransporterna inom staden och att förvaltningsutskottet ville företaga de åtgärder, som vore nödvändiga härför.

Sedermera ha förhandlingar förts med landstinget i denna fråga, vilka resulterat i ett förslag till avtal, varför i det följande skall redogöras.

Vid brandkåren finnas för närvarande stationerade tre ambulansbilar för sjuktransporter. En av dessa bilar tillhör landstinget och har använts för sjuktransporter utanför staden. Landstinget bekostar underhåll och drift av denna bil. De andra två bilarna ha inköpts av och tillhöra Västerås stad. De ha företrädesvis använts för sjuktransport inom staden men vid behov även för transport av sjuka utanför stadsområdet. Staden har hittills helt och hållet bekostat underhåll och driften av dessa sistnämnda ambulansbilar. Den äldsta av stadens ambulansbilar är i synnerligen förslitet skick och har på senaste tiden endast använts som reservambulans.

Uppgörelsen med landstinget, som för stadens del träffats under förutsättning av godkännade av stadsfullmäktige i Västerås, innebär följande.

1) Vid stadens brandkår stationerar landstinget tre ambulansvagnar. Staden åtager sig ombesörja förekommande ambulanstransporter däribland även epidemitransporter i första hand för befolkningen i Västerås stad, kommunerna Dingtuna, Kolbäck, Kungsåra, Skultuna, Tillberga och Sura samt Hallstahammars köping.

2) Staden förbinder sig att hålla alarmeringscentral och två ambulansvagnar bemannade dygnet runt. Därjämte bemannas vid behov en reservambulans. I den mån reservambulans insättes och bemannas ersätter landstinget staden kostnaderna för ambulansens bemanning utöver det vederlag, som lämnas enligt punkt 6) här nedan.

3) Staden svarar för garagering i varmgarage av tre ambulansvagnar. På nämnda vagnar ombesörjer staden daglig tillsyn, rundsmörjning samt sådana smärre justeringsarbeten, som kunna äga rum å garageringsplatsen.

4) Staden skall till landstinget lämna de rapporter och uppgifter angående ambulansverksamheten, som landstinget kan önska. De ambulansjournaler, kvittensformulär o. dyl., som av landstinget kan anvisas, skola användas av staden.

Staden skall uppbära avgifter för utförda ambulanstransporter och kvartalsvis redovisa dessa medel till landstinget.

Den tilläggsavgift om fem kronor, som enligt gällande ambulanstaxa skall utgå om ambulanstransport överstiger 160 km inberäknat returkörning må av staden frändragas vid redovisning av i föregående stycke nämnda avgifter.

5) Utöver vad ovan angivits ankomma på staden svarar landstinget för kostnaderna för ambulansernas anskaffning och drift. Förbrukningsmateriel och reservdelar för stadens åtagande enligt punkt 3) betalas även av landstinget, som jämväl tillhandahåller erforderlig skyddsutrustning för personalen.

6) Såsom vederlag för ovannämnda ambulanstjänst erlägger landstinget till staden ett årligt belopp motsvarande avlöning, pensionsförsäkring och övriga sociala förmåner till tre brandmän. Beloppet, som utbetalas i efterskott, beräknas för närvarande till 13.500 kronor per brandman och år eller sammanlagt till 40.500 kronor.

7) Den staden tillhöriga ambulansen U 8924 överlämnas av staden utan kostnad till landstinget.

8) Detta avtal gäller från och med den 1 september 1953 och till och med den 31 december 1954. Uppsäges detsamma icke från någondera sidan senast tre månader före avtalstidens utgång förlänges avtalet för ytterligare ett år i sänder.

Såsom framgår av överenskommelsen överlämnar staden endast den ena av stadens två ambulanser, nämligen den som befinner sig i bästa skicket. Reservambulansen kvarblir i stadens ägo och behålles tillsvidare i avbidan å att landstinget anskaffar en ny ambulansbil, då reservambulansen av staden kommer att avyttras.

Ytterligare har överenskommits att de interna transporterna inom lasarettsområdet samt mellan lasarettet och sanatoriet som regel skola ombesörjas av landstinget med den ambulans som finnes stationerad vid centrallasarettet och att landstinget efter epidemitransport genom sin personal vid epidemisjukhuset skall ombesörja desinfektion av ambulansen samt tillse att byte av bår med utrustning samtidigt sker. Dessa överenskommelser ha dock icke ansetts böra intagas i själva avtalet.

Drätselkammaren, som anser att avtalsvillkoren äro skäliga, tillstyrker stadsfullmäktige besluta

att godkänna föreliggande förslag till avtal med landstinget angående landstingets övertagande av uppgiften att anskaffa och underhålla ambulansbilarna.

Nr 186. Disposition av överskott å anslag för lekplats i kvarteret Orren.
(Jfr nr 5 ser. A år 1952)

Drätselkammaren har i skrivelse den 10 september 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige beslöto vid sammanträde den 31 januari 1952 under § 6 (S. H. nr 5 ser. A år 1952) att för iordningställande av lekplats inom kvarteret Orren anvisa ett anslag å 8.000 kronor att täckas av reservationsanslaget i 1952 års stat till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter. Sedan lekplatsen färdigställts, har det visat sig, att ett överskott uppstått å c:a 4.240 kronor.

Parkstyrelsen har nu hemställt, att angivna överskott finge tagas i anspråk för arbeten avseende park vid Narvavägen—Hammarbacksvägen. För sistnämnda arbeten har beräknats särskilt anslag i budgetförslaget för år 1954.

Drätselkammaren tillstyrker med biträdande av parkstyrelsens framställning stadsfullmäktige besluta

att medgiva parkstyrelsen att för ifrågavarande ändamål få disponera uppkommet överskott å c:a 4.240 kronor å det av stadsfullmäktige den 31 januari 1952 anvisade anslag för lekplats inom kvarteret Orren.

Nr 187. Anslag för uppförande av transformatorstation i kvarteret Svärdsliljan.

Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

För transformatorstation å Norra Gideonsberg har utrymme genom överenskommelse med Byggnadsfirman Anders Diös erhållits i nybygge i kvarteret Svärdsliljan. Enligt beräkning stiga kostnaderna för iordningställande av utrymmet, högspänningsställverk i 4 fack, lågspänningsställverk, förbindelseledningar, belysningsinstallationer och övriga utgifter till 30.000 kronor.

Med anledning härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att för transformatorstation i kvarteret Svärdsliljan anvisa 30.000 kronor av lånemedel.

Drätselkammaren har i häröver den 10 september 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd att upptaga amorteringslån för bestridande av utgiften ifråga ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Nr 188. Fråga om komplettering av elverkets normaltaxa samt förslag till lantbrukstaxa.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

Styrelsen får härmed framlägga förslag till komplettering av elverkets normaltaxa och till ny lantbrukstaxa.

Elverkets normaltaxa har fastställts den 31 januari 1946. Härefter har enligt stads-

fullmäktiges beslut den 28 juni 1951 den ändring skett, att energiavgiften i avsnitt 3 av taxan höjts från 5 till 6 öre/kWh. Grundavgifterna äro baserade på 1946 förekommande normal installation av effektförbrukande apparater. Under senare år har i marknaden utkommit olika apparater, särskilt för värmebruk med höga effekter och låga utnyttjningstider, vilka kräva förstärkning av distributionsnätet utan att kostnaden kan återvinnas genom nämnvärt ökad energiförbrukning. För att få en rimlig täckning av de stegrade nätkostnaderna synes det styrelsen ofrånkomligt att anpassa grundavgifterna till de nya förhållandena. Svenska Elverksföreningen håller på med utredning för erhållande av enhetliga normer i ifrågavarande avseende. Resultatet av utredningen synes låta vänta på sig. Styrelsen anser att vid sådant förhållande en temporär komplettering av taxan bör ske. Kompletteringen avser att medgiva sådan anpassning av bestämmelserna om grundavgifterna, att hänsyn tages till effektförbrukande apparater med undantag för ej fast installerade bruksföremål med högst 1 kW märkeffekt och elspisar. Den höjning grundavgifterna härigenom undergår torde bli lägre än den, omförmälda utredning kommer till.

Kompletteringen gäller två punkter i normaltaxan och angives, markerad med understrykning i sitt sammanhang i normaltaxans text såsom följer.

1. Ekvivalenta ytan erhålles

 för ljusbruksföremål genom att multiplicera watt-talet med 0,1,

 för kraft- *eller värme*bruksföremål *(med undantag av ej fast installerade bruksföremål med högst 1 kW märkeffekt samt elspisar)* genom att multiplicera den angivna märkeffekten i hk eller den tillförda i kW med 10.

2. *Anm.* För rum med en installerad effekt för *kraft- eller värme*bruksföremål *(med undantag av ej fast installerade bruksföremål med högst 1 kW märkeffekt eller elspisar)* av mera än 20 W/m² gäller dock lägst koeff. 5 och av mera än 120 W/m² koeff. 10. *Överstiger den installerade effekten 250 W/m² räknas överskjutande effekt som yttre bruksföremål.*

Gällande lantbrukstaxa är från den 28 oktober 1943. Genom beslut av stadsfullmäktige den 28 juni 1951 har energiavgiften höjts från 5 till 6 öre/kWh. Vid jämförelse med hushållsabonnenterna i staden framgår, att medelpriset för kWh på landsbygden under de senare åren varit lika eller upp till 0,5 öre lägre. Om jämförelsen utsträckes till stadens yrkesabonnenter, till vilken kategori lantbruken med visst fog kunna hänföras, blir skillnaden ännu större. Detta motiverar en justering av taxan genom höjning av de fasta avgifterna, motsvarande i huvudsak penningvärdets försämring efter 1943. I samband härmed bör övergång ske till den standardtariff, som utarbetats och rekommenderats av Svenska Elverksföreningen i samband med Elkraftutredningen samt allmänt antagits av distributionsföretag med bl. a. landsbygdsdistribution.

I enlighet härmed har förslag till ny lantbrukstaxa uppgjorts. En överslagsberäkning för 1952 utvisar en höjning av de fasta avgifterna med cirka 35 % och att medelpriset för levererad kWh ligger omkring 0,5 öre högre än medelpriset för hushållsabonnenterna i staden.

Kompletteringen av normaltaxan och den nya lantbrukstaxan träda lämpligen i kraft den 1 januari 1954.

Förslaget till lantbrukstaxa är så lydande:

Lantbrukstaxa

Normaltariff för jordbruksfastigheter
(Gällande från 1 januari 1954)

A. Tariff.

Abonnentavgift	kr. 9: — per år
Grundavgift	kr. 7: 50 per tariffenhet och år
Energiavgift	6 öre per kilowattimme

B. Tariffenhetsnormer.

Antalet tariffenheter (te) beräknas av Elverket. För varje slag av utrymme anges tariffenhetstalet. Det summerade antalet tariffenheter för hela abonnemanget avjämnas därefter till närmast högre liggande hela tal.

a. Bostäder

För bostadslägenhet	1 te
För varje bostadsrum	1 te

Denna tariffenhetsberäkning medger anslutning av belysning, radio, mindre motorer, värmeapparater och andra förbrukningsapparater för vanliga hushållsbehov samt ytterlampa vid förstuga och belysning på gårdsplan.

Anm. 1. Såsom rum räknas kök eller kokvrå samt varje normalt bostadsrum i lägenheten, oavsett om det är försett med elektrisk installation eller ej. Möblerbar hall räknas som rum. Förstuga, garderob, skafferi, trappuppgång, vind, källare, garage för privatbil räknas ej som rum. För sommarrum, som icke äro uppvärmningsbara med fast uppvärmningsanordning och som därför icke kunna användas under den kalla årstiden, räknas 0,5 te per rum.

Anm. 2. Bostadsrum, som jämväl användes för yrkesutövning, räknas som yrkeslokal, varvid den fasta avgiften erlägges enligt normaltaxan.

Anm. 3. För bostadslägenhet, som icke användes av gårdens brukare, såsom statare-, arbetare- eller uthyrningsbostäder o. dyl., skall avgift erläggas enligt normaltaxan. Om förbrukningen till sådana bostäder i undantagsfall uppmätes på samma mätare som gårdens övriga förbrukning, skall gårdens brukare svara för såväl fasta avgifter som energiavgifter för dessa bostäder. Debiterar gårdens brukare de sålunda erlagda avgifterna på bostädernas innehavare, skall detta ske enligt normaltaxan.

b. Jordbruksrörelse

För jordbruksrörelsen räknas

för de 2 första hektaren odlad jord	0 te/har
för överskjutande areal	0,5 te/har

Den angivna tariffenhetsberäkningen för den odlade jorden medger anslutning av belysning i gårdens ekonomibyggnader, ytterbelysning på gården samt motorer och värmeapparater i normal omfattning för gårdens behov.

Anm. 1. I arealen odlad jord skall även inräknas trädgård, gårdsplan, bebyggda tomter samt åkervägar och diken inom den odlade arealen. All odlad jord

medräknas oavsett brukningssätt och användning, således oberoende av om den odlade jorden är besådd, ligger i träda, vall eller betesvall.

Anm. 2. I områden där det enligt Elverkets bedömande är erforderligt att förebygga installation av onödigt stora motorer, kan en maximering av effekten hos den största motorn ifrågakomma.

Anm. 3. Den angivna tariffenhetsberäkningen är baserad på den förutsättningen att motorer ej användes så att de störa belysningen.

Anm. 4. För till gården hörande lokaler, motorer m. m. avsedda för annan yrkesutövning än jordbruk, beräknas de fasta avgifterna enligt normaltaxan.

Med hänvisning härtill hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna ovan angivna komplettering av elverkets normaltaxa och bilagda förslag till lantbrukstaxa med giltighet från den 1 januari 1954.

Drätselkammaren har i häröver den 10 september 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Nr 189. Fråga om höjning av förbrukningsavgifterna för vatten.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

Den 28 juni 1951 fastställde stadsfullmäktige ny vattentaxa. Den höjning av vattenavgifterna, som då genomfördes anpassades i görligaste mån efter självkostnaderna. Priset för vatten till hushåll utgjorde 20 öre per m^3 fram till 1943, då en höjning till 23 öre per m^3 skedde, och enligt den nya taxan 28 öre per m^3. Emellertid har samtidigt en successiv försämring av penningvärdet inträtt, betydligt större än nämnda höjningar av vattenpriset. Under 1940-talet och början av 1950-talet har en så stor ökning av vattenförbrukningen skett, att vattenverket nästan helt och hållet fått ombyggas. Medan stadens behov tidigare kunde tillfredsställas med grundvatten, måste numera infiltrering och rening av sjövatten ske med därav härflytande avsevärt stegrade produktionskostnader. Även om den ökade förbrukningen verkar förbilligande, är dock det nuvarande vattenpriset otillräckligt att bära vattenverkets utgifter. Styrelsen för tekniska verken har därför kommit till att en höjning av vattenavgifterna med 4 öre per m^3 bör ske i samtliga zoner. En sådan höjning når, med beaktande av penningvärdet, ännu ej upp till vattenpriset i slutet av 1930-talet. En utredning av förhållandena i andra med Västerås jämförbara städer har visat, att flertalet av dessa städer allaredan ha höjt eller avse att höja vattenpriset till ungefär samma nivå som styrelsen kommit till. Styrelsen föreslår, att taxehöjningen fastställes att träda i kraft från avläsning efter den 1 februari 1954.

Styrelsen hemställer, att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa en höjning av förbrukningsavgiften för vatten med 4 öre i samtliga zoner med giltighet från avläsning, som sker efter den 1 februari 1954.

Drätselkammaren har i häröver den 10 september 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag i ärendet.

Nr 190. Fråga om ändringar i gastaxan.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

Gällande gastaxa har fastställts den 28 juni 1951 och är avvägd så, att avgifterna för användning av gas för värmeändamål så nära som möjligt ansluta sig till dem, som skulle utgå, om elkraft använts för motsvarande ändamål. En sådan avvägning är motiverad av att en del av stadens invånare är för värmeändamål hänvisad endast till gas. Den normaltaxa, som för närvarande tillämpas av elverket för värmebruksföremål, har i fråga om grundavgifterna hittills ej påverkats av sådana föremål. Emellertid har styrelsen härutinnan gjort framställning om sådan komplettering av normaltaxan, att grundavgiften i viss utsträckning påverkas av effekten hos större värmebruksföremål, anslutna till elnätet. Nämnda komplettering medför en mindre höjning av priset på elkraft för större värmeförbrukare. Styrelsen anser att en motsvarande justering av gastaxan bör ske. En sådan justering är berättigad ock med hänsyn till självkostnaderna för framställning av gas.

Justeringen sker dels genom förskjutning av zongränserna, i zon 1 från nuvarande 0—1200 m^3 till 0—1800 m^3, i zon 2 från nuvarande 1201—2400 m^3 till 1801—2400 m^3, i zon 3 från nuvarande 2401—6000 m^3 till 2401—4500 m^3 och i zon 4 från nuvarande lägsta gräns 6001 m^3 till 4501 m^3, dels höjning av förbrukningsavgifterna i zon 2 från 17 till 18 öre per m^3 och i zon 3 från 14 till 15 öre per m^3.

De föreslagna ändringarna i taxan synas styrelsen lämpligen träda i kraft från avläsning, som sker efter den 1 februari 1954.

Styrelsen hemställer att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna angivna ändringar i gastaxan att gälla från avläsning efter den 1 februari 1954.

Drätselkammaren har i häröver den 10 september 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens förslag.

Nr 191. Val av styrelse för Västerås stads handelsgymnasium.

Interimsstyrelsen för Västerås stads handelsgymnasium har i skrivelse den 2 september 1953 anfört följande:

Enligt Kungl. Maj:ts resolution av den 12 juni 1953 har Kungl. Maj:t medgivit, att ett planerat kommunalt handelsgymnasium i Västerås må tills vidare under två år från och med läsåret 1953/54 stå under överstyrelsens för yrkesutbildning överinseende samt att under nämnda tid utfärdat godkänt avgångsbetyg från handelsgym-

nasiet skall medföra samma kompetens som avgångsbetyg från statsunderstött handelsgymnasium.

Såsom villkor för denna förmåns åtnjutande skall enligt ovanstående resolution bl.a. gälla: att reglemente för handelsgymnasiet fastställes av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Med anledning härav har överstyrelsen för yrkesutbildning den 9 juli 1953 fastställt reglemente för Västerås stads handelsgymnasium, vari enligt § 18 handelsgymnasiet skall stå under uppsikt och ledning av en styrelse angående vars sammansättning och val gäller vad som sägs i bilaga A till detta reglemente.

Praktiska realskolans i Västerås styrelse, som hittills enligt uppdrag fungerat som interimsstyrelse för handelsgymnasiet i Västerås, får härmed med överlämnande av bifogade reglemente vördsamt efter fullgjort uppdrag hos stadsfullmäktige anhålla, att stadsfullmäktige behagade utse styrelse för Västerås kommunala handelsgymnasium enligt dess reglemente.

Beredningsutskottet har i häröver den 9 september 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Enligt reglementet skall styrelsen för Västerås stads handelsgymnasium bestå av, förutom föreståndaren, sju av stadsfullmäktige utsedda ledamöter jämte fyra suppleanter för dessa. Ledamöter och suppleanter utses för fyra år i sänder. Vid val av styrelseledamöter bör beaktas att affärslivets olika områden blir tillfredsställande representerade.

Såsom interimsstyrelse fungerar för närvarande styrelsen för den praktiska kommunala realskolan. Ledamöterna och suppleanterna i denna styrelse äro till antalet lika många som enligt reglementet för handelsgymnasiet skola finnas i styrelsen för det sistnämnda. Den nuvarande sammansättningen av styrelsen för den praktiska realskolan är sådan att kravet på allsidig representation av affärslivets olika områden skulle tillgodoses om till ledamöter och suppleanter i handelsgymnasiets styrelse skulle utses de nuvarande ledamöterna och suppleanterna i realskolans styrelse. Praktiska skäl tala enligt beredningsutskottets mening för en dylik anordning.

Handelsgymnasiets styrelse skall som nämnts utses för en tid av fyra år. Reglementet saknar bestämmelser om för vilken tid ledamöter och suppleanter vid första valet skola utses. Det synes emellertid lämpligt att mandaten utlöpa vid utgången av kalenderår och samtidigt som mandaten för ledamöterna och suppleanterna i styrelsen för den praktiska kommunala realskolan. För att uppnå detta resultat och för att möjliggöra att en definitiv styrelse redan nu utses böra ledamöterna och suppleanterna första gången väljas för tiden intill 1957 års utgång.

Med åberopande härav tillstyrker utskottet stadsfullmäktige besluta

att till ledamöter i styrelsen för Västerås stads handelsgymnasium för tiden intill 1957 års utgång utse rektorn Folke Ericsson, studieledaren Gust. Sund, affärschefen K. A. Friberg, fru Margit Pettersson, filaren Ruben Berg, överingenjören Karl Tiselius och ombudsmannen Erik Karlsson,

att till suppleanter i styrelsen för samma tid utse läroverksadjunkten Heimer Dahl, civilingenjören Erik Svedlund, tapet-

serarcmästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson samt

att av suppleanterna herr Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson i nu nämnd ordning skola tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herr Sund, herr Friberg, fru Margit Pettersson, herrar Berg och Erik Karlsson; herr Svedlund vid förfall för herr Ericsson och herr Dahl vid förfall för herr Tiselius.

Nr 192. Val av kommunal förtroendeman.

Beredningsutskottet har i skrivelse den 9 september 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 27 augusti 1953 uppdragit åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till val av ny nämndeman efter fru Signe Dahlman-Matell under förutsättning att fru Signe Dahlman-Matell av rådhusrätten beviljas av henne begärt entledigande från nämnda uppdrag.

Rådhusrätten har numera beviljat hennes begäran.

I anledning härav föreslår beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta

att till ny nämndeman efter fru Dahlman-Matell för en tid av sex år från dagen för stadsfullmäktiges val utse fru Karin Kjelldahl.

Nr 193. Utvidgning av anläggningen i Mariaberget.

Drätselkammaren har i skrivelse den 10 september 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 30 oktober 1952 beviljade stadsfullmäktige anslag å 1.000.000 kronor i 1953 års stat för utförande av en första etapp, motsvarande sprängningsarbeten för skyddsrumsanläggning i Mariaberget, enligt ett alternativ betecknat B, innefattande utrymmen för själva skyddsrumsanläggningen och därutöver för gymnastiksal jämte andra utrymmen för exempelvis verkstadslokaler eller liknande ändamål. Nettogolvytan enligt detta alternativ utgjorde cirka 2.950 kvm. Jämsides med detta alternativ förelåg även ett annat, betecknat A, vilket utöver de utrymmen, som ingingo i alternativ B, även innefattade utrymmen för en eventuell hotellanläggning. Alternativ A upptog en nettogolvyta av cirka 4.200 kvm.

I sakens dåvarande läge ansågs alternativ B vara tillräckligt. Någon närmare utredning om fredstidsanvändningen av bergutrymmena hade då icke verkställts. Sedan drätselkammarens byggnadstekniska byrå genom annonser i ortspressen erhållit kontakt med ett stort antal intressenter, har det visat sig önskvärt att utvidga bergrumsanläggningen. Om samtliga anmälda spekulanter medtagas, är den för närvarande projekterade anläggningen övertecknad med mer än 100 %. Spekulanterna utgöras huvudsakligen av hantverks- och industriföretag men även av banker, varjämte olika myndigheter hört sig för om möjligheterna att få arkivutrymme. Även ABF och TBV ha uttalat sitt intresse för studielokaler inom anläggningen. Allt detta pekar på att en utvidgning av anläggningen intill vad som förutsattes enligt alternativ A är påkallad. Av kostnadsskäl bör en dylik utvidgning ske i omedelbar anslutning till de nu pågående sprängningsarbetena, som närma sig sitt slut.

Stadsfullmäktiges anslag för alternativ B grundade sig på en kostnadsberäkning,

slutande brutto à 1.139.500 kronor. I detta belopp ingick en entreprenadsumma för sprängningsarbetena inklusive bergstransporter av 945.000 kronor, vartill kommo kostnaderna för projektering och kontroll med 94.500 kronor samt för park- och väganläggningar med 100.000 kronor. Kostnaderna för alternativ B har emellertid i samband med ansökan om statsbidrag brutto beräknats öka till 1.227.300 kronor. Kostnadsökningen, cirka 88.000 kronor, hänför sig med cirka 50.000 kronor till breddning av gånginfarten, som påkallats av civilförsvarsstyrelsen, och med återstoden till kostnader för transporter, ritningar och administration m. m. I statsbidrag har beviljats högst 634.500 kronor, varför nettokostnaden för alternativ B enligt senast föreliggande kostnadsberäkningar slutar på cirka 599.800 kronor.

Genom den planerade utvidgningen skulle nettogolvytan ökas med cirka 2.000 kvm. utöver vad som förutsatts enligt alternativ B. Entreprenören har förklarat sig stå fast vid sitt ursprungliga anbud. Kostnadsökningen med anledning av utvidgningen skulle utgöra omkring 247.500 kronor netto enligt bifogade kostnadsberäkning. Något ytterligare statsbidrag torde ej kunna påräknas.

Drätselkammaren avser att i samband med budgetförslaget framlägga förslag till täckning av merkostnaderna för hela sprängningsetappen, såväl de redan hittills uppkomna som de, vilka föranledas av nu föreliggande förslag.

För dagen inskränker sig drätselkammaren till att hemställa om stadsfullmäktiges principgodkännande av utökningen.

Kostnadsberäkningen är så lydande:

Kostnadsberäkning för Mariabergets sprängningsetapp.

Alt. A omfattar sprängnings- och schaktningsarbeten för anläggningen i sin helhet jämte gjutning av betongkulvertar enligt ritn. nr 36.

Alt. B omfattar samma arbeten *exklusive* hotell- och arkivdelen (ritn. nr 26).

Alt. B.

Enligt kostnadsfördelning av den 7.2.1953 beräknas kostnaden

för alt. B till		1.227.300: —
varav statsbidrag		634.500: —
Stadens kostnad kronor		592.800: —

Alt. A.

Enl. anbud tillkommer här för sprängning m.m.	207.000: —	
För transporter, ca 6.500 m³ à 2: 75	18.000: —	
Oförutsett 10 %	22.500: —	247.500: —
Enl. alt. B ovan		592.800: —
Stadens kostnad kronor		840.300: —

Kostnadsökning för staden alltså 840.300: — — 592.800 = 247.500: —

Med åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att i princip godkänna föreliggande förslag till utökning av utrymmena i Mariaberget.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

// Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
Den 29 oktober 1953 Ser. A nr 9

Nr 194. Anslag för utredning och undersökning av möjligheterna till påbyggnad av brandstationen.

Kommittén för utredning av brandstationens lokalbehov har i skrivelse den 19 september 1953 anfört följande:

Brandkåren flyttade in i den nya brandstationen vid Kopparbergsvägen i början av år 1942.

På grund av svårigheten att erhålla en centralt belägen tomt, beslöt dåvarande kommittén för brandstationsbygget godtaga tomten, kv. Gude 9, inför risken att eljest tvingas stanna kvar på den gamla tomten, trots att den nya tomten redan från början var för liten. Den totala vinsten av garageplatser blev endast två. Staden har sedan dess vuxit med c:a 25.000 invånare. Industrierna ha vuxit i proportion därtill. Badelunda och Skerikes kommuner ha inkorporerats samt släckningsavtal slutits med Dingtuna storkommun. Genom den nya brandlagen har staden ålagts att vid anfordran lämna hjälp till kringliggande kommuner. För civilförsvarets brandtjänst har staden senaste året av civilförsvarsstyrelsen tilldelats stora mängder civilförsvarsmateriel, bl. a. 19 st. motorsprutor samt 2.500 m. snabbkopplingsrör. Värdet av materielen uppgår f. n. till i runt tal en halv miljon kronor och ökas efterhand som ny materiel tillkommer. Staden är ansvarig för materielens förvaring och vård. Även personalkadern har ökats.

För närvarande äro bilar inträngda i brandstationens verkstäder och andra utrymmen på ett olämpligt och hindrande sätt. Endast ett fåtal motorsprutor få plats på stationen. De övriga förvaras dels isärtagna i Blåsboskolans skyddsrum, vilket omöjliggör utnyttjande av sprutorna till reserv vid större bränder, dels i tillfälligt förhyrda garage. Civilförsvarets stegar och snabbkopplingsrör förvaras i ett träskjul på Kungsängen, som samtidigt är pudrettfabrik. Stora mängder cf-slang har inköpts och ytterligare materiel väntas från civilförsvarsstyrelsen. För denna finns ingen förvaringsplats. Vikarierande personal måste trängas ihop i logementen på ett mindre lämpligt sätt. Brandkaptenen saknar lägenhet. Hans bostadsfråga har lösts provisoriskt genom en brandmästares sjukdom.

På grund av ovanstående anser kommittén, att lokalfrågan för brandkåren är överhängande. Nya lokaler, i synnerhet garage måste ordnas inom en snar framtid.

Kommitténs åsikt är, att den framtida utvecklingen av brandväsendet i staden bör baseras på en huvudbrandstation samt bistationer med minsta möjliga vaktstyrka, t. ex. en brandutryckningsenhet och en ambulansenhet. Fördelen med detta system är, att det medger smidig anpassning efter stadens utveckling i olika riktningar utan alltför stora kostnader. Huvudstyrkan blir då förlagd på en stor brandstation med reserver i personal och materiel lätt tillgängliga. Ledning, övningsverksamhet och verkstadsrörelse underlättas. Nackdelen med att staden breder ut sig över allt större område och de därav följande långa körvägarna, övervinnes genom att en första utryckningsenhet från respektive bibrandstation snabbt kan komma

till brandplatsen. Möjlighet bör dock förefinnas, att i en avlägsnare framtid bygga ut en sådan bilstation, om så skulle erfordras på grund av stadens utveckling.

Kommittén har i princip övervägt två lösningar för tillgodoseende av det nuvarande lokalbehovet. Dels en helt ny bibrandstation, placerad inom stadens västra del, dels en tillbyggnad av den nuvarande brandstationen.

Med hänsyn till den långa körvägen till stadens västligaste distrikt, där ett industriområde är planerat och börjar växa upp i samband med djuphamnen, måste en bibrandstation förr eller senare placeras inom detta område. Kommittén anser dock, att den enda fördelen med en station där i *dagens läge* vore, att utryckningstiden till brand inom området ifråga förkortades. Eljest uppstå ett flertal olägenheter såsom utökning av yrkesbrandkårens styrka, svårigheter att ordna arbete för personalen under vakttid, kostsam förbindelsetjänst och olägenheter vid personalens övning. Lokalbehovet skulle dessutom ej täckas med en sådan station.

Kommittén har förberedande undersökt möjligheten att provisoriskt inhysa en brandstation i en bostadsfastighet med tillhörande garagebyggnad på området ifråga. Dessa undersökningar ha ej kunnat slutföras. En mindre bibrandstation torde emellertid, om så är lämpligt, utan större svårigheter kunna inhysas provisoriskt i en privat fastighet med garage. Anordnandet av en sådan station bör dock kunna anstå tills industriområdet vid djuphamnen utbyggts ytterligare.

Med anledning av ovanstående anser kommittén, att nuvarande brandstationen bör utvecklas till huvudbrandstation. Staden har förvärvat större delen av kvarteret Gude, varför utvecklingsmöjligheter finnas, både då det gäller lokaliteter för personal och materiel. För personalökning föreligger även möjlighet att framdeles på ett för staden ekonomiskt fördelaktigt sätt öka borgarbrandkårens styrka och effektivitet genom att anställa personal från Svenska Metallverken, som f. n. ha bostäder i kvarteret Gude. Härigenom skulle en snabb och slagkraftig grupp erhållas och yrkespersonalens styrka i viss utsträckning kunna hållas nere, därest bostäder reserveras för borgarbrandmän i befintliga hus.

Den redan nu aktuella utökningen av brandväsendets lokaler bör därför ske genom en tillbyggnad i anslutning till nuvarande brandstationen.

Då det är angeläget att frågan ordnas utan dröjsmål, spelar möjligheten att få arbetstillstånd en stor roll. Det har meddelats från statens brandinspektion, att därest arbetslöshet inom byggnadsfacket finnes på orten, kan arbetstillstånd snabbt erhållas för brandstationsbyggen. Eljest skulle medel av brandstationskvoten kunna påräknas 1955.

Örebro, vars brandstation byggdes ungefär samtidigt med Västerås, har sålunda i dagarna uppfört en tillbyggnad vid brandstationen.

Med anledning av ovanstående får kommittén därför anhålla om ett anslag å kronor 6.000: — för utredning och undersökning av möjligheterna till en påbyggnad av nuvarande brandstationen.

Drätselkammaren har i häröver den 8 oktober 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad kommittén i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kommitténs framställning samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 195. Anslag för reningsanläggningen vid gasverket.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 22 september 1953 anfört följande:

Gasverket har för rening av gasen från svavelväte en anläggning med tre reningskistor, samtliga från år 1928 och påbyggda år 1946. Reningskapaciteten efter ombyggnaden är cirka 25.000 m³ gas i dygnet. Den ökade produktionen har medfört en höjning av drifttrycket, som starkt påfrestat kistorna. Så länge gasverket haft tillgång till amerikanska kol med låg svavelhalt, ha kistorna emellertid fungerat något så när nöjaktigt. Men sedan importen av amerikanska kol stoppats, ha svårigheterna att rena gasen ökat. Vid byte av massa, då endast två kistor äro i drift, kan gasen ej hållas ren från svavelväte. Anskaffningen av nya kistor är därför ofrånkomlig och för ändamålet har anbud på en ny reningsanläggning införskaffats. Anbuden ha hållit sig vid omkring 300.000 kronor inkl. montering. Härtill kommer kostnaden för behövlig utvidgning av byggnaden för anläggningen. Tillfälle har emellertid yppat sig för gasverket att från Tyskland erhålla en nedlagd anläggning om fyra kistor med tillhörande rördelar, ventiler, bärjärn och travers till ett fobpris av 60.000 tyska mark. Anläggningen har besiktigats och befunnits lämplig och i utmärkt skick. Kistorna äro av gjutjärn. Reningskapaciteten är omkring 65.000 m³ gas i dygnet. Genom minskade arbetskostnader och minskad förbrukning av reningsmassa inbesparas årligen omkring 4.000 kronor vid den nya anläggningen. Enligt beräkning uppgå kostnaderna för anläggningen, färdigmonterad, till 135.000 kronor och för erforderlig utvidgning av byggnaden för reningsanläggningen till 170.000 kronor eller totalt till 305.000 kronor.

Då ett nytt kokssorteringsverk efter avtal med stadens kolhandlare om övertagande även av osorterad koks f. n. ej är aktuellt, föreslår styrelsen att de för detta verk avsatta medlen, 184.727 kronor 8 öre, omdisponeras för nu ifrågavarande ändamål. Återstående 120.000 kronor böra enligt styrelsens mening utgå av lånemedel.

På grund härav hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att för reningsanläggningen vid gasverket och utvidgning av byggnaden för anläggningen anvisa 304.727 kronor 8 öre att täckas till ett belopp av 184.727 kronor 8 öre av de för nytt kokssorteringsverk avsatta medlen och återstående 120.000 kronor av lånemedel.

Drätselkammaren har i häröver den 8 oktober 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens hemställan samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om upptagande av amorteringslån å 120.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets upptagande i övrigt erforderliga åtgärder.

Nr 196. Anslag för vatten- och avloppsledningar inom kvarteret Kronhjorten.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

I samband med stadsplaneringen av kvarteret Kronhjorten har förslag till utläggning av behövliga vatten- och avloppsledningar uppgjorts. Området är plant och motiverar ur avledningssynpunkt grund bebyggelse för tillvaratagande av markens lutningsförhållanden, varom jämväl erinran gjorts, men husen ha önskats förlagda lågt under markytan. Detta medför att avloppsledningarna måste framdragas onormalt djupt med åtföljande merkostnader, som sålunda icke böra belasta tekniska verken utan ingå i exploateringskostnaderna för området. Härom har fastighetskontoret informerats.

Kostnaderna för vatten- och avloppsledningarna uppgå till 118.000 kronor, därav 12.000 kronor i merkostnader för avloppsledningarna. På avvattning av gator och parker kommer en kostnad av 9.000 kronor. Enligt beräkning kommer vinsten på försålt vatten att förränta och amortera 30.000 kronor och inflyter i anslutningsavgifter enligt gällande grunder 67.000 kronor. Enligt styrelsens mening böra kostnaderna täckas till ett belopp à 30.000 kronor med lånemedel och 67.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter, medan 12.000 kronor böra ingå i exploateringskostnaderna och 9.000 kronor utgå ur nyupptaget anslag för nyanläggning av dagvattenledningar för gator och parker m. m. i förslaget till utgifts- och inkomststat för 1954 under förutsättning att förslaget i denna del fastställes av stadsfullmäktige. Sistnämnda belopp sammanlagt 21.000 kronor kan emellertid i första hand uttagas av fondmedel. Styrelsen emotser, att fonden tillföres av medlen för områdets exploatering merkostnadsbeloppet à 12.000 kronor, och kommer att ur förenämnda anslag för dagvattenledningar under angiven förutsättning till fonden överföra 9.000 kronor.

Med hänvisning härtill hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att för vatten- och avloppsledningar inom kvarteret Kronhjorten anvisa 118.000 kronor att täckas med 30.000 kronor av lånemedel och 88.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter.

Drätselkammaren har i häröver den 8 oktober 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kammaren har icke något att erinra mot det begärda anslaget. Emellertid bör den del av kostnaderna, som belöper på avvattning av gator och parker, 9.000 kronor, täckas på annat sätt än vad styrelsen föreslagit. Ur redovisningssynpunkt är det icke lämpligt förfara på det sätt styrelsen rekommenderat, nämligen att beloppet i första hand uttages av fondmedel och att därefter fonden tillföres motsvarande belopp av anslaget för dagvattenledningar. I stället bör beloppet à 9.000 kronor direkt och slutgiltigt täckas av sistnämnda anslag.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för vatten- och avloppsledningar i kvarteret Kronhjorten anvisa ett belopp av 118.000 kronor,

att anslaget skall täckas, till ett belopp av 30.000 kronor av lånemedel, 79.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter samt 9.000 kronor av anslaget för nyanläggning av dagvattenledningar samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å 30.000 kronor ävensom att vidtaga alla för lånets upptagande erforderliga åtgärder i övrigt.

Nr 197. Anslag för spillvattenledning från Bangatan till Tegnérgatan.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 22 september 1953 anfört följande:

Genom exploatering av nya bostadsområden i stadens norra delar har avloppsvattenmängden till det äldre avloppsnätet ökat. Förstärkningar av detta nät äro därför ofrånkomliga.

Spillvattnet från Norra Gideonsberg och större delen av Skallberget avledes för närvarande genom en ledning i Långmårtensgatan till en kombinerad ledning i Metallgatan. Järnvägen korsas med en 225 mm ledning vid Bruksgatans nordvästra förlängning.

Ledningen i Metallgatan, som år 1938 utbyggdes huvudsakligen för gatans nedre del, har genom anslutning av nya bostadsområden avsevärt överbelastats. Ledningen tillföres sålunda numera såväl spillvatten från bebyggelsen väster om järnvägen som avloppsvatten från det kombinerade nätet öster om järnvägen. Överbelastningen medför även vid måttlig nederbörd källaröversvämningar i huvudsak kring korsningen Bruksgatan—Metallgatan.

För att avhjälpa dessa olägenheter har förslag upprättats till utförande av en spillvattenledning från Tegnérgatan parallellt med järnvägen mot Norra Gideonsberg. Utbyggnaden avser i första hand en avlastning av ledningen i Metallgatan genom utbyggnad av sträckan från Tegnérgatan till södra delen av Bangatan, där spillvattenledningen i Bruksgatans förlängning avbrytes, och avloppsvattnet avledas direkt till befintlig kulvert i Tegnérgatan. Från Tegnérgatan kan ledningen i framtiden fortsätta som en spillvattenledning genom Ängsgärdet till reningsverket. Norrut avser man att ledningen framdeles skall fortsätta i Bangatan, Långmårtensgatan och Violstigen som en förstärkning av den befintliga spillvattenledningen i Långmårtensgatan. Sistnämnda ledning beräknas icke utan överbelastning kunna mottaga den ökade spillvattenmängd, som fullföljandet av föreliggande byggnadsplaner på Skallberget och Gideonsberg kommer att medföra.

Till den föreslagna ledningen kan genom anslutningsledningar vid korsningen Humlegatan och Bangatan även anslutas planerad framtida bebyggelse inom Skjutbaneområdet. Anslutning av denna bebyggelse till nätet inom Hagaområdet kan icke ske på grund av att detta nät redan är överbelastat.

En del av sträckningen sammanfaller med regnvattenledningen från järnvägsdikena vid Emaus över norra delen av Ringvallen till Emausbäcken, för vilken stadsfullmäktige den 29 april 1953 beviljat anslag (S. H. nr 84 ser. A). Genom samtidigt utförande av ledningarna på denna sträcka erhålles viss kostnadsbesparing. Kostnaderna för

nu ifrågavarande spillvattenledning från Bangatan till Tegnérgatan uppgå till 115.000 kronor, som böra täckas dels av inflytande anslutningsavgifter och dels i den mån den utgör ersättning för befintlig ledning av driftmedel. De avgifter, som influtit från bebyggelsen å Norra Gideonsberg och Skallberget, ha i stort sett tagits i anspråk för redan utlagda ledningar. Ytterligare anslutningsavgifter inflyta dock på grund av den genom ändrad stadsplan utökade bebyggelsen inom kvarteren Svärdsliljan, Blåklockan, Vårlöken och Blåklinten. Såväl tiden för exploatering av Skjutbaneområdet som arten av bebyggelsen där är oviss. Styrelsen anser likväl, att kostnaderna till ett belopp av 50.000 kronor böra täckas ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter. Återstoden eller 65.000 kronor har styrelsen anvisat ur årets anslag för underhåll av avloppsledningar, där detta belopp finnes till disposition.

Med hänvisning härtill hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att för spillvattenledning från Bangatan till Tegnérgatan anvisa 50.000 kronor ur tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 8 oktober 1953 med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens hemställan.

Nr 198. Ändrade grunder för beräkning av servisavgifter vid elanslutning av fastigheter.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

Den anslutningsavgift fastighetsägare erlägger för elservis, avser att täcka servisens framdragning från tomtgränsen till anläggning inom fastigheten. Avgiften beräknas på tomtytan och utgår per m² med 10 öre för friledning och 25 öre för jordkabel.

Denna grund för beräkning av avgiften är otillfredsställande genom att hänsyn tages varken till fastighetens effektbehov, utan avgiften blir densamma, om servisen är klen eller grov, eller till kostnaden för förstärkning av servisen vid ökat effektbehov. Avgiften är dessutom otillräcklig till följd av penningvärdeförsämringen.

En revision av gällande bestämmelser är sålunda påkallad och angelägen. Det förslag, styrelsen framlägger, gäller ändring av grunden för beräkning av avgiften för jordkabelservis till fastigheter inom stadsbebyggelsen. Samtidigt har avgiften, som avser enbart serviser, givits en däremot svarande benämning servisavgift.

På grund av de mångskiftande förhållandena på stadens landsbygd, måste utförandet av elledningar där bli beroende på avtal i varje särskilt fall.

I förslaget har till grund för servisavgiften lagts dels servisens area, som är en funktion av det aktuella eller förutsedda effektbehovet, dels servisens längd. Beroende på huru distributionsnätet är draget, i sluten bebyggelse längs gator och i

öppen bebyggelse från hus till hus, blir servisens längd synnerligen varierande och den enbart på servisens area beräknade avgiften otillräcklig i fall, där längden överskrider en viss gräns. Med utgång från en viss genomsnittslängd har styrelsen funnit, att avgiften för servis med större längd än 40 meter bör ökas med anläggningskostnaden för den överskjutande delen.

Förslaget avser endast jordkabelserviser. Inom staden höra friledningar numera till undantagen, och i de ytterst sällan förekommande fall, där sådan ledning önskas, bör servisavgiften bestämmas genom avtal.

De nya bestämmelserna träda lämpligen i kraft den 1 januari 1954.

Det vid skrivelsen fogade förslaget är så lydande:

Bestämmelser om servisavgift vid anslutning av fastighet inom stadsbebyggelsen medelst jordkabel till elledningsnätet.

1. Servisavgift avser att täcka kostnaderna för jordkabelservis inom tomt. Avgiften beräknas dels på servisens area, dels på dess längd.
2. Servisavgift utgår på servisarean, med 10 mm^2 såsom minsta dimension, med följande belopp:

Area i mm^2	Avgift i kronor
10	250
16	350
25	475
35	600
50	700
70	850
95	1.000
120	1.150

Vid servis med större längd än 40 meter ökas ovanstående avgifter med anläggningskostnaden för den överskjutande delen.

3. Servisens area beräknas av elverket på grund av servisanmälan med beaktande av marginal för framtida normal ökning av effektbehovet.
4. Fastighetsägare har rätt att på anhållan, som bör göras i servisanmälan, erhålla grövre servis än den, som på grund av servisanmälan annars beräknas erforderlig.
5. Har fastighetsägare av oförutsedd anledning behov av högre effekt, än utförd servis medgiver, är han skyldig att bekosta förstärkning av ledningen. För sådan förstärkning utgår avgift, utgörande skillnaden mellan servisavgiften för den grövre servisen och halva avgiften för den gamla ledningen.
6. Om elverket för framtida utvidgning eller matning av tillkommande abonnenter utlägger grövre servis än fastighetens effektbehov kräver, beräknas servisavgiften enligt den för fastigheten erforderliga servisens area.
7. Vid övergång från friledning till jordkabelservis utgår för sistnämnda servis avgift, minskad med den för friledningen erlagda avgiften.
8. Servisavgift erlägges före fastighetens anslutning till ledningsnätet.

Genom dessa bestämmelser, som träda i kraft den 1 januari 1954, skola de av stadsfullmäktige den 20 december 1916 antagna "villkor och bestämmelser angående

utsträckningar av stadens allmänna ledningar och anslutningar till desamma" med senare gjorda ändringar och tillägg upphöra att gälla i fråga om elledningar.

Styrelsen hemställer att stadsfullmäktige ville besluta

att med giltighet från den 1 januari 1954 fastställa bilagda förslag till servisavgift vid anslutning av fastigheter inom stadsbebyggelsen medelst jordkabel till elledningsnätet.

Drätselkammaren har i yttrande den 8 oktober 1953 med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens hemställan.

Nr 199. Generellt bemyndigande för kulturnämnden att inköpa konst.

Kulturnämnden har i skrivelse den 15 juni 1953 anfört följande:

Det har under årens lopp visat sig att då och då tillfälle bjudes till inköp av konstverk men att tiden för att fatta ståndpunkt till inköpet är så knapp, att varken drätselkammarens eller stadsfullmäktiges medgivande hinner inhämtas. Sådana tillfällen äro t. ex. konstutställningar i Västerås eller på annan ort, konstauktioner, som avhållas, framförallt i Stockholm, eller tillfällen då en bestämd tavla eller ett bestämt konstverk utbjudes till salu under en mycket begränsad tid. Vid några tillfällen har kulturnämnden haft anbud på inköp av konstverk men måst avböja på den grund, att tidsfristen varit så kort, att något anslag icke kunnat erhållas. Det har därför inom nämnden diskuterats, huruvida inte nämnden skulle kunna erhålla ett generellt bemyndigande av stadsfullmäktige att inom ramen av ett visst belopp, förslagsvis 15.000 kronor per år, i fall, som ovan nämnts, för stadens räkning inköpa konst. Det är givet, att ett sådant bemyndigande endast i trängande fall kommer att begagnas. Regeln måste vara den, att frågan om inköp av konstverk är förberedd i god tid och föreläggеs drätselkammaren och stadsfullmäktige för avgörande. Skulle ett bemyndigande av ovan antytt slag lämnas är det också nämndens mening att hålla fast vid den sedvanliga regeln. Medgivandet skulle endast begagnas i undantagsfall och då tiden icke medgiver den vanliga gången. Likaså är det nämndens avsikt att i möjligaste mån tillämpa de av stadsfullmäktige den 28 juni 1951, § 201, antagna bestämmelserna angående formerna för inköp av konst till Västerås stad.

Med hänsyn härtill hemställer kulturnämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga kulturnämnden att av kulturfondens disponibla avkastning använda intill 15.000 kronor per kalenderår för att i fall, då drätselkammarens och stadsfullmäktiges anslagsbeslut icke anses kunna avvaktas, inköpa konstverk för Västerås stads räkning med skyldighet för nämnden att sedermera därom göra anmälan till stadsfullmäktige.

Drätselkammaren har i häröver den 8 oktober 1953 anfört följande:

Drätselkammaren har icke något i princip att invända mot kulturnämndens framställning. Emellertid synes saken lämpligen böra ordnas så, att stadsfullmäktige varje år i staten av kulturfondens avkastning anslå ett belopp å 15.000 kronor att ställas till kulturnämndens förfogande för inköp av konstverk. För år 1954 har även anslag med detta belopp upptagits i statförslaget. Drätselkammaren har emellertid velat i särskild ordning underställa denna fråga stadsfullmäktiges prövning.

Med åberopande av vad sålunda anförts tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

> *att* i 1954 års stat ställa till kulturnämndens förfogande ett belopp å 15.000 kronor av kulturfondens medel för inköp av konst i de fall, då drätselkammarens och stadsfullmäktiges anslagsbeslut icke anses kunna avvaktas.

Nr 200. Uppdelning och omorganisation av stadsarkitektkontoret.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed framlägga ett förslag till uppdelning av stadsarkitektkontoret i tvenne fristående kontor, ett stadsarkitektkontor och ett stadsplanekontor. Enligt gällande instruktion för stadsarkitektkontoret, som antogs av stadsfullmäktige den 24 april 1947, arbetar kontoret på två avdelningar, en arkitektavdelning och en stadsplaneavdelning. Stadsarkitekten är chef för stadsarkitektkontoret. Stadsplaneavdelningen förestås av stadsplanearkitekten, som dock sorterar under stadsarkitekten. De gångna årens erfarenheter ha givit vid handen, att de båda avdelningarna arbeta mycket självständigt i förhållande till varandra och att det knappast längre finns anledning till att bibehålla systemet med inordning av stadsplaneavdelningen såsom en del av stadsarkitektkontoret. Visserligen måste ett intimt samarbete råda mellan arbetet på stadsplaneavdelningen och på stadsarkitektkontoret i övrigt men detta samarbete är i och för sig inte av större omfattning än det samarbete som alltid måste finnas mellan de kommunala kontor som handlägga frågor om bebyggelse, planering, ledningsdragningar, gatuanläggningar m. m. Efter att ha noga övervägt dessa förhållanden finner byggnadsnämnden tiden vara inne att taga de praktiska konsekvenserna av vad som realiter redan har skett och föreslå skiljande av stadsplaneavdelningen från stadsarkitektkontoret och ändring av avdelningen till fristående kontor under stadsplanearkitekten som chef. De nuvarande lokalförhållandena äro visserligen icke så tillfredsställande att man kan låta de båda föreslagna kontoren få särskilda från varandra skilda utrymmen. Detta är emellertid inte nödvändigt. Arbetsuppgifterna å stadsplaneavdelningen och stadsarkitektkontoret i övrigt äro som ovan framhållits redan nu så pass mycket från varandra åtskilda att en uppdelning av personalen på två kontor lätt kan ske. Någon utökning av personalen och några förändrade lönesättningar behöver uppdelningen i och för sig inte medföra. Byggnadsnämnden föreslår i det följande visserligen att en extra tjänst ändras till en ordinarie tjänst och att en extra tjänst får högre löneklassplacering. Ett sådant förslag skulle emellertid ha kommit även om uppdelningen icke blivit aktuell. Nämnas må också att Svenska Arkitekters Riksförbund begärt hos

löne- och avtalsnämnden att stadsplanearkitekttjänsten skall flyttas från lönegrad 35 till lönegrad 39. Några förhandlingar har ännu ej förts. I det nyligen avlämnade förslaget till utgifts- och inkomststat för 1954 har byggnadsnämnden utgått från att uppdelningen kommer att ske och särskilda statförslag ha uppgjorts för ett stadsarkitektkontor och ett stadsplanekontor. Eftersom personalen å stadsplaneavdelningen och stadsarkitektavdelningen hittills varit gemensam blir det rätt naturligt, att man till att börja med innan särskilda lokaler kunnat anskaffas och innan man hunnit anpassa sig till den nya organisationen måste räkna med visst utbyte av personal. Byggnadsnämnden förutsätter, att en uppdelning inte kommer att störa samarbetet mellan de båda kontoren utan att möjligheter alltid skola finnas till ömsesidigt bistånd när så blir nödvändigt.

Å stadsplanekontoret kommer såsom redan själva namnet anger, att handhavas de uppgifter som följer av byggnadsnämndens befattning med stadsplaner. Övriga uppgifter komma att stanna å stadsarkitektkontoret.

Uppdelningen av stadsarkitektkontoret för med sig, att instruktionen för kontoret måste omarbetas. Detta har emellertid ännu inte medhunnits ty på vissa punkter synes det som om icke blott redaktionella ändringar bör ske utan även ändringar i sak. Byggnadsnämnden är för dagen inte beredd att förelägga stadsfullmäktige förslag till instruktioner för stadsarkitektkontoret och stadsplanekontoret utan hemställer endast, att fullmäktige ville fatta principbeslut om att de båda kontoren skall finnas som självständiga enheter från och med den 1 januari 1954. I detta sammanhang må nämnas, att Svenska Stadsförbundet tagit kontakt med Svenska Arkitekters Riksförbund för att göra ett försök till normalisering av stadsarkitektinstruktionerna. Det kan tänkas, att överläggningarna mellan de båda parterna kan dra ut något på tiden och möjligen kan frågan om avfattningen av instruktionerna här i Västerås få anstå någon tid om det skulle visa sig, att möjligheter finns för centrala överenskommelser. Nuvarande instruktion synes tills vidare kunna användas i tillämpliga delar.

De tjänstefrågor som byggnadsnämnden tagit med samtidigt som förslaget om uppdelning av stadsarkitektkontoret äro följande. I 1953 års lönestat finnas tre extra arkitekttjänster. En av dessa, den i löneklass 26, är vakant. De båda andra äro placerade i löneklasserna 28 och 29 och innehavarna tjänstgöra på stadsplaneavdelningen. Byggnadsnämnden avser att snarast möjligt tillsätta den vakanta tjänsten men finner att lönesättningen är för låg för att en kvalificerad sökande med tillräcklig erfarenhet skall kunna lockas till tjänsten. Nämnden vill därför föreslå att en uppflyttning sker från löneklass 26 till löneklass 29. Arkitekttjänsten skall placeras på stadsarkitektkontoret och meningen är, att innehavaren skall i viss mån tjänstgöra såsom biträdande stadsarkitekt och vara stadsarkitekten behjälplig, främst med granskningen av ritningar och övriga handlingar, som ingivits för sökande av byggnadslov. På stadsarkitektkontoret har sedan 8—9 år tillbaka funnits ett manligt ritbiträde anställt på extra stat. Lönen utgår efter löneklass 12. Ritbiträdet handhar olika sysslor på kontoret men de senare åren har han allt mer kommit att syssla med byggande av stadsplanemodeller. Då befattningshavaren under relativt lång tid varit anställd hos staden synes det nu vara skäligt att tjänsten föres på ordinarie stat. Byggnadsnämnden föreslår benämningen modellbyggare och placering i lönegrad 13.

Om förslaget genomföres komma de båda kontoren att få följande personalorganisation:

Stadsarkitektkontoret.

Stadsarkitekt (chef), ordinarie lönegrad 39.
Byggnadsinspektör, ordinarie lönegrad 29.
Biträdande byggnadsinspektör, ordinarie lönegrad 23.
Underingenjör, ordinarie lönegrad 20.
Kanslibiträde, ordinarie lönegrad 11.
Skrivbiträde, ordinarie lönegrad 6.
Biträdande arkitekt, extra löneklass 29.
Arkivbiträde, extra.

Stadsplanekontoret.

Stadsplanearkitekt (chef), ordinarie lönegrad 35.
Stadsplanetekniker, ordinarie lönegrad 21.
Första kartriterska, ordinarie lönegrad 11.
Kartriterska, ordinarie lönegrad 10.
Modellbyggare, ordinarie lönegrad 13.
Biträdande arkitekt, extra löneklass 29.
Biträdande arkitekt, extra löneklass 28.
Kartriterska, extra löneklass 9.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att stadsarkitektkontoret från och med den 1 januari 1954 skall uppdelas i tvenne i förhållande till varandra fristående kontor, ett stadsarkitektkontor och ett stadsplanekontor med stadsarkitekten respektive stadsplanearkitekten såsom chef,

att byggnadsnämnden får i uppdrag att inkomma med förslag till härav föranledda instruktionsändringar,

att från och med den 1 januari 1954 en extra tjänst såsom ritbiträde å föreslagna stadsplanekontoret skall överföras till ordinarie stat med benämningen modellbyggare och placering i lönegrad 13 samt

att från och med samma dag en extra tjänst såsom biträdande arkitekt å stadsarkitektkontoret skall flyttas från löneklass 26 till löneklass 29.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 19 augusti 1953 anfört följande:

Löne- och avtalsnämnden har endast den erinringen att göra, att den ordinarie tjänsten såsom modellbyggare bör placeras i lönegrad 12 i stället för i föreslagna lönegrad 13. Detta synes vara lämpligare med hänsyn till den avvägning som måste göras i förhållande till andra tjänster. I lönegrad 12 är begynnelselönen 690 kronor per månad och slutlönen efter nio år 774 kronor.

På grund härav tillstyrker nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att bifalla byggnadsnämndens framställning med den avvikelsen att tjänsten såsom modellbyggare placeras i lönegrad 12.

Drätselkammaren anför i häröver den 8 oktober 1953 avgivet utlåtande.

Drätselkammaren kan på de skäl byggnadsnämnden anfört ansluta sig till det organisationsförslag, som framlagts. Arbetsuppgifternas art är sådan, att ett särskiljande av de två verksamhetsgrenarna, stadsarkitektkontoret och stadsplaneavdelningen, i organisatoriskt avseende är fullt motiverat. Den faktiska utvecklingen giver också stöd härför.

Konsekvenserna av den föreslagna omorganisationen ha även utdragits i 1954 års statförslag, där stadsarkitektkontoret och stadsplanekontoret upptagits under särskilda deltitlar och där de föreslagna ändringarna i lönestaten beaktats.

I fråga om löneplaceringarna biträder drätselkammaren löne- och avtalsnämndens förslag innebärande den ändring av byggnadsnämndens förslag att tjänsten såsom modellbyggare placeras i lönegrad 12.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag med den av löne- och avtalsnämnden förordade avvikelsen ifråga om lönegradsplaceringen av tjänsten såsom modellbyggare.

Nr 201. Inrättande av ytterligare en ordinarie tjänst såsom befälhavare å bogserbåten.

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 7 augusti 1953 anfört följande:

Befälhavaren på bogserbåten har fått besked om att han av hälsoskäl inte längre kan fullgöra sina nuvarande arbetsuppgifter. Hinder möter emellertid inte mot att han överföres till annat arbete, som kan beredas honom i hamnen. Omkring fyra år återstår till pensionsåldern och hamnstyrelsen har inte ansett att förtidspensionering bör komma i fråga. Det saknas inte arbetsuppgifter i land för befattningshavaren, bl. a. skulle han kunna sköta bilvågen. Emellertid måste en ny befälhavare anställas för bogserbåten. Hamnstyrelsen har övervägt hur förhållandena skall ordnas med hänsyn dels till att den nuvarande befattningshavaren bör kvarstå såsom ordinarie tjänsteman med oförändrad placering i lönegrad 18 till pensionsåldern och dels till att en ny ordinarie befälhavare skall anställas. Styrelsen finner, att frågan lämpligast kan lösas på det sättet, att en ny ordinarie tjänst inrättas i lönegrad 18 såsom bogserbåtsbefälhavare och att den nuvarande tjänsten föres på övergångsstat för den tid som återstår till befattningshavarens pensionering. Detta förfarande medför således, att man under cirka fyra års tid kommer att ha två ordinarie tjänster.

På grund härav hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta ytterligare en ordinarie tjänst såsom befälhavare på bogserbåten i lönegrad 18

att bemyndiga hamnstyrelsen att tillsätta befattningen med ordinarie innehavare samt

att samtidigt föra den nuvarande ordinarie befattningen såsom bogserbåtsbefälhavare på övergångsstat.

Löne- och avtalsnämnden har i häröver den 16 september 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till hamnstyrelsens förslag.

Drätselkammaren har i skrivelse den 8 oktober 1953 med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 202. Inrättande av nya befattningar som maskinist vid vattenverket.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk har i skrivelse den 18 augusti 1953 anfört följande:

I skrivelse den 21 augusti 1951 (S. H. nr 210 ser. A) har styrelsen i samband med framställning om inrättande av maskinmästarebefattning vid vattenverket i Hässlö antytt behov av ytterligare maskinister vid verket efter snabbfilterverkets tillkomst.

Snabbfilterverket står nu inför sin fullbordan och beräknas bli färdigt att tagas i bruk strax efter årsskiftet. Verket medför nya arbetsuppgifter för maskinisterna och påfordrar tjänstgöring i skift. Det nuvarande antalet, två maskinister, är ej tillräckligt för arbetets behöriga gång utan bör enligt styrelsens bedömande utökas till fyra eller sålunda med två man. Styrelsen finner det icke nödvändigt att på en gång inrätta två nya ordinarie maskinistbefattningar. I första hand bör en ordinarie maskinist erhållas från den 1 januari 1954, medan den andra till en början kan uppföras på extra stat med lön, motsvarande grundlön för ordinarie befattningshavare.

Maskinistbefattning är för närvarande placerad i lönegrad 13, men har styrelsen den 16 juni 1953 hos löne- och avtalsnämnden tillstyrkt uppflyttning av befattningarna till lönegrad 14.

I nämnda lönegrader utgör grundlön resp. 717 och 743 kronor samt slutlön resp. 804 och 836 kronor.

På grund av vad ovan framhållits hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att inrätta en ny ordinarie befattning såsom maskinist vid vattenverket i Hässlö med placering i lönegrad 14 räknat från den 1 januari 1954.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 16 september 1953 anfört följande:

Den av styrelsen omnämnda framställningen om uppflyttning av maskinisttjänsterna från lönegrad 13 till lönegrad 14 är ännu ej slutgiltigt behandlad hos löne- och avtalsnämnden beroende på att av frågan berörda personalorganisationer anhållit om förhandlingar. Nämnden tillstyrker att den begärda ordinarie tjänsten inrättas i

gällande lönegrad 13. Den av styrelsen för tekniska verken omnämnda extra befattningen bör enligt nämndens uppfattning även bli föremål för fullmäktiges prövning. Nämnden tillstyrker att tjänsten inrättas på extra stat samt att lönen får utgå med samma begynnelselön som för ordinarie maskinist.

På grund av vad sålunda anförts får löne- och avtalsnämnden tillstyrka att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie befattning i lönegrad 13 såsom maskinist vid vattenverket samt en extra befattning av samma slag med lön efter löneklass 13 samt

att bemyndiga styrelsen för tekniska verken att tillsätta befattningarna.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 15 oktober 1953 med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört samt med påpekande av att anslag för befattningarna beräknats i 1954 års stat, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att till alla delar bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 203. Omändring av befattning som extra kontorsbiträde å hälsovårdsbyrån till ordinarie kontorsbiträde.

Hälsovårdsnämnden har i skrivelse den 7 september 1953 anfört följande:

Den 15 oktober 1948 anställdes å dåvarande bostadsinspektionen ett extra skrivbiträde med uppgift att under bostadsinspektrisens ledning upprätta kartotek över fastigheterna och bostadslägenheterna i staden och i övrigt utföra rutinmässiga skrivarbeten. Efter det bostadsinspektionen den 1 januari 1949 uppgått i hälsovårdsbyrån överfördes biträdet till byrån med enahanda uppgifter. Diarieföring av inkommande ärenden och handlingar, utskrivning av hälsovårdsnämndens protokoll, protokollsutdrag och skrivelser, kortregistrering av hälsovårdsnämndens beslut, expedition av utgående handlingar, insamling och sammanställning av uppgifter till årsredogörelsen enligt schema av stadsläkaren samt registrering av de talrikt förekommande fallen av försummad skyddskoppympning, införskaffande av kontrolluppgifter och andra för dessa ärendens behandling behövliga upplysningar ålåg fortfarande, liksom tidigare, på stadskansliet anställt skrivbiträde vid sidan av hennes huvuduppgift i fråga om stadsfullmäktigetrycket m. m. Sedan biträdet på byrån entledigats och biträdet på stadskansliet den 21 maj 1951 överflyttat till byrån, kunde samtliga oförmälda arbetsuppgifter samlas på en hand. Med den erfarenhet det nya biträdet förvärvat om hälsovårdsnämnden och dess arbete, kunde henne dessutom ombetros vissa byråuppgifter såsom att betjäna allmänheten med upplysningar i enklare hälsovårdsärenden m. m. och att mottaga anmälningar för befordran till vederbörande tjänsteman, vilket är av synnerlig vikt, då mottagningstiden är begränsad till tiden mellan klockan 10.30 och 12.00 och personalens närmaste förman byråföreståndaren, i likhet med övriga tjänstemän, på grund av sitt arbete på fältet endast tillfälligtvis kan uppe-

hålla sig på byrån på andra tider. Biträdet kommer sålunda att vara ensam på byrån under större delen av kontorstiden. På biträdet måste sålunda ställas långtgående krav på mognad och ansvarskänsla och därjämte fordran på kännedom och erfarenhet om byråns arbete.

Det nuvarande biträdet, som å stadskansliet innehade ordinarie anställning, har under den tid, som förflutit, visat sig uppfylla dessa krav och vara väl insatt i förekommande göromål. Hälsovårdsnämnden har därför ansett sig kunna, med iakttagande av löne- och avtalsnämndens riktlinjer om lönesättning av extra personal, medgiva biträdet lön, motsvarande grundlön för ordinarie kontorsbiträde. Tjänsten är behövlig för arbetets behöriga gång och bör enligt nämndens mening givas den fastare formen av ordinarie kontorsbiträdesbefattning.

Ordinarie befattning som kontorsbiträde är placerad i lönegrad 8, där grundlönen är 578 kronor och slutlönen 664 kronor i månaden.

På grund av vad ovan anförts hemställer hälsovårdsnämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att från den 1 januari 1954 omändra ifrågavarande biträdestjänst till ordinarie befattning såsom kontorsbiträde.

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 16 september 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hälsovårdsnämndens framställning.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 15 oktober 1953 med åberopande av vad hälsovårdsnämnden samt löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört och med påpekande av att ifrågavarande befattning i 1954 års statförslag upptagits såsom ordinarie kontorsbiträde tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att till alla delar bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 204. Extra anslag för skolresor.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 12 oktober 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige har årligen efter framställning från folkskolestyrelsen beviljat anslag till skolresor. Dylika, som företagits med kommunalt bidrag, har hittills förlagts till sjunde skolåret.

Lärarkollegiet har gjort framställning om att i stället få förlägga skolresorna till sjätte skolåret, enär detta ur flera synpunkter vore lämpligare. Bl. a. anföres följande:

1) Klassambandet brytes i stor utsträckning efter sjätte klassen. Ett hundratal elever övergår t. ex. då till praktiska realskolan, och från och med sommaren 1954, då folkskolans högstadier starta, torde ett flertal sjätteklasselever gå till folkskolans inbyggda realskola eller dess examensfria försökslinje. Dessa barn få då ej vara med om någon skolresa.

2) En skolresa, som företages före sjunde skolåret, kan bättre utnyttjas ur peda-

gogisk synpunkt. Skolresorna ge utmärkt stoff till uppsatser. De ha betydelse för den fortsatta undervisningen i geografi o. s. v.

3) Lärare önskar stundom företa resan under ferietid. Detta är orealiserbart, om den företages i sjunde klassen, eftersom fortsättningsskolan börjar omedelbart efter folkskolans årsavslutning i juni.

För en omläggning av skolresorna från sjunde till sjätte skolåret erfordras ett extra anslag av lägst samma storlek som det, som nu utgår. Sommaren 1954 måste nämligen i så fall så väl sjätte som sjunde klasserna få skolresa.

Folkskolestyrelsen, som delar lärarkollegiets uppfattning om lämpligheten att förlägga de med kommunalt bidrag företagna skolresorna till sjätte skolåret, får med hänvisning till vad ovan anförts hemställa,

att stadsfullmäktige behagade bevilja ett extra anslag å kronor 5.000: — till skolresor sommaren 1954.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla skolstyrelsens förslag samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 205. Avgift för tippning av sopor, schaktmassor m. m.

Drätselkammaren har i skrivelse den 8 oktober 1953 anfört följande:

Västerås Åkeriägareförening har hos drätselkammaren gjort framställning om, att stadens soptipp vid Lunda äng i fortsättningen hölles öppen å längre tid än hittills.

Det har visat sig att med hänsyn till brandrisken vid avstjälpning av slagg och aska, tippning icke kan tillåtas utan kontroll från renhållningsverkets personal. Med anledning härav avspärras för närvarande tippen efter arbetstidens slut. Om föreningens önskemål — vilket torde delas av andra, som anlita tippen — skall kunna tillgodoses, måste ytterligare personal anställas, då övertid endast kan tillämpas i begränsad omfattning. Det gäller sålunda närmast en kostnadsfråga för renhållningsverket.

Enligt vad som inhämtats förekommer det i en del andra städer, bl. a. Stockholm, Örebro och Uppsala, att särskild avgift uttages av vederbörande antingen för varje tippat lass eller ock med ett visst belopp per m³. Det synes rimligt att om kravet på längre öppethållande tillgodoses, de personer och företag, vilka anlita tippen, genom en avgift få bidraga till de ökade kostnaderna.

I samband härmed har uppkommit frågan att uttaga en avgift för den tippning, som sker beträffande schaktmassor, rivningsmassor o. dyl. För denna kan icke soptippen vid Lunda äng användas utan sker avstjälpning i detta fall på den s. k. Lillåtippen. Även här har det visat sig att kontroll över tippningen erfordras, vilken medför kostnader.

I Örebro uttages en tippningsavgift av tre kronor för billass och en krona för häst-

lass. Drätselkammaren föreslår att i fortsättningen här i staden debiteras en ersättning av två kronor för lastbilslass och en krona för annat lass. Avgiften bör ifråga om tippen vid Lunda äng uttagas från och med den 1 november 1953 och ifråga om Lillåtippen från och med den 1 juli samma år. Byggnadskontoret har nämligen redan före den 1 juli 1953 genom kungörelse meddelat att staden kommer att uttaga tippningsavgift vid sistnämnda tipp samt utfört kontroll av antalet lass och särskilt bokfört därmed sammanhängande förhållanden.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att ifråga om soptippen vid Lunda äng från och med den 1 november och ifråga om tippen vid Lillån från och med den 1 juli 1953 uttaga en avgift av två kronor för varje tippat lastbilslass samt en krona för varje tippat annat lass.

Nr 206. Anslag för utgivande av en monografi över Västerås stad.

Redaktionskommittén har i skrivelse den 16 september 1953 på anförda skäl hemställt att stadsfullmäktige ville besluta *att* bemyndiga kulturnämnden att i huvudsaklig överensstämmelse med det inlämnade förslaget låta utarbeta en monografi över Västerås stad, *att* uppdraga åt kulturnämnden att sluta alla avtal om verkets utarbetande samt i övrigt träffa alla de avgöranden, som av fullmäktiges beslut kunna föranledas, *att* till bestridande av kostnaderna för monografiens utarbetande och utgivning ställa till nämndens förfogande ett anslag av 425.000 kronor att täckas genom årliga tillskott å förslagsvis 40.000 kronor per år från kulturnämndens disponibla avkastning samt *att* bemyndiga drätselkammaren att i mån av behov förskottera medel å det ovan omförmälda anslaget.

Kommitténs skrivelse jämte därvid fogade handlingar återfinnas i S. F. handl. ser. B nr 27 för innevarande år.

Kulturnämnden har häröver den 9 oktober 1953 anfört följande:

Frågan om utgivande av en stadsmonografi har diskuterats inom Kulturnämnden under flera år och nämndens överväganden ledde så småningom till att i januari detta år ett anslag begärdes av stadsfullmäktige för utarbetande av en plan till en dylik stadsmonografi. Som nämnden i sin skrivelse till stadsfullmäktige den 9 januari 1953 framhöll skulle en vetenskapligt upplagd stadsmonografi över Västerås fylla ett tomrum samt dessutom bliva såväl nuvarande som kommande generation till stor nytta och glädje. Det förslag till disposition av stadsmonografien som framlagts av redaktionskommittén har vunnit kulturnämndens fulla gillande. Det synes nämnden även utgöra ett gott betyg åt redaktionskommitténs arbete att man redan på detta stadium kunnat försäkra sig om lämpliga författare för nästan alla monografiens olika avsnitt. Detta skapar förutsättningar för att arbetet med monografien utan större dröjsmål kan komma igång.

Vad beträffar kostnadsberäkningen har redaktionskommittén endast angivit den bruttokostnad, som under för handen varande omständigheter kunnat beräknas. Några inkomster av verket har kommittén icke ansett sig böra i detta sammanhang taga hänsyn till. Enligt kulturnämndens uppfattning är det en angelägenhet av stor vikt

att den blivande stadsmonografiens olika delar sprides till så många medborgare i samhället som möjligt. Detta bör icke ske genom att verket utdelas utan kostnad utan genom försäljning. För att nå syftemålet att åstadkomma en stor spridning bör emellertid priset vara sådant att det icke alltför mycket avskräcker från inköp. Att nu angiva det pris som varje volym skall betinga torde icke vara möjligt utan nämnden tager för givet att, om stadsfullmäktige delar uppfattningen, som ovan givits uttryck för, nämnden med detta som riktpunkt sedermera får från fall till fall besluta om prissättningen. Under dessa förhållanden är det också svårt att räkna med vad som kan inflyta vid en försäljning. Beräkningarna i Norrköping samt andra överväganden leda till att nämnden anser sig kunna räka med att i inkomster genom försäljning torde kunna inflyta omkring 125.000 kronor. Under dessa förhållanden skulle sålunda nettoanslaget röra sig om 300.000 kronor.

Med nu verkställd komplettering får kulturnämnden härmed till stadsfullmäktige överlämna redaktionskommitténs förslag samt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga kulturnämnden att i huvudsaklig överenstämmelse med redaktionskommitténs förslag låta utarbeta en monografi över Västerås stad,

att uppdraga åt kulturnämnden att sluta alla avtal om verkets utarbetande samt i övrigt träffa alla avgöranden som av stadsfullmäktiges beslut kunna föranledas,

att till bestridande av kostnaderna för monografiens utarbetande och utgivning ställa till kulturnämndens förfogande ett anslag av 425.000 kronor att täckas *dels* genom inkomster på försäljningen av verket *dels ock,* i den mån inkomsterna icke förslå, genom årliga tillskott på 40.000 kronor från kulturfondens disponibla avkastning, samt

att bemyndiga drätselkammaren att i mån av behov förskottera medel å det ovan omförmälda anslaget.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 oktober 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha redan tidigare i princip tagit ställning till frågan om utgivande av en stadsmonografi i samband med beviljande av anslag för utredning därom. Nu föreliggande förslag utgör ett i detalj utarbetat program över verkets uppläggning och dess finansiering. Såvitt drätselkammaren kan finna, föreligger redan genom valet av författare en fullgod garanti för att stadsmonografien kommer att motsvara de höga anspråk, som kan ställas på ett verk av förevarande beskaffenhet. Avvägningen mellan de olika avsnitten synes kammaren även ha gjorts på ett lämpligt sätt, om man betraktar de svårigheter, som föreligga att redan på förhand mera detaljerat uppdraga riktlinjerna för verkets utgivande. Särskilt vad beträffar omfånget av varje särskilt avsnitt, måste man räkna med att uppgifterna äro preliminära och att ändringar häri kunna behöva vidtagas under arbetets gång. Även tidtabellen för de olika volymernas utgivande måste betraktas som approximativ.

Vad närmast beträffar finansieringen av kostnaderna för verkets utgivande må

framhållas svårigheten att i nuvarande läge göra någon mera bestämd beräkning av inkomsterna av försäljningen av verket. De siffror, som därom lämnats och som grunda sig på erfarenheter från annat håll, kunna dock utgöra en grundval för bedömande av anslagsbehovet. Det nettoanslag, som erfordras, torde på sätt av kulturnämnden föreslagits böra bestridas genom att årligen av kulturfondens medel disponeras ett belopp av 40.000 kronor. Början bör göras redan från och med innevarande år. De inkomster, vilka inflyta genom försäljning av verket, skola givetvis tillföras fonden.

Under åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens förslag.

Nr 207. Anslag för grundundersökningar i stadens centrum.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 7 september 1953 anfört följande:

Grundförhållandena i stadens centrum är på sina håll sådana att betydande grundförstärkningsarbeten måste vidtagas. En stor del av stadens centrala delar vilar på mäktiga lerlager. Pålningsarbeten och andra grundförstärkningsarbeten kan medföra vissa risker för sättningar och glidningar i lerlagren. Dylika förhållanden har byggnadsnämnden att ge akt på vid prövning av ansökningar om byggnadslov och vid inspektioner under byggnadsarbetenas gång. För att få en bättre överblick över förhållandena än vad byggnadsnämnden för närvarande har måste rätt omfattande grundundersökningar göras. För varje enskilt nybygge har byggherren att stå för de detaljundersökningar som behövs rörande markförhållandena. För den allmänna överblick som byggnadsnämnden nu önskar förskaffa sig, synes nämnden emellertid själv få stå för kostnaderna ty nämnden måste ha tillgång till alla uppgifter som erfordras för att nämnden rätt skall kunna fullgöra sina i lag stadgade uppgifter om tillsyn över byggnadsverksamheten. Kostnaderna för undersökningarna kan uppskattas till 10.000 kronor.

På grund av vad nu anförts får byggnadsnämnden hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att anvisa ett anslag å 10.000 kronor för grundundersökningar i stadens centrum.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 15 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla framställningen samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 208. Anslag för skärmbildsundersökning av stadens befolkning.

Centralkommittén för allmän skärmbildsundersökning i Västmanlands län har i skrivelse den 7 oktober 1953 till drätselkammaren anfört följande:

Åberopande tidigare skrivelser i ärendet får centralkommittén för skärmbildsundersökning i Västmanlands län härmed meddela, att ifrågavarande verksamhet nu fortskridit så långt att undersökningarna av Västerås stads befolkning beräknas kunna igångsättas under instundande november månad.

För kostnaderna för den egentliga skärmbildningen svarar landstinget, som för ändamålet hittills anslagit 200.000 kronor.

Kostnaderna för kommunernas lokala kommittéers arbete ha däremot ansetts böra bestridas av kommunerna själva, vilket även skett inom de hittills undersökta platserna i länet samt jämväl inom alla andra län, där skärmbildsundersökning företagits. Bland de kostnader, för vilka kommunerna skola svara, må nämnas: lokaler med städning, ljus och värme, transporter av de patienter inom kommunen, vilka på grund av lyte etc. själva icke kunna söka sig till undersökningslokalerna, all eventuell annonsering i ortspressen, utdelning av skärmbildskort, all administrativ personal, som kan anses erforderlig för lokalkommitténs arbete, vaktpersonal vid undersökningslokalerna, vilken senare personal hittills i allmänhet visat sig gå bra att rekrytera bland frivilligorganisationer av olika slag (Röda korset, Lottaorganisationerna, Husmodersföreningarna, de politiska kvinnoorganisationerna etc.).

Ovan angivna kostnader för lokalkommittén i Västerås kunna approximativt beräknas till 15.000 à 20.000 kronor för hela undersökningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får centralkommittén för allmän skärmbildsundersökning i Västmanlands län meddela, att, därest Västerås stad ikläder sig ovan angivna kostnader, ifrågavarande allmänna skärmbildsundersökningen av Västerås stads befolkning kommer att igångsättas under instundande november månad. Skärmbildsundersökningarna verkställas av från Kungl. Medicinalstyrelsen utsända patruller och verksamheten står under sagda styrelses kontroll.

Hälsovårdsnämnden har i skrivelse den 14 oktober 1953 till drätselkammaren anfört följande:

Kungl. Maj:t har i brev den 31 maj 1946 om allmän skärmbildsundersökning meddelat bestämmelser, att undersökningen, som är frivillig, må där ej särskilda skäl till annat föranleder, omfatta allenast personer, som uppnått tio års ålder, att undersökningen bör organiseras sjukområdesvis, att undersökningsområdena skola bestämmas av medicinalstyrelsen i samråd med vederbörande huvudmän, landsting och städer utom landsting, under särskilt beaktande av de ökade lokal- och personalbehov, som kunna beräknas uppkomma genom undersökningen, att undersökningen inom varje område skall organiseras och bedrivas enligt allmänna anvisningar, som meddelas av medicinalstyrelsen och att statsbidrag utgår med högst hälften av huvudmännens kostnader för undersökningen. Enligt de föreskrifter, medicinalstyrelsen med anledning härav i cirkulär den 29 augusti 1946 utfärdat om allmän skärmbildsundersökning skola landsting och städer utom landsting tillsätta centralkommittéer med uppgift att bedriva propaganda och handhava organisationen av skärmbildsundersökningen i stort. Av sådan kommitté utsedd lokalkommitté har till uppgift att ombesörja utskrivning av skärmbildskort, utfärda kallelser till undersökningen och an-

skaffa lokala medhjälpare att biträda vid undersökningen. Kostnaderna för central- och lokalkommittéernas verksamhet och avlöningar till lokala medhjälpare bestridas helt av vederbörande huvudman.

Hälsovårdsnämnden har sig emellertid bekant, att städer under landsting såväl inom som utom länet med olika belopp bidragit till kostnaderna för skärmbildsundersökning på orten. På grund härav och då genomförandet av en skärmbildsundersökning med dess utomordentliga betydelse i kampen mot tuberkulosen är ett påtagligt samhällsintresse, vill nämnden tillstyrka stadens medverkan till den förestående undersökningen i en eller annan form av understöd åt lokalkommittén.

Drätselkammaren har i häröver den 15 oktober 1953 avgivet yttrande anfört följande:

I skrivelse den 18 januari 1952 meddelade landstinget att det komme att anordna allmän skärmbildsundersökning inom landstingsområdet och att undersökningen komme att handhavas av en centralkommitté, vilken genom ett arbetsutskott tillsammans med en heltidsanställd ombudsman skulle ombesörja huvuddelen av det centrala planläggningsarbetet. Vidare borde inom varje kommun bildas en lokalkommitté, som efter centralkommitténs anvisningar genomförde skärmbildsundersökningen inom kommunen.

Dylik lokalkommitté har även bildats här i staden.

Kammaren kan icke underlåta att understryka det av hälsovårdsnämnden påpekade förhållandet att vederbörande huvudman för verksamheten, d. v. s. landstinget, helt skall bestrida kostnaderna för central- och lokalkommittéernas verksamhet och avlöningar till lokala medhjälpare. Då detta förutsatts i det Kungl. brevet angående allmän skärmbildsundersökning, kan kammaren ej annat än finna det egendomligt, att centralkommittén ändock förutsätter och i detta fall tydligen ställer som villkor för skärmbildsundersökningen av stadens befolkning, att staden skall engagera sig i kostnaderna för undersökningen. Med hänsyn till vad hälsovårdsnämnden anfört har kammaren dock icke velat avvisa framställningen om anslag.

Under hänvisning härtill tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att ställa till centralkommitténs förfogande ett anslag å 15.000 kronor såsom bidrag till skärmbildsundersökning av stadens befolkning samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 209. Anslag för anskaffande av två flyglar samt ett podium till läroverket.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 oktober 1953 anfört följande:

I skrivelse till drätselkammaren har rektor vid Högre allmänna läroverket hemställt, att medel måtte av staden anvisas för inköp av två flyglar, den ena en konsertflygel och den andra en s. k. mignonflygel. Läroverket äger för närvarande en mindre flygel, avsedd för sångundervisning och placerad i musiksalen. Vidare finnes ett

miniatyrpiano för ungdomens dansaftnar och för enskilda övningar. Inköp utav dessa instrument har finansierats genom gåvor och bidrag från olika håll.

Utöver dessa två instrument får läroverket för skolkonserter och för repetitioner till dessa men ej för undervisningsändamål i övrigt förfoga över en konsertflygel, tillhörig Västerås Musiksällskap. Denna flygel är placerad i läroverkets aula.

Behov föreligger nu utav en konsertflygel i nya läroverkshallen för att kunna utnyttja denna i full utsträckning såsom hörsal för konserter. Vid de konserter, som hittills givits i hallbyggnaden, har en av de flyglar som finnas i gamla huvudbyggnaden måst transporteras över till hallbyggnaden. Dessa förflyttningar äro emellertid synnerligen kostnadskrävande och medföra lätt skador å instrumenten. Den föreslagna nya konsertflygeln skulle uteslutande användas vid konserter i hallbyggnaden.

Med hänsyn till att numera tvenne musiklärare äro anställda vid läroverket och lokalutrymmena för musikundervisningen ökats, i det att det gamla kollegierummet numera kan användas såsom en andra musiksal, föreligger även behov av en mindre flygel, avsedd för musikundervisningen.

Verkställda undersökningar ha givit vid handen, att två begagnade, men i synnerligen gott skick varande flyglar, den ena en konsertflygel, som använts i Göteborgs konserthus, och den andra en mignonflygel av märket Steinway, skulle kunna förvärvas för ett pris av sammanlagt c:a 17.000 kronor. Instrumenten ha undersökts av fackman.

För läroverket föreligger även behov av ett podium för orkesterframföranden, teaterföreställningar och andra uppträdanden. Möjlighet finnes att anskaffa ett podium så konstruerat, att det kan utläggas i ett, två eller tre plan samt monteras i olika former och storleksordningar, allt efter behov. Kostnaden för inköp av ett dylikt podium kan beräknas till 12.500 kronor.

Då det anslag, som beräknats för inventarier till läroverket, efter medräknande av ännu ej fakturerade, bokförda och verkställda inköp redan bortsett från nu ifrågavarande nyanskaffningar torde komma att överskridas, har drätselkammaren ansett lämpligt att nu begära ett särskilt anslag å förslagsvis 30.000 kronor.

På grund härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för anskaffande av två begagnade flyglar samt ett podium till läroverket anvisa ett anslag å 30.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 210. Ändrad plan för ombyggnad av Arosbygdens siloanläggning i gamla hamnen. (Jfr nr 216 ser. A år 1952.)

Hamnstyrelsen har i skrivelse den 2 oktober 1953 anfört följande:

Den 27 november 1952 anvisade stadsfullmäktige under § 276 i protokollet ett anslag å 400.000 kronor för om- och tillbyggnad av kajen vid Arosbygdens siloanläggning i gamla hamnen.

Av olika skäl har arbetena ännu ej påbörjats. Efter undersökning av leran inom

kajområdet har man funnit, att arbetena bör utföras på ett sätt som något avviker från den redogörelse som lämnades stadsfullmäktige när anslaget beviljades. Ändringarna innebär bl. a. att kajen kommer att byggas med en 30 meter kortare sträcka än som tidigare var planerat. Om detta får hamnstyrelsen hänvisa till byggnadschefens bifogade tjänsteutlåtande av den 1 oktober 1953.

Byggnadschefens tjänsteutlåtande är så lydande:

Byggnadskontoret har låtit verkställa ytterligare undersökning av leran inom kajområdet vid kv. Silon, och byrådirektör John Olsson, Stockholm, har konsulterats beträffande lerans hållfasthet. Därvid har framgått att denna är så dålig, att den nuvarande kajkonstruktionen inte tål några ytterligare belastningar av kajplanet. En reparation av den nuvarande kajkonstruktionen skulle sålunda kunna innebära endast ett utbyte av den förstörda, ovan vatten belägna träkonstruktionen. En påbyggnad av betong skulle utgöra för stor merbelastning av nuvarande kajen.

För att kunna för framtiden räkna med en högre belastning av kajplanet och en eventuell fördjupning av hamnbassängen erfordras en ny kajkonstruktion framför den gamla. Denna skulle medföra en breddning av kajplanet med 6 m. Den kan utföras i två etapper, varvid den första skulle innebära en konservering och stabilisering av den gamla kajen men inte medföra möjlighet till någon ökad belastning av gamla kajplanet eller fördjupning av hamnbassängen.

Kostnaden för en sådan omläggning inkl. reparation av den gamla kajens dragstag och pålbocker har beräknats till 400.000 kronor inkl. konstruktionsarvode. Om i samband därmed sådana anordningar skulle vidtagas, som medger ökad belastning av det gamla kajplanet till 2 ton/m², skulle kostnaden öka till 535.000 kronor. Om förstärkning av nykonstruktionen för ökning av belastningen på gamla kajplanet skulle utföras vid ett senare tillfälle, skulle kostnaden utgöra 185.000 kronor. Härtill skulle i båda fallen komma kostnaden för ökning av vattendjupet i hamnbassängen.

Tidpunkten för en fördjupning av hamnbassängen är omöjlig att för närvarande avgöra. För att rationellt kunna utnyttja en fördjupning av bassängen vid Siloskajen erfordras en fördjupning av hela östra hamnbassängen, vilket medför en fullständig ombyggnad av östra kajen. Det synes därför vara utan betydelse att nu medräkna kostnaderna för hamnbassängens fördjupning vid Siloskajen, då de i förhållande till den stora ombyggnaden av östra kajen äro små.

För närvarande synes inte föreligga något behov av en ökad belastning av kajplanet, varför en ombyggnad nu torde kunna inskränka sig till de åtgärder, som ovan angivits med en kostnad av 400.000 kronor. Stadsfullmäktige har den 27 nov. 1952, § 276, anslagit 400.000 kronor för reparation och ombyggnad av Siloskajen till en längd av 150 m. Då grundförhållandena i den östra delen därav är särskilt dåliga, vore det lämpligt att förkorta kajbyggnaden till 120 m. längd. Det av stadsfullmäktige beviljade anslaget skulle räcka till här angiven ombyggnad, varvid dock erhålles en kaj, som med 30 m. understiger den i stadsfullmäktigebeslutet angivna längden.

Utöver här angivna kostnader kommer kostnad för kajplanets hårdgöring och eventuell utökning av spårbyggnaden.

Beträffande Arosbygdens Lantmannaförbunds utlastningsanordningar har icke räknats med några extra utgifter för staden. De anordningar inom kajområdet, som kunna erfordras för dessa, synas böra bekostas av Arosbygdens Lantmannaförbund.

Med stöd av ovan givna utredning får jag härmed föreslå hamnstyrelsen, att Silos-

kajen repareras och ombygges enligt ovan nämnda första etapp för en kostnad av 400.000 kronor. Då för närvarande inte behov synes föreligga att utöka spåranläggningen, behöver anslag inte sökas härför. Däremot skulle sedan anläggningen färdigställts ytterligare anslag erfordras för kajplanets hårdgöring. Detta arbete kan med hänsyn till sättningar i kajplanets utfyllning möjligen anstå till år 1955. Kostnaden härför beräknas till 20.000 kronor.

Västerås den 1/10 1953.

F. SCHIÖTT.

På grund av vad sålunda anförts får hamnstyrelsen hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga hamnstyrelsen att utföra ombyggnaden av silokajen enligt de ändrade planer för vilka ovan redogjorts.

Drätselkammaren har i häröver den 15 oktober 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla hamnstyrelsens förslag i ärendet.

Nr 211. Motion angående utgivande av bildverk av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås. (Jfr nr 115 ser. A år 1953.)

Kulturnämnden har i skrivelse den 9 oktober 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 25 juni 1953 ha stadsfullmäktige till kulturnämnden och drätselkammaren återremitterat frågan om utgivande av ett urval av hovfotografen Ernst Bloms fotografier över Västerås. Med anledning härav får kulturnämnden anföra följande.

I sitt yttrande över motionen har kulturnämnden framhållit att det måste anses tveksamt om ett verk, bestående av idel fotografier från det äldre Västerås, skulle kunna vinna den allmänna spridning, som motionärerna väntat sig. Nämnden är fortfarande tveksam på denna punkt. För att undanröja en oklarhet har nämnden förvissat sig om att något hinder från hovfotografen Blom eller Västmanlands Fornminnesförening att disponera i föreningens ägo befintliga negativ för publicering icke finnes. Beträffande kostnaden har nämnden i sitt yttrande över motionen angivit att kostnaden för 2.000 exemplar skulle uppgå till 17.000 kronor. Denna uppgift grundar sig på beräkning, avgiven av en fackman. Till detta belopp kommer sedan givetvis arvode till redaktör eller redaktionskommitté samt eventuell textförfattare ävensom kostnaderna för distribuering av boken, vilka äro svåra att nu beräkna. Det förefaller icke uteslutet, att under sådana förhållanden kostnaden för bokens framställning skulle komma att uppgå till 20.000 à 25.000 kronor. Som jämförelse kan nämnas att kostnaden år 1949 för utgivande av bildverket "Västerås — en bilderbok" uppgått till 24.600 kronor för en upplaga av 6.000 exemplar. Av denna bok såldes till och med år 1950 cirka 1.800 exemplar för 14.000 kronor. Sammanlagt har hittills försäljningen inbringat 19.400 kronor. Då är dock att märka, att detta bokverk innehöll fotografier från det nutida Västerås och därför hade ett nyhetsvärde, som icke gärna kan komma

en bok av det slag som i motionen avses till del. Det visar sig ju också att, sedan den första efterfrågan lagt sig, endast obetydlig försäljning skett.

Vad som gör kulturnämnden särskilt betänksam är att det program, som uppgjorts för kulturnämndens utgifter under den närmaste femårsperioden och som i ett annat ärende presenteras, visar på att en återhållsamhet med kulturfondens medel måste iakttagas.

Under nu angivna förhållanden måste nämnden vidhålla sin tidigare inställning samt sålunda hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att avslå motionen.

Drätselkammaren har i häröver den 15 oktober 1953 avgivet utlåtande med instämmande i vad kulturnämnden anfört, tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kulturnämndens förslag.

Nr 212. Anslag till ny skola å Norra Skallberget.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 12 oktober 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige beslöt på sammanträde den 25 sept. 1952 bifalla folkskolestyrelsens av drätselkammaren gjorda hemställan om ett anslag å kr. 12.000: — till utredningskostnader för ny skola å norra Skallberget.

Kungl. Skolöverstyrelsen har i skrivelser den 3/6 1952 och 5/5 1953 fastställt lokalbehovet för Skallbergsskolan och i skrivelse den 25/6 1953 granskat skissritningsförslag och funnit, "att huvudritningar kunna upprättas i huvudsaklig överensstämmelse med detsamma".

Stadsarkitekt Per Bohlin har därefter upprättat huvudritningar och uppgjort kortfattad arbetsbeskrivning samt verkställt erforderliga kostnadsberäkningar.

Skallbergsskolan kommer att innehålla följande lokaler:

12 klassrum, 9 × 6,5 m.,
9 klassrum, 8 × 6,5 m.,
1 naturkunnighetsrum jämte rum för samlingar,
1 gymnastiksal, 10 × 6 × 5 m.,
1 träslöjdsal,
1 handarbetssal,
1 biblioteksrum,
1 lärarrum,
1 expeditionsrum för tillsynslärare,
1 rum för skolsköterska,
materielrum,
skolmåltidslokaler med centralkök,
torkrum för barnens ytterkläder,
toaletter,
pann- och bränslerum jämte för ovannämnda lokaler erforderliga biutrymmen.

Skolan beräknas tyvärr icke vara färdigställd förrän till läsåret 1955/56 och endast under förutsättning att byggnadstillstånd erhålles i början av år 1954.

Situationen för läsåret 1954/55 är mycket bekymmersam. Endast om ett stort antal provisoriska lokaler kunna uppbringas, kan undervisningen utan extraordinära för såväl barn som lärare besvärliga åtgärder tillfredsställande uppehållas.

Totala kostnaderna för uppförandet av Skallbergsskolan ha beräknats till kronor 2.801.300: — därav för gymnastikhuset kr. 307.200: —. I dessa kostnader ingå icke utgifter för inventarier och undervisningsmateriel.

De icke statsbidragsberättigade byggnadskostnaderna beräknas belöpa sig till kr. 172.400: —.

Å kostnaderna för skyddsrumsanläggningen, som beräknats till kr. 75.000: —, bör statsbidrag kunna erhållas med 2/3. Å övriga statsbidragsberättigade kostnader — kr. 2.553.900: — torde statsbidrag komma att utgå med c:a 35 %.

Framställning om anslag till inventarier och undervisningsmateriel för Skallbergsskolan kommer senare att inges.

Vid folkskolestyrelsens skrivelse ha fogats tre skrivelser från Kungl. Skolöverstyrelsen, kortfattad arbetsbeskrivning, kostnadsberäkningar och ritningar, vilka handlingar finnas för granskning tillgängliga å stadskansliet.

Styrelsen hemställer, att stadsfullmäktige ville besluta

att låta uppföra en skolanläggning i kv. Dovhjorten nr 1, omfattande dels skolbyggnad innehållande klassrum med specialsalar m. m, dels gymnastikhus,

att för ändamålet bevilja ett reservationsanslag å kronor 2.789.300: — förutom tidigare beviljat anslag till utredningskostnader å kronor 12.000: —.

att uppdraga åt folkskolestyrelsen att fullfölja ovannämnda byggnadsföretag.

Drätselkammaren har i häröver den 15 oktober 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kammaren har icke något att erinra mot styrelsens framställning. Till förtydligande av finansieringsplanen vill kammaren dock påpeka följande. Totalkostnaden för skolbygget utgör enligt kostnadsberäkning 2.801.300 kronor. Den icke statsbidragsberättigade delen härav, inklusive skyddsrum utgör 247.400 kronor. Statsbidrag utgår med 35 % å 2.553.900 kronor eller kronor 893.865: —. Av lånemedel skall sålunda utgå skillnaden mellan 2.553.900 kronor och 893.865 kronor eller 1.660.035 kronor. Härtill skall läggas icke statsbidragsberättigad del enligt ovan 247.400 kronor. Från summan av två sistnämnda poster, kronor 1.907.435: — skall avgå statsbidrag till skyddsrum eller 50.000 kronor. Det totala lånemedelsanslaget utgör därefter 1.857.435 kronor, medan statsbidraget sammanlagt utgör kronor 893.865 + 50.000 eller 943.865. Summan av lånemedelsanslaget 1.857.435 kronor och statsbidraget 943.865 kronor utgör 2.801.300 kronor eller den beräknade totalkostnaden. Emellertid ha stadsfullmäktige redan tidigare anvisat ett belopp å 12.000 kronor av skattemedel, avseende utredningskostnaden och ingående i kostnadskalkylen. Detta anslag bör avdragas.

Sålunda bör begäras brutto ett anslag å 2.789.300 kronor att täckas med 1.850.000 kronor av lånemedel och återstoden av statsbidrag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bifalla folkskolestyrelsens förslag i ärendet,

att det begärda anslaget å kronor 2.789.300: — skall täckas med 1.850.000 kronor av lånemedel och återstoden av statsbidrag samt

att uppdraga åt kammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån å högst 30 år med ett belopp av 1.850.000 kronor ävensom vidtaga alla för lånets utbekommande i övrigt erforderliga åtgärder.

Nr 213. Anslag ur kulturfonden för konstnärlig utsmyckning av stadshuset. (Jfr nr 111 ser. A år 1953.)

Kulturnämnden har i skrivelse den 9 oktober 1953 anfört följande:

I skrivelse till stadsfullmäktige den 27 maj 1953 har rådhuskommittén på anförda skäl hemställt bl. a. att för framtida konstnärlig utsmyckning av stadshuset skulle anslås ett belopp av 1.000.000 kronor ur kulturfondens disponibla avkastning med fördelning på det antal år som drätselkammaren kunde finna skäl att föreslå. Skrivelsen har för yttrande överlämnats till kulturnämnden. Med anledning härav får nämnden anföra följande.

I avsikt att bilda sig en uppfattning om de krav som under de närmaste åren komma att ställas på kulturfonden har nämnden upprättat följande sammanställning för den kommande femårsperioden:

Stipendier 20.000 kronor per år (årsbeloppet är för närvarande 15.000 kronor per år, men det är troligt att en höjning kommer att föreslås).	100.000: —
Inköp av konstverk per år 15.000 kronor (från nämnden föreligger ett av drätselkammaren tillstyrkt förslag att få disponera intill detta belopp per år).	75.000: —
Folkrörelsernas arkiv (anslag är lämnat för viss förberedande undersökning och här upptaget belopp är vad man förslagsvis har anledning räkna med för det fortsatta arbetet).	35.000: —
Utsmyckning av landsbiblioteket (anslag ännu ej begärt men vad här upptagits motsvarar vad som anslogs för läroverket).	150.000: —
Konst till skolor 20.000 kronor per år (årsbeloppet är här endast approximativt beräknat).	100.000: —
Utgivande av stadsmonografi 40.000 kronor per år under 12—13 år	200.000: —
Diverse oförutsedda behov cirka 30.000 kronor per år	150.000: —
Förvaltningskostnader 3.000 kronor per år	15.000: —
	825.000: —
Kulturfondens disponibla avkastning inklusive årets avsättning men efter avdrag av under året lämnade anslag uppgår för närvarande till	678.000: —
Under de följande fem åren avsättes årligen cirka 200.000 kronor	1.000.000: —
	1.678.000: —

Efter avdrag av ovanstående utgifter skulle sålunda för andra ändamål under femårsperioden vara tillgängligt 853.000: —

Den nu framlagda uppställningen får icke betraktas som en "generalplan" för kulturnämndens arbete under de närmaste fem åren och är givetvis på intet sätt bindande varken för stadsfullmäktige eller nämnden. Uppställningen har kommit till av det enda skälet att man har velat få en överblick över vad man *kan* ha att vänta för den närmaste tiden. Som av uppställningen framgår är kulturfonden redan i betydande omfattning "intecknad". Det förefaller omöjligt att om de ovan omförmälda utgifterna skola kunna utgå, anslå ett så stort belopp till stadshusets konstnärliga utsmyckning som rådhuskommittén föreslagit. Rent principiellt har kulturnämnden icke något att erinra emot att ett belopp anslås ur kulturfonden till stadshuset, vilket med den utformning som är tänkt kommer att bliva en av stadens vackraste och mest monumentala byggnader. Ett sådant anslag står även i överensstämmelse med reglementet för fonden. Det högsta sammanlagda belopp som kulturnämnden för närvarande kan tänka sig skulle vara 600.000 kronor. Förslagsvis skulle beloppet delas upp så att av den för närvarande disponibla avkastningen lämnades anslag med 350.000 kronor samt att under fem år, åren 1954—1958, varje år avsattes av fondens avkastning ett belopp av 50.000 kronor. Som villkor för anslagets lämnande vill kulturnämnden uppställa, att närmare preciserade förslag till den konstnärliga utsmyckningen upprättas och företes och att, i den mån medlen icke skola gå till i vanlig mening konstnärlig utsmyckning utan användas för att giva byggnaderna som sådana ett värdigare och dyrbarare utförande än som utan anslag från kulturfonden skulle bliva fallet, en redogörelse härför tillställes nämnden och stadsfullmäktige.

Nämnden tillstyrker sålunda stadsfullmäktige besluta

att för stadshusets konstnärliga utsmyckning av kulturfondens disponibla avkastning lämna ett anslag av 600.000 kronor att täckas med ett belopp av 350.000 kronor av nu disponibel avkastning och till återstående belopp genom avsättning under ett vart av åren 1954—1958 av 50.000 kronor av fondens avkastning.

Drätselkammaren har i häröver den 15 oktober 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kulturnämnden har, i varje fall för närvarande, icke ansett sig kunna tillstyrka ett högre anslag än 600.000 kronor för ändamålet. Såsom kulturnämnden själv påpekat kommer stadshuset med den tänkta utformningen att bliva en av stadens vackraste byggnader och för framtida generationer utgöra ett monumentalt arkitektoniskt verk. Desto mera angeläget är det då, att tillräckliga medel ställas till rådhuskommitténs förfogande för den konstnärliga utsmyckningen. Kammaren håller före att det av kommittén begärda anslagsbeloppet à 1.000.000 kronor ingalunda är i överkant med hänsyn till stadshusbyggets omfattning och betydelse och i förhållande till totalkostnaderna för bygget. Kammaren vill därför föreslå att redan nu uttryckligen fastslås, att det begärda anslaget à 1.000.000 kronor skall stå till kommitténs

disposition. Vad täckningen av anslaget beträffar vill drätselkammaren ifrågasätta om icke planen för dispositioner ur kulturfonden till detta ändamål bort utsträckas över en längre tidsrymd än fem år med hänsyn till tidsschemat för hela bygget. Kammaren har emellertid stannat för den lösningen att för närvarande täckningsbeslut gives endast för den av kulturnämnden tillstyrkta delen av anslaget, 600.000 kronor, vilket belopp sålunda skulle täckas på sätt nämnden föreslagit och att särskilt beslut senare får fattas om täckning av återstående del av anslaget, 400.000 kronor.

Drätselkammaren är fullt medveten om att dess förslag innebär ett betydande engagemang av kulturfondens avkastning för en avsevärd tid framåt, och kammaren anser det angeläget framhålla att kulturfonden efter detta och andra samtidigt härmed eller tidigare beslutade projekt icke är den outtömliga gruva, som man kanske gärna velat föreställa sig. Trots detta har drätselkammaren vid bedömande av de olika projektens angelägenhetsgrad icke kunnat komma till annan uppfattning än den kammaren härovan redovisat.

Under hänvisning härtill tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för stadshusets konstnärliga utsmyckning av kulturfondens disponibla avkastning lämna ett anslag av 1.000.000 kronor,

att härav ett belopp av 600.000 kronor skall täckas med 350.000 kronor av nu disponibel avkastning och till återstående belopp genom avsättning under vart och ett av åren 1954—1958 av 50.000 kronor, samt

att resterande del av anslaget, 400.000 kronor, senare skall bliva föremål för täckningsbeslut i särskild ordning.

Nr 214. Förlängning av giltighetstiden för borgen å byggnadskreditiv för Riksbyggens Bostadsrättsförening Västeråshus nr 14.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 oktober 1953 anfört följande:

Vid sammanträde den 26 juni 1952 bemyndigade stadsfullmäktige drätselkammaren att teckna stadens borgen å byggnadskreditiv för Riksbyggens Bostadsrättsförening Västeråshus nr 14 tredje byggnadsetapp å tomten Klövern nr 1 intill ett belopp av högst 3.570.000 kronor mot säkerhet av inteckningar från botten och upp till samma belopp i fastigheten under villkor bland annat att borgensåtagandet skulle gälla högst ett år från dagen för det första kreditivlyftet.

På grund av nämnda bemyndigande har drätselkammaren därefter iklätt staden dylik borgen. Borgensåtagandet utlöper den 3 november 1953.

Föreningen har nu i skrivelse den 15 oktober 1953 till drätselkammaren hemställt om förlängning av borgenstiden intill den 30 april 1954.

Bebyggelsen inom kvarteret är i det närmaste färdigställd, och inflyttning har skett i samtliga lägenheter. Slutlig låneansökan till Kungl. Bostadsstyrelsen beräknas komma att ingivas inom november månad. Genom förlängning av borgenstiden underlättas

möjligheterna att under nuvarande svårigheter på kreditivmarknaden placera primär- och sekundärlånen.

Efter numera vidtagen ändring av 74 § lagen om kommunalstyrelse i stad samt på grund av KK den 5 juni 1953 med vissa bestämmelser angående kommuns upptagande av lån m. m. äger staden utan att Kungl. Maj:ts fastställelse å beslut härom erfordras, åtaga sig ifrågavarande borgensansvar dock längst intill den tidpunkt, då statslån utlämnas.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att förlänga stadens på grund av stadsfullmäktiges bemyndigande den 26 juni 1952 ingångna borgen för föreningens byggnadsföretag å tomten Klövern nr 1 intill den 30 april 1954, dock längst till den tidpunkt, då statslån utlämnas, och på i övrigt oförändrade villkor.

Nr 215. Angående borgen å byggnadskreditiv samt å sekundärlån för uppförande av hantverkshus å tomten Ludvig nr 10.

Drätselkammaren har i skrivelse den 15 oktober 1953 anfört följande:

I skrivelse till drätselkammaren har Bostadsrättsföreningen Östermalm anmält att föreningen avser att uppföra ett hantverkshus å tomten nr 10 inom kvarteret Ludvig, belägen i hörnet av Östra Ringvägen och Östermalmsgatan samt hemställt dels om stadens borgen under byggnadstiden å erforderligt byggnadskreditiv, dels, då huset är färdigställt, å ett långfristigt sekundärlån. I synnerhet sistnämnda borgen är en förutsättning för att byggnadsprojektet skall kunna genomföras.

Som bekant har denna fråga redan länge stått på dagordningen. Ett stort behov av lokaler för småindustriidkare och hantverkare föreligger alltjämt, varför man måste hälsa med tillfredsställelse att förslag till lösning nu föreligger. Med hänsyn till projektets betydelse för näringslivet inom staden synes det rimligt att denna på ett eller annat sätt engagerar sig i företaget. Formerna för stadens medverkan ha vid upprepade tillfällen diskuterats med vederbörande intressenter och med Byggnadsfirman Anders Diös, vilken företagarna ämna anlita såsom byggnadsentreprenör. Bland de olika förslag, som härvid varit under diskussion, har man slutligen stannat för den lösningen, att intressenterna bildade en bostadsrättsförening, i vars regi hantverkshuset skulle utföras. En dylik förening har även bildats och stadgar preliminärt antagits.

Ifråga om byggnadsprojektets finansiering ha två alternativ diskuterats. Enligt det första skulle bostadsrättshavarnas kapitalinsats utgöra 5 %, därvid dessa själva skulle bekosta erforderlig inredning. Byggnadskostnaderna efter detta alternativ ha beräknats till 1.600.000 kronor. Det andra alternativet förutsätter en insats av 10 %, därvid inredningen bekostas av föreningen. Byggnadskostnaderna enligt sistnämnda alternativ ha uppskattats till 1.800.000 kronor. Enligt det första alternativet skulle borgen å byggnadskreditivet utgöra 95 % och sålunda avse sammanlagt ett belopp av 1.520.000 kronor, och borgen å sekundärlånet 35 % eller cirka 560.000 kronor. Efter det andra alternativet skulle borgen å byggnadskreditivet utgöra 90 % eller sammanlagt 1.620.000 kronor och borgen å sekundärlånet 30 % eller cirka 540.000 kronor.

För närvarande är ännu icke klart, vilket av de båda alternativen, som kommer att tillämpas. Emellertid bör staden redan nu principiellt taga ställning till borgensfrågan, för att vederbörande skola få möjlighet att i detalj närmare utforma finansieringsplanen.

Borgensförbindelsen å byggnadskreditivet, vare sig man väljer det ena eller det andra alternativet, kan tecknas med anlitande av stadens underställningsfria borgensrätt utan att Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras. Såsom villkor för denna borgen bör gälla, att inteckningar från botten och upp till borgensgränsen ställas såsom säkerhet, varjämte borgen i första hand bör tecknas för en tid av ett år med möjlighet för föreningen att i mån av behov efter särskild framställning genom nytt beslut av stadsfullmäktige få borgenstiden ytterligare förlängd. Vidare bör en av drätselkammaren godkänd kontrollant för bygget anställas.

Vad beträffar borgen å sekundärkrediten, måste särskilt tillstånd att teckna dylik begäras hos Konungen. Av förut anförda skäl är det lämpligt att redan nu framställning härom av staden ingives till Kungl. Maj:t. Då den exakta storleken av sekundärlånet icke kan bestämmas förrän klarhet vunnits till vilket belopp bottenkredit av vederbörande banker meddelas, bör framställningen till Konungen avse tillstånd att teckna borgen för sekundärkrediten till erforderligt belopp, dock högst 650.000 kronor och högst intill 95 % av byggnadskostnaden. Såsom villkor för denna borgen bör även föreskrivas, att föreningen överlämnar inteckningar i fastigheten med bästa möjliga förmånsrätt. Lånet bör amorteras med jämna annuiteter under en tid av 30 år.

Såsom villkor för stadens borgensåtaganden bör vidare föreskrivas, att drätselkammaren får utse en ledamot och en suppleant i föreningens styrelse samt en revisor jämte suppleant för denne.

Med åberopande av vad sålunda anförts får drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga kammaren teckna stadens borgen å byggnadskreditiv för Bostadsrättsföreningen Östermalms hantverkshusbygge å tomten nr 10 i kvarteret Ludvig intill ett belopp motsvarande antingen vid en insats om 5 % av bostadsrättshavarna 95 % av beräknade byggnadskostnader, dock högst å 1.520.000 kronor, eller om 10 % insättes av bostadsrättshavarna 90 % av de beräknade byggnadskostnaderna eller högst 1.620.000 kronor, i båda fallen mot säkerhet av inteckningar från botten och upp till respektive belopp i fastigheten under villkor, att borgensåtagandet skall gälla högst ett år från dagen för det första kreditivlyftet och att föreningen anställer av drätselkammaren godkänd kontrollant under byggnadstiden,

att uppdraga åt kammaren att hos Kungl. Maj:t anhålla om tillstånd att teckna borgen för föreningen å sekundärlån med erforderligt belopp, dock högst 650.000 kronor och högst intill 95 % av de beräknade byggnadskostnaderna, under villkor att sekundärlånet amorteras under en tid av 30 år i jämna annuiteter samt att föreningen som säkerhet för sistnämnda borgen

överlämnar inteckningar i fastigheten med förmånsrätt omedelbart efter inteckningarna till säkerhet för bottenlånet,

att bemyndiga kammaren att under förutsättning av Kungl. Maj:t tillstånd teckna stadens borgen å sekundärlånet i enlighet med angivna villkor samt

att såsom ytterligare villkor för tecknande av stadens borgen å såväl byggnadskreditivet som sekundärlånet föreskriva att drätselkammaren skall äga rätt att utse en ledamot och en suppleant i styrelsen för föreningen samt en revisor jämte suppleant för denne.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
Den 26 november 1953 Ser. A nr 10

Nr 216. Fråga om markbyte beträffande stadsägorna 2979 B och 3004.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

Drätselkammaren får härmed underställa stadsfullmäktiges prövning nedannämnda förslag till bytesavtal mellan staden å ena samt ombudsmannen Knut S. Larsson, Västerås, å andra sidan.

Staden upplåter och försäljer till Larsson med full äganderätt den del, i areal innehållande 21,7 kvm., av stadsägan nr 2979 A i Västerås, vilken del enligt fastställd tomtindelning skall ingå i tomten nr 3 i kvarteret Nattsländan för en överenskommen köpeskilling av 65 kronor.

Larsson upplåter och försäljer till staden med full äganderätt dels den del, i areal innehållande 120,7 kvm. av stadsägan nr 2979 B i Västerås, vilken del enligt fastställd tomtindelning skall ingå i tomten nr 2 i kvarteret Dagsländan, dels de delar om tillhopa 464,8 kvm. av stadsägan nr 3004 i Västerås, vilka enligt fastställd tomtindelning skola ingå i tomterna nr 2 och 3 i kvarteret Dagsländan samt nr 2 och 10 i kvarteret Nattsländan, dels i gatumark ingående delar av stadsägan nr 2979 B och 3004 om tillhopa cirka 1.173 kvm. allt för en överenskommen köpeskilling av 5.300 kronor.

Utöver köpeskillingen skall staden erlägga ersättning för förstörda träd, flyttning av uthus m. m. jämte intrångsersättning i övrigt med ett belopp av 6.700 kronor.

Tillträdet av de ömsesidigt överlåtna områdena sker den 1 november 1953, vid vilken tidpunkt köpeskillingarna och ersättningen kontant skola likvideras.

De överlåtna områdena tillträdas i det skick, de befinna sig vid avtalets underskrivande, med undantag av att å den överlåtna delen av stadsägan nr 3004 befintligt uthus icke inbegripes i överlåtelsen.

Larsson förbinder sig att senast då staden för tomtreglering eller bebyggelse vill disponera marken flytta eller nedriva förenämnda uthus ovan grunden.

Vardera kontrahenten är skyldig tillse att av honom överlåtet område icke vid tillträdet av detsamma besväras av penninginteckning eller annan inteckning, som hindrar områdets användning till avsett ändamål, eller ock belastas med nyttjanderättsupplåtelse.

Köpeskillingen för de av staden förvärvade områdena samt intrångsersättningen bör bestridas av försäljningsmedelsfonden.

Då bytesavtalet avser att genomföra tomt- och gatubildning samt de föreslagna villkoren för staden kunna anses godtagbara, tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bemyndiga drätselkammaren med ombudsmannen Knut S. Larsson träffa avtal om markbyte beträffande ifrågavarande områden på i huvudsak ovan angivna grunder samt

att för bestridande av köpeskillingen för de av staden förvärvade områdena ävensom intrångsersättningen m. m. anvisa

ett anslag å sammanlagt 12.000 kronor ur försäljningsmedelsfonden.

Nr 217. Uppförande av nya förrådsutrymmen för av polisen tillvaratagna cyklar.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

I samband med att vissa provisoriska butikslokaler komma att uppföras på Konsums tomt vid Vasagatan måste de skjul, vilka nu disponeras av polisen för förvaring av omhändertagna cyklar, nedrivas. Annat förvaringsutrymme måste sålunda anskaffas.

Enligt vad polismästaren meddelat erfordras att 150—200 cyklar samtidigt skola kunna förvaras vid polishuset för att vara lättillgängliga. Fastighetskontoret har i anledning härav verkställt beräkning av kostnaderna för uppförande å polishusets gård av två flyttbara byggnader, den ena avsedd för 120 cyklar och den andra för 60 cyklar. Den sammanlagda kostnaden för dessa byggnader beräknas till 10.400 kronor.

Med anledning härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för uppförande av nya förvaringsutrymmen för av polisen tillvaratagna cyklar anvisa ett anslag å 10.400 kronor, samt

att härav föranledd kostnad skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 218. Inköp av ny grävmaskin till tekniska verken.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 20 oktober 1953 anfört följande:

Vatten- och avloppsverket har för närvarande två grävmaskiner, den ena av märket Insley inköpt 1947 och den andra av märke Priestman Panther från år 1951. Den förstnämnda grävmaskinen är sedan en tid tillbaka i så slitet skick, att densamma kräver dyrbara reparationer för att kunna hållas funktionsduglig. Den bör sålunda med det första ersättas med en ny. Möjlighet föreligger att till förmånligt pris av 99.000 kronor inköpa en ny grävmaskin av samma märke och tillfälle finnes att få den gamla såld för 40.000 kronor. Kostnaden för den nya grävmaskinen kommer sålunda att uppgå till 59.000 kronor, som lämpligen täckes med medel ur fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar.

På grund härav hemställer styrelsen att stadsfullmäktige ville besluta

att för inköp av ny grävmaskin anvisa 59.000 kronor ur fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar.

Drätselkammaren har i häröver den 5 november 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kammaren har icke något att erinra mot bifall till det föreslagna inköpet. Kostnaden för anskaffande av den nya grävmaskinen utgör 99.000 kronor och man beräknar att vid försäljning av den gamla kommer att inflyta ett belopp av 40.000 kronor. Anslag bör därför beviljas brutto med 99.000 kronor att täckas av fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar, till vilken de vid försäljningen av den gamla grävmaskinen influtna medlen böra redovisas.

Med anledning härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för inköp av en ny grävmaskin till tekniska verken anvisa ett anslag å 99.000 kronor att täckas av fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar samt

att de vid försäljning av den gamla grävmaskinen influtna medlen skola tillföras nämnda fond.

Nr 219. Höjning av överlärarnas arvoden.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 21 oktober 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige godkände den 20 december 1951, § 401, en överenskommelse mellan löne- och avtalsnämnden och Sveriges överlärarförbund om arvoden till stadens överlärare. Beslutet innebar att var och en av stadens sex överlärare fick arvode med 2.400 kronor per år. Beloppet har enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 augusti 1952, § 208, höjts med 15 % och utgör nu 2.760 kronor.

Hos löne- och avtalsnämnden har överlärarförbundet gjort framställning om höjning av arvodena till följd av att antalet läraravdelningar stigit sedan beslut sist fattades.

Överenskommelsen om nuvarande arvode ansluter sig till en rekommendation från Svenska Stadsförbundet. Rekommendationen bygger i sin tur på en central överenskommelse mellan stadsförbundet och överlärarförbundet om arvoden till distriktsöverlärare. Enligt överenskommelsen utgår arvodena efter vissa grupper i förhållande till antalet läraravdelningar. Under höstterminen 1953 är antalet avdelningar vid stadens folkskolor 242. Medeltalet avdelningar per överlärare blir 40. Om man tillämpar samma grunder som varit vägledande för tidigare beslut, blir arvodet 3.220 kronor. Överenskommelse härom träffades med överlärarförbundet. Det nya arvodet föreslås gälla från och med skolårets början den 1 juli 1953.

På grund härav föreslår nämnden stadsfullmäktige besluta

att tillerkänna var och en av stadens sex överlärare arvode med 3.220 kronor per år räknat från och med den 1 juli 1953.

Drätselkammaren har i häröver den 5 november 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 220. Inrättande av en telefonisttjänst vid polisverket samt indragande av en skrivbiträdestjänst vid samma verk.

Polisnämnden har i skrivelse den 8 september 1953 anfört följande:

Polisnämnden får härmed anhålla, att en befattning som telefonist i 8 lönegraden måtte inrättas vid polisverket från och med den 1 januari 1954.

När polisverkets växel installerades för några år sedan fanns endast ett mindre antal anknytningar varför ett skrivbiträde samtidigt som hon kunde utföra vissa skrivgöromål även skötte växeln. Sedan dess har emellertid genom utökning av personal och lokaler anknytningarna ökat till mer än tredubbla antalet så att växelbordet nu omfattar 60 anknytningar, varav ett 50-tal redan äro i bruk. Telefonisten kan därför numera sällan ägna sig åt några skrivgöromål utan måste koncentrera sig på växelns skötsel. Med hänsyn till det ökade kravet på telefonisten bör därför en särskild sådan tjänst inrättas, varvid den skrivbiträdestjänst i lönegrad 6 som nu finnes, kan indragas.

På grund härav hemställer nämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta en telefonisttjänst vid polisverket i 8 lönegraden, därvid en skrivbiträdestjänst i 6 lönegraden kan slopas.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 21 oktober 1953 tillstyrkt bifall till polisnämndens framställning.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 5 november 1953 med åberopande av vad polisnämnden samt löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta en telefonisttjänst i 8:de lönegraden vid polisverket och

att i samband härmed indraga den härigenom ledigblivna skrivbiträdesbefattningen.

Nr 221. Inrättande av en extra befattning som biträdande byggnadsinspektör.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 5 oktober 1953 anfört följande:

Byggnadsnämnden får härmed anhålla om stadsfullmäktiges medgivande till anställande av ytterligare en biträdande byggnadsinspektör från och med den 1 januari 1954.

Hos byggnadsnämnden finns för närvarande anställda två byggnadsinspektörer. Den ene står i lönegrad 29 och den andre i lönegrad 23. Den senare kallas biträdande byggnadsinspektör.

Anhopningen av arbetsuppgifter å stadsarkitektkontoret har länge varit sådan att åtskilliga arbeten måst eftersättas för att de allra mest trängande uppgifterna skulle kunna medhinnas. Byggnadsnämnden har efter en noggrann prövning av stadsarkitektens och byggnadsinspektörens begäran om ytterligare personal funnit, att det är i hög grad nödvändigt att man får ännu en byggnadsinspektör. Orsaken till att

arbetsuppgifterna ökats i den väldiga omfattning som skett är givetvis i första hand stadens tillväxt och den stora byggenskapen. Till detta kommer emellertid att behandlingen av byggnadsfrågorna till följd av teknikens utveckling och den allt mer skärpta kontroll som statsmakterna ålagt byggnadsnämnderna blivit mer och mer tidskrävande. Nya byggnadsmaterial och nya byggnadsmetoder tillkommer ständigt och byggnadsnämnderna har genom sin byggnadsinspektion att följa denna utveckling och kontrollera att allt det nya i praktiken blir använt på ett sätt som ger betryggande säkerhet. Samarbetet mellan de myndigheter som har att pröva olika detaljer av byggnadsarbetena har enligt byggnadsförfattningarna fått en mycket stor omfattning. Det blir främst byggnadsinspektörerna som har att sköta sambandet mellan alla dessa myndigheter: yrkesinspektionen, hälsovårdsnämnden, tekniska verken, fastighetskontoret m. fl. På den senaste tiden har byggnadsnämnden även fått sig ålagt att handhava betydande kontroll och besiktningsverksamhet i samband med den statliga långivningen för bostadsbyggande. Visserligen skall denna verksamhet samordnas med byggnadsnämndens övriga besiktningar men de nya uppgifterna medför likväl en betydande ökning av byggnadsinspektörernas arbete. Redan vid det tillfälle för något år sedan när byggnadsnämnden övertog dessa uppgifter meddelades drätselkammaren om att en ytterligare byggnadsinspektör torde behöva anställas rätt snart. Tiden är nu inne för att genomföra vad byggnadsnämnden då förutskickade. En omständighet som bör nämnas i detta sammanhang är att det å stadsarkitektkontoret tidigare funnits två underingenjörstjänster mot för närvarande blott en. Den andra tjänsten indrogs av stadsfullmäktige den 28 september 1950, § 224, samtidigt som vissa befattningar å stadsarkitektkontoret ändrades. Indragningen föreslogs av löne- och avtalsnämnden som emellertid i sitt utlåtande av den 16 augusti 1950 framhöll möjligheten av att på nytt inrätta tjänsten om så skulle bli nödvändigt för stadsarkitektkontorets verksamhet. Utvecklingen har visserligen gått därhän att man för närvarande inte behöver någon mer underingenjör utan i stället en byggnadsinspektör men detta förhållande synes icke böra ha någon utslagsgivande betydelse.

Byggnadsnämnden anser att det till att börja med kan vara tillräckligt att ha den nya byggnadsinspektörstjänsten på extra stat. Lönen bör emellertid utgå med samma belopp som för närvarande tillkommer den biträdande byggnadsinspektören som begynnelselön i löneklass 23 eller 1.132 kronor per månad.

På grund härav hemställer nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att medgiva inrättande från och med den 1 januari 1954 av en extra tjänst såsom biträdande byggnadsinspektör med lön efter löneklass 23.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 21 oktober 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens framställning.

Drätselkammaren har genom utlåtande den 5 november 1953 anfört följande:

Enligt en mellan byggnadsnämnden och drätselkammaren träffad överenskommelse har nämnden åtagit sig att verkställa de besiktningar och värderingar å byggnader,

uppförda med statliga lån, vilka tidigare utförts av särskilda av bostadsstyrelsen utsedda värderingsmän ävensom i övrigt utöva den byggnadskontroll, vilken åvilade kammaren såsom förmedlingsorgan för den statliga låneverksamheten. Detta åtagande har icke i full utsträckning kunnat verkställas, då tidigare visat sig föreligga svårigheter för nämnden att inom rimlig tid verkställa nu ifrågavarande besiktningar. Vid ett tillfälle har drätselkammaren nödgats uppdraga åt de tidigare värderingsmännen att verkställa dylika besiktningar för att de statliga lånen utan tidsutdräkt skulle kunna utbetalas till lånesökandena.

Kammaren, som icke har något att erinra mot inrättandet av ifrågavarande extrabefattning, förutsätter emellertid att om så sker, byggnadsnämnden skall kunna fullfölja sitt åtagande beträffande besiktningarna i anledning av statslånen.

Med åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 222. Återbesättande av befattningen såsom socialvårdssekreterare.

Socialvårdsdelegationen har i skrivelse den 4 november 1953 anfört följande:

Då befattningen som socialvårdssekreterare genom nuvarande innehavarens övergång till annan befattning kommer att bliva vakant från den 1 februari 1954 samt då densamma alltfort är erforderlig, får socialvårdsdelegationen hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att befattningen som socialvårdssekreterare får återbesättas med ordinarie innehavare från den 1 februari 1954.

Löne- och avtalsnämnden har genom utlåtande den 5 november 1953 tillstyrkt bifall till framställningen.

Drätselkammaren har i samma dag avgivet utlåtande med åberopande av vad delegationen och nämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla socialvårdsdelegationens förslag.

Nr 223. Motion angående inrättande av körskola i kommunal regi.

Stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 29 januari 1953 till drätselkammaren för yttrande remitterat en av socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen ingiven framställning om utredning i avsikt att undersöka möjligheten att anordna körskola i kommunal regi.

Motionen är så lydande:

Den som i dag vill lära sig köra bil och för sådan utbildning är hänvisad till körskola får betala stora avgifter. En utredning borde därför komma till stånd som undersöker möjligheten att anordna en kommunal körskola. En körskola i kommunal regi och i fri konkurrens med de privata körskolorna bör nämligen kunna medverka till att kostnaderna väsentligt nedbringas för körskoleeleverna.

Socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen hemställer hos stadsfullmäktige om en utredning för att undersöka möjligheten att anordna körskola i kommunal regi.

Västerås den 28 januari 1953.

För soc.-dem. stadsfullmäktigegruppen

ERIK PETTERSSON
ordförande.

Drätselkammaren har i häröver den 5 november 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Kammaren har till en början tagit kontakt med yrkesskolestyrelsen för utrönande av möjligheterna att anordna en kommunal körskoleverksamhet i yrkesskolestyrelsens regi. Det har emellertid härvid befunnits, att utbildning av bilförare icke hör till sådan verksamhet som faller under de statsunderstödda yrkesskolornas verksamhetsområde och att möjligheter till statsunderstöd sålunda icke föreligger. Kammaren har vidare låtit förre bilinspektören i Västerås John Kajerdt företaga en utredning och beräkning av kostnaderna för upprättande av körskola *dels* underhållskostnader och *dels* årskostnaderna. Utredningen bifogas härjämte.

Utredningen är så lydande:

Av Drätselkammaren utsedd som sakkunnig för utredning av till stadsfullmäktige inkommen motion om inrättande av kommunal körskola i Västerås i fri konkurrens med i staden befintliga privata körskolor, får jag efter företagen undersökning avlämna följande utredning i ärendet.

Orientering.

I gällande vägtrafikförordning av den 28/9 1951 föreskrives i 30 §, 1 mom., att den som för att erhålla körkort vill förvärva färdighet i körning med motorfordon, må företaga övningskörning under vissa förutsättningar, bland annat att körningen sker under uppsikt av person, som fyllt 21 år och innehar körkort för fordon av det slag, bil eller motorcykel, körningen avser, samt har längre tids vana och skicklighet i fråga om körning med sådant fordon. Det bör därför framhållas att för utbildningen i fråga det icke är obligatoriskt att anlita körskola. Vidare återfinnes i samma förordning 36 § bestämmelser om yrkesmässig utbildning av bil- eller motorcykelförare, *körskola*. Tillstånd till sådan utbildning i Västerås meddelas av länsstyrelsen i Västmanlands län utan behovsprövning. I nyssnämnda § bestämmes även, att vid körskola skall finnas ansvarig föreståndare och, om så erfordras med hänsyn till omfattningen av skolans verksamhet, en eller flera lärare med kompetens för såväl teoretisk som praktisk undervisning samt för enbart praktisk undervisning en eller flera instruktörer. Föreståndare, lärare och instruktör skola godkännas av länsstyrelsen sedan sökandenas kompetens bestyrkts genom prov i regel inför förste bilinspektören i distriktet.

Körskolans verksamhet står under överinseende av bilinspektionen på orten och chefsmyndigheten i distriktet, i detta fall förste bilinspektören i Örebro, vilka myndigheter äga inspektionsrätt och tillse att utbildningen bedrives enhetligt och över-

ensstämmande med gällande författningar. Motorfordon som användas för utbildning i körskola, äro underkastade kontrollbesiktning inom ett år efter närmast föregående besiktning (V. T. F. § 24).

Elevernas slutkostnad efter godkänt prov varierar högst betydligt, beroende av vars och ens anlag, förmåga och förkunskaper.

Länets körskolor äro anslutna till Västmanlands läns bilskoleavdelning och hela rikets körskolor till Sveriges Bilskolors Riksförbund. Inom Västerås finns för närvarande fyra körskolor, som under 1952 enligt bilinspektionens i Västerås statistik sammanlagt framförde till prov 1.503 elever, därav 25 % underkända som prövats två eller flera gånger.

Verksamheten vid körskola och därmed sammanhängande ekonomiska förhållanden, tillströmning av elever m. m., är rätt varierande år från år och mycket känslig för rådande konjunkturförhållanden, arbetslöshet, beredskapsläge i händelse av krig, penningmarknaden m. m. Som exempel må nämnas kristiden under och efter sista världskriget, då minst 20-talet körskolor i länet måste nedlägga verksamheten och tillstånden återkallas. Under åren 1940—1946 voro vid besiktningsmannaexpeditionen i Västerås de sökandes antal i medeltal per år ungefär lika många som före sista världskriget under en månad. Sedan år 1947 har tillströmningen av körkortssökande varit mycket god, huvudsakligen beroende av den stora brist på motorförare, som uppstod under krigsåren 1940—1946. Det är i första hand denna lucka som nu håller på att fyllas. Till den för närvarande goda tillströmningen av elever bidrar även stadens befolkningsökning under senare åren jämte den relativa ökningen av inkomster i allmänhet. Körkortssökanden återfinnas inom så gott som alla inkomstkategorier, flertalet dock i medelskiktet. De sökande som ej anlita körskolor, s. k. privatutbildade, äro till antalet mindre än körskoleutbildade och i regel av sämre kvalitet i fråga om kunskaper och skicklighet.

För att kunna göra sig gällande i konkurrensen måste körskolans utbildningsfordon, bilar och motorcyklar, vara av mycket god kvalitet, vilka kräva ett betydande och rätt dyrbart underhåll. Påfrestningen på fordonsmaterielet är av naturliga skäl mycket stor, varför livslängden på fordonsparken är lägre än andra fordon. Vidare krävs en väl utbildad och kunnig lärare- och instruktörspersonal samt förstklassig undervisningsmateriel, lektionssal, kontor, hall som väntrum för elever med två toaletter (herr- och dam-), varjämte erfordras varmgarage för fordonen.

Efter vad jag från tillförlitligt håll erfarit, har stadsfullmäktige i Göteborg avslagit en motion om kommunal körskola därstädes.

Kostnadsberäkning.

1. Engångskostnad för upprättande av körskola.

Utbildningsfordon av årets modell med dubbelkommando och föreskrivna skyltar:

1 st. Chevrolet, 4-dörr, 4 pass.	18.500: —	
1 st. Volvo, PV 444	11.800: —	
1 st. motorcykel, 250 cc, solo	2.500: —	32.800: —

Utbildningsmateriel:

genomskuret chassi med motor och kraftöverföring (förminskad storlek)	2.500: —	

läroböcker (erforderligt lager)	500: —	
ljussignaler vid vägkorsning	250: —	
„ „ järnvägskorsning	250: —	
genomskuret batteri	80: —	
strålkastare med transformator	70: —	
magnettavla för trafikkorsningar med miniatyrer	150: —	
väggplanscher över bil- och motorcykeldelar	50: —	
vägtrafikmärken, planscher och miniatyrer	250: —	
filmapparat	3.000: —	7.100: —
möbler till lektionssal, hall och kontor		2.500: —
belysningsarmatur		400: —
skrivmaskin, kassaapparat och övriga kontorsutensilier		4.000: —
inträdesavgift för telefonabonnemang		200: —
Summa kronor		47.000: —

2. Utgifter och inkomster per år.

Utgifter:

hyra för skollokal		2.500: —
„ „ varmgarage		700: —
löner:		
1 föreståndare	12.500: —	
1 lärare	10.500: —	
1 instruktör	8.400: —	
1 kontorsbiträde	6.000: —	
övertidsarbete 600 tim. à 5: 20	3.120: —	41.020: —
försäkringspremier, 2 bilar, 1 motorcykel		3.000: —
fordonsskatt		520: —
fordonens driftkostnad, reparation och underhåll		10.650: —
expenser, porton, blanketter, städning av 2 rum och hall		2.130: —
telefonräkningar		400: —
elräkningar		400: —
annonser och reklam		1.000: —
filmhyra		500: —
avgifter till riksorganisation och länsavdelning		100: —
avsättning till fordonsparkens förnyande		5.000: —
underhåll av möbler och inventarier		500: —
amortering och ränta å nedlagt kapital		6.580: —
allmänna skatter		2.000: —
oförutsedda utgifter		2.500: —
Summa kronor		79.500: —

Inkomster:

300 utbildade elever i körning à medeltal 230: —	69.000: —
300 deltagare i teoretisk kurs à 35: —	10.500: —
Summa kronor	79.500: —

Kommentarer till budgeten.

Utgifter.

Hyran för skollokal är approximativ och svårberäknelig.

Föreståndarens och lärarens löner äro med hänsyn till den stora arbetsbördan lågt räknade. Föreståndaren är beräknad deltaga i utbildningsarbetet.

Instruktörens årslön och övertidstimlön äro avtalsenliga. Antalet övertidstimmar är beräknat till 2 per dag à kr. 5: 20 och 300 arbetsdagar per år.

Försäkringspremierna äro räknade med fullständig försäkring för bilarna och trafik- och brandförsäkring för motorcykeln.

Fordonens driftkostnad, reparation och underhåll har beräknats sålunda:

Chevrolet 4.000 mil per år, bensinåtgång 2—2,5 liter per mil à 59 öre, oljebyte var 200 mil à 6 liter à kr. 2: 50 per liter. Smörjning var 200 mil à kr. 5: 70.

Volvo 3.000 mil per år bensinåtgång c:a 1,5 lit./mil, oljebyte à 5 lit., i övrigt lika med Chevrolet.

Motorcykeln 1.000 mil per år à 0,5 lit. bensin, olja 1 lit. per 100 mil.

Reparationer och underhåll är räknat med 20 öre per mil för samtliga fordon.

Avsättning till fordonens förnyande är beräknad till 15 % av fordonens sammanlagda värde.

Amortering av nedlagt kapital har beräknats så att kapitalet skall vara återbetalt efter 10 år och räntan till 4 %.

Allmänna skatter är svårberäknad och möjligen i överkant.

Inkomster.

Med hänsyn till antal lärare, instruktörer och fordon blir skolans kapacitet 300 elever per år. För utbildad elev erfordras ett medeltal av 16 hela körtimmar. Priset för övningskörning i Västerås är kr. 7: 25 per ½-timme och för fullständig teoretisk kurs kr. 35: —, båda avgifterna äro priskontrollerade. Ett underbjudande av dessa priser eller framförande till prov av icke fullt utbildade elever kommer otvivelaktigt att leda till förlust i ekonomiskt avseende och tillståndets återkallande.

Västerås den 12 juni 1953.

JOHN KAJERDT

f. d. Bilinspektör.

Kammaren fortsätter:

Kammaren har granskat den företagna utredningen och finner densamma giva vid handen, att man under nuvarande förhållanden icke kan utan direkt subventionering bedriva en körskola i kommunal regi på sådant sätt, att en effektiv konkurrens skulle kunna ske med de privata körskolorna och avgifterna på detta sätt nedbringas.

Under åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att motionen icke skall föranleda någon vidare åtgärd.

Nr 224. Anslag för utgivande av ny fastighets- och gatuförteckning.

Drätselkammaren har i skrivelse den 12 november 1953 anfört följande:

Genom stadens försorg har tidigare utgivits en fastighets- och gatuförteckning för Västerås, vilken visat sig vara av stort värde såväl för arbetet inom stadsförvaltningen som även till orientering för utomstående. Till följd av de snabbt skiftande förändringarna i fastighetsindelningen måste med icke allt för långa mellanrum ske en översyn av förteckningen för att de lämnade uppgifterna skola vara aktuella. En översyn och omtryckning av förteckningen är nu erforderlig. Kostnaderna för utarbetande av manuskriptet, som beräknas omfatta sammanlagt cirka 130 sidor har beräknats till i runt tal 3.000 kronor. Reproduktionskostnaden om förteckningen stencileras och sammanhäftas enligt den trådlösa bindningsmetoden och förses med tryckt omslag kan beräknas uppgå till samma belopp. Man har härvid räknat med en upplaga av 1.000 exemplar. Om skriften skall tryckas bliva kostnaderna cirka 1.800 kronor högre. Det synes emellertid fullt tillfredsställande om förteckningen reproduceras genom stencil på sätt ovan angivits. Kostnaderna för utgivande av en ny förteckning i detta utförande skulle sålunda uppgå till sammanlagt 6.000 kronor. För detta belopp fordras ett särskilt anslag.

Under åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för utgivande av en ny fastighets- och gatuförteckning över Västerås anvisa ett förslagsanslag å 6.000 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag för stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 225. Anslag för exploatering av område öster om Malmaberg.

Drätselkammaren har i skrivelse den 12 november 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha den 29 januari 1953 antagit stadsplan för ett område öster om Malmaberg, vilket begränsas i söder av den förlängda Tråddragargatan, i väster av Malmabergsgatan—Lugna gatan samt i norr och öster av en framtida yttre ringväg. Stadsplanen har fastställts av Kungl. Maj:t.

Drätselkammaren har nu låtit utarbeta en exploateringskalkyl för staden tillhörig mark å området. Kvartersmarken för bostadsbebyggelsen utgör sammanlagt 79.300 kvm varav 62.600 för tvåvånings lamellhus, 3.700 kvm för tvåvåningsradhus och 13.000 kvm för tvåvåningsvillor. Kvartersmark för allmänna byggnader, närmast folkskola och idrottsområde uppgår till 35.000 kvm, varjämte gatumarken uppgår till 14.900 och parkmarken till 63.800 kvm. De sammanlagda våningsytorna utgöra 49.200 kvm, varav huvudparten eller 43.700 kvm falla å lamellhusen. De beräknade inkomsterna av tomtmarken av olika slag utgör 1.604.000 kronor. De häremot svarande utgifterna fördela sig med 289.500 kronor å markkostnader, 470.000 kronor å gator, 245.000 kronor å ledningar, 222.000 kronor å parker, 297.000 kronor å grundrabatter samt 80.500 kronor å administration.

Kostnaderna för gator, ledningar, parker och grundrabatter å sammanlagt i avrun-

dat tal 1.200.000 kronor böra bestridas genom upptagande av ett 30-årigt amorteringslån.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för exploatering av ifrågavarande område öster om Malmaberg anvisa ett anslag å 1.200.000 kronor för gator och ledningar samt parker och grundrabatter att täckas av lånemedel samt

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av 30-årigt amorteringslån å nämnda belopp ävensom att i övrigt vidtaga alla för lånets utbekommande erforderliga åtgärder.

Nr 226. Förlängning av bemyndigande för byggnadsnämnden att i vissa fall antaga stadsplaneändringar.

Byggnadsnämnden har i skrivelse den 9 november 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige uppdrog den 25 januari 1951 under § 27 i protokollet åt byggnadsnämnden att enligt 26 § byggnadslagen intill 1953 års utgång med viss inskränkning antaga sådan ändring av stadsplan, som kan fastställas av länsstyrelsen. Inskränkningen innebar att stadsplaneärenden, om vilka olika mening rådde inom byggnadsnämnden, skulle i vanlig ordning gå till stadsfullmäktige. Byggnadsnämnden får nu hemställa, att stadsfullmäktige ville med samma inskränkning förlänga bemyndigandet för en tid av tre år.

På grund härav hemställer byggnadsnämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att förlänga medgivandet för byggnadsnämnden att antaga stadsplaneändringar intill utgången av år 1956.

Drätselkammaren har i häröver den 12 november 1953 avgivet utlåtande tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla byggnadsnämndens förslag.

Nr 227. Köp av stadsägan 3345 A.

Styrelsen för stadens tekniska verk har i skrivelse den 11 november 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige ha den 26 juni 1952 (S. H. nr 118 ser. A) uppdragit åt styrelsen för tekniska verken att träffa avtal om nyttjanderätt till ett cirka 5.000 kvm stort område av den av Kungl. Västmanlands Flygflottilj disponerade Hässlö egendom för uppförande av tjänstebostäder för vattenverkets maskinmästare och maskinister och den 25 september samma år (S. H. nr 182 ser. A) anvisat medel för bostädernas

uppförande. Byggnadsarbetet har utförts med Kungl. Fortifikationsförvaltningens medgivande, innan definitiv uppgörelse i markfrågan träffats. Då det visat sig ogörligt att erhålla statliga bostadslån med mindre än att området är staden tillhörigt, har markfrågan kommit i ett nytt läge, som påkallat nya underhandlingar. Dessa ha lett till att styrelsen med Kungl. Fortifikationsförvaltningen uppgjort den 6 och 26 juni 1953 dagtecknat, av Kungl. Maj:t den 17 påföljande juli godkänt köpekontrakt om köp av området för en köpeskilling av 60 öre för kvm och på övriga i kontraktet angivna villkor. Avstyckning av området har skett och förrättningen har inlämnats till magistraten för fastställelse. Det avstyckade området, stadsägan nr 3345 A, omfattar 4.818,6 kvm. Köpeskillingen utgör sålunda 2.891 kronor 16 öre. Utgifterna för köpet uppgå till sammanlagt 3.000 kronor och böra täckas med lånemedel.

På grund härav hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna omförmälda köp av stadsägan nr 3345 A enligt bilagda köpekontrakt och

att anvisa 3.000 kronor av lånemedel till täckande av utgifterna för köpet.

Drätselkammaren har i häröver den 12 november 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Det i styrelsens skrivelse åberopade köpekontraktet innehåller — förutom vad som framgår av skrivelsen — att staden skall förbinda sig att på sin bekostnad kring området uppföra stängsel av viss närmare angiven beskaffenhet, vilket stängsel icke får borttagas eller ändras utan flottiljchefens skriftliga meddelande. Vidare förbinder sig staden, att om området icke längre befinnes erforderligt för nu ifrågavarande ändamål, hembjuda detsamma till Kronan för inlösen. I övrigt innehåller kontraktet endast sedvanliga villkor.

Kammaren har icke något att erinra mot styrelsens framställning, dock att köpeskillingen bör täckas av försäljningsmedelsfonden.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att godkänna ifrågavarande köp samt

att till bestridande av köpeskillingen anvisa ett anslag å 3.000 kronor ur försäljningsmedelsfonden.

Nr 228. Fråga om utgivande av en upplysningsskrift angående social hjälpverksamhet.

Stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 20 december 1951 till drätselkammaren och beredningsutskottet för yttrande remitterat en av herr Erik Kraft ingiven motion angående utgivande av upplysningsskrift om social hjälpverksamhet.

Motionen är så lydande:

Den sociala verksamheten blir i vår tid alltmera omfattande och svåröverskådlig. Förutom den statliga och kommunala sociala verksamheten finnes även ett stort antal föreningar och dylikt som bedriver social verksamhet.

Allmänheten har på grund härav många gånger svårt att orientera sig. Enligt undertecknads mening är det önskvärt att en upplysningsskrift utgives i vilken allmänheten kan finna upplysningar om vilka hjälpmöjligheter som står till buds i olika avseenden.

En upplysningsskrift av detta slag torde icke behöva utgivas årligen. Däremot kan det tänkas att en bilaga, innehållande person- och adressuppgifter utgives varje år.

Upplysningsskriften borde givetvis finnas tillgänglig på Pastorsexpeditionen, Sociala nämnderna samt hos Polisen, Fackföreningar, läkarmottagningar etc. och utdelas gratis.

Med anledning av ovanstående får undertecknad härmed föreslå att Stadsfullmäktige måtte besluta om utgivandet av en upplysningsskrift, utarbetad av en härför tillsatt redaktionskommitté.

Västerås den 17 december 1951.

ERIK KRAFT.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

Sedan ärendet remitterats till bland annat drätselkammaren för yttrande, har kammaren företagit vissa förberedande undersökningar i det av motionären avsedda syftet. Sålunda har drätselkammaren hemställt om yttrande från socialvårdsdelegationen, därvid även infordrats en beräkning av kostnaderna för utgivande av en dylik upplysningsskrift.

Socialvårdsdelegationen har i sitt yttrande till drätselkammaren framhållit, att med hänsyn till den omfattning, den kommunala, statliga och enskilda verksamheten av social natur fått i dagens samhälle, en orientering för allmänheten över denna verksamhet kunde vara av behovet påkallad.

Delegationen har därvid efter mönster från Norrköping föreslagit utgivandet av en broschyr innehållande en redogörelse för de olika verksamhetsgrenarna inom samhällets socialvård samt en därtill hörande adresskalender. Själva skriften, som skulle utkomma vart femte år, har beräknats till en upplaga av 10.000 exemplar och adresskalendern, som årligen skulle utkomma, till 5.000 exemplar. Kostnaden för tryckningen första gången har preliminärt av socialvårdsdelegationen beräknats till 7.000 kronor, varav 5.400 kronor för själva skriften och 1.600 kronor för adresskalendern.

Drätselkammaren, som i princip biträder motionen, har dock ansett, att redigeringen av skriften lämpligen borde ske genom socialvårdsdelegationens försorg och icke genom någon särskild kommitté. Innan redigeringsarbetet påbörjas har kammaren funnit lämpligt att hemställa om särskilt anslag för tryckningskostnaderna. Det förutsätter givetvis, att redigeringsarbetet sker utan särskild kostnad för staden.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att uppdraga åt socialvårdsdelegationen att i huvudsaklig

överensstämmelse med framlagt förslag utarbeta en upplysningsskrift angående olika former av social hjälpverksamhet,

att för detta ändamål anvisa ett anslag å 7.000 kronor,

att anslaget skall täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter samt

att motionen skall genom detta förslag anses besvarad.

Beredningsutskottet har i häröver den 11 november 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad drätselkammaren i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens förslag.

Nr 229. Ändring av § 6 i "Bestämmelser angående kommunala stipendier åt elever vid folkhögskola".

Folkskolestyrelsen har i skrivelse den 12 oktober 1953 anfört följande:

De av Stadsfullmäktige antagna "Bestämmelserna angående kommunala stipendier åt elever vid folkhögskola" (SF ser. A nr 67) äro så utformade att de kommunala studiebidragen skola komplettera de statliga stipendierna, vilka senare hittills utgått med 65—90 kr. enligt behovsgrad 3, med 35—60 kr. enligt behovsgrad 2 och med högst 30 kr. pr mån. enligt behovsgrad 1. De kommunala stipendierna utgå f. n. med månadsbelopp å högst 20, 30 eller 40 kr. för respektive behovsgrader 3, 2 och 1 och kunna utgå med 60 kr. till elev, som icke alls erhållit statsstipendium men ändå kan anses vara i behov av ekonomisk hjälp.

Enligt K. K. 931/1953 har nya grunder fastställts för utdelandet av statlig studiehjälp. Enligt dessa graderas behovet enligt en 8-gradig skala. Den 3-gradiga skala, på vilken nuvarande utdelning av kommunala stipendier byggt, existerar alltså icke längre. Nytt system för fastställandet av de kommunala stipendiernas storlek måste sålunda fixeras. De nya statliga bestämmelserna ha så utformats, att om elev har inkomst i form av icke-statligt stipendium göres visst avdrag på det statliga stipendium, som eljest skolat utgå. En inkomst av 49 kr. per månad är dock avdragsfri. Folkskolestyrelsen finner under sådana förhållanden starka skäl tala för att kommunalt stipendium icke sättes högre, än att det tillsammans med eventuellt landstingsstipendium icke åstadkommer en minskning av det statliga stipendiet. Folkskolestyrelsen föreslår därför att *alla* stipendiesökande erhåller ett ej behovsgraderat kommunalt stipendium å 24 kr. per månad, dock att visst undantag må kunna beviljas enligt nedanstående förslag till ny lydelse av § 6 i "Bestämmelser ang. kommunala stipendier åt elever vid folkhögskola":

"§ 6.

Stipendium utgår med 24 kr. per månad till sådan vid folkhögskola inskriven elev som avses i § 2 och erhåller statsstipendium. Dock må stipendium kunna — om rektor för folkhögskola finner synnerliga skäl härtill föreligga — utgå med samma belopp

även till elev, som icke erhåller statsstipendium. I särskilt ömmande fall må högre stipendiebelopp kunna utdelas — dock högst 75 kr. per månad — därest vederbörande rektor skriftligen i särskild motivering vitsordar behovet."

Folkskolestyrelsen, som har Stadsfullmäktiges uppdrag att utdela de kommunala stipendierna till folkhögskoleelever från härför avsett anslag får med hänvisning till vad ovan anförts hemställa, att Stadsfullmäktige behagade besluta

att § 6 i "Bestämmelser angående kommunala stipendier till elever vid folkhögskola", skall lyda som ovan föreslagits.

Drätselkammaren har i yttrande den 15 oktober 1953 med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla folkskolestyrelsens förslag.

Beredningsutskottet har i häröver den 11 november 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Utskottet har icke något att erinra mot de föreslagna ändrade principerna för stipendiegivning i och för sig. Vid granskning av den föreslagna ändringen i författningstexten har utskottet emellertid funnit att dennas avfattning icke är fullt klar. Det framgår icke av den föreslagna texten vilket stipendiebelopp som skall utgå för det fall att undantagsvis elev, som ej erhållit statsstipendium, likväl får kommunalt stipendium. Enligt vad styrelsen inhämtat från folkskoleinspektören är meningen att stipendiebeloppet även i detta fall skall utgöra 24 kronor per månad. Endast i särskilt ömmande fall skall detta belopp kunna överskridas och då maximalt uppgå till 75 kronor per månad, vare sig det är fråga om elev som uppbär statsstipendium eller ej. I samråd med folkskoleinspektören föreslås därför att § 6 erhåller följande lydelse: "Stipendium utgår med 24 kronor per månad till elev, som erhåller statsstipendium, och, om rektor för folkhögskola finner synnerliga skäl härför föreligga, även till annan elev."

I särskilt ömmande fall må högre stipendiebelopp, dock högst 75 kronor, kunna utdelas, om rektor skriftligen i särskild motivering vitsordar behovet."

Med åberopande härav tillstyrker beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta

att § 6 i "Bestämmelser angående kommunala stipendier åt elever vid folkhögskola" skall erhålla den lydelse, som ovan angivits.

Nr 230. Fastställande av gatu- och parknamn inom Framnäsområdet.

Gatunamnsberedningen har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

Inom Framnäsområdet för vilket gäller en av Kungl. Maj:t den 21 november 1952 fastställd stadsplan, finns två parkområden och en gata som saknar namn. Med hänvisning till bifogade karta får gatunamnsberedningen föreslå följande namn:

I nordvästra delen av området finns ett såsom park redovisat område som kommer att bildas huvudsakligen genom utfyllningar i Mälaren. Området ligger invid Metallverkens Framnäsområde och gatunamnsberedningen föreslår namnet *Framnäsplan.* Platsen kommer förmodligen icke att få parkkaraktär i den meningen att det blir trädbevuxet.

För parken i södra delen av området föreslås namnet *Tegeludden.* Här låg tidigare det tegelbruk som givit anledning till att namnsättningen inom området i stor utsträckning anknyter till tegel och tegelframställning.

För vägen utmed områdets sydöstra gräns från Björnövägen mot Mälaren föreslås namnet *Tegeluddsvägen.*

På grund härav hemställer gatunamnsberedningen att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa ovan föreslagna gatu- och parknamn inom Framnäsområdet.

Beredningsutskottet har i häröver den 11 november 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad namnberedningen i skrivelsen anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Nr 231. Fastställande av gatunamn inom området Gustavsvik—Stensborg.

Gatunamnsberedningen har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige har den 29 april 1953 under § 106 i protokollet antagit ett förslag till utvidgning och ändring av stadsplanen för området Gustavsvik—Stensborg. Med hänvisning till bifogade stadsplanekarta får gatunamnsberedningen föreslå namn å gator inom området som till följd av stadsplaneändringen tillkommit eller ändrats.

Nuvarande Arnbomsgatan får ett något ändrat läge och förlänges åt väster. *Arnbomsgatan* föreslås för hela gatusträckningen.

Nuvarande Stensborgsgatan utgår. I stället har upptagits en ny gata något åt öster. Namnet *Stenborgsgatan* föreslås överflyttat till den nya gatan.

En ny gata har utlagts från nedre delen av Gustavsviksgatan till nyssnämnda Stenborgsgatan, parallellt med mälarstranden. Gatan kan betraktas såsom en förlängning av Gustavsviksgatan och gatunamnsberedningen föreslår namnet *Gustavsviksgatan* för hela gatan.

Mellan Arnbomsgatan för Gustavsviksgatan har utlagts en ny gata för vilken föreslås namnet *Navigatörgatan.* Namnet har valts med hänsyn till att många kvarter och gator här liksom inom andra i närheten av djuphamnen belägna områden fått namn som på ett eller annat sätt har att göra med sjöfart.

På grund härav hemställer gatunamnsberedningen att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa ovan föreslagna gatunamn inom området Gustavsvik—Stensborg.

Beredningsutskottet har genom utlåtande den 11 november 1953 med åberopande av vad namnberedningen i skrivelsen anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Nr 232. Fastställande av gatu- och parknamn inom området öster om Malmaberg.

Gatunamnsberedningen har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

Kungl. Maj:t har den 22 maj 1953 fastställt ett förslag till stadsplan för ett område öster om Malmaberg. Med hänvisning till bifogade karta får gatunamnsberedningen föreslå följande namnsättningar inom området:

Svarvargatan föreslås för den direkta fortsättningen av nuvarande Svarvargatan.

Tråddragargatan föreslås för förlängningen av nuvarande Tråddragargatan.

För en gata från Tråddragargatan mot norr föreslås namnet *Stentorpsgatan*. Namnet har valts med tanke på det i skogsbrynet några hundra meter öster om gatan tidigare belägna Stentorpet.

Jägmästargatan och *Skogvaktargatan* föreslås för två korta gator, som utgår från Stentorpsgatan i nordvästlig riktning. Gatorna gränsar till kvarteren Jägmästaren och Skogvaktaren.

För ett stort sammanhängande parkområde omkring kvarteret för en blivande skola föreslås namnet *Malmabergsparken*.

På grund härav hemställer gatunamnsberedningen att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa ovan föreslagna gatu- och parknamn inom området öster om Malmaberg.

Beredningsutskottet har i häröver den 11 november 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad namnberedningen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

Den 17 december 1953 Ser. A nr 11

Nr 233. Angående nya grunder för tomträttsupplåtelse.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 december 1953 anfört följande:

Genom beslut den 22 december 1949 ha stadsfullmäktige fastställt huvudgrunder för tomträttsupplåtelser i Västerås. Enligt dessa huvudgrunder skulle tomträtt för bostadsändamål som regel upplåtas på 60 år. I tomträttsavtalet finge ej som påföljd av tomträttshavarens underlåtenhet att ställa sig avtalets bestämmelser till efterrättelse stadgas förlust av tomträtten. Ej heller finge i avtalet stadgas förbud mot överlåtelse av tomträtt. Tomträttshavaren skulle äga företrädesrätt framför annan att erhålla ny upplåtelse. Om staden beslöt att tomten icke vidare skulle upplåtas med tomträtt vore tomträttshavaren berättigad att i viss stadgad ordning erhålla lösen för å tomten befintlig byggnad och övriga till tomträtten hörande anläggningar. Tomträttsavgälden skulle med hänsyn tagen till olika tomters läge och för dem medgivet bebyggande bestämmas på sådant sätt att avgälden lämnade skälig förräntning å stadens nedlagda kostnad. Dessutom beslöto stadsfullmäktige bemyndiga drätselkammaren att verkställa tomträttsupplåtelser för bostadsändamål i överensstämmelse med de antagna huvudgrunderna. Det beslöts vidare, att i tomträttskontrakt beträffande hyreshus skulle införas en bestämmelse om skyldighet för tomträttshavaren att vid uthyrning av bostadslägenheter anlita den kommunala bostadsförmedlingen. Ytterligare föreskrevs, att i tomträttskontrakt, som avsåge en- och tvåfamiljshus samt radhus och som tecknades under tiden till och med utgången av år 1952 skulle intagas bestämmelse om förbud att överlåta tomträtt till annan än staden enligt en av Svenska Stadsförbundets tomträttskommitté förordad formulering.

Genom lagen den 5 juni 1953 (Svensk författningssamling nr 415) angående ändring i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom ha nya bestämmelser antagits beträffande tomträtten att gälla från och med den 1 januari 1954. De nya lagreglerna innebära i vissa avseenden genomgripande förändringar i gällande stadganden om tomträtten och en närmare redogörelse för lagens huvudgrunder skall här nedan lämnas.

Den nuvarande konstruktionen av tomträtten som en på bestämd tid upplåten nyttjanderätt har ansetts medföra olägenheter i flera avseenden. För en förlängning av tomträttsavtalet efter upplåtelsetidens slut — i regel 60 år — fordras att markägaren och tomträttshavaren äro ense om förlängningen och villkoren därför. Under sådana förhållanden har det inte ansetts vara möjligt att ålägga markägaren ovillkorlig skyldighet att inlösa tomträttshavarens byggnader när tomträtten upphörde. Om tomträttshavaren ägde påtvinga markägaren inlösen skulle han nämligen komma i ett alltför gynnsamt förhandlingsläge i fråga om villkoren för ny upplåtelse. För tomträttens kreditvärde skulle det dock vara av stor betydelse om lösen alltid utginge när tomträtten upphörde. Nu anförda och andra omständigheter ha därför under förarbetena med den nya lagstiftningen lett fram till den uppfattningen, att markägarens uppsägningsrätt borde anknytas till vissa på förhand bestämda tidpunkter och att minimilängden av de perioder, vid vilkas utgång tomträtten kunde bringas att upphöra, borde fastställas i lagen. I den nya lagen har av nu anförda skäl tomträtten

konstruerats som *en på obestämd tid upplåten, från tomträttshavarens sida ouppsägbar nyttjanderätt, vilken från markägarens sida kan uppsägas till upphörande vid utgången av vissa på förhand bestämda perioder.* Uppsägning får enligt lagen icke ske med mindre det är av vikt för markägaren att fastigheten användes för bebyggelse av annan art eller eljest på annat sätt än tidigare. När markägaren begagnar sin uppsägningsrätt skall i princip åligga honom att inlösa tomträttshavarens byggnader och andra anläggningar på fastigheten.

Enligt nu gällande lag kan endast tomtindelad mark inom stadsplanen vara föremål för tomträttsupplåtelse. I den nya lagen har däremot icke upptagits någon begränsning av tomträttsinstitutets tillämpningsområde med hänsyn till fastighetens art. Det enda som fordras är att upplåtelsen avser en för sig bestående fastighet, en registerfastighet.

Ett tomträttsavtal skall enligt den nya lagen icke få innehålla villkor varav tomträtts inträde eller bestånd kan vara beroende. Tomträttshavarens överskridande av sin rätt eller åsidosättande av skyldigheter medför icke tomträttens förverkande. Genom bestämmelser i kontraktet får tomträttshavarens rätt att överlåta eller inteckna tomträtten icke inskränkas; ej heller får inskränkning ske i hans rätt att i tomträtten upplåta panträtt eller nyttjanderätt. Med markägarens medgivande kan servitut upplåtas i tomträtten och tomträtten intecknas för servitut samt vara härskande fastighet i servitutsförhållande. Genom bestämmelsen att inskränkning icke får ske i tomträttshavarens rätt att i tomträtten upplåta panträtt eller nyttjanderätt blir det i fortsättningen icke tillåtet att i tomträttskontraktet intaga vissa nu förefintliga bestämmelser i hyresreglerande eller bostadspolitiskt syfte. Sålunda får i fortsättningen i tomträttskontrakten icke intagas bestämmelser om bostadsförmedlingstvång; ej heller bestämmelser som hindra eller försvåra överlåtelsen av tomträtten.

En förutsättning för den nya konstruktionen av tomträtten som evärdlig besittningsrätt har varit att avgälden under tomträttens bestånd skall kunna omregleras med hänsyn till ändringar i markens värde. Lagens grundläggande regel är att avgälden under en viss på förhand bestämd period hela tiden skall utgå med samma belopp. Om inte längre tid överenskommes skall varje period utgöra 20 år. Vid upplåtelse för annat än bostadsändamål, t.ex. för industriändamål eller för kontorsändamål m.m. är det emellertid tillåtet avtala kortare period, dock minst 10 år.

Som tidigare nämnts föreligger det en möjlighet för markägaren att under vissa i lagen angivna förutsättningar bringa tomträtten till upphörande. Den första av de perioder, vid vilkas utgång tomträtten kan bringas att upphöra omfattar 60 år. Sker inte uppsägning inträder i fortsättningen uppsägningsmöjlighet vart 40:e år. Det är tillåtet avtala längre perioder än nu angivna. Avtal om kortare perioder är däremot förbjudna utom när upplåtelsen avser väsentligen annat ändamål än bostadsbebyggelse. I dessa fall kunna perioderna genom överenskommelse förkortas ända ned till 20 år. När tomträtten upphör på grund av uppsägning skall markägaren i regel vara skyldig att lösa byggnader och annan egendom som utgör tillbehör till tomträtten. Beloppet bestämmes av expropriationsdomstol. Vid upplåtelse av tomträtt för annat ändamål än bostadsbebyggelse är det emellertid tillåtet att inskränka lösenskyldigheten eller att föreskriva att lösen över huvud taget icke skall utgå.

Den nya lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 1954. I princip skall den inte gälla för de tomträtter, som upplåtits dessförinnan. En äldre tomträtt skall emellertid kunna bringas under nya lagen genom att markägaren och tomträttshavaren komma överens om att ändra kontraktets bestämmelser i överensstämmelse med nya

lagens regler och sedan låter inskriva denna överenskommelse. Några av de nya bestämmelserna gälla emellertid beträffande alla äldre tomträtter. Sålunda må tomträtt, upplåten före den 1 januari 1954, intecknas till säkerhet för nyttjanderätt, servitut eller annan särskild rättighet.

Den nya tomträttslagstiftningen medför, att stadsfullmäktige ha att fatta beslut beträffande nya upplåtelsevillkor för tomträtten och bringa desamma i överensstämmelse med lagens föreskrifter. Det är i huvudsak i två olika avseenden ett beslut av stadsfullmäktige erfordras; *dels* gäller det den tidsperiod under vilken tomträttsavgälden skall utgå med oförändrat belopp, *dels* gäller det den tidsperiod, efter vilken tomträtten genom uppsägning från fastighetsägarens sida kan bringas att upphöra. I det förstnämnda avseendet synes det drätselkammaren naturligt att man tillämpar lagens minimitid, d.v.s. 20 år, med möjlighet för drätselkammaren att, då det gäller tomträtt för annat ändamål än bostadsbebyggelse, gå ned till den i lagen för detta fall angivna minimitiden av 10 år. Beträffande den tid efter vilken tomträtten må kunna bringas att upphöra, föreslår drätselkammaren, att i överensstämmelse med lagens regler den första perioden sättes till 60 år och varje följande period till 40 år. Då det gäller tomträtt för väsentligen annat ändamål än bostadsbebyggelse bör möjlighet förefinnas för drätselkammaren att tillämpa den för detta fall föreskrivna minimitiden av 20 år.

I fråga om lösen av byggnader har tidigare nämnts, att då en tomträtt för bostadsändamål av staden uppsäges, är staden ovillkorligen lösenskyldig. Om tomträtten emellertid upplåtes väsentligen för annat ändamål än bostadsbebyggelse, kan i kontraktet föreskrivas att lösenskyldighet icke eller endast i begränsad omfattning skall åligga fastighetsägaren. Drätselkammaren hemställer, att här erhålla stadsfullmäktiges bemyndigande att från fall till fall besluta hur med lösenskyldigheten i detta avseende skall förfaras.

I nu gällande tomträttskontrakt, ha, som tidigare omnämnts, intagits bestämmelser som avse förbud att överlåta tomträtt för en- och tvåfamiljshus samt radhus till annan än staden. Med hänsyn till att i de tomträttskontrakt som komma att tecknas efter 1 januari 1954 sådana bestämmelser icke få intagas förefaller det drätselkammaren lämpligt att stadsfullmäktige upphäva de för redan tecknade tomträttskontrakt gällande bestämmelserna i detta avseende.

Med hänvisning härtill hemställer kammaren att stadsfullmäktige ville besluta

att bemyndiga drätselkammaren att verkställa tomträttsupplåtelser i enlighet med bestämmelserna i den nya lagen om tomträtt,

att i tomträttskontrakt beträffande bostadsbebyggelse skall intagas bestämmelse om att avgäldsreglering som regel skall ske efter perioder om 20 år samt att uppsägning av dylika kontrakt under de i lagen givna förutsättningarna skall kunna ske efter utgången av en första tidsperiod av 60 år och därefter i perioder om 40 år,

att uppdraga åt drätselkammaren att från fall till fall avgöra huruvida beträffande tomträttskontrakt för annat än bo-

stadsändamål nu omförmälda tider skola förkortas ned till i lagen angivna minimitider,

att uppdraga åt drätselkammaren att från fall till fall besluta huruvida staden skall åtaga sig lösenskyldighet för byggnader, avsedda för annat än bostadsändamål, samt

att i redan tecknade tomträttskontrakt intagna förbud att överlåta tomträtt till annan än staden beträffande en- och tvåfamiljshus samt radhus skola upphöra att gälla.

Nr 234. Angående hyror och bränslekostnader för tjänstebostäderna under 1954.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 18 november 1953 anfört följande:

Den 18 december 1952, § 329, beslöto stadsfullmäktige om hyrorna och värmekostnaderna för tjänstebostäder. Löne- och avtalsnämnden föreslår, att tills vidare får gälla oförändrade bestämmelser.

På grund av det ovan anförda tillstyrker löne- och avtalsnämnden stadsfullmäktige besluta

att under 1954 skall tills vidare och intill dess fullmäktige annorlunda besluta gälla oförändrade hyror för tjänstebostäder och oförändrade grunder för uttagande av värmekostnader.

Drätselkammaren har i häröver den 3 december 1953 avgivet utlåtande anfört följande:

Den överenskommelse, på vilken stadsfullmäktiges beslut av den 18 december 1952 grundade sig, har varit föremål för olika tolkningar. Löne- och avtalsnämnden har hela tiden gjort gällande att överenskommelsen skulle tolkas så, att till de hyresbelopp, exklusive värmekostnader, som tidigare gällt skall läggas bränslekostnaderna enligt 1939 års priser, uträknade efter de grunder som angivas i Socialstyrelsens klausul av år 1941. På detta sätt erhåller man en annan grundhyra, å högre belopp som inkluderar fredsbränslekostnaderna. Utöver denna nya grundhyra skall ersättning utgå för av kristiden föranledd ökning av bränslekostnaderna enligt nyssnämnda klausul. Löne- och avtalsnämndens motparter ha å sin sida gjort gällande att de tidigare exklusivebeloppen för tjänstebostäderna numera skulle innefatta även bränslekostnaderna enligt 1939 års priser och att härutöver endast finge uttagas ersättning för krisbränslekostnaderna. Sedan parterna enats om att hänskjuta tvistefrågan till en särskild undersökningsnämnd, har denna godkänt den av löne- och avtalsnämnden hävdade tolkningen. För undvikande av missförstånd har drätselkammaren velat erinra om nämnda förhållanden. Lönenämnden torde snarast böra

låta verkställa uträkning av det fredsbränslebelopp och det bränslebelopp i övrigt, som skall erläggas för lägenheterna.

Under åberopande av det sålunda anförda tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 235. Anslag för anordnande av ett provisoriskt ålderdomshem i fastigheten Bergsdahl, Djäknebergsgatan 13.

Fattigvårdsstyrelsen har i skrivelse den 2 december 1953 anfört följande:

Det ständigt stigande antalet åldringar i staden gör bristen på ålderdomshemsplatser mer och mer kännbar. Inom fattigvårdsstyrelsen har under en längre tid utredning pågått rörande frågan om uppförande av ett nytt ålderdomshem och just i dagarna har länsstyrelsen funnit skäligt fastställa framlagt förslag i ärendet. Innan det nya ålderdomshemmet kan beräknas stå färdigt att tagas i bruk, torde dock ytterligare två år komma att förflyta.

För att i någon mån kunna lätta på belastningen av våra ålderdomshem har fattigvårdsstyrelsen startat en s. k. hemvård för gamla. Även om denna åtgärd varit till stort gagn, har den dock visat sig otillräcklig. Fattigvårdsstyrelsen har därför måst undersöka möjligheterna att i avvaktan på det nya ålderdomshemmets tillkomst söka inrätta ett provisoriskt ålderdomshem.

Möjlighet har nu erbjudit sig att för dylikt ändamål förhyra fastigheten Bergsdahl, Djäknebergsgatan 13, vilken äges av föreningen Vita Bandet. Överenskommelse har träffats om en årshyra av kronor 4.000: — exklusive kostnader för värme. Plats kan beredas för nio pensionärer och samdrift ske med ålderdomshemmet Karlslund liksom förhållandet är med annex-avdelningen i f. d. Sommarro barnhem. I fastigheten befintliga inventarier med några undantag få disponeras av fattigvårdsstyrelsen, varför nyanskaffning icke torde komma att erfordras i nämnvärd omfattning.

Med ledning av driftkostnaderna vid ålderdomshemmet Karlslund och Sommarro-annexet ha de totala kostnaderna för ett provisoriskt ålderdomshem i fastigheten Bergsdahl under ett år beräknats till cirka 50.000 kronor.

Med stöd härav hemställer styrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att för anordnandet av ett provisoriskt ålderdomshem i fastigheten Bergsdahl, Djäknebergsgatan 13 här i staden, från och med den 1 januari 1954 ställa ett förslagsanslag å 50.000 kronor till fattigvårdsstyrelsens förfogande för täckande av de med driften under år 1954 förenade kostnaderna.

Drätselkammaren har i häröver den 3 december 1953 avgivet yttrande med åberopande av vad styrelsen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla styrelsens framställning samt

att härav föranledd utgift skall täckas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 236. Anslag för inköp av musikinstrument för undervisningen i instrumentalmusik vid läroverket.

Rektor vid Högre Allmänna Läroverket har i skrivelse till drätselkammaren den 13 oktober 1953 anfört följande:

Högre Allmänna Läroverket i Västerås har utöver de musikinstrument, som tidigare inköpts av Västerås stad för blåsorkesterns räkning endast få och gamla musikinstrument. Deltagarna i läroverkets stora orkester och de elever som åtnjuta undervisning i instrumentalmusik har hittills nästan helt måst hålla sig med egna instrument. Då instrumenten äro dyrbara är det särskilt för en nybörjare, som icke vet om hans förmåga kommer att räcka till icke möjligt att förvärva eget instrument varför han ofta icke kan få tillfälle att spela det instrument han önskar. Undertecknad anhåller därför att drätselkammaren ville bevilja ett anslag för inköp av musikinstrument, som kan utlånas till eleverna. Vissa av dessa instrument innebära en välbehövlig förstärkning även av blåsorkestern.

1 st. B-bastuba med fodral.
1 st. B-klarinett (ny) med fodral.
2 st. B-klarinetter (begagnade) med fodral.
2 st. Ess-klarinetter (begagnade) med fodral.
Fioler 2 st. med fodral.
Violoncell 1 st. med fodral.
Altfiol 1 st. med fodral.
Inköp i samråd med musikfanjunkare H. Ahrborn och musikdirektör Carl Ståhl.
Västerås den 13 oktober 1953.

Olof Stenström
Rektor.

Med överlämnande av skrivelsen har *drätselkammaren,* som inhämtat att kostnaderna för inköp av instrumenten uppgår till 3.600 kronor, genom utlåtande den 3 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att för ändamålet anvisa ett anslag å 3.600 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 237. Inrättande av nya tjänster vid värmeverket.
(Jfr nr 28 ser B år 1953)

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 18 november 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktige har den 6 november 1953, § 303, uppdragit åt löne- och avtalsnämnden att inkomma med särskilt yttrande beträffande lönesättningen för de nya tjänster som föreslagits av styrelsen för tekniska verken i samband med förslaget om inrättande av ett värmeverk.

Sedan löne- och avtalsnämnden tagit del av tekniska verkens utredning, får nämnden tillstyrka vad som föreslagits beträffande de nya tjänsterna.

På grund härav får löne- och avtalsnämnden tillstyrka, att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie tjänst såsom distributionsingenjör vid värmeverket med placering i lönegrad 24 samt

att i övrigt bifalla vad styrelsen för tekniska verken föreslagit ifråga om arvodesbefattning såsom värmeverksingenjör och anställande av biträdande ingenjörer eller tekniker på extra stat.

Drätselkammaren har genom yttrande den 3 december 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 238. Anordnande av provisorisk förbindelse mellan Nordanbyvägen och Svärdsliljegatan.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 december 1953 anfört följande:

I samband med bebyggandet av kvarteret Svärdsliljan m.fl. andra kvarter å Gideonsbergsområdet har uppkommit frågan om anordnande av tillfart. För närvarande kan dylik i vad gäller körtrafik endast ske genom Bangatan, då såväl Violstigen som Kardborrstigen äro parkvägar som icke lämpligen kunna upplåtas för motortrafik. Efter närmare övervägande har det ansetts lämpligt att en tillfartsväg iordningställdes i form av en provisorisk förbindelse mellan Nordanbyvägen och Svärdsliljegatan i sistnämnda gatas förlängning västerut. Kostnaden för en väg med en körbana av 5,5 m bredd och en gångbana av 1,5 m bredd skulle uppgå till 50.000 kronor inklusive kostnad för beläggning. För närvarande skulle emellertid erfordras endast ett anslag å 40.000 kronor.

Med åberopande härav tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att för ifrågavarande gatuarbete anvisa ett anslag å 40.000 kronor att täckas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 239. Omorganisation av exekutionsverket i Västerås.

Stadsfullmäktige beslöto den 26 mars 1953 tillsätta en kommitté för utredning av frågan angående omorganisation av stadsfogdekontoret.

Kommittén har efter verkställd utredning framlagt ett förslag till omorganisation av verket, varför redogöres i skrivelse den 28 oktober 1953 till stadsfullmäktige (ser. B nr 29 år 1953).

Magistraten har i yttrande den 30 november 1953 anfört följande:

Sedan till magistraten för yttrande överlämnats en av särskild kommitté verkställd utredning angående omorganisation av exekutionsverket, har magistraten från utnämnde stadsfogden Börje Bjernstad infordrat yttrande (bilaga A). Magistraten har därjämte berett stadsfogden Olof Berglind och exekutorerna tillfälle framföra sina synpunkter vid sammanträde inför magistraten, varvid även en representant för länsstyrelsen samt kronokamreraren varit närvarande. Magistraten får för sin del anföra följande.

På grund av den utredning som verkställts och den kännedom magistraten har om exekutionsverket finner magistraten det otvivelaktigt att en genomgripande omorganisation är erforderlig. Omorganisationen bör i första hand syfta till att från stadsfogden avlyfta vissa göromål för att därigenom bereda honom tillfälle att i större utsträckning än som hittills varit möjligt ägna sig åt verkets ledning och därmed sammanhängande organisationsfrågor. Kommittén föreslår att för dylika ändamål inrättas en tjänst som domsverkställare med huvudsaklig uppgift att i stadsfogdens ställe handlägga utsökningsärenden i enskilda mål, som av stadsfogden överlämnas till honom. Medgivanden att anlita domsverkställare har av Kungl. Maj:t lämnats frånsett de tre största städerna beträffande ytterligare elva städer, Västerås däri inberäknat. I åtskilliga av dessa städer finnes emellertid antingen flera stadsfogdar eller ock stadsfogdeassistent. I några städer har medgivandet att utnyttja domsverkställare endast i ringa grad utnyttjats. De ärenden, som ankomma på domsverkställare, äro i en del fall av betydande svårighetsgrad och kräva ej ringa juridiska insikter. Magistraten är därför tveksam huruvida i en stad av Västerås storlek en tjänst med den förhållandevis låga löneställning, som föreslagits för domsverkställaren, kan vara tillfyllest. Huruvida tillräckligt kvalificerad kraft kan erhållas blir beroende av tillfälligheter. Uppenbart är under alla förhållanden att stadsfogden i icke ringa utsträckning jämväl i fortsättningen måste handlägga mera invecklade ärenden av förevarande slag. Den föreslagna organisationen upptar i motsats till exempelvis uppbördsverket och stadskamrerarkontoret icke någon befattningshavare som kan karaktäriseras som chefens närmaste man och vid behov träda i chefens ställe. Detta är en påtaglig svaghet i fråga om ett så stort verk som exekutionsverket. Erfarenheten har visat, att avsevärda svårigheter möter att erhålla vikarie för stadsfogden vid semester och annan ledighet. Vid bedömande av denna fråga måste hänsyn tagas jämväl till stadens utveckling. Inrättas nu en befattning som domsverkställare och befinnes senare en assistenttjänst erforderlig, har man fastlåst organisationen på ett mindre lyckligt sätt. Magistraten förordar på grund härav att i stället för befattningen som domsverkställare inrättas en tjänst som stadsfogdeassistent. Organisationen skulle därigenom få en helt annan styrka och smidighet. Därest en assistenttjänst inrättas, skulle den föreslagna befattningen som kontorsföreståndare med all sannolikhet kunna utbytas mot en tjänst i exekutors löneställning. Tages hänsyn till de kostnader som uppstå för vikarie åt stadsfogden därest assistenttjänst ej inrättas, skulle den av magistraten förordade organisationen bliva 4000—5000 kronor dyrare

än den av kommittén föreslagna. Magistraten har härvid utgått från en löneplacering för assistenten i 27:e lönegraden, vilket torde få anses normalt.

Förslaget i övrigt innebär, frånsett åtskilliga rationaliseringsåtgärder av expeditionell och bokföringsteknisk art, till väsentlig del att den kontorsmässiga indrivningen i så stor utsträckning som möjligt överflyttas från exekutorerna till en särskild kontorsavdelning. Exekutorerna komma härigenom att väsentligen få ägna sig åt det s.k. fältarbetet. Magistraten anser en omorganisation av denna art vara i princip riktig. En centralisering av kontorsarbetet måste med hänsyn till bl.a. de framsteg som gjorts på kontorsteknikens område i och för sig vara ägnad att medföra fördelar och besparingar i olika hänseenden. Att på förhand bedöma huru stora besparingarna komma att bliva och på vad sätt rationaliseringen i detalj skall genomföras, anser magistraten icke nu vara möjligt eller erforderligt. Magistraten vill emellertid i likhet med kommittén understryka att man icke kan med säkerhet avgöra, om den föreslagna personalorganisationen är tillräcklig, vare sig beträffande exekutorernas antal eller ifråga om kontorspersonalen.

Magistraten har under hand inhämtat yttrande från stadsfogde Bjernstad beträffande de av magistraten föreslagna ändringarna i organisationen, därvid Bjernstad förordat dessa.

Magistraten övergår härefter till vissa detaljfrågor.

Enligt förslaget skall det åligga exekutor att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § växellagen eller vikarie för sådan (förordnande som protestförrättare). Skyldighet att mottaga förordnande som protestförrättare bör icke inskränkas till exekutorerna utan gälla jämväl domsverkställare eller, därest assistenttjänst inrättas, innehavaren av denna tjänst. Förordnandet bör angivas avse förrättningar jämligt 88 § växellagen och 66 § checklagen. Hemställan till länsstyrelsen om förordnande av särskild protestförrättare har den 28 augusti 1952 gjorts av stadsfullmäktige (S. F. handl ser. A 153). Härvid bestämdes att de med växelprotesterna förenade sportlerna, beräknade till omkring 1.600 kronor för år, skulle ingå till stadens kassa och att protestförrättaren i stället skulle uppbära särskilt arvode. Arvodet har i årets stat upptagits till 800 kronor, varjämte ersättning utgår för resekostnader. Magistraten anser den sålunda vidtagna anordningen böra bibehållas. Därest såsom magistraten förordar en assistentbefattning inrättas, synes assistenten i första hand böra ifrågakomma som protestförrättare. Särskilt arvode som protestförrättare synes för dylik händelse icke erfordras.

Vid magistratens skrivelse ha fogats tvenne yttranden av stadsfogden Börje Bjernstad. Dessa yttranden ha icke avtryckts i handlingarna men finnas för granskning tillgängliga å stadskansliet.

På grund härav hemställer magistraten att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna det av kommittén framlagda förslaget med ändring så till vida att från och med den 1 januari 1954 vid exekutionsverket skall inrättas i stället för en befattning som domsverkställare en ordinarie befattning som stadsfogdeassistent placerad i lönegrad 27 samt medgiva att magistraten må tillsätta befattningen, samt

att föreskriva åläggande för stadsfogdeassistenten och exekutorerna att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § växellagen och 66 § checklagen eller vikarie för sådan därvid till exekutor skall utgå ersättning enligt magistratens bestämmande.

Kommittén har med anledning av magistratens yttrande i förnyat utlåtande den 2 december 1953 anfört följande:

Kommittén har förståelse för magistratens synpunkt att vikariefrågan för stadsfogden lättare löses därest en befattning som stadsfogdeassistent inrättas. Kommittén är däremot icke övertygad om att det för arbetets bedrivande är nödvändigt att nu utbyta den föreslagna befattningen som domsverkställare mot en befattning som stadsfogdeassistent. Frågan härom har diskuterats tidigare inom utredningskommittén. Däremot är kommittén medveten om att det i framtiden måhända kan visa sig nödvändigt att inrätta en assistenttjänst.

På grund härav vidhåller kommittén sitt ursprungliga förslag och hemställer sålunda att stadsfullmäktige ville besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie befattning som domsverkställare i lönegrad 19.

Gentemot vad magistraten i övrigt anfört har kommittén intet att erinra.

Ledamoten av kommittén, rådman Lindheimer, som delar kommitténs här ovan omförmälda uppfattning, har velat som motivering för sitt ställningstagande anföra följande:

"Det är ofrånkomligt att stadsfogden *snarast* bör beredas lättnad i sin arbetsbörda. För sådant ändamål bör ofördröjligen inrättas en tjänst som stadsfogdeassistent eller som domsverkställare. Löneplaceringen för en stadsfogdeassistent kan förväntas medföra långvariga förhandlingar mellan berörda parter. Då saken brådskar anser jag mig i nuvarande läge böra vidhålla kommitténs förslag."

Löne- och avtalsnämnden har i yttrande den 18 november 1953 anfört följande:

Nämnden tillstyrker den föreslagna befattningen såsom domsverkställare. Nämnden har i detta sammanhang icke tagit ställning till vad som uttalats om den önskvärda framtida personaluppsättningen på stadsfogdekontoret. Vid löneregleringen 1946 fick stadsfogden ersättning med 4.000 kronor per år för mistade sportler. Beslutet innebar emellertid också att nuvarande innehavaren av tjänsten skulle få uppbära de s.k. dagbokssportlerna. Löne- och avtalsnämnden förutsätter, att inga som helst sportler kommer att uppbäras av den nya stadsfogden.

På grund härav tillstyrker nämnden stadsfullmäktige besluta

att från och med den 1 januari 1954 inrätta en ordinarie befattning såsom domsverkställare vid exekutionsverket i lönegrad 19.

Drätselkammaren har slutligen genom utlåtande den 3 december 1953 anfört följande:

Drätselkammaren, som granskat föreliggande genom kommittén verkställda utredning, finner sig på de skäl kommittén anfört kunna biträda dess förslag. Vad beträffar särskilt frågan om inrättande av stadsfogdeassistent anser drätselkammaren att för närvarande icke tillräckliga skäl föreligga att anställa en dylik utan att man såsom kommittén hävdat, kan nöja sig med en domsverkställare. Drätselkammaren har icke något att erinra mot magistratens ändringsyrkanden i vad avser andra av magistraten angivna förhållanden än frågan om stadsfogdeassistenten.

Särskilt anslag torde böra anvisas för avlöning av domsverkställare under år 1954. Drätselkammaren beräknar anslaget härför med hänsyn till tidpunkten för tjänstens tillträdande till 9.000 kronor. Detta anslag jämte anslaget för inventarier bör täckas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter medan anslaget för utredningskostnader, 10.000 kronor, bör täckas av motsvarande anslag i året stat.

Under åberopande härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att i princip godkänna att exekutionsverket omorganiseras i huvudsak enligt det i utredningen omförmälda alternativ III,

att uppdraga åt magistraten att i samråd med stadsfogden med ledning av den gjorda utredningen förbereda och genomföra omorganisationen samt att göra de framställningar om dispens i olika avseenden, som erfordras,

att från och med den 1 januari 1954 vid exekutionsverket inrätta en ordinarie befattning som domsverkställare, placerad i lönegrad 19 samt att bemyndiga magistraten att tillsätta befattningen,

att föreskriva åläggande för domsverkställaren och exekutorerna att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § växellagen och 66 § checklagen eller vikarie för sådan, därvid till exekutor skall utgå ersättning enligt magistratens bestämmande,

att från och med den 1 januari 1954 förrättningsavgifter vid utsökning i enskilda mål skola redovisas till stadens kassa,

att för inköp av maskiner och inventarier under år 1954 anslå ett belopp av 25.000 kronor,

att för avlönande av domsverkställaren under samma år anslå ett belopp av 9.000 kronor,

att för kommitténs utredningsarbete anslå ett belopp av 10.000 kronor,

att de två förstnämnda anslagen skola täckas av i 1954 års stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter samt sistnämnda anslag av motsvarande anslag i årets stat ävensom

att entlediga utredningskommittén från dess uppdrag.

Nr 240. Motioner angående utredning av möjligheterna för kommunal hyreshjälp och angående utredning av frågan om kommunala bostadsbidrag.

Stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 25 oktober 1945 till drätselkammaren för yttrande remitterat en av stadsfullmäktigeledamoten Erik Berglind väckt motion angående utredning av möjligheterna för kommunal hyreshjälp till de barnrika familjerna i staden.

Vidare ha fullmäktige vid sammanträde den 26 januari 1950 till bostadsutredningskommittén för yttrande remitterat en av fullmäktigeledamöterna herrar Folke Lindqvist och Axel Hellman m. fl. väckt motion angående utredning av frågan om kommunala bostadsbidrag.

Herr Berglinds motion har sedermera överlämnats till bostadsutredningskommittén. Motionen finnes intagen i stadsfullmäktiges handlingar nr 73 ser. A år 1947.

Herrar Lindqvists m. fl. motion är så lydande:

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

De sedan 1 juli 1948 gällande statliga bestämmelserna om familjebostadsbidrag och bränslebidrag (SFF Nr 547/1948) innebär en väsentlig utvidgning av bostadsrabatterna i syfte att bereda ökade möjligheter för barnfamiljer att skaffa sig bostäder av god standard. Från att tidigare endast ha tillkommit familjer med tre eller flera barn kan bidragen numera även tillkomma tvåbarnsfamiljerna.

Den statliga stödverksamheten är emellertid begränsad till att omfatta familjer i lägenheter, som färdigställts efter den 1 jan. 1948, utom i fråga om bostäder, som uppförts av kommun eller allmännyttigt bostadsföretag, varvid gränsen är satt till 1 juli 1946.

Genom denna begränsning blir många barnfamiljer, som bebo i övrigt godtagbara lägenheter utestängda från ett välbehövligt stöd.

I den nya lagen om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande (SFF 523/1947) stadgas:

"Kommun äger, om den så finner påkallat för att främja bostadsförsörjningen inom kommunen, ställa medel till förfogande att enligt de grunder och i den ordning, som kommun bestämt, användas till åtgärder i syfte att nedbringa inom kommunen bosatta personers kostnader för anskaffande av en fullvärdig bostad."

I propositionen om denna lag uttalade föredragande statsrådet bl. a. följande: "Då lagstiftningen ingår som ett led i strävandena att aktivisera kommunernas bostadspolitiska verksamhet, synes deras fria initiativrätt i fråga om åtgärder för bostadsförsörjningens förbättring icke böra beskäras. Kommunala bostadssubventioner bör således kunna utgå icke blott som ett tillskott till det statliga stöd, som i vissa fall åtnjutes, utan även för att underlätta lösningen av bostadsfrågan för personer till vilka något sådant statligt stöd icke utgår."

Den nya lagen och statsrådets uttalande ger alltså vid handen, att kommunerna numera har rätt att bevilja kommunala bostadsbidrag utanför de statliga bostadsbidragens ram. Denna möjlighet bör enligt undertecknade utnyttjas för att vidga bostadsstödet utöver den gräns, som uppdragits i de statliga bestämmelserna.

Sålunda bör i första hand kommunala familjebostadsbidrag och bränslebidrag av samma storleksordning som enligt de statliga bestämmelserna utgå till familjer, som bebor lägenheter av godtagbar standard färdigställda före den 1 jan. 1948.

Som lämplig gräns torde därvid böra sättas att bostäderna skall vara uppförda efter den 1 jan. 1940.

De kommunala bidragen bör utgå på i huvudsak samma villkor beträffande bostädernas standard och familjernas inkomstförhållanden, som angives i de statliga bestämmelserna.

Dock torde en uppmjukning kunna komma i fråga om inkomststrecket. Enligt de statliga bestämmelserna klipps bidragen av vid en beskattningsbar inkomst av 4.000 kronor för tvåbarnsfamiljer, 5.000 kronor för trebarnsfamiljer etc. Exempelvis: Om en tvåbarnsfamilj har 4.100 kronor i beskattningsbar inkomst och bebor en tvårumslägenhet går den helt miste om bidrag. Genom att familjen har 100 kronor "för mycket" i inkomst förlorar den 260 kronor i familjebostadsbidrag och 125 kronor i bränslebidrag eller tillsammans 385 kronor. Rättvisligen borde en sådan familj erhålla bidrag minskat med det belopp som den beskattningsbara inkomsten överstiger 4.000 kronor, vilket i nämnda fall betyder ett bidrag av 285 kronor.

De strikta bestämmelserna om den inkomstgräns (beskattningsbar inkomst), som reglerar rätten till familjebostadsbidrag bör således uppmjukas på så sätt, att vid gränsfall bostadsbidraget minskas med det belopp med vilket den beskattningsbara inkomsten överstiger den bestämda inkomstgränsen, fram till dess utjämning sker.

Frågan om de ensamstående mödrarnas bostadsförhållanden har uppmärksammats i statliga utredningar och förslag, men alltjämt är ensamstående mödrar med ett barn undantagna från möjligheterna att erhålla statliga familjebostadsbidrag.

Intill dess statsmakterna löst denna fråga, bör kommunala bostadsbidrag även kunna utgå till ensamstående mödrar med ett barn, för att bereda dessa möjligheter till anskaffande av fullgoda bostäder till överkomliga priser.

Bostadssociala utredningen har föreslagit att ensamstående moder med ett minderårigt barn skulle jämställas med trebarnsfamilj och i yttrande över 1947 års bostadsförsörjningsproposition förklarade statens byggnadslånebyrå (nuvarande bostadsstyrelsen) att bostadsbidrag till ensamstående mödrar borde vara så konstruerat att bidraget bestämdes att ligga två trappsteg över det normala bidraget.

Under alla förhållanden synes det alltså rimligt att det kommunala bidraget utgår på så sätt, att ensamstående mödrar med ett barn jämställes med tvåbarnsfamiljer.

Med hänvisning till ovanstående hemställer undertecknade

att stadsfullmäktige måtte besluta att uppdraga åt bostadsutredningskommittén att skyndsamt låta utreda frågan om utgivande av kommunala bostadsbidrag enligt

ovanstående förslag, inbegripet kostnaderna härför, samt att framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Västerås den 26 januari 1950.

Folke Lindkvist. *Stig Ek.* *Axel Hellman.*
Stina Barkman. *Vera Linderborg.* *E. Johansson.*

Bostadsutredningskommittén har i skrivelse den 24 november 1953 anfört följande:

Stadsfullmäktiges sekreterare ha under hand till Bostadsutredningskommittén överlämnat en motion av fullmäktigeledamoten *Erik Berglind* angående utredning om möjligheterna för kommunal hyreshjälp till de barnrika familjerna i staden. Motionen av år 1945 har varit föremål för ett flertal behandlingar inom olika instanser och även förevarit i Stadsfullmäktige år 1947 i samband med kommitténs tillskapande. Motionen har emellertid ansetts böra behandlas jämsides med den år 1950 väckta motionen av fullmäktigeledamoten *Folke Lindkvist* m. fl. om uppdrag för kommittén att utreda frågan om utgivande av kommunala bostadsbidrag. Även denna senare motion har varit föremål för överväganden inom kommittén, som emellertid i avvaktan på de mera slutliga statliga bestämmelserna om bostadsbidrag m. m. icke ansett sig böra avgiva sitt yttrande.

Genom Kungl. Maj:ts kungörelse av 5 juni 1953 (Svensk författningssamling nr 490/1953) synes emellertid en fastare grund finnas för bedömandet av de möjligheter till ökade bostadsbidrag, till vilka motionerna syfta.

Enligt hittills gällande bestämmelser (kommittén håller sig här endast till lägenheter i flerfamiljshus, då dessa äro de talrikaste och uppenbarligen de av motionärerna åsyftade — för egnahemmen gälla delvis andra bestämmelser) kan familj med minst två barn, som bebor en modern lägenhet om minst två rum och kök samt 50 kvm yta, erhålla s. k. familjebostadsbidrag och bränslebidrag under förutsättning att familjeförsörjaren eller dennes make icke ha en beskattningsbar inkomst, som överstiger vissa angivna gränser. Sådant familjebostadsbidrag utgår med 130 kronor per barn och år samt bränslebidraget med 125 eller 175 kronor totalt beroende på lägenhetsstorleken. Ett villkor är vidare att lägenheten är belägen i byggnad, som färdigställts eller ombyggts efter den 1 januari 1948 (för allmännyttiga bostadsföretag d. v. s. för Byggnads AB Mimer i Västerås är gränsen 1 januari 1946. I dessa senare hus kunna även s. k. trekronorsbidrag utgå till särskilt behövande familjer — bidraget utgör 3 kronor per kvm lägenhetsyta).

1. Enligt 1953 års kungörelse har emellertid bidragsgivningen avsevärt utökats. Sålunda gäller efter den 1 oktober 1953 att familjebostadsbidrag kan utgå till familj, som bebor lägenhet innehållande minst två rum och kök med en lägenhetsyta ej understigande 50 kvm och som efter ny- eller ombyggnad *färdigställts efter den 31 december 1941*. Lägenheten skall vara utrustad med vatten- och avloppsledningar inom lägenheten samt anordningar för centraluppvärmning ävensom bereda nöjaktig möjlighet till bad, den skall också ha tillfredsställande köksutrustning och tillräckliga biutrymmen.

Genom denna förändring av tiden har självfallet antalet bidragsberättigade lägenheter avsevärt utökats — kanske fördubblats. Någon utredning om antalet familjer, som därigenom ytterligare skulle kunna beredas bidrag, har icke gjorts och icke

heller ansetts nödvändig, men en viss uppfattning kan erhållas ur nedanstående siffror beträffande nyproduktionen av bostadslägenheter. Sålunda nybyggdes under

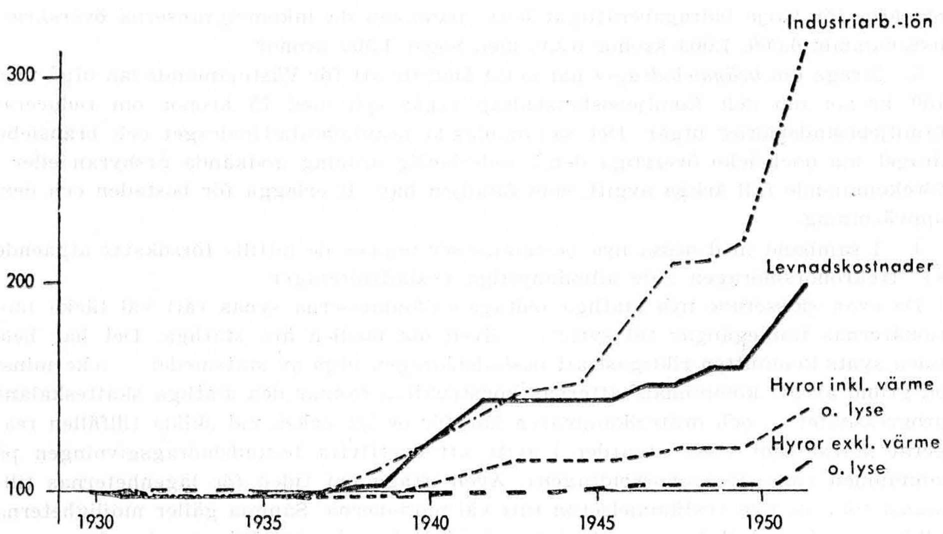
år 1942	620	lägenheter
1943	900	„
1944	724	„
1945	893	„
1946	760	„
1947	797	„
Summa	4.694	lägenheter

Motsvarande siffror för de följande åren äro

år 1948	970	lägenheter
1949	897	„
1950	706	„
1951	771	„
1952	742	„
1953 beräknat	1.000	„
Summa	5.086	lägenheter

Under år 1952 utbetalades i *familjebostadsbidrag och bränslebidrag* 380.616: 82 kronor till 852 bidragstagare i flerfamiljshus och 41.050: 25 till 56 familjer i en- och tvåfamiljshus.

Å andra sidan har löneutvecklingen under framförallt de senare åren medfört att de föreskrivna inkomstgränserna för erhållande av bidrag för många överskridits, varigenom antalet bidragshavare minskats. Löneutvecklingen jämförd med levnadskostnadernas och hyrornas utveckling framgår av nedanstående diagram, vilket hämtats ur Kungl. Bostadsstyrelsens skrifter nr 15/1953 "Bostadsbrist och bostadspolitik".



Utvecklingen av löner, levnadskostnader och hyror sedan år 1930. (Index 1930=100)

Kommittén har i sammanhanget ansett det ha ett visst intresse att även redovisa barnantalets fördelning på olika familjer inom Västerås stad enligt de uppgifter, som kunnat inhämtas från familjebidragsnämnden. Antalet barn per bidragsmottagare, för vilka *allmänt barnbidrag* (alltså det icke behovsprövade bidrag om 290 kronor per år, som utgår till alla barn under 16 år) utbetalts den 21 juli 1953 äro:

5.320	bidragsmottagare	med 1	barn	
3.234	,,	,, 2	,,	
988	,,	,, 3	,,	
282	,,	,, 4	,,	
62	,,	,, 5	,,	
21	,,	,, 6	,,	
4	,,	,, 7	,,	
2	,,	,, 8	,,	
2	,,	,, 9	,,	Tillsammans 16.378 barn.
9.915	bidragsmottagare			

2. Även ifråga om bidragets storlek innebär den nya kungörelsen en förbättring. Familjebostadsbidrag utgår nämligen med ett årligt *belopp av 150 kronor för varje* bidragsberättigat barn. Familjeförsörjarens eller makarnas gemensamma statliga beskattningsbara inkomst får därvid för en tvåbarnsfamilj icke överstiga 6.000 kronor, för en trebarnsfamilj 7.000 kronor, fyrabarnsfamilj 8.000 kronor o.s.v. För familjer med särskilt låga inkomster kan ett *höjt familjebostadsbidrag* utgå med 210 kronor för familj och år, dock ej om den beskattningsbara inkomsten överstiger 5.000 kronor eller om familjeförsörjaren eller dennes make taxerats till statlig förmögenhetsskatt. Inkomsten får enligt författningen för sådan höjning av bidraget icke överstiga hälften av de belopp, som enligt ovan utgör gräns för familjebostadsbidraget. Under vissa förhållanden kan dessutom utgå ett s.k. *reducerat familjebostadsbidrag* med 75 kronor om året för varje bidragsberättigat barn, nämligen då inkomstgränserna överskrida nyssnämnda 6.000, 7.000 kronor o.s.v. med högst 1.500 kronor.

3. Ifråga om *bränslebidraget* har detta ändrats att för Västmanlands län utgå med 150 kronor om helt familjebostadsbidrag utgår och med 75 kronor om reducerat familjebostadsbidrag utgår. Det sammanlagda familjebostadsbidraget och bränslebidraget må dock icke överstiga den i vederbörlig ordning godkända årshyran eller i förekommande fall årliga avgift, som familjen har att erlägga för bostaden och dess uppvärmning.

4. I samband med dessa nya bestämmelser upphör de hittills försöksvis utgående s.k. trekronorsbidragen i de allmännyttiga bostadsföretagen.

De ovan skisserade nya statliga bidragsbestämmelserna synas rätt väl täcka motionärernas tankegångar till syftet — även om medlen äro statliga. Det har hela tiden synts kommittén riktigast att bostadsbidragen utgå av statsmedel — icke minst på grund av att kommunalskatternas konstruktion saknar den statliga skatteskalans progressivitet — och drätselkammaren har för övrigt också vid skilda tillfällen reagerat starkt mot vissa åtgärder i syfte att överflytta bostadsbidragsgivningen på kommunen (bl.a. trekronorsbidragen). Även ifråga om tiden för lägenheternas tillkomst följa de nya bestämmelserna rätt väl motionerna. Samma gäller möjligheterna till bidrag för de fall då inkomstgränserna något överskridas. Däremot har frågan om bostadsbidrag till ensamstående mödrar med ett barn icke upptagits i de nya statliga

bestämmelserna. Departementschefen hade vid behandlingen av frågan (Kungl. Maj:ts proposition nr 138/1953) liksom tidigare år 1952 avstyrkt förslag härom, närmast synes det med hänvisning till att staten på andra sätt söker garantera vederbörande en skälig minimistandard genom olika slag av bidrag, änkebidrag, särskilda barnbidrag, bidragsförskott etc., och ansåg att även med full förståelse för de behjärtansvärda ändamål sådana bostadsbidrag skulle fylla han icke blivit övertygad om att de föreliggande hjälpbehoven böra täckas inom bostadspolitikens ram.

Kommitténs sekreterare har underhand efterhört socialvårdschefens syn på frågan, och i yttrande den 27 oktober 1953 har denne anfört följande: "Det råder inget tvivel om att ensamstående mödrar — antingen dessa äro ogifta, änkor eller frånskilda — ofta ha svårt att klara upp sin ekonomiska situation, och det gäller även mödrar med ett barn. Mödrar med endast ett barn ha emellertid i regel lättare än mödrar med två eller flera minderåriga barn att inordna sig i förvärvslivet.

Enligt den statistik, som avgivits till statistiska byrån hos socialstyrelsen för år 1952, ha sammanlagt 36 ensamstående kvinnor med ett barn åtnjutit understöd i olika former under längre eller kortare tider. I flesta fall har det gällt mödrar med av sjukdom eller eljest nedsatt arbetsförmåga. Understödsperioderna har i många fall varit kortfristiga. Understödsbehovet har givetvis ogynnsamt påverkats av höga hyreskostnader.

Under innevarande års riksdag har, som bekant, motion väckts i syfte att tillförsäkra även denna kategori mödrar statligt hyresbidrag. Motionen har avslagits, men statsrådet Sträng lär emellertid i samband härmed ha utlovat utredning och förslag om hjälpåtgärder i angiven riktning även för mödrar med *ett* barn. Vid sådant förhållande synes det icke påkallat att enskild kommun ger sig in på en verksamhet, som rätteligen bör åvila och med största sannolikhet, i likhet med vad som i övrigt är fallet på området, även kommer att anordnas av staten.

Det kan förtjäna påpekas, att de av motionärerna påtalade stela bestämmelserna ifråga om fastställda inkomststreck för erhållande av statligt bostadsbidrag redan undergått uppmjukning liksom även, att olika slag av bidrag, såsom bl.a. särskilt barnbidrag och bidragsförskott undergått betydande förhöjningar under innevarande år."

Under hänvisning härtill föreslår kommittén stadsfullmäktige besluta

att ovannämnda tvenne motioner icke föranleda till någon ytterligare åtgärd, dock

att såväl drätselkammaren som de sociala myndigheterna uppmanas genom sina respektive organ noggrant följa utvecklingen inom dessa områden av bostadspolitik och socialvård.

Drätselkammaren har i häröver den 3 december 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad kommittén i skrivelsen anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla kommitténs förslag.

Nr 241. Motion angående utredning av fråga om bostäder åt mindre bemedlade.
(Jfr. nr 225 ser. A år 1946)

Stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 26 september 1946 beslutat uppdraga åt en kommitté bestående av kyrkoskrivaren John Sjöblom, fru Ebba Berg, ombudsmannen Erik Pettersson, fastighetsförvaltaren Sten Vennerholm och blomsterhandlanden Karl Pettersson att verkställa utredning med anledning av en av herr Sjöblom ingiven motion angående bostäder till mindre bemedlade personer.

Motionen återfinnes i stadsfullmäktiges handlingar nr 225 ser. A år 1946.

Nämnda *kommitté* har i skrivelse den 20 mars 1952 till stadsfullmäktige anfört följande:

Motionären hade främst i tankarna billiga bostäder, som kunde ersätta de undermåliga lägenheter i staden, vilka utdömts av hälsovårdsnämnden eller vore i sådant skick, att de kunde tänkas bli utdömda. Bostäderna skulle i första hand upplåtas åt partiellt arbetsföra och andra som av en eller annan anledning hade begränsade inkomster att röra sig med.

Vid tiden för kommitténs tillkomst räknade man med att de då rådande restriktionerna på byggnadsmarknaden och de höga byggnadskostnaderna skulle lätta under närmast följande åren. Så har emellertid som bekant ej blivit fallet. Kommittén har därför med beklagande kunnat konstatera, att man med nuvarande byggnadskostnader icke kan uppföra byggnader av enkel standard (utan badrum, kylskåp, sopnedkast, parkettgolv m.m.) och vinna någon större besparing. Kostnaderna uppgå likväl till så betydande belopp, att skillnaden mellan hyran för en lägenhet av enkel standard och hyran för en lägenhet av den standard, som numera allmänt förekommer i nybyggda hus, blir rätt obetydlig. Under sådana förhållanden torde hyrorna för bostäder av det slag, som vid kommitténs tillkomst var tänkt, kunna hållas på en låg nivå blott om man tillgriper subventioner i en eller annan form. Kommunala subventioner för bostäder utöver vad som utgives på grund av de statliga bostadssociala författningarna synas emellertid knappast vara att tillråda, dels med hänsyn till svårigheterna att rättvist avgränsa den kategori som skall gynnas med de låga hyrorna och dels med hänsyn till de betydande kostnaderna för staden. Frågan synes dock tarva fortsatt utredning. Man torde bl.a. kunna räkna med att efterhand som de yngre arbetsföra årsgrupperna flytta över till nya moderna lägenheter en hel del äldre men goda lägenheter med låga hyror skall bli lediga för den grupp av mindre bemedlade som utredningen åsyftat.

Någon tid efter kommitténs tillkomst tillsatte stadsfullmäktige (den 24 april 1947) en särskild kommitté med uppdrag att verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning av frågan om bostadsförsörjningen inom staden jämte därmed sammanhängande ekonomiska och sociala spörsmål för åstadkommande av allmänna riktlinjer för stadens kommande bostadspolitik. I drätselkammarens utlåtande över de motioner som närmast föranlett kommitténs tillkomst, förutsatte kammaren, att kommittén skulle etablera kontakt med de speciella organ som redan tidigare funnes för att utreda olika sidor av bostadsfrågan, så att de olika utredningarna kunde samordnas och att enighet så vitt möjligt kunde uppnås angående gemensamma riktlinjer för frågornas lösning. Kammaren åsyftade härvid bl.a., att samarbete borde ske med den kommitté, som utsetts för att utreda frågan om bostäder åt mindre bemed-

lade. Samarbete med de båda kommittéerna har också förekommit, vilket underlättats av att två ledamöter i den först tillsatta kommittén, herrar Erik Pettersson och Karl Pettersson, tillika äro ledamöter i den kommitté, som skulle granska bostadsfrågorna i det större sammanhanget. Det synes ej längre ändamålsenligt att två kommittér skola arbeta med delvis samma uppgifter, låt vara att arbetet samordnas. Undertecknad kommitté har för den skull velat föreslå, att den större bostadsutredningskommittén får ta hand även om frågan om bostäder åt mindre bemedlade. Om så sker torde undertecknade kunna entledigas från utredningsuppdraget.

På grund härav hemställer kommittén att stadsfullmäktige ville besluta

att entlediga kommittén från det lämnade utredningsuppdraget samt

att överlämna uppdraget åt den av stadsfullmäktige den 24 april 1947 tillsatta kommittén för utredning av frågan om bostadsförsörjningen i staden.

Kommittén för utredning av frågan om bostadsförsörjningen inom staden har i skrivelse den 30 november 1953 anfört följande:

Såsom framgår av det diagram kommittén redovisat i sitt den 24 november 1953 avgivna yttrande över kommunala bostadsbidrag har relationen mellan hyrorna och lönerna förändrats kraftigt sedan motionens tillkomst — hyrorna äro relativt konstanta under det att lönekurvan stigit kraftigt. Samtidigt därmed har allt större klarhet nåtts om det oriktiga i att nu tillskapa bostäder av lägre klass ("modern slum") liksom av kategorihus överhuvudtaget. Det är ju ändock så, att av årshyran för en bostad omkring hälften utgöres av kostnader för driften, d.v.s. reparationer, skatter, bränsle, vatten, elkraft, renhållning, fastighetsskötarelöner, förbrukningsartiklar och förvaltningskostnader, under det att den andra hälften utgör ränta på nedlagda kapitalkostnader. Drastiskt uttryckt skulle sålunda även om bostaden byggdes gratis man endast slippa undan halva hyran.

Motionären och den ifrågavarande kommittén syftade, såvitt kan utrönas, bl.a. till att genom slopandet av sopnedkast, kylskåp, badrum, parkettgolv etc. förbilliga hyrorna, men uttalar att man "med beklagande kunnat konstatera att man med nuvarande byggnadskostnader icke kan uppföra byggnader av enkel standard och vinna någon större besparing. Kostnaderna uppgå likväl till så betydande belopp, att skillnaden mellan hyran för en lägenhet av enkel standard och hyran för en lägenhet av den standard, som numera allmänt förekommer i nybyggda hus, blir rätt obetydlig." Bostadsutredningskommittén är av samma uppfattning och har för att något ytterligare belysa frågan sökt sammanställa några uppgifter, som hämtats ur en av HSB utgiven skriftserie och vars tendens sammanfaller med bostadsutredningskommitténs erfarenhetsmässiga uppfattning oaktat siffrorna ej äro dagsaktuella. Siffrorna avse en fastighet med 24 lägenheter i en mellansvensk stad och med en hyra av 1.313:— kronor per år, för den aktuella lägenheten.

"Besparingarna" i bostadens hyra skulle bliva

om sopnedkast slopas	15: 50 kr. per år
om ekparkett utbytes mot obehandlade furugolv	13: — „ „ „
om balkonger slopas	28: 50 „ „ „
om maskiner i tvättstugeutrustningen slopas liksom inredning i tork och mangelrum	15: 50 „ „ „
om badkar och dusch slopas och i stället 3 st. badrum inredas i källaren	41: 50 „ „ „
om vindskontor och vindstrappor slopas	34: — „ „ „
om kylskåp slopas	20: 50 „ „ „
om centralantenn slopas	5: — „ „ „
om rostfri diskbänk slopas och utbytes mot zinkplåt	6: — „ „ „
om fönsterbänkar utföras av trä i stället för av marmor	3: 50 „ „ „

d.v.s. ungefär 14 % av hyran om samtliga dessa förenklingar gjordes. Slopandet av varmvatteninstallationen skulle enligt samma utredning innebära en minskning med 65: — kronor per år, vari dock ingå vissa kostnader som redan medräknats ovan i badrummets slopande. Det må dock observeras att nämnda "besparingar" i hyran i stället ofta överflyttas på hushållskostnaderna och husmoderns arbetsbörda.

Dessutom torde erfarenheten visa, att beträffande bostäder där t.ex. något av det ovan uppräknade saknas det mycket snart uppställes krav att göra lägenheten "tidsenlig" och då bliva kostnaderna för installationer etc. — om de överhuvudtaget äro möjliga — mångdubbelt större än om de fått ske i samband med nybebyggelsen.

Bostadsutredningskommittén har dessutom den uppfattningen, att man genom ett eventuellt tillskapande av dessa enklare bostäder utestänger möjligheten både till statliga bostadslån — och den därav följande subventionen — som kanske till de statliga bostadsbidragen, så som dessa nu äro avfattade.

Bostadsutredningskommittén kan sålunda icke för sin del anse den av motionären anvisade vägen framkomlig i varje fall på längre sikt och på sund ekonomisk basis. Den vill därför — utan att självfallet släppa uppmärksamheten på varje möjlighet till framskapandet av sunda, billiga och välplanerade bostäder — föreslå stadsfullmäktige besluta

att motionen av herr Sjöblom av den 26 juni 1946 icke måtte till någon ytterligare åtgärd föranleda.

Drätselkammaren har i häröver den 3 december 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad bostadsutredningskommittén i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla sistnämnda kommittés förslag.

Nr 242. Pension till befattningshavare vid drätselkontoret.

Drätselkammaren har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

Kamreraren å drätselkontoret John Johnsson har i en till drätselkammaren ingiven framställning anhållit om avsked med pension från hans befattning vid drätselkon-

toret från och med detta års utgång under förutsättning att han från avgången erhölle full pension.

Kamrer Johnsson, vars tjänst är placerad i lönegrad 23, är född den 25 augusti 1890 och har varit anställd i Västerås stads tjänst sedan den 18 oktober 1909. Sedan den 1 mars 1918 har han varit ordinarie befattningshavare. Enligt pensionsreglementet skall han avgå den 1 september 1955, sedan han uppnått 65 års ålder.

Hans befattning är sedan några år tillbaka placerad å övergångsstat. Genom den omorganisation, som tidigare företagits å drätselkontoret, faller befattningen numera utom ramen för kontorets organisation. Med hänsyn härtill och till den korta tid, som återstår till befattningshavarens pensionsålder, finner drätselkammaren skäligt att hans framställning bifalles även om bestämmelserna i pensionsreglementet för stadens ordinarie befattningshavare icke i förevarande fall direkt kunnat tillämpas. Stadsfullmäktige böra dock i detta fall fatta särskilt beslut angående pensioneringen.

Under åberopande av vad ovan anförts tillstyrker drätselkammaren stadsfullmäktige besluta

att bevilja kamreraren vid drätselkontoret John Johnsson full pension i enlighet med bestämmelserna i reglementet för stadens ordinarie befattningshavare från och med ingången av år 1954, vid vilken tidpunkt Johnsson avgår ur sin tjänst hos staden.

Löne- och avtalsnämnden har genom yttrande den 18 november 1953 tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla drätselkammarens förslag.

Nr 243. Angående beklädnadsersättningar för år 1954.

Löne- och avtalsnämnden har i skrivelse den 18 november 1953 anfört följande:

Nuvarande beklädnadsersättningar till vissa befattningshavare utgår enligt stadsfullmäktiges beslut den 18 december 1952, § 328. Följande ersättningar gäller:

För polispersonalen	528:—
„ brandpersonalen	430:—
„ renhållningsarbetarna	120:—
„ brandbefälet	456:—
„ hamnbefälet	300:—

Enligt den centrala överenskommelsen den 28 oktober 1953 mellan Svenska Stadsförbundet och vissa personalorganisationer angående tjänstemannalöner skall brandchef, vice brandchef och brandkapten åtnjuta beklädnadsersättning med 525 kronor per år. För Västerås betyder detta en ökning med 69 kronor. Löne- och avtalsnämnden föreslår tillämpning av överenskommelsen.

På grund härav föreslår nämnden att stadsfullmäktige ville besluta

att för 1954 fastställa oförändrade beklädnadsersättningar till ovannämnda personalgrupper, dock att ersättningen för brandbefälet skall höjas till 525 kronor.

Drätselkammaren har i häröver den 3 december 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad löne- och avtalsnämnden i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla löne- och avtalsnämndens förslag.

Nr 244. Anordnande av elanslutning till cirkusplatsen.

Drätselkammaren har i skrivelse den 3 december 1953 anfört följande:

Cirkusplatsen har från och med innevarande år flyttats till ett område vid Arosvallen, där den synes tills vidare kunna vara placerad.

Till en cirkus erfordras elanslutning för de olika elektriska anordningar, som cirkusen medför. Anslutningen bör av praktiska skäl vara fast.

Området användes vintertid även av Arosvallen för isbana. För denna fordras även belysningsanslutning, som lämpligen bör kombineras med anslutningen för cirkus.

Kostnaderna för anslutningen har beräknats till 4.500 kronor. Drätselkammaren anser skäl föreligga för anordningarnas vidtagande.

På grund härav tillstyrker kammaren stadsfullmäktige besluta

att för ifrågavarande ändamål anvisa ett anslag å 4.500 kronor samt

att härav föranledd utgift skall bestridas av i årets stat upptaget reservationsanslag till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter.

Nr 245. Fastställande av gatu- och parknamn vid Skiljebo.

Gatunamnsberedningen har i skrivelse den 5 november 1953 anfört följande:

Gatunamnsberedningen får härmed föreslå, att namnet *Högby Skogsfjäll* måtte fastställas för ett i stadsplanen upptaget parkområde mellan Skiljeboskolan och Skiljeboområdet. Högby Skogsfjäll var ursprungligen ett mindre skogsparti söder om sanatoriet i vinkeln mellan Stockholmsvägen och kraftledningen, numera beläget på landstingets sjukhustomt i kvarteret Läkaren. Av namnet att döma torde området ha varit ett utmarksskifte till Högby gård (jfr urfjäll). I senare tid, förmodligen när egnahemsbebyggelsen började på Skiljeboområdet, gavs namnet åt vägen som följer kraftledningen åt norr från Stockholmsvägen räknat. Namnet har behållits för motsvarande gata i stadsplanen. Det synes gatunamnsberedningen emellertid föga lämpligt

att ha ett namn såsom Högby Skogsfjäll på en gata. Namnet ger ju långt ifrån någon föreställning om gata för den oinvigde och risker kan finnas för misstag och förväxlingar. Namnet är emellertid hävdvunnet och bör utan tvekan bevaras för framtiden. Beredningen föreslår därför att parkområdet söder om Skiljeboskolan får övertaga namnet. Inom detta skogsparti kommer namnet mera till sin rätt, låt vara att en viss förskjutning från den ursprungliga platsen kommer att ske med några hundra meter. Såsom ovan nämnts ligger det ursprungliga området Högby Skogsfjäll numera såsom tomtmark.

En följd av det ovan sagda blir att den nuvarande gatan Högby Skogsfjäll skall ges ett annat namn. Väl medveten om de olägenheter som följer med ändringar av gatunamn, vill beredningen föreslå en blott obetydlig ändring nämligen att gatan skall heta *Högby Skogsväg*.

På grund härav föreslår gatunamnsberedningen att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa ovan föreslagna gatu- och parknamn vid Skiljebo.

Beredningsutskottet har i häröver den 7 december 1953 avgivet utlåtande med åberopande av vad namnberedningen i ärendet anfört tillstyrkt stadsfullmäktige besluta

att bifalla gatunamnsberedningens förslag.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

HANDLINGAR
Ser. B

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 **Ser. B nr 1**

Nr 1. Förteckning över stadsfullmäktiges oavgjorda ärenden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt § 13 i den av stadsfullmäktige den 25 oktober 1945 antagna arbetsordningen för fullmäktige skall före den 1 mars varje år genom stadsfullmäktiges sekreterares försorg upprättas och i fullmäktiges tryckta handlingar intagas en förteckning över sådana oavgjorda ärenden, vilka för besluts fattande förutsätta särskild utredning ävensom över av stadsfullmäktige fattade beslut av mera väsentlig betydelse, vilka av en eller annan anledning icke blivit till årsskiftet verkställda.

Med anledning härav får jag överlämna närslutna förteckning.

Västerås den 16 februari 1953.

PER SIÖSTEEN.
Stadsfullmäktiges sekreterare.

A. *Oavgjorda ärenden.*

Dag, då senaste beslut av stfm fattades	Ärendets innehåll	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1930 30/5	Motion ang. inrättande av friluftsbad.	Remiss till drätselkammaren.	Frågan sammanhänger med ordnandet av friluftsområdet vid Mälaren. Pristävlan har anordnats och avgjorts. Detaljprojektering pågår på grundval av det vinnande förslaget.
1947 28/8	Ny motion i samma syfte.	Remiss till drätselkammaren.	
1936 28/5	Uppförande av nytt rådhus m. m.	Tillsattes en kommitté för utredning och förslag i ärendet.	Arbetet med den första etappen har påbörjats.
1938 27/1	Utredning om anordnande av småbåtshamn.	Remiss till drätselkammaren och hamnstyrelsen.	Frågans fortsatta utveckling är beroende på utformningen av friluftsområdet vid Mälaren. Ang. detta se ovan.

Dag, då senaste beslut av stfm fattades	Ärendets innehåll	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1939 30/3	Inrättande av landsbibliotek i Västerås.	Ansökan till Kungl. Maj:t om proposition till riksdagen.	Landsbibliotek har inrättats från och med d. 1 juli 1952. Arbetet med den nya biblioteksbyggnaden har påbörjats.
1942 26/11	Utredning av frågan om kommunala tvättstugor.	Remiss till särskild kommitté.	Sedan kommitterade d. 6 nov. 1945 framlagt förslag i ärendet, ha stadsfullmäktige den 20 december 1945 uppdragit åt drätselkammaren att vidtaga erforderliga åtgärder för frågans fortsatta lösande. Drätselkammaren har remitterat ärendet till badhusstyrelsen, som i avgivet yttrande tillstyrkt förslaget. Ärendet vilar i avbidan å stadsplanefrågans lösning.
1943 18/6	Inventering och översyn av namnen å gator och kvarter m. m.	Uppdrag åt gatunamnsberedningen att föranstalta om inventering och översyn.	Utredning pågår med tillhjälp av särskild av gatunamnsberedningen anlitad sakkunnig.
1943 26/8	Upplåtelse av tomt till Västerås hantverks- och industriförening för uppförande av pensionärshem.	Återremiss till drätselkammaren.	Förhandlingar ha inletts med föreningen om upplåtande av plats för pensionärshemmet å fastigheten Västra Bergsgatan 5.
1943 25/11	Motion angående utredning av frågan om inrättande av hem för ensamma mödrar.	Remiss till beredningsutskottet. Särskild kommitté tillsatt.	Kommittén har utarbetat preliminärt förslag mot vilket från socialstyrelsens sida framställts vissa anmärkningar. Kommittén har

Dag, då senaste beslut av stfm fattades	Ärendets innehåll	Beslutets innehåll	Anmärkningar
			uppdragit åt stadsarkitekten att utarbeta nya ritningar. Med hänsyn till tidsläget vilar utredningen f. n.
1945 28/3	Motion angående inrättande av hem för viss kategori av stadens gamla.	Remiss till drätselkammaren.	Ärendet utredes genom en av drätselkammaren tillsatt kommitté.
1945 25/10	Motion angående hyreshjälp till barnrika familjer.	Remiss till drätselkammaren.	Stadsfullmäktige ha den 24 april 1947 tillsatt en särskild kommitté att verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning av bostadsfrågan i hela dess vidd och har motionen överlämnats till denna kommitté.
1945 29/11	Utredning av frågan om tillbyggnad av tekniska skolan.	Remiss till beredningsutskottet.	Stadsfullmäktige hava den 18 december 1952 på framställning av byggnadskommittén beslutat, att byggnadsföretaget, trots att det beviljade anslaget för bygget till följd av prisstegringar icke komme att visa sig tillräckligt, finge fullföljas. Kungl. Maj:t har den 9 januari 1953 meddelat arbetstillstånd. Igångsättningstillstånd är att förvänta omkring den 1 september 1953.

Dag, då senaste beslut av stfm fattades	Ärendets innehåll	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1946 27/6	Utredning om bostäder åt mindre bemedlade.	Remiss till beredningsutskottet och drätselkammaren.	Stadsfullmäktige utsågo den 26 september 1946 en kommitté med uppdrag att verkställa utredning i frågan. Utredningen skall enligt fullmäktiges beslut den 24 april 1947 samordnas med den utredning, som skall företagas av ovan omförmälda särskilda bostadsutredningskommitté.
1946 29/8	Fråga om reserverande av mark inom kv. Klaudia för ny varmbadhusanläggning.	Remiss till byggnadsnämnden och drätselkammaren.	Byggnadsnämnden har yttrat sig den 3 mars 1947. Drätselkammaren har begärt utredning genom stadsplaneavdelningen. Inom denna äro flera alternativa förslag till tomtfrågans lösning under utformande.
1947 29/5	Motion angående utredning av frågan om anskaffande av lämpliga lokaler för hantverkare och småindustriidkare.	Särskild utredningskommitté tillsatt.	Förhandlingar pågå mellan drätselkammaren o. kommittén, å ena, samt enskild byggnadsföretagare, å andra sidan, om uppförande av hantverkshus å fastigheten Östermalmsgatan 1.
1948 29/4	Motion angående uppförande av fontän i Vasaparken.	Remiss till parkstyrelsen och drätselkammaren.	Frågan sammanhänger med frågan om Vasaparkens framtida utformning. Planerna i detta avseende äro ännu icke klara.

Dag, då senaste beslut av stfm fattades	Ärendets innehåll	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1949 22/12	Motion angående anläggande av konstfrusen skridskobana på Arosvallen.	Remiss till idrottsstyrelsen och drätselkammaren.	Idrottsstyrelsen har ännu icke avgivit sitt yttrande.
1950 26/10	Fråga om bestämmelser angående användningen av fröken Anna Falkenbergs donation.	Uppdrag för fattigvårdsstyrelsen att inkomma med förslag.	Utredning pågår. Ärendet ligger hos styrelsen för Pauvres Honteux.
1951 25/10	Motion angående anskaffande av samlingslokaler i västra stadsdelen.	Remiss till drätselkammaren.	Förhandlingar pågå med HSB om lokaler inom Krumeluren. Även andra möjligheter undersökes.
1951 25/10	Motion angående utredning av lämplig plats för djurpark.	Remiss till drätselkammaren och parkstyrelsen.	Utredning pågår.
1951 29/11	Motion angående inrättande av ett inackorderingshem för alkoholsjuka personer.	Remiss till nykterhetsnämnden och drätselkammaren.	Nykterhetsnämnden har avgivit utlåtande. Drätselkammaren utreder.
1951 29/11	Motion angående utredning av möjligheterna att anskaffa garage.	Remiss till drätselkammaren.	Utredning pågår.
1951 20/12	Motion om utgivande av en upplysningsskrift för hjälpbehövande.	Remiss till drätselkammaren och beredningsutskottet.	Socialvårdsdelegationen utreder för närvarande frågan.
1952 29/5	Motion angående flyttning av Zornskulpturen "Morgonbad".	Remiss till kulturnämnden och drätselkammaren.	Utredning pågår.
1952 29/5	Motion angående inrättande av frågan om en rådgivningsbyrå för uppfostringsfrågor inom staden.	Remiss till beredningsutskottet.	Stadsfullmäktige tillsatte den 26 juni 1952 en kommitté med uppdrag att utreda frågan. Utredning pågår.

B. *Ej verkställda beslut.*

Dag för stfm:s beslut	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1942 9/6	Utbyggnad av Djuphamnen.	Arbetet i det närmaste utfört. Mindre justeringar återstå.
1944 30/11	Anläggande av nya branddammar	Förslag föreligger numera och anslag finnes tillgängligt. Arbetet kommer att påbörjas detta år.
1945 22/2	Utbyggnad av vågbrytaren vid Djuphamnen.	En mindre del av utbyggnaden återstår ännu.
1948 31/3	Framdragande av elektriska ledningar till Västerås flygklubbs hangar och verkstadsbarack å flygfältet vid Johannisberg.	Arbetet ej utfört.
1949 31/3	Utredning av frågan om fjärrvärmedistribution i Västerås.	Utredningen pågår.
1949 27/5	Uppförande av kolonihem i Söderbärke.	Arbetstillstånd ännu icke beviljat.
1949 27/5	Utförande av asfaltering av diverse gator, inklusive förarbeten, kantstensbeläggning å Föreningsgatan, delen Bernsborgs—Flodinsgatan, breddning och kantstensbeläggning å S:ta Ursulas väg, Kullavägen—Flodinsgatan, samt Drottninggatan, delen norr om Sotargatan, ävensom omläggning av gatukors Hållgatan—Kristinagatan.	Arbetena avseende Drottninggatan ännu ej färdiga. Arbetena i övrigt färdiga.
1949 25/8	Arbeten avseende iordningställande av Humlegatan å delen Långmårtensgatan — Bangatan, Bangatan å delen Humlegatan—Hästhovsgatan, Hästhovsgatan samt gångväg i parkområdet mellan Humlegatan och Hästhovsgatan.	Gångvägen återstår. Arbetena i övrigt färdiga.

Dag för stfm:s beslut	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1950 30/5	Iordningställande av Hagaparken.	Arbetet kommer troligen att slutföras under år 1953.
1951 26/4	Anslag för iordningställande av 1) Hammarbacksvägen, 2) Hästhovsgatan, 3) Violstigen, 4) Klockartorpsgatan, 5) Skyttegatan och Åkarhagsgatan, 6) Knektgatan, 7) bostadsområdet vid CVV.	Arbetet utfört betr. 1), 2), 3), 4), 6) och 7. Betr. 5) återstår en mindre del längst i norr.
1951 26/4	Anslag för anläggande av ny mätarkammare samt för installation av klordoseringsapparater vid Hässlö vattenverk.	Arbetet pågår.
1951 26/4	Fråga om anslag för utförande av reningsverk för snabbfiltrering av råvatten till Hässlö.	Arbetet pågår.
1951 31/5	Anslag för vatten- och avloppsledningar å Norra Gideonsberg.	Arbetet pågår.
1951 31/5	Anslag för ställverksbyggnad å stadsägan 883 E.	Arbetet pågår.
1951 31/5	Anslag för framdragande av vatten- och avloppsledningar inom Norra Skallberget.	Arbetet pågår.
1951 28/6	Framdragande av vatten- och avloppsledningar på västra Jakobsberg.	Arbetet pågår.
1951 30/8	Tilläggsanslag för till- och ombyggnad av kommunala flickskolan.	Ombyggnaden är klar med undantag av gymnastikbyggnaden. Förslag föreligger att anordna gymnastiksal i Mariaberget.
1951 25/10	Anslag för vatten- och avloppsledningar till Berghamra.	Arbetet pågår.

Dag för stfm:s beslut	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1951 29/11	Uppförande av nya småskolor inom kvarteret Hästhoven och Skiljeboområdet.	Byggnadsarbetet pågår i båda fallen.
1951 20/12	Anslag för jordkabelserviser till kvarteren Blåklinten, Blåklockan m. m.	Arbetet pågår.
1951 20/12	Anslag för första utbyggnad av del av Svärdsliljegatan.	Arbetet pågår.
1951 20/12	Bemyndigande för drätselkammaren att låta igångsätta skyddsrumsanläggning.	Arbetet påbörjat.
1952 31/1	Iordningställande av tomt inom kvarteret Orren såsom lekplats.	Arbetet pågår.
1952 31/1	Utförande av brunn med pumpstation jämte ledningar vid Hässlö vattenverk.	Arbetet pågår.
1952 31/1	Utläggning av ledningar i Sjöhagsvägen från Nedre Hyttvägen till Gustavsvik.	Arbetet pågår.
1952 28/2	Tillbyggnad av Hammarbyskolan.	Utvändig planering återstår delvis. Skolan togs i bruk med höstterminen 1952.
1952 28/2	Inrättande av barnträdgård å Norra Skallberget.	Mimers nybyggnad, där barnträdgården skall inrymmas blir färdig under slutet av år 1953.
1952 27/3	Utrustning av mottagningsstationen Västerås Västra.	Arbetet pågår.
1952 27/3	Utläggande av stamkabel från mottagningsstationen Västerås Västra till transformatorstationen vid Hammarbacksvägen samt omläggande av vissa kablar.	Arbetet pågår.

Dag för stfm:s beslut	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1952 27/3	Omläggning av Kapellbäcken och färdigställande av upplagsområde i Djuphamnen.	Arbetet pågår.
1952 24/4	Utbyggnad av ålderdomshemmet Karlslund.	Utredning pågår.
1952 29/5	Vägbank mellan Hamre och Östra holmen.	Slutförandet vilar i avvaktan på lerundersökningar.
1952 29/5	Iordningställande av sopstation öster om Lugna gatan samt uppförande av byggnad för renhållningsverkets och byggnadskontorets behov.	Röjning av området pågår.
1952 29/5	Ombyggnadsarbeten å och flyttning av bespisningsbarack vid Hammarbyskolan.	Utvändig planering återstår delvis.
1952 29/5	Jordkabelserviser till fastigheter i kvarteret Jägaren, Jakthornet m. fl.	Arbetet pågår.
1952 26/6	Iordningställande av en av vattenbassängerna å Djäkneberget till simbassäng.	Arbetet påbörjas under våren 1953.
1952 26/6	Transformatorstation vid Bellmansgatan.	Arbetet pågår.
1952 28/8	Uppförande av nytt svinhus vid Malma.	Rivningsarbete pågår.
1952 28/8	Om- och tillbyggnader av ekonomibyggnader å Lundby gård.	Arbetet påbörjat.
1952 28/8	Iordningställande av Svärdsliljegatan, Gulsporregatan och del av Bangatan.	Arbetet pågår.

Dag för stfm:s beslut	Beslutets innehåll	Anmärkningar
1952 25/9	Bräddavloppsledning från Munkgatan till Svartån och vattenledning i Vasagatan mellan Trädgårdsgatan och Munkgatan.	Arbetet pågår.
1952 25/9	Tjänstebostäder vid vattenverket i Hässlö.	Arbetet pågår.
1952 30/10	Konstnärlig utsmyckning av läroverkets nybyggnad.	Utredning pågår.
1952 30/10	Förstärkning och omläggning av ledningar för vatten och avlopp inom kvarteret Läkaren.	Arbetet ännu ej påbörjat då statligt avtal med landstinget ännu ej kommit till stånd.
1952 30/10	Utförande av första etappen av skyddsrumsanläggning i Mariaberget.	Arbetet påbörjat.
1952 27/11	Pålningsarbeten för biblioteksbyggnad inom kvarteret Heimer.	Arbetet påbörjat.
1952 27/11	Ombyggnad av Siloskajen i gamla hamnen.	Konstruktionsarbetet pågår.
1952 27/11	Nybyggnad inom kvarteret Nimrod.	Arbetet påbörjat.
1952 18/12	Gatuarbeten inom Sjöhagens industriområde.	Arbetet pågår delvis.
1952 18/12	Uppförande av etapp I av skolbyggnad å Skiljeboområdet.	Arbetet påbörjat.
1952 18/12	Gatuarbeten inom kvarteret Krumeluren.	Arbetet pågår.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 2

Nr 2. Fråga angående inrättande av handelsgymnasium i Västerås.

Till Stadsfullmäktige.

Västerås stads skoldelegation, som erhållit Stadsfullmäktiges uppdrag att utreda frågan om eventuellt inrättande av handelsgymnasium i Västerås, får härmed avgiva följande utredning och förslag:

Behovet av handelsgymnasium.

Statsunderstödda handelsgymnasier äro förlagda till Stockholm, Malmö, Göteborg, Hälsingborg, Norrköping, Örebro, Gävle, Sundsvall och Umeå. Nya handelsgymnasier ha under senare år inrättats i Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Luleå, Jönköping, Eskilstuna, Borås och Linköping, varav det sistnämnda dock börjar verksamheten först höstterminen 1953.

Samtliga ovannämnda gymnasier stå under inseende av Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning. Några äldre handelsgymnasier äro privata, ägas av stiftelser o. dyl. Samtliga av de yngre handelsgymnasierna ha däremot startats i kommunal regi och ägas av kommunen. Inget handelsgymnasium är f. n statligt. Innan nytt gymnasium inrättats har behovet prövats av Kungl. Maj:t. Någon vidlyftigare utredning för Västerås del i fråga om behovet av handelsgymnasium torde knappast erfordras. Visserligen har Västerås sannolikt mer karaktär av industri- än handelsstad, varför ett uppenbart och starkt behov av tekniskt gymnasium i Västerås torde föreligga. Då frågan härom emellertid icke ingår i skoldelegationens uppdrag att utreda, vill den blott uttala den meningen, att ett eventuellt inrättande av handelsgymnasium icke bör få fördröja frågan om förläggandet av tekniskt gymnasium till Västerås. Med en folkmängd på närmare 64.000 vid slutet av år 1952 och som centrum för varuhandeln för kringliggande landsbygd torde dock Västerås mycket väl kunna rubriceras även som handelsstad. En rad storföretag på handelns område äro sålunda lokaliserade till Västerås. Säkerligen föreligger inom flera av dessa företag behov av sådan kvalificerad arbetskraft, som handelsgymnasierna utbilda. Utsträcker man begreppet handel att omfatta affärsverksamhet i allmänhet — såsom bankrörelse-, försäkrings- och tidningsverksamhet, hotell- och restaurangrörelse, trafik — såsom bussbolag, rederi m. m. — kan Västerås säkerligen, i fråga om behovet av handelsgymnasieutbildad personal, mäta sig med i varje fall de av ovannämnda handelsgymnasiestäder, vilka äro i storleksordning jämförbara med eller mindre än Västerås. — En allmän uppfattning är att handelsgymnasierna utbilda personal för enbart handelns eller affärslivets behov. Förhållandet är i realiteten det, att en mycket stor del av de examinerade anställas på befattningar inom industri- och hantverksföretag, eftersom dessa för sina merkantila och administrativa arbetsuppgifter ha stort behov av affärsutbildat folk.

Av bifogade tabeller hämtade från SOU 1950: 12 (Handelsutbildningskommitténs betänkanden och förslag I. Handelsgymnasierna), gällande elever, vilka utexaminerats åren 1935—37 från handelsgymnasierna, kan utläsas, hur de examinerade vid undersökningstillfället c:a 10 år senare fördelade sig inom merkantila arbetsområden efter dels yrkestillhörighet (bil. 1), dels arbetsuppgifternas art (bil. 2).

Av bil. I framgår, att industrin, varuhandeln och statlig eller kommunal tjänst tagit emot huvudparten av f. d. handelsgymnasieelever. Därefter komma banker och annan kredit- eller penningförmedling samt vidare samfärdsel.

Av bil. 2 kan utläsas, att grupperna företagsledning, redovisnings- och korrespondensarbete samt statlig eller kommunal tjänst äro de mest omfattande.

Det förhållandet, att Västerås är en av landets mest betydande industristäder och med en starkt växande kommunal förvaltningsapparat, bör alltså utan tvekan kunna anföras som ett ytterligare skäl till förläggandet av ett handelsgymnasium till staden.

Skoldelegationen har kunnat konstatera, att ovannämnda statliga handelsutbildningskommitté för sin del funnit behov av handelsgymnasium i Västerås. I sin utredning har den förordat, att befintliga enskilda gymnasier övertagas av vederbörande kommuner och att de kommunala gymnasierna erhålla statsunderstöd med förbättrade villkor. Den kommunala organisationen bör — enligt kommittén — endast bestå under en övergångstid, efter vilken gymnasierna (med vissa undantag) böra *förstatligas*. Förstatligandet bör äga rum under slutet av 1950-talet. I samband härmed hävdas, att Västerås är lämplig ort för statsunderstött handelsgymnasium. Kommitténs uttalande härom lyder:

"Då inrättandet av nya handelsgymnasier i varje särskilt fall bör bli beroende på särskild framställning från vederbörande kommun till Kungl. Maj:t och frågan sålunda kommer att bli föremål för prövning i vanlig ordning, anser sig kommittén icke böra direkt föreslå nya handelsgymnasier på vissa orter. Det kunde emellertid möjligen anses som en brist i detta betänkande, om kommittén ej sökte ge något mera direkta anvisningar beträffande den ordning, i vilken utbyggandet av organisationen bör ske. En plan, som för de närmaste 5—10 åren innebure dels anordnande av parallellavdelningar vid Norrköpings och Örebro handelsgymnasier, eventuellt också vid Gävle och Sundsvalls och ytterligare en parallellavdelning vid Stockholms stads, dels inrättande av nya statsunderstödda handelsgymnasier, förutom i Kalmar och Karlstad, i förslagsvis Kristianstad, Borås, *Västerås* (alternativt Eskilstuna) samt möjligen i Falun och Luleå, skulle enligt kommitténs mening vara väl avvägd. En ytterligare utbyggnad bör ske först, när erfarenheten tydligt ådagalagt, att större kapacitet vore önskvärd såväl för att möta samhällets behov av handelsgymnasieutbildad arbetskraft som för att bereda plats för de till gymnasierna inträdessökande."

Handelsgymnasiets uppgifter och ställning i skolsystemet.

De första handelsgymnasierna avsågo att tillgodose behovet av kvalificerad personal på affärskontor. Sedermera har målet för undervisningen för handelsgymnasierna successivt utvidgats.

Skoldelegationen tillåter sig anföra några citat från Handelsutbildningskommitténs redogörelse för handelsgymnasiernas uppgifter. Sålunda anföres: "Maskinskrivning och stenografi, som ungefär vid tiden för sekelskiftet kommo att få en alltmer ökad användning inom kontorsarbetet, fingo ehuru först ganska sent en erkänd plats på handelsgymnasiernas undervisningsplaner. Utbildningen i dessa ämnen var snarast att betrakta som ett komplement till utbildningen för korrespondensarbetet.

Men också en annan utvecklingstendens gjorde sig märkbar, kanske något senare än den nyss berörda. Redovisningstekniken har under de senaste decennierna avsevärt utvecklats, delvis i samband med att företagens storlek ökats, i synnerhet inom produktionen. Handelsgymnasiernas uppgift att utbilda bokföringskunnig personal icke

blott för affärs- utan även för industrikontor fick därför med tiden en annan innebörd och vikt än den haft tidigare."

"Det bör också nämnas, att handelsgymnasierna faktiskt kommit att fylla en icke obetydlig uppgift genom att bidraga till att tillgodose det alltmer ökade behovet av personal i allmän (statlig eller kommunal) förvaltningstjänst, framförallt för kontorsarbeten av olika slag. Någon anpassning av undervisningen för dessa arbetsuppgifter har emellertid knappast skett."

"Eftersom de arbetsuppgifter, som egna företagare och över huvud taget innehavare av ledande poster inom affärslivet ställas inför, ofta falla inom varudistributionens område, kan man säga, att handelsgymnasiernas roll vid utbildningen av folk för dylika ledande poster haft nära sammanhang med uppgiften att över huvud göra eleverna förtrogna med distributionsekonomiska förhållanden och problem."

"Handelsgymnasieeleverna ha tydligen i hög grad kunnat anpassa sig efter den merkantila arbetsmarknadens skiftande krav. Detta har kunnat ske till stor del tack vare att handelsgymnasierna hittills sökt ge 'allmän' merkantil utbildning. De arbetsområden, till vilka handelsgymnasieeleverna efter 10—12 års yrkesverksamhet mera regelbundet sökt sig, torde också i stort sett kunna anses vara de arbetsområden, för vilka en utbildning av handelsgymnasiekaraktär är önskvärd och av verklig nytta. En markerad utvidgning av handelsgymnasieutbildningens uppgifter till något nytt merkantilt arbetsområde kan innebära ett krav på en specialisering av utbildningen. Det är möjligt, att en viss sådan specialisering kan förenas med ett bibehållande av den hittills gällande målsättningen: att ge allmän merkantil utbildning, nämligen om handelsgymnasierna, som kommittén föreslår, göras treåriga. Detta spörsmål hänger tydligen ihop med frågan om en eventuell uppdelning av handelsgymnasierna på olika linjer. — — — Kommittén vill emellertid framhålla, att det icke är sagt, att handelsgymnasiernas utbildning behöver bli mer specialbetonad, därför att nya ämnen eller ämnesmoment medtagas i undervisningsplanen för att möjliggöra en utvidgning av utbildningen med avseende på nya arbetsuppgifter inom det merkantila yrkesområdet. Det kan tvärtom vara fråga om ämnen eller ämnesmoment av sådan central betydelse för handelsutbildningen, att handelsgymnasiernas utbildning genom att tillgodose dem blir mera förtjänt av beteckningen allmän merkantil utbildning än tidigare."

Handelsutbildningskommittén diskuterar och föreslår alltså en utbyggnad av handelsgymnasiernas tvååriga linje med ytterligare ett år, under vilket viss differentiering på en företagsekonomisk linje och en språklinje skulle genomföras.

I fråga om handelsgymnasiets ställning i det svenska skolsystemet anför handelsutbildningskommittén följande:

"I det nuvarande svenska skolsystemet ske handelsskolornas anknytningar till de allmänna skolorna huvudsakligen på följande tre stadier: 1) till fullgjord folk- och fortsättningsskolplikt anknyta de statsunderstödda kommunala eller enskilda yrkesundervisningsanstalternas kurser på lärlingsskolestadiet (hit höra också de flesta ettåriga handelskurser); 2) till realexamen eller genomgång av kommunal flickskola anknyta handelsgymnasiernas tvååriga kurser (samt vissa ettåriga handelskurser); 3) till studentexamen anknyta handelshögskolorna (samt handelsgymnasiernas ettåriga fackkurser). I den mån handelsmellanskolorna och de i realskolan inbyggda handelslinjerna skola hänföras till handelsskolorna höra de närmast under grupp 1) ehuru för handelsmellanskolorna anknytningen sker på ett tidigare stadium (till folkskolans sjätte klass). Några principiellt betydelsefulla förändringar i detta system

av handelsutbildningsanstalter och deras anknytning till underliggande skolformer skulle icke inträda vid ett genomförande av skolkommissionens förslag till skolsystemets uppbyggnad eller av de förslag, handelsutbildningskommittén har för avsikt att framlägga, frånsett att den under 1) behandlade handelsundervisningen delvis skulle kunna ingå som ett led i den obligatoriska enhetsskolan."

Då det bör vara av intresse för Stadsfullmäktige att ha närmare kännedom om Handelsutbildningskommitténs förslag rörande handelsgymnasiernas framtida uppgifter och ställning i skolsystemet bifogas en avskrift av "Sammanfattning av den statliga handelsutbildningskommitténs förslag till omorganisation av handelsgymnasierna" (bil. 3).

Vid studium av de uppgifter, som handelsgymnasierna såväl enligt nuvarande bestämmelser eller praxis fullgöra som de möjligen komma att tilldelas enligt den statliga utredningens förslag, har skoldelegationen funnit, att uppgifterna i stort synes överensstämma med behovet i Västerås.

C. Rekryteringsområden.

Enligt uppgifter, som inhämtats i Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning, åligger det kommun, som ansöker om medgivande att få inrätta handelsgymnasium — ställt under inseende av nämnda Kungl. Överstyrelse — att avgiva förslag till rekryteringsområden för det tilltänkta gymnasiet, varvid ett *inre* rekryteringsområde skall avse gymnasiestaden med tillhörande omgivning intill ett sådant avstånd, att elev på mindre än en timme kan med tillgängliga tåg- eller bussförbindelser nå skolorten, och ett *yttre* rekryteringsområde alla de orter, som äro så belägna, att gymnasiestaden är mest lämplig som inackorderingsort under studietiden.

Skoldelegationen har på bilagt kartblad markerat ungefärliga gränserna för Västerås tänkta inre och yttre rekryteringsområden (bil. 4).

Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning liksom Handelsutbildningskommittén förutsätter som normalt, att tillströmningen av elever till ett handelsgymnasium kommer att motsvara 15 % av antalet realexamina i det inre området plus 5 % av antalet dylika examina inom det yttre området.

Följande tabell anger beräknade tillgången av elever i ett handelsgymnasium i Västerås, därest sådant existerat vid början av höstterminen 1952. Siffrorna hänföra sig till realexamina, vilka avlagts sommaren 1952.

Läroanstalt	Antal realexamina år 1952 (incl normal skolkomp.)	15 % å antalet kol. 2	5 % å antalet kol. 2	Hela rekryteringsområdet
Västerås högre allm. läroverk	78	12		12
Västerås prakt. komm. realskolas handelslinje	22	3		3
Västerås komm. flickskola	10 +32	6		6
Enköpings samrealskola	59	8		8
Fagersta "	24		1	1
Hallstahammars "	18	1		1
Köpings "	41	6		6
Norbergs "	16		1	1
Sala "	46		2	2
Summa	346	36	4	40

Av ovanstående framgår, att Västerås mer än väl ur rekryteringssynpunkt torde kunna anses som lämplig ort för handelsgymnasium. Då för varje år inom närmaste decennium antalet realexamina eller motsvarande stiger i rask takt, är det givet att rekryteringsunderlaget samtidigt i samma mån förstärkes ytterligare.

Organisation, lokalbehov och administration.

Ett blivande handelsgymnasium i Västerås måste under de första åren av sin verksamhet som kommunalt gymnasium drivas utan statsbidrag men dock omedelbart ställas under inseende av Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning, varigenom avgångsbetyg från gymnasiet ges samma kompetens som avgångsbetyg från statsunderstött handelsgymnasium. Framställning göres efter viss tid om stadsunderstöd. Så lång tid måste dock ha förflutit från starten, att en eller ett par årskullar hunnit utexamineras, innan statsunderstöd kan ifrågakomma.

De vid handelsgymnasierna förekommande ämnena äro i huvudsak desamma som i den praktiska realskolans handelslinje, ehuru kurserna givetvis äro väsentligt utvidgade, då det här är fråga om studier på gymnasiestadiet. Dyrbar kontorsmaskinutrustning, samlingar i varukännedom, institutions- och laboratorieutrustning, bibliotek m. m. böra därför kunna utnyttjas av båda dessa skolformer. Vid organisatorisk samverkan mellan ett blivande handelsgymnasium och praktiska komm. realskolan skulle det förras lokalbehov inskränka sig till *ett* klassrum första året och därefter *två* (om handelsgymnasierna i en framtid bli treåriga, behöves givetvis *tre* klassrum). Härtill kommer, att den för gymnasieundervisningen nödvändiga ämnesspecialiseringen hos lärarna — även i handelsämnena — som är svår att åstadkomma i ett tvåklassigt handelsgymnasium utan paralleller bör kunna — liksom sker i exempelvis Eskilstuna — vinnas genom samverkan av lärarkrafterna mellan praktiska realskolan och handelsgymnasiet.

Skoldelegationen finner det därför mest ändamålsenligt, att styrelsen för praktiska realskolan får vara styrelse även för handelsgymnasiet.

Tyvärr är det tänkta intima samarbetet mellan praktiska realskolan och handelsgymnasiet ur lokalsynpunkt knappast möjligt förrän i och med ingången av läsåret 1955/56 eller möjligen något tidigare, dvs. vid den tidpunkt, då praktiska realskolans lokalfråga definitivt torde ha lösts genom den planerade tillbyggnaden av Elektrotekniska fackskolan och yrkesskolornas nuvarande lokaler. Skulle ett handelsgymnasium kunna startas redan fr. o. m. läsåret 1953/54 erfordras alltså anskaffandet av under begynnelseåret ett och därefter två provisoriska klassrum.

Reglemente, tim- och kursplaner.

I överensstämmelse med de synpunkter, som anförts under avd. organisation m. m. har skoldelegationen utarbetat reglemente för handelsgymnasium i Västerås (bil. 5), vilket i huvudsak överensstämmer med Kungl. Överstyrelsens för yrkesutbildning normalreglemente, vartill som bilagor fogats förslag till Bestämmelser ang. styrelsens sammansättning och styrelseval till reglemente (Bil. A = Bil. 6) och elevavgifter (Bil. B = Bil. 7) samt Bestämmelser ang. flyttning och avgångsbetyg (Bil. C = Bil. 8).

Likaså föreslås tillsvidare böra gälla de tim- och kursplaner, vilka ingå i Kungl. Överstyrelsens förebild till undervisningsplan för handelsgymnasier.

Denna förebild ingår som bil. 1 i SOU 1950/12: "Handelsutbildningskommitténs betänkanden och förslag. I Handelgymnasierna".

Med hänsyn till Västerås karaktär av fabriksstad med framförallt elektrisk och metallindustri synes det lämpligt att såsom frivilligt ämne och som komplement till kursplanens "varukännedom" införa ämnet "speciell varukännedom för elektroteknisk och metallindustri" i syfte att bibringa elever, som ämna söka anställning inom stadens industrier, en elementär kunskap om i dessa industrier förekommande råvaror, halv- och helfabrikat.

Det bör ankomma på den blivande styrelsen för handelsgymnasiet (resp. interimsstyrelsen) att utarbeta kurs- och timplan för detta ämne.

I övrigt bör frivillig undervisning kunna meddelas i franska, spanska, italienska eller ryska i mån av tillgång på lärarkrafter, samt i maskinskrivning, textning och reklamteckning liksom i gymnastik och sång, varvid ifråga om sistnämnda övningsämnen samundervisning med praktiska kommunala realskolans elever bör kunna anordnas.

Det torde ankomma på handelsgymnasiets styrelse (resp. interimsstyrelse) att även utarbeta förslag till timplan för de frivilliga ämnena.

Här må endast till ledning nämnas, att följande timplan för frivilliga ämnen fastställts för det nybildade Eskilstuna-gymnasiet:

	Klass I	Klass 2
Franska	—	4
Spanska eller italienska	—	
eller ryska	—	3
Textning och reklamteckning	—	2
Maskinskrivning	2	—
Speciell varukännedom för metallindustrin	—	2
Gymnastik	2	2
Sång	1	1

Inträdesfordringarna till handelsgymnasiums tvååriga linje framgår av bil. 9.

Kostnader

Utgifternas storlek äro starkt beroende av huruvida gymnasiet samordnas med annan skola. Förutsättes, att samarbetet sker med praktiska kommunala realskolan, torde utgifterna vid full utbyggnad med två klasser böra beräknas sålunda:

Utgifter

Administration (skrivmateriel, telefon, trycksaker, porton och dylikt)			1.400: —
Undervisning:			
Löner: 2 i. o. ämneslärare i lg. Ce 27	lk. 29	37.900: —	
12 veckotimmar	TA 27	8.600: —	
12 „	TC 20	4.500: —	
Rektors arvode		2.000: —	53.000: —
Undervisningsmateriel			2.000: —
Lokalhyra och hyra för maskiner			6.000: —
		Summa utgifter	62.400: —

Under första verksamhetsåret torde utgifterna uppgå till c:a 50 % eller 31.000 kr.

Enligt nu gällande bestämmelser skall ordinarie ämneslärare avlönas med minst samma belopp som för adjunkt vid rikets högre allmänna läroverk är eller kan bliva stadgat. För **icke ordinarie** lärare och timlärare finnas inga bestämmelser men synes enligt skoldelegationens uppfattning lön böra utgå efter samma grunder som tillämpas vid högre kommunala skolor. Ordinarie lärartjänst skall regleras i S. P. A. Under gymnasiets första verksamhetsår torde dock ordinarie befattningar icke böra inrättas.

I samtliga befintliga handelsgymnasier uttagas elevavgifter, som enligt författning kunna utgå med högst kr. 200: — pr läsår. Dock skall nedsättning göras med ett sammanlagt belopp av minst 30 % av vad som maximalt skolat utgå. Flera kommunala gymnasier uttaga icke terminsavgift av de inom kommunen mantalsskrivna eleverna. Skoldelegationen anser, att detta bör bli fallet även i Västerås. Förslag till terminsavgiftsbestämmelser bör alltså gälla endast elever från andra orter (bil. 7).

Som ovan framhållits kan statsbidrag icke under de första åren påräknas. Enligt nu gällande statsbidragskungörelse regleras mellanhavandet mellan stat och kommun enligt § 12 KK 529/1938, som lyder sålunda:

"Kommun, där gymnasium åtnjuter statsunderstöd, skall själv eller genom enskilda donatorer tillhandahålla för undervisningen erforderliga och tjänliga lokaler, underhålla dessa lokaler samt till läroanstaltens uppehållande årligen lämna ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet".

Det bör ankomma på den blivande styrelsen för kommunala handelsgymnasiet (resp. interimsstyrelsen) att, så snart förutsättningar föreligga, ansöka om statsbidrag.

Inkomsterna äro alltså under handelsgymnasiets första verksamhetsår synnerligen blygsamma och böra ej beräknas högre än med ca 2.000 kr. i form av terminsavgifter för elever som ej äro mantalsskrivna i Västerås.

Därest handelsgymnasium inrättas, bör det — i händelse av samordning med praktiska kommunala realskolan — åligga styrelsen för denna skola, att i egenskap av interimsstyrelse för handelsgymnasiet, intill dess bestämmelser om styrelsens sammansättning vederbörligen stadfästs, att anskaffa lämplig lokal för gymnasiet.

Med hänvisning till vad ovan anförts får skoldelegationen hemställa, att Stadsfullmäktige behagade besluta:

att kommunalt handelsgymnasium inrättas i Västerås från och med läsåret 1953/54 under förutsättning att detsamma av Kungl. Maj:t ställes under Kungl. överstyrelsens för yrkesutbildning inseende samt att avgångsbetyg från detsamma av Kungl. Maj:t förklaras äga samma kompetens som avgångsbetyg från statsunderstött handelsgymnasium;

att för sin del godkänna det av skoldelegationen föreslagna reglementet för handelsgymnasiet med tillhörande bilagor;

att för sin del godkänna de av delegationen föreslagna tim- och kursplanerna samt inträdesbestämmelserna;

att uppdraga åt styrelsen för praktiska kommunala realskolan att vara interimsstyrelse för handelsgymnasiet intill dess reglementet godkänts av Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning;

att samverkan mellan handelsgymnasiet och praktiska kommunala realskolan bör ske i enlighet med delegationens förslag; samt

att styrelsen för handelsgymnasiet, så snart förutsättning för statsbidrag förefinnes, skall göra framställning härom.

Västerås den 10/12 1952.

Å Västerås stads Skoldelegations vägnar.

JOHN JOHANSSON
ordf.

/*H. Collin.*
Sekr.

Bilaga 5.

Förslag till

REGLEMENTE för VÄSTERÅS STADS HANDELSGYMNASIUM

I. Ändamål och allmänna anordningar.

§ 1.

Handelsgymnasiet har till ändamål att åt manliga och kvinnliga lärjungar meddela grundlig teoretisk och praktisk förbildning för affärsbanan.

§ 2.

Handelsgymnasiet omfattar en tvåårig kurs, byggd på realexamen, allmän eller praktisk å handelslinje, eller motsvarande kunskapsmått.

§ 3.

Förekommande elevavgifter upptagas till ett belopp, som för termin angives i bilaga B till detta reglemente, dock att på ansökning elev må av styrelsen helt eller delvis kunna befrias från erläggande av avgift.

II. Undervisning.

§ 4.

Undervisningsplaner, innehållande uppgifter om inträdesfordringar, timplan och kursfördelning, äro intagna i bilaga I, II o. s. v. till detta reglemente.

§ 5.

Undervisningen skall fortgå minst 36 läsveckor om året, påsk- och pingstledighet samt tillfälliga lovdagar däri inräknade.

I läsåret inräknad påsk- och pingstledighet skall omfatta tiden från och med torsdagen före påsk till och med nästföljande onsdag, respektive tiden från och med lördagen före pingst till och med nästföljande tisdag. Därest i något fall för vinnande av lämpligare fördelning av elevernas ledighet under vårterminen en sådan åtgärd skulle befinnas ändamålsenlig må efter lärarkollegiets beprövande ledigheten under torsdagen före påsk, söckendagarna efter påsk och söckendagarna vid pingst helt eller delvis utbytas mot annan ledighet av motsvarande längd under loppet av samma termin. Avslutas läsåret före pingstdagen, må i stället för den sedvanliga ledigheten vid pingst kunna lämnas ledighet två dagar under vårterminens lopp.

Dessutom äger föreståndaren att i lämplig utsträckning och när han finner skälig

anledning föreligga bevilja allmän ledighet under hel eller halv arbetsdag, dock tillsammans högst sex hela arbetsdagar under läsåret. I sammanhang med sådan ledighet ävensom eljest, då anledning därtill gives, må föreståndaren samla läroanstaltens ungdom till högtidlighållande av något betydelsefullt minne eller för skolutflykt eller idrottsutövning eller för läroanstaltens deltagande i någon viktigare tilldragelse å orten.

§ 6.

I överensstämmelse med av överstyrelsen för yrkesutbildning godkända undervisningsplaner skall föreståndaren, efter vederbörande lärares hörande, uppgöra och bestämma arbetsordning, vilken skall upptaga tiderna för termins början och slut, undervisningstidernas i de olika ämnena omfattning och förläggning samt namnen å de lärare, som undervisa i varje ämne. Arbetsordningen skall finnas anslagen i handelsgymnasiets lärorum samt överlämnas till överstyrelsen och av överstyrelsen utsedd inspektor.

III. Elever.

§ 7.

Anmälan om inträde göres å tid och rum, som av föreståndaren bestämmes, och avser fullständig kurs.

Vid termins början erlägges föreskriven elevavgift, ankommande det på styrelsen att efter lärarkollegiets hörande medgiva befrielse från eller nedsättning av avgiften för sådana elever, som, förutom att de styrka sig vara därav i behov, tillika giva anledning förutsätta, att de skola utmärka sig vid gymnasiet för flit, gott uppförande och ordningssinne.

§ 8.

Elev åligger:

att på bestämd tid infinna sig till lektionerna, vilka icke utan giltig anledning må försummas, och med uppmärksamhet och flit begagna sig av undervisningen samt såväl därunder som i allmänhet, såväl inom som utom gymnasiet, beflita sig om ett hedrande uppförande ävensom ställa sig till noggrann efterrättelse de för gymnasiet gällande stadgar och ordningsregler jämte av föreståndare och lärare meddelade föreskrifter. Önskar elev ledighet, anmäle han sin önskan hos föreståndaren, vilken äger att bevilja den sökta ledigheten, om skäl därtill synas honom föreligga.

§ 9.

Hindras elev av sjukdom eller annan oförutsedd anledning att besöka skolan, vare han pliktig att, så snart ske kan, låta anmäla orsaken till frånvaron hos klassföreståndaren eller föreståndaren.

§ 10.

1) Om elev utan erhållet tillstånd och utan att kunna anföra giltigt skäl upprepade gånger uteblir från undervisningen eller om han ådagalägger grov försumlighet i de arbeten, som honom åläggas, eller visar trots och tredska eller på annat sätt uppför sig oskickligt, må föreståndaren allvarligt tillrättavisa och varna honom.

2) Felar han åter, inkallas han av föreståndaren inför lärarkollegiet att där emottaga förnyad varning, varjämte hans målsman underrättas om förseelsens beskaffenhet och den påföljd, som enligt nästa moment en ny förseelse medför.

3) Låter elev icke heller härav sig rätta eller gör han sig skyldig till svårare vanart eller bryter han mot allmän lag eller anses hans kvarstannande vid gymnasiet vara för de övriga eleverna eller för gymnasiets anseende menligt, kan sådan elev från gymnasiet skiljas. Beslut i sådant ärende fattas av lärarkollegiet och skall jämte de skäl, varpå det stöder sig, tagas till protokoll och underställas styrelsens prövning och fastställelse. Fastställer styrelsen det fattade beslutet, skall protokollsutdrag därom tillställas målsman. Elev, som på sådant sätt blivit från gymnasiet skild, äger ej rätt återbekomma erlagd avgift.

4) Elev, som vid läsårets slut ej kunnat erhålla högre betyg än "mindre gott" för uppförande, må efter beslut av styrelsen kunna vägras att under nästföljande läsår emottagas vid gymnasiet.

§ 11.

Elev, som genomgått gymnasiets tvååriga lärokurs och på ett tillfredsställande sätt tillgodogjort sig undervisningen, tilldelas efter av överstyrelsen för yrkesutbildning fastställt formulär avfattat betyg, utvisande de läroämnen, i vilka undervisning meddelats, samt den tid, eleven i undervisningen deltagit, ävensom vitsord över kunskaper och färdigheter samt ordning och uppförande.

Angående villkoren för flyttning från den tvååriga kursens första klass till dess andra samt för erhållande av avgångsbetyg gäller vad i bilaga C säges.

IV. Föreståndare och lärare.

§ 12.

Handelsgymnasiet står under ledning av en föreståndare, som skall vara godkänd av överstyrelsen för yrkesutbildning.

Undervisningen skall, såvida ej annan ordning nödvändiggöres av tillfälligt påkommande förfall, bestridas av lärare, som överstyrelsen för yrkesutbildning godkänt för ifrågavarande undervisning.

Lärare antagas av styrelsen för gymnasiet, alltefter för handen varande omständigheter antingen efter eller utan kungjord ansökningstid.

§ 13.

Lärare bör i allt sitt förhållande såväl inom som utom gymnasiet giva sina elever ett gott föredöme samt med nit och trohet fullgöra sina åligganden.

Vid undervisningen skall lärare följa den fastställda undervisningsplanen och arbetsordningen samt ställa sig till noggrann efterrättelse de anvisningar, som innefattas i detta reglemente eller eljest kunna meddelas honom i tjänsten.

Över sina elevers seder och uppförande bör lärare sorgfälligt vaka samt öva erforderlig tillsyn över deras skolgång.

Vid tillrättavisning bör han förfara med lugn besinning och kärleksfullt allvar. Sårande och kränkande behandling må ej förekomma.

Lärare bör, så långt möjligt är, för sina elevers undervisning och uppfostran söka samverka med deras föräldrar och målsmän.

Lärare är skyldig att, i den mån sådant av föreståndaren honom uppdrages, göra

vederbörliga anteckningar i dagbok samt betygs- och examenskatalog ävensom föra de övriga anteckningar, som kunna finnas erforderliga.

För övrigt ställe lärare sig till noggrann efterrättelse vad honom åligger enligt gällande reglemente samt vad eljest kan föreskrivas honom i tjänsten.

§ 14.

Föreståndaren åligger:

att utöva tillsyn över undervisning, ordning och tukt inom gymnasiet;

att tillse att i vederbörlig ordning givna bestämmelser angående arbetet och ordningen inom gymnasiet iakttages;

att i den ordning, som bestämmes i § 17, sammankalla gymnasiets lärare till kollegium för att med dem överlägga om gymnasiets angelägenheter;

att till gymnasiets styrelse göra de framställningar, som erfordras för främjande av gymnasiets verksamhet, och att i fråga om sådana ärenden vara föredragande i styrelsen, såvida icke för särskilda slag av ärenden på förslag av föreståndaren annorlunda blivit bestämt;

att tillse, att gymnasiets undervisningsmateriel och inventarier väl vårdas och att över dessa föras nödiga anteckningar;

att själv eller med tillhjälp av gymnasiets övriga lärare föra de anteckningsböcker samt utarbeta de berättelser, redogörelser och yttranden som för gymnasiets räkning skola avgivas till vederbörande myndigheter;

att ansvara för skötseln av gymnasiets expedition och att å för denna avsedd lokal vara för allmänheten tillgänglig på bestämda tider;

att föra förteckning över inkommande och avgående handlingar samt behörigen förvara förstnämnda handlingar och koncept till utgående expeditioner samt styrelsens protokoll med därtill hörande handlingar, ävensom

att i behörig tid upgöra och till Västerås stads drätselkontor överlämna avlöningslistor.

§ 15.

Bland lärarna i varje klass utser föreståndaren för varje läsår en klassföreståndare, vilken åligger:

att söka genom en mera personlig beröring med eleverna vinna en närmare kännedom såväl om deras individuella läggning och enskilda förhållanden som om deras framsteg i kunskaper och färdigheter samt om deras ordning och uppförande;

at uppgöra betygskataloger samt utskriva termins-, respektive avgångsbetyg;

att med avseende på elevernas frånvaro utöva nödig kontroll samt

att ägna uppmärksamhet åt elevernas hälsotillstånd och för övrigt vara föreståndaren behjälplig vid tillsynen av eleverna.

§ 16.

Lärare är skyldig att på sitt ansvar vårda de delar av gymnasiets samlingar, maskiner och apparater, som tillhöra hans läroämne, tillse att de äro i behörig ordning, upprätta förslag till deras ändamålsenliga utökning och i förteckningarna införa skedda förändringar liksom även tillse, att de åt eleverna upplåtna rummen med däri befintliga tillhörigheter hållas i vederbörligt skick.

§ 17.

I början och vid slutet av höstterminen samt vid slutet av vårterminen samt i övrigt så ofta som omständigheterna därtill föranleda, skall föreståndaren kalla samtliga lärare till kollegium, varvid handläggas de frågor, som av föreståndaren eller lärare föreslås till behandling. Det åligger föreståndaren att i god tid underrätta styrelsens ordförande om sådant kollegium, varå beslut fattas om tillerkännande av avgångsbetyg; och äger styrelsens ordförande eller annan av honom utsedd styrelseledamot att vid sådant kollegium närvara.

V. Styrelse och förvaltning.

§ 18.

Handelsgymnasiet står under uppsikt och ledning av en styrelse, angående vars sammansättning och val gäller vad som sägs i bilaga A till detta reglemente.

Sekreterare är skolans föreståndare.

§ 19.

Inom tid och på sätt, som i vederbörlig ordning bestämmes, uppgöres av skolstyrelsen årligen förslag till utgifts- och inkomststat för nästpåföljande budgetår att framläggas för stadsfullmäktige.

Skolans kassa och räkenskaper omhänderhavas av Västerås stads drätselkontor. Räkenskaperna avslutas för kalenderår och granskas i vanlig ordning av stadens revisorer.

§ 20.

Styrelsens ledamöter böra genom besök och undervisningens åhörande göra sig förtrogna med gymnasiets tillstånd och behov, på bästa sätt samfällt fylla de uppgifter, som åligga styrelsen, ävensom var för sig fullgöra vad som på grund av inom styrelsen beslutad arbetsfördelning kan komma att åläggas dem för fyllandet av styrelsens nyssnämnda uppgifter.

§ 21.

Berättelse (årsberättelse) över gymnasiets verksamhet skall årligen före utgången av augusti ingivas till ecklesiastikdepartementet och till överstyrelsen för yrkesutbildning i överensstämmelse med av överstyrelsen utfärdade särskilda anvisningar.

§ 22.

Utöver vad detta reglemente innehåller må styrelsen, där den så finner lämpligt, i särskilda ordningsregler meddela närmare föreskrifter angående den dagliga ordningen och arbetet inom gymnasiet.

Bil. A till regl. = Bil. 6

Styrelsens sammansättning och styrelseval.

Styrelsen skall bestå av, förutom föreståndaren, sju av stadsfullmäktige utsedda ledamöter jämte fyra suppleanter för dessa. Ledamöter och suppleanter utses för fyra år i sänder. Vid val av styrelseledamöter bör beaktas att affärslivets olika områden blir tillfredsställande representerade.

Inträffar vakans före valperiodens utgång, kompletteras styrelsen genom val för den återstående delen av valperioden.

När val av styrelse förrättats, skall föreståndaren för handelsgymnasiet omedelbart till överstyrelsen för yrkesutbildning insända uppgift om styrelsens sammansättning med angivande av styrelseledamöternas yrken och tiden för mandatens utgång.

Bil. B till regl. = Bil. 7

Bestämmelse angående elevavgifter.

Vid varje termins början skall elev, såvida styrelsen icke för särskilt fall medgiver nedsättning eller befrielse, erlägga en terminsavgift med 100 kronor.

Elev, som då han inskrives i handelsgymnasiet, är mantalsskriven i Västerås, är dock befriad från terminsavgift.

Bil. C till regl. = Bil. 8

Bestämmelser angående flyttning och avgångsbetyg.

FLYTTNING

1) Elev i första årsklassen, som i alla obligatoriska läroämnen, frånsett välskrivning och maskinskrivning erhållit lägst betyget "godkänd", flyttas vid läsårets slut till andra årsklassen.

2) Skulle underbetyg förefinnas, kan lärarkollegiet efter omröstning medgiva elev flyttning, därest i motsvarande antal obligatoriska ämnen, frånsett välskrivning och maskinskrivning, erhållna överbetyg av kollegiet anses uppväga underbetygen; dock måste lägst betyget "godkänd" förefinnas antingen i svenska, engelska och tyska eller i svenska, bokföring, handelsräkning och handelslära.

3) Elev, som vid läsårets slut icke blivit flyttad, må vid följande läsårs början undergå prövning i det eller de ämnen, vari han icke blivit godkänd, och därefter flyttas efter ovan angivna bestämmelser.

AVGÅNGSBETYG

1) För erhållande av godkänt avgångsbetyg fordras, att elev antingen erhållit lägst betyget godkänd i alla läroämnen, i vilka han under sista läsåret åtnjutit undervisning, eller, om underbetyg skulle förefinnas, erhållit dessa uppvägande överbetyg i motsvarande antal ämnen, dock så, att lägst betyget godkänd alltid måste förefinnas antingen i svenska, tyska och engelska eller i bokföring, handelsräkning och handelslära.

2) Elev, som ej tillerkänts avgångsbetyg, äger, såvida underkännande i avgångsprövningen ägt rum i högst 3 ämnen och eleven ej ådagalagt brist på den mognad och karaktärsstadga, som bör krävas av i handelsgymnasiums avgångsexamen godkänd elev, rätt att undergå förnyad prövning i erforderligt antal ämnen. Sådan prövning skall ske på en gång i samtliga underkända ämnen och inom tre år efter avgången från gymnasiet. Därest lärarkollegiet med anledning av dylik prövning fin-

ner de för avgångsbetygs erhållande gällande fordringarna uppfyllda, skall därefter avgångsbetyg på vanligt sätt utfärdas.

3) Elev, som tillerkänts avgångsbetyg, äger rätt att undergå efterprövning för erhållande av höjt betyg i ett eller flera ämnen, därest kollegiet anser skäl föreligga att bevilja dylikt provs avläggande.

4) Vid anmälning till i mom. 2 och 3 omnämnda prövning erlägges en avgift av 10 kronor för varje ämne, vari prövning äger rum, vilken avgift tillfaller den lärare, som förrättar prövningen.

Bilaga 9

Inträdesbestämmelser.

För inträde vid Västerås handelsgymnasium erfordras av sökande att hava avlagt realexamen eller avgångsexamen från flickskola med normalskolekompetens eller på annat sätt styrka sig hava inhämtat motsvarande kunskapsmått eller ock vid av läroanstalten anordnad inträdesprövning blivit godkänd för inträde, varvid i samtliga fall praktisk erfarenhet från kontorsverksamhet eller liknande bör räknas sökande till godo som merit, samt därjämte styrka sig hava ådagalagt god vandel. Inträdesprövning skall avse ämnena svenska, tyska, engelska och matematik till en omfattning, som i för undervisningen vid gymnasiet betydelsefulla delar motsvarar realexamens kunskapsmått.

Bil. 10.

Till Västerås stads skoldelegation.

Styrelsen för Västerås praktiska realskola har genom arbetsutskottet för Västerås stads skoldelegation beretts tillfälle taga del av arbetsutskottets förslag i samband med utredning av frågan om eventuellt inrättande av ett handelsgymnasium i Västerås och får efter överläggning vid sammanträde den 25 november 1952 i frågan avgiva följande yttrande.

Arbetsutskottet föreslår uppdrag åt styrelsen för praktiska realskolan att vara interimsstyrelse för handelsgymnasiet intill dess reglementet godkänts av Kungl. Överstyrelsen för yrkesutbildning. Styrelsen för praktiska realskolan ställer sig positiv till detta uppdrag, varjämte skolans rektor bör kunna ställas till förfogande att tjänstgöra som föreståndare för handelsgymnasiet under motsvarande tid.

Vidare upptog styrelsen till behandling frågan om lämplig tidpunkt för handelsgymnasiets start. Enligt den till stadsfullmäktige inlämnade motionen vore det önskvärt, att handelsgymnasiet inrättades snarast möjligt, dvs. från och med höstterminen 1953. Styrelsen har intet att invända mot denna tidpunkt under förutsättning, att lokalfrågan för handelsgymnasiet kan lösas närmast för läsåren 1953—54 och 1954—55. För det första läsåret skulle behövas ett klassrum, som möjligen skulle kunna ställas till förfogande av praktiska realskolan. Läsåret 1954—55 skulle behövas två klassrum. Då kan emellertid ej praktiska realskolan på grund av ökat klassantal ställa någon lokal till förfogande. Lokalfrågan kan beräknas komma i ett bättre läge läsåret 1955—56, om tillbyggnaden till Yrkesskolornas byggnad vid Kopparbergsvägen

då föreligger i färdigt skick. Efter denna tillbyggnads färdigställande torde möjlighet föreligga att därstädes inhysa det blivande handelsgymnasiet, som även kunde tänkas taga i anspråk de sannolikt ledigblivna lokalerna i f. d. seminariebyggnaden vid Biskopsgatan. Praktiska realskolans styrelse ställer den frågan, om man ej under den kritiska tiden, läsåret 1954—55, skulle kunna provisoriskt erhålla lokaler i någon av stadens blivande nybyggnader.

I anslutning till skoldelegationens blivande hemställan om samverkan — utom i ledningen av handelsgymnasiet — mellan detta gymnasium och praktiska realskolan instämmer styrelsen i den tankegång, som framkommer i yttrandet, när det gäller gemensam kontorsutrustning, gemensamma samlingar i varukännedom, institutions- och laboratorieutrustning, bibliotek m. m. då det kan anses önskvärt, att för de båda skolorna lämplig och nödvändig utrustning effektivt kan utnyttjas.

Som slutsats i denna fråga kan styrelsen för praktiska realskolan meddela, att den således ställer sig synnerligen välvillig till den av skoldelegationens arbetsutskott föreslagna lösningen av denna viktiga skolfråga — inrättande av ett handelsgymnasium i Västerås — i nära samarbete med praktiska realskolan redan från och med höstterminen 1953.

Västerås den 26 november 1952.

FOLKE ERICSSON

/*Knut Carlfors*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 3

Nr 3. Västerås stads bostadsförmedling. Verksamhetsberättelse för år 1952.

Under år 1952 förmedlade bostadsförmedlingen 388 lägenheter mot 426 under år 1951. Av de förmedlade lägenheterna voro 273 (261) nyproducerade. Härutöver har till Asea och Metallverken efter beslut av drätselkammaren lämnats anvisning å 126 lägenheter, vilka samtliga voro belägna i nyuppförda hus.

Vid årets början voro 1.846 sökande anmälda och under året tillkommo 2.074 (1951 = 2.318). Sedan 388 (426) erhållit lägenhet genom förmedlingen och 1.579 (1.734) av andra skäl avregistrerats, återstodo vid årets slut 1.953 (1.846), vilka representerade sammanlagt 5.333 (5.118) personer. Sedan förmedlingen började sin verksamhet år 1947 ha 1.912 sökande, representerande cirka 5.870 personer, erhållit lägenhet genom förmedlingen. Härtill kommer ovannämnda 126 lägenheter till Asea och Metallverken.

Ehuru antalet nyanmälda sökande varit något mindre än under de båda närmast föregående åren, kan förmedlingen icke finna att någon lättnad inträtt å bostadsmarknaden. Antalet kvarstående bostadssökande vid årets slut är också högre än vid något tidigare årsskifte.

De under året kraftigt höjda hyrorna å nyproducerade lägenheter ha föranlett många sökande, som anvisats nybyggd lägenhet, att avstå från den, då de icke ansett sig kunna betala den åsatta hyran. En bidragande orsak till återbuden har varit, att förmedlingen ofta varit nödsakad anvisa större lägenhet än vad den sökande begärt på grund av att tillgången på smålägenheter icke stått i relation till efterfrågan. Återbuden ha i sin tur medfört att arbetet å förmedlingens expedition i hög grad ökat.

I *tabell 1* lämnas detaljerade uppgifter om de sökandes antal vid 1952 års början och slut samt under året nyanmälda och avregistrerade. Av de 1.846, som voro anmälda vid årets början, ha 308 erhållit lägenhet och 746 avregistrerats, varför 792 kvarstodo vid årets slut. Under året nyanmäldes 2.074, av vilka 80 erhållit lägenhet och 833 avregistrerats, varför vid årets slut 1.161 kvarstodo av dessa.

I likhet med vid tidigare årsskiften finnas de flesta sökande bland dem som önska lägenhet för att ingå äktenskap. Inneboendegruppen har ökat såväl procentuellt som reellt i jämförelse med förhållandet vid tidigare årsskiften.

Tabell 1. Hyressökande vid 1952 års början och slut samt under året nyanmälda fördelade efter orsak till bostadsbehov.

Lägenhetstyp	Totala antalet sökande	Orsak till bostadsbehov						
		Uppsägning från hyresvärd	Giftermål	Inneboende	Inflyttning från annan ort	Utdömd lägenhet	Rivning av byggnad	Andra orsaker
Under 1952 anmälda hyressökande:								
Enkelrum	180	6	6	122	17	—	5	24
Ettrumslägenheter	609	9	166	151	75	—	11	197
Tvårumslägenheter	977	10	173	123	169	2	7	493
Trerumslägenheter	240	3	13	14	52	—	—	158
Fyrarumslägenheter ..	50	—	—	2	18	—	—	30
Femrumslägenheter	5	—	—	—	1	—	—	4
Sexrumslägenheter	5	—	—	—	1	—	—	4
Affärslokaler el. dyl. ..	8	—	—	—	—	—	—	8
	2074	28	358	412	333	2	23	918
Vid årets början kvarstående hyressökande	1846	32	300	303	188	5	9	1009
	3920	60	658	715	521	7	32	1927
Från registret avförda sökande:								
På grund av genom förmedlingen erhållen lägenhet	388[1])	14	39	113	36	6	7	173
Av annan orsak	1579	14	191	300	257	1	7	809
Kvarstående hyressökande	1953	32	428	302	228	—	18	945
Omflyttningar	—	—	— 42	+ 42	— 15	—	+ 1	+ 14
Hyressökande vid årets slut	1953	32	386	344	213	—	19	959
	100 %	1,6 %	19,8 %	17,6 %	11,0 %		1,0 %	49,0 %

[1]) Härtill kommer 126 lägenheter anvisade till Asea och Metallverken.

Efterfrågan på lägenheter om ett rum och kök samt två rum och kök är såsom framgår av *tabell 2* avsevärt mycket större än å lägenheter av andra typer. 81,2 % av de sökande eller 1.582 st. önska en av dessa lägenheter, medan 6,2 % eller 121 st. önska ett rum och kokvrå och 12,6 % eller 246 st. önska lägenhet om tre rum och kök eller större.

Tabell 2. Hyressökande den 31 december 1952 fördelade efter orsak till bostadsbehov samt önskad lägenhetsstorlek.

Lägenhetstyp	Totala antalet sökande		Uppsägning från hyresvärd	Giftermål	Inneboende	Inflyttning från annan ort	Utdömd lägenhet	Rivning av byggnad	Andra orsaker
Enkelrum	121	6,2 %	2	5	68	12	—	4	18
Ettrumslägenheter	646	33,2 %	13	178	135	54	—	11	232
Tvårumslägenheter	936	48,0 %	16	188	131	102	—	4	543
Trerumslägenheter	198	10,2 %	1	13	9	28	—	—	142
Fyrarumslägenheter	40	2,0 %	—	2	1	13	—	—	15
Femrumslägenheter	2	0,1 %	—	—	—	3	—	—	2
Sexrumslägenheter	6	0,3 %	—	—	—	1	—	—	3
Affärslokaler el. dyl	4	0,2 %	—	—	—	—	—	—	4
	1953	100,0 %	32	386	344	213	—	19	959

Enligt *tabell 3* skulle ett flertal familjer bli trångbodda, även om de erhöllo en sådan lägenhet, som de närmast anmält sig för, om man räknar med högst två boende per rum. I synnerhet skulle många behöva tvårumslägenhet i stället för begärd ettrumslägenhet. Antalet anmälda som enligt denna beräkning begär för liten lägenhet utgör 345 eller 18 %. Tidigare årsskiftens motsvarande procentsiffra har emellertid varit högre. Den 31 december 1948 var den 24 % för att de efterföljande årsskiftena nedgå till 23 %, 21 %, 19 % och slutligen till den nuvarande siffran 18 %. Nedgången har icke berott på att dessa sökande erhållit lägenheter, utan fastmer på att anspråken på en tillräckligt stor lägenhet ökat.

Tabell 3. Hyressökande den 31 december 1952 fördelade efter antalet familjemedlemmar samt önskad lägenhetsstorlek.

Lägenhetstyp	Antal sökande	1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.	9 pers.	11 pers.
Enkelrum	121	87	32	2	—	—	—	—	—	—
Ettrumslägenheter	646	69	365	186	21	4	1	—	—	—
Tvårumslägenheter	936	24	325	350	147	70	17	3	—	—
Trerumslägenheter	198	6	37	52	50	29	15	6	2	1
Fyrarumslägenheter ..	40	—	6	9	16	8	1	—	—	—
Femrumslägenheter	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Sexrumslägenheter	6	—	—	1	3	1	1	—	—	—
	1949	186	766	600	237	113	35	9	2	1

Såsom framgår av *tabell 4* representerar flertalet sökande, nämligen 766 (679) eller 39,3 % (36,9 %) två personer. I denna grupp ingå nästan alla de 386 sökande, som önska lägenhet på grund av giftermål. Trepersonersfamiljerna, oftast familjer med ett barn, utgöra 600 (541) och fyrapersonersfamiljerna 237 (322) st. De vid årsskiftet anmälda 1.949 (1.838) sökande till bostadslägenheter representera 5.333 personer eller i medeltal per sökande 2,74 (2,79) personer.

Tabell 4. Hyressökande den 31 december 1952 samt antalet familjemedlemmar.

	Antal sökande		Antal personer
Ensamstående	186	9,5 %	186
2 personer	766	39,3 %	1.532
3 personer	600	30,8 %	1.800
4 personer	237	12,1 %	948
5 personer	113	5,8 %	565
6 personer	35	1,8 %	210
7 personer	9	0,5 %	63
9 personer	2	0,1 %	18
11 personer	1	0,1 %	11
	1.949	100,0 %	5.333

Enligt *tabell 5* finnes 85 sökande som varit anmälda längre än 3 år. De 80 sökande, som erhållit lägenhet trots att de anmält sig först under året, äro i övervägande antalet fall sökande till större lägenheter samt en del s. k. katastroffall.

Tabell 5. Hyressökande fördelade efter anmälningstiden.

Anmälningsår	Den 1/1 1952 kvarstående hyressökande samt nyanmälda under 1952	Från registret avförda sökande		Kvarstående hyressökande vid årets slut
		På grund av genom förmedlingen erhållen lägenhet	Av annan orsak	
1947	18	4	6	8
1948	49	10	15	24
1949	135	39	43	53
1950	447	95	166	186
1951	1197	160	516	521
1952	2074	80	833	1161
	3920	388	1579	1953

I *tabell 6* ingår de 126 lägenheter som under året anvisats Asea och Metallverken. Av samtliga lägenheter voro 39 (48) belägna i stadens hus, 232 (245) i Mimers hus samt 243 (133) i privat eller kooperativt ägda fastigheter. Av Mimers lägenheter voro 199 (213) nyproducerade och av de privata eller kooperativa 200 (48). De omoderna lägenheterna utgjorde 64 (76) st. och de moderna 450 (350) st.

Tabell 6. Under åren 1947, 1948, 1949, 1950, 1951 och 1952 förmedlade lägenheter.

Lägenhetstyp	Totalt					1952	
	1947	1948	1949	1950	1951	Totalt	Därav nybyggt
Enkelrum	20	15	51	31	30	71	44
Ettrumslägenheter	47	60	127	109	128	92	25
Tvårumslägenheter	13	116	194	138	165	234	220
Trerumslägenheter	5	17	70	39	63	94	88
Fyrarumslägenheter	1	9	7	20	30	18	17
Femrumslägenheter	1	—	1	3	10	4	4
Sexrumslägenheter	—	—	—	—	—	1	1
Affärslokaler el. dyl.	2	1	1	—	—	—	—
	89	218	451	340	426	514	399

De å förmedlingen anmälda sökande som erhållit lägenhet representera 1.150 (1.374) personer eller i medeltal 2,96 (3,23) personer *(tabell 7)*. Motsvarande medeltal var vid årets början 2,79 och vid årets slut 2,74, varför sålunda ett visst företräde kunnat lämnas barnfamiljerna. Förmedlingen har i några fall anvisat lägenhet, som icke haft den önskvärda storleken. Detta har berott på tvingande skäl, exempelvis oförmåga att betala hyra för en större lägenhet, katastroffall eller dylikt.

Tabell 7. Sökande som erhållit lägenhet under år 1952 fördelade med hänsyn till antalet familjemedlemmar.

Erhållen lägenhetstyp	Antal sökande							
	Totalt	fördelat efter antalet familjemedlemmar						
		1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.
Enkelrum	57	34	23	—	—	—	—	—
Ettrumslägenheter	83	6	30	41	6	—	—	—
Tvårumslägenheter	163	2	32	64	45	14	5	1
Trerumslägenheter	69	1	12	21	21	11	3	—
Fyrarumslägenheter	13	—	1	3	5	3	1	—
Femrumslägenheter	2	—	—	—	1	1	—	—
Sexrumslägenheter	1	—	—	—	—	—	1	—
	388	43	98	129	78	29	10	1

I tabell 8 redovisas de som erhållit lägenhet efter väntetid och orsaksgrupp. Det kan synas som om många sent anmälda erhållit lägenhet. De ha emellertid ställt annan godtagbar lägenhet i utbyte, varit ett katastroffall, förhyrt större typ av lägenhet till vilka få anmälningar funnits eller dylikt.

Tabell 8. Sökande som erhållit lägenheter under år 1952 fördelade efter anmälningstid och orsak till bostadsbehov.

Anmälningstid	Totala antalet sökande	Uppsägning från hyresvärd	Giftermål	Inneboende	Inflyttning från annan ort	Utdömd lägenhet	Rivning av byggnad	Andra orsaker
År 1947	4	—	—	—	—	—	1	3
År 1948	10	—	2	—	—	—	—	8
År 1949	39	—	6	5	—	—	—	28
År 1950	95	3	10	29	5	1	1	46
År 1951	160	7	10	60	9	4	2	68
År 1952	80	4	11	19	22	1	3	20
	388	14	39	113	36	6	7	173

På begäran av Kungl. Bostadsstyrelsen verkställdes i slutet av september månad 1952 en specialutredning över då anmälda bostadssökande å förmedlingen. Resultatet härav redovisas i *tabell 9*.

Tabell 9. Uppgifter om antalet bostadssökande vid kvartalsskiftet september/oktober 1952.

	Totalt	därav med barn under 16 år: gifta	därav med barn under 16 år: icke gifta som söka lgh för att ingå äktenskap	därav med barn under 16 år: övriga icke gifta	därav utan barn under 16 år: gifta	därav utan barn under 16 år: icke gifta som söka lgh för att ingå äktenskap	därav utan barn under 16 år: övriga icke gifta
A. **Inom kommunen bosatta bostadssökande**[1]							
Därav							
med egen lägenhet [2] ..	1.080	662	2	47	244	8	117
utan egen lägenhet	698	127	30	31	52	367	91
B. **Sökande, som själva bo i kommunen, men vilkas familjer till följd av bostadsbristen bo i annan kommun**[1]	28	26	—	—	2	—	—
C. **Sökande bosatta i annan kommun**	224	140	—	10	53	—	21
D. **Sökande till lägenheter i pensionärshem** [3]							
Därav							
med egen lägenhet	441	—	—	—	140	—	301
utan egen lägenhet	9	—	—	—	1	—	8
E. **Andra bostadssökande till lägenheter av speciell karaktär**							
Därav							
med egen lägenhet							
utan egen lägenhet							
Summa (A—E)	2.480	955	32	88	492	375	538

[1]) Bostadssökande med familjer kvarboende i annan kommun som önskar lägenhet för att möjliggöra familjens inflyttning till kommunen redovisas under punkt B och *icke* under punkt A.

[2]) Bostadssökande skall anses ha egen lägenhet, om han förhyr lägenhet direkt av värd eller disponerar lägenhet med äganderätt, bostadsrätt eller som tjänstebostad.

[3]) Bostadssökande, som enbart efterfråga lägenhet i pensionärshem, skola icke redovisas under punkterna A—C utan endast under punkt D. Bostadssökande, som önskar lägenhet i pensionärshem, men som i brist på sådan även efterfrågar annan lägenhet, redovisas däremot under någon av punkterna A—C men *ej* under punkt D.

Förmedlingen har under året haft cirka 12.000 besök, dvs. 40 besök per dag.

Bostadsförmedlingen är underställd stadens fastighetskontor och å dess expedition har intill den 4 augusti fröken Ulla Helgeson tjänstgjort och från nämnda dag fru Mary Dahlström varjämte fru Brita Sjöholm haft halvdagstjänstgöring. Vissa tider har extra arbetskraft anlitats.

Västerås i stadens bostadsförmedling den 10 februari 1953.

G. ELGHUFVUD.

/*Sven Söderström*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 4

Nr 4. Kulturnämndens årsberättelse för år 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Kulturnämnden får härmed avgiva följande berättelse över nämndens verksamhet under år 1952.

Under 1952 ha osedvanligt många och stora anslag lämnats ur nämndens disponibla avkastning, nämligen icke mindre än med ett sammanlagt belopp av 290.500 kronor. Bland dessa anslag märkes inköp av Oscar Antonssons skulpturgrupp "Sommarsöndag" för 50.000 kronor, konstnärlig utsmyckning av läroverkets nybyggnad med 150.000 kronor, vetenskapliga undersökningar av fornlämningar från fastigheten Tuna 1[4] med 30.000 kronor, bidrag till kostnaderna för utgivande av boken "Västerås Helgeandshus hospital och lasarett" med 15.000 kronor samt inköp av två skulpturer att deponeras hos Västerås Konstförening à 16.000 kronor. För utdelning av stipendier har nämnden disponerat sedvanligt belopp av 15.000 kronor. Genom beslut den 7 april 1952 fördelades detta belopp sålunda att till fil. lic. Olov Hedberg utdelades 4.000 kronor, till författaren Bo Zetterlind 3.000 kronor, till konstnären Olle Strandberg 3.000 kronor, till skulptören Olle Adrin 3.000 kronor och till musikern Ernst Johansson 2.000 kronor. Det stora ärende, som under året varit föremål för nämndens uppmärksamhet i övrigt, har varit förberedelser för stadsmonografin, vilken fråga vunnit sin lösning genom stadsfullmäktiges beslut i januari innevarande år varigenom anslag lämnats för arbetets påbörjande.

Nämnden vill slutligen med saknad erinra om att initiativtagaren till kulturfonden och nämndens mångårige ordförande, Albert Lundkvist, under året avlidit. För det intresse Albert Lundkvist städse visat för nämndens arbete och för den vidsynthet och den entusiasm, som präglat hans gärning, vill nämnden i detta sammanhang uttala sitt tack och sin uppskattning.

Beträffande den ekonomiska ställningen vid årets början och årets slut hänvisas till bifogade tablå. Det anmärkes i detta sammanhang att den disponibla behållningen den 31/12 1952 uppgår till kr. 634.034: 99.

Västerås den 13 mars 1953.

För kulturnämnden:

GÖSTA SJÖBERG

/*Thjelvar Hedberg*

Västerås stads kulturfond år 1952.

Tillgångar vid 1952 års början

Bankräkningar		
Kapitalräkning i:		
Sveriges Kreditbank AB (790.107)	18.576: 16	
AB Svenska Handelsbanken (790.117)	4.803: —	23.379: 16
Sparkasseräkning i:		
Westmanlands Läns Sparbank (790.105)	35.443: 55	
Västerås Stads Sparbank (790.106)	34.030: 03	69.473: 58
		92.852: 74
Obligationer		
Västerås stads 3 % obligationer av år 1950 (791.1108)	5.840.000: —	
Svenska statens 3 % obligationer av år 1944 (790.104)	1.293.727: 52	7.133.727: 52
Lån		
Västerås stads lån à 3,5 % enligt revers av den 1/1 1945 (791.1094)	284.317: 92	
Byggnads AB Mimers lån à 3,25 % enligt revers av den 28/9 1945 (790.112)	400.500: —	684.817: 92
	Kronor	7.911.398: 18

Inkomster under år 1952

Ränta å:		
Kapitalräkning i:		
Sveriges Kreditbank AB (790.107)	467: 30	
AB Svenska Handelsbanken (790.117)	120: 83	588: 13
Sparkasseräkning i:		
Westmanlands Läns Sparbank (790.105)	1.063: 29	
Västerås Stads Sparbank (790.106)	1.020: 90	2.084: 19
Västerås stads 3 % obligationer av 1/6 1950 (791.1108)		
kr. 5.840.000: — 1/12 1951—31/5 1952	87.600: —	
„ 5.665.000: — 1/6—30/6 1952	14.162: 50	
„ 4.800.000: — 1/7—30/11 1952	60.000: —	161.762: 50
Svenska statens 3 % obligationer av år 1944 (790.104)		
kr. 1.293.727: 52 i 6 mån.	19.405: 91	
„ 202.421: 33 i 1 „	506: 05	
„ 211.148: 85 i 6 „	3.167: 23	
„ 6.500: — i 6 „	97: 50	
„ 6.500: — i — —	—: —	
	23.176: 69	
./. 163.400 tiden 10/10—31/12	1.089: 33	22.087: 36

Lån till Västerås stad (791.1094)		
enl. revers 1/1 1945	9.951: 13	
„ „ 1/7 1952 (kr. 2.150.000: —)	37.625: —	47.576: 13
Lån till Byggnads AB Mimer (790.112)		
enl. revers 28/9 1945	12.910: 63	
„ „ 10/10 1952	1.452: 44	14.363: 07
		248.461: 38
Avgår 4/5 att tillföras fondens disponibla avkastning		198.769: 10
	Kronor	49.692: 28

Tillgångar vid 1952 års slut

Bankräkningar		
Kapitalräkning i:		
Sveriges Kreditbank AB (790.107)	19.043: 46	
AB Svenska Handelsbanken (790.117)	4.923: 83	23.967: 29
Sparkasseräkning i:		
Westmanlands Läns Sparbank (790.105)	36.506: 84	
Västerås Stads Sparbank (790.106)	35.050: 93	71.557: 77
		95.525: 06
Obligationer		
Västerås stads 3 % obligationer av år 1950 (791.1108)	4.800.000: —	
Svenska statens 3 % obligationer av år 1944 (790.104)	107.768: 81	4.907.768: 81
Lån		
Västerås stads lån à 3,5 % enligt revers		
av den 1/1 1945 (791.1094)	256.896: 59	
„ „ 1/7 1952 (791.1115)	2.150.000: —	2.406.896: 59
Byggnads AB Mimers lån à 3,25 % enligt revers		
av den 28/9 1945 (790.112)	387.500: —	
à 4 % enligt revers av den 1/7 1952 (790.118)	163.400: —	550.900: —
	Kronor	**7.961.090: 46**

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 5

Nr 5. Badhusstyrelsens årsberättelse för år 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Badhusstyrelsen får över förvaltningen vid stadens varmbadhus under 1952 avgiva följande berättelse:

Badhuset har hållits öppet alla helgfria dagar under året med undantag för midsommarafton och tredjedag jul, vilka dagar stadens affärer och industrier allmänt hade stängt, samt tre veckor i juli, då badhuset var stängt för reparation. Under fem månader, Juni—Oktober, var emellertid avdelningarna för I kl. bastu och billighetsbastu stängda för ombyggnad, vilket självfallet verkat hämmande på badfrekvensen.

Antalet baddagar har varit 284 mot 290 föregående år. Totala antalet bad har varit 96.829 mot 111.740 föregående år. Hur baden fördela sig på olika badformer framgår av följande tabell med jämförelsesiffror för 1951:

	1952			1951		
	Herrar	Damer	Summa	Herrar	Damer	Summa
Karbad m. m.	3.543	3.090	6.663	3.473	3.621	7.094
I kl. bastu	7.665	369	8.034	10.461	709	11.170
Simhall, bastu	27.381	8.453	35.834	27.082	10.266	37.348
Billighetsbastu	16.118	4.519	20.637	26.245	7.145	33.390
Fria skolbad	15.633	10.057	25.690	13.944	8.784	22.728
Hundbad			1			10
Summa bad	70.340	26.488	96.829	81.205	30.525	111.740

Tidigare planerad ombyggnad och modernisering av bastu- och tvagningsrum har utförts under året. Den har dragit betydligt längre tid och avsevärt större kostnader än som beräknats. Ny reningsanläggning för simhallen har också inbyggts. Genom dessa ombyggnader har badhuset fått trevliga bastur med elektrisk uppvärmning, hygieniska och ljusa tvagningsrum samt rent klart vatten i bassängen, vilket styrelsen hoppas skall bidraga till ökad badfrekvens.

Även under 1952 har styrelsen gjort vissa ansträngningar för att få plats reserverad för ett nytt varmbadhus, men utan resultat.

Årets utgifter och inkomster i förhållande till i staten beräknade belopp framgår av bokslutssammandrag.

Driftsutgifterna har stigit till 250.701: 88 mot beräknade 232.200: —. Lönekontot har dragit ca 10.000 kr. större kostnad än beräknat beroende på att lönerna avtalsenligt stigit sedan staten gjordes upp. Vidare har underhållet av fastigheten kostat 33.558: 55 mot beräknade 25.000: — främst beroende på att ommålning av omklädningsrum i samband med ombyggnaden av bastuavdelningarna blivit nödvändig.

Kapitalutgifterna för ombyggnad och modernisering har kraftigt överskridits. Förhållandet anmäldes till drätselkammaren under arbetets gång den 30 september

1952 och sedan arbetet slutförts har tilläggsanslag begärts och av stadsfullmäktige beviljats den 26/3 -53.

Driftsinkomsterna har, trots att en justering uppåt av badpriserna i enlighet med priskontrollnämndens medgivande företagits, stannat vid 126.119: 49 mot beräknade 132.235: —. Detta förklaras av att två avdelningar varit stängda fem månader mot beräknade ca sex veckor.

Västerås den 30 mars 1953.

För Badhusstyrelsen
THEOFIL ÖBERG
ordf.

/*Tord Söderquist.*
sekr.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

STADSFULLMÄKTIGES I VÄSTERÅS HANDLINGAR
1953 Ser. B nr 6

Nr 6

REDOGÖRELSE

ÖVER

VÄSTERÅS STADS RÄKENSKAPER

FÖR ÅR 1952

Balansräkning den 31 december 1952

31/12 1951		Tillgångar.	31/12 1952	
		Fasta:		
	701	Fast egendom:		
24.464.375: 05	701,1	Under drätselkammarens förvaltning ..	25.689.425: 05	
3.930.000: —	701,2	Hamnar	4.298.000: —	
9.637.500: —	701,3	Tekniska verken	10.108.658: 64	
4.027.500: —	701,4	Folkskolorna........................	4.077.500: —	
1.247.000: —	701,5	Socialvården	1.342.000: —	45.515.583: 69
43.306.375: 05				
1.618.412: 40	702	Inventarier och transportmedel		1.898.507: —
	703	Aktier och andelar samt bostadsrätter:		
200.000: —	703,11	Västerås Omnibus AB 2.000 st. à nom. 100: —	200.000: —	
73.400: —	703,12	Västerås Teater AB 1.468 st. à nom. 50: —	73.600: —	
500.000: —	703,13	Byggnads AB Mimer 10.000 st. à nom. 50: —	500.000: —	
10.000: —	703,14	AB Västeråsbanans Intressenter, 100 st. à nom. 100: —	10.000: —	
300.000: —	703,15	AB Arbetarebostäder 3.000 st. à nom. 100: —	300.000: —	
6.245: 90	703,16	Arosbygdens Lantmannaförbund förening u. p. a., insatskapital	8.181: 90	
13.881: 63	703,17	Bostadsrätter	13.881: 63	
50: —	703,18	Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsförening, medlemsandel	50: —	
	703,19	Västmanlands läns andelsslakteriförening u. p. a., 229 st. andelar à 6: —	1.374: —	
	703,20	Sveriges Kommunalekonomiska förening u. p. a., 131 st. andelar à 200: —	26.200: —	
1.500: —	703,31	Gas- och Koksverkens Ekonomiska förening, insatskapital	1.500: —	
200: —	703,32	Svenska Elverksföreningen, insatskapital	400: —	1.135.187: 53
1.105.277: 53				
	704	Utlämnade fasta lån:		
336.490: 52		Mot säkerhet i inteckningar	295.216: 59	
46.462: 21		Övriga..............................	57.428: 91	352.645: 50
382.952: 73				

31/12 1951				31/12 1952	
	708	Andra fasta tillgångar:			
		Fastigheter och anläggningar under uppförande:			
4.681.198: 55	708,1	Drätselkammaren		7.645.273: 30	
4.758.955: 15	708,2	Hamnen		7.288.934: 58	
3.890.229: 44	708,3	Tekniska verken		6.050.275: 75	
4.144.940: 88	708,4	Folkskolorna		5.208.981: 50	26.193.465:
17.475.324: 02					
63.888.341: 73		Summa fasta tillgångar			75.095.388:
		Rörliga:			
		Drifttillgångar:			
	710	Kassa:			
5.145: 30	710,1	Drätselkammaren	5.379: —		
2.717: 56	710,5	Socialvårdsbyrån	2.044: 19	7.423: 19	
7.862: 86					
	711	Postgiro:			
39.457: 11	711,1	Drätselkammaren	181.367: 99		
31.712: 78	711,3	Tekniska verken	238.623: 29		
7.041: 99	711,5	Socialvårdsbyrån	1.299: 13	421.290: 41	
78.211: 88					
	712	Bank:			
2.328.521: 95		Drätselkammarens bankräkningar		3.155.369: 88	
1.775.729: 42	714	Interimsfordringar		1.621.270: 73	
1.257.499: 93	715	Statsbidrag		1.596.616: 90	
	716	Andra fordringar:			
318.977: 88	716,1	Drätselkammaren	3.339.213: 25		
954.424: 65	716,2	Hamnen	23.097: 15		
1.784.420: 05	716,3	Tekniska verken	2.265.115: 78		
214.229: 57	716,5	Socialvården	206.438: 23	5.833.864: 41	
3.272.052: 15					
		Lager och förråd:			
617.988: 26	717,1	Övriga stadens förvaltningar	580.362: 53		
56.979: 83	717,2	Hamnen	64.102: 48		
2.081.200: 97	717,3	Tekniska verken	2.120.509: 52		
1.300: —	717,5	Socialvården	—: —	2.764.974: 53	
2.757.469: 06					
	719	Andra drifttillgångar:			
4.320: 96	719,1	Övriga stadens förvaltningar	19.608: 05		
119: 33	719,2	Hamnen	161: 30		
122.233: 50	719,3	Tekniska verken	33.988: 01	53.757: 36	15.454.567: 4
126.673: 79					
11.604.021: 04					

31/12 1951		Fondernas tillgångar:		31/12 1952	
	790	Anbragta fondmedel:			
7.487.000: —		Obligationer	5.487.000: —		
313.125: 05		Bankräkningar	321.776: 22		
580.500: —		Lån	676.411: 25		
54.011: 98		Fordringar	4.860: —	6.490.047: 47	
8.434.637: 03					
9.644.633: 37	791	Nyttjade fondmedel		10.912.297: 22	17.402.344: 69
18.079.270: 40					
		Underskott och förskott:			
	794	Skattestatens underskott			
786.957: 07		För år 1951	786.957: 07		
		„ „ 1952	96.752: 54	883.709: 61	
797.800: 13	795	Skattestatens förskott		1.025.526: 91	
	796	Låne- och fondstatens förskott			
252.313: 01	796,11	Drätselkammaren	347.197: 82		
18.486.200: —	796,12	Beslutad ej verkställd upplåning	10.504.000: —		
105.103: 69	796,2	Hamnen	740.439: 31		
424.873: 55	796,3	Tekniska verken	976.958: 52	12.568.595: 65	14.477.832: 17
20.066.290: 38					
20.853.247: 45					
50.536.538: 89		Summa rörliga tillgångar			47.334.744: 27
114.424.880: 62		Summa tillgångar			122.430.133: 12

31/12 1951		Skulder.			31/12 1952
		Fasta:			
		Med Kungl. Maj:ts tillstånd:			
19.780.951: 50	805	Upptagna fasta lån		30.364.257: 42	
6.124.317: 92	806	Nyttjade fondmedel		8.071.896: 59	38.436.154:
25.905.269: 42					
345.074: 85	808	Andra fasta lån			236.068:
37.637.997: 46	809	Fast kapital			36.423.166:
63.888.341: 73		Summa fasta skulder			75.095.388:
		Rörliga:			
		Driftskulder:			
5.492.513: 75	810,1	Skuld till AB Västeråsbanans Intressenter		5.236.276: 90	
3.298.610: 45	811	Tillfälligt nyttjade fondmedel		2.727.400: 63	
2.942.382: 15	814	Interimsskulder		3.291.083: 51	
	819	Andra driftskulder:			
691.817: 97	819,1	Drätselkammaren	718.043: 35		
196.710: 36	819,3	Tekniska verken	199.507: 23		
21.768: 14	819,5	Socialvården	23.065: 55	940.616: 13	12.195.377:
910.296: 47					
12.643.802: 82					
		Fonder:			
	390	Särskilda fonder			
1.492.974: 73	890,01	Västerås stads trafikfond	1.308.384: 42		
7.911.398: 18	890,021	Västerås stads kulturfond	7.961.090: 46		
2.105.000: —	890,03	Särskilda fonden för allmänna byggnader	2.183.963: 32		
37.068: —	890,04	Särskilda fonden för införande av nytt sophämtningssystem	1.068: —		
1.292.822: 30	890,05	Västerås stads pensionsfond	2.259.857: 12		
233.153: 15	890,06	Särskilda fonden för bostadssubvention	119.216: 75		
26.491: 87	890,07	Särskilda fonden för förrådsbyggnader	26.491: 87		
73.858: 04	890,08	Särskilda fonden för ommurning av gasverkets ugnar	83.768: 79		
6.432: 34	890,09	Tekniska verkens särskilda fond för anordnande av hiss m. m. i vattentornet	6.432: 34		
49.033: 61	890,10	Särskilda fonden för räntereglering	26.054: 61		
26.559: 53	890,11	Tekniska verkens särskilda fond för anskaffning av större arbetsmaskiner	25.924: 42	14.002.252: 10	
13.254.791: 75					

31/12 1951				31/12 1952	
	891	Tillfälliga fonder:			
886.102: 02	891,01	Försäljningsmedelsfonden ..	597.520: 92		
102.746: 55	891,02	Låneöverskottsfonden	120.227: 50		
14.189: 76	891,03	Brandförsvarsfonden	—: —		
214.187: 03	891,04	Gatukostnadsfonden	72.813: 42		
25.706: 92	891,05	Tillfällig fond av tekniska verkens anslutningsavgifter	27.800: 61		
60.522: 90	891,06	Tillfällig fond för anskaffande av kreatursbesättning för lantegendomsnämnden	60.522: 90	878.885: 35	
1.303.455: 18					
		Andra fonder:			
21.023: 47	892,01	Donationsjordsfonden		21.207: 24	
3.500.000: —	898	Skatteregleringsfonden		2.500.000: —	17.402.344: 69
18.079.270: 40					
		Överskott och reservationer:			
	894	Skattestatens överskott			
383.015: 93		För år 1950			
	895	Skattestatens reservationer:			
4.648.796: 83	895,1	Drätselkammaren..........	4.500.041: 86		
202.616: 12	895,2	Hamnen	104.236: 35		
366.897: 62	895,3	Tekniska verken	358.473: 68	4.962.751: 89	
5.218.310: 57					
	896	Låne- och fondstatens reservationer:			
9.061.852: 21	896,1	Drätselkammaren	7.022.530: 74		
2.932.383: 85	896,2	Hamnen	1.294.906: 90		
2.217.903: 11	896,3	Tekniska verken	4.456.832: 88	12.774.270: 52	17.737.022: 41
14.212.139: 17					
19.813.465: 67					
50.536.538: 89		Summa rörliga skulder			47.334.744: 27
114.424.880: 62		Summa skulder			122.430.133: 12

Avalredovisning per d. 31/12 1952

	Borgensåtagande (högsta belopp)	Borgensansvar per 31/12 1952	
Borgensförbindelser:			
Med Kungl. Maj:ts tillstånd i varje särskilt fall	22.537.345: —	14.875.815: 07	
Enl. KK nr 143/1949	4.000.000: —	2.070.760: —	
Övriga	70.000: —	24.000: —	16.970.575: 07
	26.607.345: —		
Pensionsförpliktelser uppgående till ett belopp för år av ca			850.000: —
Pensionsgaranti för anställda vid Västerås Omnibus AB (stfm 28/8 1947 § 226) ca			425.000: —
Ställda panter:			
Obligationer för AB Västeråsbanans Intressenters lån			5.142.000: —
Mottagna panter (depositioner)			
Inteckningar		25.576.434: 51	
Spärrade bankböcker		302.469: 23	
Depositionsbevis		387.578: 30	
Obligationer		17.500: —	26.283.982: 04
Anm. Förutom här ovan angivna panter har staden erhållit servitutsinteckningar, borgen m. m. som säkerhet för vissa åtaganden och förpliktelser.			
Restantier åren 1943—1945 (ej redovisade i balansräkningen)			89.815: 38
Fordran av hamnen för underskott t. o. m. 1952			1.774.496: 40

Västerås den 25 mars 1953.

För Västerås stads drätselkammare:

GUSTAF OLSSON

Folke Wahlsten

Statistik över antalet anställda och utbetalda löner.

	Antal[1]				Lönesumma (avrundade tal)			
	1949	1950	1951	1952	1949	1950	1951	1952
Ordinarie befattningshavare	401	445	434	479	3.081.000: —	3.350.000: —	4.039.000: —	5.114.000: —
Lärare	227	275	325	396	2.185.000: —	2.243.000: —	2.854.000: —	3.880.000: —
Extra och tillfälliga befattningshavare	528	582	625	591	1.445.000: —	1.552.000: —	1.706.000: —	1.664.000: —
Kollektivanställda	574	611	645	687	3.002.000: —	3.013.000: —	4.727.000: —	5.499.000: —
	1.730	1.913	2.029	2.153	9.713.000: —	10.158.000: —	13.326.000: —	16.157.000: —
	246	260	274	263	514.000: —	557.000: —	658.000: —	807.000: —
Pensionärer	1.976	2.173	2.303	2.416	10.227.000: —	10.715.000: —	13.984.000: —	16.964.000: —

[1] Medeltal.

Budgetavräkning f

Litt	Titel	Enligt budget och särskilda beslut: UTGIFTER: Enligt budget	Enligt budget och särskilda beslut: UTGIFTER: Enl. särskilda beslut	Enligt budget och särskilda beslut: INKOMSTER	Täckta förskott
1	**Allmän förvaltning**				
1 A	Stadsfullmäktige och dess beredningar				
1 A 1	Stadsfullmäktige	22.500: —			
1 A 2	Löne- och avtalsnämnd	7.500: —			
1 B	Stadsrevision	69.050: —	15.850: —	17.000: —	
1 C	Drätselkammare				
1 C 1	Gemensamma kostnader	4.620: —	2.900: —		
1 C 2	Stadskansli	230.650: —	9.700: —	1.000: —	
1 C 3	Drätselkontor	349.000: —	17.641: 43	79.500: —	18.550: -
1 C 4	Drätselkammarens byggnadstekniska byrå	87.900: —		87.900: —	2.000: -
1 Ö	Övriga ändamål	57.729: —	12.275: 47	2.000: —	
2	**Rätts- och ordningsväsen**				
2 A	Magistrat och rådhusrätt ..	296.150: —	16.600: —	52.175: —	1.642:
2 B 1	Polisväsen och fångvård	1.364.539: —	70.700: —	140.800: —	
2 B 3	Åklagarväsen	80.600: —	9.900: —		
2 Ö	Övriga ändamål	4.000: —			
3	**Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen**				
3 B 1	Uppbördsverk	279.400: —	9.600: —	300: —	
3 B 2	Taxeringskontor............	21.010: —	925: —		
3 C	Exekutionsverk	178.650: —	8.300: —	25.000: —	
4	**Byggnads- och stadsplaneväsen**				
4 A	Stadsarkitektkontor	235.650: —	14.000: —	38.000: —	
4 B	Stadsingenjörskontor	355.600: —	14.600: —	25.000: —	
5	**Försvarsväsen**				
5 A	Civilförsvar	333.450: —		144.183: —	2.397: 6
5 B	Familjebidrag	258.000: —		235.000: —	
5 Ö	Övriga ändamål	3.000: —	250: —		
6	**Brandförsvar**	864.680: —	28.500: —	63.500: —	
7	**Fastighetsförvaltning**				
7 A	Fastighetskontor och gemensam förvaltning	262.700: —	7.700: —	10.200: —	

952 års skattestat

Enligt räkenskap					Budgetavräkningens nettoresultat	
DEBET		KREDIT				
…rets reservationer	Utgifter	Inkomster	I anspråk tagna reservationer	Förskotterade medel	Överskott	Underskott
	31.218: 78					8.718: 78
	6.288: 01				1.211: 99	
4.000: —	81.145: 49	17.000: —	3.000: —		2.754: 51	
	7.565: —					45: —
773: 87	251.476: 45	1.000: —				11.900: 32
	387.080: 47	79.205: 61		4.000: —		35.283: 43
	86.219: 16	88.219: 16				
1.521: 54	78.945: 10	1.877: 25	2.812: 38			7.772: 54
4.817: —	327.899: 63	53.934: 06	4.700: —			15.149: 62
	1.550.093: 80	174.937: 24		1.334: 79		79.382: 77
	99.806: 19	362: 40	2.975: 24			5.968: 55
	3.338: 17				661: 83	
12.977: 68	279.720: 12	405: 30	8.448: 48		4.855: 98	
	25.640: 05		5.400: —		1.694: 95	
1.000: —	196.450: 10	31.890: 68	2.040: 90			1.568: 52
	253.036: 90	50.097: 33	1.788: 35		10.498: 78	
	365.127: 67	52.647: 65			32.719: 98	
318.257: —	225.045: 80	111.141: 26	54.969: 19	191.403: 52	1.080: 52	
	384.052: 22	358.497: 64				2.554: 58
	3.250: —					
49.291: 26	953.988: 28	67.105: 46	10.836: 77	3.887: 03		91.770: 28
2.000: —	272.799: 41	8.665: 95	2.312: 78			3.620: 68

Litt	Titel	Enligt budget och särskilda beslut: UTGIFTER: Enligt budget	UTGIFTER: Enl. särskilda beslut	INKOMSTER	Täckta förskott
7 B	Förvaltningsfastigheter				
7 B 1	Rådhus med annex	72.200: —	38.000: —	71.540: —	
7 B 2	Kv. Njord nr 1	52.420: —		48.699: —	
7 B 3	Polishus	79.700: —		34.790: —	
7 B 4	Brandstation	60.000: —	3.000: —	60.000: —	
7 B 5	Tullhus	20.300: —	1.000: —	1.830: —	
7 B 6	Diverse förvaltningsfastigheter	73.200: —	33.996: 02	27.643: —	
7 B 7	Drätselkammarens förrådsbyggnader	11.000: —		19.000: —	
7 B 8	Barnstuga, daghem och barnkoloni	19.100: —		18.760: —	
7 B 9	Stadshus				
7 C	Exploateringsfastigheter	309.700: —	8.000: —	189.398: —	
7 D 1	Jordbruksrörelse	386.565: —		386.565: —	
7 D 2	Skogar	64.490: —		70.000: —	
7 D 3	Jordbruksfastigheter	117.660: —	53.705: 70	83.589: 84	
7 E	Hyresfastigheter				
7 E 1	Diverse fastigheter	861.000: —	13.000: —	422.830: —	259.571: 81
7 E 2	Stadshotell	181.850: —	16.000: —	83.387: —	
7 E 3	Sundinska huset	27.600: —		22.780: —	
7 E 4	Paviljong i Stadsparken	23.900: —		8.000: —	
7 E 5	Varumagasin o. d.	40.550: —		31.704: —	
7 E 6	Omnibusgarage	40.400: —		42.500: —	
7 F 1	Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer		101.874: 54	101.874: 54	
7 F 2	Pensionärshem	301.200: —	13.600: —	314.800: —	
7 Ö	Aktier och andelar i byggnadsföretag	32.000: —		24.000: —	
8	**Gatu- och parkförvaltning**				
8 B	Gatuförvaltning				
8 B 1	Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader	500.000: —	11.100: —	17.000: —	
8 B 2	Underhåll och nyanläggningar av gator och vägar	1.471.600: —	399.450: —	698.450: —	26.445: 82
8 B 3	Allmän belysning och renhållning	296.800: —		16.200: —	
8 B 4	Drätselkammarens förråd	133.500: —		78.100: —	
8 B 5	Grustag	69.600: —		75.000: —	
8 B 6	Bilar	203.500: —		224.000: —	

Enligt räkenskap						Budgetavräkningens nettoresultat	
DEBET		KREDIT					
rets reservationer	Utgifter	Inkomster	I anspråk tagna reservationer	Förskotterade medel	Överskott	Underskott	
2.192: 42	146.930: 81	71.573: 75	27.872: 83	8.827: 62		2.189: 03	
	48.044: 95	51.937: 54			7.613: 59		
32.163: 30	68.916: 62	35.990: —	15.919: 73			4.260: 19	
	68.310: 53	60.108: 71				5.201: 82	
	24.944: —	1.791: 62	854: 68			2.827: 70	
3.996: 02	159.129: 54	27.174: 49	41.180: —	13.281: 37		1.936: 68	
	25.542: 71	23.100: —				10.442: 71	
2.000: —	15.353: 18	17.800: —			786: 82		
111.941: 35	373.061: 39	328.210: 56	32.085: 33	129.377: —	132.972: 15		
	596.463: 61	588.157: 78		8.820: —	514: 17		
	110.668: 76	116.329: 18	773: 70		924: 12		
53.705: 70	181.372: 79	89.668: 66	4.668: 94	40.954: 06		12.010: 97	
4.262: 96	681.498: 91	440.225: 18	12.000: 53			41.937: 97	
1.231: 79	266.443: 30	90.154: 71	55.188: 78			7.868: 60	
	27.949: —	26.457: 13			3.328: 13		
	26.168: 93	8.690: —				1.578: 93	
	32.672: 69	36.602: 26			12.775: 57		
	29.916: 24	42.500: —			10.483: 76		
	108.146: 31	108.146: 31					
11.154: 19	322.750: 74	325.388: 92	8.516: 01				
	32.000: —	15.000: —				9.000: —	
	515.236: 40	11.735: 59	4.012: 49			5.388: 32	
407.205: 12	1.792.880: 59	739.281: —	316.575: 34	84.679: 58	86.604: 39		
15.707: 93	291.620: 94	16.036: 94	5.781: 45	12.320: 96	7.410: 48		
13.865: 27	144.727: 32	52.612: 29	3.434: 24			47.146: 06	
	106.321: 12	114.830: 28			3.109: 16		
9.779: 33	248.952: 57	283.190: 79	6.609: 99		10.568: 88		

Litt	Titel	Enligt budget och särskilda beslut: UTGIFTER: Enligt budget	Enligt budget och särskilda beslut: UTGIFTER: Enl. särskilda beslut	INKOMSTER	Täckta förskott
8 B 7	Maskiner	253.800: —		247.000: —	
8 B 8	Hästar	43.000: —		32.000: —	
8 B 9	Bekvämlighetsinrättningar	31.300: —		4.000: —	840: —
8 C	Parkförvaltning	805.450: —	74.100: —	28.490: —	27.566: 8[illegible]
9	**Hamnförvaltning**				
9 A	Hamnar	1.414.831: —		1.414.831: —	64.098: 8[illegible]
10	**Kommunikationsföretag**				
10 C	Johannisbergs flygplats	9.300: —		1.280: —	
10 D 1	Färjor	74.900: —	1.750: —	31.100: —	
10 D 2	Motorfartyget	61.900: —		51.000: —	
10 F	Aktier och andelar i kommunikationsföretag	8.000: —			
11	**Industriella verk**				
11 A	Tekniska verkens gemensamma förvaltning	643.300: —		643.300: —	
11 B	Gasverk	3.397.500: —		3.496.800: —	21.500: —
11 C	Elverk	3.741.600: —		4.591.100: —	18.931: 27
12	**Hälso- och sjukvård**				
12 A 1	Allmän hälsovård	195.425: —	13.600: —	5.700: —	677: 91
12 A 2	Poliklinik	9.300: —		5.000: —	
12 B	Folktandvård	17.097: —			
12 Ö	Övriga ändamål	5.200: —			
13	**Allmän hygien**				
13 AB	Vatten- och avloppsverk	1.650.400: —		1.574.600: —	54.388: 80
13 C	Renhållningsverk	413.650: —	5.900: —	181.500: —	
13 D 1	Varmbadhus	252.100: —	12.100: —	132.235: —	
13 D 2	Karlslunds tvättinrättning	75.800: —		75.800: —	
13 E	Anordningar för friluftsliv				
13 E 2	Björnön	78.600: —	500: —	8.430: —	
13 E 3	Hästholmarna	73.500: —	69.000: —	8.425: —	
13 E 4	Johannisbergsbadet	40.100: —		200: —	
13 E 5	Småbåtshamnar	42.350: —	24.000: —	13.000: —	
13 E 6	Övriga friluftsändamål	15.300: —			
14	**Livsmedelshygien och livsmedelstillförsel**				
14 A	Salutorg	1.600: —		3.400: —	
14 C	Köttbesiktningsbyrå	15.350: —		5.150: —	

Enligt räkenskap					Budgetavräkningens nettoresultat	
DEBET		KREDIT				
rets reservationer	Utgifter	Inkomster	I anspråk tagna reservationer	Förskotterade medel	Överskott	Underskott
43.167: 16	247.849: 44	266.212: 59	29.875: 13		11.871: 12	
	40.378: 03	31.631: 78			2.253: 70	
	45.384: 31	6.555: 68	3.210: 80			9.157: 83
100.491: 33	974.438: 87	36.871: 22	63.234: 31	21.163: 68		130.167: 84
16.326: 39	1.805.191: 94	1.630.606: 50	79.241: 21	175.769: 47		
	16.867: 62	724: 52	3.125: 60			4.997: 50
	66.615: 96	31.321: 25			10.255: 29	
	51.100: 78	44.282: 91			4.082: 13	
	8.000: —					
	710.530: 57	710.530: 57				
13.800: —	3.696.085: 58	3.617.709: 76	12.171: 04	18.457: 72		182.347: 06
12.816: 17	4.037.204: 99	5.136.673: 79		500: —	218.721: 36	
	212.322: 55	7.592: 20				2.083: 26
	10.172: 48	5.375: —				497: 48
	18.258: —					1.161: —
	5.200: —					
24.866: 99	2.021.345: 75	1.928.654: 56	47.736: 06	18.157: 96		30.252: 96
	527.927: 52	250.957: 24	963: 75	18.627: 50		19.329: 03
	381.597: 86	126.119: 49	21.821: 01	77.074: 97		24.617: 39
	79.679: 86	80.641: 95			962: 09	
25.000: —	57.271: 42	8.941: 52	6.406: 07		3.746: 17	
29.254: 96	104.591: 35	9.450: —	165: —		9.843: 69	
2.505: 33	43.079: 78	200: —	2.372: 66			3.112: 45
18.789: 89	71.192: 49	14.337: —	23.999: 06	3.630: 80	5.334: 48	
15.000: —	2.794: 66		2.494: 66			
	1.690: —	4.092: —			602: —	
	14.270: 75	4.579: 25			508: 50	

Litt	Titel	Enligt budget och särskilda beslut — UTGIFTER — Enligt budget	Enl. särskilda beslut	INKOMSTER	Täckta förskott
15	**Undervisnings- och bildningsverksamhet**				
15 A	Folkskola och fortsättningsskola				
15 A 1	Administration	114.392: —	3.000: —		
15 A 2	Undervisning i folkskola och fortsättningsskola	2.909.300: —	275: —	2.098.400: —	
15 A 3	Socialpedagogiska anordningar	109.070: —		12.000: —	
15 A 4	Fastigheter, inventarier o. d.	1.417.798: —	4.200: —	77.967: —	38.835: 06
15 A 5	Skolmåltider	665.700: —		223.600: —	
15 B	Praktisk realskola	300.950: —		119.000: —	
15 D	Kommunal flickskola	674.600: —	5.000: —	335.400: —	9.022: 21
15 G 1	Allmänt läroverk	323.000: —	6.500: —	1.873: —	
15 G 2	Elektroteknisk fackskola ..	11.250: —			
15 H	Yrkesskola	397.140: —	500: —	200.103: —	
15 I	Gymnastik och idrott				
15 I 1	Gemensam förvaltning	137.900: —	3.400: —	100: —	
15 I 2	Idrottsplatser	142.642: —	25.000: —	46.200: —	3.778: 63
15 I 3	Idrottshallen	75.500: —		75.100: —	
15 I 4	Dansarrangemang i idrottsstyrelsens regi	36.400: —		37.000: —	
15 I 5	Bidrag till övrig idrottsverksamhet	6.500: —	1.000: —		
15 J	Stadsbibliotek	137.300: —	4.000: —	8.000: —	
15 Ö	Övriga ändamål	197.400: —	109.908: —		
16	**Socialvård**				
16 A	Socialvårdsbyrå	170.300: —		170.300: —	
16 B 2	Sluten fattigvård				
16 B 21	Karlslund — Sommarro ålderdomshem	806.700: —	56.300: —	408.000: —	
16 B 22	Badelunda ålderdomshem ..	47.600: —	8.470: —	33.300: —	
16 B 3	Öppen fattigvård	452.120: —	1.200: —	177.300: —	
16 C 2	Barnhem				
16 C 3	Öppen barnavård	452.610: —	5.400: —	173.800: —	
16 C 4	Barnstugor				
16 C 40	Gemensam förvaltning	41.150: —	650: —	41.800: —	
16 C 41	Barnträdgårdar och klubbar	271.100: —	8.300: —	58.875: —	
16 C 42	Daghem och eftermiddagshem	185.777: 50	14.600: —	47.990: —	

Enligt räkenskap					Budgetavräkningens nettoresultat	
DEBET		KREDIT				
…rets reservationer	Utgifter	Inkomster	I anspråk tagna reservationer	Förskotterade medel	Överskott	Underskott
	135.259: 54	26: —				17.841: 54
4.470: 62	3.442.031: 08	2.463.308: 63	19.067: 92			152.950: 15
659: 06	128.114: 12	12.380: 05	425: 46			18.897: 67
49.896: 40	1.558.531: 91	87.341: 35	100.360: 80	68.689: 39		46.840: 83
693: 37	831.936: 34	268.567: 02	11.375: 27			110.587: 42
2.083: 52	296.737: 08	151.721: 61	785: 39	92: 50	35.728: 90	
6.932: 88	736.744: 51	377.137: 06		294: —		31.068: 54
138.639: 62	268.068: 08	967: 68	53.803: 56			24.309: 46
	11.250: —					
2.363: 85	380.399: 76	201.632: 98	2.138: 78		18.545: 15	
	165.091: 75	2.399: 75				21.492: —
25.244: 61	292.301: 34	74.545: 09	52.792: 17	26.312: 99		46.232: 33
	96.837: 49	78.127: 75				18.309: 74
	32.867: 86	36.634: 39			3.166: 53	
	6.770: 36				729: 64	
4.999: 29	165.955: 63	14.460: 92	15.777: 59			7.416: 41
59.300: —	250.240: 88		4.280: 13		2.047: 25	
	204.130: 29	201.971: 22	2.159: 07			
3.128: 20	1.004.473: 09	431.505: 99	8.041: 04	870: —		112.184: 26
	162.183: 26	29.436: 63		95.000: —		14.976: 63
	547.145: 28	194.930: 08				76.195: 20
	805: 17	499: 02				306: 15
	514.095: 04	213.038: 55				16.846: 49
12: 49	46.850: 54	45.197: 37	1.665: 66			
4.250: 92	294.489: 06	62.803: 10	1.054: 46			14.357: 42
	218.370: 67	58.723: 45	3.236: 89			4.022: 83

Litt	Titel	Enligt budget och särskilda beslut			
		UTGIFTER		INKOMSTER	Täckta förskott
		Enligt budget	Enl. särskilda beslut		
16 C 43	Uddens barnkoloni..........	64.183: 50	900: —	9.500: —	
16 C 5	Ungdomsvård	78.600: —		16.100: —	
16 D	Hyresnedsättning	207.814: —	115.474: 54		
16 E	Arbetslöshetsunderstöd	400: —			
16 F	Nykterhetsvård	44.864: —	1.200: —	2.900: —	
16 H 1	Hemsysterverksamhet	76.806: —	2.700: —	27.200: —	
16 H 2	Systugeverksamhet	19.050: —		4.000: —	
16 Ö	Övriga ändamål	135.100: —	4.250: —		
17	**Social förmedlingsverksamhet**				
17 B	Bostadsförmedling	14.400: —	600: —		
18	**Socialförsäkring**				
18 A	Folkpensionering	895.990: —	1.600: —		
18 B	Sjukförsäkring	31.200: —			
19	**Kristidsförvaltning**				
19 B	Hyresnämnd	20.400: —	200: —		
19 Ö	Övriga ändamål	6.500: —			
20	**Finansförvaltning**				
	Överskott å skattestat			391.621: 55	
	Räntor och lånekostnader ..	1.022.455: —		2.435.714: —	
	Anslag till särskilda ändamål	478.000: —		35.322: —	277.000: —
	Medel till oförutsedda behov	1.204.371: —	[1]144.570: 47 805.714: 83		
	Egna fonder	1.013.070: —		1.022.979: —	
	Upplånat kapital	1.277.450: 53			
	Utlånat kapital			50.912: —	
	Skatter och rättigheter	19.000: —		16.457.484: —	
		40.880.719: 53	567.460: 40	41.448.179: 93	827.246: 91
	Skattestatens förskott				
	Skattestatens reservationer..				
	Underskott för år 1952				
	Kronor	40.880.719: 53	567.460: 40	41.448.179: 93	

[1] Beloppen utgöres av dels under året beviljade anslag av kulturfondens disponibla avkastning med kronor 144.570: 47 och dels anslag av medel till oförutsedda behov enligt nedanstående uppställning

S 1 Stadsfullmäktiges anslag för oförutsedda behov	533.252: 54	
D 2 Drätselkammarens anslag för oförutsedda behov	22.462: 29	
D 0 Drätselkammarens anslag för ev. ökade dyrtidstillägg	250.000: —	805.714: 83

Enligt räkenskap					Budgetavräkningens nettoresultat	
DEBET		KREDIT				
rets reservationer	Utgifter	Inkomster	I anspråk tagna reservationer	Förskotterade medel	Överskott	Underskott
	67.123: 59	7.964: 75				3.575: 34
	66.009: 94	15.000: —			11.490: 06	
5.159: 46	335.417: 11					17.288: 03
	51: —				349: —	
	53.812: 59	3.615: 10				7.033: 49
	74.672: 55	25.832: 57	156: 18		3.622: 20	
	14.799: 31	4.504: 25	50: 65		4.805: 59	
	141.970: 45					2.620: 45
	14.781: 92				218: 08	
	921.977: 77		648: 85			23.738: 92
	31.200: —					
	22.253: 21					1.653: 21
	6.132: 82				367: 18	
		8.606: 68	438.650: 93		55.636: 06	
	927.914: 92	2.742.924: 65			401.750: 73	
	134.123: 55	35.322: 10			66.876: 55	
89.198: 63					164.887: 07	
	1.667.607: 34	1.022.979: —	648.897: 82			5.639: 52
	1.154.025: 16				123.425: 37	
		58.032: 03			7.120: 03	
	7.308: 88	16.467.156: 54			21.363: 66	
1.762.894: 87	45.000.115: 60	44.173.034: 82	2.296.943: 11	1.023.526: 91	1.522.879: 34	1.619.631: 88
	827.246: 91	1.023.526: 91				
	1.762.894: 87	2.296.943: 11				
		96.752: 54			96.752: 54	
	47.590.257: 38	47.590.257: 38			1.619.631: 88	1.619.631: 88

Skattestatens utgående förskott

1. Allmän förvaltning

1 C 3	*Drätselkontor:*	
110	Kontorskostnader	4.000: —
1 C 4	*Drätselkammarens byggnadstekniska byrå:*	
368	Anskaffning av inventarier	2.000: —

2. Rätts- och ordningsväsen

2 B 1	*Polisväsen och fångvård:*	
103.2	Beklädnadsbidrag för ordinarie befattningshavare	1.334: 79

5. Försvarsväsen

5 A	*Civilförsvar:*	
360.3	Offentligt skyddsrum i Mariaberget, Stfm § 263/1952	191.403: 52

6. Brandförsvar

103.2	Beklädnad för 41 man	3.887: 03

7. Fastighetsförvaltning

7 B 1	*Rådhus med annex:*	
360.3	Ombyggnad av stadsarkitektkontorets lokaler, Stfm § 4/1952	8.827: 62
7 B 6	*Diverse förvaltningsfastigheter:*	
360.1	Installation av värme i fastigheten Ingrid nr 1 jämte förbättringar, Stfm § 37/1952	13.281: 37
7 C	*Exploateringsfastigheter:*	
160.2	Förstärkning av stadens ledning i nya lokstationsområdet	44.377: —
360.6	Förvärv av stadsäga nr 1997, del av köpeskillingen, Stfm § 259/1952	85.000: —
7 D 1	*Jordbruksrörelse:*	
121.1	Gödselmedel	8.820: —
7 D 3	*Jordbruksfastigheter:*	
160.3	Omläggning av tak på mangårdsbyggnaden å Malma	24.827: 72
160.5	Omläggning av elledningar vid lantgårdarna, Stfm § 8/1953	16.126: 34

8. Gatu- och parkförvaltning

8 B 2	*Underhåll och nyanläggningar av gator och vägar:*	
	Statsbidrag, förskott å kommande fördelningsplaner	45.963: —
351.235	Breddning av Stora gatan utanför Aseas Mimerport	10.521: 44
350.245	Köpingsvägen, breddning mellan Västmannagatan och Djuphamnsvägen	23.482: 33
350.250	Breddning av Skolgatan och V. Kyrkogatan jämte anordnande av refuge	2.142: 49

351.241	Iordningställande av Ekevägens förlängning vid den planerade Skiljeboskolan	1.101: 29
351.251	Provisorisk förbättring av markvägen mitt för Hammarby gård och Andelsslakteriet	1.469: 03
8 B 3	*Allmän belysning och renhållning:*	
4073	Norra Skallberget (Bellmans-, Karlfeldts- och Nansengatorna) Dk § 871/1952	12.320: 96
8 C	*Parkförvaltningen:*	
353.17	Terrassanläggning vid vegetationsdammen på Djäkneberget	350: 04
353.22	Iordningställande av parkområdet vid Blåsboskolan	12.200: —
353.23	Fågelsångens anslutning till Blåsboskolans tomt	8.613: 64
	9 A. Hamnar	
160.2	Anläggning av en brandpost vid djuphamnskajen, Stfm § 40/1952	5.700: —
166.08	Målning av brokran nr 16, Stfm § 159/1952	49.716: 01
360.8	Mindre personalbyggnad vid djuphamnen, Stfm § 62/1951	2.421: 35
360.10	Oljeledning och gångbrygga, Stfm § 197/1951	2.533: 47
360.13	Anskaffning av betongskärmar, Stfm § 59/1952	104.981: 44
360.14	Omläggning av Kapellbäcken, Stfm § 60/1952	10.417: 20
	11 Industriella verk	
11 B	*Gasverk:*	
2333.02	Gasledning Asea Södra Esplanaden	18.457: 72
11 C	*Elektricitetsverk:*	
3333.04	Jordkabelservis till tullstugan vid djuphamnskajen	500: —
	13. Allmän hygien	
13 AB	*Vatten- och avloppsverk:*	
1333.04	Vatten- och avloppsledning i västra delen av Parkvägen	1.764: 66
1333.06	Va-servis Djäknebergets servering	1.506: 09
1333.07	Uppförande av kallförrådsbyggnad vid Verksgatan	3.829: 21
1823	Anskaffning av möbler och gardiner till vattentornet	11.058: —
13 C	*Renhållningsverk:*	
368.2	Inköp av planeringsmaskin för tippen, Stfm 119/1952	18.627: 50
13 D 1	*Varmbadhus:*	
360.1	Ombyggnads- och förbättringsarbeten	66.914: 94
360.3	Ny reningsanläggning för simbassängen, Stfm § 42/1952	10.160: 03
15 E 5	*Småbåtshamnar:*	
360,1	Anordnande av småbåtshamn, Stfm § 129/1952	3.630: 80
	15. Undervisnings- och bildningsverksamhet	
15 A 4	*Folkskola och fortsättningsskola:*	
360.8	Vaktmästarebostad vid Blåsboskolan, Stfm § 6/1953	18.900: 58

360.9	Ombyggnad och flyttning av bespisningsbarack vid Hammarbyskolan, Stfm § 127/1952	47.285: 60
360.10	Utredningskostnader för folkskola å norra Skallberget, Stfm § 216/1952	2.503: 21
15 B	*Praktisk realskola:*	
178	Statsstipendier	92: 50
15 D	*Kommunal flickskola:*	
368.1	Anskaffning av skolinventarier	294: —
15 I 2	*Idrottsplatser:*	
360,08	Ombyggnadsarbeten vid Emaus	11.131: 54
360.10	Idrottsplats vid Gideonsbergsskolan	5.596: 85
360.12	Ståplatsläktare	7.606: 45
368.1	Anskaffning av inventarier	1.978: 15
	16. Socialvård	
16 B 2	*Sluten fattigvård:*	
16 B 21	*Karslund—Sommarro ålderdomshem:*	
103.2	Beklädnad för personal	870: —
16 B 22	*Badelunda ålderdomshem:*	
360	Inköp av stadsäga nr 2714, Stfm § 61/1952	95.000: —
	Kronor	1.025.526: 91

Skattestatens utgående reservationer

1. Allmän förvaltning

1 B	*Stadsrevision*	
126.2	Teknisk expertis och specialutredningar	4.000: —
1 C 2	*Stadskansli*	
368	Anskaffning av inventarier	773: 87
1 Ö	*Övriga ändamål*	
103.1	Skärmbildsundersökning av stadens anställda, Stfm § 17/1951	2.977: 85
119.2	Reklam	2.659: 02
119.2	Nytryck av broschyren över Västerås stad, Dk § 738/1952	1.485: —
119.8	Kostnader för representation i anledning av konferens beträffande frågan om Mälarens fördjupning, Stfm § 41/1952	1.521: 54

2. Rätts- och ordningsväsen

2 A	*Magistrat och rådhusrätt*	
368.3	Inköp av valinventarier	4.817: —

3. Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen

3 B 1	*Uppbördsverk*	
126.1	Ersättning för tillhandahållande av stommar till mantalslängder m. m.	71.828: 84
368	Anskaffning av inventarier	2.977: 68
3 C	*Exekutionsverk*	
368	Anskaffning av inventarier, Stfm § 225/1951	1.439: 10

4. Byggnads- och stadsplaneväsen

4 A	*Stadsarkitektkontor*	
126.1	Generalplanen	12.631: 75
4 B	*Stadsingeniörskontor*	
126	Flygfotokartor	33.746: 11

5. Försvarsväsen

5 A	*Civilförsvar*	
168.1	Ersättning och underhåll m. m. av skyddsrumsinredningar	1.136: 10
360.4	Anläggning av branddammar	52.000: —
360.5	Uppförande av brandövningshus	9.500: —
360.6	Bergrum för civilförsvaret 1:sta etappen	164.820: —
368.1	Fjärrmanövrering, mikrofonhögtalare och telegrafnyckel	2.000: —
368.2	Anskaffning av reservelverk	23.000: —
368.3	Anskaffning av motorsprutor och slang m. m.	99.937: —

6. Brandförsvar

360.1	Anläggning av branddammar	62.000: —
368.2	Anskaffning av brandredskap	2.291: 26

7. Fastighetsförvaltning

7 A	*Fastighetskontor och gemensam förvaltning*	
126.1	Utredningskostnader för om- eller nybyggnad av Stadshotellet..	48.863: 80
126.3	Utredningskostnader för nytt polishus	5.000: —
368	Anskaffning av inventarier	3.153: 62
7 B	*Förvaltningsfastigheter*	
7 B 1	*Rådhus med annex*	
160.1	Underhåll av fastigheter	2.192: 42
360.1	Del av kostnad för tillbyggnad av Kv. Nestor 4, Stfm § 198/1948	2.348: 22
7 B 3	*Polishus*	
160.3	Ändringsarbeten	29.165: 36
160.4	Ändring av entré	6.943: 96
360	Ombyggnad av vindsvåning och arrestlokal	32.163: 30
7 B 6	*Diverse förvaltningsfastigheter*	
160.2	Provisorisk ombyggnad av bygdegården i Skerike, Stfm § 323/1952	3.000: —
360.2	Om- och tillbyggnad av bygdegården i Skerike, Stfm § 192/1952	22.734: 60
7 B 8	*Barnstugor, daghem och barnkoloni*	
160.2	Iordningställande av tomten vid Uddens barnkoloni	4.000: —
160.4	Flyttning av del av daghemmet	34.315: 97
7 B 9	*Stadshus*	
360	Utredningskostnader för nytt stadshus	64.870: 86
7 C	*Exploateringsfastigheter*	
161.9	Grundundersökningar	10.626: 94
360.1	Diverse mindre fastighetsförvärv	10.480: —
360.21	Grundrabatter	10.150: —
360.22	Grundrabatter för Norra Skallberget, Stfm § 152/1952	100.000: —
360.3	Anslutningsavgifter för ledningar	6.941: 35
360.7	Förvärv av kv. Solberga, Stfm § 279/1952	40.000: —
364	Utläggning av järnvägsspår, Stfm § 325/1948	19.522: 14
7 D 3	*Jordbruksfastigheter*	
160.7	Utförande av muddringsarbeten i Mälaren vid Lövudden, Stfm § 248/1952	4.000: —
160.8	Rensningskostnader för dike vid Lundby, Dk § 988/1952	6.705: 70
360.1	Maskinhall vid Malma	16.699: 32
360.4	Restaurering av Nordanby gård, Stfm § 183/1950	7.941: 80
360.5	Om- och tillbyggnad av ekonomibyggnader vid Lundby gård, Stfm § 187/1952	66.420: —
7 E	*Hyresfastigheter*	
7 E 1	*Diverse fastigheter*	
160.2	Anordnande av snöskydd och nockräcken	16.979: 34
160.4	Iordningställande av lokal i fastigheten Stora torget 5 till skomakeriverkstad, Stfm § 358/1952	4.262: 96

7 E 2	*Stadshotellet*	
160.1	Underhåll av fastigheten, Stfm § 15/1953	1.231: 79
7 E 5	*Varumagasin o. dyl.*	
160.2	Anordnande av snöskydd och nockräcken	6.000: —
7 F 2	*Pensionärshem*	
161.8	Iordningställande av planteringar vid Tenngatan 1	2.716: 94
355	Konstnärlig utsmyckning av pensionärshemmens samlingssalar, Stfm § 14/1950	3.680: 91
360.2	Färdigställande av skyddsrummen i pensionärshemmen Spantgatan 17, Krutbacken 2 och Emausgatan 47, Stfm § 215/1952	9.419: 51
368	Anskaffning av inventarier	1.734: 68

8. Gatu- och parkförvaltning

8 B 1	*Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader*	
368	Anskaffning av inventarier	636: 45
8 B 2	*Underhåll och nyanläggningar av gator och vägar*	
152.21	Provisorisk anordning för en avstängande refuge i hörnet av Stockholmsvägen—Vargbogatan, Dk § 706/1952	1.659: 50
	Nyanläggningar enligt beslut i varje särskilt fall av drätselkammaren	5.935: 57
350.001	Rikshuvudvägen	73.087: 94
350.006	Förberedande arbeten för bro över SJ vid Köpingsvägen—S:t Örjanverkstaden, Dk § 934/1952	10.000: —
350.062	Östra Ringvägen, delen Trefasgatan—Stora gatan	29.686: 86
350.104	Omläggning av Björnövägen, Dk § 762/1952	103.312: 73
350.117	Toppbeläggning å väg 233 Skultuna—Västerås, Dk § 276/1951	723: 35
350.131	Arosvägen, anslutning till Skultunavägen, Stfm 309/1948	9.729: 35
350.197	Busshållplats å Björnövägen, Dk § 18/1951	8.947: 32
350.201	Anläggning av cykelbanor utefter Köpingsvägen, delen Hammarby—stadsgränsen, Dk § 276/1951	16.744: 02
350.217	Breddning av Drottninggatan från Grindstuvägen 240 m norrut, Dk § 58 och § 708/1952	16.872: 52
350.223	Anordnande av cykel- och gångbanor vid Bergslagsvägen, delen Emausgatan—Eriksberg, Dk § 1013/1952	69.856: 97
350.252	Omläggning av gatukors östra Ringvägen—Stora gatan, Dk § 850/1952	8.258: 60
350.256	Omläggning av vägen vid Lundby kyrka, Dk § 1011/1952	32.000: —
351.002	Bro över Svartån, del av kostnad	300.000: —
351.003	Diverse marklösen: Gatumark från tomten nr 1 i kv. Knut, Stfm § 237/1945	135.000: —
351.003	Bidrag till Asea för flyttning av modellbodar för utläggande av Rikshuvudvägen, Stfm § 104/1945	150.000: —
351.004	Vägport för Hästhovsgatan	124.225: 83
351.138	Långmårtensgatan, Gideonsbergsgatan inkl. bro, Dk § 274/1951	13.879: 48
351.174	Provisorisk cykelväg till Johannisbergsbadet, Dk § 492/1950	2.051: 63
351.182	Katrinelundsvägen, delen Allégatan—Krutkällarvägen, Dk § 638/1950	8.138: 12

351.183	Hülphersgatan, kantsten och justering, Dk § 638/1950	6.797: 60
351.184	Tegelvretsgatan, delen Länsmansgatan—Krutkällarvägen, Dk § 638/1950	3.012: 60
351.185	Allégatan, delen Tegelvretsgatan—Katrinelundsvägen, Dk § 638/1950	5.716: 40
351.207	Iordningställande av Bangatan närmast Långmårtensgatan, Dk § 339/1952	11.554: 74
351.219	Andrégatan, delen Tunbyvägen—Vegagatan, Dk § 660/1951 och § 481/1952	11.500: —
351.229	Första utbyggnad av vändplan i norra änden av Vinkelgatan, Dk § 843/1951	1.895: 05
351.233	Kronvägens fortsatta utbyggnad å delen Thuregatan—Råbygatan, Dk § 211/1952	12.112: 26
351.238	Montörgatan, delen Malmabergsgatan—Maskinistgatan, Dk § 389/1952	29.923: —
351.242	Nansengatan, sträckan 100 m öster om Vegagatan, Dk § 481/1952	10.458: —
351.243	Polhemsgatan 72 m öster om Vegagatan, Dk § 481/1952	8.000: —
351.247	Kantstensbeläggning och gångbanor å Krutkällarvägen å delen Katrinelundsvägen—Norbergsgatan, Dk § 595/1952	30.000: —
351.254	Omvägen 1:sta utbyggnad exkl. slutlig beläggning, Dk § 933/1952	9.703: 68
351.506	Anläggning av gator å Hagaområdet, Dk § 339/1952	12.500: —
351.551	Infartsväg till industriområdet öster om Skiljebo, Dk § 987/1952	1.845: 52
368.1	Optiska signaler för Stora gatan	10.988: 68
368.2	Anskaffning av cykelställ	17.888: 94
8 B 3	*Allmän belysning och renhållning*	
4069	Hästhovsgatan och angränsande gator, TV § 109/1951	4.202: 72
4072	Kristiansborgsallén och Bergslagsvägen, TV § 29/1952	13.457: 93
8 B 4	*Drätselkammarens förråd*	
368	Anskaffning av inventarier	13.865: 27
8 B 5	*Grustag*	
368	Anskaffning av maskiner	13.614: 36
8 B 6	*Bilar*	
366	Anskaffning av transportmedel	9.779: 33
8 B 7	*Maskiner*	
368	Anskaffning av maskiner	43.167: 16
8 C	*Parkförvaltning:*	
351	Gångväg i parkområdet Humlegatan—Hästhovsgatan, Stfm § 205/1949	3.289: 18
353.01	Iordningställande av området omkring kommunala flickskolan, Stfm § 204/1949	4.375: 19
353.09	Skallberget	7.466: 08
353.11	Bergslagsparken	1.817: 98
353.12	Langenbergsparken	2.389: 66
353.18	Parkområdet mellan Gideonsbergsbäcken och kv. Snödroppen ..	6.241: 54
353.19	Parkområdet vid Herrgårdsvägen norr om landstingets nya barnhem	22.259: 14

353.20	Första iordningställande av parkområdet inom Södra Skallberget	8.499: 24
353.21	Iordningställande av tomt inom kv. Orren som lekplats	4.776: 63
355.1	Skulptur å rundeln vid Södra Skallberget, Stfm § 21/1951	8.000: —
355.2	Inköp av Oscar Antonssons skulpturgrupp "Sommarsöndag" (Att uppsättas i Sundemans backe), Stfm § 154/1952	37.592: 50
360.2	Toalettinredning i timmerbyggnad på Djäkneberget	15.000: —
368	Anskaffning av inventarier	4.304: 30

9 A. Hamnar

126.3	Arvode för kontroll av nya kranar	440: —
166.04	Reservdelar för ny brokran och vipparmskran, Stfm § 233/1950	15.425: 19
166.06	Reservdelar för kranarna 9, 10, 17 och 19, Stfm § 233/1950	12.445: —
167.07	Omflyttning av kranarna 16 och 17, Stfm § 233/1950	30.000: —
360.3	Duc d'Alb vid oljekajen, Stfm § 197/1951	1.518: 50
360.5	Personalrum i gamla hamnen	10.039: 77
360.6	Stängsel kring hamnens verkstad	15.000: —
360.12	Ombyggnad av verkstaden i djuphamnen	14.176: 12
360.16	Anskaffande av förtöjningsanordning i djuphamnen	5.000: —
368.1	Anskaffning av inventarier	191: 77

10. Kommunikationsföretag

10 C	*Johannisbergs flygfält:*	
360.2	Anskaffning av maskiner	5.000: —

11. Industriella verk

11 A	*Gemensam förvaltning*	
439	Iordningställande av tomt omkring kontorsbyggnaden	10.000: —
11 B	*Gasverk*	
2811	Anläggning av serviser och mindre ledningsutsträckningar under år 1952 ..	15.300: —
2333.05	Gasledning i Sjöhagsvägen	7.500: —
2333.07	Gasledning i Stockholmsvägen	10.000: —
2821	Ombyggnad av kokssorteringsverket	184.727: 08
11 C	*Elektricitetsverk*	
3811	Nyanläggningar ..	16.200: —
3333.05	Transformatorkiosk N. Ringvägen—Lovisebergsvägen	5.116: 17

12 Hälso- och sjukvård

12 A 1	*Allmän hälsovård:*	
134.6	Psykisk rådgivning ..	2.000: —
368.1	Bilradiostation och syrebehandlingsapparat för ambulansbil	5.400: —

13. Allmän hygien

13 AB	*Vatten- och avloppsverk:*	
1358	Utredning av frågan om fjärrvärmedistribution, Stfm § 83/1949	763: 44
1333.05	Avloppsledning i sydöstra Skiljebo	14.866: 99

1333.10	Va-ledning i Berghamraområdet, Stfm § 290/1951	79.000: —
1333.14	Va-ledning i västra Jakobsberg	5.000: —
1333.16	Va-ledning i Sjöhagsvägen—Krangatan—Järnmalmsgatan	10.000: —
13 C	*Renhållningsverk:*	
137	Utredningskostnader för nytt renhållningsverk	4.416: 21
13 E	*Anordningar för friluftsliv:*	
13 E 2	*Björnön:*	
151.1	Anordnande av vändplats vid Björnöbron	3.000: —
351.1	Om- eller nybyggnad av bro	99.720: 20
360.1	Uppförande av toalettbyggnad	2.000: —
360.2	Uppförande av badhytter	16.000: —
360.3	Uppförande av regnskydd	9.000: —
13 E 3	*Hästholmarna:*	
160.2	Underhåll av bryggor, Stfm § 92/1952	11.826: 35
351.1	Anläggning av en vägbank mellan Hamre och Östra holmen, Stfm § 118/1952, Dk § 59/1952	17.428: 61
13 E 4	*Johannisbergsbadet:*	
360.3	Uppförande av regnskydd	986: 59
360.4	Uppförande av toaletter	1.518: 74
13 E 5	*Småbåtshamnar:*	
126	Utredning om småbåtshamnar	18.789: 89
13 E 6	*Övriga friluftsändamål:*	
126	Fortsatt utredning om friluftsområde	26.539: 74
173.2	Berga Badstuförening, Stfm § 36/1950	500: —

15. Undervisnings- och bildningsverksamhet

15 A	*Folkskola och fortsättningsskola:*	
15 A 2	*Undervisning:*	
368	Anskaffning av inventarier	4.470: 62
15 A 3	*Socialpedagogiska anordningar:*	
368	Anskaffning av inventarier	659: 06
15 A 4	*Fastigheter och inventarier:*	
355.1	Inköp av konst till stadens äldre folk- och småskolor, Stfm § 201/1951	39.928: —
360.2	Utredningskostnader för gymnastiklokal i Blåsbo, Stfm § 66/1951	1.298: 80
368.1	Anskaffning av inventarier	22.879: 89
368.3	Anskaffning av inventarier för Blåsboskolan	3.000: —
368.5	Anskaffning av inventarier för Hammarbyskolans annex	27.016: 51
15 A 5	*Skolmåltider:*	
368	Anskaffning av inventarier	693: 37
15 B	*Praktisk realskola:*	
368	Anskaffning av inventarier	2.083: 52

15 D	*Kommunal flickskola:*	
135	Jubileumsgåva i form av resestipendium, Dk § 873/1952	1.000: —
160.2	Iordningställande av provisorisk hoppgrop å flickskolans idrottsplats vid Floragatan, Stfm § 167/1952	1.932: 88
355	Anskaffning av ett målat fönster i aulan för av professor Nanna Swartz donerade medel	2.000: —
368.5	Inköp av ett piano för eleverna	2.000: —
15 G 1	*Allmänt läroverk:*	
124.1	Anskaffning av undervisningsfilmer	384: —
160.1	Underhåll av fastigheter	20.199: 08
160.2	Grundförstärkning av huvudbyggnaden	2.778: 56
168.1	Underhåll av musikinstrument, Stfm § 250/1952	609: 50
355.1	Konstnärlig utsmyckning av läroverkets nybyggnad, Stfm § 249/1952	150.000: —
368.3	Anskaffning av möbler till nya läroverksbyggnaden	117.447: 04
15 H	*Yrkesskola:*	
368.1	Anskaffning av inventarier	204: 31
368.2	Anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel	2.159: 54
15 I 2	*Idrottsplatser:*	
360.01	Ombyggnadsarbeten vid Arosvallen	28.116: 17
360.03	Högtalaranläggning	791: 01
360.04	Idrottsplats vid Skallberget, delkostnad	9.380: 55
360.05	Tennisbana	13.911: 50
360.09	Inhägnad kring Emaus	2.259: 24
360.11	Elektrisk bastu	244: 61
360.13	Iordningställande av en vattenbassäng vid vattentornet å Djäkneberget till simbassäng, Stfm § 149/1952	25.000: —
368.2	Anskaffning av maskiner	3.512: 10
15 I 5	*Bidrag till övrig idrottsverksamhet:*	
161	Lövuddens idrottsplats	1.000: —
15 J	*Stadsbibliotek:*	
355	Bokinköp och bindning	3.013: 37
355.2	Anskaffning av pedagogisk litteratur	1.064: 86
355.3	Anskaffning av någon anordning å den blivande biblioteksbyggnaden för av framlidne redaktör Anders Pers donerade medel	921: 06
360	Huvudritning för ny biblioteksbyggnad, Stfm § 110/1948	34.222: 41
15 Ö	*Övriga ändamål:*	
124	Inköp av skioptikonbilder för konstundervisning, Dk § 381/1951	500: —
124.2	Anslag för inköp av noter att deponeras hos landsbiblioteket för utlåning, Stfm § 260/1952	15.000: —
173.5	Bidrag till tryckning av Sällskapet Arosbrödernas årsskrift, Stfm § 11/1952	10.000: —
173.8	Iordningställande av stranden till Unga Örnars sommarhem vid Johannisberg, Dk § 390/1952	300: —

173.9	Bidrag till kostnaderna för utgivande av boken "Västerås Helgeandshus, hospital och lasarett", Stfm § 326/1952	15.000: —
178.1	Stipendier ur kulturfonden, Stfm § 80/1951	3.000: —
355.1	Inköp av två skulpturer att deponeras hos Västerås konstförening, Stfm § 257/1952	16.000: —
	16. Socialvård	
16 B 2	*Sluten fattigvård:*	
16 B 21	*Karlslund—Sommarro ålderdomshem:*	
126	Utredningskostnader för nytt ålderdomshem	2.061: 56
168.3	Utbyte av motströmsapparat i maskinrummet	3.128: 20
16 C 4	*Barnstugor:*	
16 C 40	*Gemensam förvaltning:*	
119.2	Upplysningsfilm ..	207: 86
16 C 41	*Barnträdgårdar och klubbar (inkl. lekplatser och dagkoloni):*	
368	Anskaffning av inventarier	4.250: 92
16 D	*Hyresnedsättning:*	
174.2	Kommunal andel i hyresbidrag	5.159: 46
16 H	*Hemhjälpsnämnd:*	
16 H 1	*Hemsysterverksamhet:*	
368	Anskaffning av möbler	729: 77
16 H 2	*Systugeverksamhet:*	
368	Anskaffning av inventarier	914: 59
16 Ö	*Övriga ändamål:*	
173.4	Föreningen Västerås Skollovskolonier för uppförande av kolonihem i Söderbärke, Stfm § 143/1949	250.000: —
	20. Finansförvaltning	
D 3	Anslag till engångsinbetalningar till SKP att disponeras av drätselkammaren ..	94.838: —
S 7	Anslag för kulturella och allmännyttiga ändamål att disponeras av stadsfullmäktige	638.095: 08
	Kronor	4.962.751: 89

Låne- och fondstatens utgående förskott.

	7 C. Exploateringsfastigheter	
560.31	Anslutningsavgifter för ledningar inom exploateringsområdet Norra Gideonsberg, Stfm § 80/1950	10.889: 96
	7 E. Hyresfastigheter	
560.5	Röjning efter den nedbrunna fabriksbyggnaden å stadsäga 228, Stfm § 270/1952	2.408: 10
	7 F 2. Pensionärshem	
560.1	Pensionärshem å tomten nr 2 i kv. Gulmåran, Stfm § 203/1949	167.249: 21
	8 B 2 Nyanläggning av gator och vägar	
551.508	Första utbyggnad av gator inom Småstugeområdet söder om Lilla Johanneslund, Stfm § 80/1950	3.133: 39
551.509	Första utbyggnad på Kungsängen väster om Regementsallén, samt omläggning av väg utanför gasverket, Stfm § 129/1947, § 93/1952	7.451: 38
551.255	Asfaltering av Långmårtensgatan—Gideonsbergsgatan (Aseas del), Stfm § 5/1953	21.953: 70
551.510	Svarvargatan, Stfm § 80/1950	10.414: 85
551.005	Förberedande arbeten å del av Jakobsbergsgatan, Stfm § 53/1951, §93/1952	10.395: 74
551.561	Breddning av Smalbäcksgatan, Stfm § 4/1953	1.639: 22
	9 A. Hamnar	
560.1	Utbyggnad av djuphamnen jämte en i densamma ingående vågbrytare, Stfm § 14, 122/1942, § 34/1945, § 248/1949	716.067: 99
560.5	Anordningar för arbetsbelysning i djuphamnen, Stfm § 233/1950	24.371: 32
	11 C. Elverk	
L 388	Inköp av transformatorer, Stfm § 32/1952	10.604: 18
	13 AB. Vatten- och avloppsverk	
L 108	Vatten- och avloppsledn. Årbylund i Skiljebo, TV styr. § 166/1948	39.000: —
L 114	Vatten- och avloppsledningar inom Berghamraområdet, Stfm § 290/1951	131.151: 92
L 117	Utläggande av vatten-, regnvatten- och spillvattenledningar i Sjöhagsvägen från Nedre Hyttvägen till Gustavsvik, Stfm § 17/1952	26.287: 29
L 120	Dagvattenledning från Jakobsbergsgatan över Mileniigatan, Djäknebergsgatan, TV styr. § 79/1952	26.027: 89
L 124	Vag-ledningar i Sjöhagsvägen—Krangatan—Järnmalmsgatan, TV styr. § 192/1952	108: 38
L 164	Vatten- och avloppsledning i västra delen av Kronvägen till Råbygatan, Stfm § 397/1947	3.353: 64
L 171	Utbyggnad av vattentäkten vid Hässlö, Stfm § 195/1948	157.819: 13

L 185	Huvudvattenledning Skiljebo—Skallberget, Stfm § 277/1949	58.151: 81
L 188	Vattentorn, Stfm § 19/1950	386.776: 05
L 191	Brunn vid Hässlö gård, Stfm § 257/1950	118.200: —
L 193	Vatten- och avloppsledningar i nordöstra Skiljebo samt i Stockholmsvägen och Strandhemsvägen, Stfm § 114/1951	19.478: 23
	15 A. Folkskola och fortsättningsskola	
560.2	Uppförande av folkskolebyggnad i Blåsbo, Stfm § 141/1951	87.589: 70
560.5	Uppförande av småskolebyggnad i kv. Hästhoven, Stfm § 327/1951 ..	24.072: 57
	Kronor	2.064.595: 65

Låne- och fondstatens utgående reservationer.

	6. Brandförsvar	
566.2	Anskaffning av utryckningsvagn, Stfm § 264/1952	14.000: —
	7 B. Förvaltningsfastigheter	
7 B 7	Drätselkammarens förrådsbyggnader:	
560.2	Uppförande av en magasinsbyggnad å Viksäng, Stfm § 274/1950 och Stfm § 388/1951	11.243: 68
7 B 9	Stadshus:	
560.1	Stadshus i kv. Nestor, Stfm § 214/1949	892.341: 19
	7 C. Exploateringsfastigheter	
560.21	Exploatering av norra Gideonsberg, grundrabatter, Stfm § 80/1950	225.800: —
560.22	Exploatering av Malmaberg, grundrabatter, Stfm § 80/1950..	46.000: —
560.32	Anslutningsavgifter och regnvattenledningar för exploatering av Norra Skallberget, Stfm § 152/1951	75.214: 35
564.541	Järnvägsspår nr 1 (räknat från öster) inom Sjöhagens industriområde, Stfm § 322/1952	15.000: —
564.542	Järnvägsspår nr 2 (räknat från öster) inom Sjöhagens industriområde, Stfm § 322/1952	5.000: —
560.5	Iordningställande av Gränsta koloniområde, Stfm § 56/1952	12.757: 07
560.7	Förvärv av del av tomten nr 1 i kv. Jordrevan, Stfm § 340/1952	10.000: —
	7 D 3. Jordbruksfastigheter	
560.5	Uppförande av nytt svinhus vid Malma, Stfm § 186/1952	239.280: 78
	7 E. Hyresfastigheter	
7 E 1	Diverse fastigheter:	
560.1	Förvärv av fastigheten nr 1 och 2 i kv. Gabriel, Stfm § 200/1948	95.000: —
	Förvärv av stadsägan nr 379, Stfm § 236/1952	20.000: —
560.6	Förvärv av fastigheten nr 1 i kv. Lennart, Stfm § 237/1945	200.000: —
	8 B 2. Nyanläggningar av gator och vägar	
551.501	Hästhovsgatan, Stfm § 93/1950	1.862: 03
551.502	Humlegatan, Stfm § 205/1949 och Stfm § 93/1952	10.154: 63
551.503	Bangatan, Stfm § 205/1949 och Stfm § 93/1952	2.845: 56
551.504	Violstigen, Stfm § 64/1951 och Stfm § 103/1951	2.938: 01
551.230	Svärdsliljegatan, Stfm § 385/1951 och Stfm § 206/1952	53.246: 59
551.248	Gulsporregatan, Stfm § 206/1952	17.235: 35
551.249	Bangatan, delen Svärdsliljegatan—Hästhovsgatan, Stfm § 206/1952	53.005: 42
551.505	Gideonsbergsgatan, del av, Stfm § 80/1950	43.139: 15
551.515	Siggesborgsgatan och andel i Nordanbyvägen, Stfm § 80/1950 ..	37.995: 66
551.517	Aspvretsgatan, del av, Stfm § 80/1950	4.889: 08
551.518	Vitmåragatan, Stfm § 80/1950	81.422: 03
551.519	Kumminstigen och Majstigen, Stfm § 80/1950	30.000: —
551.520	Solvändestigen, Stfm § 80/1950	11.247: 28

551.511	Plåtslagargatan, Stfm § 80/1950	1.726: —
551.513	Tråddragargatan, Stfm § 80/1950	2.689: 30
551.506	Anläggning av gator på Hagaområdet, Stfm § 103/1951	114: 14
551.155	Utbyggnad av Klockartorpsgatan, Stfm § 103/1951	3.233: 97
551.521	Nordanbygatan, del av Stfm § 152/1951	12.869: 34
551.522	Karlfeldtsgatan, Stfm § 152/1951	292.976: 32
551.523	Bellmansgatan, Stfm § 152/1951	42.204: 28
551.524	Silfverstolpegatan, Stfm § 152/1951	40.847: 78
551.525	Böttigers gata, Stfm § 152/1951	10.001: 68
551.526	Dan Anderssons gata, Stfm § 152/1951	14.548: 60
551.527	Narvavägens förlängning inom kv. Krumeluren, Stfm § 335/1952	60.070: 37
551.528	Hammarbacksvägen, inom kv. Krumeluren, Stfm § 335/1952	24.510: 97
551.529	S:ta Gertruds väg, Stfm § 322/1952	19.134: 20
551.530	Slakterigatan, Stfm § 322/1952	101.256: 18
551.531	Järnmalmsgatan, Stfm § 322/1952	20.010: 38
551.532	Sjömansgatan, Stfm § 322/1952	10.000: —
551.533	Skeppsgatan, Stfm § 322/1952	10.000: —
551.534	Seglargatan, Stfm § 322/1952	10.000: —
551.535	Sjöhagsvägen, Stfm § 322/1952	12.172: 73

8 C. Parkförvaltning

553.05	Iordningställande av parkanlägngingar inom Hagaområdet, Stfm § 285/1947 och Stfm § 119/1950	319: 69
553.06	Ordnande av parkmark närmast utefter kvartersgräns vid stadsägan 2239 (CVV), Stfm § 311/1945	10.307: 59
553.505	Anordnande av parker inom exploateringsområdet Norra Gideonsberg, Stfm § 80/1950	54.232: 80
553.508	Anordnande av parker inom exploateringsområdet Lilla Johanneslund, Stfm § 80/1950	10.000: —
553.510	Anordnande av parker inom exploateringsområdet Malmaberg, Stfm § 80/1950	41.159: 63
553.511	Anordnande av parker inom exploateringsområdet Norra Skallberget, Stfm § 152/1951	112.202: 92

9 A. Hamnar

560.3	Byggande av oljeledning från oljekajen i djuphamnen till områdena för oljeupplag, Stfm § 160/1952	101.000: —
560.8	Om- och tillbyggnad av kajen vid Arosbygdens siloanläggning i gamla hamnen, Stfm § 276/1952	298.061: 47
566.03	Anskaffande av 8 tons brokran, Stfm § 233/1950	687.871: 89
566.04	Anskaffande av 8 tons vipparmskran, Stfm § 233/1950	43.304: 50
566.05	Transportband för kran 16, Stfm § 233/1950	71.169: 04
566.08	Säkringsanordning mot snedställning å brokran 17, Stfm § 233/1950	14.000: —
566.09	Ombyggnad av kranarna nr 9, 10 och 19, Stfm § 233/1950	76.500: —
566.10	Signalanordning för brokran, Stfm § 233/1950	3.000: —

10 D 1. Färjor

566.2	Inköp av nytt motordrivet passagerarefartyg, Stfm § 10/1952	135.333: 15
566.3	Omändring av ångfärjan Elba I till motordrivet fartyg, Stfm § 10/1952	3.838: 02

11 C. Elektricitetsverk

L—311	Transformatorstation Bellmansgatan, Stfm § 158/1952	9.155: 04
L—314,1	Utläggning av stamkabel från mottagningsstationen Västerås västra till transformatorstationen vid Hammarbacksvägen samt omläggning av vissa kablar, Stfm § 52/1952	7.770: 97
L—315	Nybyggnad i kv. Nimrod, Stfm § 280/1952	2.740.463: 07
L—316	Anläggning av jordkabelserviser till fastigheter i kvarteren: Jägaren, Jakthornet, Jakthunden m. fl., Stfm § 128/1952	54.241: 16
L—396	Jordkabelserviser till kvarteren Blåklinten, Blåklockan m. fl., Stfm § 382/1951	35.726: 50
L—399	Ställverksbyggnad å stadsäga 883 E "Västerås västra", Stfm § 154/1951	224.132: 65

13 AB. Vatten- och avloppsverk

L—110	Anläggande av den andra med nr 12 betecknade renvattenbrunnen med pumpstation jämte ledningar vid Hässlö vattenverk, Stfm § 9/1952	94.026: 27
L—111	Vatten- och avloppsledning inom norra Skallberget, Stfm § 155/1951	29.538: 60
L—118	Uppförande av fem tjänstebostäder för vattenverket vid Hässlö, Stfm § 235/1952	232.439: 93
L—121	Avloppsledning i Vasaparken, Stfm § 214/1952	215.708: 75
L—122	Va-ledningar inom lasarettsområdet (kv. Läkaren), Stfm § 262/1952	485.000: —
L—192	Reningsverk för snabbfiltrering av råvatten vid Hässlö, Stfm § 113/1951	311.202: 36
L—198	Mätarbrunn och kloreringsanläggning i Hässlö, Stfm § 111/1951	1.099: 73
L—199	Vatten- och avloppsledningar i Norra Gideonsberg, Stfm § 140/1951	16.327: 85

13 C. Renhållningsverk

566	Inköp av nya sophämtningsbilar, Stfm § 189/1949 och Stfm § 157/1952	1.345: 08

15 A. Folkskola och fortsättningsskola

15 A 4	Fastigheter och inventarier:	
551.1	Konstnärlig utsmyckning av Gideonsbergsskolan, Stfm § 192/1949	18.741: 53
560.1	Uppförande av folkskolebyggnad i Gideonsbergsområdet, Stfm § 192/1949	45.678: 13
560.3	Uppförande av skolbyggnad (etapp I) å Skiljeboområdet, Stfm § 334/1952	413.577: 12
560.4	Tillbyggnad av Hammarbyskolan, Stfm § 30/1952	49.274: 58

	15 G. Statliga läroverk	
15 G 1	Allmänt läroverk:	
560.1	Nybyggnad för högre allmänna läroverket, Stfm § 6/1946 och Stfm § 156/1951	337.844: 59
	15 H. Yrkesskola	
560.1	Tillbyggnad av tekniska skolan för tillgodoseende av elektrotekniska fackskolans, yrkesskolans och praktiska realskolans behov, Stfm § 206/1947	2.688.691: 81
	15 J. Stadsbibliotek	
560	Uppförande av biblioteksbyggnad inom kv. Heimer, Stfm § 275/1952	200.000: —
	Kronor	12.774.270: 52

Redogörelse

över förvaltningen av följande stadens egna fonder för år 1952.

890.01 Västerås stads trafikfond

Inkomster:

Ränta å:		
Sparkasseräkning		2.241: 60
Svenska statens 3 % obligationer		25.045: 47
Västerås stads 3 % obligationer		10.812: 50
Lån till Byggnads AB Mimer		5.631: 20
	Kronor	43.730: 77

Utgifter:

Tilläggsanslag för anskaffande av passagerarbåten "Björnön" (stfm 24/4 1952 § 80)	3.010: 92	
Inköp av motordrivet passagerarfartyg (stfm 24/4 1952 § 101)	185.000: —	
Omändring av ångfärjan "Elba I" till motordrivet fartyg (stfm 24/4 1952 § 101)	65.000: —	253.010: 92
Avgår:		
Överskott å anslag för installation av oljeeldning å Elbafärjorna (stfm 23/2 1950 § 49)	7.689: 84	
Försäljning av ångfärjan "Elba II"	17.000: —	24.689: 84
	Kronor	228.321: 08

Tillgångar:

Bankräkningar:

Sparkasseräkning i:		
Westmanlands Läns Sparbank	36.506: 84	
Västerås Stads Sparbank	40.455: 41	76.962: 25
Obligationer:		
Svenska statens 3 % obligationer av år 1944	240.910: 92	
Västerås stads 3 % obligationer av år 1950	865.000: —	1.105.910: 92
Lån:		
Byggnads AB Mimers lån enl. revers av den 12/6 1952, 4 % ränta		125.511: 25
	Kronor	1.308.384: 42

Skulder:

Fondens kapital		1.308.384: 42
	Kronor	1.308.384: 42

890.02 Västerås stads kulturfond

Inkomster:

Ränta å:	
Kapitalräkning	588: 13
Sparkasseräkning	2.084: 19

Svenska statens 3 % obligationer			22.087: 36
Västerås stads 3 % obligationer			161.762: 50
Lån till Västerås stad			47.576: 13
Lån till Byggnads AB Mimer			14.363: 07
			248.461: 38
Avgår: 4/5 att tillföras fondens disponibla avkastning			198.769: 10
Kronor			49.692: 28

Tillgångar:

Bankräkningar:			
Kapitalräkning i:			
Sveriges Kreditbank AB	19.043: 46		
AB Svenska Handelsbanken	4.923: 83	23.967: 29	
Sparkasseräkning i:			
Westmanlands Läns Sparbank	36.506: 84		
Västerås Stads Sparbank	35.050: 93	71.557: 77	95.525: 06
Obligationer:			
Svenska statens 3 % obligationer av år 1944		107.768: 81	
Västerås stads 3 % obligationer av år 1950		4.800.000: —	4.907.768: 81
Lån:			
Västerås stads lån à 3,5 % ränta enl. revers			
av den 1/1 1945	256.896: 59		
av den 1/7 1952	2.150.000: —	2.406.896: 59	
Byggnads AB Mimers lån enligt revers			
av den 28/9 1945 à 3,25 % ränta	387.500: —		
av den 10/10 1952 à 4 % ränta	163.400: —	550.900: —	2.957.796: 59
		Kronor	7.961.090: 46

Skulder:

Fondens kapital	Kronor	7.961.090: 46

890.03 Särskilda fonden för allmänna byggnader

Avsatta medel uttaxerade i 1945 och tidigare års stater:			
för bibliotek	325.000: —		
„ läroverk (exkl. ritn. 75.000: —)	425.000: —		
„ stadshus	300.000: —		
Överförda enl. stfms beslut den 20/12 1945 § 368 till en särskild fond för kommunala byggnader		1.050.000: —	
Avsatta medel uttaxerade i 1946—1949 års stater med kr. 400.000: — per år		1.600.000: —	
Avsatta medel uttaxerade i 1950 års stat		900.000: —	
Avsatta medel uttaxerade i 1951 års stat		1.000.000: —	
Avsatta medel uttaxerade i 1952 års stat		600.000: —	5.150.000: —
Avgår följande beviljade anslag ur fonden:			
Nybyggnad för högre allmänna läroverket, del av anslag 3.700.000: — (stfm 31/1 1946, § 6 och 31/5 1951, § 156)		1.000.000: —	

Om- och tillbyggnad av komunala flickskolan, del av anslag 1.320.000: — (stfm 31/1 1946, § 7)		320.000: —	
Tillbyggnad av äldre huvudbyggnaden vid kommunala flickskolan (stfm 30/8 1951, § 221)	50.000: —		
Avgår: överskott å anslag för d:o	28.963: 32	21.036: 68	
Tillbyggnad till tekniska skolan för tillgodoseende av elektrotekniska fackskolans, yrkesskolornas och praktiska realskolans lokalbehov, del av anslag 2.700.000: — (stfm 26/6 1947, § 206)		675.000: —	
Uppförande av stadshus, första byggnadsetappen, del av anslag 900.000: — (stfm 25/8 1949, § 214)		400.000: —	
Tillbyggnad av Hammarbyskolan, del av anslag 490.000: — (stfm 28/2 1952 § 30)		350.000: —	
Uppförande av biblioteksbyggnad inom kv. Helmer, pålningsarbeten (stfm 27/11 1952 § 275)		200.000: —	2.966.036: 68
Fondens kapital den 31/12 1952		Kronor	2.183.963: 32

Tillgångar:

Obligationer:

Svenska statens 3 % obligationer av år 1944		2.183.963: 32
	Kronor	2.183.963: 32

Skulder:

Fondens kapital		2.183.963: 32
	Kronor	2.183.963: 32

890.06 Särskilda fonden för bostadssubvention

Inkomster:

Avsättning till fonden av uttaxerade medel		50.000: —
Annuitet å från fonden utlämnade lån		36.455: 10
	Kronor	86.455: 10

Utgifter:

Utlämnade kommunala tilläggslån		186.810: —
Utlämnade lån för insats i bostadsrättslägenheter		13.581: 50
	Kronor	200.391: 50

Tillgångar:

Obligationer:

Svenska statens 3 % obligationer av år 1944		119.216: 75
	Kronor	119.216: 75

Skulder:

Fondens kapital		119.216: 75
	Kronor	119.216: 75

891.01 Västerås stads försäljningsmedelsfond

Inkomster:

Försålda fastigheter	93.520: 98
Gatumarksersättning	25.540: —

Brandskadeersättning		86.865: 58
Markskadeersättning		450: —
Ersättning för spårmaterial		11.400: —
Utskiftat andelskapital i Jakobsbergs Bastu- och Tvättstugeförening		500: —
Överskott å anslag för lekplats inom kv. Smalbäcken		47: 62
	Kronor	218.324: 18

Utgifter:

Inköp av exploateringsfastigheter m. m.		66.882: 80
Inköp av hyresfastigheter		391.300: —
Inlösen av avdikningslån		1.151: 05
Nyanläggning av gator		40.000: —
Röjning av resterna efter kallbadhuset		3.205: 85
Reparation efter brandskada å Elbarestauranten		4.365: 58
	Kronor	506.905: 28

Tillgångar:

Bankräkningar:		
Kapitalräkning i AB Svenska Handelsbanken	14.897: 18	
Sparkasseräkning i Westmanlands Läns Sparbank	16.106: 53	31.003: 71
Obligationer:		
Svenska statens 3 % obligationer av år 1944	173.517: 21	
Svenska statens 2,75 % obligationer av år 1949	280.000: —	453.517: 21
Lån:		
Lån till Västerås stad, 5-åriga lån (nr 106 och 109)		113.000: —
	Kronor	597.520: 92

Skulder:

Fondens kapital		597.520: 92
	Kronor	597.520: 92

891.04 Västerås stads gatukostnadsfond

Inkomster:

Gatukostnadsbidrag		117.909: 88
Överskott å anslag för Hammarbacksvägens asfaltering		1: 51
	Kronor	117.911: 39

Utgifter:

Nyanläggning av gator		259.285: —
	Kronor	259.285: —

Tillgångar:

Obligationer:

Svenska statens 3 % obligationer av år 1944		72.813: 42
	Kronor	72.813: 42

Skulder:

Fondens kapital		72.813: 42
	Kronor	72.813: 42

892.01 Västerås stads donationsjordsfond

Inkomster:

Avsättning till fonden motsvarande 1/10 av årets ränteavkastning å fondkapitalet	46: 37
Försåld tomtmark av donationsjord	137: 40
Kronor	183: 77

Tillgångar:

Bankräkningar:

Kapitalräkning i AB Svenska Handelsbanken	4.485: 78
Obligationer:	
Svenska statens 3 % obligationer av år 1944	11.861: 46
Fordringar:	
Räntefri fordran av HSB:s i Västerås stiftelse Solgårdar	4.860: —
Kronor	21.207: 24

Skulder:

Fondens kapital	21.207: 24
Kronor	21.207: 24

Västerås den 23 mars 1953.

På drätselkammarens vägnar:

GUSTAF OLSSON

/F. Wahlsten

Redovisning för bolag med kommunal aktiemajoritet.

Västerås Omnibusaktiebolag.

Balansräkning per den 31 december 1952.

Tillgångar:		
Omsättningstillgångar:		
Kassamedel		429.339: 88
Konduktörers växelkassor		2.990: —
Diverse fordringar		35.256: 54
Anläggningstillgångar:		
Vagnparken		501.373: —
Maskiner och inventarier		12.290: —
Centralkiosken		15.269: 49
	Kronor	996.518: 91
Skulder och eget kapital:		
Diverse skulder		254.869: 71
Förskottsbetalda avgifter		573: —
Skuld till Västerås Omnibusaktiebolag Pensionsstiftelse		538.406: 75
Eget kapital:		
Aktiekapital		200.000: —
Reservfond	2.621: 90	
Balanserad vinst från föregående år, enligt bolagsstämmobeslut överfört till reservfonden	16: 99	2.638: 89
Årets vinst		30: 56
	Kronor	996.518: 91

Vinst- och förlusträkning för år 1952.

Intäkter:		
Trafikinkomster		2.724.213: 13
Diverse inkomster		10.011: 53
	Kronor	2.734.224: 66
Kostnader:		
Löner och arvoden		1.308.464: 06
Direkta trafikomkostnader		578.620: 51
Reparations- och underhållskostnader		150.349: 01
Lokalkostnader		76.927: 38
Allmänna omkostnader		32.800: 95
Avgifter till SKP		21.751: —
Räntor		14.934: 56

Avskrivningar:

Vagnparken	548.662: 81	
Maskiner och inventarier	1.458: 82	
Fordringar	225: —	550.346: 63
Årets vinst		30: 56
	Kronor	2.734.224: 66

Styrelsen och verkställande direktören hemställer att bolagsstämman ville besluta
att fastställa balansräkningen, samt
att vinsten kronor 30: 56 överföres till reservfonden.

Västerås den 24 mars 1953.

Västerås Teater Aktiebolag.

Balansräkning per den 31 december 1952.

Tillgångar:		
Anläggningstillgångar:		
Teaterfastigheten, taxeringsvärde 239.000 kronor		206.800: —
Inventarier		1: —
Omsättningstillgångar:		
Kassa	1.941: 17	
Innestående i bank	118: 58	
Innestående å postgiro	789: 15	2.848: 90
Fordran av Västerås stad		5.000: —
	Kronor	214.649: 90
Skulder och eget kapital:		
Långfristiga skulder:		
Inteckningslån i Västerås Stads Sparbank		86.000: —
Kortfristiga skulder:		
Ej förfallen del av fastighetsskatt		438: —
Ej förfallen slutlig skatt för år 1952		656: —
Reserverade skattemedel		536: —
Obetalda omkostnader		2.036: —
Eget kapital:		
Aktiekapitalet		108.500: —
Reservfonden		14.370: —
Reparationsfonden		1.001: 95
Vinst å bolagets verksamhet:		
Vinst enligt balansräkning 31/12 1951	1.122: 06	
Avgår enligt bolagsstämmobeslut 23/5 1952:		
Avsättning till reservfonden	120: 11	
Avsättning till reparationsfonden	1.001: 95	—: —
Årets nettovinst		1.111: 95
	Kronor	214.649: 90

Vinst- och förlusträkning för år 1952.

Intäkter:	
Hyror vid teaterföreställningar o. d.	20.118: —
Belysnings- och värmekonto	1.189: 59
Överskott å garderobsavgifter	2.779: 55
Ränta å bankräkning	27: 61
Västerås stads garanti för år 1952	5.000: —
Kronor	29.114: 75

Kostnader:

Omkostnader för fastigheten	4.699: 78
Förvaltningskostnader	10.889: 22
Räntor å inteckningslån	3.159: 80
Fastighetsskatt	1.314: —
Inkomstskatter	1.340: —
Avskrivning å fastigheten	6.600: —
Årets nettovinst	1.111: 95
Kronor	29.114: 75

Ställda panter:

Inteckningar i fast egendom å kronor 145.000: —.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att bolagsstämman måtte besluta:
att fastställa balansräkningen, och
att årets vinst kronor 1.111: 95 disponeras sålunda:

till reservfonden avsättes	kronor	120: —
till dispositionsfonden avsättes återstoden	„	991: 95
	Kronor	1.111: 95

Dessutom föreslår styrelsen:
att den av föregående års bolagsstämma beslutade avsättningen med kr. 1.001: 95 till en reparationsfond i stället måtte överföras till dispositionsfonden.

Västerås den 16 februari 1953.

Byggnadsaktiebolaget Mimer i Västerås.

Balansräkning per den 31 december 1952.

Tillgångar:

Anläggningstillgångar:		
Fastigheter, färdigställda		28.020.000: —
Fastigheter, ej färdigställda		11.254.923: 98
Utbetalda arkitekt- och konstruktionsarvoden m. m. för planerad bebyggelse i:		
Nr 13 i kv. Leif	139.142: 51	
„ 5 i „ Sandstenen	4.275: —	
Garagebyggnad m. m. å tomten nr 1 i kv. Vargen	14.307: 70	157.725: 21
Inventarier:		
För kontoret	30.951: —	
För fastigheterna	23.903: —	54.854: —
Omsättningstillgångar:		
Kassa	2.563: 55	
Innestående å checkräkning	30.109: 17	
Innestående å postgiro	61.630: 30	94.303: 02
Hyresfordringar		2.147: 82
Beräknad ränteeftergift från Kungl. Bostadsstyrelsen		71.455: 67
Övriga fordringar		40.857: 42
Diverse materialier		46.277: 10
Bränslelager		40.410: 25
	Kronor	39.782.954: 47

Skulder och eget kapital:

Långfristiga skulder:		
Inteckningslån enligt bilaga nr 4	30.994.623: 34	
Byggnadskreditiv i AB Svenska Handelsbanken	7.792.031: 92	38.786.655: 26
Kortfristiga skulder:		
Inbetalda hyror för år 1953	169.861: 65	
Upplupna ej förfallna räntor	52.046: 42	
Debiterade ej förfallna fastighetsskatter	53.473: —	
Ej inlevererade källskattemedel	17.322: —	
Obetalda fastighetsomkostnader	105.771: 46	
Reserverade medel för fastigheters färdigställande	28.978: 61	
Reserverade medel för s. k. garantiarbeten	540: 45	
Reserverat anslag för ungdomsverksamheten å Södra Skallberget	413: 57	
Depositionsbelopp för utlämnade entreprenadhandlingar	500: —	428.907: 16
Eget kapital:		
Aktiekapitalet	500.000: —	
Reservfonden	60.000: —	
Dispositionsfonden	6.762: 07	566.762: 07

Vinst å bolagets verksamhet:

Vinst enligt balansräkning 31/12 1951		17.040: 25	
Avgår enligt bolagsstämmobeslut 23/5 1952:			
Utdelning till aktieägarna	15.000: —		
Avsättning till reservfonden	2.000: —	17.000: —	40: 25
Årets nettovinst			589: 73
		Kronor	39.782.954: 47

Vinst- och förlusträkning för år 1952.

Intäkter:

Hyror, bränsletillägg och tvättstuguavgifter m. m.	2.503.611: 40
Bokföringsmässigt resultat å bil- och reparationsavdelningarna, centraltvättstugan och samlingssalen m. m.	25.651: 49
Summa kronor	2.529.262: 89

Kostnader:

Tomträttsavgälder	66.936: 34	
Bränslekostnader	644.360: 62	
Försäkringar och ohyresavtal	12.439: 98	
Portvaktsavlöningar	168.124: 30	
Trappstädningsavlöningar	64.321: 77	
Vattenförbrukning	76.612: 42	
Elektricitet	38.624: 02	
Sotning	2.920: 07	
Transporter av aska, sopor och snö m. m. samt takskottning	16.792: 60	
Förbrukningsartiklar	13.068: 85	
Hyresförluster	—: —	
Reparationer, inre	94.820: 64	
Reparationer, yttre	19.839: 29	
Diverse övriga fastighetsomkostnader	29.536: 39	1.248.397: 29
Räntor å lån		833.762: 99
Fastighetsskatter		156.841: —
Förvaltningskostnader	171.498: 63	
Avgår:		
AB Arbetarebostäder i Västerås andel	6.000: —	
Byggenskapens andel	89.000: —	76.498: 63
Avskrivningar:		
å fastigheterna enligt spec. bilaga nr 2		204.300: —
å kontorsinventarier		3.439: —
å fastighetsinventarier		5.434: 25
Årets nettovinst		589: 73
	Summa kronor	2.529.262: 89

Ställda panter:

Inteckningar:

I av bolaget ägda fastigheter		2.739.000: —
I bolagets tomträtter:		
Som säkerhet för erhållna lån	29.391.280: —	
Som säkerhet för borgen å byggnadskreditiv	10.000.000: —	39.391.280: —
	Kronor	42.130.280: —

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att bolagsstämman måtte besluta:

att fastställa balansräkningen, och

att årets vinst kr. 589: 73 samt från föregående år balanserade vinstmedel kr. 40: 25, eller tillhopa kr. 629: 98, disponeras sålunda:

till reservfonden avsättes hela beloppet 629: 98

Västerås den 25 mars 1953.

Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås.

Balansräkning per den 31 december 1952.

Tillgångar:		
Anläggningstillgångar:		
Fastigheter		1.422.000: —
Omsättningstillgångar:		
Innestående å checkräkning	26: 58	
Innestående å postgiro	594: 27	620: 85
Hyresfordran		45: —
Balanserad förlust från år 1951		12.064: 63
	Kronor	1.434.730: 48

Skulder och eget kapital:		
Långfristiga skulder:		
Inteckningslån		1.001.364: 20
Kortfristiga skulder		
Upplupna ej förfallna räntor	8.253: 16	
Debiterade ej förfallna fastighetsskatter	2.815: —	
Obetalda fastighetsomkostnader	1.237: 67	
Byggnads AB Mimer i Västerås, tillfälligt lån	11.167: 28	23.473: 11
Eget kapital:		
Aktiekapitalet	300.000: —	
Reservfonden	42.200: —	
Dispositionsfonden	67.000: —	409.200: —
Årets vinst		693: 17
	Kronor	1.434.730: 48

Vinst- och förlusträkning för år 1952.

Intäkter:		
Hyror		126.782: 80
Överskott vid rivning av äldre byggnader vid Hyttan		790: 42
	Kronor	127.573: 22
Kostnader:		
Bränsle	3.209: 18	
Försäkringar	2.365: 57	
Portvaktsavlöningar	10.249: 60	
Vattenförbrukning	3.399: 38	
Elektricitet	2.375: 92	
Sotning	2.238: 38	
Körning av sopor, aska, snö m. m.	4.316: 20	
Förbrukningsartiklar	277: 69	
Diverse övriga fastighetsomkostnader	4.202: 33	
Hyresförluster	38: 35	

Reparationer, inre	30.240: 65	
Reparationer, yttre	8.608: 77	71.522: 02
Räntor å lån		39.151: 66
Fastighetsskatter		8.453: —
Förvaltningskostnader		7.753: 37
Årets nettovinst		693: 17
	Kronor	127.573: 22

Ställda panter:

Inteckningar å 1.133.200 kronor i bolagets fasta egendom.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att bolagsstämman måtte besluta

att fastställa balansräkningen, och

att årets vinst å kr. 693: 17 samt från föregående år balanserad förlust kr. 12.064: 63, måtte balanseras till 1953.

Västerås den 25 mars 1953.

Aktiebolaget Västeråsbanans Intressenter.

Balansräkning per den 31 december 1952.

Tillgångar:

Fordran av Västerås stad enligt revers		5.236.276: 90
	Kronor	5.236.276: 90

Skulder:

Lån hos Kungl. Generalpoststyrelsen enligt revers	5.136.390: 07	
Upplupen ännu ej förfallen ränta å samma lån	89.886: 83	5.226.276: 90
Aktiekapital		10.000: —
	Kronor	5.236.276: 90

Vinst- och förlusträkning för år 1952.

Intäkter:

Räntor		147.477: 50
	Kronor	147.477: 50

Kostnader:

Räntor		146.463: 15
Förvaltningskostnader:		
Räkenskapsarvode	100: —	
Styrelsearvoden	500: —	
Sekreterarearvode	100: —	
Revisionsarvode	100: —	
Övriga kostnader	214: 35	1.014: 35
	Kronor	147.477: 50

Ställd säkerhet för bolagets lån:

Västerås stad tillhöriga Svenska statens 3 % obligationer av den 1/7 1944 nom. kr. 5.142.000: —.

Då bolaget icke redovisar vare sig vinst eller förlust å verksamheten inskränker sig styrelsen till att hemställa, att bolagsstämman måtte fastställa balansräkningen.

Västerås i februari 1953.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING. Sid.

Redovisning av stadens ekonomiska ställning 3
Statistik över antalet anställda och utbetalda löner 9
Budgetavräkning för 1952 års skattestat 10
Skattestatens utgående förskott ... 20
Skattestatens utgående reservationer 23
Låne- och fondstatens utgående förskott 31
Låne- och fondstatens utgående reservationer 33
Redogörelse över förvaltningen av stadens egna fonder 37
Redovisning för bolag med kommunal aktiemajoritet 42

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 7

Nr 7. Redogörelse för förvaltningen av Västerås stads donationsfonder avseende år 1952.

Vid 1952 års slut förvaltade staden 114 donationsfonder, varav

54 st. under drätselkammarens,
18 st. under folkskolestyrelsens,
5 st. under yrkesskolestyrelsens,
16 st. under kommunala flickskolans och
21 st. under fattigvårdsstyrelsens förvaltning.

114 st.

Av ovanstående donationsfonder står 35 st. under KB:s tillsyn enligt lag den 24/5 1929 om tillsyn över stiftelse.

Sedan föregående år har tre nya fonder tillkommit, varav två i samband med inkorporeringen av Skerike kommun, nämligen

J. G. Berglunds donationsfond (behållning den 31/12 1952 4.995: 12).

Avkastningen skall användas för inköp av beklädnadspersedlar och böcker åt fattiga skolbarn födda inom Skerike (stfms handlingar ser. A nr 144/1952).

Carl Andersson och Edla Lovisas donationsfond (behållning den 31/12 1952 5.162:62).

Avkastningen skall användas för inköp av skor åt fattiga skolbarn (stfms handlingar ser. A nr 144/1952).

Fru Anna Anderssons, Hamre gård, stipendiefond (behållning den 31/12 1952 3.013: —).

Av avkastningen skall en tiondel läggas till kapitalet och resten utdelas såsom stipendium till en behövande elev vid kommunala flickskolan, som visat särskilt intresse för husligt arbete (stfms handlingar ser. A nr 12/1953).

Följande två fonder har helt tagits i anspråk under året:

Fru Carolina Hygrells fond, vars behållning enligt stfms beslut den 30/11 1950 § 294 överlämnats till De Gamlas Vänner (jfr stfms handlingar ser. B/1952 sid. 2) samt Hedda Hoffmans m. fl. fonders räntebehållning — vilken icke är en fond i egentlig bemärkelse utan ett uppsamlingskonto för avkastningen från vissa fonder.

Antalet donationsfonder har sålunda ökats netto med 1 sedan 1951.

Fröken Anna Falkenbergs donationsfond för hemmet för pauvres honteux vid Källgatan (Jfr förra årets redogörelse, stfms handl. ser. B nr 7/1952) förvaltas av AB Svenska Handelsbanken. Under 1952 erhöll staden av avkastningen 430: 13.

Med. dr Albert Grönbergs donation, Grönbergska fonden, har på grund av bestämmelserna i donationsbrevet ännu ej tillförts staden (jfr föregående års redogörelse, stfms handlingar ser. B nr 7/1952).

Fonden "Stadsarkitekt Erik Hahrs minne" togs under 1950 i anspråk med det ursprungliga beloppet, kr. 10.000:—, för täckande av del av kostnaderna för inköp av Carl Milles' fontänskulptur "Solglitter" (jfr stfm 29/6 1950 § 162). Återstoden av fondens behållning motsvarande ränteavkastningen, den 31/12 1952 kr. 1.320: 90, avsågs ursprungligen användas för täckande av eventuella merkostnader för själva planteringen. Det anslag, som lämnats härför (kr. 35.000: — ur kulturfonden, stfm 29/6 1950 § 162) har varit tillräckligt varför resterande belopp i fonden kan disponeras för annat ändamål i enlighet med donationsbrevet.

Följande fonders avkastning har icke tagits i anspråk utan lagts till kapitalet:

"Hygrellska donationsfonden". Enligt stadsfullmäktiges beslut skall fondens behållning stiga till kr. 5.000: —, varefter hela avkastningen skall överlämnas till Föreningen Västerås Skollovskolonier. Behållningen den 31/12 1952 utgör kr. 4.958: 57.

"Otto Oests gåva". Behållningen den 31/12 1952 kr. 824: 26, vars medel fritt får disponeras av barnstugestyrelsen.

"Katarina Molls fond". Behållningen den 31/12 1952 utgör kr. 6.537: 83. Enligt Kungl. Majts beslut den 22/12 1950 får fondens medel disponeras av barnstugestyrelsen för daghemsverksamheten.

"Västerås Trädplanteringssällskaps donationsfond". Fondens behållning den 31/12 1952 utgör kr. 4.731: 47. Enligt donationsbestämmelserna skall kapitalet växa till kr. 5.000: —, varefter avkastningen skall användas till belönande av mindre trädgårdsodlare.

"Folkskolans premiefond". Fondens behållning den 31/12 1952 utgör kr. 447: 44.

"Yrkesskollärarnas premiefond". Fondens behållning den 31/12 1952 utgör kr. 176: 04.

"Elsa Andréns minnesfond". Fondens behållning den 31/12 1952 utgör kr. 477: 31.

"Flickskolans premiefond". Fondens behållning den 31/12 1952 utgör kr. 2.155: 95.

"Ulrika Anderssons fond". Fondens behållning den 31/12 1952 utgör kr. 517: 48.

"Alexander Mossbergs testamentsfond". Fondens behållning den 31/12 1952 utgör kr. 695: 04.

Kungl. Maj:t avslog den 22/12 1950 en framställning att överföra behållningen i "Badelunda sockens skogsfond" till försäljningsmedelsfonden. Något beslut om fondens disposition har icke fattats. Behållningen den 31/12 1952 utgör kr. 16.694: 09.

En viss del, hälften av 9/10, av avkastningen från "Ruth Randall Edströms minnesfond" skall ställas till parkförvaltningens förfogande. Under åren 1948—1950 har avkastningen fonderats. Under 1951 togs ett belopp på kr. 8.500: — av den disponibla avkastningen för parkstyrelsens förfogande för en terrassanläggning vid vegetationsdammen på Djäkneberget. Efter denna disposition återstår den 31/12 1952 ett belopp på kr. 8.401: 20 till parkförvaltningens förfogande.

Fröken Emelie Bergström donerade enligt testemente den 3/1 1921 ett belopp av kr. 12.000: — att användas såsom tillskott för tillbyggnad av hemmet för pauvres honteux med villkor att en ränta på 6 % å detta kapital årligen betalades till en tjänarinna under hennes livstid. Sedan denna tjänarinna avlidit i juni 1951 står kapitalbeloppet numera till förfogande för det ändamål för vilket donationen gjordes.

Beträffade hemmet för pauvres honteux vid Källgatan pågår utredning om hemmets fortsatta drift. Utgifterna för hemmet överstiger betydligt disponibla inkomster. Förslag kommer att framläggas under 1953.

Totalt utgör fondernas bokförda tillgångar vid 1952 års slut kr. 2.480.935: 40 mot kr. 2.620.704: 08 vid 1951 års slut och utgöres av:

	1952	1951
obligationer	170.626: 10	169.447: —
aktier	480.847: —	559.398: —
bankräkningar	42.139: 70	33.890: 32
lån	1.533.321: 44	1.625.566: 21
fastigheter	74.900: —	74.900: —
avräkning med staden	179.101: 16	157.502: 55
	2.480.935: 40	2.620.704: 08

Aktier och obligationer äro bokförda till kursvärdet den 31/12 1952, obligationerna dock högst nominella värdet. Fastigheterna, Lovisa nr 3 och Ingrid nr 6, tillhörande respektive "Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål" och "fonden för pauvres honteux", äro bokförda till respektive kr. 60.000: —, utgörande av stadsfullmäktige den 26/11 1885 fastställt värde och kr. 14.900: —, motsvarande anskaffningskostnaderna (1899). Taxeringsvärdena äro för närvarande respektive kr. 250.000: — och kr. 45.000: —.

Fondernas fordran i avräkning med staden, den 31/12 1952 kr. 179.101: 16, förräntas efter gällande sparkasseränta. En utredning pågår för att omplacera en del av dessa medel till högre ränta.

Fondernas lån, kr. 1.533.321: 44, äro placerade som följer:

Västerås stad 3,1 %	270.488: 87	
Dito 3 %	62.567: 98	
Dito 3,5 %	262.437: 09	595.493: 94
Byggnads AB Mimer (stående lån) 3,5 %	189.385: —	
Dito (amorteringslån) 4 %	742.442: 50	931.827: 50
Birger Rollins dödsbo 3,5 %		6.000: —
	Kronor	1.533.321: 44

Som säkerhet för dessa lån finnas inteckningar. För lånen till Byggnads AB Mimer har Västerås stad dessutom enligt stadsfullmäktiges beslut den 27/1 1949 § 4 med Kungl. Majts medgivande den 9/1 1951 tecknat borgen med undantag för det stående lånet.

Aktieägarna i Stockholms Enskilda Bank AB har beretts tillfälle att övertaga en post aktier i Wikmanshytte Bruks AB. För "Ruth Randall Edströms minnesfonds" räkning har drätselkammaren — sedan dontorns godkännande lämnats — beslutat övertaga en post om 50 st. aktier för 6.000: — efter en kurs av 120.

Kurserna på aktier ha nedgått sedan föregående år, då aktierna voro bokförda till kr. 472.988: — mot kr. 471.347: — i detta bokslut, varvid de nytillkomna aktierna ej medtagits.

Nominella värdet på fondernas innehav av obligationer utgör kronor 178.130: — och det bokförda värdet kr. 170.626: 10.

Samtliga obligationer äro utgivna av Svenska staten utom en post på kronor 2.000: — som utgivits av Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa.

Under året har för försålda teckningsrätter till aktier i Bolidens Gruv AB avseende Maria Hallanders donationsfond erhållits kr. 7: 50.

Avkastningen under året, som uppgått till kr. 101.964: 12, mot kr. 101.227: 29 föregående år, varav:

	1952	1951
för obligationer	5.397: 26	5.558: 96
„ aktier	23.204: 50	18.946: 26
„ bankräkningar	1.182: 28	1.017: 06
„ lån	58.209: 26	57.686: 39
„ försålda teckningsrätter	—	2.524: 05
avkastningen fr. Anna Falkenbergs dödsbo	430: 13	997: 62
för fastigheter	10.000: —	10.000: —
„ av staden garanterad ränteavkastning	20: 45	546: 39
„ avräkning med staden	3.520: 24	3.950: 56
	101.964: 12	101.227: 29

utgör 3,89 % av det bokförda värdet vid 1951 års slut.

Utgifterna under året utgjorde kr. 166.387: 68 mot 107.642: 01 föregående år, varav

	1952	1951
för pensioner och understöd	50.083: 76	53.547: 21
„ stipendier och premier	3.395: 19	3.233: 11
„ ålderdomshem och barnhem m. m.	11.249: 28	11.046: 21
„ skolbarns beklädnad	4.311: 78	14.186: 43
„ fattiga skolbarns skolstudier	500: —	450: —
„ bidrag till yrkesskolorna för pensioner	2.190: 84	1.901: 16
„ landstinget (hemmet för kroniskt sjuka)	10.000: —	10.000: —
„ fria bussresor till distriktssköterskorna	400: —	350: —
„ diverse ändamål	83.537: 40	11.686: 20
„ gravskötslar enl. don.-bestämmelserna	139: 30	75: —
„ administrationskostnader m. m.	580: 13	1.166: 69
	166.387: 68	107.642: 01

De största fonderna äro:

Torngrens fond för konvalescenter och obotligt sjuka	533.301: 06
Wahlbeckska välgörenhetsfonden	191.159: 97
Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål	185.645: 60
Ruth Randall Edströms minnesfond (varav emellertid 8.401: 20 skall disponeras av parkförvaltningen)	190.292: 40
Maria Hallanders donationsfond	177.296: 64
Systrarna Hedmans understödsfond	129.174: 46
J. G. Berglunds understödsfond	120.670: 26

I övrigt hänvisas till efterföljande siffermässiga redogörelser.

Västerås den 26 mars 1953.

F. WAHLSTEN
Stadskamrer

Redovisning av Västerås stads donationsfonders ekonomiska ställning. Balansräkning per den 31 december 1952.

Tillgångar:

Bankräkningar.		
Sparkasseräkning med Westmanlands läns Sparbank enl. motbok nr 45644	5.471: 61	
Sparkasseräkning med Västerås stads Sparbank enl. motbok nr 8230	25.363: 97	
Sparkasseräkning med Västerås stads Sparbank enl. motbok nr 61313	3.128: 50	
Sparkasseräkning med Westmanlands läns Sparbank enl. motbok nr 50378	5.162: 62	
Kapitalsamlingsräkning hos AB Svenska Handelsbanken enl. motbok nr S 139	3.013: —	42.139: 70
Avräkning med Västerås stad		179.101: 16
Lån.		
Lån till Västerås stad enl. reservs d. 30/6 1942 med 3,5 % ränta, ursprungligen 736.493: 12	262.437: 09	
Lån till Västerås stad enl. revers d. 1/12 1950 med 3 % ränta, ursprungligen 125.000: —	62.567: 98	
Lån till Västerås stad enl. resers d. 5/5 1950 med 3,1 % ränta, ursprungligen 415.350:—	270.488: 87	
Lån till Byggnads AB Mimer enl. reserv d. 18/12 1948 stående lån med 3,5 % ränta, ursprungligen 189.385: —	189.385: —	
amorteringslån med 4 % ränta, ursprungligen 468.345: —	421.505: —	
Andel i Västerås stads lån till Byggnads AB Mimer enl. revers d. 12/6 1952 med 4 % ränta på 452.100: — varav för donationsfonderna	320.937: 50	
Lån till Birger Rollins dödsbo enl. reserv d. 11/4 1950 med 3,5 % ränta mot inteckning i fastigheten Lustigkulla 9	6.000: —	1.533.321: 44
Aktier.		
1.138 st. aktier i Asea à nom. 100: —, kurs 130: —	147.940: —	
104 st. aktier i AB Svenska Metallverken à nom. 60: —, kurs 105: —	10.920: —	
25 st. aktier i Svenska Sockerfabriks AB, à nom. 60:—, kurs 68: —	1.700: —	
250 st. aktier i Stockholms Enskilda Bank AB à nom. 100: —, kurs 395: —	98.750: —	
200 st. aktier i Stora Kopparbergs Bergslags AB à nom. 100: —, kurs 380: —	76.000: —	
51 st. aktier i Skandinaviska Banken AB, à nom. 142: —, kurs 265: —	13.515: —	

649 st. stamaktier i AB Svenska Handelsbanken, à nom. 100: —, kurs 178: —	115.522: —	
7 st. aktier i Försäkrings AB Hansa, à nom. 500: —, kurs 1.000: —	7.000: —	
50 st. aktier i Wikmanshytte Bruks AB, à nom. 100: —, kurs 190: —	9.500: —	480.847: —

Obligationer.

7 st. Teaterbyggnadskonsortiets premieobligationer av år 1893, nom. 20: —, kurs 19: —	133: —	
Sv. statens obl.-lån av år 1939, 2,75 %, nom. 2.500: —, kurs 90 %	2.250: —	
Sv. statens obl.-lån av år 1941, 3,5 %, nom. 12.600: —, kurs 97 %	12.222: —	
Sv. statens obl.-lån av år 1943, 3,5 %, nom. 9.000: —, kurs 97 %	8.730: —	
Sv. statens obl.-lån för inlösen av enskilda järnvägar 1944 års emission, 3 %, nom. 10.890: —, kurs 99 %	10.781: 10	
Sv. statens obl.-lån av år 1945, 3 %, nom. 10.000: —, kurs 91 %	9.100: —	
Sv. statens obl.-lån av år 1946, 3 %, nom. 29.000: —, kurs 91 %	26.390: —	
Sv. statens obl.-lån av år 1950, 3,25 %, nom. 95.000: —, kurs 97 %	92.150: —	
Sv. statens obl.-lån av år 1951, 3,5 %, nom. 7.000: —, kurs 99 %	6.930: —	
Konungariket Sveriges Stadshypotekskassas obl.-lån av år 1941, 3,5 %, nom. 2.000: —, kurs 97 %	1.940: —	170.626: 10

Fastigheter.

Ingrid nr 6	14.900: —	
Lovisa nr 3	60.000: —	74.900: —
	Kronor	2.480.935: 40

Skulder:

Fondernas kapital.

Under drätselkammarens förvaltning	2.120.630: 08
Under folkskolestyrelsens förvaltning	46.068: 98
Under yrkesskolestyrelsens förvaltning	47.315: 46
Under kommunala flickskolans förvaltning	36.739: 79
Under fattigvårdsstyrelsens förvaltning	230.181: 09
Kronor	2.480.935: 40

Mottagna säkerheter.

För lån till Byggnads AB Mimer:

Inteckningar i tomträtt 978.667: 50

För övriga lån:

Inteckningar	6.000: —

Västerås den 26 mars 1953.

På drätselkammarens vägnar:
GUSTAF OLSSON

Folke Wahlsten

Sammandrag av inkomsterna.

År 1951		År 1952
57.686: 39	Ränta å lån	58.209: 26
5.558: 96	Ränta å obligationer	5.397: 26
18.946: 26	Utdelning å aktier	23.204: 50
1.017: 06	Ränta å sparkasseräkning	1.182: 28
3.950: 56	Ränta å förlagsräkning med Västerås stad	3.520: 24
546: 39	Av Västerås stad garanterad ränteavkastning	20: 45
2.524: 05	Försålda teckningsrätter	—: —
997: 62	Avkastning från Anna Falkenbergs dödsbo	430: 13
10.000: —	Hyra för fastighet	10.000: —
101.227: 29	Kronor	101.964: 12

Sammandrag av utgifterna.

	Fonder för hjälpverksamheten	
53.187: 21	Pensioner och understöd	50.152: 76
10.000: —	Bidrag till landstinget	10.000: —
350: —	Fria bussresor för inom staden anställda distriktssköterskor	400: —
55: —	Gravskötsel	114: 30
1.166: 69	Förvaltningskostnader	558: 17
	Fonder för ålderdomshem, barnhem m. m.	
9.597: 03	Ålderdomshemmet för pauvres honteux	9.638: 92
326: 65	Barnhemmet för flickor	354: —
360: —	Pensioner och understöd	—: —
741: 84	Föreningen Västerås Skollovskolonier	792: 36
380: 69	Barnstugestyrelsen	395: —
	Fonder för skolor och undervisning	
3.233: 11	Stipendier och premier	3.395: 19
14.186: 43	Beklädnad till skolbarn	4.311: 78
1.901: 16	Bidrag till yrkesskolorna för pensioner	2.190: 84
450: —	Bidrag till fattiga skolbarns skolstudier	500: —
	Administrationskostnader	21: 96
20: —	Gravskötsel	25: —

	Diverse ändamål	
93: 28	Bidrag till fåglarna i Svartån	100: —
17: 20	Bidrag till Skarpskytteföreningen	17: 50
23: 59	Bidrag till andre komministerns lön	25: —
8.500: —	Bidrag till vegetationsdamm på Djäkneberget	—: —
536: 08	Diverse (piano)	—: —
2.516: 05	Köp av teckningsrätter	—: —
	De Gamlas Vänner	83.255: 75
	Utlägg av komminister Mjörner, Skerike, vid köp av obl.	139: 15
107.642: 01	Kronor	166.387: 68

REDOGÖRELSE
över förvaltningen av Västerås stads donationsfonder år 1952

Fondens namn	Tillgång vid 1952 års början	Inkomster	Utgifter	Upp- o. nedskrivning av värdehandl.	Kapitalförändringar av annat slag	Tillgång vid 1952 års slut
Under drätselkammarens förvaltning						
Altinska fonden	4.024: 51	141: 04	139: 30			4.026: 25
Natalia Anderssons stipendiefond	1.060: 65	35: 43	33: —			1.063: 08
Victor Anderssons och hans hustrus donationsfond	5.417: 60	162: 51	108: 50			5.471: 61
Badelunda sockens skogsfond	16.317: 42	505: 57		./. 128: 90		16.694: 09
Augusta Berglunds vängåva	25.346: 50	753: 54	736: 07			25.363: 97
J. G. Berglunds testamentsfond	14.988: —	541: 58	541: 58	./. 24: —		14.964: —
Bergmanska testamentsfonden för						
Arbetareföreningen	10.994: 55	389: 13	385: —	./. 20: —		10.978: 68
Natthärbärget	3.003: 42	108: —	107: 75			3.003: 67
Emelie Bergströms donationsfond	11.652: 67	390: 15	390: 15	./. 60: —		11.592: 67
P. Bilschiers testamentsfond	1.652: 50	59: 13	59: 13			1.652: 50
Ruth Randall Edströms minnesfond ..	208.088: 84	7.203: 56	3.100: —	./. 25.400: —		
(I tillgången vid 1952 års slut ingår 8.401: 20 som utgör disp. avkastning för parkförvaltningen)				+ 3.500: —		190.292: 40
Lotten Ekelunds donationsfond	49.940: —	1.797: 25	1.797: 25	./. 140: —		49.800: —
Ekelundska sjukvårdsfonden	22.422: 20	802: 41	400: —	./. 66: —		22.758: 61
A. Engströms donationsfond	10.000: —	355: 99	355: 99			10.000: —
Engvallska pensionsfonden	31.580: 97	1.112: 29	1.020: —	./. 62: —		31.611: 26
Stina Flodins donationsfond	2.692: 42	101: 84	100: —			2.694: 26
Johanna Fryklunds donationsfond	10.279: 42	366: 84	340: 76	./. 26: —		10.279: 50
Maria Hallanders donationsfond	181.653: 42	7.075: 19	4.920: 47	./. 6.519: —	+ 7: 50	177.296: 64
Stadsarkitekt Erik Hahrs minne......	1.282: 43	38: 47				1.320: 90
Systrarna Hedmans understödsfond ..	129.695: 32	4.709: 64	4.034: 50			
		(59: 13)	(59: 13)	./. 1.196: —		129.174: 46

Fondens namn	Tillgång vid 1952 års början	Inkomster	Utgifter	Upp- o. nedskrivning av värdehandl.	Kapitalförändringar av annat slag	Tillgång vid 1952 års slut
Fru Carolina Hygrells fond	82.228: 22	1.027: 53	83.255: 75			—
Bernhard Carlssons donationsfond	52.113: 09	1.938: 05	1.938: 05	./. 184: —		51.929: 09
Knyppelsällskapet i Västerås gåva	903: 05	26: 66	30: 38			899: 33
G. R. Lagerquists donationsfond	29.479: 30	1.050: 75	1.000: —	./. 60: —		29.470: 05
P. O. Linds fond	10.027: 04	363: 54	358: —			10.032: 58
Cecilia Charlotta Lindgrens fond	2.490: —	77: 48	77: 48	./. 20: —		2.470: —
Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond	35.087: 22	1.216: 73	1.243: 91	./. 80: —		34.980: 04
Mark Modins minne	723: 16	25: 31	25: —			723: 47
Katarina Molls fond	6.310: 61	227: 22				6.537: 83
Karin Möllers fond	4.914: 17	175: 19	175: 19			4.914: 17
Theresia Möllers donationsfond	4.629: 09	173: 78	170: —			4.632: 87
Meurlingska fonden	4.720: 72	168: 82	165: —			4.724: 54
Anna Norbergs, f. Nordins stipendiefond	1.974: 72	75: —	67: —			1.982: 72
Olof Norelii testamentsfond	31.531: 65	1.112: 16	1.112: 16	./. 60: —		31.471: 65
Orströms donationsfond	10.133: 11	353: 62	200: —	./. 20: —		10.266: 73
Amanda Petterssons donationsfond	20.213: 09	768: 02	750: —			20.231: 11
Sundinska donationsfonden för pauvres honteux och medelklassen	30.663: 77	1.073: 33	900: —	./. 80: —		30.757: 10
Sundinska donationsfonden för arbetsklassen	15.105: 95	534: 65	487: 63	./. 20: —		15.132: 97
Sundinska beklädnadsfonden	5.000: —	190: 41	190: 41			5.000: —
Sundinska donationsfonden för barnhemmet	10.004: 72	349: 28	354: —			10.000: —
Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål	183.807: 24	14.003: 55	11.865: 19	./. 300: —		185.645: 60
Sundinska donationsfonden för Skarpskytteföreningen	500: 48	17: 98	17: 50			500: 96
Systrarna Sundvalls pensionsfond	33.173: 75	1.159: 24	1.020: —	./. 80: —		33.232: 99

Fondens namn	Tillgång vid 1952 års början	Inkomster	Utgifter	Upp- o. ned-skrivning av värdehandl.	Kapitalför-ändringar av annat slag	Tillgång vid 1952 års slut
F. d. riksdagsman G. Sällings donationsfond	3.002: 33	104: 72	103: 50			3.003: 55
Torngrens fond för konvalescenter och obotligt sjuka	572.150: 70	23.139: 46	13.357: 10	./. 48.632: —		533.301: 06
Häradshövding Claes Ugglas, och fru Gertrud Ugglas, f. Sundén, understödsfond	45.347: 91	2.156: 50	2.250: 16	./. 7.288: —		37.966: 25
Gustaf Wahlbecks gåva	3.045: 02	106: 80	96: —			3.055: 82
Wahlbeckska välgörenhetsfonden	190.815: 07	6.730: 06	6.185: 16	./. 200: —		191.159: 97
Hanna och P. W. Werkelins donationsfond	22.031: 48	792: 39	790: —			22.033: 87
E. G. Vretmans donationsfond	1.116: 81	39: 56	39: 36			1.117: 01
Västerås Gilles donationsfond	1.000: —	33: 86	33: 86			1.000: —
Västerås Trädplanteringssällskaps donationsfond	4.566: 93	164: 54				4.731: 47
Zimmermanska slöjdskolefonden	79.683: 17	2.744: 94	2.190: 84			80.237: 27
Ålderdomshemmets konto	32.967: 48	3.296: 64 (2.879: 91)	9.638: 92 (2.879: 91)			26.625: 20
Otto Oests gåva	794: 82	29: 44				824: 26
Anna Falkenbergs dödsbo		439: 84	439: 84			—
	2.274.348: 71	92.536: 61	159.096: 84	./. 87.165: 90	+ 7: 50	2.120.630: 08
Avgår interna inkomster och utgifter mellan foderna		2.939: 04	2.939: 04			
Kronor	2.274.348: 71	89.597: 57	156.157: 80	./. 87.165: 90	+ 7: 50	2.120.630: 08

Fondens namn	Tillgång vid 1952 års början	Inkomster	Utgifter	Upp- o. nedskrivning av värdehandl.	Kapitalförändringar av annat slag	Tillgång vid 1952 års slut
Under folkskolestyrelsens förvaltning						
Berglundska fonden	4.808: 36	180: 47	168: —			4.820: 83
Fabriks- och Handtverksföreningens premiefond	1.064: 63	40: 49	37: —			1.068: 12
Fattiga skolbarns beklädnadskonto		4.311: 78 (4.425: 48)	4.311: 78 (4.425: 48)			—
Folkskolans premiefond	431: 36	16: 08				447: 44
Domprost och domprostinnan Fåhraeus stipendiefond	3.889: 75	146: —	135: —			3.900: 75
Hygrellska donationsfonden	4.780: 28	178: 29				4.958: 57
Johannisbergs gårds donationsfond	207: 51	7: 15	7: —			207: 66
Christina Catarina Lindqvists don.-fond	4.000: —	152: 07	152: 07			4.000: —
Menlöska donationsfonden	695: 98	25: 76	25: —			696: 74
Nordgrens änkas donationsfond	2.200: —	82: 20	82: 20			2.200: —
Johanna Redins donationsfond	1.030: 20	38: 03	35: —			1.033: 23
Anna Maria Scherdins donationsfond	500: —	18: 40	18: 40			500: —
Sophie Elisabet Sjöbergs testam.-fond	500: —	18: 40	18: 40			500: —
Änkan Ströms donationsfond	200: —	7: 36	7: 36			200: —
Sundinska premiefonden för folkskolan	10.126: 74	383: 26	428: 65			10.081: 35
AB Svenska Metallverkens premiefond	1.061: 29	39: 26	36: —			1.064: 55
J. G. Wahlströms donationsfond	231: 50	7: 50	7: —			232: —
J. G. Berglunds donationsfond		175: —	139: 15	./. 50: —	+ 5.009: 27	4.995: 12
Carl Anderssons och Edla Lovisas donationsfond		152: 61			+ 5.010: 01	5.162: 62
	35.727: 60	5.980: 11	5.608: 01	./. 50: —	+ 10.019: 28	46.068: 98
Avgår interna inkomster och utgifter mellan fonderna		4.425: 48	4.425: 48			
Kronor	35.727: 60	1.554: 63	1.182: 53	./. 50: —	+ 10.019: 28	46.068: 98

Fondens namn	Tillgång vid 1952 års början	Inkomster	Utgifter	Upp- o. nedskrivning av värdehandl.	Kapitalförändringar av annat slag	Tillgång vid 1952 års slut
Under yrkesskolestyrelsens förvaltning						
Hans och Augusta Larssons stipendiefond	37.709: 26	1.371: 38	1.163: 36	./. 300: —		37.617: 28
Karlsbrödernas stipendiefond till tekniska skolan	2.949: 10	87: 96	70: —			2.967: 06
Sundinska premiefonden för slöjdskolan	5.151: 84	152: 33	151: 80			5.152: 37
Wilhelmsstipendiet till tekniska skolan	1.376: —	51: 71	25: —			1.402: 71
Yrkesskollärarnas premiefond	169: 90	6: 14				176: 04
Kronor	47.356: 10	1.669: 52	1.410: 16	./. 300: —		47.315: 46
Under kommunala flickskolans förvaltning						
Eric och Mathilda Anderssons fond ..	1.019: 47	38: 03	35: —			1.022: 50
Elsa Andréns minnesfond	460: 13	17: 18				477: 31
Th. af Billbergs fond	1.988: 56	69: 29	66: —	./. 30: —		1.961: 85
Lina Gröndals fond	2.016: 07	70: —	70: —	./. 40: —		1.976: 07
Johan och Augusta Högstedts stipendiefond	2.317: 72	68: 43	66: —			2.320: 15
Karlsbrödrafonden nr 1	3.064: 57	98: 99	98: —	./. 82: —		2.983: 56
Karlsbrödrafonden nr 2	2.893: 61	109: 18	89: —			2.913: 79
Anna Löfgrens fond	2.942: 93	87: 04	75: —			2.954: 97
Anna Löfgrens minnesfond	2.043: 86	60: 32	60: —			2.044: 18
Flickskolans premiefond	2.093: 16	62: 79				2.155: 95
Stipendiefonden "Brittas minne"	3.126: 22	92: 28	90: —			3.128: 50
Sundinska stipendiefonden till flickläroverket	5.047: 19	177: 45	175: —	./. 100: —		4.949: 64
21-septemberfonden	2.472: 39	115: 76	100: —	./. 468: —		2.020: 15

Fondens namn	Tillgång vid 1952 års början	Inkomster	Utgifter	Upp- o. nedskrivning av värdehandl.	Kapitalförändringar av annat slag	Tillgång vid 1952 års slut
Adalrik och Hildur Hwassers minnesfond	1.514: 03	56: 44	52: —			1.518: 47
Wilhelmsstipendiet till flickläroverket	1.286: 52	38: 18	25: —			1.299: 70
Fru Anna Anderssons, Hamre gård, stipendiefond		13: —			+ 3.000: —	3.013: —
Kronor	34.286: 43	1.174: 36	1.001: —	./. 720: —	+ 3.000: —	36.739: 79
Under fattigvårdsstyrelsens förvaltning						
Anna Helena Almströms fond	4.012: 12	139: 48	140: —	./. 2: —		4.009: 60
Ulrika Anderssons fond	500: —	17: 48				517: 48
J. G. Berglunds understödsfond	119.630: 92	4.160: 22	3.054: 88	./. 66: —		120.670: 26
P. Bilschiers testamentsfond	1.247: 43	43: 45	32: 10			1.258: 78
Engstedt och Kjellbergska donationsfonden	721: 10	26: 99	26: —			722: 09
Beate Louise Voughts fond	10.023: 87	351: 63	350: —	./. 4: —		10.021: 50
Ulrika Godenius testamentsfond	1.990: 08	68: 99	50: 96			2.008: 11
Johanna Hallströms testamentsfond	2.557: 79	88: 83	87: 49			2.559: 13
Hedda Hoffmans testamentsfond	879: 31	30: 32	22: 40			887: 23
Fanny Johanssons fond	5.003: 92	174: 16	172: —	./. 2: —		5.004: 08
Fanny och Olivia Kolméns fond	42.947: 57	1.471: 98	1.200: —	./. 28: —		43.191: 55
Anders Petter Ljunglöfs fond	1.005: 62	35: 07	34: —			1.006: 69
Malmströms fond	10.087: 77	350: 18	347: 50	./. 6: —		10.084: 45
Alexander Mossbergs testamentsfond	672: 01	23: 03				695: 04
Regina Möllers testamentsfond	5.016: 95	174: 81	172: 18	./. 2: —		5.017: 58
Anders Nordlöfs testamentsfond	679: 31	23: 58	17: 40			685: 49
Anna Sofia Sjöbergs testamentsfond	407: 21	13: 67	10: 10			410: 78
Sofia Elisabet Sjöbergs testamentsfond	4.501: 35	156: 85	115: 87	./. 2: —		4.540: 33

Fondens namn	Tillgång vid 1952 års början	Inkomster	Utgifter	Upp- o. nedskrivning av värdehandl.	Kapitalförändringar av annat slag	Tillgång vid 1952 års slut
Törnblomska donationsfonden	4.265: 10	270: 10	320: —			4.215: 20
		(108: 50)	(108: 50)			
E. G. Vretmans och hans hustrus donationsfond	4.544: 30	157: 66	150: —	./. 4: —		4.547: 96
Hedda Hoffmans m. fl. fonders räntebehållning	143: 90	4: 91	148: 81			—
Abraham Arbrahamsson Hülphers testamentsfond	8.147: 61	293: 15	293: —	./. 20: —		8.127: 76
Anders Nordlöfs m. fl. fonders räntebehållning		508: 50	508: 50			—
		(508: 50)	(508: 50)			
	228.985: 24	8.585: 04	7.253: 19	./. 136: —		230.181: 09
Avgår interna inkomster och utgifter mellan fonderna		617: —	617: —			
Kronor	228.985: 24	7.968: 04	6.636: 19	./. 136: —		230.181: 09
Sammandrag						
Under drätselkammarens förvaltning	2.274.348: 71	89.597: 57	156.157: 80	./. 87.165: 90	+ 7: 50	2.120.630: 08
Under folkskolestyrelsens förvaltning	35.727: 60	1.554: 63	1.182: 53	./. 50: —	+ 10.019: 28	46.068: 98
Under yrkesskolestyrelsens förvaltning	47.356: 10	1.669: 52	1.410: 16	./. 300: —		47.315: 46
Under kommunala flickskolans förvaltning	34.286: 43	1.174: 36	1.001: —	./. 720: —	+ 3.000: —	36.739: 79
Under fattigvårdsstyrelsens förvaltning	228.985: 24	7.968: 04	6.636: 19	./. 136: —		230.181: 09
Kronor	2.620.704: 08	101.964: 12	166.387: 68	./. 88.371: 90	+ 13.026: 78	2.480.935: 40

Västerås den 26 mars 1953.

På drätselkammarens vägnar:
GUSTAF OLSSON

/ *Folke Wahlsten*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 **Ser. B nr 8**

Nr 8. Årsberättelse rörande den allmänna hälsovården från Hälsovårdsnämnden i Västerås för år 1952.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

Ledamöter: Stadsläkaren G. Andrén, ordförande, Ombudsmannen Erik Berglind, v. ordf., Polismästaren O. Stålhane, Distriktsveterinären V. Snöborgs, Byggmästaren Gust. A. Lindahl, Konditorn Ove Klingvall, Husmodern Markit Björkman.

Suppleanter: Fru Karin Kjelldahl, Ombudsmannen Rune Gustafsson, Ombudsmannen Gösta Jansson, Ombudsmannen Erik Karlsson, Fru Ingrid Pettersson.

Sekreterare: Kanslinotarien Åke Renvall.

I. *HÄLSOVÅRDSNÄMNDENS VERKSAMHET.*

1. Nämnden har sammanträtt 13 gånger under året. Ärendena protokollförda i 400 paragrafer.
2. Diarieförda ärenden 432.
3. Åtgärder beträffande oympade skolbarn: Föreläggande har skett i 37 fall.

II. *BEFOLKNINGSFÖRHÅLLANDENA INOM SAMHÄLLET.*

1.	Kyrkoskrivna inv. vid årets början:	m.	31.541	kv.	30.757	s:a	62.298	
	Kyrkoskrivna inv. vid årets slut:	m.	32.158	kv.	31.475	s:a	63.633	
2.	Antal under året levande födda:	m.	575	kv.	575	s:a	1.150	
3.	Antal under året döda personer:	m.	216	kv.	218	s:a	434	

4. Antal döda under 1 års ålder: 18 st.
5. Särskilt stor dödlighet inom viss stadsdel har ej förekommit.

Folkmängdens tillväxt under de senaste 15 åren framgår av nedanstående tabell.

År	Folkmängden vid årets början	Folkmängden vid årets slut	Ökning + Minskning —	Födda			Döda			Nativitets överskott + underskott —	Inflyttnings överskott + underskott —
				Män	Kv.	S:ma	Män	Kv.	S:ma		
1938	35,378	36,551	+1,173	278	271	549	156	164	320	+229	+ 944
1939	36,551	37,848	+1,297	286	279	565	140	195	335	+230	+1,067
1940	37,848	38,597	+ 749	284	288	572	171	157	328	+244	+ 505
1941	38,597	39,433	+ 836	352	336	688	161	148	309	+379	+ 457
1942	39,433	40,797	+1,364	399	377	776	170	153	323	+453	+ 911
1943	40,797	42,707	+1,910	455	469	924	193	184	377	+547	+1,363
1944	42,707	44,306	+1,642	553	514	1,067	161	183	344	+723	+ 919
1945	44,306	46,165	+1,859	540	517	1,057	187	192	379	+678	+1,181
1946	48,602	51,034	+2,432	646	561	1,207	204	191	395	+812	+1,620
1947	51,034	53,540	+2,506	594	601	1,195	232	205	437	+758	+1,748
1948	53,390	56,912	+3,522	672	571	1,243	204	207	411	+832	+1,690
1949	55,828	57,908	+2,080	666	566	1,232	223	212	435	+797	+1,283
1950	57,908	59,990	+2,082	618	577	1,195	227	191	418	+777	+1,305
1951	59,990	62,017	+2,027	595	518	1,113	207	213	420	+693	+1,334
1952	62,298	63,633	+1,335	575	575	1,150	216	218	434	+716	+ 619

III. *ALLMÄN HÄLSOVÅRD.*

A. *Vattentillgången.*

1) Behovet av hushållsvatten tillgodoses genom stadens vattenledning, vartill samtliga fastigheter inom staden äro anslutna utom vissa delar av Skiljebo. Härtill kommer några egnahemsområden, som äro belägna utanför den egentliga stadsbebyggelsen.

2) Under året utfördes 4.067 m nya vattenledningar. Vattenledningarnas sammanlagda längd utgjorde den 31 december 151.357 m.

3) Under året inkopplades 106 servisledningar på stadens vattenledningsnät. Vattenledningsvattnet utgöres av vatten taget ur brunnar i Badelundaåsen vid Hässlö. Vattnet består dels av i åsen från norr framrinnande grundvatten och dels av vatten från Mälaren som infiltrerats i åsen. På vattenledningsvattnet (renvattnet) ha under året utförts regelbundna undersökningar. Vattnets hårdhet har varierat mellan 7,1 och 9,1 och i medeltal varit 8,2 tyska grader. Manganhalten har varierat mellan 0,05 och 0,19 milligram per liter. Undersökningar av vattnets bakteriehalt ha utförts en gång i månaden. Härom intet att anmärka.

Klorering av renvatten har verkställts från årets början till den 23 november.

Vattentillgången var under året fullt tillräcklig. Förbrukningen var under året:

För hushållsbehov	3.084.000 m^3	47,1 %
„ industriella behov	2.339.000 m^3	35,7 %
Övriga	1.127.000 m^3	17,2 %
Summa	6.550.000 m^3	

Stadens vattenförbrukning per dygn räknat uppvisar följande karakteristiska värden:

Maximalt	23.680 m^3
Medeltal	17.900 m^3
Minimalt	11.860 m^3

Per person och dygn blev förbrukningen sålunda:

För hushållsbehov	139 liter
„ industriella behov	106 liter
Övrigt	51 liter
Summa	297 liter

B. *Avledning av spill- och regnvatten.*

Vattenavloppet är i huvudsak anordnat enligt det kombinerade systemet dvs. såväl spill- som regnvatten avledes i gemensamma ledningar. För en del nybyggda ytterområden är vattenavloppet anordnat enligt det separata systemet.

Allt avloppsvatten undergår mekanisk rening innan det utsläppes i Mälaren eller Svartån. Huvudparten av avloppsvattnet renas vid reningsverket vid Kungsängen.

Avloppsvatten för områden som på grund av sitt läge ej kan avledas till reningsverket undergår mekanisk rening genom separat byggda emscherbrunnar. Dessa områden äro stadsdelen Kvarnbrovreten, en del av Aroslund, Hovdestalund—Åshagenområdet samt Västra Jakobsberg.

Under året utfördes 8.634 m nya avloppsledningar.

Avloppsledningarnas sammanlagda längd var vid årets slut 162.294 m.

Under året inkopplades 113 servisledningar på stadens avloppsnät.

AVLOPPSVERKET.

Reningsverket.

Det till rötkammaren pumpade slammet, vilket avvattnats och uppmätts i en kontrollkammare, uppgick till 14.609 m^3 eller i medeltal 39.9 m^3 per dygn. Ur rötkammaren urtappades under året 4.707 m^3 utrötat slam.

Av den för rötkammaren erhållna metangasen, som under året uppgick till 299.190 m^3 eller i medeltal 817 m^3 per dygn, har 259.979 m^3 levererats till gasverket och inblandats i stadsgasen och 39.211 m^3 förbrukats vid reningsverket för uppvärmning.

C. *Renhållning.*

a) Latrinrenhållning:

1. Latrinrenhållningen ombesörjes genom stadens renhållningsverks försorg.
2. Missförhållanden ang. renhållning ha anmärkts i 9 fall, som rättats efter tillsägelse.
3. Antal våningsklosetter: 22.850 st .
4. Se mom. 1.
5. Torvpudretten användes för stadens eget lantbruk.

b) Renhållning av gårdar och gator:

Tre-delningssystemet är föreskrivet inom det centralare stadsområdet, men man

har till huvudsaklig del genomfört ett tvådelningssystem: Hushållssopor och industriavfall.

1. Bortforsling sker genom renhållningsverket. Förbränning av sopor sker i en del större fastigheter.
2. Särskilda upplagsplatser finnas å stadens lantegendomar utanför det bebyggda stadsområdet. Tipp finnes å strandområdet väster om djuphamnen.
3. Svinmaten inom tre-delningsområdet går till stadens svingård, belägen å en av stadens lantegendomar, samt till ett flertal lantbrukare. Soporna köras ut till strandutfyllningar.
4. Anmärkningar beträffande renhållning å gårdar, avstjälpningsplatser och dyl. ha gjorts i 33 fall, varav flertalet grundar sig på bristande sophämtning, bristfälliga sopkärl etc.

Nämnden har beslutat att sopkärl av plåt, s. k. Norbakärl, rymmande 125 liter, försett med avtagbart lock, skall användas.

Sophämtning utföres enl. systemet "dammfri tömning"'. Enhetliga sopkärl skulle överallt i staden vara anskaffade senast den 1/7 1942. Detta har nu i det närmaste kunnat genomföras.

c) Antal inom staden befintliga:

1. Svinhus: Inga.
2. Fähus: Inga.
3. Stall: 23, alla inom hälsovårdsområdet för stad.
4. Svinhållning förbjuden inom stadsplaneområdet.

Missförhållanden och åtgärder beträffande dessa:

Beträffande	Anmärkta fall	Till nämndens åtgärd föranledda	Åtal
Gårdrenhållning	7	—	—
Bristande hämtning av sopor	10	—	—
Avträden och urinkurar	7	—	—
Bristfälliga sopplatser och sopkärl	11	—	—
Stall	3	—	—

Råttutrotning:

Ett anslag på 3.500 kr., som ställts till Nämndens förfogande för råttgiftsutläggning, har förbrukats under år 1952.

Utrotning av duvor, kajor och kattor:

För utrotning av skadegörande fåglar och kattor har ett anslag av 1.000 kr. beviljats i 1952 års stat. Under året avlivades 399 duvor, 34 kråkfåglar, 169 kajor, 33 skator, 1 hök och 61 kattor.

D. *Begravningsplatser.*

Tre begravningsplatser finnas. Å de båda äldre, inom själva staden, begraves endast i familjegravar. Nya begravningsplatsen, som är belägen omkring ett par kilometer utom den bebyggda staden togs i bruk 1925. Anmärkta missförhållanden ha ej förekommit.

Uppförande av ett nytt krematorium pågår.

E. *Fabriker och näringar.*

1. Anmälan om anläggande eller inrättande av nya fabriker enligt § 24 av hälsovårdsstadgan: Inga.

2. Uppgift ang. minderåriga i industriellt yrke: Byråföreståndaren förordnad som tillsyningsorgan. Han har till yrkesinspektionen insänt vederbörliga rapporter. Tillsynen omfattar 647 inspektioner fördelat på 133 dagar.

Arbetsställena: Hantverk 37, handel 500, övrig verksamhet 110. Missförhållanden, som föranlett anmälan till yrkesinspektör: Inga.

I 46 fall hava gjorda anmärkningar beträffande belysning, ventilation, drag från fönster, bristfälliga skyddsanordningar, saknade intygsböcker för minderåriga blivit rättade.

F. *Bostäder.*

1. Antal med boningshus bebyggda tomter planlagt område vid årets slut: 4.038. Under året ha uppförts 103 nya fastigheter med 742 lägenheter.

Lägenheterna fördela sig på följande sätt: 6 lägenheter om 2 rum med eller utan koksk., 203 lägenheter om 1 rum och kokvrå, 24 lägenheter om 2 rum och kokvrå, 48 lägenheter om 1 rum och kök, 212 lägenheter om 2 rum och kök, 169 lägenheter om 3 rum och kök, 41 lägenheter om 4 rum och kök, 31 lägenheter om 5 rum och kök, 6 lägenheter om 6 rum och kök, 1 lägenhet om 7 rum och kök, 1 lägenhet om 8 rum och kök.

Rivna fastigheter: 8 st. omfattande 28 lägenheter, 2 st. rum och kokvrå, 22 st. lägenheter på 1 rum och kök, 1 st. lägenhet på 2 rum och kök och 3 lägenheter på 3 rum och kök.

2. För barnrika familjer finnas 17 bostadshus.

I staden finnas nu 9 pensionärshem med 242 lägenheter, som fördela sig på följande sätt: 225 lägenheter med 1 rum och kokvrå samt 6 lägenheter med 1 rum och kök, 4 lägenheter med 2 rum och kokvrå samt 7 lägenheter för fastighetsskötare.

Ett bostadshus för "pauvres honteux" finnes även, med 8 lägenheter à 1 rum och kök, Flodinska gården (Föreningen De Gamlas Vänner) à 6 rum samt Floragården (Missionsförsamlingen) à 6 rum. Den 1/1 1952 invigdes nya Flodinsgården med plats för 21 pensionärer.

Bostadsbristen är fortfarande mycket stor och ett 100-tal utdömda lägenheter äro fortfarande bebodda. Antal bostadssökande 1.953.

3. Särskilda bostäder för lungsiktiga finnas ej.

4. Inga härbärgen eller asyler ha tillkommit.

5. a) Bostadsinspektionen handhaves av en bostadsinspektör. b) Antal bostadsinspektioner under året: 1:sta besök 1.534, återbesök 276, summa 1.810. Åtgärdade anmälningar, förfrågningar och klagomål 1.327.

Avhjälpta missförhållanden 243.

Av hälsovårdsnämnden utdömda bostäder: 1 järnspiselrum, 5 st. lägenheter på 1 rum och kök.

Antal herrfriseringar och damfriseringar: 87.

G. *Samlingslokaler.*

Anmärkningar: Inga.

H. *Bad och badanstalter, särskilt skol- och folkbad.*

I stadens varmbadhus har under året serverats 96.829 bad, varav för skolbarn: Simhall med värmestuga 35.834, billighetsbastu 20.637 och simundervisningsbad 25.690. Folkbad: Billighetsbastu 20.637.

Varmbadhuset har delvis varit stängt 5 mån. under året på grund av reparationer.

Staden har anordnat 3 friluftsbad å holmar i Västeråsfjärden, dit regelbundna buss-, båt- och ångfärjeförbindelser finnas dagligen under sommaren. Sedan broförbindelse ordnats från fastlandet till Björnön, har friluftsbadet där betydligt bättre kunnat utnyttjas. Ett friluftsbad ligger vid Johannisberg. Vattnet i Västeråsfjärden var liksom under föregående år tämligen starkt förorenat. Colihalten var hög. Ökad sjuklighet i samband med badningen har dock ej förmärkts. Förbättring av rådande förhållanden kan förväntas när framdeles reningsverket utökas med biologiskt filtrum. Biologiskt filtrum kan av kostnadsskäl tills vidare ej anläggas. En kommunal badstuga vid Lundby kyrkby har inspekterats och godkänts. Antal bad för vuxna 523, skolbad 325.

Bastubad finnes vid Arosvallen, Idrottshallen, Emaus Idrottsplats, Kanothuset samt vid Björnögården. Dessutom har bastu anordnats i 6 större bostadshus.

I. *Födoämnen och njutningsmedel.*

Köttbesiktningstvång finnes. (Se 7 B.) Västerås Andelsslakteri (Nr 74) började sin verksamhet i nov. 1934. En större privat saluhall finnes sedan 1931.

3. Se mom. I.
4. Enskilda, mindre slakterier: 1 st. Intet under s. k. offentlig kontroll.
5. Mjölkkontrollen genom inspektörerna. Mjölkundersökningarna utföras å det år 1939 inrättade mjölklaboratoriet (vid köttbesiktningsbyrån) och beträffande pasteuriseringsprov å apoteket Bävern.
6. Matvaruberedning och matvaruhandel.

Rörelsens art	Vid årets början	Antal under året nedlagda	Antal under året inrättade	Vid årets slut
Slakteriet	2	—	—	2
Korvfabriker	31	3	—	28
Charkuteributiker	65	1	—	64
Bagerier	49	3	—	46
Karamellfabriker	6	—	—	6
Brödbutiker	34	—	—	34
Mejerier	1	—	—	1
Mjölkbutiker	107	3	—	104
Speceributiker	93	—	—	93
Fiskbutiker	6	1	—	5
Näringsställen	66	6	—	60
Dam- och herrfriseringar	87	—	—	87
Skrot- och hudupplag	11	—	—	11
Självbetjäningsbutiker	12	—	—	12

I ovanstående är Saluhallen ej medräknad.

7. A. Missförhållanden och åtgärder beträffande dessa:

Beträffande	Anmärkta fall	Till nämndens åtgärd föranledda	Åtal
Charkuterier	8	—	—
Charkuteributiker	10	—	—
Bagerier och konditorier	15	—	—
Mjölkbutiker	13	—	—
Speceriaffärer	6	—	—
Näringsställen	30	2	—
Fiskbutiker	1	—	—
Rak- och frisersalonger	7	—	—

Av hälsovårdsinspektionen beslagtagna födoämnen 1952.

Köttvaror	101	kg på grund av förskämning
Fläsk	65	„ „ „ „ „
Korv	36	„ „ „ „ „
Fisk	350	„ „ „ „ „
Fågel	10	„ „ „ „ „
Bröd	10	„ „ „ „ „

Vid kontrollen av importerade varor undersöktes 3.250 kg köttkonserver och 3.250 kg godkändes till införsel.

Livsmedelskontrollen är icke tillfredsställande. För dess effektivisering är anskaffandet av en stadsveterinär en trängande önskvärdhet. Den nya livsmedelsstadgan förutsätter att en stadsveterinär finnes.

9. Tillsyn av matserveringsställen.

512 inspektionsbesök, varvid i 25 fall anmärkningar förekommit.

10. Livsmedelskontrollens anordning och kostnader:

Vid mjölklaboratoriet ha undersökts 520 mjölk- och 431 gräddprov. Medelfetthalten för oskummad mjölk 2,91 %, för tunn grädde 12,5 % samt för tjock grädde 39 %. Anmärkningar mot för låg fetthalt på oskummad mjölk har skett i 7 fall. Fetthalten å grädde har hållit sig mellan de stadgade gränserna utom i 5 fall.

Mjölkkontrollen omfattar förutom fetthalt även prov på smutshalt och hållbarhet.

Beträffande mjölkens hållbarhet, vilken provats medels reduktasprovet, har av 520 undersökta prov 11 givit anledning till anmärkning.

Prov av inom staden saluhållet smör: 20 prov. Av dessa har inget prov haft för hög vattenhalt.

107 korvprover har undersökts på halten av vatten och bindemedel varav 10 prov visat sig innehålla för hög vattenhalt och 11 prov för hög halt av bindemedel.

11. Missförhållanden med avseende på försäljning eller förtäring av spritvaror eller andra berusnings- eller njutningsmedel ha ej varit föremål för nämndens handläggning. Ett halvkommunalt ölkafé har varit föremål för ständiga anmärkningar.

12. 8 st. köttbilar för kringföringshandel å landsbygden har av hälsovårdsnämnden erhållit förnyat tillstånd under året.

13. Svampkontrollen, som ägt rum å torgdagar (onsdagar och lördagar) mellan 7—9, påbörjades den 6 aug. och pågick t. o. m. den 1 nov. Summa 26 torgdagar. Svampkontrollant har varit fru Wennerberg.

Tablå över kontrollerad svamp år 1952:
Snöbollschampinjon 4 l, Ängschampinjon 3 l, Smörsopp 5 l, Fårticka 5 l, Blodriska 2 l, Rodnande Fjällskivling 10 l, Blåmusseron 10 l, Blek och Röd Taggsvamp 16 l, Brun Hattmurkla 3 l, Trattkantarell 11 l, Pudrad Trattskivling 2 l, Kremlor 2 l, Kantareller 2.000 l. Summa 2.074 l svamp därav 95 l svamp som beslagtogs.

14. 8 glassprover har tagits varav 5 prover haft anmärkning som tyder på allvarliga hygieniska brister vid varans beredning.

K. *Åtgärder i anledning av lag ang. könssjukdomar av den 20 juni 1918.*

1. Poliklinik är inrättad sedan 1 juli 1924. Besöksantalet under året 2.454. Medeltal per mottagning 8,5. Nytillsjuknade under året 356 m. och 156 kv.

Den 25/11 1936 flyttades polikliniken till stadsläkarens mottagningslokaler.

2. Missförhållanden och i anledning därav vidtagna åtgärder ha ej förekommit.

L. *Åtgärder i anledning av lagen den 14 sept. 1914 ang. vissa åtgärder mot utbredning av tuberkulos.*

1. Antal lägenheter, i vilka smittrening för tuberkulos ägt rum = 11.

2. Anslag från staden för den privata dispensärverksamheten (sommarkolonien) = 4.000 kr. (Se stadsläkarens ämbetsberättelse för år 1947 bil. 10.)

M. *Åtgärder i anledning av lag om skyddskoppympning av den 2 juni 1916.*

Se stadsläkarens årsberättelse III. 3.

N. *Kommunala vårdanstalter.*

Sjukavdelning finnes inrättad vid ålderdomshemmet Karlslund med platser. Ålderdomshemmets friskavdelning 110 platser.

	Plats antal	Stadens kostn. resp. bidrag
Landstingets barnhem	23	
Enskilda föreningars barnhem:		
Västerås barnkrubba. I medeltal pr dag	25	3.500
Flickbarnhemmet	14	1.000

Landstingets barnhem.

Utdrag ur årsberättelsen 1952.
Läkare: Lasarettsläkare A. Normark.
Föreståndarinna: Nanna Hagberg.
Antal underhållsdagar: 7.803.
Antal kvarliggande barn från år 1951: 17 st.
Antal intagna barn år 1952: 49 st.
Antal utskrivna barn under år 1952: 54 st.
Antal kvarliggande barn till år 1953: 16 st.
Antal sjukdagar c:a 130.

Barnhemmet för flickor.

Utdrag ur årsberättelsen 1952.
Läkare: Stadsläkare G. Andrén.
Föreståndarinna: Viola Berg.
Antal underhållsdagar: 5.074 st.
Antal kvarliggande barn från år 1951: 14 st.
Antal intagna barn år 1952: 2 st.
Antal kvarliggande barn till år 1953: 14 st.
Antal sjukdagar c:a 26.

3. Barnkrubban.
Adress: Anderslundsgatan 6.
Öppet kl. 6.35—17.30. Lördagar till kl. 13. Stängt under juli.
För driftskostnaden svarar närmast Föreningen Västerås barnkrubba, Understödsförening.
Kommunalt bidrag.
Dagavgift 1: 45 kr.—4 kr. enligt förmögenhetstillgång per barn och dag.
Läkare: J. Lundblad.

4. Sommarkoloniverksamhet.
Folkskolans sommarkolonier:
vid Frösåker (64 barn under 2 vårdperioder à 5 veckor) 128 platser
„ Mårdhyttan (64 barn och 61 barn under 2 vårdperioder à 5 veckor) 125 „
„ Bysala (30 barn och 32 barn under 2 vårdperioder à 5 veckor).... 62 „
„ Gusselby (69 barn och 70 barn under 2 vårdperioder à 5 veckor) .. 139 „

Dessutom 7 astmatiska barn i Granfjällets och Fjällgårdens koloni i Sälen samt 266 barn i feriehem.

Röda korsets sommarkoloni vid Karbenning (emottager barn från hela länet) .. 30 platser
Tuberkulosdispensärens sommarkoloni i Lindersnäs (Varberg) 45 och 25 barn under 2 vårdperioder à 6 veckor (öppet 13/6—15/9) 45 „
Aseas sommarkoloni Bjällandsås, Bokenäs (Västkusten), 104, 104 och 43 barn under 1 mån., i 3 perioder (öppet 12/6—21/9) 245 „
Aseas barnpensionat Fliken, Kärrgruvan (öppet hela året) 20 „
Aseas barnpensionat Hemgården, Aseastigen 4 16 „
Uddens småbarnskoloni i Skinnskatteberg för barn mellan 3 och 6 år.
I sexveckorsperioder med 15 barn under vår- och höstperioderna, under sommaren två sexveckorsperioder med 25 barn i varje.

5. Barnträdgårdar:
"Västerås stads barnstugor" 18 st. barnträdgårdar.
Antal vårdplatser: 686 st.
À vardera barnträdgården emottages c:a 20 barn à en förmiddagsavd. 3 tim. och c:a 20 barn à eftermiddagsavd. 3 tim. Alla dagar utom lördag och söndag.
Läkare: P. Fritsch.
Eftermiddagshem för skolbarn: Herrgärdsskolan.
Varje dag 14—17 em. 30 barn.
Dagkoloni: 25/6—20/8 kl. 10.30—3.30 i form av badresor till Östra holmen. 88 barn i genomsnitt per dag.
Lekplatsverksamheten har varit anordnad under ledning av ledarinna tiden 4 juni

—25 augusti vid Folkets park medeltal barn/dag 204, Djäkneberget medeltal barn/dag 84, Hagaparken medeltal barn/dag 56, Skallberget medeltal barn/dag 49, Rudbecksparken medeltal barn/dag 113, Smalbäcken medeltal barn/dag 89, Tunby medeltal barn/dag 32.

Fritidsverksamhet för skolbarn har varit anordnad vid Tunby; 6 klubbar med 12 skolbarn i vardera, vid Fridnäs 3 klubbar samt vid Siggesborgsgården 3 klubbar.

Utanby daghem vid Östra Ringvägen har sedan årets början 42 platser: för spädbarn 11, koltbarn 15 och barnträdgårdsbarn 18.

Hammarby daghem, barn mellan 3—6 år, delade på koltavd. 15 barn, barnträdgårdsavd. 15—18 barn.

O. 1. *Spädbarns- och fosterbarnsvård.*

På barnavårdscentralerna för meddelande av läkarevård ang. uppfödning och vård av barn under 3 år ha varit inskrivna 2.829 därav 1.046 nyinskrivna (1951 inskrivna 3.003, därav 1.047 nyinskrivna).

Läkarmottagningar 612, varvid 7.490 barn undersökts. Medeltal per mottagning 12,24 (1951 7.634 barn undersökts. Medeltal per mottagning 12,25).

Sköterskorna har gjort 8.996 besök i hemmen. På sköterskornas mottagningsrum ha avlagts 2.104 besök (1951 10.728 besök i hemmen. På sköterskornas mottagningsrum 2.704 besök).

Läkare: D:r Assar Normark.

O. 2. *Mödravård.*

Se stadsläkarens årsberättelse VI och VII.

P. 1. *Hälso- och sjukvårdspersonal.*

1. Tjänstebefattningar: 1 stadsläkare, 3 stadsdistriktsläkare, 1 veterinär såsom föreståndare vid köttbesiktningsbyrån, 1 vaktmästare vid samma byrå, 1 bostadsinspektör, 1 byråföreståndare, tillika inspektör, 5 inspektörer, som tillika är desinfektörer, 8 stadsdistriktssjuksköterskor, 1 dispensärsköterska och 6 skolsköterskor. Dessutom finnas 4 diakonissor, 2 distriktsbarnmorskor, som tillika äro landsdistriktsbarnmorskor. Sedan oktober 1948 är ett kontorsbiträde anställt å hälsovårdsbyrån.

P. 2. *Byrå för psykisk rådgivning och mentalhygien.*

Sedan år 1948 har en psykolog varit tillgänglig för psykisk rådgivning.

Ett årsanslag å 2.000 kr. för denna verksamhet erhålles från landstinget.

Mottagningslokal: Hälsovårdsnämndens byrå, Munkgatan 20. Mottagning tisdagar 14—18.

Under år 1952 har direktor Göte Bergsten från den 1/1 till 21/4 och assistent Åke Lind från 21/4 till 31/12 varit byråns föreståndare.

Verksamheten har tillvunnit sig stort förtroende och besöksantalet har ökat efter hand.

Besöksfrekvens: C:a 6 personer per mottagning.

T. *Ambulanser.*

2 ambulanser äro stationerade vid brandkåren.
1 ambulans är stationerad vid epidemisjukhuset.
1 reservambulans är stationerad vid Centralsjukhusen.

U. *Observationsplats för besiktning av fartyg med avseende å förekomst av råttor.*

Inrättad 1 januari 1938.
Besiktningsläkare: Stadsläkare G. Andrén med 3 distriktsläkare som ersättare.
Under år 1952 ha 20 fartyg besiktigats och erhållit bevis om befrielse från råttutrotning.

V. *Sanitär kontroll över luftfarten.*

Inrättad 19 december 1938.
Läkare vid tullflygplatserna för landflygplan Västerås—Hässlö är stadsläkaren G. Andrén med 3 distriktsläkare som ersättare.

X. *Civila luftskyddet.*

Tjänstegruppchef för Civilförsvarets sjukvårdstjänst under år 1952 har varit stadsläkare G. Andrén från 1/1 till 31/5 och stadsdistriktsläkare A. Jorde från 1/6 till 31/12. Utbildning och instruktion ha meddelats.

Västerås den 2 mars 1953.

På hälsovårdsnämndens vägnar:

GUSTAV ANDRÉN
Ordf., stadsläkare.

Årsberättelse från Hälsovårdsnämnden i Västerås rörande epidemisjukvården för år 1952.

1. I 2 § 1 mom. epidemilagen avsedda sjukdomars förekomst inom kommunen under året och i anledning därav enl. 2 § 1 och 2 mom.[1] vidtagna åtgärder (tillkallande av läkare, anmälan till tjänsteläkare eller länsstyrelse).	Scharlakansfeber 101 insjuknade Barnförlamning 2 „ Summa 103 insjuknade
2. Från läkare till nämnden enl. 2 § 3 mom. inkomna anmälningar.	117 st.
3. Åtgärder enl. 3 § 1 och 2 mom. för beredande av isolering och vård åt personer, som äro eller misstänkas vara behäftade med sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs.	40 scharlakansfeberfall vårdades i hemmet. Övervakning och behandling med penicillin utfördes av distriktssjuksköterskorna. Hemvården har givit lika goda resultat som sjukhusvården. Smittospridning från dessa fall kunde ej förmärkas.
4. Åtgärder enligt 3 § 3 mom. för anordnande av observation, isolering, m. m. av personer, som utan att vara sjuka likväl av läkare misstänkas föra smitta av sjukdom, som säges i 2 § 1 mom.	De sjuka ha vårdats å epidemisjukhuset. Syskon till de insjuknade ha varit isolerade i hemmet under erforderlig tid.
5. Åtgärder för a) smittrening enl. 4 och 5 §§ och i samband därmed stående frågor enl. 6 och 7 §§.	Formalindesinfektion har utförts: 11 ggr efter fall av tuberkulos. Förutom de sjukas kläder, som behandlats i smittande hem, har 11 rum och 6 kök desinfekterats.
b) förgörande av ohyra (i bostäder, avlusningsanstalter).	Cyanvätebehandling = 3 rum.
c) utbildning av härför erforderlig personal.	Privat cyankammare har tagits i bruk 1 gång under året för ohyresbehandling av möbler, kläder m. m.

[1] Hänvisningar till §§ och mom. avse, där icke annorlunda säges, epidemilagen den 19 juni 1919.

Västerås den 2 mars 1953.

GUSTAV ANDRÉN.

Årsberättelse från stadsläkaren i Västerås för år 1952.

I.

Befolkningsförhållanden inom samhället.

Skerike församling inkorporerades år 1952.
Se för övrigt hälsovårdsnämndens årsberättelse.

II. *Sjukvården.*

1. I 2 § och 6 mom. epidemilagen avsedda sjukdomars förekomst inom staden under året:

Scharlakansfeber	101 insjuknade
Akut barnförlamning	2 „
Summa	103 insjuknade

Hälsotillståndet har i stort sett varit gott.

I scharlakansfeber insjuknade 101 personer (173 år 1951). Sjukdomen har de senaste åren visat en påtaglig frekvensminskning. Även dess karaktär har blivit mera godartad. Dessa förhållanden kunna troligen sättas i samband med penicillinbehandlingen.

Av barnförlamning (polio) hade vi endast 2 fall. Under hösten pågick en polioepidemi i Köping och fastän denna stad ligger tämligen nära Västerås smittade den ej av sig till oss. Det är troligt att Västeråsbefolkningen är immuniserad i omfattande grad.

896 influensafall rapporterades (909 år 1951). Sjukdomen var koncentrerad till april månad med 664 fall, samt var godartad. Av akuta luftrörskatarrer inträffade 1.554 fall. De flesta fallen inträffade dels under mars—april samt under årets 3 sista månader.

122 mässlingsfall inträffade under första ½-året (år 1951 omkr. 550 fall).

Vattenkoppor 168 fall (239 år 1951) och kikhosta 289 fall (194 år 1951) förekommo ungefär lika över hela året. "Röda hund"-fall hade vi endast 25 (405 år 1951).

Senare delen av året 1951 hade förekommit ett ökat antal fall av påssjuka. Denna epidemi fortsatte under första delen av år 1952. Sammanlagt 455 fall (154 år 1951).

Gulsotsfallen voro 6 (11 år 1951).

Könssjukdomarna ha i år ökat något.

Besöksantalet på polikliniken för könssjukdomar var under

år 1947	2.653.	Antal nytillkomna	år 1947 397,
„ 1948	3.270.	„ „	„ 1948 558,
„ 1949	1.527.	„ „	„ 1949 381,
„ 1950	2.339.	„ „	„ 1950 424,
„ 1951	2.196.	„ „	„ 1951 433,
„ 1952	2.454.	„ „	„ 1952 512.

Föredrag:
För länsläkareföreningen: Olika medicinska ämnen.

III. *Socialmedicinska vården.*

1. *Apoteksväsendet.*

På apoteket Hjorten tjänstgöra förutom innehavaren 2 leg. apotekare, 5 pharm.-kandidater, 2 elever.

På apoteket Bävern tjänstgöra förutom innehavaren 2 leg. apotekare, 3 pharm.-kandidater.

På apoteket Humlan tjänstgöra förutom innehavaren 3 leg. apotekare, 3 pharm.-kandidater.

2. *Barnmorskeväsendet.*

Västerås utgör numera endast 1 barnmorskedistrikt. Till distriktet höra även socknarna Badelunda, Björksta, Dingtuna, Haraker, Hubbo, Irsta, Kungsåra, Kärrbo, Lillhärad, Ryttern, Romfartuna, Sevalla, Skerike, Skultuna, Tillberga, Tortuna, Västerås-Barkarö och Ängsö.

De flesta förlossningarna sker på Centrallasarettets BB-avdelning. 26 hemförlossningar sköttes av de båda distriktsbarnmorskorna.

Distriktsbarnmorskor: Fru Carola Pagmer och fru Anna-Lisa Laago.

3. *Skyddskoppympning.*

Stadsläkaren har under året varit förordnad såsom offentlig vaccinatör för smittkoppor samt frivillig skyddsympning mot difteri.

D:r Normark för fall tillhörande Barnavårdscentralen.

D:r Granberg har varit förordnad att utföra frivillig skyddsympning mot difteri för fall tillhörande folkskolorna.

Inalles har c:a 892 här kyrkoskrivna barn vaccinerats samt c:a 1.520 skyddsympats mot difteri. Föreläggande ang. vaccination ha meddelats i 37 fall. Under året hava utförts 166 ympningar på förut med framgång ympade personer.

Av de skolpliktiga barnen som i år började sin skolgång ha enligt anmälan c:a 76 barn icke inom föreskriven tid undergått ympning.

Anslag för den offentliga vaccinationen har utgått med 175 kronor.

IV.

Ämbetsförrättningar på grund av vederbörligt förordnande:

1. För hälso- och sjukvård:

Från Medicinalstyrelsen: Intet att anföra.

Från Hälsovårdsnämnden: Utredningar och inspektioner i tjänsten.

Förordnad som ympare enl. lag om skyddskoppympning.

2. För rättsmedicinskt ändamål. Förekommande rättsmedicinska obduktioner utföras av lasarettsläkaren på patol. avd.

V.

Sinnessjuka och sinnesslöa.

Ingen anmälan har inkommit rörande icke tillfredsställande vård av sinnessjuk i ensk. hem. Ej heller har anledning funnits att hos länsstyrelsen anhålla om förord-

nande att få besöka sinnessjuk. Inspektion av i enskilt hem vårdade sinnessjuka och sinnesslöa utföres av hjälpverksamhetsläkaren och stadsläkaren.

Å pastorsämbetet journalförda:

Sinnessjuka: 297.

Sinnesslöa: 140.

Under året 1952 har psykisk rådfrågning varit anordnad med direktor Göte Bergsten och assistent Åke Lind såsom föreståndare.

VI och VII.

Spädbarnsvården.

Tre barnavårdscentraler för meddelande av läkarråd ang. uppfödning och vård av barn upp till 3 års ålder finnas. Centralerna ha även under det gångna året flitigt anlitats. D:r Assar Normark har varit föreståndare.

Sköterskor: Syster Svea Sandberg, syster Karin Norbäck, syster Rigmor Bergström, syster Ingabrita Andersson, syster Märtha Anestedt och syster Berta Hedlöf.

Mottagningslokaler: Kristinagatan 17, Centrallasarettet, Skallbergsgatan 1.

Mödravården.

Å landstingets mödravårdscentral vid Centrallasarettet emottagas för undersökning och rådgivning mödrar från hela länet. Nytillkomna under året 817 mödrar (1951 802 mödrar).

Vid 199 mottagningar besöktes centralen av 2.712 mödrar (1951 2.695 mödrar).

Medeltal: 14,13 per gång (1951 13,48 per gång).

Personal: 3 läkare, 1 barnmorska, 2 sköterskor samt 1 kontorsbiträde.

Denna berättelse åtföljes av följande bilagor:

1. Översikt över gängse sjukdomar.
2. Årsredogörelse från sjukhuset vid stadens ålderdomshem.
3. Årsredogörelse från polikliniken för könssjuka.
4. Föreståndarens årsberättelse.
5. Bostadsinspektörens årsberättelse.
6. Översikt över stadssjuksköterskornas arbete under året.
7. Årsberättelse från dispensären i Västerås stad.
8. Hemsystrarnas verksamhetsberättelse.
9. Barnavårdscentralernas årsberättelser.

Västerås den 2 mars 1953.

GUSTAV ANDRÉN.
Stadsläkare.

Bilaga 1. *Översikt av gängse sjukdo*

Sjukdomar	Insjuknade				
	Januari	Februari	Mars	April	Maj
Scarlantina	13	3	5	3	13
Barnförlamning	—	—	1	—	—
Influensa	22	28	35	664	51
Mässling	22	52	14	23	4
Vattenkoppor	47	52	11	11	15
Kikhosta	18	16	17	17	14
Påssjuka	91	90	105	66	46
Röda hund	5	3	1	1	5
Gulsot	—	1	—	1	—
Halsfluss	—	1	—	—	1
Paratyfus	—	—	—	—	—
Sömnsjuka	—	—	—	—	—
Summa	218	246	189	786	149

ästerås år 1952.

Insjuknade							
Juni	**Juli**	**Augusti**	**September**	**Oktober**	**November**	**December**	**Summa**
10	3	6	2	12	24	7	101
—	—	—	—	—	—	1	2
25	14	3	10	8	17	19	896
7	—	2	—	—	—	—	124
6	7	1	2	3	3	10	168
16	8	17	20	45	57	44	289
20	4	6	1	8	7	11	455
—	—	1	2	2	5	—	25
—	—	—	1	—	2	1	6
14	9	1	—	—	—	—	26
—	—	1	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	1	1	2
98	45	38	38	78	116	94	2.095

Bilaga 2.

Årsberättelse från sjukhuset vid Västerås stads ålderdomshem för år 1952.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

1. Under året vidtagna åtgärder beträffande:
 a) byggnaderna och deras omgivning: inga förändringar.
 b) mathållning: inga förändringar.
 c) inventarier, utredningspersedlar och instrument: kylskåp för vissa apoteksvaror har installerats i läkarrummet. Några nya stolar och golvlampor ha anskaffats, samt 10 st. nya lyftbågar till sängarna. Linneförrådet har i viss utsträckning utökats. Gasspisarna ha under året ersatts med elektriska plattor.
 d) ordningsstadgar och bestämmelser för patienternas intagning: inga förändringar.
2. Inträffade förändringar beträffande personalen: Ett nytt halvtidsanställt vårdbiträde har under året tillkommit å avd. II.
3. Viktigare åtgärder, som blivit föreslagna: värmeugnar till téköken, linoleummattor till vårdsalarna samt förbättring av vägg- och nattbelysningen i sjukrummen.
4. Övriga anmärkningsvärda förhållanden: 1 f. d. personalrum har under året tagits i anspråk som patientrum. Efterfrågan på platser liksom förut större än tillgången.

 Ett stort antal sinnessjuka måste alltjämt vårdas på sjukhuset.

Intagna, avlidna, underhållsdagar, antal sängar framgår av följande tabell uppgjord av syssloman Hans Lidquist.

Antal vårdade personer under året	190	st.
„ nyintagna	105	„
„ avlidna	60	„
„ underhållsdagar för samtliga vårdade	31.138	„
„ sängar	90	„
Medeltal vårdade per dag	85	„
Högsta antal vårdade någon dag under året	90	„
Lägsta antal vårdade någon dag under året	82	„

Medellängd av sjukhusvistelsen 164 dagar.

Västerås den 28 februari 1953.

ALF JORDE

Angående åldringsvården skriver distriktsläkare A. Jorde: Ökad tillgång av platser för sluten vård av sjuka och skröpliga åldringar samt av kroniskt sjuka är önskvärd. De få ofta vänta länge på intagning, och hemhjälp är svår att anskaffa.

Bilaga 3.

Årsberättelse från Västerås poliklinik för kostnadsfri behandling av könssjuka enligt lagen den 20 juni 1918, 5 § för år 1952.

I. a) Läkare och hans vikarier för den manliga avdelningen: } 1
kvinnliga „ }

b) Sköterskor, antal 1.

	Lidande av eller misstänkta för könssjukdom i smittsamt skede	Lidande av könssjukdom i icke smittsamt skede, hudsjukdomar o. s. v.
II. Antal under året undersökta eller behandlade patienter		
a) manliga	379	
därav nytillkomna under året	356	
b) kvinnliga	189	
därav nytillkomna under året	156	
III. Antal under året vid polikliniken avlagda besök		
a) av manliga patienter	1.292	
medeltal per mottagning	4,5	
b) av kvinnliga patienter	1.162	
medeltal per mottagning	4	

IV. Poliklinikmottagningarna ha under året varit förlagda till följande tider och veckodagar:

a) för manliga patienter: Måndag, tisdag, torsdag, fredag 17.00—17.30 samt tisdag ½ 8—8 fm.

b) för kvinnliga patienter: Måndag, tisdag, torsdag, fredag 17.30—18.00 samt tisdag 8—½ 9 fm.

V. Anmärkningar: (Polikliniklokal m. m.) Lika som förra året.

Gustav Andrén.
Poliklinikföreståndare.

Bilaga 4.

Sammandrag av hälsovårdsinspektörernas i Västerås arbeten under år 1952.

Inspektionen har omfattat:

Gårdar och avträden	20.633	besök
Stall	193	„
Lump-, hud- och benupplag	95	„
Avstjälpningsplatser	38	„
Avloppstrummor och diken	62	„
Godsmagasin	5	„
Livsmedelsbutiker	4.112	„
Salutorg	104	„
Bagerier och karamellfabriker	926	„
Mjölkförsäljningsställen	1.871	„
Slakterier och korvfabriker	1.046	„
Näringsställen	512	„
Rak- och frisersalonger	127	„
Arbetsställen för minderåriga	570	„
Utförda desinfektioner	11	„
Provtagningar	47	„
Anhållande av födoämnen	0	„
Expeditionstjänst	291	„
Diverse arbeten	650	„

Västerås den 2 mars 1953.

Clarence von Malmborg.
Byråföreståndare.

Bilaga 5.

Bilaga till årsberättelsen från hälsovårdsnämnden i Västerås stad rörande bostäder, samlingslokaler och bostadsinspektion år 1952.

I. Av hälsovårdsnämnden prövade ärenden rörande bostäder 42

II. Bostadsinspektionen.

A. Organisation.

Närmaste förman för bostadsinspektionens personal byråförest. C. v. Malmborg.
Instruktion för personalen fastställd år 1952.
Personal: Bostadsinspektris Carin Graffner-Lindberg 1/1—30/9, t. f. bostadsinspektör Sune Eklund 1/10—31/12, ex. kontorsbiträde Anna-Lisa Larsson.
Beräknad omloppstid för den fortlöpande inspektionen c:a 5 år.

B. Verksamhet.

Utförda inspektioner	1.810	1 kök	32
därav återbesök	276	1 rum och kök eller kokvrå	442
Inspekterade bostäder om		2 rum och kök eller kokvrå	183
1 rum (ej kök)	8	3 rum och kök eller kokvrå	74

mer än 3 rum och kök eller kokvrå	82
Vid inspektionerna hava missförhållanden iakttagits beträffande:	
1. Byggnadens anordning, inredning, underhåll och skötsel	98
2. Boningsrums, köks eller kokvrås fönster eller dagerbelysning	1
uppvärmning	25
skydd mot olägenhet från grund	40
ohyra	4
luftväxling	12
skydd mot fukt	11
skydd mot angränsande utrymmen	9
3. Bostadslägenhetens biutrymmen och bekvämligheter:	
garderob	1
avträde	2
(vattenklosett)	5
skafferi	28
tvättstuga	3
vattenledning	5
4. Bostadslägenhetens skötsel	3
5. Trångboddhet i familj med intill 2 barn	93
Trångboddhet i familj med mer än 2 barn	72
Trångboddhet i familj med inneboende	114
Inspekterade hotell och pensionat	12
Inspekterade samlingslokaler, möteslokaler	8
Iakttagna missförhållanden som avhjälpts genom ingripande av bostadsinspektionen (dess tjänstemän)	223
hälsovårdsnämnden	12
Utdömda lägenheter	6

Specialundersökningar bl. a. med koloxidindikator, snabbtermometer och termohygrograf ha utförts i 322 fall.

Västerås den 2 mars 1953.

Sune Eklund
t. f. bostadsinspektör.

Bilaga 6.

Sammanställning och översikt över distriktssköterskornas i Västerås verksamhet under år 1952.

I distriktet: Eivor Eidengård, Köpingsvägen 57.
II distriktet: Margit Gustafsson, Västermalmsgatan 3.
III distriktet: Helny Green, Västermalmsgatan 3.
IV distriktet: Birgit Neppelberg, Munkgatan 7 A.
V distriktet: Sanna Schulz, Skultunavägen 18 D.
VI distriktet: Gulli Jakobsson, Hästhovsgatan 14.
VII distriktet: Iris Fagerlund, Malmabergsgatan 51 C.
VIII distriktet: Siri Widell, Klockartorpsgatan 21 A.

Sammandrag av distriktssjuksköterskornas årsberättelse.

Sjukvård:

a) åtföljt patient till sjukvårdsanstalt, antal gånger	35
b) hel dag i hem, antal dagar	0
c) vaknatt, antal nätter	½

d) hembesök: dag, antal besök 15.457
e) hembesök: natt, antal besök 163
f) besök å egen mottagning: dag, antal besök 11.671
g) besök å egen mottagning: natt, antal besök 11
Bostadstillsyn:
d) övervakning av smittrening, antal gånger 8
Övrigt arbete:
e) övrigt socialt arbete, Husmoderssemesteransökningar, antal ansökningar 6
Biträtt läkare vid vaccination antal gånger 14
Avlusning av skolbarn i Dingtuna kyrkskola, antal besök 4
Hembesök där för efterkontroll, antal besök 2

Bilaga 7.

Årsberättelse för år 1952 från Västerås stads distriktsdispensär typ II, i Västmanlands län för år 1952.

1. Dispensären anordnad av Västmanlands läns landsting.
Distriktsdispensären i Västerås stad, Badelunda, Lundby och Skerike församlingar. Typ II. Folkmängd den 31/12 1952: 63.633.

2. Personal. Distriktsläkare: N. Löfgren. Dispensärsköterska: Elisabeth Nilsson.

3. Antal undersökningar och besök: a) läkarundersökningar: nytillkomna 311, kontroll. 1:a besök 602; övriga återbesök 220; b) tuberkulinundersökningar: dispensärklientel pos. 175, neg. 101, massgruppundersökningar: pos. 184, neg. 106.
Antal rådfrågningar: omkring 1.650 (sammanräkn. personer i samband med tuberkulinprövn. och förfrågn.), hembesök 1.255, övriga resor och besök 12.

4. BCG-vaccinationer och övriga åtgärder: barn under 16 år 20, vuxna 37. Massvaccineringar: vpl. resp. kv. ungd. 35, övriga 34. Intagna på tbc-anstalt 97, annat sjukhus 7. Omhändertagna barn under 2 år 4.

5. Under året i registret införda personer med tbc och övriga nyupptäckta fall.

	Konst. av dispensärläkare	Anm. av annan läkare	Inflyttade	Summa
Lungtuberkulos	33	1	31	65
Enbart annan tuberkulos	13	1	1	15
Hela antalet med tbc	46	2	32	80
Därav öppen lungtuberkulos	11	1	2	14

6. Avförda ur registret.

	Tillfrisknade	Död i tbc	Död i annan sjukdom	Avflyttade	Övriga avförda
Lungtuberkulos	25	5	3	21	1
Enbart annan tbc	39		2	15	8
Summa	64	5	5	36	9

7. Inom distriktet den 31/12 bosatta personer med tbc.

	Sv. medborgare	Utlänningar
Lungtuberkulos	361	101
Enbart annan tbc	158	19
Hela antal tbc	519	120
Därav öppen lungtbc	113	

9. Anmärkningar.
Dispensärsköterskan har under året tjänstgjort en dag i veckan på Centraldispensären.
Stadsläkare G. Andrén avgick såsom dispensärläkare den 15 oktober 1952 och efterträddes av distriktsläkare N. Löfgren.

Västerås den 2 februari 1953.

distriktsdispensärläkare.

Nils Löfgren.

Bilaga 8.

Hemvårdarinnor.

Under året 1952 har 8 ordinarie hemvårdarinnor varit anställda av Västerås stad, samt 5 ordinarie hemvårdarinnor varit anställda av ASEA.

Bilaga 9.

Årsberättelse från Barnavårdscentralerna i Västerås för år 1952.

Verksamhetens omfattning:

1. Personal: Läkare: lasarettsläkare Assar Normark med biträde av underläkare vid barnkliniken. Sjuksköterskor verksamma inom barnavård: Karin Norbäck, Svea Sandberg, Rigmor Bergström, Ingabrita Andersson, Märtha Anestedt och Berta Hedlöf.
2. — — —
3. Besök vid läkarmottagningar: Barn åldersgrupp — år: 0—1 4.065, 1—2 1.897, 2—3 1.305, 3—4 218, 4—5 5.
4. Besök vid övriga mottagningar och hembesök: Mottagning hos sjuksköterska 2.106. Hembesök av sjuksköterska, pat. anträffad 8.996, pat. ej anträffad 1.757.
5. — — —
6. Under året inskrivna spädbarn som inskrivits före fyllda 1 månad 999 st.

	Åldersgrupp, år				
	0—1	1—2	2—3	3—4	4—5
Konsultationsfall (vid centraler av typ 1)	1	—	—	—	—
Skyddskoppympade	190	221	94	17	2
Difteriympade, 1:a gången	123	213	145	26	—
„ 2:a gången	—	11	93	54	3
Tuberkulinpröv. (ej Calmetteymp.)	5	3	13	3	—
Calmetteympade	1033	5	5	3	—
Hämoglobinundersökta	71	676	547	109	—
därav med Hb 65 %	9	72	27	3	—

Hämoglobinmetod Tallquist, Karlberg-Vahlquists dropphæmometer.

7. — — —
8. Uppfödningen: Av 1.023 barn, som under året uppnått 1 års ålder (fosterbarn frånräknade) och under minst 1:a halvåret kontrollerats å central eller station, hava: 723 fått enbart bröstmjölk 2 mån. eller längre.
 483 „ „ „ 4 „ „ „
 333 „ „ „ 6 „ „ „
9. Erfarenheter och önskemål rörande verksamheten: Till den 30 sept. har modersmjölk förmedlats på samma sätt och i samma utsträckning som tidigare. Fr. o. m. 1 okt. har Barnavårdscentralen samarbetat med den vid Centrallasarettet öppnade Modersmjölkscentralen.
 Barnavårdscentralen vid Centrallasarettet delar fortfarande lokal med medicinska barnmottagningen, vilket för båda parter medför trängsel och andra besvärligheter. Ritningarna för nya lokaler för BVC i tillbyggnad till Elevhemmet ha emellertid godkänts av centrala myndigheter och byggnadsarbetet torde snarast kunna igångsättas.
10. Redogörelse för särskild upplysningsverksamhet (kurser för blivande mödrar, för ungdom, undervisning åt elever, föreläsningar i samband med mottagningar eller övrigt): För blivande mödrar har en gång i månaden anordnats demonstration av spädbarnets vård och utrustning.

Västerås den 10 februari 1953.

Assar Normark
centralens läkare.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 9

Nr 9. Pensionsnämndernas årsberättelse för år 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed överlämnas pensionsnämndernas i Västerås berättelse över verksamheten under år 1952.

Västerås den 20 april 1953.

Martin Lindheimer.
Pensionsnämndernas ordförande.

BERÄTTELSE
över
Pensionsnämndernas i Västerås verksamhet 1952.

A. Nämndernas organisation.

1. Indelning i pensionsdistrikt.

Staden är indelad i två pensionsdistrikt benämnda västra och östra distrikten. Gränsen utgöres av Svartån från Mälaren norrut till Norra Ringvägen, Norra Ringvägen till Bergslagsvägen samt sistnämnda väg norrut till gränsen mot Tillberga landskommun. Nämnderna ha gemensam ordförande och vice ordförande förordnade av länsstyrelsen. Vardera nämnden består av sex utav stadsfullmäktige valda ledamöter jämte sex suppleanter. Pensionsnämnderna ha under året haft följande sammansättning:

Rådman Martin Lindheimer, ordf.
Socialvårdschef Axel Norén, v. ordf.

Västra distriktet:

Bokförlagsföreståndare R. V. Hult
Fru Karin Kjelldahl
Fru Greta Schörling
Vaktmästare E. A. Lindstedt
Barnavårdsman Elsa Hultgren
Lokförare A. G. Lindgren

Suppleanter:

Fru Margit Pettersson
Civilingenjör Walfrid Redmalm
Fru Helga Hall
Verkstadsarbetare Sture Ekholm
Optiker Bengt Pettersson
Föreståndare Yngve Engström

Östra distriktet:

Verkstadsarbetare Gustaf Hagström
Instruktör Karl Hofvander
Maskinist Ejnar Johansson
Fru Marta Johansson
Taxeringskontrollant Uno Vilmark
Folkskollärare Arvid Eng

Suppleanter:

Åkeriägare J. E. Strand
Verkstadsarbetare Olle Dahlin
Verkstadsarbetare Olle Berglund
Fru Lilly Vedholm
Tjänsteman Lars Svedlund
Fru Anne-Lis Eliasson

Pensionsnämnderna ha gemensamt kansli. Å detta äro anställda en byråföreståndare, som är chef för kansliet, samt en assistent och ett skrivbiträde, samtliga ordinarie.

Pensionsstyrelsens ombud har under året varit rådman J. C. Carlbom.

2. Pensionsnämndernas kansli.

Kansliet, som är inrymt i det s. k. nämndhuset, Munkgatan 7 B, har hållits öppet vardagar utom lördagar kl. 10—13 och lördagar kl. 10—12. Sökandena ha där erhållit hjälp med upprättande av ansökningshandlingar samt fått råd och anvisningar i till verksamheten hörande ärenden.

Personalen har verkställt erforderliga utredningar och upprättat förslag till beslut.

Under året har förteckning upprättats över nämndernas arkivalier. Bland dessa ingå nämndernas protokoll alltifrån år 1914, då pensionsnämnderna började sin verksamhet.

B. Inkomna ansökningar och handläggning av desamma.

Till pensionsnämnderna ha under året inkommit sammanlagt 1.067 ansökningar, därav i västra distriktet 431 och i östra distriktet 636. Ansökningarna fördela sig sålunda:

	Västra	Östra	Summa
Ålderspension	143	161	304
därav enbart åp	137	144	281
Bostadstillägg	133	208	341
Undantag från treårsregeln	6	13	19
Invalidpension	32	62	94
Sjukbidrag	13	29	42
Hustrutillägg	10	18	28
Änkepension	13	25	38
Änkebidrag	2	4	6
Jämkning på grund av privilegiering	38	78	116
Särskilt barnbidrag	4	14	18
Särskilt bostadstillägg	44	100	144
Blindtillägg	—	1	1
Hjälplöshetstillägg	—	2	2
Tillämpning av 13 § fpl	2	7	9
Omprövningar, minskningar, indragningar	53	95	148
Sjukvård	41	55	96

Pensionsnämnderna ha under året hållit var för sig 11 sammanträden samt gemensamt 5 sammanträden. Ärendena ha till varje sammanträde särskilt förberetts av ordföranden och byråföreståndaren. Protokollet upptager från västra distriktets sammanträden 271, från östra distriktets 454 samt från nämndernas gemensamma sammanträden 11 paragrafer.

Ansökningar om enbart ålderspension, sjukvård och yrkesutbildning, vilka icke skola prövas av pensionsnämnd, ha handlagts å kansliet och vidarebefordrats till pensionsstyrelsen.

C. Utanordnade folkpensioner m. m.

År 1952 utbetalade staden i kommunbidrag för pensionsförmåner, som utgått under år 1951, följande belopp:

Folkpensioner	826.308: 94	
Särskilda bostadstillägg	56.504: —	882.812: 94
Ökning i förhållande till föregående år		126.374: 19

Den för 1952 uppgjorda budgeten har överskridits med 23.738 kronor. Underskott har uppstått därigenom att kommunbidraget till folkpensioner och särskilda bostadstillägg blivit högre än beräknat.

Sammanlagda utgifterna för folkpensioneringen uppgingo till 921.977 kronor 77 öre.

D. Den invaliditetsförebyggande verksamheten.

1. Sjukvård.

Pensionsstyrelsen bereder sjukvård företrädesvis åt personer lidande av ledgångsreumatism, psykoneuros, astma, neuralgi och dylikt. I vissa fall lämnar styrelsen bidrag till specialvård, samt inackorderings- och resekostnader i samband därmed. Bidrag kan utgå för vård av minderårig, men däremot i regel icke för vård av personer, som överskridit, när det gäller ledgångsreumatism, 60 år och vid övriga sjukdomar, 55 år.

Ansökning om sjukvård ingives till pensionsnämnden, som efter erforderlig utredning, översänder ansökningen till pensionsstyrelsen.

Till pensionsnämnderna ha under året inkommit 96 ansökningar om olika slags sjukvård. Pensionsstyrelsens beslut framgår av nedanstående tabell.

	Inkomna ansökningar	Beslut: Bifall	Beslut: Återtagna och avslagna ansökningar
Västra	41	35	6
Östra	55	48	7

Att ansökningar återtagits beror på att sökande återkallat sin ansökan därför att hans hälsotillstånd förbättrats. I andra fall har pensionsstyrelsen ansett att sökandena icke skulle ha haft varaktig nytta av ifrågasatt sjukvård och därför avslagit ansökningen.

Antalet vårdade personer fördela sig på de olika kur- och sjukvårdsanstalterna på följande sätt:

Kur- eller sjukvårdsanstalt:	Antal vårdade
Pensionsstyrelsens sjukhus:	
Nynäshamn	6
Tranås	2
Åre	15
Vänersborg	1
Västerås	37
Lund	2
Sätra Brunn	17
Talrubbningar	2
Bidrag till bil	1
	83

Utöver pensionsstyrelsens bidrag, i regel ⅔ av vårdkostnaden, har vårdavgiften vid pensionsstyrelsens sjukhus utgjort 2 kronor 30 öre per dag t. o. m. november 1952 samt därefter 3 kronor 50 öre per dag. I vissa fall har dock vårdavgiften med hänsyn till sökandens ekonomiska förhållanden höjts. Fria resor har beviljats till och från pensionsstyrelsens sjukhus och i vissa har även fri resa beviljats medföljande vårdare.

Vid brunnsanstalterna har vårdavgiften utgjort cirka 15 kronor per dag. Pensionsstyrelsen har bidragit med ⅔ av vårdkostnaden. Fria resor ha icke beviljats.

Vårdtiden vid pensionsstyrelsens sjukhus och vid brunnsanstalterna har som regel uppgått till 2 månader. Bidrag till tandvård har i några fall erhållits i samband med kurortsvården.

2. Yrkesutbildning och arbetsberedning.

Personer, som äro behäftade med vanförhet eller lyte eller som lida av hjärtfel, stationär tuberkulos, ledgångsreumatism, astma eller dylikt, kunna erhålla bidrag till utbildning i lämpligt yrke ävensom till startande av rörelse.

De under året pågående och avslutade yrkesutbildningarna med bidrag från pensionsstyrelsen framgår av följande uppställning.

Yrkesval	Pågående		Avslutade	
	Man	Kvinna	Man	Kvinna
Maskinreparatör			2	
Gravör		1		
Cykelreparatör	1			
Kontorist		1		
Verkmästare			1	
Urmakare	1			
Klänningssömnad		1		
Ingenjör	2		3	
Förberedande ing.-utb.			1	
Möbelritare			1	
	4	3	8	

Kansliet har verkställt erforderliga utredningar i samband med ansökningarna om bidrag till yrkesutbildning samt övervakat och förmedlat kostnaderna. Placeringen hos lämpliga utbildare och utredningen i samband därmed har ombesörjts av länsarbetsnämndens arbetsvårdsbyrå, som beredvilligt varit nämnderna behjälplig även när det gällt att söka placera arbetsföra pensionstagare.

På anmodan av pensionsstyrelsen ha utredningar även gjorts i ärenden, i sådana fall då ansökan om yrkesutbildning gjorts i andra pensionsdistrikt.

I en del fall ha personer, som gjort förfrågan om yrkesutbildning eller eventuellt arbete, kunnat genom arbetsvårdsexpeditionens försorg placeras i lämpligt arbete utan att yrkesutbildning behövt komma till stånd. Framförallt då det gällt yngre personer, har emellertid yrkesutbildning ansetts böra vara förmånligare för sökanden än arbetsplacering utan föregående utbildning. I samband med ansökningar om invalidpension har frågan om placering i lämpligt arbete aktualiserats och lett till

att en del sökande kunnat omplaceras i arbete av sådan art, som deras nedsatta arbetsförmåga medgivit. Härigenom har man kunnat undgå att lämna invalidpension.

Pensionsstyrelsens bidrag till kostnaderna för yrkesutbildning har i regel uppgått till ¾ av totalkostnaden. För resterande kostnader ha som regel sökandenas hemortsrättskommuner ansvarat.

I fyra fall ha sökande genom förmedling av pensionsnämnds- och arbetsvårdsexpeditionerna erhållit bidrag för startande av kioskrörelse varvid pensionsstyrelsen i tre fall bidragit med 2.000 kronor. I ett fall har pensionsstyrelsen medgivit överlåtelse utan ersättning av en kiosk, som tidigare för annan pensionärs räkning startats med bidrag från pensionsstyrelsen. En person har beviljats bidrag med 1.800 kronor för övertagande av skrädderirörelse och en person har erhållit 2.000 kronor i bidrag till specialbyggd personbil.

E. Efterkontroll.

Kansliet har verkställt efterundersökningar dels på anmodan av pensionsstyrelsen i 243 fall och dels på eget initiativ i 310 fall samt företagit andra kontrollutredningar i 157 fall.

I samband med förundersökningar och efterkontroll har hembesök företagits i ett flertal fall.

Vid efterkontrollen har i ett stort antal fall visat sig att vederbörandes hälsotillstånd eller ekonomiska ställning undergått sådana förändringar, att omprövning av beviljade bidrag nödvändiggjorts. Efterkontrollen utgör såväl när den leder till en rättvis höjning som motsatsen en viktig del av nämndernas arbete. Under år 1952 har efterkontrollen medfört minskning av de inkomstprövade förmånerna utom de särskilda bostadstilläggen med 23.542 kronor och av de särskilda bostadstilläggen med 6.792 kronor eller alltså tillhopa 30.334 kronor.

F. Kurser och dylikt.

Ordföranden och byråföreståndaren ha såsom representanter för nämnderna deltagit i Sveriges Socialtjänstemannaförbunds studiekurs i Malmö 14—17 augusti 1952 samt vid överläggningar i pensionsstyrelsen i Stockholm.

Pensionspristalet har under år 1952 hållit sig konstant vid 135 under årets sista 8 månader och var under de 4 första månaderna 130. Detta innebär att det indextillägg som utgått under år 1952 uppgår till 383 kronor för ensamstående, 307 kronor för gift person, vars make uppbär folkpension, och 230 kronor för änkepensionär samt hustru med hustrutillägg. Häri är inräknat ett extra engångsbelopp som utbetalades i juli månad. Dyrtidstillägg har även utgått å särskilda barnbidrag. Sådant tillägg utgick till föräldralöst och därmed jämställt barn med sammanlagt 105 kronor samt till annat bidragsberättigat barn med tillhopa 70 kronor.

Det av 1950 års folkpensionsrevision framlagda förslaget antogs av riksdagen och resulterade i nya förbättringar av pensionsförmånerna, av vilka en del trädde i kraft redan under år 1952. Sålunda medgavs fr. o. m. den 1 juli 1952 privilegiering av arbetsgivarepensioner intill ett belopp av 600 kronor för ensamstående och 900 kronor för makar gemensamt. Samtidigt förkortades karenstiden för rätt till sjukbidrag från 1 år till 6 månader.

De nuvarande allmänna och särskilda bostadstilläggen slopas fr. o. m. år 1954 och ersättas med ett kommunalt bostadstillägg, till vilket statsbidrag utgår. Nya av-

dragsregler för inkomstprövade förmåner träda samtidigt i kraft. Bl. a. höjas de avdragsfria beloppen från nuvarande 400 kronor för ensamstående till 1.000 kronor och från nuvarande 600 kronor för makar till 1.500 kronor. Grunder för kommunala bostadstillägg fastställdes av stadsfullmäktige den 18 december 1952 och medgiva ett maximibelopp av 975 kronor för ensamstående, 1.100 kronor för makar gemensamt samt 732 kronor för gift person, vars make ej har pension.

Den av stadsfullmäktige i augusti 1951 tillsatta kommittén för utredning av folkpensionärernas bostadsförhållanden m. m. avlämnade i september 1952 ett förslag till provisorisk förbättring intill den 1 januari 1954 av de särskilda bostadstilläggen. Förslaget grundade sig till väsentlig del på uppgifter, som kunde inhämtas från pensionsnämndernas handlingar i de olika ärendena. Pensionsnämndernas personal deltog vid genomgången av dessa handlingar och byråföreståndaren fungerade som kommitténs sekreterare. Pensionsnämnderna beslöto vid sammanträde den 30 september 1952 tillstyrka en provisorisk förhöjning av de särskilda bostadstilläggen fr. o. m. år 1953 med 60 % av utgående grundbelopp, vilket förslag följdes av stadsfullmäktige genom beslut den 27 november 1952.

Västerås den 20 mars 1953.

MARTIN LINDHEIMER
Ordförande.

Eric Croner
Byråföreståndare.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 10

Nr 10. Redogörelse över Västerås Stads Tekniska Verks räkenskaper för år 1952

Styrelsen för tekniska verken har utgjorts av bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, ordförande, disponenten Mogens Matell, vice ordförande, fastighetsförvaltaren David Johansson, ingenjören Erland Gustafson och civilingenjören Gösta Bååth, ledamöter, samt ombudsmannen Erik Berglind, metallarbetaren Gustav Öberg, mätningsmannen Alvar Grip, överingenjören Karl Tiselius och civilingenjören Nils Kadesjö, suppleanter.

Tekniska verkens chefstjänstemän: Överingenjören John Sintorn, vattenverksingenjören C.-E. Ekman, gasverksingenjören Nils Lindén, elverksingenjören Olle Hede och kontorschefen Einar Wennberg.

11 B. Gasverk.

Driftutgifter.

1. Förvaltning:		
Personalkostnader	181.302: 68	
Lokalkostnader	8.700: —	
Underhållskostnader	5.700: —	
Materialkostnader	5.100: —	
Allmänna kostnader	30.918: 15	
Räntor och avskrivningar	6.815: 06	238.535: 89
2. Tillverkning:		
Personalkostnader	217.215: 14	
Lokalkostnader	14.226: 16	
Underhållskostnader	200.690: 48	
Materialkostnader	2.442.301: 34	
Allmänna kostnader	3.177: 17	
Kraftinköp	34.712: 89	
Räntor och avskrivningar	316.700: —	3.229.023: 18
3. Distribution:		
Personalkostnader	22.215: 28	
Underhållskostnader	41.672: 67	
Mätningskostnader	41.361: 42	
Räntor och avskrivningar	44.400: —	149.649: 37
4. Installationsverksamhet		23.548: 38
	Summa driftutgifter	3.640.756: 82

Kapitalutgifter.

Skattestat		60.000: —
	Summa utgifter	3.700.756: 82

Driftinkomster.

Förbrukningsavgifter	1.447.999: 54	
Försäljningsinkomster	1.907.867: 64	
Hyresinkomster	5.393: —	
Övriga inkomster	3.300: —	
Disp. ur fonden för ommurning av ugnar	20.089: 25	
Ränteinkomster	460: 33	3.385.109: 76
	Summa driftinkomster	3.385.109: 76

Kapitalinkomster.

Skattestat:		
Avskrivning på fasta tillgångar		232.600: —
	Summa inkomster	3.617.709: 76

11 C. Elektricitetsverk.

Driftutgifter.

1. Förvaltning:

Personalkostnader	349.037: 24	
Lokalkostnader	26.216: 16	
Underhållskostnader	17.018: 33	
Materialkostnader	15.307: 34	
Allmänna kostnader	35.132: 30	
Räntor och avskrivningar	20.133: 47	462.844: 84

2. Tillverkning:

Personalkostnader	13.399: 10	
Lokalkostnader	6.900: —	
Underhållskostnader	3.146: 70	
Materialkostnader	557: 66	
Kraftinköp	2.145.746: 42	
Räntor och avskrivningar	1.600: —	2.171.349: 88

3. Distribution:

Personalkostnader	167.237: 56	
Lokalkostnader	16.602: —	
Underhållskostnader	474.216: 86	
Materialkostnader	1.290: 63	
Mätningskostnader	88.716: 27	
Räntor och avskrivningar	236.700: —	984.763: 32

4. Installationsverksamhet		289.769: 39
	Summa driftutgifter	3.908.727: 43

Kapitalutgifter.

Skattestat		159.725: —
	Summa utgifter	4.068.452: 43

Driftinkomster.

Förbrukningsavgifter	4.575.418: 38	
Försäljningsinkomster	390.498: 55	
Hyresinkomster	11.600: —	
Övriga inkomster	10.030: —	
Ränteinkomster	226: 86	4.987.773: 79
Summa driftinkomster		4.987.773: 79

Kapitalinkomster.

Skattestat:

Avskrivning på fasta tillgångar		148.900: —
	Summa inkomster	5.136.673: 79

13 A—B. Vatten- och avloppsverk.

Driftutgifter.

1. Förvaltning:

Personalkostnader	272.037: 34	
Lokalkostnader	8.700: —	
Underhållskostnader	5.700: —	
Materialkostnader	5.100: —	
Allmänna kostnader	27.633: 19	
Räntor och avskrivningar	39.698: 98	358.869: 45

2. Tillverkning:

Personalkostnader	26.655: 29	
Lokalkostnader	2.078: 76	
Underhållskostnader	22.749: 49	
Materialkostnader	2.304: 95	
Allmänna kostnader	2.970: 86	
Kraftinköp	96.167: 31	
Räntor och avskrivningar	99.600: —	252.526: 66

3. Distribution:

Personalkostnader	146.340: —	
Lokalkostnader	26.957: 09	
Underhållskostnader	422.171: 99	
Materialkostnader	11.787: 57	
Allmänna kostnader	1.364: 17	
Mätningskostnader	45.730: 93	
Kraftinköp	12.973: 18	
Räntor och avskrivningar	417.500: —	1.084.824: 93
4. Installationsverksamhet		68.910: 55
	Summa driftutgifter	1.765.131: 59

Kapitalutgifter.

Skattestat		269.575: 93
	Summa utgifter	2.034.707: 52

Driftinkomster.

Förbrukningsavgifter	1.408.006: 80	
Försäljningsinkomster	119.555: 05	
Hyresinkomster	13.552: 69	
Övriga inkomster	132.854: 87	
Ränteinkomster	721: 29	1.674.670: 70
	Summa driftinkomster	1.674.670: 70

Kapitalinkomster.

Skattestat:

Avskrivningar på fasta tillgångar		253.983: 86
	Summa inkomster	1.928.654: 56

Nyanläggningar fullbordade år 1952.

	Anslag Fa beviljat den	Beräknad kostnad	Verklig kostnad	Kostnaden täckt med Fondmedel	Skattemedel	Lånemedel
Vatten- och avloppsverk:						
Vatten- och avloppsledningar:						
S:ta Gertruds väg och Järnmalmsgatan	20/12—51	95.000: —	86.159: 92	86.159: 92		
Hammarbacksvägen och dagvattenledning i Narvavägen	20/12—51 29/5—51 20/11—51	15.000: —	11.360: 59	11.360: 59		
Cisterngatan	30/9—52	7.000: —	6.191: 20	6.191: 20		
Skiljeboområdet (nordöstra Skiljebo samt Stockholmsvägen och Strandhemsvägen) ..	27/4—50 26/4—51	183.000: —	202.478: 23	176.478: 23		26.000: —
Bräddavloppsledning Lustigkullagatan	18/12—51	20.000: —	18.923: 40	18.923: 40		
Maskiner och apparater:						
1 st. specialmaskin för el-, gas- och vattendeb., andel i	25/10—51	10.000: —	10.000: —		10.000: —	
4 „ lastbilar	25/10—51 30/10—52	107.460: —	110.190: 14	62.486: 68	47.703: 46	
1 „ luftkompressor } 2 „ bergborrmaskiner.................... }	25/10—51	20.000: —	12.238: 40	12.238: 40		
1 „ rensskärare	25/10—51	38.000: —	37.182: 50		37.182: 50	
Regnvattenkulvert i Stockholmsvägen från Funkisgatan	30/11—50	45.000: —	41.582: 32	41.582: 32		
Brunn vid Hässlö gård	26/10—50 29/1—53	378.000: —	380.200: —			380.200: —
Nyanläggningar (skattemedel)	25/10—51	100.000: —	142.055: 59	34.455: 59	107.600: —	
		1.018.460: —	1.058.562: 29	449.876: 33	202.485: 96	406.200: —
Pågående anläggningar		6.705.000: —	5.354.332: 62			
	Kronor	7.723.460: —	6.412.894: 91			
Gasverk:						
Ombyggnad av kokssorteringsverket samt släckningsramp	25/10—51	100.000: —	115.272: 92		115.272: 92	
1 st. specialmaskin för el-, gas- och vattendeb., andel i	25/10—51	10.000: —	10.000: —		10.000: —	
Nyanläggningar (skattemedel)	25/10—51	50.000: —	17.788: 22	3.088: 22	14.700: —	
	Kronor	160.000: —	143.061: 14	3.088: 22	139.972: 92	

	Anslag Fa beviljat den	Beräknad kostnad	Verklig kostnad	Kostnaden täckt med Fondmedel	Skattemedel	Lånemedel
Elverk:						
Stamkabel från Västerås Västra över Andelsslakteriet och Djuphamnen	25/10—51	48.500: —	43.913: 39			43.913: 39
Jordkabelserviser till fastigheter norr om Hammarbacksvägen	29/5—51	3.000: —	3.016: 06	3.016: 06		
Transformatorstation Hästhovsgatan	28/8—47	4.000: —	4.000: —			4.000: —
Inköp av transformatorer	28/2—52	150.000: —	150.000: —			150.000: —
1 st. specialmaskin för el-, gas- och vattendeb., andel i	25/10—51	30.000: —	30.175: —		30.175: —	
Justeringsutrustning för elmätare	25/10—51	31.000: —	29.350: —		29.350: —	
Högsp.-jordkabel Bergslagsvägen—Hästhovsgatan—Humlegatan	27/4—50	19.000: —	10.386: 61			10.386: 61
Transformatorstation Djuphamnen	31/8—50	42.000: —	42.000: —			42.000: —
Jordkablar Agnegatan—Blåsboskolan	21/12—50	17.000: —	11.555: 45	4.362: 32		7.193: 13
Jordkabelserviser kv. Stenborren och Stenbjörnen	31/5—51	17.800: —	18.928: 30	1.121: 43		17.806: 87
Nyanläggningar (skattemedel)	25/10—51	100.000: —	94.629: —	13.775: 78	80.853: 22	
		462.300: —	437.953: 81	22.275: 59	140.378: 22	275.300: —
Pågående anläggningar		3.725.800: —	664.914: 79			
	Kronor	4.188.100: —	1.102.868: 60			
Sammandrag:						
Nyanläggningar fullbordade år 1952:						
Vattenverk		1.018.460: —	1.058.562: 29	449.876: 33	202.485: 96	406.200: —
Gasverk		160.000: —	143.061: 14	3.088: 22	139.972: 92	
Elverk		462.300: —	437.953: 81	22.275: 59	140.378: 22	275.300: —
	Kronor	1.640.760: —	1.639.577: 24	475.240: 14	482.837: 10	681.500: —

	Anslag Fa beviljat den	Beräknad kostnad	Verklig kostnad
Pågående anläggningar:			
Vattenverk		6.705.000: —	5.354.332: 62
Elverk		3.725.800: —	664.914: 79
	Kronor	10.430.800: —	6.019.247: 41

Från Drätselkammaren har från den 31 december 1952 överförts tomten nr 1 i kv. Vattentornet till ett värde av kronor 15.000: — och tomten nr 1 i kv. Stenmuren till ett värde av kronor 500: —.

Till Drätselkammaren har från den 31 december 1952 överförts tomten nr 7 i kv. Nimrod till ett värde av kronor 13.000: —.

SAMMANSTÄLLNING

av verkens anläggnings- och bokförda värden år 1952 samt avskrivningar under åren 1912—1952.

	Anläggnings-värde kr.	Avskrivningar kr.	Bokfört värde kr.
Vattenledningsverk	4.885.362: 04	2.165.161: 04	2.720.201: —
Avloppsledningar	3.946.235: 83	1.997.361: 33	1.948.874: 50
Gasverk	5.349.631: 81	2.295.967: 89	3.053.663: 92
Elverk	4.997.432: 41	2.561.528: 19	2.435.904: 22
Kontors- och förrådsbyggnader	437.790: 10	302.014: 10	135.776: —
Kronor	19.616.452: 19	9.322.032: 55	10.294.419: 64

Vatten- och avloppsverket.

VATTENVERKET.

Sammanlagda vattenproduktionen har under året uppgått till 6.550.000 m^3 och visar en ökning av 5,8 % jämfört med föregående år. Medan förbrukningen för hushållsbehov och industriella behov visar en ökning av 2,5 resp. 23,4 % visar förbrukningen för allmänna behov och läckage en minskning med 14,2 % jämfört med föregående år.

Dygnsförbrukningen har varierat mellan 23.680 m^3 och 11.860 m^3.

Stadens vattenbehov har kunnat tillgodoses även vid maximal förbrukning. Genom att det nya vattentornet å Skallberget tagits i drift har möjlighet skapats dels att pumpa avsevärda vattenmängder vid tidsperioder med lägre energiavgift dels att vid behov kunna utjämna vattenuttaget vid Hässlö.

Utbyggnaden av vattenverket vid Hässlö har fortsatt under året. Snabbfilterverket, som påbörjades hösten 1951 beräknas bliva färdigställt hösten 1953. En ny grundvattenpumpstation, brunn nr 12, har påbörjats under året och torde kunna tagas i drift under sommaren 1953. Vid råvattenpumpstationen har påbörjats byggandet av en detonationssäker port av betong framför ingångsöppningen och å huvudledningarna mot staden har påbörjats en ny mätarkammare med kopplingsledning. De två sistnämnda arbetena beräknas bli färdiga under våren 1953. Uppförandet av nya maskinistbostäder vid vattenverket har påbörjats. Bostäderna beräknas bliva färdigställda under sommaren 1953.

Under 1952 har utförts 4.067 m vattenledningar, huvudsakligen gatuledningar för inkoppling av nya bostadsområden.

AVLOPPSVERKET.

Vid reningsverket har under året pumpats c:a 7,1 milj. m^3 avloppsvatten. Det till rötkammaren pumpade slammet uppgick till 14.609 m^3 och ur rötkammaren urtappades 4.707 m^3 utrötat slam. Det utrötade slammet har använts till utfyllnad vid Mälaren omedelbart söder om reningsverket. Den från rötkammaren erhållna metangasen uppgick till 299.190 m^3 varav till gasverket levererats och inblandats i stadsgasen 259.979 m^3. Resterande gasmängd har använts inom verket för uppvärmning.

Några utbyggnader eller ombyggnader inom avloppsverket ha icke skett under året. Utförda arbeten inom verket ha endast omfattat normalt underhåll av byggnader och maskiner.

Under året har utbyggts sammanlagt 8.133 m avloppsledningar, varav 1.138 m kombinerade ledningar och 2.935 m spillvattenledningar samt 4.060 m regnvattenledningar. Dessutom har 280 m av Byggnadskontoret utförda regnvattenledningar anslutits till avloppsnätet samt från privat ägo till staden överförts 221 m ledningar inom Berghamra.

VATTENVERKET.

Vattenförbrukning m. m.

	1951	1952	Ökn. resp. minskning jämf. med föregående år i %
Årsproduktion total m^3	6.193.000	6.550.000	+ 5,8
Förbrukning:			
För hushållsbehov m^3	3.010.000	3.084.000	+ 2,5
För industriella behov m^3	1.896.000	2.339.000	+ 23,4
Övrigt[1] m^3	1.287.000	1.127.000	— 14,2
Procentuell fördelning:			
För hushållsbehov %	48,6	47,1	— 1,5
För industriella behov %	30,6	35,7	+ 5,1
Övrigt[1] %	20,8	17,2	— 3,6
Antal inv. inom förbrukn.-området ..	59.000	60.500	+ 2,5
Dygnsförbrukning:			
Medeltal...................... m^3/d	16.970	17.900	+ 5,5
Maximum (7/7 —52) m^3/d	21.340	23.680	+ 10,9
Minimum (27/7 —52) m^3/d	10.230	11.860	+ 15,9
Specifik förbrukning:			
Medeltal l/d.	288	296	+ 2,8
Maximum l/d.	362	391	+ 8,0
Minimum l/d.	173	196	+ 13,3
Elkraftförbrukning:			
Renvattenpumpstationer kWh	2.708.000	2.273.000	— 19,1
Per 1000 m^3 pumpad vattenm... kWh	437	347	— 20,6
Råvattenpumpstation.......... kWh	547.000	729.000	+ 25,0

[1] För allmänna behov, såsom vattenkastare, urinoarer, dricks- och spolposter, vattning av gräsmattor, spolning av gator, brandsläckning m. m. samt läckage.

Undersökning av vattnets bakteriehalt har utförts en gång per månad. Av dessa undersökningar har framgått, att vattnet i bakteriologiskt hänseende är tillfredsställande.

Vattnets hårdhet och manganhalt har undersökts c:a 2 ggr per månad.

Hårdheten har varierat mellan 7,1 och 9,1, och i medeltal varit 8,2 tyska grader.

Manganhalten har varierat mellan < 0,05—0,19 milligram per liter.

Klorering av renvatten har verkställts från årets början till den 23 nov.

Under året ha följande vattentaxor tillämpats:

	Grundavgift kr. pr år och mätare	Förbrukningsavgift öre per m³	Tillämplig vid förbrukning av
Zon 1	9	28	0— 8550 m³
„ 2	180	26	8551— 21000 „
„ 3	600	24	21001— 45000 „
„ 4	1500	22	45001—120000 „
„ 5	3900	20	120001— „

Vattenledningarna.

	Meter	Summa meter
Gjutjärnsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		137.365
Under året lagda ledningar	4.067	
Under året kasserade ledningar	139	3.928
Sammanlagda längden den 31 december 1952		141.293
Stålrörsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		5.219
Under året lagda ledningar	—	
Under året kasserade ledningar	—	—
Sammanlagda längden den 31 december 1952		5.219
Asbestcementrör:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		390
Under året lagda ledningar	—	
Under året kasserade ledningar	—	—
Sammanlagda längden den 31 december 1952		390
Galvaniserade stålrörsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		4.455
Under året lagda ledningar	—	
Under året kasserade ledningar	—	—
Sammanlagda längden den 31 december 1952		4.455
Vattenledningsnätets sammanlagda längd den 31 dec. 1952		151.357

Stålrörsledningar:

Inga vattenledningar av stålrör ha utförts under året.

Asbestcementrör:

Inga vattenledningar av asbestcementrör ha utförts under året.

Galvaniserade stålrör:

Inga vattenledningar av galvaniserade stålrör ha utförts under året.

Antal vattenmätare den 31 december 1951	3.572
Ökning under året	111
Antal vattenmätare den 31 december 1952	3.682
Antal brandposter den 31 december 1951	860
Ökning under året	45
Antal brandposter den 31 december 1952	905[1]
Vattenserviser: Under året anlades	106

[1] Därav 127 enskilda.

År 1952 lagda vattenledningar.

	Meter							S:a meter
	Ø 400	Ø 300	Ø 250	Ø 200	Ø 150	Ø 100	Ø 50	
Gjutjärnsrör:								
Vinbärsvägen till tomten nr 1 kv. Körsbäret						25		25
Silverstolpes gata					258	86		344
Böttigers gata						61	7	68
Dan Anderssons gata						78		78
Kronvägen från Thuregatan till Råbygatan				140				140
Ledning från Kronvägen till Ormbergsgatan genom stä 774							46	46
Omvägen från Kronvägen norrut						81	23	104
Råbygatan					45	134		179
Gulsporregatan från Svärdsliljegatan norrut				78		74		152
Ledning från Gulsporregatan västerut				84				84
Berghamravägen från Flygplansgatan till Bäckvägen					344			344
Bäckvägens förlängning från Berghamravägen österut					130			130
Lertagsvägen från Berghamravägen till Bäckvägen					162			162
Karlfeldtsgatan från Skallbergsgatan till Nansengatan			401					401
Hässlö, från brunn 11 till bef. ledning vid brunn 7	524							524
Sjöhagsvägen från Nedre Hyttvägen västerut		538						538
Cisterngatan från BP:s nederlag västerut					55			55
Skiljebo öster G:a Tortunavägen				20				20
Nordöstra Skiljebo sträckan F—O—P—R—S. Ritn. V—20449				176	130			306
Nordöstra Skiljebo sträckan P—P_1. Ritn. V—20449							49	49
Nordöstra Skiljebo sträckan R—R_1. Ritn. V—20449							49	49
Nordöstra Skiljebo sträckan F—G. Ritn. V—20449					33			33
Torpvägen från G:a Tortunavägen till Bergsvägen					82			82
Bergsvägen från Torpvägen till Husargatan						50		50
Björkgatan från Stockholmsvägen söderut					33			33
Bellmansgatan sträckan Q—S. Ritn. V—390					71			71
Summa	524	538	401	498	1343	589	174	4067

Avloppsledningar.

	Meter	Summa meter
Kombinerade ledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		111.256
Under året lagda ledningar	1.138	
Under året kasserade ledningar	—	1.138
Sammanlagda längden den 31 december 1952		112.394
Spillvattenledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		20.950
Under året lagda ledningar	2.935	
Under året kasserade ledningar	35	2.900
Sammanlagda längden den 31 december 1952		23.850
Regnvattenledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		21.529
Under året lagda ledningar	4.060	
Under året kasserade ledningar	40	
Övertagna privata ledningar:	221	
Ledningar utförda av Byggnadskontoret	280	4.521
Sammanlagda längden den 31 december 1952		26.050
Avloppsnätets sammanlagda längd den 31 dec. 1952		162.294

Avloppsserviser: Under året anlades	113
Antal vattenklosetter den 31 december 1951	21.695
Ökning under året	1.128
Antal vattenklosetter den 31 december 1952	22.823

År 1952 lagda avloppsledningar.

Kombinerade spill- och regnvattenledningar.

	Meter				S:a meter
	Ø 800	Ø 600	Ø 400	Ø 225	
Vinbärsvägen, till tomten nr 1 kv. Körsbäret				25	25
Grindstuvägen, från Lekgatan till Drottninggatan		65			65
Eriksgatan, från Västmannagatan—österut	29				29
Västmannagatan, från Eriksgatan till Backgatan	90				90
Backgatan, från Västmannagatan till Fridnäsgatan	145				145
Råbygatan				76	76
Åsgatan från Mileniigatan söderut			175		175
Sjöhagsvägen från Nedre Hyttvägen västerut			304		304
Nordöstra Skiljebo sträckan P—P_1. Ritn. V—20449				49	49
,, ,, ,, R—R_1 ,, V—20449				48	48
Torpvägen från G:a Tortunavägen till Bergsvägen				82	82
Bergsvägen från Torpvägen till Husargatan				50	50
Summa	264	65	479	330	1138

Separata spillvattenledningar.

	Meter					S:a meter
	ø 500	ø 400	ø 300	ø 225	ø 150	
Silverstolpes gata				344		344
Böttigers gata				68		68
Dan Anderssons gata				79		79
Kronvägen från Thuregatan till Råbygatan				111		111
Ledning från Kronvägen till Ormbergsgatan genom stä 774				46		46
Omvägen från Kronvägen norrut				82	23	105
Råbygatan				103		103
Svärdsliljegatan från Violstigen österut och från cementgjuteriet västerut				253		253
Gulsporregatan från Svärdsliljegatan norrut				149		149
Ledning från Gulsporregatan västerut				82		82
Berghamravägen från Flygplansgatan till Bäckvägen			345			345
Bäckvägen från Berghamravägen österut			130			130
Lertagsvägen från Berghamravägen till Bäckvägen				162		162
Karlfeldtsgatan från Skallbergsgatan till Nansengatan				230		230
Emausgatan från Aspvretsgatan till Smalbäcksgatan		39				39
Sjöhagsvägen från Nedre Hyttvägen västerut				191		191
Cisterngatan från BP:s nederlag västerut				55		55
Nordöstra Skiljebo sträckan F—O—P—R—S. Ritn. V—20449				304		304
Nordöstra Skiljebo sträckan F—G. Ritn. V—20449				33		33
Bellmansgatan sträckan Q—S. Ritn. V—390				71		71
Västerås Västra söder Spantgatan	35					35
Summa	35	39	475	2363	23	2935

Separata regnvattenledningar.

	Meter Ø 1000	Ø 800	Ø 600	Ø 500	Ø 400	Ø 300	Ø 225	Ø 150	S:a meter
Stockholmsvägen från Funkisgatan västerut		248							248
Silverstolpes gata					181	76	86		343
Böttigers gata							67		67
Dan Anderssons gata							80		80
Kronvägen, från Thuregatan västerut						111	100		211
Ledning från Kronvägen till Ormbergsgatan genom stä 774							46		46
Omvägen från Kronvägen norrut							83	23	106
Råbygatan							102		102
Svärdsliljegatan från Violstigen österut och från Cementgjuteriet västerut						181	73		254
Gulsporregatan från Svärdsliljegatan norrut				75			74		149
Ledning från Gulsporregatan västerut				82	17				99
Berghamravägen från Flygplansgatan till Bäckvägen						270			270
Bäckvägen från Berghamravägen österut							83		83
Lertagsvägen från Berghamravägen till Bäckvägen							32		32
Karlfeldtsgatan från Skallbergsgatan till Nansengatan						232	89		321
Sjöhagsvägen från Nedre Hyttvägen västerut						82	110		192
Skenvretsgatan från Perlebogatan till Svartån					95	60			155
Perlebogatan från Djäknebergsgatan till Skenvretsgatan					90				90
Djäknebergsgatan från Mileniigatan till Perlebogatan					90				90
Cisterngatan från BP:s nederlag västerut							54		54
Sjöhagsvägen från Slakterigatan västerut		184							184
Slakterigatan från Sjöhagsvägen till Järnmalmsgatan			104						104
Nordöstra Skiljebo sträckan F-O-P-R-S. Ritn. V-20449						305			305
Nordöstra Skiljebo sträckan F-G. Ritn. V-20449					28				28
Bellmansgatan sträckan Q-S. Ritn. V-390					71				71
Västerås Västra, Söder Spantgatan	40								40
Björnövägen från Viksängsgatan söderut (Ledning för BK:s räkning)					336				336
	40	432	104	157	908	1.317	1.079	23	4.060
Björnövägen från Viksängsgatan söderut utfört av B-K							280		280
	40	432	104	157	908	1.317	1.359	23	4.340

Avloppsverket.

Reningsverket.

Det till rötkammare pumpade slammet, vilket avvattnats och uppmätts i en kontrollkammare, uppgick till 14.609 m^3 eller i medeltal 39,9 m^3 per dygn. Ur rötkammaren urtappades under året 4.707 m^3 utrötat slam.

Av den från rötkamamren erhållna metangasen, som under året uppgick till 299.190 m^3 eller i medeltal 817 m^3 per dygn, har 259.979 m^3 levererats till gasverket och inblandats i stadsgasen och 39.211 m^3 förbrukats vid reningsverket för uppvärmning.

Driftsresultat.

Månad	Förbr. kWh	Upp-fordr. sand m^3	Rötk. temp. °C	Rågas m^3	PH-värde ink. vatt.	Orötat slam till rötk. m^3	Utrötat slam fr. rötk. m^3
Januari	36.030	25	27	27.590	7,2	1.554	516
Februari	31.650	27	27	24.140	7,8	1.462	486
Mars	29.500	16	30	22.330	7,3	1.095	352
April	35.790	31	30	29.055	7,3	1.379	455
Maj	35.380	27	31	27.722	7,4	1.387	455
Juni	28.510	21	29	28.198	7,3	1.258	416
Juli	29.170	15	34	25.327	7,4	1.057	320
Augusti	29.980	24	35	23.869	7,3	1.065	325
September	32.130	32	34	29.717	7,2	1.231	394
Oktober	42.660	29	35	22.597	7,2	1.040	327
November	45.350	22	33	18.455	7,3	906	285
December	41.080	38	30	20.190	7,5	1.175	376
S:a värde	417.230	307		299.190		14.609	4.707
Medelvärde pr dygn	1.140	0,84	31,2	817	7,4	39,9	12,9

Med utgångspunkt från förbrukad elenergi beräknas under året pumpad avloppsvattenmängd uppgå till 7,1 milj. m^3 i medeltal per dygn 19.500 m^3.

Gasverket.

Under året förbättrades kolsituationen för gasverken. Amerikanska kol importerades dock fortfarande i mindre utsträckning och under det senare halvåret kunde utmärkt U. S. A. kokskol inköpas till billigare priser än de av Bränslekommission fastställda clearingpriserna för gasverkskol på grund av att frakterna över Atlanten sänktes till mindre än en tredjedel av dem, som gällde vid årsskiftet.

Fyra olika clearingpriser gällde under året varierande mellan kr. 90: — och 103: — per 1.000 kg cif Västerås.

Koksen var under året fortfarande ransonerad. Från hösten blev dock tilldelningen ökad. Priset sjönk under året med kr. 10: — per ton. Gasverket anskaffade också under 1952 brunkolsbriketter och ångkol för att täcka sina kunders behov av tillskottsbränsle.

Under året försåldes liksom under föregående år största delen av kokstillverkningen genom lagerhandlarna enligt särskild överenskommelse.

Gastillverkningen ökade obetydligt under året. Hushållsförbrukningen har visat stigande tendens. Detta delvis som följd av ett stadsfullmäktigebeslut från 1951, där det bestämdes att gas skulle införas i fastigheter, som uppfördes inom gasverkets distributionsområde. Gasverkets största kund Svenska Metallverken hade något mindre förbrukning än under 1951. I Aseas gjuteri kom gasen till ännu större användning än tidigare.

För att förbilliga debiteringen hos hushållsförbrukarna avkopplades i årets början samtliga automatverk i pollettgasmätarna, varför de fungera som vanliga räkningsmätare och polletter ej mer kunna användas.

Gasverket har under högförbrukningstiden trots full drift tidvis haft svårigheter att tillfredsställda gasbehovet med kolgas, varför tillfälligt gasol använts för toppbelastningar. Vid avgasning av engelska kol, som ha hög svavelhalt, ha svavelreningskistorna fordrat täta ombyten av reningsmassa.

Den 1951 påbörjade släckningsrampen för koksen blev färdig i årets början. Samtidigt med den byggdes anordningar för koksens transport till koksfickan. Sorteringsverket kompletterades med två nya såll, varjämte ett såll insattes före kokskrossen för att förhindra nedkrossning av smådimensionerna.

Samtliga motorer i sorteringsverket ha för att förenkla driften försetts med gemensam central. För kokstransport inom upplaget har inköpts en utrangerad godsvagn. Genom dessa ombyggnader har kokshanteringen rationaliserats och förbilligats. Sorteringsverket som tidigare sköttes av särskild personal kan nu handhas av skiftpersonalen.

I samband härmed rationaliseras arbetet vid ugnarna, varför genom Stadsförbundets rationaliseringsavdelning tidsstudier utförts. Undereldningskoksens transport, eldarnas arbete och slaggningen med därmed sammanhängande arbeten ha delvis omlagts.

Driftresultat.

Månadsöversikt för gas.

Månad	Total tillv. m^3	Ink. rötgas m^3	Gas till Metallverken m^3	Gas till stadsnätet m^3
Januari	845.455	27.920	386.470	458.985
Februari	821.080	25.270	377.460	449.620
Mars	832.630	23.480	354.700	461.830
April	712.665	29.770	336.930	387.135
Maj	774.570	28.670	391.410	390.760
Juni	754.830	29.130	394.910	351.720
Juli	520.880	25.220	229.190	297.290
Augusti	762.395	21.250	373.420	369.375
September	789.645	22.310	375.540	426.005
Oktober	952.890	13.440	461.810	497.880
November	907.960	8.180	432.390	464.370
December	844.980	9.440	374.480	483.700

		Driftresultat					Ökning
		1948	1949	1950	1951	1952	1951 — 52 i %
Avgasat kol	ton	16.780	20.929	21.762	23.737	23.241	— 2.1
Förgasad gasol	ton	140.5	39.7	43.4	25.3	38.2	50.8
Tillverkad gas	1000 m^3	6.890	8.067	8.922	8.848	9.256	4.6
Gas från reningsverket	1000 m^3	171	183	286	293	264	— 9.8
Gasutbyte	m^3/ton kol	405	387	411	373	399	7.0
Värmevärde	kcal	4.220	4.135	4.240	4.130	4.180	1.2
Kokstillv. total	1000 hl	236	335	362	382	375	— 1.8
Koks till undereldning	1000 hl	74.6	98.3	92.6	93.3	89.7	— 9.4
„ „ „	hl/ton kol	4.4	4.6	4.3	3.9	3.9	— 1.8
Gas till undereldning	1000 m^3	45.6	91.0	—	18.5	—	— 10.0
Koks till försäljning	1000 hl	161	237	270	288	285	— 1.0
„ „ „	hl/ton kol	9.6	11.1	12.4	12.2	12.3	0.8
Tillverkad tjära	ton	630	770	988	811	963	18.7
„ „	kg/ton kol	37.5	33.9	45.4	34.3	41.4	20.7
Antal laddningar	st.	9.830	12.423	13.082	13.782	14.616	6.0
Kol per laddning	kg.	1.705	1.685	1.665	1.772	1.585	— 10.5
Utgående kollager	ton	15.296	13.477	5.552	10.312	9.304	— 9.8
„ kokslager..........	1000 hl	3.2	100.5	44.4	97.0	64.5	— 32.5
Antal gasmätare vid årets slut	st.	9.781	9.704	9.606	9.430	9.360	— 0.7

Fördelning av den förbrukade gasen.

	1951		1952		Ökning eller minskning i %
	1000 m³	%	1000 m³	%	
Stadens förbrukning	3.685	40,3	3.951	41,4	+ 7,2
Metallverkens förbrukning	4.598	50,3	4.488	47,2	— 2,4
Summa enskild förbrukning	8.283	90,6	8.439	88,6	+ 1,9
Tekniska verkens förbrukning	238	2,6	138	1,4	— 42,0
Undereldning	19	0,2	—	—	—100,0
Felm., kondens. och läckage	604	6,6	950	10,0	+ 57,3
	9.144	100,0	9.527	100,0	+ 4,2

Gasförbrukning per dygn.

	Metallverken		Övrig förbrukning		Total förbrukning	
Största	22.320 m³	17.11	21.490 m³	4.1	37.895 m³	8.10
Medel	12.261 m³		13.770 m³		26.031 m³	
Minsta	0 m³ semester		7.020 m³	20.7	7.020 m³	20.7

Gasmätare.

Antal gasmätare den 31.12.51	9.430 st.
Nytillkomna under året	+ 62 ,,
Borttagna under året	— 132 ,,
Antal gasmätare den 31.12.52	9.360,,
Gasserviser: Under året anlades	11 ,,

Under året ha följande gastaxor tillämpats:

	Grundavgift kr. per år och mätare	Förbrukningsavgift öre per m³	Tillämplig vid förbrukning av
Zon 1	12	20	0—1200 m³
,, 2	48	17	1201—2400 ,,
,, 3	120	14	2401—6000 ,,
,, 4	300	11	6001— ,,

Minimiavgift utgår med kr. 18: — per år och mätare.

För pollettmätare tillkommer en avgift av kr. 2: — per år.

För hushållsabonnent, som inom samma lägenhet även uttager elkraft för hushållsändamål enligt normaltaxan avsnitt 3, minskas grundavgiften enligt nämnda taxa med kr. 6: — per år.

Till förbrukningsavgiften 11 öre/m^3 i zon 4 kan tilläggsavgift utgå enligt följande bestämmelser.

A) Därest under ett kalenderår medelvärdet av socialstyrelsens levnadskostnadsindex överstiger 300, utgår för året en tilläggsavgift av en tredjedels % för varje hel enhet, varmed nämnda medelvärde överstiger 300.

B) Därest under kalenderåret medelvärdet av prisen i kronor per metriskt ton kokskol överstiger sju tiondelar av medelvärdet av prisen i kronor per metriskt ton värmeledningskoks, prisen räknade cif svensk ostkusthamn enligt kommerskollegii kommersiella meddelanden, utgår en tilläggsavgift av 0,3 öre per m^3 för varje hel krona, varmed nämnda medelvärde av kolprisen överstiger sju tiondelar av motsvarande medelvärde av koksprisen.

Tilläggsavgifterna uttagas för hela året i samband med debitering av avgifterna vid årets sista avläsning.

Debiteringen för årets tre första kvartal sker efter en med hänsyn till abonnentens önskan eller föregående årsförbrukning vald zon och regleras vid fjärde kvartalet i överensstämmelse med den zon, som räknat efter sammanlagda årsförbrukningen ställer sig gynnsammast för abonnenten.

Om samma abonnent uttager gas efter flera mätare må efter tekniska verkens prövning förbrukningsavgift utgå efter sammanlagda förbrukningen på de olika mätarna. Grundavgiften för de olika mätarna bestämmes därvid med hänsyn till förbrukningen på resp. mätare, dock skall grundavgiften för mätare med den största förbrukningen utgå med minst det belopp, som skulle blivit fallet, om sammanlagda förbrukningen uttagits över denna mätare.

Gasledningar.

	Meter	Summa meter
Gjutjärnsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		78.481
Under året lagda ledningar	—	
Under året kasserade ledningar	—	—
Sammanlagda längden den 31 december 1952		78.481
Stålrörsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		3.121
Under året lagda ledningar	733	
Under året kasserade ledningar	—	733
Sammanlagda längden den 31 december 1952		3.854
Galvaniserade stålrörsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1951		4.704
Under året lagda ledningar	—	
Under året kasserade ledningar	—	—
Sammanlagda längden den 31 december 1952		4.704
Gasnätets sammanlagda längd den 31 december 1952		87.039

År 1952 utförda gasledningar.

	Meter		Summa meter
	ø 200	ø 150	
Stålrör:			
Sjöhagsvägen från Nedre Hyttvägen västerut		538	538
Södra Esplanaden från Lillån österut	195		195
Summa	195	538	733

Elverket

Kraftomsättningen under året har uppvisat mindre procentuell ökning (9,1 %) än tidigare år delvis beroende på fel på mätningen under årets sista del. Att belastningen dock stagnerat något visar den distribuerade energin vilken för året ökat med 9,5 % mot 13 % för föregående år.

Energiförlusterna på distributionsnätet uppgå i stort sett till samma procentuella belopp som under tidigare år.

Bland de olika abonnentkategorierna uppvisa högspänningsabonnenterna den högsta och hushållsabonnenterna den minsta procentuella ökningen. Leverans av avkopplingsbar nattkraft har uppvisat en kraftig ökning, vilket medverkat till en förbättrad utnyttjningstid på inköpt kraft.

Den nya mottagningsstationen Västerås Västra blev klar för drift med provisorisk utrustning den 13/6 men inkopplades med hänsyn till pågående byggnadsarbeten först den 23/10 för kontinuerlig drift. Utmatning från stationen sker över tre nedlagda stamkablar och till stationen är även Lundbylinjen inkopplad.

Kabelnätet för högspänning har utökats med två stamkablar från Västerås Västra samt med grenkablar till nya transformatorstationer inom stadens östra och nordöstra delar.

Kabelnätet för lågspänning har utvidgats huvudsakligast inom nybyggnadsområdena i stadens nordöstra delar. En mindre del av friledningsnätet har ersatts med jordkabel vid ändring av gator och i samband med spänningsomläggningar.

Gatubelysning har tillkommit för nyanlagda vägar samt kompletterats på ett flertal platser inom det äldre gatubelysningsnätet.

I Badelunda har spänningsomläggning från 220 till 380 V företagits inom två transformatorområden och övergång skett från 3 till 6 kV på linjen Närlunda—Vedbo. Inom staden har även på skilda platser spänningsomläggning från 220 till 380 V företagits.

Installationsverksamheten har varit i görligaste mån inskränkt och endast utövats för Tekniska Verkens egna anläggningar samt vid sådana arbeten på abonnentanläggningar, vilka direkt berört elverkets eget distributionssystem.

ELVERKET.

Kraftomsättning.

Inköpt och producerad energi	1950	1951	1952	% ändr. fr. 1951
Inköpt från Älvkarleby Kraftverk:				
Botteneffekt kW	9.000	10.000	11.500	+ 0,6
Toppeffekt kW	3.638	4.033	3.438	
Bottenenergi kWh	51.867.260	58.484.800	64.552.397	+ 9,1
Toppenergi kWh	1.223.650	1.556.050	925.953	
Egen produktion kWh	128.000	128.900	179.100	
S:a inköpt och producerad .. kWh	53.218.910	60.169.750	65.657.450	+ 9,1
Pris för inköpt kraft .. öre/kWh	2.70	2,97	3,29	+ 10,8
Utnyttjningstid på inköpt kraft tim./år	4.201	4.279	4.383	+ 2
Distribuerad energi enligt nedanstående spec. kWh	48.705.806	55.031.687	60.243.409	+ 9,5
Förluster inklusive felvisningar p. g. a. att avläsningsperioderna för inköpt och distribuerad energi ej sammanfalla kWh	4.513.104	5.138.063	5.414.041	
%	8.5	8,5	8,1	—
Dito approximativt korrigerade för ej sammanfallande avläsningsperioder ca %	7	7	7	
Den distribuerade energins fördelning på taxor				
Högspänning:				
Antal abonnemang st.	16	18	18	0
Energiförbrukning kWh	7.565.310	8.360.426	9.471.057	+ 13,3
Avgifter kr.	370.916: 06	421.518: 17	496.191: 08	+ 17,7
Medelpris, totalt öre/kWh	4,9	5,04	5,24	+ 4
Tekn. verkens egen förbrukn. kWh	4.907.272	4.560.940	4.132.820	— 9,4
Avgifter kr.	134.944: 22	117.852: 37	124.312: 85	+ 3,5
Medelpris, totalt öre/kWh	2,75	2,57	3,01	+ 17,1
Lågspänning:				
Hushållsabonnenter (Normaltaxa B 1—B 3)				
Antal abonnemang st.	19.135	20.646	21.282	+ 3,1
Energiförbrukning.......... kWh	19.219.999	22.557.360	23.835.854	+ 5,7
Avgifter efter kWh-pris kr.	974.213: 44	1.287.256:15	1.457.125:12	+ 13,2
Avgifter fasta kr.	515.632: 69	524.865: 66	534.431: 89	+ 1,8
Medelpris, totalt öre/kWh	7,76	8,05	8,35	+ 3,7
Yrkesabonnenter (Normaltaxa N 1—N 73, taxa 2, taxa M)				
Antal abonnemang st.	6.042	4.949	5.019	+ 1,4
Energiförbrukning.......... kWh	16.999.088	14.178.798	16.191.925	+ 14,2
Avgifter efter kWh-pris kr.	866.884: 69	925.671: 20	1.122.564:14	+ 21,3
Avgifter fasta kr.	522.948: 62	537.062: 66	558.812: 02	+ 4
Medelpris totalt öre/kWh	8,2	10,35	10,39	+ 0,4

	1950	1951	1952	% ändr. fr. 1951
Värme enligt nattariff:				
Antal abonnemang st.	58	62	66	+ 6,5
Energiförbrukning kWh	834.372	903.169	1.007.159	+ 11,5
Avgifter efter kWh-pris kr.	21.087: 44	25.379: 03	30.597: 49	} + 20,3
Avgifter fasta kr.	10.235: 21	13.873: 85	16.615: 56	
Medelpris, totalt öre/kWh	3,76	4,35	4,68	+ 7,6
Värme, avkopplingsbar:				
Antal abonnemang st.	101	110	123	+ 11,8
Energiförbrukning kWh	1.451.040	1.628.616	2.423.902	+ 48,7
Avgifter efter kWh-pris kr.	22.938: 00	28.602: 57	47.450: 98	} + 60,8
Avgifter, fasta kr.	7.189: 70	8.344: 75	11.928: 45	
Medelpris, totalt öre/kWh	2,07	2,27	2,45	+ 7,9
Lantbruk:				
Antal abonnemang st.	277	257	262	+ 1,9
Energiförbrukning kWh	836.306	784.713	864.322	+ 10,2
Avgifter efter kWh-pris kr.	41.815: 30	43.741: 93	51.859: 32	} + 12
Avgifter, fasta kr.	19.002: 81	19.720: 99	19.292: 83	
Medelpris, totalt öre/kWh	7,27	8,09	8,24	+ 1,9
Gatubelysning:				
Antal lampor	2.790	2.999	3.209	+ 7
Antal kW	603	643	677	+ 5,3
Energiförbrukning kWh	1.799.690	2.057.665	2.316.370	+ 12,6
Avgifter[1] kr.	64.428: 91	83.887: 31	104.236: 65	+ 24,2
Medelpris, totalt öre/kWh	3,58	4,07	4,51	10,8

Transformatorstationer i drift 31/12 1952	126 st.	Transf.	effekt	36.369	kWA
Stolptransformatorer i drift 31/12 1952	70 „	„	„	2.309	„
	196 „	„	„	38.678	„

Uppsatta mätare:

	Likström	Växelström
Den 31/12 1951 ..	313	25.813
Ändring under året	— 13	+ 752
Den 31/12 1952 ..	300	26.565

[1] Priset inkluderar lampbyten och underhåll.

Under året tillämpade taxor

Högspänningsleverans:

Högspänningstaxa fastställd av Stadsfullmäktige den 30/1 1947.

	Abonnemang		
	0—50 kW	50—100 kW	över 1000 kW
Fast avgift kr./år	500	1000	1500
Effektavgift kr./kWår	65	55	50

Energiavgift:

a) för energi intill 4000 timmars utnyttjningstid per år
intill 2 MkWh 1,5 öre/kWh
utöver 2 MkWh 1,25 „

b) för energi över 4.000 timmars utnyttjningstid per år 1,1 „

Tilläggsavgifter:

1. En tilläggsavgift av 15 % på ovanstående avgifter
 a) för nytillkommande abonnenter
 b) vid utökning utöver 1950 års nivå på redan förefintliga kraftleveranser.
2. Indextillägg med 0,3 (I—180) % på ovanstående avgifter inkl. tilläggsavgift enligt pkt 1. I utgör därvid medelvärdet under kalenderåret av Socialstyrelsens levnadskostnadsindex med år 1914 som basår.

Lågspänningsleverans:

Normaltaxa fastställd av Stadsfullmäktige den 31/1 1946 och 28/6 1951

	Avsnitt 1	Avsnitt 2	Avsnitt 3
Energiavgift öre/kWh	25	10	6
Fast avgift	—	Grundavgift enligt nedan	Dubbel grundavgift enligt nedan

Klass	Grundavgift kr/år
1	4: — + 0: 20 pr m² golvyta (ekv.-yta)
2	8: — + 0: 25 „ „ „
3	12: — + 0: 35 „ „ „
4	16: — + 0: 50 „ „ „
5	20: — + 0: 70 „ „ „
6	24: — + 1: — „ „ „
7	32: — + 1: 40 „ „ „

Lantbrukstaxa fastställd av Stadsfullmäktige den 28/10 1943 och 28/6 1951
Energiavgift 6 öre/kWh
Grundavgift 3: 50 kr./tariffenhet

Motortaxa fastställd av Stadsfullmäktige den 31/1 1946
Abonnentavgift 20 kr./år
Energiavgift intill 4.000 kWh/år 15 öre/kWh
utöver 4.000 kWh/år 10 öre/kWh

För ansluten lampeffekt tillkommer vid tillfälliga abonnemang (byggnadsplatser) en avgift av 10 kr./100 W, år.

Effekttariff med tidspärr fastställd av Stadsfullmäktige den 31/1 1946

Effektavgift ... 20 kr./kW, år

Energiavgift ... 2 öre/kWh

Utöver ovanstående avgifter tillkommer indextillägg med 0,3 (I—180) %.

Spärrtid mellan kl. 7 och 21.

Till vissa abonnenter har dessutom under året leverans av såväl hög- som lågspänd kraft skett efter speciella kontrakt.

Under året slutförda större arbeten.

Transformatorstationer.

Nyanläggningar:

Västra mottagningsstationen har färdigställts i avseende på byggnaden. Planering av tomten återstår. I avvaktan på leverans av slutgiltig instrumentering har uppställts provisoriskt 6 kV ställverk och sedan oktober matas större delen av nätet väster om Svartån från mottagningsstationen. Kontrollrummet har provisoriskt tagits i bruk som elmätarejustering och andra utrymmen begagnas som förråd; en övergångsåtgärd som betingats av rivningen för nybyggnaden i kv. Nimrod.

Ny transformatorstation för 2×500 kWA transformatorer har utrustats och tagits i drift i garagebyggnad vid Bellmansgatan.

Ny fristående transformatorstation för 2×1.000 kVA-transformatorer med fördelningsställverk bl. a. för Hamnkontorets anläggningar har utrustats och tagits i drift vid Djuphamnen.

Transformatorkiosk med 100 kVA transformator har uppställts på östra delen av Norra Ringvägen.

Provisoriskt, för tillfälligt kraftbehov, har transformatorkiosker uppställts vid Ormberget, Mariaberget, Vasagatan och Hantverkaregatan.

Stolptransformatorstation har uppförts vid Malma gård och en mindre kapslad transformator vid Ullspinneriet.

Ändringar:

Transformatorstationen i åsen vid Hässlö har ändrats för anpassning till inkommande kablar K1 och K11 samt totalmätning för energileveransen till Vattenverkets anläggningar i Hässlö.

Transformatorstationen vid Loviseberg har kompletterats med utrustning för utgående 6 kV-kabel till transformatorkiosk Norra Ringvägen.

Transformatorstationen vid Allégatan har kompletterats med utrustning för 6 kV-kabel till Tekniska Skolan.

Transformatorstationen vid Äppelvägen har kompletterats med brytarefack för lågspänningsfördelning.

Transformatorstationen Herrgårdsskolan har utrustats med säkerhetsapparater i stället för brytare med otillräcklig brytförmåga.

För Centrala Flygverkstaden och Andelsslakteriet har utförts ombyggnad av abonnenternas egna 6-kV anläggningar.

6 kV-nätet.

Nyanläggningar:

Från Västra mottagningsstationen har utlagts följande kablar:

Stamkabel 3×120 mm^2 till nya Djuphamnsstationen över ställverk i Andelsslakteriet.

Stamkabel 3×120 mm^2 till transformatorstation Hammarbacksvägen.

Stamkabel 3×150 mm^2 till kabelskåp vid Djuphamnsvägen varvid direkt förbindelse erhållits med ställverket i Elverksbyggnaden.

Matarkabel 3×16 mm^2 till Södra Lundbylinjen där denna korsar gamla Köpingsvägen.

Anslutningskabel för Tekniska skolan har utlagts från station Allégatan.

Ändringar:

Tidigare grenkabel 3×50 mm^2 från station Bergslagsvägen mot Nordanby har anlagts med sträckning över station Bellmansgatan.

Tidigare kabel k 2 från station Loviseberg har kapats och iskarvats med kabel 3×16 mm^2 och anslutits i transformatorkiosk Norra Ringvägen.

Spänningen på friledningen Närlunda—Vedby har höjts från 3 till 6-kV.

Lågspänningsnätet.

Nyanläggningar:

Distributionsnätet för lågspänning har huvudsakligast utvidgats inom nybyggnadsområdena där jordkablar nedlagts. Utvidgningen har till största delen berört matningsområden för transformatorstationerna Bellmansgatan, Hästhovsgatan och Jakobsbergsgatan. Förstärkningar med nya matarkablar har gjorts vid Norra Ringvägen från ny transformatorkiosk samt vid Karlsgatan där jordkabelanslutning gjorts till luftlinjen.

Ändringar:

Friledningsnätet har ersatts med jordkabel vid Hasselvägen, Schenströmsgatan och Tråddragaregatan.

Spänningsomläggningar:

Spänningsomläggning från 220 till 380 V vid Schenströmsgatan, Tråddragaregatan, Skiljebo samt i kokssorteringsverket vid Gasverket.

I Badelunda, gårdarna Solbo, Grävlinge och Borup.

Installationer:

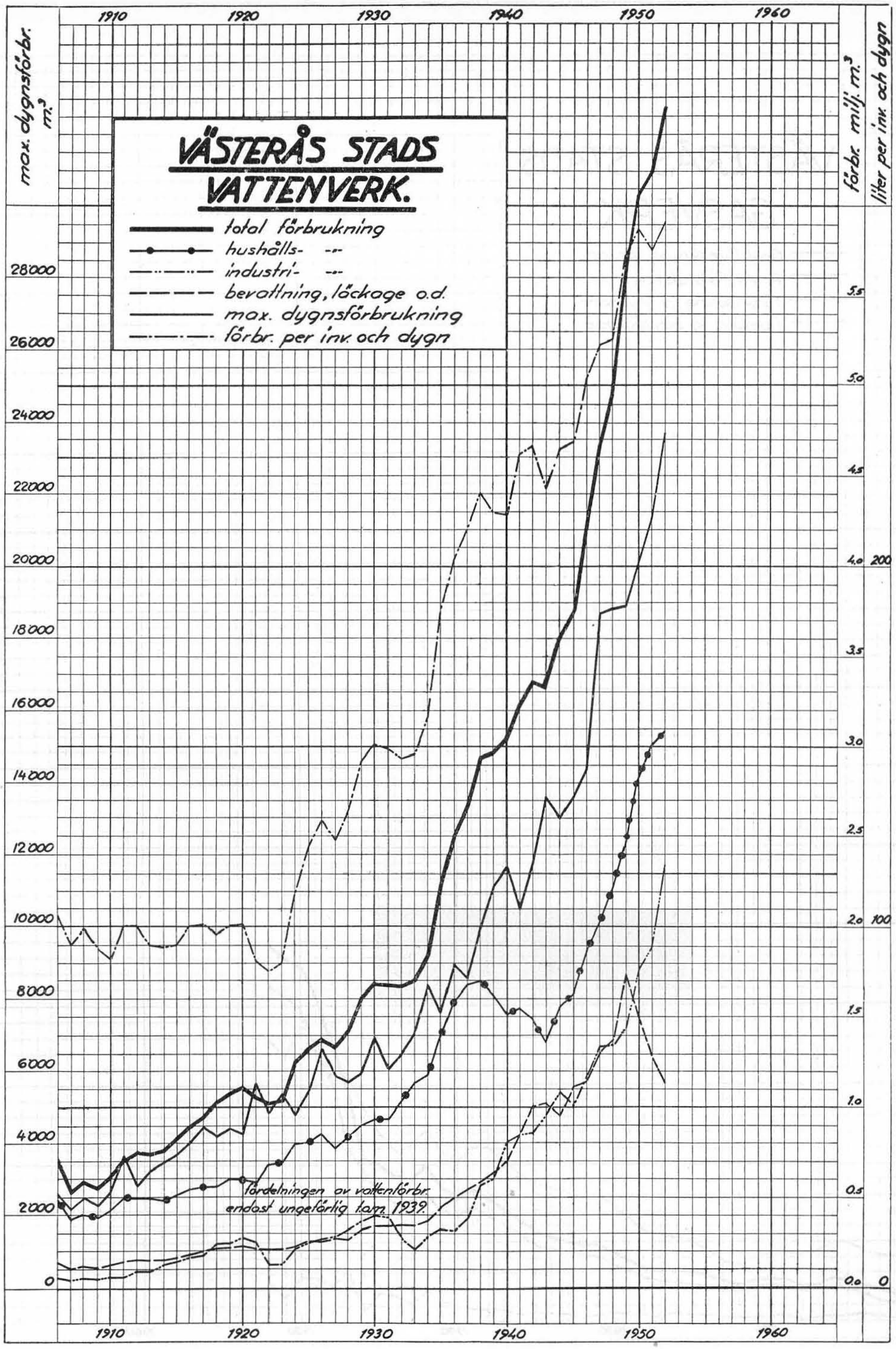
Installationsarbete har utförts för Västra mottagningsstationen och Vattentornet Skallberget. Arbete pågår vid Vattenverkets nyanläggningar i Hässlö.

Västerås den 21 april 1953.

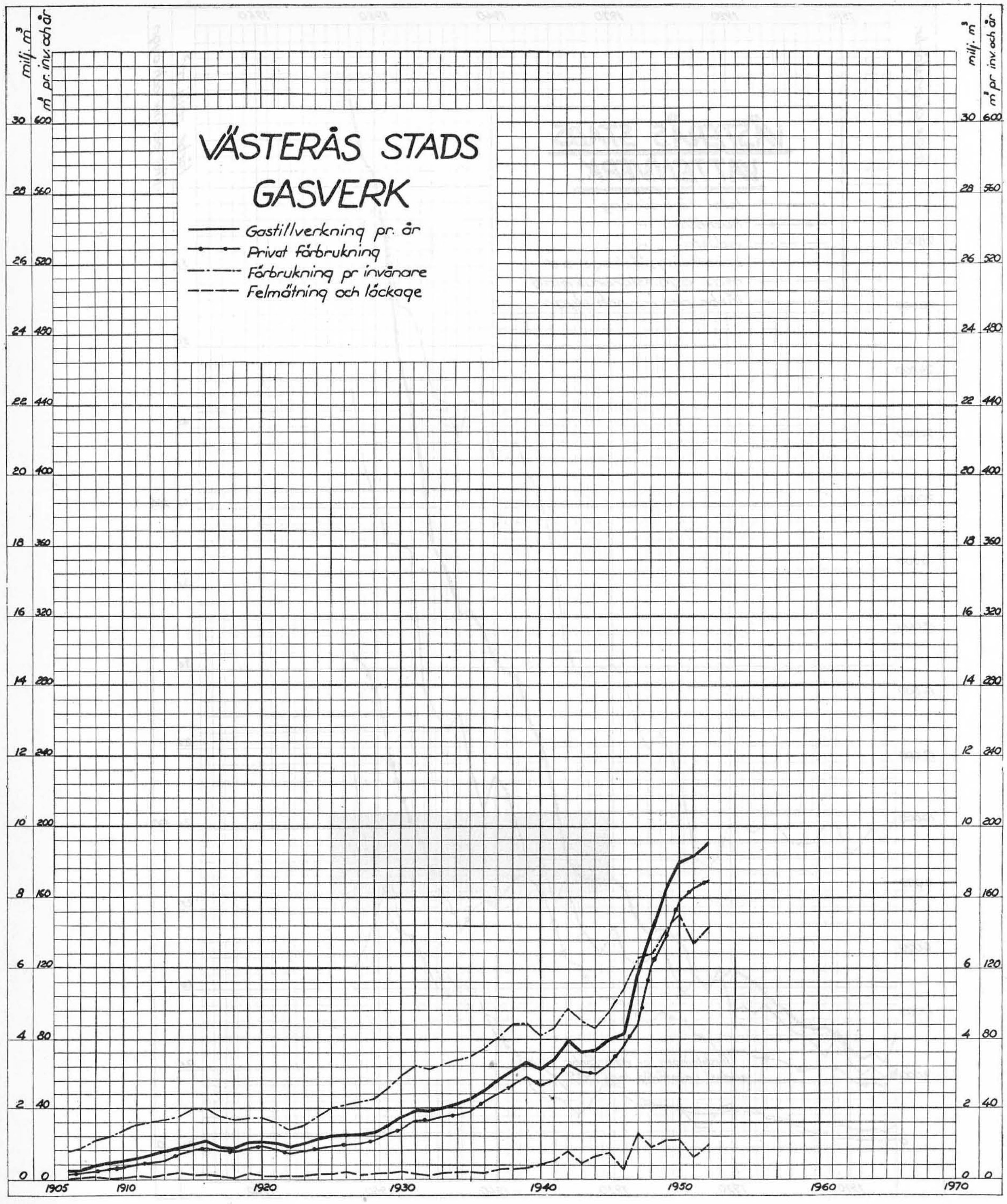
GUSTAF OLSSON.

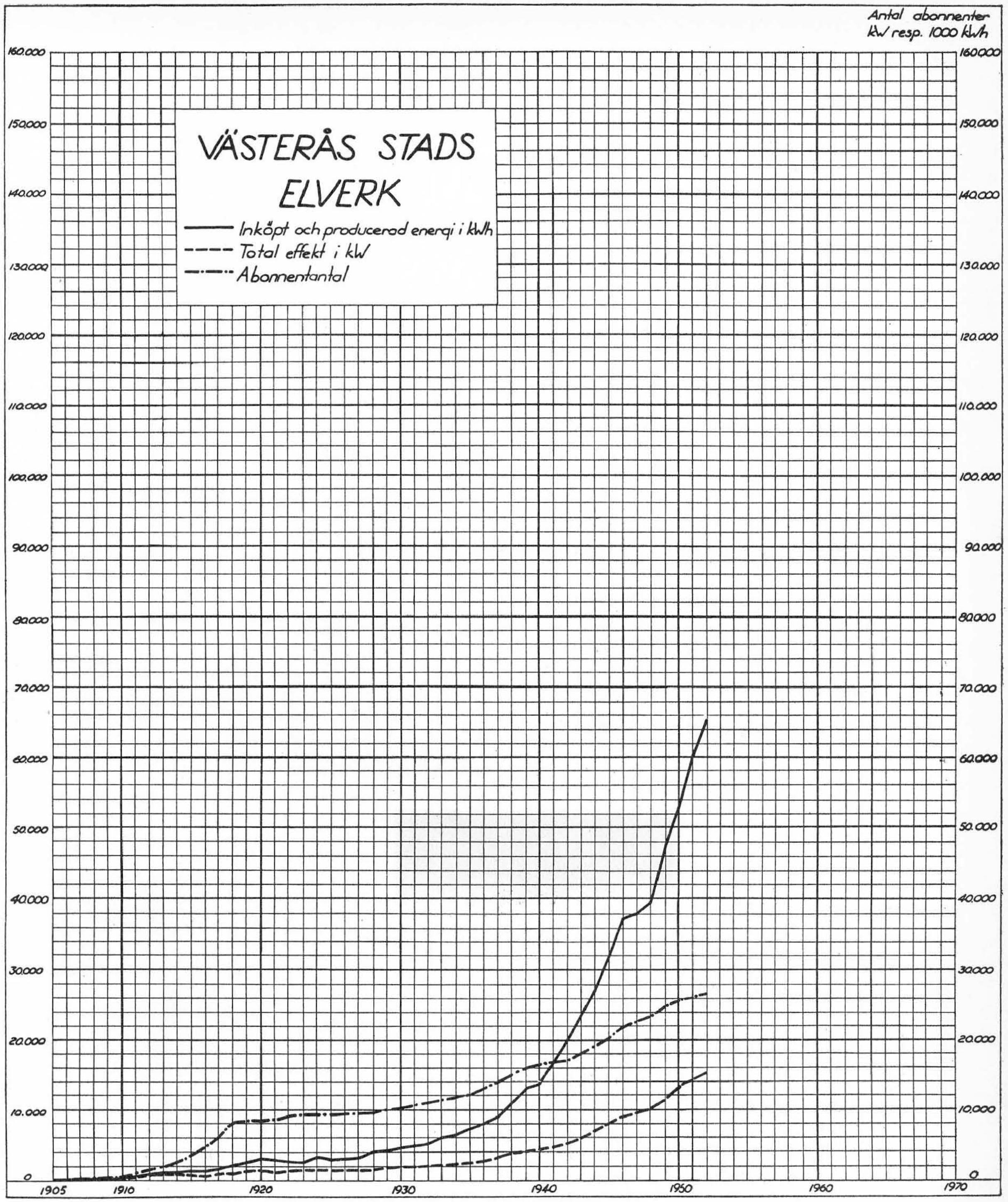
/*John Sintorn.*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri



VÄSTERÅS STADS VATTENVERK.
total förbrukning
hushålls- --
industri- --
bevattning, läckage o.d.
max. dygnsförbrukning
förbr. per inv. och dygn
max. dygnsförbr. m³
förbr. milj. m³
liter per inv. och dygn
1910
1920
1930
1940
1950
1960
28000
26000
24000
22000
20000
18000
16000
14000
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
5.5
5.0
4.5
4.0
3.5
3.0
2.5
2.0
1.5
1.0
0.5
0.0
200
100
0
Fördelningen av vattenförbr. endast ungefärlig t.o.m. 1939.


VÄSTERÅS STADS GASVERK
Gastillverkning pr. år
Privat förbrukning
Förbrukning pr invånare
Felmätning och läckage
milj. m³
m³ pr. inv. och år
30 600
28 560
26 520
24 480
22 440
20 400
18 360
16 320
14 280
12 240
10 200
8 160
6 120
4 80
2 40
0 0
1905
1910
1920
1930
1940
1950
1960
1970



VÄSTERÅS STADS
ELVERK
Inköpt och producerad energi i kWh
Total effekt i kW
Abonnentantal
Antal abonnenter
kW resp. 1000 kWh
160.000
150.000
140.000
130.000
120.000
110.000
100.000
90.000
80.000
70.000
60.000
50.000
40.000
30.000
20.000
10.000
0
1905
1910
1920
1930
1940
1950
1960
1970

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 11

Nr 11. Ungdomsvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1952.

Ungdomsvårdsstyrelsen överlämnar härmed berättelse över sin verksamhet år 1952.

Ledamöter: Kaptenen Axel Edström, ordförande, verktygsarbetaren Karl Olov Johansson, vice ordförande, fastighetsförvaltaren Inge Jonsson, fru Lilian Svensson, rektorn Ingeborg Jansson, redaktören Stig Ek och gjutaren Sven Ring.

Suppleanter: Stiftsadjunkten Nils-Hugo Ahlstedt, kontoristen Linnéa Eriksson, överläraren Helmer Gustafsson, laboratoriebiträdet Rune Gunnarsson och fru Ellen Björk. Stiftsadjunkten Ahlstedt, vars mandattid gällt till årets utgång, har till följd av avflyttning från staden under hösten avgått från styrelsen.

Styrelsen har sammanträtt fyra gånger.

Verksamheten i Stadsparken har under året varit livligare än någonsin tidigare. Under vårterminen anordnades 27 programkvällar och under höstterminen 20. Som vanligt ha programmen bestått av föredrag, film, sång, musik m. m. samt dans. Försöksvis ha enbart dansaftnar om lördagskvällarna anordnats. Av besöksfrekvensen att döma ha dessa aftnar uppskattats av ungdomen. Försöken har därför fortsatts under 1952. Under vårterminen anordnades sålunda 12 och under höstterminen 9 sådana aftnar. Vardagskvällar ha lokalerna hållits öppna kl. 19—22 och därvid har företrädesvis bordtennis förekommit. Tio lördagseftermiddagar ha lokalerna varit upplåtna för en danskurs för ungdomar, vilken anordnats i samverkan med Aseas sociala byrå.

Statistik över besöksfrekvensen har icke förts. Nämnda program- och danskvällar har emellertid lokalen varit fullsatt, d. v. s. drygt 200 ungdomar har då varje kväll räknats in, och många ha avvisats på grund av utrymmesbrist. Enbart dessa kvällar ge alltså en besökssiffra på minst 13.500.

Den 17—22 november voro lokalerna upplåtna till Kungl. Vattenfallsstyrelsen för dess utställning "Harsprångets expo", vars filmförevisning även ingick i ungdomsgårdens program nämnda vecka.

Tre personer ha varit fritidsanställda mot månatliga arvoden för att utöva den direkta ledningen å ungdomsgården. Vid programkvällarna har dessutom dörrvakter anlitats. Ingripanden från vakternas sida på grund av olämpligt uppförande, fylleri m. m. ha icke behövt förekomma.

Brogården har särskilt under höstterminen uppvisat en livligare besöksfrekvens än någonsin tidigare. Någon statistik har ej heller här förts, men många kvällar ha lokalerna varit fyllda med ungdomar. För den ungdom som eljest brukar vistas ute på Stora gatan, Storbron etc. synes Brogården ha blivit ett omtyckt tillhåll. Särskilda arrangemang för ungdomens sysselsättning har från styrelsens sida icke vidtagits, men en skrivelse har utgått till föreningarna inom Ungdomsrådet med inbjudan att var sin vecka "invadera" Brogården för att komma i kontakt med ungdomen. SGU Fyrbåken, Domkyrkans Ungdomsgille, TBV, Liberala studieförbundet samt Missionskyrkans ungdomsförening ha begagnat sig av denna möjlighet och anordnat 17 programkvällar under höstterminen, varvid ungdomen har fått åhöra föredrag, bjudits på

förfriskningar m. m. Föreningarnas representanter har förklarat sig nöjda med de möjligheter till kontakt med ungdomarna som härigenom skapats. Olika föreningar ha lånat mötessalen till enskilda sammankomster 31 gånger under året.

Även på Brogården ha tre personer — därav fr. o. m. höstterminen en kvinnlig — varit engagerade mot månatliga arvoden för den direkta tillsynen och ledningen. Vissa svårigheter ha förelegat ibland att få ungdomarna att respektera reglerna för ordning och snygghet i lokalen, men i stort sett har verksamheten utfallit anmärkningsvärt bra.

Från och med höstterminen ha de nya lokalerna i fastigheten Siggesborgsgatan 4 stått till förfogande. Verksamheten har där icke varit i gång i beräknad omfattning, främst beroende på svårigheten att erhålla en lämplig föreståndare. I början av 1953 blir dock denna fråga löst, varefter verksamheten kan komma i gång på allvar.

Till föreningarna inom Västerås Ungdomsråd har skrivelse utgått med inbjudan att utnyttja lokalerna. Därvid har dock gjorts det förbehållet att ingen förening kan räkna med att få fasta abonnemang. Endast ett fåtal enskilda sammankomster har därför hållits under höstterminen. Sedan höstterminens början har söndagsskola hållits i lokalerna och även några kvällssammankomster med ungdom anordnats.

Ur anslaget för understöd åt ungdomsorganisationer för lokalkostnader ha följande bidrag utgivits, nämligen till Västerås Godtemplares Ungdomsverksamhet 2.200 kronor, Nationaltemplarorden 630 kronor, Sveriges Blåbandsförenings Ungdomsförbund 135 kronor, Baptistkyrkans Ungdomsförening 600 kronor, Kristliga Föreningen av Unge Män 4.250 kronor, Kristliga Föreningen av Unga Kvinnor 870 kronor, Missionskyrkans ungdomsavdelningar 2.405 kronor, Metodistkyrkans Ungdomsförening 130 kronor, Frälsningsarméns Ungdomsförening 900 kronor, Folkpartiets Ungdomsavdelning 150 kronor, Soc.-dem. Ungdomsklubbarna 2.100 kronor, Högerns Ungdomsförbund, Västeråsföreningen 200 kronor, Västerås Scoutkår 565 kronor, Västerås Flickscoutkår II 25 kronor, Västerås Folkdansgille 190 kronor, Västerås Unga Örnar 4.600 kronor och Badelunda SLU-avd. 50 kronor.

Av anslaget för bidrag till utbildning av ungdomsledare har enligt fördelning av ungdomsrådet utgått 3.561 kronor 50 öre.

Också år 1952 har ungdomsvårdsstyrelsen för sin verksamhet erhållit bidrag å 15.000 kronor från stadens storindustrier (Asea och Metallverken).

Västerås den 16 april 1953.

För ungdomsvårdsstyrelsen:
AXEL EDSTRÖM

/*Åke Renvall.*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 12

Nr 12. Västerås stads socialvård för år 1952.

Socialvårdsdelegationens berättelse.

De förvaltningstekniska arbetsuppgifterna för fattigvårdsstyrelsen, barnavårdsnämnden, nykterhetsnämnden, hemhjälpsnämnden och familjebidragsnämnden äro centraliserade till ett gemensamt verkställande organ, socialvårdsbyrån.

För socialvårdsdelegationens verksamhet finnes ett reglemente, vari bl. a. stadgas att delegationen skall bestå av fem ledamöter jämte suppleanter. Den å socialvårdsbyrån anställda gemensamma personalen lyder närmast under delegationen.

Ledamöter i socialvårdsdelegationen ha under året varit:

Valda av fattigvårdsstyrelsen: Annonschefen Einar Jonsson och fru Helga Hall med skomakaremästaren Ernfrid Carlsson och vaktmästaren Allan Lindstedt som suppleanter;

Valda för barnavårdsnämnden: Kontoristen Gösta Sjöberg och fru Lydia Billgren med överläraren Helmer Gustafsson och montören Bertil Clason som suppleanter;

Valda av nykterhetsnämnden: Ombudsmannen R. W. Hult med ingenjören Kurt Sjölin som suppleant.

Som ordförande resp. v. ordförande ha fungerat herrar Gösta Sjöberg och R. W. Hult.

Den gemensamma förvaltningspersonalen utgöres av:

1) Axel Norén, socialvårdschef sedan 1/1 1949 (dessförinnan fattigvårds- och sedermera socialvårdssysslomon fr. o. m. 1/1 1920).
2) Sten Fägerstam, socialvårdssekreterare sedan 1/1 1949 (ord. sedan 1/1 1950).
3) Fröken Margareta Beskow, kassörska från den 1/11 1946.
4) Fröken Gurli Ahlström, kontorsbiträde sedan 1/2 1929 (ord. sedan 1/1 1940).
5) Fru Karin Sjölin, kanslibiträde sedan 1/1 1951, (ord. sedan 1/1 1941).
6) Fru Maj-Britt Ström, kontorsbiträde sedan 1/1 1951 (ord. sedan 1/9 1945).
7) Fru Maj-Britt Hellblom, skrivbiträde sedan 1/2 1950.
8) Fröken Britta Andersson, skrivbiträde sedan 1/4 1951 (anställd sedan 1/3 1949).
9) Fröken Gunnel Lidbom, skrivbiträde sedan 1/1 1951 (anställd sedan 15/6 1948).
10) Fru Anne-Marie Bäckström, extra skrivbiträde sedan 20/6 1949.
11) Fröken Berit Eriksson, extra skrivbiträde sedan 23/7 1951.

Personaluppsättningen har under året icke undergått någon förändring.

Socialvårdsdelegationen har under året haft 5 sammanträden med 46 protokollförda ärenden, huvudsakligen rörande personal- och förvaltningsfrågor. Yttranden i remitterade frågor ha dessutom avgivits.

Socialregistret omfattade vid årsskiftet c:a 23.500 personer.

Antalet nyregistrerade personer under året har uppgått till omkring 2.600 och antalet avregistrerade omkring 2.300.

Hemhjälpsnämndens arbetsuppgifter ha varit förlagda till socialregistret och lämnas härför en separat redogörelse.

I övrigt hänvisas till efterföljande tabeller och ekonomiska redogörelse.

Västerås i mars 1953.

För socialvårdsdelegationen:

R. W. HULT.

/*Axel Norén.*

Tabell över anmaningsskrivelser och andra skrivelser samt inlagor i socialvårdsmål och mantalsskrivningsmål:

A) till främmande kommuner avlåtna anmaningar, svar å anmaningsskrivelser och annan skriftväxling:

	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Anmaningsskrivelser..	220	245	281	300	300	297	367	337	257	291
Svar å anmaningsskrivelser	249	220	195	232	297	302	294	287	220	272
Utgångna andra skrivelser	4049	5024	4708	4875	4770	4383	4548	12164	12734	15311
Inkomna andra skrivelser	—	—	—	—	—	4620	4967	8400	9232	10010
Summa	4518	5489	5184	5407	5367	9602	10176	21188	22443	25884

B) till Länsstyrelsen i länet:

	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Ansökningar	62	62	86	76	66	90	99	64	25	35
Påminnelser	183	170	124	214	140	154	188	128	72	60
Förklaringar	163	115	86	107	139	132	200	108	84	98
Summa	408	347	296	397	345	476	487	300	181	193

Mantalsskrivningsmål:

	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Ansökningar	148	123	144	115	92	129	105	73	58	45
Påminnelser	155	87	86	105	103	182	178	82	21	4
Förklaringar	46	60	82	77	83	81	84	68	24	18
Summa	349	270	312	297	278	392	367	223	103	67

Tablå över socialvårdsbyråns inkomster och utgifter.

DEBET:

Inkomster:

Andel i nettokostnaderna från:

Fattigvårdsstyrelsen: Sluten fattigvård (Karlslund)	7.100: —
Sluten fattigvård (Badelunda) ..	1.100: —
Öppen fattigvård ..	62.452: 13
Barnavårdsnämnden med familjebidragsnämnden	111.024: 77

Nykterhetsnämnden	14.130: 42
Hemhjälpsnämnden	6.055: 90
Olycksfallsersättning	108: —
Summa kronor	201.971: 22

KREDIT:

Utgifter:

Andel i stadsrevisionens kostnader	2.500: —
Andel i avlöningskontorets kostnader	2.000: —
Löner och arvoden	125.747: 89
Sjukvård	88: 94
Personalförsäkring	669: 95
Pensioner	2.343: 84
Pensionsavgifter	5.333: —
Kontorskostnader	11.014: 95
Telefon, porto, annonser o. d.	19.080: 51
Resor och traktamenten	4.120: 20
Fordonsersättningar	206: 25
Föreningsavgifter	921: 20
Övriga expenser	2.166: 53
Förbrukningsinventarier	244: 06
Hyror	7.500: —
Städning	8.048: 64
Uppvärmning och belysning	5.743: 77
Underhåll av cyklar	239: —
Försäkringspremier för cyklar	4: —
Underhåll av inventarier	559: 28
Övriga kostnader för inventarier	329: 96
	198.861: 97

Kapitalutgifter:

Anskaffning av inventarier	3.109: 25
Reserv till år 1953	2.159: 07
Summa kronor	204.130: 29

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 13

Nr 13. Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1952.

I enlighet med bestämmelserna i 3 § reglementet för Västerås stads fattigvård, får fattigvårdsstyrelsen härmed avgiva berättelse över sin verksamhet för år 1952.

Fattigvårdsstyrelsen har under året haft 12 sammanträden med 139 protokollförda ärenden.

Förvaltningsutskottet, som handlägger och förbereder ärenden företrädesvis rörande ålderdomshemmen, har haft 13 sammanträden med 134 protokollförda ärenden.

Understödsdelegationen, som handlägger understödsärenden, har hållit 12 sammanträden med 437 protokollförda ärenden.

Antalet personer, som under året åtnjutit understöd, utgör 1.770, varav 345 varit intagna på ålderdomshemmet. Samtidigt med åtnjuten fattigvård ha 212 personer åtnjutit folkpension, 45 särskilt barnbidrag och 95 bidragsförskott mot resp. 209, 46 och 92 under närmast föregående år.

Procenttalet av understödstagarnas antal i förhållande till stadens folkmängd utgjorde 2,78 %, varav 2,24 % hänför sig till den öppna och 0,54 % till den slutna fattigvården.

Bruttokostnaderna för fattigvården i sin helhet utgjorde 1.613.018: 79 kronor, varav 547.145: 28 kronor belöper å den öppna och 1.065.873: 51 kronor å den slutna fattigvården. Sammanlagda inkomsten uppgick till 655.872: 70 kronor, varför nettoutgiften för hela fattigvården uppgick till 957.146: 89 kronor, vilken summa fördelad på innevånare och skattekronor utgjorde 15: 06 kronor resp. 0: 39 kronor mot 12: 98 kronor och 0: 46 kronor under närmast föregående år.

Den öppna fattigvårdens kostnader visa ett underskott mot stat med 76.195 kronor, till huvudsaklig del beroende på ökade kostnader för understöd och löner.

Arbetsförelägganden enligt 71 § fattigvårdslagen har meddelats i tre fall, varav ett lett till intagning. Två vårdtagare ha varit intagna å arbetshemmet.

Antalet intagna å ålderdomshemmet under året har varit 345 med 69.839 vårddagar. Medelbeläggningen per dag har varit 191. Dagkostnaden uppgick till 13: 72 kronor mot 12: 28 kronor under närmast föregående år.

En del invändiga reparationer ha under året utförts vid ålderdomshemmet varjämte inretts ett särskilt duschrum för maskinpersonalen. Stadens fastighet Sommarro 8, som tidigare tjänstgjort som barnhem, har under året iordningställts och tagits i bruk såsom annex till ålderdomshemmet, varigenom 10 platser för friska åldringar vunnits.

Ålderdomshemmets bokslut visar ett underskott mot stat på 127.160: 89 kronor beroende främst på att kostnaderna för löner, livsmedel och värme stigit avsevärt. Överskridandena ha tidigare anmälts och motiverats.

I övrigt hänvisas till efterföljande tabeller och siffermässiga uppgifter.

För fattigvårdsstyrelsen:

EINAR JONSSON.

/*Axel Norén.*

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN.

Annonschefen Einar Jonsson, ordförande.

Skomakarmästaren Ernfrid Carlsson, v. ordförande.

Ledamöter: Fru Helga Hall, kassör Alvar Johansson, verkmästaren Åke Pettersson och vaktmästaren Allan Lindstedt.

Förvaltningsutskottet.

Annonschefen Einar Jonsson, ordförande.

Skomakarmästaren Ernfrid Carlsson, v. ordförande samt ledamoten fru Helga Hall.

Understödsdelegationen.

Fattigvårdsstyrelsens ledamöter ha i tur och ordning två och två växelvis under en tid av fyra månader vardera tjänstgjort som ledamöter varjämte fattigvårdsstyrelsens ordförande tjänstgjort som ordförande.

FATTIGVÅRDENS BEFATTNINGSHAVARE.

Vid socialvårdsbyrån.

Eric Johansson, tillsyningsman resp. assistent sedan 1 nov. 1930.

Karl Österberg, tillsyningsman resp. assistent sedan 1 maj 1933 (ordinarie från 1/7 1939).

Vid ålderdomshemmet:

Hans Lidquist, syssloman sedan den 15/5 1949.

Viktor Eriksson, vaktmästare sedan 24/10 1921.

Ruben Sandh, bitr. vaktmästare sedan 31/8 1942, dessförinnan sjukvårdare sedan den 1/7 1923 t. o. m. 31/3 1952.

Sven H. Persson, bitr. vaktmästare sedan 1/4 1952.

Henrik Forslund, maskinist, sedan den 1/3 1920.

Holger Larsson, bitr. maskinist sedan 31/8 1942, dessförinnan eldare sedan 16/6 1930.

Greta Eriksson, husmoder sedan den 1/1 1947.

Carin Larsson, föreståndarinna sedan den 16/6 1950.

Ella Björklund, sjuksköterska sedan den 15/9 1941.

Alinde Högdén, sjuksköterska sedan den 1/1 1943.

Ingeborg Gerdlén, sjuksköterska sedan den 7/4 1949.

Maria Berglind, sjuksköterska sedan den 1/11 1949 t. o. m. 31/1 1952.

Ingalisa Eklund, sjuksköterska sedan den 16/2 1952.

Hillevi Jansson, sjuksköterska sedan den 1/4 1952.

Karin Berghök och Ingeborg Ågren, nattsköterskor, deltidsanställda.

Elsa Göransson, föreståndarinna för Sommarro-Annexet fr. o. m. 1/6 1952, dessförinnan vårdbiträde sedan den 1/3 1932.

Ester Westberg, tvättföreståndarinna sedan 1/3 1929.

Anna Lundkvist, kokerska sedan den 1/2 1935.

Annie Winterqvist, sömmerska och sysselsättningsterapeut sedan den 1/1 1940.

Britt-Marie Pennemo, kontorsbiträde sedan den 7/7 1947.

Komminister Axel Bergenfalk, predikant sedan den 1/11 1946.

A. K. Wallström, organist sedan den 1/1 1952.

Stadsdistriktsläkare Alf Jorde, läkare sedan den 10/7 1949.
23 st. vårdbiträden i dagtjänst.
4 st. vårdbiträden i nattjänst (delvis timanställda).
1 st. bitr. kokerska.
3 st. köksbiträden.
4 st. tvättbiträden.

Inom den öppna fattigvården tjänstgöra.

Staden är uppdelad i två läkardistrikt, östra och västra distriktet, med gräns Vasagatan, Linnégatan, Kristiansborgsallén och Bergslagsvägen.
VÄSTRA DISTRIKTET: Stadsdistriktsläkaren Alf Jorde och i
ÖSTRA DISTRIKTET: Stadsdistriktsläkaren Thord Ericsson fr. o. m. 1/4 1949.

Statistisk redogörelse angående familjetyper och understödsformer m. m. åren 1944—1952.

Familjetyp:	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Ensam man utan barn	279	315	397	297	246	352	371	162	162
„ „ med barn	2	3	2	—	1	2	2	3	2
Ensam kvinna utan barn	445	419	454	458	249	297	298	161	155
„ „ med barn	71	86	83	57	85	89	107	118	123
Gift par eller sammanboende utan barn	278	246	250	222	156	60	53	124	120
Gift par eller sammanboende med barn	236	264	220	232	194	111	127	254	278
Ensamma barn	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Antal hemmavarande barn under 16 år	405	447	398	360	351	382	464	490	541
Omhändertagna av barnavårdsnämnden	18	42	43	45	48	40	46	44	44
Summa antal personer	1734	1823	1747	1671	1330	1333	1469	1356	1425
Understödets beskaffenhet:									
Understöd enligt fattigvårdslagen	1613	1698	1615	1534	1323	1327	1466	1353	1423
Understöd enligt lagen om kommunalt pensionstillskott m. m.	121	125	132	137	7	6	3	3	2
Summa antal personer	1734	1823	1747	1671	1330	1333	1469	1356	1425

Vård å fattigvårdsanstalt:

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Antal vårdtagare: män	146	169	170	175	157	175	186	192	199
„ „ kvinnor	146	135	143	137	127	117	137	146	146
„ „ under 16 år	16	3	5	8	2	—	1	—	—
Summa antal personer	308	307	318	320	286	292	324	338	345

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Antal underh.-dagar	64.569	65.450	65.512	65.186	66.153	66.402	66.675	69.839
Vårdens värde, kr.	371.947	378.267	437.325	530.572	576.603	674.709	818.596	1.065.873

Vård å sjukvårdsanstalt helt eller delvis på kommunens bekostnad.

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Antal vårdtagare: män	121	145	121	106	96	98	100	100	87
„ „ kvinnor..	126	129	123	109	96	86	74	76	77
„ „ barn ..	21	24	14	26	30	32	38	51	50
Summa antal personer	268	298	258	241	222	216	212	227	214

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Antal vårddagar	59.013	53.158	47.604	45.805	41.691	39.295	36.735	30.266
Vårdens värde, kr...	108.408	91.623	85.363	118.180	117.945	117.712	110.555	99.866

Hemunderstöd:

Underst. värde, kr...	227.203	244.583	235.063	158.485	175.652	174.697	224.440	293.187
Annan hj., värde kr..	6.884	6.670	8.410	6.310	9.342	12.003	16.373	30.905
Ant. kalendermån. under vilka hj. lämnats	5.014	5.063	4.895	1.654	1.806	1.838	1.934	2.145

Samtidigt har utgått till följande antal personer:

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Tilläggspension	781	747	741	734	390	280	221	209	212
Barnbidrag	102	83	97	76	54	61	51	46	45
Bidragsförskott	44	45	45	39	49	53	80	92	95
Antal	927	875	883	849	493	394	352	347	352

Utfärdade ansvarsförbindelser:

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Å lasarett och likställda vårdanstalter	99	165	84	81	88	121	94	92	91
Å sanatorium	38	42	42	19	17	17	27	21	23
Å sinnessjukhus och likställda vårdanstalter	162	153	109	141	73	30	40	45	39
Å epileptikerhem	5	5	7	9	2	3	2	—	2
Å Västmanlands läns sjukhem	8	9	9	3	1	2	2	—	2
Å kuranstalter	12	12	17	15	13	7	8	6	7
Å andra anstalter	22	19	7	18	28	30	82	25	62
Summa	346	405	275	296	222	210	255	189	226

Ålderdomshemmet Karlslund med Sommarro:

De intagna pensionärernas antal under år 1952:

Kvarvarande sedan år 1951 ..	189	
Under året intagna ..	156	345
Under året utskrivna ..	82	
Under året avlidna ..	62	144

Vid årets slut kvarvarande .. 201
varav 115 män och 86 kvinnor.
Medeltal vårdade per dag .. 191

Av under året vårdade tillhörde 41 män och 25 kvinnor främmande fattigvårdssamhällen.

De å hemmet intagna pensionärerna voro till ålder och civilstånd:

Ålder	Män Og.	Män G.	Män Ä.	Kvinnor Og.	Kvinnor G.	Kvinnor Ä.	S:a
Pensionärer mellan 15—20 år	1	—	—	2	—	—	3
„ „ 21—30 „	4	—	—	2	—	—	6
„ „ 31—40 „	3	—	—	—	1	—	4
„ „ 41—50 „	8	1	—	7	1	1	18
„ „ 51—60 „	25	—	—	11	—	1	37
„ „ 61—70 „	34	6	9	8	7	9	73
„ „ 71—80 „	27	7	18	17	5	22	96
„ „ 81—90 „	6	11	29	7	10	39	102
„ „ 91—100 „	—	1	3	—	—	2	6
Summa	108	26	59	54	24	74	345

Dessa 345 pensionärer ha åtnjutit vård under sammanlagt 69.839 vårddagar, varav 31.138 belöpa sig på 125 män och 113 kvinnor, vilka vårdats på hemmets sjukavdelningar.

Av de på hemmet vårdade pensionärerna åtnjöto 298 folkpension.

Den äldsta manliga pensionären har under året varit f. d. metallarbetaren Karl Erik Andersson, född år 1856 och den äldsta kvinnliga pensionären änkefru Emma Olsson, född år 1856.

Med avseende på hälsotillstånd och arbetsförmåga:

	Män	Kvinnor	S:a
Icke arbetsföra:			
Sinnessjuka och sinnesslöa	20	16	36
Blinda och litet seende	4	2	6
Lama och ofärdiga	10	7	17
Ständigt sängliggande	31	56	87
Ålderstigna och sjukliga	88	46	134
Minderåriga barn	—	—	—
Mindre arbetsföra:			
Sinnessjuka och sinnesslöa	16	16	32
Av annan orsak partiellt arbetsföra	29	4	33
	198	147	345

Pensionärerna ha för hemmets räkning sysslat med arbeten av olika slag såsom vävnad, sömnad, stickning, tvätt, skomakeri, tapisseri, måleri, snickeri, trädgårdsskötsel m. m. och dessutom har under året sysselsättningsterapi anordnats, varvid olika hemslöjdsarbeten tillverkats.

Under året har lånebibliotek anordnats vid hemmet.

Antalet boklån under året har varit 743.

I hemmets tvättinrättning har under året tvättats 82.948 kg. tvätt, varav för enskilda personer och andra inrättningar 28.336 kg. och för ålderdomshemmet 54.612 kg.

Badelunda ålderdomshem:

Kvarvarande från år 1951	15	
Intagna under år 1952	9	24
Utskrivna under år 1952	7	
Avlidna under år 1952	2	9
Vid årets slut kvarvarande		15

varav 11 män och 4 kvinnor.

Av under året vårdade tillhörde 7 vårdtagare (4 män och 3 kvinnor) Tortuna och 5 vårdtagare (3 män och 2 kvinnor) Björksta kommuner.

Antalet vårddagar uppgick till 5.413 och fördelar sig på 15 män och 9 kvinnor. Den äldsta kvinnliga pensionären är änkefru Kristina Berggren, född år 1863 och den äldsta manliga f. d. småbrukaren Gustaf Hedström, född år 1865.

Med avseende på hälsotillstånd och arbetsförmåga fördela sig vårdtagarna på följande sätt:

	Män	Kvinnor	S:a
Sinnessjuka och sinnesslöa	2	—	2
Blinda och litet seende	1	2	3
Ofärdiga	3	2	5
Ständigt sängliggande	1	1	2
Ålderstigna	8	4	12
Summa	15	9	24

Pensionärerna ha sysslat med trädgårdsskötsel och diverse handräckningsarbeten såsom renhållning, hämtning av post och mjölk samt hönsskötsel m. m.

Badelunda ålderdomshems inkomster och utgifter.

DEBET:

Inkomster:

Bidrag och ersättningar:

Vårdavgifter av enskilda, pensioner och sjukkassor	12.923: —	
Vårdavgifter för främmande understödstagare	14.777: —	
Hyror och portionsersättningar	1.417: 62	
Övriga inkomster	319: 01	29.436: 63
Uttaxerade medel		37.746: 63
	Kronor	67.183: 26

KREDIT:

Personalkostnader	22.749: 40
Administrationskostnader	2.115: 68
Rörelsekostnader	650: 06
Underhåll av fastigheten	1.347: 20
Underhåll av inventarier	858: 28
Ränta på fasta tillgångar	4.000: —

Sjukvård och begravningskostnader	1.573: 11	
Hushåll, tvätt och beklädnad	16.765: 53	
Anskaffning av inventarier	6.843: 85	
Vårdavgifter under år 1951 som ej godkänts av staten	1.405: 25	
Diverse utgifter	8.874: 90	67.183: 26
	Kronor	67.183: 26

Vårdkostnaden per pensionär och dag utgör kronor 11: 11.

I övrigt hänvisas till tablå intagen i drätselkammarens förvaltningsberättelse.

Tablå över leveranspriser å de för ålderdomshemmens behov inköpta större artiklarna under åren 1944—1952.

Artiklar:	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Rågmjöl	28: —	23: —	28: —	32: 50	36: 12	36: —	36: —	75: —	83: 78
Vetemjöl	38: 13	35: 95	39: 75	45: 75	50: 11	54: —	51: 34	59: —	73: 20
Korngryn	39: 25	36: —	34: 50	38: —	42: —	47: —	38: —	72: —	56: —
Ärter, gula	48: —	44: 75	45: —	46: 50	55: 55	58: —	58: 31	60: —	75: 40
Fläsk	350: —	380: —	—: —	373: —	383: —	318: —	313: 31	388: —	610: 51
Sill	133: —	153: —	135: —	120: —	87: 50	97: —	140: —	—: —	117: —
Havregryn	45: —	45: —	44: —	46: —	48: 50	50: —	45: 51	80: —	80: —
Risgryn	114: —	99: —	99: —	—: —	—: —	132: —	113: 92	95: —	113: 80
Kaffe	440: —	423: 75	395: —	427: 50	451: —	430: —	700: —	933: —	920: 54
Socker	53: 75	55: 88	55: 50	69: —	66: 23	71: —	77: 83	86: —	100: 24
Bruna bönor	119: 50	110: 25	106: —	112: —	—: —	132: —	120: 43	115: —	132: 89
Margarin	216: 56	201: 13	192: —	218: 50	227: 50	221: —	203: 20	418: —	306: 93
Smör	—: —	—: —	—: —	—: —	—: —	505: —	510: 10	541: —	460: 19

Tabell, utvisande sammanlagda kostnaderna för såväl den inre som yttre fattigvården dels i genomsnitt under 5-årsperioder åren 1920—1944 och dels årsvis åren 1945—1952.

Åren	Bruttokostnad			Nettokostnad		
	Sluten fattigvård Kr.	Öppen fattigvård Kr.	Summa Kr.	Sluten fattigvård Kr.	Öppen fattigvård Kr.	Summa Kr.
1920—1924	122.516: 25	452.688: 92	575.202: 17	78.473: 75	413.524: 36	511.998: 11
1925—1929	198.691: 50	460.036: 37	658.727: 87	89.216: 91	407.143: 75	496.360: 66
1930—1934	249.991: 55	449.927: 54	659.919: 08	117.880: 78	364.434: 88	482.315: 67
1935—1939	277.655: 52	368.086: 64	645.722: 16	128.513: 70	256.844: 06	385.315: 77
1940—1944	339.767: 35	387.262: 16	727.029: 89	132.713: 57	264.414: 73	395.928: 30
1945	431.265: 30	423.972: 09	855.237: 39	158.963: 66	269.027: 90	427.991: 56
1946	427.725: 68	413.509: 39	841.235: 07	155.118: 60	283.347: 37	438.465: 97
1947	528.329: 28	405.228: 15	933.557: 43	249.327: 23	299.113: 46	548.440: 69

1948	547.234: 91	382.551: 67	929.786: 58	200.392: 77	227.946: 45	428.339: 22
1949	576.603: 06	430.122: 85	1.006.725: 91	235.573: 77	247.253: 44	482.827: 21
1950	674.709: 72	382.040: 65	1.056.749: 37	299.687: 28	252.226: 39	551.913: 67
1951	818.596: 48	519.495: 61	1.338.092: 09	487.177: 53	317.742: 96	804.920: 49
1952	1.065.873: 51	547.145: 28	1.613.018: 79	604.931: 89	352.215: —	957.146: 89

Tabell utvisande kostnadssummorna fördelade på invånare och skattekronor m. m. dels i genomsnitt under 5-årsperioder åren 1920—1944 och dels årsvis under åren 1945—1952.

År	Antal skattekronor	Nettokostnaden för hela fattigvården		Nettokostnaden för öppna fattigvården		Understödstagare inom den slutna vården			Underhållskostnad på ålderdomshemmet	
		fördelad på antal invånare	fördelad på antal skattekr.	fördelad på antal inv.	fördelad på antal skattekr.	Antal intagna under året	Medeltal pr dag	Antal underhållsdagar	pr understödstagare och år kr.	pr underst.-tagare o. dag kr.
1920—1924	351.984	17: 86	1: 74	14: 05	1: 42	270	114	41.775	1.051: 48	2: 81
1925—1929	284.882	16: 89	1: 77	13: 88	1: 48	377	167	60.798	1.067: 31	3: 03
1930—1934	352.579	15: 57	1: 37	11: 77	1: 03	362	182	66.410	1.377: 48	3: 77
1935—1939	397.491	11: 05	0: 81	7: 38	0: 54	326	190	69.434	1.489: 20	4: 08
1940—1944	753.740	9: 65	0: 53	6: 40	0: 35	294	184	67.128	1.848: 83	5: 07
1945	880.956	9: 28	0: 49	5: 83	0: 30	307	178	65.041	2.409: —	6: 60
1946	1.073.243	8: 59	0: 41	5: 55	0: 26	318	179	65.450	2.337: 30	6: 40
1947	1.409.384	10: 27	0: 39	5: 60	0: 21	320	179	65.512	2.951: 56	8: 08
1948	1.506.475	7: 77	0: 28	4: 13	0: 15	286	179	65.186	3.057: 17	8: 40
1949	1.657.342	8: 54	0: 29	4: 28	0: 15	292	183	66.153	3.135: 20	8: 72
1950	1.767.362	9: 20	0: 31	4: 22	0: 14	324	182	66.402	3.587: 95	9: 83
1951	1.740.285	12: 98	0: 46	5: 12	0: 18	338	185	66.675	4.424: 88	12: 28
1952	2.428.947	15: 06	0: 39	5: 54	0: 15	345	191	69.839	4.939: 20	13: 72

Tablå över understödstagarnas procenttal av Västerås stads folkmängd, dels för 5-årsperioder åren 1920—1944 och dels årsvis fr. o. m. år 1945.

År	Antal kyrko-skrivna in-vånare vid årets slut	Antal under-stödstagare	Yttre fattig-vården antal understöds-tagare i %	Inre fattig-vården antal understöds-tagare i %	Hela fattig-vården antal understöds-tagare i %
1920—1924	30.322	2.720	7,61	0,89	8,50
1925—1929	29.387	2.476	7,04	1,11	8,15
1930—1934	30.996	2.240	6,24	1,09	7,33
1935—1939	35.254	1.876	4,54	0,76	5,30
1940—1944	41.192	1.728	3,52	0,68	4,20
1945	46.118	1.823	3,28	0,67	3,95
1946	51.034	1.747	2,80	0,62	3,42
1947	53.390	1.671	2,53	0,60	3,13
1948	55.828	1.330	1,87	0,51	2,38
1949	57.826	1.333	1,80	0,50	2,30
1950	59.982	1.469	1,91	0,54	2,45
1951	62.014	1.356	1,64	0,55	2,19
1952	63.633	1.425	2,24	0,54	2,78

Fattigvårdsstyrelsens inkomster och utgifter för år 1952.

DEBET:

Inkomster:		
Yttre fattigvården:		
Bidrag och ersättningar:		
Landstingsbidrag, ersättning av enskilda samt av pensioner och sjukkassor	138.579: 45	
Ersättning för främmande understödstagare	55.785: 98	
Övriga inkomster	564: 65	194.930: 08
Ålderdomshemmet:		
Försäljning och utförda arbeten	38.024: 25	
Hyror och portionsersättningar	26.882: 54	
Bidrag och ersättningar:		
Tvättinrättningens andel i ålderdomshemmets kostnader. .	23.000: —	
Vårdavgifter av främmande kommuner, enskilda, landstinget, staten samt av pensioner och sjukkassor	342.871: 06	
Övriga inkomster	728: 14	431.505: 99
Uttaxerade medel		925.182: 30
	Summa kronor	1.551.618: 37

KREDIT:

Utgifter:

Yttre fattigvården:

Andel i socialvårdsbyråns kostnader	62.452: 13	
Personalkostnader	24.440: 43	
Understöd med karaktär av fattigvård	313.367: 71	
Understöd utan karaktär av fattigvård	15.320: —	
Understöd till personer tillhörande andra fattigvårdssamhällen	54.041: 39	
Anstaltsvård	77.523: 62	547.145: 28

Ålderdomshemmet:

Personalkostnader	441.582: 37	
Administrationskostnader	10.994: 11	
Pensionärernas arbeten	31.547: —	
Rörelsekostnader	24.689: 29	
Underhåll av byggnader samt ändringsarbeten vid tvättinrättningen	44.402: 79	
Underhåll av maskiner och inventarier	6.929: 51	
Räntor	51.500: —	
Sjukvård och begravningskostnader	15.329: 59	
Hushåll, tvätt och beklädnad	202.602: 52	
Lokalkostnader	71.520: 03	
Anskaffning av inventarier	32.597: 13	
Utredningskostnader för ålderdomshemmets utbyggande	8.041: 04	
Ändrings- och underhållningsarbeten vid ålderdomshemmets annex å Sommarro	13.617: 91	
Diverse utgifter	49.119: 80	1.004.473: 09
	Summa kronor	1.551.618: 37

Tvättinrättningen.

Tvättinrättningen har liksom tidigare år drivits såsom från ålderdomshemmet fristående rörelse, som redovisas genom nedanstående siffermässiga sammandrag av inkomster och utgifter.

Driftutgifter:

Personalkostnader	47.636: 33	
Administrationskostnader	23.000: —	
Driftkostnader	5.914: 19	
Underhållskostnader	2.628: 17	
Anskaffning av inventarier	274: 09	
Diverse utgifter	227: 08	79.679: 86
	Kronor	79.679: 86

Driftinkomster:

Tvättavgifter		80.641: 95
	Kronor	80.641: 95

I övrigt hänvisas till tablå, intagen i drätselkammarens förvaltningsberättelse.

Donationsfonder.

Behållningen av samtliga under fattigvårdens förvaltning stående donationsfonder utgjorde den 1/1 1952 kronor 228.985: 24, inkomsterna under året kronor 7.968: 04, utgifterna kronor 6.636: 19 samt behållningen den 31/12 1952 kronor 230.181: 09.

Den bristande överensstämmelsen mellan förestående belopp har föranletts av nedskrivning av värdet med kronor 136: — av vissa obligationer i vilka donationsmedlen placerats.

Angående detaljsiffrorna hänvisas till drätselkammarens förvaltningsberättelse.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 14

Nr 14. Barnavårdsnämndens och Ungdomsnämndens årsberättelse för år 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Barnavårdsnämnden har under året haft 11 sammanträden och i sin egenskap av ungdomsnämnd ett sammanträde. Delegationen, som handlägger mödrahjälpsärenden och verkställer av nämnden beslutade varningar, har haft 11 sammanträden. Arbetsutskottet, som *dels* träffar avgörande och *dels* avgiver förslag till barnavårdsnämnden i barnavårdsärenden, har under året haft 12 sammanträden.

Vid samtliga dessa sammanträden ha behandlats tillsammans 1.184 protokollförda ärenden.

Utredningar ha bl. a. verkställts och yttranden avgivits i 47 adoptivärenden, 21 vårdnadsärenden och 29 ärenden rörande åtalseftergift.

Arbetsförelägganden jämlikt 72 § barnavårdslagen har meddelats 39 försumliga försörjare. I 8 fall ha föreläggandena lett till intagning på arbetshem samt i övriga 31 fall av olika anledningar antingen beviljats anstånd med intagning till förelagt arbete eller icke anträffats för delgivning eller intagning.

Samtliga fosterhem samt av nämnden omhändertagna utackorderade barn inom staden ha besökts minst en gång under året. För barn som tillhöra Västerås, men utackorderats i andra kommuner, ha rapporter över verkställda inspektioner infordrats från barnavårdsnämnderna i vederbörande vistelsekommuner. Samtliga av nämnden omhändertagna barn som kvarstodo vid årsskiftet till följande år utgjorde 289 mot 306 under näst föregående år.

Bruttokostnaderna för barnavården uppgick till 514.095: 04 kronor och nettokostnaderna till 301.056: 49 kronor mot 465.363: — kronor resp. 259.454: — kronor under närmast föregående år. Kostnadsökningen är närmast föranledd av betydligt ökade kostnader för löner, uppfostringsbidrag och återbetalning till andra kommuner. Fördelad på invånareantal och antalet bevillningskronor utgör kostnaden kronor 4,73 resp. 0,12. Motsvarande siffror för år 1951 voro 4,18 och 0,15.

Bidragsförskott har utgått i 308 fall därav till 105 barn födda utom och 203 i äktenskap med sammanlagt kronor 96.908: 73. Mödrahjälp har utgått med kronor 38.391: — kronor till 202 mödrar.

Antalet barn för vilka barnavårdsman varit förordnad utgjorde sammanlagt 1.553, varav 997 barn utom och 536 barn i äktenskap.

Fria resor till enskilt ordnad ferievistelse ha förekommit för 812 barn samt 433 vårdare, och antalet husmödrar, som erhållit fria resor, utgjorde 174 mot resp. 810, 432 och 169 under föregående år.

Allmänna barnbidrag ha utgått till 16.153 barn med sammanlagt belopp av 4.636.136 kronor.

Familjebidragsverksamheten har under året haft en betydligt större omfattning än närmast föregående år. Bidrag har utgått med 376.052 kronor mot 261.421 kronor under år 1951.

En s. k. idrottskoloni har varit anordnad under sommaren för pojkar i åldern 10—15

år vid KFUM:s sommarhem Lövudden. I genomsnitt deltogo 23 pojkar per dag. Verksamheten har bl. a. omfattat idrott, gymnastik, cykelturer till historiska platser samt instruktioner i olika ämnen. Kostnaden uppgick till kronor 1.842: 50. Denna form av verksamhet för pojkar har omfattats med intresse och gillande samt torde ha fyllt ett verkligt behov.

I övrigt hänvisas till efterföljande under särskilda rubriker lämnade redogörelser.

Västerås i april 1953.

Västerås stads barnavårdsnämnd:

GÖSTA SJÖBERG.

/*Axel Norén.*

Barnavårdsnämnden har under året utgjorts av:

Ordförande: Tjänsteman Gösta Sjöberg.
V. ordförande: Överlärare Helmer Gustafsson.
Ledamöter: Komminister Nils Berge, doktor Knut Granberg, fru Lydia Billgren, förman Bertil Clason och fru Astrid L. Johansson.

Befattningshavare:

Barnavårdsmännens avdelning:

Avdelningsföreståndare: Carl E. Scott, fr. o. m. 1 januari 1931.
Barnavårdsmän: fröken Elsa Hultgren, fr. o. m. 15 april 1932, fru Annalena Nohrstedt-Sten, extra sedan 7/11 1946 och ordinarie fr. o. m. 1/1 1949 och avgått den 29/2 1952, och fru Karin Strandman, ordinarie sedan 1/3 1952.

Inspektionsavdelningen:

Barnavårdsinspektriser: fröken Britta Wengelin fr. o. m. 1/1 1945, dessförinnan extra fr. o. m. 1/1 1944 och
fröken Marie-Anne Odqvist fr. o. m. den 1/1 1951, dessförinnan extra sedan 1/1 1949.
Skrivbiträde: fru Sigrid Eriksson, extra sedan 1/11 1943 och ordinarie sedan 1/1 1945.

Avdelning för allmänna barnbidrag och familjebidrag:

Avdelningsföreståndare: Karl Emil Ericsson, fr. o. m. 4/7 1940.
Skrivbiträden: fru Greta Sjödahl, fr. o. m. 1/10 1947 och
fru Elisabet Viberg, fr. o. m. 1/10 1947.

Avdelning för mödrahjälp och fria resor:

Barnavårdsassistent: fru Gurli Borg-Kahn, extra fr. o. m. 1/10 1947, ordinarie fr. o. m. 1/1 1952.

Samhällsvård och skyddsuppfostran samt därmed sammanhängande åtgärder.

Barn, vilka nämnden omhändertagit eller eljest haft befattning med under dels tidsperioden 1937—1946 samt dels årsvis fr. o. m. år 1947.

År	i äkt.		u. äkt.		Förebyggande åtgärder enl. 23 § bvl.	Skyddsuppfostran enl. 22 §				Samhällsvård enl. 29 §	
	m.	kv.	m.	kv.		a)	b)	c)	d)	1 o. 2 m.	3 m.
1937—41	84	44	52	50	47	5	19	32	3	39	84
1942—46	81	54	51	45	54	20	32	31	8	30	91
1947	122	68	60	50	44	38	58	34	9	40	107
1948	115	81	63	51	79	41	57	34	7	124	21
1949	127	64	68	54	79	43	60	34	3	122	29
1950	162	76	86	57	106	46	63	43	3	162	32
1951	217	71	73	60	160	46	63	41	3	156	29
1952	224	72	71	54	215	44	59	43	2	150	26

De av nämnden under 5-årsperioderna 1936—1945 samt fr. o. m. år 1946 omhändertagna barnen fördela sig sålunda:

År	Avgångna	Till nästa år	Antal underhållsmån.	Överlämnad till			Skyddshem	Annan anstalt
				ensk. person		barnhem		
				inom kommun	utom kommun			
1936—40	30	157	1.923	53	77	31	21	15
1941—45	27	154	1.819	61	58	29	26	16
1946	20	174	2.362	72	53	49	41	28
1947	39	194	2.515	80	62	46	29	21
1948	27	284	2.567	85	66	57	32	24
1949	19	271	2.613	90	70	43	37	30
1950	65	316	2.777	91	91	58	37	39
1951	47	306	2.902	89	88	67	29	33
1952	52	295	2.693	80	96	54	33	32

Tabell, utvisande kostnaden för barnavården dels under femårsperioderna åren 1934—1943 och dels årsvis fr. o. m. 1944 samt kostnadens fördelning på mantalsskriven invånare och bevillningskrona.

År	Kostnad		Kyrko-skrivna invånare	Antal skatte-kronor	Nettokostnad fördelad på	
	Brutto	Netto			invånare	bev.-kr.
1934—1938	96.952: —	66.134: —	34.043	447.253	1: 93	0: 15
1939—1943	129.468: —	71.979: —	39.900	699.309	1: 80	0: 10
1944	141.523: —	78.792: —	44.306	843.548	1: 78	0: 08
1945	152.479: —	95.221: —	46.118	880.956	2: 06	0: 11
1946	185.910: —	87.147: —	51.034	1.073.243	1: 71	0: 08
1947	209.029: —	141.658: —	53.390	1.409.384	2: 66	0: 10
1948	278.584: —	138.163: —	55.828	1.506.475	2: 48	0: 09
1949	301.498: —	203.688: —	57.826	1.657.342	3: 30	0: 12
1950	405.906: —	221.985: —	59.982	1.767.362	3: 86	0: 13
1951	465.363: —	259.454: —	62.014	1.740.285	4: 18	0: 15
1952	514.095: —	301.056: —	63.633	2.428.947	4: 73	0: 12

Tabell, utvisande dels under femårsperioden 1938—1942 och dels årsvis fr. o. m. 1943 utgjort bidragsförskott och beviljad mödrahjälp.

År	Bidragsförskott				Ansökningar om mödrahjälp			Antal bev. fall	Kronor
	Antal barn	Antal barn		Kronor	Antal fall	Antal mödrar			
		u. ä.	i. ä.			ogifta	gifta		
1938—1942	175	94	81	38.038: 91	146	44	102		22.089: —
1943	138	42	96	26.856: —	222	75	175		28.227: —
1944	129	66	63	26.043: 95	242	79	163		35.911: —
1945	100	67	33	31.335: 78	350	67	183		49.261: —
1946	143	74	69	30.562: —	468	79	389		49.112: —
1947	244	75	169	32.455: —	452	87	365		53.763: —
1948	336	116	220	59.226: —	328	99	229		47.740: —
1949	299	106	252	69.545: 79	553	99	454		68.441: —
1950	394	103	291	78.814: 04	434	96	338	247	47.400: —
1951	346	87	359	86.678: 38	338	107	231	184	41.428: —
1952	308	105	203	96.908: 73	414	114	300	202	38.391: —

AVD. II.

Verksamheten på grund av bestämmelserna i 8 kap. föräldrabalken:

Antal barnavårdsmän:

Under år 1952 har samtliga förordnanden varit uppdelade på tre fast anställda barnavårdsmän, en manlig och två kvinnliga varjämte en kvinnlig socialvårdsassistent varit förordnad som barnavårdsman för ett 100-tal fall.

Antal barnavårdsmannaförordnanden för barn u. ä.:

Kvarstående från föregående år		770
Under året utfärdade		227
Härav för inom kommunen skrivna	172	
Härav inflyttade från annan kommun	55	
Summa förordnanden u. ä.		997

Under året upphörda förordnanden u. ä.:

Enär barnet fyllt 16 resp. 18 år	25	
Föräldrarnas giftermål med varandra	65	
överflyttning till annan kommun	50	
Adoption av barnen	32	
Barnens död	13	
Annan orsak	13	198
Kvarstående förordnanden vid årets slut		799

Fastställande av faderskap av 1952 års förordnanden:

Frivilligt genom avtal	139	
Rättegång pågår	6	
Interimistiskt avtal (blodundersökning)	13	
Utredning och efterspaning av uppgiven fader	3	
Faderskapet kan ej fastställas	11	172
För de inflyttade var faderskapet fastställt för	51	
och icke fastställt för	4	55
Summa		227

För de inom kommunen födda barnen har trolovning mellan dess föräldrar konstaterats och barnens egenskap av trolovningsbarn fastställts i 94 fall.

Antal barnavårdsmannaskap för barn i. ä.:

Kvar från föregående år		413
Under året utfärdade förordnanden		123
Därav under året inflyttade	19	
Summa antal barn		536

Under året upphörda förordnanden:

Barnen fyllt 16 resp. 18 år	23	
Adoption av barnen	6	
Överflyttning till annan kommun	23	
Föräldrarna återupptagit sammanlevnaden	23	
Annan orsak	5	80
Kvarvarande vid årets slut		456

De i äktenskap födda barnen för vilka barnavårdsman var förordnad vid årets slut fördelas på följande sätt:

a) Föräldrarna levat åtskilda på grund av söndring	7
b) „ „ „ „ „ „ hemskillnadsdom	77
c) „ „ „ „ „ „ äktenskapsskillnadsdom	372
Summa	456

Av samtliga utomäktenskapliga barn för vilka barnavårdsman var förordnad vid 1952 års utgång var:

a) Faderskapet fastställt genom avtal för	648
b) „ „ „ dom för	91
c) och har icke kunnat fastställas för	60
Summa	799

Av de 60 barn för vilka faderskapet icke fastställts voro 31 st. under ett år, 7 st. mellan 1—3 år samt 22 st. mellan 3—16 år.

Mot barnens föräldrar vidtagna åtgärder:

Beslut om arbetsföreläggande		35
Därav inställda å arbetshem	6	
Uppskov med inställelsen på grund av uppgörelse	8	
Delgivna men handräckning ej begärd under året	13	
Ej anträffade med delgivning	5	
Ej anträffade med handräckning för inställande å arbetshem	3	

Underhållsbidrag:

Underhållsbidrag har under året inbetalats till förmedlingskassan med tillsammans kronor 356.153: 52 vilken summa utvisar en ökning från föregående år med kronor 84.577: 79. Förmedlingskassan, som har postgironummer 12 78 01, har verkställt utbetalningarna till de underhållsberättigade över postgiro, samt i förekommande fall verkställt fördelning mellan de underhållsberättigade, samhällsvård och bidragsförskott.

Granskning:

Föreskriven granskning av barnavårdsmännens handlingar har i likhet med under föregående år, enligt nämndens beslut, verkställts av socialvårdschefen Axel Noréns och avdelningsföreståndaren Carl E. Scott.

Tabell, utvisande nya barnavårdsmannaförordnanden per år samt den utomäktenskapliga procenten av under året inom kommunen födda barn:

År	Förordnanden för		Summa förordnanden	Procent av inom kommunen födda
	inom kommunen födda	från annan kommun inflyttade		
1931	70	29	99	19,07
1932	60	32	92	17,00
1933	58	30	88	14,92
1934	53	15	68	15,96
1935	47	19	66	14,60
1936	64	28	92	15,17
1937	61	38	99	12,45
1938	71	42	113	12,96
1939	83	26	109	10,48
1940	79	31	110	13,96
1941	85	27	112	12,43
1942	77	26	103	10,03
1943	98	49	147	10,60
1944	113	44	157	10,08
1945	108	32	140	10,36
1946	127	56	183	11,13
1947	143	54	197	12,04
1948	146	47	193	11,30
1949	127	57	184	10,47
1950	140	46	186	11,74
1951	149	44	193	13,87
1952	172	55	227	11,12

AVD. III.

Fosterbarn under barnavårdsnämndens tillsyn:

Under barnavårdsnämndens tillsyn har under år 1952 stått 289 barn enligt bestämmelserna i § 49 mom. 1 i lagen om samhällets barnavård.

Av dessa ha 207 varit födda inom äktenskapet och 82 utom äktenskapet.

Barnen under tre års ålder inskrivas i barnavårdscentralen och stå under barnavårdssystrarnas tillsyn. Dessa ha till antalet varit 26.

Antal barn vid årets början	168
därav i fosterhem	147
därav på barnhem	21
Under året tillkomna	121
därav i fosterhem	76
därav på barnhem	43

Under året avgångna	93
därav enär barnet flyttat från staden	12
därav enär barnet omhändertagits av föräldrarna	27
därav enär barnet omhändertagits av modern	22
därav enär barnet omhändertagits av fadern	5
därav enär barnet omhändertagits för samhällsvård	3
därav enär barnet fyllt 16 år	7
därav enär barnet adopterats	14
därav enär barnet avlidit	0
därav enär barnet intagits på anstalt å annan ort	3
Antal barn vid årets slut	196
därav i fosterhem	172
därav å barnhem	24

Inspektion och andra hembesök:

Besök i hem för inspektion av (fosterbarn)	402
” i ” ” ” ” (barn utackorderade av nämnden)	149
” i ” ” övervakning av barn och hem, som ställts under övervakning	44
” i ” ” undersökning av blivande daghem	17
” i ” ” ” ” ” fosterhem	67
” i ” ” ” ” ” sommarhem	17
” i ” ” utredning ang. åtalseftergift	28
” i ” ” ” ” skyddsuppfostran	36
” i ” ” ” ” adoption	14
” i ” ” ” ” vårdnadsfråga	68
” i ” ” ” p. g. a. förfrågningar från andra nämnder	57
” i ” ” ” p. g. a. anmälan till härvarande nämnd	384
” i ” ” ” p. g. a. anmälan för psyk. undersökning	5
Antal hembesök	1.288

Utredningar och rapporter:

1) utredningar för åtalseftergift	28
2) ” ” skyddsuppfostran och intagande å skyddshem	14
3) ” ” intagning å barnhem	42
4) ” ” adoption	11
5) ” ” intagning å psykiatriskt sjukhus	2
6) ” ” vårdnadsfråga	18
7) ” p. g. a. förfrågningar från andra nämnder	35
8) ” p. g. a. olika anmälningar till härvarande nämnd	114
9) övervakningsrapporter	27
Antal rapporter	291

Övervakningar:

1) Enskilda personer och hem, som under år 1952 stått under övervakning	19
2) Övervakningar, som upphört under året	14
3) Nytillkomna övervakningar	4

Avgiftsfria resor:

År	Antalet barn: Hela antalet	Därav under 6 år	Därav 6—7 år	Därav över 7 år	Antalet vårdare: Hela antalet	Därav mödrar	Därav annan	Antalet husmödrar: Hela antalet	Därav m. 2 el. flera barn	Därav mindre än 2 barn	Antal resor till semesterhem
1948	865	530	59	276	533	—	—	155	148	7	55
1949	880	516	48	316	478	395	83	182	172	10	68
1950	1045	605	89	351	655	546	109	239	227	12	74
1951	810	447	37	326	432	360	72	183	169	14	64
1952	812	420	—	392	508	433	75	174	158	16	70

Under år 1952 ha 797 barn haft ferievistelse under fyra veckor och däröver samt 15 barn kortare tid än fyra veckor. Beträffande vårdarna ha 351 återvänt tidigast efter fyra veckor samt 82 inom tio dagar.

Av husmödrarna ha 174 haft semestervistelse i över 10 dagar.

AVD. IV.

Avdelning för allmänna barnbidrag:

Vid ingången av år 1952 utgjorde antalet bidragsberättigade barn 15.479. Under året ha inkommit anmälningar för 1.112 födda barn och 923 barn inflyttade från andra kommuner samt avgått 11 barn som avlidit. 762 barn utflyttat till andra kommuner och 588 barn som uppnått 16 års ålder. Under året har utanordnats allmänna barnbidrag med 63.947 bidragsbelopp med ett sammanlagt belopp av 4.636.112: 50 kronor. Vid 1952 års utgång utgjorde antalet bidragsberättigade barn 16.153, alltså en ökning under året med 674. Bidragsmottagarnas antal utgjorde 9.792.

AVD. V.

Familjebidragsverksamheten:

Under år 1952 har utbetalats familjebidrag med ett sammanlagt belopp av kronor 376.052: 22, fördelat sålunda:

	Statsbidrag	Kommunandel	Summa
Familjepenning 3 a)	227.489: 60	—	227.489: 60
„ 3 b) och c)	19.738: 40	4.934: 60	24.673: —
Bostadsbidrag	108.487: 87	12.054: 18	120.542: 05
Näringsbidrag	1.211: 02	135: 58	1.346: 60
Sjukbidrag	1.120: 32	280: 07	1.400: 39
För yrkesutbildning	450: 43	150: 15	600: 58
Summa kronor	358.497: 64	17.554: 58	376.052: 22

Övriga utgifter utgöra:

Andel i barnavårdsnämndens kostnader	6.500: —
vartill kommer kommunandelen av familjebidrag	17.554: 58
Tillhopa kronor	24.054: 58

Den av stadsfullmäktige fastställda staten för nämndens verksamhet för år 1952 upptog för kommunens del ett sammanlagt belopp av kronor 10.000: —, alltså ett underskott å anslaget å kr. 7.554: 58.

Angående nämndens verksamhet i övrigt kan nämnas, att antalet registrerade akter vid 1952 års utgång utgjorde 12.533, varav 607 tillkommit under året. Inkomna ansökningar utgjorde 1.059 och 1.117 beslut har fattats i familjebidragsärenden. Antalet postgiroutbetalningar utgjorde 6.978.

Nämndens verksamhet under år 1952 har varit betydligt större än under föregående år, beroende på ökade inkallelser till repetitions- och efterutbildningsövningar.

Tablå över barnavårdsnämndens inkomster och utgifter:

DEBET:

Inkomster:

Bidrag och ersättningar:		
Ersättning av staten och enskilda för bidragsförskott, statsbidrag, landstingsbidrag, ersättning av enskilda för uppfostringsbidrag, familjebidragsnämndens andel i barnavårdsnämndens kostnader	162.539: 28	
Ersättning från främmande kommuner för barn	49.775: 44	
Olycksfallsersättning	75: —	
Diverse rörelseintäkter	648: 83	213.038: 55
Uttaxerade medel från drätselkammaren		301.056: 49
Summa kronor		514.095: 04

KREDIT:

Utgifter:

Personalkostnader	117.903: 99	
Administrationskostnader	111.024: 77	
Utackorderingskostnader	122.592: 43	
Övriga bidrag	99.894: 47	
Anstaltsvård	10.236: 47	
Sjukvårds- och begravningskostnader	1.886: 79	
Ersättning till dagkoloni vid Lövudden	1.842: 50	
Kostnader för barn tillhörande främmande kommuner	48.713: 62	514.095: 04
Summa kronor		514.095: 04

Beträffande detaljsiffrorna hänvisas till tablå, intagna i drätselkammarens förvaltningsberättelse.

Västerås 1953, Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 15

Nr 15. Hemhjälpsverksamheten för år 1952.

Hemhjälpsnämnden får härmed överlämna sin årsberättelse för år 1952.

Hemhjälpsnämnden har under året haft följande ledamöter och suppleanter:

Fru Gertrud Lundkvist, ordförande.

Fru Ebba Berg, v. ordförande.

Fröken Inez Mallander, ledamot.

Suppleanter: Fru Elsa Engberg, fru Ingrid Andrén och fru Rut Forsberg.

Nämndens förvaltningsmässiga verksamhet är förlagd till socialvårdsbyråns registeravdelning och skötes under socialvårdschefens överinseende av socialregisterföraren.

Hos nämnden har 8 ordinarie hemvårdarinnor varit anställda, nämligen:

Astrid Nilsson,
Aina Pettersson t. o. m. den 30/6 1952,
Ingbritt Karlsson, fr. o. m. 1/7 1952,
Ingeborg Ullhede,
Elsa Vesterström,
Ingrid Lindgren,
Karin Fredriksson,
Alice Johansson,
Kerstin Edvardsson.

Förmedlingsarbetet har under året haft följande omfattning:

1) Ansökningar kvarstående från år 1951	6	
2) Under året inkomna ansökningar	424	430
3) Ansökningar, som föranlett anvisning	269	
4) Ansökningar, som återtagits eller på grund av bristande tillgång på hemvårdarinnor icke föranlett åtgärd	155	
5) Kvarstående till år 1953	6	430

Hemvårdarinnorna ha under året tjänstgjort sammanlagt 1.954 dagar eller i genomsnitt 244 dagar vardera.

Den hos fattigvårdsstyrelsen helt anställda hemsystern har betjänat 27 familjer under sammanlagt 267 dagar. Dessutom ha efterbesök gjorts utan att åtgången tid antecknats samt tjänstgjort i de övriga hemsystrarnas arbetsuppgifter.

Anledningen till att antalet tjänstgöringsdagar för hemsystrarna icke är högre är att som arbetsdag räknats även sådana dagar då betydande övertidsarbete förekommit.

Sammandrag av inkomster och utgifter för hemhjälpsnämnden:

Driftutgifter:

Löner och arvoden	55.689: 89
Pensionsavgifter	234: 91
Administrationskostnader	7.147: 95
Hyra och värmetillägg för bostad åt hemvårdarinnorna	9.804: 64
Resor och traktamenten	89: 65

Diverse utgifter	989: 58	
Bidrag till hemsamaritverksamhet	559: 75	
Anskaffning av inventarier	156: 18	74.672: 55
	Summa utgifter:	74.672: 55

Driftinkomster:

Hyror (av hemvårdarinnorna)	6.956: 32	
Statsbidrag	10.504: 58	
Landstingsbidrag	4.834: 17	
Ersättning för lämnad hemhjälp	3.537: 50	25.832: 57
Uttaxerade medel		48.839: 98
	Summa inkomster:	74.672: 55

Västerås i april 1953.

För hemhjälpsnämnden:
GERTRUD LUNDKVIST

/*Axel Norén.*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 16

Nr 16. Nykterhetsnämndens årsberättelse för år 1952.

Berättelse av nykterhetsnämnden i Västerås stads kommun över nykterhetstillståndet inom kommunen samt angående nämndens verksamhet under år 1952.

I. Nämndens organisation.

Nykterhetsnämnden utgöres av särskilt tillsatt nämnd sedan år 1918. Antal ledamöter 7 och samma antal suppleanter.

Ledamöter har under året varit:
Hult, R. V., ordförande, ombudsman, Källgatan 8.
Sjölin, Kurt, v. ordförande, ingenjör, Knektgatan 1 J.
Carneborg, Henning, ledamot, domkyrkoringare, Bondegatan 18 B.
Andrén, Gustav, ledamot, 1:e stadsläkare, Claréusgatan 5.
Hall, Helga, ledamot, fru, Åsgatan 4 A.
Grip, Birger, ledamot, civilförsvarsass., Bergsvägen 7.
Thorell, Helge, ledamot, magistratsvaktm., Skallbergsgatan 7 D.
Kjelldahl, Karin, suppleant, assistent, Vasaparken 2.
Redmalm, E. W., suppleant, civilingenjör, Pålmansvägen 4.
Rebermark, Folke, suppleant, kriminalkonst., Föreningsgatan 40.
Ericsson, Hugo, suppleant, förman, Hammarbygatan 6 B.
Thelenius, Hildur, suppleant, fru, Kungsgatan 8.
Agermalm, Edvin, suppleant, förrådsarbetare, Tessingatan 6.
Jansson, Paul, suppleant, ingenjör, Valhallagatan 17.
Ombud för länsnykterhetsnämnden jämlikt 5 § första stycket alkoholistlagen:
Kjelldahl, Karin, 1:e assistent, Vasaparken 2, Västerås.

Nämndens delegation: Ordföranden, v. ordföranden och läkarledamoten. Socialvårdschefen äger deltaga i nykterhetsnämndens och delegationens sammanträden.
Sekreterare: Socialvårdssekreterare Sten Fägerstam.
Inspektör: K. A. Bergvall.
Assistent: Torsten Persson.
För ett trettiofemtal personer har nämnden anlitat biträdande övervakare.

Tablå över från nykterhetsnämnden avgivna yttranden under åren 1948—1952.

	1948	1949	1950	1951	1952
Ang. försäljning av pilsnerdricka	—	6	—	—	5
Ang. utskänkning av pilsnerdricka	8	10	7	12	11
Ang. försäljning av rödsprit	4	6	6	3	3
Ang. nykterhetsintyg för körkort:					
Antal ansökningar	650	734	909	1306	1407
varav nämnden avstyrkt	18	13	9	14	32

Ang. ifrågasatt återkallelse av körkort:	1948	1949	1950	1951	1952
där nämnden förordat varning	19	35	20	24	61
där nämnden förordat återkallelse	13	13	21	30	32
Ang. ansökan om motbok:	6	14	4	5	4
varav anmärkningar förekommit (avstyrkt)	2	10	3	1	1
Div. yttranden:					
Ang. försökspermissioner, utskrivningar, tandvård, inköp av kläder, utskänkningsförbud och tillfälliga spritutskänkningar m. fl.	100	109	174	173	145

Uppgifter från Systemaktiebolaget i Västerås för åren 1948—1952:

	1948	1949	1950	1951	1952
Västerås folkmängd	53.390	55.828	57.913	59.982	63.655
Motböcker, män	23.616	24.495	24.435	24.977	25.525
„ kvinnor	1.872	2.036	2.114	2.173	2.295
Utskänkt l. spritdrycker	63.968	63.968	65.006	68.583	72.695,06
„ l. vin	8.605	8.723	8.337	9.335	11.903,26
Utmin. l. spritdrycker	449.181	472.089	488.839	476.581	504.539,38
„ l. vin	81.047	78.801	78.857	85.143	116.276,24

Tablå över alkoholmissbruk samt av nämnden vidtagna åtgärder 1948—1952.

	1948	1949	1950	1951	1952
Nykterhetsvårdsärenden:					
(ej antal personer)	345	381	424	426	525
Anmälan från enskilda personer	114	102	126	112	125
Uppgift från polismyndigheten i Västerås:					
Fylleriförseelser i Västerås	436	358	437	501	640
därav västeråsbor	—	210	315	352	558
Åtalade fylleriförseelser	285	244	344	309	587
därav västeråsbor	232	192	256	235	484
Rattfylleriförseelser	6	5	17	29	44
Olovlig försäljning och tillverkning av rusdr. och pilsnerdricka	10	30	18	7	7

Som jämförelse lämnas här uppgifter rörande fylleriförseelser under år 1952 i andra städer, som äro i samma storleksordning som Västerås. Avser förseelser som äro begångna av ortsbor och icke ortsbor.

	Norrköping	Hälsingborg	Örebro	Uppsala	Västerås
Innevånare	85.572	71.729	68.807	65.929	63.655
Förseelser	1.003	751	618	525	640
Antal förs. per 1000 innevånare	11,45	10,47	8,98	7,90	10,06

	Borås	Linköping	Eskilstuna	Gävle	Jönköping
Innevånare	59.676	57.508	55.055	48.336	45.888
Förseelser	655	715	584	1.300	456
Antal förs. per 1000 innevånare	10,97	12,43	10,61	26,89	9,9

Tablå över hos nykterhetsnämnden registrerade fylleriförseelser, som av västeråsbor äro begångna i Västerås och på andra orter.

	1948	1949	1950	1951	1952
Folkmängd	53.390	55.828	57.913	59.982	63.648
Antal personer	317	353	391	406	476
Antal förseelser	426	450	512	513	622
Antal förseelser per 1000 innevånare	7,96	8,85	8,84	8,55	9,77
Antal personer, som haft mer än en förseelse	45	63	64	53	73
Åldersgrupper:					
51 år och äldre	43	46	45	60	75
31—50 år	141	151	189	176	224
21—30 år	112	126	131	138	138
20 år och yngre	31	30	26	32	39
Antal personer	317	353	391	406	476

Åtgärder:

	1948	1949	1950	1951	1952
Muntliga förmaningar	264	240	255	278	359
Muntliga varningar	42	50	79	78	118
Skriftliga förmaningar och varningar	3	10	33	19	51
Förmaningar inför nykterhetsnämnden	5	16	16	20	24
Utskänkningsförbud å restauranter	38	35	49	46	55
Läkarundersökning och rådgivning	20	25	45	30	39
Ärenden remitterade till annan nämnd	41	34	42	29	42
Vidtogs inga åtgärder	11	11	11	10	3
Övervakningar:					
Från föregående år kvarstående	58	50	50	56	64
Under året tillkomna:					
enligt nämndens beslut	41	19	46	44	48
efter anstaltsvistelse	16	24	30	41	39
Summa övervakningar under året	115	93	126	141	151
Under året avförda	65	43	70	77	70
Kvarstående vid årets slut	50	50	56	64	81
Hos länsstyrelsen gjorda framställningar om intagning å alkoholistanstalt	26	19	26	25	31
Av KB utfärdade förordnanden	25	19	26	22	31

	1948	1949	1950	1951	1952
På alkoholistanstalt inskrivna:					
Vid årets början inskrivna	21	38	40	42	46
Under året nyinskrivna:					
Frivilliga	6	6	5	5	10
Tvångsintern.	22	18	16	17	16
Summa inskrivna	49	62	61	54	72
Under året utskrivna	11	22	19	18	24
Vid årets slut inskrivna å anstalt	38	40	42	46	48
Därav försökspermitterade 31/12	14	22	22	23	21
Försökspermitterade personer, som under året återtagits till anstalt	7	20	22	20	23

Av nämnden bedriven upplysningsverksamhet: Till avgångsklasserna i folkskolan, praktiska mellanskolan, flickskolan och läroverket samt till av nämnden övervakade personer har utdelats propagandaskrifter för nykterhet.

Anslutning till sammanslutning av nykterhetsnämnder: Västmanlands distrikt av Nykterhetsnämndernas Riksförbund.

Samarbete med nykterhetsorganisationer eller andra: Västerås Nykterhetsförbund.

Upplysningar i övrigt (t. ex. i vilken omfattning nämnden plägar göra undersökning rörande personer, som göra sig skyldiga till fylleriförseelser, nykterhetsfrämjande åtgärder av annat slag än vad ovan angivits): Liksom under föregående år ha personer, som omhändertagits för fylleri och som vistas i Västerås kallats inför nämndens tjänstemän, vilka efter upprättande av en kortfattad redogörelse å nämndens vägnar tilldelat dem erinran eller varning. Yngre personer ha dessutom kallats att inställa sig inför nämnden eller dess ordförande. För västeråsbor, som vistats å annan ort och som omhändertagits för fylleri, har nykterhetsnämnden i vistelsekommunen underrättats.

Nämndens ekonomi.

Inkomster och utgifter fördela sig på följande sätt:

Inkomster:

Statsanslag	2.586: 15
Kommunalt bidrag	49.576: 07
Övriga	1.028: 95
Summa kronor	53.191: 17

Utgifter:

Sammanträdeskostnader (inkl. traktamenten)	—: —
Arvoden till ordf. (el. annan ledamot)	400: —
Ersättning till särskild arbetskraft (inkl. ersättningar för övervakningsuppdrag o. d.)	23.035: 09
Övriga expenser, litteratur m. m.	330: 95

Vårdkostnader	11.476: 24
Förebyggande och eftervårdande verksamhet	1.574: 94
Andel i socialvårdsbyråns kostn. Expenser (papper, porto, telefon m. m.) ca	14.000: —
Ersättning till bitr. övervakare	1.440: —
Utdelning av flitpengar	933: 95
Övriga utgifter	—: —
Summa kronor	53.191: 17

Nykterhetstillståndet inom kommunen.

Nykterhetstillståndet i Västerås, som tidigare icke varit gott, har under år 1952 ytterligare försämrats. Antalet fylleriförseelser har ökat kraftigt. En av orsakerna härtill torde vara, att motbokssprit i stor utsträckning överlåtes åt alkoholmissbrukare. Ävenså synes den ökade penningtillgången ha medverkat till flitigare restaurantbesök, icke minst bland ungdomen. Beträffande den illegala sprithanteringen vädjar nämnden därför till en var ansvarskännande samhällsmedborgare att se upp med och till polisen eller nämnden anmäla langare och spritöverlåtare, som måste anses som verkliga parasiter inom samhället, vilka ockra på sina medmänniskors sjukliga svagheter för alkohol. En allmän opinion borde åstadkommas mot dessa langare, som sabotera myndigheternas ansträngningar att hjälpa och återföra alkoholskadade mäniskor till ordnade förhållanden.

Under senare år har allmänheten allt mer sökt nämndens bistånd, då det gäller alkoholmissbrukare.

I nykterhetsnämndens arbete har det visat sig att medicinsk och psykiatrisk vård är i högsta grad påkallad. Det är därför önskvärt, att det med det snaraste beredes platser å sjukvårdsinrättning i Västerås, där nämnden har möjlighet att låta klientelet undergå undersökning och specialbehandling.

Genom nämndens förebyggande hjälpåtgärder, såsom förmaningar, varningar och övervakning, ha många låtit sig rätta, varför arbetet icke varit utan resultat. Även om någon varaktig förbättring icke alltid ernåtts, ha dock åtgärderna bromsat upp det personliga förfallet. Intagningar å anstalt ha dessutom tillgodosett det viktiga kravet på skydd för familjen och samhället mot alkoholmissbrukarnas skadegörelse i olika avseenden.

Inom Västerås förekommer offentlig dans å ett tiotal platser. Ordningen därstädes har varit relativt god.

Antalet ansökningar om nykterhetsintyg för körkort ökar år från år. Under år 1948 650 nykterhetsintyg och under år 1952 1.407. Rattfylleriförseelserna ha ökat i oroväckande grad. Under år 1948 6 och under 1952 44 rattfylleriförseelser. Det ökade antalet ansökningar om nykterhetsintyg jämte övriga körkortsärenden kräver omfattande arbete från nykterhetsnämndens sida.

För det betydelsefulla arbete, som de frivilliga övervakarna nedlagt vid kontakten med nykterhetsnämndens klientel får nämnden frambära sitt tack.

Västerås den 17 februari 1953.

För Västerås stads nykterhetsnämnd:

R. V. HULT
Ordf.

/*K. A. Bergvall.*

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 17

Nr 17. Västerås stads byggnadskontors årsberättelse 1952.

8 B. Gatuförvaltning.

Barmarkstiden har under 1952 varit 9½ månad.

Underhåll.	Anslag	Verkl. kostn.
Underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar	300.000: —	301.508: 60
Underhåll och mindre förbättringar av övriga gator och vägar	350.000: —	350.748: 05
Rensning av gatubrunnar	13.000: —	13.000: —
Summa kronor	663.000: —	665.256: 65
Gaturenhållning.		
Sopning av allmänna platser	6.000: —	6.431: 16
Övriga renhållningskostnader	95.000: —	91.491: 44
(härav skolorna 6.635: 61, Läroverket 6.242: 91, S. J. busstation 6.504: 39).		
Summa kronor	101.000: —	97.922: 60

Sammanställning av underhållskostnader för stadens gator och vägar 1952.

	För biltrafiken viktiga gator och vägar Körbanor	Gång- och cykelbanor	Summa	Övriga gator och vägar	Totalsumma
1. Barmarksunderhåll:					
Permanenta och halvpermanenta beläggningar.					
Gatsten	11.752: 47		11.752: 47	9.791: 86	21.544: 33
Bituminiösa beläggningar	51.366: 88		51.366: 88	17.771: 10	69.137: 98
Gång- och cykelbanor		1.840: 07	1.840: 07	2.511: 83	4.351: 90
Röjning, trummor m. m.			13.975: 55	*13.000: —	26.975: 55
Grusvägar och gator:				124.553: 30	124.553: 30
Grusning:					
Grupp I	905: 22				
Grupp II	885: 21				
Grupp III	2.319: 61				
Grupp IV	674: 10		4.784: 14		4.784: 14
Hyvling:					
Grupp I	4.782: 31				
Grupp II	6.653: 50				
Grupp III	5.446: —				
Grupp IV	4.460: —		21.341: 81		21.341: 81

* Häri ingår 13.000: — för rensning av gatubrunnar.

Dammbindning:					
Grupp I	3.009: 60				
Grupp II	7.575: 27				
Grupp III	—				
Grupp IV	57: 75		10.642: 62		10.642: 62
Gång- och cykelbanor					
Röjning, trummor m. m. ..			9.153: 26	32: 46	9.185: 72
Summa 1	99.887: 92	1.840: 07	124.856: 80	167.660: 55	292.517: 35
2. Vinterväghållning:					
Snöröjning, snöskärmar och buskning			55.026: 65	67.105: 49	122.132: 14
Snökörning (transporter) ..			9.870: 15	16.270: 05	26.140: 20
Sandning			54.580: 83	79.330: 74	133.911: 57
Summa 2			118.477: 63	162.706: 28	281.183: 91
3. Broar:			301: 65	3.780: 58	4.082: 23
4. Vägmärken:			12.058: 19	29.600: 64	41.658: 83
7. Övriga kostnader.					
Barmarksunderhåll och vinterväghållning i Badelunda och Skerike 1951—1952			40.664: 33		
Ersättning för underhåll av väg i Badelunda utbet. till V. Johansson enl. kontrakt			150: —		
Kostnad för bil i tjänsten			4.000: —		44.814: 33
Summa 1—7	99.887: 92	1.840: 07	301.508: 60	363.748: 05	665.256: 65
Lugna gatan, redovisad under litt. 8B5.151				3.766: 99	669.023: 64

Asfaltarbeten.

Arbetena ha utförts på entreprenad av Nya Asfalt AB. Förarbetena ha utförts av staden och ha i kostnad varierat mellan 0: 18—2: 25 per kvm.

Beläggningstyper	Entreprenadpris per kvm
MAb 80	5: 03
„ + imp.	5: 48
MAb 50 + imp.	3: 36
„ + klistring	3: 23
MAb 40	2: 42
„ + klistring	2: 74
MAb 30 + klistring	2: 23
MBM	4: 56
Cg öab	4: 88
Uy	1: 40

Följande gator ha försetts med beläggning.

	Beläggn. typ	Areal kvm	Kostnad
Andrégatan, delen Tunbyvägen—Vegagatan	Imp + MAb 50	389,1	1.507: 13
Bangatan, Se Hästhovsgatan och Humlegatan			
Bergslagsvägen, bussfickor s. Eriksberg	MBM	359,6	1.641: 22
Bergslagsvägen, anslutning mot Emausgatan samt bussfickor	Makadam Lm		390: 85
Berghamravägen, delen Björnövägen—Flygplansgatan	Imp + MAb 50	1.322,5	5.410: 33
Björnövägen, cykelbanor vid C. V. V.	Cg öab	1.023,8	4.996: 14
Björnövägen, Pilgatan—Kraftverksgatan	Uy	5.260,0	7.353: 48
Dalavägen	Imp + MAb 50	599,8	2.016: 53
Didriksgatan	Imp + MAb 50	218,0	888: 69
Djuphamnsvägen, Köpingsvägen—järnvägsspår Djuphamn	Uy	6.509,0	9.099: 58
Djäknebergsgatan, Västermalmsgatan—Kristinagatan	Imp + MAb 50	323,6	1.403: 80
Drottninggatan, delen Grindstuvägen—Götgatan	Imp + MAb 80	791,2	4.675: 50
Eriksgatan, Västmannagatan—Hasselvägen	Imp + MAb 80	956,4	6.209: 69
Finn Malmgrens gata	Imp + MAb 50	334,0	1.453: 55
Frejagatan, Malmabergsgatan—Vargbogatan	Imp + MAb 80	1.423,4	9.106: 62
Frejahöjden	Imp + MAb 50	471,4	2.396: 91
Flottörgatan	Imp + MAb 50	1.564,1	6.623: 96
Flygplansgatan	Imp + MAb 50	1.755,0	7.179: 68
Fågelvägen	Imp + MAb 50	838,1	2.817: 69
Geijersgatan	Imp + MAb 50	808,6	3.582: 73
Gjutargatan, Haga Parkgata—Urhagsgatan	Klistr. + MAb 30	544,3	1.261: 43
Gjutargatan, Urhagsgatan—Malmabergsgatan	Uy	1.782,0	2.491: 24
Gjutargatan, Maskinistgatan—österut	MBM	1.933,0	9.823: 44
Gideonsbergsgatan, Smalbäcksgatan—Hästhovsgatan	Imp + MAb 80	2.552,5	15.039: 35
Gideonsbergsgatan, vid Aspvretsgatan	Klistr. + MAb 50	122,6	396: 37
Haga Parkgata, Skyttegatan—Gjutargatan	Klistr. + MAb 30	1.786,0	3.975: 63
Hasselvägen	Imp + MAb 50	373,6	1.898: 82
Humlegatan, Violstigen—Bangatan samt c:a 300 m² av Bangatan	Imp + MAb 80	1.660,5	9.102: 86
Humlegatan, anslutning Violstigen	Klistr. + MAb 30	24,5	54: 54
Hästhovsgatan, Siggesborgsgatan—Gideonsbergsgatan	MBM MAb 40	1.016,0 1.044,0	7.160: 37
Hästhovsgatan, Gatukryss mot Siggesborgsgatan	Imp + MAb 80	1.612,3	8.838: 63
Hästhovsgatan, Siggesborgsgatan—Bangatan samt c:a 200 m² av Bangatan	Klistr. + MAb 40	2.576,8	7.948: 55
Högbergsgatan och Garpgatan, delarna m. Schenströmsgatan	MBM	1.290,0	5.887: 56

Jakobsbergsgatan, Mileniigatan—Jakobsbergsplatsen	MBM	1.028,0	4.691: 79
Jakobsbergsplatsen	MBM	1.226,7	5.598: 66
Kopparbergsvägen, se Tegnérgatan			
Kullavägen, Dalavägen—St. Ursulas väg	Imp + MAb 50	220,3	780: 35
Köpmangatan, Stora gatan—Stora torget	MBM	620,0	4.222: 65
Köpmangatan, Stora gatan—Stora torget	MAb 40	620,0	1.616: 14
	Klistr. + MAb 40	43,0	
Köpingsvägen, G:a Köpingsvägen—Stadsgränsen	Cg öab	14.944	42.440: 96
Maskinistgatan, Tråddragargatan—Pressargatan	MBM	345,0	1.574: 58
Maskinistgatan, Pressargatan—Svarvargatan	Imp + MAb 80	306,5	2.045: 07
Målargatan	Imp. + MAb 80	804,4	5.287: 39
Nansengatan, Tunbyvägen—Vegagatan	Imp + MAb 50	569,1	2.930: 19
Nansengatan, Tunbyvägen—Växthusvägen	Imp + MAb 50	534,4	2.751: 53
Nybomsgatan	Imp + MAb 50	921,9	3.827: 05
Orrvägen	Imp + MAb 50	573,8	2.226: 94
Pilgatan, östra sidan	Uy	2.295,0	3.208: 41
Polhemsgatan, Tunbyvägen—Vegagatan	Imp + MAb 50	343,4	1.609: 59
Pressargatan	Imp + MAb 80	547,4	4.082: —
Propellergatan	Imp + MAb 50	712,6	2.915: 24
Rodergatan	Imp + MAb 50	1.337,7	5.472: 51
Runebergsgatan	Imp + MAb 50	844,3	3.129: 83
Schenströmsgatan, Garpgatan—Högbergsgatan	MBM	1.263,7	5.767: 53
Skultunavägen, Lista—Stadsgränsen	Uy	2.954,6	4.130: 53
Skultunavägen, vid infart till kyrkogården	Uy	225,8	315: 67
Stockholmsvägen, genom Skiljebo	Lm	(6.103,0)	8.855: 77
	Uy	8.561,0	11.968: 28
Stockholmsvägen, cykelbanor genom Skiljebo	Imp + MAb 50	2.265,6	7.616: 95
	Klistr. + MAb 50	1.102,5	3.564: 38
Svantegatan, Stallhagsgatan—Floragatan	MBM	698,0	15.364: 33
Svantegatan, Stallhagsgatan—Floragatan	MAb 40	702,0	1.696: 73
Svarvargatan, norra sidan	Imp + MAb 80	921,6	9.322: 22
Svarvargatan, södra sidan	MAb 80	638,0	
Tegnérgatan och Kopparbergsvägen, delen brandstation—Tegnérgatan 19	Uy	4.735,0	6.619: 53
Tråddragargatan, Målargatan österut	Imp + MAb 80	2.082,2	11.414: 62
Utanbygatan, Allégatan—Ö. Ringvägen	Imp + MAb 80	1.337,0	9.975: 42
Utmarksgatan	Imp + MAb 50	1.692,0	7.718: 73
Vegagatan, Polhemsgatan—Nansengatan	Imp + MAb 50	943,1	3.997: 02
Verksgatan, Järnvägsspår—söderut	MAb 85	1.671,3	9.162: 07
Violstigen, norra delen	Imp + MAb 80	820,3	5.618: 68
Värjgatan	Imp + MAb 80	903,1	5.388: 73
Västmannagatan, Gustavsgatan—V. Bergsgatan	Imp + MAb 80	710,8	5.314: 26
Västmannagatan, Gustavsgatan—V. Bergsgatan	Klistr. + MAb 50	63,3	204: 65
Västmannagatan, V. Bergsgatan—Köpingsvägen	MBM	235,0	1.162: 54
Växthusvägen, och kryss Äppelvägen	Imp + MAb 50	1.894,4	7.663: 09

Åsgatan, delen Mileniigatan—söderut	MBM	718,0	} 5.247: 23
Åsgatan, vid nr 23 (runt vändplan)	MBM	431,7	
Underhållet diverse gator	MAb 50		1.179: 78
	Lm		1.068: 64
			403.381: 13
Avgår 4 % rabatt å kr. 74.129: 79 (underhållet)			2.965: 19
	Summa	109.673,2	400.415: 94

Sammanfattning:	MAb 80	638 kvm
	„ + imp.	19.100,9 „
	MAb 50 + imp.	21.850,4 „
	„ + klistring	1.288,4 „
	MAb 40	2.366,0 „
	„ + klistring	2.619,8 „
	MAb 30	2.354,8 „
	MBM	11.164,7 „
	Cg Öab	15.967,8 „
	Uy	32.322,4 „
	Total belagd yta	109.673,2 kvm

Utförda arbeten.

A. Inom stadsplanelagt område.

Andrégatan (Tunbyvägen—Vegagatan).

Anslag 7.500: — bev. av Drk. den 6/9 1951 för kantstenssättning och justering. Av kvarvarande anslag kr. 2.632: 85 reserverades i 1951 års bokslut kr. 1.500: — för asfaltering år 1952.

Kostnad under året .. 1.507: 13

Slutkostnad kr. 6.374: 28.

Asfaltering.

Anslag kr. 112.800: — bev. av Drk den 5/6 1952. Reserverade medel från år 1951 kr. 39.558: 49, eller sammanlagt 152.358: 49 för årets asfalteringsarbeten på diverse gator inom och utom stadsplan. Se förteckning av asfaltarbeten. Enl. Drk beslut den 11/12 —52 har överskottet kr. 41.028: 51 omdisponerats.

Kostnad under året som ej redovisats under de särskilda gatorna 111.329: 98

Bangatan (Hästhovsgatan—Svärdsliljegatan).

Anslag kr. 65.000: — bev. av Stfm den 28/8 1952 för terrassering, hårdgöring, kantstenssättning samt asfaltering. Terrasseringen utförd.

Kostnad under året .. 11.994: 58

Bangatan närmast Långmårtensgatan.

Anslag kr. 20.000: — bev. av Drk den 14/6 1951 och kr. 17.000: — den 9/4 1952 eller tillsammans kr. 37.000: — för nyanläggning av gatan med kantstenssättning. Terrassering utförd.

Kostnad under året .. 5: 52

Totalkostnad hittills kr. 25.445: 26.

Bangatan (Hästhovsgatan—Humlegatan).
Anslag kr. 11.000: — bev. av Stfm den 25/8 1949 och kr. 22.000: — den 24/4 1952. Gatan har under året färdigställts med beläggning.
Kostnad under året ... 901: 35
Slutkostnad kr. 30.154: 44.

Bellmansgatan.
Anslag kr. 85.000: — bev. av Stfm den 31/5 1951 för nyanläggning. Terrasseringen utförd.
Kostnad under året ... 9.463: 87
Totalkostnad hittills kr. 42.795: 72.

Bergslagsvägen cykelbanor Emausgatan—Eriksberg.
Anslag kr. 75.000: —, varav kr. 71.000: — täckas av statsbidrag och kr. 4.000: — av 1951 års anslag för nyanläggningen bev. av Drk. den 5/11 1951 samt kr. 171.000: — bev. av Drk den 11/12 1952 varav kr. 162.700: — täckas av statsbidrag och kr. 8.300: — av 1952 års anslag för nyanläggningar.
Arbetet pågår.
Kostnad under året ... 147.858: 65
Totalkostnad hittills kr. 176.143: 03.

Björnövägen.
Kr. 39.000: — bev. av Drk den 4/1 1951 varav enligt beslut den 17/11 1950 i V. o. V. 95 % = 33.000: — skall täckas av statsbidrag, för ordnande av busshållplats och cykelbanor enligt av V. o. V. fastställd arbetsplan. Anslag av skattemedel kr. 6.000: —. Arbetet slutfört.
Kostnad under året ... 6.115: 19
Slutkostnad kr. 30.052: 68.

Böttigers gata.
Anslag kr. 14.000: — bev. av Stfm den 31/5 1951 för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor samt asfaltering. Terrassering utförd.
Kostnad under året ... 3.998: 32

C. V. V. bostadsområde.
Anslag kr. 125.000: — bev. av Stfm den 20/12 1945 kr. 322: 80 har täckts i 1945 års bokslut, kr. 37.000: — bev. av Drk den 7/12 1950 av reserverat bokslutsöverskott, kr. 19.900: — bev. av Stfm den 26/4 1951 och kr. 23.000: — av Drk den 9/4 1952. Sammanlagda anslag kr. 205.222: 80. Arbetet slutfört.
Årets kostnad ... 33.762: 65
Slutkostnad kr. 205.768: 54.

Dalavägen.
Anslag kr. 12.000: — bev. av Drk den 5/7 1951, varav kr. 3.900: — omdisponerats enligt Drk beslut den 11/12 1952 för kantstenssättning och ordnande av gångbanor samt asfaltbeläggning.
Arbetet slutfört.
Kostnad under året ... 2.296: 42
Slutkostnad kr. 7.982: 74.

Dan Anderssons gata.

Anslag kr. 17.000: — bev. av Drk den 3/5 1951 för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor och asfaltering. Terrasseringen utförd.

Kostnad under året .. 2.451: 40

Drottninggatan.

Anslag kr. 50.000: — bev. av Drk den 16/8 1951 för breddning, kantstenssättning och delvis beläggning av smågatsten mellan Grindstuvägen—240 m norrut, kr. 6.000: — bev. av Drk den 17/1 1952 för bergsprängning och mur utanför fastigheterna 17 A och 19 och kr. 70.000: — av Drk den 4/9 1952 för delarna Vretgatan—Grindstuvägen och Drottninggatan nr 17—Sotargatan, exkl. beläggning. Sammanlagda anslag kr. 126.000: —.

Kostnad under året .. 59.563: 11

Totalkostnad hittills kr. 109.127: 48.

Ekevägen.

Anslag kr. 20.000: — bev. av Drk den 2/5 1952 för påbörjande av Ekevägens förlängning till Skiljeboskolan. Första terrassering har utförts.

Kostnad under året .. 21.101: 29

Fågelvägen.

Anslag kr. 20.000: — bev. av Drk den 11/10 1951 och kr. 6.400: — den 9/4 1952 för terrassering, ordnande av gångbanor samt asfaltbeläggning. Arbetet utfört.

Kostnad under året .. 4.092: 22

Slutkostnad kr. 25.616: 08.

Garpgatan (Schenströmsgatan—Högbergsgatan).

Anslag kr. 6.000: — bev. av Drk den 6/9 1951 och kr. 7.000: — den 9/4 1952 eller sammanlagt kr. 13.000: — för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor samt första asfaltering. Arbetet slutfört.

Kostnad under året .. 3.874: 46

Slutkostnad kr. 12.923: 58.

Geijersgatan (Malmabergsgatan—österut).

Anslag kr. 19.000: — bev. av Drk den 5/7 1951 för förstärkning av körbanan, kantstenssättning, ordnande av gångbanor och vändplan samt asfaltering. Enligt beslut 1951 har av kvarvarande anslag, kr. 5.420: 50, kr. 4.300: — reserverats för asfalt.

Arbetet utfört.

Kostnad under året .. 3.652: 91

Slutkostnad kr. 17.232: 41.

Gideonsbergsgatan.

Anslag kr. 103.000: — bev. av Stfm den 30/3 1950 för dels täckande av tidigare brist av kr. 50.000: —, dels fortsatt utbyggande av gatan.

Terrassering utförd.

Kostnad under året .. 2.080: 17

Totalkostnad hittills kr. 59.860: 85.

Gjutargatan (280 m öster om Maskinistgatan).
Anslag kr. 29.000: — bev. av Drk den 2/5 1952 och kr. 13.000: — av Drk den 11/12 1952 eller tillsammans kr. 42.000: — för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor och vändplats samt första asfaltering.
Arbetet slutfört.
Slutkostnad .. 41.903: 37

Gulsporregatan.
Anslag kr. 26.000: — bev. av Stfm den 28/8 1952 för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor samt asfaltering.
Kostnad under året .. 8.764: 65

Hagaområdet.
Sammanlagda anslag t. o. m. 1950 års stat kr. 407.700: —. För Skyttegatan har av 1949 års bokslutsöverskott den 7/12 1950 av Drk anvisats kr. 48.000: —. Stfm har dessutom den 26/4 1951 anvisat kr. 15.600: — för asfaltering av Skytte- och Åkarhagsgatorna. För slutförande av arbetet har Drk den 9/4 1952 anvisat kr. 12.500: —. Sammanlagda anslag kr. 483.800: —. Asfaltering har utförts å Haga Parkgata delen Skyttegatan—Gjutargatan.
Kostnad under året .. 4.039: 83
Totalkostnad hittills kr. 471.185: 86.

Hammarbacksvägen (till Narvavägens förlängning).
Anslag kr. 42.000: — bev. av Stfm den 18/12 1952 för terrassering, kantstenssättning samt ordnande av gångbanor. Terrassering utförd.
Kostnad under året .. 16.888: 31
Totalkostnad hittills kr. 17.489: 03.

Humlegatan.
Anslag kr. 30.000: — bev. av Stfm den 25/8 1949 och kr. 22.000: — beviljat av Stfm den 24/4 1952 för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor samt asfaltering.
Arbetet slutfört.
Kostnad under året .. 10.869: 74
Totalkostnad hittills kr. 41.845: 37.

Hästhovsgatan.
Anslag till och med 1951 kr. 153.700: — och kr. 9.000: — bev. av Stfm den 24/4 1952 eller sammanlagt kr. 162.700: —. Gatan har i sin helhet färdigställts och asfalterats (se förteckning över asfaltarbeten).
Kostnad under året .. 38.515: 16
Slutkostnad kr. 160.837: 97.

Hästhovsgatan, vägport.
Anslag kr. 150.000: — i 1951 års stat. Arbetet har påbörjats med schaktningsarbeten och utfyllnad av provisorisk järnvägsbank för spåranläggning under byggnadsarbetet.
Kostnad under året .. 25.732: 17
Totalkostnad hittills kr. 25.774: 17.

Högbergsgatan.

Anslag kr. 10.000: — bev. av Drk. den 6/3 1952 och kr. 34.500: — den 11/9 1952 eller tillsammans kr. 44.500: — för terrassering, hårdgöring, kantstenssättning samt ordnande av gångbana och första asfaltering.

Arbetet utfört.

Slutkostnad .. 48.587: 60

Jakobsbergsgatan (vid allmänningen).

Anslag kr. 20.000: — bev. av Stfm den 22/2 1951 och kr. 58.000: — den 24/4 1952 eller tillsammans kr. 78.000: — för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor och parkering. För avslutande av arbetet har Stfm den 29/1 1953 anslagit kr. 20.000: —. Första beläggning utförd med streumakadam.

Kostnad under året ... 37.045: 21

Totalkostnad hittills kr. 88.395: 74.

Johannisberg cykelväg.

Anslag kr. 5.000: — bev. av Drk den 15/6 1950 för provisorisk cykelväg. En del arbeten återstår.

Kostnad under året ... 74: 38

Totalkostnad hittills kr. 2.948: 37.

Järnmalmsgatan.

Anslag kr. 39.000: — bev. av Stfm den 18/12 1952 för nyanläggning. Terrassering utförd.

Kostnad under året ... 18.989: 62

Karlfeldtsgatan.

Anslag kr. 320.000: — bev. av Stfm den 31/5 1951 för nyanläggning. Terrassering utförd på halva sträckan.

Kostnad under året ... 12.754: 80

Totalkostnad hittills kr. 27.023: 68.

Kronvägen (Turegatan—Råbygatan).

Anslag kr. 25.000: — bev. av Drk den 6/3 1952 för nyanläggning och kantstenssättning. Terrassering pågår.

Kostnad under året ... 12.887: 74

Kullavägen. (S:ta Ursulas väg—Dalavägen).

Anslag kr. 6.000: — bev. av Drk den 11/10 1951 för förstärkning av körbanan, kantstenssättning och ordnande av gångbana samt asfaltering. Arbetet utfört i mindre omfattning än vad som medtagits i kostnadsberäkningen varför kr. 2.700: — omdisponerats enligt Drk beslut den 11/12 1952.

Kostnad under året ... 1.325: 35

Slutkostnad kr. 3.126: 34.

Köpingsvägen (breddning Västmannagatan—Djuphamnsvägen).
Anslag kr. 85.000: — bev. av Drk den 14/8 1952 varav kr. 80.000: — täckas av statsbidrag och kr. 5.000: — av 1952 års skattemedel för gatuarbeten. Arbetet pågår.
Kostnad under året 108.482: 33

Långmårtensgatan och Gideonsbergsgatan.
Asfaltering att betalas av Asea 21.953: 70

Långmårtensgatan (Gideonsbergsgatan—Humlegatan).
Anslag den 31/3 1949 av Stfm kr. 90.000: — och kr. 46.300: — av Drk den 16/8 1951 = kr. 136.300: — för nyanläggning. Arbetet utfört.
Kostnad under året 5.388: 53
Totalkostnad hittills kr. 122.420: 52.

Markvägen (mitt för Hammarby gård och Andelsslakteriet).
Anslag kr. 22.000: — bev. av Drk den 4/9 1952 för iordningställande av provisorisk väg. Arbetet pågår.
Kostnad under året 23.469: 03

Maskinistgatan (Tråddragargatan—Pressargatan).
Anslag kr. 10.000: — bev. av Drk den 2/5 1952 för terrassering, kantstenssättning, justering av befintliga gångbanor och gräsytor samt asfaltering. Arbetet har utförts i mindre omfattning än vad som medtagits i kostnadsberäkningen varför kr. 5.000: — omdisponerats enligt beslut av Drk den 11/12 1952.
Slutkostnad 4.415: 52

Maskinistgatan (Gjutargatan—Släggargatan).
Anslag kr. 11.000: — bev. av Drk den 2/5 1952 för terrassering, kantstenssättning samt ordnande av gångbanor.
Arbetet utfört.
Slutkostnad 9.578: 05

Mileniigatan (del öster om Jakobsbergsgatan).
Anslag kr. 8.000: — bev. av Drk den 16/8 1951 och kr. 3.000: — den 11/12 1952 eller tillsammans kr. 11.000: — för terrassering och grusfyllning i samband med nybyggnad. Arbetet pågår.
Kostnad under året 8.067: 26
Totalkostnad hittills kr. 10.655: 78.

Montörgatan (Malmabergsgatan—Maskinistgatan).
Anslag kr. 30.000: — bev. av Drk den 2/5 1952. Arbetet ej utfört på grund av planerad stadsplaneändring. Utsättningskostnader deb. 1952.
Kostnad under året 77: —

Nansengatan (100 m öster om Vegagatan).
Anslag kr. 10.500: — bev. av Drk den 5/6 1952 för justering och kantstenssättning.
Kostnad under året 42: —

Nansengatan (Tunbyvägen—Växthusvägen) se småstugeområdet.

Narvavägen (inom kv. Krumeluren).
Anslag kr. 95.000: — bev. av Stfm den 18/12 1952 för nyanläggning. Terrassering utförd.
Kostnad under året ... 22.865: 64
Totalkostnad hittills kr. 34.929: 63.

Nordanbygatan (del av).
Anslag kr. 42.000: — bev. av Stfm den 31/5 1950 för nyanläggning. Terrassering utförd.
Kostnad under året ... 14.948: 16
Totalkostnad hittills kr. 29.130: 66.

Orrvägen.
Anslag kr. 16.000: — bev. av Drk den 13/11 1952 för utbyggnad exkl. beläggning. Terrassering har delvis utförts.
Kostnad under året ... 6.296: 32

Runebergsgatan.
Anslag kr. 17.500: — bev. av Drk den 14/6 1951 och den 9/4 1952 kr. 4.500: — eller tillsammans kr. 22.000: — för terrassering, hårdgöring, kantstenssättning och ordnande av gångbanor samt asfaltbeläggning.
Kostnad under året ... 3.698: 84
Slutkostnad kr. 20.361: 88.

S:ta Gertruds väg.
Anslag kr. 29.000: — bev. av Stfm den 18/12 1952 för nyanläggning. Terrassering pågår.
Kostnad under året ... 9.571: 30
Totalkostnad hittills kr. 9.865: 80.

Schenströmsgatan.
Anslag kr. 24.500: — bev. av Drk den 2/5 1952 och kr. 26.000: — bev. den 11/12 1952 eller tillsammans kr. 50.500: — för terrassering, hårdgöring, rännstenssättning, ordnande av gångbanor, samt första asfaltering. Arbetet slutfört.
Slutkostnad ... 50.248: 47

Siggesborgsgatan.
Anslag kr. 95.000: — bev. av Stfm den 30/3 1950 för nyanläggning. Terrassering utförd.
Kostnad under året ... 4.806: 25
Totalkostnad hittills kr. 57.004: 34.

Silverstolpes gata.
Anslag kr. 72.000: — bev. av Drk den 31/5 1951 för nyanläggning. Terrassering utförd.
Kostnad under året ... 31.152: 22

Sjöhagsvägen.

Anslag kr. 10.000: — av skattemedel bev. av Drk den 17/1 1952 och kr. 40.000: — av Stfm den 18/12 1952 för nyanläggning. Röjning och terrassering pågår.

Kostnad under året .. 37.536: 47

Totalkostnad hittills kr. 37.827: 27.

Slakterigatan.

Anslag kr. 102.000: — bev. av Stfm den 18/12 1952 för nyanläggning. En del mindre arbeten utförda .. 743: 82

Släggargatan.

Anslag kr. 20.000: — bev. av Drk den 11/10 1951 och kr. 28.500: — bev. den 11/12 1952 = kr. 48.500: — för terrassering, förstärkning av körbana, kantstenssättning, iordningställande av gångbana samt vändplats. En del mindre arbeten återstår.

Kostnad under året .. 40.446: 83

Totalkostnad hittills kr. 47.329: 57.

Skiljebo (infart till industriområde).

Anslag kr. 10.000: — bev. av Drk den 4/12 1952 för påbörjande av nyanläggning.

Kostnad under året .. 8.154: 48

Smalbäcksgatan.

Anslag kr. 12.000: — bev. av Drk den 11/12 1952, för breddning av gatan. Arbetet pågår.

Kostnad under året .. 1.639: 22

Småstugeområdet, söder om Lilla Johanneslund.

Anslag t. o. m. 1951 kr. 100.200: — för anläggande av gator inom området.

Nansengatan, delen Tunbyvägen—Växthusvägen har asfalterats för en kostnad av .. 2.751: 53

Växthusvägen och kryss vid Äppelvägen har asfalterats för en kostnad av .. 7.663: 09

Kostnad för justeringsarbeten 3.258: 92

Kostnad under året .. 13.673: 54

Totalkostnad hittills kr. 103.333: 39.

Solvändegatan.

Anslag kr. 14.000: — bev. av Stfm den 30/3 1950 för nyanläggning. Terrassering utförd.

Kostnad under året .. 1.740: 28

Totalkostnad hittills kr. 2.752: 72.

Stockholmsvägen, inom Skiljebo.

Anslag kr. 20.000: — bev. av Drk den 8/7 1952 för justering av körbana med asfalt samt justering och beläggning av gång- och cykelbanor. Arbetet utfört.

Slutkostnad .. 20.037: 10

Stora gatan, trafiksignaler.

Anslag kr. 30.000: — i 1949 års stat, kr. 58.000: — bev. av Stfm den 30/3 1950, kr. 50.000: — i 1952 års stat, eller tillsammans kr. 138.000: — för ordnande av fordonstyrda trafiksignaler.

Kostnad under året .. 71.401: 96

Totalkostnad hittills kr. 127.011: 32.

Stora gatan (Asea).

Anslag kr. 19.000: — bev. av Drk den 15/5 1952 för breddning av gatan utanför Aseas Mimerport. Bruttokostnad kr. 24.000: —, varav c:a kr. 5.000: — utgör Aseas andel i kostnaden. Arbetet pågår.

Kostnad under året .. 29.521: 44

Svarvargatan.

Anslag kr. 3.800: — bev. av Stfm den 30/3 1950. Asfaltering har utförts under året för en kostnad av 9.508: 58

Slutkostnad kr. 14.214: 85.

Svärdsliljegatan.

Anslag kr. 30.000: — bev. av Stfm den 20/12 1951 och kr. 57.000: — den 20/8 1952 eller sammanlagt kr. 87.000: — för terrassering, kantstenssättning, ordnande av gångbanor samt asfaltering. Terrassering utförd.

Kostnad under året .. 28.154: 58

Totalkostnad hittills kr. 33.753: 41.

Tråddragargatan (öster om Målargatan).

Anslag kr. 51.000: — bev. av Stfm den 30/3 1950 för anläggande av gata i samband med bebyggelsen. Terrassering och kantstenssättning utförd i jämnhöjd med bebyggelsen. Asfaltering å en del av gatan utförd för en kostnad av kr. 11.414: 62.

Kostnad under året .. 12.236: 90

Totalkostnad hittills kr. 48.310: 70.

Viksäng, gator.

Anslag t. o. m. 1947 kr. 218.000: — och kr. 40.000: — av Stfm den 24/4 1952 eller sammanlagt kr. 258.000: — för nyanläggning av gator. Verksgatan har justerats och försetts med asfaltbeläggning. Underskottet kr. 7.451: 38 täckt av försäljningsmedelsfonden enligt Stfm den 29/1 1953.

Kostnad under året .. 10.474: 40

Slutkostnad kr. 265.451: 38.

Violstigen.

Anslag kr. 25.000: — bev. av Stfm den 22/2 1951 och kr. 4.500: — den 26/4 1951 = kr. 29.500: —. Gatan har justerats och belagts med asfalt. Arbetet utfört.

Kostnad under året .. 5.761: 38

Slutkostnad kr. 26.561: 99.

Vitmåragatan.

Anslag kr. 94.000: — bev. av Stfm den 30/3 1950 för nyanläggning. Terrassering delvis utförd.

Kostnad under året .. 232: 33

Totalkostnad hittills kr. 12.577: 97.

Värjgatan.

Anslag kr. 5.500: — bev. av Drk den 14/6 1951 och kr. 6.000: — den 9/4 1952 eller tillsammans kr. 11.500: — för justering av körbana, kantstenssättning och ordnande av gångbana samt asfaltering. Arbetet utfört.

Kostnad under året .. 5.388: 73

Slutkostnad kr. 9.291: 30.

Västmannagatan (Gustavsgatan—V. Bergsgatan).

Anslag kr. 13.500: — bev. av Drk den 14/6 1951 för nybyggnad och asfaltering. Enligt bokslut 1951 har av kvarvarande anslag kr. 6.766: 88 kr. 4.400: — reserverats till 1952.

Kostnad under året .. 5.518: 91

Slutkostnad kr. 12.302: 03.

Västra Kyrkogatan.

Anslag kr. 19.500: — bev. av Drk den 4/9 1952 för breddning av gatan jämte avskärning av krysset vid Skolgatan samt refuganordning. Arbetet pågår.

Kostnad under året .. 21.642: 49

Växthusvägen. Se småstugeområdet.

Åsgatan.

Anslag kr. 12.000: — bev. av Drk den 11/10 1951 för terrassering av ena sidan mot nybygge (HSB:s). Arbetet utfört.

Kostnad under året .. 11.775: 28

Slutkostnad kr. 13.626: 30.

Åsgatan (nr 24 — Mileniigatan).

Anslag kr. 23.000: — bev. av Drk den 8/7 1952 och kr. 6.100: — den 11/12 1952 för terrassering, hårdgöring, kantstenssättning samt första asfaltering. Arbetet utfört.

Slutkostnad .. 29.427: 74

Östra Ringvägen—Stora gatan.

Anslag kr. 14.300: — bev. av Drk den 16/10 1952 varav kr. 13.300: — täckes av statsbidrag och kr. 1.000: — av årets skatteanslag för nyanläggning av gator och vägar till förbättring av Östra Ringvägens anslutning till Stora gatan. Arbetet pågår.

Kostnad under året .. 6.041: 40

Summa kronor 1.400.545: 63

Utom stadsplanelagt område.

Björnövägen, Kraftverksgatan—FCS.

Anslag kr. 144.000: — bev. av Drk den 11/9 1952 varav kr. 128.000: — täckes med statsbidrag och kr. 16.000: — av årets skatteanslag för nyanläggning av gator och vägar, för breddning och omläggning av vägen. Arbetet pågår.

Kostnad under året 71.765: 03

Köpingsvägen.

Anläggning av cykelbanor å delen Hammarby—Stadsgränsen. Anslag kr. 130.000: — bev. av Drk den 5/4 1951, varav kr. 123.500: — täckes av statsbidrag och kr. 6.500: — av 1951 års anslag för nyanläggningar. Asfaltering utförd. Se fört. å asfaltarbeten.

Kostnad under året 49.521: 04

Slutkostnad kr. 113.255: 98.

Riksvägen.

Diverse utsättningar och stakningskostnader har bokförts under året 576: 46

Stockholmsvägen—Tortunavägen.

Anslag kr. 5.000: — bev. av Drk den 5/6 1952 att helt täckas av statsbidrag för omläggning av vägskäl. Arbetet utfört.

Slutkostnad 5.681: 33

Summa kronor 127.543: 86

C. Övriga arbeten.

Provisorisk anordning för en avstängande refug i hörnet av Stockholmsvägen—Vargbogatan	40: 50
Provborrning i Svartån, livbojar, målning av livbåt, flaggning och staket vid Skjutbanan	11.401: 86
Diverse marklösen	5.290: 60
Anskaffning av cykelställ	924: 48
Hyra för mark, gångpassage och parkeringsplatser	1.140: 50
	18.797: 94

SAMMANSTÄLLNING.

Utgifter:

Gator och vägar.	
Underhåll	665.256: 65
Gaturenhållning	97.922: 60
Nyanläggning:	
Inom stadsplanen	1.400.545: 63
Utom stadsplanen	127.543: 86
Övriga arbeten	18.797: 94
Summa kronor	2.310.066: 68

Inkomster:

Hamnens avgifter för vissa kostnader		5.000: —
Riksförsäkringsanstalten		3.501: 46
Administrationspålägg		3.234: 13
Bidrag från Omnibus AB		7.000: —
Avgifter för nyttjande av allmänna platser		4.995: —
Statligt underhållsbidrag		427.500: —
Statsbidrag för nyanläggningar:		
Björnövägen kr. 128.000: —, Skultunavägen kr. 10.450: —, Bergslagsvägen cykelbanor kr. 162.700: —, Vägskäl Stockholmsvägen—Tortunavägen kr. 5.000: —, Köpingsvägen breddning kr. 80.000: —, gatukors Östra Ringvägen—Stora gatan kr. 13.300: —	399.450: —	
Avgår förskott å kommande fördelningsplaner samt tidigare för högt uppdebiterade statsbidrag	99.664: —	299.786: —
Avgifter för gaturenhållning:		
Folkskolorna	7.000: —	
Högre Allmänna Läroverket	2.700: —	
Hamnen	3.500: —	
Omnibusstationen	2.836: 94	16.036: 94
	Summa	767.053: 53

8B4. Drätselkammarens förråd.

Kostnaderna för utgående material, uthyrning och verktygsslitning fördelas enligt nedanstående:

Hantlangning		1.657: 16
Fastigheter		12.827: 86
Gator och vägar:		
Underhåll	56.270: 10	
Sandning	969: 40	
Nyanläggningar	196.339: 33	
Asfaltgator	486: 99	254.065: 82
Renhållning		1.493: 32
Förrådet		1.628: 53
Malma		3.840: 72
Bilar och maskiner		17.056: 75
Stallet		264: 80
Hamnar		19.441: 02
Flygfält		271: 93
I avräkning för andras räkning		522: 87
Idrottsplatser		821: 81
Diverse		825: 25
Försålt och uthyrt		35.121: 44
	Summa kronor	349.839: 28

Inköp av större redskap m. m. under året:

50 st. 110 lit. skottkärror	5.881: —
3 st. stubbrytare	1.026: —
1 st. skakapparat	2.019: —
1 st. båtmotor	1.558: —
2 st. sandmaskiner	9.200: —
1 st. „ (gångbanesandare)	1.750: —
1 st. diafragmapump	2.320: —
1 st. tändapparat	290: —
1 st. kapsåg	937: —

8B5. Malma grustag.

Utgående material från grustaget 1952.

Sort. 1 sand	4,0 m^3
2 „	9.700,0 „
3 krossgrus	5.413,5 „
5 grovsingel	2.601,5 „
Grus	17.048,0 „
	34.767,0 m^3

Kostnaderna för utgående material fördelas enligt nedanstående:

Gator och vägar:		
Underhåll	16.618: 12	
Nyanläggningar	55.011: 58	
Asfaltgator	601: 51	
Sandning	15.551: 53	87.782: 74
Fastigheter		3.039: 91
Hamnar		17.018: 59
Flygfältet		143: 50
I avr. för andras räkning		371: 38
Idrottsplatser		74: 13
Försålt		11.222: 95
	Kronor	119.653: 20

Lager vid grustaget av material, vilket passerat sorteringsverket:

Sort. 3 493,9 kbm à 4: —	1.975: 60
5 16 „ à 4: 25	68: —
6 251,5 „ à 4: 25	1.068: 88
Kronor	3.112: 48

Driftinkomster 114.830: 28
Driftutgifter 106.321: 12

8B6. Automobilerna.

Bilarnas gångtid och körlängd ha varit:

	Tim.	Mil
U 1169 Volvo	2.621	2.308,7
U 1285 „	1.732	2.515,5
U 1289 „ inköpt april	1.845,5	1.745,9
U 1785 „ skåpvagn	2.070,5	1.244,9
U 2503 „ paketvagn	2.079,5	2.183,3
U 2777 „	2.260	2.003,4
U 3124 „	2.307	1.937
U 3717 Ford	2.055	1.527,3
U 3750 Volvo	2.181	2.522,6
U 4588 „	2.793	2.669,6
U 11419 „ personvagn		1.157

Under året har inköpts U 1289 för kr. 37.830: —.

Driftinkomster 283.190: 79
Driftutgifter 217.121: 91

8B7. Maskiner.

Inköp av större maskiner:

1 sopmaskin Faun	42.764: —
1 traktor sopmaskin	3.195: —
1 kompl. sopvals	2.315: —
1 jeep med byte av jeep U 5649 mellanskillnadspris	8.885: —
1 tryckluftspett	1.339: —
1 bergborrmaskin	832: —

Maskinernas gångtid ha varit:

Väghyvel	I Svedala	315,5 tim.
„	II Munktell	1.091 „
„	III Svedala	979 „
„	IV Cat. Diesel	1.854,5 „
„	V Svedala	1.769,5 „
Vägvält	I Munktell	955 „
„	III Åkerman	925 „
„	III Aveling Barford	805 „
Gångbanevält	I Motala	830,5 „
„	II Aveling Barford	940 „
Traktor	I Ford U 172	386 „
„	II Allis Chalmers U 171	559,5 „
„	III Volvo U 168	1.870,5 „
„	IV Lånad från Lantbruket	246 „
Jeep	I med kompressor	1.973,5 „
„	II med snöfräs	1.741 „
Kompressor	I Atlas Diesel	907 „

Kompressor II Atlas Diesel	682	tim.
„ III „	848	„
3 stenstötningsmaskiner	1.346	„
Faun sopmaskin	370	„

Driftinkomster 266.212: 59
Driftutgifter 188.253: 10

8B8. Hästar.

Hästarnas körtid under året har varit 5.271 timmar och fördelas å nedanstående arbetsplatser:

Fastigheter	508	tim.
Sandning av gångbanor	1.060	„
Diverse gator	862	„
Gatuarbeten med anslag	1.253	„
Allmän renhållning	1.271	„
Snöröjning av gångbanor samt snörenhållning	259,5	„
Förrådet	3,5	„
Hamnar	45	„
Diverse	9	„
	5.271	tim.

1 häst har försålts för kr. 1.200: —.
De 2 återstående hästarna äro lånade från Lantbruket.

Driftinkomster 31.631: 78
Driftutgifter 40.378: 08

9A. Hamnar.

Djuphamn kajbyggnad.

Förbindelsespåret mellan Djuphamnen och Västerås Västra har i huvudsak färdigställts. Spåren mellan upplagsområdena provisoriskt utlagda. Förlängning, c:a 60 m. österut, av främre kranspåret (kranspår III) för nya brokranen pågår.

Upplagsområde för Fagersta har utförts. Bilvågen och Kaféet ha flyttats och omgivningen kring dessa har ordnats. Uppfyllning för upplagsområden väster om hamnen pågår. Transportkulverten för Kolimporten har i huvudsak färdigställts. Förberedelser ha vidtagits för omflyttning av brokranarna.

Kostnad under året 626.037: 78

Totalkostnad hittills kr. 5.017.996: 26.

SAMMANSTÄLLNING

över fördelningen under året av arbetare, lastbilar och hästar angivet i medeltal per månad och år.

Månad	Effektiv arbetsstyrka				Ineffektiv arbetsstyrka					Använda	
	Grov-arbetare	Snickare	Sten-sättare	Summa	Tjänstl.	Semester	Sjuka	Olycks-fall	Summa	Last-bilar	Hästar
Januari	92	16	—	108	1,3	0,3	9,1	—	10,7	19,5	8,1
Februari	93	18	—	111	1,2	0,6	6,8	2,4	11,0	14,2	7,9
Mars	84	17	—	101	8,6	1,0	5,6	2,9	18,1	5,8	5,7
April	88	16	2	106	3,5	1,0	6,9	1,0	12,4	10,2	8,5
Maj	84	18	7	109	0,2	0,2	6,7	0,3	7,4	14,4	8,1
Juni	81	17	7	105	0,4	2,5	7,6	0,4	10,9	16,0	9,6
Juli	43	9	1	53	0,1	55,7	6,3	0,3	62,4	14,5	4,3
Augusti	68	13	7	88	0,1	22,8	4,0	0,1	27,0	16,7	6,5
September	87	15	7	109	0,2	1,5	3,7	—	5,4	23,6	9,3
Oktober	86	17	7	110	0,5	1,9	1,6	—	4,0	20,7	9,0
November	86	16	7	109	1,0	0,7	3,2	—	4,9	17,7	9,0
December	87	15	1	103	2,9	2,4	6,3	0,6	12,2	20,7	7,9
Medeltal under året	81	16	4	101	1,6	7,5	5,7	0,7	15,5	16,2	7,8

Personaluppgifter:

Under året har sammanlagt 142 st. arbetare varit anställda enligt nedanstående:

9 st. stensättare
59 „ grovarbetare
2 „ bergsprängare
20 „ snickare
8 „ murare
9 „ chaufförer
4 „ reparatörer
5 „ förrådsmän
8 „ motorskötare
3 „ väghyvelförare
1 „ ex. körkarl
12 „ sopare
1 „ släpskopförare
1 „ bitr. förman

Arbetad tid:

Tidlön (36,7 %)	106.321,0 tim.	
Ackord (63,3 %)	183.714,0 „	290.035,0 tim.
Dagsverken	36.254	
Arbetsveckor	6.042	

Arbetstiden har under året varit 7 månader med 48 timmars arbetsvecka och 5 månader med 45,5 timmars arbetsvecka.

I avlöningar och andra ersättningar har utbetalats kr. 1.405.285: — enligt nedanstående:

Timtidsarbete	106.321,0 tim.	326.068: —
Ackordsarbete	183.714,0 „	818.735: —
Skiftarbete		881: —
Övertidsarbete	10.876,0 „	59.169: —
Måltidspengar (för 99 st. arbetare)	3.035 st.	7.679: —
Cykelersättningar (för 40 st. arbetare)		1.818: —
Semesterersättningar	137 st.	87.478: —
Olycksfallsavlöningar	13 st.	8.785: —
Sjukavlöningar	81 st.	44.609: —
Begravningshjälp		—
Övriga ersättningar (lagbaspengar, maskinpengar, sprängarpengar m. m.)		50.063: —
Avgifter till S. K. P.	43.903: —	
„ „ Pensionsfond	11.780: —	55.683: —

Västerås i april 1953.

Västerås stads byggnadskontor

F. SCHIÖTT.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 **Ser. B nr 18**

Nr 18. Utredning rörande nyttoverkningarna av en fördjupning av mälarfarlederna.

Till Hamnstyrelserna i Västerås och Köping.

Undertecknad erhöll i september 1952 av Eder uppdraget att utföra en undersökning av de samhällsekonomiska nyttoverkningarna av en fördjupning av farlederna i Mälaren. Syftet med undersökningen skulle vara att skaffa underlag för bedömningen av den ekonomiska bärkraften hos det projekt till farledsfördjupning, som diskuterades vid ett sammanträde i Västerås mars 1952 med representanter för statsmakter och näringsliv.

Uppdraget kan bl. a. sägas syfta till en kalkyl för en långsiktig investering. Det ligger i en dylik kalkyls natur, att exakta beräkningar icke äro möjliga. Man måste nödvändigtvis arbeta med vissa antaganden och ibland även utgå från mindre fullständig kännedom om nuläget. Resultaten kunna endast anges som maximi- och minimialternativ, inom vilkas ganska vida ram de ifrågavarande nyttoverkningarna sannolikt ligga. Med dessa reservationer kan en utredning som den föreliggande dock tänkas ge en uppfattning om de sökta värdenas storleksordning samtidigt som innebörden av vissa sammanhang och utvecklingstendenser preciseras.

Då jag efter fullgjort uppdrag härmed överlämnar resultaten av mitt arbete är det mig samtidigt ett nöje att betyga min tacksamhet till alla de representanter för städerna Västerås och Köping samt för statliga myndigheter och enskilda företag, som bidragit till arbetets fullbordande genom att ställa uppgifter och tid till förfogande.

Stockholm i april 1953.

OLOV HÖLCKE.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

sid.
Skrivelse till hamnstyrelserna i Västerås och Köping 1
Sammanfattning 3
Inledning 5
Utgångspunkter och uppläggning 7
För räntabilitetsbedömningen erforderliga data 7
Bestämningsfaktorer för trafik och transportkostnader 8
Samband mellan en farledsfördjupning samt trafik och transportkostnader 9
Utredningens uppläggning 9
Farledsfördjupningen och transportkostnaderna 10
Transportkostnaderna vid direktfart 10
Sjöfrakt vid olika fartygsstorlek 12
Övriga kostnader för trafikanterna 17
Sammanfattning 18
Farledsfördjupningen och upplandets utsträckning 19
Kostnadsskillnader mellan direkttrafik och omlastningstrafik 23
Fartygstrafiken 25
Några strukturuppgifter 25
Några synpunkter på fartygens utveckling 28
Varutrafiken 31
Mälarfarledernas trafikområde och dess näringsliv 31
Trafikantundersökningen 33
Vilka transporter kunna tänkas påverkade av en farledsfördjupning 33
Den nuvarande trafiken i hamnarna 33
Andra transporter till och från mälarhamnarnas uppland 37
Varutrafikens framtida utveckling och fördelning på transportvägar 40
Stenkol, koks och mineraloljor 41
Järnmalm och annan malm 44
Övrigt gods 45
Trafik genom nyetablerade företag 47
Slutsatser ang. nyttoverkningarna på kort sikt 47
Några långtidssynpunkter på farledsfördjupningen 53
Tabellbilaga: Översikt av trafikantundersökningens resultat 55
Förteckning över uppgiftslämnare 56

Sammanfattning.

Fördjupningen av Södertälje kanal och farlederna i Mälaren vid 1920-talets mitt var den första förbättringen av dessa viktiga inlandsleder efter det Södertälje kanal fullbordades 1819. Sedan djuphamnarna i Västerås och Köping öppnats för trafik 1927 och 1932 ökades möjligheterna till direkt trafik med utlandet. Härigenom sänktes transportkostnaderna för ledernas trafikanter avsevärt, speciellt när det gäller de tunga massgodstransporter, som i stor omfattning kräves av näringslivet i nämnda hamnstäder och deras uppland. Man kunde nu undvika de kostnadskrävande omlastningstransporterna via kusthamnarna. Den utrikes trafiken över Västerås och Köping ökade också mycket starkt från ca 30.000 ton vid mitten av 1920-talet till nära 800.000 ton i våra dagar. De förbättrade transportmöjligheterna ha också delvis bidragit till den starka expansionen av bebyggelse och näringsliv i trafikområdet, vilken bl. a. visar sig i att folkmängden i städerna Västerås och Köping fördubblades mellan 1920 och 1950.

Den senaste tidens utvecklingstendenser på fartygsområdet, i synnerhet för svensk trampsjöfart, ha fäst uppmärksamheten på möjligheten, att farleden inom kort icke längre kan fylla sin nuvarande uppgift. Detta har aktualiserat frågan om en sådan fördjupning av kanal och leder, att kanalslussarnas fulla kapacitet kan utnyttjas. Man skulle på så sätt få möjlighet att trafikera Mälaren med fartyg upp till 6.000 tons lastförmåga i stället för f. n. 3.000 tons. Föreliggande utredning avser att genom en värdering av de samhällsekonomiska nyttoverkningar, som kunna uppstå vid en dylik farledsförbättring, belysa det ekonomiska berättigandet av det fördjupningsprojekt, som diskuterades i Västerås i mars 1952. De nyttoverkningar, som därvid kunna undersökas, äro sådana minskningar i transportkostnaderna, som uppstå dels genom att kostnaderna per ton i direkt trafik minskas, om man får möjlighet att använda sig av större fartyg, dels genom att gods, som nu omlastas kan sändas direkt.

En farledsfördjupning är en investering på lång sikt, men trafiken och dess kostnader äro föränderliga. De nyttoverkningar, som kunna föreligga i framtiden, äro därför icke desamma som i dag. För att bedöma föreliggande fråga är det därför nödvändigt att beakta den framtida utvecklingen av trafiken och dess kostnader. Denna utveckling kan emellertid endast överblickas för en relativt kort tid framåt. En siffermässigt preciserad kalkyl har därför endast kunnat byggas på uppgifter om de nyttoverkningar, som väntas föreligga vid slutet av den närmaste 10-årsperioden, den period vars utveckling är någorlunda möjlig att förutse. Med ledning av vid utredningen sammanställda fakta lämnas därutöver några synpunkter på värdet av en farledsfördjupning med hänsyn till nyttoverkningarnas förändring på längre sikt.

För den åsyftade kalkylen fordras uppgifter om den totala godsmängden av olika varuslag, som kommer att skeppas genom farlederna och om fördelningen av denna kvantitet på direkttrafik och omlastningstrafik. Vidare måste man veta hur direkttrafiken fördelar sig på östersjöhamnar och mera avlägsna hamnar. Det har nämligen visat sig, att någon fraktminskning per ton räknat icke uppstår, om man i östersjöfart använder sig av fartyg med över 1.700 tons lastförmåga (sid. 12—17). Slutligen måste man ha en uppfattning om fraktskillnaderna per ton dels vid olika stora laster på vissa distanser och dels mellan omlastnings- och direkttransporter.

Den nuvarande omfattningen av de transporter, som skulle kunna tillgodogöra sig nyttoverkningarna av en farledsförbättring torde — förutsatt att transportvägarna äro sådana, att man med fördel kan använda sig av transport i fartyg med 3.000—

6.000 tons lastförmåga — uppgå till 1,0—1,1 milj. ton. Av dessa gå ca 750 tusen ton i direkt utrikes trafik och 250—350 tusen ton omlastas i kusthamnar till eller från sjögående fartyg i utrikes fart. Av detta omlastningsgods befordrades 150—250 tusen ton landvägen mellan mälarhamnarnas trafikområde och kusthamnarna (sid. 40).

Vid kalkyleringen har endast utvecklingen av den varutrafik, som står i samband med nu existerande företag beaktats. Under den närmaste 10-årsperioden torde denna i huvudsak sammanhänga med utvecklingen av produktion och förbrukning inom trafikområdet. Denna torde i sin tur på så kort sikt endast i undantagsfall påverkas av om förledsfördjupningen kommer till utförande eller icke. Någon förändring av utsträckningen av mälarfarledernas trafikområde eller i den grad, i vilken trafikanterna inom detta utnyttja sig av olika transportvägar, synes icke vara att vänta vid en farledsfördjupning (sid. 19—23).

Utvecklingen av den totala transportvolymen under den närmaste 10-årsperioden är jämförelsevis lätt att överblicka, emedan den sammanhänger med transportbehovet inom ett relativt litet antal företag. Ingående uppgifter om den nuvarande trafikens fördelning på transportvägar har inhämtats från 28 företag, som svara för 81 procent av den totala utrikes trafiken i Västerås' och Köpings hamnar (sid. 33). Med ledning av intervjuer med dessa företag och i andra utredningar tillgängliga fakta har en trafikprognos uppställts. I regel har denna icke mött några större svårigheter, men på en för kalkyleringen väsentlig punkt, nämligen frågan om den totala energiförbrukningens framtida fördelning mellan kol och olja, måste man tyvärr sväva i ovisshet. Man kan här endast göra alternativa antaganden. Emedan man kan vänta att en farledsfördjupning medför betydande nyttoverkningar för kol- och kokstransporterna, men blir av ringa betydelse för mineraloljetillförseln, komma de kalkylvärden, som svara mot de olika förbrukningsalternativen att divergera ganska avsevärt.

Omlastningstrafikens omfattning vid nuvarande farledsdjup kan med ganska stor sannolikhet bli oförändrad på kort sikt och uppskattning av dess storlek efter en farledsfördjupning möter icke några större hinder. Beträffande direkttrafikens framtida fördelning mellan östersjöhamnar och mera avlägsna hamnar kan i de fall, då fördelningen icke är bestämd av speciella produktionsförhållanden, endast antaganden göras.

Den genomsnittliga mindrekostnad per ton, som efter en farledsfördjupning skulle vinnas för den därav berörda trafiken har antagits vara antingen densamma eller något större än den, som skulle vinnas om farledsfördjupningen utfördes i dag. Den nuvarande sammansättningen av världshandelsflottan (sid. 28—30) talar nämligen för, att nuvarande fraktskillnader mellan olika stora fartyg på en viss distans komma att bestå någon tid framåt. Det synes samtidigt ganska uppenbart, att denna period icke kan bli alltför lång och att man sedan har att räkna med en skärpning av fraktskillnaderna. Någon förändring av merkostnaderna för omlastningstransporter jämfört med direkttransporter har icke synts motiverat att antaga.

Det kapitaliserade värdet för de vid den närmaste 10-årsperiodens slut uppskattade nyttoverkningarna har beräknats under antagande av 4 % räntefot och olika varaktighet för farledens användbarhet. De erhållna alternativa värdena ligga mellan 6,5 och 23,3 mkr (sid. 52). Variationsvidden är främst beroende på osäkerheten om hur energiförbrukningen kommer att fördelas på kol och olja samt på ovisshet om den framtida spänningen mellan frakterna per ton för större och mindre laster. Antar man att kol- och kokstillförseln blir densamma som nu och att fraktskillnaderna

mellan stora och små laster förbli oförändrade ligger nyttoverkningarnas kapitaliserade värde mellan 8,0 och 15,8 mkr. Det bör observeras, att man då icke tillmätt den utvidgning av vissa existerande anläggningar eller de nyetableringar, som ev. kunde komma till stånd om farlederna fördjupades, något som helst värde (jfr sid. 53).

Kalkyleringen har visat, att det föreligger en hög grad av sannolikhet för att fördjupningsprojektet skulle bli ekonomiskt lönande även om man enbart tar hänsyn till de nyttoverkningar, som föreligga vid tidpunkten för den närmaste 10-årsperiodens slut. Det synes dock under alla omständigheter klart, att nyttoverkningarna måste öka efter hand. Kunde man överblicka deras förändringar under hela den tid, farleden kan väntas fylla sin uppgift, skulle de årliga genomsnittliga nyttoverkningarna för denna period med säkerhet bli större än de, som beräknats föreligga vid den närmaste 10-årsperiodens slut. Följaktligen skulle deras kapitaliserade värden också visa sig högre än de här anförda.

Vidare kan framhållas, att fördjupningen såvida den icke kommer till utförande, kommer att blir allt mera angelägen. De tendenser till ökad fartygsstorlek, som särskilt präglat den svenska handelsflottan under de sista åren, torde inom en icke alltför avlägsen framtid även komma att uppträda inom andra länders handelsflottor. När detta blir fallet, måste det bli allt svårare att upprätthålla direkt utrikes trafik i mälarfarlederna. Detta förhållande kommer att bli mycket bekymmersamt för farledernas trafikanter, i synnerhet för de tunga hemmamarknadsindustrier, som på senare tid och i nära samband med den senaste farledsförbättringen vuxit upp vid inre Mälaren (sid. 54).

Inledning.

Under 1920-talet fördjupades Södertälje kanal och farlederna i Mälaren. I anslutning härtill tog man initiativet till anläggning av djuphamnarna i Västerås och Köping. Dessa åtgärder inneburo en revolutionerande förändring av Mellansveriges transportgeografi jämfört med förhållandena under de närmast föregående decennierna. Mälaren kunde nu trafikeras av fartyg i direkt trafik med utrikes hamnar. Härigenom sänktes transportkostnaderna för de företag, som voro beroende av varuutbyte med utlandet. Dessa nyttoverkningar kommo i flera avseenden väsentliga delar av vår samhällsekonomi till godo.

Sålunda är Bergslagens näringsliv beroende av varuutbyte med utlandet, främst för import av bränsle till järnverken och export av malm från gruvorna. För bruken och gruvorna i Bergslagen medförde de nya transportvägarna över Västerås och Köping främst en förkortning av de till sjötransporterna anslutande landtransporterna. En dylik förändring av transportvägen är synnerligen gynnsam särskilt för de tunga massgodstransporter, som komma ifråga för de nämnda företagen. Vidare drogo de nya vattenvägarna till sig en rad hemmamarknadsindustrier av det slag, som för sin produktion är beroende av tunga importvaror. De ur avsättningssynpunkt utmärkta lägen för dessa industrier, som trakten av den inre Mälaren erbjuder, hade icke tidigare kunnat utnyttjas, emedan kostnaderna för råvarutillförseln varit för höga. Först när importläget genom de förbättrade farlederna blev i det närmaste jämförligt med kusthamnarnas, kunde de goda avsättningslägena komma till sin rätt.

De förbättrade kommunikationsmöjligheter, som de nya vattenledernas tillkomst medförde, ha utan tvivel verkat starkt stimulerande på näringslivet och bebyggelsen

inom de av dem närmast berörda bygderna. Mellan 1920 och 1950 fördubblades i det närmaste folkmängden i städerna Västerås och Köping. För Västmanlands län uppgick folkökningen under samma period till 21 procent och för riket i dess helhet till 19 procent. Även om man icke kan anse den starka folkökningen inom Västerås och Köping enbart beroende av de nya transportvägarna, torde dessa ha varit starkt bidragande. Särskilt uppenbart är detta ifråga om utvecklingen av Köping.

Den fördjupning av Södertälje kanal, som avslutades 1924, var den första ombyggnaden sedan kanalen fullbordades 1819. Man ökade nu med en gång farledens djup från 3,6 till 6,5 m., varigenom den blev farbar för fartyg med högst 5,5 m. djupgående. Slussen och broarna dimensionerades dock för 6,75 m. djupgående fartyg i avsikt att farleden så småningom skulle kunna fördjupas och breddas så att den kunde släppa fram fartyg med detta djupgående. Man förfor på detta sätt emedan man icke kan ändra slussarna och broarna så de bli större utan att konstruera helt nya anläggningar, under det att själva farlederna med fördel kunna fördjupas och breddas i etapper.

De åtgärder, som vidtogos under 1920-talet, voro naturligtvis icke att betrakta varken som en engångsföreteelse eller som något enastående. En vid vissa tidpunkter företagen fördjupning, avseende en anpassning av farlederna till den ständigt fortlöpande ökningen av fartygens storlek är en normal företeelse i de flesta inlandsfarleders historia. De senaste utvecklingstendenserna beträffande handelsfartygens storlek, speciellt tydliga inom den svenska handelsflottan, synes ha aktualiserat den redan inom en snar framtid efter 1920-talets ombyggnadsarbeten tänkta fördjupningen och gjort att behovet av denna förefaller alltmer pockande. Ju längre en sådan åtgärd underlåtes, desto mer ökas risken för att nyttoverkningarna av de förbättringar av transportförhållandena som följde av 1920-talets investeringar i hamnar och farleder, skola upphöra att vara en realitet.

På initiativ av hamnstyrelserna i Västerås och Köping utfördes 1952 inom Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen en kostnadsberäkning för de farledsarbeten, som skulle erfordras för att 6,75 m. djupgående fartyg skulle kunna trafikera Mälaren. Denna beräkning, som visade en kostnad på 8,5 milj. kronor, diskuterades vid ett möte i Västerås den 3 mars 1952 mellan representanter för statsmakterna, de lokala myndigheterna och det berörda näringslivet[1]. Vid mötet efterlystes emellertid en närmare kalkyl rörande projektets ekonomiska berättigande. Man önskade en närmare uppskattning av de vinster i transportkostnader och andra fördelar för näringslivets utveckling, som den föreslagna farledsfördjupningen kunde väntas medföra, för att man genom en jämförelse mellan sålunda erhållna belopp och kostnaderna för farledsarbetet skulle kunna bedöma företagets räntabilitet. Föreliggande undersökning har tillkommit i syfte att tillgodose behovet av de uppgifter, som erfordras för en dylik kalkyl.

Framställningen har disponerats så att i närmast följande avsnitt följer en diskussion av de data, som äro erforderliga för räntabilitetsbedömningen, och i anslutning därtill en motivering av undersökningens uppläggning.

Därefter följer i tre huvudavsnitt redogörelser för det vid utredningsarbetet insamlade materialet om transportkostnader och trafikutveckling. Slutligen drages slutsatserna av föreliggande fakta å sid. 47—54.

[1] Häri ingår också 220.000 kronor för förbättring av farleden i Mälaren till Stockholm.

Utgångspunkter och uppläggning.

De alternativ, som föreligga beträffande farlederna är att den nuvarande leden med 6,5 m:s djup och farbar för fartyg med 5,5 m:s djupgående och omkr. 3.000 tons lastförmåga antingen bibehålles eller ersättes med 8,0 m. djup farled, som kan trafikeras av fartyg med 6,75 m:s djupgående och omkr. 6.000 tons lastförmåga. Dessa två alternativ komma i det följande att benämnas 5,5 m:s och 6,75 m:s led. Som synes föreligger ganska betydande skillnader mellan de båda alternativen ifråga om de fartyg och därmed också de transportprestationer, som trafikanterna i resp. fall kunna räkna med.

För räntabilitetsbedömningen erforderliga data.

Räntabiliteten av en transportledsförbättring brukar beräknas genom att man jämför transportkostnaderna per ton före och efter förbättringen. Minskningen i transportkostnader kan sedan multipliceras med den trafik som passerar leden efter förbättringen. Den minskning av transportkostnaderna, som då bör föreligga kan betraktas som avkastning på det kapital, som nedlagts på förbättringen. Härvid är att observera att jämförelsen mellan transportkostnaderna icke endast bör avse frakterna längs den ifrågavarande leden, utan trafikanternas totala transportkostnader före och efter förbättringen. Vidare kan det diskuteras, hur man bör förfara med den ev. del av trafikökningen, som kan ha uppkommit genom att förbättringen föranlett gamla trafikanter att öka sin produktion eller medfört nyetablering av företag inom trafikområdet. Någon minskning av transportkostnaderna för denna trafik kan rimligen icke räknas transportledsförbättringen till godo, men det samhälleliga värdet av dess uppkomst bör om möjligt värderas.

För räntabilitetskalkylen fordras således vissa uppgifter — avseende trafikläget såväl före som efter fördjupningen — om den kvantitet gods som framföres i farlederna och om kostnaderna för transporterna. Emedan såväl transportkostnader som trafikvolym förändras, och emedan det är en långsiktig investering som skall bedömas, är det önskvärt att uppgifterna avse olika tidpunkter i framtiden. Ett noggrant övervägande av en dylik investering kräver ju icke endast uppgifter om förändringarna vid tidpunkten för dess genomförande utan också om utvecklingen under överskådlig tid därefter. Dessutom kan framhållas, att man knappast kan vänta, att arbetet med farledsfördjupningen kan slutföras inom de närmaste åren. Ganska avsevärda förändringar av trafiken och dess kostnader kunna inträffa redan under en kort period, t. ex. under de närmaste 10 åren.

För varje tidpunkt böra uppgifterna avse en jämförelse mellan de två alternativen att leden behålles vid nuvarande skick eller fördjupas till 6,75 m. led. Omfattningen av de erforderliga uppgifterna kan närmare preciseras på följande sätt:

1. Hur stor kvantitet gods kommer att skeppas i direktfart genom mälarfarlederna vid 5,5 och 6,75 m. led och hur stor kvantitet omlastas i de båda fallen till eller från större fartyg i kusthamnarna.
2. Vilken blir för trafikanterna den genomsnittliga mindrekostnaden per ton för den trafikvolym, som kommer att skeppas genom en 6,75 m. led om man jämför transportkostnaderna för denna kvantitet vid de båda farledsalternativen.
3. Kommer en farledsfördjupning att öka den samlade efterfrågan på transporter till och från mälarhamnarnas nuvarande trafikområde och i så fall i vilken grad.

Bestämningsfaktorer för trafik och transportkostnader.

Det ligger i uppgiftens natur att svaren på de uppställda frågorna måste bli ungefärliga, emedan de till stor del måste grundas på prognoser eller antaganden. Såväl för säkerhetsgraden som för utredningens uppläggning i dess helhet är det bl. a. av stor betydelse vilken tidpunkt uppgifterna skola avse.

Innan dessa frågor närmare behandlas synes det nödvändigt att något beakta de faktorer, som påverka den framtida utvecklingen av trafiken och dess kostnader i mälarfarlederna. Någon uttömmande teoretisk analys av detta omfattande orsakskomplex är dock varken möjlig eller lämplig här, utan här nedan följer endast en till utredningens syften anpassad översikt av de till synes viktigare faktorerna.

Trafikens storlek påverkas både av faktorer, som bestämma tillgången på för Mälaren lämplig sjötransportkapacitet och av faktorer, som bestämma efterfrågan på transporter i mälarfarlederna. Är det gott om lämpligt tonnage bör trafiken bli större än om det råder knapphet, vilket medför att en del av efterfrågan kommer att tillgodoses på andra vägar.

Vilka slag av fartyg, som trafikanterna kunna få tillgång på vid olika farledsalternativ, har framgått av nyss lämnade uppgifter. Den relativa tillgången på fartyg i olika storleksklasser och prisrelationerna mellan olika stora laster är däremot en obekant variabel. Denna är beroende av hur världshandelsflottan kommer att utvecklas i framtiden och denna utveckling betingas i sin tur av ett mycket sammansatt och hittills föga utforskat orsakskomplex.

På efterfrågesidan sammanhänger trafiken i mälarfarlederna med det behov, som företagen inom ledernas trafikområde ha att utbyta varor med företag inom andra områden. Detta varuutbyte kan naturligtvis i viss utsträckning ske landvägen, men måste också helt eller delvis ske genom sjöburna transporter. Trafiken i mälarfarlederna sammanhänger därför med den samlade efterfrågan på de transporter till och från farledernas trafikområde (dvs. upplanden för hamnarna vid farlederna) som helt eller delvis måste ske sjöledes. Denna samlade efterfrågan kan i avsevärd utsträckning utvecklas oberoende av farledernas tillstånd, t. ex. genom produktionsförändringar, som medför att man övergår från sjöledes transporterade varor till varor, som icke kräva sjötransport. Är produktionen starkt beroende av transporterna efter mälarfarlederna och spänningen mellan transportkostnaderna vid de båda alternativen stor, är det troligt, att den samlade efterfrågan på transporter till och från trafikområdet ökar vid en farledsförbättring. Av betydelse är vidare den samlade efterfrågans sammansättning med avseende på transporter av olika storlek och längd. Mälarledernas trafikanter utnyttja ju i många fall vägen över olika kusthamnar, som äro bättre ägnade att tillgodose de anspråk, som ställes för vissa transporter, t. ex. transoceana transporter eller transporter av styckegods. Trafiken i mälarfarlederna är därför också beroende av till vilken del trafikanternas totala efterfrågan på sjöburna transporter kommer att tillgodoses denna väg. Detta påverkas i sin tur av utvecklingen av samtliga de transportvägar, som ha relevans för farledernas trafikanter.

Transportkostnaderna vid de två farledsalternativen äro slutligen beroende dels av prisskillnaderna per lastton mellan olika stora laster, dels av hur relationerna mellan kostnaderna för direkta sjötransporter och olika former för transporter via konkurrerande kusthamnar gestaltar sig.

Samband mellan en farledsfördjupning samt trafik och transportkostnader.

Av den föregående exemplifieringen av de faktorer, som påverka trafiken och dess kostnader, har framgått, att en del äro beroende, andra oberoende av farledernas tillstånd. Kostnaderna för transporterna förändras visserligen med farledsdjupet, men storleken av förändringen bestämmes av förhållanden, som icke sammanhänga med farledernas djup. Trafiken efter mälarfarlederna är delvis oberoende av farledsdjupet, men dess beroende ökar ju större skillnaden i transportkostnaden är mellan de båda farledsalternativen. De samband, som synes föreligga mellan farledsdjupet samt trafiken och dess kostnader kunna preciseras närmare på följande sätt:

1. Kostnaderna för de transporter, som under alla förhållanden föres fram genom lederna blir olika dels genom att de direkta transporterna till eller från godsets slutliga destinations- resp. ursprungliga avgångshamnar kunna utföras till olika pris per ton, dels genom att omfattningen av omlastningstrafiken via kusthamnarna ändras i förhållande till de direkta sjötransporterna.
2. Förutsättningarna för de relevanta trafikanternas val mellan mälarfarlederna och med dem konkurrerande transportvägar kan förändras på så sätt, att antalet trafikanter och den utsträckning, i vilken de utnyttja farlederna ändras. Man kan således tänka sig en ändring såväl av trafikområdet som en ändring av den omfattning, i vilken man inom ett visst trafikområde begagnar sig av farlederna.
3. Den samlade efterfrågan på sjötransporter till och från farledernas trafikområde kan påverkas på så sätt, att så betydande skillnader i produktionskostnaderna för företagen inom trafikområdet föreligga vid de två farledsalternativen, att förändringar av produktionen hos under undersökningsperioden existerande företag uppstå. Vidare kan avgången eller nyetableringen av företag påverkas av samma orsaker.

Om man således kan påvisa att det råder många samband mellan farledernas tillstånd samt trafiken och transportkostnaderna, är det också uppenbart att en rad faktorer, som kunna påverka trafiken och transportkostnaderna äro oberoende av en farledsförbättring. Detta gäller icke enbart handelsflottans utveckling med avseende på fartygsstorlekarna och vissa delar av efterfrågan på sjöburna transporter från farledernas nuvarande trafikområde. T. o. m. trafikområdets omfattning och intensiteten av dess utnyttjande av farlederna kan tänkas förändras genom påverkan av andra faktorer än farledernas djup, t. ex. de konkurrerande kusthamnarnas trafikpolitik, isbrytningens organisation och järnvägarnas taxepolitik.

Utredningens uppläggning.

Redan den kortfattade framställningen ovan visar att de data om transportvolym och transportkostnader, som erfordras för räntabilitetsbedömningen äro beroende av många faktorer. Utvecklingen på längre sikt av flera av de viktigaste av dessa är dessutom svår att förutsäga utan synnerligen omfattande och ingående undersökningar. Detta gäller kanske främst handelsflottans utveckling och omfattningen av den framtida efterfrågan inom farledernas nuvarande trafikområde på sjöburna transporter.

Detta tyder på att det knappast är möjligt att uppställa en någorlunda säker räntabilitetskalkyl, som bygger på uppgifter för tidpunkter under en längre period. I varje fall är detta icke möjligt inom ramen för en utredning som den här förelig-

gande. En mera preciserad kalkyl kan endast grundas på uppgifter för tidpunkter under en period, för vilken man någorlunda kan överblicka utvecklingen. Även en sådan kalkyl måste utföras under vissa begränsande antaganden. Huvuddelen av utredningsarbetet har därför inriktats på att göra en så säker bestämning som möjligt av de vinster i transportkostnader, som farledsfördjupningens genomförande skulle medföra för trafiken om den genomfördes under den närmaste 10-årsperioden. Härvid har antagits att några väsentliga förändringar i tillgången på fartyg av olika storlek och inga eller endast mindre förändringar av priserna för olika stora fartygslaster kommer att inträffa jämfört med nuläget. Transportkostnaderna ha räknats i dagens penningvärde. Beträffande trafikvolymen ha vissa antaganden om förändringar gjorts. De olika antagandena motiveras på de ställen i den löpande texten, där därmed sammanhängande problem behandlas.

I anslutning till den sammanfattande kalkylen behandlas betydelsen på längre sikt av farledsfördjupningens utförande eller ett underlåtande av detta.

Farledsfördjupningen och transportkostnaderna.

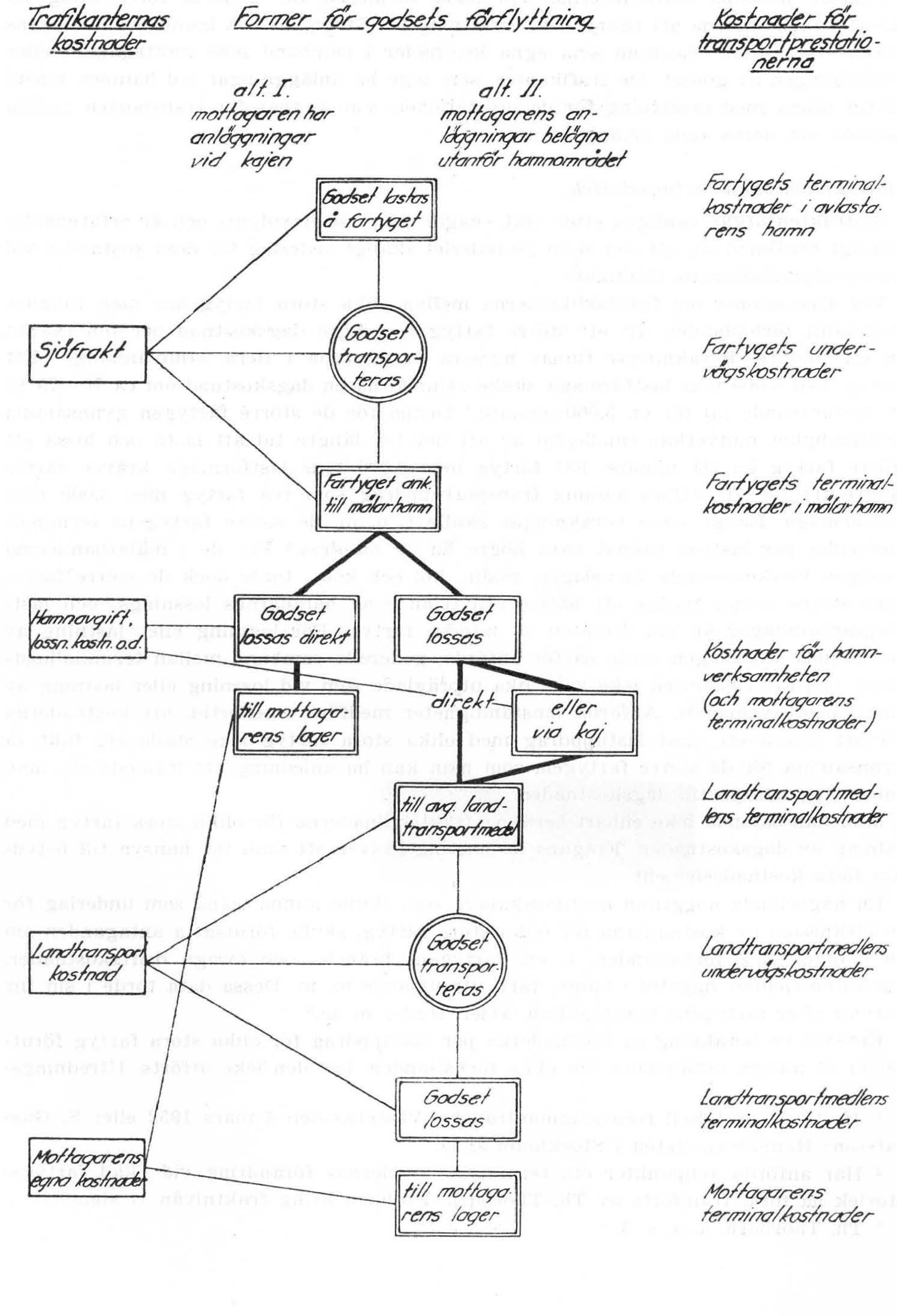
I inledningen har konstaterats, att en farledsfördjupning möjliggör att Mälaren trafikeras av större fartyg än nu, vilket kan påverka trafikanternas transportkostnader på två sätt. Dels kan kostnaderna för direkta sjötransporter till eller från mälarhamnarna minskas, dels kan en del av de transporter, som f. n. ske via kusthamnar i stället gå direkt, vilket medför en betydande kostnadsbesparing. I detta avsnitt utföres en närmare analys av hur dessa minskade transportkostnader uppstå och en beräkning av deras ungefärliga storlek i dagens läge. Härvid ägnas det största utrymmet åt kostnadsminskningen vid direkttrafik, emedan omlastningstrafiken via kusthamnarna — som nedan visas (sid. 40) — f. n. är av jämförelsevis ringa omfattning.

Transportkostnaderna vid direktfart.

Den direktfart på mälarhamnarna, som beröres av farledsfördjupningen, avser huvudsakligen transporter av massgods och tyngre partigods till eller från nord- och östersjöhamnar. Någon större förändring av denna trafikstruktur kan — som nedan närmare utvecklas i annat avsnitt — knappast tänkas äga rum i framtiden.

Problemet är här närmast att med utgångspunkt från dagens prisnivå undersöka, hur trafikanternas totala transportkostnader påverkas, om de få möjlighet att skeppa godset i högst 6.000 tons laster i stället för i högst 3.000 tons laster. Detta är icke enbart ett problem om sjöfrakten, utan man måste också beakta hur en dylik förändring av transportkvantiteten påverkar samtliga de kostnader, som uppstå för trafikanterna vid godsets överflyttning från avsändare till mottagare, ävensom för eventuell i samband därmed förekommande lagring. De kostnader, som härvid uppstå, äro att betrakta som ersättning för de olika prestationer, som fordras för överflyttningen och dessa prestationer äro olika för skilda trafikanter efter deras belägenhet i förhållande till hamnarna. Man kan, som framgår av fig. 1 skilja mellan trafikanter, som ha sina anläggningar och lager i omedelbar anslutning till hamnarna och sådana, som måste kännas vid en till sjötransporten anslutande landtransport mellan hamnen och sina anläggningar.

Fig. 1. Principskiss över kostnaderna för de transporter, som vanligen förekomma i mälarfarlederna.



I mitten av fig. anges, förenade med heldragna linjer, de kostnader, som uppstå under godsets förflyttning enligt de båda alternativen. T. v. anges i vilken form dessa kostnader belastas trafikanterna. Vid båda formerna för godsets förflyttning ha således trafikanterna att räkna med ersättning för fartygens och hamnverksamhetens prestationer samt dessutom sina egna kostnader i samband med mottagandet eller avsändningen av godset. De trafikanter, som icke ha anläggningar vid hamnen måste därtill räkna med ersättning för de prestationer, som krävas för transporten mellan hamnen och deras egna anläggningar.

Sjöfrakt vid olika fartygsstorlek.

Sjöfrakten utgår vanligen efter vikt (någon gång efter volym) och är erfarenhetsmässigt beräknad så, att den skall ge rederiet skäligt vederlag för dess kostnader vid transportprestationens utförande.

Vid diskussioner om fraktskillnaderna mellan olika stora fartyg har man tidigare framhållit förhållandet, att ett större fartyg har lägre dagskostnad per ton räknat än ett mindre. Beräkningar finnas numera publicerade i flera sammanhang. Ett fartyg med 6.000 tons lastförmåga skulle sålunda ha en dagskostnad om ca 70—75 % av motsvarande tal för en 3.000-tonnare.[1] Denna för de större fartygen gynnsamma omständighet motverkas emellertid av att det tar längre tid att lasta och lossa ett större fartyg än ett mindre. Ett fartyg med 6.000 tons lastförmåga kräver därför längre tid för att utföra samma transportuppdrag som två fartyg med 3.000 tons lastförmåga. Enligt vissa beräkningar skulle t. o. m. de större fartygens terminalkostnader per lastton räknat vara högre än de mindres.[2] För de i mälarhamnarna vanligen förekommande varuslagen, malm, kol och koks, torde dock de större fartygens större luckor medge ett bättre utnyttjande av hamnarnas lossnings- och lastningsanordningar än vid dispatch av mindre fartyg. För lossning eller lastning av de nämnda varuslagen torde därför anförda, generella samband mellan terminalkostnader och fartygsstorlek icke vara lika utpräglade som vid lossning eller lastning av parti- och styckegods. Anförda omständigheter medföra emellertid, att kostnaderna för att utföra ett visst lastuppdrag med olika stora fartyg icke ställa sig fullt så gynnsamma för de större fartygen, som man kan ha anledning att förmoda om man enbart tog hänsyn till dagskostnaden.

Man kan sålunda icke enbart beräkna fraktskillnaderna för olika stora fartyg med ledning av dagskostnaden. Frågans bedömning kräver att man tar hänsyn till betydligt flera kostnadselement.

En någorlunda noggrann kostnadskalkyl, som skulle kunna tjäna som underlag för en diskussion av kostnaderna för olika stora fartyg, skulle förutsätta antaganden om en mängd olika förhållanden, t. ex. fartygens bränsle- och övriga driftskostnader, kapitalkostnader, liggetid i hamn, fart, utnyttjande m. m. Dessa data torde i sin tur variera efter fartygens konstruktion, ålder, trader m. m.[3]

Emedan en beräkning av kostnaderna per lastuppdrag för olika stora fartyg förutsätter så många antaganden om olika förhållanden, har den icke utförts. Utrednings-

[1] Jfr t. ex. protokoll från sammanträdet i Västerås den 3 mars 1952 eller S. Gustafsson: Hamnkapaciteten i Stockholm s. 17.

[2] Här anförda synpunkter om terminalkostnadernas förändring vid ökad fartygsstorlek ha först framförts av Th. Thorburn. Problem kring fraktnivån (i stencil).

[3] Th. Thorburn, a. a. s. 3.

arbetet har i stället inriktats på att söka anskaffa faktiskt material om frakter, som kan belysa frågan om fraktskillnaderna mellan olika stora fartyg. Detta förfaringssätt kan också motiveras med hänvisning till fraktsättningen i verkligheten. Om denna har framhållits, att fraktnivån vanligen är så varierande, att redarna icke alltid kunna gå efter en kostnadskalkyl utan måste inskränka sig till att få största möjliga avkastning på investerat kapital.

Uppgifter om frakter för år 1951 ha insamlats både direkt från redare, mäklare och trafikanter och genom bearbetning av i sjöfartspressen publicerade data. För att kunna utläsa något av dylika uppgifter måste man dock på grund av det störande inflytande, som fluktuationerna i fraktnivån utövar, ha ett mycket omfattande material. Detta har icke varit möjligt att erhålla annat än för kol- och koksfrakter.

Beträffande frakterna för kol och koks har vissa uppgifter i tabellform om medelfrakter per ton 1951 erhållits från Statens Bränslekommission. Materialet har i första hand varit uppdelat på polska kol, västtysk koks och brittiska kol. För var och en av dessa grupper finns uppgifter om medelfrakterna per månad inom olika hamnar i östra Mellansverige, dessutom fördelade på tre olika storleksgrupper av laster. Dessa storleksgrupper omfatta laster t. o. m. 700 ton (I), 800—1.600 ton (II) och laster på 1.700 ton och därutöver (III). Förutom dessa uppgifter har också angivits den kvantitet, för vilken medelfrakterna beräknats.

Oaktat sin differentiering har materialet icke varit så uppdelat, att man med dess tillhjälp direkt kan belysa fraktskillnaderna per ton mellan laster på över och under 3.000 ton. Anledningen till att uppdelningen på storleksklasser icke drivits över 1.700 tons-gränsen kan vara att kolskeppningarna fortfarande i stor utsträckning sker i små fartyg. Detta framgår av uppgiften att medelkvantiteten för en kollast i Stockholms hamn var 1.273 ton vid 1940-talets slut.[1] Detta värde torde dock avse en period med jämförelsevis stor import av kol från närbelägna länder. Laststorlekarna äro ju i hög grad beroende av avståndet till det land, varifrån kolen importeras.

Emedan det kan vara många faktorer, som påverka de nämnda frakternas storlek, har till att börja med en bearbetning utförts enbart i avsikt att fastställa i vad mån föreliggande fraktskillnader stå i samband med lasternas storlek. Detta har skett genom en jämförelse mellan frakterna per ton för olika storleksklasser, varvid frakten per ton för de högre storleksklasserna subtraherats från frakten per ton för de lägre i de för en dylik subtraktion möjliga kombinationerna av storleksklasser (I—II, II—III, I—III). För att eliminera inverkan av förskjutningar i fraktnivån ha endast noteringar för samma månad och hamn jämförts. Antalet jämförelser är icke detsamma för de olika kombinationerna av storleksklasser, emedan samtliga storleksklasser icke alltid äro noterade inom samma månad.

I tab. 1 a nedan redovisas det antal fall, då skillnaden mellan frakten per ton för en liten och en stor last är positiv, negativ eller noll.

[1] S. Gustafsson, a. a. s. 120.

Tab. 1 a. Skillnad mellan frakter per ton för små och stora kol- eller kokslaster.

Antal fall, då fraktskillnaden per ton mellan den mindre och den större klassen är	Brittiska kol			Västtysk koks			Polska kol		
	Jämförda klasser			Jämförda klasser			Jämförda klasser		
	I—II,	II—III,	I—III	I—II,	II—III,	I—III	I—II,	II—III,	I—III
positiv	5	12	10	7	11	13	15	15	16
negativ	5	1	1	5	6	4	8	10	9
noll ..	3	2	—	2	1	1	2	3	1
	13	15	11	14	18	18	25	28	26

Det framgår, att frakterna per ton vanligen äro högre för en mindre last än för en större. Antalet fall, då förhållandet är omvänt, är dock jämförelsevis stort och en verkligt utpräglad tendens till att frakten per ton nästan alltid är lägre för en stor last än för en liten visas endast för brittiska kol när den högsta storleksklassen jämföres med de båda lägre.

Det stora antalet fall av negativ differens vid en del av jämförelserna får i regel icke fattas så, att man icke kan säga att frakterna för större laster äro något lägre per ton räknat, utan torde snarare vara ett uttryck för den stora spridningen i fraktskillnaderna kring ett medelläge med positiv fraktskillnad. Detta antydes av uppgifterna i tab. 1 b, som visar den genomsnittliga (ovägda) differensen vid jämförelsen mellan frakterna för de olika storleksklasserna.

Tab. 1 b. Medeldifferens i kr. (ovägd) mellan frakterna per ton för större och mindre laster.

		Polska kol	Västtysk koks	Brittiska kol
Jämförda storleksklasser:	I— II	0: 66	0: 42	0: 35
	II—III	0: 18	0: 47	1: 67
	I—III	0: 59	1: 20	2: 70

Av tabellen framgår, att det vid frakt av polska kol kan vara fördelaktigt att ha större laster än 700 ton, men att man vinner ganska litet i frakt om man har laster på över 1.700 ton i stället för mellan 800 och 1.600 ton. Vid frakt av västtysk koks kan en avsevärd fraktminskning uppnås om man använder laster på över 1.700 ton och i ännu högre grad är detta fallet vid transport av kol från engelska hamnar. På denna senare distans ligger tydligen den optimala laststorleken högt. Detta antydes av att skillnaden mellan de två lägre storleksklassernas frakter är ganska liten.

Emedan de angivna talen visa skillnader mellan frakterna för laster inom olika storleksklasser tillåta de knappast beräkning av skillnaderna mellan laster av viss bestämd storlek. Än mindre är det möjligt att med ledning av dem närmare beräkna fördelarna av att öka laststorlekarna från under 3.000 ton till kvantiteter, överstigande denna siffra.

Man skulle emellertid kunna använda det föreliggande materialet till belysning av den transportkostnadsminskning, som kan vinnas i dagens läge vid en farledsför-

djupning, om man gick tillväga såsom framgår av följande: Man kan utgå från att de fartyg, som f. n. gå in i Mälaren, icke kunna taga laster som överstiga 3.000 ton. Storleksklassen III, d. v. s. laster på över 1.700 ton, kan därför vad mälarhamnarna beträffar anses begränsad till laster mellan 1.700 och 3.000 ton. Endast för kusthamnarna kan denna klass anses som öppen och omfattande laster, som betydligt överstiga 3.000 ton.

Delar man upp de föreliggande fraktuppgifterna på två grupper av laststorlekar, varav den ena omfattar laster under och den andra laster över 1.700 ton, kan man förutsätta att fördelningen på laststorlekar inom den lägre gruppen var ungefär densamma i mälar- som i kusthamnar. Beräknar man en genomsnittsfrakt för vardera mälar- och kusthamnarna inom denna grupp bör den fraktskillnad som uppträder icke ha något samband med lasternas storlek. Är genomsnittsfrakten för mälarhamnarna högre än för kusthamnarna måste detta bero på de extra kostnader, som — jämfört med en kusthamn — äro förenade med anlöpandet av en mälarhamn.

Inom den högre storleksgruppen kan fördelningen på storleksklasser icke förutsättas vara densamma i kusthamnarna som i mälarhamnarna. Differenser mellan genomsnittsfrakterna för mälar- och för kusthamnar inom denna grupp måste därför förutom på frakttillägget för mälarhamn också bero på det förhållandet, att man i kusthamnarna kan ta in större och mera ekonomiska laster än i mälarhamnarna.

Den genomsnittliga merkostnad, som mälarhamnarnas trafikanter få kännas vid, för att de icke ha möjlighet att taga in lika stora laster som kusthamnarnas trafikanter skulle slutligen kunna beräknas på följande sätt. Man jämför de genomsnittliga frakterna per ton för de totala kvantiteterna i vardera mälar- och kusthamnarna. Det värde, med vilket skillnaden mellan dessa genomsnittsfrakter överstiger det genom jämförelsen mellan genomsnittsfrakterna för den lägre storleksgruppen beräknade frakttilläggen för inlöpande i Mälaren, kan sägas vara den sökta merkostnaden.

Resultaten av på detta sätt utförda beräkningar redovisas nedan i tabell 2. Vid beräkningarna ha uppgifter för månader, inom vilka endera storleksgruppen icke förekommit, uteslutits. Använda månatliga fraktuppgifter ha vägts med de kvantiteter, de avse.

Tab. 2. Genomsnittsfrakter för kol och koks 1951.

	Beräkn. avse (antal ton)		Genomsn. frakt (kr. pr ton)		Differens mellan Mälarhamn o. Kusthamn
	Kustham	Mälarhamn	Kustham	Mälarhamn	
Polska kol					
Laster < 1.700 ton..	42.300	39.300	19:96	21:53	+ 1:57
Laster > 1.700 ton..	168.600	88.200	20:08	22:34	+ 2:26
Totalt	210.900	127.500	20:06	22:09	+ 2:03
Västtysk koks					
Laster < 1.700 ton..	38.200	16.800	22:99	24:39	+ 1:40
Laster > 1.700 ton..	221.700	93.200	22:07	23:00	+ 0:93
Totalt	259.900	110.000	22:21	23:43	+ 1:22
Brittiska kol					
Laster < 1.700 ton..	25.200	6.800	23:68	24:83	+ 1:15
Laster > 1.700 ton..	120.000	12.900	21:04	24:58	+ 3:54
Totalt	145.200	19.700	21:50	24:67	+ 3:17

Av tabellens första kolumner framgår att mälarhamnarna, tydligen på grund av sin avsaknad på möjligheter att få in stora fartyg, f. n. uppvisar en helt annan fördelning på små och stora laster än kusthamnarna. Några sådana skäl som trafikanternas storlek e. d. talar icke för att fördelningen skulle avvika från kusthamnarnas om farlederna gjorde det möjligt för större fartyg att löpa in i Mälaren.

En jämförelse mellan genomsnittskostnaderna för de två storleksklasserna visar i stort sett samma resultat, som framgick av de i tab. 1 a och b redovisade jämförelserna. Det förhållandet, att genomsnittsfrakten för större laster av polska kol enligt tab. 2 är något större än för de mindre lasterna tyder dock på att resultaten påverkas av många faktorer. Sådana faktorer kan bl. a. vara frakternas spridning på grund av de vid varje fraktavslut föreliggande speciella förhållandena samt variationerna i fraktnivån under året. Resultaten måste därför bedömas med försiktighet och endast tagas som uttryck för storleksordningen hos de sökta värdena.

Vidare framgår av tabellen, att frakten till mälarhamnarna alltid är högre än till kusthamnarna. Differensen är med undantag för västtyska koks som väntat större för den högre storleksgruppen än för den lägre. Minskas differensen mellan genomsnittsfrakterna för de totala kvantiteterna med differensen mellan genomsnittsfrakterna för den lägre storleksgruppen — denna förutsattes vara lika med frakttillägget för inlöpande i Mälaren — erhålles för polska kol, västtysk koks och brittiska kol resp. 46, —18 och 202 öre. Dessa tal ge alltså en hållpunkt för bedömningen av det sökta värdet på av den genomsnittliga merkostnad per ton, som mälarhamnarnas trafikanter få vidkännas för att de icke kunna taga in laster av samma storlek som kusthamnarnas kunder. Tendensen hos de beräknade värdena mot större merkostnad på längre distans är den väntade, ehuru den oväntat höga siffran för polska kol och den negativa siffran för västtysk koks tyder på stora avvikelser från de värden, som måhända kunde ha erhållits med ledning av ett mera differentierat och omfattande arbetsmaterial.

Vad beträffar transporter av brittiska kol ger det beräknade värdet kr. 2: 02 anledning att förmoda, att man skulle vinna en betydande fraktminskning för denna vara, om farledsfördjupningen utfördes. Man kan här också tillägga, att såväl differenserna i genomsnittsfrakterna för brittiska kol i den lägre och högre storleksgruppen i mälarhamnarna som de tal, som redovisades för denna varukategori i tab. 1 b kan tyda på, att den optimala laststorleken för kol på distanser mellan engelska hamnar och mälarhamnar ligger ganska högt.

Av kvantitetskolumnen i tab. 2 framgår emellertid, att uppgifterna för brittiska kol till mälarhamnar endast bygger på ett relativt litet antal observationer. Det med ledning av dessa uppgifter beräknade värdet på merkostnaden får därför icke pressas för hårt. I betraktande av den beräknade merkostnadens storleksordning och med hänvisning till de på ett stort antal observationer grundade uppgifterna i tab. 1 b synes det dock motiverat att antaga, att man skulle uppnå en genomsnittlig fraktminskning på mellan kr. 1: — och 1: 50 för import av brittiska kol, om mälarfarlederna fördjupades. Med hänsyn till ovan diskuterade samband mellan laststorlek, distans och fraktläge samt de i anslutning härtill redovisade bearbetningarna av fraktuppgifter, särskilt i tab. 1 b, förefaller det vidare sannolikt, att man vid en farledsfördjupning också skulle uppnå minskade transportkostnader för sådan västtysk koks, som importeras från nordsjöhamnar. För import av kol och koks från östersjöhamnar har det däremot icke ansetts välgrundat att antaga någon fraktminskning efter farledsfördjupning. Det bör tilläggas, att de antagna genomsnittliga mindre-

kostnaderna vid transport från nordsjöhamnar endast gälla under förutsättning att lasternas sammansättning med avseende på storlekar blir densamma i mälarhamnarna, som den f. n. är i kusthamnarna.

De ovan redovisade beräkningarna ha endast berört kol- och kokstransporter. Av de fåtaliga fraktuppgifter som kunnat inhämtas för annat massgods framgår icke något som tyder på att fraktsättningen för de viktigare andra godsslag, som skeppas i hela båtlaster, i här berörda avseenden skulle skilja sig från vad som gäller för kol och koks. I det följande antages därför, att samma fraktminskning, som uppnås för kol och koks vid en farledsfördjupning också kan vinnas vid transport av andra godsslag.

Övriga kostnader för trafikanterna.

I det fall då trafikanternas anläggningar äro belägna omedelbart vid kajen, torde deras övriga kostnader (dvs. för godsets mottagande från eller avlämnande till fartyget) i regel icke påverkas av storleken av det mottagna partiet. Avgifterna till de i hamnverksamheten deltagande parterna äro nämligen proportionella mot godsmängden. Detsamma torde gälla trafikanternas egna kostnader för godsets mottagande eller avlämnande. Den minskade sjöfrakt per ton räknat, som man kan erhålla för ett större parti, torde därför kunna betraktas som en nettovinst för de företag, som ha sina anläggningar vid kajlinjen. Detta gäller dock endast under förutsättning, att företagen ha så stor omsättning, att någon anmärkningsvärd lagerränta icke uppstår genom de större partierna, samt att några särskilda organisatoriska problem ifråga om de interna transporterna icke uppstå. Emedan det mestadels är företag med stor varuomsättning och god teknisk utrustning för interna transporter, som äro belägna vid kajen, torde dessa negativa verkningar av transporterna av stora partier mera sällan uppkomma.

I det fall, då de större trafikanterna icke ha sina anläggningar vid kajen, vilket bland dessa trafikanter särskilt är fallet med gruv- och bruksföretagen i upplandet, kan det i vissa fall inträffa, att transporterna av ett större parti mellan hamnen och företagens anläggningar kan ställa sig dyrare per ton räknat än för ett mindre parti. Även i detta fall kan man anse att avgifterna för prestationerna i hamnen och för transportarbetet landvägen äro proportionella mot godsmängden, men merkostnader kunna ändå uppstå för större partier på grund av att det här är fråga om en transportkombination, vilkens två led kunna sammanknytas på olika sätt.

Antingen kan godset omlastas direkt mellan fartyget och det transportmedel, som för godset mellan hamnen och trafikantens anläggningar, eller också kan det mellan de båda transporterna läggas ned på kaj och lagras för kortare eller längre tid i hamnområdet. Ett dylikt avbrott i transporten medför avsevärt högre kostnader än direkt omlastning av godset. Under det kostnaden för nedläggning på kaj eller direkt omlastning mellan fartyg och järnvägsvagn — numera det transportmedel, som så gott som uteslutande användes för dessa tunga transporter — är ungefär densamma, tillkommer vid den avbrutna transporten dessutom avgift för lastning från kaj. Denna uppgår f. n. för kol och koks till omkr. kr. 1: 50 och för malm till omkr. kr. 0: 75 per ton.

I en del fall kan en viss tids lagring i hamnområdet vara önskad av trafikanten, men i andra fall kan en sådan ofrivilligt framtvingas av partiets storlek. Kapaciteten hos andra led i transportkedjan är kanske icke alltid så stor som lossnings- eller lastningskapaciteten i hamnen. Godsets fram- eller undanforslande till resp. från kajplatsen kan då icke ske i takt med lastnings- resp. lossningsarbetet. Detta kan främst

inträffa dels när trafikantens mottagningskapacitet icke kan hållas i nivå med lossningskapaciteten i hamnen, dels när temporär brist på järnvägsvagnar föreligger. Även om de flesta mottagare kunna hålla en lossningshastighet, som motsvarar hamnens under de dagar, som gå åt för lossningen av en 3.000-tons last, är det icke säkert att detta är möjligt under den längre period, som går åt för lossning av 6.000 ton. Beträffande vagnstillgången har från företrädare för trafikföretagen uppgivits, att man för att kunna hålla jämna steg med mälarhamnarnas lossnings- eller lastningskapacitet måste ha 240 godsvagnar i omlopp, fördelade på 8—12 tågsätt. 80 vagnar vardera skulle därvid vara under väg eller stå på lastning resp. lossning. Emedan detta antal godsvagnar utgör en betydande del av det antal, som tillhöra vederbörande trafiksektion, kan det i vissa situationer vara besvärligt att disponera ett så stort antal vagnar under den tid, som krävs för att transportera 6.000 ton.

Av det ovan sagda framgår, att det i vissa fall föreligger risk för att trafikanterna i upplandet icke skulle kunna tillgodogöra sig den mindrekostnad i sjöfrakt, som befraktningen av ett stort parti medför. Vid omlastningen i hamnarna kunde ökade kostnader uppstå genom att man på grund av storleken måste lägga ned en del av partiet på kaj och sedan få erlägga de avgifter som äro förenade med den därav följande extra hanteringen. De av mälarhamnarnas trafikanter, vilka kunna beröras av detta, svara dock för en ringa del av varuomsättningen i hamnarna.

Dessutom kan framhållas, att trafikanterna i upplandet ibland skulle kunna dela en stor fartygslast med en trafikant, som har anläggningar i själva hamnområdet. Härigenom kan man tillgodogöra sig den minskade sjöfrakten men samtidigt undvika risken för att de övriga med transporten sammanhängande kostnaderna bli högre än normalt.

Sammanfattning.

De ovanstående undersökningarna ha antytt, att fraktkostnaderna per ton icke enbart är beroende av lasternas och fartygens storlek, utan också den distans som fraktuppdraget avser. I östersjötrafik synes knappast någon lägre frakt kunna vinnas av en trafikant, om han utnyttjar transport i jämförelsevis stora kvantiteter per gång. Det är därför, såvitt man f. n. kan bedöma, osäkert att en farledsfördjupning kommer att medföra mindre kostnader för de laster, som nu gå på östersjöhamnar.

Däremot torde en farledsfördjupning kunna medföra en icke oväsentlig kostnadsminskning för de laster, som utväxlas mellan mälarhamnarna och nordsjöhamnar eller ännu avlägsnare hamnar. På dessa distanser torde transporter i större fartyg, än de lederna förmå släppa igenom, ställa sig gynnsammare än i fartyg av den storlek, som f. n. kan trafikera Mälaren. Kostnadsminskningen vid trafik på en distans, som motsvarar avståndet mellan mälarhamnarna och engelska hamnar kan antagas uppgå till kr. 1: — à 1: 50 per ton under förutsättning att godsmängdens fördelning på laststorlekar blir densamma som den f. n. är i kusthamnarna. Denna siffra blir givetvis högre om man tänker sig en relativt större andel stora laster i mälarhamnarnas än i kusthamnarnas trafik. Likaledes torde den bli större vid varuutbyte med mer avlägsna hamnar, där spänningen mellan den ekonomiska laststorleken och den som f. n. är möjlig i mälarhamnarna är ännu större än för nordsjötrafiken.

För att nämnda mindrekostnader i sjöfrakter skall kunna komma trafikanterna till godo som en nettovinst i transportkostnader, fordras emellertid att de stora partiernas mottagande eller avsändande icke medför någon ökning av andra kostnader för trafikanterna. Den starkare koncentration av befordringen av en viss godsmängd

till vissa tidpunkter under en längre period, som följer av de större laststorlekarna, ställer ökade krav på transportapparaten till lands, vilka för trafikanterna i upplandet medför risk för ökande kostnader i samband med transport av stora partier. Dessa risker berör dock endast en mindre del av mälarhamnarnas trafikanter och kunna dessutom nedbringas genom samordning av flera trafikanters transporter.

Farledsfördjupningen och upplandets utsträckning.

Vid transporter av det massgods som i hög grad sätter sin prägel på trafiken efter mälarfarlederna, är utsträckningen av hamnarnas uppland i hög grad beroende av transportkostnadsförhållandena. Det kan därför också tänkas att en så jämförelsevis liten sänkning av transportkostnaderna som den ovan konstaterade kan påverka upplandets utsträckning. Denna fråga skall här närmast behandlas samtidigt som utsträckningen av mälarhamnarnas ur transportkostnadssynpunkt riktiga uppland fastställes.

Man kan emellertid icke fastställa en bestämd gräns för en hamns uppland ur transportkostnadssynpunkt. Härvid måste man beakta alla kostnader för en kombination av land- och sjötransport, av vilka vissa kunna variera mellan olika transportuppdrag för helt lika transportobjekt. Detta gäller, som nyss påvisats sjöfrakterna och under vissa förhållanden också omlastningskostnaderna i de konkurrerande hamnarna. De områden, som ur transportekonomisk synpunkt under alla förhållanden ligga bäst till för transport över en viss hamn skiljas därför från varandra av mer eller mindre breda **indifferensområden,** inom vilka kostnaderna för transporterna kan vara lägre över än den ena, än den andra av de konkurrerande hamnarna.

Den gränslinje mellan två olika hamnar, som förbinder platser, där differensen mellan transportkostnaderna över de två konkurrerande hamnarna är lika stor, brukar kallas **isostant.**[1] Indifferensområdet kan bestämmas som det område, som begränsas av isostanten för transportkostnadernas differens vid gynnsammaste förhållanden för den ena och ogynnsammaste förhållanden för den andra hamnen och av isostanten för det omvända förhållandet. Bredden av indifferensområdet är beroende av två förhållanden, dels hur stor summan av variationerna i sjöfrakter och omlastningskostnader för de båda hamnarna är, dels av marginalkostnaden per längdenhet för landtransporter vid de avstånd, som sammanfalla med avstånden mellan hamnarna och indifferensområdet.

Härav följer att detta områdes bredd också blir villkorligt beroende av de antaganden man gör om kostnadernas variationer för de båda hamnarna. Dessa antaganden måste givetvis begränsas till vad som kan anses vara en normal variation och icke omfatta endast sällan förekommande ytterlighetsfall.

Vid föreliggande beräkning har Mälarhamnarnas konkurrenthamnar förutsatts vara dels kusthamnarna Oxelösund, Stockholm och Gävle, dels vänerhamnarna Kristinehamn och Otterbäcken. Som varugrupp har valts kol och koks, det för massgodstrafiken mest representativa godsslaget. Vidare har vid den föreliggande beräkningen icke inbegripits någon variation i omlastningskostnaden, utan det har förutsatts att omlastningen alltid kan utföras direkt och således till lägsta kostnad. Beträffande skillnaderna i sjöfrakt har förutsatts, att mälarhamnarna f. n. ha ett frakttillägg utöver kusthamnar varierande mellan 1 och 2 kr. samt att detta ibland genom att mälarhamnarna icke kunna taga in så stora partier kan ökas med ytterligare 1 kr.

1 Ang. upphovet till denna term, jfr Palander, T., Beiträge zur Standortstheorie, sid. 305 f.

Sjöfrakten på vänerhamnarna har vidare antagits överstiga mälarhamnarnas med 1 till 3 kr.[1] Efter farledsfördjupningen skulle mälarhamnarna få möjlighet att i vissa fall sänka frakten med 1 kr., vilket innebär att de i gynnsammaste fall skulle få samma frakt som kusthamnarna och 4 kr. lägre frakt än vänerhamnarna. Det ogynnsammaste alternativet för mälarhamnarna, 3 kr. högre än kusthamnarna och 1 kr. lägre än vänerhamnarna, blir detsamma såväl före som efter farledsfördjupning.

Hur upplandets utsträckning ter sig under dessa förutsättningar har åskådliggjorts å fig. 2. Vid upprättandet av denna har vidare förutsatts att landtransporterna ske med järnväg efter SJ godstaxa, tariff 13, men att TGOJ och NBJ fortfarande äro i privat ägo så att övergångsavgift utgår för samtrafik mellan järnvägsföretagen. Hamnkostnaderna (lossnings- och hamnavgifter) ha förutsatts vara lika i mälarhamnarna, vänerhamnarna och Oxelösund samt kr. 0: 50 och kr. 0: 75 högre för Stockholm resp. Gävle.

På kartan har indifferensområdets nuvarande utsträckning angivits med det schatterade partiet. Den streckade linjen visar hur långt indifferensområdet skulle sträckas ut om man genom farledsfördjupning åstadkom förutsättningar för att mälarhamnarna i vissa fall skulle komma i åtnjutande av en fraktminskning med kr. 1 per ton i förhållande till nuläget. Den heldragna linjen visar slutligen var transportkostnaderna med järnväg äro lika stora till endera av Västerås och Köping och närmaste konkurrenthamn vid kusten eller i Vänern. Det område, som omges av denna linje är avsevärt större än det, som under föreliggande förutsättningar för de totala transportkostnaderna nås till lägsta kostnad via mälarhamnarna. Detta förhållande sammanhänger med att kusthamnarna, som nyss antytts, ha något lägre sjöfrakter än mälarhamnarna.

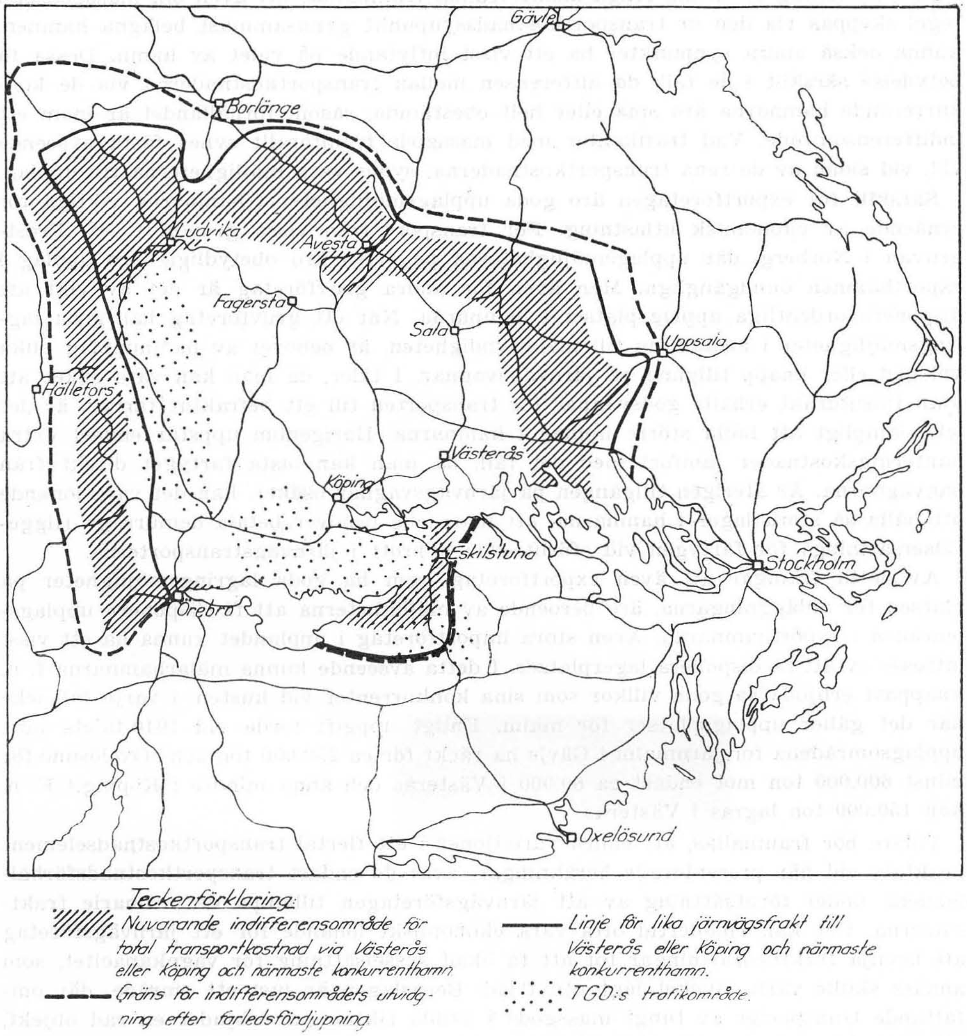
Kartbilden torde återge huvuddragen av de transportekonomiska förutsättningarna för trafiken över mälarhamnarna på ett riktigt sätt. Det enda nämnvärda undantaget är Oxelösundsbanans trafikområde, som av denna anledning markerats särskilt. Inom detta område har TGOJ beviljat vissa trafikanter fraktrabatter, vilket medför att de verkliga kostnadsförhållandena inom området i hög grad avvika från dem, som redovisas av kartbilden. Emedan det är svårt att erhålla uppgift om dessa fraktrabatter och enär banans säregna fraktförhållanden kanske helt förändras om företaget övergår i statlig ägo, har det icke ansetts nödvändigt att närmare undersöka de nuvarande kostnadsförhållandena. Det för svenska järnvägsnätet ganska enastående förhållandet, att man f. n. kan frakta gods till orter mellan Frövi och Ludvika för samma kostnad från Oxelösund som från Köping, har möjliggjorts genom den betydelse malmtransporterna mellan Grängesberg och Oxelösund har för hela trafikföretagets ekonomi.

Av trafikområdets utsträckning på kartbilden framgår, att ganska många orter med betydande efterfrågan på sjötransporter falla inom det område, där kostnaden för transport via mälarhamnarna alltid är lägre än kostnaderna för transport via andra hamnar. Förutom själva hamnstäderna kan nämnas bruksorterna Fagersta, Surahammar och Hallstahammar samt malmfyndigheterna i Norberg, Kärrgruvan, Riddarhyttan och Nyberget. Inom indifferensområdet, där de konkurrerande hamnarnas

[1] Dessa uppgifter gälla vid trafik på östersjöhamnar, men ha använts, emedan några fraktuppgifter för transporter mellan vänerhamnar och nordsjöhamnar icke stått till förfogande.

Fig. 2. Utsträckningen av mälarfarledernas trafikområde, om det avgränsas ur transportekonomisk synpunkt.

Den av figuren visade utsträckningen åt väster motsvarar närmast antagandet att transporterna till och från trafikområdet avse utländska östersjöhamnar. Antager man att transporterna gå till eller från nordsjöhamnar torde gränsen mellan mälar- och vänerhamnarnas trafikområden förskjutas något mot öster.



intressen bryta sig, äro även många platser med avsevärda behov av sjötransporter belägna. Sålunda märkes åt söder städerna Örebro och Eskilstuna samt i indifferensområdet mot Gävle ett flertal bruks- och gruvorter, främst Ludvikaområdets gruvor och Avesta.

Den utvidgning av indifferensområdet, som kan tänkas möjlig vid en farledsför-

djupning, synes icke beröra några orter av större betydelse. Österut kommer man dock nästan fram till Uppsala och i norr ganska nära Domnarvet.

Frågan är nu om denna förskjutning av upplandsgränsen nämnvärt kan påverka konkurrensen om trafiken mellan de olika hamnarna. Kan förändringen av transportkostnadsrelationerna uppfattas som så genomgripande, att den kan föranleda trafikanter inom det berörda området att övergå till transporter via Västerås och Köping?

Med anledning av denna fråga måste främst framhållas, att även om massgodset i regel skeppas via den ur transportkostnadssynpunkt gynnsammast belägna hamnen, kunna också andra synpunkter ha ett visst inflytande på valet av hamn. Dessa få betydelse särskilt i de fall, då differensen mellan transportkostnaderna via de konkurrerande hamnarna äro små eller helt obestämda, såsom förhållandet är inom ett indifferensområde. Vad trafikanter med massgods framförallt synes fästa avseende vid, vid sidan av de rena transportkostnaderna, synes vara möjligheterna till upplag. Särskilt för exportföretagen äro goda upplagsmöjligheter i hamnarna viktiga för ernående av ekonomisk utlastning. För transport från vissa gruvor, t. ex. Prostgruvan i Norberg, där upplagsmöjligheterna på orten äro obetydliga, äro upplag i exporthamnen oundgängliga. Men även för andra gruvföretag är det av vikt att disponera ordentliga upplagsplatser i hamnarna. När ett gruvföretag har goda lagringsmöjligheter i anslutning till malmfyndigheten, är behovet av hamnupplag olika vid god eller knapp tillgång på järnvägsvagnar. I tider, då man kan vara säker att utan tidsutdräkt erhålla godsvagnar för transporten till ett befraktat fartyg, är det icke lämpligt att hålla större upplag i hamnarna. Härigenom uppstår endast extra hanteringskostnader jämfört med det fall, då man kan lasta fartyget direkt från banvagnarna. Är återigen tillgången på järnvägsvagnar osäker, kan det vara lönande att hålla så stora lager i hamnarna, att man icke behöver betala demurrage (liggetidsersättning) för fartygen vid oförutsedda avbrott i järnvägstransporterna.

Av detta framgår att även exportföretag, som ha goda lagringsmöjligheter på platsen för anläggningarna, äro beroende av möjligheterna att få disponera upplagsområden i exporthamnarna. Även stora importföretag i upplandet kunna ha ett visst intresse av att få disponera lagerplatser. I detta avseende kunna mälarhamnarna f. n. knappast erbjuda så goda villkor som sina konkurrenter vid kusten, i varje fall icke när det gäller upplagsplatser för malm. Enligt uppgift torde vid 1940-talets mitt upplagsområdena för järnmalm i Gävle ha räckt för ca 250.000 ton och i Oxelösund för minst 600.000 ton mot endast ca 60.000 i Västerås och ännu mindre i Köping.[1] F. n. kan 150.000 ton lagras i Västerås.

Vidare bör framhållas, att ehuru variationer i ett flertal transportkostnadselement beaktats vid här presenterade beräkningar, avse de endast transportkostnadsförhållandena under förutsättning av att järnvägsföretagen tillämpa de ordinarie fraktsatserna. Det kan emellertid ofta vara ekonomiskt lönande för ett järnvägsföretag att bevilja fraktnedsättningar för att få ökad sysselsättning för vagnkapacitet, som annars skulle varit mycket lågt utnyttjad. Bergslagen är just ett område, där omfattande transporter av tungt massgods i skilda riktningar erbjuder en rad objekt, där man med viss modifiering av taxorna kan uppnå avsevärt ökad lönsamhet för trafiken. De senaste decennierna kunna också uppvisa många exempel på hur de olika järnvägsföretagens taxepolitik tid efter annan förändrat transportvägarna för vissa

[1] Kamph, S. och Karlén, S.-E., Malmens transport från gruvan till förbrukningsresp. skeppningsorten, Jernkontorets Annaler 1948, sid. 328.

trafikanter, vilka om avgifterna utgått efter ordinarie tariffer skulle ha valt helt andra transportvägar.

Denna järnvägspolitik har också inverkat på hamnarnas upplandsförhållanden. Sålunda tillämpade SWB före 1930 en taxepolitik som gynnade Stockholms hamn och TGOJ:s taxepolitik har alltid befordrat trafiken över hamnen i Oxelösund. F. n. och åtminstone till dess bandelen Ludvika—Tillberga elektrifierats torde SJ ha ett betydande intresse av att malmtransporterna från gruvorna i Ludvika-trakten ledes över de elektrifierade banorna mot Gävle. Merkostnaden för en ökning av transportarbetet är nämligen mycket lägre på elektrifierade bandelar än där ångdrift förekommer. Dessutom föreligger behov av returfraktobjekt för den koks, som från Gävle transporteras till de stora bruken på bandelen Gävle—Falun—Ludvika, främst Sandviken, Hofors och Domnarvet. Man bör i sammanhanget icke förglömma, att särskilt det sistnämnda just företagit omfattande utvidgningar, som medfört en betydande utvidgning av dess koksimport.

De förhållanden, som här anförts äro på det hela taget ogynnsamma för mälarhamnarna och motverka en utvidgning av deras uppland. I jämförelse med dem väger den beräknade utvidgningen av indifferensområdet sannolikt icke så tungt. Denna gäller ju också enbart för sådana transporter, där godset härrör från eller är destinerat till nordsjöhamnar eller ännu mer avlägsna hamnar. Vidare innebär den endast en utvidgning av det område, inom vilket mälarhamnarna kunna erbjuda samma kostnader som konkurrenthamnarna för själva transporten, men icke av det område inom vilket kostnaderna för transport via mälarhamnarna under alla omständigheter är lägst.

Med avseende på utvecklingen på lång sikt bör dock observeras, att trafikanterna inom gränsområdet mellan två konkurrerande hamnars uppland äro synnerligen känsliga för trafikpolitiska åtgärder. Den här konstaterade utvidgningen av detta gränsområde, som torde bli följden av en farledsförbättring, kan tänkas utgöra en utgångspunkt, som i förening med olika trafikpolitiska åtgärder måhända kan tillföra mälarhamnarna nya trafikanter.

Kostnadsskillnader mellan direkttrafik och omlastningstrafik.

F. n. skeppas även under den isfria säsongen en del av det gods, som skall transporteras mellan mälarhamnarnas uppland och utländska hamnar, icke direkt sjövägen mellan mälarhamn och utländsk hamn, utan befordras via någon kusthamn, vanligen Stockholm. I kusthamnen omlastas godset mellan fartyget i utrikes fart och det transportmedel, som utfört den anslutande transporten. För denna användes vanligen järnväg, lastbil eller pråm. Någon omlastning mellan sjögående fartyg och fartyg för mälartrafik förekommer numera sällan.

När stora partier omlastas på detta sätt brukar anledningen vara den, att de sjögående fartygen äro så stora, att de icke kunna löpa in i Mälaren. För mindre partier och styckegods förhåller det sig nog oftast så, att godskvantiteterna varit så små, att fartygen icke ansett det lönande att gå in i Mälaren. I föreliggande sammanhang är givetvis endast det förstnämnda fallet av intresse. Här nedan lämnas några uppgifter om de extra kostnader, som trafikanterna i mälarfarledernas trafikområde få vidkännas vid dylik omlastningstrafik.

Härvid föreligga betydande olikheter mellan trafikanter med anläggningar i själva hamnstäderna och trafikanter i andra delar av trafikområdet. Dessa skillnader gälla

såväl transportmöjligheter som kostnader för samma transportsätt. För trafikanterna i hamnstäderna föreligger möjlighet att befordra godset med pråm direkt till eller från kusthamnarna, vilket ställer sig något billigare än järnvägstransport. Trafikanterna i upplandet kunna välja mellan en järnvägstransport direkt till kusthamnarna, eller en som närmast ansluter sig till pråmtransport i mälarhamn f. v. b. till kusthamn. Härvid torde nästan alltid den direkta järnvägstransporten föredragas, emedan denna ställer sig kostnadsmässigt förmånligare än den transport via mälarhamn, där järnvägs- och pråmtransport kombineras och således ytterligare en omlastning utöver den i kusthamnen erfordras.

Vid jämförelse mellan kostnaderna för direkttransport till Västerås eller transport till denna hamn via Stockholm uppgå merkostnaderna för det senare alternativet till kr. 6: — à 7: — om transporten mellan städerna utföres med pråm och till kr. 10: — à 14: — om järnvägstransport kommer till användning. Vid beräkningen av dessa belopp liksom vid beräkningen av de belopp, som redovisas närmast nedan, har följande kostnadsposter beaktats.

Vid direkttrafik till mälarhamn:
Frakttillägg i förhållande till kusthamn.
Lossningskostnad och hamnavgift i mälarhamn.

Vid omlastningstrafik med pråmtransport mellan mälar- och kusthamn:
Omlastningskostnad och hamnavgift i kusthamn.
Pråmfrakt kusthamn—mälarhamn.
Lossningskostnad och hamnavgift för pråm i mälarhamn.

Vid omlastningstrafik med järnvägstransport till eller från kusthamn:
Omlastningskostnad och hamnavgift i kusthamn.
Järnvägsfrakt till eller från kusthamn.

I Köping är kostnaden för omlastningsgods som befordras per järnväg något större än i Västerås, emedan järnvägsavståndet till närmaste kusthamn är större än avståndet mellan Västerås och Stockholm. Någon omlastningstrafik i pråmar förekommer numera icke till eller från Köping.

I mälarhamnarnas uppland är kostnadsskillnaden mellan transporter som gå via mälarhamnarna och transporter via kusthamnar i allmänhet icke så stor som i själva mälarhamnarna. Man måste ju i båda fallen räkna med en omlastning och differenserna i kostnader bli därför i huvudsak beroende av skillnaderna i järnvägsfrakt. Kostnadsskillnaderna bli givetvis mindre, ju närmare man kommer gränsen mellan mälarhamnarnas och kusthamnarnas uppland.

Vill man göra en ungefärlig uppskattning av skillnaderna i transportkostnader via mälar- och kusthamnar på olika platser i mälarhamnarnas uppland kan man förutsätta att de högre omlastningskostnaderna i kusthamnarna uppväger frakttillägget för inlöpande i Mälaren och endast jämföra järnvägsfrakterna med varandra. Under dessa förutsättningar skulle de ifrågavarande kostnadsskillnaderna i en mälarhamnarna närbelägen ort som Hallstahammar variera mellan kr. 6: — för lågtarifferat gods och kr. 10: — för högtarifferat gods. I Fagersta, som ligger mer avläget från mälarhamnarna än Hallstahammar, är kostnadsskillnaden kr. 3: — och kr. 5: — för resp. godsslag.

Kostnadsskillnaderna mellan sändningar med fartyg i direkttrafik mellan mälar-

hamnar och utländska hamnar och transporter via en kusthamn äro således i regel ganska betydande för trafikanterna i mälarhamnarna och dessas uppland. Dessa kostnadsskillnader äro störst i själva hamnstäderna och deras närmaste omgivning, men tendera i stort sett att minska med ökat avstånd från hamnarna och gå mot noll på gränsen till andra hamnars uppland. Ett undantag från denna generella regel är att kostnadsskillnaderna f. n. synes vara något högre i bruksorter i mälarhamnarnas omedelbara närhet än i Västerås eller Köping. Detta förklaras av de skiljaktiga förutsättningarna för val av transportsätt och av de f. n. rådande taxerelationerna mellan pråm och järnvägstrafik.

Fartygstrafiken.

I den föreliggande utredningen koncentrerar sig intresset vid behandlingen av fartygstrafiken på frågorna om hur dess fördelning på olika stora fartyg varit och väntas gestalta sig i framtiden. Vilka olikheter finnas i detta avseende mellan mälarhamnar och motsvarande kusthamnar?

Inledningsvis skall vidare endast påpekas, att materialet till belysning av denna fråga insamlats från ett flertal olika källor. Därigenom har det icke varit möjligt att genomgående använda samma måttenhet, utan på de närmast följande sidorna komma tyvärr uppgifter i både d. w. ton, brutto- och nettoregisterton att användas i olika sammanhang.

Några strukturuppgifter.

De uppgifter om den hittillsvarande utvecklingen av fartygstrafiken i Mälarhamnarna, som finnes publicerade i den officiella statistiken eller äro tillgängliga i andra publicerade eller opublicerade bearbetningar, omfatta vanligen endast antal fartyg och ton i klumpsummor. Jämför man de i den officiella sjöfartsstatistiken publicerade uppgifterna om ankommande och avgående fartyg under åren närmast före kriget (1936—1938) och de senaste år, för vilka denna statistik utkommit (1948—1950) erhålles följande resultat.

		Årsgenomsnitt för		Medelstorlek i netto-reg.-ton
		antal ank. och avg. fartyg	antal netto-reg.-ton	
Västerås	1936—38	201	230.392	1.148
Köping	1936—38	151	136.749	904
Västerås	1948—50	372	323.183	870
Köping	1948—50	213	170.922	800

Man kan konstatera att trafiken ökat i omfattning efter kriget men att fartygens medelstorlek överraskande nog minskat. Den enkla medeltalsberäkning, som redovisats, kan emellertid vara vilseledande, emedan medeltalen ofta icke ge utslag för förändringarna hos de olika grupper, som sammansätta totalmassan. Medeltalet för ett antal fartyg av ungefär samma storlek kan t. ex. bli ungefär detsamma som medeltalet för ett antal fartyg, där många äro små eller stora, men jämförelsevis få av samma storlek som medeltalet. Att en förändring av fartygstrafiken mot ökat

antal av såväl större som mindre fartyg kan ha ägt rum, antydes av uppgifterna i en tidigare utredning, som visar en ständig ökning av det största fartyg, som varje år passerar Södertälje kanal.[1]

För att närmare undersöka vad som ligger bakom den konstaterade minskningen av fartygens medelstorlek mellan åren före och efter kriget ha två särskilda bearbetningar av primärmaterial till fartygsstatistiken utförts. Den ena har avsett en undersökning av fartygstrafiken i Västerås och Köpings hamnar med hänsyn till dess fördelning på storleksklasser vid trafikering av östersjö-, nordsjö och mera avlägsna hamnar. Den andra har omfattat en jämförelse mellan fartygens fördelning på storleksklasser i mälarhamnarna och i en kusthamn med liknande trafikstruktur, Oxelösund. Båda undersökningarna har avsett samma tidpunkter, nämligen ett år närmast före kriget samt 1951.

Resultaten av den mera ingående undersökningen av fartygstrafiken i Västerås och Köpings hamnar redovisas i tab. 3 nedan.

Tab. 3. Utrikes fartygstrafiken i Västerås och Köpings hamnar 1938 och 1951 med fördelning på storleksklasser och med särredovisning av fartyg i nordsjöfart.

Storleksklass nettoreg.-ton	Antal fartyg		Proc. av antalet fartyg		Proc. av totalt tonnage*	
	1938	1951	1938	1951	1938	1951
Totala trafiken:						
0—500	131	305	29,6	41,2	7,7	12,9
501—1.000	75	167	17,0	22,7	13,3	21,2
1.001—1.500	163	172	36,9	23,2	48,1	36,4
1.501—2.000	66	88	14,9	11,9	27,2	26,1
2.001—2.500	7	4	1,6	0,5	3,7	1,5
2.501—3.000	—	4	—	0,5	—	1,9
	442	740	100,0	100,0	100,0	100,0
Därav nordsjö- och mera vidsträckt fart:						
0—500	20	109	12,2	31,0	2,5	7,9
501—1.000	24	69	14,6	19,6	8,9	15,1
1.001—1.500	70	92	42,7	26,1	43,4	33,5
1.501—2.000	43	75	26,2	21,3	37,4	38,3
2.001—2.500	7	3	4,3	0,9	7,8	2,0
2.501—3.000	—	4	—	1,1	—	3,2
	164	352	100,0	100,0	100,0	100,0

* Tonnagesiffror ha beräknats genom multiplikation av antalet fartyg med resp. klassmitter.

Av tabellen, i vilken inräknats ett något större antal fartyg än i den officiella statistikens ovan presenterade uppgifter, framgår att den starka ökningen av antalet fartyg främst faller på den lägsta storleksklassen, vilken numera är den helt dominerande ifråga om antal. Även antalet fartyg i klassen 501—1.000 ton har ökat starkt. Dessa ökningar av småfartygens antal sammanhänger med att småtonnaget börjat

[1] Medd. från F. I. V. 1943: 3, Utvecklingsplaner för Mälartrafiken sid. 5.

uppträda i trafik med kontinenthamnar samt till någon del också med att en livlig trafik med småfartyg på norska hamnar kommit till stånd.

Uppgifterna för nordsjöfarten visar, att dennas andel av såväl fartyg, i synnerhet större, som tonnage ökat mellan 1938 och 1951. Även i de lägre storleksklasserna är ökningen mycket påtaglig. Dessutom framgår en annan i detta sammanhang mycket intressant företeelse. Bortser man från fartyg under 1.000 ton och tar hänsyn endast till fartygen över denna gräns föreligger en tydlig tendens till förskjutning mot större fartyg. 1938 dominerade storleksklassen 1.001—1.500 ton icke endast i antal utan även i tonnage, men 1951 ligger tyngdpunkten vad tonnaget beträffar hos fartygen i storleksklassen 1.501—2.000 ton.

Jämförelsen mellan mälarhamnarnas och Oxelösunds trafik har skett genom bearbetning av uppgifter för i utrikes fart inklarerade svenska och utländska fartyg i Västerås, Köpings och Nyköpings tulldistrikt. Uppgifterna för det sistnämnda avse så gott som uteslutande fartyg, som trafikera Oxelösunds hamn. Undersökningen gäller endast vissa delar av åren 1937, 1938 och 1950, men omfattar dock så många fartyg, att den torde vara fullt tillfredsställande för sitt ändamål.

Tab. 4. Inklarerade svenska och utländska fartyg i dels Västerås och Köpings, dels Nyköpings tulldistrikt under vissa kvartal 1937, 1938 och 1950, fördelade på storleksklasser.

Nettoregisterton	Västerås och Köpings tulldistrikt 1937 3 kv.	1938 3 kv.	1950 3 kv.	1950 4 kv.	Nyköpings tulldistrikt 1937 3 kv.	1938 3 kv.	1950 3 kv.	1950 4 kv.
0—500	.	12	.	4	.	8	.	5
501—1.000	12	14	27	32	13	40	28	35
1.001—1.500	23	31	31	27	13	8	11	26
1.501—2.000	7	11	12	16	19	27	18	17
2.001—2.500	2	1	—	—	6	7	11	11
2.501—3.000	—	—	—	—	4	4	2	2
3.001—3.500	—	—	—	—	11	5	3	5
3.501—4.000	—	—	—	—	19	7	1	4
4.001—4.500	—	—	—	—	9	11	1	—
4.501—5.000	—	—	—	—	—	—	2	—
5.001—5.500	—	—	—	—	1	—	1	—
5.501—6.000	—	—	—	—	—	—	—	1
6.001—6.500	—	—	—	—	1	—	—	2
6.501—7.000	—	—	—	—	—	—	—	—
7.001—7.500	—	—	—	—	—	—	—	—
	(44)	69	(70)	79	(96)	118	(78)	108

Tabellen ger främst en klar bild av de väsentliga skillnaderna mellan det fartygsmaterial som kommer till användning i en kusthamn och i en mälarhamn för i stort sett samma uppgifter. Under det att det knappast icke förekommer några fartyg på över 2.000 nettoton i mälarhamnarna, inklarerades ungefär samma antal fartyg i storleksordningen 2.000—4.500 nettoton som i storleksordningen 1.000—2.000 nettoton i Oxelösund. Dessutom förekom ett fåtal ännu större fartyg. De större fartygens kapa-

citet gör, att man med stor sannolikhet kan påstå, att huvuddelen av den i Oxelösund omsatta godskvantiteten går med fartyg av den storlek, som icke kan anlöpa mälarhamnarna.

De spridda uppgifter, som på skilda håll finnas om storleken av fartygslaster göra det emellertid troligt, att de stora fartygen i Oxelösund huvudsakligen ombesörja malmtransporter. Sålunda framgår av Svenska Hamnförbundets undersökning av lastnings- och lossningsförhållandena i olika svenska hamnar,[1] att medelkvantiteten för en kollast under undersökningsperioden (några månader kring årsskiftet 1948—49) ej var större än 1.362 ton.[1] Av de 265 kollaster, som registrerades vid denna undersökning, voro endast 2 över 4.000 ton. Medelkvantiteten för Stockholm var, som på annat ställe anförts, ej mer än 1.273 ton.

Å andra sidan kan man framhålla, att kollasternas storlek kan variera avsevärt för kusthamnarna med förändringar av tillförselns fördelning på ursprungsländer. År 1947, då en stor del av kolimporten till Sverige härrörde från Amerika, var genomsnittslastens storlek i Stockholms hamn icke mindre än 3.450 ton. Nära hälften, 47 %, av kolkvantiteten ankom i laster överstigande 5.000 ton. Det kan dock vara värt att nämna, att laster mellan 3.000 och 5.000 ton voro ganska ovanliga. Huvuddelen av kolet ankom i laster under 3.000 ton eller av storleken 8.000—9.000 ton.[2]

Beträffande förändringar i fartygstrafikens fördelning på storleksklasser i Oxelösund tyder uppgifterna i tab. 4 icke på att något väsentligt inträffat mellan de redovisade åren. Uppgifterna för storleksgruppen 501—1.000 nettoton kunna dock vara ett tecken på att även kusthamnarna fått taga ett större antal småfartyg i anspråk efter kriget. Skulle detta vara fallet, kan det betyda, att under år av knapp tillgång på tonnage även mindre fartyg togs i anspråk för uppgifter, som icke skulle kommit ifråga under mera '"normala" förhållanden.

Några synpunkter på fartygens utveckling.

Av de transportkostnadsundersökningar, som redovisats ovan, framgick bl. a. att större fartyg knappast vore lämpligare än små på korta distanser. Sålunda syntes frakterna mellan polska hamnar och mälarhamnar vara ungefär desamma för laststorlekar under 1.700 ton och mellan 1.700 och ca 3.000 ton. Dessa omständigheter tänkes bero på att ett stort fartyg på grund av sin jämförelsevis långa lossningstid har svårt att på en kort distans uppfylla lastfartygets uppgift, vilken sagts vara "att befinna sig i rörelse med last". Den mera generella slutsatsen av här anförda förhållanden har i annat sammanhang formulerats så, att det för varje distans finnes en optimal fartygsstorlek.[3]

Denna storlek är dock icke given en gång för alla, utan torde ändras med föreliggande förutsättningar av bl. a. teknisk och institutionell art. För den senaste tidens utveckling av den svenska handelsflottan har t. ex. sjölagens ändrade bestämmelser om fartygens bemanning varit av stor betydelse. Förutsättningarna för svensk rederinäring torde härigenom i viss mån ha blivit skiljaktiga från de som gälla för världshandelsflottan i övrigt. Detta synes framgå av vissa uppgifter om handelsflottan i världen och i Sverige 1939 och 1951 samt om den svenska handelsflottans sysselsätt-

[1] Svenska Stadsförbundets Tidskrift 1950: 3.
[2] S. Gustafsson, a. a., s. 47.
[3] Th. Thorburn a. a.

ning i olika fart. I nedanstående tabell redovisas fördelningen av den svenska handelsflottan och världshandelsflottan på de fartygsstorlekar, som f. n. användas eller bli användbara inom mälarsjöfarten efter den föreslagna farledsfördjupningen.

Tab. 5. Världshandelsflottans och Sveriges handelsfartyg mellan storlekar av 500 och 8.000 bruttoton 1939 och 1951. (Enligt Lloyds Register of Shipping, statistical tables.)

	Världshandelsflottan		Därav Sverige	
Storlek i bruttoregisterton:	1939	1951	1939	1951
500—1.000	2.897	3.312	130	122
1.000—2.000	3.694	2.789	305	257
2.000—3.000	2.094	1.661	66	80
3.000—4.000	1.575	1.215	33	60
4.000—6.000	3.594	1.833	62	79
6.000—8.000	1.906	4.779	15	34
	15.760	15.589	611	632

Det visar sig att i storleksgruppen 500—2.000 bruttoton, fartyg som lasta mellan ca 750 och ca 3.000 ton, d. v. s. de som f. n. trafikera Mälaren, kan en minskning med 7,5 % av antalet konstateras mellan 1939 och 1951. I Sverige har antalet fartyg i denna storleksordning minskat något mer eller med 13 %. För den närmaste större storleksordningen, fartyg på 2.000—4.000 bruttoton, d. v. s. med en ungefärlig fastförmåga på 3.000—6.000 ton, är utvecklingen i världen i dess helhet och Sverige helt olikartade. I denna storleksklass har antalet fartyg i världshandelsflottan minskat med 21 %, under det att svenska handelsflottan uppvisar en ökning med icke mindre än 41 %. Även i nästa storleksgrupp fartyg på 4.000—6.000 bruttoton och med ca 6.000—9.000 tons lastförmåga, har världshandelsflottan gått starkt tillbaka under det att den svenska ökat. Först för fartyg med lastförmåga på ca 9.000—12.000 ton uppvisar världshandelsflottan ökning och denna är då mycket stor.

Världshandelsflottan har således knappast minskat i den storleksgrupp, som f. n. är aktuell för mälartrafiken, men har minskat starkt inom alla följande storleksgrupper med lastförmåga upp till ca 9.000 ton. I Sverige har utvecklingen varit mycket olikartad med ganska påfallande minskning av de mindre fartygen men en markant ökning inom storleksgrupperna med lastförmåga över 3.000 ton.

Vad som förorsakat den här redovisade utvecklingen av världshandelsflottan är icke möjligt att utreda närmare i detta sammanhang. Utvecklingen har ju ett starkt markerat drag mot större fartyg, varvid dock fartyg mellan 2.000—6.000 bruttoton icke förefallit populära. Man kan ju tänka sig att utvecklingen både berott på att man gått mot större fartyg på samma distanser och på att transportuppgifterna förändrats, såväl med avseende på olika varuslag som på distanser.

Beträffande den svenska utvecklingen är det påtagligt, att de numera gällande bemanningsföreskrifterna gjort redarna mindre benägna att bygga mindre fartyg. Dessa föreskrifter äro utformade så, att vid en ökning av storleken med 10 ggr behöver däckspersonalen endast ökas med 50 %.[1] Den ganska markanta ökningen av fartygsstorlekarna i den svenska handelsflottan har också gått jämsides med en

[1] S. Gustafsson, a. a., sid. 18.

förändring i sysselsättningen. En nyligen publicerad undersökning visar att den svenska handelsflottan till allt mindre del finner sysselsättning på de närliggande farvattnen.[1] Sålunda sysselsattes 1951 endast 29,5 % av tonnaget i inrikes, östersjö- och nordsjöfart mot 51,7 % år 1937. Sysselsättningen i långväga fart hade sålunda ökat från 48,3 % år 1937 till 70,5 % 1951. Denna förändring gäller icke endast tonnaget i dess helhet, utan är klart markerad även inom de olika verksamhetsformerna, t. ex. linjefart och trampfart.

En annan förändring av den svenska handelsflottans sysselsättning, som kan vara värd att notera i detta sammanhang, är tillbakagången för trampfarten. Denna har varit av sådan omfattning, att man om den fortgår kan befara att svenska fartyg ej kommer att i högre grad deltaga i transporterna av de typiska trampvarorna stenkol, koks, trävaror, kemikalier m. m. Det utländska tonnaget vinner allt större inslag i denna trafik.

Emedan det är tydligt att man för de transportuppgifter det är fråga om i mälartrafiken i stor utsträckning måste beakta även utvecklingen i utlandet, är det mycket svårt att komma med några hållbara synpunkter på utvecklingen. Avslutningsvis skall därför endast med fördelning på olika fartygstyper några av de synpunkter, undertecknad i olika sammanhang träffat på, anföras.

Beträffande utvecklingen av koltonnaget har 1944 års hamnutredning uttalat som sin åsikt att några större förändringar i koltonnaget knappast kunna komma till stånd.[2] Större tonnage än över 4.000 d. w. ton torde endast i undantagsfall komma att användas i koltrafik, framhålles vidare. Dessa åsikter torde dock endast gälla för fartyg, avsedda för nord- och östersjötrafikens distanser samt motiveras främst av att stora laster äro obekväma för mottagarna. Mot den här refererade uppfattningen torde främst kunna invändas, att koltrafik senare upptagits på längre distanser och att man därvid tydligen med fördel använt sig av stora laster.

I fråga om malmfartygen har framhållits av tyska och holländska importörer, att malmfartygen i skandinavisk fart antingen äro på 4.000—5.000 ton eller större än 8.000 ton. Mellan dessa storlekar finnas mycket få malmfartyg. 1944 års hamnutredning framhåller att de specialbyggda svenska malmfartygen i regel byggas i två typer med djupgående (med full last) på antingen 6,9 eller 7,9 m. Några större förändringar har icke inträffat sedan 1920-talet.

Helt nyligen har emellertid sjösatts betydligt större malmfartyg. Grängesbergsbolagets kombinerade malm- och tankfartyg M/S Tarfala, som sjösattes den 20 nov. 1952 och anses vara världens största malmfartyg är på 25.400 ton d. w. och har ett djupgående om 9,7 m. Man kanske också kan tänka sig att de betydligt ökade långväga malmskeppningar, som skulle bli följden av St. Lawrence-kanalprojektets förverkligande, kunna påverka malmrederierna i riktning mot större fartyg.

Slutligen skall också tankfartygen för oljetransport beröras något. På detta område — där lossnings- eller lastningskapaciteten är mycket stor och liggetiden icke blir besvärande för stora fartyg — har utvecklingen länge gått mycket snabbt mot allt större fartyg. Uppkomsten av transporter från raffinaderier i Västeuropa kan emellertid framkalla ett behov av mindre tankfartygstyp i 3.000—6.000-tonsklassen.

[1] H. Eneborg. Den svenska handelsflottans sysselsättning, Komm. Medd. 1952: 10.
[2] S. O. U. 1949: 21, s. 70—71.

Varutrafiken.

Undersökningarna av varutrafiken bör i första hand syfta till en beräkning av storleken och sammansättningen av de varutransporter, som kunna beröras av en farledsfördjupning. Den framtida utvecklingen av dessa varutransporter bör därnäst bli föremål för en analys med avseende på de viktigaste bestämningsfaktorerna. Med ledning av härvid uppnådda resultat kan sedan vissa prognoser uppställas.

En första orientering om de varutransporter, som kunna draga nytta av en farledsfördjupning, lämnar statistiken över varutrafiken i hamnarna Västerås och Köping. Uppgifter om den i dessa hamnar omsatta godsmängden ger emellertid icke fullständigt besked om det totala behovet i hamnstäderna och upplandet av sådant varuutbyte, som till någon del måste tillgodoses genom sjötransporter. Mälarhamnarnas trafikområde tillföres nämligen också en del gods genom landtransporter, som ansluta till i andra hamnar (vanligen kusthamnar) ankommande sjötransporter. På motsvarande sätt bortföres också en del gods från trafikområdet. Dessa transporter, som f. n. gå landvägen mellan mälarhamnarnas trafikområde och kusthamnar, kunna mycket väl tänkas bli överledda till vägen via mälarhamnarna om trafikanterna efter farledsfördjupningen kunna erhålla önskad service.

Grundläggande för den framtida utvecklingen av trafiken är storleken av produktionen och förbrukningen inom trafikområdet. Med avseende på trafikens utveckling bör dock observeras, att, även om man förutsätter att behovet av de produkter, som f. n. importeras, resp. produktionen av de artiklar, som f. n. exporteras, kommer att utvecklas likformigt i det nuvarande trafikområdet, det icke är säkert att trafiken genom farlederna kommer att utvecklas på motsvarande sätt. Det kan mycket väl hända att relationerna mellan varor, som importeras eller hämtas från inhemska producenter resp. varor som exporteras eller konsumeras inom landet kunna förändras. Detta kan påverka behovet av sjötransporter, emedan det inrikes varuutbytet i huvudsak försiggår landvägen och det utrikes nästan uteslutande sjövägen.

Innan de olika transporterna behandlas närmare, lämnas närmast en orientering om trafikområdet och dess näringsliv samt en redogörelse för utförandet av en specialundersökning, avsedd att belysa betydelsen av de olika transportvägarna till och från trafikområdet.

Mälarfarledernas trafikområde och dess näringsliv.

Utsträckningen av mälarfarledernas trafikområde kan bestämmas på flera olika sätt. Ur en synpunkt kan man anse detta vara det område som utnyttjar hamnarna Västerås och Köping mer än någon annan hamn. Det saknas emellertid transportstatistiska uppgifter av sådan utförlighet, att de kunna användas för bestämning av ett sålunda definierat trafikområde. Under sådana förhållanden synes det lämpligast att utgå från det område, inom vilket man under alla förhållanden har lägsta transportkostnaderna vid transporter över endera Köping eller Västerås (jfr fig. 2 ovan). En dylik trafikområdesbestämning är väl motiverad även av det förhållandet, att huvuddelen av transporterna till och från området avse gods, som är mycket känsligt för transportkostnader. På grund av karaktären hos de uppgifter, som kunna ge upplysning om de faktiska transporterna, är det dock ibland nödvändigt att göra vissa jämkningar av den här verkställda trafikområdesbestämningen. Denna får endast uppfattas som en allmän riktpunkt för beräkningarna.

Någon totalundersökning av trafikområdets transportpotential är icke möjlig i detta sammanhang. Här skall endast anföras några data om områdets befolkning och näringsliv. Befolkningen inom det område, som under alla förhållanden har lägsta transportkostnader vid transporter över endera Köping eller Västerås uppgick vid 1951 års slut till 205.000 personer.[1] Det närmast omgivande gränsområdet (indifferensområdet) till konkurrenthamnarnas uppland har dessutom en talrik befolkning. Endast inom städerna i indifferensområdet äro 162.100 personer bosatta.

Av de 205.000 invånarna i området bo 53 procent i städer. Även den resterande delen är till stor del bosatt i de ganska stora tätorter, som bildats i anslutning till de många industrianläggningarna i trakten. Industrien domineras helt av järn- och metallindustrien. Denna svarar inom Västmanlands län, som i stort sett sammanfaller med trafikområdet, för ca 62 procent av den inom industri verksamma befolkningen.

Betydelsen av järn- och metallindustrien i Västmanlands län kan ytterligare belysas av följande siffror, hämtade ur 1949 års industristatistik:

	Produktion i länet	% av riksproduktionen
Järnmalm	352.032 ton	2,6
Tackjärn	119.700 „	14,8
Göten m. m.	203.715 „	14,8
Smitt eller valsat järn och stål	171.915 „	16,3
Manufaktur och verkstadsprodukter	239.084 tkr	6,2
Elektrotekniska arbeten	109.417 „	11,9

Relationstalen för länets andel av riksproduktionen visa vilken betydande del av vårt lands tunga metallindustri, som ligger inom mälarhamnarnas uppland. Siffrorna äro dessutom att betrakta som minimisiffror för trafikområdet. De delar av länet, som falla utanför trafikområdet sakna i stort sett metallindustri under det att de delar av detta, som falla utanför länet omfatta flera betydande bruks- och gruvorter. Länets andel av järnmalmsproduktionen i riket kan förefalla obetydlig, men detta förklaras av de norrbottniska tillgångarnas dominans. Av mellersta Sveriges järnmalmsproduktion svarade länet sålunda för 11 %.

De näringslivets huvuddrag, som redovisats här äro avgörande för de drag av områdets varuutbyte, som återspeglas i den nedan redovisade sammansättningen av varutrafiken i hamnarna. Det är klart att varuströmmarna mellan området och utlandet kvantitativt sett skola domineras av tillförsel av bränslen till de energikrävande bruksföretagen och av export av malm. Naturligtvis transporteras även stora mängder av annat gods till och från området. Redan den ganska omfattande folkmängden måste ge upphov till en betydande import av olika konsumtionsvaror. Stora kvantiteter exportvaror härröra från järn- och verkstads- samt skogsindustrierna inom området.

[1] Approximativt beräknad genom att summera befolkningen i Västmanlands län utom Möklinta, Vittinge, Östervåla och Nora stork:er samt Huddunge, Härnevi, Torstuna och Österunda k:er med befolkningen i Söderbärke stork:n (Kopparbergs län) och i Glanshammars stork:n och Fellingsbro k:n (Örebro län).

Trafikantundersökningen.

Till komplettering av det transportstatistiska material, som är tillgängligt i publikationer eller i form av primäruppgifter hos olika myndigheter har företagits en en specialundersökning av vissa transportförhållanden. Förfaringssättet vid denna undersökning har byggt på förhållandet, att huvuddelen av trafiken i mälarfarlederna faller på ett fåtal trafikanter med stor varuomsättning. Undersökningen har därför icke avsett samtliga trafikanters utan endast de viktigares varutransporter. Täckningsprocenten för de undersökta transportförhållandena är dock stor.

Urvalet av de trafikanter, som skulle tillfrågas, skedde med ledning av primärmaterial till varustatistiken för hamnarna i Västerås och Köping. De utsedda företagen tillfrågades därefter om den totala kvantiteten av de olika viktigare varugrupper, som förts in till eller ut från deras anläggningar samt på vilka transportvägar godset fraktats. Alternativen ifråga om transportvägar voro följande:

1. Sjötransport via mälarhamnarna direkt till eller från utländska hamnar.
2. Sjötransport via mälarhamnarna med anslutning till utrikes avg. eller ank. sjötransporter i andra svenska hamnar.
3. Andra transportvägar (dvs. transporter, som icke gå via mälarhamnarna).

Dessa frågor tillställdes 30 företag, av vilka 28 ha inlämnat uppgifter. Svarens täckningsprocent torde bäst kunna mätas genom uppgift om hur stor del av trafiken i hamnarna, som härrör från de uppgiftslämnande företagen. Det visar sig att den direkta utrikestrafik över mälarhamnarna, som härrör från uppgiftslämnarna, uppgår till 82,7 % av de utrikes transporter, som redovisas i tab. 7 nedan eller till ca 81 % av den totala utrikes trafiken. Täckningsprocenten är således mycket god.

En redovisning av undersökningens resultat lämnas i tabellbilagan.

Vilka transporter kunna tänkas påverkade av en farledsfördjupning.

Den nuvarande trafiken i hamnarna.

I tabellen nedan redovisas en översikt av den nuvarande trafiken i Västerås och Köpings hamnar. Trafiken har uppdelats på in- och utrikes trafik med viktigare varugrupper specificerade. Vid specificeringen av varugrupperna har den kvantitativa betydelsen och det väntade beroendet av en farledsfördjupning varit avgörande. Uppgifterna avse de tre senaste år, för vilka uppgifter varit tillgängliga vid undersökningens utarbetande.

Tab. 6. Varutrafiken i Köpings och Västerås hamnar (i ton).

Västerås:

Utrikes ank.:	1949	1950	1951	Utrikes avg.:	1949	1950	1951
Gödningsämnen	7.099	4.747	9.796	Trävaror	10.929	12.450	12.100
Stenkol och koks	223.787	267.103	265.505	Massa och papper	972	748	—
Metaller	18.246	11.779	10.593	Malmer	165.837	198.105	293.107
Tackjärn o. skrot	5.629	21.128	10.068	Övrigt	10.848	19.505	16.744
Övrigt	3.259	10.602	14.230				
Summa	258.010	315.359	301.372	Summa	188.586	230.808	321.951

Inrikes ank.:							
Sand o. grus m.m.	34.111	31.973	14.080	Inrikes avgående	34.654	23.837	16.305
Mineraloljor	44.753	31.685	30.639				
Metaller	11.734	6.886	5.323	S:a utrikes	446.596	546.167	623.323
Övrigt	9.655	5.906	10.173	„ inrikes	134.907	100.287	76.520
Summa	100.253	76.450	60.215	Total s:a V:ås..	581.503	646.454	699.843

Köping:

Utrikes ank.:				Utrikes avg.:			
Gödningsämnen	1.603	2.942	13.636	Trävaror	21.573	13.189	12.701
Stenkol och koks	117.500	104.090	112.406	Massa och papper	647	1.500	69
Sten o. mineralier	13.806	11.740	11.559	Malmer	43.716	92.071	68.719
Övrigt	18.773	14.545	8.511	Tackjärn	11.459	12.797	8.175
				Övrigt	3.712	4.983	7.061
Summa	151.682	133.317	146.112	Summa	81.107	124.540	96.725

Inrikes ank.:							
Gödningsämnen	527	516	975	Inrikes avgående	52.170	52.078	48.118
Mineraloljor	44.122	69.997	49.049				
Sten o. mineralier	2.790	21.636	19.200	S:a utrikes	232.789	257.857	242.837
Övrigt	12.439	10.563	7.773	„ inrikes	112.048	154.790	125.115
Summa	59.878	102.712	76.997	Total s:a Köping	344.837	412.647	367.952

Den totala varuomsättningen i hamnarna uppgick till ca 1 milj. ton, vilken siffra överskreds något 1950 och 1951. Det viktigaste trafikslaget var utrikes ankommande trafik, men även den utrikes avgående var av betydande storlek. Denna var sålunda icke under något av åren mindre än den inrikes trafiken, vilken i sin tur varierade mellan 0,2 och 0,25 milj. ton. Proportionerna mellan trafikslagen var i stort sett desamma för båda hamnarna, ehuru Västerås svarade för huvuddelen av trafiken. Endast när det gällde inrikes avgående trafik överstego de i Köpings hamn registrerade kvantiteterna Västerås'.

Även ifråga om trafikens fördelning på varuslag förete hamnarna stora likheter. Den ankommande godstrafiken domineras av direktimport av stenkol och koks samt inrikes tillförsel av mineraloljor från inhemska importhamnar. Den enda mera påtagliga skillnaden är att Västerås har en ganska betydande tillförsel av metaller och Köping av gipssten, vilket sammanhänger med vissa olikheter mellan industrierna i de båda hamnstäderna. Den avgående trafiken domineras i båda hamnarna av malmexport. Dessutom märkes en ganska avsevärd trävaruexport samt i Köping dessutom export av tackjärn.

Någon mera ingående beskrivning av sammansättningen av varutrafiken i hamnarna är icke möjlig i denna utredning. Det kan emellertid nämnas att för Västerås, som ju svarar för större delen av trafiken, har i annat sammanhang utförts en mycket omfattande bearbetning av varutrafikens struktur 1938.[1]

Alla de transporter, som passera hamnarna, kunna naturligtvis icke tillgodogöra sig

[1] Settervik, Västerås som handels- och sjöfartsstad.

nyttoverkningarna av en farledsfördjupning. Avgörande är om det vore fördelaktigt, att transporterna skedde med större fartyg, än de som nu kunna trafikera hamnarna. I första hand är det givetvis för transporter för varuutbyte med utlandet, som nyttoverkningarna kunna komma ifråga. Transporterna av inhemska produkter i inrikes varuutbyte försiggår mestadels i småfartyg eller pråmar. Dylika transporter kunna i regel icke draga någon nytta av farledsfördjupningen.

Naturligtvis är det icke heller allt varuutbyte med utlandet, som kan beröras av farledsfördjupningen. I en del fall kunna jämförelsevis små fartyg vara lämpliga, t. ex. för visst varuutbyte med de närmaste grannländerna. Å andra sidan är det också mycket troligt att vissa inrikes transporter, särskilt långväga transporter av massgods (lapplandsmalm) eller kortare kontinuerliga transporter av mycket stora godsmängder med fördel skulle kunna utföras i mera djupgående fartyg, än de som nu trafikera lederna.

En exakt bestämning av storleken av de varutransporter över hamnarna, som i dagens läge skulle draga fördel av en farledsfördjupning är icke möjlig. En sådan bestämning skulle kräva en ingående kännedom om transportvägen för varje transport. Man kan emellertid redan med ledning av varurubrikerna i hamnstatistiken bilda sig en uppfattning om storleken av det varuutbyte över hamnarna, som — under förutsättning av att transportvägen för de enskilda transportobjekten är sådan att fartyg med 3.000—6.000 tons lastförmåga med fördel kan användas — skulle beröras av en farledsfördjupning. Detta kan ske genom en utmönstring av sådant gods, som under inga förhållanden kan tänkas ske med stora fartyg, t. ex. inrikes transporter av byggnadsmaterial, spannmål o. d.

Utför man en sådan bearbetning av hamnarnas varustatistik, kommer man till det resultat, som visas i tabellen nedan:

Tab. 7. Transporterna över hamnarna Västerås och Köping av varor som kunna beröras av farledsfördjupning (medeltal ton för åren 1949—1951).

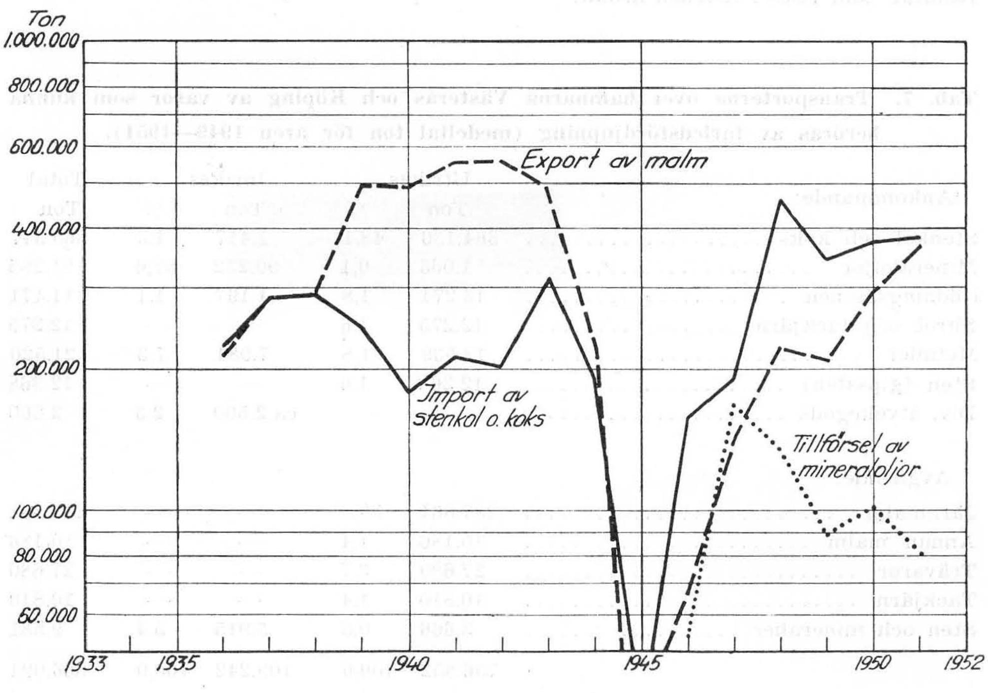
	Utrikes		Inrikes		Total
Ankommande:	Ton	%	Ton	%	Ton
Stenkol och koks	364.130	48,1	1.417	1,3	365.547
Mineraloljor	1.063	0,1	90.232	82,6	91.295
Gödningsämnen	13.274	1,8	1.197	1,1	14.471
Skrot och tackjärn	12.275	1,6	—	—	12.275
Metaller	13.539	1,8	7.981	7,3	21.520
Sten (gipssten)	12.368	1,6	—	—	12.368
Div. styckegods	—	—	ca 2.500	2,3	2.500
Avgående:					
Järnmalm	287.861	38,0	—	—	287.861
Annan malm	10.186	1,4	—	—	10.186
Trävaror	27.680	3,7	—	—	27.680
Tackjärn	10.810	1,4	—	—	10.810
Sten och mineralier	3.666	0,5	5.915	5,4	9.581
	756.852	100,0	109.242	100,0	866.094

De i tabellen upptagna kvantiteterna falla huvudsakligen på transporter i direkt utrikes trafik, men dessutom på vissa transporter av i huvudsak utrikes gods, som med sannolikhet omlastas i kusthamn. Det är påtagligt i hur hög grad transporterna av kol, olja och malm dominera. Dessa varugrupper svarade för icke mindre än 86 % av den totala kvantiteten samtidigt som kol och malm svarade för samma andel av det direkta utrikes varuutbytet.

Man kan med ledning av tabellen säga att transporterna av 0,8—0,9 milj. ton av de varor, som passera hamnarna, under vissa förutsättningar skulle påverkas av en farledsfördjupning. I det följande skall dessa förutsättningar närmare beröras, samtidigt som utvecklingen av de olika varugruppernas transportbehov behandlas. Emedan transporterna över en hamn kunna variera starkt mellan olika tidsperioder skall här som komplettering till den föreliggande redogörelsen för transporterna över hamnarna fogas några uppgifter om den hittillsvarande utvecklingen av trafiken med de viktigare varugrupperna (fig. 3). Redogörelsen för utvecklingen omfattar samtliga år f. o. m. 1936, det första år efter lågkonjunkturen i 1930-talets början, då båda djuphamnarna voro färdigställda.

Det visar sig att transportvolymen varierat starkt, men att dessa variationer främst torde kunna tillskrivas krigsförhållandenas inverkan. Sålunda var malmexporten, som i hög grad sammanhänger med de tyska stålverkens förbrukning, synnerligen hög i början av 1940-talet för att mot krigets slutskede och under de första efterkrigsåren sjunka till mycket små kvantiteter. Genom de senaste årens

Fig. 3. Transporterna av de för trafiken i Västerås och Köpings hamnar viktigaste varugrupperna 1936—1951.



återhämtning synes emellertid malmexporten ha nått upp till eller något överstigit förkrigsnivån. Kol- och koksimporten har med undantag för importstoppet vid krigsslutet varierat mindre. Kurvorna visa en påtaglig tendens till ökad import från ca 0,3 milj. ton. under förkrigsåren till ca 0,4 milj. ton under senare år. Tillförseln av olja, som nästan uteslutande sker via importanläggningar vid kusten, har efter avbrottet under krigsåren ökat mycket starkt. Det bör dock redan här anföras att distributionsanläggningarna för olja f. n. befinner sig i ett kraftigt expansionsskede, varför sjötransporterna under de närmaste åren sannolikt komma att ytterligare öka starkt.

Andra transporter till och från mälarhamnarnas uppland.

F. n. transporteras en betydande mängd varor till och från mälarhamnarnas uppland icke över dessa hamnar utan skeppas i stället över olika kusthamnar. En del av dessa transporter kunna emellertid tänkas bli berörda av farledsfördjupningen. Vill man söka uppskatta omfattningen av denna trafik, som så att säga går mälarhamnarna förbi, kan man antingen söka reda sig med befintlig transportstatistik och tidigare undersökningar eller också företaga en särskild specialundersökning. I föreliggande utredning användes båda vägarna. Dels göres vissa uppskattningar med ledning av uppgifter i andra utredningar, dels användas resultaten av trafikantundersökningen.

Av Setterviks undersökning "Västerås som handels- och sjöfartsstad" framgår, att staden år 1940 mottog 15.267 ton gods per järnväg från Stockholms hamnstationer (Värtan och Stadsgården) samt samtidigt avsände 1.958 ton till dessa.[1] Setterviks undersökning behandlar emellertid endast Västerås varuutbyte med omvärlden och berör knappast i vilken utsträckning orterna i Västerås uppland ha varuutbyte med andra orter. Av undertecknads undersökning "Varutrafiken över Stockholms hamn" är det möjligt att erhålla en viss uppfattning om storleksordningen av varuutbytet mellan Stockholm och Västmanlands län. Uppgifterna avse dock endast en månad och i dem skiljes icke mellan gods som ankommit eller avgår sjöledes till resp. från Stockholm. Däremot framgår proportionerna mellan transporter Stockholm—Västerås och transporter Stockholm—övriga Västmanlands län, liksom också proportionen mellan järnvägs- och lastbilstransporter.[2] Det visar sig här att Västerås erhöll 30 % av järnvägstransporterna till Västmanlands län samt att lastbilstransporterna motsvarade ca 35 % av järnvägstransporterna.

Här anförda uppgifter kunna tänkas ge underlag för en mycket grov uppskattning av storleksordningen hos de landtransporter till och från Västmanlands län, som ansluta till sjötransporter i Stockholms hamn. Man kan nämligen multiplicera upp de i Setterviks framställning redovisade uppgifterna om järnvägstrafiken mellan Stockholms hamnstationer och Västerås med koefficienter, som uttrycka de vid Stockholmsundersökningen funna proportionerna mellan olika transportsätt och vägar vid trafik mellan Stockholm och Västmanlands län. Man erhåller då $\frac{135 \cdot 100}{100 \cdot 30} \cdot 15.267 =$ ca 68.000 ton för gods, som via Stockholms hamn tillföres Västmanlands län och på motsvarande sätt ca 9.000 ton, som från Västmanlands län utföres via Stockholms hamn.

[1] Settervik, a. a. tab. 64 och 74.

[2] Hölcke, a. a. tab. III.

Det bör dock kraftigt betonas att så många invändningar kunna resas mot beräkningsmetoden att de beräknade siffrorna endast får anses som belysande för storleksordningen. Det beräknade värdet kan dock med stor sannolikhet betraktas som en minimisiffra, som i dagens läge överskrides avsevärt. Grundläggande för beräkningarna voro uppgifter för 1940, då varuutbytet med utlandet var ganska begränsat. Bl. a. förekom sannolikt icke några transporter av mineraloljor. Dessutom gällde uppgifterna endast transporter via Stockholms hamnstationer. Det är troligt att en del av trafiken mellan Västmanlands län och de andra järnvägsstationerna i Stockholm också till viss del har anknytning till transporter över Stockholms hamn.

Vidare bör framhållas att uppgifterna endast avse de landtransporter till och från mälarfarledernas trafikområde, som stå i samband med Stockholms hamn. Denna torde visserligen vara den kvantitativt dominerande av mälarhamnarnas konkurrenthamnar, men även andra hamnar vid kusten spela en betydande roll, när det gäller export särskilt Göteborg.

Ett belägg för att de landtransporter till och från Västmanlands län som ansluta till sjötransporter i mälarhamnarnas konkurrenthamnar äro av betydande storleksordning, kan erhållas av uppgifter i SJ vagnslastgodsstatistik för 1948. Denna visar trafiken med olika varuslag mellan olika bandelar. Av de olika bandelar som järnvägsnätet uppdelas i täcker bandel 14 ganska väl de viktigaste orterna i mälarhamnarnas uppland. Den mest väsentliga skillnaden är att bandel 14 också omfattar stationerna Tillberga—Spånga.

Denna bandelsstatistik kan bearbetas för viktigare godsslag. Beträffande stenkol och koks visar det sig att bandel 14 mottog gods i huvudsak från egna stationer (hamnarna Västerås och Köping), från Stockholm och Gävle. Dessa stationer svarade för 98,9 % av det mottagna godset. Genom att olika mottagande stationer äro separatredovisade kan man eliminera stationerna på bansträckan Tillberga—Spånga under förutsättning, att de erhålla all mottagen kol och koks från Stockholm.

Även efter en sådan justering visar det sig, att den återstående delen av bandel 14, d. v. s. den som faller inom mälarhamnarnas uppland, mottog mycket betydande kvantiteter kol från stationer utanför bandelen. Dessa kol, som tydligen importerats i andra hamnar än mälarhamnarna, uppgingo under året till icke mindre än 66.900 ton. Man ser härav att transporterna av en enda vara — ehuru visserligen betydande — äro av stor omfattning.

Någon mer bestämd uppfattning om storleken av de sökta landtransporterna synes dock icke möjlig att erhålla enbart med ledning av tidigare undersökningar eller tillgänglig transportstatistik. Säkrare hållpunkter ger den visserligen partiella men ganska omfattande trafikantundersökningen.

Alla uppgifter i trafikantundersökningen äro dock icke av det slag, att de kunna tjäna som underlag vid bedömningen av omfattningen av de landväga transporter till och från trafikområdet, som anknyta till utrikes sjötransporter i kusthamnar. Vissa av varorna äro sådana att de kunna hämtas såväl från in- som utrikes producenter och en del företag ha lämnat uppgifter, som även omfatta anläggningar utanför trafikområdet. Eliminerar man dessa varor och företag kvarstår dock betydande kvantiteter, vars direkta utrikestransporter utgöra i det närmaste exakt 50 % av den utrikes trafiken i hamnarna. Transportvägarna för detta utrikes varuutbyte framgår av följande tabell:

Tab. 8. Utrikes varutransporter till och från vissa trafikanter inom mälarfarledernas trafikområde fördelade på transportvägar 1949—1951.

	1949 ton	1950 ton	1951 ton	1949 %	1950 %	1951 %
Direkt mellan mälarhamnar och utländsk hamn	307.843	378.084	455.413	85,2	87,1	85,8
Sjötransport mellan mälar- och utländsk hamn via kusthamn	15.917	12.156	5.178	4,4	2,8	1,0
Landtransp. som anslutes till utrikes sjötransp. i kusthamn	37.704	44.024	70.459	10,4	10,1	13,2
	361.464	434.264	531.050	100,0	100,0	100,0

Man ser att proportionerna mellan direkttrafik och omlastningstrafik äro ganska konstanta, däremot synes omfattningen av kombination mellan två sjötransporter avtagit alltmer. Omfattningen av de transporter, som gå förbi mälarhamnarna är som synes ganska betydande, och kan förutsatt att samma proportioner föreligga för det övriga här icke redovisade utrikes varuutbytet, under 1951 tänkas ha uppgått till 140.000 ton.

I själva verket torde omfattningen av landtransporter i kombination med utrikes sjötransporter i kusthamnar vara större för de transporter, som icke redovisas i tab. 8. Dels ingå icke oljetransporterna i denna redovisning, dels har undersökningen av trafikanterna mest avsett massgods och icke omfattat så mycket stycke- och partigods. För de sistnämnda godskategorierna är andelen omlastningsgods betydligt större än för massgodset.

De olika uppgiftskällor, med vilka man kan belysa de med utrikes sjötransporter kombinerade landtransporterna till och från mälarhamnarnas trafikområde ge, som framgått av ovanstående, var för sig en fragmentarisk bild av de berörda landtransporternas omfattning. Den stora betydelse dessa transporter ha i föreliggande sammanhang gör det dock nödvändigt att här söka sammanfoga de olika fragmenten och där så är behövligt komplettera dem med andra för att erhålla en totalbild.

Bland transporterna av *massgods* synes stenkolstransporterna vara av ganska varierande omfattning olika år. Detta torde i hög grad sammanhänga med isbindningen av sjötransporterna och lagerhållningen vid dessa tillfällen. Under 1948 var den landväga tillförseln av stenkol (fr. Stockholm) ganska betydande, men under åren 1949—1950 ha kvantiteterna icke varit så stora. Sannolikt ha endast 10—20.000 ton per år tillförts mälarhamnarnas trafikområde i landtransport från konkurrenthamnar under åren 1949—1951. 1952 förekommo åter stora landväga transporter från Stockholm och Oxelösund.

Mineraloljetillförseln med tankvagnar eller tankbilar direkt från oceantankanläggningar synes ha varit mycket omfattande under de sista åren. Detta torde delvis sammanhänga med att distributionsanläggningarna i hamnarna icke kunnat byggas ut i takt med förbrukningens snabba expansion. En jämförelse mellan förbrukningssiffror för Västmanlands län och uppgifter för tillförseln via hamnarna Västerås och Köping visar att åtminstone 80—100.000 ton mineraloljor ankommo med landtransportmedel direkt från kusthamnar.

Malmexporten synes i huvudsak vara bunden så att varje gruva skeppar så gott som hela sin exportproduktion över närmaste hamn. Transporter över mera avlägsna

hamnar förekommer endast i undantagsfall. De av trafikanterna lämnade uppgifterna tyda på att endast ca 5.000 ton per år av exportproduktionen i mälarhamnarnas trafikområde skeppas via andra hamnar än Västerås och Köping.

Uppgifter om exporten av *styckegods* från de största exportörerna av stål, metaller och verkstadsprodukter visa att 12—25 tusen ton årligen avgå landvägen till exporthamn utanför trafikområdet. Till denna siffra, som givetvis är en minimisiffra för järn- och metallindustriens export, bör läggas minst 20.000 ton skogsindustriprodukter, t. ex. wallboard, massa o. d.

Slutligen måste man förutsätta att mycket betydande mängder importstyckegods kommer landvägen till trafikområdet. Enbart av kaffe och importerad frukt torde av konsumtions- och befolkningssiffror att döma ca 6.000 ton årligen tillföras området. Hamnstatistiken visar att endast en liten del av denna tillförsel sker sjövägen.

En uppskattning av den totala styckegodsimporten till området är mycket svår och måste givetvis bli högst osäker. Med ledning av uppgifterna i undersökningen av varutrafiken i Stockholms hamn skulle dock en viss uppfattning om storleksordningen kunna erhållas. Parti- och styckegodsimporten till Stockholm sprides nämligen över ett vidsträckt uppland, av vilket Västmanlands län är en del. Man vet att parti- och styckegodsimporten i Stockholm uppgår till ca 0,7 milj. ton, av vilka endast 30—40 % förbrukas i Stor-Stockholm. Förutsätter man att förhållandet mellan befolkning och förbrukning av importstyckegods är detsamma i mälarhamnarnas trafikområde som i Stor-Stockholm, kan man uppskatta tillförseln av importstyckegods till trafikområdet till mellan 40 och 55 tusen ton. Av dessa ankommer endast en mycket liten del sjöledes.

Sammanställda ge ovanstående överväganden följande bild av omfattningen och sammansättningen av de landtransporter till och från mälarhamnarnas trafikområde, som ansluta till utrikes sjötransporter i konkurrenthamnar.

Stenkol och koks	10—60 tusen ton
Mineraloljor	80—100 „ „
Järnmalm	5 „ „
Exportstyckegods	30—40 „ „
Importstyckegods	35—50 „ „
	160—255 tusen ton

Det är således mycket betydande kvantiteter, som det är fråga om. Ehuru uppskattningen är osäker är det dock uppenbart att det är fråga om minimisiffror.

Sammanfattningsvis kan man uppskatta omfattningen av de varutransporter, som kunna beröras av en farledsfördjupning till ca 750 tusen ton direkt utrikes gods, ca 100 tusen ton sjöväga och 150—250 tusen ton landväga omlastningsgods, inalles 1—1,1 milj. ton gods per år.

Varutrafikens framtida utveckling och fördelning på transportvägar.

Ett försök till uppskattning av den framtida trafiken till och från mälarhamnarna får sin speciella prägel av förhållandet att ett litet antal företag svara för trafikens huvuddel. Det är därför jämförelsevis lätt att få en relativt ingående överblick av utvecklingstendenserna för summan av de nu existerande företagens transportbehov. Å andra sidan kan tillkomsten av endast ett par företag av motsvarande storlek

medföra stora förändringar av trafiken. Genom sådan nyetablering kunna transporter av hittills icke förekommande varuslag och med krav på f. n. icke använda fartygstyper tänkas uppkomma. Omfattningen av dylik trafik undandrar sig givetvis varje bedömande.

Följande framställning är därför i huvudsak ägnad utvecklingen av transportbehovet inom nu existerande företag och detta transportbehovs sannolika fördelning på olika transportvägar. Uppgiftsmaterialet är inhämtat genom intervjuer med de viktigare trafikanterna eller från andra utredningar, som behandlat liknande frågor. De närmast presenterade uppgifterna bygga alltså i rätt stor utsträckning på existerande planer och tendenser. En grundläggande förutsättning vid beräkningarna har varit att tillgången på material, order och arbetskraft är god. Framställningen avser givetvis endast den del av trafikanternas transportbehov, som — under förutsättning av att transportvägarna bli sådana att man med fördel kan använda sig av fartyg med mellan 3.000 och 6.000 tons lastförmåga — kan beröras av en farledsfördjupning.

Stenkol, koks och mineraloljor.

Transportsätten för å ena sidan stenkol och koks, å andra sidan mineraloljor, äro synnerligen olika. Det är därför i föreliggande sammanhang av vikt att söka skilja mellan trafikutvecklingen för dessa produkter.

En uppskattning av den framtida transportvolymen av dels stenkol och koks, dels mineraloljor möter mycket stora svårigheter. Efterfrågan på stenkol och mineraloljor kan variera högst avsevärt inom korta tidsperioder beroende på att de två varuslagen i synnerligen stor utsträckning kunna ersätta varandra. Dessutom kunna dessa energimedel, vilka nästan uteslutande hämtas från utlandet, även ersättas med inhemska produkter, främst elenergi och ved, och på längre sikt kanske även med skiffer- och torvprodukter. Denna möjlighet har dock icke beaktats här utan det har förutsatts att energibehovet inom mälarfarledernas trafikområde i samma utsträckning som nu kommer att tillgodoses genom import av kol eller olja.

Kol och olja kunna emellertid icke ersätta varandra på alla användningsområden. Det har därför synts lämpligt att i den följande framställningen söka skilja mellan sådana användningsområden, där endast fasta bränslen äro tänkbara, och sådana, där kol och olja kunna användas alternativt. I det senare fallet synes det vara lämpligt att i första hand få hållpunkter för utvecklingen av den sammanlagda förbrukningen av kol och olja, uttryckt i ekvivalenta stenkolston.

De trafikanter, som enbart torde vara hänvisade till kol, äro gasverken i Västerås och Örebro samt Statens Järnvägar, som har kolupplag i Västerås. Förbrukningen hos dessa tre företag synes f. n. hålla sig mellan 60—65 tusen ton. Då bandelen Tillberga—Ludvika elektrifieras kommer Statens Järnvägars förbrukning att upphöra. Gasverken torde icke komma att uppvisa någon nämnvärt ändrad förbrukning under den närmaste 10-årsperioden. Med beaktande av de olika företagens nuvarande förbrukning kan det därför vara rimligt att om 10 år förvänta att ca 55.000 ton åtgår för denna förbrukningskategori.

De trafikanter, som enbart äro hänvisade till koks äro de industriella storförbrukare, som antingen använda koks som utgångsmaterial för tillverkningen (Salpeterverken) eller för produktion av kokstackjärn. Förbrukningen hos dessa var under de senaste åren mellan 130 och 140 tusen ton. Med hänsyn till existerande planer kan

man vänta sig en ökning av förbrukningen hos dessa företag till mellan 150 och 200 tusen ton vid den närmaste 10-årsperiodens slut.

De användningsområden, där såväl kol som olja kunna komma ifråga är i första hand för uppvärmningsändamål hos vissa industriella storförbrukare. Förbrukningen hos denna kategori kan uppskattas till ca 350.000 ton per år. Man får dock endast betrakta detta som en genomsnittssiffra för en kvantitet, som kan röra sig inom en ganska vid variationsram. ⅓ faller nämligen på Statens Vattenfallsverks Ångkraftverk i Västerås, vars verksamhet är underkastad mycket kraftiga variationer. De övriga storföretag, som stå för denna förbrukning äro dels en rad järnverk, vidare cementfabriken i Köping, Salpeterverken samt några pappersbruk. För utvecklingen vid Ångkraftverket finnes planer som sedan tidigare redovisats vid sammanträdet i Västerås mars 1952.[1] Enligt dessa är en ökning av förbrukningen till omkr. 160.000 stenkolston trolig. För övriga företag i denna grupp kan man antaga en ökning av förbrukningen med i genomsnitt 3 procent, vilket överensstämmer med de allmänna antaganden, man brukar göra för utvecklingen av produktionen i riket. Man skulle under dessa förhållanden kunna vänta en förbrukning om ca 470.000 stenkolston vid den närmaste 10-årsperiodens slut.

Ovanstående överväganden omfattar endast de större konsumenterna, vilka f. n. förbruka sammanlagt 550.000 ekvivalenta stenkolston kol, koks och olja. Härtill kommer konsumtionen hos mindre förbrukare, vilken icke kunnat följas annat än genom uppgifter från kolhandeln i Västerås och Köping. Kolhandelsfirmorna, som i huvudsak distribuera kol och koks till mindre industriella förbrukare och till bostadsuppvärmningsändamål, omsätta enligt uppgift f. n. ca 135.000 ton. Någon uppgift om förbrukningen av mineraloljor för dessa ändamål har icke kunnat erhållas. Man torde dock försiktigtvis kunna förutsätta att denna tillsammans med här nämnda, genom kolhandeln distribuerade kvantitet närmar sig 250.000 stenkolston. Räknar man med att denna bränsledistribution kommer att växa med 3 % per år, kommer man till resultalet att den mindre industrien och fastighetsuppvärmningen kommer att tillföras en bränslemängd motsvarande 325.000 stenkolston vid den närmaste 10-årsperiodens slut. Antagandet om en så stark utvecklingsgrad även för den på mindre enheter fördelade bränslekonsumtionen motiveras bl. a. av att såväl kol- som oljedistributionen via Västerås och Köping f. n. är i stark expansion, vilken även tar sig uttryck i utvidgning av avsättningsområdet.

De överväganden, som gjorts ovan angående den framtida utvecklingen inom olika användningsområden kan sammanfattas på följande sätt:

	Beräknad förbrukning i stenkolston 1951—52	1961—62
Förbrukare, som endast kunna använda kol	65.000	55.000
„ „ „ „ „ koks	130—140.000	150— 200.000
„ „ kunna använda såväl kol, koks eller mineraloljor	600.000	ca 800.000
	800.000	1.000—1.050.000

Denna förbrukning fördelar sig f. n. på ca 450.000 ton kol och koks och drygt 250.000 ton mineraloljor. Hur fördelningen mellan kol och olja blir om 10 år är natur-

[1] Jfr protokoll från sammanträdet (i stencil), s. 22.

ligtvis omöjligt att säga. Man kan dock räkna med en minimikvantitet kol och koks om 250—300 tusen ton. Till de kvantiteter, som fordras av förbrukare bundna vid kol eller koks (200—250 tusen ton) bör också läggas ytterligare kvantiteter, vilket bl. a. motiveras av att andra förbrukare kunna vara bundna genom långsiktiga kontrakt e. d. Den maximala oljeförbrukningen, som skulle föreligga vid minimialternativet för kol- och koksförbrukningen, skulle uppgå till 750.000 stenkolston eller ca 500.000 ton mineralolja.

När det gäller den framtida fördelningen på transportsätt för kol och koks torde man kunna utgå från att nuvarande proportioner mellan olika transportsätt i huvudsak bli oförändrade. Den övervägande delen av importen av kol och koks skeppas ju direkt från utrikes hamnar. En i regel liten men mellan olika år ganska varierande kvantitet importeras via kusthamn för att sedan befordras till sin destinationsort landvägen eller med pråm. Därvid äga landtransporterna vanligen rum när det uppstår behov av tillförsel vintertid, under det att pråmtransporterna komma till användning då kolen under den isfria säsongen importeras med så stora fartyg, att de icke kunna löpa in i Mälaren. Detta är särskilt fallet vid import av amerikanska kol eller kol från Spetsbergen.

Det har av ovanstående framgått att omfattningen av dessa omlastningstransporter är mycket varierande mellan olika år. Vissa år överstiger den knappast 10.000 ton under det att den år 1948 uppgick till 60.000 ton. Under 1952 var omlastningstrafiken också synnerligen stor.[1] Man skulle därför kunna anse en kvantitet på 20.000 ton per år som ett för de nuvarande förhållandena representativt genomsnitt för omlastningstrafiken. Denna synes dock till hälften vara föranledd av tvånget att vintertid taga hem vissa kvantiteter med landtransport.

Det är vidare också av vikt att känna till något om direktimportens fördelning på transportvägar. Ovanstående undersökning av fraktkostnaderna tyder på att någon mindre frakt per ton icke skulle vinnas om man skeppade kol från östersjöhamnar i större laster än vad som nu är möjligt. Däremot skulle under samma förutsättning med säkerhet lägre frakter per ton kunna erhållas för kol från nordsjöhamnar, eller ännu mera avlägset belägna hamnar. Fördelningen av importen av kol och koks på ursprungsländer var under första efterkrigsåren sådan, att östersjöhamnarna dominerade starkt över nordsjöhamnarna. Såväl tendenserna i den politiska som i den ekonomiska utvecklingen gör det sannolikt att transporterna av kol och koks från nordsjöhamnar kommer att öka relativt under det att transporterna från östersjöhamnarna kommer att minska i motsvarande proportion. Ett rimligt antagande synes därför vara att ungefär hälften av den direkta tillförseln utgöres av import från nordsjö- eller mer avlägsna hamnar och återstoden av import från östersjöhamnar.

Mineraloljorna införas så gott som uteslutande indirekt via oceantankanläggningar vid kusten. Direkta utrikes transporter förekomma därför f. n. i mycket ringa omfattning. Under de senaste åren har dock, i samband med den europeiska raffineringsindustriens uppsving, vissa kvantiteter mineraloljor börjat införas från europeiska hamnar, särskilt nordsjöhamnar.

Skulle dessa transporter få någon större betydelse i framtiden är det möjligt att de kunna tillgodogöra sig vissa nyttoverkningar av farledsfördjupningen. De direkta transoceana transporterna utföras däremot i så stora tankfartyg att dessa icke kunna

[1] 58.000 ton kol avsedda för Ångkraftverket, importerades detta år till Sverige med 9 fartyg. Dessa laster voro för stora att tagas in i Mälaren och måste omlastas i Stockholm eller Oxelösund.

inlöpa i Mälaren även om den avsedda farledsfördjupningen kom till utförande. På nuvarande stadium, då sätten och vägarna för mineraloljeimporten befinner sig i stark förändring är det emellertid fullständigt omöjligt att göra några verkligt grundade antaganden om den framtida betydelsen av olika importvägar för raffinerade produkter. Man må observera att problemet ytterligare kompliceras genom att man också måste beakta den inhemska raffineringsindustriens utsikter.

Järnmalm och annan malm.

Exporten av järnmalm från mälarhamnarna står i nära samband med produktionen i exportgruvorna inom trafikområdet. Någon utvidgning av detta synes knappast vara att räkna med och transportvägarna från dess gruvor gå så gott som uteslutande via mälarhamnarna. Produktionen är i sin tur — under de generella förutsättningar som uppställts för föreliggande prognos — beroende av de kända fyndigheternas mäktighet och planerna för deras utnyttjande.

Den järnmalm, som exporteras från mälarhamnarna, härrör så gott som uteslutande från fyndigheter i Norbergs-, Nybergs- och Riddarhyttefälten. Dessa äro vid sidan av Semlafältet, som mest utnyttjas för inhemsk järntillverkning de viktigaste fyndigheterna inom det område där under alla förhållanden kostnaderna för transporter via Västerås och Köping äro lägre än för transporterna via andra hamnar. Inom TGOJ:s trafikområde finns en rad mycket givande malmfält, från vilka exportmalm endast sporadiskt och i obetydlig omfattning sändes via mälarhamnarna. Ludvika-området, som har en betydande produktion, ligger i en skärningspunkt för Oxelösunds, Gävle och Västerås hamnars intresseområden. Tidigare, särskilt så länge Hillängsgruvan bearbetades förekom ganska betydande transporter från Ludvikaområdet, men sedan brytningen av denna gruva upphörde ha de numera decimerats mycket starkt.[1]

Vid sidan av järnmalmsgruvorna, vilkas produktion svarar för den övervägande delen av exporten, äro zinkgruvorna vid Garpenberg och Saxberget de viktigaste av de gruvor, som bidraga till malmutskeppningen genom mälarfarlederna. Dessa gruvor ligga egendomligt nog icke inom det område, som enligt ovan (sid. 31) bestämts som mälarhamnarnas trafikområde, utan i indifferensområdet mot Gävle (Garpenberg) och TGOJ:s trafikområde (Saxberget). På grund av upplags- och transportförhållanden har det emellertid visat sig lämpligt att i detta speciella fall sammanföra transporterna till Västerås.

Beträffande de framtida utsikterna för transporterna över mälarhamnarna kan först anföras, att man vid de senaste inventeringarna av järnmalmstillgångarna i Mellansverige beräknat dessa till 220 milj. ton styckemalm och slig ur 350 milj. ton utfraktat berg.[2] Dessa uppgifter avse emellertid endast de beräkningsbara tillgångarna. Därutöver finnas åtskilliga fyndigheter, vilka icke äro tillräckligt undersökta för att kunna beräknas. Man får nog därför räkna med ganska betydande reserver.

Av de tillgångar vars produktion f. n. utskeppas över Västerås, torde särskilt Norbergsfältet rymma stora reserver. Med ledning av de uppgifter som lämnats av de

[1] Jfr även Settervik, a. a. sid. 153—157.

[2] P. Geijer och N. H. Magnusson, De mellansvenska järnmalmernas geologi, sid. 616—617.

olika gruvföretagen angående den planerade (tekniskt möjliga) brytningen, synes man kunna antaga, att transporterna via mälarhamnarna under den närmaste 10-årsperioden kommer att öka med minst 75.000 ton.

Övrigt gods.

Denna restgrupp omfattar såväl import- som exportgods. Bland importvarorna ingå gödningsämnen, skrot, metaller och gipssten, bland exportvarorna trävaror, tackjärn och fältspat. Därtill kommer import- och exportstyckegods. Enligt ovan redovisade uppgifter och beräkningar (tab. 7 och sid. 40) uppgår den totala kvantiteten av dessa varuslag, som föres till och från mälarhamnarnas trafikområde till mellan 175.000 och 200.000 ton per år, varav ca 110.000 ton över själva hamnarna.

Vad beträffar den framtida utvecklingen av importen ha otillfredsställande uppgifter erhållits för gödningsämnen. Den starka expansionen av den inhemska tillverkningen motiverar dock antagandet att någon särskild ökning av importen icke kommer att äga rum.

Skrot importeras för järnverkens behov av tillsatsmaterial vid tillverkning av martinstål. Hur stor denna import kommer att bli i framtiden är mycket svårt att bedöma, emedan den icke endast är beroende av produktionsutvecklingen vid järnverken utan också dels av prisrelationerna mellan skrot och tackjärn, dels av tillgång och priser på den inhemska och utländska skrotmarknaden. När priset stiger på skrot i förhållande till tackjärn brukar man sätta till mera tackjärn vid ståltillverkningen. F. n. anse många bedömare att den totala importen till Sverige av skrot kommer att sjunka på grund av minskad tillgång i utlandet. Beträffande importen via Västerås och Köping kan dock framhållas att importen av skrot är ganska beroende av utrymmet i hamnarna. Under de gångna åren har importen i mälarhamnarna varit ganska begränsad och huvuddelen av behovet torde ha täckts genom import via andra hamnar, främst Oxelösund och Otterbäcken. I den mån föreliggande utbyggnadsprojekt för hamnarna i Västerås och Köping realiseras, kan man antaga att det blir möjligt att öka skrotimporten över dessa hamnar även om den totala importen till trafikområdet minskas något. Man skulle därför som rimliga alternativ för skrotimportens storlek vid den närmaste 10-årsperiodens slut kunna räkna med en import på mellan 20.000—30.000 ton.

Hittills har skrotet i huvudsak hämtats från närliggande länder, främst det krigshärjade Mellaneuropa. Under de senaste åren har emellertid en tendens till ökad skrotimport från mera avlägsna länder varit påtaglig.

Importen av metaller är så gott som uteslutande avsedd för Svenska Metallverkens räkning. Tillförseln är ganska heterogen med avseende på varuslag och transportvägar. De största kvantiteterna falla på koppar, aluminium och zink, men vardera av dessa inköpas från både inhemska och utländska producenter. Koppar hämtas från de viktigare inhemska kopparverken samt från Belgien, Belgiska Kongo, Rhodesia och Chile, aluminium från inhemska verk, Norge och Kanada samt zink mestadels från Norge. Någon prognos för utvecklingen är knappast möjlig, emedan denna fördelning är beroende av samspelet mellan tillgång och priser på olika kvaliteter. Det bör dock observeras att tillförseln i regel kommer antingen från ganska närbelägna platser eller från transoceana länder. Endast ifråga om sådan koppar, som hämtas från belgiska raffinaderier, samt för en mindre del av de transoceana transporterna kan man tänka sig nyttoverkningar av en farledsförbättring.

Importen av gipssten är avsedd för cementfabrikationen i Köping. Så länge någon

ny ugn icke inrättas, torde man kunna räkna med konstant tillförsel. Gipssten hämtas f. n. från franska hamnar.

Tillförseln av importstyckegods sker till större delen via Stockholm. Transporterna torde mestadels vara institutionellt bundna till grosshandeln där. Tänkbart är dock, att man i samband med farledsfördjupning och därvid ev. införd linjetrafik skulle sända vissa större partier direkt till kunder via mälarhamnarna.

För rundvirke och sågade trävaror torde exporten utgöra en mindre del av produktionen hos ett stort antal företag i upplandet. Exportens storlek kan sägas vara bestämd främst av förhållandet mellan avsättningsmöjligheterna på export- och hemmamarknaden. Någon nämnvärd ökning på längre sikt synes icke trolig, emedan den allmänna tendensen på skogsindustriens område går mot en ökad grad av förädling av produkterna inom landet. De viktigaste avsättningsmarknaderna äro Väst- och Mellaneuropa.

För denna export torde man många gånger föredraga småfartyg. Trävaror äro så skrymmande, att man, om ett stort parti skall skeppas, måste lägga en stor del av godset så långt från kajen att en ny kostnadskrävande hantering fordras när lastningen skall äga rum. Dylika kostnader torde kunna undvikas vid transporter av mindre partier.

Angående utsikterna för exporten av fältspat ha inga uppgifter erhållits. Exporten har emellertid sedan länge varit vikande.

Exporten av tackjärn avser träkolstackjärn och går i regel till Västeuropa och Amerika. Utvecklingen av denna export är svår att bedöma, men någon ökning torde ej vara att vänta. Tillverkningen av träkolstackjärn har minskat starkt under 1940-talets senare del och tillbakagången kommer med säkerhet att accentueras. Det anses att järnverken vid mitten av 1950-talet endast komma att ha kvar en obetydlig och reliktbetonad konsumtion av träkol.[1]

Produktionen inom mälarfarledernas trafikområde av sådana exportvaror, som utskeppas som styckegods, är som ovan anförts huvudsakligen förlagd till järn- och metallverk, verkstads- och skogsindustrier. Den del av dessa industriers produktion, som går till export, kan lågt räknat uppskattas till 30.000—40.000 ton. Den framtida utvecklingen av denna kvantitet är givetvis icke enbart beroende av företagens produktionsutveckling utan också av möjligheten för och lämpligheten av att avsätta produkterna inom eller utom landet. Det synes dock mycket rimligt att med hänsyn till den antagliga produktionsutvecklingen — de berörda företagen äro i allmänhet mycket expansiva — och med tanke på strävandena mot ökat internationellt varuutbyte, antaga att denna exportkvantitet ökar till åtminstone ca 50.000 ton vid den närmaste 10-årsperiodens slut.

Tillsammans med den nyss behandlade tackjärnsexporten samt de eventuella större partier av importgods, som kunna lämpa sig för direkttransport, utgör detta ett icke obetydligt underlag för linjetrafik. Det här behandlade exportgodset torde nämligen ha en sammansättning, som är ganska representativ för den svenska exporten av parti- och styckegods i dess helhet. Man kan följaktligen antaga att transportvägarna också i stort sett överensstämma. En icke obetydlig del av exporten torde därför avse Västeuropa.

Förutsatt att ett linjefartyg går in i Mälaren för 300 tons last förefaller det, som om vissa förutsättningar för 2 turer i månaden på västeuropeiska hamnar under den

[1] G. Arpi, Järnhanteringens träkolsförsörjning, sid. 8.

isfria säsongen skulle föreligga. Detta skulle innebära att icke fullt 1/10 av det totala transportbehovet tillgodosågs genom direkttransporter. Beträffande möjligheterna för dylik linjetrafik efter farledsfördjupning kan tilläggas att Sveabolaget och några tyska rederier enl. uppgift f. n. ha en del tonnage, som ligger på gränsen för vad som kan gå in i Mälaren vid nuvarande farledsdjup.

Ur rederisynpunkt skulle en sådan linje kunna vara av fördel framförallt genom att man med mälarhamnarna som utgångspunkt i regel kunde räkna med att få utgående fartyg gynnsamt stuvade. Det tunga gods (stål, tackjärn o. d.) som går på export är lämpligt att ha i botten på fartygen. Ur trafikanternas synpunkt torde linjetrafik på Köping ha något större förutsättning att ådraga sig intresse än linjetrafik på Västerås. Först för trafikanter i Köpings uppland torde så stora kostnadsskillnader föreligga mellan transport via närmaste mälarhamn och närmaste kusthamn att de kunna beaktas när det gäller transporter av styckegods, vilket ju är jämförelsevis okänsligt för transportkostnader.

Trafik genom nyetablerade företag.

Genom nyetablering av företag inom hamnstäderna eller annorstädes i mälarfarledernas trafikområde kan givetvis ytterligare trafik tillkomma. Angående omfattningen och karaktären av denna trafik är det dock, som ovan framhållits, fruktlöst att diskutera. Detsamma gäller det samhälleliga värdet av att nytillkomna företag lokaliseras just till mälarfarledernas trafikområde.

Av denna anledning skall här endast anföras några exempel på det slag av industrier, för vilka lokalisering till den inre delen av Mälaren synes speciellt lämplig. Framförallt rör det sig om industrier, som ha en omfattande förbrukning av importerade råvaror, men avsätta sina produkter på hemmamarknaden eller också industrier, som i stor skala förädla lågvärdig råmateriel från trafikområdet, men avsätter produkterna till så avlägsna områden, att sjötransport kan komma till användning.

Som exempel på det förstnämnda kunna främst nämnas gödningsämnes- och cementindustrierna; i mälarfarledernas trafikområde närmast företrädda av Salpeterverken och cementfabriken i Köping. Det vill synas som om lokaliseringstendenserna inom dylika industribranscher gått i riktning mot större hänsyn till distributionsläget än tidigare. Äldre anläggningar inom dessa branscher uppvisa en mera till råvaru- och energikällor orienterad lokalisering. Andra industrier och anläggningar av liknande typ för vilka lokalisering till det inre mälarområdet skulle vara tänkbar äro vissa tunga kemiska industrier, fjärrvärmeverk och distributionsanläggningar för gods, som importeras i relativt stor omfattning, t. ex. fodermedel.

För industrier av det slag, som i stor skala förädla material från trafikområdet för export eller vidsträckt avsättning, finnes icke några typiska företrädare i mälarhamnarna. Företag av sådan typ, som sannolikt skulle finna vissa fördelar förknippade med lokalisering till speciellt själva hamnstäderna äro järnverk, ev. också kvarnar.

Slutsatser angående nyttoverkningarna på kort sikt av en farledsfördjupning.

Av de uppgifter, som inhämtats angående utvecklingen av världshandelsflottan synes det icke sannolikt, att någon akut brist på mindre, för mälartrafik vid nu-

varande farledsskick lämpat tonnage, skulle uppträda under de närmaste 10 åren. Detta gäller dock endast det internationella tonnaget. Det svenska tramptonnaget i för mälarfart lämplig storlek decimeras däremot så hastigt att man kan befara att endast en ringa del av det nuvarande beståndet finnes kvar om 10 år.

Vid antaganden om minskade transportkostnader genom den föreslagna farledsfördjupningen kan man dock som en allmän riktlinje förutsätta, att fraktskillnaderna mellan olika stora fartyg vid lika transportuppdrag icke kommer att förändras i högre grad under de närmaste 10 åren. Man kan därför som ett alternativ vid fraktprognosen göra ett antagande, som motsvarar oförändrade frakter för olika förekommande transportobjekt. Med hänsyn till den otvetydiga tendensen till utveckling mot allt större fartyg och därmed sammanhängande ökning av den för olika distanser optimala fartygsstorleken, bör man dock uppställa ytterligare ett alternativ, vilket svarar mot ökade fraktskillnader per lastenhet mellan stora och små laster i fart utanför Östersjön.

Beträffande varutrafikens utveckling har ovan angivits vissa antagliga tendenser för tre stora varukategorier. Utvecklingen har i huvudsak visat sig sammanhänga med utvecklingen av produktion eller förbrukning inom trafikområdet. Däremot synes — om man bortser från styckegodstrafiken — någon förändring av trafikområdets utsträckning eller den grad, i vilken trafikanterna inom detta utnyttja sig av olika transportvägar, vara av föga betydelse för trafikens utveckling. På den korta sikt det här är fråga om, synes det icke sannolikt att farledernas skick kommer att påverka utvecklingen av produktionslivet inom trafikområdet.

Den framtida omfattningen av den totala tillförseln av kol, koks och mineraloljor kan bedömas ganska noga. Däremot är det osäkert hur den totala tillförselns fördelning på dels kol och koks, dels mineraloljor kommer att gestalta sig. Man måste därför räkna med att tillförseln av kol och koks teoretiskt sett kan variera mellan 250.000 och 1.000.000 ton per år, varvid tillförseln av mineraloljor skulle uppgå till sådana kvantiteter mellan 0 och 500.000 ton, att de tillsammans med den antagna tillförseln av stenkol och koks skulle motsvara energivärdet hos 1.000.000 stenkolston. Som rimliga mellanalternativ till nämnda ytterlighetsfall för kol- och kokstillförseln kan antagas dels att denna blir oförändrad i förhållande till nuläget, dels att oljetillförseln blir oförändrad varvid kol- och kokstillförseln skulle öka. Man kan på detta sätt uppställa t. ex. följande 4 alternativ för kol- och kokstillförselns storlek om 10 år.

		Beräknad tillförsel av kol och koks
I	Kol och koks användes endast vid företag, som oundgängligen kräva bränsle i fast form	250.000 ton
II	Kol och koks förbrukas i samma utsträckning som nu	450.000 „
III	Mineraloljor förbrukas i samma utsträckning som nu för uppvärmningsändamål	650.000 „
IV	Mineraloljor användas icke för uppvärmningsändamål	1.000.000 „

Av dessa alternativ synes I och II troligast, under det att alt. IV synes så otroligt, att det lämnas därhän i fortsättningen.

Det synes vidare rimligt att antaga, att ungefär hälften av den kol och koks, som i framtiden kommer att införas direkt genom en 5,5 m:s led — denna kvantitet motsvarar ca 45 procent av den beräknade tillförseln — efter en farledsfördjupning kan transporteras till lägre kostnad än före. Denna mindrekostnad kan antagas vara lika

med den, som vid en farledsfördjupning i dagens läge tänkts uppstå för transporter på distanser, som motsvara avståndet mellan mälarhamnarna och engelska hamnar. Antagandets godtycklighet måste betonas, men det bör framhållas, att det i stort sett ligger i linje med de senaste årens utvecklingstendenser såväl för kol- och koksimportens fördelning på ursprungsländer som på fartygsområdet. De sistnämnda äro sådana, att det föreligger sannolikhet för en viss skärpning av fraktskillnaderna mellan större och mindre fartyg. Det har därför ansetts motiverat att till föreliggande antagande, som innebär en fraktminskning på mellan kr. 1: — och 1: 50, vilka värden i fortsättningen användes som två alternativ, foga ytterligare ett antagande om fraktminskning på kr. 2: — per ton. Detta värde skulle då som ett tredje alternativ motsvara verkningarna av skärpta fraktskillnader per viktsenhet mellan stora och små fartyg. De olika alternativa antagandena benämnas i fortsättningen A, B och C, varvid A motsvarar den lägsta och C den högsta mindrekostnaden.

Det bör betonas, att de angivna värdena ange den genomsnittliga fraktminskningen per ton för hela den kvantitet, de tillämpas på. Antagandet förutsätter därför dels, att fördelningen på laster av olika storleksklasser efter en farledsfördjupning blir densamma, som den f. n. är i kusthamnarna, dels att trafikanterna utan olägenhet kunna taga hem de stora lasterna i den tänkta omfattningen, så att den antagna fraktminskningen kan räknas som en nettovinst.

Vidare har det visat sig att man i genomsnitt per år måste införa ca 10.000 ton kol via kusthamn, emedan dessa kol ankommer med så stora fartyg, att de icke kunna löpa in i Mälaren. Vid den tänkta farledsfördjupningen skulle dessa fartyg kunna gå direkt, vilket skulle medföra en mindrekostnad för de berörda trafikanterna på ca kr. 7: — per ton. De ifrågavarande transporterna äro av den karaktären, att den vid bortfall av denna omlastningstrafik beräknade totala mindrekostnaden, kommer att föreligga oavsett storleken av den totala framtida tillförseln av stenkol och koks.

Mineraloljor har hittills i regel importerats från transoceana hamnar i fartyg av sådan storlek att de icke kunna trafikera Mälaren ens efter den tänkta fördjupningen. Denna skulle således under sådana förhållanden bli utan nyttoverkningar för mineraloljetransporterna. Just i dagens läge synes emellertid mineraloljeimport från västeuropeiska raffinaderier hastigt vinna i betydelse. Denna import försiggår i fartyg av samma storleksklasser, som utföra övriga varutransporter på Västeuropa. I det expansiva och labila läge, som i dag råder ifråga om mineraloljeimportens vägar, är det givetvis icke möjligt att bedöma den framtida betydelsen av denna importväg. Då en dylik import synes kunna beröras av nyttoverkningarna av en farledsfördjupning, är det icke möjligt att helt bortse från den i föreliggande kalkyl. Emedan varje beräkningsförsök är omöjligt har som en ren gissning angivits en vid farledsfördjupning uppkommen mindrekostnad, som vid hög oljeförbruknnig uppgår till 50.000 kr., vid låg oljeförbrukning till 25.000 kr.

Beträffande malmtransporterna har antagits att trafiken kommer att öka till åtminstone 375.000 ton. Om man utgår från den fördelning på destinationshamnar som rådde före kriget för malm från Västerås, förefaller det som om åtminstone hälften av transportvolymen skulle kunna tillgodogöra sig samma nyttoverkningar av en farledsfördjupning, som ovan antagits för kol- och kokstransporterna. Med hänsyn till att malmfartygens storleksförhållanden äro sådana att tillgången på fartyg med 4.000—8.000 tons lastförmåga är begränsad, får man försiktigtvis antaga, att endast en mindre del av malmexporten kommer att tillgodogöra sig farledsfördjupningens nyttoverkningar. Räknar man att detta endast kommer att bli fallet med 20 i stället

för 50 procent av exporten, kommer man till en mindrekostnad motsvarande 75.000 kr. vid alternativ A och 150.000 kr. vid alternativ C. Emedan utskeppning av stora kvantiteter per gång icke torde förorsaka exportörerna några svårigheter, kan man räkna dessa värden som nettovinster för trafikanterna.

Ifråga om farledsfördjupningens nyttoverkningar för transporter av övrigt gods är det lämpligt att skilja mellan mindrekostnader för gods, som redan nu importeras direkt, och mindrekostnader som vinnas genom bortfall av omlastning. Vissa mindrekostnader vid direkt import synes uppstå för importen av gipssten och skrot samt exporten av tackjärn.

Beträffande gipssten skulle man med hänsyn till transportvägen kunna tänka sig att hela importkvantiteten skulle importeras till mindre frakt. Med hänsyn till att det endast rör sig om en enda trafikant är det kanske icke troligt att denna önskar taga hem allt gods i stora poster. Vid den antagna oförändrade trafikvolymen om 12.000 ton per år torde man dock kunna antaga en mindrekostnad på kr. 5.000 resp. kr. 10.000 vid det lägsta och det högsta fraktskillnadsalternativet.

Med hänsyn till transportvägarna skulle man kunna tänka sig att skrotimporten kunde bli betydligt billigare genom transporter i större fartyg än de som nu kunna löpa in i Mälaren. Skrot är emellertid så svårhanterligt, att man knappast kan tänka sig att möjligheten till större laster kommer att begagnas i större utsträckning. Rent godtyckligt har en mindrekostnad om kr. 5.000 antagits uppstå efter farledsfördjupning.

Tackjärn exporteras mestadels i så små poster, att man kanske icke alltid kan räkna med frakt i stora fartyg. Försiktigtvis har därför räknats med att endast ⅓ av exporten kan tillgodogöra sig möjligheterna till fraktnedsättning. På grund av osäkerheten om den framtida trafikens storlek synes man icke kunna räkna med större fraktminskning än mellan 2.500 och 5.000 kr. vid de olika mindrekostnadsalternativen.

För sådana varugrupper som gödning, rundvirke och trävaror samt fältspat har det icke synts motiverat att tänka sig någon nämnvärd mindrekostnad efter en farledsfördjupning.

De största minskningarna av transportkostnaderna vid en farledsfördjupning äro givetvis förknippade med de transporter, där man kan ersätta omlastningstrafik med direkttrafik. Detta gäller särskilt viss metallimport och en del transporter av import- och exportstyckegods. För metallimporten har förutsatts att 500 ton per år komma in i transoceana fartyg av sådan storlek, att de kunna passera Södertäljeslussarna så att omlastning undvikes. Emedan man kan räkna med att tilläggsfrakten för anlöpande av mälarhamn blir ganska hög för transoceana fartyg, kan man nog icke räkna med mer än kr. 8: — per ton i mindrefrakt jämfört med omlastningstrafiken.

Slutligen har räknats med att åtminstone 5.000 ton styckegods skulle kunna skeppas med linjefartyg till och från, framförallt från mälarhamnarna. Man kan för denna linjetrafik på europeiska hamnar vänta sig en mindrekostnad jämfört med omlastning i kusthamn, uppgående till mellan 10 och 15 kronor. Den vid en farledsfördjupning uppkomna transportkostnadsminskningen skulle följaktligen uppgå till mellan 50.000 och 75.000 kronor.

Ovanstående överväganden angående de kortsiktiga nyttoverkningarna av en farledsfördjupning för den trafik, som kan väntas emanera från nu existerande företag, kunna sammanfattas sålunda:

Fraktminskning genom att omlastningstrafik kan ersättas med direkttrafik.

Transporter av:	
stenkol	70.000: — kr.
metaller	4.000: — „
import- och export-styckegods	50— 75.000: — „
	125—150.000: — kr.

Fraktminskning genom att direkttrafiken kan utföras till lägre kostnad.

		Mindrekostnadsalternativ A	B	C
Transporter av:				
stenkol, förbrukningsalternativ	I	112.500: —	168.750: —	225.000: —
	II	202.500: —	303.750: —	405.000: —
	III	292.500: —	438.750: —	585.000: —
Transporter av:				
malm		75.000: —	112.500: —	150.000: —
gipssten		5.000: —	7.500: —	10.000: —
tackjärn		2.500: —	3.750: —	5.000: —
S:a förbrukningsalternativ	I	195.000: —	292.500: —	390.000: —
	II	285.000: —	427.500: —	570.000: —
	III	375.000: —	562.500: —	750.000: —

"Osäkra poster".

Transporter av:	
mineraloljor	25—50.000: —
skrot	5.000: —

Genom summering av fraktminskningarna för omlastnings- och direkttrafiken samt de "osäkra" posterna erhållas de totala mindrekostnaderna för transporterna. Vid utförandet av denna summering har värden, som motsvarar lägre förbrukningsalternativ för kol summerats med det högre värdet för transporter av oljor och värdet för det högsta förbrukningsalternativet för kol med det lägre värdet för oljetransporterna. På detta sätt erhålles nio värden för den uppskattade mindrekostnaden. Dessa anges i tab. 9 nedan och variera som synes avsevärt. Variationen är huvudsakligen beroende på osäkerheten om storleken av den framtida kol- och koksförbrukningen och mindrekostnaderna för direkttrafiken.

Dessa nio värden motsvara de direkta nyttoverkningarna av farledsfördjupningen. I tabellen anges vidare nyttoverkningarnas kapitaliserade värde vid 4 % räntefot[1]. Kapitaliseringen har utförts under antagande av att anläggningsvärdet antingen avskrives under den tid, under vilken farleden kan tänkas fylla sin uppgift (30, 40 eller

[1] Denna räntefot har tillämpats i en nyligen utkommen offentlig utredning av ett analogt problem. Jfr Bet. med förslag till förbättrade kommunikationer i Härjedalen och nordvästra Hälsingland, SOU 1952: 27.

50 år) eller också att någon avskrivning icke alls sker. Detta senare alternativ kan motiveras av resonemanget att man vid en senare, ytterligare fördjupning i viss utsträckning har tillgodo det arbete, som nedlagts vid den tidigare fördjupningen.

Tab. 9. Beräknade direkta nyttoverkningar av en farledsförbättring vid den närmaste 10-årsperiodens slut och de kapitaliserade värdena av dessa under förutsättning av 4 % räntefot.

Alternativ*	Beräknad nyttoverkan tkr	Kapitaliserat värde i mrk vid amortering under 30 år	40 år	50 år	under förutsättning av obegränsad livslängd
I A	375—400	6,5— 6,9	7,4— 7,9	8,1— 8,6	9,4—10,0
II A	465—490	8,0— 8,5	9,2— 9,7	10,0—10,5	11,6—12,2
III A	530—555	9,2— 9,6	10,5—11,0	11,4—11,9	13,3—13,9
I B	470—495	8,1— 8,6	9,3— 9,8	10,1—10,6	11,8—12,4
II B	605—630	10,5—10,9	12,0—12,5	13,0—13,5	15,2—15,8
III B	715—740	12,4—12,8	14,1—14,6	15,4—15,9	17,9—18,5
I C	570—595	9,9—10,3	11,3—11,8	12,2—12,8	14,3—14,9
II C	750—775	13,0—13,4	14,8—15,3	16,1—16,6	18,8—19,4
III C	905—930	15,6—16,1	17,9—18,4	19,4—20,0	22,6—23,3

* I—III. Alternativ för kol- och koksförbrukningens framtida storlek. A—C Alternativ för differenserna mellan transportkostnaderna vid 5,5 och 6,75 m:s led.

Tabellen visar, att det kapitaliserade värdet av de nyttoverkningar, som skulle uppstå vid den närmaste 10-årsperiodens slut, endast vid de mest pessimistiska alternativen understiger det anläggningskapital 8,3 mkr, som erfordras enligt de inom Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen utförda kostnadsberäkningarna. Denna kostnad synes vara den enda som bör tagas upp på kalkylens utgiftssida, emedan underhållskostnaderna för farleden knappast torde ökas genom farledsfördjupningen.

De i tab. 9 angivna nyttoverkningarna äro emellertid endast de direkta nyttoverkningarna och det skulle kunna tänkas, att dessa äro vida större än de samhällsekonomiska nyttoverkningarna, vilkas storlek är närmast avgörande för projektets bedömning. Det är givetvis svårare att uppskatta storleken av de samhällsekonomiska än av de direkta nyttoverkningarna, emedan sistnämnda kunna utlösa svårbestämbara följdverkningar. Det torde dock vara odiskutabelt att minskningen av kostnaderna för direkttrafiken i sin helhet måste anses som en samhällsekonomisk vinst. Genom dem erhålla berörda svenska exportörer ett förmånligare konkurrensläge än tidigare, samtidigt som förbrukarna av importvaror kunna taga hem kol, koks o. d. till lägre pris än tidigare. Å andra sidan torde de fördelar som vinnes för näringslivet i mälarfarledernas trafikområde icke vara av den storleksordningen, att de kunna medföra ogynnsamma följdverkningar för verksamheten inom motsvarande branscher på andra håll i landet.

Genom de antagna minskningarna av omlastningstrafiken skulle däremot ogynnsamma följdverkningar kunna tänkas uppstå för de landtransportföretag, som därvid

gå miste om de berörda transportuppdragen. Häremot kan dock invändas att den ifrågavarande trafiken dels är mycket liten i jämförelse med den totala trafiken på de landtransportvägar, som beröres, dels att bortfallet åtminstone om man bedömer med utgångspunkt från dagens läge, berör trafikleder och kommunikationsmedel, vilkas kapacitet är hårt utnyttjad. Dagsläget kan givetvis ändras, men ett så litet trafikbortfall, som det här är fråga om kan ändock knappast tänkas medföra några skadeverkningar. Med hänvisning till vad här anförts får man därför anse att de uppskattade direkta nyttoverkningarna i stort sett också kunna anses vara av samhällsekonomiskt värde.

Dessutom kan framhållas, att här presenterade värden endast äro uppskattade med hänsyn till den utveckling de nu existerande företagen kunna få oberoende av farledens förbättring. Det föreligger därutöver möjlighet att en fördjupning av farleden skulle medföra att vissa projekt till utbyggnad av näringslivet realiserades. Dessa kunde avse såväl viss utbyggnad av nu existerande industrier som nyetablering av företag inom trafikområdet. Om det senare alternativet medför några nyttoverkningar ur samhällsekonomisk synpunkt är naturligtvis fullständigt omöjligt att avgöra.

Däremot torde det kunna anses som ur samhällsekonomisk synpunkt önskvärt om man genom utbyggnad av redan existerande industrier kunde erhålla ett bättre utnyttjande av tidigare investeringar. Det synes emellertid föga fruktbärande att diskutera ännu icke realiserade projekt ur dessa synpunkter. Vid bedömningen av den ekonomiska bärkraften hos projektet om mälarfarledernas fördjupning kan man dock icke bortse från att nyttoverkningar av här antydd art kunna bli följden av denna farledsförbättring. Värdet av dylika nyttoverkningar kan med stor sannolikhet uppgå till belopp, som äro mycket betydande i jämförelse med de summor, som angivits i kalkylen.

Några långtidssynpunkter på farledsfördjupningen.

Ovan framlagda kalkyl har visat, att det föreligger en hög grad av sannolikhet för att projektet för farledsfördjupning är ekonomiskt berättigat. Detta har framgått enbart av de nyttoverkningar, som väntas föreligga inom 10 år från nuläget räknat. En dylik kalkylering, byggd på uppgifter för en enda tidpunkt, kan dock icke sägas vara helt fullständig, emedan de sökta nyttoverkningarna äro olika vid olika tidpunkter. Storleken av dessa förändringar är visserligen icke möjlig att överblicka på längre sikt, men mycket talar för, att nyttoverkningarna komma att öka starkt under den tid utöver de närmaste 10 åren, under vilken en fördjupad farled kan fylla sin uppgift.

Sålunda torde den allmänt iakttagna tendensen mot allt större fartyg icke endast sammanhänga med att fartygen kommit att sysselsättas på allt längre trader, utan också med att fartygens genomsnittliga eller optimala storlek för en viss bestämd trad ökat. För den svenska handelsflottan har den för olika distanser optimala fartygsstorleken på sistone fått en kraftig skjuts uppåt genom de ändrade bemanningsföreskrifterna. Denna språngartade höjning av optimalstorleken synes hittills icke haft någon motsvarighet i utländska handelsmariner. Härav har följt att utländskt tonnage ersatt det svenska på hemmafarvattnen. Man får dock icke tänka sig att

förändringen är definitiv och förhållandet blir bestående. De sociala förmåner, som nu åtnjutes av de svenska sjömännen torde utan tvivel inom en icke alltför avlägsen framtid komma även utländska sjömän till del. Man måste därför se det utländska övertagandet av vår kustfart och trampfarten på östersjö- och nordsjöhamnar som en temporär företeelse. Men samtidigt som denna upphör och konkurrensförhållandena mellan svenska och utländska fartyg i hemfarvattnen blir mer jämbördiga kommer med största sannolikhet även den optimala fartygsstorleken för utländska fartyg på de ifrågavarande distanserna att ha höjts kraftigt.

När utvecklingen nått denna punkt — vilket icke behöver dröja särskilt många år — torde det bli allt svårare att för de för mälarfarledernas trafikanter aktuella transportuppdragen erhålla fartyg, som kunna trafikera en 5,5 m:s led. Följden måste då bli, att mälarfarledernas trafikanter i allt större omfattning måste återgå till att skeppa det gods, som i dag går direkt i utrikes fart, i omlastningstrafik via kusthamnar.

I en sådan situation torde nyttoverkningarna av den föreslagna farledsfördjupningen bli åtskilliga gånger större än de värden, som angivits i tab. 9. Av detta följer också, att de i tabellen angivna kapitaliserade nyttoverkningarna värdena äro åtskilligt lägre, än de som skulle erhållas, om man hade bättre möjligheter att överblicka den framtida utvecklingen av trafiken och dess kostnader.

Avslutningsvis kan det vara upplysande att något överväga, hur näringslivet i mälarfarledernas trafikområde skulle påverkas om farledsfördjupningen skulle underlåtas så länge, att trafikanterna i huvudsak finge sända godset i omlastningstrafik via kusthamnar. Detta kan visas med några exempel på hur de ökade transportkostnaderna skulle höja produktionskostnaderna för några företag, som äro representativa för farledernas viktigare trafikanter. Beräkningarna ha gjorts under förutsättning att företagens produktionsstruktur är densamma som nu. Vid ett verkstadsföretag som ASEA i Västerås torde de totala produktionskostnaderna påverkas mycket litet, om de varor, som nu skeppas direkt på utlandet, i stället skulle sändas via en kusthamn. Även om man förutsätter, att transportkostnaderna skulle öka med kr. 10: — per ton skulle den härmed sammanhängande ökningen av företagets produktionskostnader vara försvinnande liten i jämförelse med den totala produktionskostnaden. För ett bruksföretag som Fagersta Bruks AB skulle däremot den ökning av transportkostnaderna, som uppstode på motsvarande sätt, vara av en viss betydelse. Även om transportkostnadernas ökning på grund av detta företags läge icke kan tänkas bli större än kr. 5: — per ton, skulle detta på grund av den stora omfattningen av direkttransporterna via mälarhamnarna höja företagets produktionskostnader med mellan 0,5 och 1 procent. För ett företag som cementfabriken i Köping skulle slutligen en övergång till omlastningstransporter vara synnerligen kännbar och torde öka produktionskostnaderna med nära 3 procent.

Med hänvisning till vad som här anförts skall ännu en gång betonas, att arbetet med farledsfördjupningen är en investering på lång sikt och av stor betydelse för produktionslivet i ett av våra viktigaste industriområden. Ett dylikt projekt får därför icke bedömas enbart mot bakgrund av dagens måhända snart övergående transportsituation, utan med så noggrant beaktande som möjligt av tänkbara framtida förändringar.

Tabellbilaga

Översikt av trafikantundersökningens resultat.

Tabellen anger den relativa betydelsen av olika "vägar" för transporterna till och från mälarfarledernas trafikområde av vissa, för trafiken i farlederna särskilt betydelsefulla varor. Uppgifterna äro partiella (jfr ovan sid. 33) och avse åren 1938 samt 1948—1951. Uppgifter för varor, vilkas transporter stå i samband med endast en trafikant, ha icke medtagits.

Varuslag	År	Total varukvantitet	Transportvägar					
			Direkt sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn	Sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn via kusthamn	Andra transportvägar	Direkt sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn	Sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn via kusthamn	Andra transportvägar
		ton	ton	ton	ton	%	%	%
Ingående varor								
Stenkol och koks	1938	259.120	149.372	—	109.748	57,6	—	42,4
	1948	438.425	386.204	15.912	36.309	88,1	3,6	8,3
	1949	295.013	271.522	503	22.988	92,0	0,2	7,8
	1950	374.841	360.178	1.056	13.607	96,1	0,3	3,6
	1951	450.396	434.136	—	16.260	96,4	—	3,6
Tackjärn	1938	35.329	4.675	1.351	29.303	13,2	3,8	83,0
	1948	41.960	2.518	811	38.631	6,0	1,9	92,1
	1949	30.846	4.454	1.613	24.779	14,4	5,3	80,3
	1950	31.100	—	—	31.100	—	—	100,0
	1951	23.287	—	897	22.390	—	3,9	96,1
Skrot	1938	57.249	8.591	—	48.658	15,0	—	85,0
	1948	78.479	3.779	921	73.779	4,8	1,2	94,0
	1949	116.910	2.271	3.589	111.050	2,0	3,0	95,0
	1950	127.921	18.733	842	108.346	14,6	0,7	84,7
	1951	93.619	8.898	739	83.982	9,5	0,8	89,7
Div. mass- och partigods[1])	1948	61.637	26.837	24.069	10.731	43,7	38,9	17,4
	1949	62.797	33.454	11.356	17.987	53,3	18,1	28,6
	1950	57.501	26.040	6.073	25.388	45,3	10,6	44,1
	1951	59.116	20.330	4.655	34.131	34,4	7,9	57,7
Utgående varor								
Järnmalm[2])	1938	700.763	228.569	—	472.194	32,6	—	67,4
	1948	371.430	167.917	—	203.513	45,2	—	54,8
	1949	392.899	166.169	—	226.730	42,3	—	57,7
	1950	504.318	219.396	—	284.922	43,5	—	56,5
	1951	623.830	272.530	—	351.300	43,7	—	56,3

[1]) och [2]) Se omstående sida!

Varuslag	År	Total varu-kvanti-tet	Transportvägar: Direkt sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn	Sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn via kust-hamn	Andra trans-port-vägar	Direkt sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn	Sjötr. mellan mälar- o. utr. hamn via kust-hamn	Andra trans-port vägar
		ton	ton	ton	ton	%	%	%
Annan malm[2]) ..	1938	17.958	4.127	—	13.831	23,0	—	77,0
	1948	16.384	6.329	—	10.055	38,6	—	61,4
	1949	20.687	11.719	—	8.968	56,6	—	43,4
	1950	17.074	2.450	—	14.624	14,3	—	85,7
	1951	20.400	8.495	—	11.905	41,6	—	58,4
Exportstyckegods (fr. järn- och metallindustri)	1948	15.156	250	6.123	8.783	1,6	40,4	58,0
	1949	16.978	533	3.958	12.487	3,1	23,3	73,6
	1950	17.065	432	4.162	12.471	2,5	24,4	73,1
	1951	24.861	375	150	24.336	1,5	0,6	97,9

1) Huvudsakligen metaller och gipssten.

2) En del av de uppgiftslämnande företagen ha inbegripit uppgifter för fyndigheter utanför trafikområdet.

Förteckning över uppgiftslämnare.

(När även muntliga uppgifter lämnats, anges vederbörande uppgiftslämnares namn)

Disp. H. Agrell, Hallstahammars Bruks AB., Hallstahammar.
Forstmästare V. Alm, Örebro läns skogsägareforen. u. p. a., Örebro.
Disp. E. Améen, Surahammars Bruks AB, Surahammar.
Dir. N. Ancrantz, Statens Bränslekommission, Stockholm.
Disp. S. Anestad, Norbergs Gruvförvaltning u. p. a., Kärrgruvan.
Asea, skeppningsavdelningen, Västerås.
Barkens Sågverks AB, Söderbärke.
Disp. G. Björkman, Örebro Pappersbruks AB, Örebro.
Dir. R. Bosten, Västerås Kolimport AB, Västerås.
Disp. S. Ekelund, Guldsmedshytte AB, Guldsmedshyttan.
Dir. A. Falk, Bergslagsbrukens Speditions AB, Köping.
Inköpsass. O. Frantzich, Fagersta Bruks AB, Fagersta.
Kamrer G. Fredbäck, Smedjebackens Valsverks AB, Smedjebacken.
Kraftverksdir. H. Hansson, Statens Vattenfallsverks Ångkraftverk, Västerås.
Dir. N. Hasselgren, Köpings Kolimport & Handels AB, Köping.
Dir. S. Högberg, Västerås Bränsle AB, Västerås.
Inköpschef F. Johansson, Avesta Jernverks AB, Avesta.
Dir. S.-E. Karlén, AB Zinkgruvor, Falun.
Försäljningschef Th. Karlsson, AB Statsgruvor, Håksberg, Ludvika.

Disp. C. G. Kihlberg, Svenska Esso AB, Västerås.
Disp. R. Kilholm, Skånska Cement AB, Köping.
Dir. B. Kock, AB Svenska Salpeterverken, Köping.
Gasverksing. N. Lindén, Västerås Gasverk, Västerås.
Disp. F. Malmström, Skinnskattebergs Bruk, Skinnskatteberg.
Kamrer E. Melbi, Västmanlands läns skogsägarförening u. p. a., Västerås.
Disp. G. Nordström, Kohlswa Jernverks AB, Kolsva.
Inköpschef P. Palen, AB Svenska Metallverken, Västerås.
Disp. B. Stein, Ställbergs Grufveaktiebolag, Ludvika.
Maskining. T. Sternfors, Statens Järnvägar, Västerås.
AB Svenska Shell, Stockholm.
Gasverksing. Vinqvist, Örebro stads gasverk, Örebro.
Övering. A. Åhrén, Fagersta Bruks AB, Fagersta.
Disp. O. Åkerström, Riddarhytte AB, Riddarhyttan.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 19

Nr 19. Brandstyrelsens årsberättelse för år 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Brandstyrelsen överlämnar härmed berättelse över 1952 års verksamhet.

Västerås den 16 maj 1953.

För brandstyrelsen:

RUNE GÖTHLIN

|Åke Renvall.

BRANDCHEFENS ÅRSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1952.

Till Brandstyrelsen i Västerås.

Över brandkårens verksamhet och därmed sammanhängande förhållanden under det förflutna året får jag härmed avgiva följande berättelse:

Västerås stad:

Folkmängden (kyrkoskrivna) i staden var den 31 december 1951 62.014 personer och den 31 december 1952 63.633 personer.

Stadens hela ytinnehåll uppgår till 14.266 har.

Antalet registerförda fastigheter är 4.956 st., varav 1.691 äro tomter.

Organisation och personal:

Brandstyrkan består av:

Brandchef och vice brandchef samt

Yrkesbrandkåren: brandkapten, 3 brandmästare, 6 brandförmän och 32 brandmän

Borgarbrandkåren: chef, 3 förmän och 36 man

Brandberedskap från Västmanlands flygflottilj samt

Reservbrandstyrka för skogsbrandsläckning: 4 förmän, 5 uppbådare samt 40 beredskapsmän.

Under året har brandförman Gösta Larsson genomgått brandmästarekurs kat. I vid Statens Brandskola. Vid årsskiftet genomgår brandman Martin Norling brandförmanskurs kat. I vid samma skola.

Till ordinarie brandmän antogs följande vikarierande brandmän:

Den 1/1 Haldo Sjögren och Helge Törnblom.

Vice brandchef Gösta Planell började sin tjänstgöring vid kåren den 1/2.

Brandkapten Karl-Egon Lindberg tjänstgjorde som t. f. vice brandchef under tiden 1/1—31/1.

Brandbefälsaspirant Lars-Erik Mårtensson tjänstgjorde som t. f. brandkapten under tiden 27/5—17/8.

Sammanlagda antalet sjukdagar vid yrkeskåren var 1.559. En brandmästare och tre brandmän ha under sammanlagt 1320 dagar varit befriade från utryckningstjänst. Brandmästaren har i stället förrättat brandsyner och brandmännen sysselsatts med verkstadsarbete.

Brandredskap:

Följande fordon ha stått utrustade å brandstationen för utryckning:

1. Öppen brandbil med aktermonterad centrifugalpump om 1.200 l/min. och utskjutsstege. Scania Vabis.
2. Täckt brandbil med frontmonterad Api-pump om 1.800 l/min., 650 l vattentank samt 22 meters mekanisk Wibe-stege. Volvo.
3. Täckt brandbil med frontmonterad Api-pump om 1.800 l/min., 950 l vattentank samt 20 watts bilradiostation. Volvo.
4. Manskapsbil (även användbar som lastbil). Volvo.
5. Stegbil, Volvo, med 26,5 m. Magirusstege.
6. Personbil, Ford V-8.
7. Willys-Jeep.
8. Lätt 5-sitsig brandbil med 200 l vattentank. Panamapump, 20 watts bilradiostation samt div. lätt materiel. Ford V-8.
9. Skåpbil, Fordson, utrustad för brandtelegrafarbeten.

1 lastbil. Ford.

1 motorspruta om 1.600 l/min. (bogserbar).

3 motorsprutor om 1.000 l/min. (bogserbar).

1 bärbar motorspruta om 200 l/min.

Dessutom finnes ett större antal motorsprutor tillhörande civilförsvaret.

1 st. Lenna-kärra med 500 l vattentank och div. skogsbrandmateriel.

1 st. Lenna-kärra, byggd som slangkärra för 750 m. 63 mm. slang.

1 st. bogserbar kärra för skogseldsläckningsmateriel.

1 st. bogserbar kärra, katastrofkärran, med aluminiumbåt, domkrafter, svetsaggregat m. m.

Första utryckningen utgöres av bil 8, bil 3 samt bil 5.

Andra utryckningen utgöres av bil 1 och bil 2.

Brandtelegrafen:

Antalet brandskåp utökades under året med 10 och utgjorde den 31/12 102 st., varav 12 privata.

Antalet automatiska brandalarmanläggningar utgjorde vid årsskiftet 11.

Radioanläggningen:

Någon ny bilradiostation har ej anskaffats under året.

Vattenledningen:

Å vattenledningen ha tillkommit 37 st. brandposter bl. a. å Norra Skallberget, Berghamra, m. fl. ytterområden. Hela antalet brandposter utgjorde vid årets slut 905 varav 127 enskilda.

Ambulansväsendet:

Brandkåren betjänar en ambulansbil tillhörig Västerås stads hälsovårdsnämnd samt en, som äges av Västmanlands läns landsting. Dessutom finnes en äldre ambulans, vilken står i reserv.

Med hälsovårdsnämndens ambulansbilar ha utförts 1.433 transporter, därav 1.163 sjukdomsfall och 270 olycksfall. Med landstingets bil ha utförts 745 transporter, därav 679 sjukdomsfall och 66 olycksfall.

Brandsyn:

Brandsyn har förrättats i enlighet med bestämmelserna i stadens brandordning, varvid eldstadsbesiktning utförts av vederbörande skorstensfejare.

Under året har 985 brandsyner gjorts.

Övningar och arbeten:

Följande dagordning har tillämpats för yrkesbrandkåren:

07.30—08.00 Städning
08.00—09.30 Övning eller gymnastik
09.30—10.30 Frukost
10.30—12.30 Arbete
12.30—13.00 Rast
13.00—15.00 Arbete
15.00—16.00 Gymnastik eller övning.

Å kårens verkstäder ha utom för brandkårens räkning arbeten utförts för flera av stadens institutioner bestående av smides-, bil-, cykel-, och skrivmaskinsreparationer, snickeri och måleri.

Sammanlagda värdet av de i verkstäderna utförda arbetena utgör kronor 29.933: 73 enligt följande fördelning:

Smides- och bilverkstaden	6.632: 62
Snickeriverkstaden	6.148: 41
Brandtelegrafarbeten	14.457: 25
Diverse arbeten	2.695: 45
Summa kronor	29.933: 73

Vakthållning vid teater- och cirkusföreställningar m. m. har av kåren utförts 141 gånger med två man varje gång.

Brandkåren har även tillkallats för räddning av djur i fara och lämnat hjälp i andra fall av nödlägen.

Utryckningar och eldsvådor:

Antalet utryckningar har varit:

För eldsvåda	121
„ trängrök och förmodad eldfara	32
„ soteld	28
„ kontakt i ledningar till automatiskt brandalarm m. m.	22
„ falskt alarm	8
Summa	211

De vanligaste brandorsakerna ha varit barns lek med eld (16), överhettning av uppvärmningsanordningar (14), självantändning (12) samt fel på elinstallationen (8).

Försäkringsbeloppet för av brand hotad egendom uppgick till 8.400.000 kronor. Av detta utbetalades som brandskadeersättning 2.466.870 kronor, dvs. värdet av genom brand förstörd egendom. Värdet av räddad egendom utgör således 5.933.130 kronor.

Vid släckning av eldsvådor ha vid 1 tillfälle åtta, vid 4 tillfällen tre, vid 6 tillfällen två slangledningar och vid 61 tillfällen en slangledning från brandposter eller motorsprutor använts. Sammanlagda längden av vid eldsvådor använd slang utgör 9.340 m.

Alarmeringen har 17 gånger skett genom brandskåp, 15 gånger genom automatisk brandalarm, 177 gånger genom telefon samt 2 gånger genom bud.

Eldsvådor av betydande eller större intresse:

Fredagen den 28 mars vid niotiden på morgonen utbröt brand i ett gårdsskjul tillhörande fastigheten Smedjegatan 2 i stadens centrum. Innan släckningsarbetet hunnit börja, hade elden spridit sig längs en tvåvånings uthuslänga och angripit ett mindre tvåvåningshus beläget vid gatan. Därmed var ett stort trevåningshus, som låg vägg i vägg med det sistnämnda starkt hotat. Samtliga byggnader var av trä.

Brandkåren lyckades efter ett intensivt arbete begränsa elden och släcka branden, och den fick således aldrig något fäste i trevåningshuset. Eftersläckning och bevakning pågick till klockan 06.00 påföljande dag.

Brandorsaken var barns lek med tändstickor.

Natten mellan pingstdagen och annandag pingst, den 2/6 kl. 01.46 ryckte brandkåren ut till Zimmermansgatan 5, där brand uppstått i en tvåvånings trävilla.

Vid ankomsten visade det sig, att trapphuset från andra våningen var omöjligt att forcera på grund av eld och rök. Tre personer voro instängda i övervåningen. Samtliga räddades över stegar. Genom livräddningsarbetet blev släckningen fördröjd, varför elden hann sprida sig över praktiskt taget hela byggnaden. Släckningsarbetet var avslutat klockan 04.45.

Orsaken till branden var vårdslöshet vid tobaksrökning.

Torsdagen den 25 sept. kl. 18.34 larmades brandkåren till AB Gustavsbergs fabriker vid Djuphamnsvägen. Fabriken bestod av två sammanbyggda tvåvånings trähus, 52× 15 resp. 20×10 m. Sektionering saknades.

Vid brandkårens ankomst brann det i den större byggnadens ena gavel och branden tycktes inte vara av någon större omfattning. Längs taket på denna byggnad löpte en lanternin, i vilken det samlades heta oförbrända gaser. Plötsligt brann hela taket. På grund av det ur brandskyddssynpunkt synnerligen olämpliga byggnadssättet spred sig branden med stor hastighet och hade snart, trots alla försök att hejda den, fått fäste även i den mindre byggnaden. Bägge dessa byggnader blevo totalskadade. Däremot räddades några närliggande lagerhus.

Explosionsrisk förelåg dels från ett acetylengasverk, dels från en oljecistern, vilka var belägna omedelbart intill den större byggnaden. Genom oavbruten vattenbegjutning av dessa risker, lyckades brandkåren förhindra en explosion, som säkerligen kunnat få allvarliga följder.

Släckningsarbetet försvårades genom att tre brandmän från yrkeskåren skadades i ett tidigt skede.

Förutom yrkes- och borgarbrandkåren kallades Kraftverkets brandkår, 20 man från flygflottiljen samt en avdelning från Skultuna brandkår till brandplatsen.

Vid släckningen utlades 2.650 m. slang. 3 vattenkanoner och 8 strålar sattes in.

Brandorsak: vårdslöshet vid svetsning.

Västerås den 5 maj 1953.

OVE WERNGREN
Brandchef.

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 20

Nr 20. Styrelsens för Västerås stads barnstugor årsberättelse 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Västerås stads barnstugor får härmed avgiva årsberättelse rörande styrelsens verksamhet för 1952.

Västerås den 24 mars 1953.

För styrelsen för Västerås stads barnstugor:

ANNA LARSSON.

|Iris Karlsson-Lindén.

Västerås stads barnstugor. Årsberättelse för 1952.

Styrelsens ledamöter:
Fru Anna Larsson, ordförande.
Överlärare Gösta Brismar, vice ordförande.
Tjänsteman Gustav Jacobsson.
Parkföreståndare Adolv Andersson.
Folkskollärarinna Ninnie Arvidsson.

Suppleanter:
Fru Ingrid Andrén.
Fru Birgit Löfstrand.
Fru Inga Hofvander.

Anställd personal:
Ordinarie befattningshavare:
1 inspektris.
4 föreståndarinnor.
8 barnträdgårdslärarinnor.
1 barnsköterska.

Extra befattningshavare:
16 barnträdgårdslärarinnor.
1 slöjdlärarinna, deltidsanställd.
1 skrivbiträde, deltidsanställd.
1 vaktmästare, deltidsanställd.

Ekonomipersonal:
4 kokerskor.
1 köksbiträde.
21 städerskor, därav 6 tillfälligt anställda med lön utgående per timme.

Kollektivanställda:
3 deltidsanställda vaktmästare.
5 barnsköterskor.

Under den gemensamma beteckningen Västerås stads barnstugor har under 1952 bedrivits:

1. Barnträdgårdar för 4—6-åringar. Antal 19.
2. Daghem för barn till förvärvsarbetande mödrar. Antal 2.
3. Familjedaghem för barn till förvärvsarbetande mödrar. Antal 22.
4. Eftermiddagshem för skolbarn. Antal 1.
5. Skolbarnsklubbar vid Fridnäs och Siggesborgs barnträdgårdar. Antal 6.
6. Småbarnskoloni i Skinnskatteberg. Antal 1.
7. Dagkoloni på Östra holmen. Antal 1.
8. Lekplatsverksamhet i stadens parker. Antal 7.
9. Handledning och annan undervisning i småbarnsvård för elever vid Ansta barnsköterskeskola.

1. Barnträdgårdsverksamheten började vårterminen med 32 avdelningar för sammanlagt 626 barn. Under vårterminen flyttade Herrgärdets barnträdgård till renoverade lokaler i fastigheten Smedjegatan 1, medan eftermiddagshemmet kvarstannade i Herrgärdsskolans bespisningslokaler.

Fr. o. m. vårterminens avslutning såg sig Barnstugestyrelsen nödsakad att tillsvidare nedlägga verksamheten vid Hallens barnträdgård då lämpliga lokaler för barnträdgårdsverksamheten ej stod att uppbringa i stadens centrum.

Fr. o. m. höstterminen öppnades en barnträdgård med fem barnträdgårdsavdelningar och tre skolbarnsklubbar vid Siggesborgsgården.

Flera av barnträdgårdarnas lokaler har upplåtits till söndagsskol-, klubb- och ungdomsverksamhet samt för studiecirklar.

Vid inskrivningarna till höstterminen anmäldes 1.323 barn till 497 lediga platser, varför 826 barn ej kunde beredas plats i barnträdgård. Trots den utbyggnad, som pågått, är bristen på barnträdgårdar starkt kännbar.

Hälsotillståndet har övervakats av barnstugornas läkare. Se hälsovårdsberättelsen.

Föräldramöten har hållits 3—4 gånger per arbetstermin vid samtliga barnträdgårdar.

Statistiska uppgifter från barnträdgårdarna.

	Antal besök	Antal arb.-dag	Medeltal barn/dag	Avgifter
Aroslund	5.818	170	34	3.115:—
Aspvreten	5.393	169	32	2.030:—
Fridnäs I	5.379	170	32	2.810:—
Fridnäs II	5.486	168	33	2.895:—
Gideonsberg	5.910	170	35	2.037:50
Hagagården	5.834	167	35	2.120:50
Hallen	2.242	92	24	925:—
Hamregården	4.346	165	26	1.621:50
Herrgärdet	5.862	166	35	2.354:—
Jakobsberg	5.735	170	34	2.932:—

Klockartorpet	4.667	164	28	2.240: —
Malmaberg	6.036	169	36	2.680: —
Parkgården	5.741	169	34	1.997: 50
Siggesborg I	2.856	78	37	1.300: —
Siggesborg II	2.717	78	35	1.265: —
Siggesborg III	1.309	78	17	627: —
Skallberget I	5.735	170	34	2.470: —
Skallberget II	5.568	170	33	2.435: —
Tunby	5.729	170	34	2.455: —
Summa	92.363			40.310: —

Nettokostnaden för barn i barnträdgård uppgår till 1: 77 per barn/besöksdag, bruttokostnaden per barn/besöksdag 2: 38.

2. Daghem.

Utanby och Hammarby daghem har fortsatt sin verksamhet som föregående år med fullbelagda avdelningar. På grund av alltför få platser har daghemmen ej kunnat tillgodose det behov av daghemsplatser som föreligger.

Regelbundna föräldramöten har hållits för att uppehålla kontakten daghemmet—hemmet.

Statistiska uppgifter från daghemmen.

	Antal besök	Antal arb. dag	Medeltal barn/dag	Avgifter
Utanby:				
Spädbarn	2.456	279	9	5.208: 05
Koltbarn	2.632	279	9	5.387: 45
Barnträdgårdsbarn	3.583	279	13	8.094: 20
Hammarby:				
Koltbarn	2.769	279	10	7.477: 40
Barnträdgårdsbarn	3.727	279	13	9.511: —
Summa	15.167			35.678: 10

Kostnaderna per barn/vårddag vid Utanby daghem uppgår till brutto 10: 97, netto 7: 62.

Kostnaderna per barn/vårddag vid Hammarby daghem uppgår till brutto 9: 27, netto 5: 43.

3. Familjedaghemmen.

Familjedaghemmen har under året varit väl utnyttjade. Även här är efterfrågan på daghemsplatser starkt kännbar.

För pedagogisk och psykologisk handledning av barn har ordnats särskilda sammankomster för de mödrar vilka mottager barn i familjedaghem.

Statistiska uppgifter från familjedaghemmen.

Antal besök	4.702
Antal arbetsdagar	282
Medeltal barn/dag	17

Kostnaden per barn/vårddag uppgår till 3: 04.

4. Eftermiddagshemmet.

Herrgärdets eftermiddagshem för skolbarn har liksom tidigare mottagit 30 barn i ålder 7—11 år, fördelade på två grupper. Slöjdlärare har en kväll i veckan undervisat i träslöjd då flickor såväl som pojkar deltagit. Dessutom har klubbverksamhet anordnats två gånger per vecka.

Statistiska uppgifter från eftermiddagshemmet.

Antal besök	4.089
Antal arbetsdagar	155
Medeltal barn/dag	26
Avgifter	1.943: —

Kostnaden per barn/vårddag i em.-hemmet uppgår till brutto 5: 05, netto 4: 32.

5. Skolbarnsverksamhet.

Skolbarnsverksamheten har pågått hela året vid Fridnäs barnträdgård. Fr. o. m. höstterminen igångsattes skolbarnsverksamhet vid Siggesborgsgården, där en barnträdgårdslärarinna tjänstgjort med en barnträdgårdsavdelning plus tre skolbarnsklubbar. Ett par av barnträdgårdslärarinnorna har av eget initiativ och intresse för just denna verksamhetsform bedrivit skolbarnsverksamhet i sina respektive barnträdgårdar.

Statistiska uppgifter från skolbarnsverksamheten.

	Antal besök	Antal arb. dag	Medeltal barn/dag	Avgifter
Aroslunds barnträdgård	167	11	15	90: —
Fridnäs barnträdgård	1.109	95	12	457: 50
Siggesborgs barnträdgård	432	36	12	205: —
Summa	1.708			752: 50

6. Uddens koloni.

Uddens koloni har under året mottagit 122 barn i ålder 3—7 år, uppdelade på sju perioder. Efterfrågan på koloniplatser har under året varit mycket stor.

En barnträdgårdslärarinna har stått som föreståndarinna för kolonien, biträdd av barnsköterska och ekonomipersonal.

Kostnaden per barn/vårddag vid kolonien uppgår till brutto 14: 84, netto 12: 73.

7. Dagkolonien.

Dagkolonien på östra holmen pågick under tiden 26 juni—15 augusti för barn i

ålder 3—12 år. Barnen vistades på holmen 4 3/4 timma i sträck, resorna inberäknade, avresa skedde med färja kl. 10.30 och barnen återkom till hamnen kl. 15.15. Varje barn har kostnadsfritt erhållit mjölk. Även resorna är avgiftsfria. Fyra lärarinnor har tjänstgjort som ledare vid kolonien med en skolflicka som hjälp vid mjölktransporten.

Verksamheten vid Dagkolonien måste inställas 9 dagar på grund av regn.

Statistiska uppgifter från dagkolonien.

Antal besök	2.466
Antal baddagar	28
Medeltal barn/dag	68

Kostnaderna per barn/besöksdag uppgår till 2: 96.

8. Lekplatserna.

Verksamheten vid samtliga 7 lekplatser pågick under tiden 4 juni—23 augusti. På grund av den låga besöksfrekvensen vid Korsängens lekplats överfördes verksamheten till Skallberget, där frågan om ordnad lekverksamhet för barnen länge varit aktuell.

Statistiska uppgifter från lekplatserna.

	Antal besök	Antal arb. dag	Medeltal barn/dag
Djäkneberget	5.194	62	84
Folkets park	12.748	62	204
Hagaparken	3.459	62	56
Rudbecksparken	6.986	62	113
Skallberget	3.013	62	49
Smalbäcken	3.842	43	89
Tunby	1.968	62	32

Kostnaden per barn/besöksdag vid lekplatserna uppgår till 1: 03.

9. Övrigt.

Samarbetet med Landstinget beträffande handledning och annan undervisning av barnsköterskeeleverna vid Ansta barnsköterskeskola har fortsatt på samma sätt som tidigare.

I personalarbetet har under året ingått regelbundna kollegium där arbetsproblem och uppfostringsfrågor diskuterats. Ett samkväm, där hela Barnstugornas personal inbjudits av styrelsen, har anordnats. Dessutom har mindre sammankomster anordnats för att uppehålla kontakten mellan olika arbetstagare inom förvaltningen.

Stipendier till fortbildning har tilldelats en barnträdgårdslärarinna, samt tilldelades 18 barnträdgårdslärarinnor ett anslag under höstterminen för att kunna deltaga i S. B. R:s pedagogiska dagar i Norrköping.

Barnstugorna har under året som gäster mottagit F. N.-stipendiater från U. S. A. och har verksamheten under året haft ett flertal besök av styrelser och kommittéer.

Beträffande de genomgående höjda kostnaderna beräknat per barn är dessa delvis

beroende av att den gemensamma förvaltningens kostnader för första gången är utslagna och inberäknade i de olika verksamhetsgrenarna.

Att daghemskostnaderna kunnat hållas kvar t. o. m. i vissa fall sänkts per barn/vårddag beror delvis på den genomgående goda besöksfrekvens som varit under året.

Västerås den 24 mars 1953.

För styrelsen för Västerås stads barnstugor:
ANNA LARSSON.

/Iris Karlsson-Lindén.

Årsberättelse över hälsovården vid Västerås stads barnstugor 1952.

Från och med höstterminen 1952 har viss ändring i planen för hälsokontrollen vid barnträdgårdarna skett. Efter överenskommelse med vederbörande myndigheter har antalet läkarbesök fastställts till i medeltal ett besök per institution i månaden (tidigare ett besök per barnträdgårdsavdelning i månaden). Föreståndarinnorna kunna alltid nå läkaren per telefon för medicinsk rådgivning och läkaren kan göra extrabesök om så erfordras. Med hänsyn härtill och med de erfarenheter som hittills vunnits bedömes hälsokontrollen enligt det nya systemet kunna utövas på ett tillfredsställande sätt. Daghemmen besöks som tidigare två gånger i månaden.

Samtliga barn ha undersökts vid terminernas början; de hos vilka någon sjukdom eller svaghets konstaterats ha dessutom kontrollerats upprepade gånger. I flera fall ha föräldrarna beretts tillfälle rådgöra med läkaren; hänvisning till specialundersökning eller behandling har skett då så erfordrats.

Alla barn ha tuberkulinprövats. I intet fall har aktiv tuberkulos konstaterats.

Barn, som uttagits för vistelse på Uddens koloni ha undersökts omedelbart före avresan. Hälsokontrollen på kolonien har handhafts av vederbörande provinsialläkare.

All personal har under året kontrollundersökts, inklusive skärmbildsundersökning. De hygieniska förhållandena inom lokalerna liksom kosthållet vid daghemmen har övervakats.

Intet dödsfall har under året inträffat bland barnen eller personalen. Sjukdomsfrekvensen bland barnen framgår av bifogad tablå. Det förhållandevis låga antalet sjukdomsfall vid daghemmen vittnar om den goda övervakningen över barnen och god hygienisk standard. Beträffande samtliga institutioner kan konstateras att scharlakansfeber, som förekommit vid 9 stycken, i regel ej givit upphov till sekundärfall. Vattenkoppor, som rikligt förekommit vid barnträdgårdarna, är så smittsam, att det i ett stadssamhälle är praktiskt omöjligt att förhindra spridning.

Likaså har påssjuka förekommit i anmärkningsvärt många antal fall i vissa stadsdelar. Den förlöper i den ålder det här gäller i regel lindrigt och komplikationsfritt och har liksom vattenkoppor ej föranlett några mera drastiska åtgärder som t. ex. stängning av avdelning. Det är omöjligt att förhindra att barnen ådrager sig smittan vid lek i parker etc. utanför barnträdgården. Ett fall av kikhosta på Utanby daghem bland 2- till 4-åringarna föranledde ympning mot kikhosta av samtliga barn på avdel-

ningen samt extra noggrann övervakning. Endast två sekundärfall uppträdde och spridning till den angränsande spädbarnsavdelningen undveks.

Den nya institutionen Siggesborg, som i många avseenden är utmärkt, lider av felet att vara dåligt ljudisolerad, ljudet "ekar". Detta är delvis en följd av att vid planläggningen hänsyn måste tagas till att institutionen även skall kunna användas för samkväm och som klubblokaler. För barnen är det att beklaga ty dessa bli högljudda och bli fortare trötta och nervösa för att ej tala om hur tröttande det är för föreståndarinnorna att arbeta i så stojig miljö. Det vore synnerligen önskvärt att försöka åstadkomma bättre ljudisolering. Vad övriga institutioner beträffar hänvisas till fjolårets årsberättelse.

Västerås den 28 maj 1953.

Paul W. Fritsch.
Barnstugornas läkare.

Sjukdomsstatistik 1952.

	Mässling	Kikhosta	Röda hund	Vattenkopp.	Påssjuka	Scharlakansfeber	Luftvägsinf.	Öronsjukd.	Mag- och tarmsjukd.	Olycksfall	Övriga sjukd.
Aroslund		1		5	20		63	3	1	1	1
Aspvreten	1			6	11		45	8		2	3
Fridnäs I	9	8	1	3	4	2	80	2			9
Fridnäs II	12			5	4	1	80	4	1		
Gideonsberg ..	3	2		16	10		25	3		1	3
Hagagården ..				3	6	3	27	3		1	1
Hallen		1		5	5		29	2	1	1	
Hamregården..				10	5		47	1	4	1	6
Herrgärdet ..				4	20		45				1
Jakobsberg ..				24	8	2	58	2			6
Klockartorpet..				3	10	1	65	7	2		5
Malmaberg....	2			2	25		43	5	4	1	3
Parkgården ..				3	9		46	2	2		3
Skallberget I..		1		3	18		37	6	3		13
Skallberget II	1	2		8	17		39	6			4
Tunby	1		1	12	7		41	1	1	1	3
Siggesborg I..		1					9	3			
Siggesborg II..		1		1		2	26	1			1
Siggesborg III		1				1	20	3			3
Ham:by dagh.		6		1	21	1	39	6	1	1	2
Utanby dagh.		4		1	13	1	26	4	1		3
Familjedagh...					1		11	3			2
Uddens koloni	1						4				
Summa	30	28	2	115	214	14	905	75	21	10	72

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 21

Nr 21. Fastighetskontorets årsberättelse för år 1952.

Fastighetskontoret får härmed avgiva årsberättelse för år 1952. Beträffande kontorets verksamhetsområde etc. hänvisas till stfm. handl. ser. A nr 114 och ser. B nr 12 år 1946.

A. Fastighetsförvärv.

Under året ha 10 av stadsfullmäktige godkända avtal träffats om förvärv av fastigheter. Den sammanlagda köpeskillingen uppgår till kronor 924.382: 80.

Med Hamnes intressenter har avtal träffats om fortsatt exploatering av intressenternas mark inom Framnäsområdet. Avtalet innebär att staden kostnadsfritt erhållit i intressenternas ägo befintlig gatu- och parkmark, mark för allmänt ändamål och specialområdesmark. Stadsplaneavtal inom samma område har dessutom träffats med Svenska Metallverkens Västeråsanställdas förening Framnäs rörande föreningens i gata och specialområde ingående mark.

För att möjliggöra exploatering av viss del av Gideonsberg (kvarteret Jordrevan) för höghusbebyggelse har stadsplaneavtal träffats med Fastighetsaktiebolaget Gideonsberg och Byggnadsaktiebolaget Västerås-Oleba.

Med stöd av stadsfullmäktiges bemyndigande den 21 juni 1939, § 171, att med för staden bindande verkan träffa avtal om köp och försäljning av mark för regleringsändamål har slutligen träffats 28 avtal om förvärv av 6.943 m², företrädesvis gatumark. Övervägande delen härav har överlåtits utan ersättning som ett led i fullgörandet av vederbörande tomtägares skyldighet att bidraga till stadens gatukostnader. I övrigt ha köpeskillingar avtalats om sammanlagt kronor 3.488: —.

En översikt över de stadsfullmäktige underställda fastighetsförvärven, vilka ägt rum under året, finnes angiven i bilaga A.

B. Fastighetsförsäljningar.

Totala antalet försäljningar av markområden, vilka under året verkställts med stöd av stadsfullmäktiges bemyndigande, uppgå till 9. Av detta antal ha 2 markområden överlåtits genom byte mot annan mark jämte mellanskillnadsavgift. Arealen av de försålda områdena uppgår till 1941,8 m² och den sammanlagda köpeskillingen till kronor 37.281: —.

C. Tomträttsupplåtelser.

Under året ha 38 tomter upplåtits med tomträtt för bostadsändamål, varav 33 för egnahemsbebyggelse och 5 för flerfamiljshus. Den årliga avgälden uppgår till kronor 61.334: — motsvarande 3,6 % ränta å ett tomtvärde av kronor 1.703.700: —. För industriändamål har 3 tomter upplåtits med tomträtt mot en avgäld av kronor 16.560: — per år. En förteckning över de upplåtna tomterna finnes i bilaga B.

D. Bidrag till stadens gatukostnad.

Ersättning för gatumark har under året erlagts för 12 tomter med ett belopp av 25.540: —

Därjämte har ersättningsskyldighet fullgjorts för 24 tomter genom kostnadsfri överlåtelse av gatumark, representerande ett värde av	30.670: —
Härvid har icke medräknats sådan mark, som överlåtits av markexploatörer, varigenom ett flertal tomter befriats från ersättningsskyldighet.	
Bidrag till gatubyggnadskostnad har debiterats 47 tomter med ett belopp av	117.909: 88
Häri ingår icke sådana bidrag som inflyta från markexploatörer, vilka genom avtal förbundit sig att erlägga gatubyggnadskostnader inom vissa exploateringsområden.	
Summa	174.119: 88

I samband med nybyggnadsföretag har säkerhet lämnats för ännu ej förfallna bidrag till gatukostnader, avseende 24 fastigheter. Det sammanlagda belopp, för vilket säkerhet ställts, uppgår till kronor 116.250: —, varav kronor 3.265: — avser gatumarksersättning och kronor 112.985: — bidrag till kostnad för anläggning av gata.

E. Förvaltningen av stadens fastigheter.

1. Stadens fastighetsinnehav.

Det bokförda värdet å stadens fastigheter, med undantag av Tekniska Verkens fastigheter, utgjorde vid 1952 års början kronor 35.765.275: — och vid årets slut kronor 41.412.325: —. Ökningen — kronor 5.647.050: — — hänför sig i huvudsak till förvärv av hyresfastigheter å cirka kronor 290.000: —, uppförande av magasin (provisoriskt garage) vid förrådet kronor 142.000: —, färdigställande av pensionärshem vid Gideonsberg kronor 1.440.000: —, hamnanläggningar kronor 368.000: —, förbättringsarbeten å varmbadhuset kronor 80.000: —, nya Blåsboskolan kronor 1.900.000: — samt tillbyggnad av Hammarbyskolan kronor 400.000: —.

Bokförda värdet är i regel lika med stadens självkostnadspris vid nyförvärv eller nybyggnad. För erhållet statsbidrag för pensionärshem, skolor etc. har avdrag dock icke gjorts.

Taxeringsvärdena ha ökat från kronor 23.370.700: — till kronor 35.525.100: —, till stor del beroende på höjda taxeringsvärden vid 1952 års allmänna fastighetstaxering.

Brandförsäkringsvärdena ha ökat från kronor 48.335.845: — till kronor 62.066.500: —.

I efterföljande uppställning är fastighetsinnehavet den 31 december 1952 redovisat. Taxeringsvärden saknas för hamnbyggnader (kajanläggningar etc.) och för sådana nybyggnader, varå taxeringsvärden ännu icke åsatts. Brandförsäkringsvärdena avse endast byggnader och försäkringar finnas icke å kajanläggningar o. dyl.

	Bokförda värden	Taxeringsvärden	Brandförs.-värden
Förvaltningsfastigheter, 20 st.	3.746.000: —	3.576.000: —	5.869.500: —
Exploateringsfastigheter, huvudsakligen tomter, stadsägor, smärre markbitar	3.252.025: —	8.378.100: —	659.000: —
Jordbruksfastigheter, skogar o. grustag	2.438.300: —	2.312.300: —	2.386.000: —
Hyresfastigheter, 99 st.	8.294.000: —	8.701.800: —	16.302.900: —
Pensionärshem, 9 st.	3.880.000: —	3.385.000: —	7.607.600: —
Gatu- och parkförvaltning	240.000: —	189.000: —	380.000: —
Hamnar	4.298.000: —	389.000: —	821.600: —

	Bokförda värden	Taxerings-värden	Brandförs.-värden
Kommunikationsföretag	37.000: —	—	88.000: —
Renhållningsverk	10.000: —	—	63.000: —
Badhus	380.000: —	260.000: —	860.000: —
Fritidsreservat	763.000: —	282.900: —	764.600: —
Folkskolor	9.235.000: —	4.081.000: —	14.609.500: —
Kommunal flickskola, allmänt läroverk, yrkesskola	2.611.000: —	2.440.000: —	7.799.000: —
Idrottsanläggningar	840.000: —	445.000: —	1.410.600: —
Ålderdomshem	1.388.000: —	1.085.000: —	2.445.200: —
Kronor	41.412.325: —	35.525.100: —	62.066.500: —

2. Ombyggnads-, reparations- och förbättringsarbeten.

För de fastigheter, för vilka kontoret handhar förvaltningen, ha kostnaderna för under året utförda arbeten uppgått till kronor 916.271: 94.

För år 1951 utgjorde motsvarande belopp kronor 633.544: 78.

Förvaltningsfastigheter	285.259: 61
Exploateringsfastigheter	14.163: 05
Hyresfastigheter	401.358: 71
Pensionärshem	26.944: 11
Varmbadhus	120.743: 39
Fritidsreservat	10.174: 59
Kommunal flickskola	10.086: 93
Läroverk	42.359: 19
Teknisk skola	5.182: 36
Kronor	916.271: 94

Bland årets förbättrings- och ombyggnadsarbeten kan nämnas följande:

	Årets kostnad	Total kostnad
Ombyggnad av stadsarkitektkontoret	48.617: 73	49.274: 55
Ombyggnad av stadsingenjörskontoret	22.392: 32	22.392: 32
Ombyggnadsarbeten i polishuset	33.756: 43	
Ombyggnad av Ingrid nr 1 för praktiska mellanskolan	109.461: 37	
Ombyggnad för apoteket Bäverns räkning	14.300: 53	19.300: —
Utbyte av värmepannor och installation av oljeeldning i Stadshotellet	43.621: 30	62.545: 87
Grundförstärkningar å läroverkets huvudbyggnad	19.766: 44	27.221: 44
Iordningställande av läroverkets aula	12.791: 83	23.004: 71
Ombyggnad varmbadhuset	87.184: 84	

3. Uthyrningsverksamheten.

Antalet uthyrningsenheter utgjorde vid 1952 års början 1.395 och vid årets slut 1.560, vilka senare fördelade sig sålunda:

Bostadslägenheter:

Enkelrum 69 st.

Ettrumslägenheter	352 st.	
Tvårumslägenheter	121 „	
Trerumslägenheter eller större	56 „	
Pensionärslägenheter	301 „	899 st.
Kommunala inrättningar		25 „
Skollokaler		9 „
Butikslokaler		28 „
Kontor		12 „
Verkstads- eller lagerlokaler		85 „
Garage, stall		18 „
Hotell, serveringslokaler		15 „
Sommarstugor		31 „
Markarrenden, fiskevatten		172 „
Tomträttsupplåtelser:		
En- och tvåfamiljshus	194 st.	
Flerfamiljshus	34 „	
Övriga	8 „	236 st.
Diverse uthyrningar		30 „
	Summa	1560 st.

Härutöver har kontoret omhänderhaft debitering, krav och kontroll av hyror och arrenden för andra förvaltningar för tillsammans 220 kontrakt.

För under kontorets förvaltning stående fastigheter ha inkomsterna i form av hyror, arrenden och tomträttsavgälder uppgått till

	1951	1952
Förvaltningsfastigheter	269.791: 15	289.473: 11
Exploateringsfastigheter (huvudsakligen mark):		
Hyror och arrenden	98.345: 27	131.572: 40
Tomträttsavgälder	110.768: 66	196.638: 16
Jordbruksfastigheter		41.128: 82
Hyresfastigheter	597.635: 42	642.329: 28
Pensionärshem	71.127: 68	102.970: 66
Fritidsreservat	11.174: 16	14.481: 52
Kronor	1.158.842:34	1.418.593: 95

Sedan Kungl. Maj:t medgivit att hyrorna i hus uppförda före år 1942 finge höjas med 10 % för hyresåret 1 oktober 1952—30 september 1953 har fastighetskontoret efter drätselkammarens godkännande verkställt hyreshöjningar i enlighet härmed. Under år 1952 har även en reglering av arrendeavgifterna påbörjats.

Hyresinkomsterna å enbart hyresfastigheter uppgick till cirka 7,7 % å det vid årets slut bokförda värdet å kronor 8.294.000: —, i vilket värde sålunda även ingår fastigheter som under året förvärvats men som icke under hela året lämnat hyresavkastning.

4. Pensionärshem.

Pensionärshemmet vid Gideonsberg å tomten Gulmåran nr 2 färdigställdes under år 1952. Inflyttning skedde i de tre byggnaderna den 15 november 1951 samt 1 januari och 1 februari 1952. Totalkostnaden exclusive tomt beräknas till kronor 1.703.000: —. Anslag härför har beviljats av stadsfullmäktige den 25 augusti 1949 med kronor 1.500.000: — och den 29 januari 1953 med ytterligare kronor 203.000: —. Statsbidrag till hemmets uppförande har begärts av pensionärshemsstyrelsen med kronor 460.000: —. Det nya pensionärshemmet innehåller 95 lägenheter för en person, 17 för två personer och en lägenhet om två rum och kök för fastighetsskötare. Lägenheterna äro försedda med kokvrå (några med litet kök) med elspis, w.c., centralantenn samt korkmattor å golv. I källarvåningarna finnes samlingslokal med kök, maskintvättstuga, torkrum, mangel- och strykrum, matkällare, förvaringskontor, hobbyrum, telefonhytt samt skyddsrum. Samtliga hyresgäster ha tillgång till gemensamma badrum.

Vid 1952 års slut har staden 9 pensionärshem med tillsammans 301 lägenheter för pensionärer och 8 för fastighetsskötare. Styrelsen för pensionärshemmen kunde under året upplåta 86 lägenheter (varav 76 nybyggda) för 103 personer. Den 31 december 1952 voro 366 pensionärer boende i pensionärshemmen.

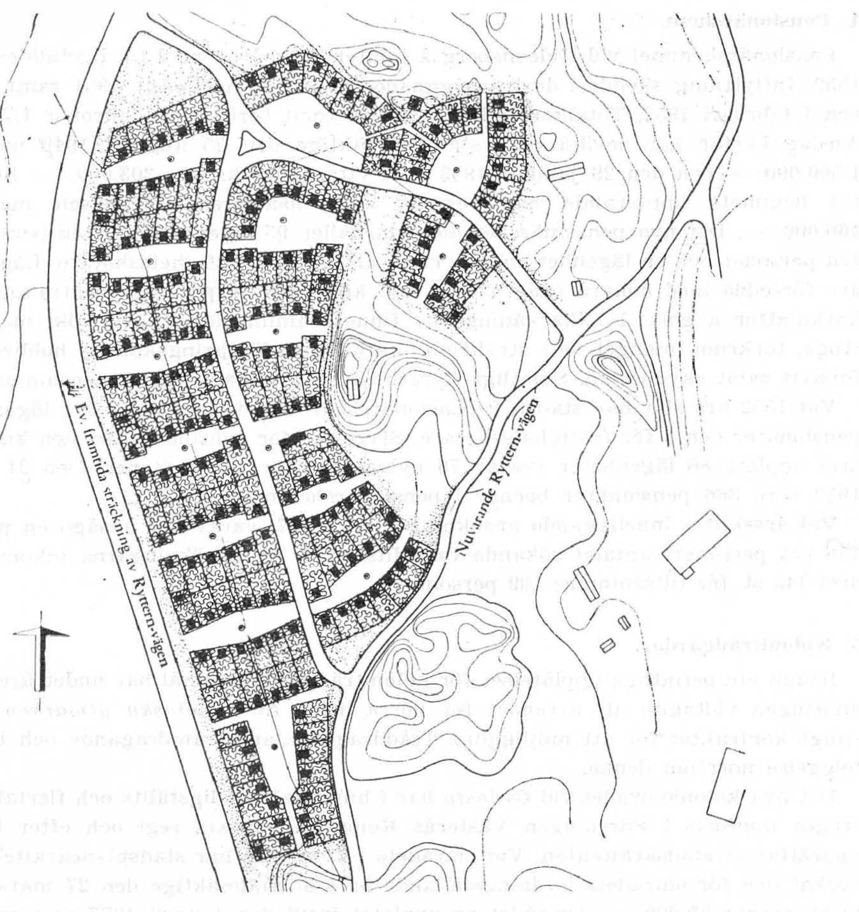
Vid årsskiftet inneliggande ansökningar voro 497, varav 342 avsågo en person och 156 två personer; antalet sökande var alltså 653. Av ansökningarna inkommo under året 143 st. för tillsammans 199 personer.

5. Koloniträdgårdar.

Ifråga om befintliga upplåtelser för koloniträdgårdsändamål har under året den förändringen vidtagits att arrendet för norra delen av *Sundinska utmarken* uppsagts enligt kontraktet för att möjliggöra Tråddragargatans framdragande och bostadsbebyggelse norr om denna.

Det nya koloniområdet vid *Gränsta* har i huvudsak färdigställts och flertalet kolonistugor uppförts i Föreningen Västerås Koloniträdgårdars regi och efter typritning upprättat av stadsarkitekten. Vid områdets utformning har stadsplanearkitekten medverkat och för områdets iordningställande ha stadsfullmäktige den 27 mars 1952 anvisat kronor 55.000: —. Området är upplåtet intill den 1 april 1977 mot en arrendeavgift av kronor 3.600: — per år.

På grund av den stora efterfrågan på kolonilotter överväges att tillskapa ytterligare koloniträdgårdsområden på stadens mark. Frågan har upptagits bl.a. i samband med stadens generalplan.



Plan över koloniträdgårdsområdet vid Gränsta. T. h. nuvarande Rytternvägen, t. v. planerad ny sträckning.

F. Stadens försäkringshandlingar.

Det sammanlagda brandförsäkringsvärdet på stadens fastigheter, med undantag av Tekniska Verkens, utgjorde vid årsskiftet 62.066.500 kronor, fördelat å 266 försäkringsbrev. Häri ingå icke skogs- och parkförsäkringar. Lösöreförsäkringarna voro fördelade på 86 brev med en sammanlagd försäkringssumma på ca 8.607.000 kronor. Utöver dessa försäkringar funnos motorfordons-, ansvarighets-, garanti- m. fl. försäkringar.

G. Bostadsförmedlingen.

Beträffande bostadsförmedlingen hänvisas till särskild verksamhetsberättelse av den 10 februari 1953, stfm. handl. ser. B nr 3.

H. Stadens verksamhet såsom förmedlingsorgan för statliga lån och bidrag till främjande av bostadsförsörjningen.

Nedan följer en sammanställning av dels under året behandlade ansökningar om statliga lån och bidrag till bostadsbyggandet, dels den kommunala subvention, som i vissa fall utgår jämsides med statlig subvention, dels ock behandlade ansökningar om bostadsbidrag av olika slag.

1. Egnahemslån och förbättringslån.

a. *Preliminära ansökningar.*

Låneform	Antal ansök-ningar	Låne-belopp kr.	Varav ränte- o. amort.fri del kr.	Godkänd prod.-kostn. kr.	Antal lägen-heter
Lån för nyb. av enfam.-hus ..	35	637.900	384.000	1.592.500	35
„ „ „ „ tvåfam.-hus ..	0	—	—	—	—
„ „ omb. „ enfam.-hus ..	3	21.680	16.880	57.600	3
„ „ „ „ tvåfam.-hus ..	0	—	—	—	—
Förbättringslån	3	8.350	7.400	11.300	3
Summa	41	667.930	408.280	1.661.400	41

b. *Slutliga ansökningar.*

Låneform	Antal ansök-ningar	Låne-belopp kr.	Varav ränte- o. amort.fri del kr.	Godkänd prod.-kostn. kr.	Antal lägen-heter
Lån för nyb. av enfam.-hus		1.460.090	532.000	3.679.460	69
„ „ „ „ tvåfam.-hus	1	37.900	8.000	94.800	2
„ „ omb. „ enfam.-hus ..	2	14.600	11.800	54.225	2
„ „ „ „ tvåfam.-hus ..	0	—	—	—	—
Förbättringslån	1	5.000	4.000	6.000	1
Summa	4	1.517.590	555.800	3.834.485	74

c. ***Egnahems- och förbättringslån, vilka återkallats eller avstyrkts.***

Av de sökta egnahemslånen har ett återkallats på grund av försäljning och fyra avstyrkts på grund av för höga tomtkostnader eller på grund av att godtagbart vatten ej kunnat erhållas (utom stadsplan).

2. Tertiärlån och tilläggslån.

a. *Preliminära ansökningar.*

Företag	Antal ansök-ningar	Tertiär-lån kr.	Tilläggs-lån kr.	Komm. subven-tion kr.	Godkänd prod.-kostn. kr.	Antal lägen-heter
Allmännyttigt	4	3.120.160	2.541.020	236.400	13.179.000	392
Kooperativa	3	1.969.675	1.894.600	176.500	9.950.000	299
Övriga	1	145.230	261.065	23.735	1.235.000	30
Summa	8	5.235.065	4.696.685	436.635	24.382.000	721

b. *Slutliga ansökningar.*

Företag	Antal ansökningar	Tertiärlån kr.	Tilläggslån kr.	Komm. subvention kr.	Godkänd prod.-kostn. kr.	Antal lägenheter
Allmännyttigt	1	481.440	313.800	31.400	1.950.000	36
Kooperativa	1	417.650	369.750	37.000	2.077.400	60
Övriga	5	1.568.400	471.300	58.700	5.809.700	204
Summa	7	2.467.490	1.154.850	127.100	9.837.100	300

3. Höjning av preliminärt beviljade lån.

Den från 1951 under första halvåret 1952 fortsatta kostnadsstegringen har medfört att många lån ha omprövats med hänsyn till de ökade kostnaderna. 10 egnahemslån för enfamiljshus ha höjts med sammanlagt 48.390 kronor, motsvarande 4.839 kronor pr hus. I egnahemslån för tvåfamiljshus har höjts med sammanlagt 8.000 kronor.

6 lån till flerfamiljshus ha höjts med sammanlagt 594.300 kronor, dessa hus innehålla 508 lägenheter varför höjningen motsvarar ca 1.170 kronor pr lägenhet.

4. Lån för färdigställande av skyddsrum.

För färdigställande av skyddsrum finnes möjlighet att erhålla statliga lån, antingen i form av höjt tilläggslån eller ökat tertiärlån. Dylika lån har beviljats för 28 skyddsrum med ett belopp av tillhopa 130.300 kronor, enligt bostadsstyrelsens angivna normalkostnader.

5. Borgen för del av statligt tilläggslån till enskilda byggmästare.

Fr.o.m. 1 januari 1952 har ny låneförfattning trätt i kraft, som medgiver högre statliga tilläggslån för flerfamiljshus men som även kräver stadens borgen — när det gäller enskilda byggmästare — för den del av tilläggslånet som överstiger det godkända avkastningsvärdet.

Stadens borgensåtagande, vilket fastställes definitivt i slutliga beslutet för varje belånad fastighet, beräknas vid årsskiftet 1952—1953 uppgå till 1.096.900 kronor enligt bilaga C. Fastighetskontoret har konstaterat en sänkning av stadens borgensåtaganden — jämfört det uppskattade — skett i samband med att slutligt beslut erhållits. Den minskning av statliga subventionerna, som avses komma att ske under år 1953 torde medföra att stadens borgensåtagande av denna typ reduceras kraftigt.

6. Lantarbetarbostadslån och lantarbetarbostadsbidrag.

Under året har en ansökan om lantarbetarbostadslån behandlats. Denna ansökan avsåg en ombyggnad för en godkänd kostnad av 19.945 kronor. Det tillstyrkta lånet utgjorde 15.000 kronor med 600 kronor i bidrag pr år.

7. Övertagande av beviljade lån.

21 ansökningar om övertagande av statliga lån i samband med försäljning av fastigheter ha under året behandlats varav 19 tillstyrkts och 2 avstyrkts.

8. Besiktningar.

Genom att de s.k. femårsbesiktningarna för statligt belånade bostadshus överflyttats från bostadsstyrelsen till kommunerna har fastighetskontoret belastats med ytterligare arbetsuppgifter. Under år 1952 har 37 bostadshus besiktigats.

9. Bostadsbidrag.

Antalet under år 1952 behandlade ansökningar om *familjebostads- och bränslebidrag* i hyres- och bostadsrättslägenheter utgör 250, varav 229 tillstyrkts och 21 avstyrkts. Under året har kronor 380.616: 82 utbetalats för sammanlagt 852 bidragstagare. Under året har behandlats 30 ansökningar om familjebostads- och bränslebidrag till familjer, som äga en- eller tvåfamiljshus, och av dessa har 23 tillstyrkts och 7 avstyrkts. Bidragssumman under året utgjorde kronor 41.050: 25 och antalet bidragstagare var 56.

Under räkenskapsåret 1/7 1951—30/6 1952 har 220 ansökningar om *s.k. trekronorsbidrag* behandlats och av dessa har 170 beviljats och 50 avslagits. Utbetalade bidrag för denna tid uppgå till kronor 27.943: 21.

Som jämförelse kan nämnas att under år 1951 utbetalats i hyreshus kronor 303.765: 27 till 733 bidragstagare och i egna hem kronor 32.440: — till 39 bidragstagare. Antalet trekronorsbidrag var 178 och beloppet kronor 20.657: —.

I. Bostadsbyggandet.

Från årsskiftet 1951—1952 upphörde fördelningen av bostadskvoten på särskilda kvotorter. I stället har bostadsbyggnadskvoten fördelats länsvis, varvid Västmanlands län erhöll 1.500 kvotlägenheter för år 1952.

1. Bostadskvot.

Under år 1952 har tillståndsgivningen i regel motsvarat vad de olika byggherrarna önskat bygga. Genom kreditåtstramningen och på grund av de höga byggnadskostnaderna har mot slutet av året märkts en tendens till återhållsamhet betr. igångsättande av nybyggnader. Dessa förhållanden har medfört att i april fanns ett visst arbetskraftsunderskott som i december förbytts i ett arbetskraftsöverskott.

2. Bostadsproduktion m. m.

a. *Färdigställda lägenheter.*

Enär bostadsbyggandet ur arbetskrafts- och sysselsättningssynpunkt haft sin tyngdpunkt under andra halvåret sammanfalla icke siffrorna för igångsatta och färdigställda bostäder under året. Byggnadstiderna tendera att bli längre.

Under år 1952 ha emellertid färdigställts 742 lägenheter enligt följande specifikation.

Lägenhetstyp	Mimer	HSB	Riksb.	Enskilda		Egna hem	Pens.-hem	Stat o. landst.	S:ma
				För ind.	Övriga				
2 r.m. el. u. koksk.					6				6
1 r. m. kokv.	33		30	106			34		203
2 r. m. kokv.	6		18						24
1 r. o. kök.	12	18		12	6				48
2 „	106	18	53	1	33		1		212
3 „	77		22		55	14		1	169
4 „	4		5		12	20			41
5 „	2		4		9	16			31
6 „					2	4			6
7 „						1			1
8 „						1			1
Summa	240	36	132	119	123	56	35	1	742

b. *Planinstitut.*

Stadsplan. De nytillkomna bostadshusen voro samtliga utom 6 belägna på stadsplanelagd mark.

Avstyckningsplan. 4 egnahem i Skiljebo, Billsta och Framnäs.

Utom plan. 2 egnahem inom jordbruksområden.

c. *Markdisposition.*

Av de nytillkomna lägenheterna byggdes 485 på av staden försåld eller upplåten tomtmark. Resterande lägenheter tillkommo i huvudsak på Aseas mark på Gideonsberg samt på 54 egnahemstomter.

d. *Hustyper*

Av de uppförda flerfamiljshusen äro 9 radhus.

Ifråga om husens våningsantal kan nämnas att 21 voro i en våning, 36 i 1½ våning, 7 i två våningar, 24 i tre våningar samt 2 i sex våningar.

e. *Byggnadsmaterial.*

Beträffande byggnadsmaterial kan nämnas, att 10 hus uppfördes av tegel, 38 av lättbetong, 4 av trä, 19 av stramit (halmplank), 1 av betonghålsten, 1 av fasadtegel och stramitplattor samt 3 av fasadtegel med bakmurning av lättbetong, 10 av fasadtegel, isoleringsmattor och gipsiplattor, 1 av fiberbetong, 3 av trä och träullsbetong.

f. *Lägenheternas utrustning.*

Vatten och avlopp. Samtliga lägenheter utom 3 voro anslutna till stadens vattenledningar. Dessa 3 hade egen brunn. Samtliga lägenheter utom 3 voro anslutna till stadens avloppsledningar, av dessa hade 2 egen reningsbrunn och 1 var ansluten till annan gemensam avloppsledning.

Värme. Samtliga lägenheter voro försedda med centralvärme.

W. c. Samtliga lägenheter voro försedda med w. c.

Bad. Samtliga lägenheter utom 118 enkelrum i för industri uppförd byggnad samt 34 lägenheter i pensionärshem voro försedda med badrum. Pensionärslägenheter hade gemensamt badrum i källaren.

g. *Belåningen.*

Av statistiken kan vidare inhämtas att det övervägande antalet bostadslägenheter tillkommit med hjälp av statliga egnahemslån, tertiär- och tilläggslån.

Vissa större en- och tvåfamiljsvillor om 6 lägenheter, ett pensionärshem och Blåsboskolans vaktmästarbostad samt 119 lägenheter i för industri uppförd byggnad ha icke statligt belånats.

h. *Rivningar.*

Under år 1951 bortrevos 8 hus med tillsammans 28 lägenheter.

i. *Moderniseringar.*

Genom ombyggnad tillkommo 16 moderna lägenheter genom ändring av 17 st. omoderna enligt byggnadsnämndens statistik.

k. Pågående bostadsbyggnadsverksamhet.

Antalet pågående bostadsbyggnadsföretag vid årsskiftet utgjorde 885 lägenheter fördelade på 73 hus. Vid början av år 1952 voro 777 lägenheter under byggnad.

Av intresse kan vara att av 32 pågående villabyggnader endast 3 uppföres i trä.

3. Utredningar m. m.

Drätselkammarens funktion som förmedlingsorgan för den statliga bostadspolitiken medför även, att fastighetskontoret har att för Kungl. Bostadsstyrelsens räkning utföra utredningar och undersökningar av skilda slag, bl. a. ifråga om vissa lägenheters utnyttjande, om särskilda bostadsrabatter, om befolkningsförhållanden etc. i samband med bostadsbyggnadskvotens bestämmande. Bland undersökningarna kan nämnas:

Utredning ang. driftskostnadsposter.

Kontoret har medverkat till en utredning beträffande vissa driftskostnadsposters utveckling under åren 1938—1952.

J. Personal.

Kontorets personal har bestått av fastighetschef, fastighetsingenjör, fastighetsförvaltare, fastighetsassistent, underingenjör, fastighetsförman, kanslibiträde, biträde å bostadsförmedlingen och kontorsbiträde, samtliga å ordinarie stat, samt biträdande fastighetsförvaltare, kartriterska, fyra skrivbiträden och ett skrivbiträde med halvtidstjänstgöring å extra stat. Härutöver ha eldare å Stadshotellet samt vissa städerskor varit underställda kontoret. Fastighetskontoret har dessutom haft ett fleral fastighetsskötare som deltidsanställda.

Västerås den 9 juni 1953.

G. ELGHUFVUD.

Bilaga A

Fastighetsförvärv 1952.

Fastighet	Köpe-skilling	Förvärv från	SF:s prot.	Anm.
Stadsägan nr 2989 ..	90.000:—	Åke Odelberg och Erik Lings dödsbo	§ 95	
Stadsägan nr 2714 ..	95.000:—	Dir. för Badelunda, Björksta, Tortuna fattigvårdsförb.	§ 61	
Stadsägan nr 1929 ..	45.000:—	J. E. Åhs sterbhus	§ 184	
Kvarteret Gad nr 1, 2	106.000:—	Lilly M. Johansson	§ 183	
Stadsägan nr 2464 ..	1.882:80	Riksbyggen	§ 193	Gatumark
Kv. Nanna nr 3....	79.000:—	Statens Järnvägar	§ 45	
Stadsägan nr 379....	20.000:—	K. A. och J. C. Beijer	§ 236	
Stadsägan nr 1997 ..	250.000:—	Ragnar Frunck	§ 259	
Kv. Solberga nr 1 ..	195.000:—	Solberga Trädgårds AB ..	§ 279	
Kv. Galle nr 4	42.500:—	Maria Åberg	§ 268	

Tomträttsupplåtelser år 1952. *Bilaga B*

Tomt	Upplåtelse-tid	Avgäld kr./år	Upplåten till
Egnahem:			
Skarpskytten 1	60 år	325:—	Å. Hultström
Vitmåran 1	„	260:—	K. G. Karlsson
„ 7	„	193:—	K. E. Westerberg
„ 8	„	193:—	E. A. Larsson
Lodjuret 5	„	278:—	E. O. Hedberg
„ 1	„	231:—	G. A. E. Asklund
Jakthornet 2	„	227:—	P. Söderström
Lekatten 2	„	233:—	K. I. Johansson
„ 1	„	238:—	L. O. H. Dahlström
„ 3	„	231:—	K. Å. S. Feltendahl
„ 4	„	239:—	M. Ch. Pettersson
„ 5	„	259:—	L. Eriksson
Jakthunden 1	„	246:—	K. Y. Johansson
„ 2	„	262:—	R. S. Bergström
„ 3	„	269:—	I. K. Körberg
„ 4	„	233:—	N. R. Ehrnström
„ 5	„	233:—	G. R. Westerberg
Jägaren 1	„	254:—	B. G. Johansson
„ 2	„	233:—	N. E. Björklund
„ 3	„	233:—	K. F. U. Larsson
„ 4	„	231:—	P. G. Bonny
Jakthornet 1	„	227:—	R. Lehmbeck
„ 4	„	227:—	G. J. Beckman
„ 5	„	244:—	E. S. Persson
„ 6	„	236:—	N. L. Wallinder
„ 7	„	250:—	G. E. H. Andersson
„ 3	„	227:—	G. Fahlström
Lodjuret 2	„	244:—	H. T. Verlestam
„ 6	„	260:—	J. G. Zetterberg
„ 7	„	263:—	H. E. Thorell
„ 8	„	239:—	E. H. Andersson
Jakthunden 6	„	231:—	E. Johansson
Lodjuret 3	„	270:—	V. Larsson
Flerfamiljshus:			
Bävern 1	„	18.050:—	Byggnads AB Mimer
Kronhjorten 2	„	9.900:—	„
Krumeluren 1	„	14.184:—	HSB
Klövern 4	„	10.200:—	Riksbyggen
„ 1	„	9.000:—	„

Industrier:

Brokranen 1	50 år	9.000: —	G. Hammarqvist
Fyren 1	„	5.200: —	Västerås Mek. Verkstads AB
Kungsängen 5		2.360: —	Västerås Bilägares Byggnadsfören. u. p. a.

Bilaga C

Västerås stads borgensåtagande gentemot staten för enskilda företagare enligt § 13 mom. 2 i Kk. t. o. m. 31/12 1952.

	Delegerades prot. §	Byggherre	Fastighet		Borgensåtagande	Hyra pr m^2	Km från centrum
	72/52	Gottfr. Lindgren	Lunden 3	P	97.000: —	28: 81	1,7
	72/52	Anders Diös	Stenbjörnen 8	P	232.100: —	31: 12	1,2
	72/52	AB Hyresbostäder	Fogden 3	S	8.600: —	28: 53	0,9
	88/52	AB Verner Johansson	Rosenhill 10	P	20.600: —	30: 80	1,1
R	125/52	Lennartsson	Backsippan 1 Prästkragen 2	S	50.600: —	23: 75	2,0
R	125/52	„	Prästkragen 1 Solvändan 1		165.600: —	27: 30	2,0
	126/52	Anders Diös	Konvaljen 2 Hästhoven 4	SA	112.900: —	28: 81	2,2
	143/52	Gottfr. Lindgren	Lunden 2	TB	100.000: —		1,7
DK	362/52	De Gamlas Vänner	Brage 5	PA	54.000: —	27: 90	1,2
	156/52	C. A. Fridlund	Plåtslagaren 3, 4 och 5	SA	23.000: —	33: 73	2,4
	156/52	Brf Skogsgården	Aroslund 3	SA	82.500: —	29: 03	1,8
	173/52	Ludvigsson	Kata	TB	100.000: —		0,9
	185/52	Byggnads AB Skandia	Freden 2	TB	50.000: —		1,0
			Summa kronor:		1.096.900: —		

Statliga lånegränsen för ovanstående företag (exkl. kv. Lunden 2, kv. Kata och kv. Freden 2) utgör kronor 12.662.100: —.

Teckenförklaring:

P = enl. prel. beslut
PA = „ „ ansökan
S = „ slutl. beslut
SA = „ „ ansökan
TB = „ turordning, beräknad borgen
R = radhus

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 22 a

Nr 22 a. Motiveringar till budgetförslaget för år 1954.

Bilaga 1 A 2 Löne- och avtalsnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Löne- och avtalsnämnden får härmed överlämna förslag till utgiftsstat för 1954. Förslaget slutar på samma summa som 1953 års stat, 8.800 kronor. Anslaget för dagarvoden till arbetsutskottets ledamöter har sänkts med 500 kronor. För böcker, tidskrifter o. d. har upptagits 100 kronor mindre än i innevarande års stat. Besparingen 600 kronor har överförts till anslaget för resor och traktamenten, som visat sig vara för lågt.

På grund av vad sålunda anförts får löne- och avtalsnämnden hemställa

att stadsfullmäktige ville fastställa förslaget till utgiftsstat.

Västerås den 17 juni 1953.

För LÖNE- OCH AVTALSNÄMNDEN:

Karl Engdahl

|Sven Martiin.

Bilaga 1 B Stadsrevision.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsrevisionen får härmed överlämna sitt förslag till stat för år 1954.

Utgifterna äro beräknade till kronor 46.450: — mot kronor 43.150: — för innevarande år. Anslaget för telefon har höjts från kronor 200: — till kronor 500: — med hänsyn till anslagsförbrukningen 1952. Ersättningen till Sveriges Kommunalekonomiska förening har höjts från kronor 40.000: — i årets stat till kronor 42.000: —. Grundersättningen till föreningen enligt avtal för oförändrat antal kvalificerade revisionsdagar, dvs. 80 dagar, utgör kronor 33.400: —, varav kronor 14.400: — för kvalificerad revision och kronor 19.000: — för siffergranskning. Därtill kommer ett tillägg motsvarande 1¼ % för varje procentuell enhet, varmed tillägget å lönerna för städernas ordinarie befattningshavare ökats. Då lönetilläggen ökats från ca 33 % till ca 53 % utgör höjningen av ersättningen till föreningen 25 % eller kronor 8.350: —. Anslaget har avrundats till kronor 42.000: —.

Stadsrevisionen hemställer, att anslaget för teknisk expertis och specialutredningar, kronor 4.000: —, reserveras till 1954.

Som ny post har upptagits ränta å fasta tillgångar med kronor 1.000: — motsvarande 4 % å andelskapitalet i Sveriges Kommunalekonomiska förening.

Andelarna i revisionskostnaderna har upptagits till oförändrat belopp eller kronor 21.000: —.

Stadsrevisionen hemställer, att föreliggande förslag till stat för år 1954 fastställes.

Västerås den 4 augusti 1953.

För stadsrevisionen

KARL ENGDAHL

Ordförande.

Bilaga 2 A Magistrat och rådhusrätt.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Magistraten får härmed överlämna förslag till inkomst- och utgiftsstat för magistrat och rådhusrätt samt exekutionsverk för år 1954 och därtill anföra följande:

A. *Beträffande magistraten och rådhusrätten.*

1. *Driftutgifter.*

101,0 Kontorsbiträdet Tollie Sund har av löne- och avtalsnämnden den 17 juni 1953 placerats i löneklass 10 från och med den 1 december 1953.

Kostnaderna för vikarier för rådhusrättens ledamöter ha ökats. Vikarie med fiskalskompetens erfordras under tillhopa cirka elva månader, om hänsyn tages till att under semestertid minst två vikarier tjänstgöra samtidigt. Enligt Juristförbundets anvisningar beräknas lönen till vikarie uppgå till 1.690 kronor i månaden, vartill kommer traktamente 390 kronor i månaden. Kostnaderna för vikarier från hovrätten kunna sålunda beräknas till 22.880 kronor. Vikariatslöner till ordinarie befattningshavare vid rådhusrätten motsvaras ungefärligen av det avdrag borgmästaren Rylander vid ledighet för riksdagsmannauppdrag enligt löne- och avtalsnämndens bestämmelser får vidkännas. — Stadsfullmäktige beviljade den 25 juni 1953 för innevarande år ett anslag à 5.000 kronor för uppläggande av fastighetsböcker. Magistraten hade begärt att anslaget skulle få karaktären av reservationsanslag men på förslag av drätselkammaren beslöto stadsfullmäktige att anslaget icke skulle reserveras. Anslag för detta ändamål måste därför upptagas i staten för varje år tills uppläggningen av böckerna fullbordats. Under år 1954 har beräknats att arbetet kommer att bedrivas omkring två månader. Kostnaderna härför skulle enligt av stadsfullmäktige godkänd beräkningsgrund uppgå till omkring 4.700 kronor. — I det förslag, som låg till grund för de av Kungl. Maj:t den 21 november 1952 fastställda ändringarna i arbetsordningen, förutsattes att anslag varje år i viss omfattning erfordrades till extra assessor. Magistraten beräknar att under år 1954 ha behov av en extra assessor tre månader. Kostnaden härför upptages till 6.240 kronor. Anslaget för vikarier har avrundats till 34.000 kronor.

Genom författningar, som tillkommit efter det förra årets budgetförslag avgavs, ha vissa lättnader ifråga om utskrifter av protokoll medgivits. Dikteringsapparater ha i allt större utsträckning kommit till användning. Härigenom har anslaget till tillfälliga skrivbiträden ansetts kunna minskas något från föregående år.

Ersättningen till nämndemän torde i anledning av den nuvarande brottmålsfrekvensen böra höjas med 1.000 kronor till 14.000 kronor.

Ersättningen till medlare har med hänsyn till det belopp, som åtgått under första halvåret 1953, höjts till 2.500 kronor.

103,1
105 } Anslagen ha upptagits enligt drätselkontorets anvisningar.
108

114 Med hänsyn till att tidigare anslag överskridits och kostnaderna icke kunna väntas bli lägre har anslaget begärts höjt med 500 kronor.

137 Under år 1954 skola val av stadsfullmäktige, kyrkofullmäktige och landstingsmän äga rum. Efter förslag av magistraten ha stadsfullmäktige till länsstyrelsen gjort framställning om en ökning av antalet valdistrikt vid val av stadsfull-

mäktige och landstingsmän med fem distrikt. Antalet valdistrikt vid kyrkofullmäktigeval kommer med all säkerhet också att ökas. Kostnaderna för hyror, material (utom inventarier, som upptagas under titeln 368,3) och arvoden ha uppskattas till omkring 25.000 kronor, varvid även, i likhet med vad som är fallet i ett flertal andra städer, beräknats arvode till magistratens ledamöter med hänsyn till att tjänsteförrättningen infaller å söndag.

2. *Kapitalutgifter.*

368,1 Anslag begäres för anskaffande av en dikteringsapparat med 1.600 kronor, en ny elektrisk skrivmaskin med 1.813 kronor 70 öre, en bokhylla med 400 kronor samt en cykel åt springpojken med 237 kronor 60 öre.

För smärre inköp, som nu ej kunna närmare angivas, begäres omkring 450 kronor.

I detta sammanhang vill magistraten redan nu framhålla att anslag för nyanskaffning av möbler och i viss mån komplettering av de gamla möblerna erfordras vid den tid, då magistraten skall övertaga alla lokaler i rådhuset i samband med att stadskansliet flyttar till den nya förvaltningsbyggnaden. Magistraten har emellertid ännu icke gjort upp något inköpsförslag. Den nya byggnaden och de ändringar, som måste vidtagas i rådhuset efter stadskansliets utflyttning, lära heller icke bli färdiga förrän vid årsskiftet 1954—1955. Under sådana förhållanden torde möbelanslaget icke behöva upptagas förrän i staten för år 1955. Eventuellt kan särskild framställning behöva göras under loppet av år 1954.

368,3 Såsom redan nämnts härovan förestå val under år 1954. År 1952 beviljades ett anslag å 8.000 kronor till valurnor. Av detta förbrukades endast 3.183 kronor, närmast beroende på att endast en del av de beställda urnorna levererades. Med hänsyn till att antalet valdistrikt kommer att ökas erfordras nu ytterligare ett antal urnor, skärmar, anslagstavlor med mera. Kostnaden härför har beräknats till 8.000 kronor, varav omkring 2.500 kronor belöper å valurnor och omkring 4.000 kronor å valskärmar.

3. *Driftinkomster.*

237 Inkomsten av sportler samt avgifter för registrering av handelsfirmor beräknades av magistraten i budgeten för år 1953 till 55.000 kronor, men höjdes av drätselkammaren till 60.000 kronor. Det har visat sig att magistratens kalkyl varit mera rättvisande. Magistraten föreslår att beloppet nu nedsättes till 55.000 kronor.

270 Titeln "Ersättning för förlorad inteckningslösen" bör utgå ur budgeten, då staten icke längre lämnar sådan ersättning.

B. *Beträffande exekutionsverket.*

Stadsfullmäktige ha tillsatt en kommitte för omorganisation av stadsfogdekontoret. Kommittén kan icke förväntas framlägga förslag i ämnet förrän under hösten innevarande år. I avvaktan härå har budgetförslaget följt den nuvarande organisationen.

1. *Driftutgifter.*

101,0 Stadsfogden Berglind avgår med pension den 31 december och kanslibiträdet Greta Skog den 31 juli 1953. Rörande sistnämnda tjänst och I.-B. Hed-

bergs tjänst får magistraten hänvisa till punkterna 4 och 6 under förklaringarna till lönestaten för år 1953.

103,1 Anslaget har höjts enligt lönekontorets anvisningar.

108 Anslaget är upptaget efter av stadsfogden hos lönekontoret gjorda förfrågningar.

116 Anslag har begärts i enlighet med en magistratens framställning till stadsfullmäktige den 4 juni 1953, vilken ännu ej behandlats av stadsfullmäktige.

2. *Kapitalutgifter.*

368 De inventarier, för vilka anslag beviljades i staten för år 1953, ha ännu ej inköpts, varför magistraten hemställer om att anslaget reserveras.

Västerås rådhus den 27 juli 1953.

På magistratens vägnar:

OLOV RYLANDER

|Martin Lindheimer.

Bilaga 2 B Polisväsen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Polisnämnden får härmed överlämna sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 samt därvid anföra.

Utgifter:

Lönerna till ordinarie personal ha upptagits med belopp, som svara mot den under året ökade personalen. Utgifterna för lön åt den i särskild skrivelse begärda förstärkningen med en kriminalkonstapel för övervakning av olaga rusdryckshantering ha icke medtagits.

Utgifterna för extra och tillfälliga befattningshavare ha ökats med 24.000 kronor, varav huvuddelen cirka 20.000 kronor faller på förstärkning av skrivhjälpen för den utökade kriminalavdelningen samt för centralpolisen. Vidare har upptagits anslag å cirka 4.000 kronor för lön åt vikarie för polissystern, vilken under 6 månaders tid nästa år kommer att genomgå polisskolans högre kurs.

Med hänsyn till faktiska utgifterna har anslaget för sjukvård höjts med 500 kronor.

Beklädnadsbidraget för ordinarie personal har höjts med 5.800 kronor på grund av årets personalökning.

För beklädnad åt extra personal har nödvändig höjning av anslaget med 700 kronor verkställts.

Då årets anslag för gymnastik och idrott visat sig otillräckligt har detsamma ökats med erforderliga 200 kronor.

Pensionskostnaderna ha, då uppgift om verkliga beloppet nu ej kunnat erhållas upptagits till 300.000 kronor.

Utgifterna för tidningar m.m. för personal ha höjts med 700 kronor, vilket beror på att det numera med hänsyn till personalens storlek är nödvändigt att skaffa exemplar av rikstidningar och facktidskrifter för både kriminal- och ordningsavdelningarna. Kostnaderna härför uppgå till cirka 600 kronor. Övrig del av anslaget är avsett för bokinköp för personalbiblioteket. Förut har detta bestritts med de 200 kronor av de s. k. bensinlossningspengarna stadsfullmäktige genom beslut 1931 varje år ställt till förfogande för ändamålet. Sedan på stadskamrerarens begäran numera hela inkomsten inlevereras till stadskassan har han föreslagit att det för polispersonalens

bibliotek avsedda beloppet i stället upptages i budgeten. På grund av prisstegringarna sedan 1931 motsvara 200 kronor i dag icke på något vis vad stadsfullmäktige avsåg med sitt beslut och då det är nödvändigt förstärka biblioteket har härför behövliga 600 kronor upptagits. Anslaget för telefoner m. m. har ökats med 7.000 kronor till 28.000 kronor, vilket belopp motsvarar de verkliga kostnaderna.

Utgifterna för resor och traktamenten uppgingo år 1952 till 12.000 kronor, men då förpassningsresorna stadigt öka beräknas kostnaderna nästa år uppgå till 15.000 kronor.

Då anslaget för utgifterna i tjänsten, som utbetalas efter godkännande av polisnämndens ordförande visat sig otillräckliga har ökning med 300 kronor skett.

Anslaget för förbrukningsinventarier har höjts med 1.500 kronor, *dels* på grund av personalökningen och *dels* emedan polisbrickor och mössmärken under 1954 enligt beslut av Kungl. Maj:t skola utbytas mot annan fastställd modell.

Anslaget för sakkunnigt biträde har höjts med 1.000 kronor, huvudsakligen för att bestrida kostnaderna för det stadigt ökande antalet blodprov. Behovet av medel å detta konto är omöjligt att bedöma, då kostnaderna i hög grad äro beroende av om någon större utredning förekommer, för vilken sakkunniga behöva anlitas.

Utgifterna för kost åt anhållna ha med ledning av 1952 års kostnader höjts med 1.000 kronor.

Samma är förhållandet med utgifterna för städning, vilka beräknas öka med 6.800 kronor, därav 1.800 kronor för statspolisens lokaler.

Genom bilparkens ökning med tvenne vagnar under 1953 beräknas utgifterna för underhåll av transportmedel öka med 2.000 kronor.

Utgifterna för övriga kostnader för inventarier beräknas endast uppgå till 200 kronor varför anslaget sänkts med 800 kronor.

I övrigt är driftutgifterna oförändrade.

Kapitalutgifter.

Den äldsta av radiobilarna befinner sig i tämligen dåligt skick och bör för undvikande av dyrbara reparationer utbytas i början av nästa år. Kostnaden för en ny sådan bil med utrustning samt överflyttning av radioapparaturen beräknas till 20.000 kronor. Bytesvärdet för den gamla torde kunna beräknas till 5.000 kronor.

För anskaffning av nödvändiga möbler samt annan utrustning har upptagits 8.300 kronor, som fördelas sålunda: kompletteringsmöbler 2.500 kronor, 4 skrivmaskiner för kriminalavdelningen och centralpolisen 2.800 kronor, bandupptagningsapparat för kriminalavdelningen 1.500 kronor, projektor för bilder och filmband 500 kronor, 2 handstrålkastare, avsedda för användning vid skallgång o. dyl. 500 kronor samt 1 brandsäker låda för förvaring av pass å utlänningsavdelningen 500 kronor.

Inkomster:

Någon annan förändring än att statsbidraget beräknas öka med 10.000 kronor föreligger icke.

På grund av vad ovan anförts får polisnämnden hemställa

att stadsfullmäktige ville godkänna bilagda förslag till utgifts- och inkomststat för polisväsen och fångvård för år 1954.

Västerås den 23 juni 1953.

För POLISNÄMNDEN:

B. W. Alwestrand

/*Gunnar Ekberg.*

Bilaga 2 Ö Trafiknämnd

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Trafiknämnden får härmed hemställa, att stadsfullmäktige ville i 1954 års utgifts- och inkomststat upptaga förslagsanslag å 2.500 kronor för trafikpropaganda och å 500 kronor för övriga kostnader för trafikens främjande.

I jämförelse med årets stat innefattar anslagsäskandet en höjning av anslaget för trafikpropaganda med 1.000 kronor. Kostnaderna för affischering, anordnande av möten för diskussion av trafikspörsmål och särskild förevisning av trafikfilm ha blivit svåra att hålla inom ramen för det anslag, som stått till förfogande. För att verksamheten skall kunna bedrivas i den omfattning nämnden med hänsyn till ökningen av trafikolyckorna och det stigande intresset anser önskvärt har en höjning av anslaget ansetts erforderlig.

Västerås den 6 juli 1953.

För trafiknämnden:

FOLKE HÖIJER

/*Åke Renvall*

Bilaga 4 A och B Byggnadsnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsnämnden får härmed överlämna förslag till inkomst- och utgiftsstat för 1954 och i anslutning härtill lämna följande motivering.

Stadsarkitekt- och stadsplanekontoren.

Byggnadsnämnden kommer att såsom ett särskilt ärende till stadsfullmäktige framföra ett förslag om uppdelning av stadsarkitektkontoret i ett stadsarkitektkontor och ett stadsplanekontor från och med den 1 januari 1954. Kontoren skola i princip vara fristående i förhållande till varandra och sortera under stadsarkitekten resp. stadsplanearkitekten. Statförslaget har uppgjorts med tanke på denna uppdelning. Beträffande åtskilliga poster är det svårt att uppdela de hittills gemensamma kostnaderna så att rätta belopp faller på de båda nya kontoren. Byggnadsnämnden förutsätter därför, att under det första verksamhetsåret bokföringsmässiga överföringar får ske från det ena kontoret till det andra så att underskott å anslag på det ena kontoret får täckas av ev. överskott å motsvarande anslag hos det andra kontoret. Sådana anslag äro t. ex. kontorskostnader, telefon, porto, annonser o. dyl. De kommentarer som nu lämnas beträffande ökningar eller minskningar i förhållande till föregående års stat gäller de sammanlagda anslagen för samma ändamål å båda kontoren.

Byggnadsnämnden kommer att göra särskild framställning till stadsfullmäktige om att få överföra en extra tjänst å stadsplanekontoret till ordinarie stat. Tjänsten föreslås benämnd modellbyggare med placering i lönegrad 13. Samtidigt kommer nämnden att begära, att en extra arkitekttjänst som för närvarande är vakant och som står i löneklass 26 får flyttas till löneklass 29. Den befattningshavare som kommer att anställas skall tjänstgöra å stadsarkitektkontoret såsom biträde åt stadsarkitekten, huvudsakligen med granskningsuppdrag. I 1953 års stat finns ett anslag å 3.000 kronor för tillfälliga befattningar. Under 1953 har byggnadsnämnden anställt ett arkivbiträde för att ordna nämndens mycket omfattande ritningsarkiv. Arbetet innebär bl. a. en fullständig omläggning av arkivet och är mycket tidskrävande. Arkivbiträdet

måste under 1954 vara helt sysselsatt med arkivet. Dessutom erfordrades semestervikarier samt tillfällig extra hjälp vid större stadsplaneutredningar m. m. Allt detta gör att anslaget måste höjas från 3.000 kronor till sammanlagt 15.000 kronor. Härav faller 10.000 kronor på stadsarkitektkontoret och 5.000 kronor på stadsplanekontoret.

Arvodet till byggnadsnämndens ordförande utgår för närvarande med 600 kronor. Byggnadsnämnden har efter jämförelse med arvodena i andra städer funnit, att arvodet är för lågt dels med hänsyn till denna jämförelse och dels med hänsyn till de med uppdraget förenade uppgifterna. Nämnden föreslår därför att arvodet höjes till 900 kronor.

Anslaget för telefoner, porto, annonser o. dyl. måste höjas med 500 kronor på grund av de ökade utgifterna. Anslaget å tillhopa 4.700 kronor fördelar sig med 2.200 kronor på stadsarkitektkontoret och med 2.500 kronor på stadsplanekontoret. Likaså har det visat sig att anslaget för resor och traktamenten måste höjas med 1.000 kronor. Beloppet fördelas lika med 2.000 kronor på varje kontor. Anslaget för övriga expenser har med hänsyn till anslagsförbrukningen hittills måst höjas. 500 kronor har upptagits för varje kontor.

Generalplanearbetet kommer att fortsätta även under 1954. Nämnden hemställer därför att icke förbrukade medel av anslaget reserveras för nästa år.

Anslaget "övriga kostnader för inventarier" har höjts med 200 kronor vilket beror på höjda brandförsäkringsbelopp.

Bland driftinkomsterna har upptagits ett nytt konto benämnt "avgifter för provtagningar o. dyl." Här avses inkomster av dels provtagningar på betongsten o. dyl., som tillverkas inom staden och dels på betongtillverkning i övrigt. Enligt anvisningarna till byggnadsstadgan kan byggnadsnämnden uttaga avgifter för sådana provtagningar enligt en bestämd taxa.

Föregående års inkomster av granskningsavgifter och protokollslösen tyder på att man kan räkna med ökning av dessa inkomster under 1954. Nämnden har beräknat ökningen till 5.000 kronor.

Stadsingenjörskontoret.

För kontorskostnader har upptagits ett förslagsanslag å 12.000 kronor, vilket är 3.000 kronor mer än i innevarande års stat. Detta beror på att det sedan flera år pågående arbetet med flygfotokartan närmar sig sitt slut och att kartan nu skall tryckas på aluminiumkartonger och papper. Ökningen beror vidare på kommande inköp av pärmar och lösblad för stadsägoböckerna samt på planerad tryckning av turistkartor.

Anslaget för fordonsersättningar har höjts med 300 kronor beroende på ändring av grunderna rörande ersättning för användning av egen bil i tjänsten.

Anslaget för övriga expenser har höjts med 300 kronor beroende på att anslaget för 1953 redan har överskridits med cirka 200 kronor.

Reservationsanslaget för flygfotokartor behöver ej längre reserveras. Kartverkets arbeten ha slutförts och slutlikviden sker under 1953.

Anslaget "övriga kostnader för inventarier" har höjts med 100 kronor till 500 kronor beroende på att det under innevarande år visat sig att anslaget varit för litet. För inventarieanskaffning har upptagits 1.200 kronor mer än i innevarande års stat. Särskild specifikation har lämnats för detta anslag. Kontot "diverse inkomster" beräknas till 2.000 kronor. Höjningen med 1.700 kronor beror på att kontoret kommer att försälja en planerad turistkarta.

Inkomsterna av tomtindelningar, mätningsförrättningar, utstakningar o. dyl. beräk-

nas öka med 30.000 kronor beroende på att en av Kungl. Maj:t fastställd högre mätningstaxa nu gäller.

Sammanfattningsvis må nämnas att utgifterna ökats med 5.700 kronor i förhållande till 1953 års stat. Samtidigt har emellertid inkomsterna upptagits med ett belopp som är 31.700 kronor högre än i 1953 års stat.

På grund av vad nu anförts får byggnadsnämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa byggnadsnämndens förslag till utgifts- och inkomststat för 1954.

Västerås den 3 augusti 1953.

För byggnadsnämnden:

OLOV RYLANDER

|Sven Martiin

Bilaga 5 A. Civilförsvarsnämnd

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Civilförsvarsnämnden överlämnar förslag till utgifts- och inkomststat för civilförsvaret för år 1954.

Driftutgifterna uppgå till 27.650 kronor, mot 15.300 kronor i årets stat. Arvodena, 101,0 öka med 1.500 kronor för biträde för pågående organisations- och planläggningsarbeten i samband med uppgörandet av ny organisationsplan för civilförsvarsområdet, Utbildningen av personal vid kurser anordnade av Kungl. Civilförsvarsstyrelsen kommer instundande år att intensifieras och kursernas antal att ökas. Detta har motiverat en höjning av anslaget för detta ändamål eller posten 104 med 1.000 kronor. Det ökade organisationsarbetet och stegrade priser ha gjort det nödvändigt att höja anslaget 110 för kontorskostnader från 350 kronor till 700 kronor. Anslaget 114 för telefon, porto och annonser har upptagits till 500 kronor eller 300 kronor mera än i årets stat. Ökningen kommer på en intern debitering för telefon, anknuten till polisverkets växel. Med hänsyn till det ökade behovet av medel för resor och traktamenten i samband med utbildnings- och planläggningsarbetet samt studieresor för nämnden i vissa fall har anslaget 115 för resor och traktamenten höjts med 1.000 kronor till 1.500 kronor. Ökade kostnader ha betingat en höjning av anslaget 119 för övriga expenser med 400 kronor till 500 kronor. Tillkomsten av flera motorsprutor motiverar att anslaget 123,2 för drivmedel upptages till 300 kronor högre belopp. En ny översyn av branddammarna är påkallad och kräver en höjning av anslaget 160,2 för underhåll av branddammar med 600 kronor. Anslaget 162 för hyror har höjts med 5.400 kronor, därav internt 4.500 kronor. Höjningen avser förrådslokaler för förvaring av utökad kommunal och till stadens förfogande ställd statlig civilförsvarsmateriel och för tillfälliga lokaler för den ökade utbildningsverksamheten. Nämnda nytillkomna materiel medför jämväl en höjning av anslaget 168,2 för underhåll av stadens civilförsvarsmateriel med 1.000 kronor och av anslaget 168,3 för underhåll av statlig av staden disponerad brandmateriel med 500 kronor.

Såsom kapitalutgifter ha under 360,4 upptagits ett reservationsanslag å 56.000 kronor för branddammar och under 360,7 för splitterskydd för motorsprutor 10.000 kronor, sammanlagt 66.000 kronor.

Under innevarande år ha två branddammar färdigställts. Anslaget avser två nya i organisationsplanen förutsatta branddammar om 300 m³ vardera, den ena vid Gryta gård och den andra på Jakobsberg. För dessa dammar utgår statsbidrag med ⅔ av kostnaderna. Dammarna äro ej avsedda att komma till utförande, innan statsbidrag för ändamålet finns reserverat. Anslaget för splitterskydd avser att anordna sådant skydd för fyra stationära motorsprutor med användning av cementblock från de gamla splitterskyddsrummen, som finnas upplagda vid gamla hamnen. Härför utgår ej statsbidrag. I förslaget har däremot ej upptagits nya anslag för det offentliga skyddsrummet i Mariaberget eller bergrummet för civilförsvaret. Bägge stå inför andra byggnadsetappen. Emellertid finns för närvarande ej möjlighet att överblicka omfattningen av de arbeten, som kunna komma i fråga under 1954, och ovisshet råder även därom, huruvida och i vilken mån statsmedel kunna ställas till förfogande för nämnda rum.

Såsom driftinkomst har i förslaget upptagits statsbidrag à 37.000 kronor för de nya branddammarna.

Nämnden hemställer att odisponerade anslagen 168,1 för ersättning och underhåll m. m. av skyddsrumsinredningar, 360,3 för offentligt skyddsrum i Mariaberget, 360,6 för bergrum för civilförsvaret, 368,1 för fjärrmanövrering, mikrofonhögtalare och telegrafnyckel, 368,2 för reservelverk och 368,4 för övriga inventarier måtte reserveras till år 1954.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer civilförsvarsnämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa förslaget till utgifts- och inkomststat för civilförsvaret för 1954.

Västerås den 8 juli 1953.

För civilförsvarsnämnden:
GÖSTA LARSSON

|Åke Renvall

Bilaga 5 ö Västerås Lottakår

Västerås Lottakår anhåller vördsamt om ett bidrag till sin verksamhet. Kåren har stora utgifter för lokalhyra. Våra utgifter för hyra, telefon, bränsletillägg utgjorde för år 1952 kr. 3.500: —.

Vi ha vidare stora utgifter för utspisning av Hemvärn, vilket belopp stigit avsevärt under maj månad 1953 på grund av den av Rikshemvärnschefen påbjudna övningen över hela landet. Vi understödja vidare befälsutbildningsföreningen m. m. och behöva pengar även för våra egna kurser, för vilka de statliga anslagen icke räcka.

I år ha vi beviljat ett extra anslag till Hemvärnet för att möjliggöra kurser för våra hemvärnsmän i min- och sprängtjänst, varför vi äro i stort behov av pengar, som eljest måste anskaffas på frivillig väg.

Ett anslag på 2.000 kronor till vår verksamhet skulle vara mycket behjärtansvärt och mottagas med stor tacksamhet.

Med utmärkt högaktning

Västerås Lottakår
BRITT ERIKSSON
kårchef

Bilaga 5 Ö Hässlö Flyglottakår

Till Västerås Stad.

Hässlö Flyglottakår, som bildades i febr. 1949, har redan 350 medlemmar, varav endast 20 st. äro passiva. 80 % äro A-kontrakterade med krigsmakten och 40 % av dessa äro gifta mödrar med barn under skolåldern. De övriga äro ungdomar i alla åldrar, de flesta yrkesarbetande.

Endast till Tjänstegrensutbildning äger kåren rätt till statligt anslag. Medel till all övrig kursverksamhet, såsom grundläggande sjukvårdsutbildning, utbildning av ledare och unglottaledare, idrottskurser, och allmänbildande kurser, föreningens organisation, måste anskaffas på frivillig väg genom medlemmarnas försorg. Detta är synnerligen svårt, då medlemmarna redan offrar mycken tid till utbildning, som kräver ständig förnyelse.

Då kåren är i oundgängligt behov av lokal, våga vi vördsamt hemställa, att Västerås Stad ville anslå ett årligt hyresbidrag.

Vi anse att kåren med sin klubbverksamhet gör en stor insats till ungdomens fostran.

Västerås den 1 september 1953.

För Hässlö Flyglottakår
BIRGITTA JAHN
kårchef

Bilaga 6 Brandförsvar

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Brandstyrelsen överlämnar sitt förslag till utgifts- och inkomststat för brandförsvaret för år 1954.

Driftutgifterna uppgå till 1.011.480 kronor mot 927.830 kronor i årets stat. Ökningen faller i huvudsak på löner och arvoden, vikarier samt löner och arvoden till borgarbrandkåren med resp. 3.000, 20.000 och 15.000 kronor, sammanlagt 38.000 kronor och på pensionsavgifter med 37.300 kronor. På övriga höjda anslag kommer ökning med 8.850 kronor. Anslaget 103,3 beklädnad för vikarier, ersättning för förstörda kläder o. d. uppvisar en höjning med 2.000 kronor, beroende på ökat antal vikarier. Anslaget 104 personalutbildning har undergått en mindre ökning, 300 kronor, med hänsyn till anslagsförbrukningen innevarande år. Anslaget 111 facklitteratur har med beaktande av anslagsförbrukningen och för anskaffning av bilbok till varje man höjts med 400 kronor. Anslagen 114 telefon, porto, annonser och 115 resor och traktamenten ha på grund av anslagsförbrukningen höjts, det förra med 1.000 kronor och det senare med 200 kronor. För tillfällig större nyanskaffning av skumvätska med anledning av oljehamnens utbyggnad är anslaget 121,3 höjt med 500 kronor. Anslagsförbrukningen har motiverat, att anslaget 123 kraftström gått upp med 400 kronor. På grund av tillfällig större nyanskaffning har anslaget 124,2 rökskyddsmateriel upptagits till 800 kronor högre belopp. Nyanskaffning av larmrockar till halva styrkan har medfört en tillfällig höjning av anslaget 124,3 anskaffning av eldrockar, vinterutrustning, trenschcoats och gummistövlar med 250 kronor. Anslaget 163,1 städning har med anledning av en städerskas sjukdom ansetts böra höjas med

3.000 kronor. Däremot har anslagsförbrukningen motiverat en sänkning av anslaget 124,5 övriga förbrukningsinventarier med 500 kronor.

Kapitalutgifterna uppgå till 92.500 kronor mot 169.300 kronor i årets stat, vilket innebär en minskning med 76.800 kronor. Största belastningen i staten för innevarande år utgör magirusstegen. Styrelsen vill erinra om sin motivering till anskaffningen av stegen, nämligen att med anledning därav, all övrig anskaffning nedskars till betänkligt minimum. Detta gällde bl. a. brandkårens personbil Ford V 8 1936, som visade sig slutkörd, brandskåp, brandredskap särskilt slang och övriga inventarier. Bilen är numera i sådant skick, att den måste anses vådlig i trafiken. En ny personbil inklusive specialutrustning beräknas kosta 20.000 kronor. Eftersläpningen i fråga om brandtelegrafen, brandredskap och inventarier bör tas igen. För angivna ändamål har i förslaget upptagits under 366, 368,1, 368,2 och 368,3 reservationsanslag för personbil 20.000 kronor, för utbyggnad av brandtelegraf 28.000 kronor, för anskaffning av brandredskap 36.000 kronor och för anskaffning av övriga inventarier 8.500 kronor.

Drift- och kapitalutgifterna uppgå till 1.103.980 kronor mot 1.097.130 kronor i årets stat. Ökningen stannar sålunda vid 6.850 kronor.

Driftinkomsterna uppgå till 52.175 kronor och uppvisa sålunda en ökning med 530 kronor, utgörande mindre höjningar å ersättning för skötsel av automatiska brandalarmanläggningar och enskilda brandskåp, för upplåtelse av gymnastiksal och för uthyrning av brandredskap och inventarier.

Styrelsen önskar få odisponerade medel av anslaget 360,1 för anläggning av branddammar, 368,1 för utbyggnad av brandtelegraf, 368,2 för anskaffning av brandredskap och 368,3 för anskaffning av övriga inventarier reserverade till 1954.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer brandstyrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna förslaget till utgifts- och inkomststat för brandförsvaret för år 1954.

Västerås den 30 juni 1953.

För brandstyrelsen:
RUNE GÖTHLIN

/*Åke Renvall*

Bilaga 7 D och 13 C Lantegendomsnämnd

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Lantegendomsnämnden får härmed överlämna sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 beträffande jordbruksrörelser, skogar och renhållningsverk samt därvid anföra:

JORDBRUKSRÖRELSE.

Utgifter:

Utgifterna för löner och arvoden ha ökats till 68.000 kronor, huvudsakligen beroende på att lantegendomsnämnden för år 1954 ämnar på extra stat anställa en lantbruksutbildad medhjälpare för jordbruksdriften, då pågående utbyggnadsarbeten

samt omläggning och rationalisering av driften vid renhållningsverket tar förvaltarens och inspektorens arbete i anspråk i sådan omfattning att tillsynen av jordbruket och sågen icke kan medhinnas på önskvärt sätt.

Lönerna till tidavlönad kollektivt anställd personal beräknas oförändrade liksom sjuk- och olycksfallsersättningar samt sjukvård och personalförsäkring. Däremot ha på grund av ökad semestertid utgifterna för personalens semesterersättning höjts med 2.000 kronor.

Då uppgifter om pensionskostnaderna hittills icke kunnat erhållas har härför upptagits ett beräknat belopp av 47.100 kronor.

På grund av höjda telefontaxor och portokostnader ha utgifterna härför beräknats öka med 700 kronor.

Nu pågående byggnadsarbeten m. m. tarva flera besök å gårdarna varför anslaget för fordonsersättningar har höjts med 400 kronor.

I samband med byggnadsarbeten har lantbruket ofta besök av sakkunniga i olika med byggnadsverksamheten sammanhängande frågor och har därför beräknat att utgifterna under övriga expenser under nästa år komma att öka med 350 kronor.

För inköp av grisar och får har upptagits anslag med 50.000 respektive 1.000 kronor. I båda fallen återkommer berörda utgifter som ökning å inkomstsidans konto för försäljning av dylika djur.

Sedan svinhuset färdigställts beräknar nämnden kunna hålla en svinbesättning å cirka 400 djur och har därför ökat utgifterna för utfodringen med 20.000 kronor, vilken kostnadsökning likaledes täckes genom höjda inkomster av svinförsäljning.

Med ledning av årets förbrukning och då mätare i stor utsträckning numera utplacerats hos anställda har utgifterna för elektrisk ström beräknats minska med 2.000 kronor.

För vatten och el-ström i lägenheterna ha utgifterna ökats med 1.000 kronor varjämte särskilt anslag å 500 kronor för sotning upptagits. De ökade utgifterna för vatten och elektrisk ström återkomma delvis i form av inbetalda hyresersättningar.

Som ersättning för Kungl. Domänstyrelsens kostnader för dikning av den av staden arrenderade egendomen i Tunbytorp har arrendeutgifterna ökat med 135 kronor.

I övrigt äro utgiftsposterna oförändrade.

Kapitalutgifter:

För utbyte av en traktor har upptagits erforderliga 20.000 kronor. Anslaget för anskaffning av inventarier har bibehållits oförändrat och avser det vid ett lantbruk av Västerås omfattning årligen återkommande utbytesbehovet beträffande den maskinella utrustningen. Sålunda erfordras utbyte eller nyanskaffning av ogrässpruta, traktorplog, traktorharvar, såmaskin, svetsaggregat samt borrmaskin.

Inkomster:

Inkomsterna beräknas täcka jordbruksrörelsens såväl drift- som kapitalutgifter.

SKOGAR.

Utgifter:

Här har endast företagits den ändringen att från jordbruksrörelsen överförts 500 kronor, utgörande andel i avlöningskontorets kostnader, som anses böra belasta

skogsdriften. Vidare har anslaget för personalförsäkringar med hänsyn till antalet anställda ökats med 350 kronor.

I övrigt äro utgifterna oförändrade.

Kapitalutgifter:

För anskaffning av kantverk, vissa mindre inventarier, klingor m. m. samt genom anskaffning av kantverket nödvändig utbyggnad av sågverksanläggningen har upptagits anslag med 5.000 respektive 4.000 kronor. Här bör nämnas att innevarande år i egen regi sågats över 5.000 timmer samt att kantverket medför bättre tillvaratagande av virket.

Inkomster:

Försäljning av skogsprodukter beräknas ske i samma omfattning som innevarande år.

JORDBRUKSFASTIGHETER.

Utgifter:

För omläggning av elektriska ledningar vid Johannisbergs gård har upptagits ett för ändamålet erforderligt anslag å 10.000 kronor.

Kostnaderna för av- och tillträdessyner ha minskats med 300 kronor.

I övrigt ha driftutgifterna bibehållits oförändrade.

Kapitalutgifter:

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 29 januari 1953 har för anordnande av spannmålstorkanläggning vid Nordanby gård upptagits anslag å 80.000 kronor.

Sedan vederbörande myndigheter beslutat att den å byggnadskontorets förrådstomt planerade anläggningen för latrinkärlstvätt istället kommer att anordnas vid Malma gård, har härför upptagits anslag med tillhopa 155.000 kronor. Härav belöper sig 80.000 kronor på kostnaderna för ombyggnad av befintligt kokhus, 30.000 kronor för anordnande av avloppsledningar med tillhörande reningsanläggning samt 45.000 kronor för anskaffande av inventarier och inredning, varibland kan nämnas transportvagn för torvmull, rullbanor för latrinkärlen samt spolnings- och andra behållare för tvättningen.

Slutligen har för reparation av mangårdsbyggnaderna vid Malma och Kristiansborg upptagits ett preliminärt beräknat belopp av 100.000 kronor. Av detta belopp beräknas huvuddelen för iordningställande av mangårdsbyggnaden å Malma medan övriga medel äro avsedda för yttre lagning av tak och väggar å Kristiansborg.

Nämnden hemställer att vid årets slut oförbrukade medel av i innevarande års stat anslagna medel under kapitalutgifter måtte reserveras till nästa år.

Inkomster:

Här har endast den förändringen gjorts att inkomsterna för övriga arrenden minskats med 2.200 kronor, beroende på att mark tagits för byggnadsändamål och koloniområden.

RENHÅLLNINGSVERK.

Utgifter:

Anslaget för lön till tidavlönad kollektivt anställd personal har ökats med 22.000

kronor beroende på nyanställning av en bandtraktorförare och en smed samt anställning av ersättare för en på ordinarie stat anställd arbetare, som avlidit. Då avsikten är att icke återbesätta den ordinarie befattningen har anslaget för löner och arvoden därigenom kunnat sänkas med 9.000 kronor.

Utgifterna för semesterersättning till den kollektivt anställda personalen har med hänsyn till personalens och lönens storlek måst ökas med 2.000 kronor.

För avtalsenlig beklädnad har upptagits ett belopp av 3.600 kronor, alltså en ökning med 500 kronor, betingad av personalökning och tidigare otillräckligt anslag.

Pensionskostnaderna, om vars storlek uppgift icke erhållits, har upptagits till 34.600 kronor.

Höjda telefon- och portokostnader ha medfört ökning av anslaget härför med 800 kronor.

Övriga expenser ha höjts med 300 kronor, då en del av kostnaderna i samband med utredning ifråga om driftsomläggningen vid renhållningsverket påföras detta konto.

Av latrinkärl, utställda i fastigheter, måste utbyte under nästa och kommande år verkställas med cirka 200 kärl för att god sanitär standard skall kunna upprätthållas. Anslaget har därför höjts med 3.000 kronor.

Kostnaden för tidsstudieutredningen, som i det närmaste är färdig, har uppgått till cirka 30.000 kronor. Då emellertid ett antal andra städer visat stort intresse för de här verkställda undersökningarna, har stadsförbundets tidsstudieavdelning efter nämndens medgivande, försålt en del materiel till andra städer varigenom renhållningsverkets kostnader kunnat nedbringas till 15.000 kronor, varav 5.000 finnas upptagna i årets stat.

Kostnaderna för underhåll av fast egendom ha höjts med 5.000 kronor, vilket belopp motsvarar utgifterna för den nya planeringsmaskinens arbete å avstjälpningsplatserna. Beloppet återkommer bland inkomsterna för med berörda maskin utförda arbeten.

På grund av tillkomsten av den nya planeringsmaskinen har anslaget för drivmedel höjts med 2.500 kronor.

I övrigt ha utgiftsposterna upptagits till samma belopp som i innevarande års budget.

Kapitalutgifter:

För inköp av 4 stycken kärlkärror samt diverse kontorsutrustning har upptagits ett anslag å 2.000 kronor.

För inköp av en ny sophämtningsbil har upptagits ett anslag å 65.000 kronor. Renhållningsverket disponerar för närvarande 6 stycken dylika bilar, vilket vid den för några år sedan verkställda utredningen beräknades täcka behovet. Under senare år verkställda nybyggnader har emellertid medfört att bilantalet icke är tillräckligt utan nämnden måste för närvarande för tömningen använda 2 vanliga lastbilar. För att helt kunna övergå till dammfri tömning erfordras således ytterligare en sophämtningsbil, som skall ersätta nyssberörda lastbilar, vilka för övrigt på grund av sin ålder inom den närmaste tiden måste utbytas.

På den senast levererade sophämtningsbilen ha en del arbetsbesparande förbättringar utförts i konstruktionen, vilket medför snabbare tömning av sopkärl. Dessa anordningar äro utsatta för relativt stor förslitning och måste å de äldre vagnarna ersättas efter cirka fem års drift. Innevarande år har en av sistnämnda vagnar på så sätt moderniserats, vilket visat sig vara synnerligen fördelaktigt och lantegendomsnämnden planerar därför att efter hand verkställa sådan ombyggnad även å

övriga sophämtningsbilar, vilket betingar en kostnad av 7.000 kronor per bil. För 1954 har för ändamålet upptagits ett belopp av 14.000 kronor, avseende ombyggnad av 2 bilar.

Slutligen har i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 29 april innevarande år kostnaderna för inköp av den nya planeringsmaskinen, 42.000 kronor, upptagits för täckning i 1954 års budget.

Inkomster:

Försäljning av sopkärl ha liksom kostnaderna för anskaffning därav sänkts med 15.000 kronor, då försäljningen, sedan de flesta försett sig med stadgeenliga kärl, beräknas minska.

Inkomsterna av hämtningsavgifter beräknas på grund av tillkomsten av nya fastigheter öka med 5.000 kronor varjämte såsom inkomster upptagits ett belopp av 25.000 kronor, avseende för egen del samt åt andra utförda arbeten med den nyinköpta planeringsmaskinen.

På grund av vad sålunda anförts får lantegendomsnämnden hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna bilagda förslag till utgifts- och inkomststat för jordbruksrörelser, skogar och renhållningsverk för år 1954.

Västerås den 3 juli 1953.

För lantegendomsnämnden:

RUBEN KARLSSON.

|Gunnar Ekberg.

Bilaga 7 F 2 Pensionärshem.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Pensionärshemsstyrelsen får härmed avlämna förslag till budget för år 1954 och i samband därmed anföra följande.

101,0 Föreståndarinnan vid pensionärshemmet å Emausgatan 47 har icke erhållit någon höjning av sitt arvode sedan tjänsten tillsattes år 1947, varför anslag härför beräknats.

160,1 Underhållsanslaget har höjts från nuvarande 38.000 kronor till 49.000 kronor. Av anslaget beräknas åtgå 29.000 kronor till löpande reparationer och resterande belopp, 20.000 kronor, till reparationer av sådana lägenheter i pensionärshemmet å Bomansgatan 32, som icke varit föremål för reparation sedan huset byggdes år 1944, samt till diverse reparationer i trappuppgångar etc.

161,1 Anslaget har höjts *dels* på grund av ökade kostnader för vikarier för fastighetsskötarna och dels såsom en följd av ökade avgifter för hämtning av sopkärl.

161,4 Värmekostnaderna ha nedsatts med 2.000 kronor på grund av något sänkta kokspriser.

Styrelsen hemställer att stadsfullmäktige måtte godkänna förslaget till budget för år 1954.

Västerås den 11 juli 1953.

För Styrelsen för Västerås stads pensionärshem:

HELGA HALL.

/*Sven Söderström.*

Bilaga 8 C Parkförvaltning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Parkstyrelsen får härmed överlämna sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 samt därvid anföra.

De nedan äskade anslagen äro i en del fall högre än årets, vilket huvudsakligen har sin grund i senaste årens ökningar av parkarealen för vars underhåll och skötsel erfordras mera personal och material. Ökningen av driftutgifterna uppgår till cirka 170.000 kronor, varav 52.000 kronor hänför sig till pensionsavgifter, sjuklön och andra sociala förmåner för personalen.

Utgifter:

Löneökningen på 1.100 kronor beror på en del ordinarie tjänstemäns uppflyttning i högre löneklass.

Anslagsökningen å kontot för lön till månadsavlönad, kollektivt anställd personal beror huvudsakligen på anställning av ett biträde å förrådet vid Grytaborg, vilket inrättades sedan förrådet vid Munkgatan måst slopas i samband med påbörjandet av det nya förvaltningshuset.

Då årets hittills varande förbrukning liksom 1952 års bokslut visa att anslagen för personalkostnaderna varit för lågt upptagna ha desamma upptagits till belopp, som motsvara de verkliga kostnaderna och därför ökats med följande summor. Sjuk- och olycksfallslön med 8.000 kronor, semesterlöner med 20.000 kronor, sjukvård med 100 kronor och personalförsäkring med 4.200 kronor.

På grund av ökat behov av ritmateriel, skyltar m. m. har anslaget för dylik materiel höjts med 1.000 kronor.

Ökade telefontaxor och portoavgifter har medfört att de tvenne sista årens kostnader härför uppgå till cirka 5.000 kronor per år. Anslaget har därför höjts med 2.000 kronor.

För att parkstyrelsen nästa år skall bli i tillfälle företaga studieresor till ett par andra städer, vars parkstyrelser vid besök härstädes inbjudit därtill, har anslaget för resor höjts med 1.000 kronor.

Då en av förmännen erhållit tillstånd att i tjänsten använda egen bil, har anslaget för fordonsersättningar höjts med 2.500 kronor.

För representation har upptagits ett belopp av 500 kronor, då parkstyrelsen förväntar besök från andra städer och då bör ha möjlighet kunna bestrida kostnaderna för eventuell representation.

Senaste årens kraftiga ökning av parkarealen har som ovan sagts medfört motsvarande ökning av med underhållet sammanhängande kostnader och kontona för förbrukningsmateriel, lön till kollektivt anställd parkpersonal samt materiel för parkunderhållet har därför höjts med respektive 2.000, 69.000 och 10.000 kronor. Berörda

ökningar kunna förefalla väl tilltagna men äro nödvändiga för att även vid av parkstyrelsen påbjuden begränsning och förenkling av underhållet kunna fullgöra detta på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Att göra budgetförslaget mera tilltalande genom att äska lägre anslag är meningslöst, då gjorda beräkningar visa att de begärda summorna äro nödvändiga.

Vad nyss sagts gäller även en del andra driftskonton, däribland parkstyrelsen särskilt vill nämna anslaget för körslor. I 1952 års budget begärde parkstyrelsen anslag för ytterligare en lastbil med beräkning att på så sätt nedbringa kostnaderna för transporterna. Framställningen avslogs emellertid, varför parkstyrelsen icke förnyade sitt yrkande vid uppgörande av årets budget. I stället påpekades där ännu en gång det stora behov som förelåg samt anhölls att den då tillsatta utredningskommittén beträffande stadens lastbilsfrågor måtte beakta detta. Parkstyrelsen har nu under kapitalutgifter yrkat anslag bland annat för utökning av bilparken med 1 lastbil, men om detta icke bifalles måste anslaget för körslor ökas med minst 11.000 kronor, varigenom detsamma kommer upp i en summa av 30.000 kronor, ett belopp som ungefär motsvarar 1952 års kostnader. För 1954 lär denna summa knappast vara tillräcklig.

Anslaget för städning har höjts till 4.000 kronor, vilket belopp skall täcka städningskostnaderna för kontorslokaler samt personalutrymmena vid förrådet och i stadsträdgården.

Då anslaget för uppvärmning hittills visat sig otillräckligt har detsamma ökats med erforderliga 2.000 kronor.

Hyrorna ha höjts med 2.400 kronor i enlighet med fastighetskontorets uppgifter.

Anslaget för underhåll av transportmedel har med hänsyn till hittillsvarande förbrukning höjts med 2.000 kronor, vilket emellertid måste ökas med 3.000 kronor därest utbyte av en nästan utsliten lastbil icke får ske nästa år. Berörda bil måste om den skall behållas genomgå en mycket genomgripande renovering men blir ändå icke ekonomisk, då den på grund av motorstyrkan icke kan användas för tyngre transporter.

I övrigt äro driftutgifterna oförändrade och detta gäller även kostnaderna för badplatser och fritidsområden.

Kapitalutgifter:

För nyanläggningar har upptagits ett sammanlagt belopp av 380.000 kronor, fördelat å 10 olika parkområden, vilka parkstyrelsen med hänsyn till kringliggande bebyggelse anser böra iordningställas nästa år. Parkstyrelsen vill i sammanhang härmed framhålla, att berörda arbeten i den mån så kan ske och det ställer sig fördelaktigare för staden komma att utföras på entreprenad.

För de nu aktuella parkområdena ha ritningar och kostnadsberäkningar företetts för parkstyrelsen.

Då arbetenas art angivas å budgeten vill parkstyrelsen hänvisa till denna och därutöver endast framhålla.

Å Skiljebotäppan, belägen ej långt från Skiljeboskolan, är det icke meningen göra några nämnvärda ingrepp i naturen, men en del skogsröjnings- och sprängningsarbeten erfordras för att lekplats och enklare väg skall kunna ordnas.

Hammarbacks—Narvavägen.

Här avses den enda lekplats, som det går att ordna inom detta barnrika område och parkstyrelsen, som fått upprepade påstötningar från såväl föreningar som enskilda inom denna del av staden, anser att platsen icke längre kan förbigås.

Ekberga.

Detta område, som är bebott av ett stort antal yngre familjer med barn, har länge varit i behov av att parkområdet provisoriskt ordnas och att lekplatser ordnas för barnen. Nu föreslagna arbeten avse första etappen av iordningställandet.

Nybomsgatan—Salagatan.

Detta område har varit aktuellt en längre tid men parkstyrelsen har icke ansett att arbetet kunnat medhinnas tidigare.

Lekgatan.

Jakobsberg är en av de stadsdelar där möjligheter saknats att i tillräcklig omfattning ordna framför allt lekplatser, varför denna välbehövliga plats snarast bör komma till utförande.

Spantgatan.

Denna park, som är belägen utmed järnvägen har länge varit behövlig men har fått anstå i avbidan på järnvägsområdets ordnande. Sedan detta nu påbörjats bör även parkområdet ordnas, därvid bollplanen i första hand erfordras, då man därigenom räknar med att ge barnen en lekplats, som bidrar till att de avhålla sig från att begagna järnvägsmarken som lekplats.

Park vid Blåsboskolan.

Här avses den sista delen av det intill Blåsboskolan belägna parkområdet och bör denna del ur ren utseendesynpunkt ordnas snarast.

Södra Skallberget.

För denna mycket flitigt och särskilt av barn utnyttjade park erfordras för färdigställandet ytterligare anslag å 20.000 kronor. I årets budget finns för förberedande arbeten anslag å 10.000 kronor och parkstyrelsen anser att arbetet bör utföras i en följd, då till hälften iordningställda områden ge ett tråkigt intryck.

Hammarbytorg.

Här gäller det ett område, som varit aktuellt i många år men vars slutliga utformning av olika anledningar kunnat lösas först nu. Någon lekplats finnes icke inom rimligt avstånd och parkstyrelsen har mer än en gång fått förfrågningar från kringboende, huruvida platsen icke snart kunde ordnas.

Källhagen och Hagaparken.

I detta fall gäller det sista etappen av ovanberörda, stora parkområden, varå bit för bit iordningställts de senaste åren. Nu som i så många andra fall gäller det först och främst lekplatser, varav stort behov föreligger inom dessa tätbefolkade områden.

För att i största möjliga utsträckning förbilliga arbetena har parkstyrelsen ansett att maskinell utrustning måste anskaffas och användas i större omfattning än nu och har därför bland annat upptagit en del för fullt utnyttjande av traktorn behövliga redskap såsom plog, pinnharvar, fjäderharv, släpraka och hydraulisk lyft för en kostnad av 3.140 kronor.

Parkarealens utökning medför behov även av andra redskap nämligen två belostraktorer med tillbehör samt två jordfräsar med klor. I båda fallen avser det beträffande en av vardera maskinerna utbyte av äldre nästan utslitna dylika, för vilka man med hänsyn till det skick vari de befinna sig knappast kan räkna få mer än högst 500 kronor vid försäljning.

Inköpspriset för ovanberörda maskiner uppgår enligt offert till 26.250 kronor.

Vidare erfordras för gräsmattornas skötsel en mindre motorgräsklippare och två vältar för en sammanlagd kostnad av 2.300 kronor.

För beskärning av träd erfordras en större stege på hjul för en beräknad kostnad av 2.100 kronor samt för snöplogning en spetsplog till ett pris av 2.000 kronor.

Slutligen har för inköp av två lastbilar upptagits ett belopp av 46.000 kronor. Som ovan nämnts beträffande körslorna är det absolut nödvändigt vidtaga åtgärder för att nedbringa dessa utgifter, vilket parkstyrelsen anser bäst kunna ske genom att ytterligare en lastbil anskaffas samt att den så gott som utslitna bilen bytes innan den blir skrotfärdig. I dess nuvarande skick torde man kunna räkna med ett bytespris på cirka 3.500 kronor för densamma.

Inkomster:

Inkomsterna beräknas ge samma resultat som innevarande år.

På grund av vad ovan anförts får parkstyrelsen hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna parkstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954.

Västerås den 1 juli 1953.

För PARKSTYRELSEN:

Adolv Andersson

|Gunnar Ekberg.

Bilaga 9 A Hamnar

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom motivering till överlämnat förslag till utgifts- och inkomststat för 1954 får hamnstyrelsen anföra följande.

Hamnen.

Driftutgifter.

För löner har upptagits 2.000 kronor mindre än i 1953 års stat, vilket beror på att en ordinarie skrivbiträdestjänst avförts från lönestaten samt att kostnaderna för extra skrivbiträden och vikarier beräknas kunna minskas.

Den höjda telefontaxan förorsakar en höjning av anslaget för telefoner, porto, annonser o.d. från 4.600 till 5.500 kronor.

Posten "förbrukningsmaterial" har ökats från 3.500 till 4.000 kronor såsom en följd av att en ny kran med strömkanal tagits i bruk under 1953.

Den i föregående års stat upptagna posten å 140 kronor utgörande provision på hamnavgiftsuppbörd har helt bortförts ur statförslaget beroende på att den linjetrafik för vilken provisionen utgick numera har upphört.

Ett förslagsanslag å 7.000 kronor har medtagits för att täcka hamnens andel i de för Västerås, Köping och Västerås Kraftverk gemensamma kostnaderna för utredningen om mälarfarledernas fördjupning.

Arbetena för utomstående beräknas kosta mindre under nästa år eftersom hamnens egna reparationsarbeten alltmer har tagit både personalen och verkstaden i anspråk. För 1954 beräknas 3.500 kronor i stället för tidigare 4.000 kronor.

Anslaget för underhåll av vägar och upplag minskades i 1953 års stat från tidi-

gare 3.000 till 1.500 kronor. Det har nu visat sig nödvändigt att åter höja anslaget till 3.000 kronor. Detta sammanhänger med utbyggnaden av djuphamnen.

Höjd elströmstaxa och höjda kostnader för byte av lysrör i belysningsmasterna medför en höjning av anslaget för hamnbelysning och fyrlampor med 800 kronor.

Sedan ett personalrum färdigställts i äldre hamnen måste anslaget på kontot "övriga kostnader för fast egendom" höjas från 7.500 kronor till 9.000 kronor. Orsaken är främst kostnaderna för städning av det nya personalrummet.

Utbyggnaden av djuphamnen och den därmed sammanhängande ökningen av järnvägsspårens längd orsakar en höjning av anslaget för underhåll av järnvägsspår från 15.000 kronor till 30.000 kronor. I detta belopp ligger också ett kommande omfattande utbyte av slipers på rangerbangården.

Den ökade kranparken och den omständigheten att de äldre kranarna på grund av förslitning fordrar mera omfattande reparationer medför en höjning av anslaget för underhåll av hamnmaskiner till 90.000 kronor. Av ökningen utgör emellertid 20.000 kronor en överföring från kontot för lön till kranskötare.

Tidigare reserverade anslag för reservdelar till kranarna 9, 10, 17 och 18 bör reserveras även för 1954 eftersom anskaffningen ännu ej är slutförd.

Likaså hemställes om reservation av anslaget i 1953 års stat för målning och reparation av pontoner.

Anslaget för löner till kranskötare har minskats med 20.000 kronor beroende på den förut nämnda överföringen till kontot för underhåll av hamnmaskiner.

På kontot "övriga kostnader för kranar och lastmaskiner" har en höjning skett från 60.000 kronor till 70.000 kronor, vilket beror på de höjda elströmspriserna och på den större strömåtgång som följer med utökningen av maskinparken.

Anslaget för försäkring av maskiner och transportmedel har höjts på grund av att de nyanskaffade kranarna brandförsäkrats.

Det höjda beloppet under posten "avskrivning på fasta tillgångar" beror på en ny avskrivningsplan för hamnen som uppgjorts å drätselkontoret. I planen har även medtagits kajer, spåranläggningar och annat som ej tidigare varit med i planen.

Kapitalutgifter.

Tidigare reservationsanslag för stängsel kring hamnens verkstad önskas reserverat även för 1954. Hamnutbyggnaden är ännu inte så färdig att man kunnat placera stängslet.

Hamnstyrelsen anhåller, att odisponerade medel av tidigare reserverat anslag för ombyggnaden av verkstaden i djuphamnen reserveras även för 1954. Likaså begäres reservation av anslaget för iordningställande av upplagsplatser i djuphamnen öster om Kapellbäcken.

Ett anslag å 5.000 kronor har upptagits för anordnande av slip för pontoner. Dessa äro nu i stort behov av översyn men man har för närvarande inte någon möjlighet att ta upp dem på land. Att bogsera dem till ett varv och där låta reparera dem kommer att ställa sig mycket dyrare än att göra en enkel anordning för sliptagning och översyn här i Västerås.

För avloppsbrunnar vid gamla djuphamnskajen hemställes om ett anslag å 25.000 kronor. Vår och höst förorsakar dagvattnet från regn och snösmältning isbildning i strömkanal och järnvägsspår. Detta har hittills medfört stora kostnader för renhållning och reparationer. Avloppsbrunnarna ha kostnadsberäknats av tekniska verken till det här upptagna beloppet.

Samtidigt som ett nytt anslag à 2.500 kronor upptagits för anskaffning av inventarier hemställes att vad som kvarstår av tidigare anslag för detta ändamål reserveras för nästa år.

Amorteringarna på upplånat kapital stiger enligt drätselkontorets beräkningar från 479.617 kronor till 527.315 kronor.

Driftinkomster.

Såsom driftinkomster har hamnstyrelsen försiktigtvis räknat med blott en mindre höjning i förhållande till vad som upptogs i 1953 års stat. Beloppet utgjorde där 1.403.650 kronor. Det nu framlagda statförslaget upptager 1.437.376 kronor. Enligt bokslut utgjorde driftinkomsterna under 1952 kr. 1.363.282: 95. Beloppen ha i flertalet fall justerats med hänsyn till nämnda bokslut. Endast beträffande markhyrorna för fasta upplag och kranhyror har hamnstyrelsen vågat sig på längre gående höjningar. Hyrorna för fasta upplag komma att öka enligt träffade avtal, huvudsakligen beträffande upplagsplatser för kol och koks samt olja. Kranhyrorna beräknas öka till följd av att den nya brokranen kommer att vara i drift under hela nästa år. Det belopp varmed de beräknade utgifterna överstiga inkomsterna utgör i statförslaget kr. 541.700: 29, vilken summa regleras på finansförvaltningens stat. Motsvarande summa i 1953 års stat är 368.857 kronor. I bokslutet för 1952 regleras på finansförvaltningens stat kr. 134.123: 55 mot beräknat kr. 235.566: —.

Hamnens försämrade resultat enligt det föreliggande statförslaget är att hänföra till i huvudsak följande omständigheter: Höjda pensionsavgifter till följd av övergången till nytt pensionsreglemente. Ökade driftutgifter på olika områden till följd av djuphamnsutbyggnaden och nyanskaffningen av hamnmaskiner. Höjda belopp för räntor och amorteringar å upplånat kapital, huvudsakligen beroende på utbyggnaden av djuphamnen och därmed sammanhängande maskinanskaffningar. Ett flertal utgifter av kapitalkaraktär som enligt beslut av stadsfullmäktige under tiden efter föregående års statbehandling skall upptagas i hamnstyrelsens stat för 1954. En försiktig beräkning av inkomsterna.

Småbåtshamnar.

Beträffande driftutgifterna hemställes att tidigare tilläggsanslag för utredning om småbåtshamn reserveras för 1954.

Vidare hemställes, att det under kapitalutgifterna tidigare upptagna anslaget för anordnande av småbåtshamn måtte reserveras även för 1954. Två nya anslag har upptagits för kapitalutgifter. Det ena gäller anordnande av en båtslip som inklusive strömtillförsel beräknas kosta 19.000 kronor. Det andra anslaget, som upptagits med 50.000 kronor, gäller planering för ett nytt upplagsområde för småbåtar. Den nya gatan och bron över Svartån kommer att inkräkta avsevärt på de nuvarande upplagsplatserna och på utrymmet för slipen. Nya utrymmen måste skaffas på annat håll, sannolikt väster om ån på platsen för det planerade fritidsområdet.

Med hänvisning till vad nu anförts får hamnstyrelsen hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa förslaget till utgifts- och inkomststat för hamnen och småbåtshamnarna för 1954.

Västerås den 7 augusti 1953.

För hamnstyrelsen:

HERMAN THORÉN

/*Sven Martiin*

Bilaga 11 Tekniska Verken.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för tekniska verken överlämnar sitt förslag till utgifts- och inkomststat för 1954 och får därvid framhålla följande.

Gemensam förvaltning.

Driftutgifterna uppgå till 620.400 kronor mot 673.500 kronor i staten för 1953.

Kostnaderna för sjukavlöningar ha genom uppdelning på de olika verken minskat med 78.000 kronor och för förvaltningens del stannat vid 2.000 kronor. Anslaget för löner till extra personal har gått ned med 19.000 kronor, beroende dels på nytt, arbetsbesparande avläsnings- och debiteringssystem, dels därpå att koksförsäljningen efter det ransoneringen upphört kunnat överföras till gasverket. För att erhålla en så rättvis fördelning av förvaltningens kostnader på de olika verken som möjligt har en grundlig översyn av de olika kontona skett. Denna översyn har lett till justering av verkens andelar i nämnda kostnader, för gasverket från 20 till 17 %, för elverket från 60 till 51 % och för vatten- och avloppsverket från 20 till 32 %. Verkens andelar ha förts netto i en post på varje verk. Härigenom har en förenkling och bättre översikt av fördelningen uppnåtts. I övrigt ha anmärkningsvärda ändringar ej företagits.

Gasverk.

Driftutgifterna äro 3.270.200 kronor, i 1953 års stat 3.780.300 kronor.

Den sänkning och stabilisering av kolpriserna, som skett under löpande år, har medfört, att anslaget för inköp av gaskol minskat med 450.000 kronor och att å andra sidan inkomsten på försäljning av koks beräknats gå ned med 200.000 kronor. Gasklockorna ha hittills avskrivits med 6 %. Denna avskrivningsprocent står emellertid ej i rimligt förhållande till klockornas livslängd och är särskilt de första åren betungande. Enligt tyska normer, som tillämpas vid de flesta svenska gasverk, avskrivas gasklockor med 3,5 %. I statförslaget har denna avskrivningsprocent tillämpats och avskrivningen på tillverkningens fasta anläggningar har gått ned med 30.700 kronor.

Driftinkomsterna stiga till 3.278.100 kronor. I staten för 1953 äro de upptagna till 3.464.900 kronor.

Gasavgifterna från enskilda ha på grund av ökad förbrukning beräknats stiga med 20.000 kronor. Inkomstminskningen beror huvudsakligen på koksförsäljningen.

Driftresultatet visar ett överskott på 7.900 kronor mot ett underskott på 315.400 kronor i staten för innevarande år.

Kapitalutgifterna äro oförändrade. Enligt medgivande av stadsfullmäktige den 25 oktober 1951 ha av de för nytt kokssorteringsverk avsatta medlen, 300.000 kronor,

för ombyggnad av nuvarande sorteringsverk använts ett belopp å 115.272 kronor 92 öre, som styrelsen avsett att under fem år avsätta för det ursprungliga ändamålet. Emellertid ha kolhandlarna i staden, vilka uppgjort 2-årigt avtal om inköp av osorterad koks från gasverket, uppfört nya kokssorteringsverk. Styrelsen anser av denna anledning skäl ej föreligga att i förslaget upptaga avsett belopp för nytt kokssorteringsverk för gasverket och kommer att senare framlägga förslag om användningen av kvarstående, för detta ändamål avsatta medel.

Elverk.

Driftutgifterna stiga till 4.231.700 kronor mot 3.834.800 kronor i 1953 års stat.

Efter omfördelningen av den gemensamma förvaltningens kostnader på de olika verken, ha förvaltningskostnaderna gått ned med 97.200 kronor. Den beräknade ökningen av förbrukningen har medfört en höjning av anslaget för inköp av elström med 300.000 kronor. Distributionskostnaderna bli 127.900 kronor högre, beroende på ökade pensioneringsavgifter, underhåll av det utvidgade gatubelysningsnätet och driftkostnaderna för stationen Västerås västra. I sistnämnda kostnader tar Asea enligt avtal del med 15.700 kronor, vilket belopp återfinnes bland driftinkomsterna. Anslaget för installationsverksamheten har höjts med 70.000 kronor och åtföljes av höjd inkomst från denna verksamhet.

Driftinkomsterna uppgå till 5.163.000 kronor mot 4.756.500 kronor i år. Av inkomstökningen kommer på den enskilda strömförbrukningen 300.000 kronor och på gatubelysningen 35.000 kronor.

Driftöverskottet uppgår till 931.300 kronor eller 9.600 kronor mera än i år.

Kapitalutgifterna uppvisa två nya poster, nämligen 1.100.000 kronor för nybyggnad i kv. Nimrod nr 7 (stfm. 27/11 1952) och 150.000 kronor för inköp av transformatorer (stfm. 26/3 1953).

Vatten- och avloppsverk.

Driftutgifterna uppgå till 2.174.700 kronor mot 1.915.500 kronor innevarande år.

Förvaltningskostnaderna ha ökat med 111.200 kronor, beroende huvudsakligen på den ändrade fördelningen av den gemensamma förvaltningens kostnader. Räntor och amorteringar på större arbetsmaskiner och bilar ha överförts till 4. Installationsverksamhet. Under tillverkning har anslaget för löner till personal på ordinarie stat höjts med 10.000 kronor för ny maskinistbefattning, varom särskild framställning gjorts. Anslaget för löner till extra personal har jämväl höjts med 10.000 kronor för att göra det möjligt att anställa eventuellt behövlig extra maskinist. Räntor och avskrivningar ha ökat med 57.200 kronor. Av distributionskostnaderna har underhåll av vattenledningar beräknats minska med 25.000 kronor och underhåll av avloppsledningar med 90.000 kronor, därav 40.000 kronor genom överföring till titeln 13 B Dagvattenledningar, som tillkommit genom drätselkammarens beslut den 5 februari 1953 om överflyttning av byggnadskontorets uppgifter i fråga om anläggning och underhåll av dagvattenledningar och öppna vattendrag till tekniska verken. Underhållskostnaderna för verktyg och inventarier ha beräknats nedgå med 10.000 kronor, men i stället har i förslaget upptagits ett nytt anslag för anskaffning av verktyg och inventarier. Avskrivningen på fasta tillgångar har höjts med 100.000 kronor utöver den normala ökningen, på grund av att stora anläggningar färdigställts innevarande år och skola avskrivas från och med 1954.

Driftinkomsterna utgöra 2.032.500 kronor mot 1.601.900 kronor i år. I vattenavgifter beräknas inflyta 300.000 kronor mera än 1953. Av ökningen kommer 200.000 kronor på höjd vattentaxa, varom särskild framställning gjorts, och 100.000 kronor på stegrad vattenförbrukning. Bland inkomsterna förekommer en intern post på 70.000 kronor, utgörande andel från 13 B för gemensamma kostnader. I överskott på grävmaskiner, bilar och övriga större arbetsmaskiner har beräknats inflyta 80.000 kronor och i verktygspålägg samt hyror för utlånade verktyg och inventarier 25.000 kronor (ny post).

Driftunderskottet för vatten- och avloppsverket utgör 142.200 kronor eller 171.400 kronor mindre än i 1953 års stat.

Bland kapitalutgifter har upptagits nytt anslag à 20.000 kronor för anskaffning av verktyg och inventarier. Avsättning till fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar har beräknats kunna ske med 67.200 kronor. För iordningställande av lokaler för serveringen i vattentornet har upptagits ett anslag à 84.000 kronor. Stadsfullmäktige ha den 29 januari 1953 till täckande av kostnaderna för vattentornet av lånemedel anvisat 508.000 kronor, innefattande förenämnda belopp à 84.000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten att så vitt möjligt undvika att utnyttja det ansträngda låneläget, har styrelsen funnit det möjligt att täcka ifrågavarande kostnader för serveringslokalerna med skattemedel och för den skull i statförslaget upptagit erforderligt anslag för ändamålet. Kapitalutgifterna uppgå till 271.200 kronor eller 120.400 kronor mera än i 1953 års stat.

13 B Dagvattenledningar upptar såsom driftutgifter förenämnd andel till 13 AB för gemensamma kostnader, underhåll av ledningsnät för avledande av dagvatten och underhåll av öppna vattendrag samt såsom kapitalutgift nyanläggning av dagvattenledningar för gator och parker m. m.

Andelen till 13 AB för gemensamma kostnader har upptagits till ovan angivet belopp à 70.000 kronor, motsvarande 10 % à vatten- och avloppsverkets förvaltningskostnader och löner till distributionspersonal. Övriga anslag ha i brist på underlag för närmare beräkning upptagits uppskattningsvis. För underhåll av ledningsnät och underhåll av öppna vattendrag ha begärts resp. 45.000 och 15.000 kronor. För nyanläggning av dagvattenledningar för gator och parker m. m., som icke är av beskaffenhet att motivera förräntning och amortering, har såsom kapitalutgift upptagits 100.000 kronor. I sistnämnda belopp ingår från underhållsanslaget för avloppsledningar i vatten- och avloppsverkets stat överförda 40.000 kronor.

Styrelsen anser det önskvärt att under 1954 erhålla bemyndigande att förfoga över tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter upp till 100.000 kronor och över tillgängliga medel i fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar.

Utbyggnaden av reningsverket, som är aktuell, beräknas komma till utförande åren 1955—1957. Kostnaderna kunna för närvarande ej närmare angivas men torde komma att ligga vid omkring 3.000.000 kronor. Det har synts styrelsen lämpligt att fördela kostnaderna på flera år och borde redan 1954, om det finansiella läget det tillåter, ett belopp, förslagsvis 500.000 kronor avsättas för ändamålet.

Styrelsen hemställer, att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa förslaget till utgifts- och inkomststat för 1954 samt

att bemyndiga styrelsen att förfoga över tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter upp till belopp à 100.000

kronor och över tillgängliga medel i fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar.

Västerås den 18 augusti 1953.

För styrelsen för Västerås stads tekniska verk:

GUSTAV OLSSON

|Åke Renvall.

Bilaga 12 A Hälsovård, 12 B Folktandvård och 14 C Köttbesiktningsbyrå

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden överlämnar förslag till utgifts- och inkomststat för 12 A Allmän hälso- och sjukvård, 12 B Folktandvård och 14 C Köttbesiktningsbyrå för år 1954 samt får därjämte anföra följande.

12 A Allmän hälso- och sjukvård.

1. Allmän hälsovård.

Driftutgifterna uppgå till 262.800 kronor mot 234.450 kronor i årets stat. Löner och arvoden, 101,01, öka med 16.000 kronor, därav 1.000 kronor kommer på löneklassuppflyttningar samt 15.000 kronor på nya tjänster, nämligen en ny ordinarie befattning såsom stadsdistriktsläkare och en deltidstjänst såsom stadsveterinär, varom nämnden kommer att göra särskilda framställningar, och på ökat behov av semestervikarier. Å andra sidan medför en ny stadsdistriktsläkartjänst en minskning av arvoden för läkarjour, 101,02, med 1.700 kronor. Nämnden har även i lönestaten uppfört extra kontorsbiträdet på ordinarie stat. Även härom kommer nämnden att göra framställning. Då lönen till biträdet redan utgått enligt löneklass 8, medför uppflyttningen i lönehänseende icke annan ändring i denna del av staten men påverkar pensionsavgifterna. Sistnämnda avgifter ha upptagits till belopp, enligt uppgift från drätselkontoret. Dessa avgifter, som numera även inbegripa pensioner, uppvisa en stegring med 9.300 kronor. Anslagsförbrukningen under innevarande år har motiverat en höjning av anslaget 114 för telefon, porto, annonser med 1.000 kronor. Den nya tjänsten såsom stadsveterinär medför laboratoriekostnader om 2.000 kronor, som inrymmas i det oförändrade anslaget 134 för analyser. Frågan om ambulanstjänstens övertagande av landstinget är ännu ej slutligt löst, och av denna anledning har nämnden ej gjort någon ändring i fråga om de anslagsposter, som beröras därav, nämligen 126 ersättning till brandkåren för skötsel och körning av ambulansbilar, 166 underhåll av ambulansbilar och 167 övriga kostnader för nämnda bilar. Dock har nämnden ansett anslaget 124 för lakan, örngott m. m. kunna utgå. Anslaget 134,5 för utrotning av skadedjur har höjts från 6.000 kronor till 10.000 kronor. Höjningen beror dels på användningen av effektivare men dyrare beten dels på begärd medverkan att deltaga i en för länet i dess helhet planerad råttbekämpning under medverkan av Länsavdelningen av landskommunernas förbunds hälsovårdsdelegation, hushållningssällskapet och landstingets hälsovårdskonsulent. Anslagsförbrukningen har medgivit en sänkning av anslaget 163 för städning med 200 kronor.

Såsom kapitalutgift har upptagits ett reservationsanslag å 450 kronor för anskaffning av luxmeter, för mätning av ljus i arbetslokaler.

Av driftinkomsterna har posten 225 ambulansutryckningar och 271 bidrag från landstinget för psykisk rådgivning bibehållits oförändrade. Däremot har lösen för protokoll och intyg under innevarande år visat nedgång, som motiverat en nedskärning av denna inkomstpost med 700 kronor. Inkomsterna uppgå sålunda till 7.500 kronor.

2. Poliklinik.

Driftutgifterna äro oförändrade och uppgå till 10.800 kronor med reservation för den ändring poliklinikläkarens arvode, som fastställes för ett år i sänder, sammanfallande med det statliga budgetåret kan undergå. Arvodet motsvaras å inkomstsidan av motsvarande statsbidrag.

12 B. Folktandvård.

Driftutgifterna äro oförändrade.

14 C. Köttbesiktningsbyrå.

Driftutgifterna uppgå till 16.750 kronor, vilket innebär en ökning om 200 kronor, som hänför sig till 108 pensionsavgifter (107 pensioner i årets stat).

Driftinkomsterna ha upptagits till samma belopp som i årets stat och sluta på 5.150 kronor.

Hälsovårdsnämnden hemställer att odisponerat belopp för psykisk rådgivning måtte reserveras till 1954.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer hälsovårdsnämnden, att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa nämndens förslag till utgifts- och inkomststat för 1954.

Västerås den 2 juli 1953.

För hälsovårdsnämnden:

GUSTAV ANDRÉN.

/*Åke Renvall*

Bilaga 12 Ö Tuberkulos.

Västerås Stads Drätselkammare, Västerås.

Västerås Stads Förening mot Tuberkulos får härmed hemställa om anslag för sin verksamhet under år 1954.

Sedan en lång följd av år bedriver föreningen koloniverksamhet vid Lindersnäs sträx söder om Varberg. Efter att tidigare ha omfattat endast en omgång barn har verksamheten sedan några år utvidgats så, att vid kolonien mottages 45 barn, företrädesvis i den lägre skolåldern, under tiden 15 juni—31 juli och 25 barn i förskoleåldern under tiden 1 augusti—15 september. Koloniens anläggningar utnyttjas på detta sätt mera effektivt än tidigare. I samtliga fall kommer barnen, själva friska, från sådana hem i staden, som i en eller annan form varit smittade med tbc.

Föreningens ekonomi har under senare år blivit allmer ansträngd. De stegrade livsmedelskostnaderna ha utan att några motåtgärder från styrelsens sida kunnat vidtagas höjt koloniens rena driftkostnader. Ändock släpar en viktig post betydligt efter,

nämligen lönerna till de anställda vid kolonien, där styrelsen för ett kommande år väntar justeringar uppåt. Biträden av olika slag vid vår koloni få nämligen en kontant månadslön av kr. 175: —, medan motsvarande siffra för stadens skollovskolonier är kr. 250: —. Den väntade lönestegringen uppgår till över kr. 1.100: —.

Föreningens styrelse tillåter sig hemställa,

att Drätselkammaren beviljar Västerås Stads Förening mot Tuberkulos ett anslag för 1954 års verksamhet på 5.000 kronor, vilket innebär en höjning med 1.000 kronor i jämförelse med föregående år.

Västerås den 24 juni 1953.

Västerås Stads Förening mot Tuberkulos.
Dess styrelse.
OLOV RYLANDER
ordförande

/*G. Sandberg.*
skattmästare

Bilaga 13 D Varmbadhus.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Badhusstyrelsen får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för 1954 och anslutning därtill anföra:

Kostnaden för löner på ordinarie stat har justerats uppåt med anledning av förestående reglementsenlig löneklassuppflyttning. Lönerna till kollektivanställd personal har bibehållits vid oförändrat belopp trots lönehöjningar som följd av nytt avtal, då det beräknats att kostnader för vikarier och extra personal skall bli lägre än vad som beräknats i årets stat.

Beloppen för pensionskostnader har höjts i enlighet med avlöningskontorets beräkningar.

Föreslaget anslag för representation avser kostnader för spritfri avtackningsmåltid för avgående personal.

Anslagen för städning och renhållning, belysning samt underhåll av inventarier har höjts något med ledning av årets kostnader.

Räntan på fasta tillgångar har höjts med anledning av ombyggnad och nyanskaffning enligt fastighetskontorets beräkningar.

Ett flertal anslag har beräknats kunna sänkas något, varför totala driftskostnaden stannat vid ett belopp som något understiger driftskostnaden i årets stat.

Med ledning av årets intäkter har inkomsterna beräknats till ungefär oförändrat belopp eller kronor 144.200: — mot kronor 143.000: — i årets stat.

Västerås den 30 juli 1953.

Badhusstyrelsen.

THEOFIL ÖBERG
ordf.

/*Tord Söderquist.*

Bilaga 13 D 2 Karlslunds tvättinrättning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Fattigvårdsstyrelsen får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 för 13D2 Karlslunds tvättinrättning och därvid som motivering för de förändringar, som vidtagits i förhållande till den för innevarande år gällande staten, anföra följande.

13 D 2 Karlslunds tvättinrättning.

Driftutgifter:

101,5 Löner till kollektivanställd personal: En sänkning med kronor 3.000: — har ansetts möjlig.

105 Försäkringsavgifter: Sänkning föreslås efter anvisning av drätselkontoret.

108 Pensionsavgifter och pensioner: Ökning föreslås efter anvisning av drätselkontoret.

124 Förbrukningsinventarier: En sänkning med 300 kronor har kunnat föreslås.

166 Underhåll av bil: Med ledning av föregående års förbrukning har en ökning med 100 kronor föreslagits.

167 Övriga kostnader för bil: En sänkning med 400 kronor synes möjlig.

168 Underhåll av maskiner: På grund av relativt omfattande reparationer på vissa äldre maskiner har en ökning med 900 kronor måst föreslås.

Kapitalutgifter:

368 Anskaffning av inventarier: För inköp av vissa smärre inventarier har ett anslag å 500 kronor ansetts erforderligt. Vid jämförelse med innevarande års stat innebär detta en sänkning med 13.500 kronor.

Västerås i augusti 1953.

För fattigvårdsstyrelsen:

EINAR JONSSON

ordförande

/*Sten Fägerstam.*

Bilaga 15 A Folkskola.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Folkskolestyrelsen får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954.

Statförslaget företer jämfört med staten för år 1953 en relativt stark ökning av utgiftsposterna. Av motiveringarna till statförslaget framgår, att de flesta höjningarna är automatiska och beroende av det alltjämt raskt stigande barnantalet. Tyvärr ha inkomstposterna på grund av vissa statsbidragsbestämmelser ej kunnat i alla avseenden höjas i proportion till utgifterna.

Stadens nettokostnader för folk- och fortsättningsskolan beräknas 1954 till kronor 3.959.025: —; häri är då inbegripet ett expektansanslag å kronor 250.000: — för an-

skaffande av inventarier till Skallbergsskolan. Statsbidrag har icke kunnat upptagas för detta ändamål i 1954 års budget.

Motiveringar till statförslaget bifogas härjämte.

Västerås den 12/8 1953.

Å Västerås folkskolestyrelses vägnar:

BIRGER GRIP
ordförande.

/*H. Collin.*
sekreterare.

Motiveringar till folkskolestyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat år 1954.

15 A 1—101,0.

a) Folkskolinspektörtjänst har i *särskild skrivelse* föreslagits inplacerad i lg. 36 med lön till nuvarande befattningshavaren enl. lk. 39 fr. 1/1 1954.

b) I 1953 års löne- och arvodesstat upptagen skrivbiträdestjänst har överförts till 15A4—101,0.

c) Som expektansanslag har uppförts ett belopp å kr. 1.400: — avseende arvoden till föreståndare (rektor) för folkskolans högstadier, vilka starta 1/7 1954. Framställning kommer senare — då arbetsuppgifterna bättre kunna överblickas — att inges om anslag med fixerat belopp.

15 A 1—110,1 o. 2.

1952 års utgifter: Kronor 15.067: —, varför höjning på grund av svällande administration oundviklig. Kronor 6.060: — erfordras även för tryckning av årsredogörelser för dels 4-årsperioden 1947/48—1950/51, dels 1951/52—52/53. Senast utkomna årsredogörelse gällde läsåren 1945/46—1946/47.

15 A 1—368.

Se bilaga A.

15 A 2—101,11.

a) Anslag till nytt lärjungebibliotek i Herrgärdsskolan begäres i *särskild skrivelse.* Anslag till bibliotekarietjänst i Herrgärdsskolan har därför uppförts å löne- och arvodesstaten.

b) Anslaget till filmarkivarien föreslås höjt till kronor 1.400: — pr år med hänsyn till ökade göromål. (Se särskild skrivelse.)

c) Tidigare anslag till 3 trädgårdslärare har fördelats på 2 lärare, enär den ena trädgårdslärartjänsten indragits och den tredje lärarens arbete fördelats på de två kvarvarande lärarna. Arvodesregleringen har alltså föranletts uteslutande av utökad arbetstid och flera undervisningsgrupper.

d) Anslag å kronor 1.600: — har uppförts till avlönande av en musiker som ledare av en skolans blåsorkester. (Se särskild skrivelse.)

15 A 2—101,11.

Antalet helårstjänster för folk- och småskollärare (inkl. överlärartjänster) uppgick vid läsårets 1952/53 slut till 226. Antalet helårstjänster av samma slag uppgår den 1/7 1953 till 248, vartill kommer timtjänster om sammanlagt c:a 2 lärartjänster.

Detta antal beräknas den 1/7 1954 öka med ytterligare 19 tjänster, vartill kommer lärartjänster i folkskolans högstadier. Dessa ha uppförts som timtjänster i TC 21 och ingå i posten "Timlärare i kunskapsämnen i folkskolan" i löne- och arvodesstaten för år 1954. Antalet slöjdlärartjänster (manliga och kvinnliga) var vid läsårets 1952/53 slut 28, ökas med 3 från 1/7 1953 och med ytterligare 4 från 1/7 1954.

Hänsyn har i statförslaget *icke* tagits till de överenskommelser om vissa lönejusteringar, som träffats mellan statsrådet Lingman och folkskollärarförbunden. Dessa skola föreläggas riksdagen 1954 och avses träda i kraft i vissa avseenden 1/1 1954, i andra 1/7 1954.

Beräkningarna av antalet lärartjänster har baserats på tillgängliga sifferuppgifter om barnantalet. Detta uppgår den 1/7 1953 till 6.584 och beräknas den 1/7 1954 ha ökat till 7.126, vartill kommer c:a 60 barn i folkskolans högstadier.

15 A 2—104.

Folkskolestyrelsen gjorde i samband med förslaget till utgifts- och inkomststat för år 1953 framställning om sådan ändring av anslagets å litt. 104,2 benämning, att detsamma skulle kunna avse även stipendier till folkskollärare, som idka studier vid universitet. Denna framställning ansåg sig stadsfullmäktige icke kunna bevilja. Drätselkammaren anförde bl. a. följande i ärendet: (S. F. ser. B nr 22/1952) — — — "Det har därvid visat sig, att dylika anslag visserligen förekomma i ett fåtal städer men att man vid anslagens utmätande framgått med stor försiktighet. Möjligheter finnas, att för ifrågavarande ändamål erhålla statliga stipendier. Under sådana förhållanden har drätselkammaren ansett lämpligt, att man bör närmare avvakta utvecklingen på detta område och undersöka i vad mån behoven icke kan tillgodoses genom de statliga bidragen. — — —"

Det har emellertid under 1953 visat sig, att statliga stipendier ingalunda tilldelas samtliga folkskollärare, som genomgå s. k. ettbetygskurser. Sålunda har en av distriktets folkskollärare varit tjänstledig för dylika studier i ämnet engelska under vårterminen. Hans utgifter för studierna belöpte sig till c:a 900 kronor förutom löneförlust å kronor 1.195: 60.

Inget som helst statligt eller kommunalt stipendium tilldelades honom. Folkskolestyrelsen har i statförslaget för år 1954 inskränkt sig till att begära en höjning av anslagen å litt. 104 med endast 500 kronor, vilken höjning motiveras av det större antalet lärare under 1954. Styrelsen uttalar dock, då den avstår från att yrka höjning med hänsyn till behovet av stipendier till lärare, som idka universitetsstudier, önskvärdheten av att möjligheter dock ges styrelsen att ur ovannämnda anslagspost bevilja lärare kommunalt stipendium, antingen det som hittills gäller kortare sommarkurser och studieresor till England *eller universitetskurser*. Särskilt i sådana fall, som ovan relaterats, finner folkskolestyrelsen det angeläget att i någon mån kunna kompensera lärare, som erhålla antingen inget eller obetydligt statligt stipendium, för de utgifter, de få vidkännas. Styrelsen har sålunda ansett lämpligast, att anslagen under litt. 104,1 och 2 sammanslås till *ett* anslag — litt. 104 —, och avser styrelsen att — under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall — noggrant från fall till fall pröva stipendiebehovet med hänsyn till det gagn, som icke blott den enskilde läraren utan ock skolans undervisning kan vinna genom lärares deltagande i olika kurser eller studieresor.

I begärda anslaget ingår även "bidrag till föreläsningsverksamhet" liksom under år 1953.

15 A 2—108,1.

Anslaget inrymmer: pensionsavgifter för av staden betalade pensioner enligt äldre pensionsbestämmelser + för tre konsulenter + för övningslärare + för simläraren.

15 A 2—108,2.

Här avses övningslärares engångsavgifter, som inrymmas i litt. 108/1953, och vilka icke erlagts under år 1953. De böra reserveras.

15 A 2—115,2.

Anslagets höjning förorsakas av kostnaderna för *dels* nya skjutsar till och från Lundby skola — kronor 9.670: —, *dels* ny skjuts Fredriksbergs vägskäl—Jakobsbergs skola — kronor 2.140: —, *dels och* flera busskort med hänsyn till att allt flera elever inom staden måste hänvisas till annan skola än den, som ligger närmast bostaden. De förstnämnda skjutsarna ha motiverats i skrivelse till stadsfullmäktige den 17 juni i samband med begäran om ytterligare anslag för år 1953.

15 A 2—121,1.

Kostnaderna för fri undervisningsmateriel är mycket svåra att någorlunda exakt kunna ange. De bokade utgifter, som avse förra halvåret 1953, ge ingen vägledning, då så gott som samtliga rekvisitioner under året göras under sommaren för kommande läsår. Folkskolestyrelsen har emellertid utgått från det faktiska utgiftsbeloppet för 1952 och ökat detta med 22 %, dvs. procentsatsen för barnantalets ökning från 1952 till 1954 enligt följande:

Barnantalet:

läsåret	1951/52 = 5.324	kalenderåret 1952 = 5.622
„	1952/53 = 5.919	
„	1953/54 = 6.584	kalenderåret 1954 = 6.855
„	1954/55 = 7.126	

ökning 1952 till 1954 = 6.855—5.622 = 1.233 dvs. 22 % av 5.622.

Kostnad:

1952 = c:a 164.500 kronor.

$$\text{beräknad } 1954 = 164.500 + \frac{22 . 164.500}{100} = 200.690 \text{ kr. (avrundat kr. } 201.000)$$

Härtill har lagts kronor 3.000: — för de blivande högstadiernas och kronor 2.000: — för fortsättningsskolans behov.

Hänsyn har dock icke tagits till de prishöjningar, som böckerna undergå genom att förlagen bestå de nyutkommande upplagorna av olika läroböcker med rätt dyrbara illustrationer, för de mindre barnen med spatiösa stilsorter m. m. Folkskolestyrelsen har därför i flera fall sett sig nödsakad att, i den mån statsbidragsbestämmelserna det tillåter, lämna barnen endast som lån vissa böcker, som närmast äro att betrakta som läseböcker.

Lärarkåren har givits och ges instruktioner för iakttagande av sparsamhet med förbrukningsmateriel.

15 A 2—124,1.

Ökningen motiveras med det höjda antalet klassavdelningar (10 % 1954 jämfört med 1953).

15 A 2—124,2.

Anslaget till lärarnas referensbibliotek har i flera år varit otillräckligt, varför starkt behov av inköp av facklitteratur föreligger. Även en höjning med 100 % är knapp med hänsyn till det ständigt ökande lärarantalet.

15 A 2—124,3.

a) Kostnaderna för folkskolornas bibliotek kan möjligen synas relativt höga. Skolornas förseende med lämpliga barnböcker anser folkskolestyrelsen emellertid vara en för undervisningen och barnens fostran så betydelsefull angelägenhet, att anslagets storlek bör vara välmotiverat. Skolkommissionen har betecknande rubricerat skolbiblioteken som "skolans verkstad".

Folkskolestyrelsen föreslår alltså, att anslaget för 1954 höjs från kronor 16.000: — till kronor 20.000: —, sedan bibliotekens antal ökats med ett bibliotek i Korsängen, för vilket 1953 utgått anslag å kronor 10.000: — för nyanskaffning.

b) Anslaget till facklitteratur (referensbibliotek) för de olika avdelningarna förutsättes utgå med oförändrat belopp.

c) I Herrgärdsskolan föreslås nyinredning av lärjungebibliotek. Denna skola är av sådan storleksordning, att eget bibliotek icke bör saknas. Som lokal har tänkts det gamla för sitt nuvarande ändamål obrukbara skolköket å vinden, som innevarande sommar ombygges till lärosal (enl. litt. 15A4—160,1/1953). Detta utrymme skulle alltså inredas på sådant sätt, att det kan disponeras dels som lärosal, dels som lärjungebibliotek. (Se i övrigt bil. B och *särskild skrivelse* i ärendet.)

15 A 2—124,4.

Behovet av nya undervisningsfilmer ökar i takt med antalet nya läraravdelningar. Många av de äldre filmerna äro dessutom antikverade eller förslitna och behöver ersättas, varför anslaget för 1954 har ansetts böra ökas med kronor 2.500: —.

15 A 2—124,9.

Se 124,3 och *särskild skrivelse.*

15 A 2—124,10 och 11.

Särskilda littera ha upprättats för undervisningsmateriel av mer beständig art (hyvlar, sågar, saxar, strykjärn, kokkärl m. m.) till slöjdens och skolkökens förråd. Dessa littera ha utbrutits ur 121,2,3 och 4, där dylika utgifter tidigare bokats. Anslagen å litt. 121,2,3 och 4 ha därför icke föreslagits höjda, vilket eljest skulle skett med hänsyn till det ökade barnantalet.

15 A 2—178,2.

Folkskolestyrelsen har i skrivelse till Drätselkammaren för år 1953 anhållit om tilläggsanslag till stipendier åt elever vid folkhögskolor, enär givet anslag på grund av det ökade antalet studerande och även penningvärdets fall från 1950 visat sig otillräckligt. Anslaget har alltså även för 1954 föreslagits höjt till i skrivelsen till DK nämnt belopp — kronor 4.500: —.

15 A 2—368,1.

Se bil. A. I anslagsäskandet har upptagits även en post på kronor 5.000: — till anskaffande av blåsinstrument för en skolans egen blåsorkester. (Jfr 15A2—101,11. Se *särskild skrivelse)*

15 A 2—270,1.

Statsbidrag till lärarlöner utgår med hela lönebeloppet, minskat med kronor 1.600: — för folk- och kronor 1.100: — för småskollärare.

Till avlöning av övningslärare utgår 78 % statsbidrag å lönen. Samma procentsats gäller statsbidrag till lärare i fortsättningsskola.

Det torde dock observeras, att löner till lärarpersonal enligt litt. 15A2—101,12 gälla kalenderåret 1954, medan statsbidragen avse lönerna för *läsåret* 1953/54.

Nedanstående beräkningar äro alltså baserade på de löner enl. litt. 15A2—101,12, som avse läsåret 1953/54:

a) Lön 1954 till folkskollärare, anställda 1/7 1953	1.967.400: —	
„ „ „ småskollärare „ „ „	988.284: —	2.955.684: —
Avgår löneklassuppflyttning 1/7 1954:		
för folkskollärare	25.296: —	
„ småskollärare	6.072: —	31.368: —
Kronor		2.924.316: —
Avgår skoldistriktets andel:		
folkskollärare 148×1.600	236.800: —	
småskollärare 100×1.100	110.000: —	346.800: —
Kronor		2.577.516: —
Timlärare	56.741: —	
Avgår för lärare i högstadier	18.018: —	38.723: —
Statsbidrag kronor		2.616.239: —
b) Lön 1954 till *övningslärare,* anställda 1/7 1953	360.636: —	
Avgår löneklassuppflyttningar 1/7 1954	5.454: —	355.182: —
Timlärare		18.069: —
		373.251: —
Avgår skoldistriktets andel, 22 %		82.115: —
Statsbidrag kronor		291.136: —
Statsbidrag till lärare i fortsättningsskola:		
78 % av 47.628: —		37.150: —
Statsbidrag kronor		37.150: —
Barnbidrag		108: —
Totalt kronor		2.944.633: —

15 A 2—270,2.

Bidraget till lärjungebibliotek är höjt till kronor 3.000: — maximibelopp. Ny författning. (Ännu ej utkommen.)

15 A 2—270,3.

Se KK 400/1947.

254 avd. (Aa-form) à kr. 60: — 15.240: —
6 avd. (Blb-form) à kr. 110: — 660: —
1 avd. (B2-form) 160: —

Kronor 16.060: —

15 A 2—270,4.

Se KK 598/1952.

6.584 elever à kr. 12: — 79.008: —

15 A 2—270,5.

Se KK 346/1947 med däri sedermera vidtagna ändringar (Wallin-Holmqvist. Folkskolestadgan 1953 sid. 288.)

Av anslaget å litt. 15A2—115,2 torde c:a kr. 32.000: — vara statsbidragsberättigade. Statsbidrag 80 % . 32.000: — = 25.600: —

15 A 3—101,0.

En ny skötersketjänst i lönegrad 14 erfordras från 1/7 1954. Se *särskild skrivelse.*

15 A 3—114.

Nya telefoner: 2 till skolkuratorerna, 1 till Hästhovsskolans sköterskemottagning, 1 från 1/7 1954 till ny sköterska.

15 A 3—115.

Anslaget otillräckligt 1952.

15 A 3—131.

Folkskolestyrelsen får hänvisa till sin skrivelse till Drätselkammaren 28/4 1953, vari förklaring lämnas till överskridandena av 1952 års anslag till beklädnad. Anslaget för 1953 är i hög grad otillräckligt, varför framställning om tilläggsanslag kommer att inges under höstterminen 1953. För år 1954 kan anslaget icke gärna sättas lägre än kronor 20.000: —, vari då inräknats kronor 4.000: — som inkomst från fonder (se 15A3—273,2).

15 A 3—133,1.

Anslaget knappt i år. Måste ökas med hänsyn till ökat barnantal.

15 A 3—173.

Anslagets höjning med kronor 500: — föranlett av att folkskolestyrelsen önskar ge elever, som icke ha tillgång till gymnastiksal i sin skola, bidrag till årsavgift i stadens gymnastikförening, varigenom ett antal barn på icke skoltid kunna komma i åtnjutande av gymnastik utan eller mot ringa kostnad.

15 A 3—368.

Se bilaga A.

15 A 3—270.

Se KK 585/1944 med däri sedermera vidtagna ändringar (folkskolestadgan 1953, sid. 324).

6.584 elever à kronor 1: 55 (skolläkare) 10.205: 20
6.584 „ à „ 1: — (skolsköterskor) 6.584: —

Kronor 16.789: 20

15 A 4—101,6.

Å löne- och arvodesstat för 1953 (litt. 15A1) uppförd skrivbiträdestjänst överföres till 15A4. Folkskolestyrelsen anhåller i *särskild skrivelse* om tjänstens förvandling till kontorsbiträdestjänst i lönegrad 8.

15 A 4—125.

Nytt anslag, som under senaste åren visat sig erforderligt.

15 A 4—160,1.

Se bilaga B. Samtliga föreslagna byggnads- och reparationsarbeten äro av den art, att de knappast kunna uppskjutas.

15 A 4—160,2.

Se bilaga B.

15 A 4—360,1.

Se *särskild skrivelse.*

15 A 4—368,1.

Se bilaga B.

15 A 4—368,2.

Folkskolestyrelsen kommer under hösten 1953 att äska medel till uppförande av ny skola å norra Skallberget. Den torde icke vara färdig förrän omkring 1/7 1955. Inventarieinköp böra dock göras redan under hösten 1954. Anslagets definitiva storlek kan ej nu anges. Folkskolestyrelsen föreslår därför, att expektansanslag å kronor 250.000: — till inventarier för Skallbergsskolan upptages i 1954 års stat, varefter styrelsen under våren 1954 inkommer med exaktare beräkningar i samband med anhållan om förslagsanslag.

15 A 4—övriga litt. på utgifter.

Höjningar å övriga anslagsposter ha föranletts av ökat lokalantal. Under hösten 1954 torde vidare behov föreligga av ett stort antal provisoriska undervisningslokaler. C:a 19 nya läraravdelningar beräknas tillkomma 1/7 1954, utan att vid samma tidpunkt någon ny skola finnes att tillgå.

15 A 4—270,1.

Gäller endast Skerike skola.

15 A 4—270,2.

Se KK 398/1943.

15 A 5—101,0.

Å detta littera har upptagits lön till första bespisningsföreståndarinnan, sedan Drätselkammaren den 11/6 1953 beslutat överföra nämnda befattningshavare från kollektivanställning till anställning som extra befattningshavare med lön efter löneklass 15 från 1/1 1953.

15 A 5—101.

15 A 5—120.

Skolmåltidsverksamheten kräver ständigt ökade anslag, så länge den starka ökningen av barnantalet pågår. Folkskolestyrelsen vågar dock påstå, att kostnaderna

för bespisningen pr portion och barn ingalunda är onormalt hög. Tack vare den rationalisering, som företagits, har för år 1952 portionspriset kunnat hållas nere i 86 öre varav för mat 44,4 öre och löner 32 öre. Därvid har inräknats samtliga utgiftsposter, upptagna i skattestat (såväl drifts- som kapitalutgifter).

Folkskolestyrelsen har i sina anslagsäskanden för 1954 räknat med ett portionspris av 86 öre, utslaget på samtliga utgiftsposter, därav för löner 29,6 öre och mat 46,6 öre, enligt följande:

Barnantal 1954: 80 % × 6.855 = 5.484.
Antal portioner: 210 × 5.484: — = 1.151.640: —
+ för personal.. 28.000: —
1.179.640: —

Löner:

1.179.640 × 29,6 öre		349.173: —
avrundat till		349.000: —
därav å litt. 101,0		25.000: —
å „ 101,5		300.000: —
å „ 101,6		10.000: —
å „ 101,9		14.000: —
Matkostnader: Litt. 120 1.179.640 × 46,6 öre =		549.712: —
avrundat till		550.000: —

15 A 5—368,1.
Se bilaga A.

15 A 5—270,1.
Se KK 553/1946 med däri sedermera vidtagna ändringar (fokskolestadgan 1953 sid. 311). Bidragsunderlaget är 90 öre i skolenhet med endast 2 läraravdelningar, i övriga 70 öre.

Antalet skattekronor pr invånare har från läsåret 1951/52 till 1952/53 stigit från 30,81 till 38,10. Om antalet skattekronor för läsåret 1953/54 antages stiga till 40 kr. pr invånare, blir bidragsprocenten endast *20 %* enligt formeln $\frac{2\,(500-400)}{10} = 20.$

Antalet portioner för elever beräknas *för skolor med 2 klasser* till 250 (barn) × 210 (dagar) = ... 52.500: —
för övriga skolor till 80 % × (6.584—250) barn × 210 dagar = ... 1.064.112: —

Statsbidrag

till mindre skolor 20 % . 52.500 . 0: 90	9.450: —
„ övriga „ 20 % . 1.064.112 . 0: 70	148.975: —
Kronor	158.425: —
Avrundat till kronor	160.000: —

15 A 5—270,2.
Se ovannämnda KK 553/1946.

Hästhovsskolan (270 elever) 20 % . 13.450: —	2.960: —
Skiljeboskolan (190 „) 20 % . 10.600: —	2.120: —
	4.810: —

Avgår tidigare erhållet bidrag för bespisningar i Gryta och Elimkap.	1.362: 40
	3.447: 60
Avrundat till kronor	3.400: —

15 A 5—270,3.

Statsbidrag för hyra av Parkrotundan 3.000: —

Västerås den 12/8 1953.

BIRGER GRIP
ordf.

/H. Collin
sekr.

Bilaga 15 B Praktisk realskola.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för praktiska realskolan får härmed överlämna bifogade löne- och arvodestat samt utgifts- och inkomststat för skolan för år 1954 och får i anslutning till detta anföra följande motivering.

Styrelsen har iakttagit av drätselkammaren anvisad återhållsamhet, varför de flesta utgiftsposterna förslagsvis äro lika stora som föregående år. Ökningarna hänföra sig huvudsakligen dels till löneutgifterna, där lönerna redan innevarande år äro höjda efter centrala överenskommelser, dels till en ny klassavdelning höstterminen 1954 å handelslinjen, som då är utbyggd med två parallellklasser i varje årsklass, alltså sammanlagt åtta klassavdelningar och dels till ny tim- och kursplan för skolan, där skolköksundervisningen uppskjutits från första till andra klassen. Under år 1953 har sådan undervisning varit nedlagd i första klassen, sedan den pågått från år 1917 i folkskolans lokaler. Vidare har arbetet på skolans expedition ökat, vartill kommer gemensam expedition för handelsgymnasiet, varför en halvtidskontorsbiträdestjänst beräknats omändrad till heltidstjänst förslagsvis i löneklass 9, om löne- och avtalsnämnden det medgiver. Anordnande från 1 januari 1954 av en heltidstjänst betecknar minimum av personal på expeditionen.

Fri undervisningsmateriel är höjd med sedvanlig summa 2.000 kronor för en nytillkommen klass höstterminen 1954. Materiel för skolköket är förslagsvis upptaget till 2.000 kronor. Under föregående tid — åren 1917—1952 — har folkskolan kostnadsfritt ställt sådan materiel till förfogande.

På kapitalutgifter har upptagits en lägre summa 13.000 kronor (föregående år 17.000 kronor) och avser en uppsättning skolmöbler till ny klass höstterminen 1954 samt en upprustning av skolans maskinbestånd — speciellt när det gäller räknemaskiner — delvis även för användning vid handelsgymnasiets undervisning. Härvid är även beräknat en additionsmaskin och en elektrisk Facit för expeditionens räkning. Förteckning över inköp av räkne- och skrivmaskiner bifogas.

Driftinkomsterna basera sig huvudsakligen på statsbidraget på lärarlönerna, vilka uppgår till 78 % av löneutgifterna, som av staten delvis ersättes i efterskott, då staten räknar med budgetåret från 1 juli.

Västerås den 1 juli 1953.

På STYRELSENS VÄGNAR:
Folke Ericsson
Ordförande.

/Knut Carlfors.

Bilaga 15 D Kommunal flickskola.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för komm. flickskolan i Västerås får härmed framlägga förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 för komm. flickskolan i Västerås samt den därmed förenade komm. realskolelinjen och får samtidigt göra följande påpekanden:

Bland *lärarlönerna*, vilka för samtliga lärarkategorier beräknats enligt nu gällande bestämmelser och därför höjts, ha 2 ämneslärartjänster i Cg 21 medtagits, vilka anses täcka behovet av timlärare samt av sjukvikarier.

Liksom föregående år upptages ett arvode för avlöning av vikarie för de timmar, som skolbibliotekarien med Kungl. Skolöverstyrelsens medgivande erhållit nedsättning i sin ordinarie ämneslärartjänst; kontant ersättning utgår icke till bibliotekarien. En post på 2.846 kronor har medtagits för semestervikarie för kanslibiträdet, för extra arbeten vid läsårets början och slut (bl. a. övertidsarbete) samt för hjälp vid uppgörandet av schema; med den storlek, skolan har, tar det egentliga schemaarbetet c:a 150 timmar. — Eftersom statsbidrag numera utgår till realskolelinjen, har rektorsarvodet höjts till 1.200 kronor.

Administrationskostnaderna ha höjts något med hänsyn bl. a. till det ökade elevantalet och den därmed sammanhängande ökade förbrukningen.

Av samma skäl har en mindre höjning beräknats för *undervisningsmaterielen* samt för *biblioteket*.

Hälso- och sjukvårdskostnaderna ha enligt gällande författningar höjts med hänsyn till det ökade elevantalet.

Bland *lokalkostnaderna* ha ökade omkostnader för skurning och rengöring måst beräknas.

Vidare har ett belopp på 80.000 kronor medtagits för översyn av golv m. m. samt för målning av annexbyggnaden: på väggarna, som icke äro oljemålade, har putsen börjat falla; sprickbildningen i såväl golv som väggar har det sista året ökat påfallande, sannolikt sammanhängande med sprängningarna i Mariaberget; skolan borde fördenskull kunna tillgodoräkna sig en viss ersättning för reparationsarbetena.

Bland *kapitalutgifterna* har inköp av skolbänkar beräknats samt inköp av klädskåp för eleverna i gymnastiksalen i gamla husets souterrängvåning; dessutom har medtagits ett belopp på 1.500 kronor för iordningställande av högtalaranordningen i sidoutrymmena till aulan; vidare anskaffning av ytterligare 2 symaskiner samt några bord för undervisningen.

Om utrymme för gymnastiksal upplåtes i det nya bergskyddsrummet avser styrelsen att senare inkomma med särskild framställning om anslag för inredning av denna gymnastiksal.

Inkomsterna ha i huvudsak beräknats efter samma grunder som förut. På flickskolelinjen utgår *statsbidrag* med 78 % av lärarlönerna, för realskolelinjen med ett sammanlagt belopp på 20.000 kronor.

Terminsavgifterna ha beräknats till 28.000 kronor samt skolköksavgifterna till 3.000 kronor.

Statsstipendierna upptagas till ett beräknat belopp på 25.000 kronor på såväl inkomst- som utgiftssidan.

Västerås den 30 juni 1953.

Å styrelsens för komm. flickskolan i Västerås vägnar:

Ebba Berg

Ordförande.

Ingeborg Jansson.

rektor

Bilaga 15 F Handelsgymnasium.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Interimsstyrelsen för Västerås handelsgymnasium får härmed överlämna dels löne- och arvodestat samt dels utgifts- och inkomststat för gymnasiet gällande år 1954.

Vid uppgörandet av gymnasiets stat har interimsstyrelsen tagit hänsyn till följande faktorer. Första läsåret 1953/54 med en klass är avsikten att bedriva undervisningen med timlärare enbart, alltså vårterminen 1954. Andra läsåret 1954/55, alltså höstterminen 1954, tillkommer en andra klass, varvid undervisningen är beräknad att bestridas av en e. o. lärare samt i övrigt av timlärare. Lönesättningen för dessa lärare skall avgöras av löne- och avtalsnämnden, men styrelsen har räknat med gängse arvode i motsvarande skolformer med högstadieundervisning, TA 29 och TA 22 i genomsnitt, samt en e. o. tjänst i lönegrad Ce 27 under senare halvåret 1954, motsvarande nu fungerande adjunktslön. I övrigt har styrelsen utgått från den av stadsfullmäktige beviljade utgifts- och inkomststaten; inklusive löne- och arvodestaten för höstterminen 1953, varvid en del summor för år 1954 bibehållits, trots ökningen i tid från halvår till helår i 1954 års budget. Bland arvoden har styrelsen upptagit hälften av arvodet till ett heltidsanställt kontorsbiträde vid praktiska realskolans med handelsgymnasiet gemensamma expedition. En del utgifter från 1953 års stat ha upptagits till dubbla värdet, beroende på att utgifterna gälla helår i stället för halvår, bl. a. för trycksaker, då en hel del nytryck av betyg, katalog och årsredogörelse tillkommer. Styrelsen har förslagsvis beräknat hyra för två, nu obefintliga klassrum för höstterminen 1954, i vilket ärende styrelsen inkommer till drätselkammaren i en särskild skrivelse.

För anskaffning av inventarier, skolmöbler och skåp, för den nya andra årsklassen höstterminen 1954 är beräknat en summa av 3.300 kronor motsvarande anskaffning för första klassen.

Övrig anskaffning av undervisningsmateriel är i huvudsak lagd på praktiska realskolans stat och är i skrivelse från dennas styrelse särskilt motiverad.

Å driftinkomster är beräknat en inkomst av 2.500 kronor motsvarande 25 elevavgifter à 100 kronor. Statsbidrag till handelsgymnasiet kommer att sökas i vanlig ordning för lärarlöner till 60 % år 1953—54 men enligt uppgift från överstyrelsen för yrkesutbildning lär statsbidrag ej utges förrän minst två år förflutit och gymnasiet utexaminerat sin första avgångsklass. Interimsstyrelsen har velat meddela, att den bevakar statsbidragsfrågan fastän någon inkomst i 1954 års stat ej kan upptagas.

Västerås den 1 juli 1953.

Folke Ericsson
Ordförande.

|Knut Carlfors.

Bilaga 15 H Yrkesskola.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed överlämnas vördsamt förslag till budget för stadens Yrkesskola, 15 H, för år 1954.

Styrelsen har räknat med att skolans verksamhet under år 1954 skall ha ungefär samma omfattning som den för 1953 planerade. Detta leder till att i huvudsak kun-

nat upptagas innevarande års belopp på de olika kontona utan större förändringar, varvid dock är att iakttaga, att stadsfullmäktige den 18 december 1952 beviljade vissa tillägg till den tidigare antagna tryckta budgeten.

Här följer nu en redogörelse för föreslagna förändringar i förhållande till innevarande års stat i den mån förändringarna icke äro helt obetydliga.

Posten 101,1 löner till lärare föreslås höjd med c:a 7.000 kronor. Anledningen härtill är i någon mån, att ytterligare ett ålderstillägg beräknas för en av lärarinnorna. Vidare inverkar, att något höjda timarvoden beräknas i installatörklassen för B-behörighet, som en följd av riksdagsbeslut om kurser av detta slag. Eftersom dessa timarvoden helt ersättas av statsverket har beräknats en motsvarande inkomstökning på posten 270,1. Vidare har styrelsen med hänsyn till årets erfarenheter räknat med ett större antal vikarietimmar för sjuka lärare än tidigare. Mest inverkar dock den ökning i antalet timlärartimmar, som blivit en följd av nedsättningen i tjänstgöringen på fem veckotimmar för var och en av de båda tillsynslärarna, som beslöts av stadsfullmäktige vid sammanträdet i december 1952. Detta leder till en beräknad ökning av antalet timlärartimmar på 380 per år.

Posten 105, personalförsäkring har i samråd med drätselkontoret minskats med 400 kronor.

Posterna 107 och 108, pensioner och pensionsavgifter, ha i samråd med drätselkontoret sammanslagits och beräknats till ungefär oförändrat belopp, men här kan tillkomma en nu okänd retroaktivavgift för de ordinarie lärarnas anslutning till statens pensionsanstalt.

Posten 114, telefon, porto, annonser o. d. föreslås höjd från 6.000 till 8.000 kronor. Motivet till detta är, att skolans verksamhet synes komma att mer än tidigare omfatta diverse små kurser för vilka det kräves en ganska dyrbar annonsering. Dessutom har räknats med något ökade kostnader för expenser, särskilt annonsering, för den elektriska installatörkursen. Installatörkursens expenskostnader betalas emellertid helt av statsverket. Posten 270,5 har därför beräknats öka något.

Anslaget till underhåll av byggnader och fast inredning anses i samråd med fastighetsförvaltningen kunna sänkas från 12.000 till 10.000 kronor. Däremot visar det sig, att anslaget till bränsle, belysning och vatten enligt styrelsens uppfattning måste ökas från 18.000 till 20.000 kronor.

Posten 170, bidrag till statsverket för avlöning av vaktmästare, beräknas öka med 570 kronor. Denna ökning är föranledd av att staten uppflyttat sina vaktmästare en lönegrad.

Posten 178,2, statsstipendier till elever, beräknas nedsatt från 60.000 till 50.000 kronor. En motsvarande förändring göres på konto 270,6. I vad mån denna siffra på 50.000 kronor kommer att motsvara verkliga förhållandet är nu mycket svårt att säga, därför att nya bestämmelser om den statliga understödsverksamheten av studier äro att emotse. Emellertid bli posterna på yrkesskolstatens inkomst- och utgiftssida lika stora och synas sålunda sakna reellt värde ur stadens synpunkt. Anslaget till anskaffning av inventarier 368,1 föreslås till oförändrat belopp. Här avses inköp av smärre inventarier, utökning av stolförrådet o. d. För anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel, 368,2, föreslås oförändrat 11.000 kronor. Detta relativt stora belopp användes till förnyelse av maskiner och utrustning i skolans produktiva avdelningar. Framförallt gäller detta den elektromekaniska verkstaden. I denna verkstad har under lång följd av år successivt utbyte av förslitna maskiner skett. För

1954 beräknas utbyte av en försliten universalfräsmaskin mot en ny till en kostnad av c:a 10.000 kronor.

Beträffande inkomstsidan torde följande utöver vad som redan är nämnt böra anföras.

Posten 226, ersättning från elektrotekniska fackskolan m. fl. för vissa tjänster, anser sig styrelsen kunna höja från 11.000 till 12.000 kronor. Däremot anser styrelsen, att posten 236, elevavgifter, bör beräknas lägre än nu, nämligen till 22.000 mot i innevarande års stat 25.000 kronor. Anledningen härtill är framförallt, att elevantalet från främmande län i förberedande dagkurs för inträdessökande till teknisk fackskola under senare år successivt har nedgått. Det är avgiften från dessa elever, som ger det väsentliga av inkomstposten elevavgifter. Anledningen till nedgången i elevantalet torde vara, att förberedande kurser för inträdessökande till tekniska fackskolor och liknande kurser på senare år startats på en hel del håll, där dylika kurser tidigare icke förekommit.

Beträffande posten 270,1, lärarlöner, vill styrelsen anföra, att statsbidrag till lärarlöner beräknas år 1954 liksom innevarande år utgå i huvudsak med kr. 5: 75 per verkligen hållen lektionstimme. Eftersom styrelsen räknar med en skolverksamhet 1954 av samma omfattning som 1953, skulle man vänta, att samma beräknade statsunderstöd upptagas de båda åren. Emellertid förhåller det sig så, att i den elektriska installatörkursen för B-behörighet betalar statsverket hela lärarlönen, och denna har, som tidigare antytts, beräknats något höjd. Detta är anledningen till den beräknade höjningen av posten.

Den förutvarande posten 273,2, bidrag från Zimmermanska fonden till pensioner, har icke upptagits i statförslaget. Denna uteslutning har gjorts på anvisning från drätselkontoret, emedan enligt uppgift därifrån, bidraget, om det fortfarande skall utgå, under sådana förhållanden skall redovisas på annat sätt.

Det föreliggande förslaget, som avser 1954, beräknas av styrelsen att också, liksom det analoga förhållandet tidigare varit fallet år från år, användas vid ansökningen av statsbidrag för läsåret (det statliga budgetåret) 1954/1955, därför att, då detta statsbidrag skall sökas, senare stat än den här framförda icke finnes för yrkesskolans del.

Västerås den 29 juni 1953.

Erik Andersson
Styrelsens ordförande.

|Folke Ericsson.

Bilaga 15 I Gymnastik och idrott.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Idrottsstyrelsen får härmed överlämna sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 samt därvid anföra.

Gentemot budgeten för innevarande år ha driftutgifterna ökat med c:a 60.000 kronor, vilket huvudsakligen beror på att idrottsstyrelsen under 1954 ämnar vidtaga omfattande arbeten för att sätta planer och byggnader i ordentligt skick. Vidare ämnar styrelsen samma år färdigställa en del påbörjade och planerade idrottsplatser.

Utgifter:

Gemensam förvaltning

Ålderstillägg för ordinarie befattningshavare medför löneökningar med 1.778 kronor. Anslaget för semesterlöner har höjts med 1.500 kronor till 5.000 kronor, vilket belopp motsvarar de nuvarande verkliga kostnaderna.

Utgifterna för personalförsäkring ha höjts med 800 kronor i enlighet med avlöningskontorets uppgift.

För att styrelsen skall bli i tillfälle att mera än hittills studera andra städers skötsel av idrottsplatser och därmed sammanhängande spörsmål har anslaget för resor höjts med 500 kronor.

Samma ökning har företagits å anslaget för övriga expenser, då idrottsstyrelsen saknar annat konto för opåräknade utgifter och dylika kunna förväntas i större omfattning nästa år.

Idrottsplatser.

I inledningen angivna utgiftsökningar hänföra sig vad driftkostnaderna beträffa huvudsakligen till denna avdelning av förvaltningens verksamhetsområde och fördela sig på följande sätt.

Anslagen för vattenavgifter och belysning ha höjts med 1.700 resp. 4.000 kronor, för att täcka verkliga utgifterna. Kostnadsökningen å sistnämnda konto hänför sig huvudsakligen till den under detta år inmonterade bastuugnen och varmvattenberedaren, vilka båda äro el.-drivna.

Den planerade grundliga översynen av anläggningarnas byggnader, planer och hägnader medför ökning av utgifterna för förbrukningsmateriel med 1.000 kronor, för förbrukningsinventarier med 500 kronor, för byggnader med 15.000 kronor, för löparbanor och planer med 3.000 kronor, för träningsplaner med 10.000 kronor samt för underhåll av inventarier med 1.000 kronor.

Innevarande år har verkställts tämligen omfattande reparation av idrottsplatsernas byggnader men ännu återstår en hel del att göra innan desamma bliva försatta i gott stånd. Sålunda behöva utdömda elledningar i Arosvallens läktare omläggas samt de sanitära anläggningarna delvis utbytas då desamma, inmonterade för över 20 år sedan, på grund av rost och andra skador äro i dåligt skick. Vidare behöva förrådsbyggnaderna vid idrottsplatserna repareras liksom där uppförda baracker, vilka användas som omklädnings- och tvättrum för idrottsmännen.

Den begärda ökningen av anslaget för löparbanor m. m. hänför sig huvudsakligen till kostnaderna för en nästa år behövlig omläggning av löparbanorna å Arosvallen, vilket utom arbetskostnader medför utgifter för stybb, sållad matjord, tegelmjöl, sarg m.m. med cirka 2.000 kronor.

Träningsplanerna, vilka de senaste åren utsatts för mycket hård förslitning äro i stort behov av hjälpsådd och gödning varjämte den utanför Arosvallen anordnade ishockeybanan på grund av sättningar i marken tarvar ganska omfattande påfyllning av grus vartill kommer att trävirket behöver en grundlig reparation.

Då kostnaderna för anläggning av isbanor i hög grad äro beroende av vinterns väderlek är anslaget härför mycket svårt att beräkna. Med ledning av de senaste vintrarnas utgifter härför har behovet beräknats till 30.000 kronor.

Den lösa inredningen i omklädnings- och andra rum, som på grund av flitig användning är utsatt för mycket hård förslitning behöva liksom en del idrotts- och andra redskap repareras grundligt nästa år.

Då det ställer sig synnerligen oekonomiskt att anlita den manliga arbetskraften för renhållnings- och andra städgöromål kommer detta nästa år att helt utföras av kvinnlig arbetskraft. Kostnaderna beräknas uppgå till 4.000 kronor.

Anslaget för underhåll av transportmedel, som hittills varit otillräckligt har höjts med 1.000 kronor.

Ränta å fasta tillgångar har i enlighet med uppgift från drätselkontoret upptagits till 14.300 kronor.

Idrottshallen.

Utgifterna ha beräknats till samma belopp som innevarande år med undantag för vatten och lyse, som med ledning av årets förbrukning höjts med 3.000 kronor, och anslaget för underhåll av byggnader sänkts med samma belopp.

Dans.

Löner och arvoden har minskats med 1.000 kronor medan utgifterna för annonser beräknas öka med 700 kronor.

Övrig idrottsverksamhet.

Utgifterna beräknas till oförändrade belopp med undantag för kommunalanställdas korporationsidrottsförening, som 1952 erhållit materiel för 500 kronor, men där utgifterna nu torde kunna reduceras till 300 kronor.

Kapitalutgifter:

Då planernas förläggning å Rocklunda idrottsplats beräknas bli bestämda innevarande år har ett anslag å 50.000 kronor för påbörjande av iordningställandet upptagits. Detta anslag avser huvudsakligen kostnaderna för områdets dikning samt för vissa grundarbeten för den blivande fotbollplanen. Denna beräknas kunna påbörjas före övriga anläggningar, då färdigställandet tar en tid av 3—4 år.

För anordnande av entré samt uppsättning av inhägnad mot Vallgatan, där en betongsockel måste gjutas, har upptagits 15.000 kronor. Ovanberörda sträcka är den sista delen av Arosvallens inhägnad, som ännu icke försetts med gunnebonät, enär medel för ändamålet saknats tidigare och då betonggjutning och ordnande av entré äro tämligen dyrbara arbeten.

För idrottsplatsen vid Skallberget har upptagits ett anslag å 20.000 kronor för bestridande av kostnaderna för planens beläggning med skifferstybb. Materielkostnaderna uppgå till 16.000 kronor och resten avser arbetskostnader. En skifferstybbplan ställer sig visserligen något dyrare än en gräsplan i anläggning, men detta har man tillbaka då det gäller underhållet, vilka kostnader för en skifferstybbplan bli tämligen obetydliga och planen dessutom har den fördelen att den utan att taga skada kan förses med is på vintern.

Bristen på tennisbanor är mycket stor här i staden, då tennisen är en sport, som under de senaste åren ökat väsentligt i omfattning. Hittills har endast ordnats tvenne banor i kommunal regi men tanken är att under de kommande åren anlägga ytterligare en eller två dylika banor per år, placerade i närheten av befintliga eller planerade idrottsplaner, varigenom kostnaderna för skötsel kunna nedbringas.

För fortsatta arbeten med iordningställande av Emaus idrottsplats, vilken disponeras av icke mindre än 8 klubbar, har under innevarande år den mot Tegnérgatan belägna delen fyllts och är det å denna del meningen att anlägga en skifferstybbplan varjämte den befintliga gräsplanen, som för övrigt nu saknar gräs, skall flyttas något och besås. De här upptagna 30.000 kronorna utgöra endast en del av kostnaderna,

då slutgiltigt ordnande av platsen icke kan ske förrän av handelsträdgården vid Emaus för idrottsplatsen avsedd del kan disponeras.

För ståplatsläktare har upptagits ett belopp av 20.000 kronor motsvarande kostnaderna för ståplatsläktare för cirka 1.500 personer. Det är nämligen ganska dyrbart att för olika idrottsevenemang ideligen hålla på att flytta de befintliga läktarna, vilka även vid varje transport blir mer eller mindre skadade. Avsikten är därför att vid tvenne fotbollplaner och en bandyplan permanent ha så mycket läktare att minimibehovet därmed kan täckas. Vid större evenemang är det oundvikligt att flyttning sker, men erhållas fler läktare behövs detta icke så ofta som nu.

Redan i föregående års budgetskrivelse begärde idrottsstyrelsen anslag för påbörjande av idrottsplatsen vid Grytaborg i förutvarande Badelunda socken, vilken plan är en bland de nödvändigare i staden, då detta område saknar dylik plats och densamma dessutom är avsedd att användas för den närbelägna skolans behov. Planen är avsedd att beläggas med skifferstybb varjämte för skolornas behov skall anordnas en löparbana om cirka 120 meters längd. Behövliga omklädningsrum beräknas kunna få disponeras i skolhuset. För denna första utbyggnad erfordras 35.000 kronor.

För anskaffning av erforderliga inventarier såsom häckar och andra idrottsredskap, mindre varmvattenberedare, skottkärror, massagebänkar m. m. har upptagits ett anslag å 3.000 kronor.

För inköp av en lämplig traktor med tvenne arbetsvagnar har upptagits ett anslag å 17.700 kronor. En av idrottsstyrelsens lastbilar, för några år sedan övertagen begagnad från renhållningsverket, är nu slutkörd och skulle behöva bytas. Erfarenheten såväl härifrån som från andra idrottsplatser visar emellertid, att man kan ha mycket mera användning för en traktor, vilken dessutom ställer sig mycket billigare ifråga om driftskostnaderna. En dylik traktor kostar 12.500 kronor och lastvagnarna 2.600 kronor per styck. Det är icke tillräckligt med en vagn vid de ofta förekommande jordtransportarbetena, då man med två vagnar har möjlighet att effektivare utnyttja arbetskraften på så sätt att den ena vagnen lastas medan den andra köres till för jorden eller annan materiel avsedd plats.

För den till utbyte avsedda bilen torde knappast mer än skrotvärdet erhållas.

För den innevarande år påbörjade anläggningen för uppsättning av matchur och anslagstavlor m. m. erfordras ett belopp av 5.000 kronor. En dylik anläggning torde få anses absolut nödvändig vid en idrottsplats och dylika anordningar finnas på de flesta idrottsplatser.

Därest frågan om anordnande av centralförråd icke kommer att lösas inom de närmaste åren är det en absolut nödvändighet att idrottsstyrelsen själv anordnar ett dylikt för sina behov. Som det nu är saknas utrymmen för förvaring av en hel del dyrbara inventarier och materiel, vilket medför successiv förstöring av desamma genom utomhusförvaring. Tidvis har byggnadskontorets förråd kunnat bereda utrymmen under tak men sällan för någon längre tid i taget. Något ur brandskyddssynpunkt godtagbart garage finnes icke å Arosvallen och utrymmet räcker nätt och jämt till för en bil. Skulle icke förrådsfrågan lösas centralt inom rimlig tid erfordras ett belopp av 25.000 kronor för anordnande av ett idrottsstyrelsens eget förråd. I varje fall måste idrottsstyrelsen så fort som möjligt erhålla anslag med 3.000 kronor för uppsättning av kallgarage av korrugerad plåt, vilket i varje fall hindrar att bilen förstöres av väder och vind.

För ersättning av plattor för dansgolvet samt anskaffning av vissa inventarier för handboll och tennis erfordras liksom föregående år ett anslag à 2.000 kronor för idrottshallen.

Inkomster:

Idrottsplatser.

Sedan numera tvenne av stadens fotbollag spela i division II beräknas inkomsterna av denna sport öka med 3.000 kronor medan inkomsterna av skridskobanor torde komma att minska med 1.000 kronor.

Inkomsterna av körslor komma att minska med 4.000 kronor, då matkörningen för skolorna såsom för idrottsstyrelsen oekonomisk numera upphört.

Idrottshallen.

Då publiksiffrorna för handboll äro i sjunkande beräknas inkomsterna för denna sport minska med 1.000 kronor. Hyresinkomsterna för brottarlokalen samt gymnastik väntas däremot öka med 500 kronor.

Dans.

Med ledning av hittillsvarande resultat av årets dans beräknas inkomsterna öka med 3.000 kronor.

I övrigt äro såväl utgifter som inkomster beträffande driftskontona oförändrade. Idrottsstyrelsen anhåller att av årets anslag för kapitalutgifter ej förbrukade medel reserveras till år 1954.

På grund av vad sålunda anförts får idrottsstyrelsen hemställa

att stadsfullmäktige måtte godkänna bilagda förslag till utgifts- och inkomststat för gymnastik och idrott för år 1954.

Västerås den 29 juni 1953.

För IDROTTSSTYRELSEN

Erland Gustafson

/Gunnar Ekberg.

Bilaga 15 J. Stifts- och landsbibliotek.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för stifts- och landsbiblioteket får härmed överlämna förslag till kommunal utgifts- och inkomststat för år 1954 och i samband därmed anföra följande.

Sedan reglemente för biblioteket numera blivit fastställt av Kungl. Maj:t ha formerna för bibliotekets verksamhet åtminstone i huvuddragen blivit klarare. Såsom huvudman för biblioteket står staten, som bedriver verksamheten med biblioteksstyrelsen såsom lokalt tillsynsorgan med bidrag från såväl staden som landstinget.

Statens anslag avser avlöningskostnader för *dels* två befattningshavare å ordinarie stat, nämligen en bibliotekarie och en expeditionsvakt *dels* två extra amanuenser. Dessa befattningar äro rent statliga. Vidare beviljar staten ett anslag för bokinköp och för expenser. Ett särskilt statligt anslag utgår slutligen till bokinköp m. m. till det blivande vandringsbiblioteket. De anslag, som härför beviljats under det statliga budgetåret 1952/1953 samt begärts för de statliga budgetåren 1953/1954 och 1954/1955 framgå av bifogade uppställning.

Vidare kan biblioteket för kalenderåret 1954 av *landstinget* påräkna *dels* ett en-

gångsanslag å 20.000 kr. för nyanskaffning av böcker till det nya biblioteket, *dels* ett driftsanslag å 15.000 kronor.

Alla övriga utgifter för stifts- och landsbiblioteket måste bestridas av staden, som härför bör upptaga anslag i den kommunala budgeten. Ett villkor för stifts- och landsbibliotekets inrättande var att staden åtog sig att tillhandahålla för ändamålet erforderliga och lämpliga bibliotekslokaler samt att bestrida — förutom kostnaderna för underhåll av nämnda lokaler ävensom inköp och underhåll av inventarier för desamma — jämväl utgifter för uppvärmning, belysning, städning och renhållning av lokalerna samt därmed jämförliga löpande utgifter ävensom för behövlig arbetskraft utöver den av staten bekostade. Dylikt åtagande har även staden iklätt sig.

En följd av det nu sagda är att den kommunala budgeten för stifts- och landsbiblioteket i fortsättningen bör erhålla en ändrad uppställning gentemot föregående år. I budgetförslaget böra under särskilda kontobeteckningar upptagas och specificeras endast utgifterna för den av *staden* anställda bibliotekspersonalen samt därutöver anslag för städning, renhållning, belysning och värme, hyra samt andra med bibliotekslokalerna förknippade utgifter ävensom anslag för anskaffning, underhåll och försäkring av inventarier. Övriga i föregående års stat under särskilda konton redovisade anslag för bokinköp och bokinbindning, skrivmateriel, telefon och andra liknande expenser böra däremot i den *kommunala* budgeten redovisas under ett enda konto såsom ett stadens bidrag till stifts- och landsbiblioteket.

Den ändrade uppställningen av den kommunala staten för biblioteket medför svårigheter att göra direkta jämförelser mellan anslagen i 1953 års stat och i föreliggande statförslag. Stadens sammanlagda budgeterade kostnader för stifts- och landsbiblioteket utgöra emellertid enligt nu föreliggande förslag cirka 215.000 kronor mot cirka 171.000 kronor enligt innevarande års stat. Ökningen beror förutom på ändringar i lönestaten huvudsakligen på ökat anslag för anskaffning och underhåll av böcker.

Stadens bidrag till stifts- och landsbiblioteket utöver avlöningarna till den kommunala personalen samt fastighets- och inventariekostnaderna har upptagits till 77.500 kronor. Med hänsyn till att det kommunala och det statliga räkenskapsåret icke sammanfalla, har det ur redovisningssynpunkt ansetts lämpligast angiva att hälften av anslaget avser senare hälften av statliga budgetåret 1953/1954 och hälften av anslaget första hälften av statliga budgetåret 1954/1955.

Nämnda bidrag specificeras på följande poster:

Skrivmaterial, blanketter o. dyl.	6.500: —
Telefon, annonser, fraktkostnader	3.500: —
Resor och traktamenten	500: —
Föreningsavgifter	400: —
Övriga expenser	500: —
Ombindning och underhåll av böcker	6.000: —
Prenumeration å tidningar och tidskrifter	5.000: —
Försäkring av böcker	100: —
Inköp och inbindning av böcker	55.000: —
	77.500: —

Ifråga om motiveringen för de olika delposterna hänvisas till bilagda av t. f. bibliotekarien upprättade redogörelse.

Beträffande övriga i den kommunala budgeten angivna poster får styrelsen lämna följande kommentarer.

Konto 101,0. Enligt central överenskommelse mellan Svenska Stadsförbundet och vederbörande befattningshavareorganisationer skall den nuvarande befattningen såsom assistentbibliotekarie i lönegrad 20 uppflyttas i lönegrad 21 samt de ordinarie befattningarna såsom assistentbibliotekarie i lönegrad 18 (3 stycken) uppflyttas i lönegrad 19. Uppflyttningarna skola efter överenskommelse ske retroaktivt från den 1 januari 1953.

Stadsfullmäktige ha den 26 mars 1953 beviljat anslag för anställande av en barnbibliotekarie å extra stat i löneklass 18. Av motiveringen för beslutet framgår att nämnda befattning i lönehänseende placerats i paritet med begynnelselön för de ordinarie assistentbibliotekarierna. Som en följd härav har nämnda extra befattning i statförslaget upptagits i löneklass 19.

Anslagen i vad avser de ordinarie assistentbibliotekariebefattningarna begäras under villkor av stadsfullmäktiges bifall till särskild framställning härom.

Under nästa år komma två assistentbibliotekarier enligt lönenämndens beslut att uppflyttas i högre löneklass. Hänsyn härtill har tagits vid lönestatens upprättande.

Anslaget för tillfällig arbetskraft utgjorde i 1953 års stat 3.000 kronor. Anslaget föreslås höjt till 5.000 kronor. Posten har beräknats enligt nedanstående:

timtjänst (bokuppsättn. + exped.) 35 tim./vecka = ca 1.800 tim./år.

à kr. 2:50 =	kr. 4.500:—
sjuk- och semestervik.	„ 500:—
Summa Kronor	5.000:—

Av timantalet per vecka måste minst 15 timmar beräknas för biträde vid den nyinrättade barnbiblioteksexpeditionen.

Konto 108. Posten har beräknats i samråd med avlöningskontoret och avser såväl anslag för pensioner som pensionsavgifter. Motsvarande anslag i 1953 års budget utgjorde sammanlagt 28.800 kronor. På grund av en eftersläpning av avgiftsbetalningen till SKP måste pensionsavgifterna i nämnda års stat beräknas till ett högre belopp.

Konto 161,1 har upptagits till 6.000 kronor mot 5.000 kronor i årets stat, konto 161,2 har upptagits till 1.300 kronor mot 700 kronor i årets stat och konto 162 till 10.000 kronor (intern post) mot 7.530 kronor i årets stat. Ökningarna sammanhänga med tillkomsten av nya lokaler för barnbiblioteket.

Konto 169. Här redovisas endast utgifter för försäkring av inventarier medan utgifter för försäkring av böcker ingår i det större kontot 170.

Konto 368. För anskaffning av inventarier har upptagits ett anslag å 10.000 kronor mot 2.500 kronor i 1953 års stat. Ökningen har föranletts bl. a. av behovet att anskaffa diverse inventarier för de nytillkommande statliga befattningshavarna, vilka beräknas vara i verksamhet under år 1954. Anslaget specificeras på följande sätt.

20 st. 4-låd. kartotek à kr. 136:—	2.720:—
1 st. hyllvägg (Kungsörs) för facksal c:a	1.000:—
2 st. Halda skrivmaskiner (à kr. 645:—)	1.290:—
2 st. skrivbord à ca 300:—	600:—
2 st. skrivstolar à kr. 120:—	240:—
2 st. bokvagnar à kr. 280:—	560:—

Inventarier för chefsbibliotekaries rum c:a 3.000: —
Diverse + ev. prishöjningar .. 590: —

Summa Kronor 10.000: —

Västerås den 13 juli 1953.

För styrelsen för stifts- och landsbiblioteket i Västerås:

EINAR KEIJSER

/Per Siösteen.

Bilaga 15 Ö Arbetarnas Bildningsförbund.

Till Stadsfullmäktige, Västerås.

Ang. anslag.

Styrelsen för ABF:s lokalavdelning i Västerås anhåller härmed om ett förnyat anslag för år 1953 förhöjt till 25.000 kr.

Den bifogade berättelsen och statförslaget visar att årets verksamhet gått med en förlust på 3.000 kr. och för det kommande verksamhetsåret får vi högre kostnader för bl. a. löner, pensioner och propagandaverksamhet.

Med förhoppning om stadsfullmäktiges tillmötesgående tecknar

Högaktningsfullt

JOHN JOHANSSON
ordf.

Bilaga 15 Ö Tjänstemännens Bildningsförbund.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås lokalkommitté av Tjänstemännens Bildningsverksamhet (TBV) får härmed vördsamt anhålla att av 1954 års stat erhålla 6.000 kronor för verksamhetsåret 1953—1954. Föregående års anslag utgjorde 5.000 kronor.

Som av bifogade verksamhetsberättelse framgår har antalet studiecirklar under föregående arbetsår uppgått till 109 mot 88 året dessförinnan, en ökning alltså med 24 %. 949 deltagare ha fullföljt kurserna mot 815 året före. En föreläsningsserie har hållits med stort deltagarantal. Under året startades en 2-årig universitetscirkel i nationalekonomi med ett 40-tal deltagare.

TBV hade redan föregående år vissa svårigheter att finansiera studieverksamheten. Då denna verksamhet nästa år beräknas komma att ytterligare utökas, få vi vördsamt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för verksamhetsåret 1953—1954 bevilja TBV i Västerås ett anslag på 6.000 kronor.

Västerås den 3 juli 1953.

För Tjänstemännens Bildningsverksamhet

NILS HÄLLKVIST
Ordförande

/Lars Malmberg
Sekreterare

Bilaga 15 ö Västmanlands Fornminnesförening.
Till Västerås stads drätselkammare.

När Västmanlands Fornminnesförening härmed vänder sig till Västerås stad med anhållan om anslag för nästkommande år, ber föreningen att få hänvisa till verksamhetsberättelse för tiden 1/6 1952—31/5 1953 med tillhörande ekonomisk redogörelse för räkenskapsåret 1952, som i kopia bifogas denna skrivelse. Fornminnesföreningen vill särskilt understryka den ökade yttre verksamheten, som till stor del kommit Västerås stad till godo. Speciellt må framhållas de omfattande undersökningsarbetena i samband med grävningar i stadens centrala delar, de många visningarna av staden och att föreningens intendent i en mängd fall anlitats av stadens tjänstemän i olika ärenden samt insatts i redaktionen för stadsmonografien och utsetts till sekreterare i domkyrkotävlans prisnämnd. Betydelsen för Västerås av föreningens muséer, samlingar och arkiv torde ej ånyo behöva poängteras.

Västmanlands Fornminnesförening kan alltså konstatera, att den utfört ett omfattande arbete i det allmännas tjänst. Att så har kunnat ske, beror i högst väsentlig grad på de anslag, som tilldelats föreningen av Västerås stad och Västmanlands läns landsting. Föreningens styrelse har dock i verksamhetsberättelsen måst framhålla, att föreningens med säkerhet påräkneliga årliga inkomster icke äro tillräckliga. Redan i förra årets anslagsansökningar påpekades, att föreningen icke haft möjlighet att öka sina inkomster i proportion till den allmänna prisstegringen. Detta förhållande jämte underhållet av byggnaderna på friluftsmuseet och det allmännas stigande krav på föreningen och dess tjänstemän och den därmed ökande yttre verksamheten äro de främsta orsakerna till att föreningen nu måste hos Västerås stad och landstinget anhålla om höjda anslag.

I detta sammanhang ber fornminnesföreningen att få framhålla, att flera motsvarande organisationer av de länshuvudstäder, där de ha sina expeditioner och muséer, erhållit betydligt större anslag, än vad Västmanlands Fornminnesförening hittills begärt och fått. Sålunda har förra året Föreningen Heimbygda av Östersunds stad erhållit 31.500 kr., Jönköpings Läns Hembygdsförbund av Jönköpings stad 26.275 kr., Värmlands Fornminnes- och Museiförening av Karlstads stad 32.500 kr., Örebro Läns Hembygdsförbund av Örebro stad 25.000 kr., och Östergötlands Fornminnes- och Museiförening av Linköpings stad 38.000 kr.

För att Västmanlands Fornminnesförening skall kunna fullfölja och om möjligt öka och intensifiera sin verksamhet till icke minst Västerås stads fromma och underhålla, vårda och förkovra sina museer och samlingar, nödgas fornminnesföreningen härmed anhålla,

att Västerås stad måtte för året 1954 bevilja föreningen ett anslag på tjugofemtusen kronor till understödjande av föreningens verksamhet.

Västerås den 6 juni 1953.

För Västmanlands Fornminnesförening:
RAGNAR CASPARSSON
Ordförande

|Sven Drakenberg.

Bilaga 16 A Socialvårdsbyrå

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Socialvårdsdelegationen får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 för 16 A Socialvårdsbyrå och därvid som motivering för de förändringar, som vidtagits i förhållande till den för innevarande år fastställda staten, anföra följande.

Driftutgifter:

105 Försäkringsavgifter: Ökning föreslås efter anvisning av drätselkontoret.
108 Pensionsavgifter och pensioner: Se litt. 105.
110 Kontorskostnader: med ledning av föregående och innevarande års förbrukning föreslås en ökning med 1.000 kronor.
114 Telefon, porto, annonser o. d.: Trots påkallad sparsamhet har förbrukningen å detta anslag visat en stigande tendens, varför föreslås en ökning med 2.000 kronor.
116 Fordonsersättningar: Ersättning har måst utgå i ytterligare ett fall, varför en ökning med 75 kronor föreslås.
118 Föreningsavgifter: Nuvarande anslag har visat sig otillräckligt, varför en ökning med 200 kronor föreslås.
119 Övriga expenser: Av samma skäl föreslås här en ökning med 300 kronor.
163,1 Städning: Med ledning av den faktiska förbrukningen har en ökning med 1.000 kronor föreslagits.
163,2 Uppvärmning och belysning: På samma grund föreslås här en ökning med 500 kronor.

Kapitalutgifter:

368 Anskaffning av inventarier: För inköp av oundgängligen erforderliga inventarier erfordras ett med 1.000 kronor förhöjt anslag.

Västerås i juli 1953.

För socialvårdsdelegationen:
R. V. HULT,
Ordförande.

|Sten Fägerstam.

Bilaga 16 B Fattigvård.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Fattigvårdsstyrelsen får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststater för år 1954 för 16 B 21 Karlslund—Sommarro ålderdomshem, 16 B 22 Badelunda ålderdomshem, 16 B 23 Ålderdomshem Väster samt 16 B 3 Öppen fattigvård och som motivering för de förändringar, som vidtagits i förhållande till de för innevarande år fastställda staterna anföra följande.

16 B 21 Karlslund—Sommarro ålderdomshem.

Driftutgifter:

100 Andel i socialvårdsbyråns kostnader: Av ökningen av dessa kostnader har ytterligare 1.800 kronor ansetts böra belasta ålderdomshemmet.

101,0 Löner och arvoden: På grund av ökade kostnader för sjuk- och semestervikarier har en ökning med 2.000 kronor föreslagits.
101,5 Löner till kollektivanställd personal: Av samma skäl har ävenså en ökning med 2.000 kronor föreslagits.
105 Försäkringsavgifter: Ökning föreslås efter anvisning av drätselkontoret.
108 Pensionsavgifter och pensioner: Se litt. 105.
119 Övriga expenser: Nuvarande anslag är otillräckligt, varför en ökning med 50 kronor föreslås.
212,2 Arbetsmateriel för terapiverksamheten: Genom denna verksamhets utökning har nuvarande anslag blivit otillräckligt, varför en ökning med 500 kronor föreslagits. Utgiftsökningen uppväges dock mer än väl av ökade inkomster för försålda terapialster.
124,2 Glas, porslin och köksattiralj: En sänkning med 100 kronor har föreslagits.
124,3 Övriga förbrukningsinventarier: Detta anslag föreslås bliva sänkt med 200 kronor.
103,1 Anskaffning av livsmedel: Med ledning av förbrukningen under föregående och innevarande år har en ökning med 5.000 kronor måst föreslås.
131 Anskaffning av beklädnad: En viss standardförbättring har ansetts motiverad, varför en ökning med 2.000 kronor föreslås.
160,2 Kostnader för nya linoleummattor på sjukhuset: Den befintliga golvbeläggningen befinner sig i ett synnerligen dåligt skick, varför ett utbyte är oundgängligen nödvändigt. Kostnaderna ha beräknats till c:a 10.000 kronor.
160,3 Kostnader för yttre renovering av vissa byggnader: Puts och utvändig målning på vissa byggnader befinner sig i mycket dåligt skick och oundgängligen erforderliga arbeten, som icke utan våda kunna uppskjutas, ha kostnadsberäknats till c:a 15.000 kronor.
161,3 Elström: Nuvarande anslag har visat sig otillräckligt, varför en ökning med 1.000 kronor måst föreslås.
161,4 Värme: Genom en nedgång av kolpriserna har en sänkning med 5.000 kronor kunnat föreslås.
161,5 Försäkringspremier för fastigheten: En sänkning med 100 kronor har kunnat föreslås.
168,2 Underhåll av övriga inventarier: Även av detta anslag har föreslagits en sänkning, nämligen med 200 kronor.
177 Begravningskostnader: En erforderlig ökning med 500 kronor har föreslagits.
178,1 Flitpengar: En viss höjning av förut tillämpade belopp har ansetts skälig, varför en ökning med 3.000 kronor föreslagits.
178,2 Del av folkpension till pensionärer: En ökning med 22.000 kronor föreslås. Anledningen härtill är dels att genom det nu tillämpade avgiftssystemet ett betydligt större antal bruttofolkpensioner än tidigare inflyter, dels ock att pensionärerna tillerkänts en ökning med 33 % å förut utgående del av folkpensionen i samband med den allmänna höjningen av folkpensionärernas standard under maj månad innevarande år.

Kapitalutgifter:

368 Anskaffning av inventarier: Föreslaget belopp för inköp av oundgängligen erforderliga inventarier understiger det i årets stat upptagna anslaget med 5.000 kronor.

Driftinkomster:

220,3 Försäljning av terapialster: Till följd av terapiverksamhetens allt större omfattning har en ökning av inkomsterna med 1.400 kronor kunnat beräknas.

230 Personalens ersättning för kost: En ökning med 4.000 kronor har kunnat beräknas med ledning av föregående och innevarande års inkomster.

260,1 Personalens ersättning för bostad: Enär två biträdesrum måst tagas i anspråk som pensionärsrum, har en minskning å 1.000 kronor beräknats.

260,2 Övriga hyresinkomster: Vissa lokaler, som tidigare uthyrts, ha tagits i bruk för hemmets egna behov, varför en minskning å 500 kronor beräknats.

272 Vårdavgifter ersatta av andra kommuner: Genom höjning av folkpensionsbeloppen ha de återsökningsbara nettokostnaderna för vård av personer från andra kommuner blivit allt mindre, varför en minskning med 5.000 kronor beräknats.

273 Övriga vårdavgifter: Genom en avsevärd höjning av folkpensionsbeloppen har en ökning med icke mindre än 110.000 kronor kunnat beräknas.

De äskade anslagen sammanlagt överskjuta de i innevarande års stat upptagna med 67.750 kronor medan de beräknade inkomsterna överskjuta de för år 1953 med 108.900 kronor. Under titeln 16 B 21 Karlslund—Sommarro ålderdomshem beräknas sålunda en nettokostnadsminskning å 41.150 kronor.

16 B 22 Badelunda ålderdomshem.

Driftutgifter:

101,0 Löner och arvoden: Nuvarande anslag otillräckligt, varför en ökning med 400 kronor måst föreslås.

101,5 Löner till kollektivanställd personal: Av samma anledning har här föreslagits en ökning med 600 kronor.

105 Försäkringsavgifter: Ökning föreslås efter anvisning av drätselkontoret.

108 Pensionsavgifter: Se litt. 105.

114 Telefon, porto, annonser o. d.: Sänkning med 100 kronor har ansetts möjlig.

115 Resor och traktamenten: Sänkning med 50 kronor har föreslagits.

119 Övriga expenser: Med ledning av föregående och innevarande års förbrukning föreslås en ökning med 250 kronor.

121 Förbrukningsmaterial: Av samma skäl föreslås även här en ökning med 250 kronor.

124,2 Glas, porslin och köksattiralj: En sänkning med 400 kronor har ansetts möjlig.

124,3 Övriga förbrukningsinventarier: Nytt anslag. Hit föres diverse smärre inventarier av icke kapitalökande natur.

130,1 Anskaffning av livsmedel. En ökning med 500 kronor har visat sig oundgängligen nödvändig.

132 Bad och tvätt: Nuvarande anslag felberäknat. Förbrukningen under år 1952 uppgick sålunda till kronor 2.145: 91. En ökning med 1.700 kronor föreslås därför.

133 Läkarvård och medicin: Nuvarande anslag otillräckligt. Ökning föreslås med 300 kronor.

135 Böcker, tidskrifter, förströelse o. d.: Ökning med 50 kronor har ansetts motiverad.

161,1 Värme och lyse: samt

161,2 Övriga kostnader för fastigheten: Dessa båda konton å tillsammans 5.000 kronor utgöra en uppdelning av tidigare konto med sistnämnda beteckning. Den föreslagna ökningen utgör 1.550 kronor och har befunnits erforderlig med hänsyn till den faktiska förbrukningen.

168 Underhåll av inventarier: En sänkning med 500 kronor har kunnat föreslås.

169 Övriga kostnader för inventarier: Efter tillkomsten av litt. 124,3 har en sänkning med 400 kronor ansetts möjlig.

Kapitalutgifter:

368 Anskaffning av inventarier: Nytt anslag. En allmän förbättring av hemmets inredning har ansetts erforderlig, framför allt i form av inköp av nya sängar, nya nattduksbord, bord o. d.

Driftinkomster:

260,2 Personalens ersättning för bostad: En ökning med 300 kronor har kunnat beräknas.

272 Vårdavgifter ersatta av andra kommuner: Genom ökade bruttokostnader ha de inflytande avgifterna för pensionärer från f. d. Björksta och Tortuna kommuner beräknats medföra en ökning med 5.000 kronor.

273 Övriga vårdavgifter: De avsevärt höjda folkpensionerna har beräknats medföra en ökning med 4.500 kronor.

De äskade anslagen sammanlagt överskjuta de i innevarande års stat upptagna med 9.275 kronor, medan de beräknade inkomsterna överskjuta de för år 1953 med 9.800 kronor. Under titeln 16 B 22 Badelunda ålderdomshem beräknas sålunda en nettokostnadsminskning å 525 kronor.

16 B 23. Ålderdomshem Väster.

Denna titel är ny för året. Anslag för utredningskostnader för ålderdomshemmets utbyggnad har tidigare upptagits under titeln 16 B 21 Karlslund—Sommarro ålderdomshem. Då planerna för uppförandet av ett nytt ålderdomshem nu börjat taga fastare form samt då ifrågavarande kostnader icke böra belasta titeln 16 B 21 har anslaget älskats under den nya titeln med oförändrat belopp.

16 B 3. Öppen fattigvård.

Driftutgifter:

100 Andel i socialvårdsbyråns kostnader: Av ökningen av dessa kostnader har efter procentuell fördelning ytterligare 8.200 kronor beräknats åvila den öppna fattigvården.

172 Ersättning till främmande kommuner för utgiven fattigvård: Genom en allmän höjning av understödsbeloppen har en ökning med 5.000 kronor måst föreslås.

175,1—175,4 Anstaltsvård: Med ledning av den faktiska förbrukningen under föregående och innevarande år har en sänkning med sammanlagt 12.000 kronor kunnat föreslås.

177,01—177,08 Understöd med karaktär av fattigvård: Den beräknade kostnadsökningen på dessa konton utgör sammanlagt 40.000 kronor och motiveras med

den allmänna standardförbättring, som ansetts böra komma även den understödstagande allmänheten till del.

177,11—177,14 Understöd utan karaktär av fattigvård: Anslaget för kommunala pensionstillskott har kunnat sänkas med 700 kronor. Som nytt anslag har upptagits 8.000 kronor för hemvård åt åldringar. Denna verksamhet är helt ny och får tills vidare betraktas som ett försök. Med hemvården vill man bereda de gamla möjligheter att längre kvarstanna i sina hem, vilket för stadens del innebär en minskning av de dryga kostnaderna för vård i sluten form.

Driftinkomster:

271 Landstingsbidrag för sjukhusvård: En ökning med 2.000 kronor har kunnat beräknas.

272 Ersättning från andra fattigvårdssamhällen: Detta konto korresponderar med litt. 177,08 och har undergått en sänkning med 10.000 kronor. C:a 2.000 kronor av utgifterna ha beräknats komma att stanna på staden.

273,1 Ersättning av enskilda: Ytterligare 5.000 kronor har beräknats komma att inflyta.

273,2 Ersättning av pensioner och sjukkassor: Med ledning av föregående och innevarande års siffror har en sänkning med 15.000 kronor befunnits sannolik.

De äskade anslagen sammanlagt överskjuta de i innevarande års stat upptagna med 53.500 kronor, medan de beräknade inkomsterna understiga de för år 1953 med 18.000 kronor. Nettokostnadsökningen under titeln 16 B 3 Öppen fattigvård skulle sålunda utgöra 71.500 kronor.

Västerås i augusti 1953.

För fattigvårdsstyrelsen

EINAR JONSSON
Ordförande.

|Sten Fägerstam.

Bilaga 16 C 3 Barnavård och 5 B Familjebidrag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Barnavårdsnämnden får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 för 16 C 3 öppen barnavård och därvid som motivering för de förändringar, som vidtagits i förhållande till den för innevarande år gällande staten, anföra följande.

16 C 3. *Öppen barnavård.*

Driftutgifter:

100 Andel i socialvårdsbyråns kostnader: Beloppet utgör 58 % av bruttokostnaden.

101,0 Löner och arvoden: På grund av uppflyttning i högre löneklass för två befattningshavare föreslås en ökning med 1.000 kronor.

105 Försäkringsavgifter: Ökning föreslås efter anvisning av drätselkontoret.

108 Pensionsavgifter och pensioner: Se litt. 105.

172 Ersättning till andra kommuner för omhändertagna barn: Med ledning av

föregående års förbrukning har en sänkning med 5.000 kronor kunnat föreslås.

175,1—175,6 Anstaltsvård: Den beräknade kostnadsökningen på dessa konton utgör sammanlagt 32.600 kronor och förorsakas i första hand av att avgifterna på samtliga barnhem ha fördubblats från den 1 juli innevarande år.

176,1—176,3 Vård i enskilda hem: Med ledning av föregående och innevarande års förbrukning har en ökning med 10.000 kronor måst föreslås. För vissa svårplacerade barn har fosterlönen måst höjas.

177,1 Kostnader i samband med omhändertaganden av barn: En sänkning med 2.000 kronor har ansetts möjlig.

177,2 Bidragsförskott: Sedan riksdagen beslutat en avsevärd höjning av bidragsförskottens maximibelopp har en ökning med 20.000 kronor måst föreslås, vilken dock uppväges av motsvarande inkomstökning å litt. 270,1 och 273,1.

177,4 Läkarvård och medicin: Med ledning av den faktiska förbrukningen föreslås en ökning med 600 kronor.

177,6 Kostnader för barn, tillhörande andra kommuner: Dessa kostnader, som föras i avräkning, ha med ledning av föregående års förbrukning kunnat sänkas med 15.000 kronor, vilket dock medför en inkomstminskning under litt. 272.

Driftinkomster:

200 Familjebidragsnämndens andel i barnavårdsnämndens kostnader: En ökning med 2.000 kronor har ansetts skälig.

270,1 Ersättning av staten för bidragsförskott: Ökning med 10.000 kronor beräknas med anledning av ökade bruttokostnader för bidragsförskott.

272 Ersättning för kostnader för barn, tillhörande främmande kommuner: Genom en minskning av bruttokostnaderna å litt. 177,6 med 15.000 kronor har en inkomstminskning med 14.000 kronor beräknats. Återstående 1.000 komma att stanna på staden.

273,1 Ersättning av enskilda för bidragsförskott. Av samma skäl, som anföres under litt. 270,1 beräknas en ökning med 10.000 kronor.

273,2 Ersättning av enskilda för uppfostringsbidrag: Genom de höjda bruttokostnaderna för barns vård framför allt på barnhem har en inkomstökning med 10.000 kronor ansetts sannolik.

De äskade anslagen sammanlagt överskjuta de i den för innevarande år fastställda staten med 68.425 kronor, medan de beräknade inkomsterna uppvisa en sammanlagd ökning med 18.000 kronor. Nettokostnadsökningen under titeln 16 C 3 Öppen barnavård skulle sålunda utgöra 50.425 kronor.

Västerås i augusti 1953.

För barnavårdsnämnden:

G. SJÖBERG
Ordförande.

/*Sten Fägerstam*

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Barnavårdsnämnden, vilken tillika är familjebidragsnämnd, får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 för 5 B Familjebidrag och därvid

som motivering för de förändringar, som vidtagits i förhållande till den för innevarande år gällande staten, anföra följande.

5 B *Familjebidrag.*

Driftutgifter:

100 Andel i barnavårdsnämndens kostnader: En viss del av de ökade administrationskostnaderna har ansetts böra belasta denna stat, varför en ökning med 2.000 kronor föreslagits.

177 Familjebidrag: Med ledning av föregående och innevarande års förbrukning har en ökning med 30.000 kronor föreslagits.

Driftinkomster:

270 Statsbidrag: Utgiftsökningen under litt. 177 medför en inkomstökning med i stort sett samma belopp, alltså c:a 30.000 kronor.

Västerås i augusti 1953.

För barnavårdsnämnden:

G. SJÖBERG
Ordförande.

/*Sten Fägerstam.*

Bilaga 16 C 4 Barnstugor

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed överlämnar styrelsen för Västerås stads Barnstugor förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954.

Statförslaget är uppdelat efter samma principer som föregående år. Enligt budgetförslaget skulle utgifterna totalt uppgå till 720.550: —. Inkomsterna beräknas uppgå till 140.723: —, nettoanslaget skulle sålunda utgöra 579.827: — mot 562.359: — under år 1953, vilket innebär en höjning av 29.258: —. Inkomsterna beräknas höjas med 7.590: —. De höjda utgifterna beror till största delen på de två nytillkomna barnträdgårdarna i Mimers bostadsområde å Norra Skallberget. Uppsättning till dessa samt driften under år 1954, tillsammans med driften under hela året 1954 mot halva året 1953 för Krumelurens barnträdgård, Hammarby, höjer utgifterna väsentligt under 16 C 41. För övrigt har utgifterna beräknats med ungefär samma belopp som under år 1953.

Inkomsthöjningen beror dels av statsbidraget, vilket regleras av antalet anställda barnträdgårdslärarinnor samt av de under år 1952/53 uppåt justerade avgifterna vid samtliga institutioner.

Statsbidraget är beräknat efter följande principer:

Konto 16 C 41 1.150: — i lönebidrag per barnträdgårdslärarinna.
Konto 16 C 42 1.150: — i lönebidrag per föreståndarinna och barnträdgårdslärarinna.
30 öre per barn och vårddag för daghemmen.
15 „ „ „ „ „ „ e. m.-hemmet.
Konto 16 C 43 50 öre per barn och vårddag
3.500: — i reseersättning.

Gemensam förvaltning 16 C 40.

Då det i årets budget under 119,2 upptagna anslaget för upplysningsfilm inte kommer att utnyttjas har i 1954 års budget outnyttjat anslag från år 1953 beräknats i de för år 1954 upptagna 300: —.

Barnträdgårdar och klubbar 16 C 41.

Konton under ovanstående rubrik vilka höjts är beroende *dels* av Krumelurens barnträdgård, Hammarby, för vilken driften under år 1954 beräknats för hela året mot halva året 1953, dels av den i kvarteret Lodjuret, Norra Skallberget, planerade barnträdgården, vilken beräknas vara färdig att tagas i bruk den 1 januari 1954 och för vilken både uppsättning och drift är beräknad i 1954 års budget, konto 163,1 (städning) är dock beräknat med hänsynstagande även till 1952 års bokslut, där det kraftiga överskridandet var ofrånkomligt.

Beträffande konto 368 hänvisas till särskild inventarieförteckning, bil. 3. Inventarierna beräknas uppgå till 10.000: —, dock beräknas det i årets budget upptagna anslaget giva ett överskott av 3.500: —, varför ett tilläggsanslag å 6.500: — skulle täcka 1954 års behov.

Daghem och e. m.-hem 16 C 42.

En del smärre justeringar har gjorts med ledning av 1952 års bokslut. Beträffande konto 368 hänvisas till särskild inventarieförteckning. Bil. 3.

Uddens koloni 16 C 43.

Även här har budgeten justerats med ledning av 1952 års bokslut.

Med stöd av vad som ovan anförts får styrelsen för Västerås stads barnstugor hemställa om att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna bifogade förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954.

Västerås den 6 juli 1953.

För styrelsen för Västerås stads barnstugor:

ANNA LARSSON

|Iris Lindén

Bilaga 16 C 5 Ungdomsvård

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Ungdomsvårdsstyrelsen överlämnar förslag till utgifts- och inkomststat för ungdomsvården för år 1954.

Driftsutgifterna uppgå till 82.000 kronor. I förhållande till årets stat innebär detta en ökning med 1.700 kronor. Därav kommer på löner och arvoden 1.500 kronor och på telefon, porto, annonser 200 kronor. Ökningen på löner och arvoden beror på tillkomsten av Siggesborgsgården och utgör arvode till gårdens föreståndare. Höjningen av anslaget för telefon, porto, annonser har skett med anledning av att det lägre anslaget visat sig vara otillräckligt. Övriga driftutgifter har styrelsen ansett sig kunna med iakttagande av viss inskränkning och sparsamhet bibehålla oförändrade.

Såsom kapitalutgift har i staten i likhet med vad fallet är i årets stat upptagits ett anslag av 1.000 kronor för komplettering av inventarier.

Driftinkomsterna äro oförändrade och sluta på 16.100 kronor.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer ungdomsvårdsstyrelsen, att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna förslaget till utgifts- och inkomststat för ungdomsvården för 1954.

Västerås den 8 juli 1953.

För ungdomsvårdsstyrelsen:

AXEL EDSTRÖM

/*Åke Renvall*

Bilaga 16 E Arbetslöshetsnämnd

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Arbetslöshetsnämnden får härmed hemställa, att stadsfullmäktige ville i 1954 års utgifts- och inkomststat upptaga förslagsanslag å 200 kronor för kontorskostnader och å 10.000 kronor för arbetslöshetsunderstöd.

Förhållandena på arbetsmarknaden ge för närvarande ej anledning till oro, men det synes nämnden vara av vikt att i händelse av en ny tillstramning av läget med åtföljande arbetslöshet kunna omedelbart träda hjälpande emellan. Möjlighet att ens till närmelsevis bedöma omfattningen av en eventuellt uppkommande arbetslöshet finns icke, och det anslag nämnden för sådant ändamål äskar, är att betrakta som utgångspunkt för hjälpverksamheten.

För kontantunderstödsverksamheten kan staden påräkna statsbidrag med minst 20 % av utbetalda belopp.

Västerås den 8 juli 1953.

För arbetslöshetsnämnden:

ERIK PETTERSSON

/*Åke Renvall*

Bilaga 16 F Nykterhetsvård

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Nykterhetsnämnden får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 för 16 F Nykterhetsvård och därvid som motivering för de förändringar, som vidtagits i förhållande till den för innevarande år gällande staten, anföra följande.

16 F Nykterhetsvård.

Driftutgifter:

100 Andel i socialvårdsbyråns kostnader: Efter procentuell fördelning har en ökning med 1.875 kronor föreslagits.

101,0 Löner och arvoden: Särskild framställning har ånyo gjorts om att få nuvarande befattningen som assistent på extra stat överförd till ordinarie stat. En ökning med 500 kronor har beräknats.

108 Pensionsavgifter: Efter anvisning från drätselkontoret föreslås en sänkning med 100 kronor.

175 Vårdavgifter för alkoholister: På grund av en allmän höjning av avgifterna på alkoholistanstalterna har en ökning med 3.500 måst föreslås.

177,3 Flitpengar: Ökning med 200 kronor föreslås. Detta medför dock icke någon reell kostnadsökning, enär från detta anslag endast utbetalas de flitpenningmedel, vilka av alkoholistanstalterna överlämnas till nykterhetsnämnden och krediteras litt. 279.

Västerås i juli 1953.

För Nykterhetsnämnden:

R. V. HULT,
Ordförande.

|Sten Fägerstam.

Bilaga 16 H Hemhjälpsnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hemhjälpsnämnden får härmed överlämna sitt förslag till utgifts- och inkomststat för 1954 samt därvid anföra:

Utgifter:

Hemsysterverksamhet.

Genom den innevarande år beslutade och genomförda utökning av antalet hemvårdarinnor från 8 till 13 stycken komma följande utgiftskonton att bli föremål för höjning.

Löner med 32.820 kronor och arvoden åt vikarier med 1.500 kronor. Under arvoden har dessutom upptagits en ny post å 2.400 kronor för ersättning åt expeditionsföreståndare, vilken syssla t.o.m. februari detta år skötts av personal å socialvårdsbyrån mot en för 1953 till 5.900 kronor bestämd andel i byråns kostnader.

Sjukvård torde öka med 200 kronor, hyror med 4.500 kronor, personalförsäkring med 175 kronor, pensionsavgifter med 2.300 kronor, kontorskostnader med 100 kronor, telefon, porto och annonser med 700 kronor, cykelersättning med 625 kronor, övriga expenser med 300 kronor.

Under kapitalutgifter har för expeditionen upptagits ett belopp av 1.000 kronor för inköp av skrivmaskin samt lämpligt bord och stol för denna.

Då av stadsfullmäktige för möbelköp m. m. den 29 januari 1953 beviljat anslag å 10.000 kronor ej helt utnyttjats hemställes att vid årsskiftet kvarstående anslag reserveras till 1954.

Inkomster:

Även inkomsterna beräknas öka genom den personalförstärkning som skett detta år. Sålunda förutsättes inkomsten av hyror bli 3.300 kronor högre. Inkomsten av stats- och landstingsbidrag 7.000 respektive 3.500 kronor högre, inkomsten av lämnad hemhjälp 1.500 kronor högre. Härtill kommer det avtalade bidraget från Asea 21.250 kronor.

Utgifterna beräknas således öka med i runt tal 41.000 kronor och inkomsterna med 36.500 kronor.

I motiveringen härovan har jämförelse mellan årets och nästa års budget årets

siffror tagits enligt den 1952 fastställda staten och har således icke av stadsfullmäktige den 29/1 detta år anslagna medel medräknats.

Systugeverksamhet.

I förhoppning om att under 1954 kunna anskaffa större lokaler och därvid genomföra nödvändig ökning av personalen har anslaget för arvode åt instruktriserna höjts med 4.000 kronor varjämte anslaget för övriga rörelsekostnader med hänsyn till nuvarande och beräknad förbrukning ökats med 500 kronor.

Ifråga om utgifterna för hyra och med utökning av lokalerna följande städningskostnader samt i anslutning till vad ovan sagts vill nämnden endast upprepa vad som framhållits i motiveringen till 1953 års budget, nämligen. "Hemhjälpsnämnden har under de senaste åren försökt anskaffa en centralt belägen systuga för att därigenom kunna centralisera verksamheten. Detta har på grund av den stora bristen på lokaler av olika slag hittills icke kunnat realiseras. Nämnden hyser emellertid den förhoppningen att frågan skall kunna lösas vid stundande årsskifte, då en del lokaler bör kunna bli lediga sedan läroverkets nybyggnad färdigställts. Kostnaderna för förhyrning av lokaler kan därför komma att undergå förändring".

I detta sammanhang vill nämnden framhålla att systugeverksamheten nu anlitas i sådan omfattning att den nuvarande personalen icke medhinner klippning och provning i erforderlig grad. Sålunda kunde arbete icke mottagas vid en av systugorna efter 1 maj i år, då intill denna dag så mycket inlämnats att instruktriserna hade fullt arbete ända till midsommar. Så lång väntetid måste vara till stort förfång för den syhjälpsökande allmänheten.

Anslaget för anskaffning av inventarier torde reserveras för att maskiner m. m. skall kunna anskaffas om nya lokaler erhållas.

Inkomsterna av avgifter beräknas bli oförändrade.

På grund av vad sålunda anförts får hemhjälpsnämnden hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna av hemhjälpsnämnden upprättat förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954.

Västerås den 26 juni 1953.

För HEMHJÄLPSNÄMNDEN:

Gertrud Lundkvist

|Gunnar Ekberg.

Bilaga 18 A Folkpensionering.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Pensionsnämnderna få härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 och därtill anföra följande:

101,0 De genomgripande ändringar i folkpensioneringslagen, vilka träda i kraft den 1 januari 1954, ha tvingat till omfattande förarbeten. Dessa hinna emellertid ej slutföras under innevarande år. Med all säkerhet komma arbetena ifråga att fortsätta under större delen av år 1954. För den extra arbetskraft, som härför måste tagas i anspråk begäres 3.000 kronor.

108 Anslag till pensionsavgifter har upptagits till 4.500 kronor enligt anvisning från avlöningskontoret.

170,1 Beträffande kommunbidraget till folkpensionerna har pensionsstyrelsen rekommenderat en höjning till 975.000 kronor varvid bidragsprocenten beräknats till 50 och pensionspristalet antagits kvarstå vid 135. Avskrift av skrivelse den 9 juni 1953 från pensionsstyrelsen bifogas.

170,2 Kostnaderna för särskilda bostadstillägg kunna enligt pensionsstyrelsen beräknas till 80.000 kronor. Emellertid ha nämnderna med ledning av beviljade och utgående särskilda bostadstillägg kommit fram till en summa av 120.000 kronor. Skillnaden beror enligt pensionsstyrelsen på att pensionsstyrelsens statistik släpar efter ungefär ett halvt år. Vid pensionsstyrelsens beräkning av beloppet har sålunda den under år 1953 utgående provisoriska höjningen om 60 procent icke kommit med i beräkningen i full utsträckning.

368 I samband med omräkningsarbetet av folkpensionerna ha nämnderna måst anskaffa en räknemaskin till ett pris av 911 kronor. Vidare äro nämnderna i behov av en ny skrivmaskin, kostnadsberäknad till 645 kronor.

Övriga utgiftsposter ha visat sig ungefär motsvara behovet och föreslås oförändrade i förhållande till innevarande budgetår.

Västerås den 1 juli 1953.

På PENSIONSNÄMNDERNAS vägnar:

Martin Lindheimer
Pensionsnämndens ordförande

Bilaga 19 B Hyresnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hyresnämnden får härmed överlämna statförslag för år 1954 och i anslutning därtill anföra följande.

Konto 101,0. Löner och arvoden. Anslaget har upptagits till 18.216 kronor mot 18.800 kronor i årets stat. Arvodena till ledamöter och sekreterare äro oförändrade. Enligt löne- och avtalsnämndens beslut den 15 oktober 1952 utgår arvodet numera med 130 kronor pr månad till det ena biträdet och efter halva beloppet i löneklass 10 för det andra biträdet, varjämte 70 kronor per månad beräknas för avlöning av tillfällig arbetskraft. Posten Expeditions- och skrivbiträde har beräknats med hänsyn härtill.

Konto 110. Kontorskostnader. Oförändrat anslag föreslås. Under år 1952 åtgick å anslaget c:a 400 kronor.

Konto 114. Porto. Anslaget upptages med oförändrat belopp av 3.000 kronor. Ungefär hälften har hittills förbrukats å 1953 års anslag.

Konto 115. Resor. Anslaget föreslås oförändrat till 1.000 kronor. Under år 1952 förbrukades c:a 800 kronor.

Konto 119. Övriga expenser. Anslaget oförändrat.

Konto 126. Sakkunniga. Anslaget föreslås oförändrat till 600 kronor. Visserligen har 1952 endast omkring 1/10 förbrukats men posten är svårberäknelig. Sakkunnigutlåtande i ett enda mål kan emellanåt gå till avsevärda belopp.

Västerås den 18 juni 1953.

För HYRESNÄMNDEN:
Per Siösteen

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 22 b

Nr 22 b. Motiveringar till budgetförslaget för år 1954.

Till Magistraten och Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 och i samband därmed anföra följande.

1953 års taxering av 1952 års inkomster har resulterat i ett skatteunderlag, som uppgår till 2.727.706 skattekronor, varav 299.331 fastighetsskattekronor. Antalet skattekronor vid 1952 års taxering av 1951 års inkomster uppgick till 2.428.946 skattekronor, varav 283.216 fastighetsskattekronor. Det är första gången, som de nya kommunala ortsavdragen komma till användning vid taxeringen. Tidigare framräknades under en övergångstid det taxerade resultatet med ledning av de äldre ortsavdragen, varefter en schematisk reducering av det sålunda framkomna skatteunderlaget skedde i efterhand. Detta innebär, att det med ledning av 1953 års taxering bestämda skatteunderlaget måste jämföras med det skatteunderlag, som framkommit vid 1952 års taxering och sedan sistnämnda skatteunderlag undergått förut omförmäld reducering. Det vid 1952 års taxering efter dylik reducering framkomna skatteunderlaget utgjorde 2.249.000 skattekronor. Ökningen i skattekronornas antal enligt 1953 års taxering uppgår sålunda till 478.000 kronor, vilket motsvarar en ökning av cirka 21 %. Anledningen till ökningen är i första hand att söka i de löneökningar, som ägde rum från 1951 till 1952 men som tidigare icke slagit igenom i taxeringen. Någon nämnvärd ökning kan dock icke hänföras till fastighetsskattekronorna. De höjda taxeringsvärdena återspeglades nämligen redan vid 1952 års taxering. Antalet skattekronor per invånare utgör närmare 43 kronor mot 36 kronor föregående år. Härvid har räknats med invånarantalet den 1 januari 1953.

Liksom tidigare har man vid upprättande av 1954 års budgetförslag att räkna med en fordran på statsverket avseende skatt och motsvarande skillnaden mellan den numera av taxeringsnämnderna fastställda skatten för 1952 års inkomst och det belopp, som staden samma år av statsverket uppburit i avräkning å nyssnämnda skatt. Skillnaden uppgår till 7.487.843 kronor. Motsvarande belopp vid upprättande av 1953 års budget utgjorde cirka 4.195.000 kronor.

Vid uppgörande av 1953 års budget förelåg ett bokslutsunderskott, som skulle täckas i budgeten, å cirka 787.000 kronor. Det underskott, som uppstått från 1952 och som skall täckas i 1954 års budget, utgör endast cirka 96.000 kronor.

Vid bedömande av utlångsläget för 1954 års budget måste särskilt beaktas följande omständigheter. Till följd av skattekronornas stegring och det ökade redovisningsöverskottet från staten samt det minskade budgetunderskottet föreligger ett betydligt bättre utgångsläge för denna budget än vad fallet var vid upprättande av 1953 års statförslag. Därtill kommer att några löneökningar av större betydelse icke förekommit under det gångna året och att priserna på material och tjänster hållit sig någorlunda konstanta. Vid upprättande av detta statförslag har man vågat räkna med att samma läge skall fortfara även under 1954. Några anslag för oförutsedd ökning av löner ha därför icke upptagits i budgeten. I årets budget fanns för detta

ändamål ett anslag å 250.000 kronor. Emellertid uppvisa de olika förvaltningarna dock i stor utsträckning automatiska ökningar av driftutgifterna, beroende oftast på ökad verksamhet inom respektive förvaltningsgren eller på tillgodoseende av tidigare eftersatt behov. Trots det förbättrade utgångsläget har drätselkammaren ansett nödvändigt att vidmakthålla en viss återhållsamhet beträffande de olika förvaltningarnas anspråk. Sålunda ha på flera håll företagits nedskärningar av förvaltningarnas anslagsäskanden även om dessa nedskärningar denna gång icke varit lika genomgripande som flera gånger tidigare. Rent principiellt synes det av betydelse att icke vänja förvaltningarna vid en högre standard motiverad av en tillfälligt förbättrad situation. Det är givetvis vanskligt att göra någon mera bestämd prognos över hur skatteunderlaget i fortsättningen kommer att gestalta sig. Man torde emellertid böra utgå från att man för 1955 års budget icke kan röra sig med en tillnärmelsevis så stor ökning av skatteunderlaget, som den vilken förekommit från 1953—1954. Även under år 1955 bör man kunna förvänta ett visst redovisningsöverskott från staten men storleken av detsamma torde icke uppgå till vad som nu föreligger som inkomst i 1954 års budgetförslag. Mot bakgrunden av dessa förhållanden har drätselkammaren icke velat falla för frestelsen att begagna den tillfälligt gynnsamma situationen för en skattesänkning för att kanske endast riskera att nästa år skatten behöver höjas. Drätselkammaren har i stället ansett sig böra utnyttja läget genom att nu göra väsentliga avsättningar för kapitalbildande ändamål samt på en gång i staten täcka in åtskilliga engångsutgifter av kapitalökande natur. Redogörelse för de mera betydande av dessa avsättningar och engångsutgifter lämnas i fortsättningen i denna ingress samt vid kommenteringen av de olika budgettitlarna.

Beträffande löner och pensioner har i 1954 års budget räknats med nuvarande dyrtidstillägg d.v.s. i runt tal 53 %, ifråga om vissa pensioner 74 %. Redan i 1953 års budget höjdes pensionsavgifterna till SKP med anledning av det nya normalpensionsreglementet. Avgifterna till SKP ha upptagits till i runt tal samma belopp som i årets budget. I den sistnämnda upptogos däremot inga avgifter till stadens egen pensionsfond utan man avsatte i stället det reserverade beloppet för retroaktiva pensionsavgifter till fonden. I 1954 års budgetförslag ha avgifter till denna fond åter intagits i budgeten och numera höjts till att motsvara ungefär vad som i pensionsavgifter erlägges till SKP. Man har sålunda genomgående räknat med pensionsavgifter motsvarande 20 % på lönerna att tillföras stadens pensionsfond. Beloppet av dessa avsättningar uppgår till 504.000 kronor. Formellt har ifråga om pensionskostnaderna den ändringen genomförts i förhållande till vad hittills gällt, att på varje delförvaltning upptages endast *en* utgift, betecknad pensionsavgifter, vilken i sig innesluter såväl på förvaltningen belöpande, utgående pensioner som pensionsavgifter till SKP, SPA, SPP och stadens egen pensionsfond. Dessa utgifter på de olika delförvaltningarna sammanföras sedan och redovisas som intern inkomst på finansförvaltningens inkomstsida, varjämte samma förvaltning på utgiftssidan svarar för utbetalningen av samtliga pensioner jämte inbetalning och fondering av pensionsavgifter. Det totala beloppet av de sålunda konstruerade pensionsavgifterna från delförvaltningarna uppgår till 2.517.000 kronor.

Antalet av stadens anställda och pensionärer utvisar alltjämt en ökning. Antalet ordinarie befattningar (utom lärarpersonalen) utgjorde enligt 1952 års stat 478, enligt 1953 års stat 485 och beräknas i 1954 års stat till 502. Motsvarande siffror för lärarpersonalen är för 1952 301, för 1953 331 och för 1954 363. Antalet pensionärer

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 22 b

Nr 22 b. Motiveringar till budgetförslaget för år 1954.

Till Magistraten och Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 och i samband därmed anföra följande.

1953 års taxering av 1952 års inkomster har resulterat i ett skatteunderlag, som uppgår till 2.727.706 skattekronor, varav 299.331 fastighetsskattekronor. Antalet skattekronor vid 1952 års taxering av 1951 års inkomster uppgick till 2.428.946 skattekronor, varav 283.216 fastighetsskattekronor. Det är första gången, som de nya kommunala ortsavdragen komma till användning vid taxeringen. Tidigare framräknades under en övergångstid det taxerade resultatet med ledning av de äldre ortsavdragen, varefter en schematisk reducering av det sålunda framkomna skatteunderlaget skedde i efterhand. Detta innebär, att det med ledning av 1953 års taxering bestämda skatteunderlaget måste jämföras med det skatteunderlag, som framkommit vid 1952 års taxering och sedan sistnämnda skatteunderlag undergått förut omförmäld reducering. Det vid 1952 års taxering efter dylik reducering framkomna skatteunderlaget utgjorde 2.249.000 skattekronor. Ökningen i skattekronornas antal enligt 1953 års taxering uppgår sålunda till 478.000 kronor, vilket motsvarar en ökning av cirka 21 %. Anledningen till ökningen är i första hand att söka i de löneökningar, som ägde rum från 1951 till 1952 men som tidigare icke slagit igenom i taxeringen. Någon nämnvärd ökning kan dock icke hänföras till fastighetsskattekronorna. De höjda taxeringsvärdena återspeglades nämligen redan vid 1952 års taxering. Antalet skattekronor per invånare utgör närmare 43 kronor mot 36 kronor föregående år. Härvid har räknats med invånarantalet den 1 januari 1953.

Liksom tidigare har man vid upprättande av 1954 års budgetförslag att räkna med en fordran på statsverket avseende skatt och motsvarande skillnaden mellan den numera av taxeringsnämnderna fastställda skatten för 1952 års inkomst och det belopp, som staden samma år av statsverket uppburit i avräkning å nyssnämnda skatt. Skillnaden uppgår till 7.487.843 kronor. Motsvarande belopp vid upprättande av 1953 års budget utgjorde cirka 4.195.000 kronor.

Vid uppgörande av 1953 års budget förelåg ett bokslutsunderskott, som skulle täckas i budgeten, å cirka 787.000 kronor. Det underskott, som uppstått från 1952 och som skall täckas i 1954 års budget, utgör endast cirka 96.000 kronor.

Vid bedömande av utlångsläget för 1954 års budget måste särskilt beaktas följande omständigheter. Till följd av skattekronornas stegring och det ökade redovisningsöverskottet från staten samt det minskade budgetunderskottet föreligger ett betydligt bättre utgångsläge för denna budget än vad fallet var vid upprättande av 1953 års statförslag. Därtill kommer att några löneökningar av större betydelse icke förekommit under det gångna året och att priserna på material och tjänster hållit sig någorlunda konstanta. Vid upprättande av detta statförslag har man vågat räkna med att samma läge skall fortfara även under 1954. Några anslag för oförutsedd ökning av löner ha därför icke upptagits i budgeten. I årets budget fanns för detta

ändamål ett anslag å 250.000 kronor. Emellertid uppvisa de olika förvaltningarna dock i stor utsträckning automatiska ökningar av driftutgifterna, beroende oftast på ökad verksamhet inom respektive förvaltningsgren eller på tillgodoseende av tidigare eftersatt behov. Trots det förbättrade utgångsläget har drätselkammaren ansett nödvändigt att vidmakthålla en viss återhållsamhet beträffande de olika förvaltningarnas anspråk. Sålunda ha på flera håll företagits nedskärningar av förvaltningarnas anslagsäskanden även om dessa nedskärningar denna gång icke varit lika genomgripande som flera gånger tidigare. Rent principiellt synes det av betydelse att icke vänja förvaltningarna vid en högre standard motiverad av en tillfälligt förbättrad situation. Det är givetvis vanskligt att göra någon mera bestämd prognos över hur skatteunderlaget i fortsättningen kommer att gestalta sig. Man torde emellertid böra utgå från att man för 1955 års budget icke kan röra sig med en tillnärmelsevis så stor ökning av skatteunderlaget, som den vilken förekommit från 1953—1954. Även under år 1955 bör man kunna förvänta ett visst redovisningsöverskott från staten men storleken av detsamma torde icke uppgå till vad som nu föreligger som inkomst i 1954 års budgetförslag. Mot bakgrunden av dessa förhållanden har drätselkammaren icke velat falla för frestelsen att begagna den tillfälligt gynnsamma situationen för en skattesänkning för att kanske endast riskera att nästa år skatten behöver höjas. Drätselkammaren har i stället ansett sig böra utnyttja läget genom att nu göra väsentliga avsättningar för kapitalbildande ändamål samt på en gång i staten täcka in åtskilliga engångsutgifter av kapitalökande natur. Redogörelse för de mera betydande av dessa avsättningar och engångsutgifter lämnas i fortsättningen i denna ingress samt vid kommenteringen av de olika budgettitlarna.

Beträffande löner och pensioner har i 1954 års budget räknats med nuvarande dyrtidstillägg d.v.s. i runt tal 53 %, ifråga om vissa pensioner 74 %. Redan i 1953 års budget höjdes pensionsavgifterna till SKP med anledning av det nya normalpensionsreglementet. Avgifterna till SKP ha upptagits till i runt tal samma belopp som i årets budget. I den sistnämnda upptogos däremot inga avgifter till stadens egen pensionsfond utan man avsatte i stället det reserverade beloppet för retroaktiva pensionsavgifter till fonden. I 1954 års budgetförslag ha avgifter till denna fond åter intagits i budgeten och numera höjts till att motsvara ungefär vad som i pensionsavgifter erlägges till SKP. Man har sålunda genomgående räknat med pensionsavgifter motsvarande 20 % på lönerna att tillföras stadens pensionsfond. Beloppet av dessa avsättningar uppgår till 504.000 kronor. Formellt har ifråga om pensionskostnaderna den ändringen genomförts i förhållande till vad hittills gällt, att på varje delförvaltning upptages endast *en* utgift, betecknad pensionsavgifter, vilken i sig innesluter såväl på förvaltningen belöpande, utgående pensioner som pensionsavgifter till SKP, SPA, SPP och stadens egen pensionsfond. Dessa utgifter på de olika delförvaltningarna sammanföras sedan och redovisas som intern inkomst på finansförvaltningens inkomstsida, varjämte samma förvaltning på utgiftssidan svarar för utbetalningen av samtliga pensioner jämte inbetalning och fondering av pensionsavgifter. Det totala beloppet av de sålunda konstruerade pensionsavgifterna från delförvaltningarna uppgår till 2.517.000 kronor.

Antalet av stadens anställda och pensionärer utvisar alltjämt en ökning. Antalet ordinarie befattningar (utom lärarpersonalen) utgjorde enligt 1952 års stat 478, enligt 1953 års stat 485 och beräknas i 1954 års stat till 502. Motsvarande siffror för lärarpersonalen är för 1952 301, för 1953 331 och för 1954 363. Antalet pensionärer

utgjorde för 1952 281, för 1953 284 och beräknas för år 1954 till 297. Lönesummorna, inklusive dyrtidstillägg, ha ökat i fråga om ordinarie befattningshavare utom lärare från cirka 4.445.000 kronor i 1952 års stat till cirka 5.539.000 kronor i 1954 års stat och för lärarpersonalen från cirka 3.272.000 kronor i 1952 års stat till cirka 4.763.000 kronor enligt föreliggande statförslag. Lönesumman för övrig, ej kollektivanställd personal, vartill hänföras extra och tillfälliga befattningshavare, arvodister m.fl. utgjorde inklusive dyrtidstillägg 1952 cirka 1.248.000 kronor och beräknas enligt 1954 års statförslag till cirka 1.698.000 kronor.

Pensionssummorna inklusive dyrtidstillägg, ha ökats från cirka 710.000 kronor i 1952 års stat till cirka 977.000 kronor i föreliggande statförslag.

Budgetförslaget för 1954 omsluter cirka 65,3 miljoner kronor mot cirka 52,1 miljoner kronor i innevarande års budget, en ökning sålunda med cirka 13 miljoner kronor eller omkring 25 %. Driftutgifterna uppgå till 51.268.148 kronor och kapitalutgifterna till 14.051.920 kronor, driftinkomsterna till 63.427.768 kronor och kapitalinkomsterna till 1.892.300 kronor.

De flesta delstaterna utvisa nettoökningar, vissa delstater även sänkningar. De största nettoökningarna återfinnas under budgettiteln 2 B 1 Polisverk med cirka 230.000 kronor, varvid dock hänsyn får tagas till att utökningen av poliskåren icke slog igenom i föregående års budget, 7 C Exploateringsfastigheter med cirka 251.000 kronor, 7 D 3 Jordbruksfastigheter med cirka 438.000 kronor, 7 E 1 Diverse hyresfastigheter med cirka 235.000 kronor, 8 C Parkförvaltning med cirka 329.000 kronor, 11 C Elektricitetsverk med 1.224.000 kronor, 13 AB och B Vattenledningsverk med tillhopa cirka 550.000 kronor, 15 A Folkskola och fortsättningsskola med cirka 420.000 kronor, 15 G 1 Läroverk med cirka 350.000 kronor, 15 I 2 Idrottsplatser med cirka 130.000 kronor och 16 Ö Övriga sociala ändamål med cirka 190.000 kronor.

Som i det föregående berörts ha väsentliga avsättningar av skattemedel skett till kapitalbildande utgifter. Bland dessa må nämnas följande. Andra årets avbetalning på ny Magirusstege och ny byggnad för förråd m.m. 187.000 kronor, för skyddsrum i Mariaberget 1.200.000 kronor med avdrag för beräknat statsbidrag à 500.000 kronor, iståndsättande av bygdegård i Skerike 85.000 kronor, grundrabatter 150.000 kronor, diverse fastighetsförvärv 480.000 kronor, reparation och underhåll av herrgårdar 225.000 kronor, ny spannmålstork i Nordanby 80.000 kronor, byggnad för latrinkärlstvätt m.m. 150.000 kronor, anslag för tekniska verkens nyanläggningar 350.000 kronor, nybyggnad för tekniska verkens behov i kvarteret Nimrod 1.100.000 kronor, varav tredjedelen uttaxeras 1954, inköp av transformatorer, som tidigare skett av lånemedel, 150.000 kronor, avsättning för utbyggnad av reningsverket 500.000 kronor, inköp av sophämtningsbil och planeringstraktor 107.000 kronor, ny bro till Björnön 200.000 kronor, slip och upplagsplats för småbåtar och vågbrytare 160.000 kronor och nytt kolonihem i Söderbärke 166.000 kronor, sammanlagt i runt tal 4,5 miljoner kronor.

För mötande av hamnens beräknade förlust ha 470.000 kronor täckts av uttaxerade medel på finansförvaltningens stat.

I fråga om avsättningar till olika fonder må följande framhållas. I enlighet med gällande bestämmelser har till skatteregleringsfonden avsatts ett belopp av 3.700.000 kronor. Avsättningen i årets stat utgjorde 1.750.000 kronor. Härigenom kommer fonden upp i ett belopp av 7.950.000 kronor. I fonden för allmänna byggnader finnes för närvarande en behållning à cirka 1,7 miljoner kronor, sedan avdrag gjorts för alla

hittills gjorda dispositioner. Med hänsyn till att de bestämmelser, som gälla för fonden, icke lämnar möjlighet till större avsättning och då det som ovan framhållits måste anses lämligt att man utnyttjar det nu rådande gynnsamma läget för större avsättningar, föreslår drätselkammaren att man begagnar sig av möjligheterna att inrätta en allmän investeringsfond samt hos Kungl. Maj:t hemställer, att nuvarande behållning i fonden för allmänna byggnader må överföras till denna allmänna investeringsfond. Avsättning har under dessa förutsättningar gjorts till allmänna investeringsfonden med 3.000.000 kronor. Inräknat behållningen av nuvarande fonden för allmänna byggnader skulle sålunda den allmänna investeringsfonden komma att uppgå till i runt tal 4,5 miljoner kronor. Till bostadssubventionsfonden föreslås en avsättning av 300.000 kronor. Fonden har för närvarande en behållning av i runt tal 368.000 kronor. Om hänsyn även tages till inflytande amorteringar, kan fondens behållning vid årsskiftet beräknas uppgå till i runt tal 700.000 kronor. Efter förut omförmäld avsättning till stadens pensionsfond 504.000 kronor, kommer pensionsfondens behållning att uppgå till i runt tal 2.825.000 kronor.

Stadsfullmäktiges reservationsanslag till oförutsedda utgifter har upptagits till i runt tal 920.000 kronor, vari dock med 147.000 kronor ingår återstående medel från anslaget i 1953 års stat för ökade dyrtidstillägg.

Skattesatsen har från angivna utgångsläge och med omförmälda avsättningar samt efter de ändringar i delstaternas budgetförslag, varför nedan skall redogöras, satts till oförändrat 8 kronor 85 öre per skattekrona. Därest den kyrkliga kommunen bibehåller 65 öres uttaxering, skulle skatten sålunda komma att uppgå till 9 kronor 50 öre per skattekrona. Bibehålles även landstingsskatten oförändrad vid kronor 3:80 per skattekrona, skulle sålunda den sammanlagda uttaxeringen i Västerås komma att uppgå till kronor 13:30 per skattekrona. Det bortses härvid från f.d. Skerike kommun, där den kyrkliga skatten är betydligt högre än i staden i övrigt.

Kammaren vill nu liksom tidigare understryka vikten av att de olika delförvaltningarna under det kommande budgetåret iakttager största möjliga sparsamhet med anslagen. Kammaren förutsätter vidare att framställning om nya anslag utöver de i staten upptagna under budgetåret endast göras i särskilt trängande fall.

Liksom tidigare har under en del konton angivits utgiftens beteckning utan att något anslagsbelopp utförts, varjämte kontot försetts med en not vari omtalats att odisponerade medel av tidigare anslag reserverats till år 1954. I samtliga dessa fall avser drätselkammaren att hos stadsfullmäktige hemställa om medgivande, att de medel å kontot, vilka vid 1953 års utgång kvarstå odisponerade, få för samma ändamål reserveras till år 1954. För undvikande av onödig vidlyftighet i framställningen kommenteras dessa konton endast i undantagsfall, då särskilda förhållanden därtill föranleda.

Drätselkammaren övergår härefter till att kortfattat kommentera de olika specialstatförslagen.

1. Allmän förvaltning.

1 A Stadsfullmäktige och dess beredningar.

1 A 1 Stadsfullmäktige.

Utgifterna ha ökat med 5.000 kronor i förhållande till årets stat. Anslaget för tryckning av stadsfullmäktiges handlingar har nämligen höjts från 25.000 kronor

till 28.000 kronor, varjämte från 1 C 2 hit överförts ett belopp av 2.000 kronor för tryckning av kommunal författningssamling. Sammanlagt utgör anslaget för tryckning sålunda 30.000 kronor.

1 A 2 Löne- och avtalsnämnd.

Utgiftssumman är oförändrad i förhållande till årets stat. En sänkning av anslaget för sammanträdesarvoden och böcker m.m. kompenseras av ökning av anslaget för resor och traktamenten.

1 B Stadsrevision.

Utgiftsökningen uppgår netto till 3.300 kronor. Telefonanslaget har höjts med 300 kronor och anslaget för ersättning till Sveriges Kommunalekonomiska förening med 2.000 kronor. Vidare har upptagits en ny intern post à 1.000 kronor såsom ränta på fasta tillgångar, motsvarande 4 % å andelskapitalet i föreningen. I 1952 års budget upptogs anslag à 4.000 kronor för teknisk expertis och specialutredningar. Behållning å anslaget föreslås reserverad till nästa år.

1 C Drätselkammare.

1 C 1 Gemensamma kostnader.

Statförslaget innebär en utgiftsminskning av 3.300 kronor. Konto 101,1 har minskats med 3.800 kronor. I kontot ingår arvode till drätselkammarens ordförande med 5.500 kronor enligt stadsfullmäktiges beslut den 29 januari 1953. I nämnda års stat hade arvodet upptagits till 10.000 kronor. Anslaget för sammanträdesarvoden har höjts med 700 kronor. Slutligen har tillagts en post à 500 kronor, fordonsersättning, som avser bilersättning till drätselkammarens ordförande. Särskilt beslut härom har fattats av drätselkammaren.

1 C 2 Stadskansli.

Utgiftsökningen uppgår netto till 12.000 kronor. Ökningen föranledes huvudsakligen av pensionsavgifterna. Den förut omförmälda omläggningen av systemet för redovisningen av pensionskostnaderna och de ökade avsättningarna till stadens egen pensionsfond slå igenom å så gott som alla delförvaltningar och komma i det följande att särskilt kommenteras endast i den mån särskilda förhållanden föranleda därtill. Lönestaten företer en höjning med 2.000 kronor. Bortsett från löneklassuppflyttningar ha icke skett andra ändringar än att befattningen såsom förste stadsombudsman enligt stadsfullmäktiges beslut den 29 april 1953 uppflyttats en lönegrad och att en extra befattning som skrivbiträde omändrats till ordinarie kontorsbiträde enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 augusti 1953. Anslaget för tillfällig arbetskraft har måst höjas med 1.500 kronor till 3.000 kronor. Från budgettiteln har som nämnts till titeln 1 A 1 överförts anslaget à 2.000 kronor för tryckning av handlingar. I övrigt företer denna budgettitel inga anmärkningsvärda förändringar.

1 C 3 Drätselkontor.

Utgiftsökningen uppgår netto till cirka 40.000 kronor. Av ökningen faller ett belopp à 18.000 kronor å lönestaten. Befattningen såsom stadskassör har uppflyttats

från lönegrad 15 till lönegrad 16 och en kanslibiträdesbefattning omändrats till en befattning som biträdande stadskassör i lönegrad 13, varjämte upptagits en extra befattning som förste stadsbokhållare i löneklass 21, därvid samtidigt den ordinarie befattningen som förste stadsbokhållare omändrats till en befattning som stadskamrersassistent med oförändrad löneplacering, allt enligt stadsfullmäktiges beslut den 24 september 1953. Ålderstillägg har beräknats för tre ordinarie befattningshavare. Anslaget för tillfällig arbetskraft har höjts med 4.000 kronor till 13.500 kronor. Anslaget betecknades tidigare såsom anslag för "normala löneförhöjningar". Ökningen föranledes i huvudsak av behovet av flera extra telefonister. För telefon, porto och annonser har anslaget höjts från 10.000 kronor till 14.000 kronor. Kostnaderna under år 1952 utgjorde 14.800 kronor. Ökningen sammanhänger bl. a. med ändrad och höjd taxa. Portokostnaderna uppgingo under år 1950, 1951 och 1952 till respektive 4.400 kronor, 6.300 kronor och 8.600 kronor. De ökade portokostnaderna bero dels på höjda postavgifter och dels på ökning av antalet räkningar, aviseringar och krav, postgiroutbetalningar o.dyl. Ett nytt anslag à 5.000 kronor har upptagits till utredningskostnader för hålkort.

1 C 4 Drätselkammarens byggnadstekniska byrå.

Denna stat är nollställd, i det att byråns kostnader fördelas på vederbörande byggnadsanslag. Lönestaten utvisar en ökning med 23.000 kronor. Denna sammanhänger med att antalet vid byrån anställda ingenjörer ökats från 4 till 5, varjämte tillkommit en extra befattning som kanslibiträde i löneklass 11. Byggnadsintendentens lön har i förslaget bibehållits oförändrad. Emellertid pågår utredning om tjänstens ordinarie placering. Nyanställningarna ha även medfört att konto 114, telefon, porto, annonser o.dyl. ökat från 1.000 kronor till 2.000 kronor. Sedan byggnadsintendenten erhållit drätselkammarens medgivande att med vedertagen ersättning använda egen bil i tjänsten, har upptagits ett nytt anslag à 2.000 kronor såsom fordonsersättning.

1 Ö Övriga ändamål.

Nettoökningen på denna utgiftstitel uppgår till cirka 10.000 kronor. Nytt anslag har upptagits med 3.000 kronor för inköp av minnesbägare att utdelas till stadens anställda vid avgång ur tjänst. Regler för utdelning av dylika bägare ha fastställts av stadsfullmäktige under år 1952. Anslaget till Svenska Stadsförbundet har höjts från 23.250 kronor till 26.600 kronor. Representationsanslaget har ansetts kunna bibehållas oförändrat. Anslaget för anskaffande av konstverk har höjts med 2.000 kronor, enär anslaget under många år kvarstått med oförändrat belopp och därefter icke ökats med hänsyn till penningvärdets fall. Ökningen av anslaget motiveras även genom tillkomsten av nya lokaler.

I årets stat har upptagits ett anslag till Västerås Reso med 3.000 kronor. Reso har hemställt att anslaget i 1954 års stat måtte höjas till 6.000 kronor. Då enligt drätselkammarens mening Reso icke lämnat någon hållbar motivering härför har framställningen avslagits och anslaget upptagits med oförändrat belopp. Det bör påpekas att anslaget i 1953 års stat höjdes från 2.000 kronor till 3.000 kronor.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville fastställa ovan angivna statförslag under rubriken Allmän förvaltning.

2. Rätts- och ordningsväsen.

2 A Magistrat och rådhusrätt.

I magistratens statförslag har vidtagits den ändringen, att av magistraten begärt anslag å 8.000 kronor för inköp av valinventarier nedsatts till 3.500 kronor. Från 1952 finnes emellertid reserverat ett anslag å 4.800 kronor för samma ändamål, varigenom nämnda nedsättning motiveras. Efter denna ändring utgör nettoökningen i förhållande till årets stat cirka 74.000 kronor. Ökningarna hänföra sig till lönestaten, pensionsavgifterna samt valomkostnaderna. Ökningen i lönestaten utgör 15.000 kronor. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 29 april 1953 ha rådmanstjänsterna uppflyttats från lönegrad 36 till lönegrad 37. I löneanslaget ingår dels medel för uppläggande av fastighetsböcker med 4.700 kronor, dels för anställande av en extra assessor under tre månader för en kostnad av 6.240 kronor. Det totala anslaget för vikarier har beräknats till 34.000 kronor, vilket innebär en höjning från 20.800 kronor i årets stat. Drätselkammaren har bibehållit anslaget men kan icke underlåta finna det anmärkningsvärt att vikariebehovet vid rådhusrätten är så kraftigt. Anslaget för valomkostnader utgör 25.000 kronor. Häri ingår föreslaget arvode åt magistratens ledamöter vid valförrättningen, av magistraten motiverat med att denna förrättning infaller å helgdag. Såvitt drätselkammaren kan finna ingår det i magistratens åligganden att utföra dylik förrättning å därför lagenligt utsatt tid, varför ersättning icke bör utgå för detta ändamål. Någon justering av anslaget, som i detta avseende avser ett obetydligt belopp, har dock icke gjorts.

2 B 1 Polisväsen och fångvård.

Till en början märkes en ren formell ändring innebärande, att man av redovisningstekniska skäl från denna titel utbrutit och till en särskild budgettitel 2 B 2 överfört statspolisen. I polisnämndens statförslag ha vidtagits åtskilliga ändringar och justeringar, förutom de som föranletts av titeluppdelningen. Sålunda har anslaget för personalförsäkring nedsatts från 8.250 kronor till 5.000 kronor. Pensionskostnaderna ha av polisnämnden felaktigt beräknats till endast 300.000 kronor och måst höjas till 408.000 kronor. För resor och traktamenten har polisnämnden begärt anslag med 15.000 kronor. Med hänsyn till att under år 1952 endast åtgått ungefär 11.900 kronor, har anslaget sänkts till 13.000 kronor, vilket innebär en höjning med 3.000 kronor i förhållande till innevarande år. Nämnden har begärt en höjning av anslaget för utgifter i tjänsten etc. från 500 kronor till 800 kronor. Drätselkammaren har emellertid med hänsyn till att anslagsförbrukningen 1952 endast utgjorde 300 kronor, bibehållit anslaget vid 500 kronor. Anslaget för städning och renhållning har av polisnämnden begärts höjt från 15.000 kronor till 20.000 kronor. Under år 1952 åtgick på detta anslag, inberäknat städning av statspolisens lokaler, ett belopp av 18.500 kronor. Med hänsyn till de ständigt ökade kostnaderna för städning har det synts kammaren angeläget att försöka nedbringa dessa. Kontot har bibehållits vid 15.000 kronor. Emellertid bör en undersökning verkställas huruvida icke nedbringande av städningskostnaden skulle kunna ske genom att införa varannandagsstädning på en del av polisens lokaler. Konto 167,1 övriga kostnader för transportmedel har icke medtagits av polisnämnden men av drätselkammaren tillagts och upptagits med ett belopp av 15.000 kronor. Efter sålunda vidtagna justeringar utgöra utgifterna cirka 1.781.000 kronor under titeln 2 B 1 och cirka 143.500 kronor eller sålunda samman-

lagt cirka 1.924.000 kronor mot 1.683.000 kronor i årets stat. Den avsevärda ökningen hänför sig huvudsakligen till de av stadsfullmäktige under året beslutade nya tjänsterna, sammanlagt 12 stycken. En befattning som skrivbiträde har under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande borttagits från tjänsteförteckningen. Befattningen uppehålles av en extra befattningshavare, vilken tjänstgör som tolk och är placerad i löneklass 10. I anslaget till extra och tillfälliga befattningshavare ingår bl.a. anslag för tre nya extra skrivbiträden vid kriminalavdelningen. Enligt vad drätselkammaren inhämtat från polismästaren nödvändiggöras dessa tjänster samt anslag för en halv årslön till ett skrivbiträde av den omständigheten att ytterligare personal anställts å kriminalavdelningen samt av det ökade arbetet i övrigt. Det bör emellertid påpekas att denna utökning icke förutsattes i den framställning, som ingavs till stadsfullmäktige i samband med den begärda utökningen av poliskåren, varför de då lämnade kostnadsuppgifterna voro missvisande. Allt som allt har löneanslaget till personal å ordinarie stat ökats med 113.000 kronor och för extra befattningshavare med 24.000 kronor.

2 B 2 Statspolisen.

Som ovan nämnts ha till denna titel utbrutits de speciella utgifterna för statspolisen, vilka tidigare icke redovisades särskilt.

2 B 3 Åklagarväsen.

Några ändringar ha icke företagits i statförslaget. Utgifterna uppgå till sammanlagt 103.500 kronor mot 100.350 kronor i årets stat medan driftinkomsterna äro oförändrade. Ökningen hänför sig uteslutande till kontot pensionsavgifter.

2 Ö Övriga ändamål.

Denna deltitel företer en ökning i förhållande till 1953 års stat å 1.000 kronor beroende på att anslaget för trafikpropaganda på trafiknämndens begäran höjts från 1.500 kronor till 2.500 kronor. Övriga utgifter äro oförändrade.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville fastställa statförslaget under titeln Rätts- och ordningsväsen med ovan under de särskilda deltitlarna angivna ändringar och förbehåll.

3. Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen.

3 B 1 Uppbördsverk.

Nettoökningen utgör 7.200 kronor. Denna sammanhänger med pensionsavgifterna. Anslaget för löner och arvoden har kunnat sänkas med 3.000 kronor. I lönestaten ingår ett tilläggsbelopp å 2.000 kronor för omändring av två kontorsbiträdestjänster i lönegrad 8 till kanslibiträdestjänster i lönegrad 11. Beloppet bibehålles med reservation för stadsfullmäktiges bifall. Antalet ordinarie skrivbiträdestjänster har reducerats med tre. Beträffande en av dessa tjänster ha stadsfullmäktige fattat beslut den 26 februari 1953, beträffande de övriga den 24 september 1953. Antalet extra skrivbiträden har beräknats till sex mot fyra i 1953 års stat. Totalt har antalet skrivbiträden sålunda reducerats med ett. Anslaget för tillfällig arbetskraft har höjts med 1.000 kronor.

Ersättningen för tillhandahållande av stommar till mantalslängder har efter närmare samråd kunnat bibehållas vid oförändrat belopp av 30.000 kronor och likaså anslaget för ersättning för medverkan vid uppbörd vid oförändrat belopp av 82.000 kronor.

3 B 2 Taxeringskontor.

Anslagen äro i huvudsak oförändrade. Arvodet till föreståndaren föreslås dock höjt med 100 kronor. Särskilt beslut härom bör fattas.

3 C Exekutionsverk.

En särskilt tillsatt kommitté utreder frågan angående omorganisation av stadsfogdekontoret. Då utredningen ännu icke föreligger i avslutat skick, baserar sig budgeten på oförändrad organisation å stadsfogdekontoret med den modifikationen att pension upptagits till nuvarande stadsfogden och lön till efterträdaren. Vissa justeringar ha gjorts i det av magistraten framlagda statförslaget. Efter dessa justeringar föreligger en nettoökning på cirka 3.000 kronor. Beträffande lönestaten märkes att en kanslibiträdesbefattning har indragits enligt beslut av stadsfullmäktige, i samband varmed en befattning som skrivbiträde omändrats till en befattning som kontorsbiträde. Anslaget för fordonsersättningar har höjts från 300 kronor till 1.000 kronor, sedan exekutorerna genom särskilt beslut av drätselkammaren medgivits ersättning för hållande av moped i tjänsten.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville fastställa statförslaget under titeln Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen med ovan angivna ändringar.

4. Byggnads- och stadsplaneväsen.

4 A Stadsarkitektkontor.

I överensstämmelse med byggnadsnämndens beslut att uppdela det nuvarande stadsarkitektkontoret i två kontor, ett stadsarkitektkontor och ett stadsplanekontor, har en uppdelning skett av det nuvarande stadsarkitektkontorets stat i en stattitel, 4 A Stadsarkitektkontor, och en stattitel, 4 B Stadsplanekontor. För att kunna åstadkomma en jämförelse mellan 1953 års budget och 1954 års budgetförslag måste sålunda i sistnämnda förslag budgettitlarna 4 A och 4 B sammanslås.

Uti byggnadsnämndens statförslag har vidtagits den ändringen, att arvodet till byggnadsnämndens ordförande, vilket av byggnadsnämnden begärts höjt från 600 kronor till 900 kronor, upptagits med oförändrat belopp.

Drätselkammaren har utan att taga ställning till huruvida en dylik höjning i och för sig är motiverad, ansett, att enstaka höjningar av ordförandearvodena icke böra företagas utan att en gemensam översyn bör ske av samtliga arvoden. En dylik översyn verkställdes för något år sedan. Det kan diskuteras huruvida en översyn nu åter skall ske. Tillsvidare har emellertid ordförandearvodet bibehållits vid 600 kronor.

Vad som här särskilt påkallar intresset äro ändringarna i lönestaten. I 1953 års stat upptogos tre biträdande arkitekter i respektive löneklasserna 29, 28 och 26. Samma antal biträdande arkitekter har upptagits i 1954 års statförslag därvid emellertid lönen för två av dessa beräknats efter löneklass 29 och för en enligt löneklass 28.

Vidare har en befattning på extra stat som ritbiträde i löneklass 10 upptagits som ordinarie under benämningen modellbyggare och placerats i lönegrad 12. Löneanslagen bibehålles i vad de avse dessa befattningshavare under förbehåll av stadsfullmäktiges godkännande. Vidare kan nämnas att anslaget för tillfällig arbetskraft har höjts från 3.000 kronor till 15.000 kronor. Motiveringen härför är att behov föreligger av extra hjälp vid större stadsplaneutredningar och dylikt. Utgifterna äro i övrigt i stort sett oförändrade. På inkomstsidan har posten avgifter för byggnadslov och protokollslösen upptagits till 40.000 kronor mot 35.000 kronor i föregående års stat.

4 B Stadsplanekontor.

I statförslaget har vidtagits den ändringen att det av byggnadsnämnden upptagna anslag å 16.000 kronor för pensionsavgifter sänkts till 15.000 kronor.

4 C Stadsingenjörskontor.

Statförslaget företer en nettoförbättring å cirka 26.000 kronor. I förslaget till stat har vidtagits den ändringen att anslaget för resor och traktamenten, som av byggnadsnämnden upptagits till 1.300 kronor, med hänsyn till tidigare anslagsförbrukning nedsatts till 1.000 kronor. I fråga om lönestaten märkes, att befattningen som underingenjör i lönegrad 20 jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 28 maj 1953 omändrats till en befattning som byråtekniker i lönegrad 21. Bortsett från vissa löneklassuppflyttningar företer lönestaten i övrigt ingen ändring. På inkomstsidan har posten tomtindelningar, mätningsförrättningar och utstakningar höjts från 40.000 kronor i årets stat till 70.000 kronor, vilket förhållande i huvudsak förklarar nettoökningen i utgifter. Inkomstökningen beror på ny taxa.

Drätselkammaren föreslår stadsfullmäktige besluta att godkänna byggnadsnämndens statförslag under titeln Byggnads- och stadsplaneväsen med ovan angivna justeringar och förbehåll.

5. Försvarsväsen.

5 A Civilförsvar.

I civilförsvarsnämndens statförslag ha vidtagits följande ändringar: För utbildning av personal vid kurser, anordnade av Kungl. Civilförsvarsstyrelsen, har i nämndens statförslag upptagits ett anslag å 2.000 kronor. Under år 1951 åtgick för ändamålet 700 kronor. Under 1952 förekom ingen anslagsförbrukning och under 1953 har endast förbrukats 56 kronor. Under sådana förhållanden har anslaget bibehållits oförändrat med 1.000 kronor. Anslaget för övriga expenser, av nämnden upptaget till 500 kronor, har nedsatts till 100 kronor med hänsyn till att anslagsförbrukningen under år 1952 utgjorde 50 kronor. Civilförsvarsnämnden har i sitt statförslag icke upptagit något anslag för fortsatt utbyggnad av skyddsrummet i Mariaberget, då enligt nämndens uppfattning möjlighet att överblicka omfattningen av arbeten under år 1954 icke förelåge. Drätselkammaren har emellertid under Kapitalutgifter tillagt ett bruttoanslag å 1.200.000 kronor för offentligt skyddsrum i Mariaberget samt på inkomstsidan *dels* ett beräknat statsbidrag å 500.000 kronor, *dels* ett fastighetsägarebidrag enligt av länsstyrelsen fastställd norm å 14.000 kronor.

Efter dessa ändringar och om kapitalutgifterna medräknas, företer civilförsvarets stat en utgiftsökning netto å cirka 200.000 kronor.

I lönestaten har tillkommit ett anslag å 1.500 kronor till biträde för organisations- och planläggningsarbeten.

5 B Familjebidrag.

Nettoutgifterna utgöra enligt förslaget 32.000 kronor. I årets stat äro samma utgifter 30.000 kronor.

5 ö Övriga ändamål.

Anslagen för Västerås Hemvärn och för Västerås Befälsutbildningsförening ha upptagits med oförändrat belopp av respektive 3.000 kronor och 1.000 kronor. Från Västerås Lottakår och Hässlö Flyglottakår har inkommit begäran om anslag med, från den förra 2.000 kronor, medan i den sistnämndas framställning icke angives något särskilt belopp. Enligt vad som inhämtats från Svenska Stadsförbundet förekommer anslag till lottarörelsen i ett flertal städer. Sålunda anslår Göteborg 3.500 kronor, Uppsala 500 kronor, Gävle 1.000 kronor, Halmstad 1.200 kronor, Sundsvall 1.400 kronor, Södertälje 400 kronor, Sundbyberg 500 kronor, Trollhättan 500 kronor, Östersund 500 kronor, Lidingö 400 kronor, Trelleborg 1.000 kronor och Falun 800 kronor. Med hänsyn härtill har upptagits ett anslag å 500 kronor till var och en av de båda lottakårerna. Utgiftsökningen uppgår härmed till 1.000 kronor i förhållande till 1953 års stat.

Drätselkammaren tillstyrker stadsfullmäktige bifalla förslaget till stat under titeln Försvarsväsen med ovan angivna ändringar och tillägg.

6. Brandförsvar.

I brandstyrelsens statförslag ha vidtagits de ändringar, som framgå av det följande. I årets stat upptogs ett anslag för vikarier å 60.000 kronor. Brandstyrelsen har begärt en höjning av detta till 80.000 kronor. År 1951 åtgick å kontot 67.000 kronor och under år 1952 82.800 kronor. Vid flera tidigare tillfällen, senast vid sistnämnda års bokslut, har drätselkammaren fäst brandstyrelsens uppmärksamhet på de onormalt höga kostnaderna för vikarier. Delvis kunna förhållandena förklaras genom en viss permanent sjukledighet inom kåren. Kammaren har emellertid funnit sig böra nedsätta anslaget till 70.000 kronor. Anslaget till beklädnad för brandbefälet har sänkts från 1.500 kronor till 1.368 kronor, vilket sistnämnda belopp motsvarar det fastställda beloppet av 456 kronor per man. Vidare har anslaget för personalförsäkring nedsatts från 5.350 kronor till 4.500 kronor, detta med hänsyn till tidigare anslagsförbrukning. Anslaget för resor och traktamenten, som brandstyrelsen upptagit till 900 kronor, har nedsatts till 700 kronor eller samma belopp som för innevarande år. I 1953 års stat har upptagits anslag för städning med 9.000 kronor. Brandstyrelsen har begärt en höjning av anslaget till 12.000 kronor. Av samma skäl som anförts vid kommenteringen av polisnämndens stat finnes anledning att även här nedbringa städningskostnaderna genom att undersöka möjligheten av varannandagsstädning. Med anledning härav har drätselkammaren nedsatt anslaget med 2.000

kronor till 10.000 kronor. Anslaget för underhåll av transportmedel har av brandstyrelsen upptagits till 12.000 kronor. Med hänsyn till anslagsförbrukningen för år 1952, vilken utgjorde 9.700 kronor, har anslaget sänkts till 10.000 kronor. Bland kapitalutgifterna har styrelsen upptagit ett belopp å 20.000 kronor för inköp av ny personbil. Brandstyrelsen har därvid räknat med inköp av en stor amerikansk vagn för att även kunna använda vagnen för transport av personal i viss utsträckning. Då nu möjligheter funnits föreligga att för en kostnad av cirka 15.000 kronor inköpa en stationsvagn av svenskt fabrikat har kammaren nedsatt anslaget till sistnämnda belopp med påpekande av att inköpet av vagnen skall ske genom drätselkammarens inköpsavdelning. På inkomstsidan ha vidtagits vissa ändringar föranledda av det av stadsfullmäktige den 24 september 1953 godkända avtalet mellan drätselkammaren och landstinget angående ambulansbidragsskyldigheten. Ändringarna innebära att de i statförslaget upptagna posterna avseende bidrag från hälsovårdsnämnden för skötsel och körning av ambulansbil å 16.700 kronor och bidrag från landstinget för skötsel och körning av ambulansbilarna å samma belopp utbytts mot en inkomstpost å 40.500 kronor, motsvarande den ersättning, landstinget har att utgiva. Efter sålunda vidtagna ändringar utvisar statförslaget en minskning av nettoutgifterna med cirka 22.000 kronor i förhållande till 1953 års stat. Härvid är emellertid att märka att i 1953 års stat ingick ett anslag å 125.000 kronor för inköp av en magirusstege. Detta belopp belastar icke vidare brandstyrelsens stat. Beträffande lönestaten märkes att några nya tjänster icke upptagits i denna. Anslaget för löner och arvoden har ökats från cirka 563.000 kronor i årets stat till cirka 590.000 kronor enligt förslaget. Häri ingå även arvodena till borgarbrandkåren. Den ökning av borgarbrandkårens arvoden, som redan tidigare överenskommits, iakttogs icke i 1953 års budget.

Drätselkammaren föreslår stadsfullmäktige att godkänna brandstyrelsens förslag till stat med ovan angivna ändringar, tillägg och förbehåll.

7. Fastighetsförvaltning.

7 A Fastighetskontor och gemensam förvaltning.

I fastighetskontorets förslag ha vidtagits vissa justeringar. Sålunda har fastighetskontoret upptagit en post på 8.000 kronor avseende lön till kollektivanställd personal. Härmed avses lön till en chaufför för kontorets paketbil. Beloppet har omförts och sammanslagits till utgifter för drivmedel, försäkring etc. till en gemensam post å 10.500 kronor. Vidare har fastighetskontoret begärt anslag för lagfartskostnader, telefon och porton samt resor och traktamenten ävensom fordonsersättningar med respektive 11.000, 8.000, 3.200 och 5.400 kronor. Med beaktande av tidigare anslagsförbrukning ha beloppen nedsatts till respektive 10.000, 7.000, 3.000 och 4.000 kronor. Efter sålunda vidtagna justeringar utvisar utgiftstiteln en nettoökning av cirka 34.000 kronor. Av utgiftsökningen faller 12.000 kronor å anslaget för löner och arvoden. Befattningen som fastighetsassistent har enligt stadsfullmäktiges beslut den 25 juni 1953 upptagits i lönegrad 25. Tidigare var befattningen placerad i lönegrad 22. En ny befattning som bokhållare i lönegrad 15 har upptagits enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 augusti 1953. Slutligen har jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 26 februari 1953 en ordinarie befattning som skrivbiträde avförts från tjänsteförteckningen.

Under kapitalutgifter återfinnes ett anslag à 4.100 kronor för anskaffning av inventarier. Anslaget avser bland annat anskaffande av ett aktskåp, skrivmaskiner, räknemaskin, vertikalskåp och ett skrivmaskinsbord.

Å inkomstsidan har inkomsten av bil ökats från 6.000 kronor till 15.000 kronor.

7 B Förvaltningsfastigheter.

1 Rådhus och annex.

Till 7 A har överförts en här tidigare uppförd utgiftspost för pension (en städerska). På begäran av magistraten har upptagits en ny post à 10.000 kronor avseende reparations- och omändringsarbeten i rådhuset. Anslaget avser att täcka en del av de arbeten, som under nästa år kunna bliva erforderliga, då stadskansliet utflyttat från lokalerna i rådhuset.

2 Njord nr 1.

Under år 1954 bedömas vissa reparationsarbeten böra utföras i nämndhuset. Underhållsanslaget har därför höjts från 7.000 kronor till 9.000 kronor.

3 Polishus.

Även här har begärts höjning av underhållsanslaget med 2.000 kronor, nämligen från 5.000 kronor till 7.000 kronor. Posten ränta på fasta tillgångar ökar med cirka 4.000 kronor på grund av polishusets ombyggnad.

4 Brandstation.

Underhållsanslaget har ökats från 17.000 kronor till 20.000 kronor. Fastighetskontoret begärde utsprungligen en höjning från 17.000 kronor till 24.000 kronor under motivering att underhållsanslaget för brandstationen tidigare överskridits och att brandkåren begärt en omändring av brandchefs- och brandmästareexpeditionen. Drätselkammaren anser sig dock böra nedskära anslaget till 20.000 kronor. I anslaget får därvid ingå kostnaden för nyssnämnda omändring av brandchefs- och brandmästareexpeditionen. Då emellertid en dylik omändring kan anses diskutabel, föreslås som villkor för anslaget att omändringsarbetena icke får ske utan drätselkammarens prövning och medgivande.

5 Tullhus.

Utgifter och inkomster äro i huvudsak oförändrade.

6 Diverse förvaltningsfastigheter.

Då fastigheten Stora Fridnäs är i behov av utvändig reparation, har underhållsanslaget höjts från 7.000 kronor till 18.000 kronor. Under kapitalutgifter tillkommer ett nytt anslag à 85.000 kronor för till- och ombyggnad av bygdegården i Skerike. Anslag begärdes för samma ändamål i 1953 års stat med 75.000 kronor. Denna framställning bifölls icke. Å inkomstsidan har beräknats ett statsbidrag à 25.000 kronor. Drätselkammaren förutsätter som villkor för anslaget att byggnadsprojektet blir föremål för vederbörlig utredning och att drätselkammarens tillstånd före arbetets igångsättande inhämtas.

7 Drätselkammarens förrådsbyggnader.

I årets stat har under kapitalutgifter upptagits ett anslag à 250.000 kronor för ny förrådsbyggnad. Då detta belopp icke torde vara tillräckligt, förutsätter drätselkammaren, som icke anser erforderligt att här upptaga särskilt anslag därför, att eventuellt erforderligt tilläggsanslag anvisas ur den allmänna investeringsfonden.

8 Barnstugor, daghem och barnkoloni.

Utgifter och inkomster äro i huvudsak oförändrade.

7 C Exploateringsfastigheter.

Budgettiteln omfattar fastigheterna Johannisberg, Kristiansborg, Gideonsberg, Emaus, Lindbloms backe m. fl. Under driftutgifterna återfinnes ett nytt anslag under konto 160,3 à 25.000 kronor för underhåll av Kristiansborg. Anslaget avser att täcka kostnaden för försvarsarbeten beträffande särskilt byggnadens tak. Posten intern ränta har ökats med cirka 23.000 kronor.

Bland kapitalutgifterna märkes följande. Anslaget för grundrabatter har höjts från 50.000 kronor till 150.000 kronor. Vidare har till täckning här upptagits vissa fastighetsförvärv nämligen del av köpeskillingen för stadsägan 1997 med 85.000 kronor enligt stadsfullmäktiges beslut den 30 oktober 1952 och för del av köpeskillingen för förvärv av Solberga med 155.000 kronor enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 november 1952. Ett internt anslag har upptagits à 40.000 kronor, utgörande ersättning till parkförvaltningen för anläggande av park inom kvarteret Krumeluren. Motsvarande anslag finnes upptaget à såväl inkomst- som utgiftssidan i parkförvaltningens stat.

Bland inkomsterna märkas en särskild post à 7.372 kronor för avgiftsfritt upplåtna tomträtter samt en post à 9.000 kronor avseende tekniska verkens avgäld för Storseglet nr 1. Övriga tomträttsavgälder beräknas öka med cirka 44.000 kronor.

7 D 1 Jordbruksrörelse.

Följande ändringar ha företagits i lantegendomsnämndens statförslag. En justering uppåt har skett av posten andel i avlöningskontorets kostnader. Vidare har en justering nedåt à 1.000 kronor företagits beträffande lönestaten. Pensionsposten har justerats. Lantegendomsnämnden har nämligen felaktigt upptagit denna post till 47.100 kronor i stället för 80.400 kronor, varför en ökning med 33.300 kronor här skett. Vidare har tillagts en post ränta på fasta tillgångar à 400 kronor. Efter dessa justeringar utgöra utgifterna inklusive kapitalutgifterna cirka 571.000 kronor. Då utgifter och inkomster böra balansera på denna stat, ha på inkomstsidan vissa höjningar föreslagits, nämligen på konto 220,1 jordbruksprodukter med 21.000 kronor, på konto övriga rörelseintäkter med 2.000 kronor och på konto körningar med 10.000 kronor. I de båda sista fallen motsvara de ökade inkomsterna vad som influtit under år 1952. — I lönestaten har upptagits en tjänst på extra stat som befälsbiträde efter en lön av 8.000 kronor under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall. Bland driftutgifterna märkes ett nytt anslag à 50.000 kronor för inköp av grisar. Utgifterna återspeglas i viss mån på inkomstsidan under inkomstposten försäljning av dylika djur. På grund av utökning av svinstammen har även konto 120,5 utfodring av svin ökats från 20.000 kronor till 40.000 kronor.

Bland kapitalutgifterna finnes upptaget ett anslag å 20.000 kronor för anskaffning av transportmedel. Anslaget avser bl. a. utbyte av en traktor.

Motsvarande anslag i 1953 års stat utgjorde 10.000 kronor. Anslaget för anskaffning av inventarier har bibehållits med samma belopp som föregående år nämligen 15.000 kronor. Anslaget avser utbyte eller nyanskaffning av ogrässpruta, traktorplog, traktorharvar, såmaskin, svetsaggregat samt borrmaskin.

7 D 2 Skogar.

Utgifterna inklusive kapitalutgifter uppgå till cirka 61.000 kronor och inkomsterna till 75.000 kronor, varför nettoöverskottet sålunda utgör cirka 14.000 kronor. I årets stat har nettoöverskottet beräknats till cirka 9.000 kronor. Anslagen äro i huvudsak oförändrade.

7 D 3 Jordbruksfastigheter.

Denna stat företer en nettoökning å cirka 440.000 kronor sammanhängande med åtskilliga stora anslag för kapitalbildande ändamål.

Bland kapitalutgifterna märkas följande anslag. För restaurering av Nordanby gård 100.000 kronor, för spannmålstorkanläggning vid Nordanby gård 80.000 kronor enligt stadsfullmäktiges beslut den 29 januari 1953, för reningsanläggning och avlopp vid Malma gård 30.000 kronor, för ombyggnad av kokhus för latrinkärlstvätt vid Malma gård 100.000 kronor, för restaurering av Malma herrgård 100.000 kronor och för anskaffning av inventarier för latrinkärlstvätt 20.000 kronor. Vidare har här upptagits mellanskillnaden, 43.600 kronor, enligt det avtal, varigenom staden mot fastigheterna Ytterhälla 1^4 och Gilltuna 1^1 tillbytt sig Enbacken.

7 E Hyresfastigheter.

1 Diverse fastigheter.

Underhållsanslaget har höjts från 240.000 kronor i årets stat till 265.000 kronor, vilket sammanhänger med det ökade fastighetsbeståndet. Ökningen medger icke någon högre reparationsstandard än vad som tidigare gällt. För utvändig reparation av fastigheten Gere nr 3 (Skolgatan nr 2) och för utvändig målning av fastigheterna Johan nr 1 och 2 vid Stora torget har upptagits nya anslag å respektive 20.000 kronor och 35.000 kronor. Anslaget för renhållning och avlöning till gårdskarlen har ökat med 2.000 kronor, likaså anslaget för värme med 3.000 kronor. Det ökade fastighetsbeståndet har även medfört en höjning av den interna posten ränta å fasta tillgångar från 242.000 kronor i 1953 års stat till 274.800 kronor.

Bland kapitalutgifterna har till täckning av skattemedel upptagits köpeskillingen för stadens förvärv av Mina nr 3, 197.200 kronor, enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 maj 1953.

På inkomstsidan har man räknat med ökade inkomster av hyror och arrenden med cirka 60.000 kronor.

2 Stadshotell.

Underhållsanslaget har under senaste åren visat sig otillräckligt, varför viss eftersläpning av reparationerna uppstått. Kontoret hade på grund härav föreslagit en höjning från 40.000 kronor till 65.000 kronor. Anslaget har emellertid endast upptagits med 50.000 kronor, vilket dock innebär en ökning av 10.000 kronor i förhållande till 1953 års stat.

3 Sundinska huset.

Anslagen äro i stort sett oförändrade. Hyresinkomsterna ha emellertid beräknats öka med cirka 1.300 kronor, vilket sammanhänger med att centralvärmeinstallationen i Sundinska huset utökats att omfatta de av Hammarqvists plåtslageri disponerade lokalerna.

4 Paviljong i Stadsparken.

Utgifterna och inkomsterna äro i huvudsak oförändrade.

5 Varumagasin o. dyl.

Anslaget för underhåll och rengöring av järnvägsspår har ökats från 12.000 kronor till 15.000 kronor beroende på att vissa spår vid hamnen måste omläggas under 1954.

6 Omnibusgarage.

Det i årets stat upptagna anslaget à 28.000 kronor för asfaltering av gård har nu bortfallit, vilket medfört en miskning av driftutgifterna.

7 F Bostadsförsörjning.

1 Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer.

I 1953 års stat finnes upptaget ett anslag à 15.000 kronor som bidrag till stiftelsen Solgårdar. Det har visat sig att stiftelsen fortfarande är i behov av subvention från staden för täckande av underskott. Därför har i 1954 års budgetförslag upptagits ett till 50.000 kronor ökat anslag för detta ändamål. Anslaget uttaxeras på stattiteln 16 D.

2 Pensionärshem.

Anslaget för arvoden har ökats med 300 kronor motsvarande en höjning av arvodet till föreståndarinnan vid pensionärshemmet. Särskilt beslut härom torde böra fattas av stadsfullmäktige. Anslaget för underhåll av fastigheter har ökats från 38.000 kronor till 49.000 kronor. Vidare företer även anslaget till löner för fastighetsskötare samt renhållning en höjning från 26.000 kronor till 30.000 kronor. Under konto 161,9 har upptagits ett anslag av grönytor kring pensionärshemmet à 10.000 kronor. Parkstyrelsen har i budgetförslaget upptagit en intern inkomst på 13.000 kronor motsvarande här ifrågavarande utgift. Med hänsyn till nödvändigheten av att nedbringa kostnaderna har beloppet nedsatts till 10.000 kronor och standarden och skötseln torde få inrättas därefter. Skillnaden mellan utgifter och inkomster uppgår enligt förslaget till cirka 227.000 kronor och uttaxeras à stattiteln 16 D. I årets stat utgjorde samma mellanskillnad cirka 222.000 kronor.

7 Ö Aktier och andelar i byggnadsföretag.

På utgiftssidan upptages den interna räntan à stadens aktieinnehav i Byggnadsaktiebolaget Mimer och Aktiebolaget Arbetarebostäder. Räntan har upptagits med oförändrat belopp 32.000 kronor. À inkomstsidan har i förslaget icke beräknats någon utdelning. I 1953 års stat beräknades en utdelning à 15.000 kronor.

Drätselkammaren föreslår stadsfullmäktige att godkänna föreliggande förslag till stat under titeln Fastighetsförvaltning med i det föregående angivna ändringar, tillägg och förbehåll.

8. Gatu- och Parkförvaltning.

8 B 1 Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader.

Anslaget för löner och arvoden har ökats med 13.000 kronor från 228.000 kronor till 241.000 kronor. Här märkes ett anslag för extra vägmästare för projekteringar å 10.000 kronor. I övrigt har inga ändringar företagits beträffande lönestaten än de, som föranletts av löneklassuppflyttningar. En höjning märkes å anslaget för löner till månadsavlönad kollektivanställd personal med 2.000 kronor från 44.000 kronor till 46.000 kronor. Anslaget 101,6 löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid har tidigare upptagits till 50.000 kronor. Anslaget har med hänsyn till anslagsförbrukningen nedsatts med 9.000 kronor till 40.000 kronor. Anslaget 101,9 löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semestertid har upptagits till 75.000 kronor med hänsyn till anslagsförbrukningen. I förhållande till 1953 års stat utvisar anslaget en ökning å 10.000 kronor. Utgifterna uppgå totalt till 651.800 kronor mot 567.000 kronor i innevarande års stat samt inkomsterna till 18.000 kronor mot 23.000 kronor för innevarande år. Titeln företer sålunda en nettoökning å cirka 90.000 kronor. Denna hänför sig huvudsakligen av ökade pensionsavgifter.

8 B 2 Underhåll och nyanläggning av gator och vägar.

Anslaget för underhåll av bidragsberättigade gator och vägar har höjts med 9.000 kronor från 450.000 kronor till 459.000 kronor. Utgifterna återhämtas delvis å inkomstsidan i form av statsbidrag för underhåll, vilket upptages till 436.000 kronor enligt Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens beslut. Anslaget för underhåll av övriga gator och vägar har höjts med 20.000 kronor från 450.000 kronor till 470.000 kronor.

Å kapitalutgiftssidan märkes följande. Anslaget för nyanläggningar enligt beslut i varje särskilt fall av drätselkammaren har upptagits till 950.000 kronor mot 800.000 kronor i årets stat, innebärande en ökning av 150.000 kronor. För den nya bron över Svartån har upptagits ett tilläggsanslag å 50.000 kronor. Tidigare ha medel avsatts för detta ändamål med sammanlagt 350.000 kronor. En ny post å 5.000 kronor avseende gatubrunnar inom oreglerade områden har upptagits. Denna kostnad har förut påförts underhållsanslaget.

Statsbidraget för underhåll av bidragsberättigade gator och vägar har som nämnts beräknats till 436.000 kronor. Beloppet utgjorde 427.500 kronor i årets stat.

Nettoökningen utgör cirka 24.000 kronor.

8 B 3 Allmän belysning och renhållning.

Anslaget för elektrisk belysning har höjts från 100.000 kronor till 135.000 kronor. Smärre ökningar ha även förekommit på andra driftanslag. Anslaget för renhållning vid högre allmänna läroverket har upptagits till 9.000 kronor mot 7.000 kronor i årets stat.

Bland kapitalutgifter märkes anslag för belysningsanläggningar med 100.000 kronor eller samma belopp som i innevarande års stat.

De interna inkomstposterna ha höjts med 8.300 kronor.

Nettoökningen utgör i förhållande till årets stat cirka 42.000 kronor.

8 B 4 Drätselkammarens förråd och verkstad.

Driftutgifterna uppgå till 128.000 kronor mot 119.000 kronor i årets stat och kapitalutgifterna till 25.000 kronor mot 10.000 kronor i årets stat. Inkomsterna ha beräknats

öka från 91.100 kronor i 1953 års stat till 101.100 kronor. Nettoökningen utgör cirka 14.000 kronor. Ökningen beror företrädesvis på höjda pensionsavgifter. Bland kapitalutgifterna märkes en höjning av anslaget för inventarier från 10.000 kronor till 25.000 kronor. Byggnadschefen hade föreslagit en höjning till 30.000 kronor. Då emellertid en reservation finnes å 13.800 kronor från tidigare år, har anslaget nedsatts till 25.000 kronor. Anslaget avser inköp av bl. a. diafragmapump, snabbkopplingsrör, manskapsvagnar m. m.

Inkomsterna av förrådsrörelsen ha beräknats öka från 85.000 kronor till 95.000 kronor.

8 B 5 Grustag.

Driftutgifterna utgör 92.800 kronor mot 79.550 kronor i 1953 års stat. Ett i sistnämnda stat upptaget anslag å 40.000 kronor för anskaffning och ombyggnad av maskiner har bortfallit. Inkomsterna ha beräknats öka med 10.000 kronor från 100.000 kronor till 110.000 kronor. Statförslaget visar en nettoförbättring å cirka 37.000 kronor.

8 B 6 Bilar.

Anslaget för löner till kollektivanställd personal har höjts med 11.000 kronor från 89.000 kronor till 100.000 kronor. Anslaget för drivmedel har kunnat sänkas från 45.000 kronor till 30.000 kronor med hänsyn till det förbilligande som dieseldriften innebär. Anslaget för underhåll av bilar har i 1953 års stat upptagits med 25.000 kronor. Byggnadschefen har begärt en höjning till 50.000 kronor under motivering att då stadens bilar utnyttjas för särskilt tunga transporter, underhållet visat sig bliva tämligen högt. Emellertid skall dels en gammal bil utbytas mot en ny, dels har tidigare år underhållet icke uppgått till så högt belopp. I anledning härav har anslaget nedsatts till 35.000 kronor.

Anslaget för anskaffning av transportmedel har höjts från 8.000 kronor till 35.600 kronor.

På inkomstsidan märkes en höjning av inkomsten av bilar från 280.000 kronor till 300.000 kronor.

Staten är beräknad för 8 lastbilar, 1 paketbil, 1 skåpbil och 1 personbil.

8 B 7 Maskiner.

Driftutgifterna äro i stort sett oförändrade. Här märkes emellertid ett nytt anslag å 3.000 kronor för övriga rörelsekostnader, dvs. hyra av maskiner. Anslaget för underhåll har höjts från 6.000 kronor till 10.000 kronor. Byggnadschefen hade föreslagit en höjning till 15.000 kronor under motivering att underhållet ökade med större utnyttjande. Då årets anslag utgör 6.000 kronor, har emellertid en höjning till 10.000 kronor ansetts tillräcklig. Bland kapitalutgifterna ingår ett anslag för anskaffning av transportmedel å 20.000 kronor. Byggnadschefen hade begärt ett anslag å 40.000 kronor. Kontot avsåg inköp av 2 traktorer jämte 4 släpvagnar och 2 sopaggregat. Efter överenskommelse med byggnadschefen har det ansetts att under kommande år det skulle vara tillräckligt med inköp av 1 traktor med 2 släpvagnar och 1 sopaggregat. Anslaget har därför nedsatts till 20.000 kronor. Bland kapitalutgifterna märkes vidare ett anslag för anskaffning av maskiner å 152.500 kronor. I årets stat upptogs för samma ändamål 140.000 kronor. Maskinanskaffningen avsåg inköp av 1 luftkompressor, 2 tryckluftspett, 2 bergborrmaskiner, 2 tryckluftshammare, 2 sand-

ningsaggregat, 1 väghyvel, 1 vägvält, treaxlad, 1 vibrovält och diverse maskiner samt kostade 212.500 kronor. Byggnadschefen hade begärt anslag jämväl för en väghyvel men efter överenskommelse med honom har det ansetts att vägvältens anskaffande tills vidare kunde anstå, varför anslaget sänktes med 60.000 kronor. Som kapitalutgifter har sålunda upptagits sammanlagt 172.500 kronor. I detta sammanhang kan anmärkas att reservationer finnas å 1951 års anslag för samma ändamål med 43.000 kronor.

Driftinkomsterna beräknas utgöra 375.000 kronor mot 320.000 kronor i årets stat. Deltiteln företer en nettoförbättring av cirka 37.000 kronor.

8 B 9 *Bekvämlighetsinrättningar.*

Utgifterna beräknas till 43.050 kronor mot 44.600 kronor i årets stat. Inkomsterna ha upptagits till 6.600 kronor mot 5.600 kronor i årets stat.

8 C *Parkförvaltning.*

I det av parkförvaltningen framlagda budgetförslaget ha driftutgifterna beräknats till 912.500 kronor och kapitalutgifterna till 461.790 kronor. Motsvarande belopp i årets stat uppgår till 745.300 kronor och 78.200 kronor. Inkomsterna ha av parkförvaltningen beräknats till 35.690 kronor mot i årets stat 30.690 kronor. Parkstyrelsens statförslag innebär i ograverat skick en nettoökning gentemot innevarande år av 546.000 kronor, motsvarande omkring 20 öres uttaxering per skattekrona. Det erbjuder i detta sammanhang intresse att studera stadsförbundets senaste statistik beträffande städernas nettoutgifter i kronor per 100 invånare för parkförvaltningen enligt 1951 års räkenskaper. Av Sveriges 133 städer är det endast 8 som ha högre nettoutgifter för parkförvaltningen än Västerås stad. Västerås ligger med en utgiftssiffra av 1.015 kronor per 100 invånare under det att Stockholm exempelvis ligger med en utgiftssiffra å 880 kronor, Göteborg med 935, Malmö med 528, Norrköping med 659, Hälsingborg med 802, Örebro med 1.450, Uppsala med 774, Borås med 827 och Linköping med 581. Jämförelsen ger anledning till övervägande huruvida icke en begränsning av de år från år ökande parkkostnaderna på något sätt bör åstadkommas. Mot bakgrunden av nämnda förhållanden har drätselkammaren föreslagit åtskilliga nedskärningar i parkstyrelsens budgetförslag, för vilka i det följande närmare skall redogöras.

Från kontot 101,5 löner till kollektivanställd månadsavlönad personal har överförts ett belopp av 19.000 kronor till konto 167,2, där det redovisas som chaufförslöner. Anslaget 101,6 löner till kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid har av parkstyrelsen begärts höjt från 12.000 kronor till 20.000 kronor. Å kontot åtgick 1951 13.000 kronor och föregående år 20,000 kronor. Den höjda anslagsförbrukningen under år 1952 kan emellertid tänkas bero på tillfälligt ökade olycksfall och sjukdomsfall. Höjningen har därför begränsats till 15.000 kronor. Anslaget för avlöning till kollektivanställd personal under semestertid m. m. har av parkstyrelsen upptagits till 32.000 kronor mot 15.000 kronor i årets stat. Under år 1951 åtgick 26.000 kronor och under 1952 33.000 kronor. Drätselkammaren har nedsatta anslaget till 30.000 kronor. Anslaget för resor och traktamenten har begärts höjt från 2.000 kronor till 3.000 kronor. Under detta konto ingick även förmannens resor med taxibil. Sedan förmannen numera erhållit bilersättning, har kontot ansetts kunna bibehållas vid 2.000 kronor. För arbetslön till kollektivanställd parkpersonal har under konto 153,11 av styrelsen upptagits anslag med 256.000 kronor mot 187.000

kronor i 1953 års stat. Framställningen har motiverats med att de gångna årens kraftiga ökning av parkarealen medfört en motsvarande ökning av underhållet och därmed sammanhängande kostnader. Anslagsförbrukningen under detta konto uppgick 1952 till 200.000 kronor. I detta sammanhang bör framhållas vikten av att någon ökning av den kollektivanställda parkpersonalen icke sker. Såväl inom tekniska verken som byggnadskontoret söker man undvika nyanställning av personal och detta har hittills lyckats väl. Samma regler böra även gälla parkförvaltningen. Drätselkammaren vill vidare kraftigt inskärpa att arbetena måste planläggas med omsorg och eftertanke och att onödigt underhållsarbete undvikes. Från dessa utgångspunkter har anslaget upptagits till 225.000 kronor, vilket likväl innebär en ökning i förhållande till 1953 års stat med 38.000 kronor. Anslag för belysning och vatten för fastigheten har av parkstyrelsen upptagits till 12.000 kronor, vilket emellertid med hänsyn till tidigare anslagsförbrukning nedsatts till 7.000 kronor. På samma sätt har anslaget för underhåll av byggnader nedsatts från av parkstyrelsen begärda 12.500 kronor till 10.000 kronor. Efter sålunda vidtagna justeringar uppgå driftutgifterna till 862.000 kronor. Förutom de anslagshöjningar som framgått i det föregående märkas höjning av anslaget för material till parkunderhållet med 10.000 kronor och av anslaget för körslor med 11.000 kronor.

Även bland kapitalutgifter har företagits kraftiga reduceringar i förhållande till styrelsens förslag. Sålunda har styrelsen begärt ett anslag för anläggande av en park vid Ekberga, med 75.000 kronor. Anslaget har emellertid nedsatts till 50.000 kronor.

För anläggande av park vid Nybomsgatan—Salagatan på Hemdalsområdet har styrelsen begärt anslag à 25.000 kronor, vilket anslag emellertid bortförts. Av styrelsen begärt anslag för park vid Lekgatan på Jakobsberg, 30.000 kronor, har nedsatts till 20.000 kronor. Vidare har av styrelsen begärt anslag för park mellan Spantgatan och järnvägen à 75.000 kronor nedsatts till 37.000 kronor. Det har härvid förutsatts att arbetet skall utföras under förloppet av två år. Styrelsen har begärt anslag för del av park norr om Blåsboskolan söder om Arosvägen med 10.000 kronor. Detta anslag har helt bortförts. Bland anskaffning av inventarier har upptagits bl. a. inköp av två lastbilar med 46.000 kronor. Då en av de nuvarande bilarna är utsliten, har anslag för ny bil bibehållits under det anslaget minskats med 21.000 kronor. Efter dessa nedskärningar uppgå anslagen för kapitalutgifter till 332.000 kronor.

Deltiteln företer en nettoökning i förhållande till 1953 års stat à cirka 329.000 kronor.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville fastställa föreliggande statförslag under gatu- och parkförvaltning med ovan angivna ändringar, tillägg och förbehåll.

9. Hamnförvaltning.

9 A Hamnar.

I hamnstyrelsens statförslag har bortsett från en mindre, formell justering icke skett några ändringar beträffande utgifterna. På inkomstsidan har emellertid ett par poster blivit höjda. Sålunda har hamnstyrelsen beräknat inkomsten av bogsering och

isbrytning till 110.000 kronor. Drätselkammaren har med hänsyn till vad som tidigare influtit på detta konto höjt posten till 120.000 kronor. Inkomsten hyra för upplagsplatser har ansetts kunna höjas från av hamnstyrelsen föreslagna 40.000 kronor till 50.000 kronor. Slutligen har inkomsterna av kranhyra, som av hamnstyrelsen upptagits till 600.000 kronor höjts till 650.000 kronor. Efter dessa justeringar ha, i de överskjutande utgifterna på hamnrörelsen, som skola regleras på finansförvaltningens stat, nedbringats till cirka 472.000 kronor, varav å finansförvaltningen uttaxerats 470.000 kronor.

Vid 1952 års utgång hade hamnen en balanserad förlust av 1.774.496 kronor 41 öre. Det beräknade underskottet för 1953 uppgår till 368.857 kronor och det beräknade underskottet för 1954, som förut nämnts till 472.000 kronor. Vid 1954 års utgång skulle hamnen sålunda ha ådragit sig en sammanlagd förlust av cirka 2.615.000 kronor. Av detta belopp täckes av uttaxerade medel t.o.m. 1953 cirka 2.074.500 kronor. Kvar skulle sålunda vara att täcka ett belopp av cirka 540.000 kronor. Av detta belopp har 470.000 kronor uttaxerats på finansförvaltningens stat. Härefter skulle återstå att täcka ett belopp av cirka 70.000 kronor. Emellertid finnes anledning förmoda att 1953 års resultat för hamnrörelsen skall bliva något bättre än det budgeterade, varför måhända redan i 1953 års bokslut täckning kan erhållas för de resterande 70.000 kronorna.

Bland driftutgifterna må framhållas särskilt ett nytt anslag å 5.000 kronor för utförande av seismiska undersökningar enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 maj 1953 samt vidare ett nytt anslag å 7.000 kronor för utredning av mälarfarledernas fördjupning. Utredningen har tidigare anmälts för stadsfullmäktige.

Anslagen för underhåll av järnvägsspår och underhåll av hamnmaskiner har ökats, det förstnämnda med 15.000 kronor och det sistnämnda med 25.000 kronor. Av den sistnämnda ökningen utgör emellertid 20.000 kronor överföring från konto 167,01 löner till kranskötare varför den reella ökningen uppgår till 5.000 kronor. Räntor å upptagna lån har beräknats till 353.000 kronor mot 301.000 kronor i detta års stat. I avskrivningar har beräknats 516.000 kronor mot 300.000 kronor innevarande år. Summan återkommer såsom kapitalinkomst, och påverkar sålunda icke budgeten. I detta sammanhang bör framhållas att avskrivningsplaner finnas för hamnens samtliga anläggningar såväl fasta anläggningar som transportanordningar. Som ett exempel kan nämnas att kaj- och bangårdsanläggningar avskrivas med 1½ % på det bokförda värdet, under det att kranarna i vanliga fall avskrivas med 5 % per år och gripskopor med 10 % per år. Avbetalningen på det upplånade kapitalet uppgår till 527.000 kronor mot 479.000 kronor i årets stat.

Bland kapitalutgifterna återfinnas i övrigt bl. a. tilläggsanslag å 15.000 kronor för personalrum i gamla hamnen enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 augusti 1953, tilläggsanslag å 32.170 kronor för oljeledning enligt stadsfullmäktiges beslut samma dag, anslag å 100.000 kronor för om- och tillbyggnad av kajen vid Arosbygdens siloanläggning i gamla hamnen enligt fullmäktiges beslut den 27 november 1952, anslag å 38.000 kronor för asfaltering av gata i äldre delen av djuphamnen enligt fullmäktiges beslut den 28 maj 1953 och anslag å 120.000 kronor för elektrifiering av järnvägsspår i djuphamnen enligt fullmäktiges beslut den 27 augusti 1953.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville besluta att med ovan angivna ändringar antaga hamnstyrelsens förslag till stat för nästkommande år.

10. Kommunikationsföretag.

10 C Johannisbergs flygplats.

Utgifterna uppgå till 13.000 kronor mot 11.000 kronor i årets stat samt inkomsterna till 600 kronor mot 980 kronor i 1953 års stat. Anslag för underhåll av fält och byggnader har höjts från 8.000 kronor i 1953 års stat till 10.000 kronor.

10 D Båttrafiken.

Utgifterna uppgå till 149.400 kronor mot 126.400 kronor i årets stat. Driftinkomsterna äro oförändrade. Posten kapitalinkomster motsvarande avskrivning på fasta tillgångar har höjts från 11.000 kronor till 24.200 kronor.

Lönestaten företer i huvudsak icke några förändringar. I löneanslaget ingår fortfarande avlöning till maskinist. Denne är formellt tjänstledig men befattningen har ännu icke blivit ledigställd. Detta förväntas emellertid ske under år 1954. Posterna ränta och avskrivning på fasta tillgångar har höjts med hänsyn till tillkomsten av ytterligare ett passagerarfartyg, m/s Lögaren.

10 F Aktier och andelar i kommunikationsföretag.

Under denna budgettitel upptages med oförändrat belopp i förhållande till 1953 års stat 8.000 kronor utgörande ränta på stadens innehav av aktier i Västerås Omnibusaktiebolag.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville godkänna föreliggande förslag till stat under titeln Kommunikationsföretag.

11. Industriella verk.

11 A Tekniska verkens gemensamma förvaltning.

Justering har företagits av verkens andelar i de gemensamma kostnaderna. Sålunda deltar gasverket numera med 17 % i stället för tidigare 20, elverket med 51 % i stället för tidigare 60 samt vatten- och avloppsverket med 32 % i stället för tidigare 20. Vidare märkes den ändringen, att verkens andelar förts netto under en post å varje verk, varigenom förenkling och bättre översikt av fördelningen uppnåtts.

Kontot sjukavlöningar har genom överföring till de olika verken minskats från 80.000 kronor till 2.000 kronor. Ett nytt anslag på 2.000 kronor har upptagits för försäkringspremier.

Beträffande lönestaten kan anmärkas, att en befattning som kontorsbiträde i lönegrad 8 uppförts som maskinbokförerska i lönegrad 10 enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 augusti 1953. I övrigt har ingen ändring skett beträffande de ordinarie befattningshavarna. En extra befattning som kontorselev samt en extra befattning som ritbiträde har utgått.

Posten porto, telefon och telegram har ökats från 24.000 kronor till 30.000 kronor.

11 B Gasverk.

Driftutgifterna utgöra 3.270.200 kronor mot 3.780.300 kronor i årets stat. Kapitalutgifterna utgöra 50.000 kronor eller samma belopp som i årets stat. Driftinkomsterna

har beräknats till 3.278.100 kronor mot 3.464.900 kronor i årets stat. Kapitalinkomsterna utgöra 202.100 kronor mot 232.500 kronor i årets stat.

I fråga om utgifterna märkes följande. Lönestaten företer bortsett från ålderstillägg icke några större förändringar. Ett nytt anslag å 7.000 kronor har upptagits för försäkringspremier. Under rubriken *tillverkning* har upptagits anslag för avsättning med 30.000 kronor till driftfonden för ombyggnad av ugnar eller samma belopp som innevarande år. Fonden uppgick den 31 december 1952 till 83.700 kronor. För inköp av gaskol har anslagits 2.100.000 kronor mot 2.550.000 kronor för innevarande år, beroende på sänkning av kolpriserna. Anslaget har beräknats efter ett genomsnittspris av 87 kronor per ton. Avskrivningsposten har sänkts från 204.000 kronor till 173.000 kronor beroende på längre avskrivningstid för gasklockor. Under rubriken *distribution* ha underhållskostnader för ledningsnät beräknats till 40.000 kronor mot 45.000 kronor i årets stat. Bland kapitalutgifterna upptages för nyanläggningar ett oförändrat anslag å 50.000 kronor.

På inkomstsidan ha gasavgifter från enskilda beräknats till 1.470.000 kronor mot i årets stat 1.450.000 kronor. Försäljning av koks, tjära och slagg har beräknats ge 1.800.000 kronor mot 2.000.000 kronor i årets stat. Anledningen till sänkningen är i första hand den prissänkning som skett å koks från 1952.

Driftsresultatet visar ett överskott på 7.900 kronor enligt budgetförslaget mot ett underskott å 315.400 kronor i 1953 års stat.

11 C Elektricitetsverk.

I fråga om rubriken *förvaltning* finnes icke något särskilt att anföra. Beträffande rubriken *tillverkning* märkes att anslaget för elkraft, som i 1953 års stat upptogs till 2.100.000 kronor, ökats med 300.000 kronor till 2.400.000 kronor, vilket sammanhänger med förväntad ökad förbrukning. Under rubriken *distribution* märkes ett nytt anslag å 6.700 kronor för uppvärmning och vatten vid stationen Västerås västra. Anslaget för gatubelysning har på grund av det utvidgade gatubelysningsnätet ökat från 90.000 kronor till 110.000 kronor. Till följd av nyanläggningar har posten ränta å fasta tillgångar höjts från 94.600 kronor till 121.800 kronor samt posten avskrivning å fasta tillgångar från 142.100 kronor till 156.700 kronor.

Bland kapitalutgifterna märkes följande. För inköp av transformatorer har upptagits ett nytt anslag å 150.000 kronor. Dessa transformatorer ha tidigare inköpts av lånemedel. För nybyggnad å tomten Nimrod nr 7 har upptagits ett anslag å 1.100.000 kronor avseende en del av den totala kostnaden för nybyggnaden. Anslaget belastar på en gång tekniska verkens budget men fördelas i finansförvaltningens stat till uttaxering under tre år. Styrelsen har i budgetförslaget upptagit anslag för nyanläggningar med oförändrat belopp av 100.000 kronor i förhållande till 1953 års stat. Drätselkammaren föreslår emellertid att beloppet höjs till 200.000 kronor, detta med hänsyn till att man anser det angeläget att i största möjliga utsträckning undvika anslag av lånemedel. Denna utgiftsökning kompenseras genom att posten inkomst från enskild strömförbrukning som av tekniska verken beräknats till 4.900.000 kronor, av kammaren föreslås höjd till 5.000.000 kronor. Under 1952 inflöt 4.471.000 kronor. En återblick visar att inkomstökningen från 1949 till 1950 utgjorde cirka 400.000 kronor, från 1950 till 1951 cirka 400.000 kronor, från 1951 till 1952 cirka 400.000 kronor. Om man räknar med en genomsnittlig omsättningsökning av 7 % från och med 1952, skulle ökningen från 1952 till 1954 uppgå till i runt tal 600.000

kronor, varför man teoretiskt skulle kunna räkna med en inkomst på 5.100.000 kronor. Den föreslagna ökningen med 100.000 kronor synes därför icke vara oberättigad.

Driftresultatet visar ett överskott å 1.031.300 kronor enligt budgetförslaget mot ett överskott å 921.700 kronor i 1953 års stat.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville med ovan angivna ändringar godkänna förslaget till stat under titeln Industriella verk.

12. Hälso- och sjukvård.

12 A Hälso- och sjukvård.

I anslutning till det av stadsfullmäktige den 24 september 1953 godkända avtal angående ambulanshållningen har justering företagits i hälsovårdsnämndens statförslag. Sålunda ha utgiftsposterna 166 och 167 underhåll av ambulansbilar och övriga kostnader för ambulansbilar samt 126 ersättning till brandkåren för skötsel och körning av ambulansbilar borttagits och likaså å inkomstsidan posten ambulansutryckningar bortförts. Driftutgifterna uppgå till 240.100 kronor mot 234.250 kronor i årets stat. Inkomsterna ha beräknats till 3.000 kronor mot 8.200 kronor i 1953 års stat. I lönestaten ingår anslag för en ny ordinarie tjänst som distriktsläkare i lönegrad 16 samt anslag för en deltidsanställd stadsveterinär. Vidare har en extra befattning som kontorsbiträde i löneklass 8 upptagits som ordinarie. Anslagen i dessa delar bibehållas under förbehåll av stadsfullmäktiges godkännande. Anslaget för tjänsteläkarnas semestervikarier har höjts från 4.500 kronor till 5.625 kronor. Däremot har anslaget för jourtjänst sänkts med 1.700 kronor, vilket sammanhänger med frågan om ytterligare inrättande av en stadsdistriktsläkaretjänst. Bland utgifterna kan i övrigt anmärkas att anslaget för utrotning av skadedjur har höjts från 6.000 kronor till 10.000 kronor.

12 A 2 Poliklinik.

Utgifterna och inkomsterna uppgå till oförändrade belopp.

12 B Folktandvård.

Utgifterna ha beräknats till 18.100 kronor eller samma belopp som i årets stat.

12 ö Övriga ändamål.

Anslagen för fritt upplåtna lokaler har upptagits med oförändrade belopp. Västerås stads förening mot tuberkulos har med åberopande av föreningens allt mera ansträngda ekonomi hemställt om en höjning av det kommunala bidraget från 4.000 kronor till 5.000 kronor. Kammaren har med biträdande av framställningen upptagit ett anslag å 5.000 kronor för ändamålet. Västeråskretsen av Svenska Röda Korset har i särskild skrivelse gjort framställning om anslag å 1.000 kronor. Då föreningen, såvitt av redogörelserna framgår, har en god ekonomisk ställning har drätselkammaren icke ansett anslag motiverat.

Drätselkammaren tillstyrker stadsfullmäktige att med ovan angivna ändringar och förbehåll godkänna hälsovårdsnämndens förslag till stat.

13. Allmän hygien.

13 AB Vatten- och avloppsverk.

I statförslaget har vidtagits den formella ändringen, att till en särskild titel 13 B dagvattenledningar, överförts en del underhållskostnader för ledningsnät. Sistnämnda budgettitel som är ny upptager nämligen utgifterna för de dagvattenledningar som avvattna gator och allmänna platser. Till följd av nämnda överföring har anslaget under 13 AB till kostnader för underhåll av avloppsledningar kunnat sänkas från 225.000 kronor till 135.000 kronor. Beträffande lönestaten kan framhållas följande. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 augusti 1953 har upptagits en tjänst som arbetsförman i lönegrad 18. Vidare har upptagits en ny tjänst som maskinist i lönegrad 14 samt befattning som maskinist, under tillverkning, uppflyttats från lönegrad 13 till lönegrad 14. Anslagen bibehållas, såvitt avser utgiftsökningen för de två sistnämnda tjänsterna under förbehåll av stadsfullmäktiges godkännande. Posten räntor och avskrivningar företer höjningar såväl under rubriken tillverkning som rubriken distribution. Driftutgifterna ha, bortsett från ändringar i löner och pensioner, i stort sett bibehållits oförändrade. Bland kapitalutgifterna märkes anslag för nyanläggningar à 100.000 kronor eller samma belopp som i årets stat. Här återfinnes även ett anslag à 84.000 kronor för iordningställande av lokaler för servering i vattentornet. Stadsfullmäktige ha den 29 januari 1953 till täckande av kostnaden för vattentornet anvisat 508.000 kronor av lånemedel. I nämnda lånesumma ingår även kostnaden för lokalserveringen. Med hänsyn till det ansträngda låneläget har denna kostnadsdel utbrutits och upptagits till täckning av skattemedel. Lånesumman minskas följaktligen med motsvarande belopp. I samråd med tekniska verken har här vidare upptagits ett anslag för del av kostnad för utbyggnad av reningsverket à 500.000 kronor. Slutligen märkes ett anslag à 67.200 kronor utgörande avsättning till fond för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar samt à 8.500 kronor utgörande ränta och avskrivning på av skattemedel finansierade bilar och maskiner, tillhopa 75.700 kronor.

Styrelsen hemställer om bemyndigande att under år 1954 förfoga över tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter upp till belopp à 100.000 kronor och över tillgängliga medel i fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar. Kammaren tillstyrker framställningen.

13 B Dagvattenledningar.

Budgettiteln är som ovan nämnts ny.

13 C Renhållningsverk.

I lantegendomsnämndens statförslag ha gjorts följande ändringar.

Nämnden har i lön till kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid upptagit 10.000 kronor. Med hänsyn till tidigare anslagsförbrukning har anslaget nedsatts till 9.000 kronor. Anslaget för pensionsavgifter har höjts från av lantegendomsnämnden upptagna 34.600 kronor till 75.600 kronor. Posten övriga kostnader för bilar, skatt och garagehyra har nedsatts från av nämnden begärda 24.000 kronor till 22.000 kronor.

Efter sålunda vidtagna justeringar uppgå utgifterna inklusive kapitalutgifterna till 656.150 kronor mot 543.950 kronor i årets stat.

I förhållande till 1953 års stat är utgiftsökningen netto sålunda cirka 97.000 kronor. Anslaget för lön till tidavlönad, kollektivanställd personal har ökats med 22.000

kronor. Detta sammanhänger med nyanställning av en bandtraktorförare och en smed samt anställning av en ersättare för en å ordinarie stat anställd arbetare, vilken avlidit.

Då sistnämnda ordinarie befattning icke skall återbesättas, har anslaget till löner och arvoden därigenom kunnat sänkas med 9.000 kronor. Anslaget för inköp av latrinkärl har höjts från 3.000 kronor till 6.000 kronor, enär utbyte av cirka 200 kärl måste ske under nästa och kommande år. För arbetsstudieutredning har upptagits ett anslag å 10.000 kronor. Kostnaden för utredningen, som i det närmaste är färdig, har uppgått till cirka 30.000 kronor. Genom att en del materiel försålts till andra intresserade städer har renhållningsverkets kostnader kunnat nedbringas till 15.000 kronor, varav 5.000 kronor finnas upptagna i årets stat. Kostnaden för utredningen förefaller emellertid onormalt hög. Utredningen har enligt uppgift lett till väsentliga besparingar, ehuru man i 1954 års stat ännu icke vågat räkna härmed, innan resultatet närmare hunnit studeras.

Bland kapitalutgifterna märkes *dels* nettoanslag för anskaffning av sophämtningsbil å 63.000 kronor, *dels* 42.000 kronor för inköp av bandtraktor för den nya tippen, det sistnämnda enligt stadsfullmäktiges beslut den 26 mars 1953. En jämförelse mellan Västerås stads kostnader för renhållningsverket och andra jämförbara städer visar att Västerås stad ligger relativt högt till, varför nedbringande av kostnaden vore önskvärt. Enligt stadsförbundets statistik, baserad på 1951 års räkenskaper, uppgå nettodriftutgifterna i kronor per 100 invånare för renhållningsverken i följande städer till, för Västerås 463, Stockholm 1.916, Göteborg 250, Malmö 322, Hälsingborg 498, Örebro 108, Uppsala 537, Borås 632, Linköping 75, Eskilstuna 683 och Gävle 247 kronor.

13 D 1 Varmbadhus.

I statförslaget ha icke vidtagits några ändringar. Utgifterna och inkomsterna äro i huvudsak oförändrade i förhållande till 1953 års stat.

13 D 2 Karlslunds tvättinrättning.

Driftutgifter och driftinkomster balansera på cirka 87.000 kronor eller ungefärligen samma summa som i 1953 års stat. Ett i föregående års stat upptaget anslag under kapitalutgifter å 14.000 kronor för anskaffning av ny tvättmaskin i stället för en gammal försliten, återfinnes icke i 1954 års statförslag.

13 E Anordningar för friluftsliv.

Björnön.

Driftutgifterna äro i huvudsak oförändrade. Anslaget för underhåll av park-, skogsmark och badplats har dock kunnat sänkas från 20.000 kronor till 15.000 kronor. Anslagen för underhåll av byggnader och för underhåll av brygga och bro ha höjts från 5.000 kronor till 6.000 kronor respektive från 1.000 kronor till 3.000 kronor.

Bland kapitalutgifter märkes ett anslag å 200.000 kronor för anläggande av en bro mellan fastlandet och Björnön. Tidigare finnes för samma ändamål reserverade 100.000 kronor.

Å inkomstsidan återfinnes en ny inkomstpost å 200 kronor för campingavgifter.

Hästholmarna.

Beträffande driftutgifterna förekomma inga större ändringar. Anslaget för underhåll av bryggor har kunnat sänkas från 5.000 kronor till 2.000 kronor.

Johannisbergsbadet.

Utgifterna uppgå till 20.900 kronor mot 20.100 kronor i årets stat. Inkomsterna äro beräknade till 600 kronor mot 200 kronor i årets stat. Ny inkomstpost har upptagits för campingavgifter med 400 kronor.

Småbåtshamnar.

Bland kapitalutgifterna märkas förutom tidigare beslutade anslag för anordnande av båtslip 19.000 kronor och för planering av nytt upplagsområde för småbåtar å 50.000 kronor, ett anslag å 90.000 kronor för anläggande av en vågbrytare utanför den planerade båtslipen.

Övriga friluftsändamål.

Från Mälarparkskommittén har inkommit framställning om anslag med 40.000 kronor för fortsatt utredning beträffande friluftsområden. Då ett reserverat anslag finnes å 22.000 kronor, har ansetts tillfyllest med ett anslag å 25.000 kronor i 1954 års stat.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville antaga föreliggande förslag till budget för Allmän hygien med angivna förbehåll, ändringar och tillägg samt att lämna styrelsen begärt bemyndigande ifråga om dispositionen av angivna fonder.

14. Livsmedelshygien och livsmedelstillförsel.

14 A Salutorg.

Utgifterna ha ökat från 1.900 kronor i årets stat till 2.800 kronor beroende på att arvodet till uppsyningsmannen höjts med 700 kronor. Sedan Kungl. Maj:t numera fastställt ny taxa för torgavgifter har inkomstposten beräknats till 5.000 kronor mot 3.700 kronor i 1953 års stat.

14 C Köttbesiktningsbyrå.

Utgifter och inkomster äro i huvudsak oförändrade i förhållande till innevarande års stat.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville godkänna föreliggande förslag till stat under titeln Livsmedelshygien och livsmedelstillförsel.

15. Undervisnings- och bildningsverksamhet.

15 A Folkskola och fortsättningsskola.

Liksom i årets stat har denna titel uppdelats på fem olika kostnadsställen nämligen 15 A 1 Administration, 15 A 2 Undervisning, 15 A 3 Socialpedagogiska anordningar, 15 A 4 Fastigheter och inventarier samt 15 A 5 Skolmåltider.

Under folkskolans olika underavdelningar förekomma på flera håll nya eller höjda anslag, beträffande vilka styrelsen gjort särskilda framställningar till stadsfullmäktige.

I den mån dessa framställningar icke i det följande särskilt omnämnas ha de bibehållits och göres i samtliga fall reservation för stadsfullmäktiges godkännande.

Folkskolans stat utvisar alltjämt en kraftig utgiftsökning vilket sammanhänger med den fortgående stegringen av barnantalet. Utgiftsökningarna netto efter de justeringar, vilka omnämnas i det följande, utgöra cirka 420.000 kronor.

15 A 1 Administration.

I skolstyrelsens statförslag ha vidtagits följande ändringar. Posten pensionsavgifter har justerats uppåt med 3.000 kronor från av styrelsen föreslagna 26.000 kronor till 29.000 kronor. Anslaget för kontorskostnader, som av styrelsen upptagits till 16.000 kronor, har återigen nedsatts till 15.000 kronor. Vidare har anslaget för telefon, porto och annonser sänkts från begärda 12.000 kronor till 11.000 kronor.

Befattningen som folkskoleinspektör har i lönestaten upptagits i lönegrad 36. Den är för närvarande placerad i lönegrad 33. Anslaget i denna del bibehålles under förbehåll av stadsfullmäktiges godkännande av lönegradsuppflyttningen. Under samma förutsättning bibehålles även anslag för arvode till föreståndaren för folkskolans "högre avdelning" under senare halvåret 1954 1.400 kronor. Särskilt beslut härom bör fattas. Anslaget för tillfällig arbetskraft har höjts från 1.500 kronor till 4.000 kronor. Vidare har en extra skrivbiträdesbefattning överförts till 15 A 4 Fastigheter och inventarier.

Ett nytt anslag har upptagits å 6.000 kronor till tryckkostnad för årsredogörelsen. Anslaget har bibehållits men drätselkammaren vill ifrågasätta om ej årsredogörelsen skulle kunna mångfaldigas på annat sätt än genom tryckning.

15 A 2 Undervisning.

Följande ändringar ha vidtagits i skolstyrelsens statförslag. För pensioner och pensionsavgifter har styrelsen begärt 48.000 kronor. Anslagen ha kunnat sänkas till 46.000 kronor. För fri undervisningsmateriel inklusive fria läroböcker har folkskolestyrelsen upptagit 206.000 kronor. Med hänsyn till tidigare förbrukning har en nedsättning skett till 200.000 kronor. I årets stat har för ändamålet upptagits 165.000 kronor. Anslaget till lärarpersonalens bibliotek har nedsatts från av styrelsen begärda 4.000 kronor till 3.000 kronor. I årets stat har härför upptagits 2.000 kronor. För lärjungebiblioteken i Djäkneberget, Gideonsberg, Blåsbo och Korsängen har styrelsen upptagit ett anslag å 20.000 kronor. Med hänsyn till att numera särskild barnavdelning finnes på stifts- och landsbiblioteket har anslaget ansetts kunna bibehållas med oförändrat belopp av 16.000 kronor. För facklitteratur har styrelsen begärt ett anslag å 5.000 kronor. I 1953 års stat upptogs samma belopp efter särskilt beslut av fullmäktige i form av engångsanslag till det nyinrättade referensbiblioteket. Med hänsyn härtill har kammaren ansett tillräckligt att för komplettering upptaga ett mindre anslag å förslagsvis 2.000 kronor. I övrigt har justering företagits av en post å inkomstsidan.

Under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande har upptagits anslag med 1.150 kronor för bibliotekarie vid Herrgårdsskolan. Styrelsen har upptagit ett höjt anslag till filmarkivarien. Då den begärda höjningen av stadsfullmäktige avslagits, har det tidigare arvodesbeloppet å 1.035 kronor bibehållits. Under förutsättning av

stadsfullmäktiges bifall har vidare upptagits ett nytt anslag för ledare av gossblåsorkester å 1.600 kronor. Sammanlagt har anslaget för löner till undervisningspersonal ökats från 3.200.000 kronor i 1953 års stat till 3.592.000 kronor enligt förslaget. Antalet folkskollärare har ökat med 21 stycken från 142 till 163, småskollärare med 1 från 103 till 104 och antalet slöjdlärare med 3 från 32 till 35. Ökningen å förevarande anslag motsvaras i viss utsträckning av en ökning på inkomstsidan i form av statsbidrag. En viss eftersläpning äger dock här rum till följd av att statsbidraget beräknas för statens budgetår. I 1953 års stat funnos anslag å tillhopa 8.500 kronor upptagna under två särskilda konton nämligen 104,1 bidrag till lärares studieresor och fortbildning samt till föreläsningsverksamhet och under 104,2 bidrag till lärares utbildning i engelska. Nämnda konton ha nu sammanslagits till ett konto, betecknat bidrag till lärares studieresor och fortbildning samt till föreläsningsverksamhet. Sammanlagt har å dessa konton skett en höjning av 500 kronor. Ändamålet med anslaget är enligt vad folkskolestyrelsen upplyst att härur bevilja lärare kommunalt stipendium antingen såsom hittills gällande kortare sommarkurser och studieresor till England eller *universitets*kurser. Styrelsen avser att under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall noggrant från fall till fall pröva stipendiebehovet med hänsyn till det gagn som icke blott den enskilda läraren utan även skolans undervisning kan vinna genom lärares deltagande i olika kurser och studieresor. Tidigare framställning om bidrag till universitetsstudier har som bekant avslagits. På begäran av styrelsen har anslaget till stipendier till elever vid folkhögskola höjts från 3.000 kronor till 4.500 kronor. För inventarieanskaffning begäres anslag med 35.000 kronor mot 26.000 kronor innevarande år.

15 A 3 Socialpedagogiska anordningar.

I folkskolestyrelsens statförslag ha vidtagits följande justeringar. För resor har styrelsen begärt ett anslag å 1.000 kronor. Detta har nedsatts med 200 kronor till 800 kronor. Av styrelsen upptaget anslag som bidrag till bussresor för vinteridrott, 800 kronor, har borttagits, då det visat sig att de senaste åren anslaget icke utnyttjats. Vidare har anslaget till omkostnader för föräldramöten nedsatts från av styrelsen begärda 3.500 kronor till 3.000 kronor.

I lönestaten har folkskolestyrelsen upptagit en ny ordinarie tjänst som skolsköterska. Stadsfullmäktige ha den 24 september 1953 emellertid beslutat att tjänsten skulle inrättas på extra stat. Med anledning härav har i budgetförslaget tjänsten redovisats som extra. Arvodet till skolläkaren har beräknats öka med 1.800 kronor från 19.800 kronor till 21.600 kronor. I detta sammanhang bör emellertid anmärkas att man kan ifrågasätta om *en* läkare verkligen kan medhinna ombesörja undersökningen av så många skolbarn som nu äro inskrivna i stadens folkskolor. I vissa andra städer har uppdraget uppdelats på flera läkare. Anslaget för beklädnad av elever har höjts från 5.000 kronor till 20.000 kronor. Anslaget för 1953 upptogs med otillräckligt belopp och en framställning om tilläggsanslag kommer därför att av styrelsen ingivas under hösten 1953. I det begärda anslaget å 20.000 kronor ingår 4.000 kronor som inkomst från fonder.

15 A 4 Fastigheter och inventarier.

I styrelsens statförslag ha vidtagits följande ändringar. Anslaget för lön till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfall har nedsatts från av styrelsen begärda 4.000 kronor till 3.000 kronor. Vidare har skett en justering av

posten pensioner och pensionsavgifter uppåt från av styrelsen föreslagna 27.000 kronor till 29.000 kronor. Under konto 162 har för eventuella provisoriska lokaler under höstterminen 1954 av styrelsen upptagits 10.000 kronor. Anslaget föreslås sänkt till 6.000 kronor. Vidare har anslaget för städning och rengöring av förhyrda lokaler ansetts kunna sänkas från begärda 7.000 kronor till 5.000 kronor. Under kapitalutgifterna har folkskolestyrelsen räknat med ett anslag å 250.000 kronor till inventarier vid ny folkskola på Skallberget. Då skolan är färdig först under 1955, bör under 1954 anslag särskilt begäras härför och täckas i 1955 års stat eller på annat sätt. Anslaget har därför borttagits ur statförslaget för 1954.

I lönestaten har upptagits anslag för två nya befattningar som vaktmästare i lönegrad 12 i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 27 augusti 1953. Befattningarna avse Hästhovsskolan och Hammarbyskolan. För underhåll av byggnader har upptagits ett anslag å 217.000 kronor. Härav avses ett belopp av 7.000 kronor inredningsarbeten för elevbibliotek i Herrgärdsskolan enligt stadsfullmäktiges beslut den 24 september 1953. I årets stat har upptagits anslag för ändamålet med 200.000 kronor. Anslaget för underhåll av skolgårdar upptogs i 1953 års stat till 50.000 kronor men föreslås nu till 47.000 kronor. En höjning märkes å anslag för skötsel av skolans gräsmattor, häckar och planteringar från 20.000 kronor till 27.000 kronor. Vidare märkes en höjning av anslaget å löner till kollektivanställda vaktmästare och städerskor från 157.500 kronor till 165.000 kronor och av anslagen för skurning och rengöring från 90.000 kronor till 98.000 kronor.

15 A 5 Skolmåltider.

I styrelsens statförslag ha icke vidtagits några ändringar.

Första bespisningsföreståndarinnan, vilken tidigare redovisats som kollektivavtalsanställd har i lönestaten upptagits som extra befattningshavare i löneklass 15 enligt löne- och avtalsnämndens beslut. Anslaget för vakthållning har höjts med 1.900 kronor. Totalutgifterna för skolmåltiderna uppgå till 1.014.000 kronor mot 855.000 kronor i årets stat. I inkomster beräknas inflyta endast 203.000 kronor mot 301.000 kronor i årets stat. Ökningarna å utgiftssidan hänför sig dels till lönerna till den kollektivavtalsanställda personalen som stigit från 260.000 kronor till 300.000 kronor dels till inköp av matvaror, där utgifterna beräknas öka från 450.000 kronor till 550.000 kronor. För dessa utgiftsposter föreligga i detalj specificerade beräkningar som svårligen kunna gendrivas. Det kan emellertid påpekas, att om man utgår från 1952 års verkliga kostnader för inköp av matvaror och tar hänsyn till barnantalets ökning, anslaget för inköp av matvaror skulle stanna vid cirka 515.000 kronor. Någon ändring i utgiftsberäkningen har kammaren emellertid icke ansett sig kunna göra. Anledningen till minskningen å inkomstsidan är att statsbidraget för skolmåltiderna beräknas avsevärt sjunka eller från beräknade 270.000 kronor i 1953 års stat till 160.000 kronor i 1954 års stat. Detta förhållande sammanhänger med statsbidragsreglerna. Enligt statsbidragskungörelsen utgår statsbidrag till kostnad för skolmåltiderna i förhållande till det bidragsunderlag, som belöper på redovisningsåret. Bidraget utgår med 2/10 % för varje fullt 10-tal skatteören varmed skoldistriktets eller kommunens skatteunderlag för redovisningsåret understiger 50 skattekronor per invånare. Eftersom stadens skatteunderlag nu uppgår till drygt 42 kronor per invånare, skulle sålunda statsbidraget beräknas efter 16 % på bidragsunderlaget, vilket som regel utgör 70 öre per skolmåltid. 1946 hade staden cirka 20 skattekronor per

invånare och då utgjorde bidragsprocenten 60 %. Den övre gränsen, 50 kronor, är nu för låg och borde ändras. En höjning av densamma har icke skett sedan författningen kom till. Samtliga städers skatteunderlag ha under senaste åren väsentligt stegrats och rimligt hade då varit att den övre gränsen av 50 kronor följt med denna stegring av skatteunderlaget. Statsbidraget till skolmåltiderna utgör med författningsbestämmelsernas nuvarande utformning en försvinnande liten del. Den var likväl en faktor att räkna med då verksamheten började.

15 B Praktisk realskola.

Anslaget för löner till ämneslärare har ökat från 128.000 kronor till 164.000 kronor medan anslaget för löner till övriga icke ordinarie lärare, timlärare, vikarier och tillsynslärare sjunkit från 121.000 kronor till 108.000 kronor. Befattningen på extra stat som skrivbiträde med ett förslagsanslag på 3.500 kronor har omändrats till en extra befattning som kontorsbiträde med lön efter löneklass 9. Befattningen är gemensam för praktiska realskolan och handelsgymnasiet. För tillfällig arbetskraft har upptagits ett förslagsanslag på 500 kronor. I enlighet med Kungl. Skolöverstyrelsens beslut (överstyrelsen fastställer antalet tjänster) har i lönestaten upptagits 4 ämneslärare i lönegrad 27 och 1 i lönegrad 29, medan rektorstjänsten upptagits i lönegrad Cb 9 motsvarande löneklass 35. Anslag har vidare beräknats för en sjukvikarie med lön efter löneklass 20. Vidare har upptagits 1 extra ordinarie adjunkt i lönegrad 23 samt ytterligare 2 extra adjunkter i lönegrad 21. 2 deltidsanställda e. o. övningslärare i lönegrad 20 har tillkommit.

Totalt uppgå utgifterna, kapitalutgifter inräknade, till 423.000 kronor mot 394.000 kronor i årets stat. Inkomsterna uppgå till 200.000 kronor mot 164.000 kronor i årets stat.

15 D Kommunal flickskola.

En del justeringar har vidtagits gentemot skolstyrelsens statförslag. Sålunda har posten pensionsavgifter nedsatts från 16.000 kronor till 14.000 kronor. En del justeringar ha vidtagits å posterna löner och arvoden, löner till ämneslärare och timlärare samt löner till övningslärare och timlärare i övningsämnen. För underhåll av byggnader har skolstyrelsen begärt ett anslag å 80.000 kronor. Då arbetet är så omfattande att det anses böra uppdelas på två år, har i 1954 års budgetförslag endast upptagits 40.000 kronor. På inkomstsidan ha terminsavgifterna ansetts kunna höjas från av styrelsen beräknade 28.000 kronor till 30.000 kronor. Efter dessa samt diverse andra mindre justeringar uppgå de totala utgifterna till 930.550 kronor mot 811.400 kronor i årets stat. Inkomsterna ha beräknats till 536.975 kronor mot 449.600 kronor i årets stat. Nettoökningen å titeln utgör cirka 32.000 kronor. Ett nytt anslag har upptagits för tillfällig arbetskraft på expeditionen med 3.550 kronor. Vidare har anslag för bibliotekarie upptagits med 1.500 kronor. Då särskilt arvode icke utgår utan bibliotekarien åtnjuter viss ledighet från undervisningen med vikarie, har anslaget överförts till anslaget för vikarier. Antalet ordinarie och extra lärartjänster utgör totalt 35 mot 32 i 1953 års stat. Anslaget för lärarlöner har ökat från 519.000 kronor till 579.000 kronor och för lärarlöner på realskolelinjen från 53.000 kronor till 63.000 kronor.

15 F Handelsgymnasium.

Denna stattitel är helt ny och underlag för jämförelse med tidigare års budget

saknas sålunda. I lönekontot ingår arvode till föreståndaren med 2.000 kronor. Anslaget härför upptages med reservation för löne- och avtalsnämndens godkännande av detsamma. Utgifterna ha beräknats till 63.000 kronor och inkomsterna till 7.500 kronor.

15 G Statliga läroverk.

15 G 1 Allmänt läroverk.

Anslaget för underhåll av fastigheter har beräknats kunna sänkas från 30.000 kronor till 10.000 kronor. Från 1952 finnes nämligen reservation à 20.000 kronor, vartill kommer återstoden av årets anslag. Sammanlagt finnes reserverat cirka 47.000 kronor. Bland kapitalutgifterna återfinnas anslag med 300.000 kronor för ombyggnad av läroverkets äldre byggnader samt 50.000 kronor för anskaffning av inventarier och lös inredning till dessa äldre byggnader enligt stadsfullmäktiges beslut den 29 april 1953.

15 G 2 Elektroteknisk fackskola.

Utgifterna å budgettiteln äro oförändrade.

15 H Yrkesskola.

Justering uppåt har vidtagits av posten pensionsavgifter, varjämte ett nytt anslag tillagts à 1.500 kronor för hyra för vaktmästarebostad. Driftutgifterna ha beräknats till 441.000 kronor mot 423.600 kronor i årets stat. Enligt stadsfullmäktiges beslut under 1953 har en tidigare befattning som kanslibiträde i lönegrad 11 omändrats till befattning som assistent i lönegrad 18. Samtidigt har rektorsarvodet höjts och anslag för överlärare tillkommit. I staten har vidare räknats med ett heltidsanställt skrivbiträde i löneklass 6. I 1953 års stat var upptaget ett halvtidsanställt biträde i samma löneklass. I övrigt torde förevarande budgettitel icke tarva några närmare kommentarer utöver skolstyrelsens budgetmotivering.

15 I Gymnastik och idrott.

15 I 1 Gemensam förvaltning.

Följande ändringar ha företagits i idrottsstyrelsens statförslag. Anslaget för personalförsäkring har kunnat sänkas från av styrelsen begärda 1.700 kronor till 1.000 kronor. Anslag för pensionsavgifter har åter måst höjas från av styrelsen beräknade 16.800 kronor till 19.000 kronor. Styrelsen har upptagit anslag för kontorskostnader à 3.000 kronor. Med hänsyn till tidigare anslagsförbrukning har anslaget nedsatts till 2.500 kronor. För resor och traktamenten har styrelsen begärt anslag à 1.500 kronor. Av samma anledning som nyss nämnts har anslaget sänkts till 1.000 kronor. Ävenså har anslag för övriga expenser, av styrelsen upptaget till 1.500 kronor, nedsatts till 1.000 kronor.

15 I 2 Idrottsplatser.

Bland driftutgifterna ha följande ändringar vidtagits i förhållande till idrottsstyrelsens statförslag. Anslaget för vattenavgifter, av styrelsen upptaget till 3.500 kronor, har nedsatts till 3.000 kronor med hänsyn till tidigare anslagsförbrukning.

Anslaget diverse träningsplaner har nedsatts från begärda 30.000 kronor till 25.000 kronor. I 1953 års stat är anslaget å 20.000 kronor. För värme har idrottsstyrelsen upptagit ett anslag å 6.000 kronor. Anslaget har emellertid nedsatts till 4.000 kronor. Årets anslag å 6.000 kronor innefattade nämligen icke blott kostnaden för värme utan även kostnaden för renhållning, för vilket under konto 163,1 nu ett särskilt anslag på 4.000 kronor upptagits. På kapitalutgiftssidan märkes följande förändringar. För idrottsanläggning vid Rocklunda har styrelsen upptagit ett anslag å 50.000 kronor. Någon stadsplan för området har icke upprättats och, såvitt känt är, har icke några ritningar över anläggningen utarbetats. Med anledning härav har anslaget borttagits. Det bör i detta sammanhang även framhållas vikten av att statsbidrag i god tid sökes till nyanläggningar för idrottsplatser. Idrottsstyrelsen har upptagit anslag med 15.000 kronor för tennisbana, 30.000 kronor för anordnande av Emaus idrottsplats och 35.000 kronor för idrottsplats vid Grytaborg. Även för dessa fall gäller att i detalj utarbetade förslag icke föreligga. Kammaren har låtit anslagen utgå men har i stället upptagit ett klumpanslag å 65.000 kronor för nya idrottsanläggningar. Som villkor för detta anslag uppställes dock krav på att anslaget får disponeras endast efter drätselkammarens medgivande och prövning av föreliggande projekt i varje särskilt fall. För förrådsbyggnaden å Arosvallen har styrelsen begärt ett anslag med 25.000 kronor. Drätselkammaren föreslår sänkning av anslaget med 22.000 kronor till 3.000 kronor motsvarande kostnader för kallgarage, vilket av idrottsstyrelsen framhållits som ett alternativ.

Å inkomstsidan har inkomsten av hyror och fotboll upptagits till 25.000 kronor mot av styrelsen beräknade 10.000 kronor. För innevarande år har influtit 25.800 kronor. Inkomstposten hyra av bandy har höjts från av styrelsen beräknade 15.000 kronor till 18.000 kronor. Detta år har hittills influtit 17.000 kronor.

Efter sålunda angivna justeringar uppgå driftutgifterna till 160.000 kronor mot 113.000 kronor i årets stat, kapitalutgifterna till 148.900 kronor mot 170.300 kronor i årets stat samt inkomsterna till 54.100 kronor mot 46.100 kronor i årets stat.

15 I 3 Idrottshallen.

Totala utgifterna uppgår till 65.800 kronor mot 68.800 kronor i årets stat. Inkomsterna ha beräknats till 77.600 kronor mot 78.000 kronor i årets stat.

15 I 4 Dansarrangemang i idrottsstyrelsens regi.

Utgifterna ha beräknats till 35.500 kronor och inkomsterna till 40.000 kronor mot respektive 35.800 kronor och 37.000 kronor i årets stat.

15 I 5 Bidrag till övrig idrottsverksamhet.

Anslag ha upptagits med oförändrade belopp för simundervisning, bidrag till idrottsutbyte med vänorterna och tränarverksamhet. Västerås Gymnastikförening har hemställt om en höjning av anslaget från 4.000 kronor till 6.000 kronor per år. Med hänsyn till föreningens ekonomi och den samhällsnyttiga verksamhet, som föreningen bedriver har drätselkammaren ansett sig böra tillstyrka framställningen.

15 J Stifts- och landsbibliotek.

Denna budgettitel ersätter den tidigare budgettiteln Stadsbibliotek. Huvudman för

biblioteket är staten, som bedriver verksamheten med biblioteksstyrelsen som lokalt tillsynsorgan och med bidrag från staden och landstinget. Staten svarar för avlöningar till bibliotekarie och en expeditionsvakt samt två amanuenser. Vidare lämnar staten anslag för bokinköp och expenser. Av styrelsens skrivelse framgår vidare att från landstinget kan påräknas dels ett engångsanslag å 20.000 kronor för nyanskaffning av böcker och dels ett driftsanslag å 15.000 kronor. Alla övriga utgifter för bibliotekets drift måste betalas av staden och böra därför upptagas i den kommunala budgeten. I det av styrelsen upprättade budgetförslaget har endast den ändringen gjorts att bidraget till stifts- och landsbiblioteket, som av styrelsen föreslagits till 77.500 kronor nedsatts till 66.000 kronor med hänsyn till de anslag biblioteket kan påräkna från landstingets och statens sida.

Efter vidtagen justering utgöra driftutgifterna 194.200 kronor. Å kapitalutgiftssidan märkes ett anslag å 10.000 kronor för anskaffning av inventarier. Anslaget har specificerats i styrelsens budgetmotivering.

15 Ö Övriga ändamål.

Oförändrade anslag ha upptagits för vänortsbyte med övriga nordiska länder 5.000 kronor, frilufts- och folkkonserter 10.000 kronor, Västerås Arbetareinstitut 4.000 kronor, Arosgården 7.000 kronor, KFUM:s studie- och sociala verksamhet 1.000 kronor, Västerås Musikskola 74.000 kronor, Västerås Konstförening 10.000 kronor, Västerås Trädgårdsföreningars samarbetskommitté 1.500 kronor, garanti för Teaterbolaget 5.000 kronor, garanti för Riksteaterföreningen 14.000 kronor, Folkets Park 30.000 kronor samt stipendier ur kulturfonden 15.000 kronor. Posten ränta på fasta tillgångar har upptagits med oförändrat belopp av 2.900 kronor.

Ett nytt anslag å 4.000 kronor har upptagits såsom kulturnämndens förvaltningskostnader. Anslaget fanns tidigare uppfört under budgettiteln 1 Ö. Bland kapitalutgifterna märkes även ledes ett nytt anslag å 15.000 kronor för anskaffning av konstverk. Beloppet har anvisats av kulturfondens medel och ställts till kulturnämndens förfogande för inköp av konstverk i de fall, då tiden icke medger framställning till stadsfullmäktige. ABF har begärt höjning av anslaget å 20.000 kronor i årets stat till 25.000 kronor. Anslag har upptagits med 23.000 kronor eller sålunda med 3.000 kronor högre belopp än i 1953 års stat. Vidare har TBV begärt höjning av anslaget från 5.000 kronor till 6.000 kronor. Drätselkammaren har bifallit framställningen och sålunda i statförslaget upptagit anslaget till 6.000 kronor. Anslag har vidare begärts av Liberala studieförbundet med 1.000 kronor och av Västeråsavdelningen av IOGT:s studieförbund med 1.500 kronor. Anslag ha tidigare icke i staten upptagits för dessa ändamål. Drätselkammaren föreslår emellertid att anslag utgå till Liberala studieförbundet med begärda 1.000 kronor och till IOGT:s studieförbund med likaledes 1.000 kronor. Västerås Musiksällskap har begärt höjning av anslaget från 20.000 kronor till 22.000 kronor. Anslaget har emellertid bibehållits oförändrat. Västerås Nykterhetsförbund har likaså hemställt om höjning av anslaget från 4.000 kronor till 5.000 kronor. Anslaget har bibehållits oförändrat. Västmanlands Fornminnesförening har hemställt att anslaget måtte höjas från 14.000 kronor till 25.000 kronor. Samtidigt har föreningen begärt en höjning av anslaget hos landstinget. Landstingets förvaltningsutskott har tillstyrkt en höjning av förutvarande bidrag av 12.000 kronor till 15.000 kronor. Drätselkammaren tillstyrker en höjning av stadens bidrag från 14.000 kronor till 25.000 kronor. Drätselkammaren förutsätter emellertid härvid att

fornminnesföreningens verksamhet i framtiden bedrives på ett rationellt och ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Driftutgifterna uppgå till 264.400 kronor mot 243.400 kronor i årets stat.

Drätselkammaren föreslår stadsfullmäktige att med ovan angivna ändringar, tillägg och förbehåll godkänna förslaget till stat under titeln Undervisnings- och bildningsverksamhet.

16. Socialvård.

16 A Socialvårdsbyrå.

Utgifterna ha totalt beräknats till 228.475 kronor mot 202.500 kronor i årets stat. Inkomsterna, som utgöras av andelar i nettokostnaderna från övriga sociala styrelser, uppgå till samma belopp som inkomsterna. Utgiftsökningen är i huvudsak hänförlig till höjda pensionsavgifter. De olika sociala förvaltningarna bidraga med nettokostnaderna efter följande grunder nämligen fattigvårdsstyrelsen med 35 %, barnavårdsnämnden med 58 % samt nykterhetsnämnden med 7 %. Den ändringen har därvid skett att i barnavårdsnämndens andel ingår tidigare separat redovisade 3 % för hemhjälpsnämnden.

16 B 2 Sluten fattigvård.

16 B 21 Karlslund—Sommarro ålderdomshem.

Några ändringar ha icke företagits i fattigvårdsstyrelsens utgiftsförslag. Utgifterna sluta å 1.007.100 kronor och inkomsterna å 479.000 kronor. Motsvarande belopp i årets stat utgöra 929.350 kronor och 370.100 kronor. Utgiftsökningen avse i huvudsak höjning av pensionsavgifterna samt ökade utgifter för underhåll av fastigheten. Ett extra anslag av engångsnatur har nämligen upptagits å 25.000 kronor för underhåll av fastigheten, varför motsvarighet saknas i 1953 års stat. Det löpande underhållsanslaget är däremot upptaget med oförändrat belopp av 30.000 kronor.

16 B 22 Badelunda ålderdomshem.

I lönestaten har uppkommit ett anslag för tillfällig arbetskraft på 700 kronor. Utgifterna inklusive kapitalutgifterna ha beräknats till 64.735 kronor mot 151.660 kronor i årets stat. Härvid är emellertid att märka att under kapitalutgifter i 1953 års stat fanns upptaget ett anslag å 95.000 kronor för förvärv av stadsägan 2714 (den fastighet varå ålderdomshemmet är beläget).

16 B 23 Ålderdomshem Väster.

Här upptages endast ett anslag å 10.000 kronor till utredningskostnader för nytt ålderdomshem i västra delen av staden.

16 B 3 Öppen fattigvård.

På inkomstsidan ha företagits följande justeringar i förhållande till fattigvårdsstyrelsens förslag. Inkomstposten landstingsbidrag för sjukhusvård har höjts från av styrelsen föreslagna 20.000 kronor till 25.000 kronor. Bidraget uppgick under 1951 till 22.000 kronor och föregående år till 30.000 kronor. Inkomstposten ersättning av

pensioner och sjukkassor har vidare höjts från av styrelsen föreslagna 40.000 kronor till 45.000 kronor. Med dessa justeringar uppgå utgifterna till 612.100 kronor och inkomsterna till 198.200 kronor mot respektive 558.600 kronor och 206.200 kronor i årets stat. Bland utgifterna märkas en höjning av anslaget understöd i kontanter från 130.000 kronor till 170.000 kronor och beträffande anslaget för understöd till personer tillhörande andra fattigvårdssamhällen en sänkning från 72.000 kronor till 60.000 kronor. Ett nytt anslag har upptagits à 8.000 kronor för hemvård för åldringar.

16 C 3 Öppen barnavård.

Följande ändringar ha företagits i barnavårdsnämndens statförslag. Anslaget till vård å anstalter för svåruppfostrade barn har sänkts från av barnavårdsnämnden begärda 6.000 kronor till 3.000 kronor. 1951 åtgick på kontot 875 kronor och 1952 117 kronor. Hittills har i år åtgått cirka 2.300 kronor. I 1953 års stat har för ändamålet upptagits ett anslag à 1.500 kronor. Vidare har anslaget för kostnader i samband med omhändertagande av barn, som i årets stat upptagits till 7.000 kronor av barnavårdsnämnden föreslagits sänkt till 5.000 kronor. Med hänsyn till att under 1951 på kontot bokfördes 2.000 kronor och under 1952 2.200 kronor har en ytterligare sänkning med 2.000 kronor till 3.000 kronor ansetts kunna ske. Utgifterna uppgå efter dessa justeringar till 636.000 kronor mot 573.000 kronor i årets stat. Inkomsterna beräknas till 244.000 kronor mot 226.000 kronor i 1953 års stat.

Beträffande de särskilda anslagen kan framhållas följande. Befattningen som föreståndare har enligt stadsfullmäktiges beslut den 28 maj 1953 omändrats till en befattning som förste barnavårdsman med oförändrad placering i lönegrad 18. Liksom tidigare har till pojkidrottskoloni upptagits ett anslag à 2.000 kronor. Anslaget har bibehållits ehuru drätselkammaren ansett det kunna ifrågasättas om anledning finnes att fortsätta denna verksamhet. I övrigt kan påpekas att anslaget för samhällsvård i barnhem måst höjas från 15.000 kronor till 30.000 kronor för skyddsuppfostran i barnhem från 12.000 kronor till 25.000 kronor samt för skyddsuppfostran i enskilda hem från 15.000 kronor till 25.000 kronor. Anslaget för bidragsförskott har även måst höjas från 115.000 kronor till 135.000 kronor. Vissa andra anslag förete sänkningar, exempelvis anslaget avseende kostnader för barn tillhöriga andra kommuner, vilket nedsatts från 65.000 kronor i årets stat till 50.000 kronor. På inkomstsidan förekomma ökningar ifråga om posten ersättning av staten för bidragsförskott från 45.000 kronor till 55.000 kronor, posten ersättning från enskilda för bidragsförskott från 50.000 kronor till 60.000 kronor samt posten ersättning från enskilda för uppfostringsbidrag från 55.000 kronor till 65.000 kronor. Å andra sidan har inkomstposten ersättning för kostnader för barn tillhörande andra kommuner nedsatts från 62.000 kronor till 48.000 kronor.

16 C 4 Barnstugor.

16 C 40 Gemensam förvaltning.

Utgifterna uppgå till 61.450 kronor mot 58.750 kronor i årets stat. Den gemensamma förvaltningens utgifter fördelas å inkomstsidan efter samma grunder som tidigare med 50 % å barnträdgårdar och klubbar, 35 % å barnhem och eftermiddagshem samt 15 % å Uddens barnkoloni.

16 C 41 Barnträdgårdar och klubbar.

Ökningen av antalet barnstugeavdelningar har medfört att lönerna beräknas öka med cirka 14.000 kronor. Den utökade verksamheten påverkar även andra konton, bl. a. utgifterna för hyror och städning, vilka konton sålunda höjts med respektive 2.500 och 8.000 kronor. För anskaffning av inventarier har begärts ett anslag å 6.500 kronor. Enär för ändamålet finnes reserverat 3.500 kronor, har anslaget nedsatts från 6.500 kronor till 5.500 kronor. I inventarieanskaffningen ingår inköp av två nya pianon. Drätselkammaren har emellertid ansett att i stället borde kunna inköpas två mindre eller två begagnade pianon. I avgifter har av styrelsen beräknats inflyta ett belopp av 42.400 kronor. Drätselkammaren vill här påpeka att utredning pågår om möjligheterna att höja avgifterna. Man har tills vidare ökat inkomstposten till 45.000 kronor.

Beträffande lönestaten märkes att en ordinarie tjänst som barnträdgårdslärarinna flyttats hit från titeln C 42.

16 C 42 Daghem och eftermiddagshem.

Ett par justeringar å interna poster ha företagits. En ordinarie tjänst som barnträdgårdslärarinna har överflyttats till titeln 16 C 41. Vidare har tillkommit en extra barnträdgårdslärarinna i löneklass 11. Utgifterna uppgå totalt till 232.100 kronor mot 229.200 kronor i årets stat, medan inkomsterna ha beräknats till 56.255 kronor mot 56.975 kronor i årets stat.

16 C 43 Uddens barnkoloni.

Utgifterna beräknas uppgå till ungefär oförändrat belopp cirka 70.000 kronor. Å inkomstsidan har kostersättning för personal höjts från av styrelsen beräknade 2.000 kronor till 3.000 kronor med hänsyn till vad tidigare influtit. Inkomsten av statsbidrag har beräknats öka från av styrelsen upptagna 4.050 kronor till 5.000 kronor. Under år 1952 inflöt 5.375 kronor.

16 C 5 Ungdomsvård.

Utgifterna ha beräknats till 83.000 kronor mot 81.000 kronor i årets stat och inkomsterna till ett oförändrat belopp av 16.100 kronor i förhållande till 1953 års stat.

Drätselkammaren kan icke i detta sammanhang undgå att ifrågasätta huruvida de kommunala medel, som anslås för ifrågavarande ändamål, komma till avsedd nytta. Det borde kunna övervägas om icke ett exempelvis ökat anslag till understöd åt ungdomsorganisationerna för deras lokalkostnader skulle medföra större gagn än den användning av anslagen som nu sker under denna budgettitel. Utredning härom införväntas.

Arvodet till föreståndaren har höjts från 800 kronor till 2.300 kronor. Särskilt beslut härom bör fattas.

16 D Hyresnedsättning.

Här redovisas nettouttaxeringen för avgiftsfritt upplåtna tomträtter, för bostadsförsörjning för mindre bemedlade familjer (HSB:s Stiftelse Solgårdar) och för pensionärshem. Den hittillsvarande kommunala andelen i hyresbidragen, 3-kronorsbidraget, har bortfallit.

16 E Arbetslöshetsunderstöd.

Med hänsyn till det försvårade läget å arbetsmarknaden har här upptagits anslag för arbetslöshetsunderstöd med 10.000 kronor. Å inkomstsidan räknas med ett statsbidrag å 2.000 kronor.

16 F Nykterhetsvård.

Beträffande lönestaten kan påpekas följande. Befattningen på extra stat som assistent i löneklass 15 har omändrats till en ordinarie tjänst i lönegrad 17 enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 augusti 1953. Nykterhetsnämnden har begärt höjning av ordförandearvodet från 400 kronor till 600 kronor. Av de skäl som anförts beträffande höjningen av arvodet till byggnadsnämndens ordförande, föreslås för närvarande ingen höjning, varför anslaget bibehållits vid 400 kronor.

16 H Hemhjälpsnämnd.

16 H 1 Hemsysterverksamhet.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 29 januari 1953 har staden övertagit fem hemvårdarinnor från Asea, vilket återspeglas i lönestaten. Anslaget för tillfällig arbetskraft har höjts från 3.500 kronor till 5.000 kronor. Härtill har tillkommit ett arvode till expeditionsföreståndare å 2.400 kronor. Expeditionen och fördelningen av hemvårdarinnorna har nämligen överflyttats från barnavårdsnämnden till en särskild expeditionsföreståndare. Utgifterna ha beräknats till 128.125 kronor och inkomsterna till 65.050 kronor mot respektive 86.025 kronor och 28.500 kronor i 1953 års stat. Utgiftsökningarna falla i huvudsak å lönestaten.

16 H 2 Systugeverksamhet.

En justering har vidtagits av hemhjälpsnämndens statförslag. Nämnden har nämligen i förhoppning att kunna anskaffa lokaler upptagit ökat anslag för avlöningar nämligen från 13.000 kronor till 17.000 kronor. Drätselkammaren har ansett sig böra bibehålla löneanslaget till 13.000 kronor, allrahelst som någon ökning av anslaget för lokalhyra icke av hemhjälpsnämnden beräknats.

16 Ö Övriga ändamål.

Med oförändrade belopp ha anslag upptagits till barnkrubban med 12.000 kronor, Natthärbärget med 1.500 kronor, Frälsningsarméns slumverksamhet med 1.200 kronor, Frälsningsarméns sommarhem i Ransta med 500 kronor, Sjömansvården med 600 kronor, Västerås Missionsförsamlings församlingssysterverksamhet med 1.200 kronor och Föreningen Rädda Barnen med 500 kronor. De interna posterna för fritt upplåtna lokaler till Natthärbärget och Föreningen Västmanlands Samhjälp ha likaledes upptagits med oförändrade belopp. Såsom nytt anslag har tillkommit en intern post å 1.100 kronor avseende fritt upplåten tomt till landstingets barnhem. Västmanlands Samhjälp har begärt höjning av anslaget från 1.500 kronor till 4.000 kronor. Drätselkammaren biträder en höjning av anslaget med 1.000 kronor till 2.500 kronor. Västerås Folkpensionärsförening har begärt höjning av anslaget från 500 kronor till 1.000 kronor. Föreningens framställning har biträtts. Västeråsavdelningen av Riksförbundet för sexuell upplysning har begärt ett anslag å 800 kronor. Drätselkammaren har icke ansett sig böra biträda framställningen. Något anslag för ändamålet har därför icke upptagits. För skollovskolonierna har upptagits anslag på samman-

lagt 150.000 kronor mot 130.000 kronor i årets stat. Ett tilläggsanslag har även under denna titel upptagits för uppförande av kolonihemmet i Söderbärke med 166.400 kronor.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville fastställa statförslaget för Socialvård med ovan angivna ändringar, förbehåll och tillägg.

17. Social förmedlingsverksamhet.

17 B Bostadsförmedling.

Tidigare anslag för tillfällig arbetskraft har omändrats till anslag för heltidsanställt kontorsbiträde på extra stat i löneklass 8. Anslaget har bibehållits under förutsättning av vederbörligt godkännande. Utgifterna uppgå till 19.500 kronor mot 16.900 kronor i årets stat.

Drätselkammaren föreslår stadsfullmäktige godkänna föreliggande förslag till stat för Social förmedlingsverksamhet.

18. Socialförsäkring.

18 A Folkpensionering.

Kommunbidraget till folkpensionerna har ökats från 900.000 kronor till 975.000 kronor och det särskilda bostadstillägget från 66.000 kronor till 120.000 kronor. Anslaget för tillfällig arbetskraft har sänkts från 6.000 kronor till 3.000 kronor.

Drätselkammaren föreslår stadsfullmäktige att fastställa föreliggande förslag till stat under titeln Socialförsäkring.

19. Kristidsförvaltning.

19 B Hyresnämnd.

Utgifterna uppgå till 23.500 kronor mot 24.100 kronor i 1953 års stat.

19 Ö Övriga ändamål.

Under denna titel har endast upptagits anslag för arvode till blockledare och för expenser med tillsammans 500 kronor.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige ville godkänna förslaget till stat under titeln Kristidsförvaltning.

20. Finansförvaltning.

Samtliga pensioner och pensionsavgifter och ifråga om de sistnämnda avgifter såväl till SKP, SPP, SPA som stadens egen pensionsfond finnas uppförda å finansförvaltningens utgiftssida. Samma belopp återkommer sedan på inkomstsidan som förvaltningarnas andel i dessa pensionsavgifter. Räntor på upplånat fast kapital har stigit

från 1.252.000 kronor till 1.270.000 kronor. Efter avdrag för hamnens del utföres på finansförvaltningen ett belopp av 917.000 kronor. Anslaget till ränta å beräknad ytterligare upplåning har höjts från 200.000 kronor till 250.000 kronor. Till pensionsfonden avsättes som tidigare nämnts 504.000 kronor. Förra året avsattes intet belopp utan överfördes tidigare reserverade medel till pensionsfonden. Ränta å pensionsfondens medel har upptagits efter 3 % å 2.328.000 kronor med 70.000 kronor. Anslaget för restitution av nöjesskatt har kunnat sänkas från 18.000 kronor till 15.000 kronor. Här redovisas även underskottet från 1952, vilket ingår med ett belopp av 96.753 kronor. Underskottet i 1951 års bokslut, vilket redovisades i 1953 års budget utgjorde 786.957 kronor. Under konto 195,1 redovisas förut omförmälda andra årets avbetalning å utdebiteringsförskott beträffande Magirusstege samt tillbyggnad av garagefastigheter (byggnads- och renhållningsverk), 187.500 kronor här. Därmed äro dessa anskaffningar slutbetalda. För tekniska verkens nybyggnad inom kvarteret Nimrod uttaxeras 1.100.000 kronor såsom nämnts fördelade på tre år. Första årets avbetalning, 367.000 kronor, har utförts här. För täckning av hamnens underskott har som förut nämnts upptagits 470.000 kronor. Avsättning till skatteregleringsfonden göres likaledes enligt vad tidigare omförmälts med 3.700.000 kronor. Som anslag för oförutsedda behov att disponeras av stadsfullmäktige har upptagits sammanlagt 920.870 kronor, varav 147.000 kronor bestrides av återstående medel från anslaget i 1953 års stat för ökade dyrtidstillägg. Till drätselkammarens förfogande för oförutsedda behov upptages 25.000 kronor eller samma belopp som i 1953 års stat.

Bland kapitalutgifterna märkes ett anslag för avbetalning på upplånat fast kapital å 2.079.000 kronor, varav hamnen påföres 527.500 kronor. Nettoanslaget utgör sålunda 1.551.500 kronor. Motsvarande post i årets stat utgör 1.454.883 kronor. För amortering å ytterligare upplåning beräknas ett anslag å 320.000 kronor. Till kulturfonden avsättes i enlighet med fondbestämmelserna 1/5 av årets ränteavkastning, 51.400 kronor, och till trafikfonden hela ränteavkastningen 33.100 kronor. Till den allmänna investeringsfonden avsättes som förut nämnts 3.000.000 kronor. Ränteavsättningen till donationsjordsfonden utgör med hänsyn till det ringa belopp denna fond numera uppgår till efter inköp av Apalby egendom, endast 50 kronor. Till bostadssubventionsfonden avsättes 300.000 kronor. Å inkomstsidan märkes följande. Ränta å övriga rörelsemedel beräknas oförändrat ge 150.000 kronor. Den interna räntan å fasta tillgångar har beräknats till 2.514.500 kronor mot 2.232.400 kronor i årets stat. I hundskatt beräknas inflyta oförändrat belopp av 45.000 kronor. Hundskatten har härvid bibehållits oförändrad med 50 kronor per hund. Den kommunala nöjesskatten beräknas ge ett från 250.000 kronor till 275.000 kronor förhöjt belopp. Den provisoriska skatteersättningen har beräknats ge samma belopp som i innevarande års stat eller 139.200 kronor. För inkomsten av slutlig skatt och preliminär skatt har redogjorts i ingressen till denna skrivelse. Liksom tidigare har icke utförts inkomst av skatterestantier.

Fastighetsskatten, som skall beräknas å den 2 år tillbaka gällande skattesatsen av kronor 8: 35 per skattekrona, beräknas inbringa cirka 2.499.400 kronor och inkomstskatten efter kronor 8: 85 per skattekrona cirka 21.490.000 kronor.

Drätselkammaren föreslår fullmäktige att godkänna kammarens förslag till stat under titeln Finansförvaltning.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får drätselkammaren hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att fastställa hundskatten till 50 kronor per hund,

att fastställa uttaxeringen för år 1954 till kronor 8: 85 per skattekrona,

att inrätta en allmän investeringsfond,

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om medgivande att till nämnda fond få överföra den nuvarande behållningen i Västerås stads särskilda fond för allmänna byggnader,

att bemyndiga styrelsen för tekniska verken att under år 1954 få förfoga *dels* över tillfälliga fonden för tekniska verkens anslutningsavgifter intill ett belopp av 100.000 kronor, *dels ock* över tillgängliga medel i särskilda fonden för anskaffning av större arbetsmaskiner och bilar,

att jämväl i övrigt godkänna drätselkammarens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954 med härovan under titlarna gjorda särskilda yrkanden och förbehåll samt

att beträffande samtliga de utgiftsposter, för vilka sådant i budgeten särskilt anmärkts, medgiva att den behållning, som vid utgången av år 1953 förefinnes av för ändamålet tidigare beviljade medel, må för samma ändamål reserveras till år 1954.

Västerås den 1 oktober 1953.

För drätselkammaren:

GUSTAF OLSSON

|Per Siösteen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan drätselkammaren till magistraten ingivit förslag till utgifts- och inkomststat för år 1954, får magistraten härmed överlämna förslaget jämte därtill hörande handlingar för besluts fattande. Västerås rådhus den 10 oktober 1953.

På magistratens vägnar:

MARTIN LINDHEIMER

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till beredningsutskottet har för yttrande överlämnats det av drätselkammaren upprättade förslaget till utgifts- och inkomststat för år 1954 ävensom kammarens betänkande angående budgeten.

Beredningsutskottet, som i allt väsentligt ansluter sig till drätselkammarens framlagda förslag har endast ifråga om en detalj ansett sig böra anföra avvikande mening. Detta gäller det av Västeråskretsen av Svenska Röda Korset under 12 Ö begärda anslag å 1.000 kronor. Enligt vad som upplysts för beredningsutskottet har Röda Korset ett påtagligt behov av anslaget för inköp av sjukvårdsmateriel. Det förekommer nämligen i ganska stor utsträckning att allmänheten vänder sig till Röda Korset för lån av dylik, exempelvis kryckor och rullstolar. Hjälpbehövande som i detta avseende vända sig till lasarettet, hänvisas oftast till Röda Korset. Den materiel, som finnes är utsatt för stark förslitning och måste tid efter annan förnyas. Beträffande Röda Korsets ekonomiska ställning är det visserligen sant att fonder finnas men efter vad som uppgivits för beredningsutskottet äro dessa fonder bundna och saknar Röda Korset därför medel till inköp av sådana materiel varom nu är fråga.

Beredningsutskottet vill alltså föreslå, att det av Röda Korset begärda anslaget upptages i 1954 års stat.

Med anledning av vad sålunda anförts får beredningsutskottet tillstyrka stadsfullmäktige besluta

att under 12 Ö i 1954 års stat upptaga ett anslag å 1.000 kronor till Västeråskretsen av Svenska Röda Korset,

att reservationsanslaget till stadsfullmäktiges förfogande för oförutsedda utgifter minskas med motsvarande belopp samt

att i övrigt till alla delar bifalla drätselkammarens förslag.

Västerås den 14 oktober 1953

För beredningsutskottet:

GEORG LEONTEIN

/*Per Siösteen*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

STADSFULLMÄKTIGES I VÄSTERÅS HANDLINGAR
1953 Ser. B nr 23

Nr B 23

UTGIFTS- OCH INKOMSTSTAT

FÖR

VÄSTERÅS STAD

ÅR 1954

Anslagsbeteckningar

Fasta anslag (utan särskild beteckning) utgå med bestämt belopp och få icke överskridas eller reserveras.

Förslagsanslag (Fa) få överskridas men icke reserveras.

Förslagsanslag högst (Fah) få varken överskridas eller reserveras.

Reservationsanslag (Ra) få reserveras och överskridas.

Reservationsanslag högst (Rah) få reserveras men ej överskridas.

Uttaxering:

till borgerliga kommunen	8: 85
till kyrkliga kommunen	0: 65
Summa uttaxering pr skattekrona	9: 50
Landstingets uttaxering	3: 80
Summa kommunal uttaxering pr skattekrona	13: 30

Sammandrag av specialstaterna för Västerås stads utgifts- och inkomststat år 1954.

			Utgifter		Inkomster		Skattestatens överskjutande	
			Drift-utgifter	Kapital-utgifter	Drift-inkomster	Kapital-inkomster	Utgifter	Inkomster
		1. Allmän förvaltning.						
A	1	Stadsfullmäktige	34.500: —				34.500: —	
	2	Löne- och avtalsnämnd	8.800: —				8.800: —	
B		Stadsrevision	46.450: —		21.000: —		25.450: —	
C		Drätselkammare:						
	1	Gemensamma kostnader	9.140: —				9.140: —	
	2	Stadskansli	278.850: —	5.000: —	1.000: —		282.850: —	
	3	Drätselkontor	418.100: —	6.000: —	110.050: —		314.050: —	
	4	Drätselkammarens byggnadstekniska byrå	124.600: —	2.400: —	127.000: —		—	
Ö		Övriga ändamål	67.704: —	5.000: —	500: —		72.204: —	
		2. Rätts- och ordningsväsen.						
A		Magistrat och rådhusrätt	377.600: —	8.050: —	55.000: —		330.650: —	
B	1	Polisväsen och fångvård	1.757.681: —	23.300: —	29.100: —		1.751.881: —	
	2	Statspolis	143.505: —		138.000: —		5.505: —	
	3	Åklagarväsen	102.200: —	1.300: —	100: —		103.400: —	
Ö		Övriga ändamål	5.000: —				5.000: —	
		3. Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen.						
B	1	Uppbördsverk	342.625: —	3.000: —	400: —		345.225: —	
	2	Taxeringskontor	22.800: —				22.800: —	
C		Exekutionsverk	215.300: —		30.000: —		185.300: —	

		4. Byggnads- och stadsplaneväsen.						
A		Stadsarkitektkontor	160.750: —	1.500: —	44.000: —		118.250: —	
B		Stadsplanekontor	151.150: —	2.000: —	500: —		152.650: —	
C		Stadsingenjörskontor	432.650: —	3.200: —	72.000: —		363.850: —	
		5. Försvarsväsen.						
A		Civilförsvar	26.250: —	1.266.000: —		551.000: —	741.250: —	
B		Familjebidrag	392.000: —		360.000: —		32.000: —	
Ö		Övriga ändamål	5.000: —				5.000: —	
		6. Brandförsvar.	996.798: —	87.500: —	60.375: —		1.023.923: —	
		7. Fastighetsförvaltning.						
A		Fastighetskontor och gemensam förvaltning	347.200: —	4.100: —	19.200: —		332.100: —	
B	1	Rådhus med annex	86.100: —		76.194: —		9.906: —	
	2	Kv. Njord nr 1	56.800: —		50.790: —		6.010: —	
	3	Polishus	37.400: —		37.165: —		235: —	
	4	Brandstation	62.350: —		63.687: —			1.337: —
	5	Tullhus	22.000: —	600: —	1.810: —		20.790: —	
	6	Diverse förvaltningsfastigheter	61.900: —	85.000: —	30.918: —	25.000: —	90.982: —	
	7	Drätselkammarens förrådsbyggnader	25.400: —		24.300: —		1.100: —	
	8	Barnstuga, daghem och barnkoloni	17.600: —		20.519: —			2.919: —
	9	Stadshus						
C		Exploateringsfastigheter	258.600: —	480.000: —	384.522: —		354.078: —	
D	1	Jordbruksrörelse	535.555: —	35.450: —	571.005: —		—	
	2	Skogar	52.300: —	9.000: —	75.000: —			13.700: —
	3	Jordbruksfastigheter	141.700: —	473.600: —	42.200: —		573.100: —	
E	1	Diverse hyresfastigheter	782.300: —	197.200: —	503.957: —		475.543: —	
	2	Stadshotell	201.500: —		98.475: —		103.025: —	
	3	Sundinska huset	29.700: —		26.467: —		3.233: —	

			Utgifter		Inkomster		Skattestatens överskjutande	
			Drift-utgifter	Kapital-utgifter	Drift-inkomster	Kapital-inkomster	Utgifter	Inkomster
	4	Paviljong i stadsparken	28.500: —		8.000: —		20.500: —	
	5	Varumagasin o. d.	48.200: —		35.524: —		12.676: —	
	6	Omnibusgarage	36.400: —		43.900: —			7.500: —
F	1	Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer..	50.000: —		50.000: —		—	
	2	Pensionärshem	331.700: —	500: —	332.200: —			
Ö		Aktier och andelar i byggnadsföretag	32.000: —				32.000: —	
		8. Gatu- och parkförvaltning.						
B	1	Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader	650.800: —	1.000: —	18.000: —		633.800: —	
	2	Underhåll och nyanläggningar av gator och vägar	945.000: —	1.015.000: —	447.000: —		1.513.000: —	
	3	Allmän belysning och renhållning	285.100: —	100.000: —	28.300: —		356.800: —	
	4	Drätselkammarens förråd och verkstad	128.000: —	25.000: —	101.100: —		51.900: —	
	5	Grustag	92.800: —		110.000: —			17.200: —
	6	Bilar	208.740: —	35.600: —	304.000: —			59.660: —
	7	Maskiner	261.950: —	172.500: —	375.000: —		59.450: —	
	9	Bekvämlighetsinrättningar	43.050: —		6.600: —		36.450: —	
C		Parkförvaltning	862.000: —	332.000: —	32.690: —	40.000: —	1.121.310: —	
		9. Hamnförvaltning.						
A		Hamnar	1.613.933: —	881.170: —	1.979.103: —	516.000: —	—	

		10. Kommunikationsföretag.						
C		Johannisbergs flygplats	13.000: —		600: —		12.400: —	
D		Båttrafiken	149.400: —		73.225: —	24.200: —	51.975: —	
F		Aktier och andelar i kommunikationsföretag	8.000: —				8.000: —	
		11. Industriella verk.						
A		Tekniska verkens gemensamma förvaltning	620.400: —		620.400: —		—	
B		Gasverk	3.270.200: —	50.000: —	3.278.100: —	202.100: —		160.000: —
C		Elverk	4.231.700: —	1.450.000: —	5.263.000: —	164.600: —	254.100: —	
		12. Hälso- och sjukvård.						
A	1	Allmän hälsovård	240.100: —	450: —	3.000: —		237.550: —	
	2	Poliklinik	10.800: —		5.750: —		5.050: —	
B		Folktandvård	18.100: —				18.100: —	
Ö		Övriga ändamål	6.320: —				6.320: —	
		13. Allmän hygien.						
AB		Vatten- och avloppsverk	2.174.700: —	779.700: —	2.032.500: —	369.400: —	552.500: —	
B		Dagvattenledningar	130.000: —	100.000: —			230.000: —	
C		Renhållningsverk	535.150: —	121.000: —	271.500: —		384.650: —	
D	1	Varmbadhus	266.900: —		144.200: —		122.700: —	
	2	Karlslunds tvättinrättning	87.125: —	500: —	87.125: —		500: —	
E	2	Björnön	55.150: —	200.000: —	9.000: —		246.150: —	
	3	Hästholmarna	51.400: —		8.790: —		42.610: —	
	4	Johannisbergsbadet	20.900: —		600: —		20.300: —	
	5	Småbåtshamnar	29.250: —	159.000: —	15.000: —		173.250: —	
	6	Övriga ändamål	25.700: —				25.700: —	
		14. Livsmedelshygien och livsmedelstillförsel.						
A		Salutorg	2.800: —		5.000: —			2.200: —
C		Köttbesiktningsbyrå	16.750: —		5.150: —		11.600: —	

			Utgifter		Inkomster		Skattestatens överskjutande	
			Drift-utgifter	Kapital-utgifter	Drift-inkomster	Kapital-inkomster	Utgifter	Inkomster
		15. Undervisnings- och bildningsverksamhet.						
A	1	Administration	158.150: —	2.000: —			160.150: —	
	2	Undervisning	4.132.000: —	35.000: —	3.068.600: —		1.098.400: —	
	3	Socialpedagogiska anordningar	164.270: —	2.300: —	21.600: —		144.970: —	
	4	Fastigheter och inventarier	1.538.755: —	41.000: —	107.150: —		1.472.605: —	
	5	Skolmåltider	1.009.100: —	5.700: —	203.700: —		811.100: —	
B		Praktisk realskola	410.250: —	13.000: —	200.230: —		223.020: —	
D		Kommunal flickskola	920.400: —	10.150: —	536.975: —		393.575: —	
F		Handelsgymnasium	60.000: —	3.300: —	7.500: —		55.800: —	
G	1	Allmänt läroverk	248.525: —	350.000: —			598.525: —	
	2	Elektroteknisk fackskola	11.250: —				11.250: —	
H		Yrkesskola	441.010: —	12.000: —	236.145: —		216.865: —	
I		Gymnastik och idrott						
	1	Gemensam förvaltning	160.660: —		300: —		160.360: —	
	2	Idrottsplatser	160.042: —	148.900: —	54.100: —		254.842: —	
	3	Idrottshallen	63.800: —	2.000: —	77.600: —			11.800: —
	4	Dansarrangemang i idrottsstyrelsens regi	35.500: —		40.000: —			4.500: —
	5	Bidrag till övrig idrottsverksamhet	17.300: —				17.300: —	
J		Stifts- och landsbibliotek	194.200: —	10.000: —			204.200: —	
Ö		Övriga ändamål	264.400: —	15.000: —			279.400: —	
		16. Socialvård.						
A		Socialvårdsbyrå	228.475: —		228.475: —		—	

B	2	Sluten fattigvård:						
	21	Karlslund-Sommarro ålderdomshem	999.100: —	8.000: —	479.000: —		528.100: —	
	22	Badelunda ålderdomshem	60.235: —	4.500: —	43.100: —		21.635: —	
	23	Ålderdomshem Väster	10.000: —				10.000: —	
	3	Öppen fattigvård	612.100: —		198.200: —		413.900: —	
C	3	Öppen barnavård	636.200: —		244.200: —		392.000: —	
	4	Barnstugor						
	40	Gemensam förvaltning	61.450: —		61.450: —		—	
	41	Barnträdgårdar och klubbar (inklus. lekplatser och dagkoloni)	357.600: —	5.500: —	75.460: —		287.640: —	
	42	Daghem och eftermiddagshem	231.000: —	1.100: —	56.255: —		175.845: —	
	43	Uddens barnkoloni	70.992: —		9.000: —		61.992: —	
	5	Ungdomsvård	82.000: —	1.000: —	16.100: —		66.900: —	
D		Hyresnedsättning	283.585: —				283.585: —	
E		Arbetslöshetsunderstöd	10.200: —		2.000: —		8.200: —	
F		Nykterhetsvård	59.725: —		3.700: —		56.025: —	
H	1	Hemsysterverksamhet	127.125: —	1.000: —	65.050: —		63.075: —	
	2	Systugeverksamhet	18.950: —		4.000: —		14.950: —	
Ö		Övriga ändamål	339.750: —				339.750: —	
		17. Social förmedlingsverksamhet.						
B		Bostadsförmedling	19.500: —				19.500: —	
		18. Socialförsäkring.						
A		Folkpensionering	1.142.450: —	1.800: —			1.144.250: —	
		19. Kristidsförvaltning.						
B		Hyresnämnd	23.500: —				23.500: —	
Ö		Övriga ändamål	500: —				500: —	
		20. Finansförvaltning.	9.484.223: —	5.256.050: —	38.618.287: —			23.878.014:—
		Summa kronor	51.268.148: —	14.051.920: —	63.427.768: —	1.892.300: —	24.158.830: —	24.158.830:—
			65.320.068: —		65.320.068: —			

Specialstater.

1. Allmän förvaltning.

1 A. Stadsfullmäktige och dess beredningar.

1 A 1. Stadsfullmäktige.

Driftutgifter:

1.500: —	101,0	Arvoden (bil. 1)	1.500: —	
25.000: —	112	Tryckning av stadsfullmäktiges handlingar samt kommunal författningssamling Fa	30.000: —	
3.000: —	114	Telefon och annonser Fa	3.000: —	34.500: —
29.500: —		Kronor		34.500: —

1 A 2. Löne- och avtalsnämnd.

Driftutgifter:

6.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	5.500: —	
300: —	111	Böcker, tidskrifter o. d. Fa	200: —	
800: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.400: —	
1.500: —	119,1	Representation Fa	1.500: —	
200: —	119,2	Övriga expenser Fa	200: —	8.800: —
8.800: —		Kronor		8.800: —

1 B. Stadsrevision.

Driftutgifter:

2.150: —	101,0	Arvoden (bil. 1)	2.150: —
200: —	114	Telefon Fa	500: —
500: —	115	Resor och traktamenten Fa	500: —
300: —	119	Övriga expenser Fa	300: —
40.000: —	126,1	Ersättning till Sveriges Kommunalekonomiska förening u. p. a. för revision Fa	42.000: —
—	126,2	Teknisk expertis och specialutredningar[1])	—

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

—	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	1.000: —*	46.450: —
43.150: —		Kronor		46.450: —

Driftinkomster:

	200	Andelar i revisionskostnader:		
3.500: —		Hamnen	3.500: —	
14.000: —		Tekniska verken	14.000: —	
3.500: —		Socialvården	3.500: —	21.000: —
21.000: —		Kronor		21.000: —

1 C. Drätselkammare.

1 C 1. Gemensamma kostnader.

Driftutgifter:

12.300: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	8.500: —	
140: —	114	Telefon Fa	140: —	
—	116	Fordonsersättning Fa	500: —	9.140: —
12.440: —		Kronor		9.140: —

1 C 2. Stadskansli.

Driftutgifter:

180.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa...	182.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	50: —	
200: —	105	Personalförsäkring Fa	200: —	
28.000: —	107	Pensioner	—	
17.200: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	57.000: —*	
6.000: —	110	Skrivmateriel, blanketter o. d. Fa	6.000: —	
600: —	111	Böcker, tidskrifter o. d. Fa	800: —	
2.000: —	112	Tryckning av handlingar o. d. ..	—	
200: —	113	Expeditionslösen, stämpelavgifter o. d. Fa................................	200: —	
8.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	8.000: —	
2.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	2.300: —	
500: —	119	Övriga expenser Fa	300: —	
20.500: —*	162	Hyra	20.500: —*	
1.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.000: —	
600: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	500: —	278.850: —
266.850: —				

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Kapitalutgifter:		
5.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		5.000: —
271.850: —		Kronor		283.850: —
		Driftinkomster:		
1.000: —	200	Hamnens andel i stadens allmänna förvaltningskostnader....		1.000: —
1.000: —		Kronor		1.000: —
		1 C 3. Drätselkontor.		
		Driftutgifter:		
287.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	305.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
500: —	105	Personalförsäkring Fa........	700: —	
14.000: —	107	Pensioner	—	
22.800: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	52.000: —*	
20.000: —	110	Kontorskostnader Fa	20.000: —	
10.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	14.000: —	
800: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.000: —	
500: —	119	Övriga expenser Fa	500: —	
—	126	Utredningskostnader för hålkort Ra	5.000: —	
15.500: —*	162	Hyra	15.500: —*	
4.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	4.000: —	
300: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	300: —	418.100: —
375.450: —				
		Kapitalutgifter:		
6.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..		6.000: —
381.450: —		Kronor		424.100: —
		Driftinkomster:		
90.300: —	200	Andel i drätselkontorets kostnader 90.300: —		
16.875: —		Andelar i telefonväxelns kostnader (125: — per till växeln anknuten telefon) 17.750: —	108.050: —	
300: —	225	Ersättning för dupliceringsarbeten o. d.	2.000: —	110.050: —
107.475: —		Kronor		110.050: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

1 C 4. Drätselkammarens byggnadstekniska byrå.

		Driftutgifter:		
85.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	108.000: —	
200: —	105	Personalförsäkring Fa	200: —	
4.400: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	4.400: —*	
2.200: —	110	Kontorskostnader Fa	2.200: —	
1.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.000: —	
2.500: —	115	Resor och traktamenten Fa	2.500: —	
	116	Fordonsersättning Fa	2.000: —	
200: —	119	Övriga expenser Fa	200: —	
2.200: —	162	Hyra Fa	2.200: —	
100: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	100: —	
100: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	100: —	
600: —	167	Övriga kostnader för transportmedel Fa	500: —	
200: —	168	Underhåll av inventarier Fa	200: —	124.600: —
98.700: —				
		Kapitalutgifter:		
3.000: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		2.400: —
101.700: —		Kronor		127.000: —
		Driftinkomster:		
101.700: —	225	Fördelning av byråns kostnader på vederbörande byggnadsanslag		127.000: —
101.700: —		Kronor		127.000: —

1 Ö. Övriga ändamål.

		Driftutgifter:		
1.000: —	101,0	Arvoden till ledamöter i samtliga samarbetsnämnder (bil. 1) Fa ..	1.000: —	
—	109	Minnesbägare till stadens anställda vid avgång ur tjänst (jfr stfm § 166/1952) Fa	3.000: —	
1.500: —	111	Svenska Stadsförbundets tidskrift Fa	1.500: —	
500: —	113	Inkassokostnader, lösen av protokoll m. m. Fa	1.000: —	
4.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	4.000: —	
	118	Föreningsavgifter:		
23.252: —		Svenska Stadsförbundet 26.604: —		

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

200: —		Västmanlands läns turisttrafikförening	200: —	26.804: —	
20.000: —	119,1	Representation Fa		20.000: —	
—	119,2	Reklam[1])		—	
300: —	119,5	Diverse expenser för säkerhetskommittén Fa		300: —	
1.000: —	119,7	Svenska Stadsförbundets statistiktjänst Fa		1.000: —	
2.000: —	126,1	Mindre utredningar Fa..........		2.000: —	
3.500: —	129	Ansvarsförsäkring Fa		3.500: —	
—	156	Förberedande arbeten för ett folkrörelsernas arkiv[1])		—	
100: —	170	Bidrag till kostnaderna för ångbåtstrafik mellan vissa öar i Mälaren och staden...............		100: —	
500: —	173,1	Svenska Flaggans dag Fah......		500: —	
3.000: —	173,2	Västerås Reso		3.000: —	67.704: —
60.852: —					
		Kapitalutgifter:			
3.000: —	368	Anskaffning av konstverk Ra[1])			5.000: —
63.852: —		Kronor			72.704: —
		Driftinkomster:			
2.000: —	225	Diverse inkomster			500: —
2.000: —		Kronor			500: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

2. Rätts- och ordningsväsen.

2 A. Magistrat och rådhusrätt.

		Driftutgifter:		
250.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	265.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
225: —	105	Personalförsäkring Fa	300: —	
12.200: —	107	Pensioner	—	
8.700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	47.000: —*	
8.000: —	110	Skrivmateriel, blanketter o. d. Fa	8.000: —	
1.200: —	111	Böcker, tidskrifter o. d. Fa	1.200: —	
5.000: —	112	Arkivfotografering	—	
8.500: —	114	Telefon, annonser o. d. Fa	9.000: —	
2.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	2.000: —	
500: —	119	Övriga expenser Fa	500: —	
—	137	Valomkostnader Fa	25.000: —	
17.600: —*	162	Hyra	17.600: —*	
1.500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.500: —	
400: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	400: —	377.600: —
315.875: —				
		Kapitalutgifter:		
1.100: —	368,1	Anskaffning av inventarier Ra ..	4.550: —	
	368,3	Inköp av valinventarier Ra[1])	3.500: —	8.050: —
316.975: —		Kronor		385.650: —
		Driftinkomster:		
60.000: —	237	Sportler samt avgifter för registrering av handelsfirmor		55.000: —
60.000: —		Kronor		55.000: —

2 B 1. Polisväsen och fångvård.

		Driftutgifter:		
2.500: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader	2.500: —	
977.000: —	101,01	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa 1.090.000: — Avgår andel till 2 B 2 110.000: —	980.000: —	

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

107.000: —	101,02	Löner till extra och tillfällig personal (bil. 1) Fa	131.000: —
1.000: —	103,1	Sjukvård Fa	1.500: —
46.200: —	103,2	Beklädnadsbidrag för ordinarie befattningshavare 89 ½ man à 528: — Rah	47.256: —
4.300: —	103,3	Beklädnadsbidrag för extra personal Fa	5.000: —
25.000: —	104,1	Löner och stipendier under skolutbildningstid (10 man under 5 mån. 70 % + 3 stipendier à 300: —) Fa	25.000: —
800: —	104,2	Gymnastik och idrott (inkl. hyra av gymnastiksal) Fa	1.000: —
1.000: —	104,3	Personalutbildning Fah	1.000: —
8.250: —	105	Personalförsäkring Fa	5.000: —
172.000: —	107	Pensioner	—
130.100: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3) 408.000:— Avgår andel till 2 B 2 20.000:—	388.000: —*
500: —	109	Tidningar, litteratur m. m. för personal Fa	1.200: —
15.000: —	110	Skrivmateriel, blanketter o. d. Fa	15.000: —
21.000: —	114	Telefon, annonser o. d. Fa	28.000: —
10.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	13.000: —
300: —	118	Föreningsavgifter Fa	300: —
1.000: —	119,1	Övriga expenser Fa	1.000: —
500: —	119,2	Utgifter i tjänsten, som må utbetalas endast efter godkännande av ordföranden i polisnämnden Fa	500: —
1.500: —	121,1	Förbrukningsmaterial Fa	1.500: —
3.100: —	121,2	Ammunition Fa	3.100: —
8.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	10.500: —
2.000: —	126	Sakkunnigt biträde vid polisutredningar (även kostnader vid tagande av blodprov, draggning o. d.) Fa	3.000: —
2.000: —	130	Kost för anhållna Fa	3.000: —
1.000: —	133	Sjukvård för anhållna Fa	1.000: —
35.350: —	162	Hyror (varav internt 32.350: —*)	35.350: —
15.000: —	163,1	Städning och renhållning Fa	15.000: —
7.000: —	163,2	Belysning och gas Fa	7.000: —
10.000: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	12.000: —
19.200: —	167	Övriga kostnader för transportmedel (varav intern garagehyra 1.000: —*) Fa	15.000: —
2.500: —	168	Underhåll av inventarier Fa 3.500: —	

775: —*		Andel i brandkårens underhåll av polistelefonskåp 775: —*	4.275: —	
1.000: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	200: —	
500: —	175	Fångar på straffängelser Fa	500: —	1.757.681: —
1.632.375: —				
		Kapitalutgifter:		
31.500: —	366	Utbyte av radiobil Ra	15.000: —	
11.600: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..	8.300: —	23.300: —
1.675.475: —		Kronor		1.780.981: —
		Driftinkomster:		
10.000: —	200	Stadsfiskalsorganisationens andel i polisverkets kostnader	10.000: —	
700: —	205	Olycksfallsersättning	700: —	
1.500: —	225,1	Ersättning för ammunition	1.500: —	
5.000: —	225,2	Övriga rörelseintäkter (inkl. ersättning för hittegods och ersättning för polisbevakning vid lossning av bensin)	5.000: —	
4.000: —	237	Sportler	3.000: —	
—	270	Statsbidrag för reservpolis	8.900: —	29.100: —
21.200: —		Kronor		29.100: —

2 B 2. Statspolis.

		Driftutgifter:		
—	101,0	Löner och arvoden, andel till 2 B1	110.000: —	
—	103	Beklädnadsbidrag, 10 man à 528: — Rah	5.280: —	
—	105	Personalförsäkring Fa	500: —	
—	108	Pensionsavgifter, andel till 2 B1	20.000: —*	
3.300: —	114	Telefon Fa	3.300: —	
1.525: —*	162	Hyra	1.525: —*	
1.200: —	163,1	Städning och renhållning Fa	1.500: —	
1.000: —	163,2	Belysning och gas Fa	200: —	
1.200: —*	167	Hyra för garage................	1.200: —*	143.505: —
8.225: —		Kronor		143.505: —
		Driftinkomster:		
140.000: —	270	Statsbidrag för statspolis		138.000: —
140.000: —		Kronor		138.000: —

		2 B 3. Åklagarväsen.		
10.000: —	100	Andel i polisverkets lokalkostnader och telefon m. m.	10.000: —	
72.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	72.000: —	
50: —	105	Personalförsäkring Fa	200: —	
6.000: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	13.000: —*	
2.000: —	110	Skrivmateriel, blanketter o. d. Fa	2.000: —	
500: —	111	Böcker, tidskrifter o. d. Fa	500: —	
1.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	1.000: —	
1.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.000: —	
200: —	119	Övriga expenser Fa	200: —	
6.000: —	126	Sakkunnigt biträde vid polisutredningar Fa	2.000: —	
300: —	168	Underhåll av inventarier Fa	300: —	102.200: —
99.050: —				
		Kapitalutgifter:		
1.300: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		1.300: —
100.350: —		Kronor		103.500: —
		Driftinkomster:		
100: —	237	Sportler		100: —
100: —		Kronor		100: —
		2 Ö. Övriga ändamål.		
		Driftutgifter:		
2.000: —	119	Överförmyndarens verksamhet Fa	2.000: —	
	137,1	Trafiknämnden:		
1.500: —		Trafikpropaganda Fa	2.500: —	
500: —	137,2	Övriga kostnader för trafikens främjande Fa	500: —	5.000: —
4.000: —		Kronor		5.000: —

3. Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen.

3 B 1. Uppbördsverk.

		Driftutgifter:		
700: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader 700: —		
2.100: —		Andel i fastighetssskötarens lön för vaktmästarsysslan (7 B2) 2.100: —	2.800: —	
182.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	179.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	50: —	
275: —	105	Personalförsäkring Fa	275: —	
12.300: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	22.000: —*	
6.500: —	110	Kontorskostnader Fa	6.500: —	
4.000: —	114	Telefon, annonser o. d. Fa	4.500: —	
100: —	119	Övriga expenser Fa	100: —	
30.000: —	126,1	Ersättning för tillhandahållande av stommar till mantalslängder m. m. Fa	30.000: —	
82.000: —	126,2	Ersättning för medverkan vid uppbörd Fa	82.000: —	
8.200: —*	162	Hyra	8.200: —*	
6.000: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	6.000: —	
1.200: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.200: —	342.625: —
335.425: —				
		Kapitalutgifter:		
3.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		3.000: —
338.425: —		Kronor		345.625: —
		Driftinkomster:		
400: —	226	Ersättning från Rfa för upprätande av arbetsgivareförteckning		400: —
400: —		Kronor		400: —

3 B 2. Taxeringskontor.

		Driftutgifter:		
6.900: —	101,01	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	7.000: —	
7.000: —	101,02	Ersättning till ledamöter i taxeringsnämnder (bil. 1) Fa	7.000: —	

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

5.000: —	101,03	Arvoden till biträde åt taxeringsnämndsordförandena (bil. 1) Fah	5.000: —	
50: —	105	Personalförsäkring Fa	—	
350: —	110	Kontorskostnader Fa	350: —	
1.300: —	114	Telefon, annonser o. d. Fa	1.200: —	
2.040: —*	162	Hyra Fa	2.000: —	
250: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	250: —	22.800: —
22.890: —		Kronor		22.800: —

3 C. Exekutionsverk.

		Driftutgifter:		
2.100: —	100	Andel i fastighetsskötarens lön för vaktmästarsysslan (7 B2)	2.100: —	
160.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	140.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa	150: —	
250: —	105	Personalförsäkring Fa	250: —	
20.000: —	107	Pensioner		
6.300: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	53.000: —*	
5.000: —	110	Kontorskostnader Fa	5.000: —	
3.200: —	114	Telefon, annonser o. d. Fa	3.200: —	
2.200: —	115	Resor och traktamenten Fa	2.200: —	
300: —	116	Fordonsersättningar Fa	1.000: —	
300: —	119	Övriga expenser Fa	300: —	
4.400: —*	162	Hyra	4.400: —*	
3.500: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	3.500: —	
200: —	168	Underhåll av inventarier Fa	200: —	215.300: —
207.850: —				
		Kapitalutgifter:		
4.425: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])	—	
212.275: —		Kronor		215.300: —
		Driftinkomster:		
30.000: —	237	Sportler		30.000: —
30.000: —		Kronor		30.000: —

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

4. Byggnads- och stadsplaneväsen.

4 A. Stadsarkitektkontor.

		Driftutgifter:		
223.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa. . . .	124.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	50: —	
225: —	105	Personalförsäkring Fa	200: —	
2.500: —	107	Pensioner	—	
23.200: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	17.000: —*	
8.500: —	110	Kontorskostnader Fa	4.000: —	
400: —	113	Resolutioner, kallelsekostnader o. d. Fa	50: —	
4.200: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.200: —	
3.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	2.000: —	
5.000: —	116	Fordonsersättningar Fa	3.300: —	
1.000: —	119,1	Stadsplanemodeller	—	
500: —	119,2	Övriga expenser Fa	500: —	
11.200: —*	162	Hyra	5.600: —*	
100: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	50: —	
500: —	166	Underhåll av transportmedel Fa. .	400: —	
1.200: —	167	Övriga kostnader för transportmedel Fa	1.000: —	
500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	200: —	
200: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	200: —	160.750: —
285.275: —				
		Kapitalutgifter:		
5.000: —	368	Anskaffning av inventarier Fa . . .		1.500: —
290.275: —		Kronor		162.250: —
		Driftinkomster:		
3.500: —	225	Kopiering o. d.	3.500: —	
—	226	Avgifter för provtagningar o. d.	500: —	
35.000: —	237	Avgifter för byggnadslov och protokollslösen	40.000: —	44.000: —
38.500: —		Kronor		44.000: —

4 B. Stadsplanekontor.

		Driftutgifter:		
	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa 112.000: —		

		Tillkommer andel från 8 B 1 6.000: —	118.000: —	
	103,1	Sjukvård Fa	50: —	
	105	Personalförsäkring Fa	150: —	
	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	15.000: —*	
	110	Kontorskostnader Fa	4.500: —	
	113	Resolutioner, kallelsekostnader o.d. Fa	350: —	
	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.500: —	
	115	Resor och traktamenten Fa	2.000: —	
	116	Fordonsersättningar Fa	1.200: —	
	119,1	Stadsplanemodeller Fa	800: —	
	119,2	Övriga expenser Fa	500: —	
	126	Generalplanen[1])	—	
	162	Hyra	5.600: —*	
	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	50: —	
	166	Underhåll av transportmedel Fa	50: —	
	168	Underhåll av inventarier Fa	200: —	
	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	200: —	151.150: —
		Kapitalutgifter:		
	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		2.000: —
		Kronor		153.150 —
		Driftinkomster:		
	225	Kopiering o. d.		500: —
		Kronor		500: —

4 C. Stadsingenjörskontor.

		Driftutgifter:	
255.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	259.000: —
86.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	80.000: —
50: —	103,1	Sjukvård Fa	50: —
1.100: —	105	Personalförsäkring Fa	3.000: —
14.500: —	107	Pensioner	—
27.600: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	45.000: —*
9.000: —	110	Kontorskostnader Fa	12.000: —
2.000: —	112	Arkivfotografering	—
2.000: —	113	Resolutioner, kallelsekostnader o. d. Fa	2.000: —

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

3.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	3.000: —	
1.300: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.000: —	
2.500: —	116	Fordonsersättningar Fa	2.800: —	
200: —	119	Övriga expenser Fa	500: —	
4.000: —	121	Polygonpunkter och material Fa	4.000: —	
1.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa......	1.000: —	
13.300: —*	162	Hyra	13.300: —*	
2.000: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	2.000: —	
2.000: —	167	Övriga kostnader för transportmedel Fa	2.000: —	
1.500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.500: —	
400: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	500: —	432.650: —
428.450: —				
		Kapitalutgifter:		
2.000: —	368	Anskaffning av inventarier Fa..		3.200: —
430.450: —		Kronor		435.850: —
		Driftinkomster:		
300: —	225	Diverse inkomster	2.000: —	
40.000: —	237	Tomtindelningar, mätningsförrättningar, utstakningar o. d.	70.000: —	72.000: —
40.300: —		Kronor		72.000: —

5. Försvarsväsen.

5 A. Civilförsvar.

		Driftutgifter:		
3.500: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	5.000: —	
1.000: —	104	Utbildning av personal vid kurser anordnade av Kungl. Civilförsvarsstyrelsen Fa	1.000: —	
50: —	105	Personalförsäkring Fa	50: —	
350: —	110	Kontorskostnader Fa...........	700: —	
200: —	114	Telefon, annonser o. d. Fa	500: —	
500: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.500: —	
100: —	119	Övriga expenser Fa	100: —	
100: —	121	Förbrukningsmaterial Fa........	100: —	
900: —	123,1	Elström för civilförsvarscentral Fa	900: —	
200: —	123,2	Drivmedel Fa	500: —	
300: —	160,1	Underhåll av civilförsvarscentral Fa	300: —	
1.000: —	160,2	Underhåll av branddammar Fa ..	1.600: —	
200: —	160,3	Underhåll av brandövningshus Fa	200: —	
3.600: —	162	Hyror (varav internt 1.500: —*) Fa	9.000: —	
700: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	700: —	
—	168,1	Ersättning och underhåll m. m. av skyddsrumsinredningar[1])	—	
1.500: —	168,2	Underhåll av stadens civilförsvarsmateriel och inventarier Fa	2.500: —	
1.000: —	168,3	Underhåll av statlig av staden disponerad brandmateriel Fa	1.500: —	
100: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	100: —	26.250: —
15.300: —				
		Kapitalutgifter:		
1.000.000: —	360,3	Offentligt skyddsrum i Mariaberget Ra[1])	1.200.000: —	
6.000: —	360,4	Anläggning av branddammar Ra[1])	56.000: —	
—	360,5	Uppförande av brandövningshus[1])	—	
400.000: —	360,6	Bergrum för civilförsvaret[1])	—	
—	360,7	Splitterskydd för motorsprutor Ra	10.000: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

—	368,1	Fjärrmanövrering, mikrofonhögtalare och telegrafnyckel[1])	—	
—	368,2	Anskaffning av reservelverk[1]) ..	—	
800: —	368,4	Anskaffning av övriga inventarier Fa	—	1.266.000: —
1.422.100: —		Kronor		1.292.250: —
		Kapitalinkomster:		
876.000: —	470	Statsbidrag: För skyddsrum i Mariaberget 500.000: — För branddammar .. 37.000: —	537.000: —	
—	473	Fastighetsägarebidrag för offentligt skyddsrum i Mariaberget, stadens andel, 1/3 av 43.120: —	14.000: —	551.000: —
876.000: —		Kronor		551.000: —

5 B. Familjebidrag.

		Driftutgifter:		
10.000: —	100	Andel i barnavårdsnämndens kostnader	12.000: —	
350.000: —	177	Familjebidrag Fa	380.000: —	392.000: —
360.000: —		Kronor		392.000: —
		Driftinkomster:		
330.000: —	270	Statsbidrag		360.000: —
330.000: —		Kronor		360.000: —

5 Ö. Övriga ändamål.

		Driftutgifter:		
	173	Bidrag till enskild verksamhet:		
3.000: —		Västerås Hemvärn för verksamhetsåret 1/7 1954—30/6 1955	3.000: —	
1.000: —		Västerås Befälsutbildningsförening	1.000: —	
—		Västerås Lottakår	500: —	
—		Hässlö Flyglottakår	500: —	5.000: —
4.000: —		Kronor		5.000: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

6. Brandförsvar.

Driftutgifter:

1.000: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader	1.000: —
459.000: —	101,01	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa	453.000: —
60.000: —	101,02	Löner till extra och tillfällig personal (bil. 1) Fa	78.000: —
44.000: —	101,03	Arvoden till borgarbrandkåren (bil. 1) Fa	59.000: —
1.000: —	103,1	Sjukvård Fa	1.000: —
17.630: —	103,2	Beklädnad för 41 man à 430: — Rah	17.630: —
7.000: —	103,3	Beklädnad för vikarier, ersättning för förstörda kläder o. d. Fa	9.000: —
1.500: —	103,4	Beklädnadsersättning till brandchef, v. brandchef och brandkapten, 3 st. à 456: — Fah	1.368: —
1.200: —	104	Personalutbildning inkl. stipendier Fa	1.500: —
5.350: —	105,1	Personalförsäkring Fa	4.500: —
1.500: —	105,2	Personalförsäkring (borgarbrandkåren) Fa	1.500: —
82.000: —	107	Pensioner	—
87.700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	207.000: —*
1.100: —	109	Tidningar, litteratur, julfest o. d. för personalen Fah	1.100: —
2.500: —	110	Skrivmateriel, blanketter o. d. Fa	2.500: —
350: —	111	Facklitteratur Fa	750: —
4.500: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	5.500: —
700: —	115	Resor och traktamenten Fa	700: —
1.000: —	116	Cykelersättning till borgarbrandkåren (40 man à 25: —) Fa	1.000: —
100: —	118	Föreningsavgifter	100: —
500: —	119	Övriga expenser Fa	500: —
5.000: —	120	Råvaror och halvfabrikat för verkstäder Fa	5.000: —
1.500: —	121,1	Förbrukningsmaterial för verkstäder Fa	1.500: —
2.000: —	121,2	Förbrukningsmaterial i övrigt Fa	2.500: —
800: —	123	Kraftström	1.200: —
1.500: —	124,1	Förbrukningsinventarier för verkstäder Fa	1.500: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

11.200: —	124,2	Förbrukningsinventarier i övrigt Fa	11.750: —	
200: —	126	Ersättning vid brand, brandsyn o. d. Fa	200: —	
3.000: —	132	Tvätt Fa	3.000: —	
55.000: —*	162	Hyror (varav internt 55.000: —*)	56.500: —	
9.000: —	163,1	Städning Fa	10.000: —	
6.000: —	163,2	Belysning och hyra för reservbelysning Fa	6.000: —	
20.000: —	163,3	Värme Fa	20.000: —	
12.000: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	10.000: —	
12.200: —	167	Övriga kostnader för transportmedel Fa	12.200: —	
8.700: —	168	Underhåll av inventarier Fa	8.700: —	
100: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	100: —	996.798: —
927.830: —				
		Kapitalutgifter:		
4.800: —	360,1	Anläggning av branddammar[1]	—	
125.000: —	366,1	Anskaffning av magirusstege	—	
—	366,2	Anskaffning av en personbil Ra	15.000: —	
7.500: —	368,1	Utbyggnad av brandtelegraf Ra	28.000: —	
29.000: —	368,2	Anskaffning av brandredskap Ra	36.000: —	
3.000: —	368,3	Anskaffning av övriga inventarier Ra	8.500: —	87.500: —
1.097.130: —		Kronor		1.084.298: —
		Driftinkomster:		
3.000: —	205	Olycksfallsersättning	3.000: —	
1.800: —	225	Försäljning av diverse materiel och ersättning för underhåll av brandredskap	1.800: —	
16.700: —*	226,1	Bidrag från hälsovårdsnämnden för skötsel och körning av ambulansbilar	—	
1.270: —	226,2	Ersättning för skötsel av automatiska brandalarmanläggningar och enskilda brandskåp	1.500: —	
775: —*	226,3	Bidrag från polisen för skötsel av brandtelegraf	775: —*	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

5.500: —	238	Verkstadsrörelse	5.500: —	
200: —	260,1	Ersättning för upplåtelse av gymnastiksal	300: —	
—	260,2	Hyra för tjänstebostad.........	1.100: —	
300: —	268	Uthyrning av brandredskap och inventarier	400: —	
16.700: —	271	Ersättning från landstinget för skötsel och körning av ambulansbilar	40.500: —	
5.000: —	272	Ersättning från andra kommuner för eldsläckning	5.000: —	
400: —	273	Ersättning från enskilda för vissa brandutryckningar	500: —	60.375: —
51.645: —		Kronor		60.375: —

7. Fastighetsförvaltning.

7 A. Fastighetskontor och gemensam förvaltning.

Driftutgifter:

167.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	179.000: —	
22.000: —		Tillkommer andel till 8 B 1	22.000: —	201.000: —
10.000: —	101,6	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa		10.000: —
13.000: —	101,9	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semester o. d. Fa		15.000: —
100: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —
400: —	105	Personalförsäkring Fa	1.500: —	
4.800: —		Tillkommer andel från 8 B 1	4.800: —	6.300: —
2.500: —	107	Pensioner		—
26.200: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	31.000:—	
14.000: —		Tillkommer andel från 8 B 1	25.500:—	56.500: —*
7.500: —	110	Kontorskostnader Fa		7.200: —
10.000: —	113	Lagfartskostnader o. d. Fa		10.000: —
7.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa		7.000: —
2.800: —	115	Resor och traktamenten Fa		3.000: —
2.200: —	116	Fordonsersättningar Fa		4.000: —
500: —	119	Övriga expenser Fa		500: —
—	126,1	Utredningskostnader för om- eller nybyggnad av Stadshotellet[1]		—
—	126,3	Utredningskostnader för nytt polishus[1]		—
4.900: —*	162	Hyra		4.900: —*
7.500: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa		7.500: —
1.800: —	166	Underhåll av transportmedel Fa		2.500: —
—	167,1	Lön till chaufför Fa		8.000: —
2.500: —	167,2	Övriga kostnader för transportmedel Fa		2.500: —
800: —	168	Underhåll av inventarier Fa		800: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

300: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	400: —	347.200: —
307.800: —				
		Kapitalutgifter:		
—	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		4.100: —
307.800: —		Kronor		351.300: —
		Driftinkomster:		
3.000: —	200	Bostadsförmedlingens andel i fastighetskontorets kostnader	3.000: —	
1.200: —	205	Olycksfallsersättning	1.200: —	
6.000: —	266	Inkomster av bil	15.000: —	19.200: —
10.200: —		Kronor		19.200: —

7 B. Förvaltningsfastigheter.

1. Rådhus med annex.

		Driftutgifter:		
2.700: —	107	Pensioner	—	
8.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa[1]) ..	7.000: —	
—	160,2	Reparations- och omändringsarbeten i Rådhuset Fa	10.000: —	
30.000: —	161,1	Renhållning och städning Fa	30.000: —	
600: —	161,2	Vatten och sotning Fa	600: —	
6.000: —	161,3	Elektrisk ström Fa	6.000: —	
16.000: —	161,4	Värme Fa	15.000: —	
400: —	161,6	Försäkringspremier Fa	400: —	
15.100: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	17.100: —*	86.100: —
78.800: —		Kronor		86.100: —
		Driftinkomster:		
75.600: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	75.600: —*	
567: —	260,2	Hyror, övriga	594: —	76.194: —
76.167: —		Kronor		76.194: —

2. Kv. Njord nr 1.

		Driftutgifter:		
—	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	500: —*	
200: —	114	Telefon Fa	200: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

7.000: —	160,1	Underhåll av fastigheten Fa		9.000: —	
9.800: —	161,1	Lön till fastighetsskötare samt renhållning Fa	10.200: —		
./. 4.200: —		Avgår andelar från 3 B 1 och 3 C	4.200: —	6.000: —	
1.100: —	161,2	Vatten och sotning Fa		1.100: —	
700: —	161,3	Elektrisk ström Fa		700: —	
13.000: —	161,4	Värme Fa		13.000: —	
200: —	161,6	Försäkringspremier Fa		300: —	
1.800: —	161,7	Fastighetsskatt Fa		1.400: —	
24.600: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		24.600: —*	56.800: —
54.200: —		Kronor			56.800: —

Driftinkomster:

28.797: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	28.800: —*	
21.990: —	260,2	Hyror, övriga	21.990: —	50.790: —
50.787: —		Kronor		50.790: —

3. Polishus.

Driftutgifter:

5.000: —	160,1	Underhåll av fastigheten Fa	7.000: —	
11.000: —	160,2	Installation av oljeeldning	—	
4.000: —	161,1	Renhållning Fa	4.000: —	
500: —	161,2	Vatten och sotning Fa	500: —	
13.000: —	161,4	Värme Fa	13.000: —	
200: —	161,6	Försäkringspremier Fa	200: —	
300: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	300: —	
1.500: —	162	Hyror Fa	1.500: —	
6.900: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	10.900: —*	37.400: —
42.400: —				

Kapitalutgifter:

20.000: —	360	Ombyggnad av vindsvåning och arrestlokal[1])	—	
62.400: —		Kronor		37.400: —

Driftinkomster:

37.075: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	37.075: —*	
90: —	260,2	Hyror, övriga	90: —	37.165: —
37.165: —		Kronor		37.165: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

4. Brandstation.

		Driftutgifter:		
17.000: —	160,1	Underhåll av fastigheten Fa	20.000: —	
1.400: —	161,1	Renhållning Fa	1.400: —	
2.000: —	161,2	Vatten och sotning Fa	2.000: —	
200: —	161,6	Försäkringspremier Fa.........	250: —	
38.700: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	38.700: —*	62.350: —
59.300: —		Kronor		62.350: —
		Driftinkomster:		
55.000: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	55.000: —*	
7.000: —	260,2	Hyror, övriga	8.687: —	63.687: —
62.000: —		Kronor		63.687: —

5. Tullhus.

		Driftutgifter:		
200: —	114	Telefon Fa	300: —	
5.000: —	160,1	Underhåll av fastigheten Fa	5.000: —	
1.700: —	161,1	Renhållning Fa	1.700: —	
400: —	161,2	Vatten och sotning Fa	400: —	
1.200: —	161,4	Värme Fa	1.600: —	
100: —	161,6	Försäkringspremier Fa	100: —	
500: —	162	Hyror Fa	500: —	
300: —	168	Underhåll av inventarier Fa	300: —	
11.900: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	12.100: —*	22.000: —
21.300: —				
		Kapitalutgifter:		
600: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		600: —
21.900: —		Kronor		22.600: —
		Driftinkomster:		
1.910: —	260,2	Hyror, övriga		1.810: —
1.910: —		Kronor		1.810: —

6. Diverse förvaltningsfastigheter.

(Mariabergets arkiv, köttbesiktningsbyrån, Ingrid nr 1, Heimer nr 1, Stora Fridnäs, Skerikes bygdegård)

		Driftutgifter:		
7.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa	18.000: —	

4.000: —	161,1	Renhållning Fa	4.300: —	
1.200: —	161,2	Vatten, sotning och elström Fa..	1.900: —	
9.500: —	161,4	Värme Fa	10.000: —	
300: —	161,6	Försäkringspremier Fa	400: —	
1.500: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	1.200: —	
25.900: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	26.100: —*	61.900: —
49.400: —				
		Kapitalutgifter:		
—	360,2	Om- och tillbyggnad av bygdegård i Skerike Ra[1])		85.000: —
49.400: —		Kronor		146.900: —
		Driftinkomster:		
26.400: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	20.600: —*	
4.426: —	260,2	Hyror, övriga	10.318: —	30.918: —
30.826: —				
		Kapitalinkomster:		
—	470	Statsbidrag för om- och tillbyggnad av bygdegård i Skerike		25.000: —
30.826: —		Kronor		55.918: —

7. Drätselkammarens förrådsbyggnader.

		Driftutgifter:		
3.500: —	160	Underhåll av fastigheter Fa	4.000: —	
300: —	161,2	Vatten och sotning Fa	300: —	
3.500: —	161,4	Elström för uppvärmning Fa	4.800: —	
300: —	161,6	Försäkringspremier Fa	300: —	
2.600: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	2.100: —	
13.900: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	13.900: —*	25.400: —
24.100: —		Kronor		25.400: —
		Driftinkomster:		
22.100: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	22.100: —*	
2.200: —	260,2	Hyror, övriga	2.200: —	24.300: —
24.300: —		Kronor		24.300: —

8. Barnstugor, daghem och barnkoloni.

		Driftutgifter:		
6.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa	6.000: —	

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

—	160,2	Iordningställande av tomten vid Uddens barnkoloni[1]	—	
—	160,4	Delkostnad för flyttning av del av daghemmet[1]	—	
200: —	161,1	Renhållning och sotning Fa	400: —	
300: —	161,6	Försäkringspremier Fa	300: —	
200: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	200: —	
10.700: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	10.700: —*	17.600: —
17.400: —		Kronor		17.600: —
		Driftinkomster:		
19.700: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	19.700: —*	
819: —	260,2	Hyror, övriga	819: —	20.519: —
20.519: —		Kronor		20.519: —

9. Stadshus.

		Kapitalutgifter:		
—	360	Utredningskostnader för nytt stadshus (stfm 25/8 1949 § 214)[1]		—
—		Kronor		—

7 C. Exploateringsfastigheter.

		Driftutgifter:		
8.000: —	137	Tomtmätning och tomtindelning av egen mark Fa	8.000: —	
1.000: —	151	Underhåll av kreatursplats och cirkusplats Fa	1.000: —	
7.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa	7.000: —	
50.000: —	160,2	Omläggning av ledningar (stfm § 185/1952)	—	
—	160,3	Underhåll av Kristiansborgs gård Fa	25.000: —	
400: —	161,2	Vatten och sotning Fa	400: —	
300: —	161,6	Försäkringspremier Fa	400: —	
37.000: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	35.000: —	
2.000: —	161,9	Grundundersökning Ra[1]	2.000: —	
2.000: —	162	Arrenden och avgälder Fa	2.000: —	
154.300: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	177.800: —*	258.600: —
262.000: —				

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

Kapitalutgifter:

—	360,1	Diverse mindre fastighetsförvärv 1)	—	
50.000: —	360,21	Grundrabatter Ra 1)	150.000: —	
—	360,22	Grundrabatter för Norra Skallberget (stfm 31/5 1951, § 102)	—	
50.000: —	360,3	Anslutningsavgifter för ledningar Ra 1)	50.000: —	
—	360,6	Förvärv av stadsägan nr 1997 (stfm § 259/1952)	85.000: —	
—	360,7	Förvärv av kv. Solberga (stfm § 279/1952) del av anslag på 195.000: —	155.000: —	
—	360,8	Ersättning till 8 C för anläggande av park inom kv. Krumeluren ..	40.000: —*	
10.000: —	364	Utläggning av järnvägsspår 1) ..	—	480.000: —
372.000: —		Kronor		738.600: —

Driftinkomster:

34.042: —*	260,1	Hyror och arrenden, stadens förvaltningar	39.042: —*	
54.611: —	260,2	Hyror och arrenden, övriga	75.129: —	
—	260,3	Vederlag från SJ för försenat tillträde av lokstationsområdet (dk 12/3 -53 § 245)	30.000: —	
150: —*	261,1	Tomrättsavgälder (16 C 41 och 11 C) 9.150: —		
—		Avgäldsfritt upplåtna tomträtter (ersättning från 16 D och 16 Ö) .. 7.372: —	16.522: —*	
180.000: —	261,2	Tomrättsavgälder, övriga	223.829: —	384.522: —
268.803: —		Kronor		384.522: —

7 D 1. Jordbruksrörelse.

Driftutgifter:

1.300: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader	1.300: —	
59.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa....	67.000: —	
130.000: —	101,5	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal Fa	130.000: —	
4.000: —	101,6	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa	4.000: —	

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

6.000: —	101,9	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semestertid Fa	8.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
2.300: —	105	Personalförsäkring Fa	2.300: —	
39.400: —	107	Pensioner	—	
24.500: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3) 91.000:— Avgår andel till 13 C.. 10.600:—	80.400: —*	
700: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	1.400: —	
350: —	115	Resor och traktamenten Fa	350: —	
6.180: —	116	Fordonsersättningar Fa	6.580: —	
150: —	119	Övriga expenser Fa	500: —	
10.000: —	120,1	Utsäde Fa	10.000: —	
6.000: —	120,2	Utfodring av får Fa	6.000: —	
—	120,3	Inköp av grisar Fa	50.000: —	
2.000: —	120,4	Uppsamling och transport av svinmat Fa	2.000: —	
20.000: —	120,5	Utfodring av svin Fa	40.000: —	
—	120,6	Inköp av får Fa	1.000: —	
35.000: —	121,1	Gödselmedel Fa	35.000: —	
5.000: —	121,2	Förbrukningsmaterial Fa	5.000: —	
10.000: —	123	Elektrisk ström Fa	8.000: —	
2.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	2.000: —	
1.800: —	129	Övriga rörelsekostnader Fa	1.800: —	
20.000: —	160	Underhåll av byggnader och hägnader Fa	20.000: —	
3.500: —	161	Övriga kostnader för fast egendom Fa	5.000: —	
16.900: —*	162,1	Arrenden	16.900: —*	
1.890: —	162,2	Arrenden till Asea och Kronan	2.025: —	
6.000: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	6.000: —	
13.000: —	167,1	Övriga kostnader för transportmedel Fa	13.000: —	
2.000: —	167,2	Utfodring av hästar Fa	2.000: —	
500: —	167,3	Övriga kostnader för djuren Fa	500: —	
6.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	6.000: —	
1.000: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	1.000: —	
200: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	400: —*	535.555: —
436.770: —				
		Kapitalutgifter:		
10.000: —	366	Anskaffning av transportmedel Ra	20.000: —	
15.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra	15.000: —	
450: —	382	Förvärv av andelar i Arosbygdens Lantmannaförbund Fa	450: —	35.450: —
462.220: —		Kronor		571.005: —

Driftinkomster:

	200	Ersättning för administration från		
19.400: —		13 C 19.400: —		
6.300: —		7 D 2 6.800: —		
3.000: —		7 D 3 3.000: —	29.200: —	
500: —	205	Olycksfallsersättning	500: —	
298.070: —	220,1	Jordbruksprodukter	289.355: —	
25.000: —	220,2	Försäljning av får (inkl. ull)	25.000: —	
500: —	220,3	Försäljning av hästar	500: —	
50.000: —	220,4	Försäljning av svin	150.000: —	
3.000: —	225	Övriga rörelseintäkter	5.000: —	
30.000: —	238	Körningar och ersättningar för utförda arbeten	40.000: —	
450: —	239	Återbäring från Arosbygdens Lantmannaförbund	450: —	
27.000: —	260,1	Hyror	27.000: —	
4.000: —	262,2	Potatislotter	4.000: —	571.005: —
467.220: —		Kronor		571.005: —

7 D 2. Skogar.

		Driftutgifter:		
6.300: —	100	Bidrag till 7 D 1 för administration	6.800: —	
1.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1)	1.000: —	
150: —	105	Personalförsäkring Fa	500: —	
500: —	123	Elektrisk ström Fa	500: —	
600: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	600: —	
3.500: —	160	Underhåll och kulturarbeten Fa..	3.500: —	
25.000: —	161,1	Avverknings- och försågningskostnad Fa	25.000: —	
400: —	161,6	Försäkringspremier Fa	400: —	
5.000: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	5.000: —	
1.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.000: —	
8.000: —	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	8.000: —*	52.300: —
51.450: —				
		Kapitalutgifter:		
—	360	Utbyggnad av sågverksanläggning Ra	4.000: —	
15.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra	5.000: —	9.000: —
66.450: —		Kronor		61.300: —
		Driftinkomster:		
75.000: —	220	Försäljning av skogsprodukter ..		75.000: —
75.000: —		Kronor		75.000: —

7 D 3. Jordbruksfastigheter.

Driftutgifter:

3.000: —	100	Bidrag till 7 D 1 för administration	3.000: —	
500: —	126	Kostnader för laga av- och tillträdessyner Fa	200: —	
2.000: —	160,1	Underhåll av byggnader Fa	2.000: —	
20.000: —	160,2	Grundförbättringar Fa	20.000: —	
25.000: —	160,3	Omläggning av tak på mangårdsbyggnaden å Malma[1])	—	
10.000: —	160,4	Iordningställande av byggnaderna vid Rocklunda för uthyrning till Eks åkeri[1])	—	
10.000: —	160,5	Omläggning av el-ledningar vid Johannisbergs gård Fa	10.000: —	
3.000: —	160,6	Uppförande av siloanläggning vid Johannisberg[1])	—	
17.000: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	17.000: —	
89.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	89.500: —*	141.700: —
179.500: —				

Kapitalutgifter:

—	360,1	Maskinhall vid Malma[1])	—	
—	360,4	Restaurering av Nordanby gård Ra[1])	100.000: —	
—	360,5	Om- och tillbyggnad av ekonomibyggnader vid Lundby gård[1])	—	
—	360,6	Spannmålstorkanläggning vid Nordanby gård (stfm § 16/1953) Ra	80.000: —	
—	360,7	Reningsanläggning och avlopp vid Malma gård Ra	30.000: —	
—	360,8	Ombyggnad av kokhus för latrinkärlstvätt vid Malma gård Ra	100.000: —	
—	360,9	Restaurering av Malma herrgård Ra	100.000: —	
—	360,10	Förvärv av fastigheten Enbacken (mellanpris) Fa	43.600: —	
2.000: —	368,1	Anskaffning av inventarier[1])	—	
—	368,2	Anskaffning av inventarier för latrinkärlstvätt Ra	20.000: —	473.600: —
181.500: —		Kronor		615.300: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Driftinkomster:		
13.700: —*	260,1	Arrenden, stadens förvaltningar..	13.700: —*	
30.700: —	260,2	Arrenden, övriga...............	28.500: —	
1.000: —	270	Statsbidrag för dikningsföretag ..	—	
500: —	273	Bidrag från intressenter till dikningsföretag	—	42.200: —
45.900: —		Kronor		42.200: —

7 E. Hyresfastigheter.

1. Diverse fastigheter.

		Driftutgifter:		
240.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa	265.000: —	
—	160,2	Anordnande av snöskydd och nockräcken[1])	—	
—	160,3	Utvändig reparation av Gere nr 3 Fa	20.000: —	
—	160,4	Utvändig målning m. m. av Johan nr 1 och 2 Fa	35.000: —	
80.000: —	161,1	Löner till gårdskarlar samt renhållning Fa	82.000: —	
22.000: —	161,2	Vatten och belysning Fa	22.000: —	
15.000: —	161,4	Värme Fa	18.000: —	
7.000: —	161,5	Sotning Fa	7.000: —	
12.000: —	161,6	Försäkringspremier Fa	13.500: —	
43.000: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	37.000: —	
1.000: —	161,9	Övriga kostnader för fast egendom Fa	1.000: —	
6.000: —	162	Avgifter och hyror för lägenheter Fa	6.500: —	
242.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	274.800: —*	
1.000: —	187	Avskrivning på hyresfordringar Fa	500: —	782.300: —
669.000: —				
		Kapitalutgifter:		
—	360,1	Förvärv av Mina nr 3 (stfm § 144/1953)		197.200: —
669.000: —		Kronor		979.500: —
		Driftinkomster:		
25.000: —*	260,1	Hyror och arrenden, stadens förvaltningar	24.008: —*	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

419.000: —	260,2	Hyror och arrenden, övriga	479.949: —	503.957: —
444.000: —		Kronor		503.957: —
		2. Stadshotell.		
		Driftutgifter:		
9.000: —	101,0	Löner (bil. 1) Fa	9.000: —	
10.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	10.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
100: —	105	Personalförsäkring Fa	100: —	
3.800: —	107	Pensioner	—	
2.900: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	8.000: —*	
40.000: —	160,1	Underhåll av fastigheten Ra	50.000: —	
10.000: —	161,1	Renhållning Fa	10.000: —	
6.000: —	161,2	Vatten och elström Fa	6.500: —	
53.000: —	161,4	Värme Fa	51.000: —	
600: —	161,5	Sotning Fa	500: —	
900: —	161,6	Försäkringspremier Fa.........	900: —	
7.700: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	6.200: —	
2.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	2.000: —	
47.200: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	47.200: —*	201.500: —
193.300: —		Kronor		201.500: —
		Driftinkomster:		
6.860: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	4.820: —*	
62.190: —	260,2	Hyror, övriga	73.655: —	
20.000: —	260,3	Avgifter för värme och varmvatten	20.000: —	98.475: —
89.050: —		Kronor		98.475: —
		3. Sundinska huset.		
		Driftutgifter:		
4.500: —	160,1	Underhåll av fastigheten Fa	4.500: —	
5.000: —	161,1	Lön till fastighetsskötare samt renhållning Fa	4.700: —	
1.000: —	161,2	Vatten, elström och sotning Fa ..	900: —	
8.500: —	161,4	Värme Fa	8.800: —	
200: —	161,6	Försäkringspremier Fa	200: —	
700: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	600: —	
10.000: —	162	Hyra till Sundinska fonden	10.000: —	29.700: —
29.900: —		Kronor		29.700: —

		Driftinkomster:		
9.280: —*	260,1	Hyror och arrenden, stadens förvaltningar	9.280: —*	
15.910: —	260,2	Hyror, övriga	17.187: —	26.467: —
25.190: —		Kronor		26.467: —

4. Paviljong i Stadsparken.

		Driftutgifter:		
2.000: —*	153	Skötsel av plantering (ersättning till 8 C)	2.000: —*	
12.000: —	160,1	Underhåll av byggnaden Fa	12.000: —	
1.000: —	161,1	Renhållning och sotning Fa	600: —	
4.200: —	161,4	Värme Fa	4.000: —	
100: —	161,6	Försäkringspremier Fa	100: —	
1.000: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	800: —	
9.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	9.000: —*	28.500: —
29.300: —		Kronor		28.500: —
		Driftinkomster:		
8.000: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar		8.000: —*
8.000: —		Kronor		8.000: —

5. Varumagasin o. d.

		Driftutgifter:		
1.000: —	151	Underhåll av magasinsgator Fa	1.000: —	
10.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa	10.000: —	
—	160,2	Anordnande av snöskydd och nockräcken[1])	—	
500: —	161,1	Vatten, sotning och renhållning Fa	500: —	
300: —	161,6	Försäkringspremier Fa	300: —	
2.200: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	2.200: —	
12.000: —	164	Underhåll och renhållning av järnvägsspår Fa	15.000: —	
20.100: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	19.200: —*	48.200: —
46.100: —		Kronor		48.200: —
		Driftinkomster:		
1.875: —*	260,1	Hyror, stadens förvaltningar	1.875: —*	
31.170: —	260,2	Hyror, övriga	33.649: —	35.524: —
33.045: —		Kronor		35.524: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

6. Omnibusgarage.

Driftutgifter:

8.000: —	160,1	Underhåll Fa	8.000: —	
28.000: —	160,2	Asfaltering av gård	—	
500: —	161,6	Försäkringspremier Fa	500: —	
1.900: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	1.600: —	
26.300: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	26.300: —*	36.400: —
64.700: —				

Kapitalutgifter:

250.000: —	360,1	Tillbyggnad av garagefastigheten[2])	—
314.700: —		Kronor	36.400: —

Driftinkomster:

44.500: —	260,2	Hyror, övriga	43.900: —
44.500: —		Kronor	43.900: —

7 F. Bostadsförsörjning.

1. Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer.

Driftutgifter:

15.000: —	173	Bidrag till HSB:s stiftelse Solgårdar Fa	50.000: —
15.000: —		Kronor	50.000: —

Driftinkomster:

15.000: —	274	Ersättning från 16 D	50.000: —
15.000: —		Kronor	50.000: —

2. Pensionärshem.
(9 st.)

Driftutgifter:

2.100: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	2.400: —
1.500: —	114	Telefon Fa	1.500: —
38.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa	49.000: —

[2]) Anslaget för uppförande av byggnad för renhållningsverk och byggnadskontor (stfm 29/5 1952 § 119) på 250.000: — omdisponeras för täckande av del av kostnaderna för tillbyggnad av garagefastigheter.

26.000: —	161,1	Löner till fastighetsskötare samt renhållning Fa	30.000: —	
11.000: —	161,2	Vatten och belysning Fa	11.000: —	
78.000: —	161,4	Värme Fa	76.000: —	
1.000: —	161,5	Sotning Fa	1.000: —	
1.900: —	161,6	Försäkringspremier Fa	2.000: —	
10.000: —*	161,9	Skötsel av grönytor kring pensionärshemmen (ersättning till 8 C)	10.000: —*	
155.200: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	148.800: —*	331.700: —
324.700: —				
		Kapitalutgifter:		
—: —	355	Konstnärlig utsmyckning av pensionärshemmens samlingssalar¹)	—: —	
1.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ¹)		500: —
325.700: —		Kronor		332.200: —
		Driftinkomster:		
103.116: —	260,1	Hyror Interna 711: —* Pensionärer 94.500: — Övriga 9.676: —	104.887: —	
222.584: —	274	Ersättning från 16 D	227.313: —	332.200: —
325.700: —		Kronor		332.200: —

7 Ö. Aktier och andelar i byggnadsföretag.

		Driftutgifter:	
32.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	32.000: —*
32.000: —		Kronor	32.000: —
		Driftinkomster:	
15.000: —	282	Utdelning på aktier i Byggnads AB Mimer	—
15.000: —		Kronor	—

¹) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

8. Gatu- och parkförvaltning.

8 B. Gatuförvaltning.

1. Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader.

Driftutgifter:

6.000: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader	6.000: —	
228.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa 241.000: —		
./. 6.000: —		Avgår andel till 4 B. 6.000: —		
./. 22.000: —		till 7 A.. 22.000: —	213.000: —	
44.000: —	101,5	Löner till månadsavlönad kollektivanställd personal Fa........	46.000: —	
50.000: —	101,6	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa............	40.000: —	
65.000: —	101,9	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semestertid Fa..................	75.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
25.000: —	105	Personalförsäkring Fa 25.000: —		
./. 4.800: —		Avgår andel till 7 A.. 4.800: —	20.200: —	
73.500: —	107	Pensioner	—	
82.700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3) 231.000: —		
./. 14.000: —		Avgår andel till 7 A .. 25.000: —	206.000: —*	
5.000: —	110	Kontorskostnader Fa	6.000: —	
6.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	6.000: —	
6.000: —	115	Resor och traktamenten (varav 4.000: —* till 8 B 6—266) Fa	6.000: —	
15.000: —	116	Fordonsersättningar Fa 20.000: —		
./. 4.000: —		Varav redovisas under 8 B 2—150 4.000: —	16.000: —	
1.000: —	119	Övriga expenser Fa	1.000: —	
8.900: —*	162	Hyra	8.900: —*	
500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	500: —	
100: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	100: —	650.800: —
566.000: —				

Kapitalutgifter:

1.000: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..	1.000: —
567.000: —		Kronor	651.800: —

		Driftinkomster:			
5.000: —	200	Ersättning från 9 A för vissa kostnader	5.000: —		
1.000: —		Ersättning från 13 E 5 för vissa kostnader....	1.000: —	6.000: —	
7.000: —	205	Olycksfallsersättning........		7.000: —	
10.000: —	226	Administrationspålägg		5.000: —	18.000: —
23.000: —		Kronor			18.000: —

2. Underhåll och nyanläggningar av gator och vägar.

		Driftutgifter:			
450.000: —	150	Underhåll av bidragsberättigade gator och vägar (varav ersättning till 8 B 1—116 4.000: —) Fa		459.000: —	
450.000: —	151	Underhåll av övriga gator och vägar Fa		470.000: —	
1.600: —	152,1	Hyra av mark för gångpassage och parkering Fa		1.600: —	
10.000: —	152,2	Trafikanordningar och provisoriska omläggningar Fa		10.000: —	
3.500: —	152,3	Övriga kostnader för gator och vägar Fa		4.400: —	945.000: —
915.100: —					
		Kapitalutgifter:			
800.000: —	D 4	Nyanläggningar enligt beslut i varje särskilt fall av drätselkammaren Ra [1]) [2])		950.000: —	
—	350,001	Rikshuvudvägen[1])		—	
50.000: —	350,002	Bro över Svartån, del av kostnad Ra[1])		50.000: —	
5.000: —	351,003	Diverse marklösen Fa ..	5.000: —		
		Gatumark från tomten nr 1 i kv. Knut[1])	—		
		Bidrag till Asea för flyttning av modellbodar för utläggande av rikshuvudväg[1])	—	5.000: —	
150.000: —	351,004	Vägport för Hästhovsgatan[1])...		—	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

[2]) Från detta anslag anvisade medel skall redovisas på resp. gatuanläggningar under 350 och 351.

—	351,005	Gatubrunnar inom oregl. områden Ra		5.000: —	
—	368,1	Optiska signaler[1])		—	
5.000: —	368,2	Anskaffning av cykelställ[1])		—	
—	368,3	Anskaffning av gatunamnsskyltar Ra		5.000: —	1.015.000: —
1.925.100: —		Kronor			1.960.000: —

Driftinkomster:

7.000: —	252	Bidrag från Västerås Omnibus AB	7.000: —		
2.000: —		Avgifter för utnyttjande av allmänna platser	4.000: —	11.000: —	
427.500: —	270,1	Statsbidrag för underhåll av bidragsberättigade gator och vägar enl. Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens beslut 12/6 -53		436.000: —	447.000: —
436.500: —		Kronor			447.000: —

3. Allmän belysning och renhållning.

Driftutgifter:

—	101,0	Löner, andel från 8 B 7		8.700: —	
2.800: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		4.000: —*	
7.200: —	159,1	Sopning av allmänna platser (kapitelhjonen) Fa		7.200: —	
13.000: —*	159,2	Rensning av gatubrunnar (13 AB)		15.000: —*	
85.000: —	159,3	Övriga gaturenhållningskostnader Fa		85.000: —	
100.000: —	159,4	Elektrisk belysning Fa		135.000: —	
		Övrig renhållning Fa:			
8.500: —	159,5	Folkskolorna	10.500: —		
7.000: —	159,6	Högre Allmänna läroverket	9.000: —		
6.900: —	159,7	Omnibusstationen	7.000: —		
3.000: —	159,8	Västerås Prakt. Realskola	3.000: —	29.500: —	
1.100: —*	162	Hyror		700: —*	285.100: —
234.500: —					

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Kapitalutgifter:			
100.000: —	359	Belysningsanläggningar (disponeras av Tekniska Verken) Ra[1]) ..			100.000: —
334.500: —		Kronor			385.100 —
		Driftinkomster:			
	226	Ersättning för belysning och renhållning från:			
8.500: —*		Folkskolorna		10.500: —*	
2.700: —		Högre Allmänna Läroverket (Dk 5/3 -53 § 204)		9.000: —*	
2.300: —		Omnibusstationen		2.300: —	
3.000: —*		Västerås Praktiska Realskola ..		3.000: —*	
3.500: —*		Hamnen		3.500: —*	28.300: —
20.000: —		Kronor			28.300: —
		4. Drätselkammarens förråd och verkstad.			
		Driftutgifter:			
18.400: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	18.400: —		
9.000: —		Tillkommer andel från 8 B 5	9.000: —		
			27.400: —		
./. 3.500: —		Avgår del av lön till kontorsbiträde att påföras transportkontoret	3.500: —	23.900: —	
40.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa		40.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —	
4.000: —	107	Pensioner		—	
4.200: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		13.000: —*	
1.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa		1.500: —	
2.000: —	123	Energi och drivmedel Fa		1.500: —	
15.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa		15.000: —	
14.000: —*	162	Hyror (7 B 7 och 7 E 1)		14.000: —*	
2.000: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa		3.000: —	
12.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa		15.000: —	
1.000: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa		1.000: —	128.000: —
119.200: —					

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Kapitalutgifter:			
10.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])			25.000: —
129.200: —		Kronor			153.000: —
		Driftinkomster:			
100: —	205	Olycksfallsersättning		100: —	
85.000: —	225	Inkomst av förrådsrörelse		95.000: —	
6.000: —	268	Uthyrning av inventarier		6.000: —	101.100: —
91.100: —		Kronor			101.100: —
		5. **Grustag.**			
18.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	18.000: —		
./. 9.000: —		Avgår andel till 8 B 4	9.000: —	9.000: —	
14.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa		14.000: —	
1.000: —	101,6	Löner till tidavlönad, kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa...............		1.000: —	
1.000: —	101,9	Löner till tidavlönad, kollektivanställd personal under semester Fa		1.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —	
50: —	105	Personalförsäkring Fa		50: —	
—	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		4.000: —*	
150: —	114	Telefon Fa		150: —	
4.000: —	123	Energi och drivmedel Fa		5.000: —	
500: —	124	Förbrukningsinventarier Fa		500: —	
18.000: —	129	Övriga rörelsekostnader Fa		20.000: —	
1.800: —	151	Underhåll av väg Fa		3.000: —	
25.000: —	162	Avgäld för grustäkt Fa		30.000: —*	
5.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa		5.000: —	92.800: —
79.550: —					
		Kapitalutgifter:			
40.000: —	368	Anskaffning och ombyggnad av maskiner[1])			—
119.550: —		Kronor			92.800: —
		Driftinkomster:			
100.000: —	220	Försäljning av grus och sten			110.000: —
100.000: —		Kronor			110.000: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

6. Bilar.

		Driftutgifter:		
8.500: —	100	Andel i kostnaderna för transportkontoret	8.400: —	
89.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	100.000: —	
6.700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	10.000: —*	
1.300: —	114	Telefon Fa	1.300: —	
2.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa	1.500: —	
45.000: —	123	Drivmedel Fa	30.000: —	
2.000: —	129	Övriga rörelsekostnader Fa	2.000: —	
4.800: —	162	Hyror (varav internt 4.000: —*) Fa	4.540: —	
25.000: —	166	Underhåll Fa	35.000: —	
16.000: —	167	Skatt och försäkringar Fa	16.000: —	208.740: —
200.300: —				
		Kapitalutgifter:		
8.000: —	366	Anskaffning av transportmedel Ra		35.600: —
208.300: —		Kronor		244.340: —
		Driftinkomster:		
4.000: —*	266	Gatuförvaltningens del i personbil (8 B 1—115)	4.000: —*	
280.000: —		Inkomst av bilar	300.000: —	304.000: —
284.000: —		Kronor		304.000: —

7. Maskiner.

		Driftutgifter:		
26.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa 26.000: — Avgår andel till 8 B 3 8.700: —	17.300: —	
100.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	100.000: —	
2.100: —	107	Pensioner	—	
19.700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	31.000: —*	
600: —	114	Telefon Fa	600: —	
4.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa	3.000: —	
35.000: —	123	Energi och drivmedel Fa	35.000: —	
1.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	1.000: —	
—	129	Övriga rörelsekostnader (hyra av maskiner) Fa	3.000: —	
3.450: —	162	Hyror (varav internt 2.861: —*) Fa	3.450: —	
6.000: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	10.000: —	

3.000: —	167	Skatt och försäkringar Fa	2.000: —	
55.000: —	168	Underhåll av maskiner Fa	55.000: —	
600: —	169	Försäkringspremier Fa	600: —	261.950: —
256.450: —				
		Kapitalutgifter:		
20.000: —	366	Anskaffning av transportmedel Ra	20.000: —	
140.000: —	368	Anskaffning av maskiner Ra[1]) ..	152.500: —	172.500: —
416.450: —		Kronor		434.450: —
		Driftinkomster:		
60.000: —	266	Inkomster av transportmedel	75.000: —	
260.000: —	268	Inkomster av maskiner	300.000: —	375.000: —
320.000: —		Kronor		375.000: —

9. Bekvämlighetsinrättningar.

		Driftutgifter:		
30.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd månadsavlönad personal Fa	30.000: —	
1.000: —	101,6	Löner till kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa	1.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa.....................	50: —	
100: —	105	Personalförsäkring Fa	350: —	
300: —	114	Telefon Fa	300: —	
1.500: —	160	Underhåll av byggnader Fa	1.500: —	
6.550: —	161	Övriga kostnader för byggnader Fa	5.350: —	
500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	300: —	
4.100: —	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	4.200: —*	43.050: —
44.100: —				
		Kapitalutgifter:		
500: —	368	Anskaffning av inventarier		
44.600: —		Kronor		43.050: —
		Driftinkomster:		
5.000: —	225	Avgifter	6.000: —	
600: —*	260	Hyra (10 D)	600: —*	6.600: —
5.600: —		Kronor		6.600: —

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

8 C. Parkförvaltning.

Driftutgifter:

3.000: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader	3.000: —
93.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	94.000: —
87.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd månadsavlönad personal Fa	73.000: —
12.000: —	101,6	Löner till kollektivanställd tidavlönad personal under sjuk- och olycksfallstid Fa	15.000: —
15.000: —	101,9	Löner till kollektivanställd tidavlönad personal under semestertid, skyddsombudstid o. d. Fa	30.000: —
100: —	103,1	Sjukvård Fa	200: —
3.300: —	105	Personalförsäkring Fa	7.500: —
5.900: —	107	Pensioner	—
52.600: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	79.000: —*
2.500: —	110	Skriv- och ritmateriel, blanketter o. d. Fa	3.500: —
500: —	111	Böcker, tidskrifter o. d. Fa	500: —
3.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	5.000: —
2.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	2.000: —
3.000: —	116	Fordonsersättningar Fa	5.500: —
100: —	118	Föreningsavgifter Fa	100: —
500: —	119,1	Övriga expenser Fa	500: —
—	119,2	Representation Fa	500: —
7.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa	9.000: —
13.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	13.000: —
187.000: —	153,11	Arbetslöner till kollektivanställd parkpersonal Fa	225.000: —
70.000: —	153,12	Arbetslöner till kollektivanställd stadsträdgårdspersonal Fa	70.000: —
26.500: —	153,13	Arbetslöner till kollektivanställd förråds- och verkstadspersonal Fa	26.500: —
65.000: —	153,2	Material för parkunderhållet Fa	75.000: —
19.000: —	153,3	Körslor för parkunderhållet Fa	30.000: —
12.500: —	160	Underhåll av byggnader (växthus, förråds- och personallokaler o. d.) Fa	10.000: —
2.000: —	161,1	Städning och renhållning Fa	4.000: —
12.000: —	161,3	Belysning och vatten för fastigheten Fa	7.000: —
4.000: —	161,4	Uppvärmning Fa	6.000: —
1.100: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	1.100: —
500: —	161,9	Övriga kostnader för fast egendom Fa	500: —

5.800: —	162	Hyror (varav internt 2.491: —*) Fa	8.200: —	
5.000: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	7.000: —	
—	167,1	Löner till chaufförer Fa	19.000: —	
15.000: —	167,2	Övriga kostnader för transportmedel (varav intern garagehyra 1.000: —*) Fa	15.000: —	
10.500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	10.500: —	
500: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	500: —	
5.400: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	5.400: —*	862.000: —
745.300: —				
		Kapitalutgifter:		
—	351	Gångväg i parkområdet Humlegatan—Hästhovsgatan (stfm 25/8 1949 § 205)[1]	—	
—	353,01	Iordningställande av området kring kommunala flickskolan[1])	—	
—	353,05	Fortsatt anläggning av lekplatser m. m. inom parkerna Källhagen och Hagaparken Ra	55.000: —	
—	353,06	Parkområdet vid Ekberga öster om Flygplansgatan Ra[1])	50.000: —	
—	353,09	Skallbergsrundeln[1])	—	
—	353,12	Bernsborgslunden[1])	—	
—	353,17	Terrassanläggning vid vegetationsdammen å Djäkneberget[1])	—	
—	353,18	Parkområdet mellan Gideonsbergsbäcken och kv. Snödroppen[1])	—	
—	353,19	Parkområdet vid Herrgårdsvägen norr om landstingets nya barnhem[1])	—	
—	353,20	Skallbergsparken, södra delen Ra	20.000: —	
12.200: —	353,22	Iordningställande av parkområde vid Blåsboskolan	—	
10.000: —	353,23	Parkområdet i Fågelsången i anslutning till Blåsboskolan	—	
15.000: —	353,24	Parkområde mellan Rudheska tomten och Björnövägen[1])	—	
10.000: —	353,25	Parkområde vid Jakobsbergsplan (jämte norr och väster därom belägen parkskog)[1])	—	
—	353,27	Anläggning av lekplats och vägar vid Skiljebotäppan Ra	25.000: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

—	353,28	Parkområde vid Lekgatan, Jakobsberg Ra	20.000: —	
—	353,29	Parkområde mellan Spantgatan—järnvägen Ra	37.000: —	
—	353,30	Parkområde vid Hammarbytorg Ra	25.000: —	
—	353,31	Park mellan Hammarbacksvägen—Narvavägen (kv. Krumeluren) Ra²)	40.000: —	
—	355,1	Skulptur å rundeln vid Södra Skallberget¹)	—	
—	355,2	Inköp av Oscar Antonssons Skulpturgrupp "Sommarsöndag" (att uppsättas i Sundemans backe)¹)	—	
10.000: —	360,2	Uppförande av toalettbyggnad m. m. på Djäkneberget¹)	—	
5.000: —	366	Anskaffning av transportmedel Ra	25.000: —	
16.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra	35.000: —	332.000: —
823.500: —		Kronor		1.194.000: —
		Driftinkomster:		
1.000: —	205	Olycksfallsersättning	1.000: —	
5.000: —	220	Div. rörelseintäkter (försäljning av växter o. d.)	7.000: —	
	238	Ersättning för utförda arbeten:		
10.000: —*		Pensionärshem (7 F 2) 10.000: —*		
1.600: —*		Barnstugor (16 C 41) 1.600: —*		
9.000: —*		D:o (16 C 42) 9.000: —*		
2.000: —*		Stadsparken (7 E 4) 2.000: —*		
1.000: —		Slottsparken 1.000: —		
1.000: —		Parkområdet vid Aseas huvudkontor 1.000: —	24.600: —	
90: —	273	Bidrag från Flodinska fonden för fågelstammar i Svartån	90: —	32.690: —
30.690: —				
		Kapitalinkomster:		
—	453	Ersättning från stattitel 7 C (jfr 8 C—353,31)		40.000: —*
30.690: —		Kronor		72.690: —

¹) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

²) Kvarstående medel från 8 C—353,21 omdisponeras till detta konto (stfm 24/9 1953).

9. Hamnförvaltningen.

9 A. Hamnar.

Driftutgifter:

9.000: —	100	Andel i stadens allmänna förvaltningskostnader	9.000: —	
3.500: —		Andel i stadsrevisionens kostnader	3.500: —	12.500: —
139.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	137.000: —	
./. 3.000: —		Avgår andel i bitr. befälhavarens lön att påföras 10 D	3.000: —	134.000: —
6.000: —	101,6	Löner till kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa		6.000: —
500: —	103,1	Sjukvård Fa		500: —
2.100: —	103,2	Beklädnad till kranskötare Fa	2.100: —	
1.200: —		Beklädnad till hamnbefälet Fa	1.200: —	3.300: —
3.550: —	105	Personalförsäkring Fa		3.550: —
7.000: —	107	Pensioner		—
27.400: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		52.000: —*
2.500: —	110	Kontorskostnader Fa............		2.500: —
4.600: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa		5.500: —
3.500: —	115	Resor och traktamenten Fa		3.500: —
6.300: —	116	Fordonsersättningar Fa		6.300: —
700: —	118	Föreningsavgifter Fa		700: —
1.500: —	119,1	Övriga expenser och representation Fa		1.500: —
3.500: —	121	Förbrukningsmaterial Fa........		4.000: —
900: —	123	Kraftström för verkstaden Fa ..		900: —
2.500: —	124	Förbrukningsinventarier Fa		2.500: —
140: —	126,1	Provision på hamnavgiftsuppbörd		—
3.500: —	126,2	Kranbesiktning Fa............		3.500: —
4.000: —	126,3	Arvode för kontroll av nya kranar		—
—	126,4	Utförande av seismiska undersökningar av berg (stfm 28/5 1953 § 137) Fa........................		5.000: —
—	126,5	Utredning om mälarfarledernas fördjupning Fa[2])		7.000: —

[2]) Odisponerade medel av stfm beviljat anslag å konto 1 Ö—119,8 (stfm § 41/1952) omdisponeras till detta konto.

2.500: —	129	Ansvarsförsäkring Fa	2.500: —	
4.000: —	138	Arbeten för utomstående Fa	3.500: —	
1.500: —	151	Underhåll av vägar och upplag Fa	3.000: —	
10.000: —	152	Isbrytning Fa	10.000: —	
3.500: —*	159,1	Offentlig belysning och renhållning	3.500: —*	
5.000: —	159,2	Hamnbelysning och fyrlampor Fa	5.800: —	
14.000: —	160,1	Underhåll av fast egendom Fa ...	14.000: —	
5.700: —	160,2	Anläggning av en brandpost ...	—	
7.500: —	161,1	Övriga kostnader för fast egendom Fa	9.000: —	
800: —	161,2	Innerbelysning Fa	800: —	
500: —	161,3	Brandförsäkring av fastigheter Fa	500: —	
2.000: —	161,4	Isväckning Fa..................	2.000: —	
500: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	500: —	
1.750: —*	162	Hyra för hamnkontoret	1.750: —*	
3.500: —	163,1	Uppvärmning och städning av hamnkontoret Fa	3.500: —	
15.000: —	164	Underhåll av järnvägsspår Fa ..	30.000: —	
65.000: —	166,01	Underhåll av hamnmaskiner Fa..	90.000: —	
6.000: —	166,02	Underhåll av bogserbåten Fa ...	6.000: —	
500: —	166,03	Underhåll av motorbåten Fa	500: —	
—	166,06	Reservdelar för kranarna 9, 10, 17 18 (stfm § 233/1950)[1]	—	
50.000: —	166,08	Målning av kran 16	—	
10.000: —	166,09	Målning och reparation av pontoner[1])	—	
200.000: —	167,01	Lön till kranskötare Fa	180.000: —	
9.500: —	167,02	Lön till besättningsmän på bogserbåten Fa	9.500: —	
60.000: —	167,03	Övriga kostnader för kranar och lastmaskiner Fa	70.000: —	
17.000: —	167,04	Övriga kostnader för bogserbåten Fa	17.000: —	
1.000: —	167,05	Övriga kostnader för motorbåten Fa	1.000: —	
21.350: —	167,06	Försäkring av maskiner och transportmedel Fa	23.633: —	
20.000: —	167,07	Omflyttning av kranarna 16 och 17	—	
1.500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.500: —	
100: —	169	Försäkring av inventarier Fa ..	200: —	
301.500: —	180	Ränta på fast upplånat kapital Fa	353.500: —	
300.000: —	186	Avskrivning på fasta tillgångar Fa Transportmedel 339.000: — Hamnanläggningar .. 177.000: —	516.000: —	1.613.933: —
1.371.090: —				

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Kapitalutgifter:		
—	360,5	Tilläggsanslag för personalrum i gamla hamnen (stfm 27/8 1953) Fa	15.000:—	
—	360,6	Stängsel kring hamnens verkstad[1])	—	
3.300: —	360,8	Tilläggsanslag för anläggning av vatten- och avloppsledningar till nyuppförd personalbyggnad	—	
31.000: —	360,10	Tilläggsanslag för oljeledning (stfm 27/8 1953) Fa[2])	32.170:—	
—	360,12	Ombyggnad av verkstaden i djuphamnen[1])	—	
110.000: —	360,13	Anskaffning av betongskärmar mellan malmupplagen i djuphamnen	—	
25.000: —	360,14	Omläggning av Kapellbäcken	—	
50.000: —	360,15	Iordningställande av upplagsplatser i djuphamnen öster om Kapellbäcken (stfm 27/3 -52, § 60)[1])	—	
—	360,17	Om- och tillbyggnad av kajen vid Arosbygdens siloanläggning i gamla hamnen, del av anslag (stfm 27/11 -52, § 276) Ra	100.000: —	
—	360,18	Asfaltering av gata i äldre delen av djuphamnen (stfm 28/5 1953, § 138) Ra	38.000: —	
—	360,19	Elektrifiering av järnvägsspår i djuphamnen (stfm 27/8 1953) Ra	120.000: —	
—	360,20	Anordnande av slip för pontoner Ra	5.000: —	
—	360,21	Anordnande av avloppsbrunnar vid gamla djuphamnskajen Ra	25.000: —	
2.500: —	368,1	Anskaffning av inventarier Ra	2.500: —	
—	368,3	Inköp av snöröjningsmaskin (stfm § 55/1953) Fa	16.000: —	
479.617: —	389	Avbetalning på fast upplånat kapital Fa	527.500: —	881.170: —
2.072.507: —		Kronor		2.495.103: —
		Driftinkomster:		
4.000: —	200	Småbåtshamnarnas andel i gemensamma kostnader	4.000: —	
1.000: —	205	Olycksfallsersättning	1.000: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.
[2]) Konto 360,3 har utgått och sammanslagits med 360,10.

352.000: —	225,1	Hamnavgift för varor	350.000: —	
		Hamnavgift för fartyg:		
145.000: —	225,3	Ång- och motorfartyg	145.000: —	
2.000: —	225,4	Segelfartyg	2.000: —	
3.000: —	225,5	Pråmfartyg	3.000: —	
120.000: —	225,6	Bogsering och isbrytning........	120.000: —	
1.000: —	225,7	Motorbåtstransporter	1.000: —	
9.000: —	225,8	Bilvågen	10.000: —	
2.000: —	225,9	Övriga rörelseinkomster	2.000: —	
2.250: —*	226	Hyra för pontoner (13 E 5) ..	2.250: —*	
6.000: —	238	Ersättning för utförda arbeten ..	5.000: —	
60.000: —	260,1	Hyra för upplagsplatser	50.000: —	
2.100: —	260,2	Hyra för varuskjul	3.026: —	
135.000: —	260,3	Markhyra för fasta upplag	150.000: —	
8.300: —	260,5	Övriga hyror	6.100: —	
550.000: —	266	Kranhyror	650.000: —	
1.000: —	268	Uthyrning av inventarier.......	3.000: —	1.507.376: —
1.403.650: —				
368.857: —		Överskjutande utgifter att regleras på finansförvaltningens stat..		471.727: —
		Kapitalinkomster:		
300.000: —	466	Avskrivning på fasta tillgångar		516.000: —
2.072.507: —		Kronor		2.495.103: —

10. Kommunikationsföretag.

10 C. Johannisbergs flygplats.

		Driftutgifter:		
550: —	101,0	Arvoden (bil. 1)	550: —	
50: —	115	Bilresor för inspektion Fa	50: —	
200: —	119	Expenser Fa	200: —	
700: —	151	Underhåll av väg Fa	700: —	
8.000: —	160,1	Underhåll av fält och byggnader Fa	10.000: —	
1.500: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	1.500: —*	13.000: —
11.000: —		Kronor		13.000: —
		Driftinkomster:		
200: —	225	Avgifter	200: —	
780: —	260	Hyror	400: —	600: —
980: —		Kronor		600: —

10 D. Båttrafiken.

		Driftutgifter:		
50.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	48.000: —	
3.000: —		Tillkommer andel i bitr. befälhavarens lön (9 A)	3.000: —	51.000: —
100: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —
600: —	103,2	Beklädnad Fa		400: —
1.100: —	105	Personalförsäkring Fa		700: —
2.500: —	107	Pensioner		—
4.000: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		6.000: —*
500: —	110	Kontorskostnader Fa		300: —
1.400: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa		2.000: —
1.000: —	115	Resor och traktamenten Fa		700: —
500: —	119	Övriga expenser Fa		500: —
2.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa		2.000: —
17.000: —	123	Drivmedel Fa		17.000: —
500: —	124	Förbrukningsinventarier Fa		400: —
12.000: —	129	Övriga kostnader för fartyg Fa		13.000: —
—	160	Underhåll av tilläggsplatser Fa		300: —
600: —*	162	Hyra (8 B 9)		600: —*
500: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa		300: —
7.000: —	166	Underhåll av fartyg Fa		10.000: —

11.100: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	19.900: —*	
11.000: —	186	Avskrivning på fasta tillgångar..	24.200: —	149.400: —
126.400: —		Kronor		149.400: —
		Driftinkomster:		
70.000: —	225	Avgifter (gods- och persontrafik)	70.000: —	
	226	Ersättning för fria resor för barn		
2.000: —		Från 15 A 2.000: —		
1.000: —		Från 16 C 41 1.000: —	3.000: —*	
225: —	260	Arrende för servering	225: —	73.225: —
73.225: —				
		Kapitalinkomster:		
11.000: —	466	Avskrivning på fasta tillgångar		24.200: —
84.225: —		Kronor		97.425: —

10 F. Aktier och andelar i kommunikationsföretag.

		Driftutgifter:		
8.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	8.000: —*	
8.000: —		Kronor		8.000: —

11. Industriella verk.

11 A. Tekniska verkens gemensamma förvaltning.

		Driftutgifter:			
		1. Personalkostnader:			
188.000: —	411	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa		190.000: —	
95.000: —	412	Löner till extra personal (bil. 1) Fa		76.000: —	
80.000: —	413	Sjukavlöningar Fa		2.000: —	
2.000: —	414	Läkare, sjukvård, medicin Fa		2.000: —	
	415	Försäkringsavgifter Fa			
36.000: —		Olycksfalls- och sjukförsäkring	36.000: —		
2.000: —		Ansvarighets- och garantiförsäkring	2.000: —	38.000: —	
46.800: —	416	Pensionsavgifter (bil. 3)		66.200: —*	
	417	Arvoden till styrelse och revisorer:			
3.000: —		Ordförandearvode (bil. 1)	3.000: —		
500: —		Dagtraktamente för styrelse och kommittéer Fa	500: —		
14.000: —*		Andel i revisionskostnader	14.000: —*	17.500: —	391.700: —
		2. Lokalkostnader:			
1.650: —*	421	Hyra till fastighetsförvaltningen		—	
10.350: —	422	Uppvärmning och vatten Fa		10.000: —	
4.000: —	423	Elström Fa		4.000: —	
26.000: —	424	Städning, renhållning, gårdskarl Fa		26.000: —	40.000: —
		3. Underhållskostnader:			
—	431	Byggnader Fa		10.000: —	
9.000: —	434	Maskiner, verktyg och inventarier Fa		10.000: —	20.000: —
		4. Materialkostnader:			
22.000: —	447	Kontorsmaterial, trycksaker och ritmaterial Fa			22.000: —
		5. Allmänna kostnader:			
24.000: —	451	Porto, telefon och telegram Fa		30.000: —	
—	452	Försäkringspremier Fa		2.000: —	
7.000: —	453	Annonser, tidningar, tidskrifter och övriga allmänna kostnader Fa		7.000: —	

2.500: —	454	Resor och traktamenten Fa	2.500: —	
2.000: —	455	Representation Fa	2.000: —	
65.000: —*	459	Andel i drätselkontorets kostnader	65.000: —*	108.500: —
		8. Räntor och avskrivningar:		
4.300: —*	481	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	5.400: —	
8.400: —*	482	Avskrivning på fasta tillgångar..	12.800: —	
20.000: —*	483	Ränta på förlagsmedel	20.000: —	38.200: —*
673.500: —		Kronor		620.400: —
		Driftinkomster:		
	4931	Hyresinkomster		
15.000: —*		Kontors- och övriga lokaler för drätselkontoret 15.000: —*		
5.400: —		Övriga 3.000: —	18.000: —	
15.000: —	4941	Olycksfallsersättning	15.000: —	33.000: —
	4991	Fördelning av nettokostnaden:		
127.200: —*		Gasverkets andel 17 % av 587.400: —	99.800: —	
383.700: —*		Elverkets andel 51 % av 587.400: —	299.600: —	
127.200: —*		Vattenverkets andel 32 % av 587.400: —	188.000: —	587.400: —*
673.500: —		Kronor		620.400: —

11 B. Gasverk.

Driftutgifter:

1. FÖRVALTNING.

	2100	Andel i gemensamma förvaltningens nettokostnad		99.800: —*
		1. Personalkostnader.		
93.100: —*	2110	Andel i gemensamma kostnader	—	
23.000: —	2111	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa	23.000: —	
21.000: —	2112	Löner till extra personal (bil.1) Fa	23.000: —	
—	2113	Sjukavlöningar Fa.............	20.000: —	
42.600: —	2116	Pensionsavgifter (bil. 3)	40.200: —*	106.200: —
		2. Lokalkostnader:		
8.400: —*	2120	Andel i gemensamma kostnader		—
		3. Underhållskostnader:		
1.800: —*	2130	Andel i gemensamma kostnader		—

4. Materialkostnader:

4.400: —*	2140	Andel i gemensamma kostnader			—

5. Allmänna kostnader:

20.100: —*	2150	Andel i gemensamma kostnader			
—	2152	Försäkringspremier Fa	7.000: —		
3.000: —	2153	Annonser och reklam Fa	2.000: —		
1.500: —	2154	Resor och traktamenten Fa	1.500: —		
800: —	2155	Representation Fa	800: —		
7.400: —	2158	Utskylder Fa	7.300: —		
		Övriga allmänna kostnader:			
4.000: —		Föreningsavgifter Fa ..	4.000: —	22.600: —	

8. Räntor och avskrivningar:

	2180	Andel i gemensamma kostnader:			
4.800: —*		Räntor	—		
1.700: —*		Avskrivningar	—		
	2184	Avskrivningar på rörelsetillgångar:			
1.000: —		Kundförluster Fa	500: —	500: —	229.100: —
238.600: —					

2. TILLVERKNING.

1. Personalkostnader:

74.000: —	2211	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa......	74.000: —		
120.000: —	2212	Eldare, kollektivanställda Fa	125.000: —		
48.200: —	2216	Pensionsavgifter (bil. 3)	52.200: —*	251.200: —	

2. Lokalkostnader:

2.800: —*	2221	Hyror och arrenden. .	2.800: —*		
5.000: —	2222	Uppvärmning och vatten Fa	3.000: —		
6.000: —	2224	Städning och renhållning Fa	6.000: —	11.800: —	

3. Underhållskostnader:

45.000: —	2231	Byggnader och ugnar, årligt underhåll Fa . .	45.000: —		
30.000: —	2232	Avsättning till driftfond för ommurning av ugnar	30.000: —		

40.000: —	2233	Övriga fasta anläggningar Fa	30.000: —		
35.000: —	2234	Maskiner och apparater Fa	35.000: —		
4.000: —	2235	Verktyg och inventarier Fa	4.000: —	144.000: —	
		4. Materialkostnader Fa:			
3.000: —	2241	Oljor	1.500: —		
7.000: —	2242	Förbrukningsmaterial	7.000: —		
2.550.000: —	2244	Gaskol	2.100.000: —		
12.000: —	2245	Reningsmassa	15.000: —		
20.000: —	2246	Vatten	15.000: —		
15.000: —	2247	Gas från reningsverket	20.000: —	2.158.500: —	
		5. Allmänna kostnader:			
3.000: —	2257	Laboratoriekostnader Fa		2.000: —	
		7. Kraftinköp:			
40.000: —	2272	Elström Fa		34.000: —	
		8. Räntor och avskrivningar:			
112.200: —*	2281	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	104.400: —		
204.500: —*	2282	Avskrivning på fasta tillgångar	173.800: —	278.200: —*	2.879.700: —
		3. DISTRIBUTION.			
		1. Personalkostnader:			
22.000: —	2311	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa	23.000: —		
1.000: —	2312	Löner till extra personal Fa	1.000: —		
9.600: —	2316	Pensionsavgifter (bil. 3)	11.600: —*	35.600: —	
		3. Underhållskostnader Fa:			
45.000: —	2332	Ledningsnät	40.000: —		
2.000: —	2335	Verktyg och inventarier	2.000: —*	42.000: —	
		6. Mätningskostnader Fa:			
6.000: —	2361	Ombyte av mätare	5.000: —		
20.000: —	2362	Underhåll av mätare ..	20.000: —		
10.000: —	2363	Anskaffning av mätare	10.000: —	35.000: —	

		8. Räntor och avskrivningar:			
18.100: —*	2381	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	17.700: —		
26.300: —*	2382	Avskrivningar på fasta tillgångar	26.100: —	43.800: —*	156.400: —
		4. INSTALLATIONSVERKSAMHET.			
5.000: —	2413	Arbetslöner och material Fa			5.000: —
3.780.300: —					3.270.200: —
		Kapitalutgifter:			
50.000: —	2811	Nyanläggningar Ra			50.000: —
—	2821	Ombyggnad av kokssorteringsverk[1]		—	
3.830.300: —		Kronor			3.320.200: —
		Driftinkomster:			
		1. Förbrukningsavgifter:			
1.450.000: —	2911	Gasavgifter från enskilda			1.470.000: —
		2. Försäljningsinkomster:			
	2921	Egen tillverkning			
2.000.000: —		Koks, tjära och slagg		1.800.000: —	
5.500: —	2923	Utförda installationsarbeten		5.500: —	1.805.500: —
		3. Hyresinkomster:			
1.800: —	2931	Hyror		2.100: —	
	2934	Andel i gemensamma hyresinkomster:			
3.100: —*		Staden			
1.000: —*		Övriga		—	2.100: —
		4. Övriga inkomster:			
3.000: —*	2941	Andel i gemensamma ersättningar från RFA			—
		7. Ränteinkomster:			
500: —	2971	Inkomsträntor			500: —
3.464.900: —					3.278.100: —
		Kapitalinkomster:			
		Avskrivning på fasta tillgångar:			
1.700: —*	2981	Förvaltning		2.200: —	
204.500: —*	2982	Tillverkning		173.800: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

26.300: —*	2983	Distribution		26.100: —	202.100: —*
3.697.400: —		Kronor			3.480.200: —

11 C. Elverk

Driftutgifter:

		1. FÖRVALTNING.			
—	3100	Andel i gemensamma förvaltningens nettokostnad		299.600: —*	
		1. Personalkostnader:			
281.100: —*	3110	Andel i gemensamma kostnader	—		
79.000: —	3111	Löner till personal på ordinarie stat (bil.1) Fa	80.000: —		
—	3113	Sjukavlöningar Fa	18.000: —		
48.400: —	3116	Pensionsavgifter (bil. 3)	52.000:—*	150.000: —	
		2. Lokalkostnader:			
25.200: —*	3120	Andel i gemensamma kostnader..		—	
		3. Underhållskostnader:			
5.400: —*	3130	Andel i gemensamma kostnader..		—	
		4. Materialkostnader:			
13.200: —*	3140	Andel i gemensamma kostnader..		—	
		5. Allmänna kostnader:			
60.300: —*	3150	Andel i gemensamma kostnader	—		
—	3152	Försäkringspremier Fa	500: —		
12.000: —	3153	Annonser och reklam Fa	12.000: —		
2.500: —	3154	Resor och traktamenten Fa	2.500: —		
1.200: —	3155	Representation Fa	1.200: —		
50.000: —	3158	Utskylder Fa	35.000: —		
	3159	Övriga allmänna kostnader:			
2.500: —		Föreningsavgifter Fa..	2.500: —	53.700: —	
		8. Räntor och avskrivningar:			
	3180	Andel i gemensamma kostnader:			
14.700: —*		Räntor	—		
5.000: —*		Avskrivningar			
		Avskrivningar på rörelsetillgångar:			
2.000: —		Kundförluster Fa		2.000: —	505.300: —
602.500: —					

2. TILLVERKNING.

		1. Personalkostnader:			
10.000: —	3211	Löner till personal på ordinarie stat (bil.1) Fa	10.000: —		
2.500: —	3212	Löner till extra personal Fa	2.500: —		
2.600: —	3216	Pensionsavgifter (bil.3)	2.500: —*	15.000: —	
		2. Lokalkostnader:			
	3221	Hyror och arrenden			
3.000: —*		Staden (7 E 1)	3.000: —		
3.900: —		Övriga	—	3.000: —*	
		3. Underhållskostnader Fa:			
1.500: —	3231	Byggnader	1.500: —		
1.500: —	3234	Maskiner och instrument	2.000: —	3.500: —	
		4. Materialkostnader:			
100: —	3241	Oljor	—		
200: —	3242	Förbrukningsmaterial	—		
		7. Kraftinköp Fa:			
2.100.000: —	3272	Elkraft	2.400.000: —		
1.000: —	3273	Elkraft för vattendestillering	1.000: —	2.401.000: —	
		8. Räntor och avskrivningar:			
200: —*	3281	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	200: —		
1.400: —*	3282	Avskrivning på fasta tillgångar	1.400: —	1.600: —*	2.424.100: —
2.127.900: —					

3. DISTRIBUTION.

		1. Personalkostnader:			
131.000: —	3311	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa	132.000: —		
10.000: —	3312	Löner till extra personal (bil. 1) Fa	10.000: —		
36.400: —	3316	Pensionsavgifter (bil. 3)	72.300: —*	214.300: —	
		2. Lokalkostnader:			
	3321	Hyror och arrenden			
275: —*		Staden (7 C, 7 E3, 7 E5 och 7 F2)	9.725: —*		

10.025: —		Övriga Fa		11.075: —		
—	3322	Uppvärmning och vatten för Västra station Fa		6.700: —	27.500: —	
		3. Underhållskostnader Fa:				
4.000: —	3331	Byggnader		4.000: —		
350.000: —	3332	Ledningsnät		350.000: —		
20.000: —	3334	Transformatorer		15.000: —		
20.000: —	3335	Verktyg och inventarier		25.000: —		
18.000: —	3336	Fordon	20.000: —			
10.000: —		Fordonsersättningar	10.000: —	30.000: —		
90.000: —	3337	Gatubelysning		110.000: —		
	3338	Övriga fasta anläggningar:				
40.000: —		Ställverk		50.000: —	584.000: —	
		4. Materialkostnader Fa:				
3.000: —	3342	Förbrukningsmaterial			3.000: —	
		6. Mätningskostnader Fa:				
20.000: —	3361	Ombyte av mätare		20.000: —		
15.000: —	3362	Underhåll av mätare ..		15.000: —		
60.000: —	3363	Anskaffning av mätare		60.000: —	95.000: —	
		8. Räntor och avskrivningar:				
94.600: —*	3381	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		121.800: —		
142.100: —*	3382	Avskrivning på fasta tillgångar		156.700: —	278.500: —*	1.202.300: —
1.074.400: —						
		4. INSTALLATIONSVERKSAMHET				
30.000: —	3413	Arbetslöner och material Fa				100.000: —
3.834.800: —						4.231.700: —
		Kapitalutgifter:				
100.000: —	3811	Nyanläggningar Ra			200.000: —	
—	3812	Nybyggnad i kv. Nimrod nr 7, del av anslag (stfm 27/11 1952) Ra ..			1.100.000: —	
—	3822	Inköp av transformatorer (stfm 26/3 1953) Ra			150.000: —	1.450.000: —
3.934.800: —		Kronor				5.681.700: —

Driftinkomster:

		1. Förbrukningsavgifter:		
4.600.000: —	3911	Enskild strömförbrukning	5.000.000: —	
100.000: —	3912	Allmän belysning	135.000: —	5.135.000: —
		2. Försäljningsinkomster:		
2.000: —	3921	Destillerat vatten	2.000: —	
33.000: —	3923	Utförda installationsarbeten	110.000: —	112.000: —
		3. Hyresinkomster:		
	3934	Andel i gemensamma hyresinkomster:		
9.200: —		Staden	—	
3.000: —		Övriga	—	
—		Västra station	15.700: —	15.700: —
		4. Övriga inkomster:		
9.000: —	3941	Andel i gemensamma ersättningar från RFA		—
		7. Ränteinkomster:		
300: —	3971	Inkomsträntor		300: —
4.756.500: —				5.263.000: —
		Kapitalinkomster:		
		Avskrivning på fasta tillgångar:		
5.000: —*	3981	Förvaltning	6.500: —	
1.400: —*	3982	Tillverkning	1.400: —	
142.100: —*	3983	Distribution	156.700: —	164.600: —*
4.905.000: —		Kronor		5.427.600: —

12. Hälso- och sjukvård.

12 A. Allmän hälso- och sjukvård.

1. Allmän hälsovård.

Driftutgifter:

134.000: —	101,01	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	150.000: —		
./. 3.500: —		Avgår andel till 14 C	3.500: —	146.500: —	
4.600: —	101,02	Arvoden för läkarjour (bil. 1) Fa		2.900: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —	
400: —	105	Personalförsäkring Fa		400: —	
30.000: —	107	Pensioner		—	
18.700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		58.000: —*	
1.500: —	110	Kontorskostnader Fa		1.500: —	
5.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa		6.000: —	
3.000: —	115	Resor och traktamenten Fa		3.000: —	
300: —	116	Fordonsersättningar Fa		300: —	
400: —	119	Övriga expenser Fa		400: —	
450: —	124	Lakan, örngott m. m.		—	
16.700: —*	126	Ersättning till brandkåren för skötsel och körning av ambulansbilar		—	
2.500: —	134,1	Analyser (laboratoriekostnader) Fa		2.500: —	
500: —	134,2	Difteri- och skyddskoppympning Fa		500: —	
300: —	134,3	Kostnader på grund av epidemilagen Fa		300: —	
150: —	134,4	Desinfektion Fa		150: —	
6.000: —	134,5	Utrotning av skadedjur Fa		10.000: —	
2.000: —	134,6	Psykisk rådgivning Rah[1])		2.000: —	
3.500: —	162	Hyror Fa	3.500: —		
250: —		Tillkommer andel från 14 C	250: —	3.750: —	
2.000: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa		1.800: —	
1.600: —	166	Underhåll av ambulansbilar		—	
4.000: —	167	Övriga kostnader för ambulansbilar		—	240.100: —
234.450: —					

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Kapitalutgifter:		
—	368	Anskaffning av luxmeter Ra		450: —
234.450: —		Kronor		240.550: —
		Driftinkomster:		
4.500: —	225	Ambulansutryckningar	—	
1.700: —	237	Lösen för protokoll och intyg	1.000: —	
2.000: —	271	Bidrag från landstinget för psykisk rådgivning	2.000: —	3.000: —
8.200: —		Kronor		3.000:—

2. Poliklinik.

		Driftutgifter:		
9.300: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa..	9.300: —	
900: —	119	Poliklinikläkarens utgifter i tjänsten	900: —	
600: —	162	Hyra	600: —	10.800: —
10.800: —		Kronor		10.800: —
		Driftinkomster:		
5.750: —	270	Statsbidrag		5.750: —
5.750: —		Kronor		5.750: —

12 B. Folktandvård.

		Driftutgifter:		
4.500: —	133	Fri tandvård (jfr stfm 20/12 1943, § 306) Fa	4.500: —	
13.597: —*	162	Hyra och uppvärmning av tandkliniken	13.600: —*	18.100: —
18.097: —		Kronor		18.100: —

12 Ö. Övriga ändamål.

		Driftutgifter:			
4.000: —	173,1	Västerås stads förening mot tuberkulos		5.000: —	
	173,2	Fritt upplåtna lokaler:			
440: —*		Rödakorskretsen	440: —		
880: —*		Västmanlands distrikt av Svenska Röda Korset	880: —	1.320: —*	6.320: —
5.320: —		Kronor			6.320: —

13. Allmän hygien.

13 AB. Vatten- och avloppsverk.

Driftutgifter:

1. FÖRVALTNING.

—	1100	Andel i gemensamma förvaltningens nettokostnad		188.000: —*	
		1. Personalkostnader:			
93.100: —*	1110	Andel i gemensamma kostnader	—		
126.000: —	1111	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa	130.000: —		
11.000: —	1112	Löner till extra personal (bil. 1) Fa	11.000: —		
—	1113	Sjukavlöningar Fa ..	40.000: —		
75.600: —	1116	Pensionsavgifter (bil. 3)	90.000: —*	271.000: —	
		2. Lokalkostnader:			
8.400: —*	1120	Andel i gemensamma kostnader		—	
		3. Underhållskostnader:			
1.800: —*	1130	Andel i gemensamma kostnader..		—	
		4. Materialkostnader:			
4.400: —*	1140	Andel i gemensamma kostnader..		—	
		5. Allmänna kostnader:			
20.100: —*	1150	Andel i gemensamma kostnader	—		
—	1152	Försäkringspremier Fa	1.500: —		
2.500: —	1154	Resor och traktamenten Fa	2.500: —		
1.000: —	1155	Representation Fa	1.200: —		
10.100: —	1158	Utskylder Fa	7.500: —	12.700: —	
		8. Räntor och avskrivningar:			
	1180	Andel i gemensamma kostnader:			
4.800: —*		Räntor	—		
1.700: —*		Avskrivningar	—		
	1184	*Avskrivning på rörelsetillgångar:*			
500: —		Kundförluster Fa	500: —	500: —	472.200: —
361.000: —					

2. *TILLVERKNING.*

		1. Personalkostnader:				
31.000: —	1211	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa		41.000: —		
2.000: —	1212	Löner till extra personal Fa		12.000: —		
5.700: —	1216	Pensionsavgifter (bil. 3)		5.300: —*	58.300: —	
		2. Lokalkostnader Fa:				
600: —	1221	Hyror och arrenden ..		600: —		
10.000: —	1222	Uppvärmning		12.000: —	12.600: —	
		3. Underhållskostnader Fa:				
30.000: —	1231	Byggnader, brunnar och filter		30.000: —		
7.000: —	1234	Maskiner och instrument		7.000: —		
2.000: —	1235	Verktyg och inventarier ..	2.000: —			
6.000: —		D:o för snabbfilterverket ..	6.000: —	8.000: —	45.000: —	
		4. Materialkostnader Fa:				
1.000: —	1241	Oljor		1.000: —		
2.000: —	1242	Förbrukningsmaterial ..		2.000: —	3.000: —	
		5. Allmänna kostnader:				
3.000: —	1257	Laboratoriekostnader Fa			4.000: —	
		7. Kraftinköp:				
125.000: —	1272	Elström Fa			140.000: —	
		8. Räntor och avskrivningar:				
70.700: —*	1281	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		117.700: —		
28.900: —*	1282	Avskrivning på fasta tillgångar		39.100: —	156.800: —*	419.700: —
324.900: —						

3. *DISTRIBUTION.*

		1. Personalkostnader:			
87.000: —	1311	Löner till personal på ordinarie stat (bil. 1) Fa		100.000: —	
22.000: —	13121	Löner till extra personal (bil. 1) Fa		22.000: —	
9.000: —	13123	Ersättningspersonal Fa		9.000: —	
67.900: —	1316	Pensionsavgifter (bil. 3)		99.800: —*	230.800: —

		2. Lokalkostnader:				
3.000: —*	1321	Hyror och arrenden ..		3.000: —*		
18.000: —	1322	Uppvärmning Fa		18.000: —		
—	1323	Vatten och elström Fa		3.000: —		
3.000: —	1324	Städning och renhållning Fa		3.000: —	27.000: —	
		3. Underhållskostnader Fa:				
30.000: —	1331	Byggnader och fasta anläggningar		30.000: —		
	1332	Ledningsnät:				
125.000: —		1. Vattenledningar	100.000: —			
225.000: —		2. Avloppsledningar	135.000: —	235.000: —		
10.000: —	1334	Maskiner och instrument		10.000: —		
30.000: —	1335	Verktyg och inventarier		20.000: —		
16.000: —	1336	Fordon ..	16.000: —			
13.000: —		Fordonsersättningar	13.000: —	29.000: —	324.000: —	
		4. Materialkostnader Fa:				
1.500: —	1341	Oljor		1.500: —		
5.000: —	1342	Förbrukningsmaterial ..		5.000: —		
5.000: —	1343	Diverse kostnader för transportkontoret		5.000: —		
—	1344	Klorförbrukning		5.000: —	16.500: —	
		5. Allmänna kostnader:				
2.000: —	1357	Laboratoriekostnader Fa			2.000: —	
		6. Mätningskostnader Fa:				
4.500: —	1361	Ombyte av mätare		5.000: —		
13.000: —	1362	Underhåll av mätare ..		15.000: —		
25.000: —	1363	Anskaffning av mätare		25.000: —	45.000: —	
		7. Kraftinköp:				
20.000: —	1372	Elström Fa			20.000: —	
		8. Räntor och avskrivningar:				
224.500: —*	1381	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		267.000: —		
193.000: —*	1382	Avskrivning på fasta tillgångar		300.400: —	567.400: —*	1.232.700: —
1.152.400: —						

		4. INSTALLATIONSVERKSAMHET.			
20.000: —	1413	Arbete och material Fa		20.000: —	
	1481	Lastbilar och större arbetsmaskiner:			
2.600: —*		Ränta på fasta tillgångar, skattemedel 1.800: — fondmedel 2.500: —	4.300: —		
14.600: —*		Avskrivning på fasta tillgångar, skattemedel 11.000: — fondmedel 14.800: —	25.800: —	30.100: —*	50.100: —
1.875.500: —					2.174.700: —
		Kapitalutgifter:			
100.000: —	1811	Nyanläggningar Ra		100.000: —	
—	1812	Utbyggnad av reningsverket, del av kostnad Ra		500.000: —	
—	1821	Anskaffning av verktyg och inventarier Fa		20.000: —	
—	1823	Iordningställande av lokaler för serveringen i vattentornet (jfr stfm § 19/1953)		84.000: —	
38.800: —	1842	Avsättning till fond för anskaffande av större arbetsmaskiner och bilar Fa		75.700: —	779.700: —
2.014.300: —		Kronor			2.954.400: —
		Driftinkomster:			
		1. Förbrukningsavgifter:			
1.450.000: —	1911	Vattenavgifter			1.750.000: —
		2. Försäljningsinkomster:			
15.000: —	1921	Metangasförsäljning		20.000: —	
23.000: —	1923	Utförda installationsarbeten		23.000: —	
13.000: —*	1924	Ersättning från 8 B 3 för rensning av gatubrunnar		15.000: —*	58.000: —
		3. Hyresinkomster:			
15.000: —	1931	Hyror		25.000: —	
	1934	Andel i gemensamma hyresinkomster:			
3.100: —*		Staden		—	
1.000: —*		Övriga		—	25.000: —
		4. Övriga inkomster:			
—	1940	Andel från 13 B för gemensamma kostnader		70.000: —*	

3.000: —*	1941	Andel i gemensamma ersättningar från RFA	—	
22.300: —	1943	Fördelning av transportmästarens lön, pensionsavgift och fordonsersättning m. m.	24.000: —	
20.000: —	1944	Överskott på grävmaskiner	20.000: —	
30.000: —	1945	Överskott på lastbilar	50.000: —	
6.000: —	1946	Överskott på övriga större arbetsmaskiner	10.000: —	
—	1947	Verktygspålägg samt hyror för utlånade verktyg och inventarier	25.000: —	199.000: —
		7. Ränteinkomster:		
500: —	1971	Inkomsträntor		500: —
1.601.900: —				2.032.500: —
		Kapitalinkomster:		
		Avskrivning på fasta tillgångar:		
16.300: —*	1981	Förvaltning	4.100: —	
28.900: —*	1982	Tillverkning	39.100: —	
193.000: —*	1983	Distribution	300.400: —	
—	1984	Installationsverksamhet	25.800: —	369.400: —*
1.840.100: —		Kronor		2.401.900: —

13 B. Dagvattenledningar.

		Driftutgifter:		
—	100	Andel till 13 AB för gemensamma kostnader	70.000: —*	
—	157,1	Underhåll av ledningsnät Fa	45.000: —	
—	157,2	Underhåll av öppna vattendrag Fa	15.000: —	130.000: —
		Kapitalutgifter:		
40.000: —	357	Nyanläggning av dagvattenledningar för gator och parker m. m. Ra		100.000: —
40.000: —		Kronor		230.000: —

13 C. Renhållningsverk.

		Driftutgifter:		
800: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader	800: —	
19.400: —		Andel till 7 D 1 för administration	19.400: —	20.200: —

106.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa..	97.000: —
138.000: —	101,5	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal Fa	160.000: —
10.000: —	101,6	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa	9.000: —
8.000: —	101,9	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semestertid Fa	10.000: —
200: —	103,1	Sjukvård Fa	200: —
3.100: —	103,2	Beklädnad Fa	3.600: —
3.400: —	105	Personalförsäkring Fa	3.400: —
37.500: —	107	Pensioner	—
15.000: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3) 65.000: — Tillkommer andel från 7 D 1 10.600: —	75.600: —*
1.200: —	110	Kontorskostnader Fa...........	1.200: —
1.500: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.300: —
500: —	115	Resor och traktamenten Fa	500: —
200: —	119	övriga expenser Fa	500: —
3.000: —	121	Torvmull Fa	3.000: —
25.000: —	122	Anskaffning av sopkärl för försäljning Fa	10.000: —
1.000: —	124,1	Förbrukningsinventarier Fa	1.000: —
3.000: —	124,2	Inköp av latrinkärl Fa	6.000: —
5.000: —	126,1	Förhyrda bilar Fa	1.000: —
5.000: —	126,2	Arbetsstudieutredning Ra¹)	10.000: —
—	137,1	Utredningskostnad för nytt renhållningsverk¹)	—
20.000: —	160,1	Underhåll av fast egendom (byggnader och avstjälpningsplats) Fa	35.000: —
30.000: —	160,2	Iordningställande av ny avstjälpningsplats vid Lugna gatan (stfm 29/5 1952 § 119)¹)	—
3.750: —	161	övriga kostnader för mark och byggnader Fa	3.750: —
20.000: —	166	Underhåll av bilar Fa	20.000: —
30.000: —	167,1	Drivmedel till bilar Fa	30.000: —
2.500: —	167,2	Drivmedel till planeringsmaskiner Fa	5.000: —
24.000: —	167,3	övriga kostnader för bilar (varav intern hyra 3.300: —*) Fa	22.000: —
4.000: —	168,1	Underhåll av inventarier Fa	1.000: —
—: —	168,2	Underhåll av planeringsmaskiner Fa	3.000: —

¹) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

500: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	500: —	
400: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	400: —*	535.150: —
521.950: —				
		Kapitalutgifter:		
—: —	366,1	Anskaffning av sophämtningsbil Ra 65.000: — varav täckes av särskilda fonden för införande av nytt sophämtningssystem 2.000: —	63.000: —	
—: —	366,2	Modernisering av 2 st. äldre sopbilar Ra	14.000: —	
2.000: —	368,1	Anskaffning av inventarier Fa	2.000: —	
20.000: —	368,2	Anskaffning av planeringsmaskin	—: —	
—: —	368,3	Anskaffning av bandtraktor (stfm § 69/1953) Fa	42.000: —	121.000: —
543.950: —		Kronor		656.150: —
		Driftinkomster:		
500: —	205	Olycksfallsersättning	500: —	
3.000: —	220,1	Försäljning av sopor och torvmull	3.000: —	
2.000: —	220,2	Uppsamling och transport av svinmat	2.000: —	
25.000: —	222	Försäljning av sopkärl	10.000: —	
1.000: —	225	Diverse rörelseintäkter	1.000: —	
225.000: —	259	Hämtningsavgifter	230.000: —	
—: —	268	Inkomst av planeringsmaskin	25.000: —	271.500: —
256.500: —		Kronor		271.500: —

13 D 1. Varmbadhus.

		Driftutgifter:		
37.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	38.000: —	
60.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	60.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
700: —	103,2	Beklädnad Fa	700: —	
700: —	105	Personalförsäkring Fa	400: —	
25.000: —	107	Pensioner	—	
7.700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	41.000: —*	
1.500: —	110	Kontorskostnader Fa	1.000: —	
1.500: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	1.500: —	

100: —	115	Resor och traktamenten Fa	100: —	
300: —	119	Representation Fa	400: —	
4.000: —	120	Vattenavgifter Fa	4.500: —	
10.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa	8.000: —	
50.000: —	123	Bränsle och kraftström Fa	50.000: —	
3.000: —	124,1	Förbrukningsinventarier Fa	2.000: —	
10.000: —	124,2	Linne Fa	1.000: —	
200: —	129	Övriga rörelsekostnader Fa	200: —	
30.000: —	160	Underhåll av fastigheten Fa	27.000: —	
12.900: —	161	Övriga kostnader för mark och byggnader Fa	14.150: —	
300: —	161,7	Fastighetsskatt	—	
1.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.600: —	
100: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	50: —	
12.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	15.200: —*	266.900: —
268.100: —		Kronor		266.900: —
		Driftinkomster:		
4.500: —	200	Bidrag från 15 A 2 till simlärararvode och pension	6.000: —	
100: —	225	Övriga rörelseintäkter	100: —	
600: —	226	Övriga bidrag till simlärararvode	200: —	
135.000: —	232	Badavgifter (inkl. simundervisningsbad 21.000: —*)	135.000: —	
2.800: —	260	Hyra för tre lägenheter och hyra för simhallen	2.900: —	144.200: —
143.000: —		Kronor		144.200: —

13 D 2. Karlslunds tvättinrättning.

		Driftutgifter:		
23.000: —	100	Andel i ålderdomshemmet Karlslunds gemensamma kostnader	23.000: —	
9.500: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	9.500: —	
40.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	37.000: —	
50: —	103,1	Sjukvårdsavgifter Fa	50: —	
250: —	103,2	Beklädnad till personal Fa	250: —	
225: —	105	Personalförsäkring Fa	100: —	
5.000: —	107	Pensioner	—	
—: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	8.000: —*	
3.000: —	121,1	Tvättmedel Fa	3.000: —	
800: —	121,2	Övrig förbrukningsmaterial Fa ..	800: —	
800: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	500: —	
100: —	129	Övriga rörelsekostnader Fa	100: —	

600: —	166	Underhåll av bil Fa	700: —	
2.400: —	167	Övriga kostnader för bil Fa	2.000: —	
1.100: —	168	Underhåll av maskiner Fa	2.000: —	
125: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	125: —	87.125: —
86.950: —				
		Kapitalutgifter:		
14.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..		500: —
100.950: —		Kronor		87.625: —
		Driftinkomster:		
86.950: —	232	Tvättavgifter		87.125: —
86.950: —		Kronor		87.125: —

13 E. Anordningar för friluftsliv.

2. Björnön.

		Driftutgifter:		
9.800: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	9.800: —	
50: —	105	Personalförsäkring Fa	50: —	
—: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	2.000: —*	
200: —	114	Telefon Fa	200: —	
100: —	119	Expenser Fa	100: —	
—: —	151,1	Anordnande av vändplats vid Björnöbron[1])	—: —	
5.000: —	151,2	Underhåll av vägar Fa	5.000: —	
20.000: —	153	Underhåll av park, skogsmark och badplats Fa	15.000: —	
200: —	154,1	Renhållning Fa	600: —	
2.000: —	154,2	Avverkningskostnad och skogsodling Fa	2.000: —	
5.000: —	160,1	Underhåll av byggnader Fa	6.000: —	
1.000: —	160,2	Underhåll av brygga och bro Fa	3.000: —	
400: —	161,6	Försäkringspremier Fa	400: —	
850: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	1.000: —	
10.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	10.000: —*	55.150: —
54.600: —				
		Kapitalutgifter:		
—: —	351,1	Nybyggnad av bro Ra[1])	200.000: —	
—: —	360,1	Uppförande av toalettbyggnad[1])	—: —	
—: —	360,2	Uppförande av badhytter[1])	—: —	
—: —	360,3	Uppförande av regnskydd[1])	—: —	200.000: —
54.600: —		Kronor		255.150: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Driftinkomster:		
5.000: —	220	Skogsprodukter	3.000: —	
—: —	254	Campingavgifter	200: —	
5.691: —	260	Hyror och arrenden	5.800: —	9.000: —
10.691: —		Kronor		9.000: —

3. Hästholmarna.

		Driftutgifter:		
2.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	2.000: —	
2.500: —	101,5	Lön till kollektivanställd ordningsvakt Fa	2.500: —	
700: —	107	Pensioner	—: —	
—: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	1.000: —*	
20.000: —	153	Underhåll av park, skogsmark och badplats Fa	20.000: —	
10.000: —	160,1	Underhåll av byggnader Fa	10.000: —	
5.000: —	160,2	Underhåll av bryggor Fa[1])	2.000: —	
800: —	161,6	Försäkringspremier Fa	900: —	
650: —	161,7	Fastighetsskatt Fa	700: —	
11.700: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	12.300: —*	51.400: —
53.350: —				
		Kapitalutgifter:		
—: —	351,1	Anläggning av vägbank mellan Hamre och Östra holmen[1])	—: —	—: —
53.350: —		Kronor		51.400: —
		Driftinkomster:		
8.782: —	260	Hyror och arrenden		8.790: —
8.782: —		Kronor		8.790: —

4. Johannisbergsbadet.

		Driftutgifter:		
20.000: —	153	Underhåll av park, skogsmark och badplats Fa	20.000: —	
100: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	900: —*	20.900: —
20.100: —		Kronor		20.900: —
		Driftinkomster:		
—: —	254	Campingavgifter	400: —	
200: —	260	Hyror	200: —	600: —
200: —		Kronor		600: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

5. Småbåtshamnar.

Driftutgifter:

4.000: —	100	Andel i hamnens förvaltningskostnader	4.000: —		
1.000: —		Andel i byggnadskontorets förvaltningskostnader	1.000: —	5.000: —	
300: —	114	Annonser, trycksaker o. d. Fa ..		300: —	
20.000: —	126,1	Tilläggsanslag för utredning ang. småbåtshamnar[1])		—: —	
2.250: —*	126,2	Hyra för pontoner		2.250: —*	
8.000: —	160,1	Underhåll av fast egendom (bryggor och pontoner) Fa		8.000: —	
2.500: —	161	Isväckning Fa..................		2.500: —	
7.800: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		11.200: —*	29.250: —
45.850: —					

Kapitalutgifter:

20.000: —	360,1	Anordnande av småbåtshamn[1]) ..		—: —	
—: —	360,2	Anordnande av båtslip Ra	17.000: —		
—: —		Strömtillförsel till båtslip Ra	2.000: —	19.000: —	
—: —	360,3	Vågbrytare Ra		90.000: —	
—: —	360,4	Planering av nytt upplagsområde för småbåtar Ra		50.000: —	159.000: —
65.850: —		Kronor			188.250: —

Driftinkomster:

15.000: —	254	Båtplatsavgifter			15.000: —
15.000: —		Kronor			15.000: —

6. Övriga friluftsändamål.

Driftutgifter:

—: —	126	Fortsatt utredning om friluftsområde Ra[1])		25.000: —	
—: —	173	Bidrag till enskild verksamhet			
300: —		Lundby badhusförening	300: —		
400: —		Berga bastuförening ..	400: —	700: —	25.700: —
700: —		Kronor			25.700: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

14. Livsmedelshygien och livsmedelstillförsel.

14 A. Salutorg.

		Driftutgifter:		
1.800: —	101,0	Arvode (bil. 1) Fa	2.700: —	
100: —	119	Expenser Fa	100: —	2.800: —
1.900: —		Kronor		2.800: —
		Driftinkomster:		
3.700: —	252	Torgplatsavgifter		5.000: —
3.700: —		Kronor		5.000: —

14 C. Köttbesiktningsbyrå.

		Driftutgifter:		
5.700: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa 5.700: —		
3.500: —		Tillkommer andel från 12 A 1 3.500: —	9.200: —	
150: —	105	Personalförsäkring Fa	150: —	
2.800: —	107	Pensioner	—: —	
—: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	3.000: —*	
100: —	110	Kontorskostnader Fa	100: —	
250: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	250: —	
200: —	121	Förbrukningsmaterial (laboratoriet) Fa........................	200: —	
3.000: —*	162	Hyra 3.000: —*		
./. 250: —		Avgår andel till 12 A 1 250: —	2.750: —	
300: —	163,1	Bränsle Fa	300: —	
200: —	163,2	Städning och renhållning Fa	200: —	
550: —	163,3	Vatten och elström Fa	550: —	
50: —	169	Försäkringspremier Fa	50: —	16.750: —
16.550: —		Kronor		16.750: —
		Driftinkomster:		
5.000: —	225,1	Besiktningsavgifter	5.000: —	
150: —	225,2	Vågavgifter	150: —	5.150: —
5.150: —		Kronor		5.150: —

15. Undervisnings- och bildningsverksamhet.

15 A. Folkskola och fortsättningsskola.

1. Administration.

		Driftutgifter:		
4.000: —	100	Andel i avlöningskontorets kostnader	4.000: —	
84.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	85.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	50: —	
100: —	105	Personalförsäkring Fa	100: —	
18.000: —	107	Pensioner	—: —	
9.900: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	29.000: —*	
12.000: —	110	Kontorskostnader Fa	15.000: —	
—: —	112	Tryckkostnad för årsredogörelser Fa	6.000: —	
11.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	11.000: —	
3.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	3.000: —	
1.200: —	116	Fordonsersättning Fa	1.200: —	
3.000: —	119,1	Representation Fa	3.000: —	
500: —	119,2	Övriga expenser Fa	800: —	158.150: —
146.750: —				
		Kapitalutgifter:		
3.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		2.000: —
149.750: —		Kronor		160.150: —

2. Undervisning.

		Driftutgifter:	
4.500: —	100	Bidrag till 13 D 1 för simlärararvode	6.000: —
62.000: —	101,11	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	65.000: —
3.200.000: —	101,12	Löner till undervisningspersonal (bil. 1) Fa	3.592.000: —
100: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —
3.500: —	104,1	Bidrag till lärares studieresor och fortbildning samt till föreläsningsverksamhet Fah	7.000: —
3.000: —	104,2	Bidrag till lärares utbildning i engelska	—: —
3.400: —	105	Personalförsäkring Fa	3.800: —
15.500: —	107	Pensioner	—: —
83.400: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	46.000: —*

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

1.500: —	115,1	Resor och traktamenten Fa	1.500: —	
35.000: —	115,2	Skolskjutsar Fa	50.000: —	
165.000: —	121,1	Fri undervisningsmateriel, inkl. fria läroböcker Fa	200.000: —	
20.000: —	121,2	Fri slöjdmateriel för gossar Fa ..	20.000: —	
30.000: —	121,3	Fri slöjdmateriel för flickor Fa ..	30.000: —	
10.000: —	121,4	Fri skolköksmateriel Fa 10.000: — Avgår andel till 15 B 2.000: —	8.000: —	
30.000: —	124,1	Materiel till skolornas förråd Fa	33.000: —	
2.000: —	124,2	Lärarpersonalens bibliotek Fa ..	3.000: —	
16.000: —	124,3	Lärjungebiblioteken i Djäkneberget, Gideonsberg, Blåsbo och Korsängen Fa	16.000: —	
4.500: —	124,4	Undervisningsfilm Fa	7.000: —	
13.000: —	124,5	Materiel till skola i Skiljebo (stfm § 217/1952)[1]	—: —	
13.000: —	124,6	Materiel till skola i Hästhoven (stfm § 217/1952)[1]	—: —	
5.000: —	124,7	Facklitteratur (referensbibliotek, jfr stfm § 219/1952) Fa	2.000: —	
10.000: —	124,8	Lärjungebibliotek i Korsängsskolan	—: —	
—: —	124,9	Lärjungebibliotek i Herrgårdsskolan (stfm 24/9 1953) Fa	8.000: —	
—: —	124,10	Materiel till slöjdförråden Fa ..	2.000: —	
—: —	124,11	Materiel till skolkökens förråd Fa	1.000: —	
1.000: —	126	Föredrag, skolfilm o. d. Fa	1.000: —	
10.000: —*	132,1	Simbad (13 D 1) Fa	13.000: —*	
9.500: —	160	Omkostnader för skolträdgårdarna Fa	9.500: —	
—: —	168	Underhåll av inventarier Fa	2.000: —	
600: —	178,1	Premier till elever Fa	600: —	
3.000: —	178,2	Stipendier till elever vid folkhögskolor (jfr stfm 27/4 1950 § 87) Fa	4.500: —	4.132.000: —
3.754.500: —				
		Kapitalutgifter:		
26.000: —	368,1	Anskaffning av inventarier Ra[1]) (varav 5.000: — stfm 24/9 1953)		35.000: —
3.780.500: —		Kronor		4.167.000: —
		Driftinkomster:		
2.673.000: —	270,1	Statsbidrag till lärarlöner	2.945.000: —	
1.000: —	270,2	Statsbidrag till lärjungebibliotek	3.000: —	
15.000: —	270,3	Statsbidrag till undervisningsmateriel	16.000: —	
71.800: —	270,4	Statsbidrag till fri materiel.....	79.000: —	
16.000: —	270,5	Statsbidrag till skolskjutsar	25.600: —	3.068.600: —
2.776.800: —		Kronor		3.068.600: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

3. Socialpedagogiska anordningar

		Driftutgifter:		
70.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	77.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	50: —	
250: —	105	Personalförsäkring Fa	250: —	
1.600: —	107	Pensioner	—: —	
2.800: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	5.000: —*	
1.500: —	114	Telefon Fa	2.200: —	
600: —	115	Resor och traktamenten Fa ...	800: —	
240: —	116	Cykelersättning till skolsköterskorna Fa	270: —	
4.000: —	126,1	Ersättning för testning och skolmognadsundersökningar Fa	4.000: —	
4.000: —	126,2	Specialist- och talfelsbehandling Fa	4.000: —	
5.000: —	131	Beklädnad av elever (jfr litt. 273,2) Fa	20.000: —	
4.000: —	132	Skolbad Fa	4.000: —	
5.000: —	133,1	Förbandsartiklar, laboratoriemateriel m. m. Fa	6.500: —	
25.000: —	133,2	Avgifter till folktandvården Fa..	25.000: —	
4.500: —	133,3	Skolförsäkringar Fa	4.500: —	
5.000: —	135,1	Skolresor Fah	5.000: —	
2.000: —*	135,2	Fria resor till Hästholmarna (10 D) Fa	2.000: —*	
800: —	135,3	Bidrag till bussresor för vinteridrott	—: —	
3.000: —	135,4	Omkostnader för föräldramöten m. m. (jfr stfm § 251/1951) Fa ..	3.000: —	
200: —	173	Bidrag till Västerås folkskolors idrottsförenings verksamhet m.m. Fah	700: —	164.270: —
139.540: —				
		Kapitalutgifter:		
500: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		2.300: —
140.040: —		Kronor		166.570: —
		Driftinkomster:		
800: —	200	Bidrag från 16 C 3 för avlöning av skolkuratorer	800: —	
15.300: —	270	Statsbidrag till skolhälsovård	16.700: —	
100: —	273,1	Ersättning från sjukkassa för specialistbehandling	100: —	
—: —	273,2	Bidrag från fonder för beklädnad av elever	4.000: —	21.600: —
16.200: —		Kronor		21.600: —

4. Fastigheter och inventarier.

Driftutgifter:

79.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..		102.000: —
2.000: —	101,6	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa		3.000: —
4.000: —	101,9	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semester o. d. Fa		4.000: —
—: —	103,0	Bostadsförmåner för personal:		
300: —*		städerska i Hwasserska gården	300: —*	
900: —*		städerska i Gryta skola	900: —*	
300: —		städerska i Lundby ..	300: —*	
—: —		vaktmästare i Hammarbyskolan	600: —*	
—: —		vaktmästare i Jakobsbergsskolan	1.530: —*	
3.300: —		övriga vaktmästare....	5.300: —	8.930: —
100: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —
700: —	105	Personalförsäkring Fa		2.500: —
8.600: —	107	Pensioner		—: —
9.400: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		29.000: —*
2.250: —	114	Telefon Fa		2.600: —
800: —	115	Resor och traktamenten Fa		800: —
18.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa		22.000: —
—: —	126	Transporter Fa		2.000: —
1.700: —	132	Tvätt Fa		1.900: —
200.000: —	160,1	Underhåll av byggnader Fa	210.000: —	
		Inredningsarbeten för elevbibliotek i Herrgärdsskolan (stfm 24/9 1953)	7.000: —	217.000: —
50.000: —	160,2	Underhåll av skolgårdar Fa		47.000: —
20.000: —	160,3	Skötsel av skolornas gräsmattor, häckar och planteringar Fa		27.000: —
157.500: —	161,1	Löner till kollektivanställda vaktmästare och städerskor Fa		165.000: —
90.000: —	161,2	Skurning och rengöring Fa		98.000: —
8.500: —*	161,3	Skötsel av gator och skolgårdar (8 B3)	10.500: —*	
6.000: —		Övriga Fa	7.500: —	18.000: —
9.000: —	161,4	Vatten Fa		10.000: —
21.000: —	161,5	Belysning Fa		23.500: —
210.000: —	161,6	Uppvärmning och sotning Fa ..		225.000: —
1.500: —	161,7	Fastighetsskatt Fa		1.500: —

3.500: —	161,8	Försäkringspremier (fast egendom) Fa		2.400: —	
9.000: —	161,9	Ersättning till vaktmästare vid uthyrning av skollokaler Fa		9.000: —	
14.525: —	162	Hyra för skollokaler			
		Hwasserska skolan....	2.750: —*		
		Stora Fridnäs	2.600: —*		
		Flickskolan	2.000: —*		
		Vinggatan	4.475: —		
		Eventuella provisoriska lokaler höstterminen 1954 Fa	6.000: —	17.825: —	
3.500: —	163,1	Städning och rengöring av förhyrda lokaler Fa		5.000: —	
400: —	163,2	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa		400: —	
1.800: —	166	Underhåll av transportmedel Fa		1.800: —	
2.200: —	167	Övriga kostnader för transportmedel Fa		2.200: —	
48.000: —	168	Underhåll av fasta och lösa inventarier Fa		50.000: —	
1.500: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa		800: —	
359.400: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		438.500: —*	1.538.755: —
1.348.675: —					
		Kapitalutgifter:			
—: —	355,1	Inköp av konst till stadens äldre folkskolor (jfr stfm § 201/1951)[1])		—: —	
—: —	355,2	Konstverk till Blåsboskolan (jfr stfm § 22/1953)[1])		—: —	
—: —	360,2	Utredningskostnader för gymnastiklokal vid Blåsboskolan[1])		—: —	
—: —	360,3	Utredningskostnader för tillbyggnad av Jakobsbergsskolan Ra ..		5.000: —	
40.000: —	360,9	Ombyggnad och flyttning av bespisningsbarack vid Hammarbyskolan (stfm 29/5 1952 § 127)		—: —	
12.000: —	360,10	Utredningskostnader för folkskola å norra Skallberget (stfm § 216/52)[1])		—: —	
10.000: —	360,11	Utredningskostnader för folkskola på Emaus (stfm § 216/1952 och Dk 16/4—53 § 357)[1])		—: —	
6.000: —	360,12	Utredningskostnader för folkskola vid Ekberga (stfm § 216/1952)[1])		—: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

36.000: —	368,1	Anskaffning av inventarier Ra[1])	33.000: —		
		Anskaffning av inventarier till elevbibliotek i Herrgårdsskolan (stfm 24/9 1953) Ra	3.000: —	36.000: —	
42.000: —	368,4	Anskaffning av inventarier till småskola i Skiljebo[1])		—: —	
55.000: —	368,6	Anskaffning av inventarier till Hästhovsskolan[1])		—: —	41.000: —
1.549.675: —		Kronor			1.579.755: —

Driftinkomster:

100: —	225	Diverse inkomster		100: —	
—: —	260,1	Hyror			
1.200: —*		Interna 15 A4—103,0 ..	1.200: —*		
33.000: —*		15 A 5	41.000: —*		
500: —*		1 C 3	500: —*		
800: —*		5 A	800: —*		
12.000: —*		15 B	10.000: —*		
2.000: —*		15 J	2.000: —*		
500: —*		16 C 42	500: —*		
5.325: —		Tjänstebostäder för vaktmästare varav internt 2.130: —*	9.185: —		
6.362: —		D:o för lärare	6.362: —		
15.651: —		Hyresbostäder	16.551: —		
1.326: —		Diverse hyresinkomster	1.452: —	89.550: —	
11.000: —	260,2	Ersättning för lokalupplåtelser ..		14.000: —	
750: —	270,1	Statsbidrag för äldre skollokaler		150: —	
2.720: —	270,2	Statsbidrag för förhyrda skollokaler		3.350: —	
10.000: —	270,6	Statsbidrag till inventarier i Hästhovsskolan		—: —	
7.000: —	270,7	Statsbidrag till inventarier i Skiljeboskolan		—: —	107.150: —
110.234: —		Kronor			107.150: —

5. Skolmåltider.

Driftutgifter:

13.500: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..		25.000: —	
260.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa		300.000: —	

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

9.000: —	101,6	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa	10.000: —	
12.000: —	101,9	Löner till kollektivanställd personal under semester Fa	14.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
1.000: —	105	Personalförsäkring Fa	1.000: —	
1.500: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.000: —	
450.000: —	120	Matvaror Fa	550.000: —	
4.000: —	121	Förbrukningsmateriel Fa	5.000: —	
15.000: —	123	Energi för matlagningen Fa	12.000: —	
7.000: —	124,1	Förbrukningsinventarier Fa	7.000: —	
2.500: —	124,2	Förbrukningsinventarier till bespisningen i Skiljebo (stfm § 217/1952)[1])	—: —	
3.500: —	124,3	Förbrukningsinventarier till bespisningen i Hästhovsskolan (stfm § 217/1952)[1])	—: —	
12.000: —	126	Transporter Fa	18.000: —	
4.000: —	132	Tvätt Fa	6.000: —	
33.000: —*	162,1	Hyra inkl. vatten, värme, belysning och städning (15 A4—260,1)	41.000: —*	
12.000: —	162,2	Hyra för lokal i Folkets park Fa	12.000: —	
6.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	6.000: —	1.009.100: —
846.100: —				
		Kapitalutgifter:		
3.300: —	368,1	Anskaffning av inventarier Ra[1])	5.700: —	
6.000: —	368,2	Anskaffning av inventarier till bespisningen i Skiljebo och Hästhoven	—: —	5.700: —
855.400: —		Kronor		1.014.800: —
		Driftinkomster:		
100: —	205	Olycksfallsersättning	100: —	
12.200: —*	226	Ersättning från 15 B	12.200: —*	
16.000: —	230	Kostersättning för personal	25.000: —	
270.000: —	270,1	Statsbidrag för skolmåltider	160.000: —	
1.000: —	270,2	Statsbidrag för bespisningsinventarier	3.400: —	
2.000: —	270,3	Statsbidrag för förhyrda skolmåltidslokaler	3.000: —	203.700: —
301.300: —		Kronor		203.700: —

15 B. Praktisk realskola.

Driftutgifter:

1.750: —	100	Ersättning till Yrkesskolorna för gemensamma kostnader	1.750: —	
4.100: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	9.000: —	
128.000: —	101,11	Löner till ämneslärare (bil. 1) Fa	164.000: —	
121.000: —	101,12	Löner till övriga icke ordinarie lärare, timlärare, vikarier och tillsynslärare (bil. 1) Fa	108.000: —	
300: —	104	Bidrag till lärares studieresor Fa	300: —	
1.200: —	105	Personalförsäkring Fa	1.200: —	
2.500: —	107	Pensioner	—: —	
2.300: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	5.000: —*	
2.000: —	110	Kontorskostnader Fa	2.000: —	
2.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.000: —	
500: —	115	Resor och traktamenten Fa	500: —	
500: —	119	Övriga expenser Fa	500: —	
1.000: —	121,1	Förbrukningsmateriel Fa.......	1.000: —	
17.000: —	121,2	Fri undervisningsmateriel inkl. fria läroböcker Fa	19.000: —	
—: —	121,3	Materiel för skolköket, andel till 15 A2	2.000: —	
8.000: —	124,1	Undervisningsmateriel Fa	8.000: —	
500: —	124,2	Lärjungebibliotek Fah	500: —	
1.000: —	124,3	Lexika, ritbestick, räknestickor o. d. till utlåning Fa	1.000: —	
600: —	126	Föredrag och skolfilm Fah	600: —	
12.200: —*	130	Skolmåltider (15 A 5) Fa	12.200: —*	
2.700: —*	132	Simbad (13 D 1) Fa	2.700: —*	
2.000: —	133,1	Skolläkare och skolsköterska (även för handelsgymnasiet) Fa	2.000: —	
1.000: —	133,2	Fri tandvård Fa	1.000: —	
200: —	133,3	Förbrukningsmateriel (sjukvård) Fa	200: —	
500: —	134,1	Kuratorsverksamhet Fa	500: —	
500: —	134,2	Psykisk rådgivning och testning Fa	500: —	
29.500: —	162	Hyror (varav interna 22.950: —*) Fa	29.500: —	
3.000: —*	163,1	Renhållning (8 B 3)	3.000: —*	
12.500: —	163,2	Städning, eldning, skurning och rengöring Fa	12.500: —	
800: —	163,3	Vatten och belysning..........	800: —	
7.000: —	163,4	Uppvärmning Fa	7.000: —	
1.500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.500: —	
500: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	500: —	
9.000: —	178	Statsstipendier (jfr 270,2) Fa ..	10.000: —	410.250: —
377.150: —				

		Kapitalutgifter:		
17.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..		13.000: —
394.150: —		Kronor		423.250: —
		Driftinkomster:		
—: —	200	Handelsgymnasiets andel i gemensamma kostnader	9.000: —	
100: —	205	Olycksfallsersättning	100: —	
400: —	236	Terminsavgifter	400: —	
	270,1	Statsbidrag:		
151.000: —		Lärarlöner 175.000: —		
300: —		Bibliotek 300: —		
400: —		Skolläkare 400: —		
315: —		Skolsköterska 315: —	176.015: —	
9.000: —	270,2	Statsstipendier (jfr 178)	10.000: —	
3.000: —	270,3	Statsbidrag för skolmåltider	3.000: —	
	270,4	Ersättning från Elektrotekniska fackskolan för andel i lön till gymnastiklärare	1.715: —	200.230: —
164.515: —		Kronor		200.230: —

15 D. Kommunal flickskola.

		Driftutgifter:		
22.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	23.000: —	
405.000: —	101,11	Löner till ämneslärare och timlärare (bil. 1) Fa	456.000: —	
114.000: —	101,12	Löner till övningslärare och timlärare i övningsämnen (bil. 1) Fa	123.000: —	
1.200: —	101,13	Extra undervisning i matematik och musik	—: —	
53.000: —	101,14	Löner för realskolelinjen (bil. 1) Fa	63.000: —	
1.000: —	101,9	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semester (städerska, skolsköterska) Fa ..	1.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	100: —	
500: —	105	Personalförsäkring Fa	500: —	
15.600: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	14.000: —*	
5.500: —	110	Skrivmateriel, blanketter o. d. Fa	6.000: —	
2.100: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.100: —	
750: —	119	Övriga expenser Fa	750: —	
5.000: —	121,1	Materiel i skolköket Fa	6.000: —	
1.400: —	121,2	Materiel i övningsämnen Fa	1.500: —	
15.000: —	121,3	Fria läroböcker (jfr stfm 21/12 1950 § 354) Fa	15.000: —	

6.000: —	124,1	Undervisningsmateriel Fa		7.000: —	
1.500: —	124,2	Biblioteket Fa		1.700: —	
400: —	124,3	Lexika för utlåning (jfr stfm 21/12 1950 § 354) Fa		500: —	
300: —	126	Föredrag Fa		300: —	
600: —*	132,1	Simbad (13 D 1) Fa		300: —*	
450: —	132,2	Simundervisning Fa		450: —	
	133,1	Sjukvård åt elever Fa			
2.000: —		Skolläkare	2.300: —		
1.500: —		Skolsköterska	2.100: —		
300: —		Sjukvårdsmateriel	400: —	4.800: —	
1.000: —	133,2	Fri tandvård Fa		1.800: —	
1.300: —	134,1	Kuratorsverksamhet Fa		1.300: —	
500: —	134,2	Psykisk rådgivning Fa		500: —	
10.000: —	160,1	Underhåll av byggnader Fa		40.000: —	
30.000: —	161,1	Städning och skurning Fa		32.000: —	
1.500: —	161,2	Vatten och sotning Fa		1.500: —	
5.000: —	161,3	Belysning Fa		5.000: —	
22.000: —	161,4	Uppvärmning Fa		22.000: —	
400: —	161,6	Försäkringspremier (för fastigheter) Fa		500: —	
2.200: —	168	Underhåll av inventarier Fa		3.000: —	
500: —	169	övriga kostnader för inventarier Fa		600: —	
800: —	178,1	Premier Fah		900: —	
10.000: —	178,2	Statsstipendier (jfr 270,5) Fa ..		25.000: —	
—: —	178,3	Karlsbrödernas stipendium (jfr 273,1) Fah		100: —	
58.800: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		59.200: —*	920.400: —
799.150: —					
		Kapitalutgifter:			
—: —	355	Anskaffning av ett målat fönster i aulan för av professor Nanna Swartz donerade medel[1])		—: —	
4.400: —	368,1	Anskaffning av skolinventarier Fa		7.300: —	
4.800: —	368,3	Anskaffning av övriga inventarier Fa		1.800: —	
3.050: —	368,4	Anskaffning av undervisningsinventarier Fa		1.050: —	10.150: —
811.400: —		Kronor			930.550: —
		Driftinkomster:			
100: —	225	Diverse inkomster		100: —	
25.000: —	236,1	Terminsavgifter		30.000: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

2.300: —	236,2	Skolköksavgifter..............		3.000: —	
	260	Hyror			
		Stadens förvaltningar:			
2.000: —*		15 A 4 2.000: —			
200: —*		15 B 200: —			
625: —*		15 G 1 625: —	2.825: —*		
1.475: —		Övriga (bl. a. vaktmästaren 1.000: —)	1.475: —	4.300: —	
403.800: —	270,1	Statsbidrag för lärarlöner		450.100: —	
300: —	270,2	Statsbidrag för elevbiblioteket ..		300: —	
1.700: —	270,3	Statsbidrag för hälsovård		2.075: —	
—: —	270,4	Statsbidrag för realskolelinjen ..		20.000: —	
10.000: —	270,5	Statsstipendier (jfr 178,2)		25.000: —	
2.000: —	271	Landstingsbidrag		2.000: —	
100: —	273,1	Karlsbrödernas stipendium (jfr 178,3)		100: —	536.975: —
449.600: —		Kronor			536.975: —

15 F. Handelsgymnasium.

		Driftutgifter:		
—: —	100	Andel i Praktiska realskolans kostnader	9.000: —	
—: —	101,1	Löner till lärare m. m. (bil. 1) Fa	37.000: —	
—: —	105	Personalförsäkring Fa	300: —	
—: —	110	Kontorskostnader inkl. trycksaker Fa	1.500: —	
—: —	119	Övriga expenser Fa	200: —	
—: —	121	Undervisningsmateriel Fa	2.000: —	
—: —	162	Hyra Fa	5.000: —	
—: —	178	Statsstipendier (jfr 270) Fa	5.000: —	60.000: —
		Kapitalutgifter:		
—: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		3.300: —
—: —		Kronor		63.300: —
		Driftinkomster:		
—: —	236	Terminsavgifter (endast för elever från andra orter)	2.500: —	
—: —	270	Statsstipendier (jfr 178)	5.000: —	7.500: —
—: —		Kronor		7.500: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

15 G. Statliga läroverk.

1. Allmänt läroverk.

Driftutgifter:

25.000: —	121	Fria läroböcker (jfr stfm 21/12 1950 § 354) Fa		25.000: —	
2.000: —	124	Lexika för utlåning (jfr stfm 21/12 1950 § 354) Fa		2.000: —	
5.500: —*	132	Simbad (13 D 1) Fa		5.000: —*	
2.000: —	133	Fri tandvård Fa		2.000: —	
1.200: —	134,1	Kuratorsverksamhet Fa		1.200: —	
1.500: —	135	Musikundervisning (blåsorkester)		2.500: —	
30.000: —	160,1	Underhåll av fastigheter Fa[1]		10.000: —	
—: —	161,1	Renhållning (8 B 3)		9.000: —*	
2.400: —	162,1	Ersättning till statsverket för rektorsbostad		2.400: —	
	162,2	Hyror			
5.500: —*		Hyra för Heimer 1	—: —		
2.625: —		Gymnastiksal (varav 15 D 625: —*) Fa	2.625: —		
800: —		Hyra för mark (stfm 26/2 1948 § 53)	800: —	3.425: —	
200: —	169	Övriga kostnader för inventarier		—: —	
170.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		186.000: —*	248.525: —
248.725: —					

Kapitalutgifter:

—: —	355,1	Konstnärlig utsmyckning av läroverket[1]	—: —	
—: —	360,1	Ombyggnad av läroverkets äldre byggnader (stfm § 108/1953) Ra	300.000: —	
—: —	368,3	Anskaffning av möbler till nya läroverksbyggnaden[1]	—: —	
—: —	368,4	Anskaffning av inventarier till läroverkets äldre byggnader (stfm § 108/1953) Ra	50.000: —	350.000: —
248.725: —		Kronor		598.525: —

2. Elektroteknisk fackskola.

Driftutgifter:

2.000: —	162,1	Ersättning till statsverket för rektorsbostad	2.000: —	
900: —	162,2	Hyra för gymnastiksal Fa	900: —	
8.350: —*	185	Del i ränta på fasta tillgångar (till 15 H)	8.350: —*	11.250: —
11.250: —		Kronor		11.250: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

15 H. Yrkesskola.

Driftutgifter:

20.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	24.000: —	
203.000: —	101,1	Löner till lärare (bil. 1) Fa	219.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård Fa	50: —	
800: —	103,2	Måltider i skolköket till skolkökslärarinnorna Fa	800: —	
—: —	103,3	Hyra för vaktmästarens bostad Fa	1.500: —	
200: —	104	Bidrag till lärares studieresor och fortbildningskurser Fah	200: —	
2.400: —	105	Personalförsäkring Fa	2.000: —	
14.500: —	107	Pensioner	—: —	
7.300: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	25.000: —*	
1.200: —	110	Kontorskostnader Fa	1.300: —	
6.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	8.000: —	
100: —	119	Övriga expenser Fa	150: —	
20.000: —	120	Produktionsmaterial (jfr 220) Fa	20.000: —	
9.250: —	121	Förbrukningsmateriel för undervisningen Fa	9.500: —	
640: —	124	Lärjungebiblioteket Fah	640: —	
100: —	133	Sjukvård för elever Fa	100: —	
100: —	135	Bidrag till lärares resor med elever Fa	100: —	
12.000: —	160	Underhåll av byggnader (inkl. fast inredning) Fa.............	10.000: —	
18.000: —	161,1	Bränsle, belysning, vatten Fa ..	20.000: —	
200: —	161,2	Försäkringspremier (fastigheten) Fa	250: —	
10.000: —	161,3	Övriga kostnader för lokaler Fa	10.000: —	
2.500: —	162	Hyra (därav lokal i stadshotellet för kurs för betong- och cementarbetare 2.000: —*) Fa	2.500: —	
2.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	2.000: —	
100: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	150: —	
8.000: —	170	Bidrag till statsverket för avlöning av vaktmästare (jfr stfm 22/12 1949 § 378) Fa...........	8.570: —	
2.000: —	178,1	Arbetspremier (jfr 220) Fa	2.000: —	
60.000: —	178,2	Statsstipendier till elever (jfr 270,6) Fa	50.000: —	
23.200: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	23.200: —*	441.010: —
423.640: —				

		Kapitalutgifter:			
1.000: —	368,1	Anskaffning av inventarier Rah[1])		1.000: —	
11.000: —	368,2	Anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel Ra[1])		11.000: —	12.000: —
435.640: —		Kronor			453.010: —
		Driftinkomster:			
1.750: —	200	Ersättning från Praktiska realskolan för vissa tjänster (undervisningsmateriel 750: —, hyra 750: —, inventarier 250: —)		1.750: —	
50: —	205	Olycksfallsersättning		50: —	
22.000: —	220	Försäljning av elevernas produkter (jfr 120 och 178,1)		22.000: —	
100: —	225	Diverse inkomster		100: —	
11.000: —	226	Ersättning från Elektrotekniska fackskolan m. fl. för vissa tjänster		12.000: —	
25.000: —	236	Elevavgifter		22.000: —	
		Statsbidrag:			
101.900: —	270,1	Lärarlöner	103.400: —		
5.500: —	270,2	Stadigvarande undervisningsmateriel (jfr 368,2)	5.500: —		
4.250: —	270,3	Förbrukningsmateriel (jfr 121 och 200)	4.375: —		
320: —	270,4	Bibliotek (jfr 124) ..	320: —		
1.000: —	270,5	Expenser för installatörkurs (jfr 114)	1.300: —		
60.000: —	270,6	Statsstipendier (jfr 178,2)	50.000: —	164.895: —	
4.000: —	271	Landstingsbidrag		4.000: —	
1.000: —	273,1	Bidrag från föreningar och enskilda		1.000: —	
2.210: —	273,2	Bidrag från Zimmermanska fonden till pensioner		—: —	
8.350: —*	285	Elektrotekniska fackskolans andel i ränta på fasta tillgångar ..		8.350: —*	236.145: —
248.430: —		Kronor			236.145: —

15 I. Gymnastik och idrott.

1. Gemensam förvaltning.

50.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	52.000: —	
75.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	75.000: —	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

1.000: —	101,6	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under sjuk- och olycksfallstid Fa	1.000: —	
3.500: —	101,9	Löner till tidavlönad kollektivanställd personal under semester o. d. Fa	5.000: —	
50: —	103,1	Sjukvård för personalen Fa	50: —	
400: —	104	Personalutbildning Fa	400: —	
900: —	105	Personalförsäkring Fa	1.000: —	
1.600: —	107	Pensioner	—: —	
14.800: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	19.000: —*	
3.000: —	110	Kontorskostnader, biljetter, trycksaker Fa	2.500: —	
2.500: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.500: —	
1.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.000: —	
110: —	118	Föreningsavgifter Fa	110: —	
1.000: —	119,1	Övriga expenser Fah	1.000: —	
100: —	122	Inköp av orienteringskartor Fa	100: —	160.660: —
154.960: —		Kronor		160.660: —

Driftinkomster:

200: —	205	Olycksfallsersättning	200: —	
100: —	222	Försäljning av orienteringskartor	100: —	300: —
300: —		Kronor		300: —

2. Idrottsplatser.

Driftutgifter:

1.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	1.000: —
1.800: —	120	Vattenavgifter Fa	3.000: —
2.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa	3.000: —
1.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	1.500: —
500: —	129	Övriga rörelsekostnader Fah	500: —
900: —	133	Sjukvårdsmaterial vid arrangemang Fa	900: —
15.000: —	160,1	Underhåll av byggnader Fa	30.000: —
2.000: —	160,2	Underhåll av inhägnader Fa	2.000: —
14.000: —	160,3	Underhåll av löparbanor och planer Fa	17.000: —
20.000: —	160,4	Diverse träningsplaner Fa	25.000: —
18.000: —	160,5	Isbanor Fa	30.000: —
500: —	160,6	Skid- och orienteringsbanor Fa	500: —
6.000: —	161,1	Värme Fa	4.000: —
6.000: —	161,2	Belysning Fa	10.000: —
500: —	161,3	Fastighetsskatt och försäkring Fa	500: —
—: —	161,4	Städning och renhållning Fa	4.000: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

42: —*	162	Arrende för plan vid Skarpskyttebron	42: —*	
1.500: —	166	Underhåll av transportmedel Fa	2.500: —	
7.300: —	167	övriga kostnader för transportmedel Fa	7.300: —	
2.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	3.000: —	
13.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	14.300: —*	160.042: —
113.042: —				
		Kapitalutgifter:		
—: —		Nya idrottsanläggningar (att disponeras efter drätselkammarens medgivande) Ra	65.000: —	
—: —	360,01	Idrottsanläggning å Rocklunda[1]	—: —	
—: —	360,02	Entré och inhägnad vid Vallgatan Ra	15.000: —	
10.000: —	360,04	Idrottsplats vid Skallberget Ra[1]	20.000: —	
—: —	360,05	Tennisbana[1]		
4.000: —	360,06	Varmvatteninstallation å Emaus ishockeybarack	—: —	
20.000: —	360,08	Emaus idrottsplats[1]		
—: —	360,09	Inhägnad Emaus[1]	—: —	
5.000: —	360,10	Idrottsplats vid Gideonsbergsskolan	—: —	
15.000: —	360,12	Ståplatsläktare Ra	20.000: —	
—: —	360,13	Simbassäng å Djäkneberget[1]	—: —	
—: —	360,14	Förrådsbyggnad å Arosvallen Fa	3.000: —	
—: —	366	Anskaffning av traktor med vagnar Ra	17.700: —	
3.000: —	368,1	Anskaffning av inventarier Ra	3.000: —	
300: —	368,3	Idrottsmateriel för utlåning till skolorna Fa	200: —	
—: —	368,4	Matchuranläggning Ra	5.000: —	148.900: —
170.342: —			Kronor	308.942: —
		Driftinkomster:		
7.000: —	225,1	Diverse inkomster	2.000: —	
100: —	225,2	Biljettförsäljning och vakthållning	100: —	
15.000: —	260,1	Hyror, fotboll	25.000: —	
1.500: —	260,2	Hyror, fri idrott	1.500: —	
15.000: —	260,3	Hyror, bandy	18.000: —	
3.000: —	260,4	Hyror, ishockey	3.000: —	
700: —	260,5	Hyror, övrig idrott	700: —	
1.000: —	260,6	Hyror, övriga arrangemang	1.000: —	
2.800: —	260,7	Arrende, servering	2.800: —	54.100: —
46.100: —			Kronor	54.100: —

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

3. Idrottshallen.

		Driftutgifter:		
1.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	1.000: —	
2.000: —	121	Förbrukningsmaterial Fa	2.000: —	
1.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	1.000: —	
500: —	129	övriga rörelsekostnader Fah	500: —	
400: —	133	Sjukvårdsmaterial vid arrangemang Fa	400: —	
10.000: —	160,1	Underhåll av byggnader Fa	7.000: —	
3.000: —	160,2	Underhåll av inredningar Fa	3.000: —	
20.000: —	161,1	Värme och renhållning Fa	20.000: —	
2.000: —	161,2	Vatten och belysning Fa	5.000: —	
2.500: —	161,3	Fastighetsskatt och försäkring Fa	2.500: —	
2.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	2.000: —	
100: —	169	övriga kostnader för inventarier Fa	100: —	
19.300: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	19.300: —*	63.800: —
63.800: —				
		Kapitalutgifter:		
3.000: —	360,2	Uthus för sopor och aska	—: —	
2.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..	2.000: —	2.000: —
68.800: —		Kronor		65.800: —
		Driftinkomster:		
1.100: —	225,1	Diverse inkomster	1.100: —	
100: —	225,2	Biljettförsäljning och vakthållning	100: —	
10.000: —	260,01	Hyror, handboll	9.000: —	
4.500: —	260,02	Hyror, boxning, brottning	4.500: —	
8.000: —	260,03	Hyror, gymnastik	8.000: —	
8.000: —	260,04	Hyror, tennis	8.000: —	
1.000: —	260,05	Hyror, övrig idrott	1.000: —	
6.000: —	260,06	Hyror, övriga arrangemang	6.000: —	
3.000: —	260,07	Hyror, foajén, bordtennis	3.000: —	
900: —	260,08	Hyror, foajén, diverse	900: —	
1.000: —	260,09	Hyror, brottarlokal, gymnastik ..	1.500: —	
500: —	260,10	Hyror, brottarlokal, diverse	500: —	
4.000: —	260,11	Hyror, bowlinghall	4.000: —	
10.000: —	260,12	Hyror, övriga lokaler	10.000: —	
20.000: —	260,13	Dansarrangemang	20.000: —	77.600: —
78.100: —		Kronor		77.600: —

4. Dansarrangemang i idrottsstyrelsens regi.

		Driftutgifter:		
17.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	16.000: —	
1.800: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.500: —	
1.000: —	119	Övriga expenser Fa	1.000: —	
15.000: —	126	Musik Fa	15.000: —	
1.000: —	127	Stimavgifter Fa	1.000: —	35.500: —
35.800: —		Kronor		35.500: —
		Driftinkomster:		
37.000: —	225	Rörelseinkomster		40.000: —
37.000: —		Kronor		40.000: —

5. Bidrag till övrig idrottsverksamhet.

		Driftutgifter:		
4.000: —	101,0	Simundervisning (bil. 1) Fa	4.000: —	
4.000: —	119	Bidrag till idrottsutbyte med vänorterna Fah	4.000: —	
3.000: —	126	Tränarverksamhet Fah[1])	3.000: —	
—: —	161	Lövuddens idrottsplats[1])	—	
4.000: —	173,1	Västerås Gymnastikförening	6.000: —	
—: —	173,2	Anskaffande av materiel till de kommunalanställdas korporationsidrottsförening Fa	300: —	17.300: —
15.000: —		Kronor		17.300: —

15 J. Stifts- och landsbibliotek.

		Driftutgifter:		
71.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ...	86.000: —	
300: —	105	Personalförsäkring Fa	300: —	
8.400: —	107	Pensioner	—: —	
20.400: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	24.000: —*	
5.000: —	161,1	Städning och renhållning Fa	6.000: —	
700: —	161,2	Belysning och värme Fa	1.300: —	
7.530: —*	162	Hyror (varav internt 7.530: —*) Fa	10.000: —	
500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	500: —	
200: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	100: —	
54.300: —	170	Bidrag till stifts- och landsbiblioteket för Bokinköp och bokbindning 56.000: — Expenser 5.000: —		

1) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Prenumeration å tidningar och tidskrifter 5.000: —	66.000: —	
		varav 28.000: — avser senare hälften av statliga budgetåret 1953/1954 (1/1 1954—30/6 1954) och 38.000: — första hälften av statliga budgetåret 1954/1955 (1/7 1954—31/12 1954)		194.200: —
168.330: —				
		Kapitalutgifter:		
—: —	355,3	A. Pers donation för anordning å blivande biblioteksbyggnad¹)	—: —	
2.500: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..	10.000: —	10.000: —
170.830: —		Kronor		204.200: —

15 Ö. Övriga ändamål.

		Driftinkomster:		
5.000: —	119,1	Vänortsutbyte med övriga nordiska länder att disponeras av drätselkammaren Fa..................	5.000: —	
—: —	119,2	Kulturnämndens förvaltningskostnader	4.000: —	
		Anm. Att täckas av kulturfonden enligt bestämmelserna.		
—: —	124,1	Inköp av skioptikonbilder för konstundervisning¹)	—: —	
—: —	124,2	Inköp av noter att deponeras hos landsbiblioteket¹)	—: —	
10.000: —	135	Frilufts- och folkkonserter (inkl. musik i stadsparken) Fah	10.000: —	
—: —	139	Utgivande av stadsmonografi över Västerås¹)	—: —	
—: —	172,1	Bidrag till konstnärlig utsmyckning av Västerås krematorium¹)	—: —	
	173,1	Bidrag till enskild verksamhet:		
4.000: —		Västerås Arbetarinstitut 4.000: —		
7.000: —		Arosgården 7.000: —		
20.000: —		ABF:s studie- och biblioteksverksamhet 23.000: —		
5.000: —		TBV 6.000: —		
1.000: —		KFUM:s studie- och sociala verksamhet 1.000: —		
—: —		IOGT:s studieförbund.. 1.000: —		
—: —		Liberala studieförbundet 1.000: —		

¹) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

74.000: —		Västerås Musikskola ..	74.000: —		
20.000: —		Västerås Musiksällskap	20.000: —		
10.000: —		Västerås Konstförening	10.000: —		
4.000: —		Västerås Nykterhetsförbund	4.000: —		
1.500: —		Västerås Trädgårdsföreningars samarbetskommitté ..	1.500: —	152.500: —	
14.000: —	173,2	Västmanlands Fornminnesförening	25.000: —		
1.000: —		Ersättning för visningar av staden i Västmanlands Fornminnesförenings regi (20: — per gång) Fa	1.000: —	26.000: —	
	173,3	Bidrag till teaterverksamhet:			
5.000: —		Garanti för Västerås Teater AB Ra	5.000: —		
14.000: —		Garanti för Riksteaterföreningen Fah (jfr stfm 26/6 1952 § 150)	14.000: —		
30.000: —		Folkets Park	30.000: —	49.000: —	
—: —	173,5	Bidrag till Sällskapet Arosbrödernas årsskrift[1])		—: —	
	173,7	Bidrag till avd. 100 av Svenska Byggnadsarbetarförbundets jubileumsskrift[1])		—: —	
	173,9	Bidrag till kostnaderna för utgivande av "Västerås Helgeandshus hospital och lasarett"[1])		—: —	
15.000: —	178,1	Stipendier ur kulturfonden (jfr stfm § 80/1951) Rah		15.000: —	
2.900: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)		2.900: —*	264.400: —
243.400: —					
		Kapitalutgifter:			
—: —	368	Anskaffning av konstverk (ur kulturfonden att disponeras av kulturnämnden), Fah			15.000: —
243.400: —		Kronor			279.400: —

16. Socialvård.

16 A. Socialvårdsbyrå.

		Driftutgifter:			
3.500: —	100	Andel i stadsrevisionens kostnader	3.500: —		
3.000: —		Andel i avlöningskontorets kostnader	3.000: —	6.500: —	
127.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa		127.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —	
250: —	105	Personalförsäkring Fa		700: —	
2.500: —	107	Pensioner		—: —	
8.000: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		30.000: —*	
10.000: —	110	Kontorskostnader Fa		11.000: —	
500: —	111	Böcker, tidskrifter o. d. Fa		500: —	
17.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa		19.000: —	
4.000: —	115	Resor och traktamenten Fa		4.000: —	
150: —	116	Fordonsersättningar Fa		225: —	
700: —	118	Föreningsavgifter Fa		900: —	
1.200: —	119	Övriga expenser Fa		1.500: —	
350: —	124	Förbrukningsinventarier Fa		350: —	
8.200: —*	162	Hyra		8.200: —*	
7.000: —	163,1	Städning Fa		8.000: —	
5.000: —	163,2	Uppvärmning och belysning Fa		5.500: —	
200: —	166	Underhåll av cyklar Fa		200: —	
50: —	167	Försäkringspremier för cyklar Fa		—: —	
500: —	168	Underhåll av inventarier Fa		500: —	
300: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa		300: —	224.475: —
199.500: —					
		Kapitalutgifter:			
3.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra			4.000: —
202.500: —		Kronor			228.475: —
		Driftinkomster:			
	200	Andel i nettokostnaderna från Fattigvårdsstyrelsen (35 %)			
8.200: —		sluten fattigvård	10.000: —		
61.800: —		öppen fattigvård	70.000: —	80.000: —	
112.500: —		Barnavårdsnämnden med familjebidragsnämnden (58 %)		132.500: —	
14.000: —		Nykterhetsnämnden (7 %)		15.875: —	
5.900: —		Hemhjälpsnämnden		—: —	228.375: —
100: —	205	Olycksfallsersättning			100: —
202.500: —		Kronor			228.475: —

16 B 2. Sluten fattigvård.

21. Karlslund-Sommarro ålderdomshem.

Driftutgifter:

30.000: —	000	Pensionärernas arbeten för hemmet		30.000: —
7.000: —	100	Andel i socialvårdsbyråns kostnader		8.800: —
166.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa		168.000: —
238.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa		240.000: —
500: —	103,1	Sjukvård för personal Fa		500: —
1.200: —	103,2	Beklädnad för personal Fa		1.200: —
1.100: —	105	Personalförsäkring Fa		1.900: —
15.000: —	107	Pensioner		—: —
12.300: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		50.000: —*
1.000: —	110	Kontorskostnader Fa		1.000: —
3.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa		3.000: —
200: —	115	Resor och traktamenten Fa		200: —
150: —	119	Övriga expenser Fa		200: —
1.000: —	120	Utsäde, gödningsämnen o. d. för trädgården Fa		1.000: —
5.000: —	121,1	Förbrukningsmaterial Fa		5.000: —
500: —	121,2	Arbetsmaterial för terapiverksamheten Fa		1.000: —
8.000: —	124,1	Linne och sängkläder Fa		8.000: —
2.100: —	124,2	Glas, porslin och köksattiralj Fa		2.000: —
500: —	124,3	Övriga förbrukningsinventarier Fa		300: —
135.000: —	130,1	Anskaffning av livsmedel Fa		140.000: —
6.000: —*	130,2	Produkter till hushållet från egen trädgård		6.000: —*
10.000: —	131	Anskaffning av beklädnad Fa		12.000: —
46.000: —	132	Tvätt Fa		46.000: —
14.000: —	133	Läkarvård och medicin Fa		14.000: —
2.500: —	135,1	Tidskrifter, utflykter, förströelse o. d. för vårdtagare Fa		2.500: —
600: —	135,2	Inköp av böcker till biblioteket Fa		600: —
30.000: —	160	Underhåll av fastigheten Fa	30.000: —	
		Extra underhåll för 1954 Fa	25.000: —	55.000: —
3.000: —	161,1	Renhållning, städning o. d. Fa		3.000: —
4.700: —	161,2	Vatten Fa		4.700: —
8.000: —	161,3	Elström Fa		9.000: —
55.000: —	161,4	Värme Fa		50.000: —
500: —	161,6	Försäkringspremier för fastigheten Fa		400: —

1.200: —	167	Utfodring av häst Fa	1.200: —	
3.500: —	168,1	Underhåll av maskiner (maskinrummet) Fa	3.500: —	
3.700: —	168,2	Underhåll av övriga inventarier Fa	3.500: —	
600: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	600: —	
2.000: —	177	Begravningskostnader Fa	2.500: —	
11.000: —	178,1	Flitpengar Fa	14.000: —	
35.000: —	178,2	Del av folkpensioner till pensionärer Fa	57.000: —	
51.500: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	51.500: —*	999.100: —
916.350: —				
		Kapitalutgifter:		
13.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..		8.000: —
929.350: —		Kronor		1.007.100: —
		Driftinkomster:		
30.000: —	000	Pensionärernas arbeten för hemmet	30.000: —	
23.000: —	200	Tvättinrättningens andel i ålderdomshemmets kostnader	23.000: —	
100: —	205	Olycksfallsersättning	100: —	
6.000: —*	220,1	Produkter till hushållet från egen trädgård	6.000: —*	
1.000: —	220,2	Försäljning av produkter från trädgården	1.000: —	
500: —	220,3	Försäljning av terapialster	1.900: —	
200: —	225	Diverse rörelseintäkter	200: —	
12.000: —	230	Portionsersättningar	16.000: —	
9.000: —	260,1	Personalens ersättning för bostad	8.000: —	
1.000: —	260,2	Övriga hyresinkomster	500: —	
300: —	270,1	Statsbidrag till biblioteksverksamheten	300: —	
2.000: —	270,2	Vårdavgifter ersatta av staten ..	2.000: —	
10.000: —	272	Vårdavgifter ersatta av andra kommuner	5.000: —	
275.000: —	273	Övriga vårdavgifter	385.000: —	479.000: —
370.100: —		Kronor		479.000: —

22. Badelunda ålderdomshem.

		Driftutgifter:		
1.200: —	100	Andel i socialvårdsbyråns kostnader	1.200: —	
10.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	10.400: —	
11.400: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	12.000: —	

100: —	103,1	Sjukvård för personal Fa	100: —	
75: —	103,2	Beklädnad för personal Fa	75: —	
125: —	105	Personalförsäkring Fa	150: —	
700: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	1.000: —*	
450: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	350: —	
100: —	115	Resor och traktamenten Fa	50: —	
50: —	119	Övriga expenser Fa	300: —	
450: —	121	Förbrukningsmaterial Fa	700: —	
1.000: —	124,1	Linne och sängkläder Fa	1.000: —	
800: —	124,2	Glas, porslin och köksattiralj Fa	400: —	
—: —	124,3	Övriga förbrukningsinventarier Fa	500: —	
13.500: —	130,1	Anskaffning av livsmedel Fa ...	14.000: —	
450: —	131	Anskaffning av beklädnad Fa ..	450: —	
300: —	132	Bad och tvätt Fa	2.000: —	
1.200: —	133	Läkarvård och medicin Fa	1.500: —	
150: —	135	Böcker, tidskrifter, förströelse o.d. för vårdtagare Fa	200: —	
1.200: —	160	Underhåll av fastigheten Fa	1.200: —	
1.400: —	160,2	Anordnande av åskledare	—: —	
3.450: —	161	Övriga kostnader för fastigheten Fa	5.000: —	
1.500: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.000: —	
500: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	100: —	
260: —	177	Begravningskostnader Fa	260: —	
2.300: —	178,2	Del av folkpension, livränta o. d. till vårdtagare Fa	2.300: —	
4.000: —*	185	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	4.000: —*	60.235: —
56.660: —				
		Kapitalutgifter:		
95.000: —	360	Förvärv av stadsägan 2714 (Badelunda ålderdomshem)	—: —	
—: —	368	Anskaffning av inventarier Ra ..	4.500: —	4.500: —
151.660: —		Kronor		64.735: —
		Driftinkomster:		
2.600: —	230	Portionsersättning	2.600: —	
1.200: —	260,2	Personalens ersättning för bostad	1.500: —	
20.000: —	272	Vårdavgifter ersatta av andra kommuner	25.000: —	
9.500: —	273	övriga vårdavgifter	14.000: —	43.100: —
33.300: —		Kronor		43.100: —

23. Ålderdomshem Väster.

		Driftutgifter:			
10.000: —	126	Utredningskostnader för nytt ålderdomshem i västra delen av staden Ra[1])			10.000: —
10.000: —		Kronor			10.000: —

16 B 3. Öppen fattigvård.

		Driftutgifter:			
61.800: —	100	Andel i socialvårdsbyråns kostnader		70.000: —	
25.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..		25.000: —	
100: —	103,1	Sjukvård Fa		100: —	
100: —	105	Personalförsäkring Fa		100: —	
—: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		5.000: —*	
65.000: —	172	Ersättning till främmande kommuner för utgiven fattigvård Fa		70.000: —	
		Anstaltsvård Fa			
80.000: —	175,1	Sinnessjukvård	70.000: —		
6.000: —	175,2	Lasarettsvård	5.000: —		
3.500: —	175,3	Sanatorievård	2.500: —		
2.000: —	175,4	Annan sjukhusvård ..	2.000: —	79.500: —	
		Understöd med karaktär av fattigvård Fa			
130.000: —	177,01	Understöd i kontanter	170.000: —		
45.000: —	177,02	Understöd till hyra ..	45.000: —		
35.000: —	177,03	Understöd in natura..	45.000: —		
7.500: —	177,04	Understöd i form av öppen sjukvård	9.000: —		
2.000: —	177,05	Understöd till tandvård	1.500: —		
3.000: —	177,06	Understöd till medicin	4.000: —		
2.000: —	177,07	Begravningskostnader	2.000: —		
72.000: —	177,08	Understöd till personer tillhörande andra fattigvårdssamhällen..	60.000: —	336.500: —	
		Understöd utan karaktär av fattigvård:			
2.400: —	177,11	Bidrag till yrkesutbildning Fa	2.400: —		
2.700: —	177,12	Kommunalt pensionstillskott Fa	2.000: —		
13.500: —	177,13	Diakoniverksamhet Fah	13.500: —		
—: —	177,14	Hemvård för åldringar Fa	8.000: —	25.900: —	612.100: —
558.600: —		Kronor			612.100: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

		Driftinkomster:			
100:—	205	Olycksfallsersättning		100:—	
100:—	225	Diverse inkomster		100:—	
18.000:—	271	Landstingsbidrag för sjukhusvård		25.000:—	
68.000:—	272	Ersättning från andra fattigvårdssamhällen		58.000:—	
65.000:—	273,1	Ersättning av enskilda		70.000:—	
55.000:—	273,2	Ersättning av pensioner och sjukkassor		45.000:—	198.200:—
206.200:—		Kronor			198.200:—

16 C 3. Öppen barnavård.

		Driftutgifter:			
112.500:—	100	Andel i socialvårdsbyråns kostnader	132.500:—		
800:—		Andel i lön till skolkurator (15 A 3)	800:—	133.300:—	
108.000:—	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa		109.000:—	
100:—	103,1	Sjukvård Fa		100:—	
375:—	105	Personalförsäkring Fa		400:—	
3.000:—	107	Pensioner		—:—	
11.800:—	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		21.000:—*	
2.000:—	134,1	Pojkidrottskoloni (jfr stfm § 181/1951) Fa		2.000:—	
400:—	134,2	Anordnande av kurser i spädbarnsvård Fa		400:—	
35.000:—	172	Ersättning till andra kommuner för omhändertagna barn Fa		30.000:—	
		Anstaltsvård Fa			
15.000:—	175,1	Samhällsvård i barnhem	30.000:—		
12.000:—	175,2	Skyddsuppfostran i barnhem	25.000:—		
300:—	175,3	Lasarettsvård	500:—		
200:—	175,4	Sanatorievård	100:—		
10.000:—	175,5	Vanföre- och sinnesslövård	10.000:—		
1.500:—	175,6	Vård å anstalter för svåruppfostrade barn	3.000:—	68.600:—	
		Vård i enskilda hem Fa			
55.000:—	176,1	Samhällsvård i enskilda hem	55.000:—		
15.000:—	176,2	Skyddsuppfostran i enskilda hem	25.000:—		
500:—	176,3	Inspektionskostnader	500:—	80.500:—	

		Understöd Fa			
7.000: —	177,1	Kostnader i samband med omhändertagande av barn	3.000: —		
115.000: —	177,2	Bidragsförskott	135.000: —		
1.000: —	177,3	Tillfälliga bidrag till barn och ungdom, som stå under övervakning	1.000: —		
1.200: —	177,4	Läkarvård och medicin	1.800: —		
100: —	177,5	Begravningskostnader	100: —		
65.000: —	177,6	Kostnader för barn tillhörande andra kommuner	50.000: —	190.900: —	636.200: —
572.775: —		Kronor			636.200: —

Driftinkomster:

10.000: —	200	Familjebidragsnämndens andel i barnavårdsnämndens kostnader	12.000: —	
100: —	205	Olycksfallsersättning	100: —	
100: —	225	Diverse inkomster	100: —	
45.000: —	270,1	Ersättning av staten för bidragsförskott	55.000: —	
2.000: —	270,2	Statsbidrag enligt 63 § barnavårdslagen	2.000: —	
2.000: —	271	Landstingsbidrag	2.000: —	
62.000: —	272	Ersättning för kostnader för barn tillhörande andra kommuner	48.000: —	
50.000: —	273,1	Ersättning av enskilda för bidragsförskott	60.000: —	
55.000: —	273,2	Ersättning av enskilda för uppfostringsbidrag	65.000: —	244.200: —
226.200: —		Kronor		244.200: —

16 C 4. Barnstugor.

40. Gemensam förvaltning.

Driftutgifter:

30.100: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	30.400: —	
./. 4.400: —		Avgår till 16 C 42	4.400: —	26.000: —
500: —	103,1	Sjukvård för egen personal Fa		500: —
1.000: —	104	Personalutbildning (att utbetalas efter medgivande av drätselkammaren) Fah		1.000: —
1.000: —	105	Personalförsäkring Fa		1.300: —

3.500: —	107	Pensioner	—: —	
20.100: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	26.000: —*	
2.500: —	110	Kontorskostnader Fa	2.500: —	
1.000: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	1.000: —	
400: —	115	Resor och traktamenten Fa	400: —	
300: —	119,1	Övriga expenser Fa	400: —	
—: —	119,2	Upplysningsfilm Fa	300: —	
1.500: —*	162	Hyra	1.500: —*	
300: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	300: —	
50: —	168	Underhåll av inventarier Fa	50: —	
200: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	200: —	61.450: —
58.050: —				

Kapitalutgifter:

700: —	368	Anskaffning av inventarier Fa		—: —
58.750: —		Kronor		61.450: —

Driftinkomster:

	200	Andel i nettokostnader från:		
27.100: —		16 C 41 50 % 28.400: —		
19.000: —		16 C 42 35 % 19.900: —		
8.092: —		16 C 43 15 % 8.592: —	56.892: —	
100: —	205	Olycksfallsersättning	100: —	
4.458: —	271	Landstingsbidrag	4.458: —	61.450: —
58.750: —		Kronor		61.450: —

41. Barnträdgårdar och klubbar.
(inkl. lekplatser och dagkoloni)

Driftutgifter:

27.100: —	100	Andel i gemensamma förvaltningens kostnad	28.400: —	
179.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa 192.000: —		
./. 4.300: —		Avgår till 16 C 42.... 4.300: —	187.700: —	
2.850: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.850: —	
16.000: —	121	Lek- och arbetsmaterial Fa	17.500: —	
3.500: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	4.500: —	
3.500: —	130	Bespisning Fa	4.200: —	
1.500: —	132	Tvätt Fa (16 C 42)	1.500: —	
11.000: —	133	Sjukvård Fa	11.000: —	
1.000: —*	135	Badresor för barn (ersättning till 10 D)	1.000: —*	

52.500: —	162	Hyror (varav internt 7.017: —*) Fa	55.000: —	
30.000: —	163,1	Städning Fa	38.000: —	
2.500: —	163,2	Värme, vatten och elström Fa ..	2.500: —	
1.600: —*	163,3	Andel i parkförvaltningens kostnader för grönytor	1.600: —*	
250: —	163,4	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	600: —	
1.000: —	168	Underhåll av inventarier Fa	1.250: —	357.600: —
329.000: —				
		Kapitalutgifter:		
8.000: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		5.500: —
337.000: —		Kronor		363.100: —
		Driftinkomster:		
—: —	205	Olycksfallsersättning	100: —	
36.000: —	236	Avgifter	45.000: —	
1.300: —	260,1	Hyror av anställda	1.300: —	
—: —	260,2	Ersättning för lokalupplåtelser ..	500: —	
25.500: —	270	Statsbidrag	28.160: —	
400: —	271	Landstingsbidrag	400: —	75.460: —
63.200: —		Kronor		75.460: —

42. Daghem och eftermiddagshem.

		Driftutgifter:			
19.000: —	100	Andel i gemensamma förvaltningens kostnader		19.900: —	
94.500: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	95.100: —		
4.400: —		Tillkommer från 16 C 40	4.400: —		
4.300: —		Tillkommer från 16 C 41	4.300: —	103.800: —	
8.000: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa		8.000: —	
550: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa..		550: —	
1.700: —	121	Lek- och arbetsmaterial Fa		1.700: —	
2.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa		1.500: —	
38.000: —	130	Bespisning Fa		39.000: —	
3.900: —	132	Tvätt Fa	3.500: —		
./. 1.500: —		Avgår till 16 C 41	1.500: —	2.000: —	
2.500: —	133	Sjukvård Fa		2.500: —	
10.700: —*	162	Hyror (7 B 8 och 15 A 4)		10.700: —*	
12.500: —	163,1	Städning Fa		12.500: —	
8.000: —	163,2	Värme, vatten och belysning Fa		8.000: —	
9.000: —*	163,3	Andel i parkförvaltningens kostnader för grönytor		9.000: —*	

650: —	163,4	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	750: —	
600: —	168	Underhåll av inventarier Fa	600: —	
10.000: —	176	Ersättning till familjedaghem Fa	10.500: —	231.000: —
228.800: —				
		Kapitalutgifter:		
400: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		1.100: —
229.200: —		Kronor		232.100: —
		Driftinkomster:		
6.500: —	230	Portionsersättningar	6.000: —	
35.000: —	233	Avgifter	36.000: —	
14.335: —	270	Statsbidrag	13.065: —	
800: —	271	Landstingsbidrag	800: —	
340: —	273	Bidrag från fonder	390: —	56.255: —
56.975: —		Kronor		56.255: —

43 Uddens barnkoloni.

		Driftutgifter:		
8.092: —	100	Andel i gemensamma förvaltningens kostnader	8.592: —	
10.600: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	10.600: —	
9.400: —	101,5	Löner till kollektivanställd personal Fa	9.000: —	
250: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	300: —	
1.900: —	115	Resor och traktamenten Fa	2.000: —	
100: —	119	Övriga expenser Fa	100: —	
500: —	121	Lek- och arbetsmaterial Fa	500: —	
1.000: —	124	Förbrukningsinventarier Fa	1.500: —	
17.000: —	130	Bespisning Fa	18.000: —	
500: —	132	Tvätt Fa	500: —	
2.500: —	133	Sjukvård Fa	2.000: —	
7.000: —*	162	Hyror	7.000: —*	
5.000: —	163,1	Städning Fa	5.000: —	
5.500: —	163,2	Värme, vatten och belysning Fa	5.500: —	
200: —	163,4	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	200: —	
200: —	168	Underhåll av inventarier Fa	200: —	70.992: —
69.742: —				
		Kapitalutgifter:		
500: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		—: —
70.242: —		Kronor		70.992: —

		Driftinkomster:		
3.500: —	230	Portionsersättningar	3.000: —	
1.000: —	260	Hyror av anställda	1.000: —	
3.900: —	270	Statsbidrag	5.000: —	9.000: —
8.400: —		Kronor		9.000: —

16 C 5. Ungdomsvård.

		Driftutgifter:		
9.400: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	10.900: —	
500: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	700: —	
400: —	119	Övriga expenser Fa	400: —	
1.000: —	129	Servering Fa	1.000: —	
10.500: —	135	Musik, slöjdverksamhet m. m. Fa	10.500: —	
19.000: —	162	Hyror (varav internt 11.600: —*) Fa	19.000: —	
8.000: —	163	Städning och belysning Fa	8.000: —	
25.000: —	173,1	Understöd till ungdomsorganisationer för lokalkostnader (fördelas av styrelsen) Fah	25.000: —	
5.000: —	173,2	Bidrag till utbildning av ungdomsledare (fördelas av Västerås Ungdomsråd) Fah	5.000: —	
1.500: —	173,3	Bidrag till ungdomsrådet för administration m. m.............	1.500: —	82.000: —
80.300: —				
		Kapitalutgifter:		
1.000: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		1.000: —
81.300: —		Kronor		83.000: —
		Driftinkomster:		
1.000: —	225	Servering	1.000: —	
100: —	260	Hyror	100: —	
15.000: —	273	Bidrag från Asea och Metallverken	15.000: —	16.100: —
16.100: —		Kronor		16.100: —

16 D. Hyresnedsättning.

		Driftutgifter:		
—: —	174,1	Bidrag till stattitel 7 C för fritt upplåtna tomträtter	6.272: —*	
15.000: —	174,2	Bidrag till stattitel 7 F 1	50.000: —	
222.584: —	174,3	Bidrag till stattitel 7 F 2	227.313: —	
12.000: —	174,4	Kommunal andel i hyresbidrag (3-kronorsbidrag)	—: —	283.585: —
249.584: —		Kronor		283.585: —

16 E. Arbetslöshetsunderstöd.

		Driftutgifter:		
—:—	119	Expenser Fa	200:—	
—:—	177,1	Arbetslöshetsunderstöd Fa	10.000:—	10.200:—
—:—		Kronor		10.200:—
		Driftinkomster:		
—:—	270	Statsbidrag		2.000:—
		Kronor		2.000:—

16 F. Nykterhetsvård.

		Driftutgifter:			
14.000:—	100	Andel i socialvårdsbyråns kostnader		15.875:—	
23.000:—	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa		23.500:—	
50:—	105	Personalförsäkring Fa		50:—	
3.100:—	108	Pensionsavgifter (bil. 3)		3.000:—*	
500:—	119	Övriga expenser Fa		500:—	
8.500:—	175	Vårdavgifter för alkoholister Fa		12.000:—	
		Förebyggande och eftervårdande verksamhet Fa			
2.000:—	177,1	Ekonomisk hjälp	2.000:—		
2.000:—	177,2	Bidrag till kostnad för övervakning	2.000:—		
600:—	177,3	Flitpengar	800:—	4.800:—	59.725:—
53.750:—		Kronor			59.725:—
		Driftinkomster:			
2.900:—	270	Statsbidrag		2.900:—	
600:—	279	Flitpengar		800:—	3.700:—
3.500:—		Kronor			3.700:—

16 H. Hemhjälpsnämnd.

1. Hemsysterverksamhet.

		Driftutgifter:	
5.900:—	100	Andel i socialvårdsbyråns kostnader	—:—
61.000:—	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa	98.000:—
300:—	103,1	Sjukvård Fa	500:—
10.000:—	103,2	Hyra för bostad inkl. värmetillägg och lyse för hemvårdarinnorna Fa	13.500:—
225:—	105	Personalförsäkring Fa	400:—
3.700:—	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	7.000:—*
200:—	110	Kontorskostnader Fa	300:—

1.500: —	114	Telefon, porto, annonser o. d. Fa	2.200: —	
600: —	115	Resor och traktamenten Fa	600: —	
1.000: —	116	Cykelersättning Fa	1.625: —	
200: —	119	Övriga expenser Fa	500: —	
—: —	162	Hyra för expeditionslokal Fa	1.000: —	
400: —	168	Underhåll av inventarier Fa	500: —	
1.000: —	179	Bidrag till hemsamaritverksamhet Fa (jfr stfm 22/2 1951 § 67)	1.000: —	127.125: —
86.025: —				
		Kapitalutgifter:		
—: —	368	Anskaffning av inventarier Ra[1])		1.000: —
86.025: —		Kronor		128.125: —
		Driftinkomster:		
7.200: —	260	Hyror (av hemvårdarinnorna) ..	10.500: —	
11.200: —	270	Statsbidrag	18.200: —	
5.600: —	271	Landstingsbidrag	9.100: —	
4.500: —	273,1	Ersättning för lämnad hemhjälp	6.000: —	
—: —	273,2	Bidrag från Asea (jfr stfm § 30/ 1953)	21.250: —	65.050: —
28.500: —		Kronor		65.050: —
		2. Systugeverksamhet (stfm. 31/3 1949 § 63)		
		Driftutgifter:		
13.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	13.000: —	
50: —	105	Personalförsäkring Fa	50: —	
500: —	129	Övriga rörelsekostnader Fa......	1.000: —	
3.000: —	162	Lokalhyror Fa	3.000: —	
1.500: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa.....................	1.500: —	
200: —	168	Underhåll av inventarier Fa	200: —	
200: —	169	Övriga kostnader för inventarier Fa	200: —	18.950: —
18.450: —		Kronor		18.950: —
		Driftinkomster:		
4.000: —	226	Avgifter........................		4.000: —
4.000: —		Kronor		4.000: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

16 Ö. Övriga ändamål.

Driftutgifter:

—: —	171	Fritt upplåten tomt till landstingets barnhem (Gökärten nr 1)		1.100: —*	
	173,1	Fritt upplåtna lokaler:			
700: —*		Natthärbärget	700: —		
450: —*		Föreningen Västmanlands Samhjälp	450: —	1.150: —*	
	173,2	Bidrag till enskild verksamhet:			
12.000: —		Barnkrubban	12.000: —		
1.500: —		Natthärbärget	1.500: —		
1.200: —		Frälsningsarméns slumverksamhet	1.200: —		
500: —		Frälsningsarméns sommarhem i Ransta......	500: —		
600: —		Sjömansvård	600: —		
1.200: —		Västerås Missionsförsamling för församlingssysterverksamhet	1.200: —		
1.500: —		Västmanlands Samhjälp och Skyddsförening ..	2.500: —		
500: —		Västerås Folkpensionärsförening	1.000: —		
500: —		Föreningen Rädda Barnen	500: —	21.000: —	
	173,3	Föreningen Västerås Skollovskolonier:			
100.000: —		För koloniverksamhet..115.000: —			
30.000: —		För feriebarnsverksamhet Fa................	35.000: —	150.000: —	
	173,4	Föreningen Västerås Skollovskolonier			
—: —		För uppförande av kolonihem i Söderbärke (stfm § 179/1953) Rah[1])		166.400: —	
100: —	173,5	Garanterad ränteavkastning för vissa stiftelser Fa		100: —	339.750: —
150.750: —		Kronor			339.750: —

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

17. Social förmedlingsverksamhet.

17 B. Bostadsförmedling.

		Driftutgifter:		
3.000: —	100	Andel i fastighetskontorets kostnader	3.000: —	
13.400: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	15.000: —	
—: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	1.000: —*	
500: —	114	Telefon Fa	500: —	19.500: —
16.900: —		Kronor		19.500: —

18. Socialförsäkring.

18 A. Folkpensionering.

		Driftutgifter:		
36.000: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	33.000: —	
50: —	105	Personalförsäkring Fa	50: —	
5.500: —	108	Pensionsavgifter (bil. 3)	6.000: —*	
1.000: —	110	Kontorskostnader Fa	1.000: —	
1.100: —	114	Telefon, annonser o. d. Fa	1.100: —	
1.500: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.500: —	
200: —	119	Övriga expenser Fa	200: —	
300: —	133	Läkarundersökningar Fa	300: —	
2.600: —*	162	Hyra	2.600: —*	
1.500: —	163	Övriga kostnader för förhyrda lokaler Fa	1.500: —	
200: —	168	Underhåll av inventarier Fa	200: —	
900.000: —	170,1	Kommunbidrag till folkpensionerna Fa	975.000: —	
66.000: —	170,2	Särskilda bostadstillägg Fa	120.000: —	1.142.450: —
1.015.950: —				
		Kapitalutgifter:		
300: —	368	Anskaffning av inventarier Fa ..		1.800: —
1.016.250: —		Kronor		1.144.250: —

19. Kristidsförvaltning.

19 B. Hyresnämnd.

		Driftutgifter:		
18.800: —	101,0	Löner och arvoden (bil. 1) Fa ..	18.200: —	
500: —	110	Kontorskostnader Fa	500: —	
3.000: —	114	Portokostnader Fa	3.000: —	
1.000: —	115	Resor och traktamenten Fa	1.000: —	
200: —	119	Övriga expenser Fa	200: —	
600: —	126	Sakkunniga Fa	600: —	23.500: —
24.100: —		Kronor		23.500: —

19 Ö. Övriga ändamål.

		Driftutgifter:		
4.000: —	101,0	Arvoden (bil. 1) Fa	400: —	
650: —	107	Pensioner	—: —	
—: —	119	Expenser Fa	100: —	500: —
4.650: —		Kronor		500: —

20. Finansförvaltning.

		Driftutgifter:		
—: —	107	Pensioner (bil. 2) Fa		977.000: —
—: —	108,1	Pensionsavgifter till SKP och SPP (bil. 3) Fa [4])	979.000: —	
		Avgår från 1953 kvarstående medel för engångsavgifter till SKP	94.000: —	885.000: —
—: —	108,2	Pensionsavgifter till SPA (bil. 3) Fa		57.000: —
1.252.000: —	180	Ränta på upplånat fast kapital (bil. 6) Fa	1.270.500: —	
./.301.500: —		varav påföres hamnen 9 A—180	353.500: —	917.000: —
200.000: —		Beräknad ytterligare upplåning Ra[1])		250.000: —
15.000: —	183	Ränta på tillfällig upplåning o. d. Fa ..	15.000: —	
161.000: —		Ränta på skuld till samt omkostnader för AB Västeråsbanans Intressenter enl. avtal 23/2 1944 Fa	1.000: —	16.000: —
1.000: —	187	Avskrivning på fordringar Fa[2])		1.000: —
43.650: —	190	Avsättning till pensionsfonden (bil. 3) Fa	504.000: —	
		3 % ränta å 2.328.000: — Fa	70.000: —	574.000: —
		Anm. Ev. överskott å anslagen under kto 107, 108,1 och 108,2 avsättes dessutom till pensionsfonden		
1.000: —	192	Restitution och räntor på kommunalutskylder förfallna senast år 1946 Fa		500: —
18.000: —	193	Restitution av nöjesskatt Fa		15.000: —
786.957: —	194	Underskott från 1952		96.753: —
	195,1	Avbetalning på utdebiteringsförförskott:		

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

[2]) Avser endast finansförvaltningens fordringar (ex. lån), avskrivning på andra fordringar skall redovisas under vederbörliga förvaltningar (konto 187).

[4]) Kvarstående medel å 1953 års anslag under 15 A 2—108 reserveras på konto 20—108,1.

		Anskaffning av magirusstege 125.000: —	
		Tillbyggnad av garagefastigheter (jfr 7 E6—360,1) 250.000: —	
		375.000: —	
187.500: —		uttaxeras på 2 år för 1954 (2dra året)	187.500: —
		Tekniska verkens nybyggnad inom kv. Nimrod (stfm 27/11 1952 § 280) del av anslag (jfr konto 11 C—3812 1.100.000: —	
		uttaxeras på 3 år: för 1954 (1:a året)	367.000: —
300.000: —	195,2	Täckning av underskott på hamnrörelsen Rah[3])	470.000: —
1.750.000: —	198	Avsättning till skatteregleringsfond (jfr SF nr 362/1952)	3.700.000: —
899.295: —	S 1	Anslag för oförutsedda behov att disponeras av stadsfullmäktige Rah[4]) 920.870: — varav täckes av återstående medel från anslaget i 1953 års stat för ökade dyrtidstillägg (D 0) 147.000: —	773.870: —
25.000: —	D 2	Anslag för oförutsedda behov att disponeras av drätselkammaren Rah[4])	25.000: —
202.800: —	S 7	Anslag för kulturella och allmännyttiga ändamål (1954 års beräknade disponibla avkastning ur kulturfonden) att disponeras av stadsfullmäktige Ra[1])[4] 205.600: —	
./. 15.000: —		Avgår för stipendier (jfr 15 Ö—	

[1]) Odisponerade medel av tidigare anslag reserveras till år 1954.

[3]) Underskott t. o. m. 1952 1.774.496: 40
Beräknat underskott 1953 368.857: —
„ „ 1954 471.727: —
2.615.080: 40
därav täckt av uttaxerade medel t. o. m. 1954 2.544.496: 40
Ev. överskott å 1953 års anslag kr. 300.000: —, reserveras till år 1954.

[4]) Från detta anslag anvisade medel skall redovisas under vederbörliga förvaltningar, kontoanvisningar lämnas av drätselkontoret.

		178,1)	15.000: —			
—: —		Anskaffning av konstverk (jfr 15 ö —368) ..	15.000: —			
—		Kulturnämndens förvaltningskostnader (jfr 15 ö—119,2) ..	4.000: —	34.000: —	171.600: —	
250.000: —	D 0	Anslag för ev. ökade dyrtidstillägg att disponeras av drätselkammaren			—	9.484.223: —
5.776.702: —						
		Kapitalutgifter:				
1.934.500: —	389	Avbetalning på upplånat fast kapital (bil. 6) Ra		2.079.000: —		
./.479.617: —		varav påföres hamnen		527.500: —	1.551.500: —	
—		Beräknad ytterligare upplåning Ra			320.000: —	
	390	Avsättning till följande särskilda kapitalfonder:				
50.700: —		Kulturfonden, 1/5 av årets ränteavkastning Fa		51.400: —		
39.700: —		Trafikfonden, årets ränteavkastning Fa		33.100: —		
1.000.000: —		Allmän investeringsfond		3.000.000: —		
400.000: —		Bostadssubventionsfonden att disponeras av drätselkammaren (varav från kto 281,2 2.156: —) ..		300.000: —	3.384.500: —	
50: —	392	Donationsjordsfonden, 1/10 av årets ränteavkastning Fa........			50: —	5.256.050: —
8.722.035: —		Kronor				14.740.273: —
		Driftinkomster:				
—	208	Pensionsavgifter från förvaltningarna (bil. 3)			2.517.000: —*	
1.500: —	270,1	Bötesmedel			1.500: —	

	270,2	Byggnadsbidrag för skolbyggnader:	
14.094: 20		Jakobsbergsskolan t. o. m. 1969 14.094: 20	
9.971: —		Herrgärdsskolan t. o. m. 1971 9.971: —	
11.256: 80		Korsängsskolan t. o. m. 1972 11.256: 80	35.322: —
		Ränta på utlämnade fasta lån:	
7.929: —	281,1	Lån ur pensionsförsäkringsfonden 4,75 % 6.761: —	
1.781: —	281,2	Lån ur bostadssubventionsfonden 2.156: —	8.917: —
		Ränta på rörliga medel:	
5.000: —	283,1	Oguldna köpeskillingar 5.000: —	
1.359: —		Ogulden köpeskilling från landstinget —	5.000: —
156.210: —	283,2	Svenska statens 3 % obligationer —	
7.700: —		Svenska statens 2 ¾ % obligationer av år 1949 kr. 280.000: — 7.700: —	7.700: —
246.130: —	283,3	Kulturfondens lån till Västerås stad och Byggnads AB Mimer 257.000: —	
30.938: —		Trafikfondens lån till Västerås stad och Byggnads AB Mimer 30.800: —	287.800: —
8.900: —	283,4	Egna fonders bankräkningar	2.500: —
150.000: —	283,5	övriga rörelsemedel	150.000: —
2.232.400: —*	285,1	Ränta på fasta tillgångar (bil. 4)	2.514.500: —*
20.000: —	285,2	Ränta på tekniska verkens förlagsmedel	20.000: —*
—: —	290	Disposition ur ränteregleringsfonden	26.054: —
350: —	293,1	Källarfrihetsmedel	350: —
45.000: —	293,2	Hundskatt à 50: — per hund	45.000: —
250.000: —	293,3	Nöjesskatt, kommunala delen....	275.000: —
3.000: —	293,4	Artistskatt	4.000: —
73: —	293,5	Tomtören	70: —
375.000: —	295	Utdebiteringsförskott (jfr konto 195,1)	1.100.000: —
139.200: —	296	Provisorisk skattersättning (SF nr 568/1951)	139.200: —

15.724.373: —	297	Slutlig inkomstskatt för år 1952 enl. 1953 års taxering 2.428.375: 30 skattekronor à 8.35[2])	20.276.933: —		
./.11.539.164: —		Avgår i förskott erhållet 1952	12.789.090: —	7.487.843: —	
10.025: —		Slutlig inkomstskatt för Skerike		—	
2.081.639: —	299,3	Fastighetsskatt enl. 1953 års taxering 299.330: 65 skattekronor à 8.35[2])		2.499.410: —	
17.400.041: —	299,4	Preliminärskatt Förskott på 1954 års inkomstskatt 2.428.375: 30 skattekronor à 8.85..		21.491.121: —	38.618.287: —
27.394.706: —					
		Kapitalinkomster:			
		Avbetalning på utlämnade fasta lån:			
24.591: —	481,1	Lån ur Pensionsförsäkringsfonden 4,75 %		—	
27.311: —		Lån ur bostadssubventionsfonden		—	
		Anm. Redovisas i låne- och fondstaten			
27.446.608: —		Kronor			38.618.287: —

[2]) Utdebiteringen fastställd stfm 25/10 1951 § 286.

BILAGOR

1. Västerås stads lönestat för år 1954.
2. Pensions- och understödsstat för år 1954.
3. Sammanställning över stadens pensionskostnader år 1954.
4. Förteckning över räntor på fasta tillgångar.
5. Stadens underställningsfria lånerätt.
6. Lån, amorteringar och räntor år 1954.
7. Uppgift på låneskuld m. m. jämte grafisk framställning.
8. Uppgift på fast upplåning, folkmängd, antal skattekronor och uttaxering jämte grafisk framställning.

Bilaga 1 till
skattestatens specialstater

Västerås stads lönestat för år 1954.

Tjänstereglemente.

För stadens ordinarie och extra befattningshavare gällande tjänstereglemente antaget av Stfm den 27 november 1947, § 328 och den 31 mars 1948 § 101.

Löner.

För staden gällande löneplan ansluter sig till statens löneplan nr 1, ortsgrupp 3 (SFS 1947: 376).

Pensionsavgifter.

Stadens befattningshavare äro befriade från skyldighet att erlägga pensionsavgiftsandel (Stfm 1946 § 420).

Västerås stad tillhör

ortsgrupp 3 enligt statens allmänna avlöningsreglemente 7 § 2 mom (SFS 1950: 675)
ortsgrupp 3 i fråga om taxering (SFS 1951: 83).
bostadskostnadsgrupp 4 jämlikt lag om folkpensionering (SFS 1946: 431; 1947: 222).

Anm.: Lönestaten är justerad med hänsyn till kända förhållanden den 1/9 1953.

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr. kl.		Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
1 A 1. Stadsfullmäktige						
Ordförande						1.500: —
	Kronor					1.500: —
1 A 2. Löne- och avtalsnämnd						
Ordförande						3.000: —
Arvoden till ledamöter i arbetsutskottet, 2 st. à 500: —						1.000: —
Sammanträdesarvoden Fa						1.500: —
	Kronor					5.500: —
1 B. Stadsrevision						
Ordförande						350: —
Arvoden till övriga ledamöter, 6 st. à 300: —						1.800: —
	Kronor					2.150: —
1 C 1. Gemensamma kostnader						
Drätselkammarens ordförande						5.500: —
Sammanträdesarvoden Fa						3.000: —
	Kronor					8.500: —
1 C 2. Stadskansli						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsdirektör	Hedberg, Th.	46	49		33.516: —	
1:e Stadsombudsman	Siösteen, P.	37	40		27.756: —	
2:e Stadsombudsman	Martiin, S.	31	33		22.392: —	
Drätselassistent	Ekberg, G.	29	32		21.636: —	
Stadsvaktmästare	Pettersson, R.	13	14		8.916: —	
Kontorist	Österberg, I.	13	16		9.648: —	
Kanslibiträde	Andersson, L.	11	12		8.280: —	
D:o	Bergström, S.	11	13		8.604: —	
Kontorsbiträde	Chrona, I.	8	10		7.632: —	
D:o	Vakant	8	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Kanslinotarie			24	1/4	15.003: —	
Kontorsbiträde, ½-tidsanställning			10		3.816: —	
Vaktmästarbiträde						4.000: —
Tillfällig arbetskraft						3.000: —
					174.135: —	7.000: —
	Lönesumma total kronor				181.135: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne- gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
1 C 3. Drätselkontor						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadskamrer	Wahlsten, F...	34	36		24.708: —	
Stadskamrersassistent[6])	Eriksson, U. ..	24	27		17.028: —	
Kamrer	Jonsson, J.....	23	26		16.104: —	
Kontorsföreståndare	Cederholm, Th.	21	24		14.364: —	
Stadsbokhållare	Redeborn, S...	18	20		11.436: —	
D:o	Wernelind,S.-E.	18	18		10.428: —	
Stadskassör[7])	Lundborg, H...	16	19		10.932: —	
Uppbördskassör	Råberg, P.....	15	18		10.428: —	
Inkasserare	Högberg, G. ..	14	17		10.032: —	
Kontorist	Svensson, A...	13	16		9.648: —	
Bitr. Stadskassör[6])	Eriksson, M...	13	16		9.648: —	
Vaktmästare	Vakant	12	12		8.280: —	
Kanslibiträde	Larsson, R. ..	11	11	1/10	8.046: —	
Maskinbokförerska	Dahlin, A.	10	13		8.604: —	
D:o	Lundmark, A.	10	12		8.280: —	
Kontorsbiträde	Björkman, U.	8	9		7.272: —	
D:o	Zeidlitz, K. ..	8	9		7.272: —	
D:o	Westholm, U.	8	8	1/2	7.244: —	
D:o	Eriksson, M...	8	8	1/10	7.020: —	
Telefonist	Anehag, S. ..	8	9		7.272: —	
D:o	Jansson, D. ..	8	9		7.272: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
1:e Stadsbokhållare[8])			21		12.120: —	
1 Kontorsassistent			16		9.648: —	
3 Skrivbiträden			7		19.692: —	
3 D:o			6		18.612: —	
2 D:o						8.100: —
Tillfällig arbetskraft						13.500: —
Nöjesskattekontroll						1.800: —
					281.390: —	23.400: —
		Lönesumma total kronor				304.790: —

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne- gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
1 C 4. Drätselkammarens byggnadstekniska byrå						
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Byggnadsintendent						24.084: —
5 st. Byggnadsingenjörer						74.000: —
Kanslibiträde			11		7.968: —	
Tillfällig arbetskraft						1.500: —
					7.968: —	99.584: —
		Lönesumma total kronor				107.552: —

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
1 ö. Övriga ändamål						
Arvoden till ledamöter i stadens samtliga samarbetsnämnder (5: — per sammanträde; jfr stfm 29/4 1948 § 134, 30/6 1948 § 205 samt dk 4/1 1950 § 12) Fa						1.000: —
Kronor						1.000: —
2 A. Magistrat och rådhusrätt						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Borgmästare	Rylander, O. .	48	51		34.716: —	
Rådman	Höijer, F.	37	40		27.756: —	
D:o	Lindheimer, M.	37	40		27.756: —	
D:o	Carlbom, J. .	37	40		27.756: —	
Assessor	Ahnlund, E. .	32	33		22.392: —	
Magistratsvaktmästare	Thorell, H.....	14	17		10.032: —	
Kontorist	Steen, L.	13	16		9.648: —	
Kanslibiträde	Carlsson, A.-L.	11	14		8.916: —	
D:o	Nedza, S.	11	11		7.968: —	
Kontorsbiträde	Sund, T.	8	10		7.632: —	
D:o	Vakant	8	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
2 Skrivbiträden			6		12.408: —	
Vaktmästarbiträde						3.000: —
Vikarier för rådhusrättens ledamöter						34.000: —
Tillfällig arbetskraft						6.000: —
Ersättning till nämndemän (25: — per rättegångsdag, stfm 25/9 1952)						14.000: —
Ersättning till medlare (20: — för varje medlingsuppdrag, stfm 25/1 1951)						2.500: —
Ersättning till stämningsmän för delgivningar						100: —
Ersättning till särskild protestförrättare (stfm 28/8 1952)						800: —
					203.916: —	60.400: —
Lönesumma total kronor 264.316: —						
2 B 1. Polisväsen och fångvård						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Polismästare	Stålhane, O. .	36	36	1/7	25.086: —	
Poliskommissarie	Stahre, H.	23	26		16.104: —	
Kriminalkommissarie	Wilke, J.	23	26		16.104: —	
Polisöverkonstapel	Dahlin, G.[1] .	19	22		1.070: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Polisöverkonstapel	Vakant fr.o.m. 1/2	19	19		10.021: —	
D:o	Rosdahl, E. ..	19	22		12.840: —	
D:o	Persson, G.....	19	22		12.840: —	
D:o	Rydert, B.....	19	22		12.840: —	
D:o	Forshäll, K. ..	19	22		12.840: —	
D:o	Runfeldt, H. ..	19	22		12.840: —	
D:o	Weidfeldt, Y...	19	22		12.840: —	
D:o	Eriksson, B. ..	19	21		12.120: —	
Bitr. polisöverkonstapel	Liljeqvist, E...	16	19		10.932: —	
D:o	Bjureland, S..	16	19		10.932: —	
D:o	Johansson, J.A.	16	19		10.932: —	
D:o	Bylander, J. ..	16	19		10.932: —	
Kriminalöverkonstapel	Lundkvist, C...	19	22		12.840: —	
D:o	Imberg, H. ..	19	22		12.840: —	
D:o	Karlström, G.	19	22		12.840: —	
D:o	Calmgård, A...	19	21	1/11	12.240: —	
D:o	Wajle, A.	19	21		12.120: —	
D:o	Granath, H. ..	19	21		12.120: —	
Kriminalkonstapel	Rebermark, F.	16	19		10.932: —	
D:o	Byström, S. ..	16	19		10.932: —	
D:o	Jansson, U. ..	16	19		10.932: —	
D:o	Offe, A.	16	19		10.932: —	
D:o	Brinkmark, T.	16	19		10.932: —	
D:o	Johansson, K.I.	16	19		10.932: —	
D:o	Verlestam, Th.	16	19		10.932: —	
D:o	Johansson, B.	16	19		10.932: —	
D:o	Johansson, L.	16	18		10.428: —	
D:o	Sundström, O.	16	19		10.932: —	
D:o	Forsberg, A...	16	17	1/2	10.395: —	
D:o	Wrige, S.	16	17	1/7	10.230: —	
D:o	Ericson, L.....	16	17	1/10	10.131: —	
D:o	Hallgren, T. ..	16	17		10.032: —	
D:o	Bengtsson, K.F.	16	17		10.032: —	
D:o	Eriksson, S. ..	16	17		10.032: —	
D:o	Vakant[8])	16	16		9.648: —	
Poliskonstapel	Fäldt, I.......	14	17		10.032: —	
D:o	Rydén, U.	14	17		10.032: —	
D:o	Bergenhem, J.	14	17		10.032: —	
D:o	Johansson, G.	14	17		10.032: —	
D:o	Berglund, G...	14	17		10.032: —	
D:o	Bergström, H.	14	17		10.032: —	
D:o	Carlsson, H. ..	14	17		10.032: —	
D:o	Newin, C.	14	17		10.032: —	
D:o	Bäckman, G...	14	17		10.032: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Poliskonstapel	Bäckström, S.	14	17		10.032: —	
D:o	Bergström, M.	14	17		10.032: —	
D:o	Larsson, C.-E.	14	17		10.032: —	
D:o	Tengström, S.	14	17		10.032: —	
D:o	Hammarsten, L.	14	16	1/7	9.840: —	
D:o	Sten, R.	14	16	1/7	9.840: —	
D:o	Edin, E.......	14	16	1/7	9.840: —	
D:o	Hedeby, S.....	14	16		9.648: —	
D:o	Eriksson, H. ..	14	16		9.648: —	
D:o	Johansson, B.	14	16		9.648: —	
D:o	Karlsson, S. ..	14	16		9.648: —	
D:o	Torneryd, H...	14	16		9.648: —	
D:o	Öberg, I.	14	16		9.648: —	
D:o	Skoglund, G...	14	15	1/5	9.528: —	
D:o	Kronstrand, S.	14	15		9.288: —	
D:o	Lagander, S.-E.	14	15		9.288: —	
D:o	Thulin, H.	14	15		9.288: —	
D:o	Persson, E. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Adebratt, S. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Löfgren, B. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Nordin, S.	14	15		9.288: —	
D:o	Wallin, F.	14	15		9.288: —	
D:o	Wahlström, N.	14	15		9.288: —	
D:o	Eriksson, S. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Bergström, G.	14	15		9.288: —	
D:o	Götheden, G...	14	15		9.288: —	
D:o	Hamrin, K. E.	14	15		9.288: —	
D:o	Häll, H. O. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Östblom, R. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Hellström, K.E.	14	15		9.288: —	
D:o	Nyberg, G.....	14	15		9.288: —	
D:o	Wikström, R...	14	14		8.916: —	
D:o	Hagström, H...	14	14		8.916: —	
D:o	Svensson, S.-E.	14	14		8.916: —	
D:o	Lundgren, Th.	14	14		8.916: —	
D:o	Allöv, K.-E. ..	14	14		8.916: —	
D:o	Bergman, H...	14	14		8.916: —	
D:o	Johansson, L.	14	14		8.916: —	
D:o	Vakant (14 st.)	14	14		124.824: —	
Polissyster	Norryd A.....	14	17		10.032: —	
Kanslibiträde	Welander, M.	11	14		8.916: —	
Kontorsbiträde	Gålbom, M. ..	8	9	1/7	7.452: —	
D:o	Jonsson, M. ..	8	9		7.272: —	
D:o	Nilsson, G. ..	8	8		6.936: —	
D:o	Dahl, I.	8	9		7.272: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Skrivbiträde	Karlsson, V. ..	6	8		6.936: —	
D:o	Grandin, I.....	6	7	1/6	6.781: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Sjuk-, semester- och tjänstledighetsvikarier (14 man under 7 månader samt 1 polissyster 6 mån.)			12		71.760: —	
1 tolk vid utlänningsavdelningen			10		7.632: —	
7 skrivbiträden			6		43.428: —	
Vaktmästare						5.200: —
Tillfällig arbetskraft						3.000: —
					1.212.490: —	8.200: —
		Lönesumma total kronor			1.220.690: —	

2 B 3. Åklagarväsen						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsfiskal	Hellekant, H...	36	39		26.988: —	
Bitr. stadsfiskal	Holm, O.	31	32		21.636: —	
Kontorsbiträde	Bergin, K.....	8	9		7.272: —	
Skrivbiträde	Löfgren, I. ..	6	7		6.564: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Skrivbiträde			6		6.204: —	
Tillfällig arbetskraft						3.000: —
					68.664: —	3.000: —
		Lönesumma total kronor			71.664: —	

3 B 1. Uppbördsverk						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Kronokamrer	Karlsson, O. ..	32	35		23.928: —	
1:e Uppbördsassistent	Dahlberg, Å...	22	25		15.216: —	
Uppbördsassistent	Brandhill, R...	20	23		13.584: —	
Uppbördskontrollant	Yregård, R. ..	15	15		9.318: —	
Kontorist	Andersson, I...	13	16		9.648: —	
D:o	Hultgren, E. ..	13	16		9.648: —	
Kontorsbiträde	Engwall, E. ..	8	11		7.968: —	
D:o	Westerlund, U.	8	11		7.968: —	
D:o	Gustafsson, M.	8	10		7.632: —	
D:o	Carlsson, K. ..	8	9		7.272: —	
D:o	Tilstam, U. ..	8	8		6.936: —	
Skrivbiträde	Carlman, L. ..	6	7		6.564: —	
D:o	Lundblad, B...	6	6		6.204: —	
Tillägg[9])					2.000: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
1 Skrivbiträde			8		6.936: —	
2 D:o			7		13.128: —	
3 D:o			6		18.612: —	
Tillfällig arbetskraft						6.000: —
					172.562: —	6.000: —
		Lönesumma total kronor			178.562: —	
3 B 2. Taxeringskontor						
Föreståndare						1.800: —
Tillfällig arbetskraft Fa						5.200: —
Ersättning till ledamöter i taxeringsnämnder (beräknat efter 3: — kr. per timme, stfm 31/8 1950 § 197) Fa						7.000: —
Arvoden till biträden åt taxeringsnämndsordförandena (fördelas efter antalet skattskyldiga inom resp. distrikt) Fah........................						5.000: —
	Kronor					19.000: —
3 C. Exekutionsverk						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsfogde	Vakant	34	34		23.172: —	
Exekutor	Ullberg, K. E.	15	18		10.428: —	500: —[2])
D:o	Hult, O.	15	18		10.428: —	
D:o	Looström, T...	15	17		10.032: —	
D:o	Karlström, O..	15	17		10.032: —	
D:o	Vakant	15	15		9.288: —	
Kontorist	Eriksson, B. ..	13	16		9.648: —	
Kontorsbiträde	Åkerlind, G. ..	8	11		7.968: —	
D:o	Hedberg, I.-B.	8	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
1 Skrivbiträde			7		6.564: —	
3 D:o			6		18.612: —	
1 D:o			5		5.856: —	
1 D:o					3.840: —	
Semestervikarie för stadsfogden					1.280: —	
Tillfällig arbetskraft					5.000: —	
					128.964: —	10.620: —
		Lönesumma total kronor			139.584: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
4 A. Stadsarkitektkontor						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsarkitekt	Bohlin, P.	39	42		29.340: —	
Byggnadsinspektör	Löckert, K.-A.	29	31		20.736: —	
Bitr. byggnadsinspektör	Jansson, K.J...	23	26		16.104: —	
Underingenjör	Adolvsson, S...	20	20		11.436: —	
Kanslibiträde	Wahlström, U.	11	12	1/6	8.469: —	
Skrivbiträde	Helsing, E. ...	6	6	1/8	6.354: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Bitr. arkitekt (jfr stfm 26/6 1952 § 165)			29		18.912: —	
Tillfällig arbetskraft						10.000: —
Arvoden						
Ordförande						600: —
Sammanträdesarvoden Fa						1.500: —
					111.351: —	12.100: —
		Lönesumma total kronor			123.451: —	
4 B. Stadsplanekontor						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsplanearkitekt	Tideström, B...	35	37		25.464: —	
Stadsplanetekniker	Vakant	21	21		12.120: —	
Modellbyggare[8])	Björklund, K...	12	12		8.280: —	
1:a Kartriterska	Roseen, E....	11	14		8.916: —	
Kartriterska	Johansson, G.	10	10		7.632: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Bitr. arkitekt			29		18.912: —	
D:o			28		17.952: —	
Kartriterska			9		7.272: —	
Tillfällig arbetskraft						5.000: —
					106.548: —	5.000: —
		Lönesumma total kronor			111.548: —	
4 C. Stadsingenjörskontor						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsingenjör	Gustavsson, G.	35	38		26.232: —	
Mätningsingenjör	Norling, A. ..	29	29		18.912: —	
Byråtekniker	Fager, H.	21	24		14.364: —	
D:o	Håkansson, E.	21	22		12.840: —	
D:o	Jansson, S.....	21	24		14.364: —	
D:o	Spuhl, P.	21	23		13.584: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Mätningstekniker	Bergström, L.	19	19		10.932: —	
D:o	Bigård, E.	19	21		12.120: —	
D:o	Johansson, I..	19	22		12.840: —	
Vaktmästare	Holmberg, L.-E.	12	14		8.916: —	
1:a Kartriterska	Anderstedt E.	11	14		8.916: —	
Kartriterska	Eriksson, G. ..	10	10		7.940: —	
D:o	Karlsson, E. ..	10	11		7.968: —	
D:o	Peterson, G. ..	10	10		7.688: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Mätningstekniker			18		10.428: —	
2 Mätningsbiträden			13		17.208: —	
Ritbiträde			9		7.272: —	
4 Kartriterskor			9		29.088: —	
Arkivbiträde			8		6.936: —	
Praktikanter						10.000: —
					248.548: —	10.000: —
		Lönesumma total kronor			258.548: —	
5 A. Civilförsvar						
Förrådsförvaltare						1.500: —
Byggnadstekniskt biträde						2.000: —
Biträde för organisations- och planläggningsarbete						1.500: —
		Kronor				5.000: —
6. Brandförsvar						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Brandchef	Werngren, O...	30	30	1/9	20.152: —	
Vice brandchef	Planell, G. S...	25	26		16.104: —	
Brandkapten	Lindberg, K.-E.	20	22		12.840: —	
Brandmästare	Nystrand, E...	18	21		12.120: —	
D:o	Hjorth, H.....	18	21		12.120: —	
D:o	Thoor, E.	18	21		12.120: —	
Brandförman	Hellström, E...	16	19		10.932: —	
D:o	Larsson, G. ..	16	19		10.932: —	
D:o	Nordin, K. A.	16	19		10.932: —	
D:o	Eriksson, K. ..	16	18		10.428: —	
D:o	Nystrand, T...	16	18		10.428: —	
D:o	Karlsson, C.-I.	16	18		10.428: —	
Brandman	Johansson, K.	14	17		10.032: —	
D:o	Danielsson, G.	14	17		10.032: —	
D:o	Dahlström, K.	14	17		10.032: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Brandman	Strömberg, N.	14	17		10.032: —	
D:o	Sahlberg, R. ..	14	17		10.032: —	
D:o	Bernström, A.	14	17		10.032: —	
D:o	Norling, K. ..	14	17		10.032: —	
D:o	Bergkvist, R...	14	16	1/10	9.744: —	
D:o	Peterson, R. ..	14	16		9.648: —	
D:o	Medin, C.-Å. ..	14	16		9.648: —	
D:o	Schöldström, K.	14	16		9.648: —	
D:o	Sahlberg, E. ..	14	16		9.648: —	
D:o	Lantz, H.	14	16		9.648: —	
D:o	Johansson, E...	14	16		9.648: —	
D:o	Larsson, E. ..	14	15	1/5	9.528: —	
D:o	Björklund, A.T.	14	15	1/6	9.498: —	
D:o	Andersson, C.	14	15		9.288: —	
D:o	Eriksson, K. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Carlsson, C.-A.	14	15		9.288: —	
D:o	Eidmén, S.....	14	15		9.288: —	
D:o	Axelsson, O. ..	14	15		9.288: —	
D:o	Eriksson, P.-O.	14	15		9.288: —	
D:o	Pettersson, L.	14	15		9.288: —	
D:o	Johansson, S...	14	15		9.288: —	
D:o	Andersson, E.	14	15		9.288: —	
D:o	Hassel, H.	14	15		9.288: —	
D:o	Sjögren, H. ..	14	14		8.916: —	
D:o	Törnblom, E.H.	14	14		8.916: —	
D:o	Vakant (4 st.)	14	14		35.664: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Skrivbiträde						4.209: —
Springpojke						3.600: —
Skorstensfejarmästare; besiktningar ..						450: —
Vikarier under semester, sjukdom, tjänstledighet m. m.						70.000: —
Borgarbrandkåren Fa						
1 chef						749: —
3 förmän à 559: —						1.677: —
36 man à 432: —						15.552: —
Ålderstillägg 88 st. à 63: —						5.544: —
Timersättning för brandtjänst m. m. ..						11.500: —
Ersättning för vakt och beredskap under fritid........................						12.236: —
Semesterlön						10.594: —
Sjukersättning						600: —
					452.794: —	136.711: —
	Lönesumma total kronor				589.505: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Lönegr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
7 A. Fastighetskontor						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Fastighetschef	Elghufvud, G. . .	35	37		25.464: —	
Fastighetsingenjör	Söderström, P.	27	28	1/11	18.112: —	
Fastighetsförvaltare	Söderström, S.	25	28		17.952: —	
Fastighetsassistent	Vakant	25	25		15.216: —	
Underingenjör	Andersson, P.	20	20		11.436: —	
Bitr. fastighetsförv.	Malmberg, L. . .	19	20		11.436: —	
Fastighetsförman	Eriksson, H. . .	18	21		12.120: —	
Bokhållare	Ernfridsson, B.	15	15		9.288: —	
Kanslibiträde	Helgeson, I. . .	11	13		8.604: —	
Kontorsbiträde	Bager, B.	8	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Kartriterska			8		6.936: —	
3 Skrivbiträden			6		18.612: —	
Skrivbiträde						4.980: —
Tillfällig arbetskraft						12.000: —
					162.112: —	16.980: —
		Lönesumma total kronor			179.092: —	

7 D 1. Jordbruksrörelse						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Förvaltare	Jansson, L. . .	26	26		16.104: —	
Inspektor	Bauer, S.	20	20		11.436: —	
Befallningsman	Kohlén, A.	15	18		10.428: —	
D:o	Hermansson, K.	15	18		10.428: —	
D:o	Andersson, S. . .	15	17		10.032: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Befälsbiträde						8.000: —
					58.428: —	8.000: —
		Lönesumma total kronor			66.428: —	

7 D 2. Skogar						
Jägmästare						1.000: —
	Kronor					1.000: —

7 E. Hyresfastigheter						
2. Stadshotell						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Eldare	Olsson, E.	11	14		8.916: —	
	Kronor				8.916: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
7 F 2. Pensionärshem						
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Inkasserare av hyror						1.300: —
Föreståndarinna						640: —
Tillfällig arbetskraft						460: —
	Kronor					2.400: —
8 B 1. Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Byggnadschef	Schiött, F.	39	42		29.340: —	
Förste ingenjör	Dahné, G.	29	32		21.636: —	
Ingenjör	Wrange, L. ..	29	29	1/5	19.544: —	
Verkmästare	Dahlström, L...	20	23		13.584: —	
Vägtekniker	Hedberg, E. ..	19	22		12.840: —	
D:o	Lundell, E....	19	21	1/4	12.660: —	
D:o	Annerskog, R.	19	20		11.436: —	
Bokhållare	Sjöborg, A. ..	18	21		12.120: —	
Vägmästare	Nilsson, S.....	18	21		12.120: —	
D:o	Öhrndalen, C.	18	21		12.120: —	
D:o	Lindvall, G. ..	18	18		10.428: —	
Byggnadsförman	Vestling, S. ..	18	21		12.120: —	
Tekniker	Ferngren, E...	17	19		10.932: —	
Renhållningsförman	Vakant	16	16		9.648: —	
Utsättare	Norman, R. ..	16	16		9.648: —	
Kartriterska	Vakant	10	10		7.632: —	
Kontorsbiträde	Zeidlitz, B....	8	10		7.632: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Praktikanter						5.000: —
Extra vägmästare m. m. för projektering						10.000: —
					225.440: —	15.000: —
	Lönesumma total kronor				240.440: —	
8 B 4. Drätselkammarens förråd och verkstad						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Förman	Noheden, H. ..	17	20		11.436: —	
Kontorsbiträde	Sjöholt, M. ..	8	8		6.936: —	
	Kronor				18.372: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
8 B 5. Grustag						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Förman[3])	Ståhl, E.	11	14		8.916: —	
Maskinist	Lundborg, E...	11	14		8.916: —	
	Kronor				17.832: —	
8 B 7. Maskiner						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Körkarl[3])	Widén, B.	10	13		8.604: —	
D:o[3])	Bergkvist, S...	10	13		8.604: —	
D:o[3])	Gustafsson, I.	10	13		8.604: —	
	Kronor				25.812: —	
8 C. Parkförvaltning						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsträdgårdsmästare	Blomqvist, I...	26	29		18.912: —	
Assistent	Sjöberg, E. ..	20	21		12.120: —	
Trädgårdsmästare	Lindkvist, A...	19	22		12.840: —	
Parkförman	Hagström, E...	18	21		12.120: —	
D:o	Palm, A.	18	19		10.932: —	
Arbetsförman	Hagström, A...	18	21		12.120: —	
Kartriterska tillika kontorsbiträde	Lundahl, U.-G.	10	12	1/7	8.442: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Skrivbiträde			5		5.856: —	
Arvode:						
Ordförande						600: —
					93.342: —	600: —
				Lönesumma total kronor	93.942: —	
9 A. Hamnar						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Hamnkapten	Carlsson, C. F.	30	33		22.392: —	
Hamnmästare	Bergkvist, E...	22	25		15.216: —	
Kranmästare	Nygren, A. ..	20	22		12.840: —	
Fartygsbefälhavare	Sander, N.....	18	21		12.120: —	
Kranförman	Berg, S.	18	18		10.428: —	
Maskinist	Carlsson, G. ..	15	18		10.428: —	
Kranreparatör	Damberg, A...	14	17		10.032: —	
Bitr. maskinist	Eriksson, L. ..	13	13		8.604: —	
Kontorist	Ericson, S. ..	13	14	1/5	9.164: —	
Kanslibiträde	Helmersson, R.	11	14		8.916: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne- gr. kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Skrivbiträde			2	5.124: —	
Tillfällig arbetskraft					3.000: —
Tillfällig arbetskraft för bogserbåten och kranreparationer (ej kollektivanställda)					4.000: —
Arvoden					
Ordförande					600: —
Tantiem till fartygsbefälhavare Fa					4.000: —
				125.264: —	11.600: —
	Lönesumma total kronor			136.864: —	
10 C. Johannisbergs flygplats					
Flygplatschef					150: —
Flygplatsvakt					400: —
Kronor					550: —
10 D. Båttrafiken					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Kapten	Aleblad, G. ...	18	20	11.436: —	
Maskinist	Hornedahl, E.	14	15	9.288: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Kapten (helårsanställd, löneklass 15 under 5 mån. och 17 under 7 mån.)			15/17	9.722: —	
Kapten (c:a 5 mån. per år)			17	4.180: —	
4 besättningsmän (c:a 4 mån.)					6.000: —
Biljettförsäljerska (c:a 4 mån.)			8	2.312: —	
Tillfällig arbetskraft					4.000: —
Redare					800: —
				36.938: —	10.800: —
	Lönesumma total kronor			47.738: —	
11 A. Tekniska verkens gemensamma förvaltning					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Överingenjör	Sintorn, J....	41	44	30.516: —	
Kontorschef	Wennberg, E...	25	28	17.952: —	
Stadsbokhållare	Lindgren, Y...	18	19	10.932: —	
Bokhållare	Lundborg, H...	14	17	10.032: —	
Kanslibiträde	Vakant	11	11	7.968: —	
Maskinbokförerska	Vakant	10	10	7.632: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Kontorsbiträde	Hjorth, I.[4]) ..	9	12		8.280: —	
Avläsareförman	Nilsson, E.	16	19		10.932: —	
1:e Avläsare	Högberg, E. ..	14	17		10.032: —	
Avläsare	Söderberg, T. ..	13	16		9.648: —	
D:o	Sundvall, S. ..	13	16		9.648: —	
D:o	Hellgren, H. ..	13	16		9.648: —	
D:o	Thorin, E.	13	15		9.288: —	
D:o	Haglund, F. ..	13	15		9.288: —	
Ritare	Flink, E.	16	19		10.932: —	
D:o	Vakant	14	14		8.916: —	
Kartriterska	Jonsson, M. ..	10	11	1/8	8.098: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Förrådsbokförare			11		7.968: —	
Kontorsbiträde			8		6.936: —	
Skrivbiträde			7		6.564: —	
3 d:o			6		18.612: —	
1 D:o			4		5.568: —	
1 D:o						4.800: —
2 Springpojkar						6.000: —
Ritbiträde						4.800: —
Tillfällig arbetskraft						10.000: —
För normala löneförhöjningar						4.000: —
Arvoden						
Ordförande						3.000: —
					235.390: —	32.600: —
		Lönesumma total kronor			267.990: —	

11 B. Gasverk					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Förvaltning					
Gasverksingenjör	Lindén, N.	31	33		22.392: —
Tillverkning					
Gasmästare	Tibbling, K. ..	20	23		13.584: —
Verkstadsförman	Tilling, B.	18	20		11.436: —
Gasverkseldare[3])	Petersson, R. ..	13	16		9.648: —
D:o[3])	Larsson, G. ..	13	16		9.648: —
D:o[3])	Andersson, E.	13	16		9.648: —
D:o[3])	Carlsson, A. ..	13	16		9.648: —
D:o[3])	Östlund, E.	13	16		9.648: —
Distribution					
Mätartekniker	Elfving, P. ..	19	21		12.120: —
Mätarjusterareförman	Johansson, N.	15	18		10.428: —

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Förvaltning						
Bitr. driftingenjör			23		13.584: —	
Skrivbiträde						4.800: —
Springpojke						3.120: —
För normala löneförhöjningar						1.000: —
					131.784: —	8.920: —
		Lönesumma total kronor			140.704: —	

11 C. Elverk

Tjänst	Tjänsteinnehavare	Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Ordinarie befattningshavare Fa						
Förvaltning						
Elverksingenjör	Hede, O.......	31	33	1/4	22.977: —	
Driftingenjör	Lindblom, K.-E.	26	27		17.028: —	
Byråingenjör	Hernmyr, H...	24	24		14.364: —	
Installationsingenjör	Wiberg, H. ..	22	25		15.216: —	
Förrådsförman	Johansson, O...	17	17		10.032: —	
Tillverkning						
Maskinist	Jävert, E.	13	16		9.648: —	
Distribution						
Verkmästare	Björk, H.	20	23		13.584: —	
Mätartekniker	Johansson, A.	19	20		11.436: —	
Ledningsförman	Lundkvist, H...	18	21		12.120: —	
D:o	Lagerkvist, G.	18	21		12.120: —	
1:e Montör	Hellman, J. A.	15	18		10.428: —	
D:o	Göthberg, G...	15	18		10.428: —	
D:o	Johansson, K.	15	18		10.428: —	
D:o	Engström, E...	15	18		10.428: —	
D:o	Morberg, J. ..	15	18		10.428: —	
D:o	Jansson, E. ..	15	18		10.428: —	
Mätarjusterare	Björklund, M.	13	16		9.648: —	
D:o	Molin, A.	13	16		9.648: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Distribution						
Mätarjusterare			16		9.648: —	
		Kronor			230.037: —	

12 A 1. Allmän Hälsovård

Tjänst	Tjänsteinnehavare	Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Ordinarie befattningshavare Fa						
Stadsläkare	Andrén, G.....	27	30		19.860: —	
Byråföreståndare	v. Malmborg, C.	21	24		14.364: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Distriktsläkare	Ericsson, T. ..	16	17		10.032: —	
D:o	Jorde, A.	16	17		10.032: —	
D:o	Löfgren, N. ..	16	16		9.648: —	
D:o[8])	Vakant	16	16		9.648: —	
Bostadsinspektör	Olofsson, N. ..	15	16	1/7	9.840: —	
Hälsovårdsinspektör	Gustafsson, G.	15	18		10.428: —	
D:o	Langgren, S...	15	17		10.032: —	
D:o	Jonsson, S. ..	15	16	1/6	9.872: —	
D:o	Andersson, B.	15	15		9.288: —	
Kontorsbiträde[6])	Vakant	8	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Hälsovårdsinspektör			14		8.916: —	
Stadsveterinär (deltidstjänst)[8])						4.700: —
Tjänsteläkarnas semestervikarier						5.625: —
Svampkontrollant						450: —
Jourtjänst						
Läkare (25: — per jour till privatpraktiserande läkare; stfm 22/12 1949 § 385)						1.700: —
Tandläkare (stfm 29/1 1948, § 4)						1.200: —
					138.896: —	13.675: —
		Lönesumma total kronor			152.571: —	

12 A 2. Poliklinik

Extra och tillfälliga befattningar Fa	
Poliklinikssköterska	3.320: —
Tillfällig arbetskraft	200: —
Läkare (statsbidrag; jfr konto 12 A 2—270)	5.750: —
Kronor	9.270: —

13 AB. Vatten- och avloppsverk

Ordinarie befattningshavare Fa						
Förvaltning						
Vattenverksingenjör	Ekman, C.-E...	34	36		24.708: —	
1:e Byråingenjör	Holm, B.	29	31		20.736: —	
Driftingenjör	Sjöström, H...	26	28		17.952: —	
D:o	Kinsten, H. ..	26	26		16.104: —	
Byråingenjör	Malkert, E. ..	24	24		14.364: —	
Installationsingenjör	Åkesson, H. ..	22	23		13.584: —	
Avsynare	Karlsson, Th.	17	20		11.436: —	
Förrådsförman	Lindblad, N. ..	17	18		10.428: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Tillverkning						
Maskinmästare	Mannbro, S. ..	19	21		12.120: —	
Maskinist[7])	Andersson, B.	14	17		10.032: —	
D:o[7])	Kajbrink, A...	14	15		9.288: —	
D:o[8])	Vakant	14	14		8.916: —	
Distribution						
Transportmästare	Allöv, T.	20	21		12.120: —	
Schaktmästare	Johansson, Y.	20	22		12.840: —	
Rörnätsförman[7])	Österberg, E...	19	22		12.840: —	
Arbetsförman	Engström, T...	18	21		12.120: —	
D:o	Carlsson, C. E.	18	19		10.932: —	
Utsättare	Larevall, B. ..	16	17		10.032: —	
Maskinist	Skaborn, Th...	13	16		9.648: —	
D:o	Johansson, J...	13	16		9.648: —	
D:o	Killberg, H. ..	13	15		9.288: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Förvaltning						
Tekniker			17		10.032: —	
Distribution						
Laboratoriebiträde			14		8.916: —	
D:o						5.688: —
Skrivbiträde			6		6.204: —	
För normala löneförhöjningar						1.000: —
					294.288: —	6.688: —
		Lönesumma total kronor			300.976: —	

13 C. Renhållningsverk

Ordinarie befattningshavare Fa						
Förman	Johansson, E.	16	17	1/5	10.296: —	
Renhållningsarbetare[3])	Stärling, K. ..	11	14		8.916: —	
D:o[3])	Persson, K. ..	11	14		8.916: —	
D:o[3])	Jansson, T. ..	11	14		8.916: —	
D:o[3])	Andersson, R.	11	14		8.916: —	
D:o[3])	Vidlund, L.....	11	14		8.916: —	
D:o[3])	Eriksson, E. ..	11	14		8.916: —	
D:o[3])	Andersson, H.	11	14		8.916: —	
D:o[3])	Eriksson, R. ..	11	14		8.916: —	
Kontorsbiträde	Andersson, H.	8	11		7.968: —	
Skrivbiträde	Hallström, R...	6	8		6.936: —	
Arvoden						
Ordförande						400: —
					96.528: —	400: —
		Lönesumma total kronor			96.928: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne- gr. kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
13 D 1. Varmbadhus					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Föreståndare	Söderquist, T...	20	22	12.840: —	
Maskinist	Johansson, A.	13	16	9.648: —	
Eldare	Johansson, T...	12	14	8.916: —	
Biljettförsäljerska	Berg-Conti, K.	5	7	6.564: —	
	Kronor			37.968: —	
13 D 2. Karlslunds tvättinrättning					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Föreståndarinna	Westberg, E...	10	13	8.604: —	
Tillfällig arbetskraft					850: —
				8.604: —	850: —
	Lönesumma total kronor			9.454: —	
13 E 2. Björnön					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Tillsyningsman	Blomstergren, V	12	15	9.288: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Stf tillsyningsman					500: —
				9.288: —	500: —
	Lönesumma total kronor			9.788: —	
13 E 3. Hästholmarna					
Ordningsvakt (c:a 500: — per mån. i 4 mån.) Fa					2.000: —
	Kronor				2.000: —
14 A. Salutorg					
Torguppsyningsman Fa					2.700: —
	Kronor				2.700: —
14 C. Köttbesiktningsbyrå					
Besiktningsveterinär					3.450: —
Vikarie Fa					150: —
Mikroskopist					650: —
Kassör					600: —
Vägare					540: —
Vikarie för vaktmästare Fa					300: —
	Kronor				5.690: —

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr. kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
15 A. Folkskola och fortsättningsskola					
1. Administration					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Folkskolinspektör[7]	Collin, H.	36	39	26.988: —	
Skolkamrer	Eklund, L.	20	23	13.584: —	
Kontorsbiträde	Clason, M. S. ..	8	9	7.272: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Bokhållare			17	10.032: —	
Tillfällig arbetskraft					4.000: —
Arvoden					
Ordförande					600: —
6 överlärare à 2.760 (stfm 28/8 1952)					16.560: —
2 tillsynslärare à 1.370 (stfm 25/9 1952)					2.740: —
1 föreståndare för fortsättningsskolan					1.040: —
1 föreståndare för folkskolans "högre avdelning", expektanslag 1/7—31/12 1954					1.400: —
				57.876: —	26.340: —
		Lönesumma total kronor		84.216: —	
2. Undervisning					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Gymnastikkonsulent	Carli, B.	23	24	14.364: —	
Sångkonsulent	Samuelsson, B.	23	23	13.584: —	
Teckningskonsulent	Segerberg, E.	23	26	16.104: —	
Arvoden					
1 simlärarinna Fa (20 vt à 8.65)					6.750: —
2 trädgårdslärare à 2.055: —					4.110: —
1 bibliotekarie (huvudbiblioteket)					1.950: —
4 D:o (Blåsbo, Gideonsberg, Korsängen, Herrgärdet) à 1.150: —					4.600: —
1 filmarkivarie (stfm 25/9 1952)					1.035: —
1 ledare för goss-blåsorkester					1.600: —
Lärarpersonal enligt statens löneplan:					
120 folkskollärare		21		1.648.296: —	
24 D:o		19		278.976: —	
4 D:o		17		40.128: —	
15 D:o (nya tjänster 1/7 1954)		21		107.730: —	
86 småskollärare		15		860.928: —	
14 D:o		13		127.356: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
4 småskollärare (nya tjänster 1/7 -54)		15			20.856: —	
5 slöjdlärare		18			58.728: —	
15 D:o		16			158.100: —	
11 D:o		15			107.448: —	
4 D:o (nya tjänster 1/7 1954)		16			21.864: —	
3 skolkökslärarinnor		18			36.360: —	
Timlärare i kunskapsämnen i folkskolan						56.741: —
D:o i övningsämnen i folkskolan						18.069: —
D:o i fortsättningsskolan						47.628: —
D:o i privatläsning						2.000: —
Barntillägg						108: —
					3.510.822: —	144.591: —
				Lönesumma total kronor	3.655.413: —	
3. Socialpedagogiska anordningar						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Skolsköterska	Holmberg, B...	14	16		9.648: —	
D:o	Johansson, E.	14	16		9.648: —	
D:o	Nilsson, R.....	14	17		10.032: —	
D:o	Silén, D.	14	16		9.648: —	
D:o	Wahlund, A. ..	14	16		9.648: —	
Extra befattningar och arvoden Fa						
1 skolsköterska fr. o. m. 1/7 1954			14		4.458: —	
Skolläkare (3.15 pr barn och år) ...						21.600: —
2 kuratorer à 800: — (stfm 25/9 1952)						1.600: —
					53.082: —	23.200: —
				Lönesumma total kronor	76.282: —	
4. Fastigheter och inventarier						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Vaktmästare	Berglind, R. ..	12	12		8.280: —	
D:o	Ekström, A. ..	12	15		9.288: —	
D:o	Färnefors, B...	12	14		8.916: —	
D:o	Hallin, J.	12	12		8.280: —	
D:o	Karlsson, B. ..	12	13		8.604: —	
D:o	Pettersson, F.	12	15		9.288: —	
D:o	Salkvist, N. ..	12	15		9.288: —	
D:o	Ståhl, E.	12	12		8.280: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Fastighetsförvaltare			25		15.216: —	
Bitr. fastighetsförvaltare			17		10.032: —	
Skrivbiträde			6		6.204: —	
				Kronor	101.676: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr. kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
5. Skolmåltider					
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Första bespisningsföreståndarinna		15		9.288: —	
Vakthållning (2: — per matlag, stfm 27/10 1949 § 261)					15.400: —
				9.288: —	15.400: —
		Lönesumma total kronor		24.688: —	
15 B. Praktisk realskola					
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Kontorsbiträde		9		7.272: —	
Bibliotekarie					400: —
Simundervisning					200: —
Tillfällig arbetskraft					500: —
Enligt statens löneplan:					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Rektor	Carlfors, K. ..	Cb	9	23.928: —	
Adjunkt	Holm, M.	29	30	19.860: —	
D:o	Olsson, I.	27	27	17.028: —	
D:o	Sanders, A. ..	27	27	17.028: —	
D:o	Vakant (ber. tills. 1/7 1954)	27	27	8.514: —	
D:o	Vakant (ber. tills. 1/7 1954)	27	27	8.514: —	
Asp.-tjänster:					
1 st. sjukvikarie			20	11.436: —	
Icke ordinarie befattningshavare Fa					
E. o. adjunkt	Göransson, I...	23	24	14.364: —	
D:o	Calander, M...	21	21	12.120: —	
Extra adjunkt		21	21	12.120: —	
D:o		21	21	12.120: —	
E. o. övningslärare Fa					
Gymnastiklärare	Westin, J. (deltid)	20	20	3.812: —	
Skolkökslärarinna (deltid)		20	20	3.050: —	
Övriga lärarlöner Fa					
Tillsynslärare					60: —
Övriga icke ordinarie lärare samt timlärare					107.150: —
Rektors semestervikarie					500: —
				171.166: —	108.810: —
		Lönesumma total kronor		279.976: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
15 D. Kommunal flickskola						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Vaktmästare	Lundholm, J...	12	15		9.288: —	
Kanslibiträde	Lönnqvist, V...	11	14		8.916: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Vaktmästarebiträde						1.750: —
Tillfällig arbetskraft						3.000: —
Enligt statens löneplan Fa:						
Rektor	Jansson, I.....	Cb	10		24.708: —	
Ordinarie ämneslärare Fa						
2 tjänster		29	32		43.272: —	
2 tjänster		27	30		39.720: —	
1 tjänst		27	29		18.912: —	
2 tjänster		27	28		35.904: —	
1 tjänst		25	28		17.952: —	
4 tjänster		25	27		68.112: —	
1 tjänst		25	25		15.216: —	
5 tjänster		27	28		89.760: —	
Icke ordinarie ämneslärare Fa						
5 tjänster			25		76.080: —	
2 tjänster			21		24.240: —	
Vikarier						2.000: —
Ordinarie övningslärare Fa						
Teckningslärare	Johansson, L.	21	24		14.364: —	828: —[10])
Gymnastiklärare	Wiegandt, T...	21	22		12.840: —	
Musiklärare	Svensson, E...	21	22		12.840: —	
Slöjdlärare	Lennartson, B.	18	19		10.932: —	
Slöjdlärare	Westling, K...	18	20		11.436: —	
Skolkökslärarinna	Johansson, E.	20	23		13.584: —	
E. o. Övningslärare Fa						
Gymnastiklärare	Magnusson, I.	20	20		11.436: —	
Skolkökslärarinna	Enochsson, R.	17	18		9.039: —	
Slöjdlärare	Vakant (26 vt)	15	15		9.288: —	
Timlärare i övningsämnen Fa						16.900: —
Realskolelinjen						
3 tjänster		23	23		40.752: —	
Timlärare Fa						12.900: —
Timlärare i övningsämnen Fa						7.300: —
Rektorsarvode						1.200: —
					618.591: —	45.878: —
				Lönesumma total kronor	664.469: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
15 F. Handelsgymnasium						
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Föreståndare						2.000: —
Bibliotekarie						200: —
E. o. lärartjänst (½ år fr. 1/7 1954)			27		8.514: —	
Timlärare						25.900: —
					8.514: —	28.100: —
				Lönesumma total kronor	36.614: —	
15 H. Yrkesskola						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Assistent	Forsberg, M.	18	19		10.932: —	
Kontorsbiträde	Pennemo, G.	8	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Skrivbiträde			6		6.204: —	
Enligt statens löneplan:						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Yrkeslärare	Bäckström, S.	22	25		15.216: —	
D:o	Centervall, A.	22	25		15.216: —	
D:o	Carlsson, E.	20	23		13.584: —	
Skolkökslärarinna	Bergman, A.	20	23		13.584: —	
Sömnadslärarinna	Stridbeck, S.	20	23		13.584: —	
D:o	Nordin, M.	20	22		12.840: —	
Ämneslärare	Erdeman, T.	25	26		16.104: —	
D:o	Morén, R.	22	23		13.584: —	
Arvoden						
Rektor						8.492: —
2 tillsynslärare à 2.760: — (överlärare)						5.520: —
Timlärare Fa						90.500: —
					137.784: —	104.512: —
				Lönesumma total kronor	242.296: —	
15 I. Gymnastik och idrott						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Föreståndare	Bemert, T.	23	24		14.364: —	
Arbetsförman	Lundin, H.	18	19		10.932: —	
Vaktmästare	Pihlblad, G.	12	15		9.288: —	
Vaktmästare	Jansson, G.	12	14		8.916: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Skrivbiträde, deltidsanställd						2.000: —
Tillfällig arbetskraft						2.000: —
Ordningsvakter						3.500: —

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne- gr. kl.		Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Arvode						
Ordförande						400: —
					43.500: —	7.900: —
				Lönesumma total kronor	51.400: —	

15 I 2. Idrottsplatser

Försäljare 4: —/tim. Fa		500: —
Vakter 3: —/tim. Fa		400: —
Sjukvårdare 1: 50/tim. Fa		100: —
	Kronor	1.000: —

15 I 3. Idrottshallen

Försäljare 3: —/tim. Fa		500: —
Vakter 2: 50/tim. Fa		400: —
Sjukvårdare 1: 50/tim. Fa		100: —
	Kronor	1.000: —

15 I 4. Dansarrangemang

Föreståndaren 50: —/kväll Fa		1.500: —
Vakter 20: —/kväll Fa		6.000: —
Polis 8: —/tim. Fa		3.100: —
Hallarbete 160: —/kväll Fa		4.800: —
Städning 20: —/kväll Fa		600: —
	Kronor	16.000: —

15 I 5. Bidrag till övrig idrottsverksamhet

Simundervisning		4.000: —
	Kronor	4.000: —

15 J. Stifts- och landsbibliotek

Ordinarie befattningshavare Fa

1:e Biblioteksassistent	Gustafsson, G.	21	24		14.364: —	
Biblioteksassistent	Berlinde, M. ..	19	21		12.120: —	
D:o	Floderus, Th. .	19	19	1/5	11.268: —	
D:o	Floderus, E. ..	19	19	1/4	11.310: —	
Biblioteksbiträde	Eriksson, B. ..	8	10		7.632: —	
D:o	Vakant	7	7		6.564: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Biblioteksasisstent			19		10.932: —	
Biblioteksbiträde			7		6.564: —	
Tillfällig arbetskraft						5.000: —
					80.754: —	5.000: —
				Lönesumma total kronor	85.754: —	
16 A. Socialvårdsbyrå						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Socialvårdschef[1])	Norén, A.	32	35		1.994: —	
D:o	Vakant fr. o. m. 1/2	32	32		19.833: —	
Socialvårdssekreterare	Fägerstam, S.	24	26		16.104: —	
Kassörska	Beskow, M.	13	16		9.648: —	
Kanslibiträde	Sjölin, K.	11	14		8.916: —	
Kontorsbiträde	Ahlström, G.	8	11		7.968: —	
D:o	Ström, M. B.	8	10	1/9	7.744: —	
Skrivbiträde	Söderholm, E.	6	9		7.272: —	
D:o	Lidbom, G.	6	7		6.564: —	
D:o	Andersson, B.	6	6	1/3	6.504: —	
Hemsyster	Larsson, T.	7	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Skrivbiträde			6		6.204: —	
D:o			4		5.568: —	
D:o			2		5.124: —	
Vaktmästare						5.690: —
Tillfällig arbetskraft						4.000: —
Sammanträdesarvoden						300: —
					116.379: —	9.990: —
				Lönesumma total kronor	126.369: —	
16 B 21. Sluten fattigvård (Karlslund och Sommarro)						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Syssloman	Lidquist, H.	22	23		13.584: —	
Husmoder	Flatbacke, I.	16	19		10.932: —	
Vaktmästare	Ericsson, J.V.[5])	13	16		4.020: —	
D:o	Vakant fr. o. m. 1/6	13	13		5.019: —	
Maskinist	Forslund, H.	13	16		9.648: —	
Bitr. maskinist	Larsson, H.	12	15		9.288: —	
Sjuksköterska	Högdén, A.	14	17		10.032: —	
D:o	Björklund, E.	14	17		10.032: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Sjuksköterska	Gerdlén, I.	14	17		10.032: —	
D:o	Jansson, H. ..	14	17		10.032: —	
D:o	Eklund, I.	14	15		9.288: —	
D:o	Vakant	14	14		8.916: —	
Föreståndarinna	Larsson, C. ..	14	17		10.032: —	
Kokerska	Lundkvist, A.	7	10		7.632: —	
Sömmerska	Winterqvist, A.	7	10		7.632: —	
Skrivbiträde	Pennemo, B.-M.	6	8		6.936: —	
Övertidsersättning samt ersättning för obekväm arbetstid till sjuksköterskor enl. avtal (jfr stfm 29/5 1952 § 132) Fa						4.000: —
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Eldare			10		7.632: —	
Läkare (stfm 24/4 1952 § 83)						4.500: —
Predikant						600: —
Organist						250: —
Tillfällig arbetskraft						7.300: —
Arvode till arbetsterapeut						600: —
					150.687: —	17.250: —
				Lönesumma total kronor	167.937: —	

16 B 22. Badelunda ålderdomshem

Ordinarie befattningshavare Fa						
Föreståndarinna	Peijok, E.	14	16		9.648: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Tillfällig arbetskraft						700: —
					9.648: —	700: —
				Lönesumma total kronor	10.348: —	

16 B 3. Öppen fattigvård

Ordinarie befattningshavare Fa						
Socialvårdsassistent	Johansson, E...	17	20		11.436: —	
D:o	Österberg, K...	17	20		11.436: —	
Arvoden						
Ordföranden						600: —
Sammanträdesarvoden Fa						800: —
					22.872: —	1.400: —
				Lönesumma total kronor	24.272: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	Ber. dag för kl. lk-uppfl.[11])		Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
16 C 3. öppen barnavård						
Ordinarie befattningshavare Fa						
1:e Barnavårdsman	Hultgren, E. ..	18	21		12.120: —	
Barnavårdsman	Strandman, K.	17	18		10.428: —	
Assistent	Kahn, G.	17	17		10.032: —	
D:o	Vakant	17	17		10.032: —	
Barnavårdsinspektris	Wengelin, B...	17	20		11.436: —	
D:o	Odqvist, M. ..	17	18		10.428: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Föreståndare å avd. Abb						12.460: —
3 skrivbiträden			8		20.808: —	
Skrivbiträde			5		5.856: —	
Tillfällig arbetskraft						4.000: —
Arvoden						
Ordförande						600: —
Sammanträdesarvoden Fa						700: —
					91.140: —	17.760: —
		Lönesumma total kronor				108.900: —
16 C 40. Barnstugor, gemensam förvaltning						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Inspektris	Lindén, I.	17	18		10.428: —	
Barnträdgårdslärarinna	Andersson, M.	12	14		8.916: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
Assistent och sjukvikarie			11		7.968: —	
Skrivbiträde, deltidsanställd			6		3.102: —	
	Kronor				30.414: —	
16 C 41. Barnträdgårdar inkl. lekplatser och klubbar						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Barnträdgårdslärarinna	Ahlfors, G. ..	12	13		8.604: —	
D:o	Back, H.	12	13		8.604: —	
D:o	Forsman, I. ..	12	15		9.288: —	
D:o	Lundeheim, M.	12	14	1/9	9.040: —	
D:o	Lindgren, A.-L.	12	13		8.604: —	
D:o	Renström, I. ..	12	13		8.604: —	
D:o	Skeppstedt, M.	12	13		8.604: —	
D:o	Vakant (3 st.)	12	12		24.840: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
13 Barnträdgårdslärarinnor			11		103.584: —	
Vaktmästare vid Tunby barnträdgård						1.190: —
Ersättning för extra klubbarbete (10:—/ kväll)						600: —
Ersättning till praktikhandledare för handledning av barnsköterskeelever						400: —
					189.772: —	2.190: —
		Lönesumma total kronor			191.962: —	

16 C 42. Daghem och eftermiddagshem

Tjänst	Innehavare	Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Ordinarie befattningshavare Fa						
Föreståndarinna	Ullberg, H. ..	13	15		9.288: —	
D:o	Larsson, E. ..	13	14	1/7	9.102: —	
Barnträdgårdslärarinna	Löfstedt, E. ..	12	14		8.916: —	
Barnsköterska	Lundgren, E. ..	6	8		6.936: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa						
7 Barnträdgårdslärarinnor			11		55.776: —	
1 Föreståndarinna, deltidsanställd			11		3.984: —	
Slöjdlärare (6: — per lektion)						300: —
Ersättning till praktikhandledare för handledning av barnsköterskeelever..						800: —
					94.002: —	1.100: —
		Lönesumma total kronor			95.102: —	

16 C 43. Uddens koloni

Tjänst	Innehavare	Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
Ordinarie befattningshavare Fa						
Föreståndarinna	Östberg, I. ...	13	16		9.228: —	
Anm. Dyrortsgrupp 2						
Arvoden						
Ersättning för nattjänst (4: — per natt, stfm 23/2 1950 § 42) Fa						1.320: —
					9.228: —	1.320: —
		Lönesumma total kronor			10.548: —	

16 C 5. Ungdomsvård

Föreståndare för ungdomsgårdarna ..	2.300: —
Bitr. föreståndare och vakter Fa	8.600: —
Kronor	10.900: —

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	Ber. dag för lk-uppfl.[11]	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
16 F. Nykterhetsvård					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Inspektör	Bergvall, K. A.	19	22	12.840: —	
Assistent	Vakant	17	17	10.032: —	
Arvoden					
Ordförande					400: —
				22.872: —	400: —
			Lönesumma total kronor	23.272: —	
16 H. Hemsysterverksamhet					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Hemvårdarinna	Nilsson, A. ..	7	10	7.632: —	
D:o	Lindgren, I. ..	7	9	7.272: —	
D:o	Fredriksson, K.	7	9	7.272: —	
D:o	Edvardsson, K.	7	8	6.936: —	
D:o	Johansson, A.	7	10	7.632: —	
D:o	Ullhede, I.	7	9	7.272: —	
D:o	Carlsson, I.-B.	7	7	6.564: —	
D:o	Holmberg, M.	7	7	6.564: —	
D:o	Lindström, B.	7	9	7.272: —	
D:o	Niemi, G. T. ..	7	7	6.564: —	
D:o	Nyberg, S. J.	7	7	6.564: —	
D:o	Söderling, A.R.	7	7	6.564: —	
D:o	Vakant	7	7	6.564: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Tillfällig arbetskraft					5.000: —
Arvode åt expeditionsföreståndare					2.400: —
				90.672: —	7.400: —
			Lönesumma total kronor	98.072: —	
16 H 2. Systugeverksamhet					
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Systugelärarinnor					13.000: —
			Kronor		13.000: —
17 B. Bostadsförmedling					
Ordinarie befattningshavare Fa					
Biträde	Dahlström, M.	10	10	7.632: —	
Extra och tillfälliga befattningar Fa					
Kontorsbiträde			8	6.936: —	
			Kronor	14.568: —	

Tjänst och tjänsteinnehavare		Löne-gr.	kl.	Ber. dag för lk-uppfl.[11])	Lön inkl. lönetillägg	Arvoden andra förm.
18 A. Folkpensionering						
Ordinarie befattningshavare Fa						
Byråföreståndare	Croner, E.	19	20		11.436: —	
Assistent	Andersson, E.	15	17		10.032: —	
Skrivbiträde	Grandin, M. ..	6	7		6.564: —	
Arvoden						
Ordförande i västra disriktet						650: —
Ordförande i östra distriktet						650: —
Tillfällig arbetskraft Fa						3.000: —
					28.032: —	4.300: —
				Lönesumma total kronor	32.332: —	
19 B. Hyresnämnd						
Arvoden till ordförande och ledamöter Fa						9.000: —
Arvode till sekreterare						3.000: —
Tillfällig arbetskraft Fa						6.216: —
Kronor						18.216: —
19 Ö. Kristidsförvaltning, övriga ändamål						
Överblockledare (dk 11/12 1952, § 1038)						400: —
Kronor						400: —

1) Pension från 1/2 1954
2) Ersättning för indragna sportler (stfm § 276/1946 och § 113/1949)
3) Tjänsterna skola vid uppkommande vakans indragas
4) Personlig placering
5) Pension från 1/6 1954
6) Omändrad befattning under förutsättning av stfm:s godkännande
7) Uppflyttning i högre lönegrad under förutsättning av stfm:s godkännande
8) Ny tjänst under förutsättning av stfm:s godkännande
9) Tillägg för omändring av två befattningar som kontorsbiträden till kanslibiträden under förutsättning av stfm:s godkännande
10) Personlig lönefyllnad
11) Under budgetåret

Sammandrag av lönestat för år 1954.

Litt	Förvaltning	Stadens löneplan: Ord. befattningshavare, Antal	Stadens löneplan: Ord. befattningshavare, Lönesumma	Stadens löneplan: Extra befattningshavare, arvoden m. m.	Stat. lönepl.: Antal	Stat. lönepl.: Lönesumma	Totalt
1 A 1	Stadsfullmäktige			1.500			1.500
1 A 2	Löne- och avtalsnämnd ..			5.500			5.500
1 B	Stadsrevision			2.150			2.150
1 C 1	Dk:s gemens. kostnader ..			8.500			8.500
1 C 2	Stadskansli	10	155.316	25.819			181.135
1 C 3	Drätselkontor	21	221.318	83.472			304.790
1 C 4	Dk:s byggnadstekn. byrå..			107.552			107.552
1 Ö	Övriga ändamål			1.000			1.000
2 A	Magistrat och rådhusrätt	11	191.508	72.808			264.316
2 B 1	Polisväsen och fångvård..	107	1.089.670	131.020			1.220.690
2 B 3	Åklagarväsen	4	62.460	9.204			71.664
3 B 1	Uppbördsverk	13	133.886	44.676			178.562
3 B 2	Taxeringskontor			19.000			19.000
3 C	Exekutionsverk	9	97.932	41.652			139.584
4 A	Stadsarkitektkontor	6	92.439	31.012			123.451
4 B	Stadsplanekontor	5	62.412	49.136			111.548
4 C	Stadsingenjörskontor	14	177.616	80.932			258.548
5 A	Civilförsvar			5.000			5.000
6	Brandförsvar	44	452.794	136.711			589.505
7 A	Fastighetskontor	10	136.564	42.528			179.092
7 D 1	Jordbruksrörelse	5	58.428	8.000			66.428
7 D 2	Skogar			1.000			1.000
7 E 2	Stadshotell	1	8.916				8.916
7 F 2	Pensionärshem			2.400			2.400
8 B 1	Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemens. kostnader	17	225.440	15.000			240.440
8 B 4	Dk:s förråd och verkstad	2	18.372				18.372
8 B 5	Grustag	2	17.832				17.832
8 B 7	Maskiner	3	25.812				25.812
8 C	Parkförvaltning	7	87.486	6.456			93.942
9 A	Hamnar	10	120.140	16.724			136.864
10 C	Johannisbergs flygplats ..			550			550
10 D	Båttrafiken	2	20.724	27.014			47.738
11 A	Tekniska verkens gemens. förvaltning	17	189.742	78.248			267.990
11 B	Gasverk	10	118.200	22.504			140.704
11 C	Elverk	18	220.389	9.648			230.037
12 A 1	Allmän hälsovård	12	129.980	22.591			152.571

Litt	Förvaltning	Stadens löneplan: Ord. befattningshavare: Antal	Stadens löneplan: Ord. befattningshavare: Lönesumma	Stadens löneplan: Extra befattningshavare, arvoden m. m.	Stat. lönepl.: Antal	Stat. lönepl.: Lönesumma	Totalt
12 A 2	Poliklinik			9.270			9.270
13 AB	Vatten- och avloppsverk	21	269.136	31.840			300.976
13 C	Renhållningsverk	11	96.528	400			96.928
13 D 1	Varmbadhus	4	37.968				37.968
13 D 2	Karlslunds tvättinrättning	1	8.604	850			9.454
13 E 2	Björnön	1	9.288	500			9.788
13 E 3	Hästholmarna			2.000			2.000
14 A	Salutorg			2.700			2.700
14 C	Köttbesiktningsbyrå			5.690			5.690
15 A 1	Folkskola o. fortsättningsskola, administration	3	47.844	36.372			84.216
15 A 2	Undervisning	3	44.052	20.045	305	3.591.316	3.655.413
15 A 3	Socialpedagogiska anordningar	5	48.624	27.658			76.282
15 A 4	Fastigheter och inventarier	8	70.224	31.452			101.676
15 A 5	Skolmåltider			24.688			24.688
15 B	Praktisk realskola			8.372	11	271.604	279.976
15 D	Kommunal flickskola	2	18.204	4.750	38	641.515	664.469
15 F	Handelsgymnasium			2.200	1	34.414	36.614
15 H	Yrkesskola	2	17.868		8	224.428	242.296
15 I 1	Gymnastik och idrott, gemensam förvaltning	4	43.500	7.900			51.400
15 I 2	Idrottsplatser			1.000			1.000
15 I 3	Idrottshallen			1.000			1.000
15 I 4	Dansarrangemang			16.000			16.000
15 I 5	Bidrag till övrig idrottsverksamhet			4.000			4.000
15 J	Stifts- och landsbibliotek	6	63.258	22.496			85.754
16 A	Socialvårdsbyrå	10	99.483	26.886			126.369
16 B 21	Sluten fattigvård (Karlslund och Sommarro)	15	147.055	20.882			167.937
16 B 22	Badelunda ålderdomshem	1	9.648	700			10.348
16 B 3	Öppen fattigvård	2	22.872	1.400			24.272
16 C 3	Öppen barnavård	6	64.476	44.424			108.900
16 C 40	Barnstugor, gemensam förvaltning	2	19.344	11.070			30.414
16 C 41	Barnträdgårdar inkl. lekplatser och klubbar	10	86.188	105.774			191.962
16 C 42	Daghem och eftermiddagshem	4	34.242	60.860			95.102

Litt	Förvaltning	Stadens löneplan: Ord. befattningshavare: Antal	Stadens löneplan: Ord. befattningshavare: Lönesumma	Stadens löneplan: Extra befattningshavare, arvoden m. m.	Stat. lönepl.: Antal	Stat. lönepl.: Lönesumma	Totalt
16 C 43	Uddens barnkoloni	1	9.228	1.320			10.548
16 C 5	Ungdomsvård			10.900			10.900
16 F	Nykterhetsvård	2	22.872	400			23.272
16 H 1	Hemsysterverksamhet	13	90.672	7.400			98.072
16 H 2	Systugeverksamhet			13.000			13.000
17 B	Bostadsförmedling	1	7.632	6.936			14.568
18 A	Folkpensionering	3	28.032	4.300			32.332
19 B	Hyresnämnd			18.216			18.216
19 Ö	Övr. ändamål, Kristidsförv.			400			400
	Summa	501	5.532.218	1.705.358	363	4.763.277	12.000.853

Bilaga 2 till
skattestatens specialstater

Pensions- och understödsstat för år 1954.

Pension från			Pensions- och under- stöds- belopp Kronor	Kronor
	1 C 2. Stadskansli.			
1/9 1936	Änkefru S. Tenow	ä	2.001: —	
1/7 1938	f. d. Drätselnotarie E. Plantin	p	3.450: —	
1/1 1942	„ Drätseldirektör Th. Öberg	p	7.227: —	
1/6 1952	„ Stadsvaktmästare E. Löfgren..........	p	3.913: —	
			16.591: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 3.913: —			
	„ 74 % „ 12.678: —		11.500: —	28.091: —
	1 C 3. Drätselkontor.			
1/1 1948	f.d. Nöjesskattekontr. K. J. Ekstedt	u	350: —	
1/6 1949	„ Stadskamrer O. Arnstorp	p	9.746: —	
			10.096: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 9.746: —			
	„ 74 % „ 350: —		5.500: —	15.596: —
	2 A. Magistrat och rådhusrätt.			
1/9 1932	Änkefru R. Cronholm	ä	1.860: —	
1/3 1941	„ I. Hedenström	ä	2.181: —	
1/10 1942	„ K. Ödman	ä	2.157: —	
1/1 1951	„ M. Berglund	ä	786: —	
			6.984: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på —			
	„ 74 % „ 6.984: —		5.200: —	12.184: —
	2 B 1. Polisväsen och fångvård.			
1/1 1919	Änkefru G. Wretlöf	ä	600: —	
1/1 1932	f. d. Poliskonstpel E. Kraft	p	2.388: —	
1/9 1932	„ Kriminalkonstapel G. K. Forslund....	p	2.667: —	
1/7 1934	„ Bitr. överkonstapel G. Haake	p	2.667: —	
1/7 1936	„ Poliskonstapel J. E. Persson.........	p	2.217: —	
1/1 1940	„ „ J. A. Johnsson..........	p	1.944: —	
1/9 1940	Änkefru E. Qviberg	ä	855: —	
1/11 1940	f. d. överkonstapel M. Andersson	p	3.252: —	

Pension från			Pensions- och understödsbelopp Kronor	Kronor
1/2 1941	Änkefru J. Carlsson	ä	1.002: —	
1/4 1941	„ H. Weimer	ä	1.047: —	
1/10 1941	f. d. Poliskonstapel A. T. Bertilsson	p	2.127: —	
1/2 1942	„ Kriminalkonstapel A. Sporre	p	2.994: —	
1/3 1942	Änkefru A. L. Löfdahl	ä	1.284: —[1])	
1/2 1942	f. d. Poliskonstapel L. A. Eriksson	p	2.775: —	
1/12 1942	„ „ K. E. Morlin	p	2.775: —	
1/3 1944	„ „ K. A. Fäldt	p	2.406: —	
1/4 1944	Änkefru A. Kling	ä	1.002: —	
1/5 1944	f. d. Poliskonstapel K. J. Andersson	p	2.406: —	
1/4 1945	„ „ C. M. Mårtensson	p	2.460: —	
1/9 1945	„ „ K. H. Carlsson	p	3.075: —	
1/9 1945	„ Överkonstapel J. A. Ström	p	3.942: —	
1/11 1945	Änkefru S. Linder	ä	1.344: —	
1/12 1945	f. d. Bitr. överkonstapel J. V. Marthon	p	2.784: —	
1/2 1946	„ Poliskonstapel K. I. Gustavsson	p	2.769: —	
1/2 1946	Änkefru H. Brohmé	ä	945: —	
1/3 1946	„ I. Rosenberg	ä	786: —	
1/7 1946	f. d. Poliskonstapel D. L. Carlsson	p	3.075: —	
1/2 1948	„ Kriminalkonstapel G. Söder	p	4.434: —	
1/2 1948	„ Poliskonstapel E. Svalberg	p	4.070: —	
1/7 1948	„ Städerska O. Pettersson	p	1.200: —	
1/8 1948	„ Poliskonstapel A. Hising	p	4.070: —	
1/9 1948	„ „ K. Hagevald	p	4.070: —	
1/1 1949	„ „ L. Gustavsson	p	4.070: —	
1/1 1949	„ „ J. Lundgren	p	4.070: —	
1/7 1949	„ Överkonstapel O. Johansson	p	5.215: —	
1/9 1950	„ Poliskonstapel A. Johansson	p	4.070: —	
1/1 1952	„ Kriminalöverkonstapel F. Svensson	p	5.273: —	
1/1 1952	„ Poliskonstapel C. Déander	p	4.070: —	
1/10 1952	„ Överkonstapel E. Wass	p	5.215: —	
1/1 1952	„ Fjärdingsman K. A. Larsson	u	600: —[3])	
1/4 1953	Änkefru H. Björkman	ä	921: —	
1/2 1954	f. d. Polisöverkonstapel G. Dahlin	bp	4.780: —	
			113.716: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 53.407: —			
	„ 74 % „ 60.309: —		73.000: —	186.716: —

3 C. Exekutionsverk.

1/1 1944	f. d. Exekutor R. Steen	p	2.769: —	
1/2 1949	„ „ E. Larsson	p	4.233: —	
1/4 1952	Änkefru E. Carlsson	ä	852: —	

Pension från			Pensions- och under-stöds-belopp Kronor	Kronor
1/1 1953	f. d. Exekutor J. Sundquist	p	4.233: —	
1/8 1953	„ Kanslibiträde G. Skoog	p	3.616: —	
1/1 1954	„ Stadsfogde O. Berglind	p	10.371: —	
			26.074: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 22.453: —			
	„ 74 % „ 3.621: —		14.600: —	40.674: —

4 B. Stadsplanekontor.

1/1 1951	Änkefru Th. Kjellgren	ä	1.963: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 1.963: —		1.100: —	3.063: —

4 C. Stadsingenjörskontor.

1/1 1932	f. d. Bitr. stadsingenjör J. Eriksson	p	4.704: —	
1/5 1949	„ Ingenjör G. Heijkorn	p	800: —	
1/6 1953	„ Underingenjör Th. Lager	p	5.520: —	
			11.024: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 5.520: —			
	„ 74 % „ 5.504: —		7.000: —	18.024: —

6. Brandförsvar.

1/4 1933	f. d. Brandförman J. R. Andersson	p	2.490: —	
1/1 1936	„ Brandman G. A. Lindberg	p	1.974: —	
1/3 1937	„ „ A. R. Ferngren	p	2.139: —	
1/3 1940	„ „ E. L. Rask	p	2.556: —	
1/10 1942	„ Brandmästare G. Th. Medin	p	3.252: —	
1/12 1944	Änkefru S. M. Staberg	ä	1.002: —	
1/8 1945	f. d. Brandman O. L. Karlsson	p	2.871: —	
1/9 1947	„ Brandmästare O. Thorgren	p	4.000: —	
1/11 1948	„ „ E. Johansson	p	4.918: —	
1/4 1949	„ Brandförman A. B. Junggren	p	4.434: —	
1/2 1950	„ „ K. Reimitz	p	4.434: —	
1/3 1950	„ Brandman E. Isaksson	p	4.070: —	
1/5 1950	„ „ E. Andersson	p	4.070: —	
1/6 1950	„ Brandförman E. Andersson	p	4.434: —	
1/11 1950	Änkefru A. V. Lundberg	ä	945: —	
22/8 1951	„ E. Clarholm	ä	4.404: —	
1/8 1953	f. d. Brandman J. Schenning	p	4.070: —	
1/1 1954	„ „ S. Thörning	p	4.070: —	
			60.133: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 38.904: —			
	„ 74 % „ 21.229: —		36.400: —	96.533: —

Pension från			Pensions- och understöds-belopp Kronor	Kronor
		7 A. Fastighetskontor och gemensam förvaltning.		
1/5	1951	Änkefru H. Eriksson ä	1.236: —	
1/6	1952	f. d. Städerska M. Eng p	1.500: —	
		Dyrtidstillägg: 74 % på 2.736: —	2.200: —	4.936: —
		7 D 1. Jordbruksrörelse.		
1/7	1938	f. d. Lantarbetare K. J. Svahn p	864: —	
1/5	1940	„ „ K. A. Eriksson p	957: —	
1/5	1940	„ „ K. A. Wall p	957: —	
1/1	1942	„ Förvaltare T. Dahlström p	5.373: —	
1/2	1944	„ Lantarbetare A. Zetterberg p	912: —	
1/7	1944	„ Svinskötare K. G. Pettersson p	1.302: —	
1/12	1944	„ Ladugårdsförman J. O. Johansson p	1.248: —	
1/2	1945	„ Kördräng C. O. Eriksson p	1.230: —	
1/5	1945	„ Rättare J. E. Tillman p	2.124: —	
1/1	1950	„ Lantarbetare K. J. Bergkvist p	3.420: —	
1/11	1950	„ „ J. A. Sjögren p	3.249: —	
1/1	1952	„ Förvaltare I. Kjellberg p	7.693: —	
1/12	1952	„ Fördräng K. A. Karlsson p	3.420: —	
1/7	1953	Änkefru K. Nordström ä	403: —	
1/4	1954	f. Traktorskötare O. J. Svensson bp	2.430: —	
			35.582: —	
		Dyrtidstillägg: 53 % på 20.212: —		
		„ 74 % „ 15.370: —	22.100: —	57.682: —
		7 E. Hyresfastigheter.		
		2. Stadshotell		
1/1	1937	f. d. Eldare A. Vidfors p	2.109: —	
		Dyrtidstillägg: 74 % på 2.109: —	1.600: —	3.709: —
		8 B 1. Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader.		
1/11	1936	f. d. Kranmaskinist J. V. Åsberg p	1.572: —	
1/2	1937	„ Arbetsförman C. H. Pettersson p	2.775: —	
1/6	1937	Änkefru A. Axelsson ä	600: —	
1/2	1939	„ M. Andersson ä	1.398: —	
1/2	1941	f. d. Kommunalarbetare P. F. Grönberg p	1.287: —	
1/7	1941	Änkefru H. Andersson ä	1.092: —	
1/4	1942	f. d. Kommunalarbetare A. E. Jansson u	350: —	
1/4	1944	Änkefru H. Johansson ä	1.137: —	
1/10	1945	f. d. Kommunalarbetare K. D. Karlsson p	1.464: —	
1/11	1945	Änkefru E. K. Westholm ä	1.029: —	

Pension från			Pensions- och understödsbelopp Kronor	Kronor
1/1 1946	f.d. Kommunalarbetare K. A. Alfredsson	u	350: —	
1/9 1946	„ „ J. G. Kvarnström ..	p	1.692: —	
1/3 1947	„ Stensättare K. E. Karlsson	p	1.423: —	
1/10 1947	„ Kommunalarbetare O. V. Bergström ..	p	1.698: —	
1/1 1948	„ „ A. E. Thörn	u	350: —	
1/7 1948	„ „ A. J. Jonsson	u	350: —	
1/9 1948	„ „ O. M. Jonsson......	p	1.778: —	
6/9 1948	Änkefru E. Johansson	ä	2.734: —[1])	
15/11 1948	f. d. Kommunalarbetare G. Rydmark	p	2.939: —	
1/12 1948	„ „ J. G. Johansson....	u	350: —	
1/1 1949	„ „ A. V. Ehrnström....	p	3.360: —	
1/5 1949	„ „ J. A. Pettersson...	p	3.341: —	
1/10 1949	„ „ E. L. Karlsson	p	2.212: —	
1/11 1949	„ „ K. V. Eriksson	u	350: —	
1/1 1950	„ „ K. A. Stärling	u	350: —	
1/1 1951	„ „ O. Eriksson	p	1.834: —	
1/12 1951	Änkefru E. Andersson	ä	1.406: —	
1/4 1952	f. d. Kommunalarbetare A. Erixon	p	3.420: —	
1/6 1952	„ „ K. E. Öster	p	2.698: —	
1/5 1953	„ „ K. O. Sundström ..	p	1.710: —	
1/11 1953	„ Renhållningsförman F. G. Lindvall	p	4.434: —	
1/1 1954	„ Sopare E. G. Eriksson	p	3.415: —	
1/9 1954	„ „ F. Thunberg	bp	922: —	
			55.820: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 36.203: —			
	„ 74 % „ 19.617: —		33.700: —	89.520: —

8 B 4. Drätselkammarens förråd.

1/12 1944	f. d. Förrådsförman Th. Bergkvist	p	2.220: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 2.220: —		1.700: —	3.920: —

8 B 7. Maskiner.

1/9 1947	Änkefru A. T. Persson	ä	1.158: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 1.158: —		900: —	2.058: —

8 C. Parkförvaltning.

1/1 1930	f. d. Trädgårdsarbetare A. G. Hellberg	p	1.287: —	
1/11 1937	„ „ C. A. Hagström	p	1.170: —	
1/4 1938	Änkefru A. T. Eriksson	ä	540: —	
1/4 1951	f. d. Trädgårdsarbetare K. A. Berglund	u	350: —	
1/1 1953	Änkefru M. Follmer	ä	1.344: —	
			4.691: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 4.691: —		3.500: —	8.191: —

Pension från			Pensions- och under- stöds- belopp Kronor	Kronor
		9 A. Hamnar.		
1/7	1909	f. d. Kranmaskinist S. Svanström tp	48: —[3])	
1/2	1949	„ Kranförman A. E. Engström p	4.295: —	
			4.343: —	
		Dyrtidstillägg: 53 % på 4.295: —	2.300: —	6.643: —
		10 D. Båttrafiken.		
1/4	1947	f. d. Kapten J. Andersson u	1.200: —	
		Dyrtidstillägg: 74 % på 1.200: —	900: —	2.100: —
		11 A. Tekniska verkens gemensamma förvaltning.		
28/3	1929	Änkefru A. Johansson ä	570: —	
29/6	1933	f. d. Kontorsbiträde H. Klingvall p	1.125: —	
1/7	1938	„ Städerska S. Broberg u	300: —	
1/4	1941	„ Överingenjör G. Geston p	6.990: —	
1/1	1942	Änkefru G. Samuelsson ä	822: —	
1/9	1942	„ E. Wallner ä	732: —	
1/5	1946	f. d. Gårdskarl O. G. Olsson p	1.365: —	
1/12	1946	Änkefru A. Eriksson ä	700: —	
1/3	1950	f. d. Förrådsförman J. A. Axelsson p	4.434: —	
1/5	1951	Änkefru H. Larsson ä	1.957: —	
1/3	1953	„ Ch. Wellén........................ ä	750: —	
			19.745: —	
		Dyrtidstillägg: 53 % på 6.391: —		
		„ 74 % „ 13.354: —	13.300: —	33.045: —
		11 B. Gasverk.		
		Förvaltning		
24/1	1930	f. d. Gasmästare K. V. Jansson p	2.994: —	
1/1	1942	Änkefru M. K. Andersson ä	822: —	
1/9	1943	f. d. Gasverkseldare K. Fagerman p	2.580: —	
1/11	1943	f. d. Gasmästare E. Widén p	3.552: —	
1/5	1947	Änkefru H. Fröling tp	1.300: —[4])	
1/4	1950	„ H. S. Hedkvist ä	700: —	
1/8	1950	„ S. Ahlén ä	822: —	
1/11	1951	f. d. Eldare O. Pettersson p	3.913: —	
1/2	1952	„ Smed K. R. Hedlund p	2.793: —	
1/8	1952	Änkefru H. Persson ä	700: —	
1/6	1953	„ F. Lagerkvist ä	1.710: —	
			21.886: —	
		Dyrtidstillägg: 53 % på 8.416: —		
		„ 74 % „ 12.170: —	13.500: —	35.386: —

Pension från			Pensions- och under-stöds-belopp Kronor	Kronor
		11 C. Elverk.		
Förvaltning				
22/2	1923	Änkefru H. Boholm ä	636: —	
1/4	1940	„ T. Johanzon ä	630: —	
1/10	1940	f. d. Kommunalarbetare A. V. Adamsson .. p	879: —	
1/1	1941	„ Linjearbetare L. A. Larsson u	350: —	
1/7	1942	„ Lyktvakt Hj. Hedin u	250: —	
1/7	1945	Änkefru H. Larsson ä	630: —	
1/1	1946	f. d. Montör O. Ehn p	720: —	
7/2	1946	„ Linjearbetare O. Löf p	1.692: —	
1/11	1946	Änkefru K. A. Eriksson ä	700: —	
1/5	1948	f. d. Mätaruppsättare E. Lundevall p	3.216: —	
1/1	1949	„ Kommunalarbetare K. J. Stenius u	350: —	
3/10	1949	Änkefru O. Broman ä	2.321: —	
1/6	1951	„ A. Pettersson ä	1.710: —	
5/3	1952	f. d. Kommunalarbetare K. Johansson p	2.280: —	
1/11	1952	„ Driftingenjör F. Heimer p	7.693: —	
1/5	1953	Änkefru E. Gustafsson ä	2.117: —	
			26.174: —	
Dyrtidstillägg:		53 % på 19.337: —		
„		74 % „ 6.837: —	15.400: —	41.574: —
		12 A 1. Allmän hälso- och sjukvård.		
1/10	1941	f. d. Stadssjuksköterska E. Karlsson tp	527: —	
1/10	1943	„ „ S. Sandén tp	345: —	
1/2	1944	„ 2:e Stadsläkare C. Idar p	4.929: —	
1/3	1947	Änkefru J. Jansson ä	1.434: —	
1/8	1948	f. d. 1:e Hälsovårdsinspektör E. Berggren .. p	4.918: —	
1/5	1953	Änkefru H. Forsberg ä	2.117: —	
1/4	1954	f. d. Hälsovårdsinspektör G. Gustafsson bp	3.175: —	
			17.445: —	
Dyrtidstillägg:		53 % på 10.210: —		
„		74 % „ 7.235: —	10.800: —	28.245: —
		13 AB. Vatten- och avloppsverk.		
Förvaltning				
10/11	1930	f. d. Rörmontör K. Johansson p	1.302: —	
17/11	1931	„ Rörläggare J. A. Falk p	1.365: —	
1/1	1935	Änkefru A. Eriksson ä	700: —	
1/3	1935	„ A. Gustavsson ä	700: —	
1/8	1937	f. d. Kommunalarbetare J. F. Lundkvist p	996: —	

Pension från			Pensions- och under- stöds- belopp Kronor	Kronor
1/7 1939	Änkefru A. Eriksson	ä	700: —	
1/1 1940	f. d. Kommunalarbetare K. A. Broberg	p	1.698: —	
21/4 1941	Änkefru G. Johansson	u	300: —	
1/6 1941	f. d. Kommunalarbetare K. E. Sjöström	u	350: —	
1/1 1942	,, ,, C. E. Söder	u	350: —	
1/5 1942	,, Maskinist K. A. Eriksson	p	2.466: —	
1/6 1942	,, Rörnätsförman P. J. Hedkvist	p	2.994: —	
1/1 1943	,, Kommunalarbetare E. K. Lindström	p	879: —	
1/4 1943	Änkefru H. Karlsson	ä	700: —	
1/10 1943	f. d. Kommunalarbetare F. Hjelm	p	936: —	
1/5 1944	,, ,, G. A. Andersson	p	1.755: —	
1/8 1944	Änkefru E. Andersson	ä	855: —	
1/1 1945	f. d. Kommunalarbetare K. A. Karlsson	u	350: —	
1/3 1945	Änkefru A. E. Lönnqvist	ä	1.644: —	
1/12 1946	,, A. Johansson	ä	700: —[2])	
1/2 1947	f. d. Kommunalarbetare F. A. Pettersson	p	1.535: —	
6/3 1947	Änkefru A. Österberg	ä	730: —[1])	
1/5 1948	f. d. Smed K. B. Falk	p	2.037: —	
1/9 1948	Änkefru E. K. Eklund	ä	1.121: —	
1/10 1948	f. d. Kommunalarbetare P. A. Johansson	u	350: —	
28/11 1948	Änkefru G. Schörling	ä	1.608: —	
1/12 1948	f. d. Kommunalarbetare K. O. Fredriksson	u	350: —	
1/4 1950	,, ,, K. B. Flyckt	p	1.710: —	
1/6 1950	,, ,, F. S. Sundkvist	p	2.290: —	
1/11 1950	Änkefru S. Frimodig	ä	1.179: —	
1/12 1951	f. d. Förrådsarbetare H. Pettersson	p	3.420: —	
1/12 1951	Änkefru E. Forslund	ä	2.603: —[1])	
1/4 1953	f. d. Kommunalarbetare K. I. Lööv	p	3.420: —	
1/5 1953	,, Rörläggare J. O. Thelin	p	2.940: —	
1/5 1953	,, Kommunalarbetare B. V. Skarf	p	1.116: —	
			48.149: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 23.444: —			
	,, 74 % ,, 24.005: —		30.200: —	78.349: —

13 C. Renhållningsverk.

1/9 1931	Änkefru A. Jansson	ä	786: —	
1/7 1933	,, H. Sunesson	ä	732: —	
1/9 1938	f. d. Förman K. A. Fransson	p	1.758: —	
1/5 1939	Änkefru E. Eriksson	ä	759: —	
1/5 1939	,, M. Karlsson	ä	759: —	
1/9 1941	f. d. Renhållningsarbetare K. J. Persson	p	2.304: —	

Pension från		Pensions- och under- stöds- belopp Kronor	Kronor
1/3 1942	f. d. Renhållningsarbetare K. A. Kihlgren .. p	2.466: —	
1/7 1945	„ „ N. M. Jansson .. p	1.416: —	
1/3 1951	„ Förman A. Westlin p	4.233: —	
1/7 1951	„ Renhållningsarbetare G. E. Bergkvist .. u	350: —	
		15.563: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 4.233: —		
	„ 74 % „ 11.330: —	10.700: —	26.263: —
	13 D 1. Varmbadhus.		
1/6 1932	f. d. Badmästare J. Söderström p	1.800: —	
1/2 1944	„ Simhallsvakt F. Öhman p	1.029: —	
1/2 1945	„ Baderska E. Gustafsson p	1.413: —	
1/6 1948	„ „ L. Öst p	684: —	
1/2 1949	„ Biljettförsäljerska H. Gustafsson p	2.693: —	
1/12 1949	„ Baderska N. Johansson p	1.594: —	
1/2 1951	„ „ L. Svanström p	1.660: —	
1/10 1951	„ Maskinist Th. Asplund p	3.913: —	
1/3 1954	„ Baderska E. Persson bp	1.186: —	
		15.972: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 11.046: —		
	„ 74 % „ 4.926: —	9.500: —	25.472: —
	13 D 2. Karlslunds tvättinrättning.		
1/4 1952	f. d. Bitr. vaktmästare K. Sandh p	3.385: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 3.385: —	1.800: —	5.185: —
	13 E 3. Hästholmarna.		
1/1 1944	f. d. Ordningsvakt G. F. Lundberg u	360: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 360: —	300: —	660: —
	14 C. Köttbesiktningsbyrå.		
1/11 1946	Änkefru A. Jonsson ä	1.584: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 1.584: —	1.200: —	2.784: —
	15 A. Folkskola och fortsättningsskola.		
	1. Administration.		
1/1 1948	f.d. Folkskoleinspektör E. Granér p	8.124: —	
12/1 1950	Änkefru A. Toldner ä	3.252: —	
1/2 1952	„ H. Ekman ä	822: —	
		12.198: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 8.946: —	6.700: —	18.898: —

Pension från		Pensions- och under-stöds-belopp Kronor	Kronor
	2. Undervisning.		
1/7 1926	f. d. Slöjdlärare J. F. Brandt tp	535: —	
1/7 1927	„ Folkskollärarinna S. Hammarskjöld .. tp	462: —	
1/4 1928	„ Småskollärarinna O. Berg tp	315: —	
1/5 1928	„ Folkskollärarinna B. Svanholm tp	462: —	
1/7 1929	„ Småskollärarinna A. Lennmalm tp	314: —	
1/12 1931	„ Skolkökslärarinna A. Thunell tp	605: —	
1/7 1932	„ Småskollärarinna A. S. Eriksson...... tp	433: —	
1/9 1933	„ Slöjdlärarinna E. Hahr tp	492: —	
1/7 1934	„ Folkskollärarinna E. Fernquist tp	564: —	
1/12 1934	„ „ E. Kolmodin tp	563: —	
1/7 1935	„ Slöjdlärare A. Hammarsten tp	769: —	
1/9 1936	„ Småskollärarinna I. Lundeberg tp	393: —	
1/9 1939	„ Skolkökslärarinna M. Granér tp	673: —	
1/1 1942	„ „ E. Karlsson tp	532: —	
1/7 1945	„ Slöjdlärare K. A. Karlsson tp	916: —	
1/7 1950	„ „ G. V. Ljungberg tp	850: —	
		8.878: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 8.878: —	6.600: —	15.478: —
	3. Socialpedagogiska anordningar.		
1/7 1944	f. d. Skolläkare C. Idar p	816: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 816: —	700: —	1.516: —
	4. Fastigheter och inventarier.		
1/10 1931	f. d. Vaktmästare F. Andersson p	2.301: —	
1/10 1942	„ Städerska H. Johansson u	350: —	
1/1 1943	„ „ E. Persson u	300: —	
16/7 1947	„ „ M. Söderkvist u	350: —	
1/11 1948	Änkefru J. Andersson ä	1.219: —	
1/1 1950	f. d. Städerska E. E. Svangren p	750: —	
1/1 1953	„ „ N. Norström p	600: —	
1/3 1953	„ Bespisningsförest. M. A. Sjöberg p	1.100: —	
1/6 1953	„ Städerska E. Ersby u	350: —	
1/11 1954	„ Vaktmästare A. Ekström bp	628: —	
		7.948: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 1.847: —		
	„ 74 % „ 6.101: —	5.500: —	13.448: —

15 B. Praktisk realskola.

1/5 1936	f. d. Ämneslärare I. Fröier tp	1.380: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 1.380: —	1.100: —	2.480: —

Pension från			Pensions- och understödsbelopp Kronor	Kronor
	15 H. Yrkesskola.			
1/2 1934	Änkefru I. Lundahl	ä	1.200: —	
1/9 1940	„ A. Svensson	ä	918: —	
1/2 1941	f. d. Maskinist P. U. Björkman	u	350: —	
1/10 1947	„ Arkitekt A. Grane	p	3.879: —	
19/5 1950	Änkefru M. Sigfrids	ä	1.422: —	
			7.769: —	
	Dyrtidstillägg: 74 % på 7.769: —		5.800: —	13.569: —
	15 I. Gymnastik och idrott.			
1/4 1951	Änkefru I. Johansson	ä	855: —	
1/5 1951	f. d. Städerska A. K. Pettersson	u	350: —	
			1.205: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 855: —			
	„ 74 % „ 350: —		800: —	2.005: —
	15 J. Stifts- och landsbibliotek.			
1/6 1943	f. d. Bibliotekarie O. Hallberg	p	2.000: —	
1/7 1952	„ Biblioteksbiträde A. Andersson	p	3.169: —	
			5.169: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 3.169: —			
	„ 74 % „ 2.000: —		3.200: —	8.369: —
	16 A. Socialvårdsbyrå.			
1/11 1938	f. d. Kontorsbiträde E. Isaksson	p	1.347: —	
1/2 1954	„ Socialvårdschef A. Norén	p	8.934: —	
			10.281: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 8.934: —			
	„ 74 % „ 1.347: —		5.800: —	16.081: —
	16 B 21. Sluten fattigvård, Karlslund.			
1/2 1929	Änkefru A. Larsson	ä	790: —	
1/5 1935	f. d. Kokerska E. Andersson	p	873: —	
1/2 1939	„ Sjuksköterska A. Forslund	tp	1.560: —	
15/1 1940	„ Vårdbiträde E. Vinterkvist	p	813: —	
1/4 1945	Fröken K. E. Pihl	p	603: —	
1/1 1947	f. d. Husmor O. Lundberg	tp	1.344: —	
1/4 1949	„ Vårdbiträde A. Nordin	p	1.776: —	
1/1 1953	Änkefru Rigmor Pihl	ä	600: —	
1/6 1954	f. Vaktmästare J. Eriksson	bp	2.283: —	
			10.642: —	
	Dyrtidstillägg: 53 % på 2.283: —			
	„ 74 % „ 8.359: —		7.400: —	18.042: —

Pension från			Pensions- och under- stöds- belopp Kronor	Kronor
		16 C 3. Öppen barnavård.		
1/8	1953	f. d. Föreståndare C. Scott p	4.918: —	
		Dyrtidstillägg: 53 % på 4.918: —	2.700: —	7.618: —
		16 C 4. Barnstugor.		
1/9	1941	f. d. Föreståndarinna H. Andersson p	875: —	
1/9	1948	„ Husmor S. Sundkvist p	950: —	
			1.825: —	
		Dyrtidstillägg: 74 % på 1.825: —	1.400: —	3.225: —
			Kronor	977.332: —

1) Häri ingår pension till minderåriga.

2) Enligt stadsfullmäktiges beslut den 26/2 1948 § 49 utgår pension till änkefru A. Johansson med 945: — kr. per år jämte dyrtidstillägg f. n. 74 % = 699: 30 eller tillsammans 1.644: 30. Avdrag göres för livränta från Rfa (nr 72273) med 975 kr. För staden att utbetala 1.644: 30 — 975: — = 669: 30.

3) På detta belopp utgår icke dyrtidstillägg.

4) Enligt löne- och avtalsnämndens beslut den 2/6 1947 § 134 utgår pension till änkefru H. Fröling med 1.434: — kr. per år jämte dyrtidstillägg f. n. 74 % = 1.061: 16 eller tillsammans 2.495: 16. Avdrag göres för livränta från Rfa (nr 75072) med 1.200: — kr. För staden att utbetala 2.495: 16 — 1.200: — = 1.295: 16.

p) Pension.
tp) Tilläggspension.
u) Understöd till f. d. befattningshavare.
ä) Pension till änka efter befattningshavare.
bp) Beräknat

Sammanställning över stadens pensionskostnader år 1954.

Förvaltning		Utgående pensioner	Avgifter SKP	SPA	SPP	Fonden	Utjämn.-överskott	Summa
1 C 2	Stadskansli	28.091: —	16.398: —			11.808: —	703: —	57.000: —
1 C 3	Drätselkontor	15.596: —	20.806: —			14.734: —	864: —	52.000: —
1 C 4	Drätselkammarens byggnadstekniska byrå				3.934: —		466: —	4.400: —
2 A	Magistrat och rådhusrätt	12.184: —	7.478: —			27.310: —	28: —	47.000: —
2 B 1	Polisväsen och fångvård	186.716: —	159.740: —			61.234: —	310: —	408.000: —
2 B 3	Åklagarväsen		7.344: —			5.398: —	258: —	13.000: —
3 B 1	Uppbördsverk		10.962: —			10.238: —	800: —	22.000: —
3 C	Exekutionsverk	40.674: —	5.772: —			5.609: —	945: —	53.000: —
4 A	Stadsarkitektkontor		16.070: —				930: —	17.000: —
4 B	Stadsplanekontor	3.063: —	8.408: —			3.221: —	308: —	15.000: —
4 C	Stadsingenjörskontor	18.024: —	24.034: —			2.568: —	374: —	45.000: —
6	Brandförsvar	96.533: —	87.778: —			22.037: —	652: —	207.000: —
7 A	Fastighetskontor och gemensam förvaltning	4.936: —	24.242: —			1.102: —	720: —	31.000: —
7 B 2	Kv. Njord nr 1					456: —	44: —	500: —
7 D 1	Jordbruksrörelse	57.682: —	22.728: —			10.189: —	401: —	91.000: —
7 E 2	Stadshotell	3.709: —	2.170: —			1.783: —	338: —	8.000: —
8 B 1	Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader	89.520: —	81.002: —			60.292: —	186: —	231.000: —
8 B 3	Allmän belysning och renhållning		2.654: —			1.102: —	244: —	4.000: —
8 B 4	Drätselkammarens förråd	3.920: —	4.188: —			4.406: —	486: —	13.000: —
8 B 5	Grustag					3.566: —	434: —	4.000: —
8 B 6	Bilar		6.870: —			2.203: —	927: —	10.000: —
8 B 7	Maskiner	2.058: —	21.196: —			6.747: —	999: —	31.000: —

	Förvaltning	Utgående pensioner	Avgifter SKP	SPA	SPP	Fonden	Utjämn.-överskott	Summa
8 C	Parkförvaltning	8.191: —	50.908: —			19.130: —	771: —	79.000: —
9 A	Hamnförvaltning	6.643: —	27.120: —			17.604: —	633: —	52.000: —
10 D	Båttrafiken	2.100: —	3.784: —				116: —	6.000: —
11 A	Tekniska verkens gemensamma förvaltning	33.045: —	12.436: —			19.735: —	984: —	66.200: —
11 B 1	Gasverk, Förvaltning......	35.386: —	4.384: —				430: —	40.200: —
11 B 2	Gasverk, Tillverkning		37.554: —			14.568: —	78: —	52.200: —
11 B 3	Gasverk, Distribution......		7.226: —			4.289: —	85: —	11.600: —
11 C 1	Elverk, Förvaltning	41.574: —	10.038: —				388: —	52.000: —
11 C 2	Elverk, Tillverkning		2.454: —				46: —	2.500: —
11 C 3	Elverk, Distribution		36.178: —			36.108: —	14: —	72.300: —
12 A 1	Allmän hälso- och sjukvård	28.245: —	24.524: —			4.493: —	738: —	58.000: —
13 AB 1	Vatten- och avloppsverk, Förvaltning	78.349: —	11.554: —				97: —	90.000: —
13 AB 2	Vatten- och avloppsverk, Tillverkning		3.352: —			1.930: —	18: —	5.300: —
13 AB 3	Vatten- och avloppsverk, Distribution		60.470: —			39.291: —	39: —	99.800: —
13 C	Renhållningsverk	26.263: —	14.536: —			23.712: —	489: —	65.000: —
13 D 1	Varmbadhus	25.472: —	10.216: —			4.918: —	394: —	41.000: —
13 D 2	Karlslunds tvättinrättning	5.185: —				2.455: —	360: —	8.000: —
13 E 2	Björnön					1.858: —	142: —	2.000: —
13 E 3	Hästholmarna	660: —					340: —	1.000: —
14 C	Köttbesiktningsbyrå	2.784: —					216: —	3.000: —
15 A	Folkskola och fortsättningsskola							
1	Administration	18.898: —	9.816: —				286: —	29.000: —
2	Undervisning	15.478: —	10.000: —	20.000: —			522: —	46.000: —
3	Socialpedagogiska anordningar	1.516: —		2.901: —			583: —	5.000: —
4	Fastigheter och inventarier	13.448: —	10.636: —			4.508: —	408: —	29.000: —

Förvaltning		Utgående pensioner	Avgifter SKP	SPA	SPP	Fonden	Utjämn.-överskott	Summa
15 B	Praktisk realskola	2.480: —		2.300: —			220: —	5.000: —
15 D	Kommunal flickskola		1.904: —	10.000: —		1.858: —	238: —	14.000: —
15 H	Yrkesskola	13.569: —		8.550: —		2.424: —	457: —	25.000: —
15 I 1	Gymnastik och idrott	2.005: —	14.376: —			1.858: —	761: —	19.000: —
15 J	Stadsbibliotek	8.369: —	15.058: —				573: —	24.000: —
16 A	Socialvårdsbyrå	16.081: —	10.298: —			3.523: —	98: —	30.000: —
16 B 21	Sluten fattigvård, Karlslund	18.042: —	16.138: —	6.243: —		8.724: —	853: —	50.000: —
16 B 22	Sluten fattigvård, Badelunda ålderdomshem			726: —			274: —	1.000: —
16 B 3	Öppen fattigvård					4.574: —	426: —	5.000: —
16 C 3	Öppen barnavård	7.618: —	10.280: —			2.287: —	815: —	21.000: —
16 C 40	Barnstugor: Gemensam förvaltning	3.225: —	20.790: —			1.858: —	127: —	26.000: —
16 F	Nykterhetsvård		2.876: —				124: —	3.000: —
16 H 1	Hemsysterverksamhet			6.227: —			773: —	7.000: —
17 B	Bostadsförmedling		1.000: —					1.000: —
18 A	Folkpensionering		5.214: —				786: —	6.000: —
	Summa kronor	977.332: —	974.960: —	56.947: —	3.934: —	477.708: —	26.119: —	2.517.000: —

Bilaga 4 till
skattestatens specialstater

Förteckning över räntor på fasta tillgångar.

Titel	Litt	Förvaltning		Anläggningarnas värde	Ränta à 4 % (avrundat)
1 B		**Stadsrevision**			
	185	Andelar i Sveriges Kommunalekonomiska förening u. p. a.		26.200: —	1.000: —
7 B		**Förvaltningsfastigheter**			
1	185	Rådhus med annex		427.000: —	17.100: —
2	185	Kv. Njord nr 1		615.000: —	24.600: —
3	185	Polisstation		272.000: —	10.900: —
4	185	Brandstation		967.000: —	38.700: —
5	185	Tullhus		302.000: —	12.100: —
6	185	Diverse fastigheter		653.002: —	26.100: —
7	185	Förrådsbyggnader		347.000: —	13.900: —
8	185	Barnstuga, daghem och barnkoloni		268.000: —	10.700: —
7 C	185	**Exploateringsfastigheter**		4.445.023: —	177.800: —
7 D		**Jordbruksrörelse**			
1	185	Andelar i Arosbygdens Lantmannaförbund	8.100: —		
		Andelar i Västmanlands läns andelsslakteriförening	1.300: —	9.400: —	400: —
7 D 2	185	**Skogar**		200.000: —	8.000: —
7 D 3	185	**Jordbruksfastigheter och grustag**		2.238.300: —	89.500: —
7 E		**Hyresfastigheter**			
1	185	Diverse fastigheter och bostadsrätter		6.870.900: —	274.800: —
2	185	Stadshotell		1.180.000: —	47.200: —
4	185	Paviljong i Stadsparken		225.000: —	9.000: —
5	185	Varumagasin och dylikt		480.000: —	19.200: —
6	185	Omnibusgarage		657.000: —	26.300: —
7 F 2	185	**Pensionärshem**		3.720.000: —	148.800: —
7 Ö		**Aktier och andelar i byggnadsföretag**			
	185	Aktier i AB Arbetarbostäder	300.000: —		
		Aktier i Byggnads AB Mimer	500.000: —	800.000: —	32.000: —

Titel	Litt	Förvaltning	Anläggningarnas värde	Ränta à 4 % (avrundat)
8 B		**Gatuförvaltning**		
9	185	Bekvämlighetsinrättningar	105.000: —	4.200: —
8 C	185	**Parkförvaltning**	135.000: —	5.400: —
10 C	185	**Johannisbergs flygplats**	37.000: —	1.500: —
10 D		**Båttrafiken**		
	185	Motorfartyg	496.900: —	19.900: —
10 F		**Aktier och andelar i kommunikationsföretag**		
	185	Aktier i Västerås Omnibus AB	200.000: —	8.000: —
11 A		**Tekniska verkens gemensamma förvaltning**		
	481	Gemensamma förvaltningen	135.700: —	5.400: —
11 B		**Gasverk**		
	2281	Tillverkning	2.611.700: —	104.400: —
	2381	Distribution	441.900: —	17.700: —
11 C		**Elverk**		
	3281	Tillverkning	4.400: —	200: —
	3381	Distribution	3.045.500: —	121.800: —
13 AB		**Vatten- och avloppsverk**		
	1281	Tillverkning	2.940.400: —	117.700: —
	1381	Distribution	6.673.900: —	267.000: —
	1481	Installationsverksamhet	107.000: —	4.300: —
13 C	185	**Renhållningsverk**	10.000: —	400: —
13 D 1	185	**Varmbadhus**	380.000: —	15.200: —
13 E		**Anordningar för friluftsliv**		
2	185	Björnön	250.000: —	10.000: —
3	185	Hästholmarna	308.000: —	12.300: —
4	185	Johannisberg	22.000: —	900: —
5	185	Småbåtshamnar	279.000: —	11.200: —
15 A 4	185	**Folkskola**	10.961.500: —	438.500: —
15 D	185	**Kommunal flickskola**	1.480.000: —	59.200: —
15 G		**Statliga läroverk**		
1	185	Allmänt läroverk	4.651.000: —	186.000: —

Titel	Litt	Förvaltning	Anläggningarnas värde	Ränta à 4 % (avrundat)
15 H	185	**Yrkesskola**	580.000: —	23.200: —
15 I		**Gymnastik och idrott**		
2	185	Idrottsplatser	358.000: —	14.300: —
3	185	Idrottshallen	482.000: —	19.300: —
15 Ö		**Övriga ändamål**		
	185	Aktier i Västerås Teater AB	73.600: —	2.900: —
16		**Socialvård**		
B 21	185	Sluten fattigvård, Karlslund	1.288.000: —	51.500: —
22	185	Sluten fattigvård, Badelunda ålderdomshem	100.000: —	4.000: —
		Summa kronor	62.860.325: —	2.514.500: —

Bilaga 5 till
skattestatens specialstater

Stadens underställningsfria lånerätt.

Stadens underställningsfria lånerätt enligt § 74 mom. 2 lag om kommunalstyrelse i stad beräknas sålunda:

Ett sammanlagt belopp motsvarande för varje å staden belöpande skattekrona enligt den under nästföregående år fastställda taxeringen en utdebitering av fem kronor

5 × 2.727.705: 95 = **13.638.529: 75**

Lån, som här avses, skall vara ställda att återbetalas inom fem år och, därest lånetiden är mer än ett år, att årligen avbetalas.

Lån, amorteringar och

Löp. nr	Långivare	År	Urspr.-ligt lånebelopp	Amort-tid år	Slut-amorterat	Rän-tefot
	1. Fonderade lån med Kungl. Maj:ts tillstånd					
3	Kungl. Pensionsstyrelsen (Pensionsförsäkringsfonden)	1916	250.000: —	40	31/12 1956	4,75
4	D:o	1917	250.000: —	40	31/12 1957	4,75
5	D:o	1918	350.000: —	40	30/6 1958	4,75
6	D:o	1918	350.000: —	40	30/6 1958	5,25
7	D:o	1920	210.000: —	40	31/12 1960	6
17	Svenska Arbetarnas Allmänna Försäkringsförening	1926	200.000: —	30	31/12 1956	3
18	Sveriges Allmänna Försäkringsförening och Begravningsfond..	1926	200.000: —	30	31/12 1956	3
19	Städernas Allm. Brandstodsbolag	1926	319.663: 33	30	31/12 1956	5
29	Kungl. Generalpoststyrelsen	1931	881.000: —	24	30/12 1955	4,5
31	Västmanlands läns landsting	1932	250.000: —	25	1/4 1957	5
50	Kungl. Pensionsstyrelsen (Pensionsförsäkringsfonden)	1934	812.000: —	20	30/6 1954	3,4
59	Kungl. Generalpoststyrelsen	1936	1.686.500: —	25	30/12 1961	3,5
60	Riksförsäkringsanstalten	1937	1.089.500: —	25	31/12 1962	3
72	Kungl. Generalpoststyrelsen	1939	2.289.000: —	20½	1/9 1959	2,55
74	D:o............................	1940	350.000: —	25	30/3 1965	3,2
75	Västerås stads stiftelser	1940	415.350: —	25	5/5 1965	3,1
76	Västmanlands läns erkända centralsjukkassa	1940	300.000: —	20	1/12 1960	3
77	Västmanlands läns landsting	1940	122.500: —	20	1/12 1960	3
78	Stiftelser under Västerås stads fattigvårdsstyrelses förvaltning	1940	125.000: —	20	1/12 1960	3
81	Kungl. Pensionsstyrelsen (Folkpensioneringsfonden)	1941	700.000: —	25	30/9 1966	3,5
82	Svenska Personal-Pensionskassan	1941	858.800: —	25	30/9 1966	3,9
84	Kungl. Generalpoststyrelsen	1942	485.876: 78	15	30/6 1957	3,5
85	Västerås stads stiftelser	1942	736.493: 12	15	30/6 1957	3,5
86—89	Försäkringsaktiebolaget Skandia	1942	972.000: —	20	31/12 1962	3,5
90	D:o	1943	694.900: —	25	30/4 1968	3,5
91	Livförsäkringsbol. Framtiden ..	1943	700.000: —	19	1/6 1962	3,6

Bilaga 6 till skattestatens specialstater

räntor år 1954.

Räntetermin	Lånebelopp 1/1 1954	Ränta 1954	Amortering 1954	Konvertering	Anteckningar
31/12	38.507: 47	1.829: 10	12.245: 09	Bundet	
31/12	50.197: 29	2.384: 37	11.689: 82	,,	
30/6	85.900: 25	4.080: 26	15.623: 60	,,	
30/6	90.725: —	4.763: 06	16.337: 17	,,	
31/12	77.913: 03	4.674: 78	9.282: 14	,,	
30/6 31/12	31.144: 45	934: 34	10.076: 17	,,	
30/6 31/12	31.144: 45	934: 34	10.076: 17	,,	
30/6 31/12	56.634: 74	2.831: 74	17.962: 71	,,	
30/6 30/12	92.678: 52	4.170: 54	45.823: 71	,,	Förutv. 1916 års obl.-lån à kr. 1.095.000: —.
1/4 1/10	62.920: 44	2.781: 23	14.591: 48	,,	
30/6 30/12	55.525: 45	943: 93	55.525: 45	,,	Förutv. 1924 års obl.-lån à kr. 1.000.000: —.
30/12	678.605: 06	23.751: 18	75.048: 82	,,	
30/6 31/12	487.868: 71	14.278: 90	47.978: 80	,,	
1/3 1/9	906.000: —	23.103: —	133.000: —	1/3 1954	Förutv. 1919 års obl.-lån à kr. 2.744.000: —.
30/3 30/9	213.695: 63	6.600: 07	14.886: 74	Bundet	
5/5	253.277: 14	7.851: 59	17.745: 30	,,	
1/6 1/12	133.276: 43	3.998: 30	17.393: 40	,,	
1/6 1/12	54.421: 16	1.632: 64	7.102: 31	,,	
1/12	55.531: 81	1.665: 95	7.247: 26	,,	
30/3 30/9	445.655: 07	15.597: 93	27.658: 05	,,	
31/3 30/9	546.550: —	21.316: —	33.078: —	,,	
30/6 30/12	136.959: 18	4.468: 81	37.441: 19	,,	Förutv. 1932 års lån à kr. 663.000: —.
30/6 31/12	207.620: 91	6.774: 47	56.751: 53	,,	Förutv. 1932 års lån à kr. 1.000.000: —.
30/6 31/12	520.298: —	18.212: —	50.178: —	,,	Del av förutv. 1933 års lån à kr. 1.765.000: —. dessförinnan 1922 års obl.-lån kr. 2.000.000:—.
30/4 30/10	485.610: —	16.556: —	25.166: —	,,	
1/6 1/12	390.011: 12	13.366: 09	37.461: 60	,,	

Löp. nr	Långivare	År	Urspr.-ligt lånebelopp	Amort.-tid år	Slut-amorterat	Räntefot
92	Försäkringsaktiebolaget Skandia	1943	687.299: 76	19	1/6 1962	3,6
93	Kungl. Generalpoststyrelsen	1944	875.500: —	20	30/12 1964	3,5
95	D:o	1946	932.900: —	20	30/12 1966	3
96	D:o	1947	2.065.000: —	25	30/6 1972	3
101	Kungl. Generalpoststyrelsen	1947	1.823.222: 23	20	30/12 1967	3,1
102	Riksförsäkringsanstalten	1948	1.000.000: —	25	31/12 1973	3,25
103	Kungl. Pensionsstyrelsen (Folkpensioneringsfonden)	1948	1.210.000: —	25	30/9 1973	3,25
108	1950 års obligationslån	1950	11.000.000: —	25	1/6 1975	3
112	Kungl. Generalpoststyrelsen	1952	6.377.200: —	20	30/3 1971	3,5
114	Lärarinnornas Pensionsanstalt ..	1952	4.357: 50	5	27/2 1956	4,25
116	Kungl. Generalpoststyrelsen	1952	423.000: —	25	30/6 1977	3,5
117	Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa, understödsförening	1952	1.500.000: —	25	15/8 1977	3,5
118	Svenska Personal-Pensionskassan	1952	3.483.000: —	25	15/8 1977	3,5
119	Kungl. Generalpoststyrelsen	1953	991.500: —	20	30/3 1973	3,5
120	Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa, understödsförening	1953	1.000.000: —	25	1/7 1978	3,6
			48.971.562: 72			
	Lån från egna fonder					
94	Västerås stads särskilda fond för kulturella och allmännyttiga ändamål	1945	430.433: 95	15	1/6 1960	3,5
115	D:o	1952	2.150.000: —	25	30/6 1977	3,5
121	D:o	1953	355.000: —	25	30/6 1978	3,6
	Kronor		51.906.996: 67			
	2. Övriga fonderade lån					
	Lån från egna fonder					
109	Försäljningsmedelsfonden	1951	121.705: —	5	31/12 1956	

Ränteterminer	Lånebelopp 1/1 1954	Ränta 1954	Amortering 1954	Konvertering	Anteckningar
1/6 1/12	382.931: —	13.124: —	36.782: —	Bundet	Del av förutv. 1933 års lån à kr. 1.765.000: —; dessförinnan 1922 års obl.-lån.
30/12	554.517: 29	19.408: 11	42.191: 89	,,	
30/6 30/12	667.300: 21	19.701: 39	42.666: 61	,,	
30/6 30/12	1.666.012: 85	49.470: 24	68.529: 76	,,	Av skattemedel täckt upplåning 77.500: — uppt. lån 2.065.000: — Kronor 2.142.500: —
30/6 30/12	1.388.517: 25	42.424: 38	80.575: 62	,,	
30/6 31/12	858.812: 22	27.660: 97	31.072: 71	1/11 1958	Endast för låntagaren.
30/3 30/9	1.038.655: 77	33.756: 31	37.681: 27	1/10 1958	Endast för låntagaren.
1/6 1/12	10.070.000: —	297.150: —	330.000: —	1/6 1960	
30/3 30/9	6.135.202: —	210.348: 88	250.467: 93	30/9 1961	
27/2	2.722: 42	115: 70	870: 02	Bundet	F. d. Skerike kommuns lån av år 1931 på ursprungl. kr. 15.000: —.
30/6 30/12	411.707: 04	14.308: 33	11.691: 67	30/6 1962	
10/4 10/10	1.461.489: —	51.152: —	39.859: —	Bundet	
10/4 10/10	3.393.578: —	118.776: —	92.552: —	,,	
30/3 30/9	991.500: —	34.388: 40	36.211: 60	30/3 1963	
10/4 10/10	1.000.000: —	36.000: —	25.334: —	Bundet	
	36.211.616: 36	1.177.285: 33	1.933.856: 59		
1/6	228.515: 51	7.998: 04	29.374: 42	1/12 1954	Förutv. 1935 års lån à kr. 596.700: —.
30/6 31/12	2.094.800: 81	72.318: 23	57.131: 16	30/6 1962	
30/6	355.000: —	12.780: —	8.993: —	Bundet	
	38.889.932: 68	1.270.381: 60	2.029.355: 17		
31/12	72.000: —		24.000: —		

Löp. nr	Långivare	År	Urspr.-ligt lånebelopp	Amort.-tid år	Slut-amorterat	Räntefot
	Andra fonderade lån					
110	Västerås m. fl. städers hypoteksförening	1951	75.000: —			
111	Västerås stads sparbank	1951	50.000: —			
	Kronor		246.705: —			

Totalt Kronor 52.153.701: 67

Avser endast lån upptagna t. o. m. 30/1953.

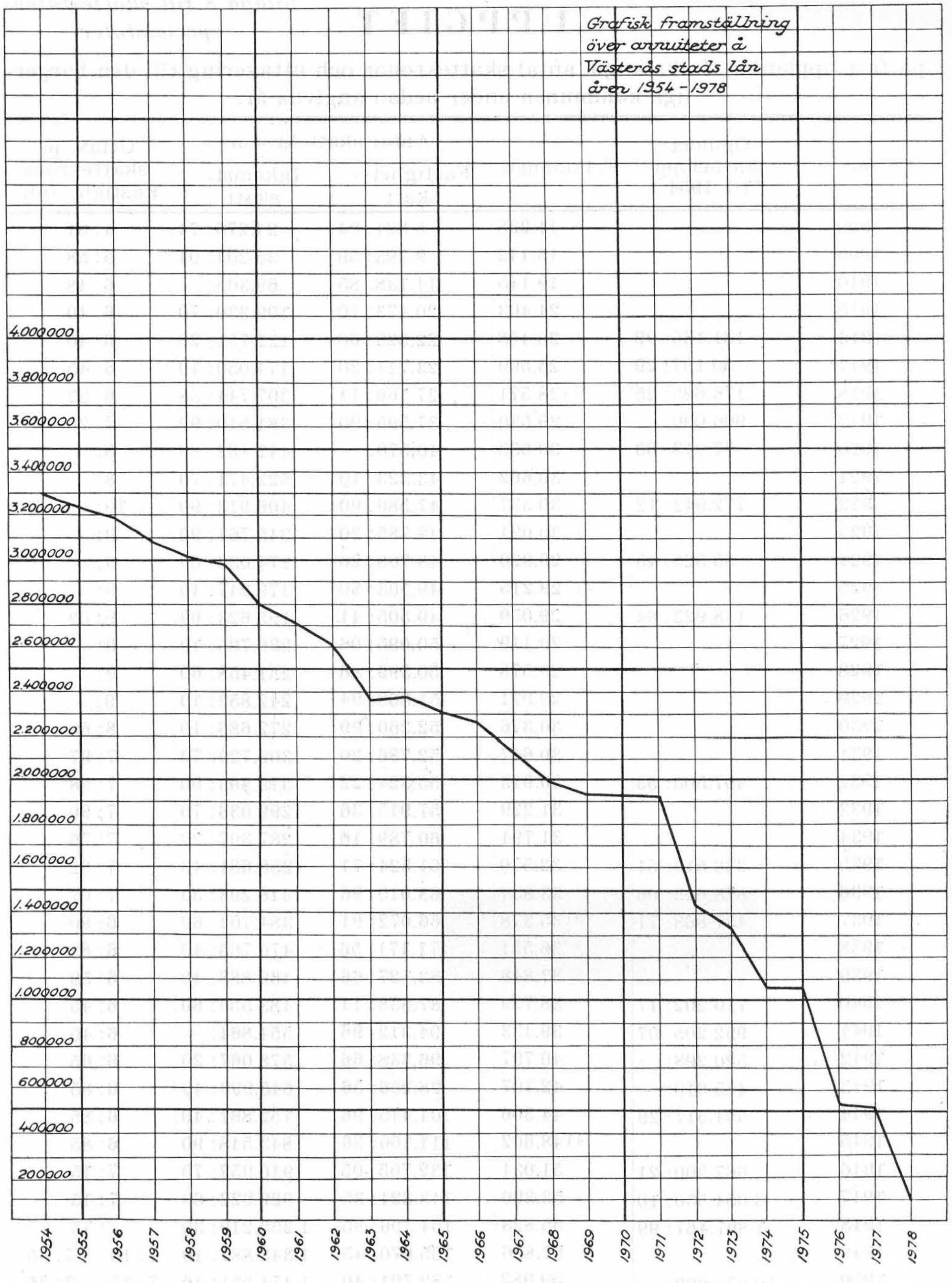
Ränte-terminer	Lånebelopp 1/1 1954	Ränta 1954	Amortering 1954	Konvertering	Anteckningar
	72.758: 45		319: 62		Lånen nr 110 och 111 övertagna vid förvärv av kv. Norna nr 1 att inlösas den 1/4 1956.
	50.000: —		25.000: —		
	194.758: 45		49.319: 62		
	39.084.691: 13	1.270.381: 60	2.078.674: 79		

Bilaga 7 till
skattestatens specialstater

UPPGIFT

på den 1 januari 1954 oguldet lånebelopp, medelräntefot och årliga annuiteter av Västerås stads fonderade lån med Kungl. Maj:ts tillstånd.

År	Lånebelopp	Medelräntefot	Ränta	Amortering	Annuitet
1954	38.889.932: 68	3,27	1.270.381: 60	2.029.355: 17	3.299.736: 77
1955	36.860.577: 51	3,26	1.202.190: 07	2.043.326: 32	3.245.516: 39
1956	34.817.251: 19	3,25	1.132.567: 54	2.066.784: 21	3.199.351: 75
1957	32.750.466: 98	3,25	1.062.653: 21	2.028.529: 12	3.091.182: 33
1958	30.721.937: 86	3,24	995.916: 93	2.013.866: 37	3.009.783: 30
1959	28.708.071: 49	3,24	928.893: 41	2.042.406: 99	2.971.300: 40
1960	26.665.664: 50	3,23	861.516: 51	1.938.515: 20	2.800.031: 71
1961	24.727.149: 30	3,22	796.330: 27	1.910.299: 03	2.706.629: 30
1962	22.816.850: 27	3,22	732.261: 99	1.878.573: 27	2.610.835: 26
1963	20.938.277: —	3,21	671.796: 96	1.705.068: 65	2.376.865: 61
1964	19.233.208: 35	3,20	614.968: 50	1.763.515: 98	2.378.484: 48
1965	17.469.692: 37	3,19	556.268: 80	1.756.791: 40	2.313.060: 20
1966	15.712.900: 97	3,17	498.152: 20	1.768.761: 97	2.266.914: 17
1967	13.944.139: —	3,15	439.684: 40	1.667.709: 92	2.107.394: 32
1968	12.276.429: 08	3,14	385.254: 42	1.598.923: 62	1.984.178: 04
1969	10.677.505: 46	3,12	332.648: 66	1.609.524: 42	1.942.173: 08
1970	9.067.981: 04	3,08	279.043: 47	1.662.138: 96	1.941.182: 43
1971	7.405.842: 08	3,13	223.702: 08	1.714.864: 43	1.938.566: 51
1972	5.690.977: 65	3,09	174.699: 42	1.247.098: 69	1.421.798: 11
1973	4.443.878: 96	3,05	134.857: 05	1.194.964: 76	1.329.821: 81
1974	3.248.914: 20	3,26	96.943: 70	1.065.187: 11	1.162.130: 81
1975	2.183.729: 09	3,27	62.265: 31	1.096.720: 87	1.158.986: 18
1976	1.087.006: 22	3,31	35.931: 42	503.832: 69	539.764: 11
1977	583.173: 53	3,53	16.673: 47	502.902: 50	519.575: 97
1978	80.271: 03	3,60	2.303: 55	80.271: 03	82.574: 58
	Kronor	3,23	13.507.904:94	38.889.932: 68	52.397.837: 62


Grafisk framställning över annuiteter å Västerås stads lån åren 1954 - 1978
4.000000
3.800000
3.600000
3.400000
3.200000
3.000000
2.800000
2.600000
2.400000
2.200000
2.000000
1.800000
1.600000
1.400000
1.200000
1.000000
800000
600000
400000
200000
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978

Bilaga 8 till skattestatens specialstater

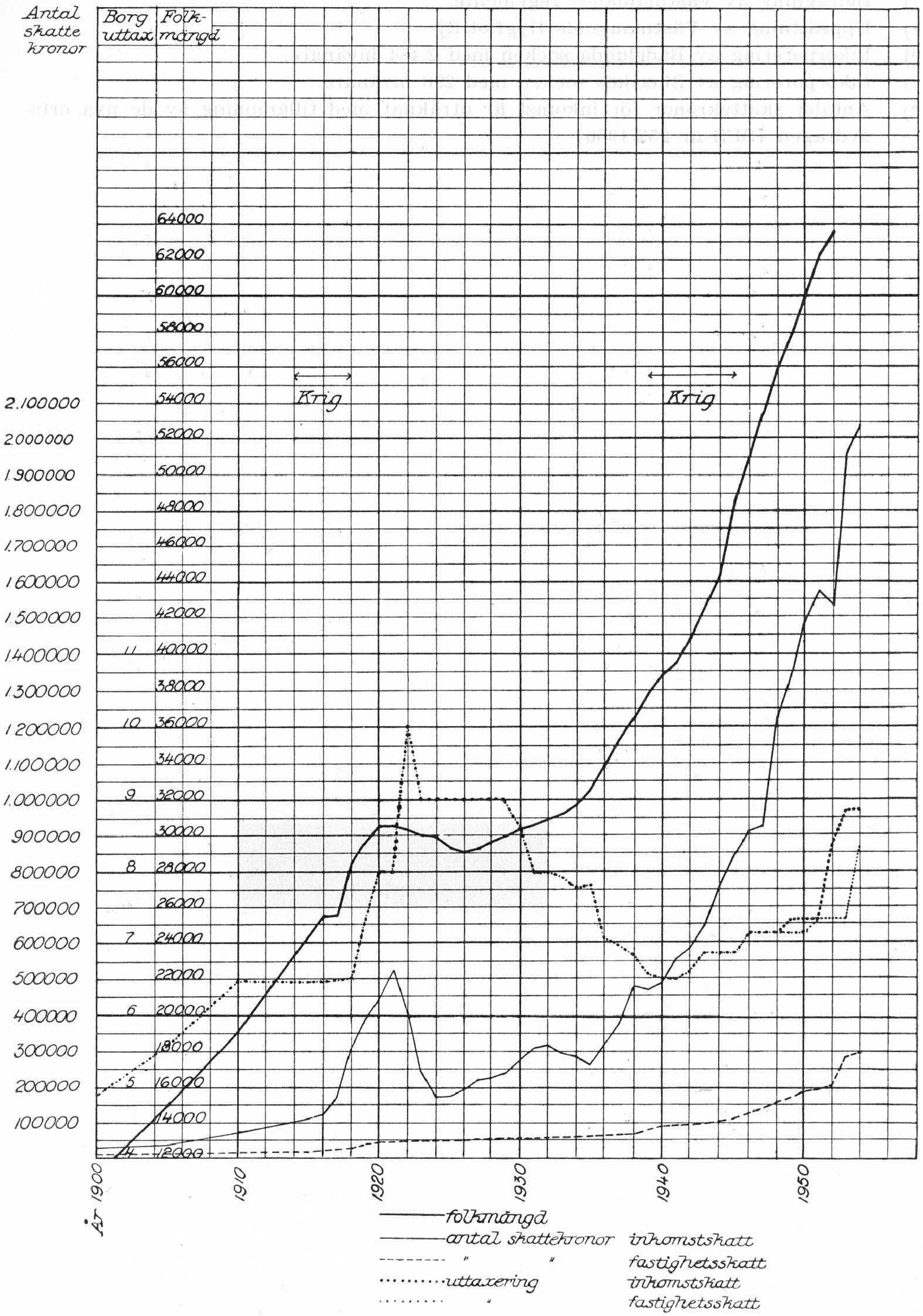
UPPGIFT

på fast upplåning, folkmängd, antal skattekronor och uttaxering till den borgerliga kommunen under nedan angivna år.

År	Oguldet lånebelopp 1/1 1954	Folkmängd	Antal skattekronor: Fastighets-skatt	Antal skattekronor: Inkomst-skatt	Uttax. pr skattekrona Fastigh. Ink.
1900		11.238	5.821: 94	24.276: 74	4: 81
1905		15.142	9.793: 59	35.204: 04	5: 58
1910		19.145	14.138: 85	69.305: —	6: 48
1915		24.403	20.473: 70	109.330: 70	6: 40
1916	131.185: 99	25.408	22.529: 60	122.751: 20	6: 40
1917	50.197: 29	25.509	23.711: 20	174.050: 10	6: 45
1918	176.625: 25	[1]) 28.571	27.160: 14	307.744: 38	6: 52
1919	906.000: —	29.530	37.595: 90	381.540: 90	7: 25
1920	77.913: 03	30.633	40.570: —	442.482: 80	8: —
1921		30.662	43.323: 10	522.471: 70	8: —
1922	772.942: 12	30.337	47.580: 90	406.913: 90	10: —
1923		30.021	48.385: 20	245.761: 90	9: —
1924	55.525: 45	29.920	48.708: 20	174.032: 60	9: —
1925		[2]) 29.215	49.103: 80	179.247: 40	9: —
1926	118.923: 64	29.059	49.505: 41	195.623: 09	9: 02
1927		29.119	50.095: 06	226.795: 10	9: —
1928		29.578	50.399: 86	231.458: 60	9: —
1929		29.921	51.868: 94	242.852: 10	9: —
1930		30.376	52.260: 99	272.686: 10	8: 60
1931		30.647	52.786: 20	309.729: 70	7: 97
1932	407.500: 53	30.913	55.324: 22	319.803: 90	7: 98
1933		31.229	57.915: 36	299.036: 70	7: 90
1934		31.794	60.789: 16	287.307: 20	7: 76
1935	228.515: 51	32.570	61.524: 71	258.681: 40	7: 82
1936	678.605: 06	33.834	63.019: 96	316.293: 30	7: 07
1937	487.868: 71	[3]) 35.378	66.072: 91	384.704: 60	6: 90
1938		36.551	71.171: 56	470.785: 40	6: 83
1939		37.848	83.127: 66	460.888: 40	6: 59
1940	710.202: 17	38.729	87.838: 11	483.555: 60	6: 45
1941	992.205: 07	39.433	94.312: 96	554.864: —	6: 45
1942	520.298: —	40.797	96.338: 66	578.067: 20	6: 65
1943	485.610: —	42.707	98.256: 56	645.999: 40	6: 85
1944	554.517: 29	44.306	104.445: 96	752.867: 40	6: 85
1945		[4]) 48.602	111.100: 36	843.548: 90	6: 85
1946	667.300: 21	51.034	132.705: 05	910.952: 70	7: 15
1947	3.054.530: 10	53.390	143.321: 35	929.922: 60	7: 15
1948	1.897.467: 99	55.828	154.106: 95	1.255.219: 30	7: 15
1949		57.826	165.670: 45	1.343.881: 10	7: 15 7: 35
1950	10.070.000: —	59.982	182.791: 40	1.474.551: 40	7: 15 7: 35
1951	194.758: 45	[5]) 62.298	196.980: 90	1.570.381: 20	7: 35 7: 35
1952	13.499.499: 27	63.633	208.657: 35	[6]) 1.531.627: 65	7: 35 8: 35
1953	2.346.500: —		283.216: 30	1.966.106: 35	7: 35 8: 85
1954			299.330: 65	2.428.375: 30	8: 35 8: 85
Kronor	39.084.691: 13				

[1]) Inkorporering av Lundby och S:t Ilians socknar.
[2]) Indragning av Västmanlands regemente.
[3]) Uppsättning av Västmanlands flygflottilj.
[4]) Inkorporering av Badelunda socken med 2.484 invånare.
[5]) Inkorporering av Skerikes socken med 290 invånare.
[6]) Antalet skattekronor för inkomst är uträknat med tillämpning av de nya ortsavdragen (SFS nr 252/1950).

Grafisk framställning av folkmängden, ant skattekronor samt borgerlig uttaxering per skattekrona i Västerås stad från år 1900



REGISTER

för

Utgifts- och inkomststat för Västerås stad år 1954.

Sid.

Aktier och andelar i byggnadsföretag 6, 44
Aktier och andelar i kommunikationsföretag 7, 60
Allmän belysning och renhållning 6, 47
Allmän förvaltning, övriga ändamål 4, 14
Allmän hygien ... 7, 72
Allmän hälsovård .. 7, 70
Allmänt läroverk .. 8, 95
Arbetslöshetsunderstöd 9, 115

Barnstugor .. 9, 110
Bekvämlighetsinrättningar 6, 51
Bidrag till övrig idrottsverksamhet 8, 101
Bilar .. 6, 50
Björnön .. 7, 80
Bostadsförmedling 9, 118
Bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer 6, 43
Brandförsvar ... 5, 27
Byggnadskontor och gatuförvaltningens gemensamma kostnader ... 6, 45
Byggnads- och stadsplaneväsen 5, 22
Båttrafiken .. 7, 59

Civilförsvar ... 5, 25

Dagvattenledningar 7, 76
Dansarrangemang i idrottsstyrelsens regi 8, 101
Drätselkammare, gemensamma kostnader 4, 12
Drätselkammarens byggnadstekniska byrå 4, 14
Drätselkammarens förråd och verkstad 6, 48
Drätselkontor .. 4, 13

Elektroteknisk fackskola 8, 95
Elverk .. 7, 66
Exekutionsverk .. 4, 21
Exploateringsfastigheter 5, 35

Familjebidrag .. 5, 26
Fastighetsförvaltning 5, 30
Fastighetskontor och gemensam förvaltning 5, 30
Finansförvaltning .. 9, 121
Folkpensionering ... 9, 119
Folkskola och fortsättningsskola 8, 84
Folktandvård ... 7, 71
Förvaltningsfastigheter 5, 31

Gasverk ... 7, 62
Gatu- och parkförvaltning 6, 45
Grustag ... 6, 49
Gymnastik och idrott, gemensam förvaltning 8, 97

Sid.

Hamnförvaltning 6, 55
Handelsgymnasium 8, 94
Hemsysterverksamhet 9, 115
Hyresfastigheter 5, 40
Hyresnedsättning 9, 114
Hyresnämnd 9, 120
Hälso- och sjukvård 7, 70
Hästholmarna 7, 81

Idrottshallen 8, 100
Idrottsplatser 8, 98
Industriella verk 7, 61

Johannisbergsbadet 7, 81
Johannisbergs flygplats 7, 59
Jordbruksfastigheter 5, 39
Jordbruksrörelse 5, 36

Karlslunds tvättinrättning 7, 79
Kommunal flickskola 8, 92
Kristidsförvaltning 9, 120
Köttbesiktningsbyrå 7, 83

Livsmedelshygien och livsmedelstillförsel 7, 83
Löne- och avtalsnämnd 4, 11

Magistrat och rådhusrätt 4, 16
Mantalsskrivnings- och beskattningsväsen 4, 20
Maskiner 6, 50

Nykterhetsvård 9, 115

Parkförvaltning 6, 52
Pensionärshem 6, 43
Poliklinik 7, 71
Polisväsen och fångvård 4, 16
Praktisk realskola 8, 91

Renhållningsverk 7, 76
Rätts- och ordningsväsen 4, 16

Salutorg 7, 83
Sammandrag av specialstater 4
Skogar 5, 38
Sluten fattigvård 9, 105
Småbåtshamnar 7, 82
Social förmedlingsverksamhet 9, 118
Social-försäkring 9, 119
Socialvårdsbyrå 8, 104
Socialvård, övriga ändamål 9, 117
Stadsarkitektkontor 5, 22
Stadsfullmäktige 4, 11
Stadsingenjörskontor 5, 23
Stadskansli 4, 12
Stadsplanekontor 5, 22
Stadsrevision 4, 11
Statliga läroverk 8, 95
Statspolis 4, 18
Stifts- och landsbibliotek 8, 101
Systugeverksamhet 9, 116

Sid.
Taxeringskontor 4, 20
Tekniska verken, gemensam förvaltning 7, 61

Uddens barnkoloni 9, 113
Underhåll och nyanläggningar av gator och vägar 6, 46
Undervisnings- och bildningsverksamhet, övriga ändamål .. 8, 102
Ungdomsvård .. 9, 114
Uppbördsverk ... 4, 20

Varmbadhus ... 7, 78
Varumagasin o. d. 6, 42
Vatten- och avloppsverk 7, 72

Yrkesskola.. 8, 96

Åklagarväsen ... 4, 19

Öppen barnavård 9, 109
Öppen fattigvård 9, 108

Bilagor ... 127

Lönestat för år 1954 128

Pensions- och understödsstat för år 1954 163

Sammanställning över stadens pensionskostnader år 1954 175

Förteckning över räntor på fasta tillgångar 178

Stadens underställningsfria lånerätt 181

Lån, amorteringar och räntor år 1954 182—183

Uppgift på låneskuld m. m. jämte grafisk framställning 188

Uppgift på fast upplåning, folkmängd, antal skattekronor och uttaxering jämte grafisk framställning 190

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 24

Nr 24. Idrottsstyrelsens årsberättelse för år 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Idrottsstyrelsen får härmed överlämna redogörelse över 1952 års verksamhet.

Västerås den 29 maj 1953.

För idrottsstyrelsen:

ERLAND GUSTAFSON.

/*Gunnar Ekberg.*

Till Västerås stads idrottsstyrelse.

Över verksamheten vid stadens idrottsanläggningar får undertecknad avgiva följande verksamhetsberättelse för år 1952.

Arosvallen m. fl. idrottsplatser.

Förutom sedvanliga underhållsarbeten ha följande större arbeten utförts.

Stora planen har hela året varit avstängd för allt fotbollspel och har planen hjälpsåtts och underhållits för att få en prima gräsmatta.

Något bandyspel har icke ägt rum å densamma utan har bandyseriematcherna förlagts till sandplanen.

Planket runt Arosvallen har i det närmaste nedtagits (återstår delen längs Persbovägen och en del mot Vallgatan). Inhägnaden utgöres nu av Gunnebostängsel och har på insidan planterats vildvin.

Sandplanen har ytterligare breddats för att kunna disponeras för allsvenska seriematcherna i bandy.

För fotbollserierna har tvenne planer å Blåsbo använts och har runt den ena planen uppmonterats läktare för ca 8.000 personer.

En omklädningspaviljong har uppmonterats vid Blåsboplanen och inrymmer densamma 3 st. omklädningsrum samt toalettanordningar.

En pojklagsplan om ca 90 × 50 m. har anlagts intill Gideonsbergsskolan.

Idrottsplatserna ha hållits öppna för allmänheten hela året, vardagar mellan kl. 7.00—21.00, sön- och helgdagar mellan kl. 8.00—17.00. Vid träningarna ha inga avgifter upptagits utan allmänheten har ägt fritt tillträde till anläggningarna.

Isbanorna ha hållits öppna för skolungdom gratis dagligen mellan kl. 8.00—15.00, medan efter kl. 15.00 en mindre avgift upptagits.

Besöksfrekvensen vid arrangemang har varit god och har förutom tävlande, funktionärer och frikortsinnehavare 120.234 personer bevistat 182 arrangemang varvid 233.429 kronor erlagts i entré.

Inkomster och publik fördela sig på följande arrangemang:

	Antal betal.	Antal arrangem.	Erlagd entré	Därav nöjesskatt	Därav planhyra
Arosvallen:					
fotboll	47.662	45	100.243: 50	13.064: 43	22.111: 47
fri idrott	8.127	10	16.339: 50	2.153: 75	3.167: 40
bandy	37.473	21	78.859: —	10.975: 49	21.825: 86
ishockey	7.212	26	9.758: 75	518: 50	3.241: 74
övriga arr.	5.176	4	10.326: 75	1.353: 12	2.926: 08
Emaus:					
fotboll	6.684	46	8.056: 50	98: 64	2.822: 13
Skiljebo:					
fotboll	413	17	361: —	—	202: 25
Lundby:					
fotboll	89	5	89: —	—	57: 80
Svartån:					
vattenpolo	7.398	8	9.395: —	856: 78	3.032: 07
Summa	120.234	182	233.429: —	29.020: 71	59.386: 80
(år 1951)	96.344	202	159.965: 75	18.477: 74	38.854: 05
(år 1950)	107.814	207	177.789: 50	19.283: 52	41.640: 58

Största resp. minsta arrangemang under året har varit:

Arosvallen:					
fotboll	den 2/6	5.701	betalande	12.971: —	i entréavgifter
	„ 25/3	35	„	45: —	i „
fri idrott	„ 17/8	5.717	„	13.525: —	i „
	„ 5/7	38	„	41: —	i „
bandy	„ 27/1	9.123	„	19.906: —	i „
	„ 8/2	20	„	16: —	i „
ishockey	„ 17/2	1.132	„	2.068: —	i „
	„ 12/2	22	„	20: —	i „
Emaus:					
fotboll	„ 9/5	622	„	798: —	i „
	„ 26/10	9	„	9: —	i „
Skiljebo:					
fotboll	„ 13/8	52	„	52: —	i „
	„ 28/9	4	„	4: —	i „
Svartån:					
vattenpolo	„ 15/7	1.999	„	3.595: —	i „
	„ 12/8	240	„	256: —	i „

Idrottshallen.

Sedvanliga underhålls- och reparationsarbeten ha utförts. Utvändigt har hallen måst ommålas samt förses med nya stuprör. En ljusskylt har uppmonterats. En höj- och sänkbar ljusarmatur för boxningsarrangemang har tillverkats och uppsatts. Korridorerna till stora salen har ommålats och nya barriärer ha uppmonterats.

Idrottshallen har hållits öppen för allmänheten under tiden 2 jan.—31 maj och

1 augusti—31 december dagligen mellan kl. 7.00—23.00, sön- och helgdagar mellan kl. 7.30—21.00.

Stora spelsalen har varit uthyrd för tennis, gymnastik och handbollträning enligt följande.

tennis	52	timmar per vecka
gymnastik	30	,, ,, ,,
handboll	34	,, ,, ,,
badminton	3	,, ,, ,,

"Timmarnas" längd i minuter har varierat mellan 45 och 55 minuter, för att bereda så många som möjligt tillfälle till träning.

Boxar- och brottarlokalerna har förutom för boxnings- resp. brottningsträning även disponerats för skolgymnastik och bordtennisspel.

Foajén har i stor utsträckning uthyrts till sammanträden, kurser etc. samt dessutom använts för bordtennisspel.

Bågskyttarna ha disponerat korridorerna för övningsskjutning.

Alla disponibla utrymmen i idrottshallen ha hållits tillgängliga för träning men har trots detta ett stort antal kunder måst avvisas på grund av platsbrist.

Besöksfrekvensen har varit relativt god och har 32.684 personer bevistat 80 arrangemang varvid 67.110: 25 erlagts i entréavgifter. I dessa siffror ingår icke de i hallen arrangerade danstillställningarna.

Inkomster och publik fördela sig på följande arrangemang.

	Antal betal.	Antal arrangem.	Erlagd entré	Därav nöj.-skatt	Därav planhyra
handboll	11.987	51	16.453: —	516: 83	5.259: 11
boxning	4.366	4	14.643: 50	1.905: 07	2.950: 66
brottning	2.149	3	7.309: —	898: 93	1.749: —
gymnastik	2.227	3	4.895: —	516: 35	1.312: 72
övrig idrott	1.890	9	3.433: 75	233: 79	1.466: 66
övriga arrangemang	10.065	10	20.376: —	3.034: 24	5.723: 31
Summa	32.684	80	67.110: 25	7.105: 21	18.461: 46
(år 1951)	37.810	103	93.845: —	10.351: 57	21.287: 90
(år 1950)	44.281	109	76.854: 65	7.495: 68	18.744: 87
dans	25.741	33	64.352: 25	9.781: 58	17.362: 70

Största resp. minsta arrangemang under året har varit:

handboll	den 16/11	1.022	betalande	1.671: —	i entréavgifter
	,, 21/11	17	,,	15: —	i ,,
boxning	,, 12/12	1.415	,,	5.412: 50	i ,,
	,, 7/3	544	,,	1.439: 50	i ,,
brottning	,, 29/2	985	,,	3.742: 50	i ,,
	,, 14/11	185	,,	353: —	i ,,
gymnastik	,, 9/3	909	,,	1.825: 50	i ,,
	,, 9/11	589	,,	1.431: —	i ,,
övrigt idrott:					
bordtennis	,, 6/1	697	,,	1.775: 50	i ,,
tennis	,, 23/3	32	,,	16: —	i ,,
övriga arrangemang:					
kabaret	,, 2/3	1.347	,,	6.590: 50	i ,,
konsert	,, 17/2	63	,,	217: 50	i ,,

Västerås i maj 1953.

T. BEMERT.

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 25

Nr 25. Parkstyrelsens årsberättelse för år 1952.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Parkstyrelsen får härmed överlämna berättelse över verksamheten under år 1952.

Västerås den 1 juli 1953.

För parkstyrelsen:

ADOLV ANDERSSON

/ *Gunnar Ekberg*

Parkstyrelsens årsberättelse för år 1952.

Parkförvaltningens verksamhet ifråga om underhåll och förbättringsarbetena i parkerna och nyanläggningar har genomförts under året i den utsträckning som befintlig arbetskraft medgivit. Arbetsstyrkan har varit inskränkt till ett minimum med hänsyn till möjligheten för permanent årsanställning.

Stadsträdgårdens odlingsarbete visar som vanligt mycket gott resultat. Särskilt bör man lägga märke till det kvalitativt mycket goda växtmaterial som uppdragits i odlingarna under glas, vilket tydligt visar att eget växtkulturarbete ger större utbyte i alla avseenden för parkbehovet än inköp i fria marknaden av erforderligt material för blomsterväxterna.

Verkstadsrörelsen jämte förråds- och lagerhållningen har fyllt en viktig uppgift för snabb service för underhålls- och nyanläggningsarbetet. Som gott exempel på detta kan framhållas tillverkningen av en kombination av klätterställning, regnskydd och soltak med förvaringsutrymme under lås för olika attiralj och en enkel lekstuga med lätt sadeltak på fyra stolpar. Dessa egna tillverkningar har förbilligat lekplatsutrustningen jämfört med tidigare inköpt liknande men mindre lämplig attiralj och dessutom kunnat göras mera ändamålsenliga för befintligt behov.

Beträffande parkkontoret har planeringsarbetena forcerats i form av uppmätningar och avvägningar jämte projektering. Detta arbetsprogram har dock avsevärt förskjutits genom improvisationer för överhängande utomstående arbeten som krävt omedelbar utredning t. ex. området kring Nya Vattentornet och andra mindre men dock tidsödande uppgifter i anslutning till ny bebyggelse.

Övrigt kontorsarbete såsom planteringsprogrammet för växtmaterialet, upprättande av kartor och ritningar jämte registrerings- och statistikuppgifter har under året väsentligt ökat. Anställningen av ett extra skrivbiträde har därför i hög grad underlättat administrationsarbetet i sin helhet då skrivbiträdet ombesörjt såväl arbets- och avlöningsbokföringen som annat rutinarbete.

Kollektivanställd personal.

Denna personalgrupp under året har utgjorts av 69 manliga och 11 kvinnliga arbetstagare enligt följande fördelning.

Arbetsområde	Helårsanst. manliga	Säsongsanst. manliga	Säsongsanst. kvinnliga
Parkerna	32	10	10
Stadsträdgården	9	1	1
Förrådet och verkstaden	16	1	—
	57	12	11

Under året har engagerats en eller flera lastbilar från lastbilscentralen i mån av behov. Traktorn har helt ersatt tidigare behov av åkare med häst.

Personalen har varit fördelad i följande grupper av timavlönad och månadsavlönade arbetstagare.

Arbetsområde och tjänstebet.	Helårsanställda Antal	Timl.	Antal	Mån.-l.	Säsongsanställda Antal	Timl.
Parkerna						
Parkarbetare	3	2: 72			9	2: 72
D:o	10	2: 80				
Trädgårdsarbetare med minst 9 års vana	18	3: 04			1	3: 04
Chaufför			1	684: —		
Parkstäderskor					10	2: 29
Stadsträdgården						
Trädgårdsarbetare						
D:o med minst 9 års vana	8	3: 04				
Bitr. förman			1	762: —		
Trädgårdsarbeterska					1	2: 39
Praktikant					1	1: 50
Förrådet och verkstaden						
Förrådsbiträde			1	703: —		
D:o			1	684: —		
Snickare	2	3: 04				
Reparatör			1	728: —		
D:o			2	673: —		
Målare	1	3: 04				
Förrådsarbetare	1	2: 31				
Chaufför			1	703: —		
Parkvakt			1	683: —		
D:o			1	665: —		
Springpojkar	1	1: 36			1	1: 36
Lärling	1	1: 50				
D:o	1	1: 77				
Traktorförare			1	684: —		

Arbete och avlöning för kollektivanställd personal.

Totalt antal arbetstimmar	150.696,5	tim.
därav under timarbete	100.955,0	„
„ „ ackordsarbete	45.847,5	„
„ „ övertidsarbete	3.894,0	„

I avlöningar och andra ersättningar har utbetalats kr. 546.796: 51 enligt nedanstående specifikation.

För timarbete	100.955,0 tim.	Kr.	255.364: 09
„ ackordsarbete	45.847,5 „	„	196.192: 41
„ övertidsarbete	3.894,0 „	„	9.657: 21
Semesterersättning		„	31.979: 93
Olycksfallsersättning		„	13.082: 01
Sjukavlöningar		„	13.277: 90
Dagtraktamenten		„	3.790: 42
Cykelersättningar		„	838: 93
Militärersättningar		„	396: 25
Övrig ersättning (lagbasersättningar, slitersättningar, ersättningar för trädklättring och vid arbete på stege)		„	22.217: 36
		Kronor	546.796: 51

Nyanläggning.

Följande nyanläggningar har påbörjats och färdigställts.

Kvarteret Smalbäcken: komplettering av anläggningen inkl. asfaltering av lekplatsen färdigställd.

Bergslagsparken: entreprenadprogrammet genomfört.

Skiljebo torg: anläggningen färdigställd.

Svartåstranden: ändringsanläggningen färdigställd.

Oxbacken: anläggningen färdigställd.

Stadsparken: ändringsanläggningen i anslutning till uppförd toilettbyggnad färdigställd.

Parkområde vid Spantgatan: anläggningen av innerparkområdet färdigställd.

Parkområde vid Köpingsvägen—Nybyggevägen: anläggningen påbörjad och färdigställd.

Utanbyparken: sittplatsområdet för äldre färdigställt.

Förrådsdepå, Grytaborg: planering, plankinhägnad och ändringsarbeten inom bef. lokaler utförd.

Parkområde Hammarbacksvägen—Narvavägen: grovplanering för bollplan jämte provisorisk avgrusning utförd.

Parkområde vid Målar-, Maskinist- och Svarvargatan: fortsatt provplanering med finplanering av lekplatsutrymmena utförd.

Vegetationsdammen på Djäkneberget: Anläggningens färdigställande uppskjutet på grund av ledningsarbetena. Återstående anläggning: uppsättning av stängsel och kompletterande plantering av vattenväxter jämte terränglagning, efter ledningsarbetena.

Skallbergsrundeln och parkområdet mellan denna och Emausgatan: Skallbergsrundelns anläggning genomförd med undantag för dammanläggningen där skulpturen "Mor och barn" beräknas uppsättas. Grovplanering av lekplats och genomfartsväg utförd.

Bergslagsparken: kompletterande detaljarbeten utom entreprenaden påbörjade.

Källhagen: grovplanering av promenadväg jämte färdigställande av bollplan för isbana utförd.

Ekbergaområdet: Gallringsavverkningen fortsatt jämte planering av bollplan för isbana.
Nya vattentornet: Grovplanering inom tomtområdet jämte promenadväganläggning från Nansengatan utförd.
Pumpstation Hässlö och reningsverket vid Verksgatan: terränglagning vid pumpstationen jämte planering av vegetationsremsa utmed Verksgatan utförd.

Underhåll.

Större underhållsarbeten har utförts vid Johannisbergsbadet där stenröjningen och utfyllningen av badviken fortsatt.

Av övriga underhålls- och förbättringsarbeten bör nämnas dels utvidgning av lekområdet i Rudbecksparken och permanent ordnande av den provisoriska gräsytan över transformatorstationen i hörnet Engelbrektsgatan—Rudbecksgatan i form av blomsteryta för demonstration med sittplatser dels terrängplanering och ordnande av upplagsutrymme vid serveringsbyggnaden på Djäkneberget.

Planteringsarbetet i parkerna har omfattat följande antal och växtslag.

Lökväxter (tulpaner, krokus m. fl.)	ca 56.000 st.
Övriga vårblommande örtartade växter	„ 31.500 „
Sommarblommande örtartade växter	„ 51.000 „
Polyantharosor	„ 765 „
Perenna blomsterväxter	„ 13.500 „
Buskar	„ 900 „
Träd, en- och flerstammiga	„ 1.000 „

Gräsfrösådden omfattade ca 90.000 kvm motsvarande ca 2.250 kg gräsfrö.

Ogräsbekämpningen har under hela vegetationsperioden fortsatt i form av besprutning av vätskepreparatet Dif.

Sammanlagd förbrukad vätskemängd 68 l. + vattenutspädning. Besprutad areal ca 170.000 kvm.

Fågelbeståndet

visar vid årets slut följande:
10 Guldfasan
10 Silverfasan
13 Grågås
75 Kanadagås
5 Strimgås
12 Vitkindad gås
5 Knölsvan
4 Sångsvan
6 Påfågel
2 Pärlhöns
2 Rostand
4 Gravand
2 Myskand
2 Vigg

Hjortbeståndet

visar vid årets slut följande:
11 Dovhjort
2 Kronhjort

Anslagsförbrukning.

Ifråga om parkförvaltningens utgifter hänvisas till den av drätselkontoret upprättade räkenskapsberättelsen för år 1952.

Västerås den 20 juni 1953.

Västerås stads parkförvaltning:
INGMAR BLOMQVIST.

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 26

Nr 26. Byggnadstekniska byråns årsberättelse för år 1952.

Verksamhetsåret är byråns andra. Arbetsuppgifterna finnas angivna i drätselkammarens instruktion för byggnadsintendenten.

1. *I enlighet med instruktionen har byrån handlagt uteslutande frågor rörande Västerås stads allmänna nybyggnader och större ombyggnader, varvid uppdrag emottagits från:*

Drätselkammaren
Tekniska verken
Hamnstyrelsen
Brandstyrelsen
Civilförsvarsnämnden
Parkstyrelsen
Lantegendomsnämnden
Idrottsstyrelsen
Fattigvårdsstyrelsen
Badhusstyrelsen
Folkskolestyrelsen
Västerås Omnibus AB
Bibliotekskommittén
Rådhuskommittén
Läroverkets byggnadskommitté
Tekniska skolans byggnadskommitté

2. *De byggnadsprojekt som kommit till utförande äro:*

A. Under året avslutade nybyggnader.

BTB nr 102. *Vattentorn på Skallberget.*

Det i juni 1950 påbörjade vattentornet blev färdigt, så att behållaren togs i bruk i mars månad; slutbesiktning ägde rum i augusti. Totala anläggningskostnaden för byggnad inkl. rördragningar inom densamma var enligt Tekniska Verkens bokföring kr. 1.493.355: — och antalet nedlagda arbetstimmar enligt kontrollantrapporterna 101.270 varav ca 18.300 timmar under året.

Under året har vidare påbörjats inredning av en restauranglokal inne i tornet, omfattande kök, sällskapsrum och matsal i vån. 1—3 tr. upp.

För den arkitektoniska utformningen av tornet har svarat stadsarkitekten Per Bohlin medan Vattenbyggnadsbyrån, Kjessler & Mannerstråle m. fl. svarat för konstruktionerna. Huvudentreprenör: AB Verner Andersson. Kontrollanter i ordning: civilingenjör C. A. Löckert, ingenjör Nahrendorf och ingenjör Rutbäck m. fl. tillfälliga medhjälpare.

BTB nr 106. *Mottagningsstation Västerås.*

Byggnadsarbetet var i huvudsak färdigt den 30 september. Redan tidigare hade installerats viss el. utrustning. Slutlig kostnad exkl. el är kronor 402.953: — och använda arbetstimmar enligt kontrollantrapporterna 20.478, varav under året ca 18.604 timmar. Huvudentreprenör: Paul Andersons Byggnads AB (även målning). Värme-sanitetsentreprenör: Västerås Rörläggnings-AB och ventilationsentreprenör: Svenska Fläktfabrikens AB. — Projektör har varit Kadesjös Ing.-byrå med arkitekt Per Bohlin anlitad för byggnadens arkitektoniska utformning. Kontrollant har varit ingenjör M. Rangälv för byggnad och ingenjör I. Lindblom för VVS-arbeten.

BTB nr 201. *Blåsboskolan.*

Byggnadsarbetet har redovisats i 1951 års berättelse till vilken hänvisas. Uppförandet har pågått från november 1950 till mars 1952.

Slutlig kostnad är ca kronor 1.942.317: — och antalet arbetstimmar ca 85.450, varav under året ca 7.436 timmar.

BTB nr 204. *Tillbyggnad av Hammarbyskolan.*

Byggnadsarbetet har redovisats i 1951 års berättelse till vilken hänvisas. Som tilläggsarbete installerades värme och sanitet i en mindre på tomten befintlig bostadsbyggnad.

Uppförandet har pågått från september 1951 till juli 1952.

Slutlig kostnad kronor 444.471: — och antalet arbetstimmar ca 30.081, varav under året ca 23.800 timmar.

BTB nr 403. *Personalkiosk för Västerås Omnibus AB.*

Byrån har handhaft konstruktion och administration för en personalkiosk vid Södra Esplanaden. Byggnaden fabrikstillverkades av Eksjö Industri AB och monterades av Byggnads AB Ludvigsson & Molin under september månad.

BTB nr 406. *Sophus vid Vattentornet.*

Ett av stadsarkitektkontoret ritat redskaps- och sophus vid vattentornet på Skallberget har fabrikstillverkats i en enhet av Västmanlands Läns Skogsägareförening.

BTB nr 407. *Resultattavla vid Arosvallen.*

Byrån har utfört konstruktionsritning för en resultattavla för Idrottsstyrelsens räkning.

BTB nr 501. *Pensionärshem i kvarteret Gulmåran.*

Byggnadsarbetet har redovisats i 1951 års berättelse till vilken hänvisas. Arbetet, som omfattade 3 st. bostadshus om sammanlagt 16.300 m^3 byggnadsvolym blev färdigt i april månad och har dragit en kostnad av ca kronor 1.699.512: — samt ca 88.200 arbetstimmar, varav under året ca 5.023 timmar.

BTB nr 503. *Läroverkets hallbyggnad.*

Byggnadsarbetet är redovisat i 1951 års berättelse till vilken hänvisas. Arbetet blev i huvudsak färdigt i december månad, ehuru vissa klassrum redan vid höstterminens början kunde tagas i bruk. Slutlig kostnad är icke utredd men torde bliva ca 3.9 miljoner kronor. Antal arbetstimmar ca 140.000, varav under året ca 84.100 timmar.

B. Vid årsslutet pågående byggnadsarbeten.

BTB nr 110. *Personalbostäder vid Hesslö vattenverk.*

Efter att anbud infordrats å 3, alt. 2, st. 1- à 2-familjs bostadshus, utarbetades av stadsarkitektkontoret nya ritningar med lägenheterna sammanslagna i ett radhus om 5 st. lägenheter à 85 m² golvyta. Sistnämnda utförande visade sig vara ca kronor 50.000: — billigare och arbetet påbörjades i september månad. Arkitekt: stadsarkitektkontoret, konstruktörer: Byggnadstekniska byrån (byggnad och VVS) och Tekniska Verken (el). Entreprenörer: Byggnads AB Ludvigsson & Molin, Västerås Rörläggnings AB, Roos & Söners Måleriaffär. Antalet arbetstimmar var vid årsskiftet 4.730 och bokförda kostnader kronor 57.560: —.

BTB nr 111. *Kallförråd för Tekniska Verken.*

Med byggnadsfirma Anders Diös som entreprenör har en överbyggnad på vattenreservoar på Djäkneberget nedtagits och återuppförts såsom kallförråd för rördelar m. m. å Tekniska Verkens förråd vid Verksgatan. Golvytan är 400 m² och fria höjden 3,8 m.

Byggnaden slutbesiktigades den 30.4 1953.

BTB nr 203. *Småskola i kvarteret Hästhoven.*

Arbetet påbörjades i december månad med Verner Johanssons Byggnads AB som entreprenör. Byggnaden beräknas färdig till ht. 1953.

BTB nr 205. *Småskola i Skiljebo.*

Arbetet påbörjades i september månad med Byggnads AB Ludvigsson & Molin såsom entreprenör för byggnad, Västerås Rörledningsaffär för VVS-installationerna och Mobergs Elektriska Affär för el. Byrån har utfört konstruktionsritningarna för byggnad och VVS. Arkitekt: Per Bohlin.

Bokförda kostnader var vid årsskiftet kronor 111.422: — och antalet arbetstimmar 4.247. Byggnaden skall tagas i bruk från ht. 1953.

BTB nr 402. *Nybyggnad av svinhus i Malma.*

Efter ritningar av AB Ekonomibyggnader, Stockholm, infordrades i juli månad anbud å rivning av äldre och uppförande av nytt svinhus å Malma gård med tillhörande häststall, tröskavdelning m. m. Då inkomna anbud (4 st.) visade en avsevärt högre kostnad än beräknat, antog lantegendomsnämnden intetdera utan avser att i egen regi låta utföra en i vissa avseenden ändrad byggnad.

BTB nr 502. *Stadshus.*

Det sedan många år ivrigt väntade byggnadstillståndet för en första etapp av stadshuset meddelades av Kungl. Maj:t den 15 maj 1952. Rivning av äldre uthusbyggnader på platsen igångsattes och likaledes en grundundersökning. Sistnämnda, som utfördes av f. byrådirektören i SJ, civilingenjör John Olsson, visade på osedvanligt påldjup — upp till 30 m och drog långt ut på tiden. Den 18 december kunde emellertid anbud å schakt- och pålningsarbeten antagas. (Byggnads AB Paul Anderson.) Den 9 januari 1953 erhölls länsarbetsnämndens igångsättningstillstånd.

BTB nr 506. *Biblioteksbyggnad i kvarteret Heimer.*

Den 30 juni erhölls Kungl. Maj:ts byggnadstillstånd och enahanda åtgärder som betr. stadshuset igångsattes, nämligen grundundersökning och forcering av ritningsarbetet. Sistnämnda drog ut på tiden genom att fastställande av stadsplanen för kvarteret fördröjdes genom vissa remissinstansers erinringar mot densamma. Slutligen kunde intreprenör för schakt- och pålningsarbeten (Byggnadsfirma Anders Diös) antagas den 30 dec. Den 9 januari 1953 erhölls länsarbetsnämndens igångsättningstillstånd.

BTB nr 514. *Offentligt skyddsrum Mariaberget.*

I augusti månad infordrades anbud med två alternativ för schaktnings- och sprängningsarbeten jämte gjutning av betongkulvertar. Första alternativet avsåg anläggningen i sin helhet med hotell och arkiv medan det andra avsåg samma arbeten exklusive hotell och arkiv. Efter drätselkammarbeslut om att sistnämnda alternativ skulle komma till utförande, påbörjades arbetet i oktober månad med Byggnads AB Paul Anderson som entreprenör. Vissa svårigheter vid arbetsutförandet av gångkulverten uppstod redan i början, varför denna måste ges en något ändrad sträckning. Frånsett detta har arbetet gått programenligt.

Antalet arbetstimmar var vid årsskiftet 3.813 och bokförda kostnader kronor 207.284: —.

Projektör och konstruktör för anläggningen är Gösta Lundins Ingenjörsbyrå, Stockholm.

BTB nr 515. *Varmbadhusets rörarbeten.*

Byrån har utfört div. konstruktionsförslag för reparationer i varmbadhuset samt handhaft kontrollen häröver.

BTB nr 701. *Ombyggnad av gamla seminariet.*

För fastighetskontorets räkning har byrån utfört VVS-konstruktioner (delvis i samarbete med Kadesjös ingenjörsbyrå) vid ombyggnad av gamla seminariet samt handhaft kontrollen häröver. Entreprenörer: Ludvigsson & Molin (byggnad) samt f:a Värme & Sanitet (rörarbeten).

C. Under året projekterade byggnadsföretag.

Ritningar till följande projekt ha varit under arbete:

Anläggning.		*Projektör.*
BTB nr 105	Kv. Nimrod, nyb. för Tekniska verken	Tekniska Verken — ark. Ahlbom
BTB nr 208	Skallbergsskolan	Folkskolestyrelsen — ark. Bohlin
BTB nr 209	Omb. i Korsängsskolan	Folkskolestyrelsen — BTB
BTB nr 210	Omb. i Djäknebergsskolan	Folkskolestyrelsen — BTB
BTB nr 211	Omb. i Herrgärdsskolan	Folkskolestyrelsen — BTB
BTB nr 304	Stödskärmar i Djuphamnen	Byggnadskontoret
BTB nr 517	Ålderdomshem på Väster	Fattigvårdsstyrelsen — ark. Bohlin
BTB nr 518	Hantverkshus	Byggnadsf:a Anders Diös

3. *Byggnadsarbetets omfattning.*

Sammanlagt var vid årsslutet 14 st. entreprenörer med 27 entreprenader engagerade med sammanlagd entreprenadsumma av ca kronor 5.650.000: —. Ett bättre mått på byggnadsverksamhetens omfattning erhålles, om antalet av arbetarna nedlagda arbetstimmar summeras. Det var för år 1952 ca 185.000 timmar, motsvarande ungefär 84 årsarbetare.

Med arkitekter och övriga konsulter har under året 12 st. avtal upprättats med en sammanlagd beräknad arvodessumma av kronor 396.000: —. Inom byrån har utarbetats konstruktionsritningar för följande projekt:

BTB nr 102	Vattentornets matservering, VVS-konstr.
BTB nr 110	Personalbostäder vid vattenverket, statiska och VVS-konstr.
BTB nr 111	Kallförråd, projekt- och stat. konstr.-ritningar
BTB nr 205	Småskola i Skiljebo, stat. och VVS-konstr.
BTB nr 403	Personalkiosk för Västerås Omnibus AB, stat. och VVS-konstr.
BTB nr 406	Sophus vid vattentornet, arbetsritn.
BTB nr 407	Resultattavla vid Arosvallen, statisk konstr.
BTB nr 515	Badhusets rörarbeten, projektering av reningsanläggning m. m.

Utöver den administration och kontroll samt det ritarbete, som ovan blivit redovisat, har byrån utfört diverse konsultativa uppdrag åt olika delar av stadsförvaltningen, speciellt beträffande värme, ventilation och sanitet. Utanförstående kontrollpersonal har anlitats endast för det elektriska facket.

4. *Byråns kostnader.*

Kostnaderna för byråns verksamhet uppgår för året till kr. 86.219: 16, vilket belopp fördelats på vederbörliga nybyggnadskonton i proportion till använd tid.

5. *Personal.*

Byråns personal har bestått av chef och 3 st. byggnadsingenjörer (från den 3/11 4 st). jämte ett skrivbiträde, samtliga arvodesanställda.

Västerås i juli 1953.

IVAR RITZÉN.

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 27

Nr 27. Förslag till stadsmonografi för Västerås.

Till Kulturnämnden i Västerås.

Genom beslut den 29 januari 1953 ha stadsfullmäktige på förslag av kulturnämnden ställt ett anslag om 10.000 kronor till förfogande för utarbetande av en fullständig plan för utgivande av en stadsmonografi samt uppdragit åt kulturnämnden att, efter vidtagande av här ovan omförmälda förberedande åtgärder, till stadsfullmäktige inkomma med slutgiltigt förslag till en stadsmonografi jämte kostnadsberäkning för dess utgivande. Till fullföljande av detta uppdrag har kulturnämnden tillsatt en redaktionskommitté bestående av fil. d:r Wilhelm Tham, ordförande, vice ordföranden i kulturnämnden, advokaten J. Ruben Nyman, domkyrkosysslomannen teol. d:r Gunnar Ekström samt landsantikvarien Sven Drakenberg. I redaktionskommittén medverka jämväl teckningsläraren Carl B. Olin och stadsdirektören T. Hedberg. Redaktionskommittén har under den förflutna tiden koncentrerat sitt arbete på den blivande stadsmonografiens uppläggning samt anskaffande av lämpliga författare. Kommittén har jämväl påbörjat inventeringen av arkivmaterial och anställt en person för utförande av arkivforskningar. Efter ifrågavarande arbeten får redaktionskommittén härmed till kulturnämnden överlämna i efterföljande bilagor närmare utformade förslag rörande uppläggningen av stadsmonografien. Förslaget omfattar

a) plan till en monografi över Västerås stad jämte förteckning över författare, som redaktionen ansett lämpliga och som ställt sig villiga att medverka i arbetet

b) approximativ uppskattning av de olika delarnas omfattning (förslaget upptar endast antalet oillustrerade sidor, då det i nuvarande läge är omöjligt att beräkna omfattningen av illustrationsmaterialet)

c) preliminär plan över den tidpunkt, vid vilken de olika delarna böra kunna utkomma

d) approximativ kostnadsberäkning samt

e) formulär till kontrakt mellan Kulturnämnden och författarna i verket.

I samband med utarbetande av planen över monografien med däri ingående förteckning över olika delar och avsnitt har redaktionskommittén också sökt att preliminärt engagera för varje uppgift mest lämpade författare. I fråga om några av avsnitten ha författare ännu icke erhållits utan frågan därom måst lämnas öppen. Redaktionskommittén undersöker emellertid redan nu möjligheterna att få författare till dessa arbeten och avser att sedermera hos kulturnämnden komplettera planen härutinnan.

Uppskattning av de olika delarnas omfattning har givetvis varit en mycket svår fråga. Beräkningen får, som antytts, endast betraktas som ungefärlig. Det blir därför i sista hand en förhandling mellan vederbörande författare och redaktionskommittén att bestämma storleken på vederbörandes arbete, varom uppgift då skall införas i kontraktet.

I den tredje bilagan har kommittén vågat sig på att uppgöra en preliminär plan över den tidpunkt, vid vilken de olika delarna anses kunna utkomma. Här måste

jämväl reservation göras för riktigheten av de i bilagan utsatta årtalen. En förkortning av den sammanlagda tiden för verkets utgivande kan tänkas ske och en inbördes omkastning av tidpunkterna för de olika delarnas utgivande kan även komma att bliva nödvändig.

En approximativ kostnadsberäkning visar en trolig totalkostnad av 425.000 kronor. Under tiden för verkets utgivande kan emellertid mycket inträffa, som förändrar dessa preliminära kostnadsberäkningar. Kommittén har gjort en viss jämförelse med en i Norrköping gjord kostnadsberäkning. I samband med ett år 1949 framlagt förslag till utarbetande av en stadsmonografi över Norrköping kom därvarande utredningskommitté fram till ett omfång på monografien av 2.950 sidor och en sammanlagd kostnad för verkets utgivande à 245.000 kronor, motsvarande 83 kronor per sida. Utslås den för västeråsmonografien beräknade kostnaden 425.000 kronor på det föreslagna antalet sidor blir detta 116 kronor per sida, ett belopp, som med hänsyn till nuvarande kostnadsnivå, icke förefaller vara högt i förhållande till kostnadsberäkningen för Norrköping.

Fördelat på 10 år skulle för Västerås vidkommande den årliga kostnaden uppgå till 42.500 kronor och fördelat på 15 år 28.335 kronor. För säkerhets skull har kommittén räknat med en årlig summa av 40.000 kronor. Det bör i detta sammanhang nämnas att stadsfullmäktige den 25 juni 1953 på förslag av redaktionskommittén och kulturnämnden anvisade 10.000 kronor för påbörjande av vissa delar av stadsmonografien.

Vad slutligen kontraktförslaget angår torde några särskilda kommentarer till detsamma icke vara erforderliga. Författararvodet har kommittén självfallet ännu icke kunnat taga definitiv ställning till men beloppet torde komma att ligga mellan 500 och 800 kronor per tryckark. Beträffande frågan om bildredaktör, varom nämnes i § 6 förslaget till kontrakt, har redaktionskommittén ännu icke kunnat träffa avtal med lämplig person, men undersökning om att erhålla en sådan pågår. Det framstår för redaktionskommittén som synnerligen angeläget att snarast få kontakt med rätt person. Arbetet med insamling av dylikt bildmaterial kommer nämligen att dels taga lång tid och dels erbjuda vissa svårigheter.

Under planeringsarbetet har redaktionen kontaktats av ett enskilt företag i Västerås, som varit intresserat för någon form av samarbete och medverkan i en av de planerade delarna. Företaget har ställt sig villigt att ekonomiskt bidraga till denna volyms utarbetande. Redaktionen har i princip intet att erinra mot en sådan medverkan, under förutsättning att ifrågavarande företag varken önskar inverka på volymens utformning eller genom tillryckning av exempelvis särskilt försättsblad på en del av upplagan avser att använda denna i reklamsyfte. Då emellertid frågan har stor betydelse — eftersom även andra företag och organisationer kunna vilja söka på liknande sätt medverka i arbetets utgivande — får redaktionen uppmana nämnden att i denna sak fatta principbeslut.

Sedan nämnden tagit ställning till redaktionens förslag och eventuellt accepterat detta — med eller utan förändringar — vill redaktionen föreslå, att nämnden snarast överlämnar förslaget till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att bemyndiga kulturnämnden att i huvudsaklig överensstämmelse med det inlämnade förslaget låta utarbeta en monografi över Västerås stad,

att uppdraga åt kulturnämnden att sluta alla avtal om verkets utarbetande samt i övrigt träffa alla de avgöranden, som av fullmäktiges beslut kunna föranledas,

att till bestridande av kostnaderna för monografiens utarbetande och utgivning ställa till nämndens förfogande ett anslag av 425.000 kronor att täckas genom årliga tillskott å förslagsvis 40.000 kronor per år från kulturnämndens disponibla avkastning samt

att bemyndiga drätselkammaren att i mån av behov förskottera medel å det ovan omförmälda anslaget.

Västerås den 16 september 1953.

För redaktionskommittén:

WILHELM THAM

|Thjelvar Hedberg

Bil. A.

Plan över Västerås stads monografi jämte förteckning över författare.

I. *Västerås förhistoria*
 a. Västeråstraktens geologi: Statsgeolog G. Lundquist.
 b. Västeråstraktens växt- och djurliv: Läroverksadj. B. Walldén.
 c. Ortnamnen i Västerås: Antikvarie H. Ståhl.
 d. Arkeologiska fynd: Prof. M. Stenberger.

II. *Västerås under medeltiden:* Doc. K. Kumlien.

III. *Västerås stad och riket:* Fil. d:r W. Tham.

IV. *Västerås styrelse och förvaltning:* Docent K. G. Hildebrand.

V. *Västerås byggnadshistoria:* Landsantikv. S. Drakenberg.

VI. *Västerås domkyrka*
 a. Domkyrkan: Prof. E. Lundberg.
 b. Domkyrkans inventarier och fastigheter: Domkyrkosyssloman G. Ekström.

VII. *Västerås slott:* Antikv. Tord Nordberg.

VIII. *Västerås befolkning*
 a. Befolkningsutveckling och sociala förhållanden: Fil. d:r W. Tham.
 b. Västeråsliv i helg och söcken: Fil. lic. M. Lindgren-Fridell.

IX. *Det religiösa och sedliga livet:* Domkyrkosyssloman G. Ekström.

X. *Undervisningsväsendet*
 a. Den högre undervisningen: Domkyrkosyssloman G. Ekström.
 b. Folkundervisningen

XI. *Folkrörelser, föreningsliv och folkbildning:* Studierektor G. Hirdman.

XII. *Kommunikationer och näringsliv*
 a. Vägar, vattenvägar, järnvägar
 b. Stadens näringsliv

Bil. B.

Approximativ uppskattning av de olika delarnas omfattning
(oillustrerade sidor)

Del	I.	Västerås förhistoria	ark	15,	sidor	240
„	II.	Västerås under medeltiden	„	15,	„	240
„	III.	Västerås stad och riket	„	12,	„	192
„	IV.	Västerås styrelse och förvaltning	„	15,	„	240
„	V.	Västerås byggnadshistoria	„	20,	„	320
„	VI.	Västerås domkyrka	„	27,	„	432
„	VII.	Västerås slott	„	15,	„	240
„	VIII.	Västerås befolkning	„	20,	„	320
„	IX.	Det religiösa och sedliga livet	„	20,	„	320
„	X.	Undervisningsväsendet	„	20,	„	320
„	XI.	Folkrörelser, föreningsliv och folkbildning	„	20,	„	320
„	XII.	Kommunikationer och näringsliv	„	30,	„	480
						3664

Beräkningen är självklart mycket ungefärlig. Vissa av delarna uppdelas i två volymer, i andra fall utges skilda avsnitt som småskrifter (t.ex. del I och delar av del VI).

Bil. C.

Med hänsyn till de möjligheter de föreslagna författarna ha att ägna sig åt arbetet med Västerås stads historia föreslås delarna böra utkomma i följande ordning:

År 1955	del	I:	Västerås förhistoria
„ 1956	„	V:	Byggnadshistorien, X, Folkundervisningen
„ 1957	„	VII:	Slottet
„ 1958	„	VI:	Domkyrkan
„ 1959	„	XII:	Folkrörelser
„ 1960	„	II:	Medeltiden
„ 1961	„	X:	Högre undervisningen
„ 1962	„	III:	Staden och riket
„ 1963	„	XI:	Kommunikationer
„ 1964	„	IX:	Religiösa och sedliga livet
„ 1965	„	VIII:	Befolkningsutvecklingen
„ 1966	„	IV:	Styrelse och förvaltning
„ 1967	„	XI:	Näringslivet

Bil. D.

Preliminär kostnadsberäkning.

Delarna komma att betinga högst skiftande priser med hänsyn till omfattningen och illustreringen. En approximativ beräkning av författarhonorar, tryckning och illustrering har givit vid handen, att vissa volymer komma att draga en kostnad av

omkring 20.000 kronor, andra omkring 40.000 kronor i något fall kanske t. o. m. däröver. En medeltalsberäkning, som naturligtvis måste bli mycket svävande, torde kunna stanna inför summan 30.000 kronor för varje del. Den sammanlagda summan blir sålunda 12 × 30.000 eller 360.000 kronor.

Därtill kommer följande kostnader:

Arkivforskningar	13.000: —
Bildredaktör (beräknat efter 1.500: — per del)	18.000: —
Redaktionen (beräknat efter 2.000: — per del)	24.000: —

De sammanlagda kostnaderna skulle efter denna beräkning bli följande:

Författarhonorar, tryckning etc.	360.000: —
Arkivforskningar	13.000: —
Bildredaktör	18.000: —
Redaktionen	24.000: —
Summa	415.000: —
Redan beviljat anslag för förundersökningar och planering	10.000: —
Summa	425.000: —

Bil. E.

KONTRAKT.

I anslutning till nu gällande lag om äganderätt till litterära och musikaliska verk har mellan undertecknade, (namn) här nedan kallad Författaren, å ena sidan, och Västerås stads kulturnämnd, här nedan kallad Kulturnämnden, å andra sidan, följande avtal träffats.

§ 1.

Författaren åtager sig att utarbeta och senast den år till Kulturnämnden överlämna fullständigt och maskinskrivet manuskript över avsett att ingå som en del/avsnitt av en del i Västerås stads monografi. Framställningen beräknas omfatta omkring oillustrerade trycksidor av den typ, som Kulturnämnden fastställt för verket. Detta utrymme får icke utan nämndens medgivande överskridas.

§ 2.

Författarrätten till manuskriptet överlåtes av Författaren till Kulturnämnden och dess uppdragsgivare stadsfullmäktige i Västerås. Författaren förbinder sig att icke utan särskilt medgivande av Kulturnämnden utgiva något arbete, så likartat med det nu överlåtna, att avsättningen av detta senare kan därav skadas.

§ 3.

Arvodet till Författaren beräknas till kronor per oillustrerat tryckark om 16 sidor med i § 1 angiven storlek. Detta honorar utbetalas förskottsvis med nio tiondelar i den mån manuskript avlämnats och av Kulturnämnden godkänts, samt

med en tiondel, när Författaren avslutat honom åliggande korrekturgranskning och Kulturnämnden givit tryckningsbesked å hans framställning i dess helhet. Om Författaren avser att för arbetets fullföljande taga tjänstledighet eller partiell tjänstledighet från sin ordinarie tjänst, må efter överenskommelse med Kulturnämnden viss del av honoraret förskottsvis utbetalas utan att Författaren överlämnat något manuskript, varvid Författaren dock efter tjänstledighetens slut skall till Kulturnämnden inlämna en redogörelse för omfattningen av det under tjänstledigheten utförda arbetet.

§ 4.

Till bestridande av kostnader för material, excerpering, avskrivning och fotostatering samt maskinskrivning av manuskript erhåller Författaren i mån av behov ersättning med högst kronor, som utbetalas efter överenskommelse mot vederbörliga verifikationer.

För extra utgifter, vållade av resor för verkets utarbetande, vilka dock må företagas endast i samråd med Kulturnämnden, utgår till Författaren ersättning, motsvarande kostnaden för andra klass resa jämte traktamente av per dygn kronor och per dag kronor, som utbetalas under enahanda förutsättning.

§ 5.

Kulturnämnden förbehåller sig ensambestämmanderätten ifråga om alla boktryckeritekniska anordningar vid arbetets utgivande. I korrektur äger Författaren icke vidtaga ändringar mot manuskriptet i sådan utsträckning att kostnaden för korrigeringen överskrider en tiondel av den ursprungliga sättningskostnaden. Om Författaren icke inom skälig tid återlämnar mottaget korrektur med tryckningstillstånd anses han hava godkänt detsamma.

§ 6.

Verkets illustrering ombesörjes av Kulturnämnden i samråd med Författaren.

§ 7.

Skulle av någon anledning Författaren avbryta verket, innan det fått avsedd omfattning, skola verkställda excerpter och skrivna manuskript överlämnas till Kulturnämnden, som med Författaren eller hans rättsinnehavare överenskommer om det arvode, som för det överlämnade skall utbetalas. Under arbetets gång förskottsvis uppburna medel skola då återbäras, i den mån de icke kunna anses motsvaras av på detta sätt överlämnade samlingar och manuskript.

§ 8.

Författaren äger att kostnadsfritt utbekomma 20 exemplar av sin framställning samt ett exemplar av verket i dess helhet.

Av detta kontrakt äro två likalydande exemplar upprättade och utväxlade.

.................. och Västerås den

.. ..

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar
1953 Ser. B nr 28

Nr 28. Förslag till fjärrvärmedistribution.

Till Styrelsen för Västerås Stads tekniska Verk.

Genom Drätselkammarens beslut den 4 september 1952 och styrelsens beslut den 19 augusti 1952 utsågs en kommitté bestående av fem personer, nämligen från Drätselkammaren tekn. dr Tage Strömberg och ombudsman Erik Berglind och från styrelsen bostadsförvaltare Gustaf Olsson, fastighetsförvaltare David Johansson och civilingenjör Gösta Bååth, att jämte överingenjören John Sintorn och vattenverksingenjören Carl-Erik Ekman vid Tekniska verken utreda frågan huruvida förutsättningar förelågo för s. k. fjärrvärmedistribution inom Västerås stad. Kommittén har till sin ordförande utsett hr G. Olsson. Efter fullgjort uppdrag får kommittén härmed framlägga följande redogörelse och förslag.

Orientering.

Tekniken för uppvärmning av bostäder och andra lokaler har det senaste halvseklet undergått en genomgripande utveckling. Från de förut vanliga lokala öppna eldstäderna har utvecklingen via flera mellanstadier nu nått fram till stora mer eller mindre automatiserade eldningsanläggningar, blockcentraler, i kombination med ett rörledningssystem, varigenom värmet i form av varmvatten transporteras till de olika byggnaderna inom uppvärmningsområdet. Anledningen till denna utveckling är lätt att se. Förbränning av bränslet kan i en stor välkontrollerad anläggning ske med avsevärt bättre verkningsgrad än i små anläggningar, varjämte i och för sig billigare bränsle kan användas. Även i arbetskostnader kunna avsevärda besparingar göras. Däremot blir kapitalkostnaden i allmänhet högre vid större värmeanläggningar med tillhörande distributionsnät. Den nämnda utvecklingen synes f. n. fortgå mot allt större enheter. En storleksbegränsning betingas därav, att man hittills endast i undantagsfall gått in för att leverera värme till fastigheter med skilda ägare.

Redan innan systemet med blockcentraler nått sin utveckling har på vissa håll i utlandet en liknande metod för distribution av värme tillämpats, vilken fått benämningen fjärrvärme. Ordet är en direkt översättning av danskens fjernvarme och danskarna äro de närmaste utländska föregångarna på området. Systemet bygger på tillvaratagandet av värmeinnehållet i kylvattnet från ångturbiner och även dieselmotorer i samband med elektrisk kraftalstring. Vid alstring av elkraft med ångturbindriven generator kan endast en del av ångans energiinnehåll omvandlas till mekanisk respektive elektrisk energi, medan återstoden, kondensvärmet, som avges vid ångans överföring till vätskeform, bortledes med kylvattnet.

Hur stor del kondensvärmet utgör av ångans energiinnehåll är beroende på ångtryck och kondenstemperatur. I storleksordning uppgår den till drygt hälften. Vid ångturbinanläggningar där kondensvärmet ej tillvaratages, söker man hålla kondenstemperaturen så låg som möjligt, vilket kräver låg kylvattentemperatur. Kondensförlusterna bli då något mindre. Skall åter kondensvärmet användas för t. ex. rumsuppvärmning måste kylvattentemperaturen höjas. Detta innebär att ångan kondenseras vid högre temperatur och tryck, varvid elkraftproduktionen blir något

mindre, men å andra sidan att hela kvantiteten kondensvärme kan tillgodogöras. Med hänsyn till tryckförhållandena vid turbinens utlopp talar man om kondenskraft respektive mottryckskraft, som uttryck för den förra respektive den senare formen för kraftalstring vid ånganläggning.

Det är sedan länge ett känt förhållande, att mottryckskraft blir billig om man kan nyttiggöra kondensvärmet. I vårt land har metoden kommit till användning där man samtidigt haft behov av elkraft och värme särskilt i form av ånga, t. ex. i mejerier, lasarett, vissa industrier etc. Tillgången till vattenkraft har emellertid i vårt land hållit elkraftpriserna vid sådan nivå, att alstring av mottryckskraft hittills ej fått någon större omfattning. Helt annorlunda har förhållandet varit i länder med ingen eller ringa tillgång på vattenkraft. Kraftpriserna ha där bestämts av kostnaderna vid kondenskraftalstring. I de fall där möjligheter funnits att alstra mottryckskraft och vinna avsättning för kondensvärmet ha såväl elkraften som värmet förbilligats. Redan för ett 25-tal år sedan började man i ett flertal danska städer såsom Köpenhamn, Odense, Aarhus, Randers m. fl. bygga ut ledningsnät för byggnadsuppvärmning. Denna utveckling fortgår i alltmer ökad omfattning.

Det är naturligt, att fjärrvärmesystemet, som kräver stora kapitalinvesteringar, endast kan tillämpas där behov av elkraft och värme föreligger samtidigt och varaktigt och där bebyggelsetätheten och därmed värmeförbrukningen är stor. Vid gles bebyggelse blir kostnaderna för ledningsnätet, liksom dettas värmeförluster, proportionsvis större. I länder med milt klimat och kort eldningssäsong äro de ekonomiska förutsättningarna sämre. Gynnsamma betingelser föreligga sålunda vid tät bebyggelse, lång eldningssäsong samt vid ett elkraftbehov, som till storlek och varaktighet överensstämmer med värmebehovet. En annan viktig förutsättning är, att såväl elkraft- som värmebehov är av tillräcklig storleksordning. Den relativa kapitalkostnaden sjunker nämligen med ökad storlek hos anläggningen.

I Sverige har alstring av mottryckskraft i kombination med fjärrvärmedistribution hittills hållits tillbaka av de relativt låga kraftpriserna betingade av tillgången på vattenkraft. De senaste åren har dock en viss ändring kunnat skönjas i dessa förhållanden. Priserna för elkraft ha en stigande tendens. Visserligen finnes ännu stora reserver av outnyttjad vattenkraft, men om förbrukningsökningen fortsätter i hittillsvarande takt blir likväl all utbyggnadsbar vattenkraft tagen i anspråk inom ett par decennier. Redan långt innan vi nått dithän måste en anpassning av kraftpriserna ske med hänsyn till de kostnader, som uppkomma vid alstring av kondenskraft. F. n. alstras genomsnittligt endast ca 5 % av landets elkraftbehov i form av ångkraft, huvudsakligen för att täcka behovet vid vissa toppbelastningar och vid vattenbrist. Det kan förutses, att ångkraftandelen under 60-talet successivt kommer att öka, sedan de bästa vattenfallen tagits i anspråk. Inför dessa framtidsutsikter har man nu i städerna Malmö, Göteborg, Norrköping, Linköping, Stockholm och Karlstad påbörjat och i flera fall även tagit i drift fjärrvärmeanläggningar, s. k. kraftvärmeverk, för alstring av mottryckskraft och samtidig distribution av värme. I ytterligare ett flertal städer pågå utredningar i liknande syfte.

De rent geografiska betingelserna för fjärrvärmedistributionen äro i Västerås relativt gynnsamma. Distributionen bör i första hand komma ifråga, där bebyggelsen är tätast. I Västerås är den slutna tätbebyggelsen koncentrerad till stadens centrum begränsad av hamnen i söder, en linje i jämnhöjd med Folkets Park i öster, Tegnérgatan och Norra Ringvägen i norr och Djäkneberget och Mariaberget i väster. Ter-

rängen är relativt jämn med måttliga nivåskillnader. Marken utgöres mest av lera med ringa berg eller stenförekomst. En anläggning för värmealstring kan förläggas till hamnområdet direkt vid kaj, vilket möjliggör billiga bränsletransporter.

Om en fjärrvärmedistribution i Västerås skall baseras på stadens egen förbrukning av elkraft, blir den tillgängliga värmemängden begränsad härav. Det har emellertid från början inom kommittén ansetts vara en naturlig sak, att man i Västerås ej bör uppföra ytterligare ett ångkraftverk, utan att samarbete bör ske med Västerås Kraftverk på sådant sätt, att kraft- respektive värmealstring ombesörjes av Kraftverket och värmedistribution av staden. Med denna utgångspunkt har förhandlingar upptagits med Kungl. Vattenfallsstyrelsen, vilka förhandlingar pågått flera år och nu resulterat i ett förslag till överenskommelse.

Inköp av värme från Västerås Kraftverk.

Det kan vid hastigt påseende förefalla enkelt att distribuera Kraftverkets kondensvärme till staden för uppvärmningsändamål. Varje västeråsare vet ju, att kylvattenmängderna från Kraftverket ofta föra med sig tillräckligt mycket värme för att hålla en stor del av Västeråsfjärden isfri även vid sträng kyla. I själva verket äro vid full drift kondensvärmemängderna från Kraftverket större än vad som skulle erfordras för uppvärmning av samtliga byggnader i Västerås. Maskineriet vid Kraftverket användes emellertid endast för att möta belastningsspetsar med en eller annan timmes varaktighet per dag eller som reserv vid vattenbrist eller fel på andra kraftstationer eller ledningar. Enbart på en dylik sporadiskt återkommande drift kan en fjärrvärmedistribution ej baseras. Kontinuerlig alstring av mottryckskraft som ersättning för vattenkraft anser Vattenfallsstyrelsen f. n. ej motiverad. Vattenfallsstyrelsen har därför redan från början intagit den ståndpunkten, att en värmeleverans från Kraftverket måste åsättas ett sådant pris, som svarar mot kostnaderna för ren värmealstring i en stor anläggning med billigaste bränsle. Vidare måste avtalstiden vara minst 25 år med hänsyn till anläggningarnas avskrivningstid. Styrelsen har dock för sin del ansett sig kunna avstå från varje vinst av värmeproduktionen på grund av de möjligheter som därigenom skapas för bränslebesparing, dels genom alstring av mottryckskraft i stället för kondenskraft vid tider av vattenbrist, dels genom alstring av värme ur elkraft vid riklig vattentillgång, då elkraften ej kan utnyttjas på annat sätt. Vidare torde en viss samverkan även vid normal vattentillgång kunna ske mellan mottryckskraftalstringen och regleringen av landets vattenmagasin, vilket medför ett bättre utnyttjande av de senare.

Från kommitténs sida har gentemot Vattenfallsstyrelsens argument anförts att även om kontinuerlig alstring av mottryckskraft f. n. ej är billigare än vattenkraft, så kommer detta förhållande med nödvändighet i en ej avlägsen framtid att ändras till förmån för mottryckskraften. Ett leveranskontrakt med 25 års giltighetstid bör av denna anledning utformas så, att staden ges möjlighet att tillgodogöra sig den vinst som kan uppstå om inom denna tid kraftpriserna stiga så, att alstring av mottryckskraft blir lönande. Vattenfallsstyrelsen har i princip godkänt detta. Inför svårigheterna att finna en formulering som på ett rättvist sätt täcker dessa förhållanden, har man emellertid i stället enats om att välja en kortare första kontraktstid, högst 10 år, med ömsesidig uppsägningsrätt. Kommittén anser, att under de första åren någon större vinst för staden knappast kan påräknas genom kontinuerlig alstring av mottryckskraft och att man vid en senare tidpunkt lättare skall kunna överblicka, huru ett förlängt kontrakt bör formuleras. För stadens vidkommande medför

den kortare kontraktstiden, så vitt man nu kan se, endast fördelar. Staden beredes därigenom möjlighet att, om godtagbar överenskommelse med Vattenfallsstyrelsen ej kan träffas när den första kontraktstiden utlöpt, komplettera en redan utbyggd värmedistribution med kraftalstring. Naturligtvis anser kommittén dock att vid denna tidpunkt en för båda parter tillfredsställande överenskommelse skall kunna träffas om förlängning av kontraktet.

Den preliminära överenskommelsen med Vattenfallsstyrelsen har i sammanfattning följande lydelse:

Allmänna villkor.

Västerås Kraftverk levererar, på villkor som närmare skola preciseras i ett kontrakt, värme till ett av Tekniska Verken utbyggt distributionsnät.

Värmen levereras i form av hetvatten med tryck och temperatur, som erfordras för transport av vattnet till och normal uppvärmning av anslutna byggnader och för normal centralberedning av varmt bruksvatten.

Leverans av värme skall ske dag och natt året om, med normal reservation för force majeure. Västerås Kraftverk skall även under en eventuell avspärrning leverera värme till staden så länge inhemskt bränsle finns att tillgå.

Hetvattnets framledningstemperatur skall vara max. 120° C och min. 75° C.

Mätning.

Uppmätning av levererad värme verkställes medelst värmemängdsmätare. Båda kontrahenterna installera var sin mätanordning.

Vattenförlusten i systemet och den häremot svarande värmemängden, som ingår i levererad värme, mätes vid påfyllning i expansionskärlet. Vattenförbrukningen debiteras Tekniska Verken.

Avläsning verkställes genom Västerås Kraftverks försorg i erforderlig omfattning. Tekniska Verken skall ha rätt att närvara vid avläsningen och att ständigt äga tillträde till mätarna för kontrollavläsning.

Leveransåtaganden.

Leverans av värme skall påbörjas den 1 augusti 1954.

Västerås Kraftverks max. leveransskyldighet utgör 40 Mkcal/h räknat som högsta medeluttagning per dagtid. Med dagtid avses tiden kl. 6—22. Med medeluttagning per dagtid avses medelvärde under ett dygns dagtid. Om maximiuttagningen, bestämd som högsta medelvärde under dagtid under ett år, överstiger nämnda värde, utgår för detta år tilläggsavgift lika med produkten av överskridandet och ett nedan angivet à-pris.

Betalning.

För den levererade värmen erlägges följande avgifter:

A. Fast årlig avgift: 500.000 kronor.

Under utbyggnadstiden, beräknad till fem år, skall avgiften utgå med:

1954/55	Max.	5	Mkcal/h	62.500 kronor
1955/56	„	15	„	187.500 kronor
1956/57	„	25	„	312.500 kronor

1957/58 ..	Max. 35 Mkcal/h	437.500 kronor
1958/59 ..	„ 40 „	500.000 kronor

B. En årlig avgift av 10.000 kronor per Mkcal/h för högsta uttagna dagstidsmedelvärde utöver det till respektive fasta avgift hörande uttagningsvärdet.

C. Procentuella dyrtidstillägg till avgifterna enligt A och B, bestämda enligt följande regler:

a) Den för varje år tillkommande fasta avgiften enligt punkt A ökas med 0,25 % för varje enhet varmed abonnemangsökningsårets index, enligt 1935 års orensade serie, överstiger 200.

b) Den för leveransåret gällande fasta avgiften enligt punkt A ökas med 0,25 % för varje enhet varmed leveransårets index, enligt 1935 års orensade serie, överstiger 200.

D. En förbrukningsavgift beräknad enligt följande formler:

1. M/0,73	kr./Mkcal	jämte indextillägg på en som oberoende av M ansedd
2. 2,00 + 0,135 P	„	del av 1.25 kr. per Mkcal.
3. 1,25 + 0,2 N	„	

Där M, P och N äro storheter, vilka bestämmas under årets tre sista kvartal av vissa förhållanden och sedan tillämpas för värme som levereras under närmaste bränsleår 1 juli—30 juni.

M = Medelpriset i kr./Mkcal cif Västerås för av Kraftverket inköpta och under årets tre sista kvartal inkomna stenkol med vissa undantag och kompletteringar. Sålunda skola undantagas kol levererade enligt specialöverenskommelse eller för särskilda ändamål, vilka icke skulle ha ifrågakommit respektive varit tillämpliga för stadens köp därest staden drivit eget kraftvärmeverk. Om vidare den kolkvantitet, som under ett års tre sista kvartal införes till Kraftverket med mer än 50 % understiger den kolmängd, som beräknas vara erforderlig för fjärrvärmeleveransen under följande bränsleår, skola för bestämning av M priser och värmevärden kompletteras med sådana för tänkta kolinköp. För dessa tänkta kolköp skola priser och värmevärden bestämmas av minst en gång per kvartal inhämtade offerter.

P = Medelpriset i kr./m^3 cif Flaxenvik för olja levererad under vissa närmare angivna betingelser.

N = Det med hänsyn till giltighetstiderna vägda medelvärdet av prisnoteringar i kr./ton för små ångkol cif ostkusthamn enligt Svensk kolnotering

a) Formel 1 skall normalt användas.

b) Formel 2 skall tillämpas dels för det fall att Kraftverket av särskilda omständigheter tvingats använda olja till minst 80 % under minst tre månader i följd, dels för det fall att oljepriset genomsnittligt för ett bränsleår resulterar i ett värmepris, som med minst 5 % understiger det enligt formel 1 beräknade. I sistnämnda fall sänkes värmepriset med ett procenttal, som är hälften av procenttalet för skillnaden i värmepriset beräknat enligt formel 1 respektive formel 2.

c) Formel 3 skall tillämpas om sådana exceptionella förhållanden råda att för-

brukningsavgiften ej någorlunda entydigt och invändningsfritt kan bestämmas enligt formel 1 eller formel 2.

d) Om under en bränslekris värmeleveransen måste fullgöras med hjälp av speciellt bränsle skall förbrukningsavgiften ökas i sådan utsträckning att Kraftverkets kostnader för bränslet samt transporter och annan behandling av detsamma bliva täckta.

e) För den av M, P och N oberoende termen i respektive formler skall tillämpas dyrtidsreglering enligt bestämmelserna under punkt C.

Kontraktstid:

Kontraktet löper till den 1 juli 1963 och förlänges därefter med två år åt gången på enahanda villkor därest det ej av någondera parten uppsäges senast tre år före utgångstiden.

Uppsäges kontraktet till upphörande den 1 juli 1963 är staden skyldig att till inköpspris övertaga av Kraftverket för värmeledningsvattnets utleverans anskaffade pumpar med motorer och tillbehör samt värmeväxlare med ventiler och instrument men ej elektriska eller vattenledningar. Överlåtelsesumman får dock ej överstiga 650.000 kronor.

Överenskommelsen förutsätter godkännande från Kungl. Vattenfallsstyrelsen och Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt avtalet kommer förbrukningsavgiften att normalt bestämmas av priset på osorterade småkol (stybbkol) (formel 1). Dessa kol ha hittills normalt varit billigare än andra bränslen om hänsyn tages till värmeinnehållet. Beräkningsformeln innebär en medelverkningsgrad av 80 % vid förbränningen räknat för helt år. Om det blir nödvändigt att använda olja under mer än 3 månader, vilket kan tänkas ske vid svårare skador på koltransportanordningar eller kolkvarnar eller om oljepriset under viss tid varit ett visst belopp lägre än motsvarande kolpris, skall oljepriset utgöra underlag för bränsleavgiften. Staden har sålunda möjlighet att även tillgodogöra sig fördelen av ett exceptionellt lågt oljepris. Formel 3 för förbrukningsavgiften är att betrakta som en ren krisföreteelse. Då tillämpning av densamma blir aktuell, torde alla bränslepriser i landet vara reglerade av statsmakterna.

Att värmeabonnemanget och därmed den fasta avgiften kan ökas etappvis innebär en stor fördel för staden, genom att förlusterna under utbyggnadstiden reduceras till att omfatta endast räntan på det i distributionsnätet investerade kapitalet. Inköp och försäljning av värme bör redan från början gå ihop. Den abonnerade värmeeffekten, 40 Mkcal/tim., motsvarande ungefär 2/3 av den beräknade förbrukningen inom det tilltänkta distributionsområdet. Från början avsåg man, att detta abonnemang skulle motsvara behovet under en första utbyggnadsetapp och att en andra utbyggnadsetapp därefter skulle följa. Efter närmare överväganden har man dock enats om att ej i detta första kontrakt införa bestämmelser om en andra utbyggnadsetapp men likväl hålla möjligheten härför öppen. Planeringen såväl av Kraftverkets produktionsanläggningar som av stadens distributionsnät skall ske på sådant sätt, att framtida vidare utbyggnader ej förhindras eller försvåras.

Värmedistributionen

Distribution av värme bör i första hand ske i de delar av staden, där bebyggelsetätheten är störst och där nybebyggelse sker eller kan väntas ske. I Västerås är bebyggelsetätheten störst inom centrala staden, varmed här avses ett område inramat

av Södra Esplanaden, Östra och Norra Ringvägen samt Djäkneberget och Mariaberget. Inom detta område pågår nu eller väntas komma till stånd ett flertal nybyggnader. Denna omständighet har för kommittén varit av avgörande betydelse vid val av tidpunkt för igångsättning av värmedistributionen. I och för sig finns det mycket, som talar för, att man borde avvakta ännu några år. Om så sker måste emellertid inom centrala staden ett flertal moderna värmecentraler uppföras till avsevärda kostnader, som framdeles med nödvändighet kommer att belasta värmedistributionen. Kommittén anser därför, att om värmedistribution skall komma till stånd, denna bör igångsättas så tidigt, att värme kan levereras till pågående nybyggnader redan hösten 1954.

Nyproduktion av fastigheter sker dock f.n. mest i stadens periferi och framförallt i de norra stadsdelarna. Avståndet dit från Kraftverket är stort och bebyggelsen är spridd över ett vidsträckt område. Att nu nå denna bebyggelse med fjärrvärmeledningar är tyvärr knappast möjligt. Kommittén har därför begränsat sig till att som en första etapp planera distributionsledningar endast för centrala staden samt de delar av Kungsängsområdet, som ledningen från Kraftverket passerar. Värmebehovet för detta område har beräknats uppgå till 60 Mkcal/h vid —20° utetemperatur under förutsättning att bebyggelse skett ungefär i den utsträckning nuvarande stadsplan medgiver. Huvudledning från Kraftverket till centrala staden bör dimensioneras med hänsyn härtill. Emellertid kommer bebyggelsen inom centrala staden ej att vara färdig vid utgången av den 5-åriga utbyggnadstiden för ledningsnätet. För att ändock detta från början skall bli fullbelastat kan med måttliga kostnader en del större värmecentraler inom området kring Emausgatan anslutas. Vill man framdeles till huvudledningen till centrala staden ansluta all nybebyggelse i centrum, finnas naturliga betingelser för förstärkning genom att en ny huvudledning över Ängsgärdet sammankopplas med den tidigare ledningen via Tegnérgatan. Detta innebär, att en större eller mindre andra utbyggnadsetapp kommer till stånd.

Ledningnätets utsträckning, ledningsdimensioner och utbyggnadstakt samt kostnader äro i huvudsak planerade enligt följande:

1. Första och andra årens utbyggnader:

Ledningar med 400 mm diam.	från Kraftverket västerut över bangården till Södra Esplanaden med fortsättning via Karlsgatan till Munkgatan.
Ledningar med 350 mm diam.	i Karlsgatan från Munkgatan till Utanbygatan.
Ledningar med 300 mm diam.	i Karlsgatan norrut från Utanbygatan och i Kopparbergsvägen till Norra Ringvägen.
Ledningar med 250 mm diam.	i gamla Kopparbergsvägen (i befintlig ledningsgata) från Östra Ringvägen med fortsättning i Emausgatan norrut ungefär till Smalbäcksgatan.
Ledningar med 150 mm diam.	från Emausgatan österut mot Långmårtensgatan till kvarteret Jordrevan.
Ledningar med 300 mm diam.	i Munkgatan från Karlsgatan västerut till Fiskartorget.
Ledningar med 200 mm diam.	i Timmermansgatan och Snickargatan från Karlsgatan västerut till Hantverkargatan.
Ledningar med 250 mm diam.	i Utanbygatan från Karlsgatan till Kopparbergsvägen.

Ledningar med 200 mm diam. i Domkyrkoesplanaden från Kopparbergsvägen västerut till V. Kyrkogatan.

Ledningar med 200 mm diam. i Utanbygatan från Kopparbergsvägen västerut genom Herrgärdsgatan och Rudbecksgatan till Engelbrektsgatan.

Härtill kommer mindre avgreningsledningar för berörda kvarter samt servisledningar och mätarutrustningar. Total kostnad för 2-årsperioden 1954—1955 beräknas till 4,5 M kronor.

Det bör ankomma på Tekniska Verkens styrelse att göra de eventuella mindre justeringar beträffande ledningsdimensioner och ledningssträckningar, som vid detaljbearbetning av projektet kunna visa sig motiverade.

2. Tredje t.o.m. femte årens utbyggnader:

Under åren 1956—1958 kompletteras ledningsnätet i erforderlig utsträckning för anslutning av samtliga berörda fastigheter inom det planerade distributionsområdet. Kostnaderna härför ha beräknats till ca 2,6 M kronor. Det är inte möjligt eller lämpligt att redan nu i detalj binda sig för, i vilken turordning eller omfattning utbyggnaderna på detta stadium skola ske. Hänsyn bör tagas till ett flertal faktorer, såsom nybyggnadsverksamheten, abonnenternas inställning, det ekonomiska utbytet av varje ledningsutsträckning etc., vilket allt bättre kan överblickas efter ett eller ett par år.

Preliminärt har avtalats med Arosbygden om leverans av värme till silosanläggningarna i kvarteret Silon samt med SJ om leverans av värme till godsmagasinen och stationsbyggnaderna.

Ingående diskussioner ha förts med fastighetsägarna inom centrala staden angående anslutning till fjärrvärmenätet. Intresset från deras sida har visat sig mycket stort. Omkring 80 % av de fastigheter, däri inberäknad även staden tillhöriga, som beröras av de två första årens utbyggnader, ha redan lämnat skriftliga förbindelser om anslutning. Ytterligare ett antal ha förklarat sig önska anslutning men av en eller annan anledning ännu ej lämnat skriftliga förbindelser. I flera fall fordras härför sammanträde med bostadsrättsföreningarnas styrelser. Ingen fastighetsägare har hittills förklarat sig icke önska anslutning. Undantag utgör Aktiebolaget Turitz & Co:s (Epa) fastighet, Sturegatan 16, som måste ha värme redan innevarande vinter. Det är dock möjligt, att överenskommelse även här kan träffas, sedan definitivt beslut om distribution kommit till stånd.

I andra svenska städer har man i vissa fall uttagit anslutningsavgifter från nytillkommande abonnenter. Den värmetaxa, som kommer att föreslås i Västerås, bygger emellertid på förutsättningen, att anslutningsavgifter ej skall utgå. Kommittén föreslår, att fastigheter som anslutes i samband med nätets utbyggnad, ej skall erlägga anslutningsavgifter. Detsamma gäller nyuppförda fastigheter som från början anslutas. För äldre fastigheter, som ej anslutas i samband med ledningsnätets utbyggnad, bör dock anslutningsavgift utgå, svarande mot den merkostnad, som uppkommer vid en senare anslutning.

En fråga av särskild betydelse är driftsäkerheten hos ett distributionsnät för fjärrvärme. Kommittén har studerat denna fråga i de danska städer, vilka sedan länge haft fjärrvärme. Man har där gjort den erfarenheten, att risken för driftavbrott är praktiskt tagen ingen. I Randers t.ex. har under 25 års drift det längsta ofrivilliga driftavbrottet haft en varaktighet av endast fyra timmar. På grund av byggnadernas

värmekapacitet blir ett så kort avbrott knappast märkbart för abonnenterna. De erfarenheter Tekniska Verken har av vattendistributionen ger också vid handen, att risken för besvärande driftsavbrott på grund av fel på distributionsnätet är ytterligt ringa.

Värmetaxa.

Det har varit förenat med ganska stora svårigheter att åstadkomma för fjärrvärmedistributionen lämpliga taxor och Svenska Värmeverksföreningen har härvidlag nedlagt ett betydande arbete. I föreningens regi har utarbetats ett förslag till tariffsystem, vilket kommittén föreslår till antagande. Detta har följande lydelse:

Tariff 1.

Tillämpningsområde: E mindre än 140 Mcal/h

1. Abonnentavgift	$350 \times \frac{Is}{200}$	kr. pr år
2. Fast effektavgift	$4.85 \times \frac{Ia}{200} \times E$	„ „ „
3. Rörlig effektavgift	$3.7 \times \frac{Is}{200} \times E$	„ „ „
4. Förbrukningsavgift	$0.32 \times W \times K \times a$	kr. pr år

Tariff 2 a.

Tillämpningsområde: E liggande mellan 140—440 Mcal/h

1. Abonnentavgift	$1150 \times \frac{Is}{200}$	kr. pr år
2. Fast effektavgift	$4.85 \times \frac{Ia}{200} \times E$	„ „ „
3. Rörlig effektavgift	$3.7 \times \frac{Is}{200} \times E$	„ „ „
4. Förbrukningsavgift	$(0.26 \times W + 10) \times K \times a$	kr. pr år

Tariff 2 b.

Tillämpningsområde: E liggande mellan 440—1360 Mcal/h

1. Abonnentavgift	$1150 \times \frac{Is}{200}$	kr. pr år
2. Fast effektavgift	$6.6 \times \frac{Ia}{200} \times E$	„ „ „
3. Rörlig effektavgift	$6.1 \times \frac{Is}{200} \times E$	„ „ „
4. Förbrukningsavgift	$(0.23 \times W + 20) \times K \times a$	kr. pr år

Tariff 3.

Tillämpningsområde: E liggande mellan 1360—15000 Mcal/h

1. Abonnentavgift $3500 \times \frac{Is}{200}$ kr. pr år

2. Fast effektavgift $6.6 \times \frac{Ia}{200} \times E$ „ „ „

3. Rörlig effektavgift $6.1 \times \frac{Is}{200} \times E$ „ „ „

4. Förbrukningsavgift $(0.22 \times W + 25) \times K \times a$ kr pr år

Här betecknar

E = abonnentens maximala värmebehov vid —20° C i tusen kilokalorier per timme (Mcal/h) bestämt enligt nedan angivna grunder.

W = årlig värmeförbrukning i millioner kilokalorier (Mkcal).

K = priset på stokerkol i kr/t levererad i lös vikt och i parti på minst 5 ton vid värmecentral i Västerås.

a = en faktor, vars värde fastställes av Tekniska Verkens styrelse. Denna faktor är normalt 1,0 och påverkar sålunda ej värmepriset. Endast vid onormala priser eller onormal tillgång på vissa bränslen, nödvändighet att använda ersättningsbränsle eller liknande, må faktorn avvika från 1,0 för att ge en rättvis anpassning uppåt eller nedåt av värmekostnaden.

Is = senast kända värde på levnadskostnadsindex i 1935 års orensade serie.

Ia = vid anslutningstillfället och senare omräkningstillfällen gällande levnadskostnadsindex i 1935 års orensade serie.

Abonnent, som har användbara pannor, befrias helt från erläggandet av fast effektavgift under punkt 2, intill dess 20 år förflutit efter pannornas ibruktagande.

Tjugo år efter anslutning av fastighet, som saknar egen panncentral respektive tjugo år efter det befintliga pannor i ansluten fastighet togos i bruk, skall ny fast effektavgift fastställas med tillämpning av då gällande levnadskostnadsindex enligt 1935 års orensade serie.

Avgifterna under punkt 1 och 3 regleras efter senast kända värde på levnadskostnadsindex i 1935 års orensade serie.

Värmeförbrukningen uppmätes med mätare som tillhandahålles av Tekniska Verken.

Med byggnads anslutningsvärde (E) avses dess max. värmebehov per timme. Detta utgöres av summan av maximala värmebehovet för uppvärmning och för varmvattenberedning. Anslutningsvärdet anges i tusen kilokalorier per timme (Mcal/h) och utsättes i fjärrvärmekontraktet.

Anslutningsvärdet bestämmes av Tekniska Verken på basis av värmetekniska beräkningar över byggnadens värmebehov. Abonnent är skyldig att tillhandahålla Tekniska Verken tillgängliga uppgifter angående sagda värmebehov samt angående installerade radiatorers eller andra värmeöverförande anordningars värmeyta och kapacitet samt varmvattenberedares kapacitet.

Visar det sig att anslutningsvärdet blivit felaktigt bestämt, skall rättelse därav ske med verkan från dagen för rättelsens vidtagande.

Betalningen erlägges månads- eller kvartalsvis i efterskott enligt Tekniska Verkens bedömande.

Om kontraktsenlig betalning ej erlägges i rätt tid, är abonnenten skyldig betala ränta från förfallodagen efter 5 % pr år, tills full likvid sker.

Tekniska Verken förbehåller sig därjämte rätt att vid utebliven likvid för debiterade avgifter avbryta värmeleveransen till abonnenten och att därefter icke återupptaga densamma, förrän alla till betalning förfallna avgifter inkl. Tekniska Verkens kostnader för värmeleveransens avbrytande och återupptagande blivit erlagda.

Värmetaxan bygger på den förutsättningen, att värmet skall levereras till samma pris, som vad den skulle kosta abonnenten vid alstring i egen värmecentral. Betalningen för värmet är sålunda uppdelad på dels abonnent- och effektavgifter svarande mot värmecentralernas kapital- och driftkostnader, dels en förbrukningsavgift svarande mot bränslekostnaden. De förra avgifterna äro prisreglerade efter levnadskostnadsindex, medan förbrukningsavgifterna bestämmas av prisnivån på det numera vanligaste bränslet, stokerkol. Det är naturligtvis mycket svårt att konstruera ett tariffsystem av detta slag, som helt ansluter sig till alla förekommande storlekar och typer av värmecentraler och alla slag av bränslen. Efter vad som framkommit vid gjorda jämförelser och diskussioner med fastighetsägarna synes det dock, som om taxan uppfyller rimliga krav på rättvisa. När kommittén föreslår densamma till antagande, är detta likväl i medvetande om, att kommande erfarenheter kunna föranleda att mindre jämkningar på vissa punkter bli nödvändiga.

Taxan är avsedd för leverans av värme för normal uppvärmning och varmvattenberedning till fastigheter av ordinär storlek. För leverans av värme till mycket stora avnämare eller för speciella ändamål bör uppdragas åt Tekniska Verkens styrelse att teckna avtal i varje särskilt fall med hänsyn till föreliggande omständigheter.

Kommittén föreslår, att femårskontrakt tecknas med abonnenterna. Uppsägas kontrakten ej viss tid innan de utlöpa, förnyas de automatiskt för en ny femårsperiod.

I värmetaxan förutses en viss eftergift i de fasta effektavgifterna för fastigheter, som redan ha egen värmecentral, under återstående amorteringstid för den befintliga pannutrustningen. Detta är nödvändigt för att ej dessa fastigheter skola komma i sämre läge än nybyggda fastigheter, som ej behöva inrätta någon värmecentral.

Även om värmetaxan teoretiskt syftar mot samma kostnader för abonnenten som vid eldning i egen välskött värmecentral, så kommer den enligt kommitténs uppfattning i verkligheten att genomsnittligt ge något lägre kostnader. Därtill kommer de avsevärda indirekta fördelarna för abonnenten att ej behöva driva egen värmecentral inom fastigheten.

Reglemente.

För att reglera abonnenternas förhållande till värmeverket har ett förslag till reglemente utarbetats. Förslaget bygger till stor del på förebilder från Norrköping och Malmö. Det bör emellertid helst ytterligare överarbetas och då det ej omedelbart behöver tillämpas, föreslår kommittén, att det underställes stadsfullmäktige vid senare tillfälle.

Ekonomi.

Av avgörande betydelse för bedömning av fjärrvärmefrågan är det ekonomiska

resultat, driften kan beräknas ge. För den skull har en möjligast noggrann beräkning av inkomster och utgifter för ett normalt bränsleår gjorts. Värmetaxans fasta avgifter äro indexreglerade. Förbrukningsavgifterna äro beroende av kolpriset. Värmeverkets inkomster komma alltså att variera, dels med variationer i levnadskostnadsindex, dels vid ändringar i kolpriset. På analogt sätt varierar inköpspriset för värmet med index och kolpris respektive oljepris. Övriga utgifter, bestående av kapitalkostnader och underhållskostnader för ledningsnät med tillhörande anläggningsdelar, samt administrationskostnader variera även i viss grad med den allmänna prisnivån. Det är därför ej tillfyllest, att vid en jämförelse mellan utgifter och inkomster endast taga hänsyn till prisläget för dagen. De av bränslepriset beroende inkomsterna utgöra en större anpart i de totala inkomsterna än motsvarande utgifter i förhållande till totala utgifterna. Därav följer att marginalen mellan inkomster och utgifter krymper vid sjunkande bränslepris. För att möjliggöra en överblick har inkomster och utgifter beräknats vid olika kolpris och inlagts i nedanstående diagram nr 1. Inkomsterna ha där beräknats vid fullt utbyggt och fullbelastat distributionsnät och åskådliggöra alltså förhållandena omkring år 1960. Kapitalkostnaderna ha beräknats med 30 års avskrivningstid för ledningsnät och 10 års avskrivningstid för mätarutrustningar och en räntefot av 4 %, samt med tillämpning av konstant annuitet. Underhålls- och administrationskostnaderna ha uppskattats närmast med ledning av erfarenheter av motsvarande kostnader för vattenledningarna. Det finns inget direkt samband mellan förändringarna i kolpris och motsvarade förändring i levnadskostnadsindex. Vid konstruktion av diagrammet har man dock gjort det antagandet, att index skulle i viss utsträckning följa kolpriset. Då de fasta avgifterna endast utgöra en mindre del av inkomster respektive utgifter påverkas ekonomin dock ej i någon avgörande grad av variationerna i index.

För dagen är priset på stokerkol fritt levererat i poster om 5 ton i lös vikt hos förbrukare i Västerås ca 103 kronor/ton. Levnadskostnadsindex i 1935 års orensade serie är 226. Den beräknade vinstmarginalen blir därvid ca 230.000 kronor för ett år. Sjunker kolpriset till 80 kronor/ton så krymper vinstmarginalen till ca 30.000 kronor. Stiger åter kolpriset till 120 kronor/ton kan en vinst om ca 390.000 kronor påräknas. Skulle kolpriset nedgå till omkring 70 kronor/ton försvinner vinstmarginalen helt. Vid ännu lägre kolpris uppstår förlust.

Kommittén anser det emellertid ej realistiskt att räkna med större förändringar i kolpriset än som rymmes inom det område diagrammet omfattar.

Ett annat förhållande, som här ej bör förbigås, är, att förbrukningsavgifterna vid inköp och försäljning ej beräknas på basis av samma kolpris. För inköpet tillämpas det verkliga cif-pris Kraftverket genomsnittligt under kalenderårets tre sista kvartal betalar räknat per Mkcal värmeinnehåll hos inköpta kol, vanligen stybbkol. Vid försäljning baseras förbrukningsavgifterna på utförsäljningspriset för stokerkol inom staden. Detta utförsäljningspris följer i stort sett cif-priset i Västerås för små sorterade ångkol. Normalt föreligger en viss relation mellan priserna på stybbkol och sorterade kol. Sedan kolhandeln efter kriget kom igång i någorlunda normal omfattning har denna prisrelation enligt uppgifter i Kommerskollegii Kommersiella Meddelande förhållit sig på sätt som framgår av diagram 2. Som synes har relationen varit relativt konstant och oberoende av förändringar i prisernas nivå. Ett undantag utgör andra kvartalet 1951, då bränslekommissionen i en krissituation fastställde ett lika högt pris för alla kol. Någon nämnvärd import torde ej ha förekommit under denna period. Det är naturligtvis omöjligt att förutspå om den hittills rådande pris-

relationen kommer att bli bestående i framtiden, men ingenting tyder för närvarande på att så ej skulle bli fallet.

Kommittén är medveten om, att förslaget under ogynnsamma förhållanden kan medföra vissa risker men anser, att såväl anläggningskostnader som driftsutgifter och driftsinkomster äro kalkylerade på ett betryggande sätt och att det ekonomiska resultatet på längre sikt får betraktas som rimligt.

Under utbyggnadstiden fram till år 1958 har kommittén ej räknat med att någon vinst skall uppstå. Å andra sidan bli ränteförlusterna på grund av i nätet nedlagt ej förräntat kapital ej större än att de rymmas inom osäkerhetsmarginalen för nätets anläggningskostnader.

Administration.

För handhavande av fjärrvärmedistributionen föreslår kommittén att inom Tekniska Verkens organisation en avdelning kallad Värmeverket upprättas. Den ekonomiska redovisningen för värmeverket särskiljes på samma sätt som nu är fallet med de tre övriga verken.

Följande personalorganisation föreslås för värmeverket:

en värmeverksingenjör
en distributionsingenjör
en eller flera biträdande ingenjörer.

Värmeverksingenjören bör i princip ha samma ställning som elverks- eller gasverksingenjören. Under den tid som erfordras för nätets utbyggnad kommer värmeverksingenjören att få omfattande arbetsuppgifter. Skulle distributionen, när den första utbyggnadsetappen färdigställts, ej vidare utvecklas kommer därefter värmeverksingenjörens arbetsuppgifter att i stor utsträckning försvinna. Det är därför ej lämpligt att inrätta befattningen på ordinarie stat, utan den bör inrättas som arvodesbefattning för en tid av minst 4 år. Befattningshavarens kvalifikationer bör liksom hans löneförmåner vara ungefär i nivå med de övriga verksingenjörernas. Han bör sålunda ha utbildning från teknisk högskola jämte ingående erfarenheter beträffande värmeanläggningar samt förmåga att självständigt handha frågor angående entreprenader, inköp, byggnadskontroll, förhandlingar med abonnenter m. m.

Distributionsingenjören bör ha utbildning från tekniskt läroverk eller därmed jämförlig läroanstalt. Hans arbetsuppgifter blir att biträda vid tekniska utredningar angående värmedistributionen, särskilt servisledningar, mätarupprustningar, besiktning och kontroll av abonnentanläggningar och i övrigt sköta den direkta kontakten med abonnenterna. Dessa arbetsuppgifter svara närmast mot byråingenjörernas och installationsingenjörernas vid vatten- och elverken. Då dessa arbetsuppgifter kommer att kvarstå även efter en utbyggnadsperiod, bör befattningen inrättas på ordinarie stat med placering i 24:e lönegraden i likhet med byråingenjörsbefattningarna.

För speciella arbetsuppgifter, konstruktions- och ritningsarbeten, byggnadskontroll m. m., kommer särskilt under utbyggnadsperioden att erfordras ytterligare en eller flera ingenjörer eller tekniker. Dessa bör t. v. anställas på extra stat och lönen bör allt efter kvalifikationer motsvara lönegraderna 17—22.

Underhålls- och reparationsarbeten på fjärrvärmeledningarna bör i likhet med vad som nu är fallet med gasledningarna uppdragas åt vattenverkets underhållsavdelning. Någon ny organisation behöver alltså inte tillkomma härför, men vattenverkets under-

hållsavdelning torde framdeles behöva förstärkas. Justeringen och reparationen av värmemätare bör omhänderhas av samma avdelning, som nu sköter vatten- och gasmätarna.

På grund av det intima samarbete, som måste förefinnas mellan vattenverket och värmeverket, är det lämpligt att värmeverket även underställes vattenverksingenjören i dennes egenskap av förste ingenjör vid Tekniska Verken.

De slutsatser kommittén kommit till kunna sammanfattas sålunda:

Införandet av fjärrvärme i Västerås underlättas av att staden icke behöver i motsats till andra städer bygga ett eget kraftverk med mottrycksturbiner. Vattenfallsstyrelsen har förklarat sig villig att leverera värme från Västerås Kraftverk till stadens fjärrvärmenät till ett pris som svarar mot ren självkostnad utan vinst eller riskmarginal. Vattenfallsstyrelsens fördelar av leveransen ligger i möjligheten dels att under vattenbristtider alstra viss mängd mottryckskraft, dels att vid normal vattentillgång bättre utnyttja vattenmagasinen och dels att tillvaratag och omforma till värme sådan vattenkraft som vid överskott på vatten ej kunnat på annat sätt finna avsättning.

Med denna prissättning på värmet är det möjligt att distribuera detsamma till stadens fastigheter under för distributören rimliga ekonomiska betingelser till högst samma pris, som det kostar varje enskild förbrukare att själv alstra värmet i egen central värmeanläggning. Något lägre pris än detta kan däremot f. n. ej påräknas.

De fördelar en fjärrvärmedistribution medför äro följande:

1. Förbättrade hygieniska förhållanden genom att man slipper rökgaser från mindre kol- eller oljeeldade anläggningar, där effektiv stoftavskiljning är svår eller omöjlig att genomföra samt genom att transport och lagring av bränsle och aska helt bortfaller.

2. Avsevärd inbesparing av arbetskraft för eldning och bränsletransporter.

3. Utrymmesbesparing av betydelse särskilt för fastigheterna i stadens centrala delar, där utrymmena för panncentraler och bränsleförråd kunna utnyttjas för andra ändamål.

4. Ökad bekvämlighet för fastighetsägarna vid skötsel och tillsyn av värmeanläggningarna.

5. Den nationalekonomiska vinsten av att vid alstring av värme i en mycket stor central ett betydligt lågvärdigare och billigare bränsle, stybbkol, kan finna användning än vad som är fallet vid förbränning i småanläggningar samt att verkningsgraden vid förbränning i en stor anläggning blir avsevärt högre än som är möjligt att åstadkomma i småanläggningar.

6. Utbyggnaden av fjärrvärmedistributionen utgör en förberedelse för den ej avlägsna tidpunkt, då en växande anpart av landets behov av elkraft måste alstras i ångkraftanläggningar. Om därvid förutsättningar skapas att tillvaratag kondensvärmet medför detta avgjort förbilligande av såväl elkraftproduktionen som värmealstringen. Denna synpunkt anser kommittén vara den tyngst vägande.

Mot dessa fördelar måste vägas den omständigheten, att fjärrvärmedistributionen medför större kapitalinvesteringar än utbyggnad av lokala värmecentraler. Skillnaden i kapitalinvestering bör dock ej överdrivas. Det distributionsnät, som i föreliggande förslag planerats till en kostnad av ca 7,1 miljoner kronor, kan uppskattningsvis ersätta värmecentraler som vid nybyggnad skulle draga en kostnad av i det närmaste samma belopp. Då flertalet av dessa centraler emellertid redan äro upp-

förda, kommer återvinningen i investeringsvolym endast att göra sig gällande i den mån centralerna skulle behöva förnyas, vilket normalt kunde beräknas bli nödvändigt inom en 20-årsperiod. På grund av att för närvarande inom centrala staden ett flertal nybyggnader av fastigheter pågår eller planeras, kan återvinning på detta sätt beräknas ske på betydligt kortare tid än 20 år. Till stadens investering i distributionsnätet kommer den investering, som måste ske för värmeproduktionsanläggning i Västerås Kraftverk. Kommittén har ej möjlighet att lämna uppgifter om dennas storlek, men den begränsas av att i mycket stor utsträckning redan befintliga anläggningsdelar kunna utnyttjas.

Under åberopande av vad ovan anförts får kommittén hemställa, att Tekniska Verkens styrelse föreslår Stadsfullmäktige besluta:

att inrätta ett värmeverk organiserat på föreslaget sätt inom Tekniska Verken;

att inrätta en arvodesbefattning som värmeverksingenjör med en anställningstid av lägst 4 år och lön ungefär motsvarande de övriga verksingenjörernas;

att inrätta en befattning på ordinarie stat som distributionsingenjör vid värmeverket med placering i 24:de lönegraden av stadens löneplan;

att bemyndiga styrelsen tillfälligt anställa erforderligt antal bitr. ingenjörer eller tekniker vid värmeverket med lön efter kompetens;

att bemyndiga styrelsen teckna avtal med Kungl. Vattenfallsstyrelsen om leverans av värme i huvudsaklig överensstämmelse med ovan anförda avtalsförslag;

att för en första utbyggnad av distributionsnät för fjärrvärme anslå ett belopp av 4,5 miljoner kronor att utgå av lånemedel;

att fastslå ovan refererade förslag till värmetaxa och bemyndiga styrelsen träffa avtal med abonnenter om leverans av värme;

att bemyndiga styrelsen att med mycket stora avnämare eller där speciella förhållanden råda träffa avtal beträffande värmeleverans med avvikande från värmetaxans bestämmelser på villkor som styrelsen kan finna skäliga.

Västerås den 22 okt. 1953.

GUSTAF OLSSON.

|John Sintorn.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den för utredning av frågan om fjärrvärmedistribution i Västerås tillsatta kommittén har till styrelsen för tekniska verken överlämnat sitt betänkande.

Styrelsen får, efter att ha tagit del av utredningen och granskat kalkylerna, vidarebefordra betänkandet till stadsfullmäktige med tillstyrkan, att fullmäktige ville besluta i enlighet med kommitténs förslag.

Västerås den 22 oktober 1953.

För styrelsen för Västerås stads tekniska verk:

GUSTAF OLSSON

|Åke Renvall.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

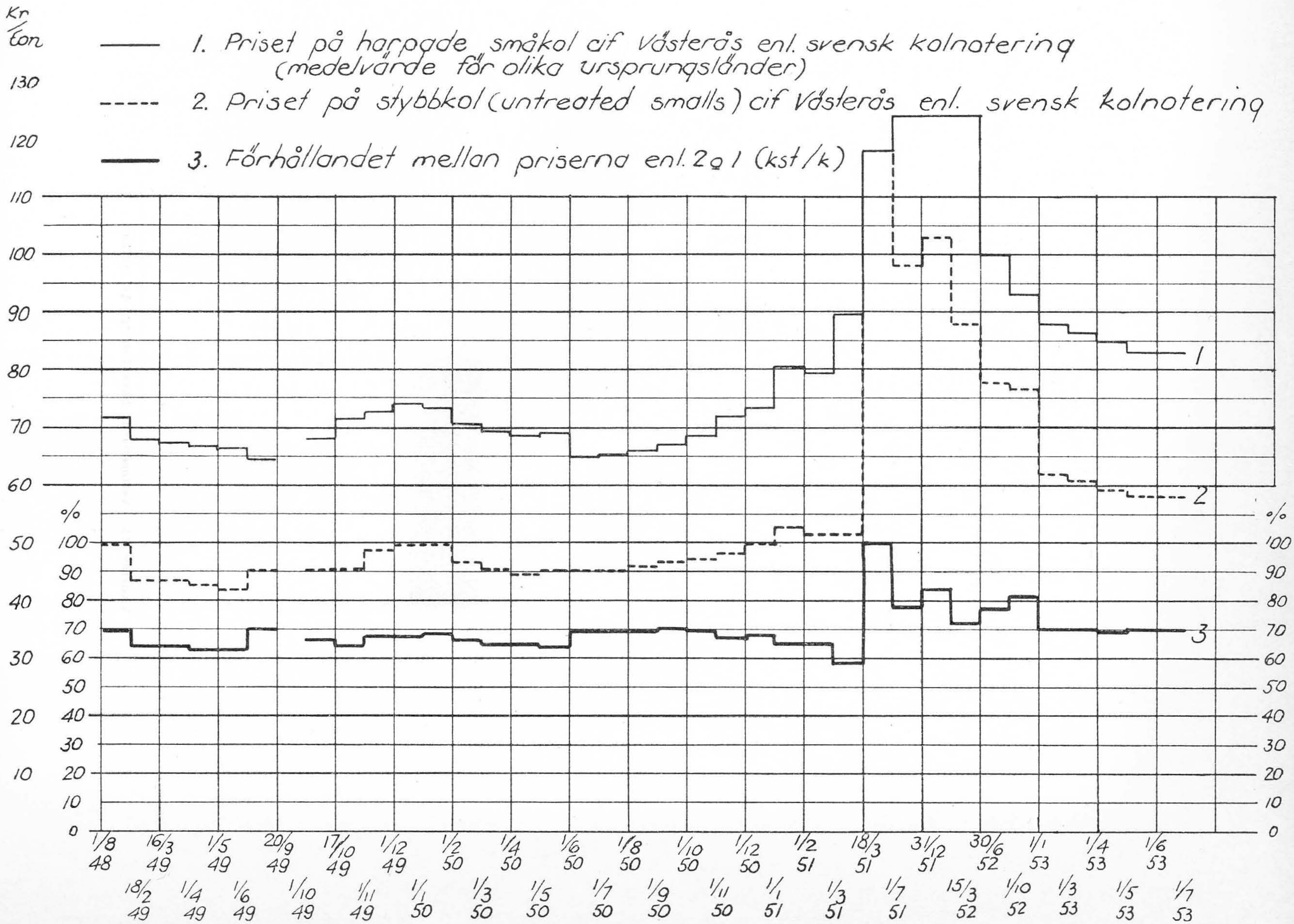
I skrivelse till styrelsen för Västerås stads tekniska verk har en av verksstyrelsen och drätselkammaren gemensamt tillsatt kommitté framlagt förslag om inrättande av ett värmeverk i Västerås, organiserat på av kommittén föreslaget sätt. Sedan utredningen remitterats till drätselkammaren för yttrande får kammaren anföra följande.

Då det gäller att bedöma ett förslag av denna storleksordning är det naturligt att till en början en viss tveksamhet kan yppa sig. Å ena sidan har drätselkammaren genom kommitténs utredning blivit övertygad om att det framlagda projektet är tekniskt riktigt och att dess genomförande i Västerås är naturligt bl. a. med hänsyn till den leverans av värme, som kan erhållas från Statens ångkraftverk. Man torde till och med kunna påstå att i få svenska städer så gott utgångsläge föreligger för inrättande av ett värmeverk som just i Västerås. Vid sitt ställningstagande till frågan kan drätselkammaren emellertid å andra sidan icke underlåta att ingå även på den ekonomiska aspekten på frågan. Ett fjärrvärmeverk är, som framgår av utredningen, ett kapitalkrävande projekt, och det kommer att medföra nytta endast för en del av stadens invånare och företag. Stadens kapitalbehov är för närvarande mycket stort med hänsyn till den mångfald av investeringar, som nu göras och under de närmaste åren förväntas. Av stadsfullmäktige beslutad, men ännu icke verkställd upplåning uppgår denna dag till ett belopp av 14.710.000 kronor. Större delen av denna summa avser att täcka kostnaden för redan färdiga eller pågående företag. Det torde icke vara alltför överdrivet att räkna med att under de närmaste två åren behov av investeringar kommer att föreligga till ett belopp av ytterligare mellan 10 och 15 milj. kronor, varigenom stadens låneskuld skulle komma att uppbringas i ett belopp av 65—70 milj. kronor. Icke minst inom området för tekniska verkens verksamhet krävas redan utan hänsyn till det föreslagna värmeverket avsevärda investeringar. Härtill kommer svårigheten att över huvud taget kunna uppbringa medel på kapitalmarknaden. Svårigheter härutinnan ha förelegat hela innevarande år. Huru situationen på kapitalmarknaden kommer att gestalta sig under nästkommande år och året närmast därpå är givetvis omöjligt att med bestämdhet yttra sig om. Drätselkammaren har velat påpeka nu omförmälda svårigheter för att framhålla att ställningstagandet till den föreliggande frågan är allt annat än enkel.

Det torde vara odiskutabelt att om ett fjärrvärmeverk skall inrättas i Västerås så är den rätta tidpunkten att just nu göra det. Skulle frågan skjutas på framtiden riskerar man att centrala staden, där framför allt stora fördelar äro att vinna med fjärrvärmen, blir bebyggd med nya hus med egna värmecentraler. Då projektet — som redan sagts — är tekniskt och även nationalekonomiskt riktigt och, enligt vad den framlagda kalkylen giver vid handen, även synes bliva räntabelt under de troliga förhållanden, som i framtiden förväntas med hänsyn till bl. a. prissättning på fossilt bränsle, har drätselkammaren kommit till den slutsatsen att övervägande skäl tala för förslagets genomförande nu. De ovan antydda svårigheterna beträffande finansieringen har kammaren därvid icke ansett böra tillmätas så avgörande betydelse att man därför skulle avstå från projektets genomförande.

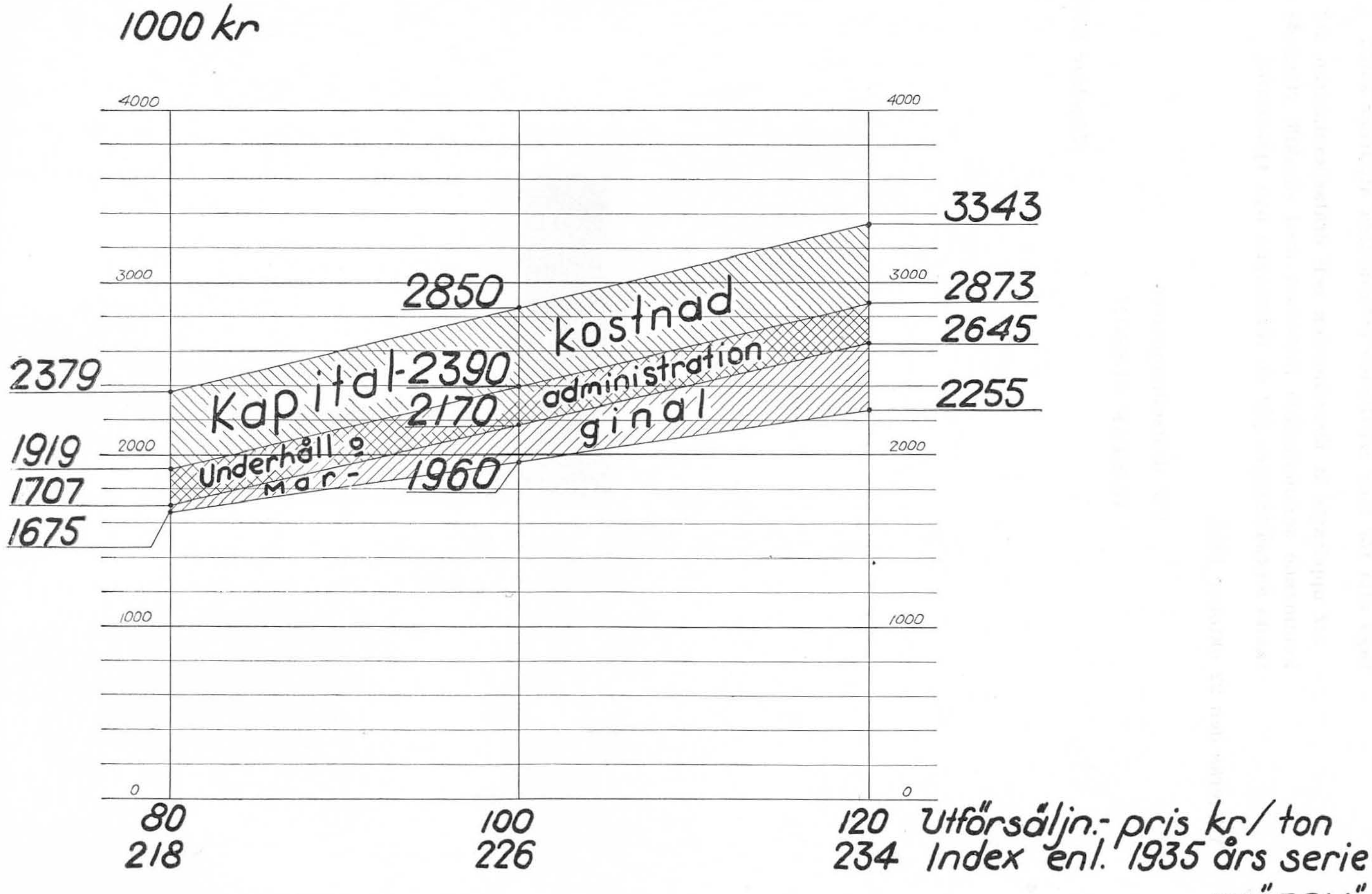
Med hänvisning till vad sålunda anförts får drätselkammaren hemställa att stadsfullmäktige ville besluta

att bifalla det av utredningskommittén framlagda förslaget,


Kr/ton
1. Priset på harpade småkol cif Västerås enl. svensk kolnotering (medelvärde för olika ursprungsländer)
2. Priset på stybbkol (untreated smalls) cif Västerås enl. svensk kolnotering
3. Förhållandet mellan priserna enl. 2 o 1 (kst/k)
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
%
1
2
3
1/8 48
16/3 49
1/5 49
20/9 49
17/10 49
1/12 49
1/2 50
1/4 50
1/6 50
1/8 50
1/10 50
1/12 50
1/2 51
18/3 51
31/12 51
30/6 52
1/1 53
1/4 53
1/6 53
18/2 49
1/4 49
1/6 49
1/10 49
1/11 49
1/1 50
1/3 50
1/5 50
1/7 50
1/9 50
1/11 50
1/1 51
1/3 51
1/7 51
15/3 52
1/10 52
1/3 53
1/5 53
1/7 53

DIAGR. 1

Max. värmebehov E = 40.000 Mcal/h
Årsvärmebehov W = 87.000 Mkcal/år, försåld värmemängd



FJÄRRVÄRME
Inkomst och utgiftskalkyl.

att för en första utbyggnad av distributionsnätet anslå ett belopp av 4,5 milj. kronor att utgå av lånemedel,

att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t hemställa om tillstånd till upptagande av amorteringslån ävensom vidtaga alla för låns erhållande erforderliga åtgärder samt

att uppdraga åt lönenämnden och drätselkammaren att till ett kommande sammanträde inkomma med särskilt yttrande beträffande lönesättningen för de föreslagna nya tjänsterna.

Västerås den 22 oktober 1953.

För drätselkammaren:

GUSTAF OLSSON.

/*Thjelvar Hedberg.*

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 29

Nr 29. Utredning med förslag till omorganisation av exekutionsverket i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till stadsfullmäktige den 9 februari 1953 har magistraten hemställt, att stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté för utredning av frågan angående omorganisation av stadsfogdekontoret, att bemyndiga kommittén att för ändamålet tillkalla erforderlig expertis ävensom att anslå för utredning erforderliga medel. Stadsfullmäktige ha, efter hörande av drätselkammaren och beredningsutskottet den 26 mars 1953 beslutat tillsätta en kommitté, bestående av fyra ledamöter, varav en skulle utses av magistraten och tre av stadsfullmäktige. Till ledamöter i kommittén utsågo stadsfullmäktige för sin del bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, länsbostadsdirektören B. W. Alwestrand och tjänstemannen Edvard Nordin. Magistraten har för sin del utsett rådmannen Martin Lindheimer. Till ordförande i utredningskommittén har utsetts herr Olsson. I kommitténs arbete har deltagit stadsdirektören Thjelvar Hedberg.

För fullgörande av sitt uppdrag har kommittén gjort studiebesök vid stadsfogdekontoren i Uppsala, Örebro, Jönköping och Borås. Som utredningsmän och experter har kommittén anlitat kronokamreraren Bengt Åkerstedt och stadsfogden Åke Allenmark, båda i Uppsala. Utredningsmännen ha, efter besök på stadsfogdekontoret i Västerås och upprepade överläggningar med dels personalen på detta kontor, dels ock utredningskommittén, till kommittén ingivit en omfattande utredning med förslag till omorganisation av exekutionsverket i Västerås. Vid slutbehandlingen av utredningsmännens förslag har deltagit utnämnde stadsfogden i Västerås, Börje Bjernstad. Med överlämnande av utredningen får kommittén anföra följande.

Utredningen, som är synnerligen omfattande och detaljrik, har icke i sin helhet befordrats till trycket. De delar av utredningen, som avse översikten av gällande bestämmelser, den nuvarande personalorganisationen och förfarandet enligt nuvarande organisation har icke ansetts vara av det allmänna intresse, att ett intagande av dem i stadsfullmäktiges tryckta handlingar kunde anses befogat. Däremot ha utredningsmännens förslag till omorganisation enligt olika alternativ, kostnadsberäkningar och sammanfattningar intagits i de tryckta handlingarna.

Utredningsmännen ha funnit, att exekutionsverkets nuvarande organisation erbjuder utrymme för vissa påpekanden beträffande personaldispositionen och arbetsmetoderna.

De ärenden som gälla utsökning i enskilda mål taga alltför mycken tid i anspråk för att rimligen böra åligga en enda person, som dessutom har till uppgift att svara även för indrivningen i övrigt.

Såvitt angår indrivningen av allmänna medel äro arbetsuppgifterna grupperade på ett sätt som medför en allt för långt gående decentralisering. Den s. k. redovisningsavdelningen fungerar i praktiken som om den vore ett i förhållande till exekutionsverket fristående organ. Till registrerings- och redovisningsarbetet hörande göromål

ha sålunda förlagts till stadsfogdens expedition, där de i sin tur uppdelats på två grenar, dels ankommande handräckningsärenden och viss kreditering, dels kassabokföring, samtidigt som åtskilliga däri inflätade arbetsuppgifter utföras inom redovisningsavdelningen. Exekutorernas expedition bildar, såsom fallet är även i andra städer, en avdelning för sig, men inom denna avdelning har en del av biträdespersonalen placerats.

Enär räkenskapsarbetet förlöper i en serie operationer, där den ena åtgärden följer den andra i en given och på förhand bestämd ordning, har den tillämpade arbetsfördelningen framskapat behov av parallella bokföringssystem och ett tungrott underrättelseförfarande för att tillgodose nämnda behov. Sålunda bokföras indrivningsuppdragen på två håll, nämligen inom redovisningsavdelningen och stadsfogdens expedition. I och för den del av bokföringen som är förlagd till stadsfogdens expedition lämnas missiv för varje särskilt ärende. Vidare äro kassagöromålen uppdelade mellan expeditionen och redovisningsavdelningen som tillhandahåller skriftliga specifikationer över kassaställningen, såvitt gäller allmänna medel. Restlängderna vandra från stadsfogdens expedition till redovisningsavdelningen och sedan tillbaka; exekutorernas till stadsfogden inkomna redovisningsräkningar behandlas till en del inom stadsfogdens expedition och i övrigt inom redovisningsavdelningen. Handläggningen av införselärenden för uttagande av skatter m. m. är uppdelad på exekutorerna och stadsfogden.

Resultatet av denna arbetsfördelning har blivit å ena sidan en belastning med åtskilliga arbetskrävande men i och för sig onödiga och ineffektiva göromål inom stadsfogdens expedition och redovisningsavdelningen, å andra sidan en troligen betydande underdimensionering av arbetsmängden för biträdespersonalen på exekutorernas expedition. Vidare har följden blivit en påtaglig försvagning av möjligheterna för stadsfogden att öva fortlöpande tillsyn över verksamheten i stort. Slutligen har den ena personalgruppen kommit att bli i viss mån isolerad från de andra och saknar tillräcklig kännedom om det större sammanhang, vari dess egna arbetsdetaljer ingå, varjämte den nödvändiga kontakten mellan grupperna blivit omständligare genom att handläggningen flyttas från ena gruppen till den andra allt efter som arbetet fortskrider.

Ifrågavarande olägenheter kunna icke avhjälpas utan att gå en väg rakt motsatt den nyttjade, nämligen att centralisera allt till räkenskaperna hörande arbete under gemensam ledning. Därigenom kunna åtgärder, vilka sakna reellt värde eller betydelse ur säkerhetssynpunkt, avskaffas. Genom ändrade arbetsmetoder bör vidare bokföringsarbetet kunna förenklas och sammanställandet av månadsräkningen underlättas.

Centralregister saknas. Därmed avses här ett för staden i dess helhet gemensamt kartotek över personer, mot vilka indrivningsuppdrag föreligger, upplagt enligt kortsystem i nummerföljd. Registerkorten upptaga i allmänhet, utom gäldenärens namn och andra identifieringsuppgifter, skuldbelopp och vidtagna åtgärder; häftar samme gäldenär för mer än en skuld, upptagas posterna i ordning efter indrivningsuppdragens ålder så att en senare post följer efter en äldre. Ett centralregister användes bland annat till att snabbt konstatera, huruvida en person är betalningsskyldig för skatt, eventuellt även andra medel (för konkursbevakning, kvittning mot överskjutande skatt och återupptagande i andra fall av indrivning av medel som avskrivits, bevis om intyg av olika slag m. m.), samt att lämna besked om varje gäldenärs samlade aktuella skuld och vinna säker uppgift om beloppens anciennitet i och för

riktig kreditering, avskrivning eller avkortning. Centralregistret kan utformas så att det — utom att tjänstgöra som uppslagsregister — utgör ett kompliment till stadsfogdens räkenskaper och därigenom medverkar till att underlätta redovisningsarbetet.

Tydligt är att exekutorernas nuvarande hjälpregister icke kunna fylla samma funktioner som ett centralregister. Sålunda äro registren i vissa avseenden ofullständiga. Då varje hjälpregister omfattar endast ett indrivningsdistrikt, kunna samma personer — på grund av flyttning från ett distrikt till ett annat eller utflyttning från och återflyttning till staden — finnas upptagna i mer än ett register; detta medför i sin tur risk för kreditering, avskrivning eller avkortning av andra poster än de som stå i tur. Varje exekutor svarar för sitt register, varför registren kunna föras enligt olika principer och med varierande noggrannhet, aktualiseringen av ett register kan förskjutas i förhållande till ett annat och exaktheten av registerkortens uppgifter kan växla. Slutligen bör det icke komma ifråga att stadsfogden i sin tjänsteutövning anlitar hjälpmedel som ej befinna sig under hans egen direkta kontroll.

Utredningsmännen ha till kommittén avgivit tre olika förslag, nämligen 1) omorganisation av exekutionsverket inom ramen för gällande författningsbestämmelser (alternativ I), 2) en betydligt längre gående rationalisering, vartill vissa dispenser erfordras (alternativ II) och 3) en utbyggnad av alternativ II, innebärande vissa förenklingar i exekutorernas bokföringsarbete samt kreditering medelst bokföringsmaskin (alternativ III).

Kommittén förordar sistnämnda alternativ. I sammanfattning innebär förslaget följande.

Exekutionsverket organiseras på två avdelningar, en kontorsavdelning och en indrivningsavdelning; dessutom inrättas en domsverkställarexpedition. Exekutionsverkets chef är stadsfogden. Å kontorsavdelningen inrättas en befattning som föreståndare med tjänsteställning överordnad kontorspersonalen. Föreståndaren skall ha till åliggande att biträda stadsfogden med arbetsledning och fördelning av göromålen mellan befattningshavarna samt att själv utföra arbetsuppgifter av mera kvalificerad art. Å kontorsavdelningen skola vidare finnas anställda 1 kontorist, 3 kontorsbiträden och 1 skrivbiträde. Dessutom förutsättes extra personal behövas vid arbetstoppar.

Å indrivningsavdelningen skola tjänstgöra fyra exekutionsbiträden.

En befattning som domsverkställare inrättas. I mån av behov bör denna tillhandahållas skrivhjälp å kontorsavdelningen.

Till *kontorsavdelningen* förlägges i princip de göromål, vilka ej ha karaktär av "fältarbete", således även indrivning som kan utföras kontorsmässigt. Så långt det är praktiskt möjligt koncentreras *indrivningsavdelningens* verksamhet till sådana med indrivning förenade göromål, vilka kräva personliga besök hos gäldenärer och arbetsgivare eller fordra vidlyftiga undersökningar eller eljest arbetsinsats av mera kvalificerad natur.

Under A behandlas i enskilda mål ("utsökningsärenden" och införselärenden", de sistnämnda avseende underhållsbidrag). Under B behandlas indrivning av allmänna medel (skatter, böter och andra allmänna medel).

A. Utsökning i enskilda mål.

Stadsfogdens utsökningsdagbok förenklas så att den i huvudsak användes för registrering av inkomna ärenden och av kontrollen över handläggningen. Övrig bok-

föring verkställes i utsökningsakter, på vilka också noteringar av vidtagna åtgärder göras och förrättningsprotokoll utskrives. Domsverkställaren för icke exekutionsdagbok, vilken ersättes av utsökningsakten, utan endast ett alfabetiskt kortregister över de till honom överlämnade ärendena. Stadsfogdens utsökningsdagbok består av lösa blad, varav ett användes för varje ärende. För varje ärende återfinnas samtliga uppgifter å dagboksbladen och i den tillhörande akter. Bladen uttagas ur dagboken så snart ärendena slutredovisats och förvaras jämte motsvarande akter. Domsverkställarens kassabok upplägges så att den passar till systemet i övrigt. Sådant skrivarbete som kan göras innan ärendena överlämnas till domsverkställaren, utföras å kontorsavdelningen. Ifråga om arbetsrutinen anvisas vissa förenklingar.

Ändringarna medföra följande fördelar. Ärendena kunna registreras i endast en dagbok, anteckningar om vidtagna åtgärder m. m. nedskrivas endast en gång (i akten) mot tre gånger eljest (i exekutionsdagbok, rapport och utsökningsdagbok), balansering vid årets slut av oredovisade ärenden genom omskrivning i ny dagbok behöver ej ske, domsverkställarens arbete underlättas och viss arbetskraft inbesparas även i övrigt. Slutligen behöver stadsfogden och domsverkställaren handskas enbart med aktuella ärenden.

Även handläggningen av införselärenden underlättas genom uppläggning av införseldagboken enligt lösbladssystem i kombination med akter på liknande sätt och genom vissa förenklingar av bokföringen. Införselärenden handläggas av stadsfogden.

Den väsentligaste fördelen är att ärendena icke behöva såsom eljest balanseras vart tredje år genom omskrivning i ny dagbok. Vinsten av att de inaktuella ärendena till följd därav kunna utgallras successivt är här ännu påtagligare än beträffande utsökningsdagboken; verkställigheten av samma ärende pågår nämligen ofta i åratal, varför man slipper olägenheterna av att ett stort antal ärenden måste balanseras och att härvid samma ärenden kunna återkomma flera treårsperioder.

B. Indrivning av allmänna medel.

Förfarandet vid indrivning av allmänna medel omlägges så att sådana i indrivningen ingående göromål som lämpa sig för kontorsmässigt utförande förläggas till kontorsavdelningen.

Restlängder, restlängdsutdrag, bötesliggare, sakörelängsutdrag och uppdebiteringsliggare erhållas maskinellt genom kopiering. I samma ordning framställas centralregisterkort, indrivningskort och anmaningsskrivelser. Exekutorernas restlängder och dagböcker ersättas av indrivningskorten jämte inom kontorsavdelningen upprättade överlämningslistor. Centralregistret föreslås omfatta alla slag av medel och användes tillika såsom hjälp- och kontrollmedel i redovisningsarbetet. I restlängder, bötesliggare och uppdebiteringsliggare krediteras endast slutredovisade poster, i övrigt sker krediteringarna på centralregisterkorten. På dessa baseras vidare kontantredovisningen. Redovisningen av avkortnings- och avskrivningsärenden bygger helt på bilagor till restlängder och liggare (utdrag och indrivningsurkunder).

Fördelarna äro följande. Skrivarbetet reduceras i betydande omfattning genom den mekaniska framställningen av längder och andra handlingar, såväl å kontorsavdelningen som å indrivningsavdelningen, där all uppdebitering och kreditering i restlängder och dagböcker upphör. Utskrift av kontant-, avkortnings-, avskrivnings- och balanslängder underlättas icke oväsentligt.

Uppdelningen av indrivningsuppdragen mellan kontorsavdelningen och indrivnings-

avdelningen möjliggör att enklare göromål kunna utföras av personal med lägre löneställning än exekutorer, medan dessa senares kompetens bättre kan utnyttjas. Slutligen underlättas stadsfogdens inventeringar genom att varje exekutor är redovisningsskyldig för ett mindre antal ärenden, genom att postgirobesked och kuponger vid inventeringen redan kunnat granskas för tiden intill nästföregående redovisning samt genom att granskningen av dagbok och restlängder utbytts mot den vida enklare kontrollen av indrivningskort å poster, som enligt överlämningslistorna kvarstå oredovisade.

På ungefär samma sätt som beträffande övriga allmänna medel omlägges registrering och bokföring av inkommande handräckningsärenden. Sålunda framställas handräckningsdagbok, registerkort, indrivningskort och anmaningsskrivelser genom kopiering. Ärendena dagbokföras ej av exekutorerna; dagboken ersättes även i detta fall av indrivningskort och överlämningslistor. Å kontorsavdelningen bilda registerkorten ett i ordning efter ärendenas nummer uppställt handräckningsregister och indrivningskort å slutredovisade ärenden ett alfabetiskt ordnat uppslagsregister.

Förslaget medför i denna del att registreringen av handräckningsärenden blir likartad med vad som gäller beträffande andra indrivningsärenden. Tidigare införskaffade upplysningar rörande gäldenärs bostads-, anställnings- och familjeförhållanden, vilka uppgifter äro av väsentlig betydelse vid kontorsmässig handläggning, kunna lätt återfinnas, och en persons samlade skatte- eller annan skuld kan snabbt utrönas; genom användandet av signaler erhålles vidare effektiv bevakning av ärendena. Slutligen vinner man fördelen att endast behöva handskas med aktuella ärenden, något som är till god nytta även vid inventering. Huruvida kort obehörigen avlägsnas ur registret kan lätt konstateras, enär centralregisterkorten äro ordnade i nummerföljd. Handräckningsärenden äro dessutom föremål för särskilt effektiv kontroll, dels genom handräckningssökandenas bevakning och dels genom länsstyrelsernas granskning av uppgifterna i handräckningssökandenas balanslängder.

Exekutorernas nuvarande redovisningsräkningar avskaffas. I stället avslutas kassaboken för varje redovisningsperiod (två gånger i månaden), utskrives i två exemplar och gives ett sådant ändamål att det ena exemplaret kan tjänstgöra såsom redovisningsräkning. För alla influtna belopp skola vid redovisningsräkningen fogas verifikationer, vilka utgöras för kontant mottaget belopp av en extrakopia av indrivningskvittot och för postgiroinbetalning av postgirokupong, som i vissa fall kompletteras med s. k. inbetalningsuppgifter. Hindersredovisade poster upptagas i redovisningen i klump och verifieras av utdrag av restlängder, bötesliggare och indrivningsurkunder med påtecknade hindersbevis; i vissa fall utgöres verifikationen av en av stadsfogden utfärdad inbetalningsuppgift.

För varje till stadsfogden avlämnad redovisningsräkning verkställes å kontorsavdelningen en fullständig kontroll av vederbörande exekutors kassaställning. Kreditering å centralregisterkort och redovisning, inklusive utskrift av kontantlängder samt avkortnings- och avskrivningslängder, verkställes med hjälp av bokföringsmaskin.

Omläggningen av exekutorernas kassabokföring medför en ganska stor arbetsbesparing. Detsamma gäller det maskinella krediterings- och redovisningsförfarandet; den viktigaste fördelen därav är emellertid den säkerhet och effektivitet som på detta sätt uppnås. Ett förbättrat indrivningsresultat bör utan tvekan kunna påräknas.

Som tidigare framhållits förordar kommittén alternativ III. Kommittén är emellertid angelägen framhålla att ett genomförande av det nya organisationsförslaget

icke kan ske på en gång. Dels krävés, att den nye chefen för exekutionsverket får tillfälle att i detalj sätta sig in i förslaget samt överväga om detsamma i alla detaljer kan genomföras eller huruvida vissa ändringar i den tänkta organisationen bör företagas. Vidare fordras i många avseenden dispenser från gällande bestämmelser och sådant tar av naturliga skäl en viss tid att erhålla. Slutligen erfordras även anskaffning av en del maskiner och övervägande av vilka typer av dylika som böra anskaffas. Kommittén anser därför att ett genomförande av alternativ III i dess helhet knappast kan tänkas förrän under loppet av år 1955.

Det av utredningsmännen utarbetade förslaget har upprättats med utgångspunkt från de författningsbestämmelser som funnos utfärdade vid tiden för förslagets utarbetande. Sedermera har den 16 sistlidne oktober utfärdats ett antal följdförfattningar till den nya uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (1953: 272), nämligen bland annat KK med vissa föreskrifter angående tillämpningen av uppbördsförordningen samt KK:er om ändring dels i KK den 13 november 1931 med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen och i KK den 20 juni 1947 med vissa bestämmelser angående exekutionsbiträden (1953: 628, 629 och 631). Följdförfattningarna innehålla föreskrifter, med vilka nyheterna i organisationsförslaget i stort sett överensstämma och som till en del nedbringar behovet av dispenser för förslagets genomförande. Vidare skola delbetalningar å indrivningsposter icke balanseras hos stadsfogden utan månatligen redovisas, samt ärenden angående avkortning och avskrivning anmälas månadsvis, vilket innebär en väsentlig lättnad.

För sitt genomförande kräver förslaget dispens och medgivande i följande hänseenden:

1) Kungl. Maj:ts tillstånd till ändring av stadsfogdens utsökningsdagbok och införseldagbok samt avskaffandet av domsverkställarens exekutionsdagbok.

2) Kungl. Maj:ts tillstånd att i stadsfogdens kassajournal bokföra av exekutor redovisade medel utan specifikation på de däri ingående skilda posterna.

3) Kungl. Maj:ts förordnande för kontorsföreståndaren och exekutorerna enligt 21 § 8) införsellagen att handlägga ärenden angående införsel till gäldande av utskylder eller allmänna avgifter.

4) Kungl. Maj:ts tillstånd till ändrat formulär till blanketter för saköreslängder. (Sannolikt är dock att Riksräkenskapsverket kommer att erhålla bemyndigande att lämna sådant tillstånd.)

5) Riksräkenskapsverkets godkännande av blanketter till centralregister- och indrivningskort samt ändrade formulär till blanketter för restlängder, bötesliggare (i vissa delar) och eventuellt exekutorers kassabok.

6) Generalpoststyrelsens medgivande för skatteavdelningen vid postkontoret i Västerås att utskriva restlängderna i form av origram.

7) Länsstyrelsens medgivande om förhandsgranskning av avkortnings- och avskrivningsärenden samt rådhusrättens och åklagarens godkännande angående saköreslängdernas utskrivande i form av origram.

Enligt den tänkta personalorganisationen skulle vid genomfört alternativ III personalen på stadsfogdekontoret bestå av en stadsfogde, lönegrad 34, en domsverkställare, lönegrad 19, en kontorsföreståndare, lönegrad 17, fyra exekutorer, lönegrad 15, en kontorist, lönegrad 13, tre kontorsbiträden, lönegrad 8, och ett skrivbiträde, löneklass 6. För närvarande består personalen av en stadsfogde, fem exekutorer, en kontorist, två kontorsbiträden och sex skrivbiträden. Det är kommittén angeläget

framhålla, att man inte med säkerhet torde kunna räkna med att personalen kan nedbringas i sådan omfattning som utredningsmännen tänkt sig. Olika förhållanden såsom arbetets ökning, folkmängdens tillväxt m. m. kan göra, att de verkställda beräkningarna icke hålla streck. Kommittén har dock velat redovisa den teoretiska personalkader som utredningen pekar hän på. Det torde få ankomma på magistraten att i samråd med stadsfogden göra de överväganden beträffande personalförändringar som kunna befinnas påkallade. Vad som emellertid redan nu framstår som ett oeftergivligt villkor för arbetets rätta bedrivande är, att en domsverkställare med det snaraste anställes. Medgivande härtill finnes genom Kungl. skrivelse den 16 januari 1920.

I detta sammanhang vill kommittén även föra på tal ett par andra saker, sammanhängande med personalorganisationen. Efter stadsfullmäktiges beslut den 28 augusti 1952 har framställning gjorts till länsstyrelsen och förordnande därifrån erhållits för *en* exekutor och en ersättare för denne att enligt 88 § växellagen vara särskild förrättningsman för växelprotester. Kommittén anser att det finnes skäl att i samband med omorganisationen införa ett formellt åläggande för exekutorerna att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § växellagen eller vikarie för sådan.

Vid utsökning i enskilda mål utgår av den exekutionssökande till förrättningsmannen och eventuellt anlitat vittne som regel en förrättningsavgift om 2 kronor. Då det kan förutses att huvudparten av dessa förrättningar i fortsättningen komma att handläggas av domsverkställaren och den föreslagna lönen för denne är så tilltagen att någon extra ersättning ej bör utgå föreslår kommittén att från och med den 1 januari 1954 förrättningsavgifter vid utsökning i enskilda mål skola redovisas till stadens kassa.

Som kommittén tidigare framhållit torde en omorganisation icke kunna förväntas bliva genomförd förrän under loppet av år 1955. Vissa dispositioner torde dock kunna vidtagas redan under 1954, bland annat inköp av en del maskiner och inventarier. För att ha möjlighet att verkställa dylika inköp torde ett anslag om förslagsvis 25.000 kronor böra ställas till drätselkammarens förfogande. Efter framställning från magistraten bör drätselkammaren sedan av detta anslag få utanordna medel för likvidering av föreslagna inköp. Det bör framhållas att totalkostnaden för maskin- och inventarieanskaffning torde röra sig om c:a 50.000 kronor. Slutligen vill kommittén framhålla, att ett anslag erfordras för kommitténs eget utredningsarbete av 10.000 kronor, vilket belopp innefattar ersättning för den av experterna verkställda utredningen samt kostnaderna för kommitténs resor och arbete i övrigt.

Med överlämnande av den verkställda utredningen får kommittén sålunda hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta

att i princip godkänna att exekutionsverket omorganiseras i huvudsak enligt det i utredningen omförmälda alternativ III,

att uppdraga åt magistraten att i samråd med stadsfogden med ledning av den gjorda utredningen förbereda och genomföra omorganisationen samt att göra de framställningar om dispens i olika avseenden som erfordras,

att från och med den 1 januari 1954 vid exekutionsverket inrätta en ordinarie befattning som domsverkställare, placerad

i lönegrad 19 samt att bemyndiga magistraten att tillsätta befattningen,

att föreskriva åläggande för exekutorerna att mottaga förordnande som särskild förrättningsman enligt 88 § växellagen eller vikarie för sådan,

att från och med den 1 januari 1954 förrättningsavgifter vid utsökning i enskilda mål skola redovisas till stadens kassa,

att för inköp av maskiner och inventarier under 1954 anslå ett belopp av 25.000 kronor,

att för kommitténs utredningsarbete anslå ett belopp av 10.000 kronor samt

att entlediga utredningskommittén från dess uppdrag.

Västerås den 28 oktober 1953.

För utredningskommittén:

GUSTAF OLSSON

Thjelvar Hedberg.

I den följande framställningen lämnas först en kortfattad översikt över de författningsbestämmelser, som gälla verksamheten inom exekutionsverken i allmänhet (I) och en kortfattad redogörelse för den nuvarande personalorganisationen vid exekutionsverket i Västerås (II). Därefter behandlas, med utgångspunkt från de i Västerås rådande förhållandena, förfarandet enligt nuvarande organisation (III), förfarandet enligt tre alternativa förslag till omorganisation (IV) och vissa kostnadsfrågor (V). Avslutningsvis sammanfattas de förslag, vari utredningen utmynnar (VI).

Åberopade författningar finnas intagna i "Svensk Lagsamling", delarna "Skattelagar" och "Exekutionsrätt", vilka avses med de i fortsättningen gjorda sidhänvisningarna.

— —

I. Översikt över gällande bestämmelser.

— —

II. Nuvarande personalorganisation.

— —

III. Förfarandet enligt nuvarande organisation.

— —

IV. Förslag till omorganisation.

Exekutionsverkets nuvarande organisation erbjuder utrymme för vissa påpekanden beträffande personaldispositionen och arbetsmetoderna.

De ärenden som gälla utsökning i enskilda mål taga alltför mycken tid i anspråk för att rimligen böra åligga en enda person, som dessutom har till uppgift att svara även för indrivningen i övrigt.

Såvitt angår indrivningen av allmänna medel äro arbetsuppgifterna grupperade på ett sätt som medför en allt för långt gående decentralisering. Redovisningsavdelningen fungerar i praktiken som om den vore ett i förhållande till exekutionsverket fristående organ. Till registrerings- och redovisningsarbetet hörande göromål ha sålunda förlagts till stadsfogdens expedition, där de i sin tur uppdelats på två grenar, dels ankommande handräckningsärenden och viss kreditering, dels kassabokföring, samtidigt som åtskilliga däri inflätade arbetsuppgifter utföras inom redovisningsavdelningen. Exekutorernas expedition bildar, såsom fallet är även i andra städer, en avdelning för sig, men inom denna avdelning har en del av biträdespersonalen placerats.

Enär räkenskapsarbetet förlöper i en serie operationer, där den ena åtgärden följer den andra i en given och på förhand bestämd ordning, har den tillämpade arbetsfördelningen framskapat behov av parallella bokföringssystem och ett tungrott underrättelseförfarande för att tillgodose nämnda behov. Sålunda bokföras indrivningsuppdragen på två håll, nämligen inom redovisningsavdelningen och stadsfogdens expedition. I och för den del av bokföringen som är förlagd till stadsfogdens expedition lämnas missiv för varje särskilt ärende. Vidare äro kassagöromålen uppdelade mellan expeditionen och redovisningsavdelningen som tillhandahåller skriftliga specifikationer över kassaställningen, såvitt gäller allmänna medel. Restlängderna vandra från stadsfogdens expedition till redovisningsavdelningen och sedan tillbaka; exekutorernas till stadsfogden inkomna redovisningsräkningar behandlas till en del inom stadsfogdens expedition och i övrigt inom redovisningsavdelningen. Handläggningen av införselärenden för uttagande av skatter m. m. är uppdelad på exekutorerna och stadsfogden.

Resultatet av denna arbetsfördelning har blivit å ena sidan en belastning med åtskilliga arbetskrävande men i och för sig onödiga och ineffektiva göromål inom stadsfogdens expedition och redovisningsavdelningen, å andra sidan en troligen betydande underdimensionering av arbetsmängden för biträdespersonalen på exekutorernas expedition. Vidare har följden blivit en påtaglig försvagning av möjligheterna för stadsfogden att öva fortlöpande tillsyn över verksamheten i stort. Slutligen har den ena personalgruppen kommit att bli i viss mån isolerad från de andra och saknar tillräcklig kännedom om det större sammanhang, vari dess egna arbetsdetaljer ingå, varjämte den nödvändiga kontakten mellan grupperna blivit omständligare genom att handläggningen flyttas från den ena gruppen till den andra allt efter som arbetet fortskrider.

Ifrågavarande olägenheter kunna icke avhjälpas utan att gå en väg rakt motsatt den nyttjade, nämligen att *centralisera* allt till räkenskaperna hörande arbete under gemensam ledning. Därigenom kunna åtgärder, vilka sakna reellt värde eller betydelse ur säkerhetssynpunkt, avskaffas. Genom ändrade arbetsmetoder bör vidare bokföringsarbetet kunna förenklas och sammanställandet av månadsräkningen underlättas.

Centralregister saknas. Därmed avses här ett för staden i dess helhet gemensamt kartotek över personer, mot vilka indrivningsuppdrag föreligger, upplagt enligt kortsystem i nummerföljd. Registerkorten upptaga i allmänhet, utom gäldenärens namn och andra identifieringsuppgifter, skuldbelopp och vidtagna åtgärder; häftar samme gäldenär för mer än en skuld, upptagas posterna i ordning efter indrivningsuppdragens ålder så att en senare post följer efter en äldre. Centralregistret användes bl. a. till att snabbt konstatera huruvida en person är betalningsskyldig för skatt, eventuellt även andra medel (för konkursbevakning, kvittning mot överskjutande skatt och återupptagande i andra fall av indrivning av medel som avskrivits, bevis om intyg av olika slag m. m.), samt att lämna besked om varje gäldenärs samlade aktuella skuld och vinna säker upgift om beloppens anciennitet i och för riktig kreditering, avskrivning eller avkortning. Ett centralregister kan utformas så att det — utom att tjänstgöra som uppslagsregister — utgör ett komplement till stadsfogdens räkenskaper och därigenom medverkar till att underlätta redovisningsarbetet.

Tydligt är att exekutorernas hjälpregister icke kunna fylla samma funktioner som ett centralregister. Sålunda äro registren i vissa avseenden ofullständiga. Då varje hjälpregister omfattar endast ett indrivningsdistrikt, kunna samma personer — på grund av flyttning från ett distrikt till ett annat eller utflyttning från och återflyttning till staden — finnas upptagna i mer än ett register; detta medför i sin tur risk för kreditering, avskrivning eller avkortning av andra poster än de som stå i tur. Varje exekutor svarar för sitt register, varför registren kunna föras enligt olika principer och med varierande noggrannhet, aktualiseringen av ett register kan förskjutas i förhållande till ett annat och exaktheten av registerkortens uppgifter kan växla. Slutligen bör det icke komma ifråga att stadsfogden i sin tjänsteutövning anlitar hjälpmedel som ej befinner sig under hans egen direkta kontroll.

De nu omförmälda ändringarna av organisationen kunna genomföras inom ramen för gällande författningsbestämmelser. Beskrivning av de härvid önskvärda omläggningarna lämnas nedan såsom alternativ I. En betydligt längre gående rationalisering kan genomföras, om medgivande erhålles till ändrad utformning av vissa blanketter m. m.; förslag i sådant hänseende framlägges såsom alternativ II. Slutligen kan efter ytterligare dispens såsom en tredje etapp förenklingar i exekutorernas bokföringsarbete vinnas, på sätt framgår av alternativ III.

ALTERNATIV I.

Exekutionsverket organiseras på två avdelningar, en kontorsavdelning och en indrivningsavdelning; dessutom inrättas en domsverkställarexpedition. Å kontorsavdelningen placeras all personal utom de fem exekutorerna, vilka tillhöra indrivningsavdelningen; under tiden för organisationens genomförande och någon tid framåt förutsättes att även två skrivbiträden tjänstgöra å indrivningsavdelningen. Om vid något tillfälle extra skrivhjälp skulle behövas bör sådan lämnas av kontorsavdelningen.

En befattning som domsverkställare inrättas. I mån av behov bör denna tillhandahållas skrivhjälp å kontorsavdelningen.

A. Utsökning i enskilda mål.

1. *Utsökningsärenden.*

I syfte att bereda stadsfogden möjlighet att ägna mera tid åt exekutionsverkets

ledning och skötsel är det önskvärt att domsverkställare förordnas enligt medgivandet i den förut omnämnda Kungl. skrivelsen den 16 januari 1920.

För domsverkställares exekutionsdagbok skola bestämmelserna om stadsfogdens utsökningsdagbok i tillämpliga delar gälla. Då domsverkställares åtgärd påkallas, skall utmätningsmannen därom utfärda skriftlig, dagtecknad order med angivande av målets nummer i utsökningsdagboken och med föreläggande av viss tid, inom vilken ordern bör vara fullgjord. När domsverkställaren fullgjort ordern skall han ofördröjligen till utmätningsmannen avgiva skriftlig rapport över de i målet vidtagna åtgärderna, i förekommande fall åtföljd av handlingarna i målet jämte influtna medel eller bevis att vederbörande sökande erhållit redovisning, återbekommit ingiven handling, medgivit anstånd eller återkallat begäran om åtgärds vidtagande. Då rapport avgives, skall domsverkställaren tillika för utmätningsmannen uppvisa sin dagbok, varvid det åligger utmätningsman att till bevis om rapportens mottagande på därför avsedd plats i dagboken inskriva sitt namn eller signum.

Om domsverkställare skall förordnas måste sålunda två fullständiga dagböcker föras och vid årets slut skola icke slutredovisade ärenden balanseras såväl hos stadsfogden som hos domsverkställaren. Anteckningar om vidtagna åtgärder skola göras i båda dagböckerna och i domsverkställarens rapport.

Utsökningshandlingarna förvaras i nummerordning i kassaskåp och inneslutna i omslag av olika färg för domstolsärenden och för andra ärenden, i syfte att handlingarna lättare skola kunna skiljas från varandra. Å omslagets första sida skall finnas tryckt formulär till protokoll. Vid slutredovisning uttages akten ur kassaskåpet och förvaras å annan lämplig plats i nummerordning, intill dess inventering skett, då den arkiveras. I kortregister antecknas endast dagboksnummer och gäldenärens namn. Delgivning av underrättelse bör regelmässigt ske i överensstämmelse med de i Kungl. cirkuläret den 5 november 1943 meddelade anvisningarna angående postverkets anlitande för delgivning av myndighets beslut m. m. (Exekutionsrätt sid. 345.) I undantagsfall, då av tidigare erfarenhet är känt, att försändelsen ej kommer att utlösas av gäldenären, verkställes delgivningen i enlighet med bestämmelserna i 60 § utsökningslagen. Vid delgivning genom postverkets försorg antecknas viss kortare liggetid å försändelsen.

Vid redovisning av penningar angives å adressatens kupong ärendets dagboksnummer, gäldenärens namn, kapital, ränta, ersättning, summabeloppet, avdrag för remissarvode och återstående belopp som gireras. Stämpel kan härvid lämpligen användas. Redovisning av handlingar med tillhörande fordringsbevis bör ske medelst rekommenderat eller assurerat brev med mottagningsbevis, varvid adressaten ej avkräves särskilt återtagningsbevis.

2. *Införselärenden.*

Stadsfogden kan åt domsverkställaren giva i uppdrag att handlägga även införselärenden. Dessa ärenden äro emellertid av sådan beskaffenhet att de med fördel kunna handläggas kontorsmässigt. Den exekutiva myndigheten har icke skyldighet att verkställa efterspaning rörande underhållningsskyldigs vistelseort och anställning. Barnavårdsman eller fattigvårdsstyrelse äger nämligen rätt att för dylika uppgifters införskaffande anlita biträde av polismyndighet. Nuvarande förfarande bör av nämnda skäl bibehållas, ehuru med följande ändringar.

I införseldagboken införas ärendena årsvis i löpande nummerföljd. I kortregistret

antecknas endast dagboksnummer och gäldenärens namn, på omslaget antecknas "införselärende" och nummer. Akterna förvaras lämpligen årsvis i nummerordning i pärmar; allteftersom ärenden avslutas, överföras akterna till avgångspärmar, där de jämväl insättas årsvis i nummerordning. Beslut om införsel översändes till arbetsgivaren i rekommenderat brev med mottagningsbevis, varvid viss kortare liggetid föreskrives. Postgirokontorets kuponger rörande utbetalda införselmedel skola liksom alla andra kuponger vidfästas girobeskedet. Då ett flertal olika utbetalningar av införselmedel samtidigt skall ske, bör postgirokontorets förteckningsblanketter användas, varvid endast förteckningens slutsumma utföres i kassajournalen. Införseldagbokens kolumn för angivande av hur influtet belopp disponerats (kol. 11) kompletteras med anteckning om resterande skuld efter varje inbetalning.

B. Indrivning av allmänna medel.

För att underlätta jämförelsen mellan alternativen har den följande redogörelsen i systematiskt avseende uppställts så att varje avsnitt eller arbetsoperation i något dera alternativen givits samma rubrik eller beteckning som i de båda övriga alternativen.

1. Kontorsavdelningen.

Centralregister.

Registret omfattar endast i Västerås *restförda skatter* och består av registerkort med förtryck, ordnade i alfabetisk följd efter de skattskyldigas namn. Korten äro fastsatta i hållare som möjliggör att de vid användning komma i liggande ställning på sådant sätt att anteckningar kunna bekvämt göras för hand utan att korten behöva uttagas ur registret (system "Videx" eller liknande).

För varje i restlängd upptagen person, som icke tidigare förekommer i registret, utskrives med skrivmaskin ett registerkort, upptagande namn och andra identifieringsuppgifter, skatteslag, förfallotermin och belopp. Har registerkort förut upplagts för den skattskyldige, göras senare anteckningar manuellt. Ny restförd post påföres befintligt kort närmast efter den föregående. På korten krediteras influtna belopp med angivande av datum då beloppet bokförts i kassajournalen; vid avbetalning antecknas dessutom kvarstående skuld, samt avföras slutbetalda eller med hinder slutredovisade belopp, därvid månadsräkningens datum antecknas. I den mån ett kort icke räcker till, utskrives ett eller flera fortsättningskort. Då samtliga å ett registerkort upptagna poster slutredovisats, bör kortet icke uttagas ur registret utan kvarsitta för att användas i händelse den skattskyldige restföres för nya skatter.

Att centralregistret icke föreslås omfatta även böter och övriga allmänna medel beror på att sådana poster i motsats till skatterna oftast förekomma endast en eller annan gång för varje person och att arbetet med att för hand aktualisera registret i dessa fall knappast uppväger nyttan därav. På grund av denna begränsning tillgodoser centralregistret icke annat syfte än att utgöra ett uppslagsregister.

Utgallring av kort som antagas icke vidare komma till användning kan företagas någon gång om året.

Uppdebitering och redovisning.

a. Uppdebitering i bunden restlängdsdagbok sker på samma sätt som nu.

b. Uppdebitering i bunden bötesliggare sker likaledes som nu, därvid posterna numreras i löpande följd för år och sidorna pagineras. Likaledes utskrives för varje post sakörelängdsutdrag på skrivmaskin; på utdragen utsättes det löpande numret och de två sista siffrorna av ankomståret, exempelvis "107/53".

Bokföringen i handräckningsdagboken och den interna missivskrivningen slopas.

c. För övriga medel omlägges bokföringen, så att noteringar icke behöva göras i mer än en bok. Uppdebiteringsliggare uppläggas i avdelningar för de särskilda medelsslagen i en och samma bundna bok. Sidorna pagineras i följd genom hela liggaren. Innan denna bindes måste det maximala antal blad som åtgår för varje medelsslag beräknas. Ett register upprättas, vari medelsslagens nummerbeteckning och namn antecknas och hänvisning göres till den sida i liggaren, med vilken den för varje medelsslag reserverade avdelningen börjar. Liggaren innehåller kolumner för numrering av ärendena, sökandens diarienummer, uppdebiteringsdag, gäldenär, uppdebiterat belopp och influtet belopp samt en anteckningskolumn, vari begärd handräckning hos annan utmätningsman, dag för slutredovisning m. m. noteras. Varje ärende åsättes ett löpande nummer inom medelsslaget. De inkomna exemplaren av indrivningsurkunden stämplas med ankomstdatum och förses med en nummerbeteckning, bestående av ärendets nummer och ankomstårets två sista siffror, exempelvis "107/53". Undantagsvis kan själva urkunden icke begagnas vid indrivningen (exempelvis skattekvitton å fordonsskatter); i sådana fall skrives ett utdrag ur liggaren, vilket får tjänstgöra i stället för urkunden.

Bokföringen i handräckningsdagboken och den interna missivskrivningen slopas.

Kronokamrerarens resolutioner med fastställelse av arbetsgivares betalningsansvar för arbetstagares skatt tillhandahållas i flera exemplar, nämligen, då innehållen skatt icke inbetalats, i tre och, då skatteavdrag underlåtits, i fyra exemplar. Ett exemplar användes som verifikation till uppdebiteringen och ett till redovisningen; med det tredje exemplaret delgives arbetsgivaren kravet, medan ett fjärde exemplar överlämnas till arbetstagare, som är betalningsskyldig jämte arbetsgivaren. Att resolutionen skall delgivas arbetsgivaren och i vissa fall arbetstagaren beror på att besvärsrätt föreligger och att klagotiden räknas från delgivningsdagen. Övriga indrivningsurkunder å de till denna liggare hörande slagen av medel böra för varje post lämnas i två exemplar, ett för uppdebitering och ett för redovisning; i den mån så ej sker redan nu, bör överenskommelse träffas med länsstyrelsens uppbördsavdelning att erforderligt antal utskrives.

d. Beträffande inkommande handräckningsärenden hänvisas till den särskilda redogörelsen nedan.

e. Indrivningsåtgärder vidtagas i regel av exekutorerna inom ramen för deras behörighet, oavsett åtgärdens art.

f. Till stadsfogden direkt inbetalade belopp bokföras post för post i kassajournalen och krediteras dag för dag i restlängdsdagbok och restlängder resp. liggare med uppgift om kassajournalens bokföringsdag. Anteckningarna överföras, då beloppet utgör skatt, till motsvarande centralregisterkort. Gäller inbetalningen post som icke slutredovisats av vederbörande exekutor, underrättas denne medelst inbetalningsuppgift (se nedan under "Kassabokföring").

g. Belopp som redovisats med hinder direkt till stadsfogden (från annan utmätningsman) krediteras dag för dag restlängder resp. liggare med uppgift om ankomstdagen. För post som avser skatt överföras motsvarande uppgifter till centralregisterkortet. Sedan stadsfogden på restlängds- eller sakörelängdsutdrag eller indrivningsurkund angivit om beloppet skall anmälas till avkortning eller avskrivning, insättas handlingarna i förvaringspärm, ordnade i tidsföljd efter medelsslag och nummer.

h. För att vinna en jämnare fördelning av arbetet införes den ändringen att exekutorerna avgiva redovisning två gånger i månaden på sådant sätt att kontorsavdelningen får att behandla i genomsnitt två à tre redovisningar per vecka.

Redovisningsräkning utskrives av exekutor i tre huvuddelar, en för kontantredovisade belopp, en för hindersredovisade belopp och en för kontant- och hindersredovisade handräckningsmedel.

I de två förstnämnda huvuddelarna upptagas poster som avse skatter och andra medel än böter i grupper och undergrupper.

Skatter grupperas först efter skatteslag, och sedan inom varje skatteslag efter uppbördstermin, då skatten förfallit till betalning; inom varje sådan undergrupp införas posterna i ordning efter debetsedelsnummer. Undergrupperna summeras och summabeloppen antecknas. Till uppdebiteringsliggaren hörande medel grupperas först efter medelsslag och sedan inom varje medelsslag i undergrupper efter det år då posten uppdebiterats; inom varje undergrupp noteras posterna i ordning efter de löpande numren i motsvarande uppdebiteringsliggare. Undergrupperna summeras och summabeloppen införas.

Bötesmedel förtecknas i nummerordning efter det år, då posterna uppdebiterats i bötesliggaren, och summeras; summabeloppet antecknas.

I den tredje huvuddelen av redovisningsräkningen bilda kontantredovisade och hindersredovisade handräckningsposter var sin grupp, vari posterna införas i ordning efter uppdebiteringsår och löpande nummer i handräckningsdagboken. Grupperna summeras var för sig och de två slutsummorna angivas.

Post som enligt inbetalningsuppgift från stadsfogden erlagts direkt till honom hindersredovisas i andra huvuddelen eller, beträffande handräckningsärenden, i tredje huvuddelen. (Jfr nedan under "Kassabokföring".)

För belopp som gäldenärer inbetalat över exekutorns postgirokonto numreras postgirokupongerna. I stället för nummer å indrivningskvitto antecknas i redovisningsräkningen kupongnumren. Avser dylik inbetalning mer än en redovisningspost, utskriver exekutorn en inbetalningsuppgift (se nedan under 2) och hänvisar i denna till kupongens nummer; i redovisningsräkningen kommer således samma kupongnummer att upprepas för två eller flera poster.

Skall handräckning begäras hos annan utmätningsman om uttagande av skatt, utskriver exekutorn ett restlängdsutdrag beträffande varje sådan post och förser utdraget med hindersbevis. För poster, som skola anmälas till avkortning eller avskrivning, antecknas hindersskälen i andra huvuddelen av redovisningsräkningen utan sammanblandning med övriga hindersredovisade poster.

Vid redovisningsräkningen, vilken dateras per redovisningsdagen, fogas postgirobeskeden för redovisningsperioden, postgirokuponger och egna inbetalningsuppgifter samt ovannämnda restlängdsutdrag. För hindersredovisade bötesmedel biläggas sakörelängdsutdrag med åtecknade hindersbevis; för hindersredovisade i uppdebite-

ringsliggaren registrerade poster och handräckningsposter bifogas indrivningsurkunderna, likaledes med hindersbevis. För poster som erlagts direkt till stadsfogden bifogas dennes inbetalningsuppgifter. Slutsummorna å kontantredovisade poster gireras till stadsfogdens postgirokonto; girokorten avsändas i sådan tid att bokföringen å postgirokontoret verkställes den dag per vilken redovisningsräkningen är daterad.

i. Inom kontorsavdelningen kontrollsummeras redovisningsräkningen och slutsumman i varje huvuddel av dels kontantredovisade och dels hindersredovisade belopp införes i denna; i andra huvuddelen uppdelas slutsumman å sistnämnda belopp på poster som redovisats med stadsfogdens inbetalningsuppgifter och på övriga poster. Redovisningsräkningens andra huvuddel överlämnas med tillhörande bilagor till stadsfogden för granskning.

Slutsummorna å kontantredovisade medel i första och tredje huvuddelarna avstämmas mot de till stadsfogdens postgirokonto girerade klumpsummorna. Postgirokupongerna granskas och numrerade kuponger kontrolleras mot motsvarande poster i redovisningsräkningen, postgirobeskeden granskas likaså. I kassajournalen bokföras de kontantredovisade beloppen post för post enligt redovisningsräkningen. Såsom inbetalningsdag angives den dag då klumpsummorna bokförts av postgirokontoret.

j. Enligt den första huvuddelen av redovisningsräkningen krediteras kontantredovisade belopp, dock ej restavgifter, i restlängder och liggare med angivande av kassajournalens datum; skatter krediteras därjämte summariskt i restlängdsdagboken. För poster, vilka i redovisningsräkningen utmärkts såsom slutbetalda, utföres totalbeloppet i kolumnen för slutredovisning.

På samma sätt förfares efter hand som redovisningarna inkomma.

Beträffande aktualiseringen av centralregistret såvitt angår kontantredovisningen hänvisas till punkten m.

k. Kontantlängden över skatter och andra medel än böter utskrives med ledning av de i restlängder och uppdebiteringsliggare upptagna poster vilka angivits såsom slutbetalda. Posterna grupperas och längden summeras enligt samma principer som de för redovisningsräkning tillämpade, varefter sammandrag upprättas. Vid varje post instämplas sedan i restlängder och uppdebiteringsliggare datum för den månadsräkning, i vilken kontantlängdens slutsumma skall redovisas. Det för varje post reserverade utrymmet i längden begränsas upptill och nedtill av en tryckt vågrät linje; i den del av kolumnen för slutredovisning som avskäres av dessa linjer drages vid kollationering ett lodrätt streck i röd färg, varigenom sammanblandning undvikes med poster som skola redovisas senare. (När samtliga poster på en sida slutredovisats, komma de inritade röda strecken att bilda en heldragen lodrät linje.)

Kontantlängden över bötesmedel utskrives med ledning av de i bötesliggare upptagna poster vilka angivits såsom slutbetalda. Posterna grupperas och summeras enligt samma principer som de för redovisningsräkning tillämpade och avföras på sätt ovan angivits beträffande skatter.

Å böter som tillfalla annan än statsverket upprättas enligt uppgifterna i bötesliggare ett sammandrag, utvisande det belopp för redovisningsmånaden som skall levereras till varje rättsägare.

l. Vid granskningen av de i andra huvuddelen av redovisningsräkningen hindersredovisade posterna avskiljer stadsfogden de vid redovisningsräkningen fogade hand-

lingarna för poster, beträffande vilka handräckning skall begäras eller som skola vidarebefordras till annan utmätningsman, liksom också de återlämnade, av stadsfogden utfärdade inbetalningsuppgifterna. För övriga poster antecknas, i redovisningsräkningen eller på bilaga då sådan förekommer, om beloppet skall anmälas till avkortning eller avskrivning. Granskningen bedrives snabbt så att det fortsatta arbetet ej fördröjes. Redovisningsräkningen jämte bilagor återställes därpå till kontorsavdelningen.

m. Med ledning av den andra huvuddelen av redovisningsräkningen och bilagorna avföras de hindersredovisade beloppen i restlängdsdagbok och restlängder resp. liggare med angivande av redovisningsräkningens datum, dock ej belopp som redovisats med stadsfogdens inbetalningsuppgifter. Belopp, som skall avkortas eller avskrivas införes direkt i kolumnen för slutredovisning; skall avkortning ske utmärkes detta tydligt ("avk."). Skall handräckning begäras hos annan utmätningsman antecknas uppgift därom och om utmätningsmansdistriktet.

Bilagorna till poster, för vilka avkortning eller avskrivning skall anmälas, förvaras i avvaktan på upprättandet av avkortnings- och avskrivningslängder. Bilagor som avse poster vilka skola indrivas av annan utmätningsman expedieras med begäran om handräckning. De av stadsfogden utfärdade inbetalningsuppgifterna makuleras.

Då ifrågavarande krediteringsåtgärder avslutats, överföras från redovisningsräkningen till centralregisterkorten uppgifter om kontantbetalat skattebelopp eller skattebelopp, som skall avkortas eller avskrivas, och redovisningsräkningens datum.

Enligt den nu omförmälda metoden behandlas redovisningarna var för sig efter hand som de inkomma.

n. Skatter och andra medel än böter skola anmälas till avkortning eller avskrivning i februari, juni och oktober samt böter i mars, juni, september och december.

Avkortnings- och avskrivningslängder utskrivas enligt samma principer beträffande ordningsföljd och summering som redovisningsräkning och kontantlängd. De utskrivna avkortnings- och avskrivningslängderna å skatter överlämnas till indrivningsavdelningen, där exekutorerna, i de fall då hindersbevis ej tecknats på särskild handling, i längderna införa behöriga anteckningar om hinders beskaffenhet och i varje längd utskriva ett för dessa poster gemensamt hindersbevis. Därefter återställas längderna till kontorsavdelningen.

o. Girokort utskrivas å kontantlängdernas slutsummor och expedieras, efter stadsfogdens underskrift, till postgirokontoret.

I månadsräkningen införas för varje medelsslag de enligt kontantlängderna slutbetalda medlen. Skola avkortningar och avskrivningar redovisas, införas på samma sätt hithörande belopp från avkortnings- och avskrivningslängderna. Såsom ingående balanser angivas föregående månads utgående balanser. Under redovisningsmånaden uppdebiterade medel erhållas för varje medelsslag från restlängdsdagboken, uppdebiteringsliggaren resp. bötesliggaren för året. För varje medelsslag införes vidare sammanlagda summan av ingående balans och uppdebiterat belopp; därifrån avräknas summa redovisat belopp, och den därvid erhållna utgående balansen för medelsslaget antecknas. Månadsräkningen kollationeras och summeras samt expedieras jämte bilagor och verifikationer till kronokamreraren.

p. Balanslängden över skatter och andra medel än böter utgör en avskrift av de i restlängder och uppdebiteringsliggare kvarstående öppna (oredovisade) posterna, utom såvitt angår skatter, vilka restförts under det gångna året.

Balanslängden upptager posterna i samma ordning som redovisningsräkning, kontant- samt avkortnings- och avskrivningslängder. Balanslängdens summering verkställes likaledes enligt den för nämnda längder tillämpade principen. Sistförflutna årets skatter redovisas i sammandrag (summariskt) för varje skatteslag.

Balanslängdens totalsumma avstämmes mot den utgående balansen av dessa medel i månadsräkningen för december.

Balanslängden över bötesmedel upptager de i bötesliggare kvarstående oredovisade posterna och upprättas med tillämpning av samma principer beträffande posternas ordningsföljd som gäller för redovisningsräkning, kontantlängd samt avkortnings- och avskrivningslängder.

Balanslängdens totalsumma avstämmes mot den utgående bötesbalansen i månadsräkningen för december.

Balanslängderna överlämnas till indrivningsavdelningen, där exekutorerna för varje post anteckna vilka åtgärder som vidtagits och pågår. Längderna återställas därefter till kontorsavdelningen.

Balanslängderna överlämnas till kronokamreraren den 15 januari.

Riktigheten av de inom kontorsavdelningen upprättade längderna och redovisningarna kan i samtliga fall kontrolleras i de avseenden så är nödvändigt genom kollationering och avstämning.

Anm. För den händelse omorganisationen genomföres etappvis först enligt alt. I och sedan alt. II och III, blir det enligt alt. I upplagda centralregistret oanvändbart.

Handräckningsärenden.

I handräckningsdagboken numreras ärendena i löpande följd för år. Indrivningsurkunderna stämplas med ankomstdatum och ärendets nummer antecknas på varje handling; har missiv medföljt indrivningsurkunden behandlas det på samma sätt. Missiven förvaras i samlingspärm i nummerordning, indrivningsurkunderna överlämnas till exekutorerna för verkställighet.

De i redovisningsräkningens tredje huvuddel upptagna handräckningsposterna krediteras i handräckningsdagboken med kontant influtet eller hindersredovisat belopp; därjämte antecknas redovisningsräkningens datum. Till ärendena hörande missiv framtagas. För kontantredovisade ärenden gireras inbetalat belopp till resp. sökande, även avbetalning. I handräckningsboken instämplas datum för gireringen. Skall ärende slutredovisas, återsändes missivet, om sådant medföljde ärendet. Hindersredovisade ärenden avföras i handräckningsdagboken, med angivande av redovisningsdagens datum, efter hand som de redovisas till stadsfogden, och expedieras till handräckningssökandena genom återställande av indrivningsurkunden med hindersbevis samt missiv, om sådant medföljde ärende, eller vidarebefordras till annan utmätningsman med ny adressuppgift.

Uppdelning på skilda personer av arbetet med kontant- och hindersredovisningar till sökandena bör ej ifrågakomma.

Kassabokföring.

Skatt som inbetalas till kronokamrerarens postgirokonto efter utgången av den uppbördstermin, varunder skatten förfallit till betalning, men innan restlängd överlämnats till stadsfogden, balanseras hos kronokamreraren. Har dylik skatt inbetalats till stadsfogdens postgirokonto eller centrala skattekontot (postgirokonto nr 300), skall beloppet omedelbart gireras till kronokamreraren, i det senare fallet på dennes begäran. På samma sätt förfares om skatten inbetalats till exekutor, dock att beloppet då måste passera stadsfogdens postgirokonto. Härigenom vinner man, förutsatt att exekutorerna i dylika fall ej heller mottaga kontantbetalning, att inga andra skattemedel innestå å stadsfogdens och exekutorernas postgirokonton än sådana för vilka indrivningsuppdrag lämnats.

Det sagda innebär att ifrågavarande poster måste särskilt bokföras hos kronokamreraren. Detta kan ske genom uppläggande i två exemplar av en balanslista för varje period mellan uppbördstermins utgång och den tidpunkt då restlängderna färdigställts. I balanslistan införas posterna dag för dag med uppgift om skatteslag, debetsedelsnummer, belopp och restavgift, när sådan erlagts. Sedan kronokamreraren mottagit restlängderna från postens skatteavdelning, gottskrivas de skattskyldiga betalningarna i de tre restlängdsexemplaren, uppdelade på skatt och restavgift om sådan erlagts. Balanslistan avslutas då restlängderna färdigställts, och listans slutsumma gireras till stadsfogden samtidigt med att två exemplar av restlängderna och ena exemplaret av balanslistan vidarebefordras till honom. Det andra exemplaret av listan kvarstannar hos kronokamreraren och tjänar som specifikation till utbetalningen.

På balanslistan förtecknade skattebelopp och restavgifter vidaregireras ej till exekutorerna. De fall då restavgift icke erlagts eller erlagts med för lågt belopp framgå av införingarna i restlängderna. På exekutorerna bör ankomma att utan särskild order konstatera då restavgift skall indrivas, liksom naturligtvis huruvida skatt fortfarande delvis resterar.

Belopp som gäller ärende, vilket överlämnats till exekutorerna för indrivning, men som inbetalas till stadsfogdens postgirokonto i stället för vederbörande exekutors, vidarebefordras ej till denne. Till exekutorn överlämnas i stället inbetalningsuppgift angående betalningen och tiden därför; motsvarande noteringar göras i exekutorns restlängd resp. dagbok. Dylikt belopp hindersredovisas i exekutorns nästa redovisningsräkning med inbetalningsuppgiften jämte utdrag eller exekutionsurkund, om sådan finnes och beloppet utgör slutbetalning.

2. *Indrivningsavdelningen.*

Exekutorerna ombesörja på sätt nu är fallet envar inom sitt distrikt indrivning av alla förekommande medel, således även böter och handräckningsmedel (från annan ort).

De nu förda hjälpregistren arkiveras.

För exekutorerna utverkas förordnande jämlikt 21 § 8) införsellagen att meddela införsel till gäldande av utskylder och allmänna avgifter.

Indrivningskvitto utfärdas icke å belopp som inbetalats över postgiro. Då dylikt belopp avser mer än en post, utskrives för varje post en inbetalningsuppgift som bilägges redovisningsräkningen. I de relativt ringa antal fall då indrivningskvitto begäres för postgiroinbetalning, användes likaledes inbetalningsuppgift i stället.

Blanketterna till inbetalningsuppgift böra ha samma format som indrivningskvitton och såsom dessa vara insatta i häften. Uppgifterna utskrivas med genomskrift i två exemplar, varav kopian kvarsitter i häftet. Blanketter och häften påtryckas nummerbeteckningar såsom beträffande indrivningskvitton och -kvittohäften.

Indrivningskvitto utskrives alltid av exekutorn själv sedan betalning ägt rum. Namnstämpel får ej förekomma.

ALTERNATIV II.

Den enligt alt. I föreslagna uppdelningen av exekutionsverket på kontorsavdelning, indrivningsavdelning och domsverkställarexpedition bibehålles.

Å kontorsavdelningen inrättas en befattning som föreståndare med tjänsteställning överordnad kontorspersonalen. Föreståndaren skall ha till åliggande att biträda stadsfogden med arbetsledning och fördelning av göromålen mellan befattningshavarna samt att själv utföra arbetsuppgifter av mera kvalificerad art.

Antalet exekutorer reduceras till fyra. Å indrivningsavdelningen placeras tillsvidare ett skrivbiträde.

A. Utsökning i enskilda mål.

1. Utsökningsärenden.

I förhållande till alt. I vidtagas följande ändringar.

Till undvikande av det extra, ganska betydande skrivarbete som är en följd av att samma uppgifter skola bokföras såväl i stadsfogdens utsökningsdagbok som i domsverkställarens exekutionsdagbok och rapporter samt till underlättande av verkställighet och redovisning föreslås följande förenklade förfarande.

Ur stadsfogdens utsökningsdagbok uteslutas de kolumner vari anteckningar angående förrättningskostnad, utmätningsmannens åtgärder m. m., avförda belopp och vid årets slut balanserade belopp skola införas (kol. 8—11). I stället tillfogas två nya kolumner för stadsfogdens signum och datering därav vid ärendenas avförande ur dagboken. Den bundna dagboken utbytes mot paginerade lösa dagboksblad, insatta i låsbar pärm. Ett blad användes för varje ärende.

Då utsökningsärende inkommer till stadsfogden införes detsamma i dagboken, varefter handlingarna åsättas dagboksnummer och inläggas i särskilt omslag av olika färg för domstolsärenden och för andra ärenden. Å omslagets första sida skall finnas tryckt formulär till utmätningsprotokoll, å den andra tryckt formulär till verkställighetsorder samt kolumner för följande anteckningar: förrättningskostnad; belopp och nummer å mål, varmed fördelning skett; domsverkställarens åtgärder, hinder för verkställigheten, influtna medel och av annan rättsägare framställt betalnings- eller förmånsrättsanspråk; belopp som avförts på grund av utbetalning till fordringsägare eller i följd av hinder för verkställighet eller av annan anledning; rapport till stadsfogden, ävensom dag då domsverkställaren skall hava vidtagit begärd åtgärd.

Innan ärendet överlämnas till domsverkställaren ifylles första sidans formulär till utmätningsprotokoll med uppgifter angående sökanden jämte dennes ombud och den förpliktade personen samt om urkunden och anspråket. Dessutom utskrives underrättelse i två exemplar angående sökt utmätning eller handräckning, blankett till kvitto å mottagna värdehandlingar, rekkuvert med gäldenärens namn, adress och

liggetid samt blankett till mottagningsbevis beträffande rekbrevet. Den sålunda iordningställda akten överlämnas därefter till domsverkställaren med stadsfogdens order om redovisning inom fyra veckor, därest laga hinder icke skulle möta.

Domsverkställaren registrerar ärendet i ett alfabetiskt kortregister, som skall utvisa den förpliktade personens namn och ärendets dagboksnummer. Domsverkställaren skall ej själv föra någon exekutionsdagbok; anteckningar om förrättningskostnad, vidtagna åtgärder m. m. antecknas i stället å därför avsedd plats på omslagets andra sida. Delgivning av underrättelse om sökt utmätning eller handräckning bör ske i överensstämmelse med de i förutnämnda cirkulär den 5 november 1943 meddelade anvisningarna. I undantagsfall, då domsverkställaren av tidigare erfarenhet vet, att försändelsen ej kommer att utlösas av gäldenären, delgives denne anspråket enligt bestämmelserna i 60 § utsökningslagen.

Akterna förvaras av domsverkställaren i kassaskåp i nummerföljd. Därest exekutiv förrättning skett, kompletteras protokollet på omslagets första sida och införes anteckning om förrättningen i kolumnen för vidtagna åtgärder å andra sidan.

Domsverkställaren avlämnar rapport till stadsfogden förslagsvis en gång per vecka genom att till stadsfogden överlämna alla sedan föregående rapport avslutade ärenden. Stadsfogden granskar handlingarna i domsverkställarens närvaro; om någon anmärkning mot handläggningen ej förekommer, avföras ärendena omedelbart ur stadsfogdens dagbok med angivande av dag och stadsfogdens signum å därför avsedd plats i utsökningsdagboken, varjämte dagboksbladet uttages och placeras i särskild pärm.

Vid årets utgång kommer utsökningsdagboken att innehålla endast oredovisade ärenden. Balansering av dessa ärenden i ny dagbok genom överföring av kvarstående ärenden behöver således ej ske. Utsökningsakterna utgöra bilagor till stadsfogdens dagbok och förvaras av denne årsvis i nummerföljd. Sedan alla under året inkomna ärenden avslutats, inbindas dagboksbladen och utsökningsakterna.

I domsverkställarens kassabok antecknas å debetsidan dag för influtet belopp, ärendets dagboksnummer, indrivningskvittots nummer, belopp som skall redovisas till sökanden, förrättningskostnad samt summa. Å kreditsidan antecknas dag, då utbetalning skett, dagboksnummer, belopp som redovisas till sökande, förrättningskostnad och summa. Redovisning av kontanter skall regelmässigt ske över postgiro. Därvid angives å adressatens kupong ärendets dagboksnummer, gäldenärens namn, kapital, ränta, ersättning, summabelopp, avräknat remissarvode och redovisat belopp. Giroblanketter med formulär till dessa uppgifter torde kunna erhållas färdigtryckta genom postgirokontorets försorg. Redovisning av handlingar med tillhörande fordringsbevis bör ske medelst rekommenderat eller assurerat brev med mottagningsbevis, varvid adressaten ej avkräves särskilt återtagningsbevis.

2. *Införselärenden.*

Av samma skäl som beträffande alt. I förutsättes icke domsverkställarens medverkan vid handläggningen av införselärenden.

Liksom ifråga om andra bundna diarier medför bunden införseldagbok betydande olägenheter, dels på grund av dagbokens oöverskådlighet, enär den innehåller såväl redovisade som oredovisade ärenden, och dels på den grund att alla oredovisade ärenden med därtill hörande anteckningar vart tredje år skola balanseras till nytt diarium. På grund härav föreslås följande omläggning av verksamheten i denna del.

Stadsfogdens bundna införseldagbok utbytes mot paginerade lösa dagboksblad, som

insättas i låsbar pärm. Bladen skola innehålla samma kolumner som nuvarande införseldagbok med tillägg av en kolumn för anteckning om resterande skuld efter verkställd inbetalning. Ett blad användes för varje ärende och ärendena åsättas löpande nummer för varje år. Handlingarna förvaras i omslag å vars första sida angives "Införselärende" och dagboksnummer. Akterna insättas i förvaringspärm, årsvis och i nummerordning. Allteftersom ärendena avslutas överflyttas dagboksbladen till särskilda avgångspärmar, likaså akterna. Införseldagboken kommer således att vid årets slut innehålla endast oredovisade ärenden, och överföring av balansen till ny dagbok erfordras aldrig.

I övrigt förfares i likhet med vad som föreslagits enligt alternativ I.

B. Indrivning av allmänna medel.

Gränsen mellan kontorsavdelningens och indrivningsavdelningens arbetsuppgifter ändras i syfte att till kontorsavdelningen förlägga även indrivning av sådant slag som kan utföras kontorsmässigt, och att så långt det är praktiskt möjligt koncentrera indrivningsavdelningens verksamhet till göromål, vilka kräva personliga besök hos gäldenärer och arbetsgivare eller fordra vidlyftigare undersökningar eller eljest arbetsinsats av mera kvalificerad natur.

Till *kontorsavdelningen* hänföras i enlighet därmed sådana till indrivning hörande uppgifter som i huvudsak avse

1:o) att ombesörja utskrift och expediering av betalningsanmaningar;

2:o) att mottaga och kvittera medel vilka betalas som en direkt följd av anmaningarna;

3:o) att, där så befinnes ändamålsenligt, söka per telefon eller vid skattskyldigs besök förmå denna att betala sin skuld, samt att mottaga och kvittera medel i sådana ärenden,

att träffa överenskommelser om avbetalningsplaner samt mottaga och kvittera medel i sådana ärenden, ävensom

att besluta om införsel samt mottaga och kvittera dithörande medel;

dock att i dessa fall kontorsavdelningens befattning med indrivningen upphör i och med att ärende överlämnats till indrivningsavdelningen för åtgärd.

Handläggningen av nyssnämnda införselärenden anförtros kontorsavdelningens föreståndare, för vilken utverkas förordnande jämlikt 21 § 8) införsellagen.

Undersökning i vad mån omedelbar åtgärd mot betalningsskyldig erfordras och indrivningen helt bör ombesörjas av exekutor, samt avgörande av de fall, då betalningsanmaning ej bör avsändas, bör ske med utnyttjande av exekutorernas personkännedom och således under deras medverkan.

Till *indrivningsavdelningen* överlämnas huvudsakligen ärenden, däri åtgärd från kontorsavdelningens sida bedömes såsom utsiktslös, eller som förutsätta utmätning eller undersökning utom kontoret, eller där kontorsavdelningens åtgärder icke lämnat resultat eller överenskommen avbetalningsplan ej fullföljts eller införsel avbrutits till följd av att den skattskyldige slutat anställning och sedan ej kunnat anträffas.

Såsom framgår av det sagda innebär den föreslagna arbetsfördelningen att ärende

som en gång befordrats till indrivningsavdelningen skall slutbehandlas där, oavsett karaktären av de behövliga åtgärderna. Visar det sig att betalning erhålles redan efter en enda påstötning eller att införsel kan meddelas eller avbetalningsplan uppgöras, redovisas alltså ärendet ändå i den normala ordningen utan hänsyn till att åtgärderna äro av kontorsmässig art. Motsatsen skulle nämligen medföra att samma ärenden kunna komma att pendla fram och åter mellan avdelningarna beroende på det slag av åtgärd som för tillfället kommit till användning, något som skulle förorsaka extra skrivarbete, motverka reda och ordning samt försvåra indrivningen.

Omfattningen av det manuella skrivarbetet inom kontorsavdelningen nedbringas genom utnyttjande av maskinella hjälpmedel; detta är en förutsättning för att arbetsfördelningen mellan avdelningarna skall kunna genomföras med bibehållen eller minskad personal. För ändamålet anskaffas en kombinerad kopierings- och radöverföringsmaskin för framställning av fullständiga eller partiella kopior av indrivningshandlingar samt en elektrisk skrivmaskin för utskrift av det kopierande mediet, det s. k. "origrammet".

I de hänseenden ej annat utsäges eller framgår av sammanhanget överensstämmer detta alternativ med alt. I.

1. Kontorsavdelningen.

Centralregister.

Centralregister kan inrättas på samma sätt som enligt alt. I. Önskvärt är emellertid att registret utökas till att omfatta alla slag av medel, i den mån detta kan åstadkommas utan större arbetsinsats för registrets handhavande. Detta önskemål kan tillgodoses genom att, såsom framgår av det nedan under "Uppdebitering och redovisning" anförda, för varje indrivningspost framställa ett centralregisterkort medelst origram. Korten, vilkas tryckta text varierar för de tre olika grupperna av medelsslag, bilda då ett vanligt vertikalregister, uppställt i kortlådor. För att lätt kunna skilja skatter, bötesmedel och övriga allmänna medel från varandra, tryckas korten i tre olika färger.

Är samma person betalningsskyldig för flera poster, insättas korten i registret i tidsföljd. En olägenhet med detta system är att de i centralregistret, såvitt gäller aktuella poster, insatta korten komma att bli väsenligt många flera än i registret enligt alt. I. Antalet restlängder per år utgöra f. n. två över kvarstående skatt, sex över B-skatt och tre över fastighetsskatt, vartill komma restposter å tillkommande skatt samt å medel enligt bötes- och uppdebiteringsliggarna. Då skatt ej preskriberas förrän efter fem år efter utgången av det uppbördsår, under vilket skatten rätteligen skulle ha erlagts, kan teoretiskt sett centralregistret beträffande en enda person innehålla ej mindre än femtiofem kort, bortsett från tillkommande skatt och andra medel. I praktiken ställer det sig emellertid annorlunda. Det största antalet restförda personer ha att erlägga enbart kvarstående skatt, icke sällan allenast för en uppbördstermin, och i normala fall sker slutredovisning inom jämförelsevis kort tid, därvid registerkortet bortflyttas. Vidare kommer, på grund av den i år beslutade omläggningen av fastighetsbeskattningen, från och med år 1955 fastighetsskatt icke att debiteras särskilt. Slutligen beräknas antalet skattskyldiga, vilka skola erlägga B-skatt, att från och med nästa år nedgå icke obetydligt, beroende på bestämmelserna i den nya uppbördsförordningen, och antalet restförda B-skatteposter därmed att minska. Centralregistrets handhavande kan därjämte underlättas genom att flera

kort för samma person samlas i en ficka, vilken insättes i kortlådan i stället för de separata korten. Att registret kommer att omfatta relativt många kort, torde sålunda icke behöva avskräcka, särskilt som ett register enligt detta system är lättare att aktualisera och kan utnyttjas till att åstadkomma väsentlig förenkling och säkerhet vid kreditering och redovisning. Redogörelse härför återfinnes nedan under "Uppdebitering och redovisning".

Centralregistret enligt föreliggande alternativ består av ett *vänteregister* — uppställt efter medelsslag i tidsföljd och kameral ordning (skatter) eller i tidsföljd och nummerordning (böter och övriga medel) — avseende poster vilka ännu icke överlämnats till indrivningsavdelningen för verkställighet, ett *huvudregister* — uppställt i alfabetisk ordning efter de betalningsskyldigas namn — omfattande samtliga övriga icke slutredovisade poster av alla medelsslag, ett *redovisningsregister* — uppställt som vänteregistret — avseende kontantposter som skola redovisas i nästa månadsräkning, samt ett *avgångsregister*, uppställt i namnordning och omfattande slutredovisade poster av alla slag.

Gallring av avgångsregistret verkställes i enlighet med de bestämmelser som gälla eller komma att gälla arkivhandlingar av hithörande slag.

Uppdebitering och redovisning.

a. Postens skatteavdelning utskriver restlängderna på specialpreparerat papper i form av origram. Medelst origrammen framställer kontorsavdelningen i kopierings- och radöverföringsmaskinen två fullständiga exemplar av restlängderna samt för varje restlängdspost ett centralregisterkort, ett indrivningskort, två anmaningsskrivelser med vidfästat postgiroinbetalningskort och ett restlängdsutdrag. De två exemplaren av restlängderna överlämnas till kronokamreraren; det ena exemplaret skall sedermera användas av stadsfogden för indrivningen och det andra av kronokamreraren för redovisningskontrollen. Däremot komma exekutorerna icke såsom nu att ha användning för restlängder. Anmaningsskrivelserna innehålla tryckt text med plats för ifyllande av dag då det restförda beloppet senast skall inbetalas till stadsfogdens postgirokonto; nämnda datum ifylles med stämpel eller för hand.

Efter komplettering och kontroll av restlängderna återställer kronokamreraren ena exemplaret till stadsfogden för indrivning och redovisning.

b. För bötesmedel tillämpas principiellt samma metod men med de avvikelser som betingas av sättet och tidpunkterna för uppdebiteringen av dessa medel.

Ifråga om bötesmedel utskriver kontorsavdelningen bötesliggare på paginerade origramblad, vilka fullskrivas och fortsättas med nya blad efter hand som indrivningsuppdragen inkomma; origrambladen förvaras i pärm och utgöra tillsammans bötesliggare. Vid origrammens utskrivande förses varje post med en sifferbeteckning, bestående av ett löpande nummer och uppdebiteringsårets två sista siffror, och kompletteras dessutom med en beteckning som utvisar vilket slag av böter posten gäller; meningen därmed är att beloppen vid redovisning och kreditering skall kunna skiljas från andra böter och allmänna medel. Medelst origrammen framställas för varje post två anmaningskrivelser, ett saköreslängdsutdrag, ett centralregisterkort och ett indrivningskort i samma färg.

c. Även beträffande övriga allmänna medel användes i princip samma metod som beträffande skatter men med följande avvikelser.

De i uppdebiteringsliggaren antecknade posterna åsättas nummerbeteckning liksom böter. Då emellertid i denna liggare upptagas poster av många medelsslag, vilka skola redovisas vart och ett för sig, måste varje post förses med en beteckning även för medelsslaget och numreringen gälla varje medelsslag för sig. Bladen pagineras i följd inom varje medelsslag. Origrambladen fullskrivas och fortsättas med nya blad allteftersom indrivningsuppdragen inkomma. Avser samma indrivningsurkund två eller flera belopp med olika betalningsskyldiga, antecknas varje sådan post för sig. Äro två eller flera personer betalningsskyldiga för ett och samma belopp, utskrives posten en gång för varje person men åsättes samma beteckning; om solidariskt betalningsansvar föreligger, angives detta i anmärkningskolumnen. Origrambladen för samtliga medelsslag förvaras i en gemensam pärm (med register) och bilda tillsammans uppdebiteringsliggare. Medelst origrammen framställas för varje post två anmaningsskrivelser, ett centralregisterkort och ett indrivningskort i samma färg. Utdrag av liggaren erfordras sällan beträffande dessa medel, enär indrivningsurkunderna bestå av separata handlingar å en eller ett fåtal poster och icke, såsom för skatter och de flesta bötesbelopp, av längder.

d. Beträffande inkommande handräckningsärenden hänvisas till den särskilda redogörelsen här nedan.

e. Sedan restlängdernas slutsummor uppdebiterats i stadsfogdens restlängdsdagbok, utsorteras anmaningsskrivelser, centralregisterkort och indrivningskort beträffande sådana restförda poster som enligt restlängderna redan hunnit till fullo erläggas jämte restavgift; centralregisterkorten placeras i redovisningsregistret och indrivningskorten arkiveras i bokstavsordning. Har skatt erlagts med endast en del av det restförda beloppet eller har restavgift icke erlagts eller erlagts endast delvis, rättas de nyssnämnda handlingarna i enlighet därmed. Register- och indrivningskorten kompletteras vidare i förekommande fall med anteckning enligt restlängd om anstånd eller förbehåll för existensminimum, varom kronokamreraren beslutat.

Restlängderna genomgås av stadsfogden tillsammans med exekutorerna, varvid bl. a. konstateras huruvida omedelbara åtgärder erfordras beträffande någon restförd person, huruvida anmaningsskrivelse på grund av tidigare erfarenhet får anses verkningslös och huruvida skattskyldig enligt vad någon av exekutorerna har sig bekant utflyttat till annat utmätningsmansdistrikt eller eljest erhållit ändrad adress. I överensstämmelse med resultatet av genomgången utgallras anmaningsskrivelser och rättas central- och indrivningskorten. Anmaningskrivelserna och indrivningskorten påstämplas uppgift om senaste betalningsdag, anmaningsskrivelserna expedieras (i fönsterkuvert), motsvarande indrivningskort placeras i kortlåda och centralregisterkorten i vänteregistret. Har skattskyldig utflyttat från staden till känd adress, begäres handräckning hos utmätningsmannen i den nya bostadsorten för skuldbeloppets uttagande.

Därest betalning erhålles på detta stadium, uttages indrivningskortet ur kortlådan och arkiveras, medan motsvarande centralregisterkort flyttas från vänteregistret till redovisningsregistret, där det tillsvidare kvarstår. Beträffande övriga poster verkställes undersökning i anställnings- och andra register, per telefon m. m. till utrönande av den skattskyldiges anställnings- och inkomstförhållanden. Har den skattskyldige flyttat till okänd adress begäres hos kronokamreraren efterspaning i avtrycksregistret; för detta syfte överlämnas samtidigt restlängdsutdraget. I de fall

förnyad anmaning anses kunna föranleda betalning, avsändes en andra anmaningsskrivelse. I förekommande fall meddelas beslut om införsel eller medgives avbetalning eller anstånd. Vidtagna åtgärder antecknas på centralregisterkorten.

Underlåter den skattskyldige att besvara anmaning och har ej kunnat konstateras att han innehar arbetsanställning, eller saknar han sådan eller vägrar att betala, vidarebefordras indrivningsuppdraget till indrivningsavdelningen. För sådant ändamål uppdelas indrivningskorten på exekutorernas indrivningsdistrikt. För varje distrikt upprättas i två exemplar för varje skatteslag en överlämningslista, bestående av en på pappersark fastsatt slagremsa å restförda belopp samt med skrivmaskin tillskrivna uppgifter om uppbördstermin och debetsedelsnummer. På överlämningslista utsättes vidare exekutorsdistriktets benämning (eventuellt exekutorns namn) och dag då listan överlämnas. Samma datum påstämplas indrivningskorten. Slutsumman å varje överlämningslista bokföres i restlängdsdagboken, varefter indrivningskorten och ett exemplar av listorna befordras till indrivningsavdelningen för verkställighet. Det andra exemplaret av överlämningslistorna kvarstannar å kontorsavdelningen och insättes i förvaringspärm i ordning efter exekutorsdistrikt och i tidsföljd efter dateringen.

Beträffande böter och övriga allmänna medel tillämpas ett motsvarande förfaringssätt. Enär emellertid indrivningsuppdragen i dessa fall icke såsom restlängderna å skatt inkomma vid bestämda tidpunkter utan spridas ut över årets flesta dagar, är det lämpligast att en viss periodindelning tillämpas vid utsändandet av anmaningar och vidarebefordran av uppdragen till indrivningsavdelningen, exempelvis en gång i veckan på en bestämd dag eller den 10, 20 och sista dagen i varje månad. I ärenden som inkommit under en sådan period expedieras anmaningarna på en gång nästföljande dag, och ärenden vilka under samma period blivit mogna för fortsatt behandling inom indrivningsavdelningen överlämnas samtidigt dit. Avser samma indrivningsuppdrag mer än en betalningsskyldig för ett och samma belopp (exempelvis uppdebiterad A-skatt enligt resolution jämlikt 95 § uppbördsförordningen eller av statsverket förskjuten kostnad i brottmål), tilldelas uppdraget det exekutionsdistrikt, som med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall befinnes lämpligast.

I bötesliggaren resp. uppdebiteringsliggaren antecknas det exekutorsdistrikt där indrivningen verkställes (ev. exekutorns namn). Överlämningslistor bifogas såsom beträffande skatt, särskilt för böter och särskilt för övriga allmänna medel.

Då ärenden rörande medel som påförts i uppdebiteringsliggaren överlämnas till indrivningsavdelningen, biläggas exekutionsurkunderna; upptar samma urkund flera poster och skall indrivningen ombesörjas av mer än en exekutor, utskriver kontorsavdelningen, därest urkunden föreligger i otillräckligt antal exemplar, erforderligt antal avskrifter eller utdrag, varav ett exemplar bifogas indrivningskorten till varje berört exekutorsdistrikt.

Vid varje tillfälle då indrivningsuppdrag vidarebefordras till indrivningsavdelningen skola motsvarande centralregisterkort, vilka dittills förvarats i vänteregistret, inordnas i huvudregistret. I förekommande fall markeras korten med signaler rörande viktigare åtgärder som vidtagits eller skola vidtagas eller rörande bevakning som av annan anledning erfordras.

f. Till stadsfogden direkt inbetalade belopp bokföras post för post i kassajournalen. I den mån så erfordras kompletteras postgirokupong med uppgift om medelsslag, upp-

bördstermin och debetsedelsnummer, resp. uppdebiteringsår och nummerbeteckning i liggare, samt namn.

Med ledning av kopior till indrivningskvitton och postgirokuponger uttagas dag för dag motsvarande centralregisterkort ur huvudregistret. Avser inbetalning en post, varå indrivningsuppdrag överlämnats till indrivningsavdelningen, underrättas vederbörande exekutor om inbetalningen medelst en inbetalningsuppgift, vilken, då det influtna beloppet innebär att posten skall slutredovisas, tillika tjänstgör som rekvisition av indrivningskortet.

Beloppen krediteras på centralregisterkorten efter uppgifterna på indrivningskvittokopior och postgirokuponger, varjämte för varje post angives det, inklusive nu krediterat belopp, totalt erlagda beloppet och kassajournalens bokföringsdatum. Efter kontroll att krediteringen verkställts på rätt registerkort och med riktigt belopp, placeras korten å de poster som slutbetalats i redovisningsregistret, ordnade i tidsföljd efter medelsslag och nummerbeteckning. Övriga registerkort återinsättas i huvudregistret.

Slutbetalat belopp strykes på stadsfogdens exemplar av överlämningslistan och återfordrat indrivningskort arkiveras.

g. Beträffande belopp som hindersredovisats direkt till stadsfogden antecknar denne på restlängds- eller saköreslängdsutdrag eller indrivningsurkund om beloppet skall anmälas till avkortning eller avskrivning. Handlingen förvaras tillsvidare i samlingspärm i tidsföljd och ordning efter medelsslag och nummerbeteckning.

De motsvarande centralregisterkorten uttagas ur huvudregistret, kompletteras med anteckning om hindrets art, hindersredovisat belopp och ankomstdatum. Korten överföras därefter till redovisningsregistret.

h. Exekutorerna avlämna redovisning såsom enligt alt. I två gånger i månaden. Redovisningen upprättas likaledes såsom enligt alt. I med följande ändringar.

Slutredovisade poster strykas på exekutorns överlämningslistor. Indrivningskorten å dessa poster biläggas redovisningsräkningen, i den mån korten icke rekvirerats tidigare med inbetalningsuppgifter från stadsfogden. Vid den andra huvuddelen av redovisningsräkningen fogas efter komplettering de färdigställda restlängds- och saköreslängdsutdragen för samtliga hindersredovisade skatter och böter; hindersskälen antecknas ej i redovisningsräkningen, eftersom de framgå av indrivningskorten och hindersbevisen.

Då redovisningsräkningens andra huvuddel jämte bilagor överlämnas till stadsfogden för granskning bifogas även tillhörande indrivningskort.

i. Redovisningsräkningen kontrolleras och behandlas såsom enligt alt. I.

Med hjälp av indrivningskorten uppsökas slutredovisade poster i överlämningslistorna och strykas. Kontantredovisade belopp kassabokföras däremot i klump.

j. Ur huvudregistret uttagas centralregisterkorten å kontantredovisade poster och läggas i ordning efter redovisningsräkningen (första huvuddelen). Från denna antecknas (manuellt) på registerkorten det redovisade beloppet (ej restavgift) och redovisningsräkningens datum (vilket förutsättes skall vara detsamma som kassajournalens inbetalningsdatum). Vidare utsättes om så erfordras för varje kreditering det, inklusive senaste avbetalning, dittills totalt erlagda beloppet; att en post blivit slutbetald framgår av att det totalt erlagda beloppet är lika med det restförda resp. upp-

debiterade beloppet. Efter kontroll att kreditering verkställts på rätt registerkort och med riktigt belopp summeras de å korten nu krediterade beloppen och summan avstämmes mot redovisningsräkningens kontantredovisade slutsumma å hithörande poster.

Centralregisterkorten å slutbetalda poster placeras i redovisningsregistret, ordnade i tidsföljd samt efter medelsslag och nummerbeteckning. Övriga registerkort ryttarmarkeras och återinsättas på sina platser i huvudregistret. (Kortens övre kant är indelad i tolv fält, ett för varje kalendermånad. Ryttaren fastsättes i fältet för december, vilket medför fördelen att kort å poster, varå avbetalning gjorts, lättare återfinnas vid balanslängdernas upprättande genom att dessa ryttare bilda en rak linje i kortlådorna, och att ryttarna ej behöva röras efter varje avbetalning.)

På samma sätt förfares efter hand som redovisningsräkningarna mottagas. De successivt nytillkommande centralregisterkorten å slutbetalade poster insättas i redovisningsregistret i riktig ordningsföljd bland tidigare kort.

k. I slutet av redovisningsmånaden framtagas de i redovisningsregistret under månaden inordnade centralregisterkorten, med ledning varav kontantlängderna utskrivas. Månadsräkningens datum stämplas på registerkorten samt i restlängder och liggare, därvid posterna uppsökas med ledning av kontantlängderna.

Avbetalningar som icke tillika utgöra slutbetalning, krediteras ej i restlängder och liggare.

Centralregisterkorten å slutbetalda poster överföras till avgångsregistret. Motsvarande indrivningskort arkiveras.

l. Vid sin granskning av de i andra huvuddelen av redovisningsräkningarna hindersredovisade posterna gör stadsfogden i de fall, avkortning eller avskrivning av skatter skall ske, anteckning därom på restlängdsutdragen (ej i redovisningsräkningarna). I övrigt förfares såsom enligt alt. I.

m. Ur huvudregistret uttagas centralregisterkorten å hindersredovisade poster, dock ej å poster som redovisats med stadsfogdens inbetalningsuppgifter, och läggas i ordning efter redovisningsräkningen. Från denna antecknas på korten hindrets art, det redovisade beloppet och redovisningsräkningens datum samt, då handräckning skall begäras, uppgift därom. Kontroll verkställes att anteckning gjorts på rätt registerkort och med riktigt belopp. Därpå summeras de å registerkorten införda beloppen och summan avstämmmes mot redovisningsräkningens slutsumma å hithörande poster. Registerkorten överföras till redovisningsregistret.

I de fall handräckning hos annan utmätningsman skall begäras, expedieras framställning därom. De motsvarande centralregisterkorten återinsättas i huvudregistret.

Beträffande poster som skola anmälas till avkortning eller avskrivning förvaras utdrag och urkunder tillsvidare i samlingspärm, ordnade i tidsföljd efter medelsslag och nummerbeteckning. De motsvarande indrivningskorten arkiveras. Av stadsfogden utfärdade inbetalningsuppgifter makuleras. På detta sätt förfares efter hand som redovisningsräkningarna inkomma.

Överlämningslistor som ej längre upptaga någon oredovisad post arkiveras i ordning efter exekutorsdistrikt och i tidsföljd.

n. Då avkortningar och avskrivningar skola redovisas, framtagas utdragen och

urkunderna och sorteras i två grupper, en för avkortningsposter och en för avskrivningsposter. Med ledning av handlingarna utskrivas avkortnings- och avskrivningslängder.

Längderna behöva ej såsom enligt alt. I överlämnas till indrivningsavdelningen för komplettering såvitt gäller skatter, enär hindersbevis redan finnes tecknat på restlängdsutdragen.

Centralregisterkorten uttagas ur redovisningsregistret och förses med uppgift om månadsräkningens datum, varefter korten överföras till avgångsregistret.

Med ledning av avkortnings- och avskrivningslängderna avföras beloppen i restlängder och liggare genom instämpling för varje post av månadsräkningens datum.

Ifrågavarande ärenden prövas av länsstyrelsen, varvid det inträffar att avkortning eller avskrivning vägras. I sådana fall måste beloppet ånyo uppdebiteras i räkenskaperna och ibland åter remitteras till vederbörande exekutor för ytterligare utredning eller annan åtgärd. Därjämte måste centralregisterkort och indrivningskort framtagas och ändras, registerkortet återinsättas i huvudregistret och indrivningskortet tillställas exekutorn jämte överlämningslista. Under tiden från det avskrivnings- och avkortningslängderna upprättades och till dess registerkortet på nytt placerats i huvudregistret, har på grund därav registret varit missvisande. Komplikationer av detta slag skulle kunna undvikas om kronokamreraren och länsstyrelsen ville i förväg granska ärendena och under hand lämna stadsfogden besked om de fall som icke kunna godkännas. Denna lösning är tekniskt genomförbar enligt föreliggande alternativ av den orsaken att samtliga ärenden, således också i staden restförda skatter, representeras av en separat handling med påtecknat hindersbevis. (Enligt alt. I däremot antecknas för de i staden restförda skatterna hindrets art i själva längderna; prövning av dessa ärenden, vilka äro de till antalet flesta, kan därför ej äga rum förrän efter längdernas upprättande.)

Förslag om en sådan ordning för granskningen synes böra underställas länsstyrelsen.

o. Månadsräkningen sammanställes såsom enligt alt. I.

p. I restlängder och liggare finnas noteringar enbart för kontant eller med hinder *slutredovisade* poster. Samtliga övriga poster, utom skatter som restförts under det gångna året, medtagas i balanslängderna.

Ur huvudregistret uttagas de centralregisterkort, vilka ryttarmarkerats på grund av verkställd avbetalning. Korten omsorteras efter medelsslag och i tidsföljd efter uppbördstermin och debetsedelsnummer resp. uppdebiteringsår och nummer i liggare.

Från registerkorten överföras de totalt krediterade beloppen till motsvarande poster i balanslängderna och summeras. För skatter som restförts under det sistförflutna året antecknas i balanslängderna för varje skatteslag och uppbördstermin endast summan för varje undergrupp. De i balanslängderna införda summorna för samma medelsslag adderas och slutsummorna avstämmas mot behållningen i kassajournalen för december månad.

I övrigt tillämpas samma förfaringssätt som enligt alt. I.

q. Kontroll av upprättade längder och redovisningar erhålles, då ingenting därom nämnts, genom kollationering och avstämning i de avseenden så är behövligt.

Anm. Därest redovisningssystemet skulle genom ändrade författningsbestämmelser komma att omläggas i sådan riktning att den specifika redovisningen av indrivna medel utbytes mot summarisk redovisning, inkluderande även avbetalningar, kan med fördel bokföringsmaskin användas för kreditering på centralregisterkorten, med automatisk framräkning av leveransbeloppen på sätt ifråga om kontantlängderna föreslås under alt. III.

Handräckningsärenden.

Systemet med bundet handräckningsdiarium är med hänsyn till det stora antalet poster och de många olika handräckningssökandena behäftat med åtskilliga nackdelar. På grund av gällande föreskrifter kan ett betydande antal av ärendena ej redovisas till handräckningssökandena inom föreskriven tid av sex månader utan måste behållas av stadsfogden i minst två år från ankomstdagen. Till följd härav stå vissa ärenden här och var långa tider öppna i dagboken bland sedan länge redovisade ärenden och kunna ej utgallras. För att utan tidsspillan kunna återfinna ett oredovisat ärende måste dagboksnumret vara känt; det är vidare med detta system omöjligt att snabbt få uppgift om en persons samlade skatteskuld. På grund härav föreslås följande omläggning.

Handräckningsdagboken bildas av lösa i fortlöpande följd paginerade origramblad, varå ärendena registreras med skrivmaskin efter hand som de inkomma. Därvid antecknas löpande nummer för året, den handräckningssökande, den mot vilken handräckning sökes — med nuvarande postadress om denna är känd — restlängdsbeteckning och debetsedelsnummer ifråga om skatter, eljest sökandens diarienummer, belopp som skall indrivas, restavgift och summa. Från origrammet framställas för varje ärende ett registerkort, ett indrivningskort och två anmaningsskrivelser med vidfästat postgiroinbetalningskort. Missiv och indrivningsurkunder insättas ordnade efter dagboksnummer i pärm. Registerkorten inplaceras i *nummerföljd* i ett av sådana kort bildat *handräckningsregister*. Indrivningskorten inordnas, likaledes i nummerföljd, i ett särskilt register. Origrambladen insättas i ordning efter pagineringen i låsbar pärm.

Om gäldenärens adress är känd, avsändes anmaningsbrevet jämte postgiroinbetalningskort, varvid fönsterkuvert lämpligen användes. Därest betalning sker, antecknas detta på registerkortet, vilket uttages och placeras årsvis och i nummerföljd i ett avgångsregister. Indrivningskortet överflyttas samtidigt till ett *alfabetiskt arkivregister*. Om beloppet ej inflyter och eventuellt förnyad anmaning skett utan resultat, verkställes undersökning till utrönande av gäldenärens anställnings- och avlöningsförhållanden, varefter beslut om införsel meddelas eller avbetalningsplan uppgöres. Alla åtgärder noteras å registerkortet och markering av förfallotider sker genom signaler, anbragta på kortet. Avbetalningar och redovisningar antecknas likaledes på registerkortet och vid slutredovisning förfares på sätt ovan angivits då full likvid erhållits omedelbart efter anmaning.

Om det vid undersökningen utrönes, att gäldenären avflyttat till annan ort, uttagas missiv och indrivningsurkund ur förvaringspärmen och vidaresändas med bevis om den nya vistelseorten till vederbörande utmätningsman, samtidigt som handräckningssökanden underrättas. Sedan anteckning härom skett å registerkortet, överflyttas detta och indrivningskortet till avgångs- resp. arkivregistret såsom vid fullbetalning.

Återkommer anmaningsskrivelse som obeställbar och kan gäldenärens adress eller

arbetsanställning ej utrönas genom kontorsavdelningens försorg eller vägrar han betala och saknar anställning eller kan ärendet av annan anledning ej handläggas utan ytterligare utredning eller tillgripande av tvångsmedel, överlämnas indrivningsurkund och indrivningskort till indrivningsavdelningen för verkställighet. Därvid och vid vederbörande exekutors redovisning till stadsfogden förfares på samma sätt som för skilda fall tidigare angivits. Indrivningskortet återställes vid exekutionsbiträdets slutredovisning av ärendet och placeras i bokstavsordning i arkivregistret.

Ärendena återredovisas till handräckningssökandena efter hand som de slutbehandlats.

Kassabokföring.

Ifråga om kassabokföringen föreslås ingen ändring i förhållande till alt. I.

2. *Indrivningsavdelningen.*

Utöver vad som anförts här ovan under "Uppdebitering och redovisning" (e, f, h och n) och "Handräckningsärenden" framhålles följande.

Exekutorerna mottaga var och en de indrivningsuppdrag som skola verkställas inom hans distrikt (med undantag dock av vissa fall då mer än en person är betalningsskyldig för ett och samma belopp). Såsom tidigare betonats behåller exekutor till honom överlämnat uppdrag intill dess det slutredovisas.

Exekutor för icke dagbok eller restlängder utan dessa ersättas av överlämningslistorna, vilka varje exekutor numrerar och förvarar i pärm, och indrivningskorten, vilka senare förvaras i kortlåda, ordnade i namnföljd; gälla flera indrivningsuppdrag samma person, placeras korten intill varandra i tidsföljd.

Alla uppgifter om vidtagna åtgärder eller andra förhållanden, såsom besök, beslut om utmätning eller införsel, verkställd avbetalning och slutbetalning, meddelat anstånd, huruvida betalningsskyldig är okänd eller fattig, begärd handräckning samt avlämnad redovisningsräkning, antecknas på indrivningskortet med datering. Beträffande post som hindersredovisas med fattigdomsbevis antecknas på indrivningskortet (baksidan) närmare upplysningar om den betalningsskyldiges tillgångar, inkomstförhållanden, försörjningsbörda och annat som är av betydelse för bedömande, huruvida giltigt skäl för avskrivning föreligger, eller som kunna vara till nytta vid en senare indrivning. När avbetalning införes på indrivningskort, angives samtidigt det sammanlagt erlagda beloppet och kvarstående skuld.

När alla på en överlämningslista upptagna poster slutredovisats, arkiveras listan i ordning efter exekutorsdistrikt och i tidsföljd.

I övrigt avviker förslaget i denna del icke från alt. I.

ALTERNATIV III.

I förhållande till alt. II är alt. III oförändrat dels till den del det avser utsökning i enskilda mål och dels med avseende å indrivning av allmänna medel utom såvitt angår det nedan under "Uppdebitering och indrivning" punkterna b, e, f, g, h, i, j, k, m och n anförda.

Den återstående skrivbiträdesbefattningen å indrivningsavdelningen indrages.

För bokföringsarbetet inom kontorsavdelningen anskaffas jämte en kopierings- och radöverföringsmaskin och en elektrisk skrivmaskin även en bokföringsmaskin, inrättad för s. k. "frontmatning" och dubbel utskrift.

B. Indrivning av allmänna medel.

Uppdebitering och redovisning.

a. Lika med alt. II.

b. Rådhusrättens och åklagarens sakörelängder utskrivas enligt nuvarande ordning genom rättens resp. åklagarens försorg i tre exemplar, varav ett stannar hos länsstyrelsen och ett hos kronokamreraren, medan ett exemplar överlämnas till stadsfogden. Från stadsfogdens exemplar avskrivas sakörelängdens uppgifter i bötesliggaren, varifrån sedan utdrag i form av nya avskrifter för varje bötespost göras. Enligt alt. II skrives bötesliggaren på origramblad, varigenom ny manuell utskrift av utdrag och anmaningsskrivelser undvikes. Om emellertid blanketterna till ifrågavarande sakörelängder givas en annan uppställning och utskrivas i form av origram, kunna origrammen användas för framställning såväl av sakörelängder som bötesliggare beträffande de i dessa längder upptagna posterna. Därigenom skulle ytterligare inbesparas det arbete som nedlägges på en särskild utskrift av bötesliggaren. Om rådhusrätten och åklagaren ville åtaga sig att låta utskriva sakörelängderna på origramblad enligt annat blankettformulär än de nuvarande, skulle man således vinna att varje bötespost behövde utskrivas manuellt endast en gång (enligt alt. I fyra gånger och enligt alt. II två gånger).

Under bl. a. nyssnämnda förutsättning kan följande tillvägagångssätt tillämpas. De utskrivna origrammen överlämnas av rådhusrätten resp. åklagaren till exekutionsverkets kontorsavdelning, där bötesposterna först kompletteras med löpande nummer i bötesliggaren. Medelst origrammen framställas därefter tre fullständiga kopior och partiella kopior såsom enligt alt. I. En av de fullständiga kopiorna utgör bötesliggare och lägges jämte de partiella kopiorna undan i avvaktan på verkställighetsorder. Origramexemplaret jämte två av de fullständiga kopiorna motsvara de erforderliga tre exemplaren av sakörelängden och överlämnas till rådhusrätten resp. åklagaren för kontroll och vidarebefordran till länsstyrelsen. Länsstyrelsen behåller ena kopian samt sänder den andra kopian och origramexemplaret till kronokamreraren med uppbördsorder. Kronokamreraren behåller kopian och tillställer stadsfogden origramexemplaret för verkställighet.

Beträffande andra böter än de i åsyftade sakörelängder förtecknade, måste systemet enligt alt. II bibehållas. Antalet poster av sådant slag är dock blygsamt.

c.—d. Lika med alt. II.

.*e* Överlämningslistorna utskrivas på bokföringsmaskin.

f.—g. För kreditering å registerkorten av poster, som kontant eller med hinder redovisats direkt till stadsfogden användes bokföringsmaskin. Se nedan under j. och m.

h. Det med exekutorernas bokföring förenade arbetet att föra kassabok och upprätta redovisningsräkningar är enligt nuvarande bestämmelser ganska omständligt. Samma uppgifter måste noteras i indrivningskvitto, kassabok, redovisningsräkning och dagbok, resp. restlängd. Anteckningarna i dagbok och restlängd ha enligt alt. II onödiggjorts genom överlämningslistorna. Även redovisningsräkningarna i deras nuvarande form kunna avskaffas och ersättas av en på annat sätt ordnad kassabok, verifierad bl. a. med en extra kopia av utfärdade indrivningskvitton.

Indrivningskvitto utfärdas sålunda medelst genomskrift i tre exemplar, av vilka originalet överlämnas till den betalande, första kopian är avsedd att utgöra verifikation till redovisningen och andra kopian skall kvarsitta i kvittohäftet. (Första kopian, mellanexemplaret, är av genomskinligt papper med karbonisering på baksidan och den ifyllda texten läses genom papperet; på grund av karboniseringen erfordras ej karbonpapper för erhållande av den andra kopian.) Betalas samtidigt flera belopp, utfärdas ett kvitto för varje medelsslag och post. För belopp som inbetalas över postgiro utskrives såsom enligt alt. I och II för varje post en inbetalningsuppgift i två exemplar, varav originalet utgör verifikation till redovisningen. Postgirokupongerna å inbetalningar från gäldenärer numreras likaledes på samma sätt och numret antecknas på motsvarande inbetalningsuppgifter, då sådana utskrivits. Såväl utskrift som numrering göres den dag kupong inkommit. Under en dag inkomna inbetalningskuponger fästas sedan beloppen kassabokförts, med bibehållen nummerordning, på postgirobeskedets vänstra och utbetalningskupong på dess högra framsida.

I de fall indrivningskvitto eller inbetalningsuppgift måste makuleras skall av indrivningskvittot såväl originalet som första kopian resp. originalexemplaret av inbetalningsuppgiften överlämnas till stadsfogden vid redovisning.

Kassaboken består av ett block med inhäftade och paginerade blad i två exemplar, varav det övre är perforerat i vänstra kanten. Endast bladens framsida är avsedd för text. Bladen äro försedda med kolumner för inbetalningsdag (för postgiroinbetalning = postgirokontorets bokföringsdag), indrivningskvittots nummer, nummer å kupong och inbetalningsuppgift (skilda kolumner), medel som skola redovisas i (stadsfogdens) månadsräkning, övriga medel, restavgift och summa.

Kassaboken föres medelst genomskrift i två exemplar. Därvid bokföres för sig varje belopp i den ordning beloppen influtit (varje belopp verifieras således av indrivningskvittokopia eller inbetalningskupong). Per den dag då exekutor skall avgiva redovisning nedräknas kolumnvis de sedan föregående redovisningstillfälle influtna beloppen, summabeloppen adderas och införas jämte slutsumman. Därunder antecknas det antal poster som hindersredovisas. Exekutorn bestyrker riktigheten av uppgifterna med sin underskrift.

De övre kassaboksbladen uttagas och utgöra redovisningsräkningen, vilken åsättes ett löpande nummer enligt vad därom är föreskrivet. Första kopian av utfärdade indrivningskvitton och originalexemplaret av inbetalningsuppgifter uttagas ur kvitto- resp. uppgiftshäftena och läggas i den ordning, vari posterna införts i kassaboken, samt hopfästas med en pappersklämma. Redovisningsräkningen, indrivningskvittokopior och inbetalningsuppgifter (även makulerade), postgirobesked med vidfästade kuponger samt inbetalningskvitto från postanstalt å belopp som exekutorn insatt så sent att postgirobesked ännu ej hunnit komma honom tillhanda, inlämnas till kontorsavdelningen. Vid handlingarna fogas indrivningskorten å slutredovisade poster, vid hindersredovisning åtföljda av utdrag av restlängd eller saköreslängd eller av exekutionsurkund.

i. Inom kontorsavdelningen kontrolleras dels nummerföljden å de använda kassaboksbladen (nummerserien skall vara obruten, räknat från föregående redovisning), dels nummerföljden å indrivningskvittokopior, inbetalningsuppgifter och postgirokuponger, och dels inbetalningsuppgifterna under jämförelse med kupongerna; vidare kontrolleras att kvittokopiornas, kupongernas och inbetalningsuppgifternas innehåll överensstämmer med noteringarna i kassaboken. Kassabokens slutsumma avstämmes

och kolumnbeloppen kontrolleras genom tvärsummering, varefter kassaboksbladen insättas i samlingspärm. Slutligen kontrolleras på vanligt sätt postgirobeskedens in- och utgående saldon. Det kontantredovisade beloppet införes i kassajournalen i en klumpsumma. Beträffande hindersredovisade poster kontrollräknas indrivningskorten, varpå utdrag, urkunder och indrivningskort överlämnas till stadsfogden för granskning.

j. Indrivningskvittokopiorna och inbetalningsuppgifterna uppsorteras efter medelsslag, förfallotid (uppbördsår och termin beträffande skatt, uppdebiteringsår beträffande böter och övriga medel) och debetsedelsnummer resp. beteckning i bötes- eller uppdebiteringsliggare.

Centralregisterkorten å kontantredovisade poster uttagas ur huvudregistret med ledning av kvittokopior, kuponger och inbetalningsuppgifter och läggas i samma ordningsföljd som dessa. I bokföringsmaskinen insättes en blankett till bokföringsjournal, här kallad kontrollförteckning, och inslås det datum, då den redovisade klumpsumman bokförts i kassajournalen; maskinen inställes så att detta datum repeteras för varje post. Centralregisterkorten insättas därefter i tur och ordning i bokföringsmaskinen. I maskinen inmatas från registerkortet skuldbelopp eller, om avbetalning tidigare förekommit, kvarstående skuld, samt från kvittokopia resp. inbetalningsuppgift, debetsedelsnummer resp. annan beteckning samt belopp som skall krediteras. De inmatade uppgifterna reproduceras på registerkortet, varvid maskinen dessutom uträknar och angiver därefter kvarstående skuld (utgående saldo) eller överbetalning (kreditsaldo). Motsvarande uppgifter registreras samtidigt automatiskt på kontrollförteckningen.

Så snart en krediteringsoperation avslutats, läggas dels kvittokopia resp. kupong eller inbetalningsuppgift och dels registerkort åt sidan i den ordningsföljd handlingen förut intagit. Då samtliga centralregisterkort behandlats, tömmes maskinen, varvid summan av de krediterade beloppen utskrives på kontrollförteckningen. Summan avstämmes mot kassabokens slutsumma å kontantredovisade poster, varjämte kontrollförteckningen noggrant kollationeras mot indrivningskvittokopior, kuponger och inbetalningsuppgifter med avseende å medelsslag och debetsedelsnummer resp. annan beteckning. Föreligger icke något fel i kontrollförteckningen, äro krediteringarna på centralregisterkorten korrekta.

På detta sätt behandlas i tur och ordning exekutorernas redovisningar. Centralregisterkort å slutbetalda poster insättas successivt i redovisningsregistret på samma sätt som enligt alt. II, medan registerkorten å övriga poster ryttarmarkeras och återinsättas i huvudregistret. Indrivningskorten arkiveras i bokstavsordning.

k. Vid redovisningsmånadens slut summeras kontrollförteckningarnas uppgifter om slutbetalda poster och totalsumman antecknas. Vidare framtagas de i redovisningsregistret undanställda centralregisterkorten. För kontantlängderna användas blanketter med tryckta kolumnrubriker och avsedda för text på ena sidan. På första blanketten för varje medelsslag antecknas med skrivmaskin uppgift om medelsslag och uppbördstermin eller uppdebiteringsår. Längderna utskrivas i två exemplar medelst bokföringsmaskinen.

I bokföringsmaskinen placeras blanketter till kontantlängd å skatter och andra medel än böter och inslås månadsräkningens datum; maskinen inställes så att detta datum repeteras för varje post. Centralregisterkorten insättas i tur och ordning i maskinen, i vilken från korten inmatas debetsedelsnummer eller annan beteckning

och belopp, varefter uppgifterna jämte datum reproduceras på kortet och i längden. Då alla kort som avse samma medelsslag och uppbördstermin resp. uppdebiteringsår behandlats, tömmes maskinen och summan utskrives i längden. På detta sätt försiggår arbetet till dess samtliga registerkort blivit genomgångna. Längdernas uppgifter om medelsslag, uppbördstermin och debetsedelsnummer resp. uppdebiteringsår och nummer i liggare kollationeras noggrant mot registerkortens motsvarande primäruppgifter. Sammandrag av längden erhålles genom att slutsumman i varje delförteckning slås in i maskinen och reproduceras i slutet av längden, där även totalsumman utskrives. Längden pagineras med genomgående numrering och framför slutsummorna i sammandraget antecknas de sidnummer resp. delförteckning omfattar.

Kontantlängden över böter behandlas på annan blankett med kolumner för olika rättsägare, men i övrigt på samma sätt ehuru med den skillnaden att endast en slutsumma, som tillika är totalsumma erhålles; fördelningen på rättsägare summeras för sig.

Sedan båda längderna färdigställts, sammanläggas längdernas totalsummor och resultatet avstämmes mot kontrollförteckningarnas totalsumma å slutbetalda poster. Det fortsatta arbetet tillgår såsom enligt alt. II.

l. Lika med alt. II.

m. Restlängdsutdrag, saköreslängdsutdrag och indrivningsurkunder å hindersredovisade poster, vilka skola anmälas till avkortning eller avskrivning, uppsorteras dels efter stadsfogdens anteckningar i två grupper, en för avskrivning och en för avkortning, dels inom varje sådan grupp i den sedvanliga ordningen efter medelsslag, uppbördstermin eller uppdebiteringsår och debetsedelsnummer resp. annan beteckning. De motsvarande centralregisterkorten plockas ut ur huvudregistret och placeras i samma ordning.

Kreditering på registerkorten verkställes med ledning av utdrag och urkunder i samma ordning som enligt alt. II. Summering och avstämning verkställes på motsvarande sätt. De behandlade registerkorten insättas i avgångsregistret, medan utdrag och urkunder förvaras till dess tiden är inne att redovisa avkortningar och avskrivningar.

På samma sätt förfares med hithörande poster, allt efter som exekutorernas redovisningar inkomma.

n. Avskrivnings- och avkortningslängderna utskrivas med ledning av utdrag och urkunder i två exemplar medelst bokföringsmaskinen. Samma metod användes som för kontantlängderna. Det fortsatta arbetet tillgår så som enligt alt. II.

o.—q. Lika med alt. II.

Anm. Därest redovisningssystemet skulle genom ändrade författningsbestämmelser komma att omläggas så att den specifika redovisningen av indrivna medel ersättes av summarisk redovisning, inkluderande även avbetalningar som nu balanseras hos stadsfogden, kan den enligt alt. III föreslagna krediterings- och redovisningsmetoden användas med den ändringen att kontantlängder icke behöva upprättas. De belopp som skola levereras erhållas i stället från kontrollförteckningarna.

Skulle möjlighet öppnas att efter tillstånd av högre myndighet överlåta till exekutor

att på eget ansvar göra framställning om handräckning hos annan utmätningsman, skulle, om möjligheten utnyttjas, därigenom ytterligare en viss minskning av bokföringsarbetet inom kontorsavdelningen vinnas, utan någon egentlig merbelastning på indrivningsavdelningen.

V. Kostnadsfrågor.

En tillförlitlig beräkning av personalbehovet kan ej åstadkommas utan tillgång till arbetsstatistik över de viktigaste detaljgöromålen enligt den nuvarande organisationen, helst under en följd av år. I avsaknad av sådan statistik måste beräkningarna grundas på tämligen grova uppskattningar under jämförelse med den hittills anställda fasta personalen och med beaktande av tillgängliga uppgifter om antalet ärenden av olika slag.

De följande beräkningarna äro gjorda under förutsättningar av oförändrad arbetsvolym. I den mån denna ändras, påverkas givetvis personalbehovet.

Alternativ I.

Vad först angår den nuvarande stadsfogdens personliga arbetsbörda synes det uppenbart att den väsentligen överstiger vad som kan betraktas som normalt, även med tanke på den övertid, som får anses regelmässigt ingå i en verkschefs tjänstgöring. Anledningen måste, såsom tidigare antytts, främst vara att tillskriva den omständigheten att stadsfogden själv handlägger alla till utsökning i enskilda mål hörande ärenden. Inrättandet av en domsverkställarbefattning torde därför vara nödvändigt, även om den nuvarande organisationen i övrigt skulle bibehållas.

Alternativet medför en betydlig minskning av bokföringsarbetet hos stadsfogden, uppskattningsvis minst en fjärdedel i förhållande till nu. I gengäld tillkommer arbetet med skötsel av centralregistret.

För den föreslagna *kontorsavdelningen* anses följande personal erforderlig.

En *kontorist* med huvudsaklig uppgift att föra kassajournal och restlängdsdagbok, verkställa uppdebitering i uppdebiteringsliggaren samt upprätta månadsräkning.

Ett *kontorsbiträde* med huvudsaklig uppgift att föra utsökningsdagbok och införseldagbok, verkställa uppdebitering i bötesliggare samt handlägga inkommande handräckningsärenden.

Ett *kontorsbiträde* med huvudsaklig uppgift att verkställa kreditering i restlängder, bötesliggare och uppdebiteringsliggare samt att upprätta kontantlängder, avkortningslängder och avskrivningslängder.

Ett *kontorsbiträde* med huvudsaklig uppgift att sköta centralregistret, biträda vid kollationering, utföra maskinskrivning samt verkställa utredningar i och för vissa intyg och bevis (exempelvis rörande ansökningar om fri rättegång och nedsatt vårdavgift å sjukvårdsinrättningar).

Ett *skrivbiträde* med uppgift att ombesörja utgående handräckningsframställningar, sköta anställningsregistret, biträda vid kreditering i centralregistret och kollationering samt utföra diverse övriga å kontorsavdelningen förekommande göromål.

De för kontorsbiträdesbefattningarna uppräknade arbetsuppgifterna äro av sådan art att de böra utföras av högre kvalificerad personal än skrivbiträden.

Beträffande *indrivningsavdelningen* bibehållas nuvarande *fem exekutorsbefattningar*. Enligt förslaget slopas exekutorernas hjälpregister. Vidare förutsättes att exekutorerna själva föra sina dagböcker och kassaböcker. Under en övergångstid, intill

dess den nya organisationen blivit "inkörd", anses biträdeshjälp böra lämnas huvudsakligen för utskrift av betalningsanmaningar, kreditering i restlängder och iordningställande av redovisningsräkningar. Med dessa göromål torde full sysselsättning icke kunna beredas mer än *två skrivbiträden*. Skrivbiträdenas tjänstgöring för exekutorernas räkning bör regleras genom ett av stadsfogden fastställt arbetsschema.

Möjlighet måste såsom nu finnas att i mån av behov anlita och avlöna tillfällig biträdeshjälp.

De nuvarande sjutton befattningarna, varav en exekutorstjänst är vakant, anses i överensstämmelse med det sagda kunna reduceras med en exekutorstjänst och tre skrivbiträdesbefattningar; vidare utbytes en skrivbiträdesbefattning mot en befattning såsom kontorsbiträde. (Enligt stadsfullmäktiges beslut den 25 september 1952 skall därjämte från den 1 augusti 1953 kanslibiträdestjänsten ersättas av en kontorsbiträdesbefattning.) Exekutionsverkets fast anställda personal skulle sålunda enligt alt. I komma att utgöras av

en stadsfogde,
en domsverkställare,
fem exekutorer,
en kontorist,
tre kontorsbiträden och
tre skrivbiträden,
summa fjorton personer.

Med utgångspunkt från gängse ordinarie lönegrader för ifrågavarande befattningshavare och nuvarande rörliga tillägg, sportelersättningar och förrättningsarvoden samt nuvarande vikariatsanslag och anslag för tillfälliga biträden får en jämförande uppställning av lönekostnaderna följande utseende (samtliga belopp i ungefärliga tal).

	Enl. nuv. org.:		Enl. alt. I:		Skillnad:	
	Beg.-löner	Slutlöner	Beg.-löner	Slutlöner	Beg.-löner	Slutlöner
	144.800	164.500	127.800	145.100	17.000	19.400
Sportelersättning	4.600	4.600	600	600	4.000	4.000
Förrättningsarvoden ..	2.000	2.000			2.000	2.000
Vikariatsanslag	1.300	1.300	1.300	1.300		
Tillfälliga biträden	5.000	5.000	5.000	5.000		
Summa	157.700	177.400	134.700	152.000	23.000	25.400

Därest alla befattningshavare uppbure begynnelselön, skulle således en årlig besparing på cirka 23.000 kronor uppkomma. Uppbure alla slutlön, skulle besparingen bli cirka 25.400 kronor. Medeltalet uppgår till något över 24.000 kronor. I de i sammanställningen angivna skillnadsbeloppen äro medräknade förrättningsarvoden, vilka uppbäras av stadsfogden men efter omorganisationen antagas tillfalla staden och således i realiteten utgöra en inkomstpost.

Emellertid måste än en gång understrykas att beräkningarna grunda sig på ett ganska osäkert material, varför viss risk föreligger för att de icke i alla avseenden

hålla streck. Skulle däremot sådana författningsändringar genomföras att arbetet med kontantlängderna bortfaller, vilket i sin tur leder till förenkling av kassabokföringen, böra beräkningarna dock stå sig.

Någon annan nyanskaffning av inventarier än för centralregistret föranledes ej av detta alternativ. Huruvida inventariebeståndet av andra skäl behöver förnyas, har icke kunnat beaktas i utredningen. Priset för skåp och kortblanketter till centralregistret kan beräknas till närmare 6.000 kronor. Härtill kommer engångskostnaden för utskrift av registerkort å nu restförda skatter. Att nämna någon siffra på denna kostnad är mycket vanskligt. Den torde dock knappast understiga 1.000 kronor.

Ej heller har någon närmare undersökning av lokalernas lämpligaste disposition kunnat företagas. Det kan emellertid ifrågasättas om icke en dörr bör upptagas mellan det lilla rummet i stadsfogdens expedition och redovisningsavdelningens rum, i avvaktan på att en del av uppbördsverkets lokaler får tagas i anspråk.

Beräknas en avskrivningstid av 10 år för centralregistret, d. v. s. 600 kronor per år, nedgår den av omorganisationen föranledda här beräknade kostnadsbesparingen per år till i medeltal omkring 23.400 kronor.

Alternativ II.

Enligt alt. II tillkommer en befattning som kontorsföreståndare under det att indrivningsavdelningens personal reduceras med ytterligare en exekutorstjänst och en skrivbiträdesbefattning.

I förhållande till alt. I bortfalla eller minska vissa av skrivgöromålen, vilket emellertid delvis motverkas av nya arbetsuppgifter, särskilt den maskinella framställningen av indrivningshandlingar och centralregistrets större omfattning. Till följd härav och på grund av det kontorsmässiga indrivningsarbetet, blir fördelningen av biträdespersonalens åligganden inom kontorsavdelningen delvis annorlunda.

Lönekostnadernas slutsiffror enligt alt. I förändras på följande sätt:

Enl. nuv. org.; inkl.:		Enl. alt. II; inkl.:		Skillnad; inkl.:	
Beg.-löner	Slutlöner	Beg.-löner	Slutlöner	Beg.-löner	Slutlöner
157.700	177.400	129.200	145.700	28.500	31.700

Den årliga besparingen i lönekostnader skulle enligt beräkningen bli cirka 28.500 kronor beträffande begynnelselöner och cirka 31.700 kronor beträffande slutlöner, eller i medeltal något över 30.000 kronor per år. Liksom enligt alt. I är det icke heller möjligt att beträffande alt. II lämna några säkra garantier för att ifrågavarande beräkningar äro hållbara.

Behov av tillfällig biträdeshjälp torde tidvis erfordras även enligt detta alternativ.

Alternativet förutsätter vidare anskaffning av en kombinerad kopierings- och radöverföringsmaskin samt en elektrisk skrivmaskin för utskrift av origrammen. I marknaden finnas kopierings- och radöverföringsmaskiner (för spritduplicering) i prislägen mellan 4.000 kronor och närmare 11.000 kronor. Då kopieringen måste ske snabbt och maskinen bör vara inbyggd så att operatören icke utsättes för nedsmutsning, förordas en apparat i något av de dyrare prislägena. Origrammen kunna skrivas även på vanlig skrivmaskin, vilket dock är mindre ändamålsenligt, enär nedslagen

i regel ej bli så jämna att icke risk uppkommer för bortfall av bokstäver och siffror på de kopierade exemplaren. En elektrisk skrivmaskin betingar ett pris av cirka 2.000 kronor.

Liksom ifråga om alt. I tillkommer kostnaden för anskaffning av centralregisterskåp och kortblanketter, vilken i detta fall torde begränsa sig till cirka 2.000 kronor. Utgiften för engångsframställning av registerkort kan överslagsvis tänkas belöpa sig till omkring 2.000 kronor.

Beträffande lokalfrågan är ingenting att anföra utöver vad som sagts under alt. I.

Om även vid detta alternativ en avskrivningstid för inventariekostnaderna på 10 år beräknas, d. v. s. 1.500 kronor (10 % av 11.000 + 2.000 + 2.000 kronor), nedgår den totala kostnadsminskningen per år till i medeltal omkring 28.500 kronor.

Alternativ III.

Med bokföringsmaskin beräknas kreditering och redovisning kunna ske snabbare, säkrare och med mindre arbetskraft. Om dessutom avbetalningar icke skulle behöva balanseras hos stadsfogden, bör kontorsavdelningens personal kunna reduceras med skrivbiträdet. Av försiktighetsskäl synes dock bäst att icke f. n. räkna med denna möjlighet.

Någon annan ändring ifråga om personalen föreslås därför ej än att den kvarstående skrivbiträdesbefattningen å indrivningsavdelningen indrages. Göromålen fördelas i övrigt på personalen såsom enligt alt. II. Lönekostnaderna beräknas bli följande.

Enl. nuv. org.; inkl.:		Enl. alt. III inkl.:		Skillnad; inkl.:	
Beg.-löner	Slutlöner	Beg.-löner	Slutlöner	Beg.-löner	Slutlöner
157.700	177.400	123.000	138.400	34.700	39.000

Lönekostnaderna antagas sålunda därest alla befattningshavare uppbure begynnelselön minska med cirka 34.700 kronor och om alla uppbure slutlön med cirka 39.000 kronor, d. v. s. i medeltal cirka 36.800 kronor per år.

Behov av tillfällig biträdeshjälp torde uppkomma även enligt förevarande alternativ.

Också enligt alt. III anskaffas en kopierings- och radöverföringsmaskin, en elektrisk skrivmaskin och centralregister till en sammanlagd kostnad av cirka 15.000 kronor, vartill kommer engångskostnaden för utskrift av centralregisterkort. Vidare föreslås inköp av en bokföringsmaskin. En fullgod dylik maskin kostar något över 10.000 kronor. Osannolikt är icke att i marknaden finnas billigare maskiner som äro användbara för här avsedda ändamål, men tiden har icke medgivit en närmare undersökning därav. För utskrift av origram till saköreslängder behöver såväl rådhusrätten som åklagaren tillgång till elektrisk skrivmaskin. Skulle sådan ej redan finnas eller behövas av annan anledning, tillkommer kostnaden för inköp av ytterligare ett exemplar (cirka 2.000 kronor).

Vid en antagen avskrivning av en tiondel av anskaffningskostnaden för inventarierna per år, d. v. s. 2.500 kronor (10 % av 15.000 + 10.000 kronor), uppskattas den totala minskningen i årskostnad till i medeltal omkring 34.300 kronor.

Beträffande lokalfrågan gäller detsamma som enligt alt. I och II.

VI. Sammanfattning.

— —

Tekniskt är det möjligt att börja med en omorganisation av exekutionsverket enligt alt. I och sedermera övergå till alt. II eller alt. III.

Vid övervägande av en sådan successiv rationalisering av verksamheten torde emellertid beaktas, dels den tidigare påpekade omständigheten att det centralregister som föreslagits i alt. I blir mer eller mindre värdelöst vid övergång till alt. II, och dels att arbetsrutinerna för kontorsavdelningens krediterings- och redovisningsarbete i väsentliga avseenden bli annorlunda enligt alt. II och således måste inläras på nytt. Därest omorganisationen enligt alt. I genomföres utan centralregister — något som naturligtvis låter sig göra men icke kan rekommenderas — blir en senare övergång till alt. II än besvärligare; även hanterandet av ett sådant register, låt vara av annan beskaffenhet, blir ju i sådant fall en nyhet. För den händelse en omorganisation nu ändå är avsedd att genomföras, förefaller det av nämnda skäl mindre tillrådligt att börja med alt. I och fortsätta med alt. II eller alt. III.

En övergång från alt. II till alt. III möter icke liknande hinder. Uppläggningen av arbetet är nämligen densamma enligt båda alternativen; skillnaderna bero på att alt. III utgör en påbyggnad till alt. II. Organisationen enligt alt. III inrymmer därjämte möjligheter till ytterligare rationalisering, exempelvis förandet av kassajournalen med bokföringsmaskin, och torde ifråga om personalbehovet vara mindre känslig för ökning av arbetsvolymen än de båda första förslagen.

Förutsatt att erforderliga dispenser och övriga tillstånd kunna utverkas, äro alternativen II och III utan tvekan att föredraga framför alt. I. Då emellertid alt. III medför flera viktiga fördelar, förordas detta i första hand.

Uppsala den 23 juli 1953.

Bengt Åkerstedt. **Åke Allenmark.**

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 30

Nr 30. Angående val av kommunala förtroendemän.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet får härmed överlämna förslag till val av kommunala förtroendemän, vilkas uppdrag utgår med årsskiftet eller av annan anledning blivit vakanta.

Utskottet vill till en början anmäla, att förslag angående val av ledamöter i taxeringsnämnderna kommer att föreläggas stadsfullmäktige först vid decembersammanträdet, då länsstyrelsen ännu icke fattat beslut angående taxeringsdistriktsindelningen för nästa år. Sådant beslut kan förväntas först under senare hälften av denna månad.

Liksom föregående år har beredningsutskottet i de fall, då så ansetts erforderligt, särskilt föreslagit i vilken ordning suppleanterna böra tjänstgöra vid förfall för ordinarie ledamot.

I den mån föreskrifter i gällande lag och författning ej till annat föranleder har utskottet därvid som regel följt samma system, vilket tillämpats beträffande beredningsutskottets suppleanter.

Styrelsen för Västerås stads tekniska verk.

Till ledamöter i styrelsen för stadens tekniska verk för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda fastighetsförvaltaren David Johansson och ingenjören Erland Gustafson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid föreslås omvalda metallarbetaren Gustav Öberg och mätningsmannen Alvar Grip.

Hamnstyrelsen.

Till ledamot i hamnstyrelsen för tiden intill 1958 års utgång föreslås omvald hyvlaren K. H. Thorén.

Till suppleant i styrelsen för tiden intill 1956 års utgång föreslås omvald ingenjören Carl Olof Eliasson.

Löne- och avtalsnämnden.

I skrivelse till stadsfullmäktige har suppleanten i löne- och avtalsnämnden, direktören Herman Green på grund av bristande tid hemställt om entledigande från sitt uppdrag.

I anledning härav föreslår beredningsutskottet stadsfullmäktige besluta att dels bevilja det begärda entledigandet dels ock till suppleant i nämnden efter herr Green för tiden intill 1956 års utgång utse pol. mag. Rune Forslund, Schenströmsgatan 7 A, Västerås.

Hälsovårdsnämnden.

Till ledamöter i hälsovårdsnämnden för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda byggmästaren Gösta Lindahl och husmor Markit Björkman.

Till suppleant i nämnden för samma tid föreslås omvald löjtnanten Bo Bjernekull samt till ny suppleant efter ombudsmannen Gösta Jansson, vilken avsagt sig uppdraget, kamreraren Kjell Wedholm, Papegojvägen 13, Västerås.

Tillika föreslår beredningsutskottet att herr Wedholm skall tjänstgöra vid förfall för fröken Markit Björkman.

Polisnämnden.

Till ledamöter i polisnämnden för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda typografen Nils Tedbrant och tullförvaltaren H. Junghagen. Till nya ledamöter i nämnden för samma tid efter landskanslisten Axel Jäder, direktören B. W. Alwestrand och metallarbetaren Stig Håvberg föreslås respektive postmästaren Gösta Rönn, typografen Rune Göthlin och metallarbetaren Erik Björklund.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid föreslås omvalda disponenten Gösta Kruhsberg och ritsaren John Olsson samt till ny suppleant efter metallarbetaren Erik Björklund, metallarbetaren Stig Håvberg, i stället för postmästaren Gösta Rönn ingenjören Bertil Sundberg, Arosvägen 35, och i stället för typografen Rune Göthlin filaren Hjalmar Olsson, Violstigen 21 C, Västerås.

Tillika föreslås, att av suppleanterna herrar Håvberg, John Olsson och Hjalmar Olsson i nu nämnd ordning skola tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Tedbrant, Göthlin och Björklund samt herr Kruhsberg vid förfall för herr Junghagen och herr Sundberg vid förfall för herr Rönn.

Parkstyrelsen.

Till ledamöter i parkstyrelsen för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda f. handelsträdgårdsmästaren Erik Billert och parkföreståndaren Adolv Andersson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid föreslås omvald kontoristen Britta Lindkvist samt till ny suppleant efter fru Greta Gustafsson, blomsterhandlaren Georg Lindquist, Bondegatan 10, Västerås.

Idrottsstyrelsen.

Till ledamöter i idrottsstyrelsen för tiden intill 1955 års utgång föreslås omvalda ingenjören Erland Gustafson, kaptenen Axel Edström, redaktionssekreteraren Gunnar Ljungqvist, f. landssekreteraren Ernst Holmqvist, redaktionssekreteraren Stig Löfstrand och socialkuratorn John Johansson samt till ny ledamot i stället för herr Erik Kraft, som avsagt sig, nuvarande suppleanten metallarbetaren Sven Andersson,

Till suppleanter i styrelsen för samma tid föreslås omvalda ingenjören Börje Lundh, redaktören Carl-Anders Kindbladh, instruktören Tage Engelbrektson och fastighetsförvaltaren Inge Jonsson samt till ny suppleant efter metallarbetaren Sven Andersson, vilken föreslagits som ordinarie ledamot, metallarbetaren Harry Thelin, Vegagatan 4 D, Västerås.

Tillika föreslås att av suppleanterna herrar Engelbrektson, Inge Jonsson och Thelin skola tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Erland Gustafson, Edström, Löfstrand, John Johansson och Sven Andersson; herr Lundh vid förfall för herr Ljungqvist samt herr Kindbladh vid förfall för herr Holmqvist.

Arbetslöshetsnämnden.

Till ledamöter i arbetslöshetsnämnden för år 1954 föreslås omvalda ingenjören Axel Andberger, hyvlaren K. H. Thorén, ingenjören Carl-Gustav Enskog, portvakten

Erik Andersson, ombudsmannen Erik Pettersson, disponenten Folke Petrén, fru Anna Larsson, vaktmästaren Uno Hillborg, direktören Sven E. Eriksson och ombudsmannen Karl Karlsson.

Till suppleanter i nämnden för samma tid föreslås omvalda byråföreståndaren Eric Croner, socialkuratorn John Johansson, metallarbetaren Gustav Fredricksson, ingenjören Börje Lundh, kontrollören Harald Ek och metallarbetaren Sven Pettersson.

Till revisorer för år 1954 föreslås omvald metallarbetaren Olle Dahlin samt i stället för tjänstemannen Helge Furusjö, som avsagt sig, kamreraren Arvid Ridner.

Till revisorsuppleanter för år 1954 föreslås omvalda tjänstemannen K. Lönnroth och föreståndaren Stig Em. Johansson.

Beredningsutskottet tillstyrker stadsfullmäktige att till ordförande i arbetslöshetsnämnden för tiden intill 1954 års utgång föreslå ombudsmannen Erik Pettersson samt till vice ordförande för samma tid disponenten Folke Petrén.

Vidare tillstyrker utskottet stadsfullmäktige att till val av länsstyrelsen såsom revisor för nämnda tid förorda gjutaren Sven Ring med stationsinspektoren A. Jungert såsom suppleant.

Hyresnämnden.

Beredningsutskottet föreslår att till *ledamot, vilken äger eller förvaltar till uthyrning avsedd fastighet* måtte utses f. handelsträdgårdsmästaren Karl Pettersson samt till suppleanter bankkamreraren A. Ridner och fru Ellen Björk att inkallas i nu nämnd ordning,

att till *ledamot, som ej äger eller förvaltar till uthyrning avsedd fastighet* måtte utses vaktmästaren Uno Hillborg samt till suppleanter metallarbetaren Gustav Fredricksson och byggnadssnickaren Gustav Styrsell att inkallas till tjänstgöring i nu nämnd ordning samt

att till *ledamot, som driver förvärvsverksamhet i förhyrd lägenhet* måtte utses köpmannen Oscar Kihlgren med handlanden Otto Jansson såsom suppleant.

Beredningsutskottet föreslår tillika att uppdragen skola avse tiden till och med den 30 september 1954 eller, om hyresregleringslagen skulle förlängas, tiden intill utgången av samma år.

Kristidsnämnden.

Till ledamöter i kristidsnämnden för år 1954 föreslås omvalda tjänstemannen Gösta Sjöberg, direktören Filip Dahlström, filaren Elis Larsson, fru Helga Hall, köpmannen Oscar Kihlgren, köpmannen Helmer Urby, lantbrukaren Karl Wässman och lantbrukaren Fabian Rörick.

Till suppleanter för samma tid föreslås omvald metallarbetaren Gustav Öberg, fru Hilda Bergsten, ingenjören Gust. Lindén, arrendatorn Eric Agrell och lantbrukaren Jakob Pettersson.

Beredningsutskottet tillstyrker vidare stadsfullmäktige att föreslå länsstyrelsen att till ordförande i nämnden för år 1954 utse bostadsförvaltaren Gustaf Olsson och till vice ordförande tjänstemannen Gösta Sjöberg.

Nykterhetsnämnden.

Till ledamöter i nykterhetsnämnden för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda domkyrkoringaren Henning Carneborg och bokförlagsföreståndaren R. V. Hult

samt till ny ledamot i stället för civilförsvarsassistenten Birger Grip, som avsagt sig uppdraget, nuvarande suppleanten förmannen Hugo Ericsson.

Till suppleanter i nämnden för samma tid föreslås omvalda civilingenjören Walfrid Redmalm och fru Hildur Thelenius samt till ny suppleant efter förmannen Hugo Ericsson, kranmaskinisten Henry Österberg, Spantgatan 11 B, Västerås.

Tillika föreslår utskottet att av suppleanterna herr Rebermark, fru Thelenius samt herrar Agermalm och Österberg i nu nämnd ordning skola tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Hult, Carneborg, fru Hall, herrar Thorell och Hugo Ericsson; fru Kjelldahl och herr Redmalm i nu nämnd ordning vid förfall för herr Andrén samt herr Jansson vid förfall för herr Sjölin.

Barnavårdsnämnden.

Till ledamot i nämnden (vald för fattigvårdsstyrelsen) för tiden intill 1957 års utgång föreslås i stället för tjänstemannen Gösta Sjöberg, som utträtt ur fattigvårdsstyrelsen, elmontören Bertil Clason.

Till ledamot i nämnden för samma tid (vald för lärarkåren) föreslås omvald överläraren Helmer Gustafsson.

Till ledamot i nämnden för samma tid (vald för prästerskapet) föreslås omvald komministern Nils Berge.

Till ledamot i nämnden för samma tid (vald för läkarna) föreslås omvald leg. läkaren K. Granberg.

Till ledamöter i nämnden för samma tid (valda för kommunen i övrigt) föreslås omvald fru Lydia Billgren samt i stället för elmontören Bertil Clason, som föreslagits till representant för fattigvårdsstyrelsen, tjänstemannen Gösta Sjöberg.

Till suppleanter i nämnden för samma tid föreslås omvald (för prästerskapet) komministern Helmer Fält (för läkarna) omvald leg. läkaren Elisabeth Campbell-Noreby och (för kommunen i övrigt) omvalda fru Mildred Wallin och fru Inga Hofvander.

Vidare föreslår utskottet stadsfullmäktige att till ordförande i nämnden för tiden intill 1957 års utgång utse tjänstemannen Gösta Sjöberg och till vice ordförande för samma tid överläraren Helmer Gustafsson.

Fattigvårdsstyrelsen.

Till ledamöter i fattigvårdsstyrelsen för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda fru Helga Hall och ingenjören Börje Lundh samt till ny ledamot för samma tid efter tjänstemannen Gösta Sjöberg, som avsagt sig uppdraget elmontören Bertil Clason.

Till suppleant i styrelsen för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda metallarbetaren Elis Johansson, distriktssköterskan Iris Fagerlund och metallarbetaren Gustav Fredricksson.

Till ny suppleant efter elmontören Bertil Clason för tiden intill 1955 års utgång föreslås fru Florence Gustavsson, Centrallasarettet, Västerås.

Utskottet föreslår tillika att av suppleanterna herrar Elis Johansson, Gustav Fredricksson, Skog, fru Johansson samt fru Florence Gustavsson i nu nämnd ordning skola tjänstgöra vid förfall för någon eller några av ledamöterna Einar Jonsson, fru Hall, fru Astrid S. Johansson, herr Lindstedt och herr Clason; fröken Fagerlund vid förfall för herr Börje Lundh och fru Wennhall vid förfall för herr Åke Pettersson.

Slutligen föreslår utskottet stadsfullmäktige att till vice ordförande i styrelsen för tiden intill 1957 års utgång utse ingenjören Börje Lundh.

Styrelsen för Västerås stads barnstugor.

Till ledamöter i styrelsen för Västerås stads barnstugor för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda fru Anna Larsson, överläraren Gösta Brismar och folkskollärarinnan Ninnie Arwidson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid föreslås omvalda fru Ingrid Andrén och fru Birgit Löfstrand.

Styrelsen för praktiska kommunala realskolan i Västerås.

Till ledamöter i styrelsen för praktiska kommunala realskolan i Västerås för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda rektorn Folke Ericsson, studieledaren Gust. Sund, filaren Ruben Berg, överingenjören Karl Tiselius och ombudsmannen Erik Karlsson. Till nya ledamöter för samma tid efter affärschefen K. A. Friberg och fru Margit Pettersson, vilka avsagt sig uppdragen, föreslås respektive tapetserarmästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson.

Till suppleanter i styrelsen för samma tid föreslås omvalda läroverksadjunkten Heimer Dahl och civilingenjören Erik Svedlund. Till ny suppleant efter tapetserarmästaren Carl Gustavsson föreslås ingenjören Sixten Larsson och till ny suppleant efter fru Gunborg Johansson, affärschefen Arne Olsson, Emausgatan 37 B, Västerås.

Tillika föreslår utskottet att av suppleanterna herrar Sixten Larsson och Arne Olsson i nu nämnd ordning skola tjänstgöra vid förfall för någon eller några av ledamöterna herrar Sund, Berg, Erik Karlsson, Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson; herr Svedlund vid förfall för herr Ericsson och herr Dahl vid förfall för herr Tiselius.

Styrelsen för handelsgymnasiet.

Till ledamöter i styrelsen för handelsgymnasiet för tiden intill 1957 års utgång i stället för affärschefen K. A. Friberg och fru Margit Pettersson, föreslås respektive tapetserarmästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson.

Till nya suppleanter i styrelsen för samma tid i stället för tapetserarmästaren Carl Gustavsson och fru Gunborg Johansson föreslås respektive ingenjören Sixten Larsson, Västerås, och affärschefen Arne Olsson, Emausgatan 37 B, Västerås.

Lokalstyrelsen för Västerås Högre Allmänna Läroverk.

Till ledamöter i styrelsen för Västerås Högre Allmänna Läroverk för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda direktören Karl Erik Eriksson och socialkuratorn John Johansson samt till ny ledamot i stället för ombudsmannen Göte Juhlén, vilken avsagt sig uppdraget, låssmeden B. V. Andersson.

Till suppleanter i lokalstyrelsen för samma tid föreslås omvalda civilingenjören John Stålhammar och fru Gun Löv samt till ny suppleant i stället för direktören B. W. Alwestrand som avsagt sig, ombudsmannen Erik Berglind.

Tillika föreslås, att ledamoten B. V. Andersson och suppleanten Erik Berglind skola representera målsmännen.

Styrelsen för Västerås arbetareinstituts förening.

Till ledamöter i styrelsen för Västerås arbetareinstituts förening för tiden intill

1956 års utgång föreslås omvalda metallarbetaren Ruben Karlsson och pastorn Nils Palmqvist.

Styrelsen för Föreningen Västerås Skollovskolonier.

Till ledamot i styrelsen för Föreningen Västerås Skollovskolonier för 1954 föreslås omvald fastighetsförvaltaren David Johansson och till suppleant för samma tid överläraren Gösta Brismar.

Till revisor för 1954 års räkenskaper föreslås omvald förmannen Karl Engdahl med ingenjören Gust. Lindén som suppleant.

Revisorer:

1. *Av stadens räkenskaper.*

Till ordinarie revisorer för år 1954 föreslås omvalda förmannen Karl Engdahl, avsynaren Martin Holmberg, gjutaren Sven Ring, revisorn Gösta Holmén, ingenjören Gust. Lindén, kassören Valter Larsson och typografen Rune Göthlin.

Till suppleanter för samma tid föreslås omvalda kontoristen Gustav Eriksson, instruktören Tage Engelbrektson, ingenjören Paul Janson, vaktmästaren Allan Lindstedt, elmontören Bertil Clason och revisorn Oskar Einarsson samt till ny suppleant efter civilingenjören Gunnar Dahlby, vilken avsagt sig uppdraget, civilingenjören Bengt Andrén.

Beredningsutskottet föreslår att av suppleanterna herrar Gustav Eriksson, Engelbrektson, Lindstedt, Clason och Einarsson i nu nämnd ordning skola tjänstgöra vid förfall för någon eller några av herrar Engdahl, Holmberg, Ring, Valter Larsson och Göthlin; herr Andrén vid förfall för herr Holmén samt herr Jansson vid förfall för herr Lindén.

2. *Av Arbetareinstitutets räkenskaper.*

Till revisor för år 1954 föreslås omvald avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

3. *Av Högre Allmänna Läroverkets byggnadsfonds räkenskaper.*

Till revisorer för år 1954 föreslås omvalda bankkamreraren A. Ridner och avsynaren Martin Holmberg med instruktören Tage Engelbrektson som suppleant.

4. *Av Baptistkyrkans ungdomsförenings biblioteksverksamhet, Västerås.*

Till revisor för år 1954 föreslås omvald avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

5. *Av I.O.G.T:s studiecirkelbiblioteks räkenskaper.*

Till revisor för år 1954 föreslås omvald avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

6. *Av Västerås Musikskolas räkenskaper.*

Till revisor för år 1954 föreslås omvald avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

7. *Av Arbetarnas Bildningsförbunds Biblioteksverksamhet.*

Till revisor för år 1954 föreslås omvald avsynaren Martin Holmberg med bankkamreraren A. Ridner som suppleant.

Västerås Kafébolag.

Beredningsutskottet föreslår att till ledamöter för tiden intill 1955 års ordinarie bolagsstämma omväljas ingenjören Kurt Sjölin, ekonomichefen Gösta Lundberg och fastighetsförvaltaren David Johansson.

Till suppleanter för samma tid föreslås omvalda ombudsmannen Nils Holmer och ombudsmannen Göte Juhlén.

Till revisor för 1953 års räkenskaper föreslås omvald bokförlagsföreståndaren R. V. Hult och såsom suppleant för honom för samma tid köpmannen Oscar Kihlgren.

Engvallska Pensionsfondens tillsättningsnämnd.

Till ledamöter i Engvallska pensionsfondens tillsättningsnämnd för tiden intill 1955 års utgång föreslås omvalda fru Ebba Berg, tullförvaltaren H. Junghagen, instruktören Tage Engelbrektson, civilingenjören Walfrid Redmalm och fru Astrid S. Johansson.

Nämnden över Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen.

Till ledamöter i nämnden för tiden intill 1955 års utgång föreslås omvalda bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, fru Ebba Berg, f. folkskolläraren G. Leontein, tjänstemannen Gösta Sjöberg, tekn. dr Tage Strömberg, fru Anna Larsson och fru Gunborg Johansson.

Nämnden över Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.

Till ledamöter i nämnden för tiden intill 1955 års utgång föreslås omvalda bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, fru Ebba Berg, rektorn Knut Carlfors och tjänstemannen Gösta Sjöberg.

Nämnden över Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond.

Till ledamöter i nämnden för tiden intill 1955 års utgång föreslås omvalda fru Ebba Berg, ombudsmannen Arthur Lingnäs och ingenjören Christer Zanders.

Nämnden över Fru Johanna Fryklunds donationsfond.

Till ledamöter i nämnden för tiden intill 1955 års utgång föreslås (från tjänstemannaklassen) stadsdirektören Thjelvar Hedberg, (från handlande- och hantverkarklassen) handlanden Otto Jansson, och (från arbetareklassen) fru Hedvig Hedlund.

Nämnden över Wahlbeckska välgörenhetsfonden.

Till ledamöter i Nämnden över Wahlbeckska välgörenhetsfonden för tiden intill 1955 års utgång föreslås omvalda fru Hedvig Hedlund och fru Ebba Roos.

Nämnden över Lagerquistska donationsfonden.

Till ledamöter i Nämnden över Lagerquistska dontationsfonden föreslås tjänste-

mannen Gösta Sjöberg samt i stället för f. brandmästaren Ernst Johansson, vilken avsagt sig uppdraget, modellsnickaren Otto Eng, Vegagatan 6 F, Västerås.

Brandstodskommittén för fast egendom.

Till ledamöter i kommittén föreslås för år 1954 omvalda fastighetsförvaltaren David Johansson, förmannen Hugo Ericsson, civilingenjören Arne Mattson och byggmästaren Verner E. Johansson.

Till suppleanter för samma tid föreslås omvalda bostadsförvaltaren Gustaf Olsson, och byggmästaren D. Wennhall.

Styrelsen för Västerås Ungdomsråd.

Såsom representant för staden i styrelsen för tiden intill 1955 års utgång föreslås omvald verktygsarbetaren Karl Olov Johansson och såsom suppleant för samma tid ingenjören Kurt Sjölin.

Huvudmän i Västerås stads sparbank.

Till huvudmän i Västerås stads sparbank för åren 1954—1958 föreslås svetsaren Åke Johansson, expeditören Eric R. Carlsson och ombudsmannen Folke Wångersjö.

Sakkunniga att gå rådhusrätten tillhanda vid upptagande av sjöförklaring och sjöförhör.

Dylika sakkunniga väljas av rådhusrätten bland fem av stadsfullmäktige föreslagna personer.

Beredningsutskottet föreslår att hamnkaptenen Carl Filip Carlsson, sjökaptenen Carl Bergqvist, hamnmästaren E. Bergkvist, sjökaptenen Georg Aleblad och eldaren Albin Johansson, den sistnämnde med adress Trädgårdsgatan 11, Västerås, böra uppföras på förslag till sakkunniga för år 1954.

Gode män vid mätningsförrättningar.

Till gode män vid mätningsförrättningar för tiden 1954—1959 föreslås omvalda godsägaren Joh. Jansson, mätningsmannen Alvar Grip, fastighetsförvaltaren David Johansson, byggnadssnickaren Carl Viktorsson och byggnadsingenjören Folke Johansson.

Ortsombud enl. Kungl. Kungörelsen om statliga bosättningslån.

Till ortsombud föreslås för tiden intill 1955 års utgång omvald ombudsmannen Roland Kvarnström.

Till suppleant för Kvarnström föreslås för samma tid ombudsmannen Erik Berglind.

Vattenrättsnämndeman.

Till vattenrättsnämndeman för tiden 1954—1959 föreslås omvald förmannen Karl Engdahl.

Nämndemän för tjänstgöring vid rådhusrätten.

Till nämndemän för tjänstgöring vid rådhusrätten för tiden intill 1959 års utgång föreslås fru Helga Hall, civilförsvarsassistenten Birger Grip, ombudsmannen Erik Berglind, förmannen Hugo Ericsson, fru Hilda Bergsten, förmannen Karl Engdahl,

f. folkskoleinspektören Em. Granér, barnavårdsmannen Elsa Hultgren, hemmansägaren Karl Wässman, lektorn Ragnar Jirlow, f. landskamreraren Axel Rudberg, redaktören Ingemar Garpe, assistenten Ove Lundevall, Gideonsbergsgatan 20 D, metallarbetaren Gustav Öberg, ombudsmannen Folke Pettersson, Aspvretsgatan 13 D, och banktjänstemannen Anna Carlsson.

Pensionsnämnderna.

Pensionsnämnden i Västerås stads västra distrikt.

Till ledamöter för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda bokförlagsföreståndaren R. V. Hult, barnavårdsmannen Elsa Hultgren samt i stället för fru Karin Kjelldahl, vilken avsagt sig uppdraget, ingenjören Walfrid Redmalm.

Till suppleanter för samma tid föreslås omvalda metallarbetaren Sture Ekholm och optikern Bengt Pettersson samt i stället för föreståndaren Yngve Engström, metallarbetaren Sven Hammarbäck, Kv. Kåre D 5.

Till suppleant i stället för ingenjören Walfrid Redmalm, vilken föreslagits som ordinarie ledamot för tiden intill 1955 års utgång, personalföreståndarinnan Brita Vallin, Centrallasarettet, Västerås.

Pensionsnämnden i Västerås stads östra distrikt.

Till ledamöter i nämnden för tiden intill 1957 års utgång föreslås omvalda verkstadsarbetaren Gustav Hagström, instruktören Karl Hofvander och fru Marta Johansson.

Till suppleanter i nämnden för samma tid föreslås omvalda metallarbetaren Olle Dahlin och fröken Gun Wallerström samt i stället för fru Lilly Wedholm, vilken avsagt sig uppdraget, fru Mary Hellström, Relävägen 30, Västerås.

Västerås den 11 november 1953.

För beredningsutskottet:
EINAR JONSSON

/ *Per Siösteen.*

Stadsfullmäktiges i Västerås Handlingar

1953 Ser. B nr 31

Nr 31. Angående val av kommunala förtroendemän.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt länsstyrelsens beslut gäller nuvarande indelning av taxeringsdistrikt oförändrad även under år 1954.

Beredningsutskottet föreslår, att antalet av stadsfullmäktige valda ledamöter i var och en av taxeringsnämnderna skola vara tre jämte lika många suppleanter med undantag av nämnderna för 4:de, 12:te, 14:de, 17:de, 18:de, 20:de, 21:sta, 22:dra och 23:dje distrikten, i vilka böra utses fem ledamöter och lika många suppleanter.

Suppleanterna böra såsom hittills tjänstgöra för var och en av de ordinarie ledamöterna i den ordning, ledamöter och suppleanter här nedan angives.

1:sta taxeringsdistriktet.

Ledamöter: f. överpostiljonen J. E. Wirén, motormontören Erik E. W. Larsson och ingenjören Nils Markbäck.

Suppleanter: Vaktmästaren Uno Hillborg, metallarbetaren Evert Karlsson och fastighetsförvaltaren Sten Vennerholm.

2:dra taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Parkföreståndaren Adolv Andersson, provaren Gustav Öberg och ingenjören Oscar Larsson.

Suppleaner: Ombudsmannen Roland Kvarnström, fru Inger Thorsell och köpmannen Erik Ahlström.

3:dje taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Köpmannen Roland Forsberg, flygplansmontören Erik Bengtsson och kontoristen Ingrid Andersson.

Suppleanter: Metallarbetaren Edvard Andersson, flygplansmontören Stig Johansson och affärsföreståndaren John Frid.

4:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Cementarbetaren Sven Ericsson, förvaltaren Gunnar Andersson, arrendatorn Eric Agrell, lantbrukaren Erik Alm och jordbruksarbetaren Axel Lundberg.

Suppleanter: Fru Greta Lundin, byggnadssnickaren Ruben Pettersson, lantbrukaren Erik Jäder, lantbrukaren Georg Wässman och lantbrukaren David Nilsson.

5:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Svarvaren Georg Karlsson, civilingenjören John Stålhammar och föreståndaren Stig Em. Johansson.

Suppleanter: Flygplansmontören Algot Bergman, distriktssköterskan Iris Fagerlund och metallarbetaren Olle Dahlin.

6:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Tjänstemannen Axel Boberg, ingenjören Thore Kättström och filaren Gustaf Hellsten.

Suppleanter: Provrumsarbetaren Olle Berggren, kassören Oskar Rudén och fru Anna Löf.

7:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Avsynaren Martin Holmberg, typografen Nils Tedbrant och f. apotekaren Adolf Örtenberg.

Suppleanter: Förrådsarbetaren Edvin Agermalm, kontoristen Göte Melin och ombudsmannen Arthur Lingnäs.

8:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Järnarbetaren Karl A. Fröbom, hyvlaren K. H. Thorén och stationsinspektoren A. Jungert.

Suppleanter: Filaren Ruben Berg, metallarbetaren Ruben Karlsson och järnhandlanden Henning Larsson.

9:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Ombudsmannen Erik Karlsson, ingenjören G. H. Zanders och apparatprovaren Bengt Norman.

Suppleanter: Metallarbetaren Harry Andersson, ingenjören Bertil Sundberg och ritsaren John Olsson.

10:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Avsynaren Helmer Törnblom, ingenjören Sigurd Ahl och maskinprovaren Petrus Jonsson.

Suppleanter: Metallarbetaren Arne Skogh, köpmannen K. Torstensson och sjökaptenen Ruben Stene.

11:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Instruktören Tage Engelbrektson, förmannen Em. Råberg och maskinisten David Eriksson.

Suppleanter: Gjutaren Elis Svensson, apparatprovaren Stig Håvberg och köpmannen John Clasing.

12:te taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Gjutaren Gustaf Nyman, typografen Rune Göthlin, folkskolläraren Arvid Eng, jordbruksförvaltaren Lars Jansson och järnarbetaren Olle Berglund.

Suppleanter: Gjutaren Sven Ring, ingenjören Sixten Larsson, fotografen David Eriksson, exekutorn J. V. Sundqvist och metallarbetaren Erik Sand.

13:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Metallarbetaren Allan Skult, konditoriarbetaren Sven Nilsson och köpmannen Ragnar Wassberg.

Suppleanter: Bokbindaren Henry Engström, Lidmansvägen 4 A, Västerås, ingenjören Sven Sahlberg, Kungsgatan 6, Västerås, och köpmannen Helmer Urby.

14:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Målaren Carl-Axel Grönberg, lantbrukaren Fabian Rörick, fru Hildur Strandberg, ombudsmannen Olle Berggren och lokföraren Harald Blomkvist.

Suppleanter: Snickaren Gunnar Eriksson, ingenjören Runo Renntun, ingenjören Olof Lindskog, kommunalarbetaren Klas Larsson och lokföraren Hjalmar Norberg.

15:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Filaren Wiktor Persson, fru Rut Jansson och maskinisten Erik Andersson.

Suppleanter: Bilelektrikern Gösta Finnström, fru Britta Öyen och folkskolläraren Carl Malmros.

16:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Fru Greta Schörling, köpmannen Elis Sollin och vaktmästaren Allan Lindstedt.

Suppleanter: Avläsaren Tore Areen, köpmannen Nils Andersson och filaren Emanuel Larsson.

17:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Linjearbetaren Hugo Andersson, lokföraren E. H. Neimer, ingenjören Ferdinand Wahlberg, lantbrukaren Bror G. Carlstedt och metallarbetaren Sven Pettersson.

Suppleanter: Metallarbetaren Geron Eriksson, förmannen Klas Larsson, köpmannen Sven Källebo, kantorn K. G. Söderlund och filaren Börje Olsson.

18:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Jordbruksarbetaren Harald Frändberg, chauffören Olof Ridman, kyrkovaktmästaren Oskar Dahlgren, kantorn Johan Hedblom och lantbrukaren Aug. Eriksson.

Suppleanter: Rörmontören Ragnar Söderlund, byggnadsarbetaren Ernst Frändberg, jordbruksarbetaren Valte Eriksson, fru Märta Hedblom och lantbrukaren Nils Lindström.

19:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Butiksföreståndaren Hugo Karlsson, magistratsvaktmästaren Helge Thorell och assistenten Eric Hultåker.

Suppleanter: Metallarbetaren Stig Forslund, assistenten Yngve Olsson, Skallbergsgatan 21 B, Västerås, och fru Margit Pettersson.

20:de taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Handlanden Otto Jansson, kassören Valter Larsson, förmannen Hugo Ericsson, civilekonomen Åke Eriksson och köpmannen Oscar Kihlgren.

Suppleanter: Fru Ester Karlsson, assistenten Sigfrid Sköld, kontoristen Gustav Eriksson, tjänstemannen Bengt Ekström och köpmannen Sigfrid Holm.

21:sta taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Avsynaren Ragnar Kragge, droskägaren John Eriksson, köpmannen

Harry Vågberg, tillsyningsläraren Manfred Carlvik och tjänstemannen Sture Bergmark.

Suppleanter: Inspektören Erik Larsson, distriktsombudsmannen John Wahlström, järnhandlanden Rune Bergius, kamreraren Henry Flinck och muraren Birger Svanfelt, Haga Parkgata 10, Västerås.

22:dra taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Skomakarmästaren J. F. Sjögren, plåtslagarmästaren Lennart Lennervik, fru Gunborg Johansson, byggnadsingenjören Gustaf Ahlqvist och f. kriminalöverkonstapeln Fritz Svensson.

Suppleanter: Folkskolläraren Allan Andersson, metallarbetaren Martin Engström, butiksföreståndaren Ingemar Lindkvist, konditorn Gunnar Persson och apotekaren Åke Pettersson.

23:dje taxeringsdistriktet.

Ledamöter: Ombudsmannen Erik Berglind, muraren Erik Hedman, förre handelsträdgårdsmästaren Karl Pettersson, smidesfabrikören Magnus Holm och byggnadskontrollören Axel Eriksson.

Supplenater: Ingenjören Bertil Falck, grovarbetaren Gösta Classon, ingenjören Jens Nygren, civilingenjören B. Björk och ombudsmannen Gunnar Österberg.

Västerås den 7 december 1953.

För beredningsutskottet:

EINAR JONSSON

/ *Per Siösteen.*

Västerås 1953. Vestmanlands Läns Tidnings AB tryckeri